SERMONES

Sermones de Sanctis Marcus

281-282
Inc.

C IX
6

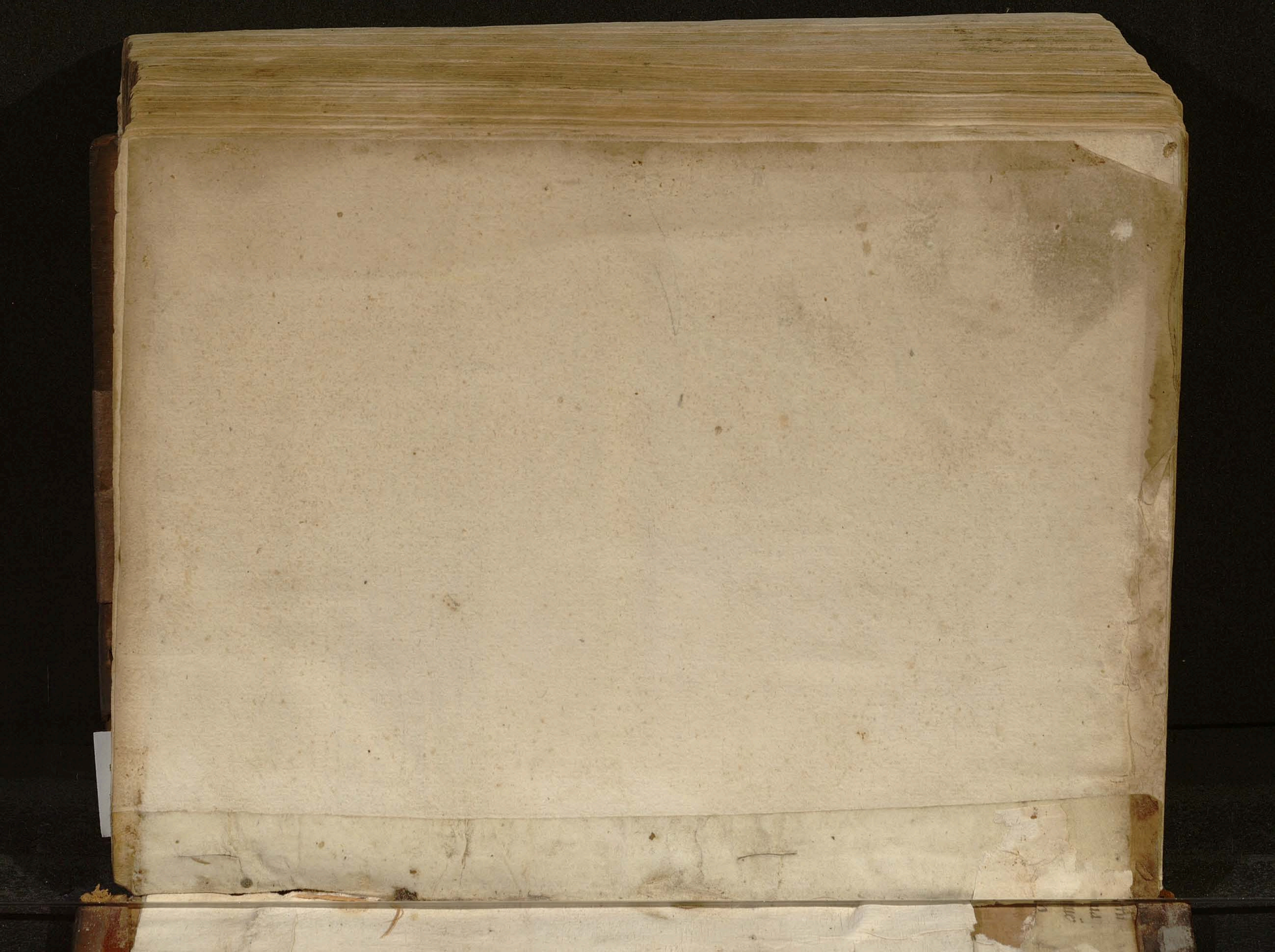

Incun. 281
Bibl. Jag.

Johannis Somerfelt sum

Sermones de sanctis Francisci Maronis doctoris theologie illuminatissimi (a deuio pristini exemplaris accuratissime purgati) cum tractatibus subtilissimis: de Baptismo: Angelis: Humilitate: Suffragijs mortuorum: Articulis fidei: Penitentia: Indulgentijs Jeiunio: Corpore christi: Septem donis spiritussancti: Ultimo iudicio: sup Pater noster: Magnificat: ⁊ Missus est.

BIBLIOTHECA UNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS
Hain, 10.532

Tabula Sermonū de sanctis ⁊ tractatuū in hoc ope contentoꝝ p̄clarissimi sacre theologie doctoris ⁊ illuminati magistri Frācisci Maronis ordinis mīoꝝ.

Rdine indicis turbato: in errorē cōfusionis indicandoꝝ incidere necesse est. Nā vt sacre q̄q̄ attestant lr̄e iob. s. diuinissimi: vbi null⁹ ordo ibi horror inhabitat Errata igit̄ hui⁹ libri ⁊ tabule p̄oris alphabetoliť male dirigentis castigātes: ꝑ ingenij nr̄i modicitate languētia q̄q̄ nō sine labore p̄stine restituim⁹ sanitati Aduertat igit̄ lector hui⁹ tabule p̄me q̄ nūerus in fine linee aut vniuscuiusq̄ sermonis hui⁹ registri posit⁹: locū eiusdē vt frōtispiciū singuloꝝ docet folioꝝ infalllibiliter demōstrat.

In die

Atiuitatis dñice Sermo p̄mus.
Verbū caro. Fo i
Natiuitatis domini. Sermo secundus.
Verbum caro. iij
Natiuitatis dñi. Sermo tertius.
Verbum caro. vi
Natiuitatis domini. Sermo quartus.
Verbum caro. vij
Natiuitatis domini. Sermo quintus.
Gloria in altissimis deo. vij
Natiuitatis domini. Sermo sextus.
Orietur vobis ti. ix
Natiuitatis domini. Sermo septimus.
Domine mi rex xi
Natiuitatis domini. Sermo octauus.
Paruulus natus est. xiiij
Natiuitatis domini. Sermo nonus.
Nat⁹ est nob. xv Natiuitatꝫ q̄ones xv
Natiuitas xp̄i vtꝫ fuerit natural. xvi
Stephāi Ser p̄m⁹. Ecce ego mit. xxiij
Stephani Sermo scd̄s. Lapi. eos. xxv
Stephani. Ser. t̄tius. Plen⁹ gr̄a ⁊. xxvij
Joh̄is euā. ⁊ apl̄i. Sermo p̄mus
Dilectus mihi. xxix
Joh̄is euā. Ser. scd̄s. Ego ioh̄es xxxiiij
Joh̄is euā. Ser. t̄ti⁹. Gr̄a ⁊ veri. xxxvi.
Joh̄is euā. Ser. q̄rtus. Aq̄la grā. clxiij
Joh̄is euā. Ser. q̄nt⁹. Vie ei⁹ vie. clxvi
Circūcisionis dñi Sermo p̄m⁹
Postq̄ ꝯsumati sunt. xxxviij
Circūcisionis dñi. Ser. scd̄s.
Vocatum est nomen. xxxix
Circumcisionis domini. Sermo t̄ti⁹.
Vocatum est nomen eius iesus. clxvij
Epiphanie dñi. Sermo. p̄mus
Vidimus stellam eius xli
Epiphanie octaua. Sermo p̄mus.
Venit iesus. xliij
Epiphanie octaua. Sermo secundus
Baptizatus est iesus xlvi
Agnetis. Ser. Venerīt nuptie agni. lij
Vincentij ⁊ Anastasij Sermo
Hec est victoria. liiij
Pauli Conuersionis Sermo p̄mus
In lucem solemq̄ lvij
Pauli conuersionis Sermo secundus
Audiui archana. lviij
Conuersionis pauli. Sermo tertius
Conuersus est furor. lix
Conuersionis pauli. Sermo quartus
Vas electionis. lxxviij
Purificatiōis Marie Sermo
Postq̄ impleti sunt dies lx
Matthie apl̄i Ser. Cecidit sors. lxiij
Gregorij vel alteri⁹ doctoris Sermo
Vidi quia tantum precederet clxviij
Annunciationis. Marie. Ser. p̄mus
Aue maria lxiiij
Annunciationis Marie Ser. scd̄s
Annunciaui lxvij
Annunciatiōis Marie Sermo t̄tius.
Ecce ancilla domini clxxi
Annunciationis Marie Sermo q̄rt⁹
Aue gratia clxxij
Annunciatiōis Marie Sermo q̄nt⁹
Dies primus erit clxxiiij
Philippi ⁊ Jacobi apostoloꝝ Sermo
Fac tibi duas cci
Crucis inuētio Ser. Appa. sig. clxxvi
Michaelis apparitio Sermo p̄mus
Laudate eum omnes an. clxxx
Michaelis apparitio Sermo scd̄s
Erunt sicut angeli clxxxij
Michaelis apparitio Sermo tertius
Angelis suis deus cxviij
Johannis Bap. Sermo p̄mus
Inter natos mulierum lxix
Johannis Bap. Sermo secundus
Accepimus gratiam pro gratia lxxi

Johis bap. Ser. terti⁹ Fuit hō mis. cv
Johis bap. Ser. q̄r. Johes ē no. lxxiiij
Johis bap. Ser. q̄n. Ille erat lu. lxxvi
Petri ⁊ pauli apostolorum. Sermo
Petrus ⁊ Johannes lxxvij
Pauli cōmemoratio Sermo
Vas electionis lxxviij
Marie Magdalene Sermo prim⁹
Maria optimam partem lxxxi
Marie magdalene Sermo secundus
Magna est velut mare lxxxiij
Marie Magdalene Sermo tertius
Remittunt̄ ei peccata lxxxviij
Vincula petri Ser. Qdcūq; liga. xciij
Clare ordinis minoꝝ Sermo
Alia est claritas clxxvij
Assūptiōis marie Ser. p̄m⁹ eleuata ē. c
Assumptionis Marie Sermo scdus
Ad preceptum tuum eleua. ci
Assumptionis Marie Sermo terti⁹
Erit in nouissimis ciij
Assumptionis Marie Sermo q̄rtus
Astitit regina cv
Ludouici ep̄i or. mi. Sermo primus
Humiliauit semetip̄m cvi
Ludouici ep̄i Sermo scds
Luce splendida. clxxviij
Augustini require ī festo scti Gregorij vel Ambrosij ⁊ accipe vt tibi videbitur.
Johannis Bap. decollatio Sermo
Corruit in plateaveritas cviij
Natiui. marie Ser. p̄m⁹ Lib. gn̄a. cxi
Natiui. marie Ser. 2⁹. Orietstel. cxij
Natiuitatis Marie. Sermo tertius
Orietur stella. cxiiij
Francisci ⁊ eius stigmatū Ser. p̄mus
Tu signaculum cxv
Frācisci ⁊ eius stigmatū Sermo scds
Quid sunt plage iste cxxij
Francisci Sermo Cōuersus. clxxxiiij
Frācisci Sermo Tu signaculū. clxxxv
Michaelis archāgeli Require sup̄ in apparitiōe ei⁹ ⁊ accipe vt placuerit.
Hieronimi Req̄re s̄ in festo scti Gregorij aut Ambrosij ⁊ accipe vt placuerit
Francisci fundatoris ordis mino. Sermo primus Conuersus vidi clxxxiiij
Frācisci Ser. scds Tu sig̃cu. clxxxv
Frācisci Req̄re s̄. duos alios sermōes in festo stigmatum eiusdem.
Luce euangeliste Sermo primus
Ego sum raphael. cxxiiij
Luce euā Ser. Ego sū rapha. clxxxviij
Simonis ⁊ Jude apl̄oꝝ Req̄re s̄ in festo Philippi ⁊ Jacobi apl̄oꝝ
Oim sctōꝝ Ser. p̄. Vidi tur ma. cxxvi
Oim sctōꝝ Ser 2⁹ Vidēs ie. tur. clxxxi
Cōmemoratio omniū defunctoꝝ Sermo primus. Dominus mortificat cxxxi
Cōmemoratio oim defūctoꝝ. Sermo scds. Dominus mortificat cxxxiiij
Cōme. o. de. Ser. 3⁹. Mortui e. cxxxvi
Cōme. o. de. Ser. 4⁹. Vidi mor. cxci
Martini ep̄i Ser. Ecce virga. cxliij
Clemētis p̄pe Ser. Adiuua il. cxliiij
Katherine v̄gis Ser. Nō est tal̄. cxlvi
Andree apl̄i Ser. p̄⁹ Vn⁹ ex du. cxlvi
Andree apl̄i Ser. 2⁹ Vn⁹ ex du. cxlviij
Ambrosij ep̄i Ser. Docti fulge. cxlix
Marie virginis noīe q̄o cli
Conceptionis Marie Sermo p̄mus
Absit istam rem facere cliij
Cōcep. Ma. Ser. 2⁹ Cādor ē lu. clvi
Lucie v̄gis Ser. O q̄ pulchra est clxij
Marie v̄gis sermones applicabiles cli
De Creatōe ei⁹ aīe Ser. p̄. Dixit d̄. clix
De eodē noīe ei⁹ Ser. 2⁹ Qō ē de fa. cli
De eodē noīe ei⁹ Ser. 3⁹ Que ē. cxciiij
De sacerdote nouo Sermo primus
Esto mihi parens cxcvij
De sacerdote nouo Sermo secundus
Interroga sacerdotē cxcviij
Tractatus varij de
Baptismo Ad regenerationē cxcviij
Angelis Circa materiā cxviij
Humilitate Discite a me ccij
Suffragijs mortuoꝝ Querit̄ cxxxviij
Articulis fidei Circa arti. ccxxij
Penitētia Penitentiā ccxviij
Indulgentijs Quodcunq; xciij
Jeiunio Jeiuniū vt ait ccxxi
Corpe xp̄i Memoriam ccxxix
Septē dōis spūsscti In p̄nci. ccxxxvij
Vltimo iudicio De vltīo ccxxxviij
Tractat⁹ alij tres videlicet super
Pater noster Voluntas dei ccxv
Magnificat Magnificat ccxxv
Missus est. In mense aūt ccxlij

Tabula alphabetica

Tabula ꝑ alphabetū oīm contentoꝝ in sermonib⁹ ⁊ tractatib⁹ pñtis volumis

T aūt qđ q̄ris facili⁹ inuenias: nota ꝙ ꝑ numeꝝ in fine linearuꝫ positū notant folia: sed ꝑ q̄ttuor lr̄as scꝫ A B C D loc⁹ significat folij ꝑ numeꝝ p̄cedentē demōstrat⁹ Illo insuꝑ addito si qñ hee quatuor lr̄e deficiunt ꝙ ad alia isignia q̄ in margīe libri signant recurrendū est. vt exēpligr̄a ad p̄mā ꝯtē/plationē aut cōsiderationē aut misteriuꝫ q̄ ita signata inuenies I ꝯtem. II. ꝯtem. aut I cōsi. aut II cōsi. aut aliquē paragraphū itra colūnā si qñ hec deficiūt positū ꝓut materie oportunitas postulauerit.

Bsolutionū gña q̄tuor xciiij C

Absoluit ecclesia a vinculo quadruplici cxlij XII ar.

Abluit ania ꝑ remedia q̄tuor xliiij B

Ab assumptione eucharistie excipiūtur quatuor gña hoīm ccxxxvi. De tertia

Actus angeloꝝ tres cxxi B

Actus filioꝝ de quib⁹ mr̄ ꝯsolat q̄. lix A

Austeritatꝫ v̄tutē ꝯsistere in q̄. ccx XVI ꝯ

Actus necessarij ad ablutionem peccati quatuor lxxxiiij A

Act⁹ ꝯtritōis ꝯtinet v̄itates q̄t. lxxxv D

Act⁹ inducētes ad pniam q̄. lxxxviij H

Act⁹ cōuer. btī Pauli septuplex lxxx B

Actus penitentiales cōsumētes imundiciam peccati septem lxi B

Aluerne mōtꝫ figura duplex cxvi V ꝯtē

Andreas hūit ꝯformitatē cū q̄t. cxlvi C

Angeli quando vbi ⁊ quales fuerint creati. clxxxi I cōsi

Angeli boni perstiterunt: mali vero ruerunt clxxxi I consi.

Angeloꝝ ordines clxxxi IIII ꝯsi.

Angeloꝝ ordo inter se clxxxi III ꝯsi.

Angeli an mittant omnes ⁊ custodiant cxxi V contem.

Angeloꝝ bñficia nouem cxviij A

Angeloꝝ misteria q̄tuor cxx II cōtē

Ange. custodiūt ifideles ꝓpt q̄. cxxi Du

Angeloꝝ bñficia multa cxxi II cōtē

Angeli Michaelis opa q̄. cxxi IIII ꝯtē

Angeloꝝ q̄stiones quatuor cxxij F

Angel⁹ p̄m⁹ peccauit pctō q̄dru. cxxi C

A

Angelorum beneficia homini facta tredecim cxxij Nota

Angelica natura fuit crea. cū q̄. cxx I ꝯtē

Angeloꝝ officia q̄tuor cxcix Est tñ

Angeloꝝ noīa q̄tuor cxxiiij B

Angeli in scriptura sacra reperiuntur q̄tuor ccxliij II mi

Angeloꝝ bñficia q̄tuor cxxi III ꝯtem.

Angeli ꝯditiones beato Luce cōueniētes duodecim cxxv C

Angeli conditiōes anime conuenientes duodecim cxxvi H

Angel⁹ docuit discipl'os q̄tuor lxxvi D

Angelus bonus in accessu ⁊ recessu qualiter se habeat cclviij

Angel⁹ malus in suo accessu ⁊ recessu q̄liter se habeat cclix

Annūciatiōis misteria septem lxvij C

Annunciationis angelus habuit respectus quatuor lxvij D

Annunciatio fuit in Nazareth facta ꝓpter eius ꝓprietates quatuor lxviij E

Annūciatiōis tpa quatu. lxviij IIII ꝯsi.

Annūc. ann⁹ mēsis dies ho. lxviij IIII ꝯ

Annūciatōis effect⁹ quatuor lxviij V ꝯsi

Annūc. q̄lia fuerīt remedia lxviij. VI ꝯsi

Annūciati. sublimia q̄tuor lxviij VI ꝯsi.

Annūc. q̄lia fuerīt miracl'a lxviij VII ꝯ

Annunciationis illius quot ⁊ q̄lia fuerint gaudia lxix VIII ꝯsi.

Annunciationis dies est in qua cōsumata sunt solēnia duodecim clxxiiij In ista

Annunciationis xp̄i veritates quatuor ccxlij Prima ꝙ inter

Annūciatiōis qōnes de mēse septimana die ⁊ hora quatuor ccxliij Scđa q̄o

Annunciationis angelus in qua effigie vel figura apparuerit ccxliiij Querit ter

Annunciationis angeli katholica douc menta quatuor ccxliiij Querit q̄nto

Annūciationis angelo ad naturam humanam qualis reuerētia ccxlv VI mi.

Annūciate marie etas cxlvi Sed q̄.

Annūciationis angeli locutio qualis fuerit ccli VII mi

Annūc. ma. bñdictio sextup. ccliij IIII mi

Annunciate marie turbationis causa q̄druplex ccliiij Istis p̄missis

Annūciationis cōfirmat solutio per an/

gelum quadruplex cclvij II mi.
Annunc. ꝯfirmatio ad q̃situ q̃dru. vbi s̃
Annunciatio beati Johannis Bap. habuit solennia quatuor lxix I cõsi
Anima virginis fuit creata propter quatuor clx IIII mi
Anime in statu baptismali priuilegia q̃tuor ccxvij Intellige
Anima habet cõditiões angelicas duodecim cxxv Prima est
Aiaz trãsire de corpe in corp⁹ ⁊ phoꝝ errores circa illam varij cxcij Prima opi.
Anime errorum exclusio vbi s̃
Anima dicitur incorruptibilis propter multa cxxxxvij I arti.
Anima hz conditiones duodeci cxxv A
Anima de corpore egrediens emittit suspiria tria cxxxiiij Nota.
Anima in naufragio perdit priuilegia quatuor ccxvij Et ista
Anime nobilitates tres lxxij B
Anima pauli habuit priuilegia quatuor lxxxi Ex quibus colli.
Animi turbatio q̃druplex cclij Est aũt
Apostoloꝝ virtutes vndecim lxiij D
Apostoloꝝ articuli duodecim ccxxij
Apostoli duo per multiplicem binariuz aut duo figurantur cci Primũ
Apostoli philippus ⁊ Jacobus a causa quadruplici cõmendant cci Primum
Appropinquatio ad christum multiplex cxlvij Quintũ misteriũ.
Aquile proprietates septẽ clxv Intelli.
Aquile proprietates beato Johãni euã. conuenientes clxxiij B
Aquam in calice ponendo facimus hoc qd̃ fecit xp̃us ccxxxij Sz circa
Articl'oꝝ fidei declaratiões mlte ccxxij
Articulus fidei primus continet veritates tres documenta tria ccxxij I ar.
Articulus secundus continet veritates tres documenta duo ccxxiij II ar
Articulus tertius continet veritates duas documenta quatuor ccxxiij III ar.
Articulus quartus continet veritates q̃tuor documenta quatuor ccxxiiij IIII ar
Articulus quintus cõtinet veritatẽ vnã documenta duo ccxxiiij V ar.
Articulus sextus continet veritatẽ vnã documenta plura. ccxxiiij VI ar
Articulus septimus continet veritatẽ vnã documẽta duo. ccxxiiij VII ar.
Articulus octauus continet veritatem vnã: documentũ vnũ. ccxxv VIII ar.
Articulus nonus continet veritatẽ vnã documentũ vnũ. ccxxv IX ar
Articulus decimus continet veritatem vnã: documentũ vnũ. ccxxv X ar.
Articulus vndecimus continet veritates duas: documẽta duo. ccxxv XI ar.
Articulus duodecimus cõtinet veritates duas: documẽta duo. ccxxv XII ar.
Assũpta fuit maria virgo in aia ⁊ corpe glificata q̃dupliciter. cv. Circa p̃mũ.
Assumptionis marie multa vide in lr̃a E. Eleuata: ⁊ lr̃a. V. Virginis.
Assumptionis marie questiones multe cij. I. q̃stio
Aue dictio accipit in sacra scriptura q̃dupliciter ccli I miste.
Aue opponit eua septuplr cclij I miste.

Aptismi genera q̃ttuor xliiij II ar.
Baptismi cause q̃t. xlviij III ar.
Baptismus fluminis quare ad cetera baptismata cõparatur. xliiij III ar.
Baptismi gradus q̃ttuor. xlviij C
Baptismi institutio q̃druplex. xlix F
Baptismi institutio habuit loca q̃ttuor xlix. F.
Baptismi effectus q̃druplex. xlviij E
Baptismi priuilegia q̃ttuor. l C
Baptism⁹ qñ fuerit institut⁹ xlv VI ar.
Baptismi priuilegia q̃ttuor. l C
Baptismi cerimonialia q̃ttuor xlix H
Baptismi miracula plura. li A
Baptismi xp̃i miracula q̃ttuor li A
Baptismo debem⁹ nos baptisari quadruplici. xlviij C
Baptismi diffinitio. xlviij I ar.
Baptirm⁹ accipit q̃druplr. xlviij B
Baptism⁹ nõ iterat ꝓpter q̃nq̃. l B
Baptismi priuiligia q̃ttuor. l B
Baptismi ꝓprietates q̃ttuor. xlix A
Baptismus est secunda natiuitas hominis ꝓpter multa. xlviij A

Baptismus fuit institutus in mõte oli/
ueti ꝓpter multa. xlix V ar.
Baptismus fuit institutus die iouis ꝓpt̃
quatuor xlix VI ar.
Baptismi aqua hz ꝓprietates quatu. l B
Baptismi documenta quatuor li E
Baptismi signacula quatuor li F
Baptismi miracula quatuor li A
Baptismi preconia quinq̃ li XV ar.
Baptisatus fuit christ⁹ ꝓpter quinq̃ li C
Baptismus christi quo fuit baptisatus
lij XVII ar
Bella quattuor in quib⁹ fortitudine in/
digemus xxvij III ar.
Beatitudines angelis nunciate septem
lvi A
Beatitudines figurate per stellas se/
ptem lvij Prima
Beatitudines seu fructus lignivite duo
decim cxxxi A
Bonorum genera quattuor interiora cc
IIII articulus
Bona exteriora quatuor cciij IIII ar
Bona gratie quatuor lxv III ꝯsi
Beneficia nomis christi quatuor xli B
Beneficia incarnatiõis duodecim vi E
Beniamin conditiones multe lxxix F
Beniamin tribus priuilegia quattuor
lxxviij B
Astitas est quadruplex ccxlvi. Et
notandum
Castitatis radices sunt quatuor cl A
Castitas militat cõtra concupiscentiam
quadrupliciter liiij E
Castitas est quadruplex ccxlvi Prima.
Cantare debemus canticum quadru/
plicem cl B
Celi stellati ꝓprietates decem doctorib⁹
cõuenientes cl K
Celi dicuntur esse duodecim ci B
Celi vltimi mansiones duodecim ci C
Celum in tribus locis fuisse apertũ xxv
Vbi est
Circumcisionis christi sacramenta octo
xxxviij B
Circumcisionis diffinitio ostenditur.
xxxviij I articu.
Circumcisio exceditur a gratia triplici/
ter clxiiij Scdm ꝙ
Circũcisionis causa clxv Primũ vt
Circumcidi voluit xp̃us q̃druplici cau/
sa clxv Primo.
Circumcisio fuit instituta propter sex.
clxv Quartum
Clementis miracula q̃tuor cxlv IIII sta
Clerici laborant codtra virtutes quat/
tuor cxliiij B
Clerici debent conari ad virtutes quat/
tuor cxliiij B
Clerici debent habitare in ciuitatib⁹ q̃t/
tuor xliij D
Claritatis octo ꝓprietates: appropriate
sancte Clare clxxvij S
Conuersiones reperiuntur quattuor
lix. Legimus
Cõuersio ꝑfecta req̃rit q̃. lxxxij XXIII ꝯ
Conuersio magdalene fuit mirabilis ꝓ
pter q̃tuor lxxxij XXIII ꝯsi.
Conuersiones in scriptura mirabiles q̃/
tuor lix B
Cõtritio q̃d sit oñdit̃ mlt̃ip lxxxiiij Qñ.
Cõtritiõis ĩpedimenta q̃t. lxxxiiij I aci⁹
Cõtri. necessitas declarat̃ q̃dru. lxxxv E
Contri. vtilitas ptz ex q̃t. lxxxvi IIII ꝯsi
Contritio est pena maxima qd̃ ꝓbat̃ mlt̃
tipliciter lxxxvi III cõ
Cõfessiõis cõditiões vndeci lxiiij Iste xi
Cõfessio pctõꝝ ꝓbat̃ mlt̃iplr̃ lxiij Ista cõ
Cõfessionis ꝓprietas figurat̃ ꝑ lineas vn
decim lxiiij Iste xi
Crucis xp̃i misteria clxxvi Primo
Corporꝝ genera quatuor cxiiij I sacra.
Charitas iohannis euãg. ad xp̃m oñdi/
tur q̃drupliciter xxxvi V sta
Charitatis insignia in aliq̃ xxxvi V sta.
Conceptionis xp̃i actus q̃d. ccliiij II mi
Cõceptiõis xp̃i q̃sita q̃tuor ccliiij vbi s̃
Cõfirmatio solutõis angeli ad mariam
annunciatã q̃druplex cclvij II mi.
Contẽplatiõis adminicula q̃t. lxxxij B
Amnati si vellẽt poti⁹ nõ esse q̃ꝫ sic
esse clx Dubitatio A
Defuncti si possint absolui ab ecclesia
militante clxij XII ar.
Desertũ ĩtrauer̃t scti p̃res ꝓpt̃ q̃. lxxv V ꝯ
Demones quã potestatẽ hñt nos ducẽ/

di ad operandū clxxxiiii ꝓsi
Demones an habeāt corp⁹ clxxxiiii ꝓ
Demonū ordo quo supra
Dionysius misit Johā. euan. in scriptis verba quatuor xxxiij B
Dies veneris expuodecim factis solēnizatur clxxiiij In ista aūt
Dies spūalis octo xxxviij B
Dictio ē in sacra scēptura repta q̄dr. ccli
Diuini amoris signa xiiij Primum sig.
Dilectiōis signa quatuor xxxvi V status
Dilectionis gradus q̄tuor lxxxij iii cō.
Dinitatē videt hoies q̄t. xxxvi vii sta.
Dignitas ꝓmitatz declarat i ordinibus quatuor cxlvi B
Dignitas ꝓmitatis fuit exaltata in ordinibus q̄tuor cxlvi D
Dignitas ꝓmitatis fuit vilificata in ordinibus q̄tuor ve.te. cxlvi D
Dignitas ꝓmitatis fuit restaurata i ordinibus q̄tuor cxlvij Quartum
Dignitas ꝓmitatis resplenduit in be.
Andrea quintupliciter cxlvij Quintuz
Documēta circa plationes cxlvij In qui.
Documēta circa duos vltimos fines in fine seculi venturos xciij F
Documēta circa pctā q̄tuor xcv E
Doctores in scholis gamalielis fuerunt quatuor lxxix ii ꝓsi
Domus euertit octupliciter xij Primuz
Duodenarij nūeri ꝓprietates lxxx G
Dona spūssancti compata operibus dierum septem cxxxvij In ꝓncipio.
Ecclesia delectat z gaudet de filijs quadrupliciter lix A
Effectus gratie in anima nostra quatuor lxv iii cō
Egritudis cā z cognitio clxxix Sz no.
Eleuatio quid sit cij I qō
Eleuata est mr dñi ꝓpter q̄tuor cij ii qō
Eleuatio marie qñ z q̄lis fuit cij vi qō
Eleuatio eius cū quib⁹ vbi per quē locū ad quē locū fuit cij viii qō
Eleuationis marie sup oēs colles figuratio cij xi qō
Eleuata fuit virgo i statu q̄d. cij viii qō
Euitat pctm via q̄druplici xciij F
Euertit dom⁹ octupliciter xij Primū G
Expositio super pater noster ccxv
Expositio sup magnificat ccxxv
Eucharistie sacramentū cōmendat xp̄z tripliciter ccxxix Primum est
Eucharistie sacramentū ꝓtinet credibilia q̄tuor ccxxxi ꝓtē
Eucharistia documenta duo xxx Sz ex
Eucharistie veritates q̄tuor xxx Sz cir.
Eucharistie sacramenti cause quattuor xxxi Intelligendum
Eucharistie qōnes q̄tuor xxxi Sz circa
Eucharistie documenta circa consecrationem xxxi Sz circa
Eucharistie documenta circa modū ꝓficiendi xxxi Quantuz
Eucharistie sacramentū quā intentionē reqrat oñdit virtute q̄druplici xxxij cā fi
Eucharistie obstacula duo xxxiij iii ꝓsi
Eucharistie sacramentū nō cognoscere obstacula quatuor xxxiij Primū
Eucharistie intelligentiaz impediūt obstocula duo xxxiij ii cō
Eucharistiam declarāt solennitates q̄tuor xxxiij Prio
Eucharistie sacramentū figurant similitudines quatuor xxxiij Circa se.
Eucharistie circumstantie xxxiij ii ꝓsi.
Eucharistie locus fuit ꝓsecrat⁹ quadrupliciter xxxv Sed ar.
Eucharistia fuit instituta ꝓpter quatuor xxxv De quarta
Eucharistia sumit quadrupliciter xxxv Quantum ad
Eucharistiā recipere obligant fideles secundū q̄druplicē gradū xxxv De scōa p
Eucharistiā sumere excludunt genera hoim q̄tuor xxxvi De tertia
Eucharistia quotiens sumi debet ostenditur veritatib⁹ q̄tuor xxxvi De quarta
Eucharistie dubia q̄tu. xxxvi Sz rema.
Eucharistie sublimia q̄t. xxxvi De ꝓma
Eucharistie ꝓuilegia q̄t. xxxvi De scōa
Eucharistie bñficia q̄t. xxxvi De tertia
Eucharistie digne sumentium premia q̄tuor xxxvij Quartum
Familiaritas Johānis euā. ad xp̄z multiplex xxxiij iiii ar.
Felicitatis partes duodecim cxxx B

Fines duos vltimos in fine seculi futu/
ros xciij F
Figure eucharistie q̃tu. xxxiiij Circa se.
Figure veteris testamẽti de xp̃i natiuita
te q̃tuor ix I ꝯtem.
Figuratum fuit nomẽ iesu quadruplici/
ter xxxix V ar
Figurat̃ gratia septupl'r lxxi E
Feria q̃rta incipim⁹ ieiunare ꝓpter mul
ta ccxxi IIII qõ
Firmatur pctm̃ in anima quadruplici/
ter xci VI ꝯsi.
Floruit virgo maria virtute quadrupli/
ci lxij D
Floret p̃latus virtute q̃dru. cxlv III sta.
Formositas gr̃e mltiplex lxxij IIII que.
Formidanda est mors pctõribus ꝓpter
q̃nq; cxxxvij VIII ar.
Fortitudo accipit̃ q̃drupl'r xxvij I ar.
Fortitudine commendati fuerunt quat/
tuor xxvij E.
Fortitudinis modi quatuor xxvij II ar
Fortitudinis gña q̃tuor xxvij F
Fortitudine indigemus contra quatuor
belloꝝ genera xxvij III ar
Fortitudinis ꝓprietates qua. xxviij V ar
Fortitudines male q̃tuor xxviij V ar.
Fortitudinis bone p̃mia q̃t. xxviij VI ar.
Fructus commendatur ꝓpter quattuor
lxvi IX cõ.
Fructus patrie duodecim cxxxi A
Fructus gr̃e multiplex lxv III cõsi.
Filij virginis marie magnitudo q̃dru/
plex cclv IIII mi
Filiationis iesu xp̃i questio duplex cclvi
Secunda veritas
Francisci cõmendatio quadruplex cxvi
Primo
Francisco impressuꝫ fuit signum stigma
tum mõ q̃ntuplici cxvi IIII ꝯtẽ.
Francisco data fuerũt stigmata ꝓpter q̃/
tuor cxvij VI cõ
Francisci stigmata habuerũt testimonia
q̃tuor cxvij VII cõtẽ.
Francisci transformatio habuit mirabi/
lia octo cxxiij A
Franciscus recepit vulnera ꝓpter rõnes
octo cxxiiij A
Franciscus assimilat̃ orõnib⁹ sctõꝝ septẽ
clxxxiiij Per septem
Franciscus est similis christo q̃ ad duo/
decim clxxxiiij. Et primo
Francisc⁹ ad xp̃i exẽplũ signat̃ scd̃m se/
ptem sigilla clxxxiiij Circa tertium
Francisci sapientia. clxxxv Quarto

Galilea interpretatur quadruplici/
ter ccxlv Et no.
Gabriel in sacra scriptura est noiatus ex
p̃sse ꝓpter q̃tuor ccxliiij Est etiã
Gaudia marie septem comparata stel/
lis septem cclix Primo.
Gabrielis interpretatio q̃druplex ccxliij
Istud aũt nomen
Gamalielis schola fecit doctores quatu
or lxxix II cõsi.
Genera p̃ceptoꝝ q̃tuor xciij G
Genera mortis q̃tuor cxxxiiij II cõsi.
Genera mortuoꝝ q̃tuor cxxxiij VIII cõsi
Genera viatoꝝ q̃tuor
Genera vasorum quatuor lxxviij In tel.
Genera operum reperiuntur quatuor.
cxiiij A
Gratia quid est ostenditur multipliciter
lxiiij XI consi.
Gratie plenitudo quadruplex lx C
Gratie dĩne effectus mltiplex lxv III cõ.
Gratia ponitur in anima quadruplici/
ter lxiiij I cõ
Gratia est desideranda propter quatuor
bona lxv II cõ.
Gratie effectus quatuor lxv III cõsi
Gratia acquiritur per hominez quadru
pliciter lxv IIII cõ.
Gratia augetur in nobis quadruplici/
ter lxv V cõsi.
Gratia seruatur in nobis virtute q̃dru/
plici lxvi D
Gratia perdita recuperat̃ in nobis actu
q̃druplici lxvi VII cõsi.
Gratie signa quatuor lxvi VIII cõsi
Gratie fructus conferunt nobis quatu/
or lxvi G
Gratie impedimenta quatuor lxvi X cõ.
Gratia fuit infusa in animam vir. q̃dru/
pliciter lxvij XI cõsi

Gr̃a distribuit̃ q̃drupl'r lxvij. B
Gr̃a est figurata in scriptura sextuplici/
ter. lxxi. E
Gr̃e p̃ciositas ⁊ q̃ones ml'te. lxxij. II. q̃o.
Gr̃e formositas est quadruplex vt osten
ditur lxxij. III questio
Gr̃e ⁊ aie nobilitas oñdit̃ quadruplici/
ter lxxij. IIII. questio.
Gr̃e vtilitas q̃druplex. lxxij. V. questio.
Gr̃a acq̃rit̃ multipl'r. lxxij. VI. questio
Gr̃az iuenerẽt i ocul' p̃sone septẽ. lxxiij F
Gratiã amiserũt p̃sone septẽ ꝓpter pctã
septem lxxiij. E
Gr̃e sig̃ nõ vera q̃nq̃. lxxiij. VIII. q̃stio
Gr̃e sig̃ vera q̃nq̃ lxxiij. B
Gr̃a p̃uilegiati fuerũt q̃tuor. lxxiij. IX. q̃o
Gr̃az luciferi hz btũs iohes bap. q̃d se/
ptẽ declarat̃ regulis lxxiiij. X. q̃stio
Ominum in ve. te. q̃druplex genus
solenne xvi. I. arti.
Homies in ve. te. trãslatos fuisse quatu/
or xxxiij. XIX. ꝯside.
Homo ꝯ̃ malas passiones se habet qua
drupliciter clxiij. Octauũ de
Hoiuz stat⁹ q̃druplex ccxix. Sz ad
Hora vel dies ꝯsecratõis hostie fuit ꝯse
crata q̃drupl'r ccxxxv. Intelligẽdũ est
Hora ꝯpletorij fuit ꝯsecrata misterio q̃/
druplici ccxliij. Primo
Hora ꝯpletorij fuit p̃uilegiata p̃uilegio
quadruplici. quo supra
Hostia sacra requirit quattuor creden/
da. ccxxx. Intelligendum
Hostiã sacram ꝯcomitantia. ccxxx. In/
telligendum.
Hostie documẽta ⁊ in ip̃a credunt̃ qua/
tuor. ccxxx. Sed ex istis
Humilitas q̃d est ccij. Primus est.
Humilitas vñ oriat̃ cciij. II. arti.
Humilitatis g̃dus cciij. III. arti.
Hũilitas ml'tiplex cciij. IIII. arti.
Hũilitatꝫ ꝓprietates cciij. V. arti.
Humilitatis cause ⁊ effectus quatuor.
cciij. VI. ⁊. VII. articulo.
Hũilitatꝫ insignia q̃tuor. cciiij. VIII. ar.
Hũilitatis figmenta q̃tuor. cciiij. IX. ar.
Humilitatis fomẽta ⁊ motiua. cciiij. X.
articulo ⁊. XI.
Hũilitatis p̃uilegia. cciiij. XII. arti.
Hũilitatis bñficia ccv. XIII. arti.
Hũilitatis exaltatões. ccv. XIIII. arti.
Humilitatis inclinationes ⁊ solennia.
ccv. XV. ⁊. XVI. articulo.
Humilitas bti ludouici assimilat̃ hũili/
tati xp̃i in trib⁹. clxxviij. Tertio
Acobus maior posuit articulũ ter/
tium ccxxiij. III. articulo
Jacobus minor posuit articulum nonuz
ccxxv. IX. articulo
Jeiunium xp̃us instituit propter multa.
ccxxi. III. questio.
Jeiuniũ valet ad septẽ ccxxi. II. q̃stio
Jeiunam⁹. xl. dieb⁹ ꝓpt̃ octo. ccxxi. III. q̃o
Jeiunium incipit feria q̃rta propter mul/
ta ccxxi. IIII. questio.
Jeiunium vñ dicat̃ ccxxij. V. questio
Jeiunium repit̃ triplex. ccxxij. V. questio.
Jeiuniũ qñ dz fieri ccxxij. VI. questio.
Jeiuniũ q̃ etate dz celebrari. ccxxij. q̃stio.
Jeiunium si põt redimi. ccxxij. questio
Jeiuniũ si posset ꝑ alio fieri. ccxxij. q̃stio.
Jeiunium si valeat factum in pctõ mor/
tali ccxxij. questio
Jeiunium si medicina ĩpediat̃. ccxxij. q̃o.
Jeiuniũ q̃ nõ tenet̃ facere. ccxxij. in fine
In peccato consideranda sunt quatuor.
xciiij. Intelligendum
Indulgẽtia q̃d ẽ oñdit̃ ml'tipl'r. xciiij. E
Indulgentia a pena ⁊ a culpa nõ dat̃ ꝓpt̃
quatuor xcv. Quartum do.
Indulgentiaꝝ thesauri de quibus dan/
tur quatuor xcv. E.
Indulgentie autoritas ꝯfirmatur qua/
drupliciter xcvi. D
Indulgẽtie ꝓficiũt q̃drupl'r xcvi. E
Indulgẽtie causant bõa q̃tuor. xcvi. A
Indulgẽtie sonãt q̃drupl'r xcvij. B
Indulgẽtie freq̃ntatio ꝓficit in purgato
rio ostendit̃ quadrupl'r xcvij. E
Indulgẽtie q̃lit̃ ꝓficiũt. xcviij. V. ꝯsidera
Indulgẽtie ĩpedimenta q̃tuor. xcviij. E
Indulgẽtie q̃b⁹ ꝓficiũt ostenditur multi/
pliciter xcviij A
Indulgẽtie vbi ꝓficiunt ostendit̃ multi/
pliciter xcix. E
Indulgentie quare ꝓficiunt ostenditur

multipliciter xcix.X.ꝯsi.
Indulgētie ꝓficiūt ꝓpt̄ q̄tuor. xcvi.E
Indulgētiaꝝ ꝟitates q̄tuor. xcix.D
Indulgētiaꝝ documēta q̄tuor. xcix.F
Inferni mā̄siones q̄tuor.cxxxiij.XI.ꝯsi.
In hz intellectū sextuplicē ccliij. Est tñ
Incarnatōis q̄dditas i.I.ꝯtem.
Incarnatōis mirabilia.xij. v.I.p̄n.
Incarnatōis bñfi.xij. viij.I.beneficium
Incarnatōis copulatōnes q̄tuor.i.I.ꝯtē.
Incarnatōis testimōia q̄tuor.i.II.ꝯtem.
Incarnatū fuit ꝟbū q̄drupl'r.i.III.ꝯtem
Incarnatum fuit verbuz in ciuitate quadruplici i.IIII.ꝯtemplatio
Incarnatio celebrata fuit media noctis hora ꝓpter quatuor ij.II.ꝯtemplatio.
Incarnatōis hore misteria q̄tuor.ij.V.cō
Incarnatōis misteria q̄tuor.ij.VI.ꝯtem.
Incarnatōis misterium fuit ꝯsummatū ꝓpter quatuor ij.VII.ꝯtemplatio.
Incarnatōis misterij sublimatio mirabilis quadruplex ij.VIII.ꝯtem.
Incarnatio fuit decorata quadrupliciter ij.IX.ꝯtemplatio
Incarnationis ꝯ̄rietates q̄nq̄.ij.X.ꝯtē.
Incarnatōis dignitates q̄nq̄.iij.XI.cō.
Incarnatōez in ve.te.ꝓphatā.ix.II.ꝯtē.
Incarnatōez i ve.te.p̄nūciatā.x.III.ꝯtē.
Incarnatōis ꝓmissio q̄druplex.xv.I.tp̄s
Incarnatōis q̄stiones plures xv.D
Incarnationis necessitas ꝛ causalitas. clxx.A
Incarnationis xp̄i que mulier fuit capax clxxij.D
Incarnatio a quibus non intelligitur. clxxiij.Circa tertium.
Incarnatōis act⁹ q̄druplex.ccliiij.II.mi.
Incarnatōis q̄stio q̄druplex vbi.s̄.

Johannis euangeliste.

Johānes euangelista fuit de stirpe quadruplici. xxix.G
Johanni ꝯueniunt ꝓprietates numeri q̄drati quatuor xxix.II.ꝯsi.
Johānis meritum fuit maius illo Petri ꝓpter quatuor xxx.Intelligendum
Johannis virginitas fuit ꝯsecrata matrimonio xxx.IIII.con.
Johannis familiaritas ad xp̄m ostenditur quadrupliciter xxx.VI.con.
Johānes fuit apostolus quē dilexit xp̄s ꝓpter quatuor.vbi.s̄
Jo.xp̄s honorauit q̄drupl'r. xxx.VI.ꝯtē.
Joh.xp̄s fecit act⁹ q̄tuor.xxxi.VIII.ꝯtē.
Joh.xp̄us ꝯmendauit matrem propter quatuor. xxxi.I.ꝯtem.
Joh.sblimatio q̄druplex. xxxi.Tertia
Johā.adduxit p̄conia q̄tuor.xxxi.X.ꝯtē.
Joh.habuit visiōes q̄tuor.xxxi.XI.ꝯtem
Joh.notabilia q̄tuor. xxxij.In qua
Johannes dicitur aquila ꝓpter ꝓprietates aquile quatuor xxxij.I
Johannes non fuit p̄ncipalis inter apostolos ꝓpter quatuor xxxij.XV.ꝯtem.
Joh.in insula fuerunt demonstrata quatuor xxxiij.XVII.ꝯtem.
Joh.misit dionysi⁹ ꝟba q̄tuor.xxxiij.B
Joh.miracula q̄tuor. xxxiij.XVIII.ꝯtē.
Johannes fuit assumptus in corpore ꝛ anima sicut virgo Maria qđ ostendit̄ quadrupl'r xxxiij.XIX.ꝯtem.
Joh.fuit assumptus nunq̄ moriturus vt ꝯcludit̄ q̄drupl'r xxxiij.XX.ꝯtem.
Joh.nō vidit mortem nec corruptionez vt tres alij.vt.s̄.
Joh.habuit maius p̄uilegium q̄ ꝟ.ma. imo q̄ xp̄s.vt supra
Joh.veniet ante iudicium vniuersale qđ ꝓbat̄ autoritate quadruplici.vt supra
Joh.fuit de gñe q̄druplici xxxiiij.A
Johannes fuit vocatus p̄mus a xp̄o ꝓpter quatuor xxxiiij.II.arti.
Johānis ꝟginitas fuit matrimonio ꝯsecrata xxxiiij.III.ar.
Joh.xp̄s ostendit familiaritatem in misterijs quatuor xxxiiij.IIII.ar.
Joh.charitas ꝛ dilectio ad xp̄m ostenditur excelsa q̄drupl'r xxxiiij.V.ar.
Joh.puritas ostendit̄ ex signaculo quadruplici xxxiiij.VI.articulo
Joh.in somno sup̄ pectus dñi reuelata sunt misteria q̄tuor xxxv.VII.arti.
Joh.solus in passiōe xp̄i exñs vidit redēptiōis sacr̄a q̄tuor xxxv.VIII.ar.
Joh.sbstitutio recepit insignia nobilitatis quatuor xxxv.IX.ar.
Joh.p̄uilegiū in gaudio dñice resurrecti

onis floruit ꝑtute ꝯdruplici. xxxv. X. ar.
Joh. mira. potētissima ꝯtuoꝝ. xxxv. XI. ar
Joh. marty. ꝯle fuit oñdīt. xxxv. XII. ar.
Joh. trāslatio quō fuit fcā. xxxv. XIII. ar.
Joh. īmortalitas ꝓbat quadrupliciter. xxxv. XV. ar.
Joh. habuit felicitates ordinum angelorum nouem xxxv. A
Joh. stat⁹. xij. in qbꝫ claruit in eo diuina gratia xxxvi. Quia igit
Joh. in ꝓmo statu gñatio facta fuisse oñditur xxxvi. Quia.
Joh. in scōo statu vocatōis gra fuit collata ꝑuilegijs ꝯtuoꝝ xxxvi. II. status
Johā. in tertio statu fuit collata gra sue ꝑginitatis ꝙsecrate xxxvi. III. status
Johannis charitas declarat multipliciter xxxvi. V. status
Joh. familiaritas quā xps ei oñdit multipliciter xxxvij. VI. ar.
Joh. obdormitio in qua vidit diuinam essentiam xxxvij. VII. status
Johā. fuit de ordine quadruplici vt ostēditur xxxvij. IX. status
Joh. aduētus añ iudiciū vniuersale ostēdit rōne ꝯdruplici xxxvij. XII. status
Joh. posuit arti. in symbolo scōm. ccxxiij
Johā. nunq̄ ē moriturus oñdit rōe z autoritate ꝯdruplici xxxvij. A
Joh. ꝙuenīūt misteria. x. z ꝓmo q̄ fuit magnus oñdit vt appareat ad similitudinē z ꝑietatē aquile clxij. I. misterium
Joh. gñatio oñdit fuisse magne deuotionis clxiij. Quia vero
Joh. meritū fuit maius illo petri qō ostēdit ꝯdrupliciter clxiij. II. ꝓtē.
Johā. ꝙuenunt ꝑietates aquile septez clxv. XIIII. ꝙtemplatio
Joh. xps nō dedit ꝑncipatum ꝑt ꝯtuoꝝ documenta clxv. XV. ꝙtempla.
Joh. in statu sue relegatōis notabilia euenerūt ꝯtuoꝝ clxv. XVII. ꝙtemplatio
Joh. translatio habuit mirabilia quatuoꝝ clxv. XIX. ꝙtempla.
Johā. īmortalitas ꝓbatur autoritate ꝝtuplici clxv. XXI. ꝙtem.
Joh. īmortalitatem theophilus scribēs ponit mirabilia ꝯtuoꝝ. clxvi. Intelligēdū
Johannes est assumptus ad ordinem seraphicuz ꝓbatur autoritate quadruplici clxvi. XXII. ꝙtempla.

Johannis Baptiste.

Johā. bap. annunciatiōis solennia quatuoꝝ lxix. I. ꝙsideratio.
Johannis baptiste ꝙceptōis ꝑuilegia ꝯtuoꝝ lxix. II. con.
Johānis baptiste annunciatōis sblimationes ꝯtuoꝝ ccvi. III. con.
Johannis baptiste ꝙceptōis ꝑuilegia ꝯtuoꝝ lxix. III. con.
Johā. baptiste natiuitatis mirabilia ꝯtuoꝝ lxx. III. con.
Johannes baptista in statu sue religionis floruit mente ꝯdruplici. lxx. IIII. ꝙsi.
Johannis quando christum baptizauit magnalia quatuoꝝ. lxx. V. ꝙsidera.
Joh. xp̄m baptizanti apparuerunt mirabilia tria lxx. V. con.
Joh. habuit habitudines ad xp̄m in baptismo ꝯtuoꝝ lxx. Intelligendum
Johā. leges date ad viuendum quatuoꝝ lxx. VI. ꝙsidera.
Johānes dedit de xp̄o testimonia quatuoꝝ lxx. VII. con.
Johā. laudes a xp̄o date ꝯtuoꝝ. vt. s.
Joh. fuit in patria de ordine quadrupliciquatuoꝝ lxx VIII. con.
Johan. fuit assimilatus rebus quatuoꝝ. lxx. L.
Johā. descendit ad infernū vbi sunt māsiones quatuoꝝ lxxi. E
Johā. surrexit cum xp̄o z ordibus sanctoꝝ quatuoꝝ lxxi. X. con.
Johannis anima fuit collocata in ordine angelorum quod ꝓbatur quadrupliciter lxxi. XII. con.
Joh. fuit gratia ꝑuilegiatus in statu ecclesie militantis. vbi. s.
Johannes baptista habet tantam gratiam in regno celesti quantam habitu/rus erat lucifer si stetisset: qō ostendit ex regulis septem lxxi. E
Johā. habuit ꝑuilegia luciferi si stetisset tredecim lxxiij. Sed aliter
Johannes in statu sue annunciationis fuit dotatus ꝑuilegio ꝯdruplici. lxxv. F

J

Joh. in statu sue ꝯceptōnis fuit dotatus
bñficio q̄druplici lxxv. II. con.
Joh. in statu sue gñatōis fuit sblimatus
miraculo quadruplici B
Johānes fuit de cognatione quadrupli/
ci lxxv. IIII. con.
Joh. fugit ad desertū ꝑ t̄ q̄tuor. lxxv. V. cō
Johā. in statu sue ꝙuersatōis floruit ꝑtu
te quadruplici lxxv. VI. con.
Jo. fuit ō ꝓfessiōe q̄druplici. lxxv. VII. cō
Joh. officium q̄druplex lxxv. VIII. cō.
Johā. dignitas lxxv. IX. con.
Johā. ꝓfessio lxxv. XII. con.
Johā. originalis cognatio habet verita
tes quatuor lxxvi. I. ꝙsidera.
Johannes fuit ꝓphetatus ꝓphetia qua/
druplici lxxvi. II. con.
Johā. angelus eū annuncians docuit di
scipulos q̄tuor lxxvi. III. con.
Johā. sanctificatio demonstratur qua/
drupliciter lxxvi. IIII. con.
Joh. habitauit in utero matris cū ꝓuile/
gio quadruplici lxxvi. V. con.
Johā. natiuitas habuit insignia quatu/
or lxxvi. VI. con.
Joh. q̄tuor ꝓuilegia cix. Primum ḡ.
Johannes vocatur lucerna ardens. cix.
Vocat autem
Joh. compar quatuor ordinibus ecclesie
militantis cix. A
Joh. fuit in veteri testamento prenunci
atus ꝑ typo q̄druplici. ccv. Prima ꝙsi.
Johā. originis veritates catholice qua/
tuor ccvi. II. ꝙsideratio
Joh. sanctificatio. ccvi. V. ꝙsi.
Joh. mr̄is occultatio ccvij. VI. con.
Jo. exultatio in utero mr̄is. ccvij. VII. cō
Joh. cū xp̄o ꝙlocutio in utero t mr̄is par
turitione ccvij. VIII. t IX. con.
Johā. circūcisio vbi facta fuerūt miracu
la quatuor ccvij. X. ꝙsideratio
Joh. accessus ad desertū. ccix. XIII. con.
Johannis multe ꝙditōnes quas habuit
ccx. XVI consideratio
Joseph interp̄tatio quadruplex. ccxlvij.
VIII. misterium.
Judicij vlti. xij. q̄rēda. ccxxxvij. De vl.
Judicij iudex erit xp̄us ꝓbat rōne dupli/

K L

ci ccxxxvij. Quantum
Judicij iudex cū q̄b signis t an benign⁹
vel seuer⁹ appebit. ccxl. Scō t Tertio
Judicij tempus annus mensis dies t ho
ra ccxl. Secunda pars p̄ncipalis
Judicij locus ex p̄te iudicis t iudican/
dorum ccxl. III. pars p̄ncipalis
Judicis familia q̄ erit. ccxli. IIII. p̄n.
Judicij testes q̄ erūt ccxli. V. p̄ncipa.
Judiciū triplex ccxli. Quantum ad
Judicij accusatores t aduocati. ccxli.
Quantum ad nonum
Judiciū de q̄b erit ccxli. Quantum
Judicij sn̄ia ccxlij. XI. con.
Judicij excusatio. ccxlij. XII. con.
Aracteris diffinitio xxxvij. L
Karacterꝫ diffinitio. clxvij. Primū
Karacterꝫ insignia q̄tuor cxcvij. Circa
Karacteris ꝑtutes. vbi supra
Karitas Joh. euāge. ad xp̄m ostendit
q̄druplicīter xxxv. V. arti.
Karitatꝫ isignia in aliq̄. xxxvi. V. status.
Katherine laudes cxlvi. Nō est talis
Apidatus fuit stephanus propter
quatuor xxvi B
Laus bti petri ap̄li mltiplex. lxxvij. Cir
Linee vndecī q̄b sol descēdit in curatōe
Ezechie curationē peccatoꝝ signantes.
lxiij. Iste vndecim
Libri vite diffinitio oñdit multipl⁹ t ar/
ticuli duodecim cxlv. II. ar.
Libꝝ vite q̄s scripsit ostendit multipli/
citer cxlvij. II. ar.
Libꝝ vite ptes h̄e duas cxlv. III. A
Libri vite scpta q̄dā esse delebilia q̄dam
indelebilia cxlv. IIII. arti.
Liber q̄ fuit scptus ostendit multipli/
ter cxlv. V. arti.
Liber ille vbi fuit scriptus ostenditur
cxlvi. VI. articu.
Libꝝ hunc legūt q̄tuor. cxlv. VII. articu.
Liber iste est clausus personis quatuor
cxlvij. VIII. arti.
Liber vite est a quo delentur peccato/
res cxlv. IX. arti.
Liber vite est sigt⁹ sigill⁹ septē. cxlv. X. ar.
Librum istum nō continere damnatos.
cxlv. XI. articu.

Libro vite scriptos intrare ciuitatem paradisi cxlv XII ar.
Liber iste aperiet i iudicio cxlv XIII ar.
Librum vite per septem sigilla signatus nequeuntes intelligere septem artes liberales deficiunt clxxiij Sed que.
Locus vnde virgo fuit assumpta habet ꝓrietates ꝯtuor cliij X qō
Ludouici generationis priuilegia quatuor cvij I con.
Ludouici virtutes quatuor cviij III cō.
Ludouici dignitas ꝯdruplex cviij V cō
Ludouici mors habuit ꝯtuor cviij VI ꝯ
Ludouici corona ꝯdruplex cviij VII cō
Luce euan. ꝙueniunt ꝙditiones angeli duodecim cxxv E
Luciferi ꝙditiones tredecim lxxiij E
Lucis descriptiones spūisancto t virgini conuenientes septem clix Primo
Lucis diffinitio ꝯdruplex clx Primum
Lux debet esse anima ꝓpter ꝯtuor clx A
Luces reperiunt ꝯtuor clx E
Luces celi reperiunt ꝯtuor vt s.
Lux fuit creata ꝓpter ꝯtuor clx IIII mi.
Lucis ꝓrietates bea. ludouico cōueniētes septem clxxix Circa pri.

Mathias apostolus habuit virtutes vndecim lxij D
Marie interꝓtatiōes plēs ccxlviij X mi
Marie interꝓtatiōes septē ccxlviij X mi.
Maria virgo commendatur a quattuor lxiij B
Marie ꝓrietates quatuor clx E
Maria dicit stella maris ꝓpter ꝓrietates decem clxi VII mi.
Maria dicitur liber propter multa cxi Circa primum
Maria nata fuit ex regib⁹ septē cxij B
Maria dicitur stella propter quattuor cxij II ar.
Marie ort⁹ ortui stelle comparat ꝓpter ꝯtuor cxij II ar.
Marie vita cursui stelle compat ꝓpter quatuor cxij III ar.
Maria stelle matutīe compat ꝓpter decem cxij B
Marie inter prietatio triplex t alia cxij
Decima est
Marie virtutes quatuor st elle cōueniētes cxiij Circa ꝙntū
Maria qñ nata fuit die illa de⁹ creauit quatuor clx II mi.
Maria dicitur stella regia ꝓpter quattuor cxv IIII sa.
Maria dicit stella splēdida ꝓpter quattuor cxv V sacra.
Maria dicit stella maris ꝓpter ꝓrietates decem cli D
Maria dicit stella matutina vt s
Marie dignitas regia declaratur quadrupliciter ccxlvij Et notā
Maria habuit dignitates duodecim
Marie interrogate multorum responsa cxciij Primo re.
Marie benedictio triplex clxxiij Primo
Maria fuit afflicta tripl⁹ cxcvi Prio qz
Marie virtutes t virginitas ab ea inuenta cxcvi Primo san.
Marie vide multa in litera V. s. virginis t lra E eleuata
Marie nominantur in scriptura septem ccxlviij Et notā.
Marie gaudia septem assimilata stellis septem cclix Primo
Magnificat expositio ccxxv
Magdalene vita duplex actiua scz t cōtēplatiua lxxxi Primo
Magdalena fuit de tribu iuda lxxxij. I consideratio.
Magdalenam genuisse christum in mēte t priuilegia tribus iude quattuor lxxxij I consideratio
Magdalene cōfessio de xp̄o cōtinet tria lxxxij I consi.
Magdalene conuersio habuit quatuor lxxxij II consi.
Magdalene offensio t satisfactio quadruplex lxxxij II cōsi
Magdalena dilexit xp̄m in gradibus dilectionis quatuor lxxxij III cō
Magdalenā dilexit xp̄us in excusatione quadruplici lxxxij IIII cōsi
Magdalene contemplatio habuit adminicula quatuor lxxxij V cō.
Magdalena figurata fuit in mulieribꝫ

quatuor lxxxiij VI cōsi
Magdalene corona q̄dru. lxxxiij VII ꝯ
Magdalena habuit penitentie signa q̄tuor
Magdalene nomen ⁊ cognomen conuenit scdm interp̄tationē actui ꝯtritiōis q̄drupliciter lxxxvi II ps p̄n
Magdalene nomen ⁊ cognomen interpretatio conuenit anime contrite q̄drupliciter lxxxvij E
Magdalene impedimēta eius cōtritōi obsistentia quatuor lxxxvij In illo
Magdalenā ad pn̄iam reducunt actus q̄tuor lxxxvij Istis autē
Magdalene circa pedes xp̄i obsequia q̄tuor lxxxviij E
Magdalene obsequia significant misteria quatuor ad veram penitentiam p̄missa cōtritione concurrētia lxxxviij E
Magdalena fuit illuminata perfecte ꝑfectione quadruplici lxxxviij E
Magdalene xp̄us ostendit benignitatē q̄druplicem lxxxviij A
Magdalene xp̄s ī sua resurrectiōe ꝺdit cōsolationez q̄druplicē lxxxviij M
Mater habet consolationem de filijs q̄drupliciter lix K
Matrimonium in statu innocentie fuit signum coniunctionis christi cum ecclesia liiij Intelli.
Matrimonium inter virginez et ioseph an fuerit verum ccxlvij Sed querit
Mansiones celi duodecim cij E
Martini in statu seculari ꝑfectio ostenditur virtute quadruplici cxliij I ar
Martini ꝑfectio in statu cōuersiōis virtus quadruplex cxliiij II ar.
Martini ꝑfectio in statu ꝓfessionis quadruplex cxliiij III ar.
Martini perfectio in statu pontificali q̄druplex cxliiij IIII ar
Martini ꝑfectio in statu consumatiōis q̄druplex cxlv V ar.
Martyrium quid sit xxiij I ar.
Martyrium requirit quatuor xxiij I ar.
Martirij genera q̄tuor xxiij II ar
Martirij gradus quatuor xxiij III ar.
Martirium sustinendū pro quibꝫ sit rebus xxiij IIII ar.
Martyrij sustinendi fines quatuor xxiiij V arti.
Martirio preparare se debent fideles q̄drupliciter xxiiij VI ar.
Martyrium fuit in statu quadruplici xxiiij VII ar.
Martyria ī statu gratie pena sextuplex xxiiij E
Martir prim⁹ ⁊ ꝓthomartir dicit beat⁹ Stephanus propter quattuor xxiiij VII et VIII articulus
Martirium b. Stephani fuit ornatum virtutibus q̄tuor xxiiij IX ar.
Martirium b. Stephani fuit ornatum priuilegijs q̄tuor xxiiij X ar.
Martirij b. Stephani beneficia q̄tuor xxv XI ar.
Martirij beati Stephani dignitates q̄tuor xxv XII ar.
Martyrij b. Stephani remūeratio quadruplex xxv XIII ar.
Martirij bea. Stephani corona q̄druplex xxv E
Martirij beati Stephani lapidatio fuit propter quatuor propter que lapidari debebant talia cōmittētes xxv I ar.
Martires tēporum quatuor xxvi II ar.
Martiria tempore gratie sextuplicia xxvi F
Martyr primus dicit be. steph. ꝓpter q̄tuor ratiōes xxiiij VII ar
Martyrij bea. stepha. priuilegia q̄tuor xxiiij X articulus.
Martyrij beati stephani beneficia quattuor xxvi IIII ar.
Martyrij beati stephani premia multa xxvi V arti.
Medicina dicitur optima propter quatuor lxxxv II ꝯsi.
Medicine artis documenta b. luce appropriata duodecim lxxxviij Primum
Misteria necessaria ad penitentiam q̄tuor lxxxiij E
Misericordia dei in euangelio in tribꝫ personis maxime declaratur xciij. Tertia ratio.
Misericordia dei in veteri testamento

in quatuor ꝑsonis ostendit vbi s̄
Militie solēnitas requirit q̄ttuor cxxvi.
Intelligendum est
Militia celestis habet quattuor cxxvi
Hunc ad
Militie celestis veteris te. sex visiones.
cxxvij Circa qd̄
Militie noui testamenti visiōes sunt sex
cxxvij Circa qd̄
Michaelis opa q̄tuor cxxi IIII cō.
Mortis diffinitio declarat q̄drupliciter
cxxxiiij I cō. I ar.
Mors quid sit cxxxvij II ar.
Mortis q̄ sit diffinitō oñdit cxxxvij I ar
Mors in scriptura reperit q̄dr. cvij B
Mortis ꝓprietates duodeci cxxxij II cō
Mortuoꝝ genera q̄tuor cvij B
Mortuoꝝ remedia q̄tuor cxxxij IIII cō
Mortuorum remedia proficiūt ad qua/
tuor cxxxiij V cō.
Mortuoꝝ remedia q̄tum ꝓficiant oñ/
dit veritatibus q̄tuor cxxxiij VI cō.
Mortis sententie generalitas debꝫ nos
ꝓhibere a suꝑbia cxciiij Circa primū
Mortuoꝝ remedia a quibus ꝓsunt ostē
ditur cxxxiij IX con.
Mortuoꝝ remedia ꝓsunt temporibus
q̄tuor cxxx X cō.
Mors est triplex cxxxiiij Nota
Mortuoꝝ remedia in quibꝫ locis pro/
sint cxxxiij XI cō.
Mortuoꝝ suffragiū necessariū figuratū
cxcij Quarto decla.
Mortui quomodo nouerint sibi fieri il/
la remedia oñdit mltiplr cxxxiiij XII cō
Moriēs emittit suspiria tria cxxxiiij No
Mortuoꝝ cōmemoratio ostendit q̄ ad
quatuor cxxxiiij Primo
Mors ostendit quadruplici separatio/
ne cxxxiiij I cō
Mortis ꝯsideratio quadruplex cxxxiiij
I consideratio.
Mortis iudicium est seuerum propter
quatuor cxxxv III cō.
Mortis ortus ostenditur q̄drupliciter.
cxxxv IIII consi.
Mors fuit d̄structa q̄drupl̄r cxxxv V cō
Mors ē odibil̄ ꝑsonis q̄tuor cxxxv VI ꝯ
Mors est amabilis personis quattuor
cxxxv VII cō.
Mors ē odibil̄ ⁊ āara ꝓpt q̄. cxxxv VI ꝯ
Morientiū qōnes q̄tuor cxxxvi VIII cō
Morientiū sacr̄a quatuor cxxxvi IX cō.
Morienti facienti viam longā necessa/
ria sunt quatuor cxxxvi IX cō
Mortuoꝝ receptacula qua. cxxxvi X cō
Mortuoꝝ q̄t ⁊ q̄ta sit reme. cxxxvi XI ꝯ
Mortui in purgatorio melius stant q̄ ī
hoc mūdo ꝓpter quatuor cxxxvi D
Mors hoīs oñdit anīe incorruptionem
multipliciter cxxxvij I ar.
Mortuoꝝ qōnes tres cxxxvij Primum
Mortis penā xp̄us assumpsit ꝓpter pec
catū ostenditur cxxxvij III ar.
Mors nostra ꝑ xp̄i mortem fuit destru/
cta ostendit cxxxvij IIII ar.
Morimur triplici morte cxxxvij IIII ar
Mors ē quotidie memorāda ꝓpter mlt/
ta cxxxvij V ar.
Mors est a nobis sollicite expectanda
ostendit multipl̄r cxxxvij VI ar
Mors est a pctōribus formidanda pro/
pter quatuor cxxxvij VII ar
Mors a iusto non est ꝑtimescenda ꝓpt
quatuor cxxxvij VIII ar
Mortuos in triplici statu quō debemus
honorare cxxxviij IX ar
Mortuis quibus possimus subuenire
cxxxviij X ar.
Mortuis debemus subuenire q̄drupli/
citer cxxxviij XI ar.
Mortuis possumus subuenire quadru/
pliciter cxxxviij XII ar
Mortuoꝝ suffragiū q̄d ē oñdit mltipli/
citer cxxxviij Circa p̄mū
Mortuis quō suffragia sunt vtilia ostē/
ditur multipl̄r cxxxviij III ar.
Mortuorum qōnes de eoꝝ suffragijs
cxxxix Dubitatio prima
Mortuoꝝ carceres q̄tuor cxl Nota bñ.
Mortuoꝝ purgatoriū qñ fuer institu .
tum cxl VII ar
Mortuoꝝ pene q̄tuor cxl VIII ar.
Mortuoꝝ exequie quō ⁊ quid valeant
ostendit cxlij IX ar.
Mortuoꝝ cerimonie multe clxij X arti.

M

Mortuos sepelire si sit opus misericor/die ostenditur multipliciter cxlij XI ar.
Mortui an possint absolui ab ecclesia cxlij XII arti.
Mortuorum suscitatores in sacra scri/ptura quinq cvij In sacra
Mris euāgelice misteria octo xij Pri.
Mulier euangelica matri xpi assimila/tur xlij Idcirco
Mutatiões puelle quando nubit qua/tuor lij E

N

Atiuitas christi quid est z q est q/druplex xvi II ar.
Natiuitatis xpi bñficia q̄nq viij I ps.
Natiuitati xpi proprietates ortus solis quatuor conueniunt ix D
Nascitur xpus generibus personarum quatuor ix E
Natiuitatis xpi figure ve.te. q̄tu. ix I p.
Natiuitatis xpi ꝓphetie q̄tuor ix II con.
Natiuitatis xpi testimonia q̄t x III con.
Natiuitatis xpi questiones pl'es xv I q̄o
Natiuitas xpi an fuerit natural' xvi Utq
Natiuitas xpi fuit in vete. testa. per quatuor ordines sanctorum patrum ordinata xvi I ar.
Natiuitatis tempus dies z hora xvij
Natiuitatis causa multiplex xv I temp⁹
Natiuitas xpi fuit reuelata autoritate q̄druplici x IIII cō. IIII ar
Natiuitas xpi fuit in nouo te. euangeli/zata x X cō.
Natiuitas xpi fuit celebrata in locis q̄/tuor x VI cō
Natiuitas xpi fuit cognominata a qua/tuor ciuitatibus x VII cō.
Natiuitas xpi fuit consumata tempore quadruplici x VIII cō
Natiuitas xpi fuit manifestata die do/minica ꝓpter quatuor x IX con
Natus est xpus hora noctis media ꝓpt quatuor x X cō
Natiuitas xpi priuilegia singularia q̄/tuor xi XI con
Natiuitas xpi ornata fuit miraculis q̄/tuor xi XIII cō
Nati. mirabilia duodeciz vi Circa pmū

O

Natiuitas x pi angelis cōtulit beneficia quinq viij I ps
Natiuitas xpi est in qua fuit hoibus ac/quisita pax quintuplex viij II ps
Natiuitas virginis habuit priuilegia se ptem cxi A
Natiuitas virginis processit a septē re/gibus cxij B
Natiuitas Johan bap. habuit mirabi/lia quatuor lxix II con
Nazareth interpretatur quintupliciter cclv V miste.
Nois iesu xpi articuli decē lxxxviij D
Nomen xpi est terribile demonibus pro pter quatuor lxxxix XI ar
Nomen xpi est bissyllabum z habet par tes plures lxxxix I con
Nominis xpi littere quatuor significā/tes virtutes quatuor xxxix II cō.
Nominis xpi significatiões q̄. xl III cō.
Nomen xpi habet significationem qua/druplicem cclv III mi.
Nomen xpi fuit figuratum in ve.te. mul tipliciter xl IIII con
Nomen xpi fuit scriptum in locis quat/tuor xl V con
Nomen xpi fuit p̄nunciantum a perso/nis quatuor xl VI con
Nomen xpi fuit impositum personis q̄/tuor xl VII cō.
Nomen xpi fuit appropriatum quadru/pliciter xl VIII cō
Nominis xpi merita quatuor xl IX con.
Nominis xpi cōtra ipm vitia q̄. xli X cō.
Nominis xpi beneficia q̄tuor xli XI cō.
Nomis xpi ꝑconia q̄tuor xli XII consi.
Nomen datur in casu q̄druplici cvij E
Nomina angelorum quatuor cxxiij B
Nobilitas marie z Joseph cclvij IX mi
Nuptiarum genera septem lij Circa
Nuptijs comparatur sacramentum in/carnationis propter quatuor liij B
Nuptiarum donaria quatuor vt s̄
Numeri duodenarij proprietates quat/tuor lxxx G
Numeri quadrati proprietates quatuor xxix Intelligendum est tamen
Bsequia angelor nouem cxvij A

Obseq̃a marie magd. mlta lxxxviij C
Obligati debitis habent solacij graduz quadruplicem lxxxviij A
Obedientie insignia quatuor cvij A
Oditur res ꝓpter quatuor lxxxiiij B
Opera que xp̃s retinuit apud se facienda q̃tuor cxxij Ubi notãdum
Operibus spũssan. destruunt opera diaboli septem ccxxxvij
Opa dei in principio facta cõpata operibus spũssancti. septem vt s̃
Opa dei in p̃ncipio facta septem vt s̃
Opera spũssan. septem vt s̃
Ordies a p̃nci. eccl̃ie distincti q̃. xcviij A
Ordinũ dr̃ia in eccl̃ia q̃druplex cix A
Ordo angeloꝝ clxxxi
Originalis peccati diffinitio ostenditur quadrupliciter cliij C
Originale peccatũ q̃d sit clvij II ps
Originale qualiter ꝯtrahit ostenditur quadrupliciter cliij II con.
Originale hoies ꝯtrahũt q̃d. clviij V ar
Originale a quo infligit ostẽditur quadrupliciter cliij III consi
Originale cui imponit ostenditur quadrupliciter cliij IIII cõsi.
Originalis pctĩ obstacula q̃t. cliij V ꝯsi.
Origiale vbi cõtrahit cliiij VI cõsi.
Originale qñ contrahit cliiij VII cõ.
Originale diluit q̃dru. cliiij VIII con.
Originale delet modis q̃tuor vt s̃
Origiale cõmisert ꝑsone q̃t. cliiij IX ꝯsi
Originale ꝑsone ꝯtrahũt q̃t. cliiij X cõsi
Origi. z ei⁹ ꝯtractõis leges q̃tuor vbi s̃
Ax bone volũtatis dat hoib⁹ ꝓpter quinq̃ viij Quoꝝ p̃muz
Pax est cõmendabilis ꝓpt quat. xliiij K
Pauptatis grad⁹ quadruplex cviij A
Partus virginis misteria octo xi I mi.
Partus virginis dedit xp̃o natiuitatez duplicem vbi s̃
Parturitionis actus q̃tuor ccliiij II mi.
Parturitiõis questiões q̃. ccliiij Sz q̃rit
Pauli ꝯuersionis fruct⁹ duplex lvij K
Pauli status duodecim lvij I status
Pauli generatio vbi s̃
Paulus fuit doctor in scholis gamalielis quartus lvij II status
Pauli religio quadruplex lvij E
Paulus fuit ꝯsecutus miscdiam ratiõe quadruplici lvij IIII sta.
Pauli ꝯuersio hũit miracl̃a q̃t. lvx V sta
Pauli bap. hũit miracula q̃. lviij VI sta.
Pauli ꝯuer. hũit v̄tutes q̃. lviij VII sta.
Pauli pena q̃druplex lviij VIII sta
Pauli dignitates quatuor lviij IX sta.
Pauli intellectualis contemplatiõis p̃uilegia quatuor lviij X sta.
Pauli ꝯsumatõis solẽnia q̃t. lviij XI sta
Paulus positus est in ordine seraphico qđ deducitur via quadru. lviij XII stat⁹
Paulo conueniunt misterialiter z figuratiue ꝯuersiones quatuor lix Legim⁹ i
Pauli ꝯditiões corpis quat. lx Terribi
Pauli laus multiplex lxxvij Scdo
Paul⁹ fuit vas de tribu benia. lxxviij I ꝯ
Pauli cõditiões male mlte lxxix IIII cõ
Pauli ꝯuersio hũit act⁹ septẽ lxxx In q̃
Paul⁹ meruit indulgẽtiã ꝓpt q̃t. lxxx E
Paul⁹ fuit examinat⁹ q̃dru. lxxx VII cõ.
Paulus fuit adornatus virtute quadruplici lxxx VIII cõ
Pauli raptus hũit p̃conia q̃tu. lxxxi H
Pauli anĩa hũit p̃uilegia q̃tu. lxxxi Ex q̃
Paul⁹ cõicauit se alijs q̃dru. lxxxi XI cõ
Paulus floruit miraculo q̃dru. lxxxi E
Pauli z petri consumatio habuit notabilia quatuor lxxxi XII con
Petri laus multiplex lxxvij Circa p̃mã
Pnĩa ꝑfecta requirit q̃t. lxxxiij E
Penitentie insignia quat. vbi s̃ in fine
Penitẽtie tractatus z quõ pnĩa accipit quadrupliciter ccxviij Primo
Penitentie gradus octo clxiiij Primus
Penitentie naufragiũ declaratur multipliciter ccxviij Quantum
Pnĩa requirit q̃tuor ccxix Intelligendũ
Pnĩa fuit istituta ꝓpter q̃tuor ccxx V ps
Pnĩe ꝯditiões q̃tuor ccxx Qñtũ ad pri.
Pniam recipiẽs debet hr̃e conditiones quatuor ccxxi III. pũc.
Pnĩa est recipienda de necessitate in casibus quattuor ccxxi IIII pũc
Pẽa ꝓ pctõ ori. ĩflicta triplx clviij VIII ꝯ
Pena tristicie đclarat q̃drupl'r lxxxvi E
Pene purgatorij quatuor cxl. VIII ar.
Peccati diffinitio z cõpat detrimento q̃druplici lxxxix Quia ergo

Pctm̄ nihil ē quō intelligit̄ v Primo
Peccati mortalis mg̃nitudo ostenditur quadrupliciter lxxxix II cō.
Peccati turpitudo declaratur quadrupliciter lxxxix III cō
Pctm̄ cōmittit̄ q̄drupl'r xc IIII cō.
Pctm̄ euitat̄ via q̄druplici xcV cō.
Peccatū firmat̄ q̄drupliciter xci VII cō.
Pctī remedia ne ꝓcedat q̄tuor xci IX cō.
Peccatoꝝ remedia quatuor xci A
Pctī r̄cidiuatō. docum̄ta q̄tuor. xcij IX ꝯ
Pctm̄ ꝑmittit de⁹ ꝓpter q̄tuor xcij X cō.
Pctm̄ cedit in bonū electoꝝ q̄drupl'r vbi supra Est sciendum
Pctōꝝ pena duplex xc Intelligendum
Peccatoꝝ reat⁹ duplex vbi s̄.
Preceptoꝝ gen⁹ q̄druplex xciiij G
Principiū accipit̄ q̄drupl'r v Quinta
Principis ꝯditiones xciiij H
Primitatꝫ dignitas declarat̄ i q̄. cxlvi B
Primitas fuit exaltata ī ordie q̄dr. vbi s̄
Primitas fuit dehōestata i q̄tu. xlvi D
Primitas fuit renouata in tribus ordinibus xlvij IIII mi.
Primitas fuit cōsummata in b. Andrea supra xlvij V mi.
Professio dr̄ crucifixio ꝓpt̄ q̄. cvij Prīo qr
Professio repit̄ q̄druplex cxliiij III ar
Pugna repit̄ quadruplex xxviij A
Purgatorij sic̄ iferni tpa q̄nq̄ cxl VII
Purificatiōis cerimonie q̄. lxi B (ar.
Purificationis documēta q̄tuor lxi A
Purificatiōis misteria virgini ꝯuenientia quatuor lxi IIII cō
Purificatōe floruit ꝟgo ꝟtute q̄d. lxij D
Purificatiōis sacr̄m recepit virgo propter quatuor lxij V cō.
Purificatiōis sacr̄m recepit ꝟgo ī tēplo illustrato q̄druplici misterio lxij IIII cō.
Puella d̄spōsata recipit mutatōs q̄. lij E
Predicatorꝫ ꝯditōes pl'es iij Prīo ergo
Presens ꝓ futuro accipi declarat̄ quintupliciter cclvi Sed notandū
Uerēda circa naufragiū ꝛ p̄mo q̄ sit tabula prima post naufragium ccxix Quantum ad tertium
Que ē secunda tabula post naufragium ccxix Quantum ad secundum
Questiones mlte circa confectionem sacramenti ccxxx Intelligendum est
Questiones de opatiōe spūssan. in anīa ccxxxvij. In aduētu
Qōnes moriētiū q̄ sint cxxxi VIII con.
Qōnes d̄ suffragijs mlte cxxxviij IX ar
Quadrati numeri ꝓprie. q̄tuor lxxx G
Eat⁹ pctōꝝ duplex xcv Intelligē.
Religiōes tpe xp̄i q̄tuor lxxix III ꝯ
Remedia mortuoꝝ valent ad quattuor cxxxviij XI arti.
Res hēt̄ odio ꝓpter quattuor lxxxiiij B
Riui felicitatis eterne duo cxxix P
Regni xp̄i quesita cclvi V mi.
Acerdos nou⁹ dr̄ parens rōne quadruplici cxcvij Primo insistenduꝫ
Sacerdotis interp̄tatio q̄. cxcvij Circa
Sacerdotꝫ p̄conia q̄. cxcviij Scd̄a ethi.
Sacerdotis celebratio sublimat̄ q̄drupliciter cxcviij Quarta ethi.
Sacerdotꝫ ꝯditōes duodeci cxcix Qr ꝟ.
Sacerdotij diffinitio cxcvij Esto mihi
Sacerdotij p̄mitas ꝓpt̄ q̄t. cxcix Primū
Sacerdotij signaculū q̄d ē cxcix Scd̄ꝫ
Sapientie sig̃ tredecim q̄tuor doctoribꝫ appropriata clxix Primo videndum
Stultitie sig̃ tredecim. clxx Circa scd̄m
Sors in sacra scriptura dicitur mitti occasionibꝫ septē lxiij E
Sanguis xp̄i ab eo effusus quinquies clxviij Et notandū
Sanguis xp̄i virtus q̄d. ccxxxij Primū
Sctīficatōis diffinitio declarat̄ clvi I ar
Sctīfi. ꝟginis testionia q̄tuor clvi II ar.
Sanctificata fuit virgo quadrupliciter cū sit sanctificatio q̄druplex clvi III arti
Sanctificata fuit gradu quadruplici cū sctīficatiōis gradus sint q̄t. clvij IIII ar.
Sanctificata fuit q̄druplicit̄ clx V miste
Sctīficatio ꝟgis itroducit̄ q̄d. clvi Pri.
Sacramenta ve. te. duo lx Postq̄
Sacramētī ꝟitates q̄tuor ccxxx Qd aūt
Scr̄m euch. q̄re sit istitutū ccxxxv De q̄r
Sacramēta ꝯnexa q̄tuor ccxxxv Sz at.
Sctīficatōis virginis sig̃ q̄tuor lxvij A
Sacrilegoꝝ questiones mlte cxlij III ar
Sensus scripture q̄druplex clxix Est tñ
Sexta feria est p̄uilegiata priuilegio q̄druplici ccxliij Scd̄a q̄o
Sephan⁹ lapidat⁹ fuit ꝓpter q̄: xxvi B

Sedes dd̄ q̄ fuerit xp̄o dāda cclvi V mi.
Stella polus que dicit̄ stella maris ꝓprie tates decē cclviij Prima
Stelle matutine ꝓprietates decē virgi/ ni ꝯuenientes cxiij B
Stelle appēt̄ magꝫ cā q̄dru. xli I mi.
Stelle magꝫ appētis figura xlij II mi.
Stella dr̄ matutia ꝓpter q̄tuor vbi s̄
Stelle refulgētia d̄cla. q̄. mōis xlij III mi
Stelle īfluentia q̄druplex xlij IIII mi.
Stelle mot⁹ q̄druplex xlij V mi.
Stelle miracula quatuor xliij VI ar
Stelle priuilegia q̄tuor xliij VII ar
Stella q̄l is sit in corpe natura ꝛ qualis figura cxiiij I sacra. ꝛ II
Stelle creatiōis tp̄s cxiiij III sacra
Stelle septē sūt btitudies sep. lvij iste se
Stelle maris ꝓprietates marie conueni entes decē ccxlviij Prima qꝛ
Stelle maris decē virtutes vbi s̄.
Status sctōꝝ septuplex cxxix Prim⁹ sta
Suffragia dant̄ mortuis a quat. cxxxviij Circa pri.
Suffragioꝝ gñā q̄tuor cxxxviij II ar
Suffra. ꝓ defūctis vtiliora q̄tuor vbi s̄
Suffragioꝝ vtilitas pro defunctis ꝓpter quatuor cxxxviij III ar.
Suffra. q̄bꝫ nō ꝓsunt oñdit̄ cxxxix IIII ar
Suffra. q̄bꝫ n̄ ꝓsūt q̄m̄ltiplr̄ cxxxix VI ar
Suffragium figuratum ꝓ mortuis cxcij Quarto decla.
Solēnitates q̄ fiūt ꝓ defūctis si eis pro/ sint cxlij IX ar
Spūssan. donoꝝ tractatus ccxxxvij
Spūssan. dona a ꝓpropriata septem ope ribus dei ccxxxvij In p̄n.
Spūss. donis destruūt̄ opa dia. sep. vbi s̄
Spūssan. opatiōis in ꝯceptiōe xp̄i que/ sita cclvij Quarto q̄.
Rinitas tota fuit opata in btā vir. opatione quadruplici cclij III mi.
Tabl'a p̄ma p⁹ naufragiū ccxix Qñ. ad t̄
Tabula scd̄a post nau. ccxix Qñtum ad
Trāsgressio eue fuit q̄druplex clviij Pri
Trāsgressionis eue oꝓposita q̄tuor vbi s̄
Templū fuit illustratū misterio quadru plici lxij IIII cō.
Tempe illo florere debemus virtutib⁹ quatuor xxiiij Notandū
Tpe illo ꝯria agūt gñā hoīm q̄tu. vbi s̄
Tempus triplex ccxliij Primū nature
Turbatio aīe quadruplex cclij Est aūt
Turbationis marie salutate ab angelo causa quadruplex ccliiij Istis p̄missis
Asoꝝ gñā q̄t. repiunt̄ lxxviij Intel.
Uasa dicūt̄ creature quatu. vbi s̄
Uas fuit apostol⁹ Paul⁹ ꝓpter ꝯditio/ nes tredecim lxxviij I cō
Uas dr̄ plenū mōis q̄t. cclij II mi.
Ue in scriptura sūt tria cclij Quarto vt
Ueritas est instanter p̄dicanda ꝓpter q̄/ tuor cx Quantū ad pri.
Ueritas impugnatur ꝓpt̄ q̄. cx Sꝫ ē no.
Ueritas nō defendit̄ ꝓpter q̄tuor cxi E
Uerbum quid est iij Uerbū em̄
Uerbū est duplex vbi s̄
Uerbū dīnū ꝛ nostrum ꝯueniunt in qua tuor iij Primo em̄
Uerbi diuini ꝯditiones excellentissime quinq̄ v Quarto
Uerbi incarnati diffinitio declarat̄ qua drupliciter i I cō
Uerbi incarnatio oñdit ꝟitates q̄. i II cō
Uerbi īcarnati loc⁹ q̄druplex i IIII cō
Uerbū fuit īcar. media hora noctꝫ ij V ꝯ
Uerbi incarnati hora fuit cōsecrata mi/ sterio quadruplici vbi s̄
Uerbi īcarnati misteria q̄tuor. ij VI cō.
Uerbi īcarnatōis cā fuit q̄dru. ij VII cō
Uerbū incarnatū fuit sublimatū mira/ culo quadruplici ij VIII cō.
Uerbū incarnatū fuit decoratū priuile/ gio quadruplici ij IX con
Uerbi īcarnati ꝯrietates eā ornantes quatuor ij X cō.
Uerbi īcarnati dignitas q̄dru iij XI cō.
Uerbū ꝟginis angelo ꝯsentiētis dupli/ citer fuit ꝓlatū cclviij Primo
Uirt⁹ itellectual' q̄d. clxxxvij Cir. scd̄m
Uirtutꝫ austeritatꝫ ꝯsistit i q̄. ccx XVI ꝯ
Uictorie in ve. te. figurate septē lv B
Uictorie in no. te. septē vbi s̄.
Uisiōes declarantes festū oīm sanctoꝝ duodecim cxxvij I vi.
Unitatꝫ ꝓprietates b. Andree a ꝓpropria te duodecim cxlvi A
Uirginitates cōsecrate quatuor xxx D
Uirgies deputate ad xp̄i mi. q̄. xxx V cō

Virgitatꝭ iuētrix fuit ꝟgo cxcvi Pri. sā.
Virgitas pōt accipi q̄d. cc xlvi Est etiā
Virginis ꝟginitas fuisset iminuta si nō fuisset p̄seruata qđ declarat q̄. cliiij XII ꝯsi
Virgo nisi fuisset p̄seruata a peccato originali in maiori fuisset detrimēto q̄ꝫ sit pena eterna inferni clv XIII ꝯsi
Virgo si ante mortez filij fuisset mortua non fuisset ad paradisum translata propter multa clv XIIII cōsi
Virgo quō fuerit in peccato originali intelligitur quadrupliciter clv C
Virginis p̄seruatio ostenditur auctoritatibus pluribus lv XIX ꝯsi.
Virgo illūinat ierarchias q̄. clxi VI mi.
Virgo floruit in purificatione virtute q̄druplici lxij D
Virgo debuit esse integerrima ratione quadruplici ccxlvi Primā ad p̄mū
Virgo debuit despōsari ratione ⁊ causa septuplici ccxlvi VII mi.
Virgo est plena septupl'r cclij II mi.
Virgo fuit bn̄dicta septl'r. ccliij IIII mi.
Virgo fuit obediens scđm ꝯditionē triplicem cclviij Et notandū
Virginis nati. hūit p̄uilegia septē cxi A
Virgis nati. ꝓcessit a regibꝫ sept. cxij B
Virgo dr̄ stella ꝓpter q̄t. cxiij C
Virgo stelle compar̄ ꝓpter q̄tuor vbi s̄
Virgis vita cursui stelle compatur propter quatuor cxiij III cōsi
Virgo compar̄ stelle matutine propter eius proprietates cxiij Decima est
Virginis natiuitas habuit creata ⁊ eadem die facta quatuor cxiiij A
Virgo dr̄ stella regia ꝓpt̄ q̄t. cxv IIII sa.
Virgo dr̄ stella splēdida ꝓpt̄ q̄. cxv V sa.
Virginis eleuatio fuit declarata q̄tuor modis ci Circa primū
Vir. eleuata fuit sup mā̄siōes duođ. ci B
Virginis eleuationis diffinitio ⁊ q̄stiones duodecim cij I q̄stio
Virginis eleuatio ꝓpter testimoniū scripture quadruplex ciij Erit in no.
Virgis eleuatio ꝓbat̄ mō q̄dru. cv B
Virginis eleuatio fuit ꝓnunciata testimonio quadruplici cij V qō
Virginis assumptio facta fuit miracl'is solennis quadrupliciter cij VI qō
Virginis assumptio facta fuit die dominica propter quatuor cij VII qō
Virgo assumpta fuit in statu triplici ꝓbatur quadrupl'r cij VIII qō.
Virgo fuit assumpta cū q̄tuor ciij IX qō
Virgini assumpte societates obuiā venientes quatuor ciij H
Virgo fuit assumpta de valle iosaphat ratōne quadruplici ciij X qō
Virgo assūp. tn̄siuit ꝑ celos đcē. ciij XI q̄.
Virgo est exaltata super nouez ordines angeloꝝ ciiij Circa tertiuz
Virgis assūptiōis figure nouē ciiij B
Virgi fuer̄t collate btitudies duo. cv A
Virgis assūptio ꝓbat̄ argum̄to tri. cv B
Virgis assūptio ꝓbat̄ exēplo tripl'. cv Q
Virgis assūp. ꝓbat̄ p̄cepto tripl'. cv C
Virginis glorificatio ꝓbat̄ documēto a ꝯtrarijs triplici cvi Quarto
Virginis glorificatio ꝓbat̄ testimonio triplici cvi E
Virginis annunciate turbationis causa quadruplex cclij Est aūt
Virgis marie quatuor documēta vbi s̄
Virgis filij magnitudo q̄. cclv IIII mi.
Virginis hūilitas in cōsentiendo angelo: hūit dignitatē quadru clvij I mi.
Virginis verbum angelo consentientis pōt ꝯsiderati ꝓpter q̄ntupl'r cclvi IIII ꝑ.
Vita q̄d sit cxxxiiij Nota q̄
Pūs factus est q̄dru. iiij Vbi scien
Xp̄s quō dicit̄ primogenitus marie xiij IIII misterium.
Xp̄s nat⁹ est gn̄ibꝫ ꝑsonaꝝ q̄tuor ix C
Xp̄s cū q̄bꝫ fuerit nat⁹ xxi IX ar.
Xp̄us baptizari voluit ꝓpter q̄nq̄ꝫ li C
Xp̄us fuit nominatus a ciuitate quadruplici xliij C
Xp̄i baptism⁹ hūit tria miracula xlvi L
Erarchie q̄tuor lxxviij B
yerarchie quatuor xxviij D
ymitantur principiata suum principiuz quadrupliciter cxv I con:
ymitari debemus beatum Mathiam in virtutibus duodecim lxiij D
ymitatores peccatoꝝ quatuor cxlvi D

Finis tabule

Sermones de laudibus sanctorum ⁊ dñicales ꝑ totũ annũ cũ aliq̄bus tractatibus vtilissimis ꝑ p̄dicandi officio p̄clarissimi sacre theologie doctoris illuminati magr̄i Frãcisci de Maronis ordinis minorũ feliciter incipiunt.

Sermo primus de laudibus natiuitatis domini nostri iesu christi.

Verbũ caro factũ est ⁊c. Joh. i. ca. Quia inter cetera scripture oracula ꝟbũ ꝓpositũ singularissime rumiat̄ a fidelibus Ideo ad ꝯmẽdationẽ solẽnitatꝭ instãtis: ⁊ declarationẽ incarnatõis xp̄i istud ꝟbũ cõueniẽter assumpsi. In q̄ q̄dẽ verbo sacratissimo incarnati verbi misteriũ tripliciter est assumptũ. Primo quidẽ ostendit̄ vt stupendũ miraculũ: qđ habet arduitatẽ trãscendentẽ cũ p̄mittit̄ Verbũ caro factũ est. Naꝫ ſm btm̄ Leonẽ vtrãq̄ naturã ꝯuenisse in vnã ꝑsonã nisi fides credat ſmo nõ explicat. Tãtũ istud miraculũ fuit stupendũ: ꝙ etiã sup̄mo angelo erat ignotũ: vt ꝓtestat̄ Dio. de di. no. ca. i. dicẽs: Ista cõpositio inq̄t diuina de iesu ſm nos ẽ magis archana omni rei: ⁊ inexplicabilis omni verbo: ⁊ ignota oĩ mẽti: vt etiã ip̄e p̄mus angelus q̄uis dignissima creaturarũ eẽt ignoraret: ꝓpter qđ de tãto miraculo dicit̄. i. Reg. iij. Ecce ego faciã verbũ in isrl̄: qđ qui audierit tinnient ambe aures eius: q⁊ illud qđ factũ est: est verbũ ꝑ id qđ facta sunt oĩa Nõ ĩmerito stupẽt aures hoĩuꝫ. hoc em̄ miraculũ a seculo nõ est auditũ. Scđo ip̄ius incarnati verbi misteriuꝫ explicat̄ vt archanũ stabilimentũ: qđ habet sublimitatẽ hypostatice immanẽtie cũ sequitur: ⁊ habitauit in nobis. In nostra em̄ hũanitate latuit ꝑsona diuinitatis. Vñ btũs Dio. de di. no. c. ij. dicit: ꝙ xp̄s ꝯstituit̄ in eo ꝙ naturã nostrã assumens: nullam tñ plenitudinis diuine passus ẽ mutationẽ. de qua inhabitatõe loquit̄ apostolus ad Coꝝ. ij. ca. sic di. In xp̄o inq̄t habitat õis plenitudo diuinitatis corꝑaliter. i. subsistẽter: q⁊ sub xp̄i humanitate latebat tota diuinitas triũ ꝑsonaꝝ: vt ꝓbat̄ p̄mo de tri. ca. iij. Tertio ip̄ius incarnati verbi misteriũ oñdit: vt serenissimũ spectaculũ qđ habet claritatẽ cherubice illustratiõis cũ subiungit̄: Et vidimus gl̄iaꝫ eius ⁊c. lꝫ em̄ incarnatõis misteriũ dñice sit incomp̄hensibile ꝑ naturã tñ est manifestũ ꝑ reuelatõeꝫ diuinã. vñ Diony. in loco p̄allegato dicit ꝙ compositio Jesu ex duabꝫ naturis p̄us ſm se erat latẽtissima: nũc aũt manifestissima nobis ꝑ reuelationẽ: de quo spectaculo serenissimo habet̄ Joh. i. De plenitudĩe inq̄t eius oẽs accepimus gr̄am ꝑ gr̄a: q⁊ lex ꝑ moysen data est: gr̄a ⁊ veritas ꝑ iesum xp̄m facta est. Et hec de editõe thematꝭ: Q⁊ igit̄ incarnatõis misteriũ in sermone ꝓposito ꝑ solẽnitate xp̄i iesu introduximus: idcirco erga illud misteriũ mẽte fideli ĩsistẽdo: occurrũt cuilibet fideli aĩe. xiij. ꝯtẽplatões. Quaꝝ scꝫ p̄ma ẽ: quid ẽ incarnatio ꝟbi. dicit em̄ Aug⁹. i. de tri. est illa ineffabilis vnio hũane nature ad ꝑsonã verbi q̄ fuit tãta vt hõ fieret deus: ⁊ deus fieret hõ. Vbi tñ est intelligendũ ꝙ in hac incarnatõe bñdicta fuerũt q̄tuor sanctissime copulationes. p̄ma cõtẽplatio

Et p̄ma fuit parẽtis cũ ꝑle de cui⁹ copula inenarrabili sacr̄o ꝓphetauit Hiere. i. sic di. Faciet iq̄t dñs nouũ sup terrã mulier circũdabit viꝝ. Istud em̄ ex h̄ fuit nouũ maxime ꝙ hõ exñs in vtero esset plenus ꝟtute. xp̄s em̄ tũc sic fuit virtuosus sicut mõ est in celo Scđa fuit aĩe cũ A

carne: qꝛ formato xp̄i corpore ex purissimis sanguinibꝫ ꝟginis deus aīaꝫ quā de nihilo creauerat illi corpi ꝯiūxit: qꝛ sicut scribit Dam̄. iij. li. sniaꝝ suaꝝ. Caro xp̄i fuit sacra caro ⁊ aīata caro: verbū em̄ assumpsit nō solū carnē: sꝫ carnē cū anima.

Tercia fuit aīe cū diuīitate in rōne in instāti: qꝛ mox vt aīa xp̄i fuit creata fuit btā: ⁊ vidit diuinā eēntiā in vtero mr̄is vt ondit̄. iij. sniaꝝ. Quarta fuit vnio totiꝰ nature hūane xp̄i cuꝫ supposito ꝟbi in ꝑsona xp̄i. vtraqꝫ em̄ natura fuit copulata in eandē ꝑsonā cuius vnionis ꝟtutē ꝟbū dei viui ꝯcedit̄ eē factū: vt oēs catholici tractatores volūt. s. vt ꝟbū q̄ntū est de se ē inuisibile dicētibꝫ pastoribus: Videamus h̄ ꝟbū qd̄ factū ē. Ista em̄ ē illa vnio de q̄ Bern̄. di. ꝙ ipa tenet arcē oīuꝫ vnionū q̄ est circa vnionē triū ꝑsonaꝝ in eadē natura. Scda ꝯtēplatio est ꝙ istud ꝟbū fuit īcarnatū. Qd̄ catholice fidei veritas q̄druplici ꝓbat ⁊ ꝯfirmat testiōnio. Et ꝑmo ꝑ pr̄iarchaꝝ oracula: qꝛ iacob moriēs cū bn̄diceret filios suos dixit Gen̄. xlix. Nō auferet̄ sceptꝝ d̄ iuda ⁊ dux de femore eiꝰ donec veniat q̄ mittēdus ē ⁊ ipe erit expectatio gētiuꝫ gētes em̄ puꝝ hoīeꝫ expectare nō debebāt: qꝛ maledictus hō q̄ ꝯfidit in hoīe.

II. ꝯtēplatio.

Scdo ꝑ ꝓphaꝝ testiōnia ꝯfirmat̄. vn̄ Hiere. v. ꝯq̄rēs de peregrinatiōe diuīa dic̄. Quare dn̄e q̄si colonꝰ es in terra ⁊c̄. Quare futurꝰ es q̄si virvagus. q. d. Dn̄e ⁊ q̄s pōt istius īcarnatōis misteriū capere quo d̄s factꝰ est hō si exercēs officia hūana: vt colonꝰ ⁊ viator declinās ad manēdū. Tertio ꝯfirmat̄ testiōnio oīuꝫ euāgelistaꝝ: qꝛ oēs q̄tuor euāgeliste circa ꝑncipiū sue doctrine īcarnatōeꝫ ꝟbi dei curāt astruere: vt pꝫ: sic̄ de illo qd̄ ē totius eccl'e radix ⁊ fundamētū. Quarto ꝯfirmat̄ ꝑ apl'oꝝ documēta inter q̄s btūs iacobꝫ incarnatōeꝫ ꝟbi plenissime scribēs ait. In māsuetudīe suscipite insitū ꝟbū qd̄ pōt saluare aīas vr̄as ꝑmo ca. sic̄ em̄ lignū insitū trahit ad suū modū illud cui inserit̄ cū sit in vno ligno: ita ꝟbū assumpsit hūanā naturaꝫ in vnitate ꝑsone: sic̄ insertuꝫ illud fac̄ fructificare mō suo: sic ꝟbū dei fac̄ naturā hūanā mereri sufficienter ꝑ toto gn̄e hūano. Tercia ꝯtēplatio ē q̄liter ꝟbū fuit īcarnatū. Et dico. s. Prīo ꝙ filiꝰ dei fuit īcarnatus sic̄ pr̄ ⁊ mr̄ vniunt̄: qꝛ sicut pr̄ ⁊ mr̄ sunt duo in carne vna scꝫ ꝓlis genite: vt hꝫ Gen̄. li. ita ꝙ vna caro ꝓlis tota ꝓducit̄ ab vtroqꝫ: sꝫ ꝑncipaliter a pr̄e. Ita pr̄ eternus ⁊ ꝟgo maria sunt duo in vna ꝑsona. i. xp̄i quē genuerūt: ita q̄libet totā naturā suā sꝫ ꝑncipaliter pr̄ ꝑncipalē naturā. s. diuiuā. mr̄ ꝟo hūanā. ita ꝙ in vna ⁊ eadē ꝑsona fuit pr̄is ⁊ mr̄is natura copulata. Jō dic̄ Augꝰ. ꝙ gn̄atio ꝟbi de pr̄e sine mr̄e fuit eterna. de mr̄e sine pr̄e fuit tꝑalis ⁊c̄.

III. ꝯtēplatio.

Scdo fuit īcarnatus sic̄ aīa ⁊ corpus ꝯiūgunt̄: qꝛ sic̄ aīa ab extrinseco aduenīens cū corpe genito a parētibꝫ faciūt hominē vnū: ita diuinitas de cel' descēdēs cū hūanitate quā ꝟgo genuit ē vnū corpus: tn̄ minꝰ ꝑncipaliter ꝑ carnē a ꝟgine genitā sic̄ parētes vniꝰ sunt genitores ꝑ solā carnē. ideo dic̄ Atha. in symbolo ꝙ sic̄ aīa rōnalis ⁊ caro vnus ē hō: ita d̄s ⁊ hō vnꝰ ē xp̄s ꝑsona: sꝫ nō natura. Tertio fuit īcarnatus sic̄ accidēs sustētat̄ in supposito seruata tn̄ natura sb̄e ꝓpria: qꝛ ita natura ꝟbi naturā hūanā assumpsit sic̄ q̄ddā vestimētū ego induerē. Jdo dr̄ Apoc̄. ꝙ ꝟbū dei erat vestitū veste alba ꝓpt̄ puritatē carnis sue. ⁊ erat aspsus sanguine ꝓpter passionē. Quarto fuit īcarnatus sic̄ spōsus ⁊ spōsa copulant̄: qꝛ sic̄ vinculū mr̄imoniale ē indissolubile. ita vnio ꝟbi q̄ despōsauit naturā hūanā solui nō pōt sic̄ docet Aug. iccirco d̄s assil'auit regnū celoꝝ hoī regi q̄ fec̄ nuptias filio suo Math̄. xxij. Iste aūt nuptie s̄m Greg. fuerūt in incarnatōe ꝟbi facte qn̄ natura hūana fuit copulata ꝟbo. ⁊ ideo dic̄ apl's ꝙ sacr̄m mr̄imonij magnū ē: qꝛ signat istā btāꝫ vnionē ⁊c̄. Quarta cōtēplatio ē in q̄ loco fuit ꝟbū īcarnatuꝫ. ⁊ dico ꝙ in vtero ꝟginis: qꝛ inuenta ē hn̄s de spūsctō Mat. ij. c. ꝑ āgelos custodiētes eā vt ait Origen̄. Intelligēdū est tn̄ ꝑ locū incarnatōis ꝙ xp̄s fuit denoīa

IIII. ꝯtēplatio.

tus a q̄druplici ciuitate. Et p̄mo a ciuitate fyō: qz ibi gn̄atus fuit. Et ista fuit ciuitas dauid in q̄ nascebant reges de dauid descēdentes. ex q̄bꝰ ortꝰ ē xp̄s vt hī Mat. i. iō in ps̄. dī. Et fyō spēs decoris eius Scōo a ciuitate nazareth: qz ibi ꝓceptꝰ z alitus fuit. iō bñ dictū fuerat p̄ ꝓphetā. Q̄m nazareus vocabit̄. vt testat euāgelista: qz ibi icarnatio fuit ichoata. ideo p̄ualuit vt ih̄s nazarenꝰ vocaret̄. z sic scriptū fuit in titulo triūphali Tertio a ciuitate bethleē qz ibi natꝰ ē. sic dauid p̄ eꝰ iuxta illud ꝓphēticū qō euāgelista dixit. Tu bethleē terra iuda neq̄q̄ minima es in p̄ncipib⁹ iuda zc. Quarto a ciuitate hierl̄m: qz ibi fuit sepultꝰ sic dicimꝰ de sc̄is: vt scūs Petrꝰ de roma. z ſm istā distinctōez diuīa scriptura diuersimōe xp̄z denotat. Quita ꝓplatio ē in q̄ tpe ꝑbū fuit icarnatū. dī q̄ in media noctz hora iuxta illō Sap̄. xviij. Dū medium silētiū tenerēt oia zc. Jsta aūt hora fuit q̄druplici misterio ꝓsecrata: vt pz ī in ſmōe p̄cedēti. Et p̄mo misterio icarnatōnis: qz lz ꝑgo vt credit̄ fuerit hora cōpletorij salutata. tñ ex p̄allegato ꝑbo Sap̄. quincit̄ hora noctz media dedisse ꝓsensū tenēte collocutiōe vsq̄ ad mediā noctz ptē. Scōo misterio natiuitatz sue: qz in media noctz hora xp̄s credit̄ eē natus: qz pastores custodiebāt vigilias nocti sup̄ gregē suū Lu. ij. Et iō tali hora missa celebrat̄. Tertio misterio sue bñdicte apparitōis: qz media noctz hora apparuit discipul'ābulās sup̄ mare mat. xiij. si tñ q̄rta vigilia noctz ē i media nocte

Quarto misterio sue passiōis acerbe: qz media noctz hora creditꝰ ei⁹ passio fuisse ichoata: tūc em̄ fuit captꝰ ligatꝰ z alapis cesus: vt ait scūs Bōauē. Sic em̄ illa media noctz hora trāsiēs p egyptū interfecit oē p̄mogenitū: vt hī Exo. xxiij. cap̄. sil'i mō ſm btm̄ Hiero. in hora natiuitatz xp̄i fuer̄t oēs sodomite q̄ erāt in mūdo suffocati. z ꝑt̄ ista sacra misteria hora illa fuit a sc̄is p̄ribꝰ ad laudē dei singularit̄ deputata. vñ ꝓpha dic̄. Media nocte surgebā ad confitēdū tibi. Sexta ꝓtēplatio est q̄bꝰ istud sacr̄m icarnatōis xp̄i declarat̄. Et sciēdū ē q̄ int̄ cet̄a sunt q̄tuor icarnatōis misteria. Primū em̄ fuit ō adā. xp̄s em̄ ſm aplm ex icarnatiōis misterio fuit vocatꝰ scōs adā: vel nouissimus adā: qz sic p̄mꝰ adā fuit die. vi. formatꝰ de terra imaculata a deo. ita xp̄s fuit feria. vi. de maria ꝧgine imaculata genitus sic deduc̄ ādreas ap̄l's ꝝ egeā in disputatōe quā fec̄ cū eo. z sicut p̄mꝰ adā fuit factꝰ in aiaz viuentē: ita scōs adā in spūm alios viuificantē: vt testat btūs paulus in ep̄la sua. Scōm fuit de filio hois xp̄s em̄ in sacrō incarnatōis sue fuit filꝰ hois appellatus vt ait Dam̄. nō q̄ filius ꝧginis imediatus fuerit hō cōis gn̄is. sz ctiā qz filꝰ imediatꝰ oiuz p̄mogenitoz sue ab Adā in quē materia de q̄ fuit formatꝰ illa fuit p̄fuata a labe pctī vt tenēt oēs catholici z spāliſſime btūs Augusꝰ. Tertiū fuit de lapide āgulari xp̄s em̄ ex sacro sue icarnatōis dictꝰ fuit lapis āgularz: qz sic lapis āgularis duos pietes cōiūgit ad inuicē: ita xp̄s duas naturas i se insepabilit̄ copulauit Quartū fuit ō mediatore. xp̄s ei ex sacro sue icarnatōis dictus fuit mediatoz sicut ap̄l's tradit ad Heb. iij. Hic nouū testa. mediatoz ē: qz sic mediatoz ponit̄ ad reconciliandū ptes diuersas: ita xp̄s icarnatꝰ ē ad reconciliā dū nos cū deo. z qz ꝓueniētissimꝰ mediatoz ē q̄ attinet vtriq̄ pti: ita ōs p̄ volu it xp̄m p̄ icarnatōis misteriū fieri nostri gn̄is attinentē q̄ eternalit̄ ē z fuerat de gn̄e diuio zc. Septia ꝓtē. ē q̄bꝰ causis sacr̄m icarnatōis fuit ꝓsumatū. Circa h̄ iducunt̄ q̄tuor catholice ꝧitates. Quarū ꝑma ē: qz tota trinitas icarnauit ꝧbū qz vt docet Aug. i. de tri. Persone diuīe sic insepabiles sunt: sic insepabilit̄ opantur. z iō ꝓcludit̄ q̄ xp̄i icarnatō a tota trinitate facta sit zc. Scōa ē q̄ sola ꝑsona p̄ris misit ꝧbū ad icarnādū: qz sic solus filiꝰ a solo p̄re ē: ita z a solo mitti debuit. vt ait Augꝰ. Pr̄ a nullo mittit̄. qz a nllo hz eē. ista tñ ꝧitas dz accipi: qz spūs sc̄us misit filū in lege. Jsa. Sps dñi euāgelizare pauperib⁹ misit me. Tertia

F. ꝓtem platio.

VI. ꝓtē platio

VII. ꝓtē platio.

est q̄ sola psona spūssci pmissa ē tā q̄ ad disponēdū officiū trinitatis in vtero ꝑgi nis añq̄ incarnaret ꝑbū dicēte gabriele ad ꝑginē Lu. ij. Spūssctūs superueniet i te tē. Quarta ē q̄ sola psona ꝑbi fuit icar nata vt dic̄ Aug. i eodē loco: demōstrās p exēplū grossiꝫ sic̄ si tres artifices fabri carēt vnā lozicā quā vn⁹ fabricaret: ita est q̄ tota scz trinitas opata ē in icarnatiōe z tñ solus filius induit carnē nr̄e mortalita tis. z ꝓ ideo: qz potētia tot⁹ trinitatis erat necessaria i icarnatōe ꝑbi. z ideirco dic̄ ag̃el⁹ ad ꝑginē Lu. ij. Nō erit impossi bile apd deū oē ꝑbū. nō impossibile quer tic̄ cū necessario sic̄ sciēs. VIII. cō ēplatio

Octaua ꝓtē. est q̄d miracul' ꝓ sacrm icarnatōis fuit sōlimatū. Et dr̄ q̄ q̄druplici miracl'o de cozar̄. Et ꝑmū ē de diuina annihilatiōe: qz cū oīs creatura ad deū cōpata sit q̄si nihil: igit̄ in eo q̄ pr̄ fecit filiū de infimis creaturis q̄si naturā suā annihilauit: cuius hō sit infima creatura oīuz creaturaꝝ rōnabilū. E

Scōm fuit de diuina diminutione: qz cū esset imēsus z incircūscript⁹ celi ambitu fuit in vn⁹ puelle vtero tota liter z pfecte ꝓtētus sic̄ spera solis ꝓtinetur in speculo quo tē. Terciū fuit de ꝑginis sublimatōe. sic̄ magnū miraculū putaret̄ si vnus hō infirmus posset vola re supꝫ totū celū sicut angelus: ita magnū miraculuz reputari dz q̄ ꝑgo genuit ita pfectū filiū sic̄ deus pr̄: cū ipemet pr̄ fm totū suū conatū ipm genuerit. vt ait ma gister sn̄iaꝝ. Quartū miraculuz est de hūana exaltatōe: qz in assumptōe ꝑbi fuit natura hūana sic exaltata: vt vnus hō sit eq̄lis deo vt habeat ab Aug⁹. i. de tri. Hō miraculū certe mihi ē valde stupendū pluscꝫ si diceret vnū hoīez esse eq̄lez soli. quā eq̄litatē declarās xp̄s in Joh̄e. dic̄: Ego z pr̄ vnū sumus. Et qz incarnatōis misterū ꝓpter suā ꝑtuositatē est abscōditū dic̄ ap̄l's. i. Coz. ij. Vob inquit pdicamus dei sapiaz in misterio abscōditā quā deus pr̄ pdestinauit añ secula. IX. ꝓtē platio.

Nona ꝓtēplatio ē: q̄d ꝑuilegiꝫ est diuina incarnatio decorata. Dr̄ q̄ ꝓpter ꝑuilegia xp̄i q̄ fuerūt innumerabilia sue bñdicte mr̄i q̄tuoz ꝑuilegia fuerūt in incarnatiōe ꝓdonata. Quoz ꝑmū fuit in ꝓceptōe: qz ipa ꝓcepit filiū sine vlla coz ruptōe ꝑginitatis iuxta illud vaticinium Esa. Ecce ꝑgo ꝓcipiet tē. nec in illa cō ceptōe fuit alīq̄ infectio: qz ex puris sanguinib⁹ ꝑginis gl'iose fuit xp̄s ꝓcept⁹ vt testat̄ btūs Dio. de di. no. Scōm fuit in ꝑbi ꝓseruatōe: qz xp̄s plus hītauit in sua mr̄e q̄ alīj p. xxxvi. dies vt ait Ambro. qz alīj ad min⁹ añ tp̄us tale nō sunt formati. Xp̄s aūt dāte ꝓsensu ꝑgine btā fuit stati format⁹ z incarnat⁹ vt ait Damas. ij. li. sn̄iaꝝ suaꝝ Tertiū fuit in ꝑbi generatōe: qz sic̄ ceteri ptim gignunt̄ de substātia pr̄is z ptiz de substātia matris: ita xp̄s de substātia. s. mr̄is fm hūanitatē fuit sic̄ de substātia pr̄is fm diuinitatē. Et ideo cū fm substātialitatē causet̄ germanitas: tātā germanitatē habuit xp̄s ad solā mr̄ez q̄tū nos habem⁹ ad pr̄ez z mr̄ez z maiozē q̄to fuit de purissimis ptib⁹. Et ideo in euāgelio verissime dic̄t mr̄ eius. Quartū fuit in eius ꝑturitōe: qz ipm edidit sine dolore sicut ꝓcepat sine coz ruptōe: qz sp clausa mānsit z integra. z ideo dic̄t Jsa. vl. q̄ ꝑgo bñdicta añq̄ ꝑturiret pepit: qz sine dolore edidit. F

Decima ꝓtēplatio ē q̄d Jnetatib⁹ sacrm icarnatōis fuit ornatū. Dic̄t aūt q̄ ornamētis coꝛpalib⁹ iuxta q̄d opponunt̄ dolores Jnij: eo q̄ opposita iuxta se posita magis elucescūt. ita i sacro incarnatōis fuerūt multe Jnietates admiscē. Quaꝝ ꝑma fuit: qz ibi fuit desūmo gñe q̄tū ad diuinitatē dicēte ap̄lo q̄ cū in forma dei esset nō rapinam. ē esse se eq̄. deo. Et infimus q̄tū ad hūanitatē: qz ē de infimo gñe eo q̄ infimum gdū tenet in gñe rōnabilū. vñ btūs Dion. vocat ipaz hūanitatē deitatē: qz semetipm exinanuit. Scōa fuit: qz ibi fuit finitū z infinitū. qz fm diuinitatē maior est oīb⁹ creaturis: z celi scz ābitu incircūscriptus. fm hūanitatez ꝓ in vtero ꝑginis clausus. Jccirco tūc ipleta ē illa ꝓphetia Verbū breuiatū fec̄ dñs sup terrā. Tertia fuit: qz ibi fuit dnes z paup: qz tūc in X. ꝓtem platio G XI. ꝓtē/ platio. XII. cō/ tēplatō

xpo fm dctatē sunt ab scōdīti oīs the/
sauri sapie t scie dei pris. fm hūanitatē
ꝑo fuit sine domo nat⁹: pānis paupib⁹ in
uolut⁹. vñ ps. Simul in vnū dues t pau
per. Quarta fuit: qz ibi fuit fortis t ifir/
mus: qz ille q̄ portat oīa ꝑbo ꝑtutis sue p
quē facta sunt oīa fact⁹ est ita validus q̄
mr portabat. iō dic̄ Hiere. Futur⁹ es sic̄
vir fortis. Jst̄ aūt adiūgit alia ꝯrietas
q̄ iesus fuit sil' viator t comphensor fm
alias. vt hī. iij. sniaz. de q̄ ꝯrietate pōt in/
telligi illud qō hī in euāgelio. Spūs q̄/
XI. ꝓtē/ dē, pmptus ē t̄c. Undecia ꝓtē. est q̄b⁹
platio. dignitatib⁹ fuit sblimatū sacrm incarnati/
onis. Dī aut̄ q̄ dignitate q̄druplici sez

Prīa: qz creatura sp referebat ad deuz
siue ad creatorē. de⁹ aūt nō, referebat ad
creaturā. nūc aūt p icarnati ꝑbi misteriū
cepit de⁹ referri ad creaturā siue p hūa/
nitatē assumptā: qz fm Bre. Hō ois cre
ature aliq̄d hz. iō p pticipatōez ois crea
tura referr̄ ad ipm. Scda fuit hois sbli
matio: qz natura hūana in icarnatōe sic
fuit ꝑbo ꝯiūcta q̄ hoies frēs dei extunc
appellari pūt. Tertia fuit āgelor honō
rificatio: qz sic nobiles barones honorā
tur si sorores eor nubāt regi. ita āgeli fu
erūt honorati: eo q̄ btē ꝑgimis aīa q̄ eo
rū soror germana erat: qz. s. ab eodē pre
ꝑducta. s. deo t ad ei⁹ imaginē fuit in in/
carnatōe ꝑbi despōsata. Quarta fuit
diuīe potētie demōstratio: qz lz de⁹ suā
numā potētiā eo q̄ oīa de ꝑma materia
XII. cō/ formādo demonstrauit: vt ait Aug⁹. sup
tēplatō Gen. tñ maior ē in eo q̄ aīas t ꝑmā ma/
teriā de nihilo creauerit: qz pl⁹ distat ali/
q̄d de nihilo facere q̄ aliq̄d ō aliq̄ facere
t eadē rōe qñ de⁹ fec̄ q̄ hō ec̄t de⁹: qz pl⁹
distat creatura a deo q̄ ab āgelo: imo in
infinitū. Jdcirco nullus unuer⁹ ē dignus
apire libz. vt dictū fuit Apoc. xi. Duo
decia ꝓtē. ē q̄b⁹ miracul' ista natiuitas fu
it ornata. t referunt̄ q̄tuor singl'arissima
miracula. Quor ꝑmū fuit de tēpli fra/
ctiōe. Scōm de olei emanatōe. Ter/
tiū ō carnaliū hoiuz extinctōe. Quartū
de sybille reuelatiōe. Et hec oīa patēt in
sermōib⁹ ꝑcedētib⁹ bñ intuēti t̄c. De/
cimatertia ꝓtē. ē q̄ die t q̄ hora fuit mā/ XIII cō
festata ista bñdicta natitas. Et dī q̄ die tēplatiō
dñica. illa em̄ die xps fuit nat⁹ vt pz ex di
ctis sctōr. Hora ꝑo noctis media nat⁹ ē
vt dictū fuit sup̄ in ꝑcedētib⁹ sermōib⁹ q̄
dies t q̄ hora fuerūt q̄druplici misterio
ꝯsecrate: vt pz in ꝑcedētib⁹ sermonib⁹. q̄
re in eor articulis. Rogemus dñm t̄c.

De eodem Sermo. II.

Erbū caro factū

est. Jo. i. Hoc breue ꝑbū de ꝑ
bo abbreuiato intelligit: in q̄
breui ꝑbo tria ꝑdicatoꝝ ꝑbi diuini neces
saria mistice innuunt. dz em̄ ꝑdicator hīe
ꝑmo itellectū illustratū p cogitatōez. Af
fectū inflāmatū p dilectōez. Effectū ꝓfu
matū p boni opis adipletōz. Nā ꝑdica/
tor sine cogitatōe nō pōt docere. Sine
dilectōe nō pōt placere. Sine boni opis
adipletōe nō pōt monere. Prīo g̃ op/
tet ꝑdicatorē hīe itellectū illumiatū p co
gitatōez q̄b⁹ ꝑbat ꝑbi descriptio cū dī ꝑ/
bū. Verbū em̄ cordis ē formata cogita/
tio t cognitio ab ea re quā scim⁹. vt dic̄
Aug. vi. de tri. Formata aūt cogitatio t
ꝓgnitio t sacre scripture studiosa medita
tio illustrāt itellectū ꝑdicatoris sine q̄ il
lustratōe nō poterit illumiare intellectū
auditoris. sic̄ em̄ recipiēs optet eē denu/
datū a natura recepti ita q̄libet alios illu
minās t ꝑficiēs optet i se ꝑfici t illustra
ri. Nēo em̄ dat q̄d nō hz. Ilū ꝑdicatori
sic illustrato pōt ad lrāz dirigi illud ꝑbū
ps. Lucerna pedib⁹ meis ꝑbū tuū. ꝑbuz
em̄ ꝑdicatoris dz esse lucerna pedib⁹ sez
affectōib⁹ auditoris ad ābulādū in viaz
moris. Scdo optet ꝑdicatorē hīe affe/
ctū inflāmatū p dilectōez: q̄b⁹ ꝑbat car/
nis ꝓditio cū addit caro. Nēo em̄ carnē
suā odio habuit. Apl's ad phil'. v. Cha/
ritatis aūt dilectio necessaria ē ꝑdicato/
ri. qz fm btm Bre. in omel'. Qui erga a/
liū charitatē nō hz: ꝑdicatoris officium
suscipe nullaten⁹ doz. vñ ꝑdicator exultās
p dilectōez pōt dicere illud ps. Cor meū
t caro mea exultauerūt in deum viuum.

Tertio optet ꝑdicatorē hīe affectum

ꝯsummatū ꝑ boni opis adimpletōez: qō ꝑ
bat facti executio cuz ſbdit. Factum eſt.
Qui eīm facto nō iplet qō ꝟbo docet mā
datū ſoluit: z minimus ē in regno celoꝝ
Qui aūt fecerit z docuerit h̄ bnūs in fa
cto ſuo erit: z magn⁹ vocabit i reg̃ celoꝝ
Rogabimus g̃ dn̄m ꝑ nob carnē factuz
vt ipe ꝑ ſuā miſericordiā nob ꝯcedat co
gitatōez in itellectu: dilectōez in affectu:
z boni opis adimpletōez in effectu. vt aūt
hec facili⁹ ipetremus ꝟginē gl̄iosam de
uotiſſime ſalutemus dicētes: Aue maria
ꝛc. Verbū caro factum ē. ut ꝛ ybi. s. fm
btm Aug⁹. xiij. de tri. cuius de⁹ ꝑ ſuā oī
potētiā gen⁹ hūanū alio mō q̄ ꝑ ybi ſui
incarnatiōez repare z ſaluare potuiſſet.
tñ null⁹ alius mod⁹ fuit ita ꝯgru⁹ z ꝯue
niēs repatōi hūani g̃nis ſic ꝑ incarnatio
nē ybi diuini. vt ſic hō in eſſe exierat ꝑ ꝟ
bū increatū z ꝑ culpā ceciderat ꝑ ybū a
demone inſpiratū: ſic a culpa reſurgeret
ꝑ ybū incarnatū. nā hō pfecte repari nō
poterat niſi recuparet mētis innocētiā
dei amicitiā. z ſtatus ſui excellētiā. Sui
aūt ſtat⁹ excellētiā hō recupare nō pote
rat niſi ei⁹ repator eſſet de⁹: qz ſi eſſet pu
ra creatura tūc hō pure creature tāq̄ ſuo
repatori ſbdit⁹ fuiſſet. z ſic ſui ſtat⁹ excel
lentiā nō repaſſet. Hō etiā dei amicti
am recupare nō poterat niſi ꝑ ꝯnientē
mediatorē ḋ tāq̄ amic⁹ in vtrūq̄ manū
mittere poſſet: z vtriuſq̄ ptis eſſet ꝯfor
mis. vt ſic deo eq̄lis ꝑ deitatē: ita hoī ſi
milis eēt ꝑ hūanitatē. Hō inſup mentis
innocētiā recupare nō poterat niſi dimiſ
ſa culpa quā dimitti nō licebat ꝑ iuſtici
am diuinā: niſi ꝑ ſatiſfactiōez ꝯdignam.
Et qz ꝑ toto gn̄e hūano nō niſi de⁹ ſatiſ
facere poterat nec ſatiſfacere debebat ni
ſi hō ḋ peccauerat. ideo ꝯgruētiſſimū fu
it genus hūanū ꝑ deū hoiez repari. Vñ
ait Leo papa in ſermone iſti⁹ ſolēnitatiz
Unus z idē dei z hoium mediator niſi
eſſet verus de⁹ nō afferret remediū. z ni
ſi eſſet verus hō nō ꝓberet exemplū. qz g̃
hō pfecte repari nō poterat niſi recupa
ret mentis innocentiā. dei amicitiā. z ſui
ſtatus excellentiā. Et iſta nō ꝓfūt ꝯuenīē
ter fieri: niſi ꝑ incarnatōez ybi: vt decla
ratū eſt. ideo ꝑ ſalute hūani g̃nis: Verbū caro factū eſt. Jn q̄ qdē ꝟbo tria exp
munt̄ q̄ ad ſacrm dn̄ice incarnatiōis ne
ceſſario req̄runt̄. Quoꝝ ꝓmū ē aſſūmēt̄z
ꝑſone nobilitas. Scōm ē aſſumpte na
ture veritas. Tertiū ē vnionis medie in
diſſolubilitas. Aſſumēs ē ꝑſona deifica:
qz ybū. aſſumptū ē vnio hꝑoſtatica: qz
factū eſt. Primū g̃ qō req̄rit ad ſacrm in
carnatōis dn̄ice ē ꝑſone aſſumētis nobi
litas. q̄ eſt ybū. Verbū eīm ē ſcōa ꝑſona
in trinitate deifica: qz eadē ꝑſona q̄ dr fi
lius eo q̄ naturaliter natus dr ybū: eo q̄
intellectualit̄ dr genitus z ꝓductū. eo eīm
ybū q̄ filius fm Aug. vij. de tri. Euāgeli
ſta tñ pot⁹ vtit̄ h̄ noie ybi q̄ noie filij ad
denotādū q̄ gn̄atio diuina ē oino intelle
ctualis z imaterialis ſine oi corruptōne.
hoc g̃ ybū eſt ybū intellectuale nō ima
ginabile: ybū imateriale nō ſenſibile. cū
eīm ſit duplex ybū in nob vt docet Aug.
xiij. de tri. Verbū. ſ. cordis qō latet inte
rius: z ybū oris qō ſonat exterius. No
mē ꝟo ꝓncipalius ꝟbo mentali qō latet
interius q̄ ꝟbo vocali qō ſonat exteri⁹
attribuit̄. qz vox exterius nō dr ybū niſi
qz ſignificat interiorē mētis ꝯceptū dicē
te Auguſtino in ſermōe de btō Johe ba
ptiſta. Vox ſon⁹ eſt z index cogitatōis.
ybi tñ diuini ꝓprietatē nō mutat ybum
ſenſibile qō ſonat exteri⁹: ſz ybū intelle
ctuale qō ſonat interius. nā ybū diuinū
increatū z ybū creatū in q̄tuor ꝯditiōib⁹
ꝯueniūt q̄ ꝓprietatē ybi diuini declarāt
z oſtendūt. Prio eīm ꝯueniūt in intellectu
ali emanatiōe. Scōo in mētali exꝑſſi
one. Tertio in exemplari diſpoſitione
Quarto in corporali manifeſtatione.
Primo nāq̄ ybū diuinū z ybū mēta
le cōuenīūt in intellectuali emanatione.
Utrūq̄ eīm ybuz in intelligēdo ꝯcipit:
vtrūq̄ in intellectuali ptē. ꝓducit: qz ad
vtrūq̄ actus intellectualiter terminat.
vñ deus pr̄ pōt dicere illud ps̄. Eructa
uit cor meū ybū bonū. Cor dei pr̄is ver
bū bonū eructauit q̄n eternaliter ybū ifi
nite bonitatiz itellectuali emanatōe gn̄a

uit. Scdo ꝙueniūt in mētali expſſiōe. ꝓ vtrūq; em̄ verbū res intellecta totaliter expmit. ſi em̄ plus vel minus ꝓ verbū expmeret q̄ a dicēte diceret z exprimeret dicētis mēorie ꝑbū nō adeq̄ret ac ꝓ ꝫ impfectū ꝑbum inueniret: vt docet Aug. xiij. de tri. Cōueniūt em̄ totali expſſione. ꝑbū em̄ ē noticia expſſiua z declaratiua ex. vij. de tri. Vñ de ꝑbo diuino ꝓut est expſſiuū z declaratiuū veritatis ait būs Jacob in canonica sua. Voluntarie em̄ genuit nos ꝑbo veritatis: q; em̄ vtrūq; ē intelligibile mq̄tū hz rōnez veritatis. ideo ꝑbū diuinū dī ꝑbū veritatis: q; ē expſſiuū z declaratiuū cuiuslibet intellectōis. Tertio ꝙueniunt in exemplari dispositōe. ꝓ vtrūq; em̄ ꝑbus res fiēda exemplariter disponit: q; sine ꝑbo nulla res artificialiter ꝓducit: vt sic fm artificialē ꝓductionē ꝓcedit in artifice ipa cognitio sic deus ab eterno oia dispoſuit fienda in ꝑbo. vñ sup illud ps. Dixit z facta sunt. Gloſa dic̄ q; deus p̄ ab eterno z eternaliter ꝑbū dixit z genuit in q̄ oia dispoſuit fiēda. De ꝑbo autē diuino ꝓut est noticia siue sapia dispoſitiua scribit Eccl'. l. Fons sapie ꝑbū dei in excelſis. Verbū dei in excelſis ē fons sapie: q; deus p̄ ꝓ ꝑbū sic ꝓ fontē sapie oia sapiēter dispoſuit in nūero: pōdere: z mēſura Sap. xi. z ad Heb. xi. Intelligim⁹ aptata eē ſecula ꝑbo dei. Quarto ꝙueniunt in exteriori manifestatione. vtrūq; em̄ ꝑbū q̄dā aſſūpto iducit: vt nob exteri⁹ mānifestet. sic em̄ ꝑbū mētale qū voce iducit voce sentit: nec tñ in voce cōuertit cū voci vnit: ita ꝑbū diuinū carne vestit: z in carne sentit nec in carnē ꝙuertit dū carni vnit. De ꝫ aūt ꝑbo carni ūcto z in carne nob manifestato ait būs Jacob in canōica sua. In mānſuetudine ſuſcipite in ſitū ꝑbū. ꝑbū em̄ dī in ſitū: q; nature hūane in vtero ꝙginali ē inſituz vt q̄ nō possum⁹ lucē ĩaccessibilē cernere in se: ſaltē obūbratōez carnis vnite videam⁹. ꝑbū. ſ. in carne: ſolē in nube: lumē in teſta: cereū in laterna. Ecce q̄ ꝑbū icarnatū quō z ꝑbū nr̄m q̄dāmō manifestatū ſz nō ꝓfecte: q; ꝑbū diuinū z ꝑbū noſtrū in pluribꝰ sunt diſſimilia q̄ ſimilia. ꝑbuz nāq; nr̄m ē variabile z mutabile: ſz ꝑbū diuinū ē oīno ĩuariabile z ſtabile. ꝑbum nr̄m ē accidēs: ſz ꝑbū diuinū ē ſuppoſitū z p ſe ſbſiſtēs. Verbū nr̄m a gignēte diſtinguit eſſentialit'. ſz ꝑbū diuinū a p̄e dicēte nō diſtinguit eēntialit': ſz tm̄ ꝓsonalit'. ꝑbo nr̄o ꝙuenit nomē geniti: ſz non nomē filij. ꝑbo aūt diuīo ꝙueit ꝓſſime tā nomē geniti q̄ nomē filij: q; ꝑbū diuinū ꝓcedit a ꝓncipio viuēte z p rōnē vitalē z fm rōnē ſimilitudis ꝓfecte in eadē natura ſbſiſtēs q̄ ꝙcludit ꝓfectōez z ꝓpriā rōnē filij. ꝑbū aūt nr̄m q̄uis sit a ꝓncipio vitali z p actōez vitalē z fm rōnē ſimilitudis nō tñ ē eiuſdē nature: ſpē: vel nūero cum gignēte nec etiā ſbſiſtēs: ſz alteri vt ĩtellectui nr̄o ĩherēs. vñ ꝑbū nr̄m in infinitū defieiēs a ꝑbo diuīo alloq̄ndo ſciaz z ꝓfectōez ꝑbi pōt dicere illō ps. Mirabil' facta ē ſcia tua ex me ꝙfortata ē z nō potero ad eaz. Sic q̄ ꝓmo describit ſacr̄m dñice ĩcarnatōis q̄ ad ꝓsone aſſumēt̄ nobilitatē: q; ꝑbū. Scdo describit q̄ ad aſſūpte nature ꝑfitatē: q; caro vbi p ſyne doche ponit ps ꝓ toto: ps que ē caro ꝓ hoīe toto. iuxta illō Jſa. Videbit oīs caro ſalu. dei. nō tm̄ dixit ꝑbū aīa facta est ſz dixit ꝑbū caro factū ē. z ꝫ ad expmendū nature aſſūpte ꝑfitatē z paſſibilitatē ꝓpt q̄ dic̄ ap'ls ad Ro. i. Q̄ fact⁹ ē ex ſeie dauid fm carnē. xp̄s em̄ fact⁹ ē ex ſeie dauid fm carnis corpulētā ſbaz: nō aūt fm ſemināris ꝙcupiſcētiā. Vbi ſciēdū ē q; xp̄s factus est fm carnem: ſup carnem: ꝓter carnem: z ꝓpter carnem. Primo xp̄s factus est fm carnem ꝓ carnis aſſumpti onem. Secundo ſup carnem ꝓ ſanctiſpiritus operatōez. Tertio ꝓter carnem. ꝓ carnis incorruptionem. Quarto ꝓpter carnē. ꝓpter carnis liberatōez. Primo dicit q; xp̄s factus est fm carnem. ꝓ carnis aſſumptionem: q; xp̄s filius dei veram carnez noſtrā ſumpſit de ꝙgine maria que est eiuſdē ſpeciei cum carne nr̄a. ſicut aīa ſua est eiuſdē ſpeciei cum carne nr̄a: q; q̄ ē inaſſumptibile ē incurabile

vt ait Dama.iij.sniaꝝ suaꝝ. Et ido vere possum⁹ dicere de xp̄o illd Gen̄. xxxvij. Caro ei ⁊ frat̄ noster est. Scdo xp̄s factus est supra carnē ꝑ sanctispūs opatione. Caro ei nr̄a formata est opatiōe naturali sic caro xp̄i fuit formata opatiōe sup naturali.i.opatiōe spūssctī Vn̄ dixit angel⁹ ad virginē: Spūssctūs supueniet ī te ⁊ virtus altissimi obūbrabit tibi. Ista obūbratio est carnis xp̄i formatio qꝛ tūc corp⁹ xp̄i opatū eterno lūini copulabat̄. Vn̄ xp̄s potuit dicere illud Sapie. vij. In ventre mr̄is figurat⁹ suꝫ caro. Et signāter dicit: qd figurat⁹ est caro: nō gn̄atus caro: qꝛ caro xp̄i nō fuit generata ab hoīe sꝫ a spūsctō: sicut a sūmo artifice figurata fuit. formata tn̄ cū opatiōe naturali mr̄is ⁊ ei⁹ opatiōe gn̄ata. Tertio xp̄us fact⁹ ē p̄ter carnē ꝑ carnis icorruptionē. Nō solū qꝛ in morte xp̄i ei⁹ caro nō vidit corruptionē: vt dr̄ Actuū.ij. Verum in hāc singularez xp̄i natiuitatem nihil de carnis corruptiōe trāxit et ꝯcupiscētia nihil de peccati lege manauit: vt mūdus esset ab om̄i inq̄namento carnis ⁊ spirit⁹.ij. Coꝝ.vij. Quarto xp̄s factus ē ꝓpter carnē ꝑ carnis liberationem: vt carne carnem liberās ne ꝑderet q̄s condidit. Vn̄ de ip̄o scribit̄ ad Heb.v.q̄ in diebꝫ carnis sue fact⁹ est oībus obtꝑantibꝫ sibi cā salutꝫ eterne. sic g̃ sacr̄m dominice icarnatiōis describit̄.

Scdo q̄ ad nature assūpte veritatē: q̄a caro. Tertio describit̄ q̄ ad vnionis medie īdissolubilitatē: cū dr̄ factū ē. Ista em̄ gl̄iosa factio est nature hūane cū ꝑsona ꝟbi indissolubilis vnio: vn̄ cū dr̄ ꝟbū caro factū est: est sensus: verbū diuinum hūanitati ypostatice est vnitū. Ista autē gl̄iosa factio nō ponit aliquā mutationē in ꝑsona assumēte sed in narura assumpta. qꝛ ista factio siue vnio gl̄iosa est in natura assūpta subiectiue. in verbo autē nō est nisi terminatiue: natura em̄ assūpta fundat relationē vnionis ad ꝑsonā diuinā verbi. sed verbū terminās istam relationē vnionis nō mutat̄ nec in re absoluta nec in re reali relatiua: vt patꝫ in aliis. Deus em̄ termīat nouā relationē creature ad ip̄m sine ei⁹ mutatiōe: qꝛ scibile nō refert̄ ad sciam nisi qꝛ scia refert̄ ad ip̄m.v. Methaph. sic in ꝓposito. Est g̃ sciēdū q̄ ista gl̄iosa factio q tota ē posita ex ꝑte nature assūpte: nō ex ꝑte verbi siue ꝑsōe assumētꝫ nisi termīatiue hꝫ sūmā ptātē in cā origīali: perfectā purita/tē in cā materiali: insolitaꝫ nouitatē ī cā formali: saluberrimaꝫ vtilitatē in cā finali. Prio g̃ ista gl̄iosa factio hꝫ sūmā ptātē in cā origīali: Cā.n. origīal̄ siue efficiēs isti⁹ factiōis est trinitas ꝑsonaꝝ: qꝛ opa trinitatꝫ sūt indiuisa ad extra: vt dicit btūs Aug⁹. eo q̄ hn̄t eādē potētiā opandi. Et iō oēs tres ꝑsone ꝑ eaꝝ potētiā infinitā opate sūt istā bn̄dictā icarnationē. tn̄ h̄ nō obstāte termīata est ad solā ꝑsonā verbi. Exēplū si tres ꝟgines facerēt vnū indumētū: ⁊ tm̄ vna illaꝝ indueret ip̄m. tūc verū est dicere q̄ īdumētū factū est ab oībꝫ tribꝫ illis virginibꝫ cū vna tm̄ illaꝝ induta est illo vestimento. Sic est de xp̄s qꝛ ꝟm apl̄m est ī silitudinē hoīm fact⁹ ⁊ hītu inuēt⁹ vt hō. Nam oēs tres ꝑsone opate sūt hāc incarnationē: sola tn̄ ꝑsona ꝟbi hītu isto īduta est: iō spāl̄r de xp̄o ih̄u ait. ps̄. Notū fec̄ dn̄s salutare suū. in hac ei incarnatiōe de⁹ q̄ ē tota trinitas fecit ista factiōe gl̄iosa ꝑ īcarnationē notū eē salutare suū.i. xp̄m de q̄ dixit sctūs Simeō d̄o loq̄ns: Viderūt ocl̄i mei salutare tuū. Et ꝟm Hieronymū sup illū locū. ps̄. Notū fec̄ dn̄s salutare suū: vbicūq̄ ī veteri testamēto salutare ponit̄ ī hebreo habet̄ ih̄s. Scdo ista gl̄iosa factio hꝫ ꝑfectā puritatē ī cā materiali: qꝛ caro xp̄i fuit formata ex purissimis sanguinibꝫ btē ꝟginis. ꝟm Damas.iij.li.sniaꝝ suaꝝ. btā aūt virgo ꝑfectā habuit puritatē vtpote: qꝛ pri⁹ erat sctā q̄ nata: qꝛ in mr̄is vtero sctificata a spūsctō obūbrata: plenitudīe gr̄e decorata ⁊ sup oēs mlieres bn̄dicta. Et iō de ei⁹ puritate dicit Ansel.i li.de ꝯceptu ꝟginali. Decebat vt virgo ꝯcipet̄ ea puritate q̄ maior sub celo neq̄t ītelligi. De q̄ scribit̄ Lu.iij. Hoc aūt totū factū est vt

adipleret qd dictū est a dño p ꝓpham di
centē: Ecce virgo ꝯcipiet: ⁊ pariet filiuz
⁊ vocabit nomē ei⁹ Emanuel qd est int
ꝑtatū nobiscū de⁹. Et sumit ab Isa. vij.
ca. Tertio ista factio gl'iosa hz isolitā
nouitatē i cā formali qd est vnio yposta
tica nature hūane cū ꝑsona diuina. Est
aūt hec factio gl'iosa: tā isolita ⁊ noua q
nō hz sibi totalit sil'em i natura. Qr hec
nō est vnio accidentꝫ cū sbo: neqꝫ hec est
vnio materie cū forma vel cōposito. sed
est vnio nature aduenientꝫ i supposito ali
eno. natura aūt hūana. q de se nata ē sbsi
stere i supposito ꝓprio sbsistit i supposito
diuio. Et suppositū verbi diuini termiat
depēdētiā talis nature sic se hz sba ter/
miando depēdētiā q̄ntitatis. Unde qr
ista vnio est tā isolita ⁊ tā noua. Jō scri/
bit. Jere xi. ca. Nouū faciet dñs sup t̄raz
femia circūdabit viꝝ. h̄ est xp̄z. In q̄ vir
tute diuia est vnio ista tā isolita ⁊ noua.

Quarto ista gl'iosa factio hz saluber/
rimā vtilitatē i cā finali. Nā de⁹ fact⁹ ē
hō. ad nos informandū p suaz sapiam:
ad nos iustificanduz p suā gratiam. ad
nos sāctificādū p sacralez efficatiaz. ad
nos redimēdū p salutarē potētiā dicēte
apl'o. i. Coꝝ. i. Xp̄s fact⁹ est nob sapia q̄
ad p̄muz. iusticia q̄ ad scdm: sctificatio
q̄ ad tertiū: redēptio q̄ ad quartū. Dica
mus g̊. ꝟbū caro factū ē. Ut aūt ex euā/
gelio hodierno. ⁊ nō aliunde meditādo
oñdat magis ꝓpositum Est sciendū q. b.
Jo. euāgelista diuissim⁹ in euāgelio ho/
dierno ponit q̄nqꝫ ꝯditiōes excellētissi/
mas verbi diuini q̄bꝫ ei⁹ nobilitas ⁊ ꝓ/
prietas declarat. Prima est eternitas
i termiabilis. Scda est ꝑsonalitas di
stinguibilis. Tertia est infinitas icō
p̄hensibilis. Quarta est vnitas i pl'i/
ficabilis. Quinta est cālitas illimita
bilis. In q̄ttuor p̄mis ꝯditiōibꝫ euange
lista suās modū rethoricū ꝓponit q̄ttuor
ꝓpōnēs q̄ꝝ sp posterior incipit in ꝓpōne
illa in q̄ p̄or termiat vt pz intuent cū dr̄:
In p̄ncipio erat verbū. qd q̄ttuor mōis
itellligit. Et oibꝫ illis mōis verbi icarna
ti eternitas declarat. Nā vno mō itel/
ligit cum dr̄. In p̄ncipio ꝓut p̄ncipium
accipit notiōali. e. ꝓ p̄ma ꝑsona patris.
Qr em̄ sm Aug. ix. de trinitate. Pater ē
p̄ncipiū toti⁹ deitatis. Jō dr̄ in p̄ncipio
qr in p̄re erat verbū. Cū em̄ esse verbi sit
in ipso. ⁊ in ipo est verbū. Sed esse verbi
est in p̄re: qr vna est essentia vtriusqꝫ: g̊ p
sona verbi est i p̄re sicut in p̄ncipio toti⁹
deitatis. Scdo mō exponit ꝓut p̄nci/
piū accipit eēntialr ꝓ tota trinitate: qr ei
oēs tres ꝑsone vnū sūt p̄ncipiū creatura
rū. Jō in p̄ncipio erat verbū qr i trinita/
te ꝑsonaꝝ erat verbū. Nā verbū est scda
ꝑsona in trinitate deifica. Tertio mō
expōit ꝓut p̄ncipiuz accipit p̄uatiue. ita
q̄ vocet p̄uatio initij. Et tūc est sensus:
In p̄ncipio erat verbū. i. sine initio erat
verbū. Quarto mō exponit ꝓut p̄nci/
piū accipit positiue ꝓ principio ⁊ initio
creaturaꝝ. Et tūc est sensus. In p̄ncipio
creaturaꝝ erat verbū. qr tūc existebat p̄n
cipiū ⁊ initiuz oīm creaturaꝝ. sicut de⁹
dicit esse i h̄ ꝯtinuo: qr coexistit i hoc cō
tinuo sine loco: qd aūt i initio oīm coexi
stit añ oēs creaturas fuit: g̊ in principio
erat verbū: qr añ oēs creaturas erat ꝟbū
Mō ad ꝓpositū oibꝫ istis mōis ꝯcedit
eternitas verbi diuini. Siue em̄ verbuz
sit in p̄re a q̄ gignit. Siue in trinitate p/
sonaꝝ in qua ordinat. Siue in eternita
te q̄ nō incipit: siue añ oīa que creant sp
verbi eternitas cōprobat. De cui⁹ eter/
nitate ait. ps̄. In eternū dñe verbū tuuz
ꝑmanet i celo. Et Isa. lxxxvi. Verbum
dñi manet in eternū. Scdo oñdit hu
ius. verbi a p̄re distinctionē ipsonalita/
tis cū dicit. Et ꝟbū erat apud deū. Hec
em̄ dictio apud necessario iportat distin
ctionē ꝑsonalitatis: qr nemo dicit existe
re apd semetip̄m. Et ideo hec p̄positio
apud cogit suū casuale stare ꝓ alia ꝑso/
na q̄ꝫ ꝓ ꝑsona verbi: nō nisi ꝓ p̄ma p̄ris:
g̊ verbū erat apud deū p̄rem a q̄ ꝑsonali
ter distinguit: a q̄ itellectualiter gignit:
⁊ cū q̄ eternaliter sociat. Uñ hoc verbū
est vita eterna apd dicentē sm q. b. Jo. i
canonica sua. primo testat. d. Qd fuit ab
initio: qd vidim⁹ ocl'is nr̄is: ⁊ man⁹ nr̄e

expositio

cõtrectauerũt de verbo vite z vobis annũciamꝰ vitã eternã q̃ erat apud pẽm z apparuit nobis. Tertio exp̃mit verbi necessitatẽ incõp̃hensibilẽ cũ dicit euãgelista. Et deꝰ erat verbũ. Deꝰ em̃ fm imensitatẽ infinitã a nobis icõp̃hensibiliꝫ est. Et videre quõ statim mutatꝫ suppositio huiꝰ termini deꝰ. In scõa nanq̃ ꝓpositione supponit vt patuit p̃ pſona p̃is. Nũc in ista tertia supponit nõ p̃ pſona p̃is sz p̃ eẽntia: qz pſona p̃is nõ erat ꝑbũ: sz essentia q̃ in p̃e est: est verbum. z sic deꝰ erat verbũ. Qz sic arguit Augꝰ. lxxxiij. qõnũ. qõe. v. Si deꝰ nõ genuit sibi filiũ equalez. aut qz noluit. aut qz non potuit. Sz nõ qz noluit: qz tũc iuidꝰ fuit. Nõ qz nõ potuit: qz tũc impotẽs fuit. impotẽtia ãt z iuidia sũt a õo penitꝰ exclude: quare genuit sibi ꝑbum eq̃le. sed nihil est eq̃le õo. nisi deꝰ: q̃ deꝰ erat ꝑbuz De cuiꝰ deitate ait be. Jo. apoca. xix. vocabiꝫ nomẽ eiꝰ verbũ dei. id est verbũ qõ est deus intrãsitiue: sic dr creatura salis

Quarto exp̃mit huiꝰ verbi vnitatem inp̃lificabilẽ cũ dicit ℟. s. ꝑbũ singulare z nõ aliud erat in p̃ncipio apud deum: qz non sunt nec esse p̃t plura verba sb̃sistẽtia ĩ deitate eo q̃ verbũ adeq̃t totaz fecũditatẽ p̃ductiuã in deo p̃e. Vñ istõ est verbũ singulare z inp̃lificabile qõ pastores videre desiderabãt Lu. ij. Videam deꝰ inq̃unt ꝑbũ qõ factũ ẽ qõ feẽ dñs z oñdit nobis. Aliud em̃ tũc viderũt et aliud crediderũt: viderũt puerꝝ natũ: et crediderũt ꝑbũ singlr̃ icarnatũ. Quinto exp̃mit verbi cãlitatẽ illimitabilem. Eiꝰ ei cãlitas nõ limitatꝫ qz p verbũ deꝰ oĩa opatꝫ. Oĩa inq̃t p ipm̃ facta sũt z sine ipo factũ est nihil. vbi ꝓmo oñdit verbi cãlitatẽ sufficiẽtẽ: qz oĩa p ipm̃ facta sũt Scõo oñdit cãlitatẽ ideficiẽtẽ: qz sine ipo factũ est nihil. Primo q̃ oñdit eiꝰ cãlitatẽ sufficiẽtẽ: qz deꝰ p̃ oĩa fecit p verbũ. Nõ sicut maior p minorẽ: nec sic rex p balliuũ: nec sic p cãm mediatam vt sol calefacit p radiũ: nec sic p cãm instrumẽtalẽ: vt artifex p instrumẽtũ neq̃ sic p cãm formalẽ: vt suppositũz p formale ꝓncipiũ. sed sicut artifex per suã artẽ disponentẽ: productiuã potẽtiã hñtẽ: ꝯa fm Aug. vi. de tri. Verbũ est ars oĩpotẽtis dei: plena oĩm rõnũ viuẽtiũ. Vñ verbũ diuinũ est ars dispositiua z assimilatiua siue exemplatiua z rõ̃productiua. Qz fm Aug. lxxxiij. q. Deiꝰ interp̃tamur verbũ. vt significeꝫ ad p̃ẽm respectꝰ ad oĩa que p ꝑbũ fiũt opatiua potẽtia Vñ de causalitate sufficiente ꝑbi diuini. ait aplus ad Hebr. i. Portãs oĩa ꝑbo ꝓtutz sue. Et in Psalm̃. Verbo dñi celi firmati sunt. Postea addit cãlitatẽ ꝑbi indeficientẽ: qz sine ipo factũ est nihil. hoc autem ꝑt põt elici ex ꝑbis bti Augꝰ. sup Jo. omeꝫ. prima duplr̃ expõiꝫ. Vno mõdo ꝑt nihil accipiꝫ negatiue. Alio mõdo ꝑt accipiꝫ priuatiue p pctõ. Prio mõ dicit Aug. q̃ nulla forma: nlla pages: nlla ꝯcordia: nulla qualiscũq̃ substantia põt hre esse: nisi p istud ꝑbũ z ab isto verbo de q̃ dictũ est: Oĩa disposuisti i nũero põdere z mẽsura Sapie. xi. Prout aũt accipiꝫ priuatiue p pctõ. tũc debet intelligi sic. q̃ pctm̃ qõ est nihil sine hoc verbo factũ est. Pctm̃ em̃ duo iportat. vnũ naturaliꝫ. z aliud formaliꝫ. Importat em̃ materialr̃ ipi deccãtis actõem debita circũstantia ꝑuatã. Et sic aliq̃d est z a deo est. qz oĩs actio q̃ est a cã scõa. etiaz est a cã prima. Formalr̃ aũt iportat ꝑuatõez circũstantie ad bõitatẽ moralẽ req̃site. Et qz ꝑuatio in se nihil est. sic peccatum formalr̃ in se nihil est. nec vt sic hz cãm efficientẽ sed deficientẽ. s. libeꝝ hois arbitriũ qõ deficit in agẽdo. z iõ sibi iputandũ est pctm̃: z puniendus est. p pctõ. qz pctm̃ nihil est formalr̃. Nõ em̃ debet puniri p bono. qz bonũ z ens ꝓuertiꝫ q̃ actio q̃ est q̃d materiale ĩ pctõ punit cũ sit ens. z bonũ punit. ergo non p ens qõ est nihil z ꝑuatio. vñ qz pctõ ꝑuat actũ suum debita circumstantia quaz deberet dare actui suo: z nõ dat: puniendus est z damnãdus. sic em̃ peccatum nõ est a deo qui nõ deficit. z sic pctm̃ nihil est. et sine hoc verbo factũ est defectiue. s. a libero arbitrio. Vñ sic non est a deo ꝑt

qd̄ ait Ansel. de cōcordia p̄destinatiōis Sic oīa facit deus q̄ iusta vel iniusta voluntate fiūt. i. oīa opa nr̄a bona vel mala sz in bonis facit q̄ sint ⁊ q̄ bona sint. in malis aūt q̄ sint: sz nō q̄ mala sint. h̄ est dr̄e facit actōez sb̄stractā sz nō ip̄az p̄uatione in actiōe fundatā. Vn̄ notandū q̄ pctm̄ dupliciter dicit̄ nihil Vno mō a d̄fectu Alio mō ab effectu. Primo mō dico q̄ formaliter defectus ⁊ p̄uatio ē. Secūdo mō hz miserabilē annullare pctōrē vn̄ ait Aug⁹. sup Joh. Omel' iij. Pctm̄ nihil est ⁊ nihil fiūt cū peccant hoīes: qr hoīes mali nihil sunt in compatōe entis ⁊ hoīes cū peccāt nullius fiūt valoris: q̄uis oēs pctōres p defectū peccati ꝯdicant causalitati ꝟbi incarnati. De q̄bus ait ps̄. Verba oris eius iniq̄tas ⁊ dol⁹. ⁊ ideo timendū est ꝯsiliū sapiētis Eccl'. xxxvij. Ante oīa opa verbū verax precedat te: verbū em̄ nequā imutat cor. Ex verbo oriunt̄ q̄tuor ptes. bonū: malū: vita ⁊ mors. dn̄atrix aūt eoꝝ est lingua assidua. Detestemur ergo verbū falsitatis ⁊ veneremur in ista solēnitate ꝟbū diuinū qd̄ est verbū veritatis. ⁊ venerādo in p̄senti ad h̄ verbū incarnatū videndū tā in eēntia diuina q̄ in hūana natura pducat nos q̄ sine fine viuit et regnat. Amē

De eodem Sermo. III.

Erbū caro factū

est ⁊ habitauit in nob̄ Joh. i. qr ſm sermonē ꝓpheticū ꝟbū abbreuiatū fecit dn̄s sup terrā. Ideo beatus Johes hāc abbreuiatiōez factā in eterni incarnatōe verbi breuiter in ꝟbo ꝓposito introducit describēs eā breuiter in his ꝟbis. Et p̄mo vt incomp̄hensibile diuine potentie miraculū cum p̄mittit̄ Verbum caro factū est ⁊c̄. Secundo vt incompabile beneficiū diuine clementie cum addit. Et habitauit in nobis. Miraculū aūt illud diuine potentie trāscendit intellectum cherubici fulgoris. sz bn̄ficiū diuine clemētie incendit affectū seraphici ardoris. Circa p̄mū est sciendum q̄. xij. s. mirabilia fuerunt in hac sacra incarnatōe diuinit⁹ celebrata. Quorum p̄mum fuit: qr ille q̄ erat comp̄hensor in p̄ria factus est viator in semita: qr xp̄s ſm diuitatē ab eterno existens comp̄hēsor in supna celesti hierarchia fact⁹ ē nūc viator ſm corpus: q̄uis aīa eius beata in instāti sue ꝯceptōis viderit facie diuinā essentiā. de quo miraculo ꝓphetauerat Hiere. xiiij. dicēs: Quasi colonus factus es in terra: ⁊ quasi viator declinās ad manēdū. Fuit em̄ colonus: qr coluit agrum ecclesie militātis. sz declinauit ad manēdum: qr in terris visus est ⁊ cū hoīb⁹ ꝯuersatus est. Scd̄m miraculum fuit. qr ille q̄ erat omnipotens factus est infirmus: qr lz ille natus non assumpserit defectus nostros q̄tū ad aīaz vtpote ignorantiā ⁊c̄. tn̄ assumpsit imbecillitates nr̄as q̄tum ad corpus: cum tn̄ ip̄e creauerit celos: de q̄ miraculo ꝓphetauerat Hiere. vbi sup̄ dicēs. Quare futurus es quasi vir vagus ⁊ fortis q̄ non potest saluare. Tertium miraculū fuit qr ille q̄ erat diues in omnib⁹ possidens vniuersa factus est ꝓpter nos pauper et egens: ita q̄ virgo mater ip̄m in p̄sepio reclinaret: qr nō erat ei locus in diuersorio. De quo miraculo ait ps̄. Simul in vnum diues ⁊ paup. i. in vno supposito fuit ditissima diuinitas ⁊ pauprima hūanitas. Quartū miraculū fuit q̄ ille qui erat eternus ⁊ incōmutabilis factus est mortalis ⁊ defectibilis ita vt h̄ret vn̄ ex vno posset mori ⁊ ex altero resurgere ꝓpter nr̄az salutē. de q̄ miracnlo h̄r Jo. viij vbi d̄r. Quinq̄ginta annos nōdū hēs ⁊ abraham vidisti. dixerunt iudei ad xp̄m quib⁹ ip̄e rn̄dit. Amen dico vob̄ anteq̄ abraham fieret ego sum. s. q̄tū ad eternitatem. Quintum miraculū fuit q̄ ille qui erat infinitus quē. s. celi cape non poterāt infra corpus virginis pui vteri totaliter ⁊ sine diminutione fuit conceptus. De q̄ miraculo apostolus ad ephesios dicit. Qui cum in forma dei esset nō rapinam ⁊c̄. Et sequitur: exinaniuit. id est exiguum se fecit. Sextum miraculum fuit q̄ ille q̄ erat incōp̄hensibilis cu-

I. p̄nci. D

iusq; intellectui creato q̃tũcũq; angelico fuit factꝰ sensibilit & tractabilt manibꝰ ad Phil. ij. c. In similitudinẽ hoiũ factꝰ & habitu inuentꝰ vt hõ q̃ post lucẽ accessibilẽ inhabitabat fm aplm de q̃ dic̃ Jo. in canonica sua q̃ fuit. Septimũ miraculũ q̃ illud misterũ qõ poterãt demões exp̃ naturaliby cognoscere fuit occultatũ eis permit. vñ fm Origen. cã despõsatõis marie fuit vt sacrm sue pginitatꝫ diabolo celaret. qõ tñ naturalit nosce poterat. De q̃ miracl'o clamat Isa. xxvi. di. Dñe exalta. tu. vt nõ vi. & tg. ho. tu. deuo. Octauũ miraculũ fuit q̃ illud sacrm qõ fuit bonis ãgel celatũ fuit simpliciby pastoribꝰ reuelatũ: vt hñ in Luc. de pastoribꝰ q̃ custodiebãt vigilias noctꝫ sup gregẽ suũ. de ãgelo loquit aplꝰ ad Eph. iij. c. di. Dñi aũt sctõꝫ mimo data ẽ hec gra in gẽtib. euãg. inuestꝫ dum. xpi & illuminare oẽs q̃ sit dispẽsat o sacrũ abscõ. Nonũ miraculũ fuit q̃ ille q̃ ẽ in cel sine mre factꝰ ẽ in terris sine pre: qr fuit de purissima vgine gnatꝰ ex puris sanguiby eiꝰ formatus. iuxta illud Isa. Et ecce vgo ꝛcipiet. Decimũ miraculũ fuit q̃ ille q̃ sustẽtat & refic̃ oia q̃ fm aplm portat oia vbo vtutꝫ sue lacte vgineo ẽ cibatꝰ & sustẽtatꝰ ille q̃ est btõꝫ cib. vñ ỗ mre ipm lactãte dñi in Lu. Btus vẽter q̃ te por. &c. Undecimũ miraculũ fuit q̃ illa q̃ spũscõ ꝛcepit ita fuit a maledictiõe eue exẽpta vt sine dolore pareret mũdi saluatorẽ & cũ corpis plẽa integritate. De q̃ miraculo fuit Isa. vi. pphetatũ vbi dr. Añq; pturiret pepit. Undecimũ miraculũ fuit q̃ ỗ massã illa pec catrice q̃ in adam p tota sua posterita/te fuit corrupta. natꝰ fuit & genitꝰ atq; cõceptꝰ saluatoꝛ sine origiali pctõ. Cuiꝰ rõ est fm Aug. sup Gen. qr nõ fm rõnẽ seminalẽ sz fm corpulẽtã sbaz fuit genitꝰ. De q̃ miraculo phibuit testionũ Joh. bap. Jo. i. di. Ecce agnꝰ dei. si agnꝰ q̃ ino cẽs Jsta em̃. xij. miracula fuerũt nob figurata p. xij. titulos q̃s posuit Moyses ad radices mõtis synai qñ edificauit altare dño p sacrificio pacificoꝝ. Istud em̃ altare fuit xps in q̃ fuit dei & hoĩs pax reformata in cuiꝰ structõe fuerũt illa. xij. miracula. p. xij. illis titulis vt ibidẽ pt& &c.

Circa scõm pncipale ẽ sciẽdũ q̃. xij. bñficia fuerũt in hac abbreuiatõe nob collata. Primũ fuit meritũ fidei nre: qr meritũ & ois pt& q̃to magis ẽ ardua tãto magꝫ ẽ meritoꝛia. & qr sũme arduũ est tñ miraculũ credere: tõ maxie meritoꝛiũ. de q̃ bñficio dr Jo. vi. Hec ẽ vo. pa. mei q̃ mi. me: vt ois q̃ vi. fi. & cre. in eũ hã. vitã eter. &c. Scõm fuit mãifestatio dilectõis p̃ne. nullo em̃ mõ alio p effectũ suũ amoꝛẽ ds poterat mãifestare q̃ dãdo suũ vnigenitũ ꝓbalẽ in q̃ ẽ tota deitas ei. De q̃ bñficio ait Joh. iij. di. Sic ds dilexit mũ. vt vnige. suũ daret vt ois q̃ cre. in eũ nõ peat. Tertiũ fuit collatio plenitudis diuie gr̃e: qr añ xpi natiuitatẽ totũ genꝰ hũanũ cecũ fuit gra multipliciuxta illõ ꝓpheticũ. Nõ ẽ mihi voluntas in vob dic̃ dñs. sz post eiꝰ bñdictã natiuitatẽ plenitudo gr̃e abũdauit. vñ dr Jo. i. Lex p moysen data ẽ: gra & vitas p ihm xpm. Quartũ fuit pcti destructio qr pctm̃ qõ inveteri lege regnauerat fm aplm ad Ro. p xpi aduẽtũ fuit totaliter dissipatũ. De isto bñficio loq̃t aplꝰ ad Ro. Deꝰ mi. fi. suũ in sit. car. pcti. Quantũ fuit expugtio hostis antiq̃ q̃ totũ genus vicebat hũanũ secũ trahẽs in interitũ q̃ fuit a xpo nato devictus iuxta illud Luc. Cũ fortis armatꝰ &c. De q̃ bñficio ait Leo in sermone hodierno. Jn q̃ ꝓfectu p nob inito. magno & mirabili iure eẽtatis certatũ ẽ. Sextũ fuit inclinatio maiestatꝫ diuine q̃ nob benigne ꝓdescẽdit vt dignaret ille q̃ erat pr & dñs fieret frater & seruꝰ iuxta illud aplꝰ ad Heb. ij. di. q̃ xps nõ ꝓfundit nos vocare frẽs dicẽs. Narrabo nomẽ tuũ frib meis. Septimũ fuit illuminatio nature hũane. natura em̃ hũana q̃ oiby angelis añ erat sbiecta nunc p istam sanctã natiuitatem est super omnes exaltata transcendens omnem celestem hierarch iam & in superceleſti hierarchia collocata. vñ signanter dicit bt̃us Grego. q̃ añ xpi aduentũ angeli sustinebãt q̃ adorarentur ab hominũ

II. ꝑncipale. E

bus: vt pz in Job. v. Et post xpi incar/
natiōez talē adoratiōez fieri ꝓhibuit: vt
pz Apoc. xij. Octauū fuit euacuatio ve
tustatis antiq̄: qꝛ ſm Pe. in acti. Juguz
īportabile fuerat impositū in lege veteri
illud aūt fuit ſblatū in ortu xpi de illo lo/
quit̄ apl's ad Ro. di. Finis legꝫ ē xps ad
iusticiā oi credēti. finis aūt ꝓ ꝯsūmatōe
accipi pōt: qꝛ in eius ortu fuit ꝟtualiter
lex ꝯsumata. Nonū fuit institutio noui/
tatis ꝑfecte q̄ est in nouo testō: q̄ dr̄ lex
libertatꝫ iuxta illud apl'i ad Ro. Nox p̄/
cessit dies aūt ꝛc̄. Istius aūt noni diei q̄
cōpat̄ ad legē sicut ad noctē aurora fuit
in natiuitate btī Joh. bap. ſz mane fuit
in xpi natiuitate: qꝛ ibi stella p̄uia. s. luci/
fer. h̄ sol sequēs. De isto bn̄ficio dr̄ apo/
ca. xij. Et dixit q̄ sedebat in throno. Ec/
ce noua facio oīa: qꝛ in xpi natiuitate fue
rūt oīa spūaliter renouata. Decimū fu
it redēptio hūani gn̄is. qd̄ fuerat ꝑ tyrā
nū crudelissimū captiuatū: qꝛ euz nullus
poterat redimere nisi offerret q̄ꝫtū totuz
hūanū genꝰ valebat qd̄ nō hz aliq̄ pura
creatura. Jccirco natus ē dei filius q̄ di/
ues ē ad offerendū tm̄. De q̄ bn̄ficio ait
btūs Pe. in canōica. i. di. Sciētes ꝙ nō
corruptibilibꝫ auro vel argēto redempti
estis: ſz p̄cioso sanguīe dn̄i nostri iesu xpi
Undecimū fuit placatio diuine offen/
se q̄ ſm btm̄ Ansel. in li. Cur deus hō ꝑ
aliū placari nō poterat nisi ꝑ puerꝫ natū
eo ꝙ culpa erat infinita: qꝛ infinite offen
sus ꝛ omīs pura creatura ē finita. De q̄
bn̄ficio dicit̄ ad Eph. ij. Jpe em̄ ē pax no
stra q̄ fecit vtraqꝫ vnū. Duodecimū fu
it btītudo extrinseca: qꝛ ſm theologos
sicut essentia diuina ē obiectū btīficū po
tētiaꝝ intrinsecaꝝ: ita xpi hūanitas po/
tētiaꝝ extrīsecaꝝ ꝓpter h̄ dicūt ꝙ si adā
nō peccasset: xps fuisset natus ad reficiē/
dū potētias exteriores. De q̄ bn̄ficio ait
Jo. x. di. Per me si q̄s ītroierit saluabit̄
ꝛ ingredieť q̄ꝫtū ad potētias interiores
ꝛ egredieť q̄ꝫtū ad potētias exteriores.
ꝛ pascua inueniet. Jsta. xij. bn̄ficia fuerūt
figurata Exo. xv. ꝑ. xij. fontes q̄ erāt in
helym qd̄ interp̄tat̄ ꝑ deitatē: qꝛ sic ex il
lis fontibꝫ fuerūt refocillati filij isrl' in de
serto: ita ꝑ ista. xij. bn̄ficia reficiunt̄ xpico
le in h̄ mūdo ab illa deitate. ꝛ sic illi fon
tes erāt fluētes: ita ista bn̄ficia Cū igit̄
xij. mirabilia inducāt intellectū nostruz
ad admiratōnez: iccirco sunt nob̄ in hac
solēnitate xpi diligēter ꝯsiderāda cū fi/
deli ꝯsideratōe vt nō circa terrena. ſz cir/
ca celestia sit occupata mēs nostra vt in
nob̄ illud apl'i. ij. Coꝝ. iij. impleat̄: Nos
aūt reuelata facie ꝛc̄. Jtē ꝯsequētia. xij.
bn̄ficia incitēt nostꝝ affectū ad sinceraz
dilectōez vt nō simus tā ingrati sic illi q̄
bus fuit dictū: Eduxi vos ꝑ desertū. xl.
annis: nec sunt attrita vestimēta vestra
māna de celo plui vob̄: ꝛ obliti estis me.
Debemus igit̄ ardētissime sacr̄m diuīe
natiuitatꝫ amare vt dicamus cū Hiere.
xv. Jnuēti sunt sermones ꝛ comedi eos
factū est mihi ꝟbū tuū in gaudiū: ꝛ in le/
ticiā cordis mei: qm̄ īuocatū ē nomē tuū
sup me dn̄e deus exercituum Qd̄ mihi ꝛ
vobis ꝯcedat xpus iesus dei ꝛ virginis
filius. Amen.

De eodem Sermo. IIII.

Erbum caro fa/
ctū est Joh. i. Scd̄m beatū
Aug. iij. de tri. Quāuis deꝰ
ꝑ suā oīpotentiā genus hūanū alio mō
q̄ꝫ ꝑ ꝟbi incarnatōz repare ꝛ saluare po
tuisset: tn̄ nullus alius modus fuit ꝯueni
entior. vt sicut hō in esse exierat ꝑ ꝟbum
incarnatū ꝛ increatū: ꝛ ꝑ culpā ceciderat
a demone. sic a culpa resurgeret ꝑ incar/
natū. Sui aūt status excellentiā hō recu
perare nō posset: nisi ei reparator esset deꝰ
qꝛ si esset pura creatura: tūc hō pure cre
ature tāq̄ꝫ suo reparatori subditus fuisset.
ꝛ sic sui status excellentiam nō repasset.
Est g̊ sciēdū ꝙ ista gl'iosa factio hz q̄/
tuor excellētias. Habet em̄ summā ptā
tē in causa originali. Perfectā puritatez
in causa materiali. Jnsolitā nouitatez in
causa formali. Saluberrimā vtilitatē in
causa finali. Primū pz: qm̄ cā origina/
lis siue efficiēs istius factōis ē trinitas ꝑ
sonaꝝ: qꝛ opa trinitatis sunt indiuisa ad

extra: vt dicit btūs Aug. eo q̄ habēt eā/
dē potentiā opandi. Et iō oēs tres ꝑso/
ne ꝑ eaꝝ potentiā īfinitā opate sunt istā
bn̄dictā incarnationē. tn̄ h̄ nō obstante:
termiata ē solū ad ꝑsonā filij. Exēplū si
tres virgines facerēt vnū īdumētū: ⁊ vna
tm̄ īdueret ip̄m. Sic de xp̄o q̄ ſm apl'm
in sil'itudinē hoīm fact⁹ ⁊ hītu inuētus
vt hō. Scdm etiā ptz: q̄ caro xp̄i fuit
formata ex purissimis sāguīb⁹ btē v̄gīs:
ſm Damas. li. iij. sniaꝝ. Btā aūt v̄go ꝑ/
fectā hūit puritatē: vtpote q̄ prius erat
sctā q̄ nata: q̄ ī mr̄is vt'o sctificata: et ab
oī labe pctī Original' p̄ſuata: plenitudie
gr̄e decorata: ⁊ sup oēs mlieres bn̄dicta
Et iō de ei⁹ pulchritudie dic̄ Ansel. De
cebat vt virgo ea puritate niteret: q̄ sub
deo maior neq̄t itelligi. Tertiū patet
qm̄ est vnio ypostatica nature hūane cū
ꝑsona diuīa. Est aūt ista factio tā īsolita
⁊ noua: q̄ nō hz sibi sil'em totalit' ī natu/
ra. q̄ hec nō est vnio accidētis cū sb̄iecto
nec materie cū forma vel cōposito: ideo
scribit'. Hiere. xxxi. ca. Nouū faciet dn̄s
sup terrā: femīa circūdabit viꝝ h̄ est xp̄z
in q̄ v̄tute diuīa est vnio ista tā īsolita ⁊
noua. Quartum ptz qm̄ ex ista factio
ne gl'iosa de⁹ factus est hō ad nos infor/
mandū ꝑ suā sapīaz: ⁊ redimēdū ꝑ salu
tarē potētiā. di. apl'o. i. Coꝝ. Xp̄s factus
est nobis sapīa iusticia ⁊ sctificatio ⁊ re/
dēptio. Sic g̊ verbū caro factū est: in q̄
verbo tria exprimunt': q̄ ad sacramentū
dn̄ice īcarnatiōis necessario req̄runt'. scz.
Primum assumentis ꝑsone nobilitas.
Secundū assūpte nature veritas. Ter
tiū vnionis medie indissolubilitas. As/
sumēs est ꝑsona deifica: q̄ verbū. Assū/
ptum est ꝑsona hūana: q̄ caro. Assum/
ptio est vnio ypostatica: q̄ factū est. Pri
mum g̊ qd̄ requirit' est ꝑsone assumētis
nobilitas: q̄ verbū Verbū em̄ est secun
da ꝑsona in trinitate deifica filius vicz.
Euāgelista tn̄ potius vtit' noīe verbi q̄
filij, ad denotandū q̄ gn̄atio est om̄ino
intellectualis et īmaterialis sine oī eoꝝ
corruptiōe: vn̄ de⁹ pr̄ pōt dicere illud ps̄.
Eructauit cor meū verbū bonū. Eructa
uit qn̄ eternaliter verbū infinite bonita/
tis ītellectuali emanatione generauit.

I. ꝯtem platio

Secundū assūpte nature vnitas: q̄ ca
ro. vbi ꝑ synecdochē ponit' ꝑs ꝑ toto: ꝑs
q̄ est caro ꝑ toto hoīe: iuxta illd̄ Isa. Vi/
debit oīs caro salutare dei. Nō tn̄ dixit:
verbū anīa facta est: ⁊ h̄ ad exp̄mendū
nature assūpte vnitatē ⁊ passibilitatem.
xp̄s em̄ fil⁹ dei verā carnē assumpsit de
virgine q̄ est eiusdē speciei cū nostra: iu/
xta illud Gen̄. iij. Caro em̄ ⁊ frater nr̄ ē.

Tertiū vnionis medie indissolubili/
tas: q̄ ista gl'iosa factio est nature hūa/
ne cū ꝑsona verbi indissolubilis vnio: cū
dicit' Verbū caro factū est est sensus: v̄/
bū diuinū hūanitati ypostatice vnitū est
qd̄ a seculo nō est auditū. q̄ vtrāq̄ natu
rā ī vnā ꝯuenisse ꝑsonā nisi fides credat
ſmo nō explicat ſm leonē papā. Q̄ igit'
īcarnati verbi misteriū in ſmōe ꝓposito
ꝑ solēnitate natiuitatꝫ xp̄i est ītroductū
iō circa istud misteriū insistēdū mēte de
uota occurrūt ꝯtemplatiōes declarāde.
Et oēs istas ꝯtēplatiōes hēs sup̄ in pri
mo ſmone ⁊ ibi req̄re. Sermo. V

Loria ī altissimis

deo ⁊ interra pax hoīb⁹ bone
volūtatis. Lu. ij. ca. Q̄ ſm p̄
clarā. Dan̄. ꝓphetiā duo sūt officia spiri
tuū supnoꝝ. Quoꝝ p̄mū est deo assiste/
re ꝑ mētis erectionē beatificaz. Scdm
est nobis mistrare ꝑ cordis ꝯdescēsionē
mirificā: di. Dan̄. milia miliū mīstrabāt
ei, ⁊c̄. Iccirco btūs Lu. euā. qui incarna
tionis xp̄i sacr̄a singl'arit' ꝓpalauit: istud
duplex officiū in h̄ hymno ⁊ cātico ange
lico introducit di. Gl'ia in altissimis d̄o
⁊c̄. Istū ei hymnū angeli ī natiuitate xp̄i
cātauerūt. In q̄ q̄dē cātico duo facit: q̄a
p̄mo demōstrat' officiū assistēdi in gr̄aꝝ
actiōe cū premittit: Gloria ī altissimis.
Scdo declarat' officiū mistrādi ī bonoꝝ
annūciatiōe: cū sequit': Et in t̄ra pax ⁊c̄.
Ista duo officia fuerūt p̄figurata ī Gen̄.
ꝑ illā scalā quā vidit Jacob ꝑ quā āgeli
ascēdebāt ad deū. s ad sibi assistendū: et
descēdebāt: ad nobis mīstrādū. Qd̄ aūt

I. offm̄

II. offm̄

vidit dñm innixũ scale: significat q̃ ipe
met venit in hũc mũdũ: ad nob̃ mistran
dũ. vñ ait i euãgelio: Filiꝰ hoĩs nõ venit
mistrari ꝛc. Et ꝓpter h̃ fuit vocatꝰ ãgelꝰ
testamẽti in zacharia: qꝛ officiũ ãgelicũ
in suũ assũpsit. De prĩo officio angeloꝝ
qd̃ est deo assistere ꝑ internã sursũ actio
nẽ: loquit̃. Jo. in. Apo. di. Audiui vocez
ãgeloꝝ mltoꝝ dicẽtiũ al l'a De scd̃o qd̃
est nob̃ mĩstrare ꝑ externã ꝯdescẽsionez
loquit̃ Math. di. q̃ ãgeli mĩstrabãt xp̃o
I. pars. thema/tis. pꝰ ꝯsũmatã tẽptationẽ. Circa p̃mã ꝑ
tem thematis in q̃ angeli sic deo assistẽ/
tes ei gr̃as refert̃ de q̃nq̃ bñficijs q̃ a na
I. bene ficium. to puero receperũt singularit̃. Et pri
mũ fuit: qꝛ ꝑ natũ pueꝝ fuit eoꝝ natura
sũme nobilitata: dũ aĩa rõnal' q̃ est soror
ãgeloꝝ (qꝛ ab eodẽ p̃re gẽita: qꝛ ad ima
ginẽ p̃ris sicut angeli facta: minꝰ ab eis
differẽs q̃ soror a fr̃e q̃ntũ ad ꝟtutes) fu
it despõsata dei filio inseꝑabili copula i
incarnati verbi misterio. lz. n. diuĩtas fu
erit seꝑata ab hũanitate in triduo mor/
tis: nõ tñ ab aĩa. Jõ plꝰ angeli q̃ hoĩes
exultabãt: vñ dr̃ in Apoca. q̃ angeli di.
Gaudeamꝰ ꝛ exultemꝰ ꝛ demus gl'iam
deo: qꝛ venerũt nuptie agni: ꝛ vxor eiꝰ p̃
parauit seꝓpter plenitudinẽ sctificatiõis
anĩe xp̃i quã habuit p̃usq̃ vnirẽt̃ sil' ꝛc.
II. bene ficium. Scd̃m bñficiũ fuit qꝛ ꝑ hũc puerum
fuit eoꝝ bierachia reꝑata. Et iõ sic boni
ciues gaudẽt de restauratione ciuitatis
sue destructe ꝛ referunt gr̃as: sic ange/
li nato puero ciuitatẽ celestẽ quã ꝑ casũ
demonũ diminutã ꝛ depopulatã repara
re veniebat nõ solum sicut prius: sed pri
usq̃ prius: vt ptz in virgine matre: et in
ipso capite: ĩmo q̃ valorẽ omniũ prioruz
in vnũ trãscendebat. Ideo dicit Ageus
ꝓpheta ĩ figura q̃ maior erat futura glo/
III. bñ/ficium. ria domꝰ dei nouissime q̃ p̃me. Ter/
tium beneficiũ est: qꝛ ꝑ natuz pueꝝ fuit
hostiũ suoꝝ seuitia suꝑata: lz. n. Micha
el ꝛ angeli eiꝰ vincerẽt in celo ꝛ alios in
de expellerẽt: tñ suꝑ terrã plus inualuit
draco cũ angelis suis: vt nõ solũ vĩceret
sed regnaret in mũdo. s. victoria habita
ꝛ volẽte Michaele. ꝛ angel' eiꝰ genꝰ hũa
nũ vĩceret̃ deuictũq̃ traheret ĩ infernũ
donec natꝰ est q̃ draconẽ fugaret de mũ/
do di. ĩ Jo. Nũc p̃nceps mũdi eijciet̃ fo/
ras. de q̃ victoria dr̃ in Jsa. ij Gloriã me
am alteri nõ dabo: ꝛ laudẽ meã sculptili
bus. i. demonibꝫ: qꝛ eã vsurpauerãt vsq̃
ad xp̃i aduentũ: ꝛc. Quartũ bñficiuz IIII. be neficiũ.
fuit: qꝛ ꝑ natũ pueꝝ fuit eoꝝ custodia ro
borata. quid. n. ꝓderat q̃ nobis ante hanc
natiuitatẽ angeloꝝ custodia: cũ om̃es fi
naliter ꝑderemur. ꝛ quid eis ꝓderat ad
beatitudinez cũ gaudiũ accidentale nõ
acquirerent de saluatꝫ: sicut ꝑ natũ pue/
rũ postea acq̃siuerũt: ideo dicit̃. iij. Jsa.
q̃ angeli pacis: amare flebant. Sed
pro secunda custodia dicit̃ in Lu. Gau/
dium erit in celo corã angelis dei super
vno peccatore penitẽtiam agente: quia
nullo modo amittit̃: sed saluat̃: ideo dici
tur Jsa. lx. Ecce gloria domini super te
orta est. Quintũ beneficiuz fuit: quia V. bene ficium.
per natuz puerum fuit eoꝝ emisperium
aut ecclesia illustrata. Sicut ei sol illu/
minat om̃ia que sunt in hoc mundo: sic
christus etiam quantũ ad humanitatez
illustrat omnia que sunt in celo. Unde
per christi natiuitatem tota bierarchia
angelica nouã acquisiuit illuminationẽ
ꝛ decorem qualẽ alias non habuisset cũ
a superioribꝫ in ipsis inferioribus diui/
na claritas ĩfundat̃ s̃m Diony. Christꝰ
aũt ab instanti sue ꝯceptiõis beatus vl/
timate existẽs s̃m aĩam statim potuit
omnes angelos illustrare: sed forte distu
lit vsq̃ ad ascẽsionẽ. Uñ sicut gaudent
hoĩes de ortu sol': sic angeli letabant̃ de
natiuitate xp̃i. Uñ de incẽdio q̃ xp̃s in/
flãmat ꝛ lumine q̃ illustrat angelos: di/
cit̃ in ps̃. Qui facis angelos tuos sp̃us:
ꝛ ministros tuos ignẽ vrentem. Jdo cla
mabãt angeli ĩ Eze. Benedicta gloria
domini de loco sãcto suo. Circa scd̃am II. pars thema.
partem thematis in qua angeli sunt mi
nistrantes mñera diuina nobiscũ dicũt:
Et in terra pax hoĩbꝫ bo. vo. Est atten/
dẽdũ q̃ ĩ xp̃i natiuitate fuit hoĩbꝫ q̃ntu/
plex pax acq̃sita: sic añ multas pugnas
habuerãt. Et p̃mo fuit acq̃sita pax mõa

stica q̄ est vni⁹ ad seip̄m: in aīa em̄ hūana fuerat sp̄ pugna inter intellectū ⁊ volūtatē: q̄ꝝ intellectus ē mgr̄ dirigēs: volūtas v̄o sicut dn̄a impans in aīa rōnali. q̄ꝛ s̄m Ansel. ip̄a ē regīa in toto aīe regno. Intellectus g̃ docebat volūtatē: vt deo obediret: vt se sibi sic̄ dn̄o hūiliaret sꝫ se reputās liberā nolebat deo obedire: ⁊ ide nascebant̄ oēs trāsgressiones ve. te. Vn̄ sp̄ intellectus repugnabat volūtati: ⁊ volūtas intellectui. Vn̄ xp̄s in sua natiuitate volūtatē hūiliauit: q̄ꝛ semetip̄m exinaniuit formā serui accipiēs: fact⁹ obediēs deo p̄ri ad Phil. ij. c. Et sic pacē monasticā fecit deus aīe nr̄e exēplo hūilitatis de q̄ pace loquēs apl's ad Gal. di. q̄ fructus sp̄ūs. i. aīe rōnalis ē pax ista. s. duaꝝ potētiaꝝ. Scd̄o fuit acq̄sita pax iconomica: q̄ est eoꝝ q̄ habitāt in vna domo q̄ꝛ em̄ aīa sensitiua q̄ hꝫ vires sicut bruta. ⁊ intellectiua q̄ hꝫ vires sic̄ angeli sp̄ pugnauerāt: q̄ꝛ in veteri testō dum viuebāt carnaliter totū regnū aīe dabat̄ viribus sensitiuis iniuste: sicut si q̄s ꝯstitueret seruos principari: ⁊ p̄ncipes seruire. Naturaliter enim intellectiue sensitiuis principari debet: ideo non erat pax: sed ip̄o nato: q̄ꝛ p̄ legē eius docet̄ vita sp̄ūal' fuer̄t etiā reducte vires itellectiue ad suū dn̄iū: ⁊ pax fuit in domo illa in q̄ tūc habitabāt. Sꝫ hāc pacē p̄turbāt q̄ carnaliter viuūt de q̄ rixa loquit̄ apl's ad Gal'. di. Caro ꝯcupiscit aduersus sp̄m ⁊ sp̄ūs aduersus carnē. de pace em̄ p̄posita loquitur ad Heb. Soliciti seruare vnitatem sp̄ūs in vinculo pacis. q̄n em̄ iste aīe cōueniūt ē vn⁹ sp̄ūs ad bn̄ opandū. Tertio fuit acq̄sita pax politica q̄ est eoꝝ q̄ sunt in eodē regno: q̄ꝛ ad lr̄aꝫ in ei⁹ natiuitate fuit tāta habūdātia pacis vt describeret̄ vniuersus orb. vt dicit̄ in Luc. iuxta illud ps̄. Orie̅t in diebꝫ eius iusticia ⁊ habūdātia pacis ⁊c̄. Istā pacē cuꝫ fratre suo q̄libet dꝫ habere ⁊ custodire: q̄ꝛ oēs sumus frēs: ab eodē p̄re creati: ⁊ de eadē mr̄e eccl'ia p̄geniti. Istā pacem habuit xp̄us etiā cū inimicis: iuxta illud ps̄. Cū his q̄ oderūt pacē erā pacificus.

Per istā pacē a xp̄o hereditas diuina p̄mittit̄ Mat. v. Bti pacifici q̄m filij dei vocabūt̄: q̄ si filij ⁊ heredes ⁊c̄. Quarto fuit acq̄sita pax hierarchica: q̄ est āgeloꝝ ad hoīes: q̄ꝛ p̄us inter eos fuerāt inimicitie: sic̄ inter ciues ciuitatū oppositaruꝫ quaꝝ altera erat infernus: cui⁹ ciues erāt añ xp̄i aduentū om̄s hoīes. Altera paradisus: cuius ciues erant soli angeli. Ista inimicitia fuit p̄figurata p̄ inimicitiā q̄ erat inter hierl'm ⁊ babylonē: q̄ dicit̄ ciuitas ꝯfusionis. Nato aūt xp̄o. q̄ꝛ hoīes facti sunt ciues celestis p̄rie. ideo angeli pacificati pacē nobis p̄dicauerūt Oli em̄ āgeli p̄seq̄bant̄ hoīes vt. iiij. Regū de sennacherib: ⁊ in plaga egypti de p̄mogenitis. ⁊. ij. Regū vbi dicit̄ q̄ angelus p̄cussit. lxx. milia viroꝝ. Post autē natiuitatē xp̄i laudāt deū in Apoc. di. d̄ demone q̄ p̄iectus ē accusator fratꝝ nostroꝝ in stagnū: vbi hoīes vocāt frēs. de qua pace loquit̄ apl's ad Eph. di. q̄ xp̄s euāgelizauit pacē his q̄ p̄pe. i. angelis ⁊ his q̄ lōge. i. hoīb⁹ q̄ adhuc erāt deo longinq̄. Quinto acq̄sita fuit pax thetrartica q̄ est dei cū sua creatura. q̄ꝛ inimicitia dura ⁊ implacabil' fuerat dei ad hūanū genus post p̄mā hoīs offensam intm̄ vt deus tactus dolore cordis intrīsecus dixit d̄ hoīe. Penitet me fecisse hominē. Vn̄ p̄pter hoīeꝫ maledixit terre vt habet̄ Gen. i. Maledicta terra ⁊c̄. Jō xp̄s natus istas inimicitias soluit in carne sua quā de v̄gine sumpsit. vt ait apl's ad Eph. ⁊ vt solidior amicitia remaneret naturā humanā insolubiliter despōsauit cū deitate Et q̄ꝫto hec īimicicia erat crudelior tāto pax erat magis optata cūctꝫ mortalibꝫ. ideo dicit̄ lapis angularis: q̄ꝛ in se ꝯiūxit parietem vtriusq̄ nature ad pacē ꝯfirmādā. Ista est illa pax de q̄ dicit̄ in li. Sapīe. Donū ⁊ pax ē electꝫ dei ⁊c̄. Sꝫ ista pax nō denūciat̄ ab angelis nisi hoīb⁹ bone voluntatis. Ad h̄ em̄ q̄ hoīes sint bone volūtatis q̄nq̄ req̄runt̄

Quoꝝ. s. p̄muꝫ est q̄ pctā p̄terita nr̄e voluntati displiceāt ⁊ abnegent̄ futura: sicut Job dicebat: Vnū locutus suꝫ qd̄

vtinā non dixissem ⁊ vltra nō adijciam.
Scdm ē q̄ volūtas nostra mala opera odiat in quocūq; ⁊ bona opa diligat qñ videt iuxta illud ps̄. Dilexisti iustici am ⁊c̄. Tertium est q̄ volūtas nostra habeat affectū charitatꝫ ad ꝓximos: qꝛ qui diligit fratrē suū in lumine est: ⁊ qui odit eū homicida est. vt ait Joh̄. in canonica sua ⁊c̄. Quartuꝫ est q̄ volūtas nostra diligat plus celestia q̄ꝫ terrena: ⁊ plus d̄ ipis loquat̄ ⁊ tractet ⁊ cogitet cōmuniter dicēte Joh̄. in caōnica sua. Qui diligit mundū nō est charitas patris in eo. Quintū est q̄ homo magꝫ diligat deū q̄ꝫ seipm dicēte dño in Math̄. Qui odit animā suam in hoc mūdo ⁊c̄. Et in actib; dicit̄ q̄ sācti nō dilexerūt animas suas vsq; ad mortē. Hominib; igit̄ bone volūtatis q̄ꝫtum ad istos modos fuit ab angelis annūciata pax eterna. Quaꝫ nobis ꝯcedat xp̄s Jesus dei ⁊ virginis marie filius. Amen.

Sermo. VI.

Rietur vobis timentib; nomen meū sol iusticie Malach̄. iiij. c. qꝛ ꝑm btm̄ Diony. de diui. nomi. c. iiij. Sol iste quē oculis corporeis cernimus est euidēs diuine bonitatis imago p̄ ceteris sensibilibus creaturis. idcirco Malachias ꝓpheta natiuitatē filij dei describens futuram ipaꝫ sub solis sil̄itudine introducit. ⁊ ꝑm hoc in v̄bo ꝓposito xp̄i natiuitas dupliciter cōmendat̄ scꝫ Primo sic̄ memoriale inenarrabilis dignitatis cum p̄mittit̄ Orietur vob̄ timētib; nomē meū ⁊c̄. Secundo vt iocale inobfuscabilis claritatꝫ cum sequit̄ Sol iusticie ⁊c̄. De p̄mo. sicut em̄ sol nō lucet sibijp̄i sꝫ ceteris creaturis quas illuminat: sic dei filius nō fuit sibijp̄i natus: sꝫ hominib; quos redemit Intelligendū est tñ q̄ xp̄s fuit singulariter natus q̄tuor generib; ꝑsonaꝝ. s. Primo ꝯiugib; cū summa honestate cohabitantib;: qꝛ maria ⁊ ioseph ibi erāt pñtes vt habet̄ in Luc̄. Scdo angelis spiritualiter exultātib;. ideo dixerūt. Hodie natus ē nobis saluator mūdi. vt habet̄ in textu. Tertio pastorib; sollicite vigilantib; vt habet̄ ibidē q̄ angeli pastorib; p̄mo annūciauerūt dicētes eis: Annuncio vobis gaudiū magnū ⁊c̄. Quarto regib; celestia ꝯtemplantib;: qꝛ lꝫ reges. s. magi in epiphania venerīt ad xp̄m tñ stella ꝑm btm̄ Augus. illa die p̄mo eis apparuit dū cursus sideꝝ expectabant. ⁊ ꝯsimili mō xp̄s hodie nascit̄ q̄tuor generib; ꝑsonaꝝ. Et p̄mo illis q̄ in statu matrimoniali pure ⁊ honeste nō sicut bruta animalia ꝯuersant̄: qꝛ isti figurati sūt ꝑ mariā ⁊ ioseph inter quos fuit regula dignissimi matrimonij. Secūdo illis q̄ sunt in statu religionis: ⁊ sicut homines mūdi cōmorant̄: qꝛ ꝑm Hiero. In carne p̄ter carnē viuere nō terrena vita est sed celestis. vñ dicit Diony. de btō Johāne euāgelista q̄ in hoc mūdo manēs inceperat vitā angelicā Tertio illis q̄ sunt in statu p̄latōis: sicut viri pastores q̄ nō de seipis pascēdis sꝫ de ouib; suis sollicitant̄. vñ beatus Ambro. sup̄ Luc̄. Nox nascētis xp̄i figurabat seculū: grex ꝓplm ⁊ pastores sacerdotes ⁊c̄. Quarto nascitur illis q̄ sunt in statu nobilitatis: ⁊ ad celestia potius q̄ꝫ ad terrena afficiunt̄ sicut illi reges q̄ tractabant celestia ⁊ non terrena. ideo xp̄i natiuitas respectu illorum omniū dicit̄ lux in lib̄. Regū vbi dicit̄. Sicut lux aurore mane oriente sole absq; nubib; rutilat: qꝛ illa hora ē singulariter gaudiosa. Secundo cōmendat̄ xp̄i natiuitas in verbo ꝓposito sicut iocale ⁊c̄. ibi sol iusticie. sicut em̄ sol ē pulcrius iocale quod fit in reb; sensibilib;: sic puer iste natus ē pulcrior q̄ꝫ sit in reb; supcelestib;. ipe em̄ ē equalis pulcritudinis cū spū sancto in quem desiderāt angeli ꝓspicere: vt ait Petrus in canonica sua. Intelligendū est tñ q̄ ortus solis hꝫ quatuor ꝓprietates natiuitati xp̄i ꝯueniētes Quaruꝫ p̄ma est q̄ male bestie effugant̄ iuxta illud. Ortus est sol ⁊ ꝯgregati sūt ⁊c̄. Scda est q̄ homines assecurant̄. vñ sequitur in ps̄. Exibit homo ad opus suum ⁊c̄ Tertia est q̄ infirmi alleuiant̄:

qꝛ ſm aſtrologos. Sol ē planeta beni/
uolus ⁊c̄. Quarta ē ꝙ tūc ſenſus q̄etanť
⁊ ideo ſomnus illius hore ē q̄etiſſimus:
I. pars thema/tis. ſic in xp̄i natiuitate Primo demones
ceperūt exterreri: qꝛ iā ſenſerāt ꝙ iſte na
ſcebať cui vn⁹ ip̄oꝝ dixit ī euāgelio: Ue/
niſti añ tp̄s torq̄re nos ⁊c̄. Scd̄o cepe/
rūt hoīes aīari dicēte angelo. Annūcio
vob̄ gaudiū magnuꝫ qd̄ erit oī ꝓpl'o: qꝛ
natus ē nob̄ hodie ſaluatoꝛ mūdi. Ter
tio ceperūt īfirmi alleuiari: qꝛ ſcti p̄res
q̄ erāt in lāguore īfirmi in ſcp̄turis diuīs
a ſe editis nouerāt tp̄s eius ſic̄ iudei no
uerūt locū natītatis xp̄i. ⁊ iō fuit eis ni/
mia ↄſolatio ſic̄ ē captiuis cuꝫ fili⁹ regis
naſciť: qꝛ redimi ⁊ lib̄ari ſperāt. Quar
to ceperūt hoīes ⁊ eoꝝ ſenſus q̄etari: qꝛ
tūc fuit tāta abūdātia pacis in terra vt
vniuerſus orb̄ vni romāo īp̄io q̄ete obe
diret: vt dr̄ in Lu. ex deſcp̄tōe vniuerſali
tūc facta. iō natītas ei⁹ eſt bñ ortui ſolis
cōpata. vt ꝓ ip̄o dicať illud Eccl'i. xxvi.
Sic̄ ſol oriēs mūdo in altiſſimis d̄o: ita
ſupple xp̄s ih̄s dei filius natus ē in h̄ mū
do. qꝛ igiť de ſol' ortu iuſticie ē ſolēnitas
gaudij nr̄i p̄cipui. idcirco circa ei⁹ natiui
tatē occurrūt mēte deuota multa ↄtem
I. ↄtem platio. plāda. Quoꝝ p̄ma ↄtēplatio iſta ē q̄/
liter bñdicta natītas fuit in veteri teſtō
p̄figurata. Ad cui⁹ euidentiā ē ſciēdū ꝙ
in veteri teſtō inueniunť q̄tuor figure p̄/
clare de xp̄i natītate. Quaꝝ p̄ma fuit de
flore pullulāte Iſa. xi. vbi dr̄ ꝙ ꝟga de ra
dice ieſſe ⁊ flos d̄ radice ei⁹ aſcēdet. Iſta
ꝟga ieſſe fuit illa ꝟgo de ꝓgenie dauid q̄
fuit fili⁹ ieſſe Math̄. i. q̄ fuit ꝟga rectiſſi
ma: qꝛ nullius torſiōe pcti obliq̄ta. ⁊ de
radice huius ꝟge aſcēdit flos ille cui pul
critudo in diuīs appropriať: ſic̄ p̄ri forti/
tudo. vñ apl's ad Heb. i. Qui cū ſit ſplē
doꝛ gl'ie ⁊c̄. Iſte. ſ. flos ꝓceſſit de radice
hui⁹ ꝟge: qꝛ dei filius fuit ex ꝓprijs ꝟgi/
nis ſanguīb⁹ ꝓgenitus. Scd̄a fuit de ꝟ/
ga vigilāte Hiere. i. c. di. Uirgā vigilā
tē ego video. Et ſequiť. bñ vidiſti vigila
bo ego ſup ꝟbo meo vt faciā illud. Iſta
ꝟga vigilās eſt ꝟgo mater q̄ nō ſolū vn
q̄ dormiuit ꝑ pctm̄ mortale. de q̄ ſom/
no apl's dicit. Surge q̄ dormis ⁊ exur/
ge a mortuis. ſꝫ neq̄ dormitauit ꝑ pecca
ti venialis maculā: ⁊ deus p̄r vigilauit
vt faceret verbū ſuū in ea ſm illud Jo. i.
Uerbū caro factū ē. Tertia fuit de por
ta clauſa Ezech̄. xliij. Uidi inq̄t portā
clauſam ab oriēte q̄ nō aperieť ⁊ hō non
tranſibit ꝑ eā: ſꝫ tm̄ dñs deus iſrael. ⁊ tñ
erit clauſa in eternū. illud ſanctuariū fu/
it ꝟginis corpus qd̄ fuit dño dedicatuꝫ
iuxta illud ps̄. Sāctificauit tabernacu/
lum ſuū altiſſimus. iſtius ſanctuarij por
ta oriētalis fuit clauſa: qꝛ ip̄a ꝑmanſit in
ortu xp̄i integra ⁊c̄. Quarta fuit de pe/
tra exciſa Dañ. iiij. vbi viſus ē lapis ab/
ſciſus de mōte. i. de ꝟgine ſacra que fuit
compata mōti ſyon ꝓpter magnitudineꝫ
ſue ꝟtutis in ps̄. Nunq̄d ſyon dicet hō.
De iſto mōte fuit abſciſus xp̄s ſine ma/
nib⁹. i. de eius corpe fuit formatus ſine hu
manis opib⁹. Et ſequiť in ꝓphetia ꝙ il/
lius lapidis regnū nō diſſipabiť. Se
cunda ↄtemplatio eſt qualiter iſta bea/ II ↄtē/platio.
ta natiuitas fuit in veteri teſtamento ꝓ/
phetata circa quā inducunť quatuor ꝓ/
phetie. Quaꝝ p̄ma eſt ps̄. di. In ſole
poſuit tabernaculū ſuū: ⁊ ip̄e tanq̄ ſpon
ſus ꝓcedēs de thalamo ſuo. Taberna/
culū xp̄i eſt eius hūanitas in qua habi/
tauit oīs plenitudo diuinitatis corpali
ter ſm apl'm. iſtud tabernaculū poſuit in
ſole qñ naturā humanā aſſumpſit ad di
uinitatē: ſꝫ in ſua natiuitate ꝓceſſit de ta
bernaculo. i. de ꝟginis vtero: ſicut ſpon/
ſus qm̄ ſine aliq̄ moleſtia mr̄is ⁊ ſponte
Aug. in ſermone de natiuitate ꝟginis.
Iſta in leticia dñm parturiuit: nō ſicut
alij nati q̄ violēter extra ad modū latro
num expelluntť. Scd̄a ꝓphetia ē Iſa.
vij. c. vbi diciť. Ecce ꝟgo ↄcipiet ⁊c̄. Et
ſequiť. ⁊ vocabiť nomē eius emanuel qd̄
interp̄tať nobiſcū deus vel deitas: quia
fructus quē virgo pepit non ſolū floruit
hūanitate p̄clara: ſꝫ reſplenduit diuini/
tate p̄fulgida. Tertia ꝓphetia ē Hie
re. xiiij. c. vbi ꝓpha loquēs ad dñm dicit.
Quaſi colonus futurus es in terra: ⁊ q̄ſi
viatoꝛ declināſ ad manendū q̄re futu/

rus es velut vir vag⁹ ⁊ fortꝫ q̄ nō potest saluare. Fuit em̄ colonus cū in sua ꝯceptione ꝟginis vterꝝ fecūdauit: ⁊ q̄si viator ⁊c. qꝛ nouē mensib⁹ in ꝟginis vtero habitauit. Fuit q̄si vir vagus: qꝛ in diuersorio natus: ⁊ vir fortis q̄ nō pōt saluare qꝛ fuit pānis inuolutus. Quarta ꝓphetia ē in ps̄. xviij. Exultauit vt gigas ad currendā viā. a summo celo egressio eius. lꝫ em̄ puer natus fuerit paruulus ꝑ humanitatem: fuit tn̄ gigas infinite magnitudinis ſm deitatem. iste gigas n̄ coactus a patre: ſꝫ sponte fecit duos cursus. Quoꝝ ꝑmus fuit a sūmo celo egressio eius. Secundus fuit a monte oliueti ad dexterā patris eius in ascensione: sicut ꝑmus fuit in incarnatiōe ibi. Et occursus eius vsq̄ ad summū eius. Tertia ꝯtemplatio est qualiter ista bn̄dicta natiuitas fuit in veteri testō ꝑnunciata: ad qd̄ declarandum ꝑter ꝑmissa inducunt̄ quatuor testimonia. Quoꝝ ꝑmum fuit Isa. xi. vbi dicit̄ Rorate celi desup ⁊ nubes pluāt iustū: apiat̄ terra ⁊ germinet saluatorē. Iste nubes sunt ꝑme hierarchie supcelestes in quib⁹ deitas habitat ſm multiplicē sacre scripture figurā Iste pluerunt iustum qn̄ oēs tres ꝑsone ꝑ ꝟbū pariter incarnauerūt ſm Aug. i. de trini. Et terra fuit apta ad germinandum saluatorem qn̄ virgo benedicta ꝑbuit assensum angelo: qꝛ ꝑ ꝯsensum aīa opat̄. Scd̄m fuit Isa. lv. ca. vbi dr̄. Quō descēdit hymber de celo ⁊ nix: ⁊ illuc vltra nō reuertit̄ ſꝫ infundit terrā ⁊ germinare eā facit. sic erit verbū qd̄ egredietur de ore meo nō reuertet̄ ad me vacuum: ſꝫ faciet quecūq̄ volui ⁊ ꝓsperabitur in his ad que misi illud. verbū patris est filius ꝟginis matris. Tertiū fuit Hiere. iij. Creauit dn̄s nouum sup terram mulier circūdabit virꝝ. Istud nouū fuit impletum qn̄ mater dei ꝑtulit filium q̄ erat dei verbū ⁊ sapia ſm apl'm ⁊c. Quartū fuit Baruch. iij. c. Hic est inq̄t deus noster nō estimabit̄ alius ad eū. Et sequit̄. post hec in terris visus ē ⁊ cū homib⁹ ꝯuersatus est. Tūc aūt cepit cū hoib⁹ ꝯuersari cum visibiliter voluit de virgine nasci.

III. ꝯtēplatio

C

Quarta ꝯtēplatio est q̄liter ista sacra natiuitas fuit in eodē veteri testamento multipliciter reuelata qd̄ auctoritate q̄druplici ꝯfirmat̄. Primo auctoritate patriarchaꝝ: vbi em̄ natiuitas xp̄i nō fuisset reuelata iacob nō dixisset illud. Non auferet̄ sceptrū de inda ⁊ dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus est: ⁊ ip̄e erit expectatio gentiū Gen̄. xlix. Secūdo auctoritate pontificū dicente Moyse. Obsecro dn̄e mitte quē missurus es. quod nō dixisset nisi ⁊ ip̄e redemptorē expectaret quē ꝑnūciauerat iacob. Tertio auctoritate ꝓphetaꝝ dicente Dan̄. in tranflatōe. lxx. interp̄tū Cū venerit sanctussanctoꝝ cessabit vnctio vestra. ⁊ etiā in nr̄a Dan̄. xiiij. vt impleat̄ visio ⁊ ꝓphetia vt vngat̄ sanctussanctoꝝ ⁊ deleat̄ iniquitas terre ⁊ inducat̄ iusticia sempiterna. qd̄ nō dixisset nisi de xp̄i natiuitate certificatus fuisset. Quarto auctoritate apl'oꝝ dicēte Jacobo. i. ca. In mānsuetudine suscipite insitum verbū: qd̄ saluare pōt animas vestras. verbū em̄ diuinum insitum fuit humane nature. Quinta contemplatio est qualiter ista felix natiuitas fuit in nouo testamento euangelizata. Et sciendum est q̄ quatuor genera ꝑsonarum christi ortum annunciauerunt. Et primo ab angelis euangelizantibus vt habet̄ in Luc̄. tunc em̄ fuit iste hymnus angelicus primo cantatus Gloria in excelsis deo ⁊c. Secundo a stellis refulgeutibus: quia stella que regib⁹ apparuit eis vt fertur de xp̄i ortu locuta fuit. Tertio a regibus inquirentibus: qꝛ querendo xp̄m annunciabant xp̄i ortum dicentes: Ubi est qui natus est rex iudeorum. Quarto a pastoribus enarrantib⁹ quia omnes qui audierant mirati sunt de his que dicta sunt a pastoribus ad ip̄os vt in Luc̄. in q̄b⁹ ꝑncipalit̄ notat̄ q̄ isti⁹ solēnitatis ꝑticipes sunt. s. religiosi designati ꝑ angelos: sacerdotes ꝑ pastores. ꝟgines ꝑ stellas incorruptibiles. ⁊ seculares ꝑ reges. Et ideo dicit angelus in Luc̄. Annūcio vob̄ gaudium qd̄

IIII. cōtēplatō

D

V. ꝯtemplatio

erit omni ꝓpl'o: qꝛ hodie saluator mūdi
VI. ꝯtē platio. natus ē ꝛc. Sexta ꝯtēplatio ē vbi fu/
it ista natiuitas celebrata. Vbi ē scien/
dū ꝙ btūs Lu. ꝛ Math. notāt q̄tuor lo
ca. s ꝑmo q̄dem regnuꝫ iuda vbi regna/
uit dauid: qꝛ iure hereditario illd̄ regnū
debitū fuit xp̄o ꝟm humanitatē. ideo di
xit gabriel ad virginē in Luc̄. Dabit ei
dn̄s sedē dauid p̄ris sui ꝛc̄. Scd̄o ciui
tatem bethleē in qua natus est dauid. ꝛ
vocat̄ ciuitas dauid vt pꝫ. i. Reg. vi. c. q̄
q̄dem iure hereditario ꝑtinebat marie
ꝛ ioseph Luc̄. ij. Ibant oēs vt ꝓfiterent̄
singuli in suā ciuitatē. ascendit autē io/
seph a galilea ꝛc̄. vñ Math. ij. Cuꝫ na
tus esset iesus in bethleem ciuitate iude
Bethleē q̄ ꝓpe domus panis interp̄tat̄:
qꝛ panis angeloꝝ ꝛ hominū ibi nascit̄.
Tertio diuersoriū: qꝛ vt fert̄ ꝓpter ni
miam multitudinē gētium nō potuerūt
habere hospitiū cū essent paupes q̄uis
de regali stirpe. Quarto p̄sepiū: qꝛ v̄/
go pueꝝ pānis inuolutuꝫ reclinauit in p̄
sepio: qꝛ non habebat in diuersorio locū
vt dicit̄ Fuerunt ibi bos ꝛ asinus come/
dētes iuxta ꝓphetiā Abacuch di. In me
dio duū aīaliū cognosceris: quoꝝ alteꝝ
vt fert̄ Joseph duxisse dicit̄ vt portaret
virginem scꝫ grauidā ꝛ bouē vt inde fa/
ceret sumptus suos. Septima ꝯtem/
VII. cō/ tēplatō platio est cui loco fuit ista natiuitas ap/
propriata. Et dicit̄ in sacra scriptura ꝙ
xp̄s cognominat̄ a quadruplici ciuitate
de quaꝝ qualibet dicit̄ fuisse. Et primo
dicit̄ fuisse de ciuitate syō: qꝛ ibi ꝓgenit⁹
sicut aliq̄s denominat̄ a ciuitate vñ fue/
rūt sui p̄mi ꝓgenitores. In syō em̄ fuerūt
ꝓgeniti. xij. reges ex dauid. ꝛ ideo illa ci
uitas fuit dauid appellata. Scd̄o de ci/
uitate bethleē iuxta illud ꝓpheticum qd̄
induxerūt iudei herodi in Mat. di. Et
tu bethleē terra iuda ꝛc̄. Tertio de ciui
tate nazareth in Math. qꝛ ibi educatus
fuit. vñ in titulo triūphali positū fuit Je
sus nazarenus rex iudeoꝝ. vñ ꝓphete p̄/
dixerūt ꝙ esset nazareus vocād⁹. Quar
to de ciuitate hierl'm in multis ꝓphetijs
qꝛ ibi sepultus ē. solent em̄ sancti a loco
vbi sepeliunt̄ nominari: sic̄ sanctus Pe/
trus in roma. sctūs Jacob⁹ in galicia ꝛc̄
ꝟm istā variatōeꝫ intelligunt̄ varia testi
monia in sacra scriptura de xp̄o. Octa
ua ꝯtemplatio est quo tp̄e fuit ista nati/ VIII cō tēplatō
uitas ꝯsumata. Circa quā notant̄ qua/
tuor tp̄a. Et p̄mo ex ꝑte mūdi inuetera/
scentis: qꝛ ꝑactis q̄nq̄ milib⁹ annis ab
ortu mūdi circa sextū millenarium xp̄s
nascit̄ sicut p̄mus adā sexta die fuit for/
matus de terra īmaculata Gen̄. i. Scd̄o
ex ꝑte solis occurrētis: qꝛ sic̄ refert Isi/
dorus. Xp̄s fuit in solstitio natus. in q̄li/
bet em̄ cētenario retrocedimus ꝑ vnam
diem. vt pꝫ de facto In illo aūt solstitio
terminat̄ cursus solis descēdētis ad me/
ridiem. ꝛ inchoat̄ cursus ascendentis ad
aq̄lonem. sic in xp̄i natiuitate fuit ꝯsuma
tus cursus eius a celo ꝛ īchoatus regres/
sus. sicut etiā a natiuitate q̄libet appropī
quat ad mortē. Tertio ex ꝑte virginis
pariētis: qꝛ in. xij. anno v̄ginis bn̄dicte
angelus eā salutauit cū esset duodennis
vt refert histo. qꝛ dei filius nō distulit in/
carnatōneꝫ quā desiderauerat eternali/
ter ex q̄ v̄go naturaliter esse potuit ma/
ter vera qd̄ fit in anno. xij. Quarto ex ꝑ
te ꝓphete p̄uidentis. tp̄s em̄ istud fuit re
uelatū Dan̄. vt habet̄. xi. cap̄. q̄ vsq̄ ad
xp̄m ducem nūerat hebdomadas septu
agintaduas q̄ intelligunt̄ annoꝝ iuxta il
lud Ezech̄. iiij. c. Diē ꝓ anno dedi tibi ꝛ
tot anni repiunt̄ a tp̄e Dan̄. vsq̄ ad xp̄i
natiuitatē. ideo sacr̄m istius tēp̄is desi/
gnās Paul⁹ ad Gal̄. iiij. di. At vbi venit
plenitudo tp̄is misit deus filiū suū. No
na ꝯtemplatio est q̄ die natiuitas xp̄i fu/ IX. ꝯtē/ platio
it manifestata. dicit̄ ꝙ in die dn̄ico. dicit̄
em̄ ꝙ illa die xp̄s fuit natus vt colligit̄ a
xp̄i annunciatiōe ex dictis sanctoꝝ. q̄ q̄/
dem dies inuenit̄ in sacra scriptura qua
druplici misterio ꝯsecrata. Et p̄mo mi/
sterio angelice creatōnis. illa em̄ die vt
ait Isidorus sub noīe lucis angelos cō/
didit. De qua creatiōe habet̄ Gen̄. i. ca.
Scd̄o sacr̄o dn̄ice generatōis. ideo xp̄s
voluit nasci illa die qua fuerūt angeli cre
ati. Tertio sacr̄o dn̄ice resurrectōis. In

hac em̄ die xp̄s resurrexit vt pz ex euāge
listꝫ. Quarto sacr̄o spūalis inflāmatōis
qꝛ illa die fuit missus spūssctūs: vt ptz in
actib. iō ꝓ ista solēnitate ⁊ die inducit̄ il-
lud ps̄. Hec dies quā fec̄ dn̄s exultem⁹
X. ꝯtem platio ⁊c̄. Decima ꝯtēplatio ē q̄ hora ista so
lēnitas fuit celebrata. ⁊ dr̄ ꝙ xp̄s fuit na-
tus in media nocte q̄ hora fuit sāctifica-
ta q̄druplici misterio. Et p̄mo misterio
deuote ꝯfessiōis. Illa em̄ hora sancti pa
tres in veteri testō xp̄i ortū petētes sur-
gebāt ad laudandū deū di. ps̄. Media
nocte surge. ad ꝯfi. ti. ⁊ Mat. xxv. Me-
dia nocte clamor factus ē. s. āgeloꝝ: ecce
spōsus venit. i. xp̄s natus ē. Scd̄o miste
rio deifice incarnatōnis. ista em̄ hora dr̄
dei filiū descēdisse de cel' p̄mo in vteꝝ ꝟ-
ginis. vn̄ dr̄ Sap̄. xviij. Dū mediū silē-
tiū tenerēt oia ⁊c̄. ⁊ sequit̄ Op̄s ꝟmo tu⁹
dn̄e ⁊c̄. Tertio misterio dn̄ice gn̄atōis:
vt colligit̄ ex Luc̄. qꝛ pastores custodie-
bāt vigilias noctis sup̄ gregē suuz. ⁊ ita
tenet eccl'ia. Quarto misterio dn̄ice pas-
sionis. Ista em̄ hora fuit passio xp̄i icho-
ata vt colligit̄ ex euāgelio: tūc ip̄m mini
stris cedētib. ideo ista hora surgit eccl'a
ad laudandū deū. ista ē illa hora in q̄ fu-
it egyptus ꝑcussa ⁊ filij isrl' liberati: vt
XI. ꝯtē- platio hr̄ in Exo. Undecima ꝯtēplatio ē q̄-
bus p̄uilegijs nati tas xp̄i fuit sb̄lima-
ta ⁊ dr̄ ꝙ q̄tuor fuer̄t p̄uilegia ex ꝑte gene
rātis. Quoꝝ p̄mū fuit ꝙ ip̄a genuit ita
nobilē filiū ex tp̄e sic̄ dēus pr̄ ab eterno
eundē. idē em̄ ē filius dei pr̄is ⁊ ꝟginis
vt ait Ansel. de ꝯceptu ꝟginali. Scd̄m
fuit qd̄ xp̄s hitauit in ꝟgine q̄tū ceteri
in suis matrib. xlvi. dieb. q̄b. formant̄
natoꝝ corpa ꝟm Aug. vn̄ on̄dit qd̄ non
horruit mūdissimū ꝟginis vteꝝ: qꝛ nouē
mensib. ibi stetit. sb̄ito em̄ nō successiue
corpus ei⁹ diuīa ꝟtute fuit formatū cum
aīa: ceteri aūt nō sic. Tertiū fuit qꝛ totā
suā sb̄stantiā de ꝟgine xp̄s assumpsit. sz
alij ꝑtim a pr̄e: ⁊ ꝑtim a mr̄e. ideo dicit
btūs Dion̄. qd̄ de puris ꝟginis sangui-
nib. dei filius fuit formatus. Quartū fu-
it qd̄ mater ip̄m pepit sine dolore: ⁊ sine
filij vlla corruptiōe cū ꝟginitate ꝑfecta:
vt testat̄ Augusti. in sermone. ideo dicit
Origenes sup̄ Math. Mater eius cu-
ius eius? q̄ in celis ē sine mr̄e ⁊ in terris ē
sine pr̄e ⁊c̄. Duodecima ꝯtēplatio est XII ꝯtē platio
q̄b. priuilegijs fuit ista natiuitas dotata
ex ꝑte nascētis. Dicit̄ aūt ꝙ q̄tuor. Et p̄
mū fuit de pcti p̄uatōe: qꝛ cum ceteri na
scant̄ filij ire nihil in hac singulari nati-
uitate de lege pcti manauit. vt dic̄ Leo.
Scd̄m fuit de charitatis illustratōe: qꝛ
iste puer nō fuit natus ignotus sicut cō-
muniter ceteri: lz habuit plus de sapien-
tia q̄ angeli: qꝛ tantā in terris q̄tam in
celis. Tertiū fuit de gr̄e ꝑfectōe: qꝛ eius
aīa tm̄ habuit de gr̄a qd̄ plus hr̄e neq̄-
uit ⁊c̄. Quartū de generꝫ ꝯsumatiōe: qꝛ
tūc fuit aīa eius ita bn̄dicta sicut nūc est
in patria vidēdo diuinā essentiā. ⁊ ideo
xp̄s dr̄ simul viator ⁊ comp̄hēsor. Com-
p̄hensor q̄tū ad aīaz. sz viator q̄tuz ad
corpus: qꝛ nondū loq̄bat̄ q̄tū ad corp⁹
ꝟm Greg. sup̄ Math. inducit signanter
apl'm ꝙ deus misit filiū suū in sil'itudinē
carnis pcti: qꝛ aliq̄s penas pcti assum-
psit sine dubio. vn̄ sil'ez vocē emisit cete-
ris p̄mo plorās vt credit̄ iuxta illud Va
git infans ⁊c̄. Decimatertia ꝯtēpla- XIII cō tēplatō
tio est q̄b. miracul' ista natiuitas fuit or-
nata. ⁊ referunt̄ inter alia q̄tuor miracu-
la singularissima. Quoꝝ p̄mū fuit de tē-
pli fractōe. p̄nūciatus em̄ fuerat ꝑ idola
de quodā tēplo a romanis edificato qd̄
duraret donec ꝟgo pareret. qd̄ illi putā
tes impossibile putauerūt templū ꝑpe-
tuo duratuꝝ. sz in natiuitate xp̄i fundi-
tus fuit destructum. Scd̄m fuit de olei
emanatōe: qꝛ tota illa die dr̄ fons q̄dam
oleū emanasse. Tertiū fuit de carnaliuz
hoīuz extinctiōe: qꝛ vt refert Hiero. ho-
ra natiuitatis xp̄i fuerūt extincti sodo-
mite totius mundi: qꝛ tanta neq̄tia cum
ortu puritatꝫ nō potuit ꝑmanere. Quar
tum fuit de sibille reuelatōne. ip̄a em̄ die
on̄debat imꝑatori arcū celi cuz ꝟgine ⁊
filio suo quē dixit esse colendū sicut deū.
ideo ꝓ ista solēnitate ꝯueniēter assumit̄
illud ps̄. Notū fecit dn̄s ⁊c̄. Decima- XIIII: ꝯtēpla.
quarta ꝯtēplatio est q̄b. p̄conijs ista na

tiuitas fuit magnificata. ⁊ ponunt̃ hic q̃tuor p̃clara p̃conia. Quoꝝ p̃mũ est de nostre carnis assumptõe qñ fuit ꝑm Greg. ꝟbo associata. tũc deitas fuit induta nostra carne sicut habitu. ideo btũs Greg. dicit. Gaude caro facta ꝟbi socia. sic̃ em̃ gaudẽt religiosi qñ induit̃ habitu suo hõ notabilis q̃ honorat suã religionẽ. sic̃ nõ immerito letabant̃ qñ fuit indutus btũs Lodouicus: sic debemus gaudere de ꝟbi incarnatõe. de quo dic̃ apl's ad Phi. Exinaniuit semetip̃m ⁊c̃. Scd̃m est: qꝛ aĩa rõnalis fuit deitate despõsata copula inseꝑabili iuxta illã parabolã Math xxij. vbi dr̃. Sil'e ẽ regnũ celoꝝ hoĩ regi qui fecit nuptias filio suo. s. qñ aĩaꝫ rõnalẽ ĩmediate ei despõsauit ꝑ sacr̃m ineffabilis vnionis. Tertiũ fuit: qꝛ natura ãgelica fuit nobilitata. sicut em̃ aliq̃s domicell⁹ diceret̃ nobilitari si soror sua nuberet regi ⁊ ei honor maximus reputaret̃. sic angeli q̃ sunt frẽs q̃si anime rõnalis ⁊ qꝛ ab eodẽ p̃re ⁊ ad eius imaginẽ ꝓgeniti vniformiter ⁊ ab eadẽ matre qꝛ vtriq̃ de natura spũali fuerũt in hac ꝟbi copula dignificati. Quartum fuit ꝙ natura diuina ineffabiliter fuit inclinata vt ita dicã q̃si deus ⁊ ad nihiluꝫ redigi voluit qñ seip̃m hũiliauit. sicut creatura nihil ẽ ad deũ compata. Teste Isa. ideo dicit apl's. semetip̃m exinaniuit in si hominũ factus. Istã bñdictã natiuitatẽ describẽs Isa. dic̃. Quis suscitabit ab oriente iustũ vocauit euꝫ vt sequeret̃ se: qꝛ xp̃s in sua origine incepit ad p̃reꝫ redire vt de ip̃o dicat̃ illud ps̃. A sol' ortu vsq̃ ad occasum lau. no. dñi. ⁊ illud Eccl'ia. i. Orieꝛ sol ꝓ eius natiuitate. ⁊ occidet ꝓ eius morte: ⁊ ad locũ suũ reuertit̃ in gl'ia eius ascendit qñ. s. in p̃ris gloriã introiuit ad quã nos ꝑducat Amen.

De eodem Sermo. VII.

Omĩe mi rex hec est mulier ⁊ h̃ est filius eius. iiij. Regũ. viij. Sicut aũt giezi accersitũ a rege isrl' ad narrandũ magnalia de Helyseo clamauit verbum ꝓpositum ostendẽs matrẽ ⁊ filiuꝫ eius in q̃bꝫ magister suus fuerat mirabilia operatus: ita ego vocat⁹ ab inclito rege israel ad annũciandũ magnalia xp̃i in eius natiuitate p̃clara dixi ostendẽdo matrẽ ⁊ filium oculis ꝯtemplatõis interne in q̃bus fecit mirabilia summus. s. Dñe mi rex hec ẽ mulier ⁊ h̃ est filius eius. Et qꝛ in celebritate natiuitatis xp̃i reperiunt̃ duo p̃ncipalia. s. misteriũ matris parientis sine integritatis amissione. misteriũ ꝓlis ꝓcedẽtis sine diuinitatis diminutione. idcirco q̃tũ ad p̃mũ p̃mittit̃ hec est mulier. ⁊ q̃tum ad scd̃m subsequit̃. ⁊ hic est filius eius. De p̃mo misterio. s. matris pariẽtis inducit̃ illa parabola saluatoris Luc̃. iij. Que mulier habẽs dragmas decem: ⁊ si ꝑdiderit vnã ex illis nõne accendit lucernã ⁊ euertit domũ ⁊ q̃rit diligenter donec inueniat. ⁊ cum inuenerit ꝯuocat vicinas ⁊ amicas dicens: Cõgratulamini mihi: qꝛ inueni dragmã quã ꝑdiderã. Ista mulier euãgelica fuit mater dñi bñdicta ꝑm sensum allegoricum intellecta: que sub nomine mulieris in nouo testamento q̃drupliciter legit̃ esse descripta. Primo q̃dem sub nomine mulieris dicit̃ esse cõmendata dicẽte angelo Luc̃. i. Bñdicta tu in mulieribus. Secundo sub eodem nomine dicit̃ interrogata di. ei filio Luc̃. ij. Quid mihi ⁊ tibi mulier ⁊c̃. Tertio sub eodem nomine dicit̃ recõmendata Joh. ix. dicẽte ei filio. Mulier ecce filius tuus. Quarto sb̃ eodem nomine legit̃ fecundata dicente apl'o Gal'. iiij. Misit deus filium suũ. s. factuꝫ ex muliere. ⁊ ista q̃dem mulier euãgelica introducta in parabola inuenit̃ habere octo misteria. Quoꝝ p̃mum fuit qꝛ ip̃a decem dragmas habuit. Scd̃m ꝙ vnã ex illis ꝑdidit. Tertiũ ꝙ lucernã accendit. Quartũ ꝙ domũ euertit. Quintum ꝙ ip̃aꝫ dragmã diligenter quesiuit. Sextũ ꝙ illã tãdem inuenit. Septimũ ꝙ amicas ⁊ vicinas ꝯuocauit. Octauuꝫ ꝙ ip̃as ad leticiã inuitauit. Primũ ergo misteriũ mulieris euãgelice est q̃d ip̃sa deceꝫ dragmas habuit. vñ p̃mittit̃ in

I. p̃nci.

II p̃nci.

I. misterium

parabola que mulier habēs decem dra/
gmas. iste decē dragme ſm dicta ſancto/
rum ſunt decē ordines ſpirituū btōꝝ in
celeſti patria ſbordiatoꝝ. quoꝝ ſunt no/
uē ordines angeloꝝ ⁊ ſctōꝝ ad iſtos or/
dines aſſumptoꝝ ad repandum eoꝝ rui
nam. ⁊ decima dragma eſt ſanctoꝝ q̄ nul
lum meritū ꝓpriū habuerūt: ſz ſolūmodo
merito paſſionis xp̄i ſunt ſaluati ſic par
uuli baptizati: vt docet magiſter ſenten
tiaꝝ: qꝛ em̄ angeli habuerūt ꝓpriū meri/
tū: ideo nō fuit dignū vt iſti aſſumerent̄
ad aliquem eoꝝ. ⁊ forte nonnulli adulti
nō meruerūt tm̄ ſicut infimi angeli. ⁊ iō
non meruerunt ad eoꝝ ordinez aſſumi.
Iſtas aūt decē dragmas habuit hec mu/
lier bn̄dicta in eo quod fuit eternaliter p̄
deſtinata vt ꝑ tempe eſſet ſup illos decē
ordines exaltata. ⁊ iſtud dupliciter de/
clarat̄. ſ. Primo: qꝛ ſm btm̄ Dionyſ. in li/
bro de angelica hierar. in ordinib⁹ hie/
rarchie celeſtis. Quicq̄d ꝑfectōis habēt
ſupiores ⁊ inferiores quemadmodū in
ordinib⁹ eccleſiaſticis oīs ſacerdos eſt
diaconus ⁊ ſic deſcendēdo. ⁊ ideo dicit̄
ꝙ omnes ordines vocant̄ angeli cuz iſti
ſint infimi. Secūdo declarat̄: qꝛ ſm be/
atum Iſido. p̄mo de ſum. bo. exponentē
Ezech. xxviij. cum loquit̄ ad lucifeꝝ in
ꝑſona p̄ncipis mūdi. Omīs lapis p̄cio/
ſus operimentum tuum: ſardis topazi⁹
iaſpis: chriſolitus: onix: berillus: ſaphy/
rus: carbūculus: ⁊ ſmaragdus ibi nume
rant̄ nouem ordines lapidum p̄cioſoꝝ q̄
deſignāt nouem ordines angeloꝝ quos
apoſtata angelus tanq̄ ſup̄mus in ſe ha
buit affixos. ⁊ ideo recte mater dn̄i no/
ſtri ieſu xp̄i decem dragmas dicit̄ habu/
iſſe: qꝛ ſup illos decem ordines extiterat
II. mi/ſterium aſſumenda. Secundum miſteriuz eſt
qd̄. ſ. poſtq̄ iſta mulier euangelica iſtas
decem dragmas ſic habuit vnā ex illis ꝑ
didit. ſ. decimā in qua ſoli homīes inclu/
dunt̄: vt patuit ſup̄. ⁊ hoc teſtat̄ magi/
ſter ſnīaꝝ Iſta aūt amiſſio fuit facta qn̄
natura hūana ex pctō p̄moꝝ parentū fu/
it ꝑdita ſicut dupliciter declarat̄. Et p̄/
mo: qꝛ mox vt natura hūana in ꝓthopa
rentib⁹ fuit infecta: iſta dragma de libro
vite fuit deleta Exo. xxxij. Qui pecca/
uerit mihi delebo eū de libro meo. ⁊ iſtud
pctm̄ redūdauit in oēs ſm apl'm. Scd̄o
declarat̄: qꝛ niſi humana natura fuiſſet
poſt iſtud pctm̄ ꝑ xp̄m repata nunq̄ fu/
iſſet in patria aſſumpta illa decima dra/
gma. nouē tn̄ ibi manētib⁹ ordinib⁹ an/
geloꝝ. vn̄ ꝑ ip̄a dragma dr̄: inueni ouem
quā ꝑdiderā. Sz tunc occurrit difficul/
tas quō mater dn̄i tunc illā dragmā ꝑdi
dit: qꝛ nondū ip̄a erat. dicit̄ aūt qꝛ lz nō
dum eſſet in effectu exhibita: tn̄ iā erat
in mente diuina exemplariter p̄cognita
cū tota ſua excellētia ⁊ in illo eſſe decimā
dragmā p̄habuit ⁊ poſtea eā amiſit mō
iā dicto. Tertiū miſterium eſt: qꝛ iſta III. mi/ſterium
mulier poſtq̄ iſtam dragmā ꝑdidit lu/
cernam accendit. Illa autez lucerna eſt
xp̄i humanitas de qua dr̄ ad lr̄am in ps̄
cxxxi. Illuc ꝓducā cornu Dauid paraui
lucernam xp̄o meo. Et iteꝝ in alio ps̄.
Lucerna pedib⁹ meis verbum tuum. ⁊
iſta quidem lucerna tunc fuit accenſa qn̄
xp̄i humanitas igne diuinitatis extitit
inflammata in eo quod tali humanitati
verbi diuinitas fuit perſonaliter vnita:
que diuinitas in ſcriptura deſcribit̄ ad
modum ignis incendentis Deutero. x.
cap̄. Deus tuus ignis eſt. Sz occurrit
difficultas: quia non videt̄ ꝙ hec muli/
er hanc lucernam ꝯſtātem ex licinio no
ſtre humanitatis ⁊ ex flāma ſupne diui/
nitatis accenderit: tū ip̄a ſolum ad natu
ram humanam coopata fuit. cui dicebat
filius Johānis. ix. cap̄. Quid mihi ⁊ ti/
bi eſt mulier qꝛ. ſ. ab ea diuinitatem non
habebat ꝑ quā miracula faciebat: qꝛ ſo/
lum licinium humanitatis genuerat: ⁊ il
li q̄ ſolū liciniū formāt ex hoc lucernam
nō inflammāt. Tum quia ip̄a mater do
mini nō vniuit diuinitatem hūanitati:
ſicut accendēs lucernā ꝯiungit licinium
igni: qꝛ talis vnio tranſcendit facultatē
cuiuſcūq̄ nature create. ⁊ ideo dic̄ Au/
guſti. i. de tri. ꝙ tota trinitas xp̄m incar/
nauit. ⁊ ſic hec mulier bn̄dicta non vide
tur accendiſſe lucernā iſtam. Intelligen/

dum tñ est ꝙ in sensibilibꝫ istis aliter ac/
cendit̃ lucerna ab igne: ⁊ aliter a vigili
muliere. Ab igne q̃dē sicut ab agēte p̃n/
cipaliter ꝑ suā ꝟtutez. A muliere ꝟo si/
cut ab agēte ministerialiter. nō in ꝟtute
ꝓpria. ⁊ sic in ꝓposito ignis diuinitatꝫ in
cendit istā lucernā p̃ncipaliter incarnā/
do. sꝫ hec mulier ipaꝫ accēdit ministeria
liter disponēdo. sicut declarat̃ dupliciter
Primo: qꝛ ille q̃ materiā igni ministrat
dr̃ accēdere lignū qd̃ igni sb̃mittit: ⁊ qꝛ
mater dñi iesu materiā igni diuinitatis
subministrauit dū naturā assumptibilez
a diuinitate gñauit. ideo recte dr̃ accēdis
se lucernā istaꝫ. Scd̃o declarat̃: qꝛ ille q̃
approximat licinū igni ad inflāmandū
dr̃ lucernā accēdere. mulier aūt ista bñdi
cta licinū nostre hūanitatis ad flāmam
diuinitatis approximauit cū ipaꝫ hūa/
nitatē de potētia ad actuꝫ: aut de nō esse
ad esse ꝓduxit: qꝛ illa q̃ nō sunt plus di/
stāt a deo q̃ꝫ illa q̃ existūt actualit̃. ⁊ ista
lucerna sic accēsa ē de q̃ dr̃ Apoc̃. xij. c. ꝙ
IIII. mi lucerna supne ciuitatꝫ ē agnus. Quar
sterinm tū misteriū ē ꝙ ista mlier euāgelica post
q̃ꝫ hāc lucernā sic accēdit: totaꝫ domum
euertit. Ista aūt domus est totū vniuer/
sum in q̃ dñs habitat sic̃ pr̃familias in
suo domicilio. De q̃ domo dic̃ apl̃us ad
Thi. ij. c. In magna domo nō solū sunt
vasa aurea ⁊ argētea: sꝫ etiā erea ⁊ ficti/
lia intendēs qd̃ in vniuerso sicut in vna
magna domo sunt varij creaturaꝝ gra/
dus. sꝫ intelligēdū ē ꝙ aliq̃ domus euer/
tit̃ ꝑm octo opatōes. Quaꝝ p̃ma ē qñ
illud qd̃ est supius ponit̃ inferius. Se
cūda ē ꝙ illud qd̃ ē inferius ponit̃ supe/
rius Tertia est qñ illud qd̃ est añ ponit̃
retro. Quarta est qñ illud qd̃ ē retro
ponit̃ ante. Quinta est qñ illud qd̃ est
ad dexteram ponit̃ ad sinistrā. Sexta
est qñ illud qd̃ est ad sinistram ponit̃ ad
dexteram. Septima est qñ illud qd̃ est
ꝓpe ponit̃ longe. Octaua est qñ illud
qd̃ est longe ponit̃ ꝓpe. Nunc autem ad
ꝓpositum ista mulier benedicta Primo
illud qd̃ erat supius posuit inferius: qꝛ
cum verbum diuinum esset sup̃mum fe/
cit ip̃m esse infimum: ex eo qd̃ exinani/
uit semetip̃m vt dicit apl̃s ad Phil̃. ij.
Carnē sumēdo de ea q̃ caro est infima:
qꝛ de genere corruptibiliū naturaꝝ. Se
cūdo illud qd̃ erat inferius posuit supi⁹:
qꝛ cum creatura rōnalis sit infima in ge
nere intellectualium creaturaꝝ. tñ in ꝟ/
ginis vtero ipa fuit electa vltra celsitudi
nem creaturaꝝ in eo ꝙ fuit assumpta a ꝟ
bo qd̃ verbū nusq̃ꝫ angelos apprehēdit:
semen abrae apprehēdit vt dicit apl̃s ad
Heb. ij. c. Tertio ista mulier illud quod
erat ante posuit post: qꝛ cū in veteri te/
stamēto angelus esset p̃or homine nō so
lum ordine duratōis: sꝫ etiā dignitatis
⁊ ꝑfectōis. Cuius p̃oritatis signum fuit
ꝙ angelus a iosue se adorare ꝑmisit: tñ
in nouo testamēto ꝑ ꝟginem angelus fa
ctus est posterior homine: qꝛ scribitur in
Apoc̃. ꝙ exercitus q̃ sunt in celo seque/
bant̃ hominē xp̃m. Quarto ista mulier
illud quod erat posterius fecit esse p̃us:
qꝛ ꝑ ipaꝫ homo q̃ erat angelo posterior
factus in infinitum p̃or in eo ꝙ homo fa
ctus ē deus eternus dicit de seip̃o Apo/
cal̃. i. c. Ego sum alpha ⁊ o. Quinto ista
mulier illud quod erat ad dexteram fe/
cit ad sinistram: qꝛ cum in veteri testa/
mento iudei essent ad dexteram sicut ele
cti: post partum ꝟginis facti sunt ad si/
nistrā tanq̃ꝫ reprobi ꝑm Dañ. ꝓphetiam.
Non erit eius ꝓpl̃s q̃ eum negaturus ē.
Sexto ista mulier illud qd̃ erat ad sini/
stram posuit ad dextram: quia cum gen/
tiles in veteri testamento erāt ad sini/
stram sicut reprobi: ꝑ ꝑtum ꝟginis fa/
cti sunt ad dexteram tanq̃ꝫ electi ꝑm ꝓ/
phetiam Isa. In eum gentes sperabūt.
Septimo ista mulier illud qd̃ erat ꝓpin
quum fecit esse remotum: qꝛ cū maxima
ꝯiunctio ⁊ ꝓximitas sit cuiuslibet natu/
re ad ꝓprium suppositum. in isto virginis
partu natura humana fuit a ꝓprio suppo
sito. i. ꝓprij generꝫ remota ⁊ in alieno sup
posito sustentat̃ vt dicere possit illud ps̃
Dominus aūt assumpsit me ⁊ c̃. Octa/
uo ista mulier illud quod erat remotum
fecit esse ꝓpinquum: qꝛ cum natura crea/

ta ⁊ natura increata distent in infinitū. in ista verbi copula fuerunt tanta ꝯiunctione copulata vt mutuo sibi cōmunicarent sua idiomata ꝑ ineffabilem vnionē ideo dicit apl's.xi.c. Ipe est pax nostra q i fecit vtraq; vnum. ⁊ sic pz quō hec mulier mirabilis totam domum vniuersi mirabiliter euertit. Quintū misterium est ꝙ ista mulier euāgelica postq̄ totam domū euertit dragmam ꝑditam diligenter quesiuit. Ad hoc autem qd̄ aliquid diligenter querat̄ duo requiruntur Et p̄mum est vt inq̄rendo nihil ꝑ negligentiam omittat̄: qꝛ negligentie opponitur diligentia. Scd̄m est vt totus conatus ad querendum applicet̄: qꝛ vbi conatus dimittit̄ diligentia nō ꝑficit̄. Et ſm hoc ista mulier quesiuit dragmā ꝑditam ꝑ actus meritorios duplici rōne. Primo quia circa tales actus nunq̄ aliq̄d omisit. cum em̄ omnis omissio sit adminus pctm̄ veniale: ipa nunq̄ venialiter peccauit. vt habet̄ in lib. de natura ⁊ gratia Secundo: qꝛ circa tales actus se totaliter exercuit. alioquin si toto conatu non egisset aliq̄d omisisset. Sed occurrit difficultas ⁊ est quō ꝑ tales actus meritorios dragmaꝫ ꝑditam quesiuit. Dicendū est qd̄ ꝑ tales act⁹ dr̄ aliq̄ res queri ꝑ q̄s quis satagit deuenire in locum in quo res ꝑdita recondita manet sꝫ ꝑ actus suos meritorios ꝟgo beata satagebat venire ad celum empyreum in q̄ filius eius istam dragmam reposuerat in sua. s. ascēsione. ideo diligenter eam querebat ſm illud Sap̄. In omnib⁹ requiem quesiui ⁊c̄. Sextum misterium est qd̄ post inquisitionem dragmā ꝑditā mulier reperit. ⁊ ista inuentio fuit facta qñ mater domini fuit in celum assumpta. tūc em̄ decima dragma p̄mo fuit ab ea req̄sita: tum quia p̄mo ei occurrit̄ ascendenti ab infimo ordine ad sup̄mum cum iste sit infimus ordo omniū sanctoꝝ: tum quia inuenire ꝓprie est intus venire. Et qꝛ mater dñi in sua assumptione ꝑ omnes ordines transiuit ascendendo p̄mo hūc ordinez inuenit: qꝛ p̄mo ei intus venit ſm illud Eccl'. Inueni mihi multā requiem

V. misterium.

VI. misterium

Septimū misterium est ꝙ postq̄ hec mulier dragmam ꝑditam inuenit: amicas ⁊ vicinas ꝯuocauit. Iste aūt amice sunt beate intelligentie que fuerunt in ꝟgine ab infantia sua ꝯuersate ſm sniam Origeñ. Cum tñ ex societate assidua solet oriri amicitia. Vicine aūt fuerūt anime sepate: qꝛ nature ꝯformitate fuerunt ꝓpinque. sꝫ ista mulier scꝫ vicinas ꝯuocauit postq̄ fuit glorificata ꝑ ꝟtutē spiritussancti actiuam que sibi fuit data: q̄ ꝟtute omnes superiores seu inferiores ad se trahunt: ⁊ in deum sursum agunt: vt docet btūs Diony. de angelica hierar. Et isto modo dicit̄ verbum thematis ꝙ filius istius mulieris ꝯuocat amicas ⁊ vicinas repta oue perdita. i. angelos ⁊ spūs a corporibus separatos ⁊c̄.

VII. misterium

Octauum misterium est ꝙ hec mulier postq̄ ꝯuocauit amicas ⁊ vicinas ipas inuitauit ad gaudiū di. Congratulamini mihi qꝛ inueni dragmam quam perdideram. Ista ꝯgratulatio declarat̄ dupliciter. Et p̄mo qnia cum quilibet sanctus in patria gaudeat de felicitate alterius sicut de ꝓpria: eo ꝙ ibi ꝑfecte implet̄ illud p̄ceptum. Diliges ꝓximum ⁊c̄. ſm btm̄ Augus. ⁊ q̄to melior est quilibet tāto magis mens bene ordinata de eius bono gaudet. Idcirco sicut mater dñi fuit excellētissima: ita tota superna patria fuit de eius glorificatione summe gauisa. Secundo declarat̄: quia noua felicitas fuit actualiter acquisita omnib⁹ sanctis in assumptione istius mulieris, ꝑ eo ꝙ felicitas superioꝝ in patria redundat in inferiores ꝑ actus hierarchicos: qui sunt illuminare ⁊ ꝑficere. Et ideo quia ista fuit sup̄ omnes exaltata: ideo fuit oībus noua illuminatio ⁊ ꝑfectio acquisita. ⁊ ideo non immerito congratulabātur ei vicini ⁊ cognati sancte elyzabeth. Luc̄. i. ca. De secundo scꝫ misterio p̄ncipali qd̄ est p̄cedentis ꝓlis ⁊c̄. cum seq̄tur. Et hic est filius eius introducitur illud euangelicum oraculum Luc̄. i. Peperit filium suum p̄mogenitum ⁊ pānis eū

VIII misterium

inuoluit ⁊ reclinauit in p̄sepio: q̄ non erat ei locus in diuersorio vbi btūs Lucas euāgelista intēdit astruere octo misteria ꝑtinētia ad istū sacratissimū partū. Quoꝝ p̄mū est de pariētis felicitate cū dicit Pepit ⁊ nō ꝑturijt. qđ est parere cū dolore: q̄ xp̄i mater ip̄m pepit sine dolore sicut ꝯcepit sine corruptōe: vt ait Augu. Uñ ꝓ ip̄a fuit ꝓphetia Isa. lxvi. Añq̄ ꝑturiret pepit. q. d. ꝙ nō fuit mater dñi sicut alie. s. mulieres in q̄bꝫ parturitio p̄uenit partū: q̄ in ista partus natiuitatis p̄uenit parturitōeꝫ passionis: q̄ cū dolore alie: ista cū leticia dñm parturiuit ſm qđ dic̄ Aug. in sermone de natiuitate btē ꝟginis. de q̄ leticia loquitur Isa. dicēs. Letamini cū hierl'm ⁊ exultate in ea oēs q̄ diligitis eā: gaudete cum ea gaudio vniuersi. De q̄ vniuersitate pariēdi patet sic̄ loquit̄ ap'ls ad Gal. x. cap̄. Filioli mei quos iteꝝ parturio ⁊c̄.

II. misterium

Scđm misteriū est de pariētis vera maternitate cum sequit̄ Filiū: q̄ em̄ mr̄ ⁊ filius dicunt̄ relatiue: ideo verꝰ filius infert verā matrē cuius ē filius. ⁊ ista maternitas attēdit̄ ſm duplicē natiuitateꝫ quā habuit xp̄s a mr̄e sua. Quaꝝ p̄ma dr̄ natiuitas in vtero. De q̄ hr̄ Math. ij. c. Qđ in ea natū est de spūsctō ē. Secunda dr̄ natiuitas ex vtero. de qua dicitur Luc̄. ij. Qđ ex ea nascet̄ sanctū: vocabit̄ filius dei. ⁊ q̄ ꝓpter istā duplicē natiuitatē fuit facta vera mater xp̄i: dicit̄ de ip̄a Luc̄. ij. ꝙ mater eius cōseruabat oīa verba hec ꝯferens in corde suo ⁊c̄.

III. misterium

Tertium misterium est de partus ꝓprietate: cum sequit̄ Suum. Istud em̄ vocabulum est ꝓnomē possessiuū. ⁊ ideo designat ꝓprietatem. ⁊ iste partus magꝫ ꝓprie fuit suus q̄ꝫ partus alicuius mulieris matri sue duplici rōne. Et p̄mo: q̄ in ꝯsubstantialitate habuit totalitatem cum em̄ nos simus partim de substantia patris: ⁊ partim de substantia matris iste fuit totaliter de substantia matris. ideo dicit apostolus ip̄m factum ex muliere ⁊ non ex homine. Secundo: quia non habuit in generatione societatem: quia sicut christus fuit in excelsis de patre sine matre: ita in terris de matre sine patre. ideo ꝓpter germanitatem matris ⁊ filij dicit Symeon animam matris esse filij. Unde Luce. ij. Et tuam ip̄ius inquit animam pertransibit gladius.

IIII. misterium

Quartum misterium est de partus p̄ncipalitate cum sequitur: Primogenitum ⁊c̄. Ad cuius declarationem est sciendum ꝙ p̄mitas habet duplicem habitudinem scilicet vnam exclusiuam ad anteriora: ſm quam p̄mum dicit̄ ante qđ nullus. Et aliam inclusiuā ad posteriora ſm quam p̄mum dicitur: eo qđ habet secundum. Nunc ad propositū filius virginis non dicitur eius primogenitus: quia habuerit secundum: sed quia ante ipsum non habuit alium: quo ad habitudinem p̄mam. ⁊ isto modo dicitur p̄mogenitus quilibet vnigenitus. vnde in lege vnigeniti redimebantur: cum lex non esset data nisi de p̄mogenitorum redemptione. Et isto modo apostolus vnigenitum de patre vocat eius p̄mogenitum ad Hebreos.

V. misterium

Quintum misterium est de parientis sedulitate cum sequitur. Et pannis eum inuoluit. Unde hic accipiuntur duo documenta deuotissima. Primum est ꝙ beata virgo in suo puerperio non habuit ancillam que sibi ministraret: quia ipsamet partum suum inuoluit. Secundum est: quia congruum fuit vt dignissima ancilla partui dignissimo deseruiret ⁊ quia nulla alia erat ita digna: decuit vt ip̄a mater esset ibi scilicet ancilla: qđ predixerat angelo. Ecce ancilla domini ⁊c̄.

VI. misterium

Sextum misterium est de partus localitate: cum sequitur. Et reclinauit eum in presepio: qđ fuit locus conueniens virginis partui. non quidem ſm naturam: sed propter figuram. Primo sicut presepium est locus vbi reponitur cibus animalium domitorum ⁊ domesticorum: ita partus virginis est cibꝫ mansuetorum ⁊ humilium in sacramento eucharistie ſm deductionem beati Augustini. Secundo declaratur: quia sicut in

presepio reponitur cibus animalium irrationabilium: ita virginis partus ꝯtum ad suam substantiam corporalem est cibus in patria quo reficitur homo verus exterior ꝯtum ad corporis sensum: sicut homo interior fructus eius diuinitate. De qua duplici societate. s. hominis interioris et exterioris dicit saluator in Joh. Per me si quis introierit saluabitur: et ingredietur et egredietur et pascua inuenier. VII. misterium Septimum misterium est de parientis virginis egestate: cuz sequitur Non erat ei locus: cum enim venissent ad ꝓpriam ciuitatez: non inuenerunt domicilium vbi pareret virgo prægnans. ideo dicit beatus Johānes In ꝓpria venit et sui eum non receperunt: qz illi de Bethleem cum essent eius pareutes ipm hospitare noluerunt. Intelligēdum autem est q̄ ista virgo duplici caruit loco. Et primo loco in quo iaceret. et ideo dicit q̄ non erat ei locus. Secundo caruit cuna in qua ipsum reclinaret. et ideo reclinauit ipsum in presepio. sed contra istas duas egestates habuit duo remedia beata virgo. Primo cōtra egestatē loci: quia peperit sine dolore. et ideo non indiguit loco sicut alie pro laboris reconciliatione. Secundum remedium contra egestatez cunabuli: quia puer natus vagiebat sine sapientie diminutōe. et ideo regi poterat sine cuna et cē VIII misterium Octauum misterium est de loci humilitate: cū sequitur In diuersorio. Diuersoriū em est locus vilis et omnibus cōmunis. Intelligendum tamen est q̄ duo dicunt de isto diuersorio q̄e augebant loci humilitatem. Et primum est q̄ erat stabulum iumentoz. Unde dicit beatus Augustin⁹ q̄ partus virginis agnoscebat in stabulo et manifestabat in celo. Secundū est q̄ in isto diuersorio erant bos et asinus comedentes in presepio: quando reclinatus est xp̄us fm ꝓphetiam Isa. i. cap. Cognouit bos possessorem suum: et asinus presepe dñi sui. Et sic patet p ista misteria nouissima quomō xp̄s suam originem triplicem voluit radicare in profundissima hūilitate. et qua paupertās sanctissima ē aliquo modo materhumilitatis: idcirco sue matris puerperiū voluit declarare in altissima paupertate vt p hāc nos alliceret ad diuitias supne patrie. Quas nobis ip̄e dei et ꝑginis filius ꝓcedat: q̄ in vnitate perfecta viuit et regnat in secula seculoz. Amen

De eodem Sermo. VIII.

Aruulus natus

est nobis et filius datus ē nobis. et factus est p̄ncipatus sup humez eius Isa. ix. Ad huius auctoritatis aliquā introductionē sciendū est q̄ ꝓpter peccatum p̄mi parentis scilicet Adam facta est guerra inter deum et hominem. et porta paradisi clausa est: et genus humanum exul factum est de celesti curia: et facta est discordia ita dura q̄ non inueniebaf aliqua creatura in celo nec in terra nec subtus terrā: que posset facere istam pacem: omnes homines erant serui demonis. Unde arguebat vel arguere poterat sic hostis antiquus contra p̄mū hominē Adam infinite peccasti: quia contra infinituz. ideo tanta est offensa ꝯtus ille qui offendif. sed peccando infinitum offendisti: quia deum. et sic peccatum tuum est infinitum satisfacere non potes de peccato cuz sis finitus: et nulla alia creatura a te non debet: quia non homo cum homo peccauerit. et p̄mo debeat satisfacere et nō potest: vt dictum est. nec etiaz creatura potest que similiter est finita. ergo super te dominabor et p̄ncipabor. et te iuste diuris verberibus eternaliter flagellabo. Obmutescit homo: succūbit homo: et tanꝯ conuictus de crimine ad predicta respondere non valens digne damnatur: digne ligaf: digne ad limbum deporatur. et tanta erat ante xp̄i aduentum demonis validudo q̄ duabus quasi manibus contra genus humanum est insequens. Una q̄ ad peccatū impelleret et non sineret hominē p viaz rectitudinis ambulare. Altera q̄ ad se oēs traheret.

Nam lz aliq̄ sancti patres p̄mā manum euaderent. Scd̄am nullatenus euadere poterāt. patres v̄o antiqui ꝯsiderātes sui status miseriaz o q̄tis desiderijs q̄tisue suspirijs: q̄tisue singultibus xp̄i in carne p̄ntiā affectabant: quot vocib: q̄t clamorib: aures diuine misericordie penetrabāt. Clamat Moyses Exod. vij. Obsecro dñe mitte quem missurus es. Clamat Dauid. Dñe inclina celos tuos ⁊ descende. Et alibi. Excita potentiam tuam ⁊ veni. ⁊ Isa. lxiiij. Utinā dirumperes celos ⁊ descenderes ⁊c̄. Clementissimus autē deus cuius natura bonitas: cuius voluntas pietas: cuius op⁹ misericordia ⁊ equitas q̄ nō vult mortē peccatoris: sed vt magis ꝯuertat̄ ⁊ viuat: disposuit hominem liberare de tyrānide ⁊ seruitute tā dura cum ergo iuxta apostolum ad Gal. venit plenitudo temporis a deo destinat: a ꝓphetis vaticinati vt patris pietas impleretur. misit deus filium suum vnigenitum natum ex muliere factum sub lege: vt eos q̄ sub lege erant redimeret. vnde fecit talem rōnem ꝯ dyabolum. Infinitus ⁊ homo potest ⁊ debet ꝓ peccato p̄mi parentis satisfacere ꝑ te ex datis: sed ego sum infinitus ⁊ homo. Infinitus inq̄tum deus. ⁊ homo: q̄ de v̄gine nat⁹. ergo ego possum ⁊ debeo de peccato isto satisfacere. Istam rōnem fecit saluator in cruce moriens qñ ſm apostolum ad Col. ij. accepit chirographum de manu dyaboli. in quo scripta erat rō ꝯria ⁊ affixit illud cruci. ⁊ de isto saluatore diu expectato Isa. inspiratus spū sancto diu añ p̄dixit v̄ba ꝓposita scz Paruulus natus est nob̄ ⁊c̄. In q̄b: q̄dem v̄bis sic aliq̄liter introductus Isa. ponit tria signa immensi amoris q̄ oñdit deus pr̄ hūano generi. Primum est facti eximij ꝓ nobis ꝑpetrati euidentia. Scd̄m est doni ꝑmaximi nob̄ dati excellentia. Tertiū est patibuli ⁊ oꝓprobrij ꝓ nob̄ suscepti penitētia

I. signū Quantū ad p̄mū vbi dicit̄ q̄ deus pr̄ ostendit p̄mum signum magni amoris humano generi quod fuit facti eximij ꝓ nobis ꝑpetrati euidentia cum dr̄: Paruulus natus est nobis. Unde sciendum est q̄ quando vnus hō facit ꝓ alio vnū magnum factum signum est magni amoris. Unde si dominus rex francie vellet se tantum humiliare q̄ placeret sibi contrahere parentelam cum vno pauperculo homine vnius ville ⁊ accipere filiam eius in vxorem ⁊ facere reginam. certe istud esset magnum factum ⁊ signuz magni amoris. nunq̄ deberet obliuisci ille pauperculus de villa. sic fecit rex regum ⁊ dominus dominātium: quia naturam humanam abiectā ⁊ vilem filio suo vnigenito ⁊ nobilissimo: ⁊ tante nobilitatis sicut ip̄e vniuit ⁊ sibi inseꝑabiliter copulauit sicut sponsam qui habet duplicem generationem. Unā a patre eternalem Aliā a matre temporalem. De qua dicitur Paruulus natus est nobis. s. ad nostram vtilitatem verus deus ⁊ verus homo. Quātum ad secundum vbi deus pater ostēdit signum magni amoris humano generi qd̄ fuit doni ꝑmaximi nobis dati cum addit̄. ⁊ filius datus est nobis. nā h̄ signū magni amoris ē qñ vn⁹ hō donat alteri vnū magnū donuz sicut centū milia ducatos. nō inueniunt̄ multi tales amici in hac ciuitate. Legit̄ in historijs grecoꝝ cū q̄dā diceret demosthenī de q̄dam paupe. Ille istius dñi amic⁹ est. Cur ergo inq̄t demosthenes ille pauper ē: sz amicus nō est q̄ ꝑticeps fortune nō est sic fecit deus pr̄ q̄ nō poterat nobis plus dare maioris amoris inditium vñ Bern̄. Contraxit se maiestas vt melius qd̄ hēbat. s. seip̄m limo meo ꝯnecteret vt ꝑsona vna simul sibi inuicē vnirēt̄ deus ⁊ lim⁹ maiestas ⁊ infirmitas. vñ nō donauit nobis auꝝ vel argentū nec lapides p̄ciosos: sz thezauꝝ incomꝑabilē ⁊ inestimabilē. s. filium suum in oib: sibi eq̄lem: ⁊ tāte ꝑfectōis sicut ip̄e deus: q̄ infinite. Quantū ad tertiū vbi deus pr̄ ostendit signū tertiū magni amoris hūano generi qd̄ fuit patibuli ⁊ oꝓprobrij ꝓ nobis suscepti p̄eminentia cum subdit̄. Et factus ē p̄ncipatus sup humeꝝ eius.

II signū

III. signum

Tertiū signū amoris est. vñ qñ hō portat ꝑ alio vnā magnā tribulatōez vnuz magnū tormentū vel penā mortis. istd̄ est ꝑfectissimū signuz magni amoris: qr vt dicit̄ in euāgelio. Maiorē charitatē nemo hz ꝛc̄. Nā deus pr̄ fecit ꝙ filiꝰ suꝰ vnigenitus ꝑ nobis magnā tribulatōez ꝛ magna tormēta sustinuit. ꝛ tandē penā vituꝑabilē. s. crucis q̄ erat pena latronū ꝑ nobis passus ē: ꝑncipatus eius sup humeꝝ eius: qr sup humeꝝ ꝓpriū portauit humiliter patibulū crucis. ꝓpter qd̄ suscepit totius militātis eccl'ie triumphum ꝛ ꝑncipatū ꝓpter qd̄ exaltauit deus illum ꝛc̄. vt ait apl's. Sequitur de natiuitate vt alibi habes supra ꝛc̄.

De eodem Sermo. IX.

Atus ē nobis hodie saluator Lu. ij. Circa xp̄i aduentū in mundum tria tp̄a

I. tp̄s. sunt ꝯsiderāda. Primū ꝓmissionis in patriarchis q̄bꝫ facta ē repromissio de filio dei mittēdo. nā dicit deus abraham Gen. xxij. Per memetip̄z iuraui dic̄ dn̄s qr fecisti rem hāc ꝛ nō pepcisti vnigenito tuo ꝓpter me bn̄dicā tibi. Et infra. Et bn̄dicent̄ in semine tuo oēs gētes. ꝛ ido dicit apl's Gal'. iij. Abrahe dicte sunt ꝓmissiones ꝛ semini eius. ꝛ hoc cognouit Zacharias qñ dixit Lu. i. Jusiurandum qd̄ iurauit ad abrahā patrē nr̄m datuꝝ

II. tp̄us se nobis. Scd̄m expectatōis in ꝓphetis q̄bꝫ data est infallibilis expectatio. ꝛ ideo dicit dauid ps̄. Expectās expectaui dn̄m. Et Abacuch. ij. Si morā fecerit expecta eū: qr veniēs veniet ꝛ nō tardabit. quapropter dicit danieli gabriel Dañ. ix. Vir tu es desideriorꝝ. Tu ergo aīaduerte sermonē ꝛ intellige visionem septuagīta hebdomade abbreuiate sūt sup ꝓpl'm tuū. ꝛ sup vrbē tuā sanctā vt cōsumet̄ ꝑuaricatio. ꝛ finē accipiat pctm̄: ꝛ deleat̄ iniq̄tas ꝛ adducat̄ iusticia sempiterna: ꝛ impleat̄ visio ꝛ ꝓphetia: ꝛ vngatur sanctussanctorꝝ. De istis duobꝫ tp̄ibꝫ plena sunt oracula pr̄iarchaꝝ ꝛ ꝓphetarum

III. tp̄s Tertiū impletōis in apl'is: quoꝝ tp̄i ꝛ negocio fuit tp̄s ꝛ oportunitas. vñ apl'us Gal'. iiij. At vbi venit plenitudo tp̄is misit deus filiū suū natū ex muliere factū sub lege vt eos q̄ sub lege erāt redimeret vt adoptōez filioꝝ recipemus. q̄si dicat. ille q̄ ꝓmissus fuit pr̄iarchis expectatus a ꝓphetis nūc exhibet̄ apl'is ꝛ nobis. q̄propter dic̄ apl's Heb. i. Multipharia multisq̄ modis olim deus loquēs pr̄ibꝫ in ꝓphetis nouissime diebus istis locutus ē nobis in filio suo quē cōstituit heredē vniuersoꝝ ꝑ quē fecit ꝛ secula. ideo deus veritatis q̄ nec falli pōt nec fallere nouit vt nos letificaret d̄ ꝓmissi, ꝛ expectati exhibitione: misit hodie angelū suum q̄ nos letificauit ꝛ edificauit de impletōe ꝓmissi dicēs: Natus est nobis ꝛc̄. ꝛ ideo annūcio vobis gaudiū magnū. Magnuz q̄ ꝓpe pr̄iarchis ꝓpter ꝓmissionē dn̄i magnū certe ꝓphetis ꝓpt̄ expectatōez necessariā. magnū infallanter apl'is ꝛ nobis ꝓpter redemptōez fiēdam oīuz. De qua dauid ps̄. Redēptionem misit dn̄s ꝓpl'o suo mādauit in eternum testamentū suū. ideo recte dicit angelus. Natus ē nobis hodie saluator. in quibꝫ v̄bis notant̄ q̄tuor. Primo euidētia edite ꝓlis in ꝑncipio Natus ē. Secūdo excellētia dicte plebis cū addit̄: nobis. Tertio ꝯgruētia debiti tp̄is cū adiungit̄: hodie. Quarto efficacia collati mūeris cū ꝯcludit̄: saluator. De ꝑtibꝫ ꝓcede ad placitū. Veritates vel ꝯsiderationes req̄re in ceteris sermonibꝫ supra. ꝛ inuenies in abundantia ꝛc̄.

Questiones de xp̄i natiuitate.

Olēt fieri de cristi natiuitate septem q̄stiones circa solennitatem istius diei.

Quaꝝ ꝑma est. q̄re xp̄us tm̄ tardauit I. q̄stio. suū aduentū in carnez. ꝛ assignant̄ tres rōnes. Prima vt ex tarditate cognosceret̄ q̄ta fuit grauitas culpe Ade. Scd̄a vt hō cognosceret ꝙ ꝑ se vel ꝑ sua merita nō poterat satisfacere infinito bono cū sit ip̄e finita creatura ꝛ culpa erat infinita. Tertia vt cog̃sceret ꝙ solū tp̄e gr̄e

xp̄s debebat hūanū genus redimere. ⁊ sic oꝑtebat ꝙ tp̄s legis nature: ⁊ tp̄s legis scripture p̄cederet. s. ab adā vsq̄ ad Moysen ⁊ inde vsq̄ ad xp̄m qđ tangit magr̄. iiij. sniaꝝ. di. ij. c. Si ꝓ. ne hoies
II. q̄o. putarent aliqđ tp̄s gr̄e p̄cessisse. Secunda si deus poterat aliter mundū saluare. Et dicit̄ ꝙ sic de potentia absoluta ⁊ sine incarnatōne ꝟbi: sed nō fuisset iustum. nam iusticie cōpetit quodlibet malum punire ⁊ quodlibet bonū remunerare contra quosdā ignorātes qui dicunt: Bonū factū in mortali pctō nihil valere cū maxime ad septē valeat. Sed hoc ideo dicūt: qꝛ nō intelligūt. cū igit̄ deus sit regula ⁊ forma iusticie debuit velle humanū genus puniri de pctō qđ fecit. ⁊ qꝛ nulla pura creatura poterat deo satisfacere congruū fuit dei filiū incarnari
III. q̄o. ⁊ satisfacere qđ ⁊ fecit. Tertia quare deus pr̄ vel spūsscūs nō assūpsit carnez humanā sz tm̄ filius. Et dicit̄ ꝙ potuissent. sz ꝯueniētius fuit ꝙ solus filius incarnaret̄. s. ne nomē filij ad plures descēderet. ⁊ sic paternitatē vel filio ꝝ pluralitatē in illa summa ⁊ vera trinitate aliq̄s
IIII q̄o auderet ponere Quarta q̄re nō redemit demones sicut hūanā naturā. Et dicit̄ ꝙ nō fuisset ꝯueniēs: qꝛ demones peccauerūt in spm̄sanctū qđ nō remittit̄ in hoc seculo nec in futuro. qđ cōmittit̄ du-
B obꝫ modis. Primo ꝑ obstinatōez ⁊ desperatōez. Obstinatio ē malicia mentis
C indurata ꝑtinacia ꝑ quā homo fit impenitens. Desperatio est qua q̄s penitus diffidit de dei bonitate. ⁊ hoc pctm̄ dicit̄ irremissibile: qꝛ remitti nō pōt nisi vix ⁊ cū difficultate ⁊ raro. Glosa sup̄ epl̄az ad Rom̄. In pūcto solū mortis remittit̄ nunq̄ ante. tn̄ pōt remitti: qꝛ pōt dolere.
A Scđo peccare in spm̄sanctū ē ꝓpria malicia pctm̄ cōmittere ⁊ cū deliberato aīo velle in ip̄o ꝑseuerare. ⁊ de eo nunq̄ penitere. tal̄ em̄ ē obstinatus ⁊ finalit̄ in impenitētia desperat⁹. sic igit̄ demōes peccauerūt. ⁊ iō ꝓ ip̄is nō debuit xp̄s descēdere. hūanū ꝟo genus nō peccauit in spm̄sanctū. sz solū in pr̄ez ꝓpter debilitatem. ⁊ in filiū ꝓpter ignorantiā ⁊ cecitatem: qꝛ ꝑmiserūt se a demone decipi. ⁊ iō ꝓpter eius liberatōez xp̄s descēdere debuit. Quinta vtꝝ natiuitas xp̄i fuerit V. q̄o
nota oībꝫ angelis ⁊ demonibꝫ. Et dicit̄ ꝙ nō oībꝫ angelis. vn̄ in eius ascensione di. Isa. lxiij. Quis ē iste q̄ venit de edom tinctis vestibꝫ de bosra. Edom interp̄tat̄ sanguineus ⁊c̄. Bosra interp̄tat̄ tribulatio vel germinās. qđ non dixissent si sciuissent. Demōibꝫ ꝟo nō fuit nota nec etiā maioribꝫ. ⁊ ideo dicit vnus eoꝝ. s. lucifer vt credit̄ Math. iiij. Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiāt. Et ideo sacr̄m incarnatōis secretū fuit eis: vt nō impedirēt hūani geuer̄ redēptionē. Cū solatiū sit miseris socios habere penaꝝ.
Sexta si posset q̄s demōstrare iudeis VI. q̄o.
verius filiū dei incarnatū. Et dicit̄ ꝙ sic Primo ꝑ illud Gen̄. Nō auferet̄ sceptrū de iuda ⁊ dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus ē: ⁊ ip̄e erit expectatio gētiū. ergo sceptro a iuda remoto sequitur xp̄m incarnatū ⁊ natum Scđo habet̄ ꝑ Dan̄ ꝙ a captiuitate iudeoꝝ sb̄ Dario rege chaldeorum vsq̄ ad xp̄m debebāt trāsire septuaginta hebđe accipiēdo diē ꝓ anno. ⁊ sic faciūt. cxl. annos. cū igit̄ hi ⁊ plures trāsiuerint sequit̄ ꝙ xp̄s iā venit. Tertio ꝓpter pctm̄ idolatrie steterūt filij israel in deſto. xl. annis ⁊ postea in terrā ꝓmissionis sic̄ in ꝓpria a deo sibi data intrauerunt qđ pctm̄ idolatrie erat summe deo detestabile. Cū igit̄ nūc sint a patria illa: a morte xp̄i citra expulsi ⁊ p̄uati: nec apparet signū reductōis. sequitur ꝙ ꝓpter maius ⁊ g̃uius pctm̄ illo reg̃ ⁊ territorio sint p̄uati. sz nullū pōt dare g̃uius pctm̄ illo nisi mors xp̄i filij dei viui g̃ ⁊c̄. Quarto ante aduentū xp̄i iudei habebāt ꝓphas. sz postq̄ xp̄m occiderūt nullū habuerūt ꝓpter eoꝝ pctm̄ g̃ ⁊c̄. Luce. xvi. Lex ⁊ ꝓphe vsq̄ ad iohannem. ⁊ paꝝ infra. Et oīs in illud vim fac̄. Quīto ante xp̄i aduentū multa signa ⁊ mirabilia habebāt a deo: sz abinde nullum habuerūt nec reuelatōez ꝓpter eoꝝ pctm̄ ergo ⁊c̄. Septīa vtꝝ xp̄s deus ⁊ hō VII. q̄o

verus possit dici creatura. Et p̄mo dr̄ q̄ xp̄s nō ē nec dici dz creatura. Primo ne deueniret̄ in errorē arrij dicētis xp̄m purā creaturā esse. Scd̄m: qr qd̄ est eternū nō dz dici creatura: sic nec xp̄s cū sit eternus. ideo dic̄ iudeis Jo. viij. Añq̄ abrahā fieret ego suz. Tertio q̄libet creatura cū sit facta dr̄ filia trinitatis cū opa trinitatis ad extra sint indiuisa. ⁊ sic xp̄s esset filius toti⁹ trinitatis qd̄ ē falsum. nam tūc eēt suij p̄ius filius idē xp̄s. vel q̄ternitatē poneremus in trinitate. qd̄ esset error abbatis Joachim. ⁊ sic nō dz dici creatura: nec q̄ creator fact⁹ sit creatura: sz nec ecōuerso. sz qd̄ ē deus ⁊ hō ver⁹. nec xp̄s inq̄tū hō est creatura: qr hec ē falsa xp̄s ē creatura nec inq̄tū deus. igit̄ xp̄s nullo mō pōt esse creatura Rogemus ergo deum patrem ⁊c̄.

Trum natiuitas

xp̄i fuerit natural'. Et videt̄ q̄ sic Math. i. Maria pepit filiū suū p̄mogenitū ⁊ vocauit nomē eius iesum. ⁊ sic xp̄s fuit genitus a mr̄e. Gn̄atio aūt s̄m Hyla. li. de tri. ē opus nature g̊ xp̄i natiuitas fuit naturalis. Cōtra qr gabriel loquēs btē ꝟgini Lu. i. di. Spūs sanctus supueniet in te ⁊ ꝟtus altissimi obū. ti. ideoq̄ qd̄ nas. ex te san. vo. fi. dei opatio aūt ꝟtutis altissimi ē spūalis g̊ ⁊c̄

Circa istā q̄stionē ad declarandā xp̄i natiuitatē sunt nouē articuli declarandi

I. articulus. Primus de veritate natiuitatis. Cuius veritas ē: qr in nouo testō ē multum manifesta. ideo de veteri testō q̊ꝝ testionia solēt magis accipi sunt ad h̊ adducēda. Est aūt notandū q̄ in lege veteri sunt q̄tuor gn̄a hoiuz solēnia. Primū p̄riarchaꝝ q̊ꝝ p̄ncipales sunt abraā: ysaac: ⁊ iacob. Scd̄m pontificū: q̊ꝝ p̄ncipales sunt moyses ⁊ aarō. De aarō certū ē q̄ fuerit sūmus pōtifex. ⁊ de Moyse dubiū eē nō dz: qr aarō ꝯsecrauit. Unde dauid ps̄. Moyses ⁊ aarō in sacerdotibus eius: q. d. solēniores sunt. Tertiū regū q̊ꝝ p̄ncipales fuerūt dauid ⁊ salomon. Quartum ꝓphetaꝝ q̊ꝝ p̄ncipales fuerūt Isaias: hieremias: ezechiel: ⁊ daniel. Per istos quatuor ordines sctōꝝ patꝝ fuit xp̄i natiuitas in veteri testō ordinata. Primo fuit a p̄riarchis certitudinaliter p̄uisa. vñ iacob moriēs bn̄dicens filiū dixit Gen̄. xlix. Nō auferet̄ sceptrum de iuda ⁊ dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus est: ⁊ ip̄e erit expectatio gentiū In q̊ notat̄ q̄ ista missio erat sibi manifesta futura: qr nullus ꝓbꝫ loquēs alteri sumit nisi qd̄ est sibi notū. ⁊ ideo iacob h̊ testimoniū fert q̄si p̄nunciādo. sz sicut de ꝓmissione ꝑ se nota. iō dicit donec veniat ⁊c̄. Nō em̄ annunciauit. xij. p̄riarchis aliq̄d esse ventuꝝ: sz ipsum tanq̄ oibꝫ notū. Ex quo colligit̄ q̄ postq̄ facta ē a brae ꝓmissio de xp̄o. vñ dictū est ei. xxij. Gen̄. In semīe tuo bn̄dicent̄ oēs gētes terre. Extunc oibꝫ de illo gn̄e erat notū xp̄m de eis esse nasciturū. ⁊ ideo dr̄ Exod̄. xl. q̄ p̄mus pōtifex erat ꝓ ꝓpl'o in his q̄ ad deū ꝑtinēt. Scd̄o fuit a pōtificibꝫ indubitāter credita. ⁊ iō moyses p̄supponēs fidē di. deo Exod̄. xl. Obsecro dn̄e mitte quē mis. es. vbi aliđ supponit ⁊ aliud petit. Supponit enim xp̄m q̄nq̄ esse mittendū: ⁊ petit vt ꝓmissum indelate seruet̄. Tertio fuit a p̄ncipibꝫ fiducialiter postulata. ⁊ iō dauid dubitans ne ꝓpter multitudinem peccatoꝝ ꝓmissio tardaret̄ vel reuocaret̄ dicēte ps̄. Propter dauid seruum tuum non auertas faciem xp̄i tui. Quarto fuit a ꝓphetis fideliter ꝓmissa Malach. iij. Orietur̄ vobis timentibꝫ nomen meuz sol iusticie. De quo parum supra dicit. Statim veniet ad templum sanctum suum dn̄ator quem vos queritis: ⁊ angelus testamenti quem vos vultis. Et sic ptz q̄ hec natiuitas in veteri testamēto de futuro fuit certa: sicut nunc de p̄terito stat clara. Scd̄s articulus q̄d est xp̄i natiuitas. Et dr̄ s̄m scripturā q̄ ē q̄druplex. II. articulus. E

Prima est q̄ de vtero dei p̄ris eternaliter ē genitus. sicut dic̄ ꝓpha dauid i ps̄ Ex vtero añ lucifeꝝ genui te. in ꝑsona p̄ris ad filiū. Scd̄a est s̄m quā natus est ex vtero virginis. de qua Mathei. i.

Dō in ea natū est de spūsctō est. dicente angelo ioseph. Tertia fm quā natus est ex vtero ꝑginis. de q̄ Luc. i. Dō nascet ex te sanctū vocabit filꝰ dei. Quarta est fm quā natus ē de synagoge vtero p nouī sacrī regeneratōez. s. qñ fuit a Johāne baptizatus Math. iij. Venit ihs a galilea in iordanē ad iohēz vt baptizaret ab eo vbi Amb. dicit q̄ tūc fuit renatus sacrīs. de q̄ natiuitate dicit xp̄s nyco demo Joh. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua t spūsctō nō pōt introire in regnū dei. Nūc aūt nō de xp̄i natiuitate eternali de q̄ Isa. xxxvij. Generatiōez eius q̄s enarrabit. Nec de ea fm quā natus ē de synagoga. nec de ea fm quā natus est in vtero btē ꝑginis: qz spectāt ad alias solēnitates: sz de ea fm quā natus ē de ꝑginis vtero quā hodie solēnizamus ē pñs intentio. Et notandū q̄ ista natiuitas unitat illā fm quā natus ē de vtero dei patris q̄drupliciter. Primo: qz vtraq̄ totalis ē. sicut em̄ filius eternaliter genitus ē de substātia patris: t substantiā suaz totaliter nō pticulariter habuit a patre. ita tpaliter totā substantiā recipit a matre: lz alij filij prim a pr̄e t ptz a matre substantiā sumāt. ideo totā germanitatē xp̄s habuit solū a mr̄e quā alij filij habent a patre t a matre. ideo dicit apl's Gal'. iij. Misit deus filiū suum factū ex muliere. Scōo: qz vtraq̄ singularis: qz sicut xp̄s est oīno sine matre in excelsis: ita oīno est sine patre in terris fm Orige. sup Math. Tertio: qz vtraq̄ ꝑbalis. sicut em̄ pater eternus dicēdo gignit verbū. i. filiū sibi ꝙ substātialem. sic btā ꝑgo angelo nūciante ꝑbo cōcepit filiū. vñ de ea dicit Nescīes virgo vir: verbo cepit filium. Quarto: qz vtraq̄ incōprehēsibilis. nullus em̄ intellectus creatus pōt attingere ad istū natiuitatis sacrm. ideo dicit Leo papa in sermone natiuitatiſ q̄ nō solū ad diuinā: sed etiā ad humanā natiuitatē t generationē ptinet illud ꝓpheticū Generatiōez eius q̄s enarrabit ꝛc. Tertius articulus q̄liter xp̄s fuit natus. t dicit q̄ xp̄i natiuitatē excellentissime declarat ꝓpheta ps. dicēs. In sole posuit tabernaculū suū t ipe tanq̄ spōsus ꝓcedens de thalamo suo. vbi ꝓpheta p̄mittit misteriū incarnationis in tabernaculi apositōe p̄mo. Secūdo adiūgit natiuitatis sacrm in spūs sancti ꝓcessione: qz sacrm natiuitatis sine misterio incarnatōis bñ oñdi nō pōt. I. ps as.

Quantū ad misterium incarnatōis q̄ notat ibi In sole posuit tabernaculū suū sunt tria videnda. Primo q̄s est iste sol. Scōo q̄d est istud tabernaculū. Tertio q̄d est q̄ tabernaculū istud positū est in sole. Circa p̄mū dicit iste sol fuit deitas xp̄i. vñ Dion. li. iij. de di. no. dicit q̄ iste sol visibilis est enidēs trinitatiſ imago qō pz ex dictis suis t bti Aug. Primo: qz iste sol illuminat oīa corpa supcelestia que de sui natura sunt opaca fm eundē. t ita deitas clarificat oēs scōs q̄ sunt in celo ad modū fidei q̄m oīnātes t hoc irradiatōe hierarchica Eccl'. xlij. Sol illuminās p oīa respexit: t gl'ia dñi plenū ē opus eius. Scōo sol nō solū celestia illuminat. sed etiā terrena ordinat t fecūdat. t sic deitas nō solū supioza sz etiā inferioza cuncta disponit t ordinat Isa. vlt. Ego generatōez cūctis tribuo. I. q̄situ.

Tertio sol occultat ignota manifesta facit t sic lux diuina irradiat ad cognoscendū ꝓtutes imutabiles: vt dic Aug. in li. de vera religio. Quarto sol obfuscat oculos debiles. vñ oculus noctue nō pōt videre solem. t sic oculi creature nō pñt intelligere claritatē deitatis Exo. xxx. Nō videbit me homo t viuet. Et iō notandū q̄ sicut gratuz est hūano oculo videre naturalē solem Eccl'a. xi. Dulce lumē t delectabile ē oculis videre solem ita felicitas sctō ꝓstat in visione deitatiſ fm Aug. i. de tri. t ideo p solē frequēter in sacra scriptura designat deitas. Circa scōm dicit q̄ p tabernaculū intelligit xp̄i hūanitas que p tabernaculū federis fuit multipliciter figurata. vt ptz Heb. ix. p totū. sed maxime oñdit q̄drupliciter Primo: qz tabernaculuz federis fuit tabernaculū testionij appellatum. t sic xp̄s III. q̄situm. II. q̄situ

III. ar.

natus est in nostra humanitate vt testi/monīū phiberet veritati Jo. xviij. Ego in hoc natus sum t ad hoc veni in mundum vt testimonīū phibeā veritati. Secundo: qz sicut illud tabernaculū fuit inūctum t ꝓsecratū oleo vnctōis Exo. vlt. Mense ꝓmo ꝓma die mensis eriges tabernaculū testimonij. t paulo infra. t oīa vnctōnis oleo ꝓsecrabis vt sint sancta/sanctoꝝ. sic xp̄s fm humanitatē fuit vnctus. Xp̄us em̄ grece latine vnctus dicit p̄s. Unxit te ds ds tu⁹ oleo leticie p̄ cōsortib⁹ tuis. i. sup oēs alias creaturas. q̄ vnctio in sacra scp̄tura vocat datio spiritussancti. t xp̄o fuit datus nō ad mensuram. ideo dicit Petrus ad Cornelīū Actuū. x. Quō unxit eū. s. xp̄m deus spū/sancto t ꝑtute. Tertio: qz sicut tabernaculū fuit diuina maiestate t gl'ia repletū Exo. vl. Operuit nubes tabernaculum testimonij t gloria dñi impleuit illud. sic xp̄i humanitas in instanti sue ꝯceptionis fuit gl'a deitatis repleta. fuit em̄ xp̄s tūc ita ꝑfecte btūs q̄tū ad aiaz sicut est nunc. fm oīm theologos Col'. i. In ipo complacuit omnē plenitudinē diuinitatis habitare. Quarto: qz sicut in illo tabernaculo fuerūt sancta sanctoꝝ collocata vt p̄z Exo. vl. sic deus q̄ est sctūsctōꝝ in xp̄i humanitate ꝑfectissime habitauit Col'. ij. In quo sunt oēs thezauri sapie t scie absconditi. t infra. In ipo inhabitat oīs plenitudo deitatis corpaliter. t sic p̄z quō xp̄i humanitas ꝯuenientissime dicit tabernaculū federis: qz in ea fuit facta ꝯfederatio t reconciliatio humani generis Col'. ij. Delens qd̄ aduersus nos erat chirographū decreti qd̄ erat ꝯ/riū nobis. t ipm tulit de medio affigens illud cruci. III. q̄/situm. Circa tertiū est notanduz q̄ ꝓpheta nō dicit a ꝑtio In tabernaculo posuit solē. Iz dicere potuisset cuz deitas habitauerit in humanitate Gal'. iij Misit deus filiū suū factū ex muliere. qd̄ clarius dictū fuisset quadrupliciter. Primo: qz in sacr̄o incarnatōnis ministrat deitas nō substantificat in humanitate Iz ecōuerso humanitas in deitate quasi vt accidens in subiecto. vt p̄z. iij. sn̄iaꝝ di. i. t ideo melius dī humanitas in deitate q̄ ecōuerso. sicut melius dī lux in sole q̄ sol in luce. Secundo: qz duo ꝯiunguntur quoꝝ vnū excedit reliquuz. t melius est dicere excessum in excedēte q̄ ecōuerso. Sicut melius dī caput in corpe q̄ corpus in capite. Rō est: qz maius a minori ꝯtineri nō p̄t: vt celū a terra. t qz deitas in xp̄o excellit humanitatē in infinitū. ideo melius est dicere humanitatē eē in diuinitate q̄ ecōuerso. Tertio quādo duo ꝯiunguntur quoꝝ vnū est p̄existēs t aliud est aduenīēs: melius dī aduenīens in p̄existente q̄ ecōuerso. cum illud qd̄ inest p̄supponat illud cui inest: Iz deitas p̄existit humanitati xp̄i. g̃ t̄c. Quarto: qz in hac vnione ē ꝯsentire duos modos vel motus oppositos. Unū inclinationis ex pte dei. Alterꝝ eleuatōis ex pte humanitatis: qz dī eleuata t assumpta. t ꝑmus motus est deorsum. t secundus est sursum. t qz motus sursum videt p̄ncipalior fm q̄ est ad meliorē terminum: ideo ab ipo fit denominatio sicut a ꝑncipali. Et qz humana natura est assumpta t deus est inclinatus in homine. ideo cōueniētius dī humanitas in deitate. t iō bñ dixit ꝓpheta. In sole posuit tabernaculū suū. i. humanitatē in deitate substantificauit. Circa secundā ꝑtē istius articuli que agit d̄ xp̄i natiuitate tacta cū sequi. Et ipe tanq̄ spōsus ꝓcedens de thalamo suo tanguntur tria. s. Primo q̄s sunt iste thalamus. Secūdo q̄s fuit spōsus. Tertio quomō ꝓcessit de thalamo.

Circa ꝑmuz dī q̄ thalamus iste fuit vterus ꝑginalis in quē dei filius libenter intrauit. Sz notanduz q̄ thalamus debet habere q̄tuor ad hoc q̄ q̄s ipm libenter inhabitet. Primū vt sit firmiter edificatus: qz nullus libenter intrat domū ruinosaz. t q̄to maior tāto peius

Secundū vt sit ꝯdecēter luminosus qz in obscuro nullus letat. Tertiū vt sit ꝯueniēter mūdatus: qz nullus libēter ꝓfanat. Ambro. in sermone de aduētu dicit q̄ suscepturus senioꝝ ē se domum

mūdat. Quartū vt sit honorabilier ornatus: qꝛ dom⁹ vacua nō sufficit ad recipiendū nouā hospitē dignū honore. sed thalamus btē ꝟginis Primo fuit firmit̄ edificat⁹ qꝛ ab origīe sua ita fuit in gr̄a ꝯfirmata vt nec mortalit̄ nec venialiter peccare potuit. vt ꝓ tāto di. ꝓpha in ps̄. Deus in medio eius nō cōmouebit̄: adiuuabit eā d̄s mane diluculo: qꝛ ip̄aꝫ cōfirmauit in sue ꝯceptōis exordio. ⁊ ideo nō fuit ꝑiculuꝫ xp̄o intrāti sicut ē alijs q̄ in tali ingressu pctō moriunt̄ originali. i. Coꝝ. xv. In adā oēs moriunt̄. Scd̄o fuit sufficiēter illumīatus. qꝛ cū fides sit lumē aīe rōnalis ip̄a fuit fide plenissima. vñ Aug⁹. dic̄. Fide ꝯcepit: fide suscepit: nō incredula sermonib⁹ angeli. Ambro. sup̄ Luc̄. Ut audiuit hec maria nō q̄si incredula de oraculo: nec q̄si incerta de nūcio. ⁊ paꝝ infra. Festina p̄ gaudio in montana ꝑrexit. Ideo dicit Elyzabeth Luc̄. i. Btā q̄ credidisti: qm̄ ꝑficient̄ ea que dicta sunt tibi a dño. Tertio fuit ꝯueniēter mūdatus: qꝛ ab oī macula cuiuscūqꝫ pctī. vt de ip̄a dicat̄ illud Sap̄. vij. Cādor ē lucis eterne ⁊ speculuꝫ sine macula Cā. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō ē in te. ⁊ ꝓ filio in assūptiōe hūane nature dicat̄. Nihil inq̄natū in illā incurrit. Quarto fuit honorabiliter ornatus: qꝛ btā ꝟgo nō solum fuit a pctō p̄seruata: sꝫ etiā donis spūalib⁹ adornata. ps̄. Sāctificauit tabernaculū suū altissi. ⁊ ideo fili⁹ dei libēter ip̄m inhabitauit ⁊ ip̄m dilexit. ps̄. Dilexi decorē domus tue ⁊ locū habitatōis gl̄ie tue Cā. i. Lectulus noster floridus: ligna domoꝝ nr̄aꝝ cedrina. Et q̄ xp̄s ip̄aꝫ libēter inhabitauerit pꝫ ex duob⁹. Primo: qꝛ tp̄s incarnatōis festinauit q̄tū honeste potuit. Et ideo cuꝫ btā ꝟgo. xij. esset annoꝝ angelo nunciāte ip̄m ꝯcepit. ⁊ ideo q̄cito btā ꝟgo apta ad ꝯcipienduꝫ fuit xp̄s q̄tum valuit de potentia ordinata ad ip̄aꝫ venit. Secundo: qꝛ sicut libēter ad ip̄aꝫ venit: sic libentissime in ip̄a habitauit quadruplici rōne ad hoc concurrente. Prima: qꝛ libenter q̄s inhabitat in domo ꝓpria. Nā Berzallai potius elegit manere in domo ꝓpria in pace q̄ꝫ in domo regia iu pompa ⁊ gloria: regia: vt pꝫ. ij. Regū. ix. Ueni dicit dauid ad Berzellai: vt requiescas securus mecū in Hierusalem ⁊c̄. Et respondit: Obsecro vt reuertar seruus tuus ⁊ moriar in ciuitate mea ⁊ sepeliar iuxta sepulchꝝ patris mei ⁊ matris mee. Secundo qñ domus est pulchre depicta: qꝛ picture delectāt visum ⁊ alliciunt ad habitandū: sicut varia opera tabernaculi detinebant ipsum: ne populus flueret ad idolatriā. vt pꝫ Exod̄. vl. Tertio qñ domus est secreta. Nā mundani homines libēter habitāt in locis tumultuosis ⁊ inq̄etis. sꝫ ecōtra pꝫ de Judith. Judith. viij. q̄ in superiorib⁹ domus sue fecit sibi secretū habitaculum. Quarto qñ domus est signata. Unde ⁊ rex assuerus mādauit sub pena vite vt nemo nisi vocatus intraret thalamum regis. vt pꝫ Hester. iiij. Sed ad ꝓpositu ꝫ vterus ꝟginis beate habuit istas ꝯditōes. Primo: qꝛ deo fuit appropriatus. qꝛ p̄ma omnium mulieꝝ deo castitatē vouit: vt dicere posset illud ꝓuerb̄. viij. Dñs possedit me in initio viaꝝ suaꝝ añq̄ꝫ q̄cq̄ꝫ faceret a p̄ncipio: ab eterno ordinata sum. Et solus xp̄s ip̄aꝫ inhabitauit. In cuius figura solus pontifex summus in sancta sanctoꝝ semel in anno ītrabat. vt pꝫ ad Heb̄. ix. Secundo. qꝛ miris ꝟtutib⁹ fuit decorata: vt ꝓ ea dicat sapiēs Sap̄. vij. Omnē habens ꝟtutē oīa ꝓspiciēs.

Tertio qꝛ secretissima fuit. Nam misterinm incarnatōis filij dei nullus scire potuit: donec ꝑ angelum reuelatum fuit Joseph Math̄. i. Joseph fili dauid noli timere accipere Mariā coniugē tuam quod em̄ in ea natum est de spūsancto est. Quarto fuit singularissima: qꝛ ꝟgo manens integra ⁊ sigillo ꝟginitatis saluo penitus xp̄m concepit ⁊ peperit. Et ideo bene dicit de ea Ezech̄. xliiij. Et conuerti me ad viam porte sanctuarij exterioris que respiciebat ad orientem ⁊ erat clausa. Et infra. Princepsq̄ꝫ

ipe sedebat in ea. Et ideo nimirum si xps libenter ipm inhabitauit: ⁊ ibidem plus alijs moram traxit saltem per dies quadraginta sex anteq̄ animaret scdm Augustinū. iiij. de trini. Hec autem simul fuit caro ⁊ animata caro: ⁊ dei caro fm Damascenū in. iij. sententiaꝝ suaꝝ.

Circa secundū scz q̄s fuit sponsus. ⁊ dicit q̄ dei filius q̄ fuit in vtero beate ꝟginis desponsatus. Nam despōsatio est sacramenti ꝯiunctio. ista autem copula verbi ad naturam humanam sacramentalis fuit. sacramentum em̄ incarnatōis est supremum sacramentū omniū sacramentoꝝ ad xpm ꝑtinentiuz. Ista autem desponsatio quadrupliciter declaratur

Primo: qꝛ sicut ad sacramentū matrimonij ꝑ fidem req̄rit ⁊ sufficit mutuitas ꝯsensus expressi: ita in xpi incarnatione nō fuit ista vnio ꝯsumata donec beate ꝟginis fuit ꝯsensus expressus Luc. i. Ecce ancilla dñi fiat mihi scdm verbū tuū.

Secundo: qꝛ sicut ad matrimonium req̄rit disparitas ortus: qꝛ non possunt de iure matrimonio copulari nisi distantes origine sanguinis: vt patet per gradus ⁊ lineas: ita fuit h̄ scz magna distantia naturarum: qꝛ in nullo se attiebant natura diuina ⁊ humana. quod admirās ꝓpheta di. in ps̄. Simul in vnum diues ⁊ pauper. Tertio: qꝛ sicut matrimonium est copula indissolubilis Mar. x. Itaq̄ nō sunt duo sed vna caro. quod deus ergo ꝯiunxit homo non separet. ⁊ Math. vij. Qui autem dimiserit vxorē excepta causa fornicatōis facit eam mechari. ita hec copula est omnino indissolubilis: qꝛ naturā quā deus semel assumpsit nunq̄ dimisit fm Ansel. li. Cur deus homo Isa. xxxiij. Funiculi eius nō rūpent: qꝛ solūmō ibi magnificatus ē dñs deus noster. Quarto: qꝛ sicut matrimoniuz est ꝯiūctio p̄ncipalis: qꝛ ex ipo dependēt cetere necessitudines Gen. ij. Quāobrē relinquet homo p̄rez ⁊ mr̄ez ⁊ adherebit vxori sue. ⁊ erūt duo in carne vna. ⁊ idē dic̄ saluator Mar. x. ita ista copula fuit p̄ncipalissima inter oēs q̄ cogitari pñt. ⁊ ideo bñ dic̄. dicendo q̄ ista vnio est maxia sup omēs alias: excepta vnione diuiaꝝ ꝑsonaꝝ in rebꝫ naturalibꝫ lz ī diuīs ꝑsonis fm Hyla. li. d̄ tri. nō sit vnio sz vnitas. Et ita dei filius dr̄ fuisse in vtero beate ꝟginis tanq̄ spōsus. qꝛ nostre humanitati q̄si matrimonialiter copulatus ⁊ ꝯiūctus. Et notandū q̄ dei filius in vtero btē ꝟginis fuit q̄drupliciter despōsatus. Primo cū btā ꝟgine. qꝛ fm btm̄ Aug. ipa p̄us fuit eius sponsa q̄ mater: qꝛ aīa deo g̃ta semp est eius sponsa iuxta illud. Desponsabo te mihi ⁊c̄. Et ista despōsatio fuit ꝑfecta ꝟginitas ꝑ ꝓpriū ꝯsensuz Luc. i. Ecce ancilla dñi fiat mihi ⁊c̄. Secundo cū aīa sua sanctissima vt pz. iij. sniaꝝ. qꝛ vt aīa rōnalis fuit vnita verbo. talis desponsatio fuit facta per ꝯsensum aīe in instanti in quo fuit creata cum plenitudine sapīe qꝛ alterius ꝑsone nō videt suffecisse consensus ad tam perfectum mr̄imonium.

Tertio cum sua mundissima carne: qꝛ non solum aīa sed etiā caro a verbo est assumpta Joh. i. Verbum caro factū est. Et ad hoc sufficit ꝯsensus mentis: sicut per solā voluntatem corpora martyrum copulauit xpo. Quarto cuz humanitate perfecta. qꝛ fm Damascenuz lib. de tri. ipe assumpsit humanitatē perfectā que resultat ex aīa ⁊ corpore. ⁊ ista desponsatio non mansit in triduo mortꝫ xpi. qꝛ tunc xps non fuit homo. vt pz. iij sniaꝝ. di. vij. sed repata fuit in resurrectione. Et ideo qꝛ xps fuit in ꝟginis vtero matrimonialiter desponsatus: dr̄ illo tempore fuisse sponsus. Circa tertiuz est notādum q̄ aliter ꝓcedit de thalamo inimicus. ⁊ aliter amicus. Primo em̄ de inimici nociua presentia thalamus conturbat. Secūdo inimicus in thalamo plagat: qꝛ insurgunt repente habitatores ꝯtra inimicū. Tertio de thalamo violenter expellit inimicus: qꝛ eius pñtiā domestici ferre nō pñt ⁊c̄. Quarto de thalamo malignanter egredit frāgens ⁊ discerpens q̄ta pōt. Quinto ex ingressu inimici thalamus maculat.

Et istũ modũ seruãt cõmuniter egrediẽtes ex vtero materno. Primo em̃ maternus vterus ꝯturbat̃: qꝛ q̃ cito anima corꝑi infundit̃ incipit fetus matrẽ molestare. Secũdo ibi fetus ꝑcutit̃ plaga letali originalis culpe: ita ꝙ si ibi moreret̃ absq; dubio eternaliter damnaretur.

Tertio de vtero violẽter expellit̃: qꝛ sicut natura ꝑ vim expulsiuam expellit nociua ⁊ suꝑflua. sic natura expellit fetum ꝑfectũ materni vteri nociuũ ⁊ euomit. Quarto quasi malignãter egreditur. aꝑit em̃ violẽter ⁊ frãgit claustra materna. ⁊ ideo ꝑmogenitus in lege dicebatur aꝑiens vuluam: qꝛ materna claustra cum ingenti ꝑssura dissoluit. Quinto egressus vituꝑat̃: qꝛ mulier immũda remanet septẽ dieb⁹ a ꝯsortio viri ⁊ ab ingressu intẽpli. vt pꝫ Leuit. xij. Et puer vituꝑat̃ labe pctĩ originalis ⁊ ideo ip̃m abominant̃: qꝛ ip̃m suꝑ oĩa detestant̃. sꝫ spõsus oꝑposito mõ se hꝫ. Primo: qꝛ ex pñtia sponsi thalamus iocũdat̃ Canti. i Lectulus noster floridus. Secundo nõ ibi plagat̃: sꝫ deosculãdo iocũdat̃ Cã. i. Introduxit me rex in cellaria sua: exultabimns ⁊ letabimur in te. Tertio non expellit̃ sꝫ ingredit̃ ⁊ egredit̃ ad placitũ Cãti. ij. Ne suscitetis neq; euigilare faciatis dilectam donec ip̃a velit.

Quarto mãsuete ingredit̃ ⁊ egredit̃. Judith. xij. Precepit cubicularijs suis: vt sicut placeret illi ingrederet̃ ⁊ egreret̃. Quinto egressus eius nõ maculat̃ nec thalamus eo remanet maculatus. sꝫ letus ⁊ iocũdus: qꝛ tota nuptiaꝝ solẽnitas est ad hũc finẽ Thobie. viij. Ingressa cubiculũ reꝑperit. s. spõsum ⁊ spõsam saluos ⁊ incolumes secũ pariter dormiẽtes: ⁊ reuersa nũciauit bonũ nunciũ. ⁊ sic xp̃s dĩ bñ ꝓcessisse ab vtero sic̃ spõsus de thalamo suo. Primo: qꝛ suũ thalamũ nõ ꝯturbauit: qꝛ btã ꝟgo nõ sensit dolores sicut cetere mulieres ꝑm Bern̄. Isa. vl. Anteq̃ ꝑturiret peꝑit masculuꝫ.

Scdo: qꝛ ibi plagatus nõ fuit sꝫ omnẽ plenitudinez gratie habuit. Roma. i. Qui ꝑdestinatus est filius dei in ꝟtute: ꝑm sp̃m sanctificatõnis. i. Coꝝ. xv. Sicut in adã oẽs moriunt̃: ita ⁊ in xp̃o oẽs viuificabunt̃. Tertio nõ fuit inde violenter expulsus: sꝫ ꝓpria volũtate fuit incarnatus. sic fuit natus ꝑm Aug. comparans eius natiuitatẽ ad mortẽ. Quarto: qꝛ benigne ⁊ nõ violẽter ꝓcessit: qꝛ sicut sol transit ꝑ vitrũ sine violẽtia: sic ⁊ xp̃s trãsiuit ꝑ vteꝝ btẽ ꝟginis sine violẽtia ꝟginitatis. Vñ cãtat ecclesia. Et exiuit ꝑ clausam portã deus ⁊ hõ. lux ⁊ vita. ꝯditor mũdi. Quinto non fuit ibi maculatus nec thalamus dehonestatus sꝫ multipliciter magnificatus ⁊ laudat⁹ Luc̃. ij. Annũcio vobis gaudiũ magnũ qd̃ erit omni ꝓp̃lo: qꝛ natus ẽ nobis hodie saluator q̃ est xp̃s dñs. ⁊ infra. Et factũ est cũ angelo multitudo mi. cele. exerlau. deuꝫ ⁊ di. Gloria in altissimis deo. ⁊ in terra pax hoĩb⁹ ⁊c̃. Quartus articulus qñ xp̃s fuit natus in quo ponunt̃ quatuor puncta. Primo de anno circa quẽ ponunt̃ quatuor veritates notabiles. Prima ꝙ xp̃s fuit natus in sexta mũdi etate ꝑm Aug. iiij. de trini. Prima etas mũdi fuit ab adã vsq; ad noe. Secũda vsq; ad abrahã. Tertia vsq; ad dauid. Quarta vsq; ad trãsmigrationẽ babylonis. Quinta vsq; ad partũ ꝟginis. Sexta ꝟo inchoata est a partu ꝟginis beate. ⁊ erit vsq; ad occultũ tꝑis finem. Et sic pꝫ ꝙ natiuitas xp̃i fuit ꝑncipium sexte etatis que corrñdet in hoĩe decrepitui. Prima em̃ hoĩs etas est infantia. Secũda pueritia. Tertia adolescentia. Quarta iuuẽtus. Quinta senectus. Sexta seniũ vel decrepitus q̃ vltima est. ⁊ ideo frequẽter in scriptura dĩ Xp̃us natus in fine seculoꝝ Ephe. i. Scd̃m bñplacitũ eius qd̃ ꝓposuit in eo in dispensatõe plenitudinis tempoꝝ instaurare oĩa in xp̃o q̃ in celis ⁊ q̃ in terris sunt in ip̃o Heb. ix. Nũc ãt sel' in cõsumatõe seculoꝝ ad destructõez pctĩ per hostiã suã aꝑparuit. i. per mortez. Et qꝛ xp̃s natus est in sexta etate di. Aug⁹. ꝙ xp̃s venit in tꝑe mũdi inueterati. Et ꝓprie qꝛ res nõ solet nouari nisi qñ est in-

IIII. articulus. ꝑmo de anno

I. ꝟitas

ueterata. ⁊ sic xp̄s q̄ venit ad renouādū mundum debuit nasci in mūdi senectute ſm ip̄m. ⁊ ideo rogabat sapiēs di. Eccl'. xxxvi. Innoua signa ⁊ īmuta mirabilia ⁊c̄. Scd̄a: q⁊ xp̄s fuit natus in. vi. millenario annoꝝ in mūdi origine. qd̄ pz ex nūeris veteris testamenti. Ex quo pz ꝙ sicut p̄mus Adā fuit factus. vi. die de terra īmaculata. ita scd̄s Adā. i. xp̄s de btā ꝟgine in. vi. seculo extitit natus: vt repatio trāsgressionis corrn̄deret. Seculum q̄ppe ē spaciū mille annoꝝ ꝓprie dr̄ ſm doctores. Tertia. q⁊ xp̄s fuit natus in septima hebdomada annorū ex quo fuit reuelatū misteriū incarnatōnis ⁊ passionis danieli. pz Dañ. ix. Et ꝙ post septuagintaduas hebdomadas annoꝝ fuerit sibi p̄nūciata mors xp̄i ⁊ ante fuit ꝑ q̄nq̄ hebdomadas lz vltima nō sit cōpleta. ⁊ ideo dicūt aliq̄ historie ꝙ ꝓpter hoc orta est heresis herodianoꝝ q̄ dicebant Herodē esse xp̄m: q⁊ regnabat in iudea tp̄e quo ꝓpha p̄nunciauit xp̄m esse venturꝝ Dañ. ix. In quo notant̄ duo ſm duos modos ibi ꝯtentos. Primum ꝙ annus natiuitatis xp̄i in Bethleē fuit annus q̄nquagesimus numero in millenarijs ⁊ hebdomadibꝫ q̄ dicebat̄ annus iubilei: vt pz Leui. xxv. ⁊c̄. Scd̄m ꝙ septem hebdomade q̄ sup̄sunt significāt septē dona sp̄ūssancti in q̄bꝫ ꝑfectissime xp̄s fuit natus dicēte ꝓpha Isa. xi. Egredie t̄ ꝟga de radice iesse: ⁊ flos de radice eius ascēdet. ⁊ req̄e. sup̄ eū sp̄ūs dn̄i sp̄ūs sapie ⁊ sp̄ūs for. ⁊ ꝯsi. scie ⁊ pi. ⁊ rep. euꝫ sp̄ūs ti. dn̄i. Quarta ꝙ natus fuit. xiij. anno mr̄is sue. quē cū ꝯcepisset āno. xij. necesse habuit ip̄m parere in. xiij. decursis. ix. mēsibꝫ ſm Aug. In quo notat̄ ꝙ in tali etate erat btā Agnes qn̄ fuit per agnū despōsata. in q̄ btā ꝟgo fuit cū ꝟginitate fecūdata. Scd̄o de mēse vbi notant̄ quatuor varietates. Prima ꝙ xp̄s natus est in mēse. x. ſm computationem hebreoꝝ: q̄ annū incipiūt a martio. Exod. xij. Mensis iste vobis p̄ncipiuꝫ mensiū p̄mus erit in mensibꝫ anni. In q̄ notat̄ ꝙ xp̄s fuit. x. mensibꝫ in vtero matris inclusiue. ⁊ sic in oībꝫ mēsibꝫ anni p̄ter Januariū ⁊ Februariū vt verificaret̄ in eo illud Sap̄. vij. Decē mensium tp̄e coagulatus sum in sanguine. Secūda ꝙ xp̄s natus ē in mēse. xij. ſm computatōeꝫ latinoꝝ: q⁊ p̄mus mēsis est ianuarius: vt pz in kal'. romanoꝝ. ⁊ sic december est. xij. mēsis. Iste aūt numerus ꝯtinet duplicatū sexenariū. ⁊ sexenarius ſm Aug. sup̄ Geñ. ad lr̄aꝫ est p̄mus nūerus ꝑfectus ad denotāduꝫ ꝙ xp̄s natus est in gemina ꝑfectōe. s. in summo gr̄e ⁊ glorie. vt dic̄ magister. iij. sniaꝝ. Tertia ꝙ xp̄s natus est in q̄rto tempe. scꝫ in hyeme. Sūt em̄ q̄tuor tempa anni. s. verestas: autūnus: ⁊ hyems: ad denotādum ꝙ post numeꝝ ternariū sequit̄ quaternarius. i. post trinitatem ꝑsonaꝝ sequit̄ q̄rta creatura. s. homo ꝓpter queꝫ multiplicatus est numerus creaturaꝝ sic̄ post q̄rtum numeꝝ pōt ꝯsequi numerādo in infinitum vt ꝑ his dicat ꝓpha in ps̄. Sapientie eius nō est numerus. Et q⁊ ista q̄rta creatura omniū inferioꝝ est dignissima. ⁊ maxime cum verbū sibi eam vniuit admirās apostol⁹ dicit Heb. i. Tāto melior angelis effectus q̄ꝫto differentius p̄ illis nomen hereditauit. Cui em̄ aliqn̄ angeloꝝ dixit: Filius meus es tu: ego hodie genui te? Et iteꝝ. Ego ero illi in p̄reꝫ: ⁊ ip̄e erit mihi in filiū. Et si dicat̄ ꝙ illud xp̄s sit sterilissimū fac̄ ad ꝓpositū: q⁊ sterilitas terre significat ꝟginis integritatē: ⁊ frigiditas extinctōeꝫ totalem ꝯcupiscētie. Quarta ꝙ xp̄us fuit natus in solstitio hyemali ſm Isi. li. ethimo. lz nūc celebret̄ ꝑ. ix. dies post: q⁊ reuertit̄ in. cxx. annis ꝑ vnū dic̄ ſm astrologos: ad denotādum ꝙ sic̄ sol tūc est in vltimo ⁊ infimo signo: ita xp̄s tulit carnē de īfimo gn̄e rōnabiliū Phil'. ij. Semet ip̄m exinaniuit formam serui accipiens.

Tertio de die. ⁊ dr̄ ꝙ nat⁹ fuit die dn̄ica ſm Aug. iiij. de tri. ⁊ eadē die passus q̄ natus q⁊ qn̄ feria. iij. ē dies ānūciatōis illo āno in die dn̄ica colit̄ festū natītatꝫ. q̄ dies ꝯsecrat̄ q̄druplici miraclo Primū fuit angelice creatōis Geñ. i. Dixit

de die

deus fiat lux: ⁊ facta est lux. i. angelica natura ſm Aug⁹. Scōm iſraelitice exultatōis qñ. ſ. viderūt egyptios mortuos ſup litus maris: ⁊ cecinerūt carmē Exo. xtiij. ⁊. xv. c. Nā ſm Greg. feria. vi. egreſſi erāt de egypto. ⁊ die ſabbati trāſierūt mare. vel die ſabbati facta ſunt hec duo.

Tertiū dñice reſurrectōis: qz die dñico reſurrexit xp̄s: vt teſtaꝝ q̄tuor euangeliſte. Nā paſſus fuit die veneris: ⁊ tertia die reſurrexit. Quartū ſpūſſancti miſſionis que facta eſt q̄nta die a reſurrectōe ī cluſiue. vt p̄z Actuū. i. ⁊. ij. c. que miracula habent attributōes ad xp̄i natiuitatem. Primo: qz ſicut angeli tali die fuerūt creati: ita eodem die fuerūt letati Luc̄. ij. Facta eſt cum angelo multitudo militie celeſtis exercitus laudeum ⁊ dicētiū: Gl'ia in excelſis deo ⁊c̄. Secundo: qz ſicut filij iſrl' letātes cecinerūt: ita ⁊ paſtores eadem die Luc̄. vbi ſup̄. Et reuerſi ſunt paſtores lau. ⁊ glo. deuz in om. que au. ⁊ vi. ſi. di. c̄ ad illos. Tertio: qz ſicut in reſurrectione fuit reunita humanitas deitati: ita ⁊ ipa die vnita fuit hūanitas apparēt̄z in carne. Quarto: qz ſicut in hac die miſſus fuit apoſtolis ſpūſſanctus: ita ⁊ magis ſm illos qui dicunt q̄ ſtella que eis apparuit fuit ſpūſſanctus: vt p̄ oib⁹ di. p̄pheta in p̄s. Hec dies quā fecit dñs exultemus ⁊ letemur in ea. de hora Quarto de hora. ⁊ dī q̄ media nocte Luc̄. ij. Et paſtores erāt in regione eadem vigilātes ⁊ cuſtodientes vigilias noctis ſup̄ gregem ſuum. ⁊ ideo etiam multum ſolēnizāt illā horā hac nocte. Que hora inuenīt quadrupliciter ſolenniza ta in ſacra ſcriptura. Primo in occiſione p̄mogenitoꝝ egypti Exo. ij Media nocte egrediar in egyptū ⁊ morietꝝ omne p̄mogenitum in terra egypti a p̄mogenito Pharaonis q̄ ſedet in ſolio eius ad p̄mogenitum ancille q̄ eſt ad molā. Secundo in ſcōz partz p̄feſſione. Nam ſancti p̄res ſurgebāt media nocte ad diuinā laudem. ⁊ ideo p̄z q̄ de ius tali hora p̄phetis loquebaꝝ. i. Regū. ij vbi vocauit deus Samuelem quatuor vicib⁹. Ideo dicit p̄pheta ī p̄s. Media nocte ſurgebā ad confitendum tibi ⁊c̄.

Tertio in verbi diuini incarnatione: qz tali hora verbum diuinum noſtre carni in v̄ginis vtero eſt vnitum ſm illud Sap̄. viij. Cum em̄ q̄etum ſilentium tenerent oia ⁊ nox in ſuo curſu medū iter haberet omp̄s ſermo tuus dñe de regalib⁹ ſedib⁹ venit. Quarto in iudicij p̄nunciatōe: qz aliq̄ dicūt opinatiue q̄ media nocte xp̄s ad iudicādum ſit vēturus ſm illud Math. xxv. Media autez nocte clamoz factus eſt ⁊c̄. ⁊ ſic in noſtro p̄poſito. Primo ſicut iſta hora fuerunt p̄mogenita egyptioꝝ mortua: ſic in xp̄i natiuitate omnes ſodomite fuerunt extincti. vt teſtaꝝ Hiero. Secundo ſicut iſta hora ſancti p̄res laudabāt deuz: ſic etiā ſalubriter ſtatuit matutinalez horā dño p̄ſolui. Tertio ſicut iſta hora verbum diuinum noſtre humanitati fuit in vtero btē v̄ginis copulatum: ſic btā v̄go nobis ipm iſta hora ex ſacratiſſimo eius edidit vtero. Quarto ſicut iſta hora vt opinaꝝ ſuā maieſtatem manifeſtabit cum potentia venīēdi. ſic nunc ſuam humanitatem oſtendit cum ſingularitate naſcendi. Quintus articulus vbi xp̄s fuit natus. ⁊ aſſignanꝝ quatuor loca. V. articulus. Primo q̄ntum ad regnum. ⁊ dī q̄ in iudea vbi Joſeph aſcendit cū Maria de galilea vt ibi xp̄s naſceretꝝ. ne forte alienigena putaretꝝ cuz eſſet verus iudeus ſm carnem. Secundo q̄ntuz ad ciuitatem: que fuit Bethleem ciuitas dauid. Ideo dī Lu. ij. Eo q̄ eſſet de domo ⁊ familia dauid. Tertio q̄ntuz ad domum que fuit diuerſoꝝ. Quarto q̄ntum ad locum: qz nō habuit reclinatoꝝ ſz p̄ſepium. Primo de regno dī Michee. v. Et tu Bethleem effrata puula es in milib⁹ iuda: ex te em̄ egredietur dux q̄ ſit dñator in iſrl'. Secundo de ciuitate dī Luc̄. ij. Ibāt omnes vt p̄fiterenꝝ ſinguli in ciuitatē ſuā. Aſcendit autem ⁊ Joſeph a galilea de ciuitate nazareth in iudeā ciuitatem dauid. que vocaꝝ Bethleem: eo q̄ eſſet de domo ⁊ fa-

milia dauid Tertio de domo dr̄ Mathei. viij. Vulpes foueas habēt ⁊ volucres celi nidos: filius aūt hoīs nō hz vbi caput suum reclinet. Quarto de loco dr̄ Mar. xv. Et ꝑducunt eum in golgatha locū quod est interp̄tatū caluarie locus. Est tñ notādum ꝑm diuersos respectus ꝙ xp̄us noīatus est de quadruplici ciuitate. Req̄re in. vi. sermone. s. Verbū caro factum est ⁊c̄. ꝯtemplatōne. iij. ⁊ ibi plene inuenies Sextus articulus format̄ in eodem sermone. vi. s. in q̄tuor vltimis ꝯtemplatōib; vt tibi melius videbit̄ ad ꝓpositū ⁊c̄. Septimus articulus est q̄b; fuit nota. ⁊ dr̄ ꝙ q̄druplici generi ꝑsonaꝝ. Primo hoīb;. Nā ꝑ eius ortū tota natura hūana est incōpabiliter sublimata: qꝛ a ꝟbo assumpta: vt pz sup̄

VI. articulus.

VII. artirulus.

Scdo angelis ad eoꝝ. s. ruinā repandā. Tertio oīb; creaturis: qꝛ sicut ꝑm Grego. hō cū oīb; creaturis ꝑticipat sic filius dei oīb; creaturis natus ē. Quarto diuinis ꝑsonis: qꝛ ꝑ xp̄m fuit fides trinitatis explicite declarata: ⁊ ad ip̄m finem vltimum ordinate reducta Rom̄. i. Qui factus est deo pr̄i ex semine dauid ꝑm carnez q̄ p̄destinatus est filius dei in ꝟtute ꝑm sp̄m sanctificatōis ⁊ sic factus est. vt di. cum ap̄lo. i. Coꝝ. ix. c. Oīb; oīa factus sum. De isto arriculo req̄re sup̄.

V. articulus.

Octauus articulus ad q̄d xp̄s sit natus. Et dr̄ cōmuniter a sanctis ⁊ doctorib; theologie ꝙ ad reconciliādum gen⁹ humanū deo: qꝛ ab ip̄o ꝑ incontinentiā discesserat. Ad quā reconciliationem faciendā xp̄s fuit legatus sufficiens duplici rōne. Prima: qꝛ inueterata inimicicia non potest bñ reduci nisi ꝑ ꝯ̄ctum parentele in q̄ pax firmet̄ ⁊ solidet̄. Et qꝛ discordia maxīa erat. ⁊ ꝯcordia tractanda erat inter parentes: factum est coniugium inter partes scilicet humanitatis nostre que fuit desponsata verbo diuino Et qꝛ hec copula est oīno indissolubilis ⁊ insepabilis: facta est firma ⁊ stabilis pax inter deum ⁊ hominē. Secunda: qꝛ nullus est sufficiens ad pouēdum inter discordes cōcordiā ⁊ pacem si sit tm̄ vnius ꝑtis ꝑticeps. sed si ꝑticipat eq̄liter cum ambob;: tunc sufficiens est ⁊ idoneus. ⁊ qꝛ xp̄s fuit de genere diuino ꝑm superiorem natnrā. de genere humano ꝑm inferiorem. Ideo fuit aptus ⁊ cōueniens mediator. Ideo dic̄ apostolus Eph̄. ij. Ip̄e em̄ est pax nostra q̄ fecit vtraq; vnum. ⁊ medium parietem macerie soluens inimicicias in carne sua: qꝛ sicut lapis angularis ꝯnectit vtrūq; parietem: ita ip̄e ꝯfederauit vtrāq; naturam in sue natiuitatis sacramento. Ista autem ꝯfederatio fuit facta in xp̄i ortu q̄ꝫtum ad ortum in vtero btē ꝟginis. quod declarat ꝓpheta ps̄. di. Misericordia ⁊ veritas obuiauerūt sibi. Iusticia ⁊ pax osculate sunt. veritas de terra orta est: ⁊ iusticia de celo ꝓspexit. Ad cuius intelligentiā est notādum ꝙ dauid hic describit q̄tuor veritates q̄si q̄tuor aduocatos in litem generis humani cum deo solennissime causidicātes in curia summi regis sicut solet causidicari inter dominū ⁊ seruum in curia ip̄ius dñi quādo dñs obijcit ei crimen lese maiestatis: ita ꝙ iusticia ⁊ veritas erāt ex ꝑte dei hominez seruum accusantes. misericordia ⁊ pax erāt ex ꝑte homīs ip̄m excusantes. ⁊ ꝑm istos q̄tuor aduocatos formant̄ hic q̄tuor passus. Primus fuit veritatis di. Primus homo trāsgrediendo p̄ceptum dñi sui peccauit mortaliter cuz omni posteritate sua: ⁊ in eo ꝙ fuit rebellis deo incurrit crimen lese maiestatis. Secūdus fuit iusticie di. qꝛ veritas dicit ⁊ bene ꝙ totū genus hūanū peccauit mortaliter ⁊ īcurrit crimē lese maiestatis. ⁊ ido iuste amittit hereditatē suā tāq̄ꝫ ꝯtumax ⁊ sic debet puniri eternaliter: qꝛ q̄ꝫto offensus sb̄limior: tāto pena grauior. ⁊ qꝛ deus est summū bonum ⁊ infinitū. g̊ ⁊c̄.

VIII. articulus.

F

Tertius fuit misericordie di. Oīs pr̄ naturaliter inclinat̄ ad miserendū filijs. qꝛ sunt imago eius ⁊ caro. ⁊ cum homo sit imago dei ⁊ ad similitudinē eius factus Gen̄. i. Faciamus hominē ad imaginē ⁊ similitudinem nostrā. ergo deus debet eius misereri. ⁊ tūc fuit ibi allega/

ta hũana infirmitas ⁊ sic humanum genus nõ dz dãnari. ⁊ si deus miseret̃ oĩuz ⁊ nihil odit eoꝝ q̃ fecit. singulariter hoĩ penitẽti dz misereri: qꝛ magis imitat̃ ipsum. Quartus fuit pacꝫ di. Nullus bonus p̃nceps dz ciuitatẽ suã dimittere diminutã ⁊ imꝑfectã: cũ ipaz possit ꝑficere ⁊ integrare. ⁊ qꝛ sup̃na ciuitas ꝑ ruinam angeloꝝ diminuta fuit: idcirco deꝰ q̃ est optimꝰ p̃nceps dz eã ꝑm exigentiã clemẽtie reintegrare ꝑfectꝫ spiritibꝫ. ⁊ qꝛ talis repatio nõ põt fieri de angelis cũ pace cũ inter ꝑmanẽtes ⁊ ruentes angelos sit impar volũtas. idcirco ꝯuenit vt homo reconcilieť ⁊ ciuitas repareť. Ex istis q̃tuor arguẽtibꝫ ⁊ sibi opponentibꝫ pepẽdit causa in curia summi regis ꝑ annos q̃nq̃ milia: qꝛ iusticia erat ꝯ pacem ⁊ veritas ꝯ misericordiã. quã dissensionem aduertẽs diuina ptãs: nõ declinans ad dexterã nec ad sinistrã misit verbum suũ in carnẽ humanã ꝑm illud ꝓphe ps̃. Misit verbum suũ ⁊ sanauit eos. In q̃ missione iste quatuor ṽtutes ꝯuenerẽt in eo. ⁊ sic fuit ꝯclusio incepta in xp̃i incarnatõe: ⁊ terminata in eius passione. In qua iste ṽtutes sibi inuicẽ occurrentes osculate sunt ⁊ pacificate. vt dicit ꝓpha.

B Misericordia ⁊ veritas ⁊c. Ad cuiꝰ noticiã est notãdum q̃ in misterio incarnatõis ꝯsiderant̃ due vniones ⁊ quatuor extrema. Prima vnio est inter aĩaz ⁊ corpus xp̃i ex q̃bꝫ ꝯstat eius humanitas. Secunda est inter totã humanitatem ⁊ diuinitatem ex q̃bꝫ ꝯstat xp̃s. Nũc aũt singulis extremoꝝ applicant̃ singule istaruz ṽtutum: qꝛ misericordia applicat̃ diuinitati q̃ se ita misericorditer inclinauit ad vnionẽ creature. de q̃ ꝓpheta ps̃. Suauis dñs vniuersis ⁊ miseratões eiꝰ sup oĩa opa eius. Veritas applicat̃ hũanitati: qꝛ veritas est quedã manifestatio vnionis deitatis ⁊ hũanitatꝫ. i. Coꝝ. i. Manus nostre ꝯtrectauerũt de ṽbo vite. ⁊ vita manifestata ẽ ⁊ vidimus ⁊ testamur ⁊ annũciamus vobis vitã eternã que erat apud p̃rez ⁊ apparuit nob̃. Iusticia applicat̃ aĩe xp̃i: qꝛ mox vt creata fuit iustificata ⁊ in iusticia originali nata ꝑm illud Isa. lvi. c. Iuxta est salus mea vt veniat ⁊ iusticia mea vt reueleť. Pax applicat̃ corpori: qꝛ in carne xp̃i p̃mo fuit pax omniũ sensuũ ꝑ statũ innocẽtie. de quo statu tulit xp̃s nõ posse peccare. Scdo fuit pax hũani generis ꝯsumata ⁊ ꝑfecta Phil. ij. Factus obediẽs vsq̃ ad mortẽ: mortem aũt crucis ꝓpter qd̃ ⁊ deus exaltauit illum ⁊ donauit illi nomen qd̃ est sup omne nomẽ. Ad ꝓpositũ misericordia ⁊ veritas obuiauerũt sibi qñ deitas ⁊ hũanitas fuerũt vnite. Dr̃ aũt obuiari nõ ꝓ ꝯ̃riari sed pro mutuo occurri sic̃ dic̃ apostolus Heb. vij. Melchisedech rex sasẽ sacerdos dei sũmi obuiauit Abrahe regresso a cede regum ⁊ bñdixit ei. Ista aũt ꝯiunctio dr̃ ꝓprie obuiatio: qꝛ qñ due ꝑsone vna ꝯstituta in summo ⁊ alia in infimo non pñt sibi obuiare nisi infima ascendat: ⁊ sup̃ma descẽdat. ⁊ sic fuit in ꝓposito. vñ apostolus Phil. ij. Semetip̃m exinaniuit formã serui accipiens. Ecce vnum. ⁊ infra. Propter qd̃ ⁊ deus exaltauit illuz. ⁊ dedit illi nomẽ qd̃ est sup omne nomen: vt in nomine iesu omne genu flectat̃. Et ecce scd̃m. Et sil'r iusticia ⁊ pax osculate sunt: qꝛ aĩa xp̃i fuit infusa suo corpori sicut iusticia paci. Et sicut ex ꝯiunctõne ꝯueniẽtis cũ ꝯueniẽte sequit̃ delectatio: vt pz in amicoꝝ delectatõe ⁊ copulatõe ita ex ꝯiũctõe discõueniẽtis sequit̃ ꝯtristatio ⁊ lesio. Et qꝛ in ꝯiũctõe aĩaꝝ nostraꝝ cum carne sequit̃ lesio aĩaꝝ: ꝑ pctm̃ originale. signũ est q̃ nõ est ꝯueniẽs coniũctio qꝛ sequit̃ vulnus. Qñ aũt iste felix sp̃ũs fuit corpori vnitus: nulla fuit talis lesio subsecuta: sꝫ mira delectatio inter purissimã carnẽ ⁊ bt̃issimũ sp̃m xp̃i. ⁊ ideo iusticia ⁊ pax osculate sunt Cã. viij. Quis mihi det te frẽz meũ sugentẽ vbera mr̃is mee: qꝛ a deo vtrũq̃ formatum: vt inueniã te foris ⁊ deosculer te. ⁊ iã nemo me despiciat: qꝛ nullus hz hoc p̃uilegium: cum ceteras vniones animaruz ⁊ corpoꝝ angeli despiciãt ꝓpter peccatuz. Istas tñ nulla rõnalis creatura despice

re potuit que fuerunt multipliciter ꝯse-
crate. Sz pōt queri vtꝝ ista fuerint
ab eodem genere vel ab eodē ꝑncipio. s.
corpus ⁊ aīa xp̄i. Et rn̄det ꝓpha ꝙ non
dicēte statim. Veritas de terra orta ē. i.
caro xp̄i originata est de corpe terreno
btē ꝟginis. Et iusticia de celo ꝓspexit
qn̄. s. aīa eius iustificata fuit de celo corpi
infusa. Et notandū ꝙ in ista generatiōe
verbi corpus compaꝛ terre q̄druplici rō
ne. Primo: qꝛ sicut corpus ꝑmi Ade
fuit factū de terra materialiter: ita cor-
pus xp̄i fuit formatum de ꝟgine substā-
tialiter q̄ est secundus Adā. i. Coꝝ. xv.
Primus hō de terra terrenus: secundus
hō de celo celestis. Secundo: qꝛ sicut
ista terra nō erat in potētia naturali ad
talis corpis formatōez: sz tm̄ in potentia
obiectali vt de ea formareꝛ corpus xp̄i
qđ fieri potuit solū ꝟtute spūssancti Lu
ce. i. Spūssctūs supueniet in te ⁊ ꝟtus
altissimi obūbrabit tibi. Tertio qꝛ si-
cut terra ista nō fuit culta vt inde forma
reꝛ corpus Ade: sz sine aliq̄ ꝑuia dispo-
sitione fuit inde formatū: ita fuit de cor-
pore btē ꝟginis ad formatiōz corpis xp̄i
⁊ qꝛ deus cum sit omp̄s taliū dispositio-
num nō indiget. Quarto: qꝛ sicut cor
pus Ade de terra ista ꝑ tempoꝝ succes-
sionē nō fuit formatū: sz subito ꝟtute di-
uina. sic corpus xp̄i de btā ꝟgine nō fuit
formatuz sicut corpa alioꝝ: sz in instanti
fuit factus hō ꝑfectus sic̄ Adā: lz nō ita
magnus ꝑm Dam̄. ⁊ sic vere dr̄. Veri-
tas de terra orta ē i. caro xp̄i de btā ꝟgi
ne facta. Dr̄ autez veritas ꝓpter duo:
Primo q̄ꝫtū ad angelicas apparitōnes
distinguēdas. Angeli em̄ aliqn̄ apparue
rūt in silitudine carnis humane. non tn̄
erat vera caro hūana. ⁊ ideo vt xp̄s ve-
rus homo ostendereꝛ caro eius veritas
appellaꝛ. Scđo ad hereses dyaboli-
cas ꝯfundēdas. multi em̄ heretici posue
rūt ꝙ xp̄us nō habuit verā carnē sz fan-
tasticā. Et ad hoc ꝯfirmādum caro eiꝰ
in scriptura vocaꝛ veritas. Sz quid si-
bi vult qđ sequiꝛ: Et iusticia de celo ꝓ-
spexit. nō dicit ꝓcessit sz ꝓspexit. i. respe-
xit. Ceteri em̄ hoīes habēt animas de
celo sicut xp̄s: sz nullius aīa de celo ꝓspe
xit: qꝛ nullū habent intuituz sz quasi in
cecitatem in corpibꝫ introducunꝛ donec
post magnum tempus ꝑtrāseat. ⁊ ꝑhus
dic̄ ꝙ qn̄ aīa infundiꝛ est sicut tabula ra-
sa in qua nihil est depictū. sz aīa xp̄i sta-
tim vt fuit creata fuit btā videns intuiti
ue deitatem: vt pz. iij. sniaꝝ di. Et ideo đ
celo ꝓspexit. i. ab instanti sue creatōis de
um vidit. Nonus articulus cū quibꝫ IX. arti
xp̄s est natus. ⁊ dicit ꝙ cum q̄nq̄ generi culus.
bus ꝑsonaꝝ. Prime ꝑsone fuerūt hu-
mane. s. maria ⁊ ioseph Luc̄. ij. Et inue-
nerūt mariā ⁊ ioseph. Secūde fuerūt
irrōnales. s. bos ⁊ asinus. ⁊ sic ad hāc na
tiuitatē solēnizandā notanꝛ q̄tuor aīam
ꝑficientes. Primo notaꝛ puritas in
mr̄e incorruptibiliter pariente. Se-
cundo pietas in nutritore infatigabili-
ter assistente. Tertio simplicitas in
asino ignorāte. Quarto sobrietas in
boue grauiter incedente: vel austeritas
in asino tolerante. ⁊ maturitas in boue
tarditer opante. Tertio fuerūt ibi ꝑ-
sone angelice: qꝛ sicut dic̄ Origenes sup
Math. Suū ministeriū circa mr̄ez dn̄i
exhibebat custodia angeloꝝ. ⁊ ideo que
rit sup illo ꝟbo Math. i. Inuenta est in
vtero hn̄s de spūsctō di. a q̄bꝫ inuēta est
⁊ rn̄det ꝙ ab angelis obseruātibꝫ ⁊ cu-
stodiētibꝫ eā. ⁊ singulariter istud ministe
riū crediꝛ impēsum in xp̄i natiuitate: vt
angeli huic partui ministrarēt loco mi-
nisterij qđ solet exhiberi a mulieribus ⁊
si dicaꝛ ibi erat ioseph. Rn̄deꝛ ꝙ ad vi-
ros nō spectat seruitiuz tale. Quarto
fuerūt ibi ꝑsone damnate: qꝛ ꝓpe ꝑmissi
sunt venire demones: qꝛ ꝑnceps mundi
huius. s. dyabolus in ꝟginis ꝯceptōe fue
rat delusus: vt dicit Ambro. Ideo par-
tum eius semp habuit suspectum: ⁊ ideo
nitebaꝛ inq̄ꝫtum poterat inuestigare q̄s
esset ⁊ vehementer timebat eum. Cui
postea di. Math. viij. Quid nobis ⁊ ti-
bi iesu fili dei venisti ante tempus torq̄-
re nos. Et etiā docet diuina scriptura ꝙ
demones ꝯueniūt ad diuina misteria ad

que angeli ꝓueniũt Job.i. Quadã autẽ die cum venissent filij dei vt astarent coram dño affuit inter eos sathã. Quinto fuerunt etiã ibi ꝓsone diuine: qz sicut tota trinitas xp̃m incarnauit: ita ipsum de vtero p̃ntialiter eduxit ꝓ eo ꝙ ei⁹ egressio miraculosa fuit: qz p̃ claustra ỹginea quod fieri potuit solum virtute diuina. Nã vna obstetrix fuit que angelum creauit. s. p̃ Job.xxvi. Obstetricãte manu eius eductus ẽ coluber tortuosus. Alia carne velata adinstructa fuit que. s. omnia fecit. s. filius q̃ est sapia p̃ris. de qua ꝓpheta ps̃. Oia in sapia feciſti. Johã. i. Oia ꝓ ipm facta sunt. Tertia ꝓtualiter opata fuit s. spũssanctus Lu.i. Virtus altissimi obumbrabit tibi: ideoq; qđ nascet ex te sanctũ vocabit filꝰ dei. Quã associatõez describens ꝓpha ps̃. di. Tecum ꝓncipiũ in die ꝓtutis tue in splẽdoribꝫ sctõꝝ ex vtero añ luciferuꝫ genui te. Ad cuius declaratõez est notandum ꝙ nõ possunt esse ꝓphete loquẽtis ad aliquem: qz ꝑter trinitatẽ nihil fuit ante luciferꝫ. Et ꝓ ꝓsequens añ luciferꝫ nullũ generare potuit. Oportet g̃ ꝙ sint verba dei p̃ris loquentis ad filiũ q̃ solus genitus est ante luciferꝫ. Hoc suppositio ponunt duo notabilia ad huius dicti declaratõez. Primum qz sicut in grãmaticalibꝫ ponunt tres ꝓsone: quaꝝ ꝓma loquit de seipa sic in diuinis ꝓma ꝓsona. s. pater loquit de seipa. ꝓ eo ꝙ ipa dr̃ esse a se: z a se hz q̃cq̃d hz fm Aug xv. de trini. Secunda est ad quã loquit ꝓsona z sic in diuinis secunda est ꝓsona ꝓsona filij ad quã loquit ꝓma: qz p̃ dicendo ꝓbum ꝓducit ipm verbum. s. filiũ fm Augustinũ sup Joh. Tertia est de qua fit sermo. id est de qua ꝓma ꝓsona loq̃tur ad tertiã. z ista tertia dr̃ spũssanctus: qz pater z filius ipm spirant concorditer per vnã vim spirativã. s. per amorem. z sic ꝓsone in diuinis significant̃ per nomina: qz per illud ꝓnomen ego quod est ꝓsone ꝓme significat̃ pater. z per illud ꝓnomen tu quod est secunde significat̃ filius. z per illud ꝓnomen ille quod ẽ tertie significat̃ spũssanctus. De ꝓmo ꝓnomine scz ego dr̃ Isa. vl. Ego qui alios parere facio ipe non pariã dicit dominus. Ego qui generationem cunctis tribuo sterilis ero. De secundo scz tu Marc̃. i. Tu es filius meus dilectus in te mihi complacui. Heb. i. Tu in ꝓncipio domine terram fundasti. et opera manuũ tuarum sunt celi. De tertio scz ille Johãnis. xvi Ille arguet mundum de peccato z de iustitia z de iudicio. Et infra. Ille me clarificabit: quia de meo accipi et z annunciabit vobis. Et parum sup Cum autem venerit ille spũs veritatis docebit vos omnem veritatem. Secundum notabile ꝙ ꝓnomen quadrupliciter accipit̃ in sacra scriptura. Aliquã/do ꝓ diuina essentia que est omnium finalis causa z effectiua. z sic accipit̃ Apoc alꝫ. i. Ego sum alpha z o. ꝓncipium z finis. Aliquãdo a ꝓprietate persone patris: qz ipe est ozigo totius deitatis fm Dionỹ. de diui. nomi. c. ij. Aliquãdo ꝓ ꝓsona verbi Joh. i. Omnia ꝑ ipm facta sunt. Et in ps̃. Principium verboꝝ tuorum veritas. Joh. viij. Principium qui z loquor vobis. Aliquãdo ꝓ ꝓprietate z ꝓ ꝓsona spũssancti: qz eius ꝓncipium est voluntas ꝓ quã deus omnia creauit Apoc. iiij. Propter voluntatem tuam erãt z creata sunt. Et sic potest intelligi illud Gen̄. i. In ꝓncipio creauit deus celum z terrã. qz Aug⁹. exponens illud Rom̃. xi. c. Ex ipo z per ipm z in ipo vltimum applicat spũsancto. Sic etiã potest intelligi illud Joh. i. In ꝓncipio erat verbum. qz sicut verbum ꝓcedit a patre: ita manet in spũsancto. Et ꝓ persona patris potest intelligi illud Prouer. viij. Dominus possedit me in initio viarum suaꝝ anteq̃ q̃cq̃ faceret a ꝓncipio Ubi sapia increata loquit̃ que nullo ꝓncipio est nisi a patre. Et fm istas acceptiones diuersimode potest intelligi applicãdo ad secundã personã que est verbum. Istis visis ad istius dicti declarationem est notãdum fm Aug. sup Gen̄. ad lr̃am circa ꝓncipium ꝙ verba diuine

scripture possunt quadruplicer exponi. Primo q̄dem ꝑm dictum hystoricū. Secundo ꝑm allegoricum. Tertio ꝑm tropologicū. Quarto ꝑm anagogicū. Quātum ad p̄mum q̄ est lr̄alis illud verbum potest q̄drupliciter intelligi. s. In die ꝟtutis tue. Primo accipiendo ꝓ die diuine eternitatis: sicut accipit ps̄. dicēs: Ego hodie genui te. Secundo ꝓ die creatōis mundi. de quo Gen̄. i. Factum est vespere ⁊ mane dies vnus. Tertio ꝓ die incarnatōnis. de quo Gal̄. iiij. At vbi venit plenitudo temporis misit deus filiū suū factū ex muliere. Quarto ꝓ die natiuitatis Isa. ix. Paruulus natus est nobis ⁊ filius datus est nobis. In his em̄ quatuor diebꝫ fuit diuina virtus nobis ostensa. Et ideo dr̄ die virtutis tue accipiendo diem eternitatis. In q̄ ꝓpheta duo facit. qꝛ p̄mo introducit sacramentuꝫ eterne ꝓcessionis. Secundo introducit sacramentū eterne generationis. Quātum ad p̄mum dicit Tecum p̄ncipium in die ꝟtutis tue in splendoribus sanctoꝝ. Dies em̄ ꝟtutis verbi sup omnia declarat̄ in ꝓcessione spūssancti: qꝛ infinita ꝟtus req̄rit̄ ad ꝓducendū ꝑsonā infinitā q̄lis est spūssanctus respectu cuius oīa opa verbi sunt quasi nihil Et qꝛ verbū nō solū ꝓducit spm̄sanctuꝫ sꝫ cū ipo pr̄e q̄ est p̄ncipiū omniū. Ideo dicit ad verbū Tecū p̄ncipiū in die ꝟtutis tue. qꝛ tn̄ ex scriptura diuina relucēt sctōꝝ p̄destinatōnes eterne in ꝟbo sicut in quodā speculo. Et pr̄ cū ꝟbo ꝯcurrit ad ꝓductōeꝫ spūssancti. Ideo dr̄ in splēdoribꝫ sctōꝝ. Quantū ad secundū. s. eterne generatiōis misteriū cū dr̄ Ex vtero ante luciferꝫ genui te. Dr̄ q̄ ex vtero natus est filius: qꝛ nō creatus de nouo vel de nihilo. sꝫ genitus de substātia patris essentialiter. Potest tamē intelligi ꝑ vterum substantia diuina: qꝛ ipa est omniū diuinaꝝ ꝑfectionum ꝯtentiua. Et iterū dr̄ Ante luciferum genui te: qꝛ lucifer fuit ꝓductus in p̄ncipio temꝑis. ⁊ dei filiꝰ ab eterno. sicut dr̄ Prouerb. viij. Dominus possedit me in initio viaꝝ suaꝝ ante q̄ quicq̄ faceret a p̄ncipio. Et dic̄ ibidem sapia diuina. Ab eterno ordinata sum. Et hoc de p̄mo die. s. diuine eternitatis. Secundo accipiendo diem ꝓ die creatōis mundi in quo fuit p̄mo magnificata ad extra infinita ꝟtus verbi. ꝑ quod sunt omnia de nihilo facta Joh. i. Oīa ꝑ ip̄m facta sunt ⁊ sine ipo factum est nihil. vt tūc ei dicat̄ Tecū p̄ncipium in die ꝟtutis tue. Accipiendo p̄ncipium ꝓ ipa deitate que est īmediate in ꝑsona verbi cum ꝓprietate. ⁊ ideo dr̄ Tecū p̄ncipium in die ꝟtutis verbi ⁊ nō solum ꝑ ꝓprietates: sꝫ ꝑ deitatem cōmunem tribꝫ ꝑsonis ꝓducit omnia. quasi dicat ei pr̄ nō tu solus creasti omnia in die virtutꝫ tue: īmo fuit tecum p̄ncipium ꝑ qd̄ tres ꝑsone creauerunt oīa. Sequit̄ in splendoribꝫ sctōꝝ: qꝛ p̄ma manifestatio virtutis verbi cum p̄ncipio diuinitatis fuit in splendoribꝫ sanctoꝝ ante luciferꝫ quos creauit. p̄mo ante omnia splendidos ꝟtute ⁊ sapia sup̄naturali. ⁊ qꝛ lucifer sup omnes angelos fuit a p̄ncipio lucis formatus ⁊ factus ne forte q̄s crederet ipsum verbo in claritate fuisse mirificū addit̄ ex vtero ⁊c̄. In quo notant̄ duo p̄uilegia verbi diuini vltra luciferum. Primū: qꝛ lucifer fuit de nihilo creatꝰ. ⁊ verbum dei. s. filius ex substantia patris genitus. Ideo dr̄ ex vtero. i. de substantia ꝑfecta non minor. Secundum: qꝛ lucifer non habuit nec fuit ad tantam claritatē sublimatus in infinitum sicut verbū dei. Ideo dr̄ ante. id est plus q̄ꝫ lucifer genui te: lꝫ operatio nulla sit: sed accipiendo ante ꝑm ordinem perfectōis. Tertio accipiendo diem pro die incarnationis vt pro ea dicat̄ a patre xp̄o filio Tecum p̄ncipium ⁊c̄. Dies em̄ virtutis incarnationis fuit maior q̄ꝫ dies creationis mundi: qꝛ q̄ꝫto distantia est maior: tanto ꝟtus eius ꝯiungēs est perfectior. Nunc autem magis distat natura diuina a creatura in infinitum q̄ꝫ natura creata a nihilo. Et ideo magis manifesta fuit dei ꝟtus quando natura humana fuit ad celsitudinem deitatis eleuata per

assumptõez carnis ẽ qñ natura creata fuit deducta de nihilo ad esse p creatio/nem. Et q̃ hoc nõ potuit fieri nisi spũs̃ã cti opatõe dicẽte euãgelista Luc̃.i. Spi ritus̃ctus supueniet in te z ꝑtus altissi/mi obũbrabit tibi. Jdeo dñs filio. Tecuz ꝓncipiũ in die ꝑtutis tue. z q̃ in tali assũ ptione aia q̃ fuit a ꝑbo assumpta fuit vl/timate gl̃ificata. idcirco ista assumptio fuit in splẽdoribꝫ sctõz facta radijs illu/strãtibꝫ xp̃i aiaz: sicut sct̃i in patria illu/strant. z q̃ ista claritatẽ nõ habuit xp̃s a se. ideo sequit. Ex vtero añ lucifez genui te. Et addit añ lucifez: q̃ p̃ nõ solũ in/telligibiliter ꝑm veritatẽ: sz etiã ꝑm hu/manitatẽ: q̃ aia xp̃i fuit creata splendi/dioz ẽ natura luciferi ẽtuz ad gr̃am in splendoribꝫ sctõz. Quarto accipiẽdo diẽ ꝓ die natiuitatis vt ꝓ ea dicat eius humanitati. Tecũ ꝓncipiũ in die ꝑtutz tue: q̃ in xp̃i ortu deitas q̃ ꝓiũcta fuerat humanitati btẽ ꝑginis. cũ ipa fuit orta de btẽ ꝑginis vtero sibi dicat Tecũ ꝓn cipiũ. i. cũ humanitate verbi deitas ẽ in die ꝑtutis tue Dñi añt dies natiuitatis xp̃i dies ꝑtutis verbi: q̃ miraculum sue porẽtie oñdit qñ clauso vtero sine lesio/ne pcessit. z q̃ ista die ꝑtus eius fuit ma nifestata oĩbꝫ stella ipm ꝓnunciãte magz qui venerũt. xij. die. Et tunc sequit. Jn splẽdoribꝫ sctõz: q̃ in splendoribꝫ sctõz angelorꝫ laudantiũ z dicentuz Gl̃ia in excelsis deo ẽ. Hec dies fuit solẽniza/ta Luc̃.ij. Reuersi sunt pastores laudã/tes z glorificãtes deũ. Et q̃ posset dici q̃ natus esset filius hoĩs: ideo ipm ꝓfi/tet̃ p̃ dicẽs: Ex vtero añ lucifez genui te. applicãdo ad eũ humanitatem: q̃ ille homo q̃ fuit natus de vtero btẽ ꝑginis ꝑm humanitatẽ ꝓferebat lucifero etiã si ꝓmãsisset in suo ꝓncipatu. Et hec suffi/ciãt ẽ tũ ad sensum lr̃alem. Quãtum ad sensum alleg̃icũ ꝑñt a ꝓpicari hec ꝑba ad btãz ꝑginẽ vt ei dicat ꝓ die ꝓce/ptõis sue in q̃ fuit sibi data gr̃a z ꝑtꝰ ge/neratiua a spũscõ ꝑm Dam. Tecũ ꝓn/cipiũ in die ꝑtutis tue. q̃ nõ solũ ipa. sz spũsctus cũ ea xp̃m gñauit: q̃ cũ ea cõ/currit spũsctus ad corpis xp̃i gñatiõez. Jsta añt ꝓceptio fuit facta in iplendori bus sanctoꝝ dum in xp̃i ꝓceptione fuit. Scõo sanctificata z donis spũssancti velut sctõz splendoribꝫ nouiter illustra/ta Luc̃.i. Spũssanctus supueniet in te: z ꝑtus altissimi obũbrabit tibi. z q̃ ma/ter dñi fuit de sterili mr̃e nata ꝑtute di/uina. ideo sequit. Ex vtero añ lucifez ge nui te. q̃ etiã eius gr̃a fuit maioz ẽ luci/feri: q̃ ad maiorẽ z felicioreẽ gl̃iaz fuerat ꝓordinata. Quantũ ad sensuz tropo/logicũ q̃ est moralis ꝑñt ista ꝑba referri ad aiam̃. ꝓ illo die quo se ꝓuertit ad de um. cum em̃ ꝓpria ꝑtute nõ posset resur/gere nisi diuina gratia aduueñ. ideo z dñs Tecũ ꝓncipiũ in die ꝑtutis tue. i. con uersionis ꝑtuose ad deuz. z q̃ in pfecta ꝓuersione aia ꝓ gr̃e infusionem sanctifi cañ z donis spũssancti dotañ. ideo sequit Jn splẽdoribꝫ sctõz. Et q̃ ex tali ꝓuersi one efficit̃ dei filia adoptiua ꝓ gr̃az Ro ma. viij. Accepistz spm̃ adoptõis filioꝝ dei in q̃ clamamus Abba pr̃. z ideo sibi dñs Ex vtero añ lucifez genui te. Ex vte/ro nõ diuine nature: sz gr̃e diuñe vel cle/mẽtie. z q̃ talis aia ẽ magis accepta ẽ̃ lucifer cũ fuerit in puris naturalibꝫ crea ta. z q̃ tũc fuit sine gr̃a ideo sibi dñs ante lucifez nata. Quantũ ad sensum ana/gogicum accipiendo diem ꝓ die vltime glorificatiõis xp̃i cum tradiderit regnũ deo z pr̃i. i. Loz. xv. post diem iudicij. de quo Jsa. vi. Non erit tibi amplius sol ad lucendum ꝓ die negz splendor lune il luminabit te. Jdeo dic̃ deus pr̃ ad xp̃m Tecum ꝓncipium in die ꝑtutis tue. tũc em̃ omnes virtutes xp̃i erunt consuma/te. z tunc erit deitas que est ꝓncipium cõ iuncta cum humanitate xp̃i ad perficiẽ/dum sanctoꝝ felicitatem interius z exte rius. vt interius beatificenr̃ in eius iocũ/ditate: z exterius in eius humãitate. iõ dñs Tecum ꝓncipium ꝑm q̃ xp̃us dic̃ Jo hãnis. x. Ingredieñ z egredieñ z pascua inueniet. z illud tũc erit in splẽdoribus sanctorum: quia a xp̃i deitate procedent ad singulos sanctos singuli radij eorum

I. articu lus.

animas felicitātes ⁊ illustrātes. ⁊ q̄ btā
ꝟgo de cuius vtero xp̄s ꝓcessit erit xp̄o
summe ꝓxima. Ideo eā cōmēorat deus
pater dicens: Ex vtero ante lucifeꝝ ge/
nui te: quasi inducēs filiā ad ip̄m iuxta
se collocandā: q̄ iuxta xp̄i p̄ceptū tunc
erit scd̄m humanitatē sup̄ oēz creaturaz
dignior q̄ fuisset patri p̄ncipatus luci/
feri si p̄mā sisset q̄to ei⁹ aīa beatior. ideo
dicit ante lucifeꝝ. Dico ergo istis p̄/
missis q̄ xp̄i natiuitas fuit natural' ⁊ sup̄
naturalis. Naturalis q̄tū ad oīa in q̄b⁹
beata ꝟgo fuit opata vt esset mater ve/
ra. Sup̄naturalis ꝟo quo ad sup̄natura
lia facta ꝟtute sp̄ūssancti. ⁊ q̄ in eius na
tiuitate in materno fetu nō fuit natura/
lis emissio: q̄ sp̄ūssanctus corpus xp̄i de
vtero p̄ corpus integꝝ sup̄naturaliter ex
traxit: ideo sup̄naturalis fuit. Argumē/
ta ꝟo facta in p̄ncipio ꝓcedūt vijs suis
q̄tū ad diuersas natiuitates referendo
Cuius natiuitatꝫ gratia ad gloriā nos
perducat. Amen.

In festo btī Stephani Sermo. I.

Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ sapiētes Mat. xxiij.

Istud verbū ad laudez btī stepha
ni ꝓthomartyris sumit̄: q̄ in ip̄o marty/
rij solēnitas a xp̄o dn̄o simpliciter decla/
rat̄: q̄ em̄ in solēnitate martyrij inuenit̄
scz. Sūma benignitas ex p̄te dei mar
tyres mittētꝫ. cū p̄mittit̄ Ecce ego mitto
ad vos. s. ad instruendum ⁊c̄. Nimia
crudelitas ex p̄te ꝓprij martyrij interfici
entis. ideo sequit̄ Ex illis occidetis ⁊c̄.

Quia igit̄ verbū ꝓpositū in q̄ solenni/
tas martyrij declarat̄ ad laudez ip̄ius ꝓ/
thomartyris est assumptū. Iō de marty
rio gn̄aliter ⁊ de istius martyrio sp̄aliter
est dicendū. De quo sunt. xiij. articuli
I. articulus. declarādi q̄ꝝ Primus est q̄d est mar/
tyriū. Dr̄ aūt a morte qn̄ q̄s morit̄ ꝓ dō
sicut ip̄e ꝓ nobis mori dignatus ē. Ad
istud aūt martyriū q̄tuor req̄runt̄. Pri/
mo. s. certa causa ꝓ q̄ moriat̄. s. ꝓ iusticia
nō ꝓ culpa ꝓpria. ideo dicit btūs Petrus
in canonica sua. Si q̄d patimini ꝓ iusti/
cia btī eritis. nā si ꝓ culpa sua q̄s morit̄
nō est martyr. Scd̄o intētio recta: vt
nō ꝓpter aliquā rē tp̄alem vel mūdanā
mortē sustineat iniuste: sz ꝓpter vitā eter
nā. Tertio volūtas nō coacta vt spō F
te ⁊ nō inuitus moriat̄: q̄ nō ex tristicia
aut ex necessitate est meritū s̄m a pl'm
⁊c̄. Quarto p̄sona distincta: vt seip̄m
nō interficiat: q̄ tales s̄m Aug. sunt sce
leratores homicide. Primo ꝓpter de/
fectū p̄me ꝯditiōis nō fuit martyr moy/
ses: q̄ mortuus fuit ꝓ culpa sua eo q̄ fu/
erat trāsgressus mandatū dn̄i ad aq̄s ꝯ/
dictōis vt habet̄ Deutro. i. Secūdo
ꝓpter scd̄m nō fuit martyr iudas macha/
beus: q̄ ꝓpter humanā verecundiā fugi
endā nolens bellū fugere fuit interfect⁹
vt legit̄ in li. Machab. Tertio ꝓpter
tertiū nō fuit martyr Onias sūmus pō/
tifex: q̄ interijt inuitus. vt habet̄ ibidē.

Quarto ꝓpter xp̄m nō fuit martyr io/
sias q̄ seip̄m ꝓpter p̄sequētes legē dei p̄/
cipitauit vt legit̄. ij. Mach. ix. ca. Istas
quatuor ꝯditōes habuit martyriū beati
stephani. s. certā causam: q̄ ꝓpter fidem
xp̄i. intentōez rectā: q̄ nō ꝓpter aliquaz
rem tp̄alem sz ꝓpter vitā eternā. volun/
tatē nō coactā: q̄ spōte hostib⁹ fidei se ī
gerebat. Habuit p̄sonā distinctā: q̄ nō
a se sz a iudeis fuit lapidatus ⁊c̄. Se/ II. arti/
cūdus articulus ē q̄t sunt martyrij gene/ culus
ra. ⁊ ponunt̄ esse q̄tuor. quoꝝ Primū est H
cuius passio redundat in corpe ⁊ aīa si/
cut fuit martyriū dn̄i nostri iesu xp̄i cui⁹
cruciatus dr̄ tā fuisse in carne q̄ in mēte
ideo dr̄ Trenoꝝ. i. c. Uidete si est dolor
sil'is ⁊c̄. q̄ lz multi martyres plus passi
fuerūt in carne tn̄ dolor aīe oēs alios trā
scendebat. Scd̄m est cuius passio p̄ci G
se est in aīa. sicut fuit martyriū ꝟginis cu
ius aīaz gladius passionis xp̄i p̄trāsiuit
ideo fuit maius martyriū q̄ alicui⁹ post
martyriū xp̄i inq̄tū dolor subiectū nobi
lius penetrauit. de quo martyrio symeō
ꝓphetauit dicēs: Ecce positus ē hic in
ruinā ⁊c̄. Et tuā ip̄ius aīaz p̄trāsibit gla
dius ⁊c̄. Tertiū est cuius passio ē cru
cians solū corpus. sicut fuit martyriū btī

stephani. cuius aīa exñte iocūda de visio
ne celestiū corpus eius fuit lapidatū. vt
habet vbi. s. In hac martyrij spē btūs
stephanus dī oēs alios martyres p̄cessis
se. Quartū est cuius passio nō est cor
pus occidēs aut aīaz a corpe sepans. sz
p ɔtinuā carnis mortificatōez xp̄o cru
cifigēs iuxa illud apl'i di. Xp̄o ɔfixus suz
cruci. Et illo martyrio btūs Jo. euāgeli
sta fuit martyrizat⁹. dicēte ei dño in euā
gelio ⁊ Jacobo fratri suo. Calicē q̄dem
meū bibet⁹ ⁊c. Quē calicez solitus erat
passionē appellare. vñ Gre. martiriū ip̄m
vocat. De illo martyrio solitus ē loq̄ in
euāgelio di. Qui vult venire post me.

III. articulus. Tertius articulus est q̄t sunt marty
rij g̃dus. Inueniunt autez esse quatuor.
Primus est ꝓprie infantiū q̄ in odiuz
fidei occidunt sine ꝓpria volūtate. sicut
fuit martyriū innocentium de q̄b⁹ dī in
Math. ⁊ in Apoc. dī. Vidi sub altare
dei ⁊c. Et sequit. Date sunt illis stole
albe. Scdus est ꝓprius infirmoꝝ qñ
nō pñt fugere mortē quā vitarēt libēter:
nisi deū mortaliter offenderēt. ⁊ tūc p̄us
eligūt mortē q̄ talem vitā malā hoc est
q̄ peccare mortaliter. vt habet de Elea
zaro. ij. Mach. q̄ magis gloriosaz mor
tem q̄ odibilem vitā in trāsgressione di
uine legis elegit. Et de Susanna in da
niele ⁊c. De quo g̃du dñs in euāgelio
loquebat di. Cū p̄sequent vos in vna ci
uitate fugite in aliā. loquēs de debilib⁹ ⁊
infirmis. Tertius ē ꝓprius p̄fectoꝝ qñ
mortē nō fugiūt sz expectāt: q̄uis fuge
re possent. sicut Jacob⁹ expectauit p̄secu
tionē Herodis nolēs discedere donec
fuit interēptus ab eis. ⁊ ita etiā Petrus
vbi p angelū de carcere fuit liberatus ⁊c
Quartus est ꝓprius p̄fectissimoꝝ qñ
nō solū mortē nō fugiūt: imo eā insecun
tur. sicut Paulus Agabo ꝓphete respon
dit sibi p̄dicenti p̄secutōnez in Hierl'm
futurā di. q̄ nō soluz alligari sz ⁊ mori in
hierl'm p̄atus erat. ⁊ nō potuit detineri
a frib⁹. sicut clare apparet in actib⁹. Istū
gradū habuit btūs stephanus cum esset
ordinatus ⁊ deputatus ad custodiam ⁊
eruditōnez viduaꝝ. vltro em̄ ingessit se
ad pugnādum cum fidem p̄sequentib⁹.
vt ibidem pz. Quartus articulus est IIII. articulus.
p q̄b⁹ reb⁹ est martyrium sustinendum.
Et dī q̄ p quatuor reb⁹. s. Primo pro
deo vt eius fides nullatenus abneget:
sed defendat sicut btūs stephanus xp̄i
fidem iudeis pugnātib⁹ defendebat: ita
vt nō possent resistere spūi ⁊ sapie q̄ lo
quebat vbi sup̄. De q̄ ait dñs in Mat. A
Qui me ɔfessus fuerit ⁊c. Secuudo
sustinendum est p seip̄o: vt magis vnus
quisq̄ eligat vitā amittere q̄ contra le
gem dei faciendo seip̄m inq̄nare peccato
mortali. sic fecerūt illi septem filij cū ma
tre sua in libro Macha. vbi dicit dñs in
Math. Nolite timere eos q̄ occidunt
corpus ⁊c. Tertio sustinendum est p
p̄ximo sicut q̄libet p̄latus ecclesie p salu
te omnium subditoꝝ suoꝝ exemplo xp̄i
in Joh. Bonus pastor aīaz suā ponit p
ouib⁹ suis, ita ⁊ nos debemus aīas p fra
trib⁹ nostris ponere. Quarto est susti
nendum p ecclesie libertatib⁹ sicut fecit
btūs Thomas cātuariensis q̄ p reb⁹ tē
poralib⁹ ecclesie gloriosuz sustinuit mar
tyrium: q̄ tāto dī martyr p̄fectior: q̄to
p minorib⁹ bonis ecclesie se exponit: vt
appareat q̄d fecisset p spūalibus. Sicut
em̄ diceret fidelis seruus qui exponeret
animam suam morti p custodia sponse
dñi sui: fidelior tñ videret q̄ non soluz p
sponsa: sed etiam p sponse ornamentis
se exponeret. Sponsa xp̄i est ecclesia ⁊
ornamenta eius sunt illa tempalia quib⁹
quasi ornamentis ornat. Ideo beatus
thomas fuit fidelissimus xp̄i martyr. de
quo martyrio loquit dominus in Luc.
quando p̄cepit apostolis vt tunicas vē
derent. id est vt corpora morti exponāt
⁊ gladios emant. id est iurisdictionem
non solum spūalem sed ⁊ temporalē ha
beant consequenter que dicuntur esse fi
gurate in duobus gladijs Symonis in
euangelio beati Luce. Quintus arti V. articulus.
culus est pro quibus finibus est marty
rium sustinendum: vbi sunt quatuor ve
ritates. Quarum Prima est q̄ non p

pter euadendam aliquam miseriã tem/
poralem ⁊ presentem: sicut faciunt illi q̃
seipos occidunt sicut fecit Saul ne illu/
deretur a philisteis. ideo dixit ei diabo/
lus dum viueret ⁊ phitonissam ꝯsuleret
ꝙ futurus esset cum ipo: vt legit̃. i. Regũ
B xxxi. Secunda est ꝙ non ꝓpter euadẽ
dam penam eternam p̃cise: q̃ qui timet
non est perfectus in charitate vt ait Jo/
hãnes in canonica sua. c. iij. q̃ non decet
martyrem. Tertia est ꝙ nec directe
ꝓpter spem remuneratõis eterne. nec ꝓ/
pter euasionem pene mortem sustinere:
q̃ iste amor non est vere amicicie: sed ẽ
amor ꝯcupiscentie. Unde dicit ꝙ ꝓ tali
morte deus nullum bonum repẽdet. ita
debet eam q̃libet libenter recipere sicut
nunc: q̃ omnis actio que fit spe remune
ratõis est seruilis: ⁊ que sine tali spe est
libera. ideo dicit Apl's. ꝙ positi sumus
in libertate fratꝝ dei. filius em̃ patris ꝑ
ficit voluntatem: etiam si nulla expecte
tur ab eo ⁊c̃. Quarto est ꝙ simplici/
ter ꝓpter puram charitatem dei est mar
tyrium sustinendum. vnde dic̃ Richar.
de arra sponse. ꝙ si quis existens in cha
ritate posset inferni penas accipere: non
esset ei pena sed gloria. Et ideo dicebat
apostolus ꝯfisus in charitate ad Roma
nos. viij. Quis nos sepabit a charitate
xp̃i: tribulatio an angustia: an persecu/
tio: an fames: an periculum: an nuditas:
an gladius quasi dicat non. Beatus au
tem stephanus ꝓpter istam causam susce
pit martyrium: q̃ erat plenus charita/
te ⁊ gratia que facit diligere isto modo
⁊ non alio. s. q̃ deus est in se bonus ⁊ cui
libet ꝓficuus. de qua dilectione ait dñs
in Joh. di. Si q̃s diligit me sermonem
VI. arti meuz seruabit ⁊c̃. Sextus articulus
culus. est ꝙ quilibet fidelis debet se ad marty/
E rium quadrupliciter preparare. Pri/
mo ad martyrium pietatis ⁊ compassio
nis in voluntate: vt mala que in alijs vi
det ipe quasi sua reputet exemplo apo/
stoli di. ad Coꝝ. Quis infirmatur ⁊ ⁊c̃.
Secundo ad martyrium compuncti/
onis ⁊ penitentie in mente: vt peccata
p̃terita scz plangat: ⁊ futura non cõmit/
tat di. cum Job. Si erraui tu doce me. s.
ꝑ penitentiam ⁊ vltra nõ adijciam: acci
piendo si ꝓ q̃. Tertio ad martyrium
mortificamur in carne ꝓpria iuxta illud
apostoli. Qui autem sunt xp̃i carnẽ suã
crucifixerunt cum vicijs ⁊ concupiscen/
tijs. Et iterum. Mortificate membra
vr̃a ⁊c̃. ne. s. obediatis iniq̃tati. Quar/
to ad martyrium meroris in ꝯtemplati/
one sue memorie ⁊ recordatõis passio/
nis xp̃i di. Hiere. Recordare pauperta
tis mee ⁊ absinthij ⁊ fellis. ⁊ Treñ. iij.
Memoria memor ero ⁊c̃. ideo dic̃ pau/
lus. Xp̃o ꝯfixus sum cruci. Isto marty/
rio fuit btũs Franciscus crucifixus: vt pz
in cap̃. de stigmatibus. Et habitis istis
martyrijs ꝓponere: vt si quando oriatur
tribulatio se morti cõstanter exponere
anteq̃ fidem dimittere. Et tales hoĩes
q̃uis vltimo non moriant̃ ꝓ fide: tñ pal/
mam martyrij non amittunt. vt legit̃ de
beato Martino ⁊ btõ Francisco ⁊ mul
tis alijs ⁊c̃. Septimus articulus est VII. ar/
quis fuit p̃mus martyr. Ubi est scien/ ticulus.
dum ꝙ diuina scriptura diuidit statuz in
quatuor ꝑtes. Quaꝝ Prima pars est
de statu nature in quo p̃mus martyr fu/
it Abel qui occisus fuit a chayn in odiũ
dei: eo ꝙ respexerat ad munera eius. vt
habet̃ in lib. Geñ. Secunda ꝑs est de D
statu legis scripte in quo p̃mus martyr
legit̃ Abimelech sacerdos quem occidit
rex Saul: eo ꝙ ꝯsulerat dñm ꝓ dauid. i.
Regũ. xxij. c. Tertia est de statu ꝓphe
taꝝ in quo p̃mus martyr fuit Zachari/
as filius Joiade siue Barachie de his
qui in sacra scriptura legunt̃: quez occi/
dit rex iuda intra templum ⁊ altare. De
quo dñs in euangelio loquit̃. Quarta
est de statu gratie: in quo p̃mus martyr
fuit Johãnes baptista: q̃uis apocriphe
aliqui hic inducant̃ vt ait Hiero. aliq̃
scripture de Zacharia eius p̃re. de mar/
tyrio autem Johannis habet̃ Mar. vi.
cap̃. In illo autem statu gratie sex le/
guntur prima martyria. quorum Pri/ E
mum fuit sanctorum Innocentium.

Secundū fuit beati Johānis baptiste. Tertiū fuit xp̄i ihesu. Quartū fuit beate marie ꝑgenis. Quintū fuit bti stephani Sextū fuit bti Jacobi apli. Vñ ꝯtū ad hoc ptz q̄ martyriū bti stephani fuit penultimū vt ex scriptura noui testamē ti pz. Et isto mō nō dī fuisse ꝑmus mar-
VIII articulus. tyr btūs stephanus ꝛc. Octauus arti culus est q̄re btūs stephanus dī ꝑtho/martyr. ꝛ dank̄ q̄tuor rões. quaꝝ Pri ma est: q̄ ꝑmus post nouī testamēti ꝓfir matōez fuit. s. martyrizatus. testamentū aūt istud vt ait apl's ad Heb. in mortz articulo ꝓfirmat̄. post qō btūs stephan⁹ est passus. Secunda est: q̄ ꝑmus ex martyrio volauit ad celū: ceteri ꝙ ꝑus descendebāt ad inferos: vt pz de xp̄o ꝛ
F iohāne baptista. Tertia est: q̄ ꝑmus ꝑ fide xp̄i fuit occisus. ceteri ꝙ ꝑ legeve teri vt iohānes ꝛc. ꝑter innocentes. q̄ lz fuerint ꝑpter xp̄m occisi nō tñ ꝑpter fidē xp̄i quā ꝓfiterent sicut btūs stephanus vt pz in Math. ꝛ in actib⁹. s. qualiter ꝑ xp̄i ꝓfessionē ē occisus ꝛc. Quarta est q̄ baptismus sanguis ꝑmo in eo efficaciā habuit cū in ipo absoluat̄ aīa a pena ꝛ a culpa. sicut baptismo flumis. ꝛ in omnib⁹ ꝓcedentib⁹ istud martyriū nūcꝫ habuit talem effectū cū oēs incurrerēt penam dāni ꝑter xp̄m: q̄ a quo absolueret nō habuit. Jdeo btūs stephanus ꝑmus dux fidei fuit ꝓstitutus. ꝛ sic fuit ꝑ Jepte in li. Judic. figuratus q̄ fuit dux israeliti ci ꝑpli ꝓstitutus q̄ ꝑm⁹ cepit cū hostib⁹ dimicare. sic btūs stephanus factus est
IX. articulus. in patria dux magnus: q̄ sic ꝑmus dimicauit ꝛc. Nonus articulus q̄b⁹ ꝑtutibus martyriū beati stephani fuit ornatū Et dī q̄ quatuor. s. Primo ꝑtute castitatis ꝛ mūditie. in cuius signū fuit ꝓstitutus custos viduaꝝ mulieꝝ sanctaꝝ: vt
G pz in actib⁹. Vñ ꝑpter eius puritatē oēs qui erāt in ꝯcilio intuebant̄ vultū eius: quasi vultū angeli stātis inter eos ꝑpter habilitatē ꝛ honestatē. vt habet̄ in actibus apl'oꝝ. Secūdo ꝑtute veritatis ꝛ sapie ꝑpter quā dī plenus sapia. ꝛ ideo eius sapie iudei nō poterāt resistere ꝛc.

Tertio ꝑtute fortitudinis ꝛ ꝓstantie vñ dī in actib⁹ plenus fortitudine: q̄ fortis est ille q̄ est impauidus ꝫ bonā mortem ꝛc. Quarto ꝑtute benignitatiz ꝛ patiētie: q̄ ꝓsequentib⁹ nō solū pepcit: sz ꝑ ipis orauit. vt habet̄ in actib⁹ iuxta xp̄i ꝓceptū dicētis in euāgelio. Diligite inimicos vestros ꝛ orate ꝑ ꝓsequentib⁹ ꝛ calumniātib⁹ vos. Notandū aūt q̄ illo sacro tpe debemus istis quatuor flo rere ꝑtutib⁹. Primo puritate ne. s. maculemus carnē cuius sordes: vel q̄ ipo tpe ꝑbo fuit vnita. Secundo veritate: vt nō tpalia sz celestia ꝑ sapiaz ꝓtēplemur R
q̄ sapia dei patris illo tempe est nostre fragilitati ꝓiūcta ꝛc. Tertio fortitudine vt nō timeamus mala ꝑ xp̄o portare: q̄ ꝑ nobis maxima mundi penalia sustinuit. Quarto patiētia: q̄ xp̄s infirmitates nostras ꝛ pauptates gratis sustinuit in ꝓpio vt pz Luc. ij. Cōtra ꝑ T
mā ꝑtutē militāt immūdi de q̄b⁹ dī apoca. Foras canes ꝛ venefici. Contra secundā auari. q̄ sapia mūdi ꝛ iniq̄ illi q̄ est dei. de talib⁹ dicit apl's. q̄ ois auarus nō habet hereditatē in regno xp̄i ꝛ dei.
* Contra tertiā accidiosi q̄ sunt ita remissi et debiles in his q̄ dei sunt vt stati fastidiāt ō q̄b⁹ dicit apl's ad Thi. Erit em̄ tp̄s cū doctrinā sanā non sustinebūt ꝛc. Contra quartā iracūdi de q̄b⁹ ait Johes in canonica. Qui odit frēz suum homicida est. Decimus articulus est X. articulus.
q̄b⁹ ꝑulegijs istud martyriū fuit decoratum. ꝛ ponunt quatuor. quoꝝ Primū est supnaturaliū miraculoꝝ: q̄ btūs ste-
H phanus faciebat. ꝑdigia ꝛ signa magna in ꝑplo. vt. s. dī iuxta illud Mar. vl. Signa eos q̄ crediderint hec sequent̄ ꝛc.

Secundū est loci: q̄ in eodē loco ꝛ ciuitate in qua xp̄s passus est btūs stephanus mortē sustinuit. vt mortē quā ibidē xp̄s sustinuit ꝑ nobis ibidē redderet: h martyr iuxta euangeliū xp̄i non cupit ꝑpheta perire extra hierl'm. ꝛ ita ē decens solutio qñ fit in eodē loco. Tertiū est tp̄s: q̄ natiuitatis xp̄i vt ait Aug. ex p̄se in sermōe de ipo dī. Xp̄s heri descēdit

letātib⁹ angelis: hodie ascendit stephanus exultātib⁹ illis. ⁊ sic xp̄us loricā nostre carnis assumpsit ad pugnādum cuz hoste. sic ille sancte humilitatis vestē humanitatis deposuit regnturus in pace ⁊c̄

Quartū p̄uilegiū est sup̄celestiū reuelationū: q̄ vidit celos aptos vbi sup̄ reuelatis ei archanis ⁊c̄. Ubi est notādum q̄ in trib⁹ locis legunt̄ q̄ celi fuerit apti. ⁊ Primo Ezechieli penitēti iuxta fluuiuz chobar. vbi dat̄ intelligi q̄ illi q̄ agunt p̄fectā pn̄iaz de pctis statim euolāt. Secūdo Johāni xp̄m baptizāti. in quo dat̄ intelligi q̄ morientes statim post baptismuz euolāt etiā ip̄i. Tertio stephano p̄ xp̄o patienti. vt det̄ intelligi q̄ martyres statim etiam euolāt ⁊c̄.

XI. articulus. Undecimus articulus est q̄b⁹ beneficijs fuit hoc martyriū ditatū. Et reperiunt̄ quatuor quoꝝ Primū est martyrij facilitatio: q̄ lz xp̄s viā martyrij facilitauerit s̄m Aug. in sermone de martyrib⁹ dum ip̄e p̄cessit: tn̄ adhuc remanet difficile. Nō em̄ fuit magnū si tm̄ periculum hostiū tātus miles trāsiuit: ideo ceteri adhuc trepidabāt sciētes tantā imparitatē. sz postq̄z btūs stephanus trāsiuit palā plures alij sunt tutati: q̄ nō est tāta imparitas in milite. vn̄ multū apostolos ⁊ ceteros discipulos ad martyriū animauit. Ideo figuratus fuit p̄ Joab q̄ p̄mus armis cepit hierl'm. sic iste p̄ gladium martyrij gloriā ⁊ ciuitatez hierl'm celestē. Secundū fuit fidei ꝯfirmatio Fides em̄ xp̄iana p̄ sanguinem martyrij vt ait Aug⁹. fuit maxīe ꝯfirmata. vn̄ dicunt̄ testes: q̄ p̄ fidei ꝯfessione aīaz posuerūt iuxta verbū xp̄i dicētis: Qui me ꝯfessus fuerit ⁊c̄. Tertiū fuit thezauri p̄ncipalis congregatio. de meritis em̄ martyꝝ venit p̄cipue ille thezaurus quē in indulgētijs dispensat ecclesia vn̄ btūs stephanus p̄mus post xp̄m thesauriza uit ecclesiā dei auro melius q̄z fec̄ ꝯstātinus de quo xp̄s in euāgelio Thesaurizate vobis ⁊c̄. Quartū fuit eccl'ie illustratio que sb̄secuta fuit in Paulo qui fuit in eius lapidatōe p̄cipuus: q̄ testes deposuerūt vestimenta sua secus pedes eius. vn̄ s̄m Aug. p̄cib⁹ bti stephani fuit tātus doctor eccl'ie datus q̄ de se dic̄: Ego sum minimus apl'oꝝ ⁊c̄. Duodecimus articulus est q̄b⁹ dignitatib⁹ istud martyriū fuit sb̄limatū. Et ponunt̄ quatuor dignitates. quaꝝ Prima ē dignitas leuite: q̄ btūs stephanus fuit ap̄ellatus leuita. eo q̄ sb̄limatus dignitate diaconat⁹ ad quē p̄tinet eucharistiā ministrare sicut ad sacerdotē ꝯsecrare: qd̄ q̄dem ministeriuz angelis nō est ꝯcessum iuxta illud apl'i ad Heb. Habemus altare de quo edere nō habēt potestatē q̄ tabernaculo deseruiūt. ⁊ p̄ ꝯsequēs minus ministrare. Secūda est p̄ hetie: q̄ dr̄ plenus spū sancto q̄ futura docet. vn̄ dn̄s ait de eo in Math. Et que ventura sunt nūciabit vobis. Tertia est discipuloꝝ q̄ tāto excesserūt alios sctōs sequētes q̄to xp̄i mediū vicinius p̄ceperūt s̄m Diony. de angelica hierar. sicut ip̄e exemplificat de ordinib⁹ angelorum vn̄ discipuli in eccl'ia militāti fuerūt in loco cherubin. in triumphāti aūt vno tm̄ medio a xp̄o distant ⁊c̄. Quarta v̄gi nitas fuit angeli. sicut em̄ angeli in hoc mūdo. s. ministrātes semp̄ vident faciez p̄ris teste dn̄o in euangelio sic btūs stephanus vidit in hoc mūdo faciē diuinā vt innuit eius historia qn̄ vidit Jesum stantē a dextris v̄tutis dei qd̄ fieri non potuit si eū nō vidisset ad eius dexteraz stare vt videt̄. Istud em̄ p̄uilegiū nō inueuit̄ esse ꝯcessum nisi Jacob q̄ ideo ē vocatus isrl'. ⁊ moysi q̄ palā ⁊ nō p̄ enigmata deum videbat: vt habet̄ in Nūerꝫ ⁊ Johanni euangeliste qn̄ in cena fuit ei euangeliū ita sb̄tiliter reuelatū. ⁊ btō stephano h. ⁊ btō paulo in raptu ⁊c̄. Tertiusdecimus articulus est q̄b⁹ btitudib⁹ fuit istud martyriū remuneratum. Et si ꝯsideremus remuneratōes dicunt̄ q̄tuor quaꝝ Prima ē domus in q̄ fuit collocatus. Secūda est thronus in quo fuit sb̄limatus. Tertia est vestis in q̄ fuit ornatus. Quarta est dyadema q̄ fuit coronatus ⁊ mirabiliter ornatus.

XII. articulus.

XIII articulus.

De sancto stephano

Primo dico q eius domus fuit celum empyreū. qō dī in Apoc. dei tēplū. vbi dī de martyrib⁹ q erūt sacerdotes dei p/petuo in tēplo ei⁹. vñ ps. Bti q hītāt in domo tua tc. sz in ista domo sunt māsio nes plures iuxta ꝓbū dñi in Joh. In do mo pr̄is mei mā. mul. sunt. vbi sunt q̄tu/or māsiones ꝓncipales. Pria hierarchia supcelestis vbi residēt tres ꝓsone diuie tres celestes q̄z ꝓma citra summā vi/dek̄ btūs stephan⁹ hītator vñ dī in Apo/ca. Qui vicerit faciā illū colūnā in tēplo meo tc foras nō egrediek̄ qō ē ꝓpriū hie/rarchie supme cui spūs semp assistūt: q̄ spūs duaz inferioz hierarchiaz sunt ad mīstratoriū vt pz p Dio. ideo vincētib⁹. i. martyrib⁹ videk̄ esse ꝓmissa. Secūdo thronus fuit de iaspide tc saphiro. tal' est thronus xp̄i vt vidit Ezechiel qñ vidit sil'itudines pueri in throno. tc in throno xp̄i sedet btūs stephan⁹: q̄ ꝓmus habu it victoriā martyriū. tc xp̄s dic̄. Qui vice rit dabo ei sedere in throno meo. Deus em̄ sedet sup cherubin tc sup thronos. tc ideo isti victores vsq̄ ad seraphi exalta ti sunt Tertio vestimentū q̄ fuit orna tus fuit albū. iō dī. Qui vicerit sic vestie tur vestimētis alb. Iste color ē ornamē/tū ciuiū supnoz. ideo dī vbi s. in Apoc. q̄ exercitus q̄ sunt in celo seq̄bank̄ xp̄m in vestimentis albis: q̄ iste color maxie pticipat lucē tc nigredo tenebras. Jdeo ita pficit sanctos q̄ sunt lucidi: tc ita dā/natos q̄ sunt tenebrosi. Sil'r martyrib⁹ date sunt stole albe: q̄ flamma martyriū eoz aīe sunt purgate. vbi dī in Apoc. q̄ inferioribꝫ ꝓpter ꝓbū dei date sunt stole albe. Quarto dyadema seu corona q̄ fuit coronatus q̄ fuit multiplex Primo
C corona aurea q̄ debek̄ legitime certātib⁹ in ꝓmiū sōstātiale tc. Secūda est au/reola sic̄ archa testamēti duplici corona fuit ornata. Sz triplex est' aureola q̄
D est ꝓuilegiū accidētale. quaz Prima est doctoz. tc istā habuit btūs stephanus: q̄ fuit doctor maximus: vt pz in dispuratio ne. Secūda est martyr. tc istā habuit: q̄ ꝓmus martyr vt patuit. Tertia est ꝓginū. tc de ista etiā pie credik̄ habuisse: q̄ custos viduaz fuit. tū q̄ xp̄s ñ ꝓsueuit nisi ꝓginib⁹ tanta magnalia reuelare vt pz in Johāne euāgelista. tc Paulo quoz vterq̄ dī ꝓgo fuisse. nō aūt btō Petro tm̄: btō aūt stephano xp̄s maxia reuela/uit vt patuit qñ sibi in via deitatē osten dit: cui⁹ aspectu sancti in patria sunt be/ati: quā nobis ꝓcedat xp̄s dei tc ꝓginis filius Amen.

De eodem Sermo. II.

Lapidas eos qui

ad te missi sunt tc. Mat. xxiij c. Verbū ꝓpositū est ꝓbū dñi ad ciuitatē Hierl'm ꝓquerētis de ima/tura morte huius ꝓthomartyris bti ste/phani. Jn quo q̄dem verbo duo oppo/ita demonstrank̄. Primū est humana ne/q̄tia xp̄li iudayci imq̄ interficiētis cū dī. Lapidas eos tc. s. sanctos. de q̄b⁹ loqui tur apl's ad Heb. Lapidati sunt tc. Se cundū est diuina clemētia xp̄i suū mili/tem ꝓ salute occidentiū trāsmittētis: cū sequit̄: Qui ad te missi sunt. s. xp̄i discipu li qñ missi fuerūt vt oēs ad nuptias con uocarent vt dī in Math. Circa ma/litiā iudeoz q̄ fuit in btō stephano ꝓsu/mata insistēdo sunt de eius martyrio sez plures articuli declarandi. quoz Pri/mus est quale fuit eius martyriū. Dicit em̄ btūs Lucas in actib⁹ q̄ fuit a iudeis lapidatus: q̄ ꝓfitebak̄ dñm Jesum xp̄m Jstud em̄ suppliciū fuit ei contra legem inflictum: q̄ lex ꝓcipit tm̄ quatuor gene ra hominū lapidari. Primo. s. sacrile/gos: vt pz in contractu montis synai in Exo. ideo Achor fuit a iosue lapidatus q̄ de ꝓsecratis dño fuerat furatus. Sa/crilegum em̄ est sacroz violatio. Se
E cundo blasphemos: vt habek̄ Deuter. tc Leui. xxiiij. Tertio idolatras: vt habek̄ ibidem. Quarto adulteros: vt pz in Leui. xx Sz btūs stephanus nō fuit ꝓ/mo sacrilegus: imo sacroz minister fide/lis. tc ideo ꝓmus fuit de septez diaconib⁹ in mīsteriū ab apl'is electus Actuū. vi.

Secūdo nō fuit blasphemus: sed lau/

I. articulus.

dator dei semp magnus vt pz. Tertio nō fuit indiuinus: sz spūsancto plenꝰ vt illa duo patēt in actib. Quarto nō fuit adulter: imo vt credit virgo purissimus. ⁊ ideo fuit ad regimē ⁊ custodiā viduaꝝ ⁊ mulieꝝ fideliū deputatus ⁊c. Et ideo illud suppliciū fuit ei iniq̄ inflictuz.

Sed q̄re nō infert hodie illud suppliciū. Nec sacrilegis q̄ symoniā cōmittūt. Nec adulteris q̄ fidē ꝓmissam frangūt. Nec blasphemis q̄ nomen dei polluunt Nec indiuinis q̄ opa sacrilega ⁊ sortilegium faciūt ⁊ alios ad hoc inducūt. Respondet q̄ ideo nō fit: qꝛ quodlibet istorum nunc tempis nō sit maius pctm̄: qꝛ q̄ꝫto lex euāgelica est pfectior ipa mosayca: tāto maius pctm̄ est legem euangelicam nō obseruare. Sed hoc est ꝓpter misericordiā dei declarādam: qꝛ xp̄us pepcit mulieri adultere. Aut ꝓpter iniusticias in iudicibus declarandas: qꝛ quodlibet illoꝝ est maius pctm̄ q̄ꝫ sit furtum ꝓ quo non obstāte dei misericordia inducit modo suspendium. Secūdus articulus ē videre an btūs stephanus fuit ꝑmus martyr vt dr̄. Et h dr̄ q̄ in scriptura habemus q̄tuor tempa. quoꝝ Primum fuit tempus nature in q̄ fuit Abel ꝑmus martyr: qꝛ fuit in odium dei a fratre interfectus. Secundū fuit tp̄s legis scripte ꝑ moysen in quo ꝑmus martyr fuit Abimelech sacerdos quem occidit Saul: eo q̄ ꝯsulerat dn̄m ꝓ dauid. ⁊ deinde omnes sacerdotes dn̄i. vt legit ibi. i. Regum. xxij. c. Tertiū fuit tempus ꝓphetarū in quo ꝑmus martyr fuit Zacharias filius Joiade: vt habetur ex textu scripture quem occidit rex iuda inter templum ⁊ altare. Quartum fuit tempus gr̄e in quo sextupliciter martyria inueniunt. Et Primum fuit martyrium innocentium: de quo legit in euangelio Math. Secundum fuit Johānis baptiste: de quo legitur in euangelio Marci. Tertium fuit martyriuz xp̄i de quo legitur in omibus euangelistis.

II. articulus.

Quartum fuit beate Marie ꝟginis: de quo Lucas ſm ꝓphetiā Symeonis.

Quintū fuit martyrium beati stephani. de quo dr̄ in Actib. Sextum fuit beati Jacobi apostoli. de quo dr̄ ibidez.

Sed quare btūs stephanus dr̄ ꝓthomartyr cum sit ex istis penultimus. Hic dant quatuor rōnes. quaꝝ Prima est: qꝛ eius martyrium fuit ꝑmum post nouum testamentū ꝯfirmatum. Testamentum em̄ xp̄i morte ꝯfirmatum est: vt dic̄ apl's ad Heb. ix. ca. Et ideo noui testamenti mediator est vt morte intercedente in redemptōez eaꝝ p̄uaricationum q̄ erant sub ꝑori testamento. ⁊ hoc est q̄ cetera testamenta in morte confirmantur.

Secunda est qꝛ ꝑmus ꝓ fide xp̄i mortem sustinuit. ceteri autē ꝓpter alias causas vt pz de Johāne baptista: qꝛ ꝓpter herodiadem mortuus est: qꝛ dicebat herodi nō licet tibi habere vxorem fr̄is tui Et ideo passio ⁊ tormentum aliqn̄ nō facit martyrem. Sz causa quare: qꝛ fides est causa q̄re vocant martyres. Tertia est: qꝛ ꝑmus ex martyrio volauit ad celum quod est ꝑuilegium scz martyrum qꝛ omnes ante xp̄m inuenerunt ianuaz clausam paradisi: sed aperta fuit ꝓpter passionem xp̄i ⁊c. Quarta est: qꝛ baptismus sanguīs de quo dr̄ in Apoc. in ip̄o habuit efficaciam: q̄ baptismus liberat tam a pena sensus q̄ꝫ a pena damni.

Tertius articulus est que fuerunt illius martyrij ꝑuilegia. Et dicit q̄ illud martyrium habuit quatuor ꝑuilegia in sua ꝑmitate Primum quoꝝ est q̄ imediate ꝯsecutus est ꝑncipē militie nostre in bello periculosissimo. ⁊ ideo ei est magis carus: ꝓpterea eccl'ia solēnitatē huiꝰ solēnitati xp̄i imediate adiūxit: qꝛ q̄ sequitur eū nō ābulat in tenebris. Scd̄m ē qꝛ in acie martyꝝ tāq̄ꝫ bonus miles fuit ꝑmus ordinatus: ⁊ ꝑmus pugnauit ⁊ fuit ꝑmus huius militie ꝑnceps. Tertiuz est: qꝛ ciuitatem regni celestis ꝑmꝰ martyr bello acquisiuit q̄ꝫ aliquis de exercitu suo. ⁊ ideo factus fuit ꝑnceps regis regni celestis: sicut Joab regis Dauid.

III. articulus.

Quartū est q̄ ciuitatē inferni in q̄ lucifer regnabat ꝑmo ꝑcussit ianuam eius

claudēdo: ⁊ suis successoribꝫ manus luci
feri euacuādo. Ideo data ē ei hereditas
lata in terra viuentiū: sicut dauid q̄ ꝑcus
sit golyā ⁊ turbauit phylisteos vñ adep/
tus est regnū. i. Regū ⁊c̄. Et ita ex ꝑmo
ꝑuilegio habuit ꝑmitatē cū rege. Ex se
cundo habuit ducatū. Ex tertio ꝑncipa
tū. Ex q̄rto regnū: qꝛ oēs heredes viuē
tiū sunt heredes regni celoꝝ. sicut Joab
IIII. ar regis dauid. Quartus articulus est q̄
ticulus. sunt illius martyrij bñficia. Et ponunt̄
quatuor quoꝝ Primū est ꝙ sicut stru/
I ctura ecclesie ⁊ fidei catholice fuit in xp̄i
sanguine fundata: sic fuit ꝑ sanguinem
martyꝝ ꝯfirmata. In cuius figura dicū/
tur oīa sacr̄a noue legis in sanguīe agni
xp̄m p̄figurātis ⁊ thauroꝝ ⁊ arietū ꝑfe/
cta. Secundū est ꝙ ꝑ illud martyriū
fuit ecclesia inestimabili thezauro dita/
ta. de quo thezauro dant̄ indulgētie ad
penas purgatorij dimittendas: sicut ali/
cui ciuitati remittunt̄ exactōes ex meri/
to militū ꝑ suo rege moriētiū ⁊c̄. Ter/
tiū est ꝙ ꝑ illud martyriū fuit militia ec/
clesie ad mortē suscipiendā more elephā
tis ex aspectu sanguīs animata: qꝛ exem
plū ꝟtutis sibi ꝓpositū fideles hoīes imi
tant̄ xp̄o teste. Qui facit ⁊ docet h̄ ma/
gnus vocabit̄ in regno celoꝝ. Quar/
tū est ꝙ ꝑ illud martyriū fuit eccl'ia ioca
li p̄cioso illustrata: qꝛ saulus q̄ postea vo
cat⁹ est paul⁹ fuit custos vestimētoꝝ lapi
dantiū btm̄ stephanum ex ꝑsecutore do/
ctor factus eccl'ie vt pꝫ in Actibꝫ. qꝛ ꝟm
Aug. seuiēs plus oībꝫ p̄cibꝫ btī stephani
meruit gr̄aꝫ. ⁊ tūc dictus fuit paulus: qꝛ
eccl'iaꝫ mirabiliter illustrauit. vñ de mor
te btī stephani fuit impletum illud ps̄.
Preciosa in ꝯspectu dñi mors scōꝝ eius.
⁊ bñ fuit p̄ciosa vñ meruit tot ⁊ tāta bñ/
V. arti/ ficia. Quintus articulus est q̄ sunt hu
culus. ius martyrij collata p̄mia Et dr̄ ꝙ iter
alia p̄mia est ꝙ eius aīa sctā recto trami
te ad celū volauit. ⁊ ideo ante suū trāsi/
tū celos aptos vidit. Sꝫ intelligēdū
ꝙ in sacra scp̄tura inuenit̄ celū fuisse ap/
tum ꝑsonis q̄tuor. s. Primo Ezechie
li penitēti iuxta fluuiū chobar vbi datur
nobis documentū ꝙ illi q̄ de pctīs faciūt A
verā ⁊ ꝑfectā pniaꝫ stati ad celos euo/
lant. Sꝫ rari inueniunt̄ ⁊c̄. Secundo
Johāni xp̄m baptizanti in iordane vbi
dat̄ documentū ꝙ moriētes in innocētia
baptismali statim celos euolāt: vt pueri
post baptismū stati decedentes. Ter
tio stephano ꝑ xp̄o morienti vbi habet̄
etiā documentū ꝙ martyres stati celos
euolāt. Quarto Johāni euāgeliste in
insula pathmos ꝑ xp̄o tribulatōes patiē
ter tolerāti. vbi habet̄ documentū ꝙ q̄
in suis tribulatōibꝫ ꝓpter xp̄m patiunt̄: ⁊
diu sustinēt stati celos euolāt: qꝛ in tri/
bulatōibꝫ suū purgatoriū ꝑficiunt. iuxta
illud verbū In patiētia vr̄a possidebitꝫ
aīas vestras. Sed qꝛ ꝑ baptismū vel
martyriū nō possumus cōmuniter euola
re. oportet nos ꝑ patientiā intrare. sicut
ait apl's. Nos aūt salui erimus: sic tñ q̄si
ꝑ ignem. Vbi nota ꝙ gaudiū ⁊ ꝯsola
tio huius seculi ꝟm glo. est impunita neq̄
tia: vt luxuriari: vagari in specta cul'. ebri
ositate ingurgitari: turpitudīe fedari: nil
male pati: oīa in reꝝ habundātia. in pa
ce carnis: in securitate mentis agere: ⁊
non castigari: fame aut belli timore vel
morte g̃uari vel aduersitate ⁊c̄. Reuera
vt dic̄ glo. erga illū q̄ in tali fuerit ꝯsola
tiōe ⁊ gaudio potius deus exercet iusti
ciam q̄ꝫ misericordiā. Magna em̄ mise/
ricordia est neq̄tiam impunitā nō relin/
quere: ne gaudium sit in seculo. ⁊ ne co/
gat̄ deus in extremo examine illum dam
nare. Ideo ꝓpter quatuor causas ꝑmisit
diuina bonitas btm̄ stephanū lapidari.
Et Primo qꝛ vtiles sunt lapides ad B
obstruendū viā carnis luxuriosam ⁊ im/
mundiciā supandā. ideo dr̄ Actuū. xiij.
Per multas tribulatōes oꝑtet nos ītra
re regnum dei. Tribulatōes em̄ sunt q̄si
q̄dem lapides. Secundo: qꝛ ꝑoptimi
sunt ad edificiū spūale ꝯstituendū Ma
thei. vij. assimilant̄ viro sapienti q̄ edifi/
cat domum suā sup̄ petrā. Tertio qꝛ
idonei sunt ad circūcisionē faciendā: qꝛ
ꝑ ipos circūcisus fuit btūs stephan⁹ ab
omni penalitate. s. fame siti ⁊c̄. Exod. x.

Sephora tulit acutissimā petrā ⁊ circūcidit filiū suū in synagoga. Hodie btūs stephanus cum lapidibus circūcidit ⁊c.

Quarto q̄ necessariū sunt ad fabricādum coronā celestis glie. vñ ps. Posuisti em̄ sup caput eius coronā de lapide pcioso ⁊c. Btūs igit stephanus ꝓsiderās lapidū vtilitatē ⁊ sciens sugere mel de petra: acerbitatem martyrij sustinuit patiēter. Jdeo dic̄ btūs Jacob. Btūs vir q̄ suffert tentatōez: q̄ cū pbatus fuerit accipiet coronā vite quā repromisit deus diligētib⁹ se ⁊c. Quā nobis ꝓcedat iesus xp̄s dei ⁊ ꝑginis filius Amē.

Sermo. III. de eodem

Tephanus plenus gra ⁊ fortitudie faciebat signa ⁊ pdigia magna in pp̄lo

Actuū. vij. c. Scōm doctrinam beati Aug⁹. Aliq̄ opa xp̄i fuerūt mirabilia in q̄b⁹ solūmodo ē admirabilis: vt mirabilia sue ptātis. Aliq̄ opa xp̄i fuerūt mirabilia in q̄b⁹ a nobis ē imitabilis. vt ꝑtutes. ⁊ hec opa cōicauit oibus fidelib⁹. Prima solū sanctis ip̄m pfecte imitantibus. Et q̄ btūs stephanus fuit xp̄i verus imitator. ideo cōicauit ei non solum opa mirabilia sz ⁊ imitabilia. ⁊ fm̄ h̄ sanctitas btī stephani in ꝓbo ꝓposito de epistola accepto dupliciter cōmendatur. s.

Primo q̄tū ad opa imitabilia cuz dī Stephanus plenus gra ⁊ fortitudine. Iste sunt ꝑtutes in q̄b⁹ a nobis sunt sanctis imitādi: q̄ de plenitudine xp̄i oēs accipiūt gr̄am ꝑ gr̄a: vt ait btūs Johānes ⁊c. Scōo q̄tū ad opa mirabilia cum sequit. Faciebat pdigia ⁊ signa magna in pp̄lo. Jsta sunt opa mirabilia de q̄b⁹ ait dñs in Marco vl. dicēs. Signa aūt eos q̄ crediderint hec sequent: In nōie meo demonia ejcient linguis loquent nouis ⁊c. Circa opa btī stephani imitabilia que sunt nobis magis necessaria īsistendo. Est sciendum q̄ btūs stephanus de fortitudine simpliciter cōmēdat Jdeo de fortitudine ad eius laudez sunt septem articuli declarādi. quoꝝ Primus est q̄d est fortitudo. Et rñdet q̄ accipit q̄druplicit̄ in scriptura Primo ꝑ ꝑtute que dat anime vt possit resistere inimicis: lz eos nō vincat: vt est insuperabilitas. sicut aliq̄s dī fortis qū̄ superari nō pōt. ⁊ hec est ꝑtus pseuerātie p quaz aia rōnalis cū suis viribus intellectiuis in q̄bus ꝓuenit cū āgelis resistit aie sensitiue ipaz impugnāti cū viribus suis sensitiuis in q̄b⁹ ꝓuenimus cū brutis: vt superari nō possit. Naz inimicicia ꝓtinua ē inter ꝑtutes intellectuales volētes hoīes sursum erigere: ⁊ bestiales inclinātes deorsum: vt ait ap̄l's. Caro ꝓcupiscit aduersus spm̄ ⁊c. Secūdo mō ꝑ ꝑtute que dat aie nō solū ad resistendū: sz etiā ad supanduz illos inimicos: q̄ fortior est q̄ pōt illos inimicos superare: q̄ ille q̄ solum pōt se defendere. Et illa vocat ꝓtinentia: q̄ ꝑ ipaz passiones supat sicut ꝑ pseuerantiā ipas tolerat ⁊c. Tertio mō ꝑ ꝑtute que dat aie ad difficilia pficienda sicut in agonistis. Nam circa facilia nullus laudat de fortitudie. aīa aūt multa difficilia hz aggredit: q̄ omēs ꝑtutes sunt circa bonū difficile. Quarto mō ꝑ ꝑtute que dat aie vt sit secura ad recipiendū bonā mortē vt dic̄ Aristo. q̄ ille ꝓncipaliter ē fortis q̄ est impauidus circa bonā mortē. ⁊ illo mō ꝓprie accipit fortitudo. Et de hac ꝓncipaliter btūs stephanus cōmendat. Tum q̄ circa bonā mortē suscipiendā ꝑ xp̄o ꝓmus fuit. Tū q̄ ꝫ volentib⁹ eā inferre nō declinauit. Tum q̄ intrepidus nō dubitauit cū ceteros aptos videret. Tū q̄ nō iracundus ꝑ interficiētib⁹ exorauit. Iste quatuor acceptōes fortitudinis fuerūt in veteri testamēto figurate in q̄tuor viris q̄ fuerāt de fortitudine cōmendati. s. Primus fuit iudas machabeus q̄ inimicis israeliticis restitit potētissime lz eos nō potuerit extirpare. vt legit̄ in libro Machabeoꝝ. ⁊ ita ē de pseuerātia q̄ solū patit ⁊ nō supat passiōes ⁊c. Scōs fuit gedeō q̄ nō solū hostib⁹ restitit: sz etiam penitus effugauit vt legit̄ in lib̄. Judicū cui ab angelo fuit dictū Dñs tecū vir oꝝ

I. articulus.

fortissime: qꝛ dñs iuuat oēm ꝯ vicia pugnantē viriliter. Tercius fuit Dauid qui difficilia fuit aggressus: ⁊ ipe manu fortis interpretat̄. qꝛ illo modo de fortitudine multipliciter cōmendat̄. vt pꝫ in morte Golyad: qꝛ arduum est contra gigantē pugnare. ideo ex hoc fuit trāslat⁹ ad ꝯspectuꝫ regis vt daretur intelligi ꝙ idem spūaliter fit de illis qui difficilia ꝟtutum aggrediunt̄. Quartus fuit samson q̄ impauidus tradidit se libere morti ad expugnandum inimicos dei. Sic btūs stephanus se tradidit morti ad animādū inimicos: qꝛ passus difficilia fit securior qñ ꝑ militē bonum fit transitus De samsonis fortitudine vide in li. Iudicū. xvi. Scd̄s articulus est q̄t sunt modi fortitudinis que est ꝟtus bñ disponens hoīez circa terrores mortis. Et dr̄ ꝙ sunt quatuor ꝑm ꝙ sunt quatuor genera mortis que reperiunt̄ in sacra scriptura. s. Prima est mors corꝑalis: que fit ꝑ sepatōez aīe a corpore. de qua dr̄ Eccle. iij. Sepat amara mors. Secūda est mors tꝑalis que fit ꝑ abnegationem mūdi: vt in īgressu religionis de qua dr̄ Mortui est⁹ ⁊c. ad Col. iij. qꝛ tales mortui sunt seculo. Tertia est spūalis que fit ꝑ sepatōz a deo. de qua ait dñs in euāgelio. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Quarta est eternalis. de qua dr̄ Apoc. ꝙ in stagno ignis ⁊ sulphure ē Et hec est mors secunda. Sic etiā sunt quatuor genera fortitudīs. Prima est circa terrores corꝑales mortis reddens hoīez ꝟtuosum. sicut miles dr̄ fortis qñ potius vult mori in bello q̄ꝫ fugere nō timens tm̄ mortem q̄ꝫtum actū vitupabilē. Sic btūs stephanus p̄elegit mortem añq̄ꝫ fugeret xp̄i ꝯfessionem. ⁊ sic de alijs martyrib⁹ qd̄ fuit valde laudabile etiam dato ꝙ vitā aliā nō speraret. Vñ de illa morte ille eleazarus scriba ꝯmēdat̄ in libro Machabeoꝝ: qꝛ elegit p̄us gl̄iosaꝫ mortē q̄ꝫ odibilē vitā in trāsgressione legis diuine. Et alter machabeus dixit se p̄us velle mitti in infernū q̄ꝫ legē dei relinq̄re. Scd̄a est circa mortē tempalē

II. articulus

F

qñ aliquis nō timens mori oīa temporalia relinq̄t. sicut fecerunt apl̄i quoꝝ princeps dixit xp̄o. Ecce nos reliq̄mus oīa ⁊c. d̄ qua loquit̄ apl̄s ad Heb. ꝙ sancti fortes facti sunt in bello huius. s. mūdi ꝯ ip̄os pugnando ⁊c. Tertia est circa mortē spūalē. ⁊ hec ē alijs opposita: qꝛ sicut in alijs ille q̄ minus timet est fortior: sic hic ille qui plus timet est fortior: quia magis est timenda dei offensa q̄ꝫ mors corꝑalis vel tempalis vel eternalis ꝑm Ansel. Et ad istā fortitudinē xp̄s discipulos inducebat di. Estote for. in bello.

G

Quarta est circa mortē eternalem: vt nullo mō timeat tm̄ mortē ⁊ penas eternales ꝙ ꝑ ip̄is vitādis bonū faciat vl̄ a malo caueat p̄ncipaliter. sꝫ ꝓpter solā diuinā dilectōz. qꝛ ꝑm btm̄ Ansel. q̄ꝫuis q̄s sciret se dānandū adhuc deberet bñ facere si est fortis hac fortitudine: īmo vellet magis dānari de obediēdo q̄ꝫ saluari nō obediēdo. De illa fortitudine dr̄ in Cā. Fort⁹ ē vt mors dilectio. īmo est ꝑm plures q̄si mors eterna: qꝛ illā eligūt nō solū hoīes scti: sꝫ etiā homīes virtuosi ⁊c.

III. articulus.

Tertius articulus est q̄ sunt bella in q̄b⁹ ꝟtute fortitudīs indigemus. Dr̄ ꝙ in sacra scriptura inueniunt̄ q̄tuor gn̄a belloꝝ in q̄b⁹ ea indigemus. Primum est inter malos hoīes ⁊ ꝑsonas diuinas. vt qñ infideles insurgūt ad ꝑsequenduꝫ fidē btissime trinitatis sicut fuit tempe Machometi ⁊ hereticoꝝ. ⁊ erit tempe antixp̄i. ⁊ in tpe talis ꝑsecutōis q̄libet fidelis dꝫ armari tali fortitudine vt eligat magis mori fidē seruādo q̄ꝫ viuere fidez negando ⁊ ab ip̄a discedendo. Sic fecit btūs stephanus q̄ nō solū illā mortē elegit: sꝫ etiā seip̄m req̄situs exposuit. De illo bello ait Jo. in Apoc. ꝙ bestia q̄ ascēdebat de abysso. i. antixp̄s datū ē facere bellū cū sctis ⁊ vincere eos. s. ꝑ mortem corꝑalē. Talē fortitudinē dꝫ habere q̄libet in desiderio suo vt mortez patiat̄ de facto. sicut xp̄s ꝑ nob cū desiderio mortē ꝑtulit. sꝫ quō sustinerēt mortem ꝑ xp̄o q̄ nolūt viuere ꝑm eius p̄cepta. Scd̄m bellū ē inter angelos ⁊ demōes q̄ q̄tidie

inter se pugnāt de obtinendo regnū aīe nostre. ⁊ ideo in cogitatōib⁹ ⁊ affectōib⁹ indigemus hac fortitudīe vt demonib⁹ mala sua ingerētib⁹ resistamus ⁊ angel' bonis suggerētib⁹ fideliter obtꝑemus. Sz notādū ꝙ illud regnum aliqñ obtinēt soli āgeli. s. qñ aīa viuit ꝑm legē dei. ⁊ tūc nō pñt mali obtinere. ⁊ tūc aīe nostre regnū nō est in ꝑtāte demonū. qꝛ ibi angeli pacis ꝑncipant̄ qñqꝫ ipm obtinent soli demones. sicut in illis q̄ faciūt semꝑ mala. de q̄b⁹ ait ꝓpheta. Bñ autē facere nesciūt. Qñqꝫ aūt obtinēt ipm vtriqꝫ sicut illi q̄ ex vna ꝑte faciūt bonū. ⁊ ex alia malū. ⁊ tūc aīe regnū est seditiosum ⁊ in maxima discordia. de hoc dicit Helyas in. iiij. Regum. Vsqꝫquo claudicatis in duas ꝑtes. Qñqꝫ aūt obtinēt ipm neutri sicut tepidi. q̄ lz a malis caueāt: tñ bñ facere rennuūt. q̄b⁹ dr̄ Apoc̄. Vtinā esses frigidus vel calidus ⁊c̄. Tertium bellū est inter ꝑtes anīe rōnalis ꝑ q̄s sumus sil'es angelis ⁊ aīales q̄b⁹ brutis assimilamur. qꝛ q̄libet ꝑs vult regnum aīe obtinere. ille vt viuamus spūaliter: ille ꝟo carnaliter. ⁊ in aliq̄b⁹ solū dñant̄ rōnales sicut in viris ꝑfectis q̄ nō curāt nisi de celestib⁹ di. cū apl'o. Nr̄a ꝯuersatio in celis est. In alijs aūt dñant̄ sole aīales: sicut in hoīb⁹ carnalib⁹ q̄ nō curāt nisi de his que vidēt ⁊ audiūt. Et ideo tales sunt sicut bestie. de q̄b⁹ ait apl'us ad Coꝝ. Aīalis hō nō ꝑcipit ea q̄ dei sunt. In alijs dñant̄ vterqꝫ. sicut in viris imꝑfectis q̄ curāt magis de mūdo q̄ꝫ de deo In alijs ecōuerso q̄ magis curāt de deo q̄ꝫ de mūdo. ⁊ sic sunt iusti mediocriter. De illo bello loquit̄ apl's dicens: Caro ꝯcupiscit aduersus spm̄ ⁊c̄. Sed querit̄ quare plus ꝑualēt aīales q̄ꝫ rōnales cū sint maioris ꝟtutis q̄ꝫ iste. Rñdet̄: qꝛ voluntas q̄ regnat in tota aīa est cōiter iniqua ⁊ ꝑs inferior cum tñ deberet esse oppositū: sicut nō decēs esset q̄ daret suꝑ hoīes brutis potestatem. De bello autē illo habet̄ Dañ. vbi supra dr̄. Egrediar vt ꝑlier aduersum ꝑncipem Persarum q̄ credit̄ malus angelus. Sed quare demones cōmuniter magis ꝑualent. Dicit̄ ꝙ qꝛ incole huius regni sunt de ꝑte eoꝝ: qꝛ ꝓni naturaliter ad malum sunt. ideo dr̄ in Isa. ꝙ angeli pacis amare flebunt.

Quartum bellum est inter vicia ⁊ virtutes que in aīa nostra pugnāt illis satagentib⁹ ad mala oꝑa. ⁊ istis ad bona sic declarat Ambro. de ꝯflictu vicioꝝ ⁊ virtutum vt castitas ꝯ immundiciā suꝑbia contra humilitatem. Sz talis pugna nō est in homīb⁹ ꝑfectis: qꝛ ꝟtutes pacifice possident regnū istud. Nec etiā in pessimis: qꝛ vicia totaliter dñant̄ lz ꝓpter conscīaz repugnēt in eis ⁊ faciāt tristes omnes eoꝝ delectatōes. Secundum est in mediocrib⁹ q̄ habent aliqua vicia ⁊ aliquas ꝟtutes est illa pugna. ⁊ ꝑm magis ⁊ minus. ⁊ ideo indigent fortitudine vt ꝟtutes faciant ꝑualere q̄ꝫtumcūqꝫ maiores. De illo bello habet̄ figura Gen̄. qñ Esau ⁊ Jacob in vtero matris pugnabant: qꝛ quelibet ꝟtus cum oppositō vicio in interiori ꝑte anime nostre anteq̄ꝫ actus erumpat exterius quasi nati. Prima pugna figurata fuit ꝑ illam qua chaldei pugnauerunt quando templum dei destruxerunt ⁊c̄. Secunda ꝑ pugnam q̄ pugnauerunt filij israel q̄ erant spūales contra chaldeos q̄ totaliter erant animales ⁊c̄. Tertia ꝑ pugnam quam pugnaueruut filij israel. i. angeli dei contra phylistim. id est ꝯ demones. Quarta ꝑ pugnam qua pugnauerunt filij israel cōtra Amalech: quia sicut illa victoria fuit ꝯsumata ꝑ ꝟtutem orōnis: sic ꝟtutes ꝑualent aduersus plura vicia ꝑ sublimitatem sursum actōis in deum ⁊c̄. Quartus articulus est ad quid ordinat̄ ꝟtus fortitudinis. Et dr̄ ꝙ ad saluandum vniuersitatē hñtē inimicicias: vt pz in ciuitatib⁹ quaꝝ vniuersitas saluari non pōt nisi hēat illi milites fortes q̄ se ꝯ inimicos mortis ꝑiculo exponāt: vt declarat Aug. de romanis in li. de ciui. dei. Intelligendū est tñ ꝙ quatuor sunt hierarchie. quaꝝ Prima ē theartica diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. Scda ē angelica nouem ordinum. Tertia ē eccl'iastica septez ordi-

A

B

num. Quarta ē monastica potētiaꝝ pluriū in aīa nr̄a. ⁊ q̄libet fuit saluata ꝑ ꝟtutē fortitudīs ⁊c̄. Prima q̄dē thear/tica qn̄ lucifer insurrexit ꝯ eā volēs ascē dere ad diuinā equalitatē ⁊ regnare pro deo. vt habetur in Isa. vbi dixit lucifer: Ascendā in celum ⁊ ero sil̄is altissimo. tūc em̄ ꝑ diuinā fortitudinē fuit inde eie ctus. ideo dr̄ in Job. Si habes fortitudi nē ⁊c̄. ⁊ sequit̄ Dispde supbos. Et alibi dr̄ de deo. Nunq̄d manus eius cōfregit supbū? Secūdo fuit saluata ꝑ eū hie/rarchia angelica qn̄ michael ⁊ āgeli ei⁹ p̄liabant̄ cū dracone: vt habet̄ in Apoc̄. Et ideo qꝛ om̄s nō fuerūt fortes draco traxit tertiā partē stellaꝝ vt habet̄ ibidē Ideo dic̄ ps̄. angelis remanētib. Bn̄di cite deo oēs angeli eius potentes ꝟtute

Tertio fuit saluata hierarchia eccle/siastica: qꝛ em̄ in p̄ncipio habuit plures validos inimicos. ideo tūc fuerūt missi martyres tanq̄ꝫ fortissimi milites quoꝝ p̄mus fuit btūs stephanus q̄ post illud bellū est aggressus: ne alij trepidarēt. ⁊ sic eccl̄ia de milib. hostiū ꝑ eos saluata est. Quarta. s. monastica saluat̄ ꝑ istā ꝟtutē fortitudinis qn̄ aīa valde resistit suis inimicis volētib. eam possidere: vt mūdo carni ⁊ dyabolo. ideo dic̄ btūs pe/trus. Aduersarius vester dyabolus ⁊c̄. ⁊ sequit̄. Cui resistite ⁊c̄. Quintus arti

V. arti/culus. culus est q̄ sunt ꝓprietates hoīs habētꝫ fortitudinē. Et dr̄ q̄ sunt q̄tuor. Pri/ma est ꝑfectio cognitōis: qꝛ solus ille co/gnoscit q̄ꝫtū bonū est bonū ꝟtutis: quia alijs videt̄ modicū. sꝫ ei videt̄ vtiq̄ꝫ ma/gnum: qꝛ nō soluꝫ alia sꝫ ⁊ vitā suā que est sibi charissima daret ꝓpter illud bonū Ad illā fortitudinē habendā xp̄us aīa/bat discipulos suos dicēs: Nolite time/re eos q̄ occidūt corpus ⁊c̄. etiā si eā occi derent fortis daret eam ꝓ ꝟtute s̄m q̄ ha

C beri potest ex dictis Ansel. Secunda est ꝑfectio detestatōis: qꝛ solus iste pec/cati maculam detestat̄ q̄ꝫtum est detestā da: qꝛ p̄us vult amittere vitam q̄ꝫ incur/rere culpam. vt habet̄ de Susanna Da nie. x. etiam si auferret̄ vita aīe nō pecca/ret: sed p̄us videt̄ sicut debet velle om/nia elemēta creata anihilari s̄m Ansel. in libro Cur deus homo ⁊c̄. Tertia est ꝑfectio dilectōnis: qꝛ minime diligit seip̄m. ⁊ maxime diligit bonū dei qd̄ est bonum ꝟtutis: qꝛ p̄us vult seip̄m ꝑdere q̄ꝫ tale bonum. ⁊ ideo dic̄ dn̄s in euange/lio. Qui diligit animā suā ꝑdet eam ⁊c̄. Et btūs Aug⁹. de ciui. dei dicit q̄ radix ciuitatis dyaboli ⁊ oīuꝫ maloꝝ est amor sui. Et fundamentū ciuitatis dei est dile ctio boni diuini. Quarta ē ꝑfectio su/perne erectōnis: qꝛ semꝑ cadit firmus ⁊ rectus in bono ꝓposito. ⁊ in irruentibus aq̄s tribulationū ⁊ mētis elatōe stat nō flexus. ⁊ ideo est a ph̄o corpi quadrato assimilatus. Et a deo viro sapienti q̄ edi ficauit domū suā supra firmā petram ⁊c̄

Sextus articulus est que sunt male fortitudines. ⁊ vident̄ in sacra scriptura VI. arti/culus. quatuor inter alias. Quaꝝ. Prima est fortitudo Nembroth: cuius regni p̄nci/pium fuit Babel. ⁊ fuit fortitudo crudeli tatis ⁊ duricie: qꝛ fuit validissimus ve/nator. i. validus oꝓpressor hoīuꝫ corā do mino vt hodie sunt tyrāni. Secunda fuit fortitudo Pharaonis que fuit iniq̄/tatis ⁊ iniusticie: qꝛ iniuste ꝓpl̄m dei af/flixit sicut faciūt iudices iniusti. De p̄mo habet̄ Gen̄. De secundo habet̄ Exodi.

Tertio fuit fortitudo Sennacherib: D que fuit rapine: qꝛ filijs iuda fortitudine sua abstulit ciuitates suas. vt faciūt vsu rarij pauperibus hereditates suas aufe rentes. iiij. Regum. Quarta fuit forti tudo Nabuchodonosor que fuit vanita tis ⁊ supbie. De quo legit̄ in Dan̄. q̄ dū gloriaret̄ de sua fortitudīe fuit deiectus diuina vltōe. sicut diuino iudicio hoīes de suis diuitijs gloriantes cōmuniter de p̄munt̄ iuxta illud ps̄. Vidi impium sup exaltatum ⁊ eleuatum ⁊c̄. Septimus VII ar/ticulus. articulus est que sunt p̄mia bone forti/tudinis. Et dr̄ q̄ cōmuniter sunt quatu/or. Quoꝝ. s. Primum est dignitas in/compabilis: qꝛ martyres q̄ fuerunt for/tes dignissimum locum obtinuerunt in templo dei. ⁊ illud fuit altare dei. ⁊ ideo

dicit Johānes in Apoc̄. Vidi sub alta re dei ꝛc̄. inter quos est btūs stephanus
E sicut p̄mus ꝛc̄. Secundū est heredita tis imp̄ciabilis vt regnum celi dat̄ cete ris de gr̄a. istis autem dat̄ de debito di cente dn̄o. Beati q̄ ꝑsecutōez patiunt̄ ꝓ pter iusticiam qm̄ ip̄oꝝ est regnum celo rum. Tertiū est honoris inestimabi lis: qꝛ dn̄s ipsos inthronizat in throno suo. sicut fuit in throno p̄ris collocatus: ip̄os honorās quo ad hoc tm̄ q̄tū a p̄re fuit honoratus. Vñ Apoc̄. Qui vicerit faciā illū sedere i throno meo ꝛc̄. Quar tum ē decoris inobfuscabil': qꝛ ꝑm Aug. de ciui. dei. p̄uilegiū decoris est martyrū: qꝛ remanebunt in eoꝝ corporib' cicatri ces ꝛ signa plagaꝝ sup̄ corpora aliorum glorificata. ꝛ ideo in corpe xp̄i post resur rectōez signa vulneꝝ remanserūt. ꝛ ideo qꝛ btūs stephan⁹ fuit p̄mus istoꝝ q̄ illa quatuor p̄mia p̄mo possidet p̄ter illā feli citatē que est cōmunis oīb' sanctis alijs. Ad quā nos ꝑducat xp̄s iesus dei ꝛ vir ginis filius Amen.

In festo beati Johānis apl'i ꝛ euan gel iste: Sermo. I.

Dilectus mihi et

ego illi q̄ pascit̄ inter lilia do nec aspiret dies ꝛ inclinentur vmbre Cā. iij. Quia btūs iohes euā gelista p̄uilegio amoris p̄cipui ceteris ampli⁹ meruit honorari a dn̄o. vt testat̄ btūs Gregor. idcirco ad extollēda ip̄ius p̄conia ꝯuenienter assumit̄ verbū illud. in quo q̄dem ꝟbo q̄drupliciter describit̄
F Et Primo vt inflāmatus ꝟtute chari tatis inextinguibiliter incēdēte. s. cum p̄ mittit̄ Dilectus meus mihi ꝛ ego illi: qꝛ amor nō potest esse iocundus: nisi sit mu tuus ꝑm Rich. Ad ꝑfectam autem ami ciciaꝫ requirit̄ mutua reflexio amoris vt dicunt ph̄i. Et ideo dicit Rich. de trini. q̄ ꝑfecta charitas esse non potest nisi sit q̄ amorem rependat: ꝛ q̄ impendat. Et qꝛ btūs Johānes amorem xp̄o impen debat. ideo quo ad ip̄m dicit: Dilectus meus mihi dicente xp̄o: ideo xp̄s ei amo rem rependebat dicens: Et ego illi vt ve re dicere posset illud Cā. vij. Ego dile cto meo: ꝛ ad me ꝯuersio eius. p̄us enim xp̄s dilexit suum discipulum: ꝛ postea di scipulus magistꝝ. Et ideo xp̄s p̄mo p̄ mittit suā affectōez. ꝛ secundo subiungit discipuli ꝯuersionem. qꝛ dicit in p̄ma ca nonica sua ca. ix. Diligamus dn̄m qm̄ ip se p̄or dilexit nos ꝛc̄. Secūdo vt de coratus puritate īmaculabiliter renitēte cum subiungit̄: Qui pascit̄ inter lilia. Li lium em̄ est signaculum ꝟginitatis: vel ꝟginale: eo q̄ est flos q̄ suum vigorē ma xime ꝯsumat. Et qꝛ castitas ꝟginalis ē dispositio optima ad fruitionez. ideo dr̄ Qui pascit̄ inter lilia. Vnde qꝛ anima beati Johānis in medio virium sensiti uaꝝ ad puritatem naturaliter stimulat̄: fuit florida puritate candidata: vt de ip so dicat xp̄us Canti. ij. Sicut liliū inter spinas: sic amica mea inter filias. Dicū tur em̄ vires sensitiue filie: qꝛ aīam rōna lem cruciāt in suo partu assidue ꝯtendē tes: sicut ꝓles feminea solet esse magis cruciatiua q̄ꝫ masculina. Tertio vt il lustratus veritate inobfuscabiliter radiā te cuꝫ sequit̄. Donec aspiret dies. Aspi ratio nāq̄ꝫ diei est in aurora in qua lux ē ꝛ noticia matutina. ꝛ qꝛ btūs Johes in noticia vespertina q̄ est noticia reꝝ in pro prio genere. vt docet Aug. sup Gen̄. fuit exercitatus donec reuelatōes diuine ve nerūt que eū sublimauerūt vsq̄ꝫ ad noti ciam matutinam que est noticia rerū in verbo ꝑm eundem Aug⁹. Ideo dr̄: Do nec aspiret dies. Exordiū matutine no ticie fuit in p̄clara reuelatōe. vt ꝓ vita be ati Johānis dicatur in hoc seculo illud Genesis. i. Factū est vespere ꝛ mane di es vnus. qꝛ sicut ceteri in hac vita habēt tantū noticiam vespertinā: ꝛ in alia ma tutinam tanq̄ꝫ in duobus diebus: sic ille tanq̄ꝫ in vno die. s. vespere ꝛ mane. i. no ticiam vespertinam ꝛ matutinam habu it vt angeli in die sue creatōis. Quar to vt p̄seruatus a morte īeuitabiliter de nigrante cum post ponit̄. Et inclinentur vmbre. Vmbra em̄ comparatur morti.

sicut em̄ vmbra nō est nisi p̄uatio lucis: sic mors nō est nisi p̄uatio vite. vnde in ps̄. Si ābulauero in medio vmbre mortis nō ti. mala qm̄ tu mecum es Ista autem vmbra fuit inclinata. i. ꝯsumpta qm̄ immortalitas fuit ei a xp̄o donata scd̄m Hiero. in ꝓlogo sup Joh. qꝛ sicut ip̄e a corruptōe carnis fuit extraueus: ita a dolore mortis fuit alienus. qꝛ ꝟo circa commendatōez istius apostoli ⁊ euangeliste versat̄ pn̄s intentio: iccirco circa decursum eius occurrunt. xx. ꝯsideratōes quarum

I. ꝯsideratio

Prima est de qua stirpe fuit exortus. Dr̄ aūt ꝙ fuit de radice iesse ortus. sicut xp̄s de radice beatissime anne ex q̄ ꝓdierunt tres rami p̄ciosissimi. s. mater dn̄i: ⁊ due eius sorores. s. maria iacobi ⁊ maria salome. de quaꝝ p̄ma genitus fuit xp̄s. De secunda iacob⁹ minor symon ⁊ iudas apostoli ⁊ ioseph q̄ cognominatus est iustus: q̄ fuit discipulus dn̄i. De tertia iacob⁹ maior ⁊ iohānes euangelista que fuit tertius ramus in ista ꝓgenie. vt de ista muliere benedicta dici possit illud Math. vij. ca. Arbor bona fructꝰ bonos facit. Intelligendum est tamē ꝙ de ista radice bn̄dicta fuit iohēs euangelista ꝯsecutus p̄uilegia quatuor quoꝝ

G

Primuz est ꝙ ip̄e erat de stirpe regali: eo ꝙ ꝯsanguineus xp̄i germanus q̄ factus est ei ex semine Dauid s̄m carnem. ad Ro. i. Et attinebat sibi. s. ex alia ꝑte scz matris. Secundū fuit ꝙ ip̄e erat d̄ stirpe sacerdotali: eo ꝙ ꝯsanguineus beati Johānis baptiste sicut ⁊ xp̄us. Fuit em̄ mater iohānis euangeliste cognata Elyzabeth sicut ⁊ mater xp̄i: q̄ Elyzabeth fuit de filiab⁹ Aaron vt dr̄ Luc. i. c.

Tertium fuit ꝙ ip̄e habuit duplicem germanitatem ad xp̄m ꝑ eo ꝙ mater tātā germanitatem habuit ad filium suum q̄tā habent pater ⁊ mater simul in alijs eo ꝙ de substātia ꝟginis xp̄s fuit totaliter formatus. ⁊ ideo tm̄ fuit ei germanus btūs iohēs ex ꝑte solius matris xp̄i: sicut fuisset ex ꝑte vtraq̄z ⁊c. Quartum fuit ꝙ ip̄e habuit simplicem affinitatez ad suppositum verbi: quia ex hoc ꝙ sponsa alicui sponso copulat̄ quilibet germanus sponse cum sponso affinitate coniungit̄ ex tali copulatōe. Et ideo qꝛ xp̄i humanitas erat iohāni germana quādo ip̄a humanitas fuit cum verbo copulata fuit ꝯiungēs totā illā germanitatez cuz verbo q̄to maior ⁊ dignior fuit ista. Ideo dicit apostolus Heb. xi. ꝙ filius dei non ꝯfundit̄ homies vocare frēs ⁊c.

II. cōsideratio

A

Secūda ꝯsideratio est q̄ ordine fuit iohānes a xp̄o vocatus. Dr̄ ꝙ a xp̄o ip̄e fuit sortitus quartū in vocatōne locum.

Primus fuit btūs Andreas Joh. i. c.

Scd̄s fuit btūs petrus: vt pz ibidem.

Tertius fuit btūs iacob⁹ maior Mathei. iiij. Quartus fuit btūs iohānes euāgelista: vt pz ibidē. Intelligendū est tn̄ ꝙ q̄ternarius numerus hz quatuor ꝓprietates huic apl̄o ꝯueniētes q̄ruz

Prima est ꝙ ē numerus q̄dratus s̄m Aug. iiij. de tri. Cum ceteri q̄drati sint ꝑ istū in quo dat̄ intelligi istius apl̄i stabilitas cū dn̄o ih̄u xp̄o: sic hō ꝟtuosus cōparat̄ bono tetragono q̄ difficulter mouet̄ de loco suo ꝓpter quā ꝓprietatē xp̄s fuit vocatus lapis angularis q̄ sp̄ est q̄dratus ⁊ aptus edificijs ⁊c.

B

Scd̄a est ꝙ iste numerus ꝯtinet in se duplicatum binariū in quo dat̄ intelligi ꝙ iste apl̄us incarnatōis misterium in scriptura ꝯtinuauit in quo iuncte fuerūt due dualitates dum humanitas xp̄i que ꝯstat ex corpore ⁊ aīa fuit assumpta a verbo qd̄ ꝯstituit̄ ex natura cum ꝓprietate ⁊c. Tertia est ꝙ iste numerus includit in suis ꝑtib⁹ adequate senariū q̄ est p̄mus numerus ꝑfectus s̄m Aug⁹. sup Gen̄. in q̄ dat̄ intelligi ꝙ status ꝑfectōis apostolice: lz nō fuerit in eo p̄mo s̄m ordinem generatiōis fuit tn̄ s̄m ordinē ꝑfectionis ⁊c.

Quarta est ꝙ iste numerus claudit in se denariū: qꝛ si accipiant̄ oēs eius ꝑtes insimul cū suo toto faciūt denariū totuz sicut docet btūs Hiero. in nūero cātici graduū. In quo dat̄ intelligi ꝙ sicut numerus denarius ē in ꝟtute oīuz nūeroꝝ digito ꝝ p̄ncipalis: ita iste Johēs apl̄us quo ad sanctitatē fuit in capite oīuz apo-

stolo xp̃i: alio q̃n nõ fuisset a xp̃o maxĩe dilectus: q̃ nõ est p̃sona⁊ acceptor. Et q⁊ fm istas ꝓprietates fuit maxime xp̃o cõformis inducitur ꝓ eo q ꝺ ꝺr Dañ. iij. ca. III. ꝓsideratio Spẽs ḡrti sitis ẽ filio dei ⁊c. Tertia ꝓsideratio est q̃to merito fuit btũs Johãnes xp̃m secutus. Istius aũt charitat̃ magnitudo declarat Math. ix. cũ symon petrus ad xp̃m dicebat. Ecce nos reliq̃mus oĩa ⁊c. Et sequit. Quid ergo erit nobis ⁊c. Et sequit. Amẽ dico vob ⁊c.

Intelligendũ est tñ q̃ meritũ bti Johãnis in sequẽdo xp̃m fuit maius merito petri: qꝺ ostẽdit ḡdruplici rõne: quar⁊

Pria ẽ: q⁊ citius paruit. Btũs aũt petrus tã fuerat ꝓ btm̃ andreã ꝓdicatus: ⁊ ꝓ xp̃m cephas apellatus: vt hĩ Joh. i. ⁊ ista fuit ꝑma vocatio iohãnis. Secũda rõ est: q⁊ de maiori genere vtpote regio ⁊ sacerdotali q̃uis paup: nũc autem hoies ꝓferunt facultatib: sicut maxia bona inter exteriora q̃ deo ⁊ hoĩb impenduntur: hoĩb ꝺico ꝑtuosis. Tertia est: q⁊ in etate florida mundu reliq̃t. Nam erat adolescẽs vt ait Marcus in q̃ etate difficilimũ est rel in q̃re mundum: eo q tũc maxĩe vigẽt passiones. ⁊ ideo difficilimũ est obtinere statũ ꝑtutis. Quarta est: q⁊ maiora bona reliq̃t. petrus q̃p̃pe reliq̃t solũ bona fortune vt nauĩ ⁊ rhetia. Johes aũt bona fortune ⁊ nature q̃ incõparabiliter sunt maiora. vñ Mat. iij. ꝺr q̃ relictis ꝙtinuo rhetib ⁊ patre que maxĩe ꝑtinẽt ad bona nature secutus est xp̃m: qꝺ fuit plus ꝺimittere q̃ ꝺimittere regnũ: q̃to ꝑ fm naturã est magis ꝺuligẽdus ⁊c. IIII ꝓsideratio Quarta ꝓsideratio est q̃re btũs iohes fuit mr̃imonio copulatus. ꝺicit btũs Hiero. in ꝓlogo sup Jo. q xp̃s ipm̃ de nuptijs vocaut. Iste creꝺunt fuisse nuptie in qb xp̃s aquã in vinũ ꝙuertit Jo. ij. Ista despõsatio fuit a deo ordinata vt ei⁹ ꝑginitas purissima fieret ꝓsecrata: q⁊ q̃ ꝑginitas cuz sacro ꝙiungit tũc ꝓsecrat. Intelligendũ est tñ q̃ fm istũ moꝺuz inuenunt̃ q̃tuor ꝑginitates ꝓsecrate ꝑginũ nominatoꝝ in sacra scriptura. quar⁊ Prima fuit ꝑginitas matris xp̃i que fuit desponsata ꝑgo ꝺiuino ꝓsilio fm Ambro. nec ex hoc fuit ꝑginitas obfuscata. Scõa fuit ꝑginitas ioseph spõsi eius q̃ fuit ꝑgo purissimus vt testat btũs Augus. de bono ꝓiugali ne istud dignissimũ sacr̃m matrimoniũ claudicaret. Tertia fuit ꝑginitas xp̃i que sacrata fuit in sacro incarnatõnis qꝺ est maximum sacr̃m sacroꝝ oĩuz: eo q caro humana fuit ꝑbo ineffabiliter desponsata ⁊c. Quarta fuit ꝑginitas bti iohãnis euãgeliste que q̃ꝺẽ fuit matrimonio aduncta: ⁊ tñ totaliter incorrupta. Et q⁊ ꝑginitas sic ꝓsecrata est dignissima: ideo em̃ xp̃s ꝓmisit btõ Johanni ꝙhere vt eius ꝑginitas matrimoniũ sacro ꝓsecraret: sicut ⁊ matr̃ sue. Sicut em̃ sacramentum ꝓfessionis ꝑficit ꝑtutẽ pnie: sic sacr̃m matrimoniũ ꝑficit ꝑtutẽ ꝑginitatis. Ideo btã cecilia q̃ cũ ꝑginitate fuit desponsata sola intra ꝑgines honorat in suo officio. ſ. in illo ps̃. Fundamẽta. q ps̃. singulariter matri dñi est appropriatus ⁊c. Quinta ꝓsideratio est de ꝑnilegio V. cõsideratio sue puritatis. Dicit em̃ Greg. q specialis ꝓrogatiua castitatis ampliori dilectione ipm̃ fecit dignum: q⁊ ꝑgo est electus a dño: ⁊ ꝑgo in eũ pmãsit. Intelligendum est tñ q̃ in sacra scriptura inueniuntur q̃tuor ꝑgines electi ad misteria xp̃i. q̃rum Primus fuit Daniel ad xp̃i vaticinia ꝓnunciãda: fuit em̃ ꝑgo ꝙtinẽtissimus ita vt a pluribꝫ putaret eunuchus: ⁊ ipe exp̃resse de xp̃o sub hoc nomine vaticinatus fuit Dañ. ix. Secundus fuit beatus Johãnes baptista ad xp̃i testimonia iam visa ⁊ annunciand. vt habetur Joh. i. Hic venit in testimoniũ ⁊c.

Tertius fuit btũs stephanus ad xp̃i cenobia custodienda: q⁊ mulieres sancte ꝓncipaliter fuerunt ad custodiam ei ꝙmisse: Actuũ. vi. Quartus fuit btũs paulus ad xp̃i documẽta ꝓnunciãda. fuit em̃ doctor gentiũ in fide: vt ipe testat in epl̃is suis. ⁊ ita decebat vt ꝑgines purissimi cẽnt: q⁊ eoꝝ misteriũ erat circa purissimũ obiectũ. Q⁊ ꝓ o btũs Johes istoꝝ q̃tuor simul puritatũ habuit rõnes: ideo

eius ꝟginitas cōprobat̄ purissima multi
plicit̄. Et Prīo: qꝛ sic̄ daniel p̄nuncia-
uit xp̄i vaticinia q̄ ad eiꝰ aduētū p̄mū ita
iohēs q̄ ad scd̄m in apoc̄. Scd̄o qꝛ sic̄
iohēs baptista nūciauit testionio de xp̄i
īcarnatōe: ita iste de xp̄i passiōe quā solꝰ
vidit iter discipulos donec xp̄s fuit vul-
neratus in latere. iō dic̄ de seipo Jo. xix.
Qui vi. te. phi. ꝛc̄. Tertio qꝛ sic̄ btūs
stephanꝰ fuit positꝰ ad custodiā mulieꝝ
sctāꝝ ꝑ aplos: ita iste ꝑ xp̄m ad custodiā
mr̄is sue vt ibidē qd̄ ē maius argumētū
puritatis. Quarto qꝛ sic̄ paulus fuit
doctor excellētissimꝰ: qꝛ vas electōis: vt
pꝫ. sic iste doctor excellētissimus q̄ fluēta
euāgelij de ipo sacro dn̄ici pectoris fōte
potauit. h̄ pꝫ. qꝛ diuinoꝝ sb̄limiū incipi-
ens doctrinā electā sup̄ omēs doctores
scripsit q̄ vnq̄ꝫ. s. fuerūt vt testat̄ Augꝰ.
F Intelligendū ē insup̄ ꝙ in nouo testō in
uenium̄t q̄tuor ꝟginitates ꝯsecrate. q̄ꝝ
scꝫ Prīa fuit ꝟginitas xp̄i q̄ fuit ꝟtuo
sa ad pugnā oīs ꝯcupiscētie in nob̄ refre
nandaꝫ. Et singulariter dico in nob̄: qꝛ
xp̄s nō habuit. s. talē pugnā. ideo Joh̄. ix
Sine me nihil potestis facere. Scd̄a
fuit ꝟginitas mr̄is xp̄i q̄ fuit ad pugnā
ꝯcupiscētie p̄ueniendā ne insurgeret. sic̄
maioris ꝟtutis ē bellū p̄uenire q̄ꝫ ip̄m cū
difficultate vicere: qꝛ nūq̄ꝫ tal̄ pugna fu-
it in ea. sꝫ nō sufficeret eius ꝟginitas ad
tollēdas nr̄as tentatōes sꝫ bn̄ ꝟginitas
xp̄i. Et nota ꝙ tal̄ pugna nō est pctm̄: sꝫ
pena pctī originalis ꝛc̄. Tertia fuit ꝟ
ginitas btī iohis baptiste q̄ fuit ꝟtuosa
ad pugnā ꝯcupiscētie euadēdā ꝑ modū
fuge: ideo fugit in desertū dū esset. v. an-
noꝝ. Quarta fuit ꝟginitas btī Johā
nis euāgeliste q̄ fuit ꝟtuosa ad pugnam
ꝯcupiscētie supandā sine fuga. ꝛ ideo ip̄e
inter hoīes viuēs ꝟginitatē ꝯseruauit:
vbi mltiplicit̄ ꝟginitas īpugnat̄. Sꝫ qꝛ
laudabiliꝰ ē pugnas vicere ꝑ bellū q̄ꝫ ꝑ
fugā declinare: lꝫ aliq̄n̄ sit tutiꝰ: iō hono-
rabilior fuit in h̄ ꝟginitas ioh̄. euāg. q̄ꝫ
VI. cōsi- ioh̄. bap. Sexta ꝯsideratio ē de p̄uile
deratio gio sue familiaritatꝫ cū xp̄o. Fuit em̄ oī-
bus alijs discipul̄ familiarior xp̄o Et h̄
fuit ꝓpter eius maiorē puritatē iuxta di-
ctū sap̄. ꝓuer. xxij. Qui diligit cordis mū
diciā ꝓpter grāꝫ labioꝝ hēbit amicū re-
gē ꝛc̄. Ista aūt spālis familiaritas fuit
declarata q̄drupliciter. s. Prīo in dn̄i
trāsfiguratiōe Math̄. xvij. ad qd̄ ꝓdi-
giū videndū admisit tm̄ tres discipulos
scꝫ petꝝ iacobū ꝛ iohēꝫ q̄ꝝ iste fuit vnus
sic̄ solēt p̄ncipes iocalia p̄ciosa q̄ habēt
paucis ꝛ familiarissimis reuelare. Se
cundo in puelle suscitatōne Luc̄. viij. qn̄ G
voluit facere istud miraculū secretū nul-
lum admisit nisi istos tres sicut p̄ncipes
qn̄ volūt manifestare qn̄ peregrinant̄: so
lent paucis. sꝫ maxime familiarib̄ reue
lare. Tertio in sua dn̄ica ꝯtristatōne.
Math̄. xxiiij. qn̄ īminēte passione cepit
tedere ꝛ pauere assumēs seorsū istos tres
tāq̄ꝫ magꝫ ꝓbatos ne forte scādalizarē-
tur ceteri vidētes eū timere mortē. Sic̄
solent p̄ncipes ad ꝓplm̄ dissimulare pas-
siones ꝛ suas aduersitates suis dilectis
māifestare ꝛc̄. Quarto ī sua medietate
ꝛ istud fuit ei signū ꝓpriū ꝛ certū. cetera
em̄ tria fuerūt alijs trib̄ cōia. Ip̄e em̄ in
arduis erat mediator inter xp̄m ꝛ alios
discipulos sicut solēt familiarissimi p̄nci
pi inter ip̄m ꝛ eius familiam mediare.
Ista aūt mediatio ꝓbat̄ Joh̄. xiij. qn̄ nul
lus alioꝝ fuit ausus īterrogare de ꝑsona
ꝓditoris. sꝫ petrꝰ innuit iohī ꝙ īterroga
ret xp̄m qd̄ ꝛ secit. Septima ꝯsidera- VII ꝯsi
tio ē de p̄uilegio sue charitatis. Dic̄ em̄ deratio
btūs Greg. vt inductū est sup̄ ꝙ p̄uilegio
amoris p̄cipui altius a dn̄o meruit ho-
norari. Intelligendū ē tn̄ ꝙ ip̄e in euan-
gelio sacro q̄nq̄es appellatus ē btūs Jo-
hānes euā. discipulus ille quē diligebat
iesus. s. Primo in dn̄ice ꝯsecratōis mi H
sterio. s. in cena qn̄ diuina eucharistia fu-
it instituta. Dr̄ em̄ Joh̄. xiij. Erat recū-
bēs in sinu eius discipulus ille quē dili-
gebat. In q̄ dat̄ intelligi ꝙ ip̄e ardebat
charitatꝫ amore ad istd̄ dignissimū sacra
mētū. Scd̄o in misterio dn̄ice passio-
nis. Cū vidisset inq̄ꝫ iesus in cruce ma-
nēs mr̄eꝫ ꝛ discipulū quē diligebat. Jo.
ix. ca. In quo dat̄ intelligi ꝙ ip̄e ardebat

charitatis amore ad passionē dñicā quā videbat. visa em̄ magis mouēt q̄ audita. Tertio in misterio dñice resurrectionis: qr maria magdalena venit ad btm̄ petr̄ ⁊ ad aliū discipulū quē diligebat Jesus rediens de sepulchro Joh. ij. In q̄ dat̄ intelligi q̄ ardebat amore charitatis ad dñicā resurrectōez Quarto in misterio dñice apparitōis: qr Joh. xxi stāte Jesu in litore ⁊ discipulis existentibus in mari. in q̄ apparitōe ceteris ip̄m nō cognoscentib̄ Johānes stati cognouit dñm a longinq̄ di. Dñs est. Nā puerbium est q̄ q̄ bñ diligit a longinq̄ cognoscit. Cuius rō est natural': qr spēz dilecti habitā frequēter ad memoriā reducit. ⁊ talis spēs p actus ꝯfirmat̄. Quinto in misterio dñice psecutōis: qr Joh. xxi. cū dixisset dñs petro. Seq̄re me pnūciationē martyrij signās q̄ morte clarificaturus esset deū. Et ꝯuersus petrus vidit illū discipulū quē diligebat Jesus sequētem. In q̄ dat̄ intelligi q̄ ardebat amore charitatis ad mortē p xp̄o pferendā ⁊c.

VIII. cōsideratio

Octaua consideratio est de sacr̄o sue obdormitōis qñ fuit consopitus in sinu dñi Jesu xp̄i Joh. xiij. Erat inq̄t in sinu Jesu recumbens discipulus ⁊c. Ubi notandū est q̄ xp̄s in hac cena btō Johāni euāgeliste fecit actus quatuor id ē.

A Primo imediate in suo latere collocauit: qr circa finē solet maxie dilectio demonstrari. vñ ibidem dr̄ Cum dilexisset suos ⁊c. Secundo ꝯsumata cena adhuc sedēs in suo gremio reclinauit ip̄m: Erat inq̄t recūbēs in sinu suo ⁊c. Tertio post reclinatōez soporē ei imisit: qr qñ aīa est a sensib̄ abstracta est ad celestes instructōes magis disposita dicente Elifas themanites ad Job. xxxiij. p somnū deus erudit hoīes ⁊c. Quarto post obdormitōez eius oculos aperuit. s. interiores q̄ sunt clausi p pctm̄ Ade vt aīa nō videat spūalia que ex sua natura videre nata fuit: sicut vis exterior corporalis. vñ dr̄ Numeri. xxij. Apuit dñs oculos Balaā vt videret angelū. ⁊. iiij. Regū. vi. Apuit aūt dñs oculos pueri helysei vt videret militiam celi. Istis aūt quatuor dispositōib̄ quasi p̄missis sequunt̄ quatuor opatōes quas xp̄s opatus est in ista aīa btā. qr Primo fuerūt ei secreta celestia reuelata: vt intuitiue cerneret q̄ alios doceret certius in posterū. vñ dic̄ in p̄ma sua canonica. i. c. Ab initio qd̄ vidimus ⁊ audiuimus ⁊ pspeximus oculis nostris de verbo vite annūciamus vobis ⁊c. Secūdo istor̄ secretor̄ celestium fuerūt ei simulachra infusa alioq̄n de visis recordare nō potuisset: qr recordatio fit p spēz sui obiecti: quod pz mirabiliter in eius doctrina. vñ q̄ animam eius vidisset intuitiue etiā ꝯspexisset clare illa secreta celestia in eius depicta memoria ⁊c. Tertio fuerūt oīa illa idola suspēsa vt eis vti ñ potuerit vsq̄ ad aduentū spūssancti. alioq̄n si in illo ligate nō fuissent nunq̄ postea de resurrectōe dñi dubitasset sicut dubitauit Johā. xx. Quemadmodū dona supnaturalia: vt sapia ⁊ gr̄a in puul' sūt ligata vsq̄ ad tp̄s p̄fixū a deo ⁊c. Quarto fuerūt oīa illa repñtatiua relaxata vt eis vteretur libere ad recordanduz qd̄ viderat. ⁊ hoc qñ accepit donū spūssancti: qr tunc fuit tp̄s p̄dicatōis p̄uisum a xp̄o. vt dic̄ Judas in epl'a sua. i. c. q̄ inq̄t vita eterna que erat apud p̄rez aparuit vobis. ⁊ qr in isto sacratissimo somno btūs Johēs mētaliter vigilabat. ideo dici poterat illud Cāti. v. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat ⁊c.

IX. ꝯsideratō

Nona ꝯsideratio est de sacramento sue adoptōis qñ ꝟbo saluatoris factus fuit filius matris dei di. dño Jesu in cruce: Mulier ecce filius tuus. deinde dixit discipulo. Ecce mr̄ tua Joh. xix. c. Intelligendū est tñ q̄ illa recōmendatio mutua fuit ab eo facta. s. quadruplici rōne. Et p̄ma ad ꝟginis memoriale cōtinuū: qr sb̄lata dilecti pñtia naturaliter eius sil'itudo delectat. vñ ꝓpter hoc fuit inuentū p̄mo idolū vt testat̄ sapiēs Sapientie. ix. Et qr btūs Johēs xp̄o sil'is erat in actib̄ ⁊ pfectōib̄: ideo in actib̄ quasi p imagine reliq̄t eum matri sue ⁊c.

Nota

C

Secunda fuit ad ꝟginis diminutum

solatiū aliq̄liter restaurandū ad quod leges hūane adinueniūt adoptōez ⁊ arrogatōez nō nisi in solaciū eis q̄ filijs sunt orbati: ita xp̄s in solaciū sue matris pro filio naturali quez amittebat ei dedit filium adoptiuum. Tercia fuit ad ꝟginis debitū obsequendū: q̄ filius est ad matris obsequium. inde est qn̄ se sb̄trahit spōte sicut xp̄s optet qd̄ ponat suum vicariū. ⁊ ideo xp̄s loco sui btm̄ Johem instituit vt matrē custodiret loco sui: eiq̄ mīstraret. Ideo sequit̄ q̄ ex illa hora accepit eū discipulus in suā. Quarta fuit ad ꝑficiendū gratū ꝯsortiū inter ꝟginem ⁊ ꝟginē vt esset floridus aspectus. ⁊ ista est rō quā assignat btūs Hiero. in sermone assumptōis. Sz ex oib̄ istis fuit btūs Johes q̄drupliciter sb̄limatus: q̄ ipe p̄mo fuit factus filius ꝟginis adoptiuus sic̄ xp̄s natural'. ⁊ sicut in naturalib̄ est miraculū esse filiū ꝟginis naturalē: eodē mō in politicis q̄ habeat filiū
D adoptiuū ⁊c̄. Scd̄o fuit frater verbi q̄ fuit filius mr̄is sue: q̄ fraternitas nō attēdit̄ nisi in habitudīe ad vnitatē parētū: ⁊ sic̄ naturale desideriuz ē ad ꝓlē: ita in suo g̃du ad fraternitatē ⁊c̄ Tertio fuit eodē mō filius p̄ris dei mō singulari q̄ nō ē maius filiū eē p̄ris q̄ꝫ frēz esse ꝟbi adoptiue. ⁊ ideo eū xp̄s assumpsit ad suā fraternitatē. ⁊ eodē mō ad p̄ris filiationē ⁊c̄. Quarto q̄ fuit affinis spūssci ⁊ alūnus: q̄ sic̄ ex germanitate naturali ꝯhit̄ affinitas: ita ex fraternitate ciuili cuz illis ac tali facti sunt germani. ⁊ ideo cū germanitas fuerit in fraternitatē ⁊ in spm̄ sctm̄. ꝑm Rich. de tri. Aliquā affinitatē habuit suo mō be. ioh. ad spm̄scm̄ ex fraternitate dn̄i Jesu xp̄i gen⁹ em̄ xp̄i sum⁹ oēs Act. xvij.
X. cōsideratio Decia ꝯsideratio ē de misterio sue inchoatōis q̄ celebrata fuit in euāgelij descp̄tōe. Si em̄ altius intonasset tot⁹ mundus eū capē nō potuisset ꝑm sctōꝝ testimonia: eo q̄ negociatus fuerit circa ꝟbi diuinitatē. Intelligēduz est tn̄ q̄ btūs Johes introduxit q̄tuor p̄conia trāscendētia ad ꝟbi diuinitatē ꝑti
E nētia quoꝝ. s. Primū est de ꝟbi eterna gn̄atōe: de quo fuerat ꝑ Isa. dictum Generatōez eius q̄s enarrabit. ⁊ tn̄ hāc gn̄atōez narrat btūs iohes di. In p̄ncipio erat ꝟbū ⁊c̄. vn̄ videt̄ intelligi q̄ beatus Johes in hac descp̄tōe facultatem sctōꝝ p̄cedētiū trāscēdebat. Scd̄m fuit de creaturaꝝ a ꝟbo emanatōe cū seq̄tur. Oīa ꝑ ipm̄ facta sunt. ⁊ quēadmodū dic̄ ꝓpha. Verbo dn̄i celi firmati sunt. ⁊ lz ad illud p̄coniū attigissent alij sancti: nō tamē nisi in facultate sup̄naturali ⁊c̄.

Tertiū est de ip̄ius ꝟbi exēplaritate: cuz sequit̄. Qd̄ factū est in ip̄o vita erat q̄ sicut archa ē in mēte artificis: ita suo mō totus ille mūdus exēplatus ē in mēte diuīa. Ipe dn̄s solus ē q̄ ad illud exēplar sicut docet Aug⁹. ad qd̄ p̄coniū cōtingere nō solū scti sz etiā sb̄limes phi: vt recitat Aug⁹. de Platone potuissent ⁊c̄. Quartū est de istius ꝟbi radiositate q̄ illumīat oēs vt veritatē cognoscere possent syncerā: sicut lux solis. Ideo dic̄ Erat lux vera q̄ illumīat oēz hoīez venientē in hūc mundū. Istis aūt p̄missis p̄conijs subiungit̄ misteriū incarnatōis sibi diuinitus reuelatū ⁊ celitus di. Et ꝟbum caro factū est. Istud aūt misterium qd̄ vocauit btūs Dio. compositōez ꝑm nos. ꝑm Aug. ip̄m de tri. vocatū ē archanum oī rōni ⁊ ignotū oī verbo etiam dignissimoꝝ angeloꝝ intellectui ⁊ ineffabile ⁊c̄. Undecima ꝯsideratio ē de mi- XI. cōsideratio
sterio sue visionis. Videt̄ aūt q̄ btūs iohānes vidit deū ꝑ essentiā in hac mortali vita. ⁊ illud credit̄ fuisse in somno: sic̄ Paulus in raptu: q̄ nō apparet in diuina scriptura maior ratō de illo q̄ꝫ de isto. Et tn̄ btūs Aug. de btō Paulo ꝯcedit.

Istud autem ꝯfirmat̄ quadrupliciter Et Primo: q̄ ei fuit reuelatū misterium gn̄atōis eterne quā nullus degusta- F
re pōt sine suo termino. ⁊ nihil recte cognoscit̄ sine termino. terminus aūt generatōis illius est ip̄a diuinitas ⁊c̄. Secundo: q̄ ei fuit reuelatū misteriū incarnatōis quod terminat̄ ad ꝟbi ꝓprietatē ⁊ illa ad diuinitatē sub ꝓpria rōne. Tertio ip̄e di. Joh. ij. Vidimus gloriā eius.

Actus aūt btīficus nō pōt bene cogno
sci nisi eius cōditio sciatur. Quarto:
qꝛ ipe iohēs dixit in pma canōica sua. i.
ca. Fidem quā ocul. sui pspexerāt ipam
annūciabat. impossibile ē aūt articulos
fidei vidisse q̄ ptinēt ad diuinitatem q̄n
ipa diuinitas fuerit visa q̄ est subiectum
XII. ꝯsi deratio in eis ꝛc. Duodecima ꝯsideratio est
de misterio sue ꝯfessionis ꝛc. Ubi ē in
telligendū q̄ post dñi ascensionē añq̄ di
uiderent apli fuerūt ad ordinandū sym
bolū fidei catholice ꝯgregati in hierl'm
In quo posuerūt. xij. articulos fidei ꝑm
numeꝝ. xij. apostoloꝝ q̄ fidem xp̄i ꝓ tota
vniuersali eccl'ia sunt ꝯfessi. Et int' eos
btūs Johēs sicut colūna fuit: qꝛ ipe cuꝫ
petro dicebant colūne: vt testat apostolus
ad Gal'. ij. In qua autē descriptōe
sunt quatuor dicenda circa ꝑsonam bea
ti Johānis notabilia. quoꝝ Primum
est cū in istis. xij. articulis sint tres ptinē
tes ad tres personas diuinas q̄ sunt di
gressiui ꝛ pncipales inter oēs: sꝫ petrus
describit articulū ꝑsone patris. ꝛ iacobꝰ
fris dñi illū qui ē de spūsancto: ita iohan
nes illum q̄ erit de filio di. Et in Jesum
xp̄m filiū eius vnicū dñm nostꝝ. Et con
G ueniēter iste articulus fuit sibi datus sic
illi q̄ viderat misteria verbi ꝛc. Secū
dum est q̄ btūs iohēs ad alium graduꝫ
apl'atus post dñi resurrectōeꝫ q̄ ante: qꝛ
ante fuerat q̄rtus postea semꝑ fuit scd̄s
īmediate repñtatus post btm̄ petrū. vñ
Luc. actuū. i. numerās oēs apl'os post
xp̄i ascensionē ponit iohannē secundum
sicut em̄ fuit trāslatus petrus de scd̄o lo
co ad pmum: ita btūs iohēs de quarto
ad secundum in quo dat intelligi q̄ in ec
clesia nō sunt faciende ꝓmotōes ꝑm or
dinem originis: sꝫ ꝟtutis ꝛ refectōis ꝛc.
Tertium est q̄ ipe contra potentissi
mum aduersariuꝫ ordinatus fuit in acie
Isti em̄. xij. apostoli illas duodecim veri
tates describere statuerunt ad obuian
dum erroribus quos futuros preuide
bant in ecclesia. Et sic in actibus con
tra hostem peiorem pugnator melior in
ducit contra illum errorem: qui maxime
impugnari debebat ecclesiam: vt erro
rem arrij contra quem in secundo arti
culo beatus iohānes astruere visus est
xp̄i deitatem. ꝛ cum patre equalitatem.
Quartum est q̄ ceteri apostoli nō fue
runt retardati vt Jacobus ꝛ Andreas
ex translatōe beati Joh. Rō autem hu
ius est: qꝛ minimus apostoloꝝ fuit in sb
limiori gradu post aduentum spūssan
cti: vt pꝫ ex verbis xp̄i. ꝛ ideo q̄ fuit ma
ximus ante eius aduentum ꝛc. ꝛ beatus
Andreas q̄ fuit tertius nō fuit retro actꝰ
q̄uis beatus iohannes fuerit magis ꝓ
motus. Tertiadecima ꝯsideratio est XIII cō sidera.
de misterio sue ꝓfessionis. Ubi est in
telligendum q̄ xp̄us ascendens in celum
dimisit quatuor pncipales ordines in ec
clesia. vt refert beatus Paulus ad eph. x
q̄ꝝ. s. Primꝰ ē ordo apl'oꝝ. Scd̄s ē
ordo ꝓphaꝝ Tertiꝰ ē ordo euāgelistaꝝ
Quartus est ordo doctorum. Et om H
nes isti ordines concurrunt in beato io
hanne solo. Fuit em̄ pmo apostolus: vt
pꝫ in descriptōe secundi articuli. Secun
do fuit euangelista: vt pꝫ in descriptōne
tertij articuli. Tertio fuit ꝓpheta: vt pa
tuit in Apoc. Quarto fuit doctor sicut
patuit in descriptione epistolarum ꝛ p̄
dicatione verbi diuini: in quibus episto
lis etiam misterium beate trinitatis eui
dentius omnibus alijs expressit dicens
Tres sunt qui testimonium dant in ce
lo pater: verbum: ꝛ spiritussanctus. ꝛ hi
tres vnum sunt Johannis. ij. Quar XIIII ꝯsidera tio.
tadecima consideratio est de mysterio
sue assimilationis. Cum enim quatuor
euangeliste sint similati per quatuor a
nimalia: vt habetur Ezech. vt ait bea
tus Gregorius super Ezechielem: ita q̄
pmus habuit faciem hominis. Secun
dus faciem leonis. Tertius faciem bo
uis. Quartus ꝟo faciem aq̄le volantis.
Beatus autem Matheus signatur ꝑ
faciem hoīs: qꝛ pmo describit humani
tatem xp̄i. Secundus Marcus per fa
ciem leonis: qꝛ describit xp̄i resurrectio
nem. Tertius Lucas per faciem vitu
li: quia describit christi sacerdotium.

Quartus Johes ꝑ faciē aq̄le: q̄ describit xp̄i diuinitatem circa quā negociat̄. Intelligendū est tñ ꝙ btūs Johes dr̄ aq̄la quadruplici rōne. Et Primo rōne: q̄ aq̄la hz sb̄tilitatē in suo statu nidificat eñ in locis sb̄limib; ⁊ arduis. ideo dr̄ Job. xxx. Nunq̄d ad p̄ceptū tuū eleuabit̄ aq̄la ⁊ ponet in arduis nidū suū. Et ꝑ istū modū btūs Johes fuit eleuatus ad sb̄tilitatē deitatis in ꝯtemplatōne. ⁊ posuit nidū sue mā̄sionis in arduis. i. in ꝯsideratōe trinitatis qd̄ est arduissimū in cognitōe: vt patuit in sua doctrīa ⁊c̄.

Secundo: q̄ aq̄la hz claritatē visionis in suo aspectu. vt dic̄ Diony. in d̄ angelica hierar. i. c. ꝙ aq̄la irreuerberatis oculis respicit solem. ideo angeli aq̄lis compati sunt. ⁊ ꝑ illū modū btūs Johānes vidit deū vt patuit ꝑ essentiā ita vt oculi eius ex tanto visibili excecati non fuerint sicut oculi humani ex aspectu solis. Tertio: q̄ aq̄la hz exemplaritatem in suo volatu ⁊ doctrinā. docet eniz pullos suos volare solicite. vnde Deute. xxxiij. Sicut aq̄la ꝓuocās ad volandū pullos suos ⁊c̄. Et ꝑ illū modū btūs Johānes visus est in oī doctrina sua ꝓuocare fideles ad volatū ꝯtemplatōis volitās sup̄ eos: ⁊ de sb̄limib; que suscepe-rat semꝑ faciens mentōes. Quarto q̄ aq̄la hz diuturnitatem in suo decursu: eo ꝙ post seniū renouat̄. vñ ps̄. Renouabit̄ vt aq̄le iuuētus tua. ⁊ ꝑ illū modū btūs Johes fuit diuturnior ad lr̄az oīb; alijs ap̄lis: q̄ magis diu vixit vñ seniorem se scribebat cū oīb; iunior fuisset. Decīa q̄nta ꝯsideratio est q̄re btūs Johes nō fuit a xp̄o p̄nceps ap̄lor̄ ꝯstitutus cū p̄ceteris apud eū fuerit dilectus: q̄ ꝑsonā nō accipit sz amat ꝑm vniuscuiusq̄ virtutem. ⁊ ideo cū ip̄e fuerit vt pz ex p̄missis inter ap̄los ꝟtuosissimus sibi decebat p̄ncipatus tanq̄ optimo in ciuitate vel cōmunitate ⁊c̄. Intelligendū ē tñ ꝙ xp̄s noluit ei ꝯferre illū p̄ncipatū quē cōmisit petro: sicut colligimus ex dictis sanctor̄ q̄druplici rōne. Et p̄ma ē q̄ habuit impedimentū etatis. nō eñ fuit decēs ꝙ iuuenis esset caput eccl̄ie: q̄ habebat docere ⁊ corrigere. sicut xp̄s noluit p̄dicare donec habuit. xxx. ānos: nec discipulos ꝯuocare. Secūda est: q̄ habuit nimiā ꝯiunctōez ꝯsanguinitatis cū xp̄o ne forte sumerēt exemplū vt succederēt cognati in eccl̄ia: q̄ dñs ꝓpinquuz sibi statuisset q̄ dixerat que ē mr̄ mea: ⁊ q̄ sunt frēs mei ⁊c̄. Tertia est: q̄ ip̄e erat sufficiēter bñficiatus cū ei dñs mr̄ez cōmisisset sicut btō petro cōmisit eccl̄az Joh. xxi. c. Quarta est: q̄ ip̄e erat eminēter eleuatus ad ꝯtemplatōez seraphicā. ⁊ cura pastoralis hz ad inferiora trahere mentē. vñ btūs Diony. de angelica hierar. dic̄ ꝙ nullus de ordine seraphī ad exteriora mittit̄: q̄ ad sup̄iora sūt intenti. Decimasexta ꝯsideratio est de iudicio sue īmersionis: q̄ noluit ꝓconsuli iuxta edictū imp̄iale obedire vt a p̄dicatōe cessaret ⁊ xp̄m negaret iō iussit eū in doliū feruētis olei īmergi. de q̄ q̄si fortis athleta vnctus non adustus exiuit. Ad quod miraculū ⁊c̄. ꝓpter quod putamus eū merito martyrio coronatū: q̄ lz in tali supplicio nō occubuerit tñ mortis periculo se spōte obtulit in xp̄i ꝯfessione. Intelligendū est tñ ꝙ q̄tuor inueniunt̄ modi martyrior̄ in diuina scriptura. quor̄. s. Primus ē martyriū qd̄ est in corpe ⁊ anīa: sicut martyrium xp̄i q̄ in corpe fuit ꝯfossus: ⁊ in aīa tristicia salutifera ꝓ nobis oppressus: vt ostendit̄. iij. sn̄iar̄. Secūdus est in corpe tm̄ sicut martyriū btī stephani q̄ fuit in corpore attritus ⁊ in aīa letus moriens cum iam xp̄m cerneret. Tertius est in aīa tm̄: sicut est martyrium matris dñi q̄ fuit in passione dñi doloris gladio multo plus sauciata q̄ si fuisset in corpe passa. q̄to eñ aīa est nobilior: tāto pena est q̄uior. ⁊ suppliciū aīe nō est supplicio corpis cōparandū. De cuius martyrio ꝓphetizauerat Symeon Luc̄. ij. Et tuā ip̄ius animam ⁊c̄ Quartus est in corpe ⁊ aīa seorsum: nō sicut xp̄s totā simul. sed sicut btūs Johes q̄ fuit p̄mo in passione xp̄i sicut mr̄ vulneratus in mēte: ⁊ postea in

XV. ꝯsideratio

XVI cōsideratio.

doliū mersus: ⁊ q̄ꝫtū fuit in se ꝓ fide xp̄i
fuit ꝑēptus. Qđ aūt. b. Jo. euāgelista
fuerit ꝟe martyr: ꝓbat beat⁹. Gre. quia
Ma. xx. dn̄s iesus xp̄s dixit. Jacobo et
Johāni. Calicē q̄dē meū bibetꝫ cū loq̄/
XVII. cōside. rek ad lr̄am đ morte ⁊ martyrio suo ⁊c̄.
Decimaseptima cōsideratio ē de sup
plicio sue relegatōis qꝛ ꝑpetratū mira/
culū nō fuit ꝓpt̄ hoc morti tradit⁹ sꝫ diui
na dispēsatione in exiliū missus in insu/
lam q̄ đr pathmos: vt librū de reuelatōi
bus ibi cōscriberet ī loco solitario q̄ erat
ꝯueniēs ad diuīas reuelatōes. In q̄
insula fuerūt sibi ꝑncipalit̄ quattuor de
mōstrata. Primū tot⁹ decursus eccl̄ie
militātꝫ vsq̄ ad finē vt ptꝫ ꝑ ordinē li/
brū intuēti q̄ terminat̄ in đscriptōe sup
B ne hierl̄em. Secūdo ordo iudicij cō/
sumātis. Tertio calamitas et̄naliter
dānatoꝝ. Quarto felicitas et̄naliter
saluādoꝝ. Intelligēdū ē tm̄ q̄ ipō ma/
nēte in illo exilio dyonisius ariopagita
misit ei quattuor ꝟba đscripta q̄ habent̄
C in epl̄a q̄ sic intitulat̄: Johā. euā. exulāti
in pathmos ⁊c̄. Et primū dictū erat q̄
gaudere deberet ⁊ nō tristari: qꝛ ipe erat
ꝟe diletūs a ꝟo amabili ⁊ a valde aābili
.s. xp̄o sic̄ serui cōsolātur qn̄ a suis dn̄is
sūme diligūt̄. Scđm dictū erat q̄ ipe
ꝯuersabat̄ in hoc mđo īpassibilit̄ ⁊ cor/
poralit̄ ⁊ sine ꝯtagione: sic̄ angeli custo
diētes hoīes int̄ hoīes cōuersāt̄. ⁊ ideo
gaudere debebat. Tertiū dictū erat
q̄ ipe gaudere deberet pro eo q̄ in hoc
mđo inchoauerat gaudiū paradisi đlec
tatōib⁹ iugit̄ vacās celestib⁹ visioib⁹: sic̄
mali in hac vita dū torquēt̄ in mēte: iā
inchoāt penā inferni. Quartū dictū
erat q̄ ei prenūciat ex parte dn̄i q̄ꝫuis
igit̄ hoc nō ignoraret q̄ a custodia que
est in pathmos dimitteretur ⁊ ad terrā
asye reuerteretur ⁊ faceret ibi bonas ꝟgi
nes dei: ⁊ his qui sunt p⁹ se traderet
In ista aūt insula. b. Jo. cōsumauit dās
terminū toti diuine scripture vt patet
apoca. vltimo: Ueni domine iesu: vnde
sicut sacra scriptura fuit per moysē icho
ata: ita fuit per beatuꝫ Johannē consu/
mata ipso dicente ibidem. Si quis ap/
posuerit ad h̄ apponet ei dn̄s plagas ⁊c̄. XVIII. cōside.
Decimaoctaua cōsideratio de reme/
dio sue regressionis. Fuit em̄ diuina ꝓ/
uidentia de insula reductus ad ephesū
domitiano perempto. vt asiam illustra/
ret virtutibus ⁊ exemplis. Intelligē/
dum est tamē. q̄ beatus Johannes post
suū regressum floruit quadruplici gene
re miraculoꝝ. Et primū conuersiōe
corpoꝝ: puluerē em̄ cōuertit in lapides
preciosos. Cratonē philosophū conuer
tit. Uirgas etiā cōuertit in auꝝ ⁊ gem/
mas fecit ex lapidib⁹. Scđm confra/ D
ctione idoloꝝ qꝛ templa ⁊ idola subuer
tit supra naturā per solam orationē ⁊c̄.
Tertiū impassibilitate venenoꝝ duꝫ
bibito mortifero veneno remāsit incolu
mis sicut ꝓmisit ei xp̄us Marci vl. Si
quis mortiferū biberit nō ei nocebit. qđ
non habet̄ in aliquo aliorū apl̄oꝝ istud
miraculū. Quartū in suscitatōe mor/
tuoꝝ. Suscitauit em̄ quatuor mortuos
drusianā duꝫ rediret de pathmos: ⁊ du/
os de veneno defunctos ⁊ iuuenem vnū
aliū. Cū tamen per xp̄m non fuerint ni/
si tres resuscitati ꝑm illud quod ꝓmise/
rat Johannis. ix. ca. Decimanona cō XIX. cō sidera
sideratio est. De miraculo sue translati/
onis: quia cū a xp̄o vocatus fuisset ei ꝑ/
sonaliter apparente ⁊ sibi dicente: Ueni
dilecte mi tempus est vt mecū epuleris:
cū fratrib⁹ tuis fecit fieri foueā in die re/
surrectionis dominice ⁊ in ipsā expleta
predicatione et orōne descēdens lumīe
de celo aduenientē a xp̄o fuit sublatus.
Intelligendū est tamen q̄ in ve. testa
mento inuenti sunt quatuor homines q̄
dicunt̄ translati. s. Primus fuit enoch
qui ambulauit cum deo ⁊ non apparuit
quia transtulit eum dn̄s Genes. v. capi.
Secūdus fuit Helyas qui ascendit
per turbinē in celum. iiij. Regū. ij. capl̄o
Tertius fuit Moyses cuius corpus E
fuit translatū: nec inuentū a filijs israel
Deutero. vlti. ca. Quartus fuit Da/
uid: de quo non habetur ita expresse: ta/
men aliqui doctores fuerūt hoc opinati

vt refert Hiero. ex verbo btī Petri. di. Act. ij. Sepulchr eius apud nos ē: inuens q corpus eius translatum fuerit. beatus aūt Johānes non fuit translat⁹ sicut dauid: cui⁹ corpus mortuū fuerat in sepulchro vsq ad xpi resurrectionez. Nec sicut Moyses q videntibus filijs israel fuit mortu⁹ z ab eis sepult⁹. Nec sicut Enoch z Helyas corpaliter. quia illi nondū sunt mortui. cū sint ab anti/christo occidendi: ante iudiciū et a xpo suscitādi. Btūs aūt Jo. sicut fuit ad cē/tum aplicum a xpo euocatus: ita credit ceteroz imortalitatē consecut⁹. z iō cre/ditur q sicut mater dñi in corpe et ani/ma fuit assumpta: ita btūs Johā. fuit in vtroq glificatus. Et ista sentētia cōfir/mat auctoritate quadruplici. quarum

Prima est xpi dicentis Mat. xvi. Fi/lius hois venturus est in gloria cum an/gelis suis zc. Et sequit. Sunt q̄dā de hic stātibus qui non gusta. mor. zc. con/stat aūt de oibus q ibi stabant q mortez gustauerunt zc. Secūda est eiusdē dñi dicentis Mat. ix. vbi loquēs de ad/uentu sue glorie ad iudicandū adiūgit. Amē dico vobis. sunt quidā de hic stā/tibus q non gusta. mor. zc. Tertia est eiusdē dñi di. Joh. xxi. cap. vbi cum dñs dixisset petro. Sequere me. p sua morte vt ibidē habeat. z petrus diceret de Jo/hanne: hic aūt q̄d? dixit iesus: sic eum vo lo manere donec veniā ad iudicium zc.

Quarta est discipuloz qui cū nosce/rent moduz rādendi ipius ita oppinati sunt: qz ibidē legit. Exijt ergo sermo in/ter frēs q discipulus ille non moritur.

Intelligēdū est tamē q ille quattuor auctoritates que sunt dicte immediate ipis consonant q̄tuor cōclusiones. quaz.

Prima est q btūs Joh. in sua transla tione nō fuit defunctus vt mater dñi. vt ait Hieron. Scōa est q nondum est mortuus nec morietur vsq ad diē iudicij: quia citra illū diē Xpus veniens in ma iestate nō apparebit. Tertia est quia ipse non morietur in die iudicij. qz adhuc videbit iesum venientē: z tñ ipe non vi/debit veniēs nisi resurrectōe cōsumata. vt habet. i. Cor. xij. ca. Quarta ē. Si tūc non erit mortuus postea nō morietur: qz dicit aplus ibidez q nouissima hora destruet mors: tamē quia est difficile de hoc fidē adhibere. qz btūs Johānes in hoc plus habuit de ꝓuilegio q̄ ꝑgo be ata z ipsemet xpus: licet ꝑba euangelij hoc videant sonare. Idcirco hoc totum est magis deo cōmittendū ipi em nihil est ipossibile. Nota tñ q status sctoz sunt q̄tuor. Et Primus est. Cui⁹ ca/ro vidit corruptionē et mortē: sicut pa/triarche q sunt mortui sine virginitate.

Scōs est. Quoz caro vidit corrupti/onē: sed nō mortē. sicut Enoch. qui sine ꝑginitate translat⁹ est. Hā filios habu/it z viuus translatus fuit zc. Tertiꝰ est. Quoz caro non vidit corruptionē: sed bene mortē vt caro xpi z marie ꝑgi/nis. Quartus est. Quoz caro nō. vi/dit corruptionē nec mortē. vt caro bea/ti Johan. euangeliste: qz virgo. z viuus est translatus. Sed est dubiū. Qua/re in hoc beatus euangelista Joh. ha/buit. s. maius ꝓuilegiū q̄ xpus z beata maria virgo. Dicendū q hoc non est inconueniens q sanctus minor z inferi/or habeat aliqd̄ ꝓuilegiū quod non hūt superiores. quia talia ꝓuilegia non faci/unt ad felicitatē essentialē vel cōsubstā/tialē. sed ad accidētalē. vnde maria ma/ter xpi caruit ordine sacerdotali: qui est summus. nec eam xps filius eius conse/crauit. sicut sanctuz Petruz z nos: que potētia in nobis est dignitas magna zc

Vigesima cōsideratio est. de ꝑsagio sue resurrectionis. Dixerat enim q̄daz q sicut Enoch z Helyas sunt in fine se/culi venturi ad conuertendū mundum ideo viui sunt translati. Ita btūs Joh. viuus fuit translatus vt iudiciū preue/niat. Quia cum beatus Augu. z ceteri sancti distinguant tria tempa. s. Natu/re. Legis. Et gratie. Sed vnus testis assūptus est tempe legis nature: sicut Enoch. Alius tempore legis scripte si/cut Helyas: ita decens est vt tempoz

XX. cō/sidera.

legis gratie 3⁹ assumat ad quem magis spectat illa p̄dicatio. Et confirmat illa deductio: quia omnes q̄ in vete. testamento viuentes translati fuerunt ante futurū iudiciū expectant. Et nō est maior ratio de vno q̄ de alio. Ista autem imaginatio confirmat quadruplici auctoritate diuine scripture. q̄ꝝ Prima
R ē Apo. ca. v. vbi dicebat ei āgel⁹ Oportet aūt te iteꝝ ꝓphare regib⁹ ⁊ gentib⁹: ⁊ ꝓpl'is ⁊ linguis multis. Et tñ cōstat illō in suo regressu in asia, nō fuisse cōpletuz in vna ꝑuula ꝓuincia. ⁊ ideo expectatur adhuc cōplendū. Scd̄a est apl'i pauli ad Thesa. iiij. Mortui q̄ in xp̄o sunt resurgēt p̄mi: deiñ ait. Nos aūt q̄ viuimus q̄ residui sum⁹ rapiemur ⁊c̄. istud aūt nō pōt dicere de seip̄o in ꝑsona propria cum ip̄e prenosceret se non esse residuum in aduentu christi: immo de numero mortuorū in xp̄o sed sicut ecclesia intelligit ip̄m esse locutum de stigmatibus xp̄i ad mundum intenti in persona beati Francisci de illa residuitate in persona beati Johannis euangeliste ⁊c̄.

Tertia est saluatoris dicen. Luce. xxi. Amen dico vobis non preteribit generatio hec donec om̄ia fiant sed signa futura christi ad iudicium venientis constat ante illam generationem esse preterita quo ad omnē pertransitum mortis preter ipsum. Quarta est eiusdez domini dicen. Mathi. x. Amen dico vobis non consumabuntur ciuitates israel. s. discurrendo per omnes ciuitates israel per actum predicationis donec filius hominis veniat. illud autem nō potest intelligi quo ad predicationē apostolorum primam. quia in omnem terram exiuit sonus eoruz ꝑm ps̄. Et ideo oportet ponere secūdā que terminet ad scd̄m aduentū xp̄i: vt intelligat q̄ sicut Enoch ⁊ Helyas venient tempe anti xp̄i. ita btūs Joh. facta pace añ tempus xp̄i aduētus vt ꝓpl'us reducatur ad deū sicut btūs Joh. bap. fuit missus añ p̄mū aduentū istud tñ non est certū. ideo firmiter teneudnm q̄ beatus Johannes erit cū xp̄o in iudicio: sicut iudicās ⁊ nō sicut iudicatus: ⁊ cū ipso illustrissime remeabit ad celū cū eo reuersurus: ⁊ in ꝑpetuū regnaturus. Qd̄ etiā nobis cōcedat iesus xp̄s dei ⁊ ꝟginis fili⁹: Amen.

In eodem festo: Sermo. II.

Go Johānes vidi ciuitatē sanctam apoc xxi

Quia status gratie in via p̄cedit statū glorie in patria. ꝑm doctrinā saluatoris. Iccirco. b. Joh. euangelista in verbo ꝓposito dupliciter cōmendat. Et Primo quantū ad statum meriti quē habuit in eccl'ia militante. cuz premittit. Ego Johānes q̄ interp̄tat: in q̄ est gratia q̄ mediāte q̄libet meret in via de qua apostolus. ait. Gr̄a dei suz id qd̄ sum ⁊c̄. Scd̄o quantū ad statū p̄mij quem habet in ecclesia triūphante. cuz sequit: Vidi ciuitatē sanctā. i. celestem patriam quando fuit assumptus supra ipsam in montem magnum ⁊ altum in apoc. de qua ciuitate dicit ibi. q̄ nō eget neq̄ sole: neq̄ luna ⁊c̄. Circa cōmendationem beati Joh. insistendo quantum ad illū duplicē statum inducuntur plures articuli: eius cōmendatiōis magnitudinem decorantes: Primus articulus est. quale fuit exordiū sue originis. Dicit q̄ fuit germanus xp̄i ⁊ cōsanguineus primus sicut Johes baptista secūdus. quia filius salome: que fuit soror matris xp̄i. sicut Maria cleophe vt ptz ꝑ ysido. libro ethimo. Et ideo colligitur ad eius cōmendationē. Primo q̄ fuit de genere patriarcharum a quibus habuit fidem veram ⁊c̄. Secundo fuit de genere prophetarum a quib⁹ habuit sapientiam claram. Tertio fuit de genere regum a quibus habuit clementiam innataz. Quarto fuit de genere sacerdotū a quibus habuit sanctitatem perfectam. Ideo de omnibus dicit sapiens: Isti sunt viri misericordie: quoꝝ iusticie obliuionem non acceperūt cū semine eoꝝ ꝑmanent bona ⁊c̄.

I. articulus

A

Secundus articulus est. quale fuit II. arti.

meritum sue vocationis, qa fuit vocat⁹ a dño a maris littore sicut petr⁹: vt dicitur i Mat. lz aũt vocatio petri fuerit p̃or duratiõe tñ Johes vocat⁹ fuit p̃ior pfectiõe q̃druplici rõne. P̃mo qr fuit securus xp̃m in iuuentute: sicut petrus in senecture: magis autẽ laudaꝺ virtus in iuuenib⁹ q̃ in senib⁹. qr sũt oẽs inclinati ad voluptates. iõ dixit Berzelaus
B ad dõ. ij. R. Nunq̃d vigent sensus mei ad discernendũ ẽ. s. p̃pter senectutem.

Scõo qr sic in p̃ima vocatiõe sicut petrus in fa monitiõe fuit cõuersus vñ andreas p̃us petrũ informauerat quãdo inuenit eũ: z duxit eũ ad iesum: vt dr in iohãne ẽ. Tertio: qr petrus reliquit solũ bona fortune. s. nauim z retia. iohãnes aũt nõ solũ illa: sed etiã p̃ bona nature. s. patrẽ suũ: vt ptz i Mat.

Quarto qr nõ solũ p̃pter xp̃m dimisit patrez. quẽ. s. adiuuabat: sed etiã matrẽ quã nutriebat: licet mater bonã habuerit patientiaz: vt dicit iohes os auri ẽ.

III. articulus. Tertius articulus est. quale fuit p̃conium sue desponsatiõis. Fuit em̃ sua virginitas: sicut Marie ex hoc cõsecrata qr matrimonio adiuncta. Unde notandũ est q̃ i sacra scriptura. inueniunt q̃ttuor virginitates consecrate: quaruz.
E P̃ima fuit xp̃i. qr fuit informata sacramẽto incarnationis qõ est sup oĩa alia sacramẽta. Scõa fuit Marie q̃ fuit cõsecrata matrimoñ sacramẽto cũ ioseph viro suo. Tertia fuit ioseph ne matrimoniũ virginis ponaꝺ claudicare a summa pfectione. Quarta est virginitas iohãnis euãgeliste: que fuit consecrata sacramento matrimoñ qõ dñs confirmauit per suã p̃sentiam ẽ.

IIII. articulus Quartus articulus est quãtũ fuit p̃uilegium sue familiaritatis ad christuz Et dicit q̃ in quattuor mysteri⁹ dominus sing'larẽ familiaritatẽ ei oñdit. Et
D P̃imo in mysterio sue transfiguratiõis quia quando. s. voluit suã gl'iam manifestare non assũpsit nisi pe. ia. z io. in monte. Scõo in mysterio resurrectionis quãdo voluit puellã a mortuis suscitare. tunc nõ assumpsit secum nisi illos tres apostolos vt habeꝺ in euãgelio

Tertio in mysterio sue oratiõis q̃ñ eñ voluit secrete orare tempore sue passionis illos tres tñ ad archanũ sue oratiõis admisit ẽ. Quarto in mysterio sue finalis p̃dicationis in cena. quia petrus qui p̃ ceteris p̃cellebat in cena non fuit ausus interrogare de p̃ditoris p̃sona: nisi mediante iohanne vt ptz in euangelio. ideo appellatus est in euangelio discipulus quem diligebat iesus.

V. articulus. Quintus articulus est. quale fuit p̃uilegium sue charitatis ad iesum. Et dicitur q̃ sue charitatis excellentia que est virtus p̃celsa ex causis q̃ttuor maxime declaratur. P̃imo quia christ⁹ plus ceteris ipsum dilexit. vt ptz in euãgelio: sed ipse diligit vnumquemq̃ p̃m quod plus ab eo diligitur. vt dicitur in iohanne. Scõo quia plus de charita
E te q̃ ceteri locut⁹ est: ex abundantia aũt cordis os loquit. vt ait dominus i euangelio. Tertio quia plus ceteris charitatem dei erga nos recognouit. vt ptz i canonicis suis. Ista aũt gratitudo est filia charitatis ẽ. Quarto quia sp̃iritu p̃phetie plus flouit ceteris p̃phetarum: ista aũt instructio attribuit sp̃iritui sancto qui est charitas que diffusa ẽ in cordibus nostris: per spiritũ sanctum qui datus est nobis p̃m apostolũ.

VI. articulus. Sextus articulus est. quale fuit p̃uilegiũ sue puritatis excelse que quadruplici signaculo declarat. Et P̃imo ex christi familiaritate sing'lari qui mẽtes virgineas singulariter sibi sociat: vt ptz in Apoc. vbi dicitur Virgines enim sunt z sequũtur agnum ẽ. Secundum si-
F gnaculum est eius immortalitas. vnde beatus Hiero. dicit de ipso q̃ sicut fuit a dolore mortis alienus: sic fuit a dolore carnis extraneus. Tertium est reuelationum sublimitas: quia archana celestia solis purgatis mentibus aperiuntur iuxta illud Beati mundo corde ẽ.

Quartum est amoris integritas: qa christum super omnia dilexit: amore cõ

sumante omnem ad modum ignis ī eo impuritatem: ignis ēm iste est purgatiuus summe. vt patet per Dioni. de angelica ierarchia. Septimus articul⁹ est quale fuit preconiuz sue sacratissime obdormitionis quando. s. supra pectus dñi in cena recubuit: in quo somno dulcissimo fuerunt ei quattuor mysteria reuelata. Et Primū primū fuit reuelationis anime xp̄i quā qui videbat intuebatur in ea omnē plenitudinē pulchritudinis esse depictam. ideo dicit Johis 6 pmo. vidimus gloriā eius ꝛc. Secūdum fuit mysteriū sacratissime vnionis humanitatis ad verbū quā etiam angeli ignorauerunt. ideo querebāt in Esa. tempe ascensionis. Quis est iste qui venit de edom ꝛc. Tertiū fuit mysteriū sue sacratissime incarnationis verbi ad naturā humanā: ideo dixit illud ineffabile. Johānis pmo Verbum caro ꝛc. ad cuius intelligentiā nullus alius potuit attingere ꝛc. Quartū fuit mysteriū supnaturalis emanationis diuinaꝝ personaꝝ ad inuicem et creaturarum a verbo: ideo dixit. Omnia per ipsum facta sunt. Ista autē omnia sine familiaritate ineffabili ei non potuerunt reuelari quod satis est manifestū. Octau⁹ articulus est: quale fuit eius priuilegiū in p̄sentia dominice passionis. solus ēm ipe inter discipulos dñi nobis potuit testificari ex his que audierat et viderat nostre redemptionis sacramenta. Et P Primū fuit in crucis supplicio. Secundū fuit in mortis articulo. Tertium fuit in sanguinis pfluuio. Quartum fuit in aque vine miraculo. q̄ quattuor intuitus est oculis suis: vt nob cēt certior testis. ideo dicit in euāgelio. Et qui vidit testimoniū perhibuit. ꝛ cetera

VII. articulus

VIII articulus

IX. articulus

Nonus articulus est: quantū fuit priuilegium sue ineffabilis substitutionis: quando fuit a christo matri virgini in filium substitutus: quando. s. stabat iuxta crucem mater eius. In qua substitutione fuerunt ei data quattuor insignia: quoꝝ Primū fuit: quia factus fuit virginis filius ex singularissima gratia: sicut xp̄us erat eius filius ex humana natura per verbū christi solo suo sermone omnia efficiētis. iuxta illud. Ipe dixit ꝛ facta sunt. Secundū fuit: quia factꝰ fuit frater dñi. ppt̄ veritatē etnā et germanus. s. verbi eterni ꝛc. Tertiū fuit: quia factus est filius dei patris per singularissimā gratiam: sicut xp̄us per naturā diuinā: licet filiatione alterius rationis ex germanitate quā ad xp̄m habuit. Quartū fuit: quia fm istum respectū fuit factus dñs omniū angeloꝝ: quia frater illius qui oibus dñatur. Et illa sunt insignia ceteris non concessa. licet sint ypbolica ꝛc. Decimus articulus est: quale fuit eius priuilegiuz in gaudio dñice resurrectionis. In quo est notandū q̄ ipe floruit in quadruplici actu virtuoso Et Primo actu diligentis inquisitiōis quando quidē currebat ad monumentū cum petro: sz ipe citius p̄cucurrit non xp̄tus periculū ad pbandū articulū dñice resurrectionis.

Secundo actu firme adhesionis per fidem ad resurrectionis actum et argumentū. Unde quando introiuit in monumentū vidit ꝛ credidit firmit̄: q̄uis dominū non inuenerat vt testat ibidez.

Tertio actu certe cognitionis. quia nullus alius cognouit xp̄m quādo manifestauit se ad mare tyberiadis. donec dixit Joh. Dñs est. vñ dicit. Qui bene amat de longe nosci t. Quarto actu virtuose prosecutionis: q̄ dñm sequebatur inuitante petrū ad passionem volens ipam: donec audiuit. Sic cum volo manere donec veniam. Undecimus articulus est: quale fuit eius priuilegiū in opatione miraculoꝝ. Et dicit q̄ ipe refulsit in quadruplici genere miraculorum. Et Primo in curatione infirmoꝝ: quia cum Petro fecit illud miraculum solennissimuz per quod iudei fuerunt conuicti. de illo claudo: vt patet in actib. Secundo: in transmutatione rerum pretiosarum et in reunitione: vt patet in gemmis illoꝝ iuuenum. ꝛ

X. articulus

XI. articulus

auro: sicut mutauit dñs in eius nuptijs aquā in vinū. Tertio in fugatiōe venenosoꝝ: vt patet in poculo aristodemi. vt impleret in eo illud dictū a dño. Si mortiferꝝ quid biberint ꝛc. Quarto ī suscitatōe mortuoꝝ. qꝛ quattuor mortuos suscitauit. s. duos ꝑ poculum interfectos. et iuuenē ꝛ drusianā. vnū plus suscitauit q̄ꝫ xp̄s iuxta verbū xp̄i. Maiora hoꝝ facietis. Duodecimus articulus est quale fuit eius martyriū. Et dr̄ ꝙ quadruplex est martyriū. s. Primū in corpe ꝛ anīa. sicut martyriū xp̄i. Secundū est in anima solū. sicut est martyriū virginis. quādo Simeō dixit Tuā ipius aiam ꝛc. Tertiū est in corpe tm̄ sicut illud beati stephani. Quartū est nec in corpe nec in aīa ꝑ mortem: sed ꝑ quottidianā mortificationē vt ait beat⁹ Gregorius. btūs Johes fuit martyr secundo modo. sicut beata virgo. qꝛ ibidē presens fuit. et etiam quarto modo ꝑm exemplū beati Greg. ꝛc. Sed nunq̄d fuit martyr tertio modo Dicit ꝙ sic ante portā latinā. ꝛ in īsula pathmos q̄ntū fuerat ex se. Ideo dixerat Jacobo fratri suo ꝛ sibi dñs. Calicē quidem meū bibetis ꝛc. Et hoc intellexit ꝑ martyriū: ꝛ sicut mater dñi p̄ ceteris fuit martyr sic iste per eundē modū: qꝛ aīa patit plusq̄ꝫ corpus. ꝑm Ri. de arra sponse: pena inferni si esset voluntaria esset facilima et cetera.

XII. articulus

L

XIII articulus

Tertiusdecimus articulus est quale fuit eius priuilegiū in sui translatione. Et dr̄ ꝙ in sacra scriptura inuenit priuilegiū quadruplicis translationis. quaruꝫ translationū Prima fuit ade in statu innocētie. Scda fuit Enoch in statu legis nature. Tertia fuit Helie ī statu legis scripte. Quarta fuit xp̄i post resurrectionē in statu gr̄e. Isti⁹ aūt trāslatio nō fuit sicut illa xp̄i: qꝛ iohes ante suā trāslationē nō habuit corp⁹ incorruptibile. Nec sicut Enoch ꝛ Helie. quia isti dicunt esse in paradiso terrestri. Johannes aūt vocatus fuit a dño: vt esset cum fratribus suis: sed fuit sicut ade in statu innocentie: qui fuisset sine morte translat⁹ si nō peccasset. Et ex hoc vt declaret ꝙ btūs Johes vixit. q. sicut ī statu innocentie ꝓpter eius nimiā puritatē

Decimusquartus articulus est: quale fuit eius priuilegiū in sua īmortalitate Et hoc vide in p̄cedenti ꝑmōe in articulo. xix. ad lr̄am. J. Quintusdecim⁹ articulus est: quale est eius priuilegiū q̄ntū ad scdm xp̄i aduentū. Et h̄ vide in p̄cedenti ꝑmōe in articulo. xx. ad lr̄am. K.

XIIII. articu.

XV. articulus

Sextusdecimus articulus est: q̄le est eius priuilegiū in finali consumatōe. Et putat ab aliquib⁹ ꝙ nūq̄ꝫ moriat. Et h̄

XVI. articulus

Primo qñ agit de morte enoch ꝛ helie in Apoca. nō fit mentio de ei⁹ morte.

Scdo qꝛ a xp̄o ꝓ eo dr̄ in euāge. Sūt quidā de hic stantib⁹ q̄ nō gusta. mortē.

M

Tertio qꝛ xp̄s dixit. Sic eū volo manere. ꝛ ex eo tpe q̄ venerit null⁹ morietur.

Quarto qꝛ ip̄e esset in cōscia. i. in ꝟitate in pena de expectatōe mortꝫ future sicut dr̄ de lazaro: ꝙ resuscitatus a xp̄o nunq̄ꝫ fuit letus ꝓpter mortez futurā: et sic Johes nō esset ꝑfecte btūs. Circa eius scdm statū. s. p̄mij qd habet in celo insistēdo declarat ꝙ. b. Johes hꝫ felicitatē nouē ordinū angeloꝝ. vꝫ Primo ordinis angeloꝝ ꝓpter puritatē excellentissimā. qꝛ istis angelis ꝑm Hiero. ē cognata ꝟginitas: ꝛ ꝙ p̄ ceterꝫ purgāt. ꝑm btm̄ Dionisiū. Secundo ordinis archangeloꝝ: quia docuit angelos quod pertinet ad archangelos scribens septē angelis septem eccl̄iaꝝ. vt patet ī Apocalip. Tertio ordinis virtutū propt miracula ꝛ mirabilia que fecit vt patuit supra. Quarto ordinis p̄ncipatuū: quia principes eccl̄ie. s. episcopos docuit ꝛ illustrauit: sicut faciūt principatus de mundi principib⁹ ꝛc. Quinto ordinis potestatum ad quos pertinet arcere demones: quia fuit ei dictum: Dedi vobis potestatez calcandi supra virtutem inimici ꝛc. Sexto ordinis dominationum ad quos pertinet distinguere dominationes ꝛ prelationes ecclesie in sorte sibi commissa: q̄ distinxit ad modum ierarchie angelice. Septimo ordinis

A

thronoꝝ in perscrutatione diuinoꝝ iudicioꝝ: quia audiuit que locuta sunt septem tonitrua: licet ea non scripserit: propter malos vbi erant occulta dei iudicia vt colligit ex Apocalip. Octauo ordinis cherubin: quia illuminauit singulariſſime ecclesiam sua doctrina pre ceteris apostolis vt patet in euangelio ꝛ epistolis suis. ꝛ Apocal. vbi fuerunt ei ineffabilia ac mirabilia reuelata. Nono ordinis seraphin ꝓpter superabundãs incendiũ charitatis: et per consequẽs omniũ aliorum habuit felicitates: vt patet per Dionisi. de angelica ierarchia. Ad quas felicitates nos perducat suis meritis ihesus xp̃us. Amen.

De eodem Sermo tertius.

Gratia et veritas

g per ihesuꝝ xp̃m facta est ꝛc. Johannis p̃mo. Istud verbũ creditur fuisse Johãnis baptiste vt ex textus serie declaratur. Quia vero Johãnes interpretatur in quo est gratia. ſm Hieronymũ ꝛ dictus iohãnes euangelista inuenit gratiã singulariter in conspectu domini nostri ihesu xp̃i: vt narrat textus euangelij: idcirco ad eius laudẽ declarandam assumitur verbum illud. in quo quidẽ verbo anima beati Johãnis sanctiſſima dupliciter demõstratur illustrata. ſ. Primo quantum ad suaꝝ perfectionem supernaturalem: quia supermundialiter eleuata cum p̃emittit: Gratia ꝛ veritas ꝛc. Secundo q̃tuꝝ ad suam perfectionem naturalem: qua fuit p̃mordialiter in esse ꝓducta: sine termino formali: cum sequitur: Per ihesum christum facta est id est hec anima creata fuit. de quibus perfectionibus duabꝰ inducitur illud Johannis p̃mo. Accepimus gratiam pro gratia. Accepim⁹ gratiam naturalis perfectionis pro gratia supernaturalis infusionis: id est gratiã gratis datam: propter gratiam gratum facientem quarum vtraq; perfectiſſime floruit in beato Johanne euangelista. Vnde sanctitatem perfectam et excellentem beatus Dionisius appellat ip̃aꝝ animam sanctam in quadam epistola ad ipsuꝝ in pathmos directa: ceteri autem dicuntur consequẽter corpora sancta: sed ille singulariter anima sctã p̃opter excellentiam sanctitatis. Quia igitur beatus Johannes commendat sub nomine gratie. idcirco ad eius gratiam declarandaꝝ: cõsiderandi sunt sui status in quibus inuenitur diuina gratia in eo singulariter claruiſſe. Et Primus fuit status sue generatiõis naturalis: in quo fuit ei collata gratia: vt nasceretur de stirpe regia dauid: in qua p̃opter christum fuit omnis natio benedicta: q; autem ipse fuerit ex illa progenie: ꝓbatur per Isidoꝝ. in libro tri. vbi describit originem suam. In illa autem ꝓgenie fuit vna radix sanctiſſima. ſ. btã Anna que ꝓpter celsitudinem sue sanctitatis vocatur a Damasceno laude digna: ex qua nouem plante sanctitatis pullularũt

Prima quaꝝ fuit Maria mater domini primogenita eius. Secunda fuit Maria cleophe. Tertia fuit Maria salome. Quarta fuit sanct⁹ sanctorum christus Quinta fuit Jacobꝰ minor. Sexta Symon apostol⁹. Septima Judas apostolus. Octaua Jacobus zebedei. Nona Johannes euãgelista. Ex Maria cleophe Jacobꝰ minor. Sed ex maria salome Johãnes natus fuit. Et sic beatus Johannes euangelista habuit primo auiam sanctam ꝛ matrem. scõ duas amitas sanctas. licꝫ altera sanctiſſima. 3° quattuor consanguineos sanctos et vnus sanctus sanctorum et vnicum fratrem sanctum scilicet sanctum Jacobum maioreꝫ. Isti progeniei de qua natus conuenit illud Dauid dicum. Hec est generatio querentium dominũ: querentium faciem dei iacob. Et p̃o illa gratia beato Johanni collata inducitur istud. primo Regum. in figura vbi dicitur q; dauid inuenit gratiam coram domino: ꝓ tota sua ꝓgenie ꝛc A

Secūdus status fuit sue pmordialis vocationis in quo fuit sibi collata gratia quadruplicis priuilegij: que habuit sua conuersio ante conuersionē bti Petri. Et Primo quia fuit vocatus iuuior: magis em est gratuz deo qui incipit ei seruire in iuuentute: ꝙ in senectute: sz Johannes erat adolescēs z Petrus antiquus. vt colligit ex euangelio. pmo de Johanne. Adolescens quidā se quebat eū amictus syndone qō dictum esse creditur de Johanne. De Petro aūt dicit. Cuz aūt senueris alius cinget te: z hoc non distauit multis annis. Scdo qz fuit vocatus innocentior. maioris enim grē est aliquē preseruare a lapsu: ꝙ reparare post lapsum: vt patet in beata virgine et magdalena. cū em. Jo. fuerit semp innocētissimus vt habet ex dicto beati hieron. Petrus fuit senex. qō dat intelligere saluator in. Joāne quādo dixit ei Cū esses iunior zc. Tertio qz eius cōuersio fuit velocior. Petrus enim antꝙ vocaretur fuit predicatus a beato Andrea vt habetur in Johā. sed. be. Jo. euāgelista prima vocatione totaliter fuit cōuersus vt ptz in. Matho. Quarto qz eius cōuersio fuit difficilior. Petrus em dimisit sola retia. Johannes autem patrem z retia quod plus fuit dimittere ꝙ regnum. quia amantior est pater ꝙ regnum. vt adolescentibus ad dominum venire cupientibus daret exemplum virtutis et etiam parentibus. vt habetur. Matthei. iij. Et ideo bene figurat⁹ fuit in Noe in sua innocenti conuersatiōe qui propter suaz innocenciam solus inuenit gratiam coram domino. vt habet in Geneſi. Tertius status fuit sue secūdarie electionis: quando de nuptijs fuit vocatus scōm Hieronymum. In quibus vt creditur xp̄s fecit primū miraculum in quo statu fuit ei collata gratia virginalis consecrationis. Vbi ē sciendum q quattuor virginitates inueniuntur consecrate in diuina scriptura. Require supra in precedenti sermone. articulo. iij. et clari⁹ in pmo ꝓmone huius festi. Consideratōe. iiij. dī. Sicut em sacramentū confessionis pficit virtutē penitentie: sic saramentū matrimonij perficit virtutē virginitatis. Et ideo btūs Johānes bene fuit figuratus p ioseph. cui post virginitatē seruatā deus dedit grām̄ in conspectu pncipis zc. Quartus status fuit sue purissime ꝑginitatz.

III. status

IIII. status

Vbi est sciendū q in nouo testamento inueniunt q̄ttuor ꝑginitates ꝓuilegiate. Quaꝝ. s. Prima fuit virginis marie. Scda fuit ꝑginitas christi. Tertia fuit Johis baptiste. Quarta fuit Johis euangeliste. Virgines aūt xp̄i fuit ꝓtuosa: ad pugnā concupiscētie refrenādā: quia in se non habuit talem pugnam. sed nos in eius virtute possumus in nobis talem pugnaz refrenare. Sine me inq̄t nihil potestis facere. Johis. x. Virginitas autē matris fuit virtuosa: ad pugnā concupiscētie preueniendam: ne insurgeret: sic maioris virturis est belluz ꝓuenire: ꝙ ipm cū difficultate vincere: quia nunꝙ talis pugna patuit in ipa: licet non sufficeret eius virginitas ad nostras temptationes tollendas. Virginitas aūt Johānis baptiste fuit virtuosa: ad pugnā cōcupiscentie: per modū fuge euadendam ideo circa quinquenniū fugit ad desertum. Ne leui saltem maculare vitam famine posset. Virginitas aūt Johis euangeliste fuit virtuosa: ad pugnā concupiscentie sine fuga superandam. Et ideo inter homines ipse viuens et xp̄m sequens illam in se seruauit: vbi multipliciter puritas impugnatur. quapropt̄ est sic laudabili⁹ pugnas vicere ꝙ ipas per fugam declinare: licet aliud sit tutius. Et ideo in hoc fuit laudabilior z honorabilior virginitas Johannis euangeliste ꝙ Johannis baptiste: vt ei propter sue mentis puritatem conueniat illud sapientie. Qui diligit cordis munditiam habebit amicum regē meritoꝝ dicatur ei quod dixit gabriel angelus matri christi. Jnueniſti grām apud dominū. Quintus status fuit sue arden

V. status

tissime charitatis. circa quod est intelligendū q quattuor inueniunk signia charitatis in aliquo. quoz Primū est qñ de dilecto multū loquit. ex habūdantia em̄ cordis os loquit. vt ait xp̄us in euangelio: z ita in amicis: vt patet Scōm est quādo carus intense cognoscit: quia vulgo dicit qui bene amat de longe cognoscit zc. Tertiū est: quādo diligens dilecto, insepabiliter cōiungitur: vt vbi est thesaurus tuus ibi z cor tuū erit. christ⁹ in euangelio. Quartū est. qñ pro dilecto moꝛs acceptak. Maiorem hanc dilectionē nemo habet vt animā suam zc vt ait dñs in Joh. Ista autē insignia charitatis habuit btūs Johes euange/lista. Et Primū quia de dilectōe semper loquebatur in suis epistolis vt patet in eisdem. Scōm vero quia post resurrectionem xp̄m in littore apparentez solus agnouit. Tertiū quia in passione plus xp̄o associatus: z post fugā omniū cum matre reuersus fuit solus: vt patet in euangelio zc. Quartuz qz querenti domino si posset bibere eius calicē id est sustinere eandem mortem: constim respondit q sic. vt patet in euangelio. Et ideo beatus Johes fuit figurat⁹ per Danielē. qui existens vir desideriorum. i. seraphico ꝛ incendioꝛ. sicut iohānes dedit ei gratiā Danielis ꝓmo cap̄.

VI. sta. Sextus status fuit sue singularissime familiaritatis cum xp̄o. Circa quod est intelligendū q licet xp̄o. xp̄i. apostoli fuerint semper familiaritate cōiuncti. iuxta illud Johis. Jam non dicam vos ꝓuos zc. tamen in hac. s. familiaritate fuerunt quattuor gradus sm̄ quattuor mysteria eis a dño reuelata qz Primo in aliq/bus secretis admittebank omnes vt patet quādo secreto. xp̄i. discipulis reuelauit mysteriū sue passionis in Math. vt patet. Scōo in alijs admittebank tm̄ tres vt in mysterio sue transfigurationis vt Petr⁹ Ja. z Jo. Tertio in alijs tm̄ duo. vt in mysterio sue resurrectiōis. qñ sol⁹ petr⁹ z Jo. venerūt ad monumentū q ꝓmo inuenerūt ꝓtatē resurrectiōis vt in iohe. Quarto in alijs tm̄ vnus. vt i mysterio incarnatiōis: qz solū Jo. euangeliste fuit reuelatū in cena. sicut tenet ecclesia. vñ ipe erat de cōsilio sūme stricte Et ista familiaritas fuit maximū signū dñice dilectiōis ad eū z ecōuerso. Vñ xp̄s bene fuit figuratus p illū pr̄emfamilias cū quo iuenit gr̄am ruth. i. videns significās aiam. b. Johā. euā. q vt aqla solē irreuerberatis oculis est intuit⁹ diuinitatē. VII. status Septim⁹ status fuit sue felicē ob dormitiōis: in q̄ credit vidisse diuinam essentiā sine cui⁹ visione nō potuisset intelligere verbi naturā quā in ꝓncipio sui euāgelij sic expressit. Intelligendū est tm̄ q q̄ttuoꝛ boies inueniunk in sacra scriptura de qb⁹ fit aliq̄ mentio q viderit diuinitatē. Quoꝛ Prim⁹ fuit Moyses Scōs fuit Jsaias. Tertiꝰ fuit Paulus. Quartus fuit Johes euāgelista

Sed ꝓmus vidit diuinitatē: sic videtur res in ydolo. qz sm̄ Aug. de trinita. De⁹ loq̄bak moysi p subiectā creaturā. in q̄ relucet creatoris ymago. io dixit ei deus in nueris. Facie mea videre nō poteris. cū tm̄ loq̄rek ei facie ad faciē: sic solet loqui homo ad amicū suū. Scōus ipam vidit. sicut res apparet in sōno. qz sm̄ Hiero. illa visio fuit imaginaria: sic in sōno. licet nō solū. Tertius vidit sicut res videk. vt in speculo. vñ ōr. Quasi gl'iam dñi speculātes. reuelata facie zc.

Quartus vidit sic res q̄ videk in euidenti speculo. Jo. istas alias non vidit i sōno: sed gl'iam verbi. dicēs. Vidimus gl'iam eius. gl'iam q̄si vnigeniti zc. Vñ post istā visionē ita alte ꝓbi diuinitatez intonuit. q eū totus mūdus intelligere nō potuit. sm̄ Augusti. io bene ōr. videns deū sic facie ad faciē. Jdeo fuit figurat⁹ p moysen in Exod. cui dictū fuit a dño. Jnuenisti gr̄am coram me zc. Octauus VIII. status fuit sue dure passiōis: ipe em̄ ꝑe fuit martyr. sicut ait Grego. in dialogo. qz xp̄s pmisit ei in euangelio q calicē eius biberet. Est tm̄ intelligendū q quattuoꝛ sunt martyrij genera vt patet in precedēti sermōe in. xp̄i. articlo. Elra. Et i

IX. stat⁹ ꝓmo ſm̃oe hui⁹ ꝓſideratõe. xvi. Nonus ſtat⁹ fuit ſue relegatõis. i q̃ ſtatu fuerũt ei ſecreta ineffabilia reuelata. vt ptz in Apo. qõ fuit signũ amoris ꝓcipui: qr magni ꝓncipes ſolis ſuis carꝫ dicũt magnalia: q̃ in ſuo regno fiẽda diſponunt.

Eſt tm̃ sciẽdũ q. b. Jo. reſplẽduit qua druplici ꝓulegio z dignitate ſm q fuit de q̃druplici ordine. Primo de ordie apl̃oꝝ ſicut Petr⁹. iõ qñ. xij. apl̃i cõſcripſerũt. xij. articulos fidei. ſic petr⁹ poſuit articulũ de mũdi creatõe. ſic Job. de verbi incarnatõe. Scõo de ordie euãgeliſtaꝝ. qr ſicut Math. ſcripſit xp̃i humanitatẽ ꝓter qõ habet iter oẽs alios euangeliſtas facie hoĩs: ſic iohãnes deſcripſit diuinitatẽ: z iõ habet faciẽ aq̃le volantis. Tertio de ordine doctoꝝ: ſicut paulus qr poſt paulũ mꝫtas ſcripſit epl̃as: q̃ aliq̃s apl̃oꝝ. Quarto de ordine ꝓphaꝝ. ſicut ezechiel. qr in toto no uo teſta. nõ habeꝫ ꝓphetia niſi ſua. vnde angel⁹ dixit ei. Coſeru⁹ tuus ſũ. z fratꝫ tuoꝝ habẽtiũ ſpm̃ ꝓphet. Decimus ſtat⁹ fuit ſue ꝑclare ꝓmotiõis: qñ xp̃s in cruce moriẽs ei matrẽ ſuã cõmendauit. vt eſſet eoꝝ amboꝝ floꝛidus aſpectus z gratus ſm̃ Euſtachiũ. qñ dixit: Ecce filius tuus. z ecce mater tua. vt ꝺr in Johanne. q̃ quidẽ actu fuerũt collata beato Johãni vt putãt pleriq̃ q̃ttuoꝝ ꝓuilegia admirãda: vt ptz in p̃cedẽti ſm̃one in articulo. ix. ad ſram H. z. Undecimus ſtatus fuit ſue tranſlatiõis. qñ fuit de iſto mũdo tranſlat⁹. Circa qõ ẽ intelligendũ q in ſacra ſcptura inueniuntur q̃ttuoꝝ trãſlatiões q̃s quere ſup̃ in p̃cedenti ſermone in arti. xij. ad litterã H.

Duodecimus ſtatus fuit ſue finalis apparitiõis. Circa quẽ ſtatũ ẽ intelligẽdũ: q ſicut nõnulli. b. Johis deuoti: putãt q ipe veniet ante diẽ iudicij ad teſtificandũ de xp̃o ſicut Enoch z Helyas qõ rõne quadruplici confirmatur. Et

H Prima ratio qr non inuenit⁹ in ſacra ſcriptura aliq̃s viuens tranſlatus: de q̃ non habeatur in ſcriptura q ſit ventu rus. vñ de Enoch dic̃ Sap. q tranſlatus eſt vt det gẽtib⁹ ſapiam. Et de Helia dicit xp̃s in euãgelio. Helyas quidẽ venturus eſt: z reſtituet oia. Et ideo cũ Johes ſit de numero trãſlatoꝝ creditur eſſe de numero vẽturoꝝ. Scõa ratio eſt. qr cũ ad teſtimoniũ xp̃i ſit venturus vnus de ſtatu nature ſicut Enoch: z alius de ſtatu legis: ſicut helias. videt nõ ſolũ tm̃ ſed magis cõueniens: q. mittat vnus de ſtatu gr̃e in q̃ ſtatu ſciunt certi us facta xp̃i. nõ ꝓſumit aũt de alio q̃ de Johãne euãgeliſta. vt nõ ſit ſolũ in ore duoꝝ: ſed habũdantius trĩũ ſtet oẽ verbum. i. xp̃us. Tertia rõ eſt: q chriſt⁹ loquẽs diſcipulis ſuis de finali ꝑdicatiõne ante ſuũ aduentũ dixit: Amen dico vobis nõ cõſumabiꝫ ciuitates iſrl̃: do nec fili⁹ hoĩs veniat. dans ꝛm hoc intelligere q aliq̃s diſcipuloꝝ ſit ventur⁹ in iſta finali ꝑdicatõe. Quarta ratio eſt qr angel⁹ dixit ei in apoca. Oportet iterũ te euangeliſare gentib⁹ ꝓphis z regib⁹ multis qõ nondũ legim⁹ cõpletũ fuiſſe cũ in ſola aſia poſtea ꝑdicauerit. Intelligendũ eſt tũ q iſti q ſic btm̃ Johannẽ expectãt. putãt q ſicut nõdũ ẽ mortuus: ita nunq̃ ſit moritur⁹. qõ auctoritate q̃druplici ꝓfirmare nituñ. Et Prima eſt xp̃i in Luc. q qñ loquebaꝫ de ſignis iudicij dixit: His fieri incipientib⁹ leuate capita vra qñ aꝓpinq̃t redemptio vra qõ non põt conuenire illis cum xp̃o venientib⁹. ſed ꝓ aliq̃ in hoc mũdo in ſcõo aduentu adueniente. Scõa ẽ xp̃i in Math. vbi ait. Sunt q̃dã de hic ſtantib⁹. q nõ guſta. mor. donec vi. filiuꝫ hoĩs venientẽ in regno ſuo. Exquo aũt venerit: poſtea nullus moriet. vt ait apoſtolus. iſtud aũt intelligit eccl̃ia ꝓ Johanne euãgeliſta ẽ. Tertia eſt xp̃i in Johãne. qñ dixit petro loquens de morte ſequere me. ſed de Johãne dixit. Sic eũ volo manere donec veniã. exquo aũt venerit nullus moriet: quia tũc erit vniuerſalis reſurrectio cõſumata. Quarta eſt diſcipuloꝝ inter quos fuit diuulgatũ: q diſcipulus ille non moriꝫ. vt habetur in Johanne ẽ. Sed btũs Au

X. stat⁹

XI. stat⁹ tus

XII. stat⁹ tus

A

gustinus non est illius opinionis in libro de questionib⁹ noui ⁊ veteris testamenti. vnde videt valde difficile alicui bus credere q̄ dñs morte quā sibi ⁊ matri non pepercit parcere debeat Johanni: nulli tamē dubiū q̄ hoc potuit facere Et q̄ multa priuilegia concessit Johanni, que non concessit sue matri: sicut de dignitate sanctorum ordinum ⁊c. Isti autē duodecim status beati Johannis fuerunt figurati per duodecim ordines lapidum preciosor quibus ornabat pontifex intrans sancta sanctor vt habet in Leuit. q⁹ Johannes qui fuit verus pontifex a christo consecratus cum ornamento talis habitus in istis duodecim statibus intrabit cum christo post iudiciū in gloriā beator. Ad quā ⁊c.

In festo circūcisionis dñi nostri iesu xpi: Sermo primus.

Octō consumati sunt dies octo vt circūcideretur puer vocatum est nomē eius iesus ⁊c. Luce. ij. cap. Quia in ista sacra solēnitate in christo duo sacra mysteria fuerunt celebrata. quor Primū fuit carnis circumcisio in qua fuit vet⁹ testamentū confirmatū: quia xp̄us suscepit circūcisionem in se: ablaturus ipam in alijs. vt ait Augustin⁹. Secōm fuit nominis impositio octuz ad hominē: in qua fuit nouū testamentū iniciatum: quia ab isto tempe nominis impositio que prius fiebat in circūcisione translata fuit ad baptismū. vt patet in pauli cōuersione. Ideo cōplectens Lucas euāgelista simul vtrūq̄. s. mysteriū dicit verbum positum. s. Postq̄ consumati sūt ⁊c. Circa primū mysterium circūcisionis quod tangitur cuz dicitur: Postq̄ consumati sūt dies octo: Est sciendum q̄ sicut post octo dies naturales xp̄s fuit circūcisus ꝑm legem: sic post octo dies spūales que sunt octo sacra ꝑclarissima q̄ fuer a die natiuitatis xp̄i vsq̄ hodie cōsumata. quor Primū fuit q̄ xp̄s natus fuit in diuersorio: ⁊ non in domo ꝓpria: vel parentū ad dandū nobis exēplum eximie pauptatis: cuius est nihil ꝓpriuz possidere vnde in diuersorio erat locus paupeꝝ qui ꝓpria hospitia nō habebant. ⁊ hoc voluit xp̄s dicere in euangelio. Vulpes foueas habēt ⁊ volucres celi nidos ⁊c. Jō de eo dr in psalmo Si mul in vnū dines ⁊ paup. dines quantū ad diuinitatē: ⁊ paup quantū ad humanitatē. Secōm sacramentū est q̄ xp̄s fuit pannis inuolutus. ad dandū nobis exemplū humilitatis: vt nō in sumptuositate ⁊ superfluitate vestiū quis superbiat fidelis: dum recognoscit dñm suū indutū vilibus vestimentis. Jsta humilitas fuit exemplū maioris humilitatis q̄ diuinitatē inuoluere in panno humanitatis humilimo. Unde aplus. In similitudinem hominuz factus ⁊ habitu inuentus vt homo ⁊c. Tertiuz sacramentum est: q̄ fuit in presepio reclinat⁹ vt xp̄ianis ostenderet exemplum penitētie humilitatis ⁊ austeritatis in lectis: ꝛz hic figurat eucharistie mysteriū: vbi se constituit cibum animaruz: qui prius erat cibus angeloꝝ. ideo in figura voluit in presepio reclinari. ideo in bethleem que domus panis interpretat voluit nasci. quia ipse est panis viuus qui de celo descendit ⁊c. Quartū sacramentū fuit q̄ inuentus fuit in medio duozum animalium vt impleretur prophetia abacuc di. Jn medio duuz animalium cognoscēris. ⁊ Esa. Cognouit bos possessorem suū: ⁊ asinus presepe domini sui. israel autem non cognouit me: vt iudeozum duriciam declararet et cecitatē ⁊c

Quintum sacramentum fuit: quia fuit ab angelo euangelizatus: quia decēs erat: vt sicut mysterium incarnationis eius prius fuit angelis q̄ hominib⁹ reuelatum: sic eius fides prius predicaretur per angelos q̄ per homines. Ideo dicit angelus in Luc. ij. Annuncio vobis gaudium magnum. ⁊ cet̄a. Sextum sacramentum est: q̄ fuit a stella gētibus denūciatuz eadem die: licet magi

non venerint nisi. xiij. die ꝓpter multaꝫ distantiam: idcirco dicebant: Uidimus stellā eius in orientꝫ Mathi. ij. ca. Tūc fuit impleta ꝓphetia ps̄. dicentꝫ. Celi enarrant gloriā dei. s. annūciando natiuitatem christi ꝛc̄. Septimū sacramentum est ꝙ ip̄e fuit a pastoribꝫ annunciatus: quia omnes qui audierant mirati sunt que dicta sunt a pastoribꝫ. Ubi datur exemplū pastoribꝫ eccl'ie: ꝛ verbum dei p̄dicantibus qui per ip̄os figurant. ſm Ambrosium vt ip̄m prius cognoscant ꝛ adorent q̄ꝫ predicent ꝛc̄. Octauū sacramentū est: quia fuit a celi militia laudatus: quia reparaturus erat ciuitatem eoꝝ. idcirco facta est cum angelo multitudo celestis exercitus ꝛc̄. Maria aūt vt ait Lu. Conseruabat omnia verba hec ꝛc̄. dans nobis exemplū cogitandi hoc tempore celestia non terrena.

Consumatis istis octo diebus xp̄us fuit circūcisus ꝛc̄. Circa quā circūcisionem sunt declarandi multi articuli.

I. articulus. Primus articulus est. quid est circūcisio. Dicit̄ ꝙ est cauteriū in carne factū. quo distinguitur populus circūcisus a non circumciso. In anima circūcisio nō imprimit caracterez: sed in carne. Ubi sunt q̄ttuor documenta. quoꝝ. s. Primū est. quid est caracter. Dicit̄ ꝙ ē q̄dā figura spūalis: qua distinguit̄ baptizatus a nō baptizato. vnde d̄r signaculuꝫ Ista em̄ figura imprimit̄ in aīa: in inuocatione trinitatis facta in sacramēto baptismi Scd̄m est ꝙ baptism⁹ successit circumcisioni duabus de causis. Et

Primo qꝛ maior dat̄ gr̄a in baptismo q̄ꝫ in circūcisione. qꝛ in baptismo abluit̄ hō ab om̄i culpa ꝛ pena. circūcisio autē non absoluebat ab omni pena. Scd̄o qꝛ baptism⁹ est cōior. circūcisio em̄ erat remediū maris ꝛ nō femine. baptismus aūt vtriusq̄ꝫ est remediū. Tertiuꝫ est ꝙ circucisio cōferebat gr̄am: sꝫ nō omnē quia gr̄a habet multos effectus. vn⁹ est expellere peccatū: ꝛ iste est priuatus: q̄ntū ad illū dicit̄ ꝙ circūcisio p̄mo ꝛ principaliter conferebat gr̄am: alij effectus gratie sunt positiui: vt facere aīam dignam vita eterna: ꝓmpte eligere opera meritoria. Et quantū ad hoc circūcisio nō ꝯfert gratiā. Quartū est quare circumcisio fuit instituta. Dd̄m est ꝙ propter sex causas. quaꝝ Prima est vt circūcisio exterior esset signū circūcisionis interioris que fit ꝑ gr̄am. Scd̄a ē vt populus iudaicus distingueret̄ a populo gētili. Tertia est vt sicut fiebat circūcisio in mēbro in q̄ viget luxuria: ita ꝓpl'us circūcideret se interius purgan'do aīam ab omni luxuria Quarta est ꝓpter sacramētū: fiebat em̄ circumcisio octauo die cultello lapideo: ad designādum ꝙ per xp̄m q̄ erat vera petra circūcideremur ab om̄i culpa ꝛ pena ī resurrectione qui fiet in octaua etate. Quīta vt esset in remediuꝫ contra originale peccatū. Sexta vt per obedientiam mandati placeamus: ꝑ cuius preuaricationē ip̄e. s. adam displicuerat. Nota ꝙ circūcisio est sacr̄m legis veterꝫ: nō ꝙ fuerit instituta in lege veteri. cū ante dationē legis p̄cepta fuerit abrae circūcisio. sꝫ quia currebat tempe legis: ꝛ quia cessauit cū lege nec fuit supflua circumcisio: quia efficatius mūdabat q̄ꝫ fides sed fides cū baptismo sufficit ad delendū originale vt patebit inferius. Circa scd̄m p̄ncipale: in quo fuit nomen impositum quod notat̄ cū sequit̄. Et vocatum est nomen eius iesus. Ubi nota ꝙ sunt de isto nomine plures articuli declarandi. quoꝝ Primus articulus est a quo fuit sibi istud nomen impositum Et patet in scriptura ꝙ a tota trinitate vnde Esaie quando fuit ꝓphetatum de seip̄o d̄r. Rorate celi desup. ꝛ seq̄t̄. Ego dn̄s q̄ voco nomē tuū. Et iteꝝ ab eodeꝫ Quis suscitabit ab oriēte iustū. id ē ab exordio noui testamenti et vocauit euꝫ id est imposuit sibi nomen. vt sequeret̄ se. s. veniendo vsq̄ꝫ ad celsitudinem dei patris: quia non rapinam arbitrat⁹ est et cetera. Secundus articulus est: quando fuit ei istud nomen impositum Et patet ꝙ ab eterno: q̄n̄ de⁹ p̄destiauit

II. pars princ

I articulus

II. arti.

filium dei xp̃m in virtute. vt sit apostolus: ideo dicit ys. Dñe a seculo nomẽ tuum. z ps̃. Sit nomen eius benedictum in secula: z ante solem pmanet nomen
III. articulus. eius. Tertius articulus est. vbi pmo istud nomen fuit scriptuz. Et dicit q in libro vite de quo dicit moy. Si nõ pcis ppo huic dele me de libro vite. quẽ scripsisti. Et ideo ait dñs in euãgelio. Gaudete qz nomina vestra scripta sunt in celis. Et dañ. vidit librũ vite in quo oñes electi erant scripti: z in iudicio apertus est: z in capite istius libri scriptum ẽ nomen iesu iuxta illud ps̃. In capite libri
IIII. articulus scriptum est de me ꝛc. Quartus articulus est. q in ve. testamẽto istud nomẽ fuit ꝓphetatuz. vnde abacuch. Ego aũt in dño gaudebo et exultabo in deo iesu meo. Esdras dixit in ꝑsona dei patris. Post duos annos morietꝫ filiꝰ meus ie-
V. articulus. sus z conuertetꝫ seculũ. Quintus articulus est. q istõ nomẽ i veteri testamẽto fuit pfiguratum. Primo qz qui pmo distribuit terraz pmissionis filijs israel fuit vocatus iesus: z hic fuit iosue: qui i figura xpi sctos patres extractos de egypto inferni: z per desertuz huius mũdi transtulit ad hereditatem terre viuẽtiũ

Scõo qz iste qui renouauit sapiẽtiã de corde suo fuit vocatꝰ iesus Ipse est filius syrach. vt habetꝫ in eccle. in figura dñi qz inueteratã legis sapiam iesus renouauit in nouo testamento di. in Da. Audistis qz dictũ est antiqs ꝛc. ego aũt dico vobis: vbi renouat totã legez: q ad
VI. articulus. pñs vocatꝫ testamentũ nouũ. Sextus articulus est: quare istud nomen fuit ei impositũ. Dicit q istud nomen est tetragramaton qõ fuit ipatũ moysi: vt habetꝫ i leuitico: vt istõ portaret sacerdos scriptũ sp in fronte: qz nullus debet sacrificare deo nisi istud nomẽ p naturã fidez z cõfessionẽ habeat reseruatuz in mẽte.

Item angelꝰ gabriel aliã reddit causam impositionis huius nois. di Da-
VII. articulus rie Vocabis nomẽ eius iesum: ipse em saluũ faciet ꝑplm suũ a peccatis eoz: qz interꝑtatur saluator. Septimus articulus est. quibus istud nomen fuit reuelatuz. Et dico q deus pmo reuelauit angelo nũciãti. Scõo. ãgelꝰ ꝙgini. Lui. ca. Ecce ꝛcipies ꝛc. Tertio. angelꝰ ioseph i sõnis in Mat. Quarto. Virgo
VIII. articulus ꝛioseph oñi populo in circũcisiõe. vt in Luc. Octauus articulus est q istud nomẽ nõ est in os sumendũ inuanũ. vade em impiũ est. tam caruz xpianitatis nomẽ pensendere: ideo conquerit dñs i ys. tanquã de peiori scelere. di. Tota die nomen meũ blasphemat. spes em blasphe-
IX. articulus. mie est peccatũ maximuz. vt ait dñs in euangelio quia irremissibile ꝛc. Nonus articulꝰ est. q istud nomẽ est deuote inuocandũ. hoc em est placitũ deo. iõ dicit q Enoch placuit deo: qz cepit inuocare nomẽ domini. Et de isto nomie dr in ys. Tunc inuocabis z dñs exaudiet. Et apostolus in scriptura introducit di. Oñis quicũq; inuocauerit nomen dñi
X. articulus. saluus erit ꝛc. Decimus articulus ẽ. q istõ nomẽ ẽ hoibꝫ amabile. Et Primo qz ꝙtute huiꝰ nois ꝙtutes maligne spũales fugant: vñ mar. euangelista ait In noie meo demõia eiciẽt ꝛc. Scõo qz i eiꝰ ꝙtute quersitates spũales remittunt vñ Johes in canonica: Remittunt nobis petã ꝑm virtutez nomis eius ꝛc.

Tertio qz p eius virtutez orationes nostre exaudiuntur. vnde ait xp̃us in iohanne. Si quid petieritis patrẽ in noie meo dabit vobis. Quarto qz per virtutem eius anime deducunt ad salutez eternam. ideo ait. be. pe. in actꝫ. q nõ est
XI. articulus. aliud nomen datuz sub celo homibꝫ ꝛc.

Undecimus articulus est: q istõ nomen demonibus est terribile. Et Primo qz per istud nomẽ demones hoibus subiciunt: que est maxima pena superborum. vt patet in Luc. Secũdo quia demonia per virtutem istius nominis ab hominibus expelluntur. ideo dixit Luc. ix. capõ. Vidimus quendam eiciẽtem demonia in nomine tuo. Tertio quia demonia torquẽtur: ideo dixit demon in Matꝫ. Cur veniſti iesu nos
XII. articulus torquere ꝛc. Duodecimus articulus

est ꝙ istud nomen est omnibꝫ creaturis venerabile. Dicit em̄ ad Hebre. aplus Xp̄us tanto melior est angelis effectus quanto differentius nomē pre illis hereditauit. Et vidit Johānes in Apocal'. ꝙ sancti in patria habebant nomē eius ⁊ nomen patris eius scriptū in frontibꝫ suis. Itē apostolus. In nomine iesu omne genu flectat' ⁊c. ita ꝙ fuit magne potestatis virtuositatis et preciositatis. Eius ergo meritis dei filius nos benedicat q̄ viuit ⁊ regnat in secula. Amen.

De eodem Sermo secundus.

Vocatum est nomen eius iesus. Luce p̄mo ca°. Ad cuius introductionem est intelligenduꝫ ꝙ qn̄ aliquod vocabulū imponit' ad significādum aliquid quatuor requiruntur. Et Primo actus quo talis vox ad significandū imponitur. Secundo modꝰ s̄m quē ad significandum imponitur. Tertio illud cui tale nomen imponitur ad significandū. Quarto vocabulum ip̄m quod imponitur ad significādum. Et quia in christi circūcisione fuit nomen ei impositū: sicut hodie solet etiam imponi nomen in baptismo: ideo in verbo ꝓposito ista quattuor describunt'. Et. Primo actus quo fuit nomen impositū. cum premittit': Vocatum est. Secundo modus s̄m quem imponitur: quia imponit' ad significandum nomen et alterius cognomen. Cū additur. Nomen. Tertio persona et res cui imponit': cū adiungit': Eius ⁊c. Quarto vocabulū quod imponit'. cuꝫ describit'. s. iesus ⁊c. Istud est illud nomen de quo ꝓpheta dicit in psalmo. lxxxi Sit nomen eius benedictum in secula. et ineternum permanet nomen eius ⁊c. Quia vero circa istud benedictū nomen est sermo noster. Idcirco circa eiꝰ inuestigationē occurrunt duodecim cōsiderationes. quarū. s. Prima considera. Prima considerationes. quarū. s. Prima consideratio est. ex quibus ꝑtibus istud nomen est integratū. vbi est aduertendū: ꝙ istd̄ nomen est bissyllabum: et quelibet istaꝝ syllabaꝝ. ex duabus litteris est constituta. sicut iste cui hoc nomen est impositū. vt sicut homo constat ex anima et corpe tanq̄ ex duabus partibus integralibꝰ. A dicente athanasio ꝙ christus est homo ex anima rationali ⁊ humana carne sb̄sistens. Et scd̄m ꝙ deus constituitur in esse personali: ⁊ natura ex proprietate tanq̄ ex duabus principijs cōstitutiuis persone. vbi s̄m Augustinū de trinitate Et ex istis duabus naturis scilicet diuina et humana iunctis tanq̄ ex duabus syllabis: constat xp̄m esse denominatuꝫ di. athanasio. Sic̄ ania rationalis ⁊ caro vnus est homo. ita deus ⁊ homo vnꝰ est christus. Unde sicut in hoc nomine sūt tres vniones. vna totalis. ⁊ due partiales: ita in christo intelligunt' ꝑ eundem moduꝫ tres vnitates vt vnitas vocis sit s̄m modum vnitatis significate. s̄m illud propheticum qd̄ habetur. xiiij zacha. Erit in diebus illis. dominꝰ vnꝰ ⁊ nomen eius vnū ⁊c. Secunda consideratio est: per quot litteras istud nomen scribitur. Ubi est aduertendum ꝙ istud nomen scribitur per quatuor litteras: significantes precipue quatuor virtutes verbi in humanitate christi iesu coruscantes: quaꝝ scilicet. Prima est i. Et ista significat virtutez iusticie que est littera ad moduꝫ ꝟgule recta. Secūda est e. et ista significat virtutē misericordie. quia est a sinistris clausa quasi prohibens malum. et a dextris aperta. quasi elargiens bonum. Tertia est s. ⁊ significat virtutem humilitatis. quia cum sit alta est tamen capite inclinata. Quarta est u. et significat virtutem paupertatꝫ. quia est totaliter littera clausa a parte inferiori. et aperta a parte superiori. iuxta dictum euangelicuꝫ. Nolite thesaurisare in terra: sed in celis. Istis quatuor virtutibꝰ persona dulcissimi iesu dicitur floruisse. Et scilicet. Primo virtute humilitatꝫ in sua car-

II. cōsi-

B

nè. quia semetipsum exinaniuit formaz serui accipiens. Secundo virtute paupertatis in sua predicatione. cum dicebat: Vulpes foueas habent. ꝛ cetera.

Tertio virtute iusticie in sua passione quia tunc pro nobis satisfecit.

Quarto virtute misericordie in inferni descensione: quia soluit dolores inferni. scom apostolum Petrum. Intelligendum est tamen ꝙ in isto nomine benedicto littera tertia scilicet ſ. que caput inclinat est geminata quando profertur in recto. propter geminam virtutem per ipsam significatam. ſ. humilitatis et obedientie. quas in christo fuisse singulariter declarat apostol⁹ ad Phi/lippenses secundo dicēs: Humiliauit semetipsum factus obediens. ꝛ cetera.

III. considera. Tertia consideratio est. quid significet nomen eius. Vbi est aduertendum. ꝙ secundum beatum Hieronymum in interpretationibus suis. istud nomen sanctissimum habet quatuor significationes. quarum. Prima est. ꝙ dicitur salus. et hoc in nostra glorificatione cum sit omnibus beatificum secundum suam deitatem: in quo consistit tota nostra beatitudo. vt habet Johannis tertio. Secunda est saluta/ris in sua sanctificatione. Et etiam ista christo conuenit in sua beatificatione. quia anima eius habet plus de beatitudine q̄ aliqua creatura. ꝛ cetera.

Tertia est salutare. et hoc in sua annunciatione seu conceptione. quia per actum salutationis primo fuit conceptus. Quarta est saluator. et hoc sibi conuenit. quia in mundi redemptione genus humanum a morte eterna saluauit: ideo eius ortum pronūcians sanctissimus Gabriel. dixit Mathei primo: Vocabis nomen eius iesum: ipse em̄ saluum faciet populum suū et cetera.

IIII. cō sidera. Quarta consideratio est: qualiter istud nomen sanctissimum fuit in veteri testamento prefiguratum. vbi est intelligendum ꝙ in veteri testamento fuit sculptum nomen domini: in lamina aurea: que erat imminens fronti pontificis. vt habetur Exodi. xxix. quia quatuor litteris scriptum erat sicut nomen iesus: et istud nomen erat dictum. Thetragramaton. Quarum Prima erat The. Secunda tra. Tertia grama. Quarta ton. Et prima significat iste. Secunda est. Tertia p̄ncipiuz. Quarta vite. id est: iste est principium vite. Et totum istud significat nomen dulcissimum iesu: quia ipse est principium vite et saluationis: cum sit salus nostra. ſ. vita eterna. Et istud nomen iesus per istud nomen Tetragramaton bene fuit figuratū. sicut em̄ istud nomen erat imminēs fronti pontificis: sic istud nomen iesu scribit̄ in fronte cuiuslibet qui admittit̄ ad eternū sacramētum. vnde dicit̄ Apoca. xxij. ꝙ illi q̄ erāt sacerdotes xp̄i videbant nomē istō scriptum in frontibus suis. V. cōsi. Quinta consideratio est. Vbi istud nomen inuenit̄ scriptum. Dicit̄ ꝙ in quatuor locis. Et

Primo in libro vite. qō est p̄destinatoꝝ: in quo sunt scripta omniū electoꝝ nomina. de quo dicebat Moyses dño: Aut parce populo huic: aut dele me de libro tuo quē scripsisti. Et dñs ad eum. Non te delebo de libro meo: sed euz qui peccabit mihi Exodi. xxxi. c. Et quia iesus fuit p̄destinatus filius dei fm apostolū Joh. p̄mo. iccirco nomē eius p̄mo ꝛ p̄ncipaliter est in hoc libro scriptuz vt in eius p̄sona intelligat̄ fuisse dictum illud ps̄. In capite libri scriptum est ꝛc.

Scō inuenit̄ scriptū solenniter. in titulo redemptionis nostre: quādo Pylatus scripsit titulū triūphalem. vt habet̄ Johānis. xix. ca. in quo scriptū erat lr̄is hebraicz grecz ꝛ latinis istud nomē scitissimū: sicut solet signū regis in ei⁹ armis in q̄bus pugnat depingi. Tertio inuenit̄ scriptū in cuiuslibet xp̄iani mente quando enim puer baptisatur: caracter in eius anima imprimitur indelebiliter fm sanctos: qui caracter est nomen iesu qui anime imprimitur ne possit aliquis eruere: videns ibi signatum cum in

anima talis baptisati imp̃mat. Quar
to iuenit scriptũ in sup̃na ciuitate. quia
dicit btũs Johãnes in Apocal. xij. ca.
in portis sup̃ne hierusalez nomen agni
descriptũ: quia nullus illas portas põt
ingredi nisi inuocet hoc nomen. et om/
nes debite inuocantes ingrediunt: dicẽ/
VI. con/ te ꝓpheta. Quicũq; inuocaue. nomẽ dñi
sidera. sal. erit. Joel. ij. Sexta consideratio
est: a q̃bus fuit istud nomẽ sanctissimuz
prenunciatũ. Uidet aũt ꝙ a q̃tuor ꝑso/
naꝝ generib. s. Primo a sp̃ualib. per
sonis di. deo patre Esdre. iij. Reuelabi/
tur filius meus iesus ⁊ cõuertetetur se/
culuz. ⁊ licet iste liber non sit de canone:
F tñ btũs Ambro. allegat ip̃m. Scdo
a sapientib. ꝑsonis dicẽte Sap̃. Eccle.
xliij. ꝙ abyssũ plãtauit dñs ihs. Ter/
tio a ꝓphetantibus ꝑsonis di. Abachuc
iij. Ego aũt in dño gaudebo ⁊ exultabo
in deo iesu meo. Quarto ab infideli/
bus ꝑsonis sicut declarat Augu. in lib.
de ciuitate di de sybilla. s. Erithrea que
fecit versus quoꝝ p̃me littere reddũt cõ
iunctim istũ tituluz. iesus xp̃us filiꝰ dei
saluator. Et qꝛ istud nomẽ sanctissimũ
longe ante fuit prenunciatũ: ideo dicit
VII. cõ/ Esaie. iij. Ecce nomen dñi venit de lon/
sidera. ginquo ⁊c. Septima cõsideratio est:
quibus istud nomẽ fuit impositũ. Dici/
tur aũt ꝙ fuit impositũ a quatuor homi
G nibus in sacra scriptura: quorũ. Pri/
mus fuit iosue qui fuit pugnator fortissi
mus. vñ Eccle. xlvi. Fortis in bello ihs
naue ⁊c. Scds fuit iesus filius iose/
dech: sacerdos sanctissimꝰ. Tertius
fuit iesus syrach q̃ fuit doctor sacratis/
simus. Eccle. xl. Quartus fuit ihs
redemptor mundi qui fuit sanctoꝝ san/
ctissimus. vnde Luce p̃mo. Uocab nomen
eius iesum: ⁊ iste fuit ꝑ alios tres
figuratꝰ. Primo quia sicut iosue cha/
naneis extirpatis: introduxit filios isra
el in terram ꝓmissionis: ita demonibus
debellatis: iesus sanctos introduxit in
hereditatem eternã. Secundo quia
sicut iesus iosedech filius edificauit se/
cundũ templũ qd̃ fuit maiori gl'ia ple/
nuz q̃ꝫ primũ. ⁊ in quo fuit dei filius pre/
sentatus. vt ibidem habet. ita iesus con
struendo eccl'iam que fuit gl'iosior syna
goga. Tertio: quia sicut ille ihs reno
uauit sapiam de corde suo: ita xp̃s vetu
statẽ antiquitatis cõuertit in nouitatez
scdi iesus. Xp̃s em̃ fuit p̃mo bellator for/
tissimus in sua passione ad moduz p̃mi
iesus syrach ⁊c. Quarto fuit sacer/ VIII. cõ
dos pijssimus in eucharistie institutiõe sidera.
Et q̃nto doctor sapientissimꝰ in spiri
tussancti largitione ⁊c. Octaua con/
sideratio ẽ qualiter illud nomẽ fuit xp̃o
appropriatũ: vbi est aduertendũ ꝙ illud
nomen benedictũ fuit. Primo pronũ
ciatuz simpliciter per modũ oraculi: qñ
sctũs gabriel dixit virgini Uocabit no/
men eius iesus Luce p̃mo ⁊c. Scdo
fuit efficaciter intimatũ per modũ p̃ce/
pti qñ angelꝰ dixit ioseph Uocabis no/
men eius iesum: qꝛ viri ⁊ non mulieres
habẽt auctoritatẽ imponendi nomina:
vt patet de iohãne bap. Lu. p̃mo. Innu/ H
ebant patri eius quem vellet vocari ⁊c.
Tertio fuit de facto impositũ in cir/
cũcisione. qꝛ sicut nunc in sacramẽto ba
ptismali noĩa imponũtur: ita tunc in cir
cũcisione vt habet Lu. i. ⁊. ij. ⁊c. Quar
to fuit illud nomen a deo cõfirmatũ pꝰ
suam mortẽ sicut post triũphum militi
dignitas cõfirmat. Unde ad Ephe. ij.
Quia humiliauit se vsq; ad mortẽ cru/
cis: ideo deus dedit illi nomẽ quod ẽ su
per omne nomẽ: vt in noĩe iesu om̃e ge/
nu flectat. ⁊c. Nona cõsideratio est: q̃ IX con/
sunt illius sctissimi noĩs merita. Dicit sidera.
aũt ꝙ quatuor sunt actus meritorij: qui
sũt circa illud nomẽ obseruãdi. Pri/
mus est istius noĩs inuocatio. qꝛ quili/
bet xp̃ianus in quolibet suo ope debet
illud nomẽ inuocare, s̃m documentum
apl'i dicentis. Omnia quecũq; facitis si/
ue verbo siue ope in noĩe dñi iesu xp̃i fa/
cite. Secundus est illius noĩs cõfes/
sio: quia omnis fidelis requisitus mox
illud nomen debet confiteri: corã q̃bus/ I
cũq;. vnde angelus philadelphis offert
ostium apertũ a xp̃o. Apocal. iij. capl'o.

Tertius actus est istius nominis benedictio qō nomē debet benedicere omnis fidelis qui in isto nomine est baptizatus. vnde ꝓpheta clamat in psalmo q̄ totus est de christo. Sit nomen eius benedictum in secula. ante solē ꝑmanet nomen eius ꝛc̄. Quartus actus est istius nomīs veneratio. quia quilibet fidelis debet illud nomen ineꝛtimabiliter venerari. cum per illud nomen debeat ad felicitatem perduci. Et quia istud nomen est omnibus venerabile di. ps̄. Domine dominus noster q̄ admirabile est nomē tuū in vniuersa terra ꝛc̄. Decima cōsideratio est. que sunt cōtra istud nomē vicia. Videt aūt q̄ contra istud nomen quadrupliciter contingit peccare. scz.

X. consideratio

Primo ipsum negando. vnde apoca. 3o cōmendat vnus epūs dicente domino Nomen meū nō negasti. vnde Matt. x. dicit saluator. Qui negauerit nomē meum coram hominibus: negabo eū corā patre meo ꝛc̄. Secō quando inuanū assumit: quia illud dicit nomen dei. vnō exo. xx. Non assumes nomē dei tui inuanum. Tertio quādo sub nomine isto dicit falsum. quia istud nomen est veritatis prime. vnde leuit. xix. Non periurabis in nomine meo nec pollues nomē dei tui. tunc enim polluitur quando in falsum testimonū assumit ꝛc̄. Quarto quando istud nomē blasfemat. quia licet in quolibet sit peccatum: tamen in christiano potissime. quia in isto sancto nomine est consecratus: ꝛ ideo in tali est scelus horrendū. Vnde aplūs. istud nomen sanctissimū venerans precipiebat. di thi. ca. vi. ne daret. s. in fratribus causam dei blasfemandi ꝛc̄.

XI. cōsideratio

Undecima cōsideratio est. que sunt istius nominis beneficia. Dicendū est aūt q̄ quattuor sunt virtutes nominis christi: quarum

Prima est q̄ in virtute istius nomis miracula perficiunt. fm̄ ꝓmissum saluatoris Mat. vltimo. In nomine meo demonia ejcient serpentes tollēt ꝛc̄. vnde in primo signo. dixit petrus claudo. In nomine iesu xp̄i nazareni surge ꝛ ambula accz. iij. ca. Secūa est q̄ i virtute istius nominis peccata dimittunt. sanctus gabriel Mat. j. Vocabis eū iesum ipse em̄ saluū faciet populū suum a peccatis eoꝝ. Propter qō dicit io. in ꝓma canonica sua ca. ij. Scribo vob peccata dimitti per nomen eius ꝛc̄. Tertia est q̄ in virtute istius nominis merita cumulantur: quia nullus digne ꝓfert illud nomē quin in illa prolatiōe efficiat dignus vita eterna: sicut actus de condigno meritorius. Nam sicut dicit aplūs. i. corz. xij. cap̄. q̄ nemo pōt dicere dñs iesus nisi in spūsancto. omnes enim actus q̄ eliciuntur a spiritusancto. bñ sunt sic meritorij.

Quarta est q̄ in virtute istius nomis ꝓmia eterna largiunt. qz beatitudo dat p illud scz nomen sicut ꝓnunciauit prophet di. Omis qui inuocauerit nomē domini saluus erit. Vnde dicit Petrus actu. iiij. q̄ nō est aliud nomen datum sb celo homini in quo oporteat nos saluos fieri ꝛc̄. Duodecima consideratio est que sunt istius nominis ꝓconia. Dicit aūt q̄ istud nomē habet cōditiones q̄tuor. quia Primo est demonibus terribile. quia demones istud nomē expauescentes clamabant dicentes. Quid nobis ꝛ tibi fili dō quare venisti ante tempus torquere nos. mat. viij. Secō est oīmibus amabile: quia nimis vtile. vnō paulus istius nominis dulcedine preuētus ipsuz in suis epistolis circa quingētas vices dicit inseruisse. Tertio est angelis venerabile di. apō. ad hebre. i. ca. q̄ iesus tanto melior est angelis effectus q̄nto differentius p illis nomen hereditauit. vñ ad philip. ij. dicit. Ut in nomine iesu oē genu flectatur celestiuz ꝛc̄.

XII. consideratio

Quarto est mundo admirabile: quia fuit a ꝑsona verbi assumptum di. apō. ro. ix. q̄ xp̄us cui hoc nomen est impositum est deus per oīa benedictus. Et istud nomen portant omnes sancti qui sunt in patria scriptum in frōtibus suis vt habet apoca. xx. ca. Videbunt faciem eius ꝛ nomen suum scriptum in frontibus suis. Quod nos iesus cernere faciat

precibus sue matris et meritis: Qui vivit et regnat in secula. Amen.

In festo Epiphanie domini ihesu christi. Sermo. I.

Vidimus stellam

eius in oriēte et venim⁹ adorare eū. Matth. xx. ca. Quia festum epiphanie dicitur festum stelle: ic circo ad eius declarationem assumitur verbū propositum. sicut in ierarchia angelica ꝑm Dio. de āgelica ierarchia sūt duo supmi ordines. scz seraphin et cherubin. sic in ierarchia monastica anime sunt due supreme virtutes. scz intellect⁹ et voluntas. istis omnibus respondētes Nam cherubin vigent in intellectuali sapientia et seraphin in affectabili amicicia: et quia isti tres reges ad xp̄m veniētes habebāt animas ierarchica illustratione ꝓfectas iccirco eox ꝓfectio principaliter attēditur quantū ad istas duas potentias. Primo quantū ad intellectualem virtutē cum premittit Vidimus stellā eius tē. Videre em̄ ptinet ad itellectualē potentiā. ideo dicit Jo. in cano. sua Qd̄ vidimus testamur. Secdo quātum ad affectiuam voluntatē cū sequit Et venimus adorare eū. Adorare em̄ ptinet ad voluntatē: ideo dr̄ in ps̄. Adorabim⁹ in loco vbi steterunt pedes eius. i. affectiones ei⁹. Aliter p̄t dici q ꝓfectio istox regū seu magox vel eox sanctitas dupliciter declarat. Primo quantum ad virtutes vere sapientie. que est nobilissima inter itellectuales iuxta illud xp̄i Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis cuz p̄mittit. Vidim⁹ stellā. Stella ista fuit veritatis magistra. Secdo quantum ad virtutem deuote latrie que est perfectissima inter morales. cū sequit: Venimus ado. eum Sicut em̄ adorare est ꝑuersi idolatre. sic adorare deum est deuota latria. ideo dicitur deut. Dominū deuz tuum adorabis. et illi soli seruies. Quia igit̄ p̄ns solēnitas sub nocte stelle est introducta: ideo circa illā stellā sunt plura mysteria pertractanda. quorum.

Primū misteriū est. quale fuit istius stelle natura. Unde sciēdū est q̄ in quo libet artificio ad naturam eius cognoscendam inquirit̄ de quadruplici causa ita et hic. Et Primo de causa naturali. Videt aūt q̄ licet deus eaz creare de nihilo potuerit sicut aiam. tamē formauit eam de aliqua portione reseruata vt de illa nubecula lucida. de qua in principio formauit ceteras stellas. vt notat. ij. sententia. vt consimilem originē cū ceteris haberet. Inquiritur scz scdo de causa formali. de qua dicit a quibusdaz q̄ non fuit vera stella: sed sil'tudine tm: contra q̄s b. Greg. in mor. dicit q̄ signa fidei nostre sunt verissima: ideo veritas sūma p signa fictitia mōstrari nō debet. et ideo habuit verā formam stelle. scz ꝑm Aug. fuerit ceteris pulchrior. Inquiritur et tertio de causa efficiente de q̄ dñt alicq̄ q̄ ministerio angelox fuerit formata. Contra quos Aug. sup̄ gen. ꝓtra manicheos oñdit q̄ corpora celestia nō potuerūt formari virtute angelica a principio et maxime in significādo xp̄i natiuitatē nisi ab ipso deo et ideo istā sicut alias solus deus suis manibus formauit.

I. mystē rium.

Quarto de cā finali Et dr̄ q̄ fuit confirmatio fidei nr̄e vt de xp̄i incarnatiōe testioniū phiberent creature supcelestes et angeli et stelle. sicut factū fuit in passione ei⁹ q̄n creature celestes et terrestres testimoniū perhibuerūt. quia sol terra et lapides. ꝑm b. Greg. vnde de ipso p̄mo testificati sunt angeli. scdo celo. tertio. pax q̄rto demones. quinto venti. sexto mare. septimo terra. octauo sol. nono resurgentes. decimo hic in carne viuentes. s. apli

Sed q̄rit̄ q̄d finaliter factū fuerit de illa stella. Dicendū q̄ expleto misterio fuit adnihilata. Sed quia de hoc nō inuenitur q̄ fuerit de aliqua creatura incorruptibili aut materia de q̄ fuerit facta talis resolutio et res insolita. ideo dicunt aliqui q̄ alicubi sit reseruata. sicut dicit de signis passiōis xp̄i. Ista stella fuit pulchrior et illustrior ceteris stellis celi ꝑm Aug. et fuit de ipsa prophetatum in

numeris di. Balaam Orietur stella ex iacob ⁊ consurget virga ex israel. scilicz christus prefiguratus per ipsam. ⁊ percutiet duces moab. id est principes infernales ⁊c. Secundum misterium est. que fuit istius stelle figura. Et dicit q̄ ista stella figurauit istam stellam maris que descēderat invellus. que de seipsa dicit: Ego sum stella splendida ⁊ matutina. apoc. xxij. Intelligēdū tñ est q̄ xp̄s per istam stellam dicitur stella matutina quadruplici ratiōe. Primo q̄a ista stella est omnium stellarum splendidissima. ideo vocatur nomine luciferi primi angeli: qui fuit clarior omnibus alijs ſm Jsi. ita anima christi fuit omnium preclarissima: ex summa sapientia vltra omnem rationalem creaturam illustrata. ſm Aug. sup Mat. ⁊c. Secundo quia ista stella est ardentissima. et ideo dicit venus. quia incentiua amoris: quemadmodum christus dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. vt ait pe. dicente domino. Maiorem charitatem nemo habet ⁊c. Tertio. qua ista stella est humidissima ad influēdū humores benignos. ſm astrologos. sic anima christi fuit humilima. vt patuit ī cruce. ⁊ misericordissima. nō pro sua morte: sed pro nostra humanitate sanguinem sum fudit ſm apostolum Unde dicebat iudeis. Misericordiam volo non sacrificium ⁊c. Quarto q̄ ista stella est omnium stellarum maxima: vt patet ad sensum: ita anima christi est maior omni anima que vnquam fuit creata. quia ſm Aug. in substancijs spiritualibus ista est maior que est melior. sed anima christi est omniuz animarum preciosissima. vt dicitur tertio sententiarum ergo ⁊c. Jsta autem stella matutina fuit similima stelle que apparuit magis. vt habetur ex dictis beati Augu. Et ideo ipsa bene figurabat christum qui fuit quasi stella matutina in medio nebule: dum eius anima fuit circumuelata mortali corpore de qua

II. mysteriuz.

E

ecclesiastici. l. Tertium misterium est quanta fuit istius stelle refulgentis. Dicitur autem q̄ eius refulgentia qua dupliciter declaratur. Primo quidē ex excellentia singulari: quia quanto visibile est excellentius tanto oculis infirmis est inuisibile. Et sicut se habet oculus noctue ad lucem solis ⁊c. propterea oculi nostri non possunt attingere ad lucem diuinitatis. Jsta autem stella fuit ita splendida vt ab oculis infidelium videri non posset. sed solum magis fidelibus apparebat vt patet in euangelio.

III. mysteriuz.

F

Secundo ex illuminatione naturali qui sicut sol iste illuminat sensum non tamen intellectū qui est ipso sensu lucidior in natura. ista autem stella non solum illuminauit sensum regum: sed etiam intellectum dum eis natiuitatis reuelauit sacramentum. Tertio ex manifestatione obiectali: quia lux tanto est maior quanto manifestat plura ad maiorem distantiam. sol enim non nisi presentia manifestat: lux autem istius stelle magis manifestabat remota. dum existentibus in oriente ostendebat ea que fiebant circa medium mundi. ideo est clarior sole ⁊c. Quarto est ex remotione ipsius locali quia corpus quanto magis remotum et illuminare non desinit tanto est magis luminosum. ista patent ad sensum. Jsta autem stella nunc a nobis remota illuminare nō destitit: quia inter cetera miracula nobis ostensa: fidem preclarissimam in mentibus nr̄is confirmat. Jsta est illa stella que propter nimiam claritatem oculos herodis excecauit et iudeoz vt de ipsa dicatur illō sapientie. vij. q̄ super omnez stellarum dispositionem luci comparata inuenitur prior. Quartum misterium est. qualis fuit istius stelle influentia. Et dicitur q̄ quattuor sunt modi stellarum distinctarum ſm influentiam beniuolā quoz Quedam influunt ad dandū sciaz sicut mercuri⁹ facit homines ē studiosos ſm ptolomeū. Quedā ad

IIII. misteriuz.

dandum leticiam vt iuppiter. qui dicit
G planeta benivolus: in calore et humore
temperatus ꝛc. Quedam ad danduz
animositatem. sicut Mars. q dicit ani-
mare milites ad victoriam. vnde prelia
dicunt martis ꝛc. Quedā ad danduz
tristiciaz. sicut Saturnus dicit maliuo-
lus. Ista aūt stella habuit quadrupli
cem influentiaz. quia. s. Primo dedit
istis regibus magnam sapientiam faci-
ens eos studiosos ad querendū ꝛ inue-
niendum. qui est sapientia dei patris. iō
nisi habuissent sapientiam supernatura
liter reuelantem nō intellexissent signuz
qō videbant. Scōo dedit eis magnā
leticiam. quia videntes stellaz post exi-
tū ciuitatis gauisi sunt gaudio magno
valde. Tertio dedit eis magnaz ani-
mositatem. qz non timentes mortis peri
culum confitebantur regem iudeoꝝ co-
ram herode paruulum natum. dicentes
Vbi est qui natus est rex iudeorum ꝛc.

Quarto dedit udeis magnā tristi-
ciam. quia videns apparitionem istius
stelle. herodes turbatus est. ꝛ omnis hie
rosolima cuz illo. vnde debuissent sume
letari sicut patres eoꝝ. qui de sola spe sū
me gaudebant. vñ sicut xp̄us fuit signū
in resurrectionem multoꝝ bonoꝝ ꝛ i rui
nam multoꝝ maloꝝ vt ait Symeon: ita
stella ista fuit in gaudium bonoruz: ꝛ in
tristiciam maloꝝ. Ideo de ista stella im
plet illud sap̄. Super omnem dispositio
nem stellaꝝ inuenit prior: nō ꝑm durati
onem. sed ꝑm perfectionem. luci cōpara
ta. Sed qualiter ista stella cum esset
corporalis potuit illos spirituales influ
xus causare. Dicit q nō per se: sed tanq̄
instrumētum diuine potentie quemad-
modum ignis inferni: vt instrumentum
diuine iusticie affligit demones ꝛ dānā
tos. et vt aqua instrumentum baptismi
efficit gratiam quam figurat vt instru-
V. my/ mentum diuine clementie. Quintuz
steriuz. mysteriū est qualis fuit eius motus. Et
dicit q in eius motu quatuor notabilia
D consideranꝫ. Primum est mouentis
singularitas. quia cum nulluz inanima
tum moueat a seipso. oportuit q move-
atur a deo vel ab angelo deus autez ꝑm
Aug de trini. tales motus facit media-
tibus angelis: ideo huic assignatus fuit
vnus angelus: sicut toti celo deputatur.
Et credit q sanctus gabriel fuerit. quia
ille fuit minister ꝛ nūcius sacramentoꝝ
ad incarnationem pertinentiū vt habet
ex Luca. Scōm est: motus velocitas
quia in tredecim. s. diebus suū cursum p
fecit citius q̄ aliqua alia. Sed querit
Aug. quomodo ita cito potuit de tā lon
ginquo magos perducere ad xp̄m in tā
breui tempore. Et dicunt quidam q pri
us apparuerit q̄ xp̄us fuerit natꝰ. sed ꝑ
non valet. quia ꝑm Aug. quando vide-
runt stellam in oriente intellexerunt re-
gem natum. ideo dicit q habuerunt dro
medarios ita veloces. aut q stelle vir-
tute ita cito irent sicut ipsa. Tertiuz
motus ꝓpendicularitas: quia sicut cete-
re stelle mouent circulariter: sic ista per-
pendiculariter. quia non in orbe. sed in
aere ꝛ motus omnis rectus videt omni
obliquo nobiliorꝝ quia vniformior. isto mō
debet quilibet fidelis in via istius mun
di errare per rectam viā iusticie non ob
liquam iniquitatis sequendo stellam si
cut magi. i. doctrinam euangelicam do-
nec ad christum ꝓueniat. Quartū est
motus diuersitas quia in prima appari-
tione mouebatur ab oriente motū in hie
rusalem dirigendo in scōa ab aq̄lone in
meridiem. ab hieru salē in bethleem du-
cendo: quia tribus beniamin in qua est
hierusalem erat ab aquilone. que tribus
iuda in qua bethleem a meridie. vt ha-
betur iosue. ꝛc. Iste cursus ab oriente ad
hierusalem designat processuz a bono in
melius: ꝛ ab aquilone in meridiē de ma
lo in bonuz: sed homines magis vadūt
de meridie ad aquilonez. i. de vno bono
in malum vel de aquilone in occidentez
i. de malo in peius. quia ab aquilone
pandit oīe malum. Hiere. i. De ista
stella potest dici q manebat in ordine et
cursu suo ad quē erat ordinata. sicut di-
cit in libro. iudi. de illis qui ꝓtra sizaraz

pugnauerunt. Sextus articulus que sunt istius stelle miracula. Et dicitur ꝙ quattuor. quorum. scz Primum fuit noua apparitio stelle hacten⁹ non vise. q̃a miraculũ est de re insolita ꝑm Aug. maius autem miraculum fuit istud q̃ in solis statu sub Josue aut in retrocessu sub Ezechia. quia ista per angelos mouentes: istud nõ nisi per deũ. Secundum miraculum fuit ignota occultatio quando latuit in hierusalem quia nullũ corpus illuminosuz potest se manifestare ⁊ occultare nisi ex opposito existens ĩ nr̃o emisperio. sicut ista. Tertiuz miraculum fuit fixa statio: quia nulluz corpus celeste potest quiescere exceptis polis et illi etiam mouentur dum reuoluũtur ista autem stetit supra vbi erat puer.

Quartum miraculum fuit disparitione sempiterna. Nulla em̃ stella quandocunq̃ visa sempiterne disparitionis est: ista aũt nunq̃ postea fuit visa. Ideo in regressu non per stellam sed per angelum vt ibidem patet fuerunt directi. iõ sicut primo stelle sunt date in signa naturalia: sic ista in signum supernaturale est quod est miraculum ⁊c. Septim⁹ articulus est. que sunt istius stelle priuilegia. et inueniuntur quatuor quorum

VII. articulus.

Primũ est ꝙ ista stella potuit liberuz arbitrium determinare quod nõ potest aliud corpus celeste. qꝛ ꝑm beatũ Aug. de ciuita. dei. Voluntas nostra est libera et nullius creature dominio subiecta ista autem votum magorum determinauit ad requirendum christum. sed qualiter hoc potuit? Dicitur ꝙ sicut verba in sacramento altaris ex diuina distributione non ex propria: sic hic. Secũdum priuilegium est. ꝙ puer paruus in ipsa apparuit ꝑm Criso. Tertium ꝙ ꝑm eundem crux christi in ipsa formata fuit vt magis non solum incarnationis sed etiam passionis sacramenta reuelarentur. que omnia sunt necessaria ad salutem. Quartum ꝙ ista stella occasũ nesciuit occidentis sicut omnes alie: ad declarandum ꝙ fides quam denunciabat nunq̃ perueniet ad occidentem nec nouum testamentum quod inchoabat. iuxta promissum domini in euangelio. Noui inquit et eterni testamenti. Ideo de ista stella potest dici illud sapientis: Quasi stella matutina in medio nebule id est solennitatis dominice: que fulget in presenti ecclesia. sed magis fulgebit ĩ patria: Ad quã nos perducat post hanc vitam puer iesus de virgine natus maria. Amen.

In octaua epiphanie domini nostri iesu christi. Sermo. I.

Enit iesus a nazareth Galilee et baptizatus est a iohanne in iordane ⁊c. Marci. i. cap̃.

Quia domin⁹ noster iesus christus baptismũ in seipso suscipere dignatus est. ideo ad declarandam istius diei solennitatem que dicitur epiphania domini conuenienter assumitur verbum illud. In quo quidem verbo persona domini nostri iesu christi dupliciter extollitur Et. Primo quidem quantum ad mysterium sue generationis. cum premittitur. Venit iesus a galilea. Ista em̃ est ciuitas vbi christus fuit genitus. ꝑm carnem prebente virgine consensum: vt dicitur Luc. ij. vbi etiam fuit educatus vsq̃ ad xxx. annos vel circa: donec venit ad baptismum: vt habetur Lu. ij. et. iij. cap̃. Secundo introducitur persona domini nostri iesu christi extollenda q̃ntum ad mysteriũ sue regeneratiõis: cuz sequit̃. Et baptizat⁹ a iohãne ĩ iordane. sicut enim in die natalis fuit natus hominibus: ita fuit hodie renatus sacramentis. vt Augu. in sermone hodierno testatur. Circa primum mysteriuz sue generationis cum dicitur: Venit iesus ⁊c. est intelligendum ꝙ christus dominus in sacra scriptura inuenitur cognominatus a quadruplici ciuitate. scz

Primo a ciuitate syon. quia ibi progenitus. Syon em̃ erat ciuitas dauid. vbi nascebantur reges qui fuerunt christi progenitores: vt habetur Matth. i.

C

Unde ps̄. Nunquid syon dicet homo: et homo natus est in ea. z ipse fun. eam alti. Ibi enim dicitur christus natus. qz ibi progenitus. sicut rex apulie dicitur frācigena. quia ab antiquo progenitus est de ista stirpe regia. Secundo a ciuitate nazareth. quia ibi fuit educatus. Cum enim rediret ioseph de egypto p/ prer timorem archelai regis iuda habitauit in nazareth vt impleretur quod dictum fuerat per prophetas de christo. Quoniaz nazareus vocabitur Math. ij. ca. Tertio a ciuitate bethleem: ꝙa ibi natus est vt habetur Luc. ij. ca. Sicut enim michee. v. propheratum fuerat vbi dicitur. Et tu bethleem efrata parvula in milibus iuda. ex te enim egredietur qui sit dominator in israel z egressꝰ eius ab initio a diebus eternitatis. Quarto a ciuitate hierusalē. quia ibi fuit sepultus quemadmodum dicitur beatus petrus de Roma. vnde ysa. vi. dicit: Surge illuminare hierusalem. quia venit lu. tu. z gloria domini super te orr. est. z sequitur. Super te orietur dominus z gloria eius in te videbitur. Istarum em quarruor ciuitatum debent esse spiritualiter incole omnes christiani z maxime clerici qui sunt de sorte christi. Primo enim debent habitare in ciuitate syon: per virtutē puritatis z castimonie. Syon enim interpretatur speculum in quo licet species rerum sensibilium appareant: tamen ipsum non coinquinant. sic anima clerici que. naturaliter est ad modum speculi repsentantis rerum sensibilium imagines nō debent ipsam inficere, facere em debent scōm consiliū Hieronymi in quadā epistola ad eustochiū sic dicentis ꝙ impossibile est in animaz hominis non incurrere cogitationē: sed ille laudatur: z predicat beatus: qui vt statim ceperit cogitare interficit cogitatus: z allidit eos ad petram. Sed proh dolor. quia filij syon inclīti reputati sunt in vasa testea. opꝰ manuū figuli Treñ. iij. Scōo debent habitare in nazareth ꝙ virtutē deuotiōis z sctimonie. nazareth' em interpretat sanctificatio. Ista aūt virtꝰ sctificatiōis oz vigere in clericz ꝑprie. sicut virtꝰ fortitudinis in militibꝰ qz sic milites sūt ad defensionē reipublice istituti sic clerici ad ecclīā diuinaz rez sunt mācipati. Et ideo in genere scilicz militum est ignominosus miles pauidꝰ sic in genere clericorum est clericus indeuotus: monstruosus zc. Tertio debent habitare in ciuitate bethleem per virtutem pietatis z misericordie. bethleem enim interpretatur domus panis. talis debet esse domus clerici. debet enim esse. s. domus pauperum: quia bona clericorum sunt bona pauperum. vnde dicitur Malachie. iij. Infer omnem decimationem in horreum meum vt sit cibus in domo mea z probate me super hoc dicit dominus. si non apperuero vobis catharactas celi: z effudero vobis benedictionem vsqz ad habundantiam. Istuz autem cibum pro pauperibus procurabat quidam sanctus vir qui dicebat ꝙ proselitis z aduenis ministrabat omnē decimationem tobie. i. ca. Quarto debent habitare in ciuitate hierusalez per virtutem pacis z concordie. hierusalem enim interpretetur visio pacis. Istā virtutem debent singulariter clerici colere dum sunt in studio cōstituti. Naz in malivolam animam non introibit sapientia. sap̄. i. ca. Ista virtus pacis est multum amabilis propter quattuor causas Et Primo est a cunctis mortalibus desiderata vt patet per Aug. xviij. de ciuitate dei. vnde Hester. xiij. dicitur ꝙ vera pax est cunctis optata mortalibus

Secundo quia fuit ab angelis super mundialiter euangelizata. scz in christi ortu. vt habetur Luc. ij. vbi dicitur. Gloria in ex. deo. z in ter. pax. zc. Tertio quia fuit apostolis a christo ita care cōmendata. vt in fine anteqꝫ moreretur z post resurrectionem. quando eis quater apparuit. vt patet io. xx. Quarto quia in patria est feliciter remunerata: di. deo Mat. v Beati pacifici: quoniaz filij dei vocabuntur. Circa vero mysterium

secūde regenerationis qđ notat̄ cuz seq̄tur baptizatus est ꝛc. insistendo circa sacramentum baptismi: sunt multi articuli declarandi. Et Primus articulus est. quid est baptismus. Et dicitur ꝙ est remedium contra originalis peccati lapsum. sicut penitētia scđa tabula est post naufragium. vt habetur de regulis theologie. regula vicesimatertia. Intelligendum est tamē ꝙ quattuor requirunt̄ ad integritatem baptismi. que in principio cuiuslibet operis requiruntur. scilicet. Primo causa efficiens que personaliter sit distincta a baptizato: quia sicut nulla res potest gignere seipsam: vt docet. Aug. i. de trini. ita nec regenerare et ideo nulla persona potest baptizare seipsam. vt notatur in. iiij. sententiarum. di. iij. et Secundo causa finalis. scz vt intendat facere quod facit ecclesia. Et ideo habens istam intentionem baptizat quantumcunqꝫ sit hereticus vel paganus. vt habetur de consecr. di. iiij. vbi dicitur ꝙ siue hereticus siue scismatic⁹ et quantumcūqꝫ facinorosus baptismū in trinitatis nomine conferre potest.

I. articulus.

E

Tertio causa materialis. que est aqua naturalis. sicut in sacramento eucharistie panis et vinum. vnde dicit Augu. super iohannem. ꝙ accedit verbum ad elementum. ꝛ fit sacramentum. detrahe inquit verbum et quid est aqua nisi elementum. Quarto causa formalis que est. Ego te baptiso in nomīe patris et filij et spiritussancti. Ista forma fuit a christo tradita. Marci vltimo. quando dixit discipulis: Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti. De quo quidem sacramento inducitur illud preconium apostoli. Ephe. iiij. Vnus deus vna fides vnum baptisma ꝛc. Secundus articulus est. quot sunt baptismatum genera. Et dicitur ꝙ quattuor quorum Primum est baptismus fluminis animam inicians. sicut fuit baptismus Johan. de quo dicitur Mat. iij. ꝙ populus baptizabatur a Johāne in iordanis fluuio. Iste autem baptismus dicitur animam iniciās qꝛ de se gratiā nō conferebat. vt notatur. iiij. ser. di. iij. ꝛc.

II. articulus.

Scđs est baptismus flaminis seu luminis animā ꝑficiens. sicut baptismus institutus a xp̄o de quo habet̄ Mar. vltimo. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. quia iste baptismus confert gratiam. vt patet de priuilegiatis ꝛc. Tertius est baptismus flaminis: animam sanctificans. de quo habetur Luc. iij. cap̄. vbi iohānes loquēs de xp̄o dicebat: Ipse baptizabit vos in spiritu sancto et igne. Quartus est baptismus sanguinis animaz renouans. quādo quis moritur pro fide. de quo loquitur saluator Luc. xij. Baptismo habeo baptizari. ꝛ quomodo coartor vsqꝫ dum perficiatur. quia passionez desiderabat. solus autem baptismus fluminis animam perficiens dicitur sacramentum vt habetur. iiij. sen. di. i. Tertius articulus est: quare baptismus fluminis ad cetera baptismata comparatur. Circa quem articulum premittuntur due veritates. quarum Prima est. ꝙ baptismus christi comparatur ad baptismuz iohannis. sicut ad illud qđ euacuat. q̄a adueniente xp̄i baptismate: baptismus iohānis cessauit. vt habetur actꝫ. xix. ca. qñ pualus baptizatus fuit post baptismum iohānis. Scđa est ꝙ baptism⁹ fluminis comparatur ad baptismū sanguinis. sicut ad illud. qđ necessario nō p̄cedit. quia qui ꝓ fide morit̄ q̄uis nō fuerit baptizatus saluatur: baptizatus in sanguine ꝓprio vt habetur exempluz de beata emerentiana beate agnetis collactanea. Qđ autem sine baptismo saluat passio suscepta pro xp̄o inducit̄ Aug. i. iiij. snīaꝝ. di. iiij. Sed baptismus q̄ soluz est sacramētū ab baptismū flamīs q̄drupliciter cōparatur. Et Qñqꝫ baptismus flumīs p̄cedit baptismum flamīs sicut qñ q̄s fictus accedit ad baptismū ꝛ postea de fictiōe cōterit̄. tūc em̄ recipit gr̄am spiritussancti. ꝛ non in baptismo. vt notatur. iiij. ser. Quaudoqꝫ baptis

F

III. articulus.

G

G.

mus flaminis precedit. quia si quis baptismum fluminis non potest consequi quocunq; casu impeditus sufficit ei sola contricio ſm regulam beati Cypriani que ponitur in. iiij. sen. di. iiij. Unde discipuli quibus predicauit Petrus act;. x. prius acceperunt spiritum sanctum q̄m essent baptizati ꝛc̄. Quādoq; baptismus flaminis concomitatur. ꝛ istud est de cōmuni lege nisi quis ponat obūcez sicut patuit in baptizatis a paulo act;. x. qui cum baptismate receperunt spirituz sanctum vt docetur ibidem. Quādoq; baptismus flaminis nō precedit nec concomitatur: nec sequitur: sicut in illo qui cum fictione sua moritur: sicut habetur de simone mago. qui fuit baptizatus act;. viij. sed tamen fuit primo fict⁹.

IIII. articulus

Quartus articulus est. quis istoruz baptismatū est efficatior ad abluendus animam. Et dicitur q̄ ista quattuor baptismata sunt ī quadruplici gradu ī habitudine ad animam. Est enim. Primus quidem baptismus qui nullaz delet culpā nec penā. sicut baptism⁹ io. qñ erat: nec peccata dimittebat: nec gratiā conferebat. vt habetur in. iiij. sen. di. ij.

A

Secundo quidem delet: sed non penam. sicut baptismus flaminis. quia ille concomitantur omnia sacramēta nouelegis in quibus constat conferri gratiam spiritussancti ꝛ tamē in sacramēto penitentie non remittitur pena. ideo ponitur: vt patet per Hiero. ꝛ habet de penitentia. di. i. ca. Mensuram. Tertio quidem delet culpam et penam quo ad preterita. sicut baptismus fluminis. vnde dicit Ambro. super epistolam ad Roma. q̄ per solam fidem sine gemitu omnia in baptismo condonantur. ꝛ habetur de conse. di. iiij. ca. sine penitentia.

Quarto quidem delet penam et culpam non solum quo ad preterita: sed etiam quo ad futura. sicut baptismus sanguinis vnde talis baptizatus nunq; culpam nec penaz exsoluet. Ūñ dicit Augu. de vnico baptismo q̄ qui in ecclesia sanguinem fundunt: vitam eternā etiaz sine baptismate accipiunt. In tali autez baptismo omnia sacramēta complectūtur. vt dicitur. iiij. sen. di. iiij. De isto baptismo locutus fuit christus iacobo et iohanni. qui tunc dixit eis Baptismo q̄ ego baptizo baptisabimini ꝛc̄. Quin tus articulus est: si anima nostra potest sine baptismo ablui a sordibus suis. Et dicitur q̄ cum anima nostra communiter per sacramentum penitentie a sordibus abluatur: tamen quia baptismus flaminis ipsum sacramentū semper debite concomitatur sicut et cetera sacramenta ecclesie: ideo sine baptismo flaminis non fit remissio peccatoruz saltē mortalium quantum ad culpam: sz q̄ntum ad penam. dimissa culpa in fluminis baptismate. vbi sunt quattuor remedia requirenda quorum Primum est effusio lachrymarum in animi compunctione. cuz quis recordatur de peccatis suis. di. cum Propheta. Recedite a me amare flebo ꝛc̄. - Secundum est membrorum attenuatio in corporis mortificatione. sicut dicit ps̄. Posui vestimentum meum cilicium et Cinerē tanq; panem manducabam. Tertium est elemosinarū elargitio. in miscōie prosecutione. quia sicut aqua extinguit ignem: ita elemosyna peccatum. vnde Luce. xi. Date elemosynam: et ecce omnia munda sunt vobis. Quartum est: precum multiplicatio in deuota oratione: sicut Moyses multiplicando preces ad dominum meruit veniam pro totius populi scelere. vt habetur exo. xxxij. ca. Per ista quatuor remedia fuerunt liberati in sacra scriptura quatuor magi reges. quorum Primus fuit Dauid q̄ diu fleuit. di. Fuerī mihi lachryme mee panes die ac nocte. Et iterum Lauabo per singulas noctes lectum meum. Et ideo fuit ei dictum. Translatum est peccatum tuū. Secundus fuit Achab q̄ post multa peccata operuit cilitio carnem suaz. ꝛ ieiunauit ac dormiuit in sacco ambulauitq; demisso capite: et sic fuit misericordiam consecutus: vt habet

B

C

V. articulus.

VI. articulus.

iij. R. xxij. ca. Tertius fuit Nabucho donosor cui dictum fuit per prophetaz Consiliū meū tibi placeat. o rex. pecca/ cata tua elemosynis redime: et iniquita tes tuas in misericordijs pauperum. Dañ. iiij. z sic fuit misericordiā cōsecut⁹

Quartus fuit Sedechias rex q̄ ora/ uit ad dominum oratione deuotissima. que oratio in fine. ij. gali. cōtinetur z sic fuit misericordiam consecutus cum ta/ men esset peccator omnium peccatoruz maximus zc. Sextus articulus est: quando sacramentum baptismi fuit in/ stitutum. Et dicitur q̄ inuenitur baptis/ mi sacramentum: fm quattuor tempo/ ra varie prolatum. Et Primo fuit in/ stitutum: quasi sub ratione preambuli quando. s. iohannes cepit predicare ba/ ptismum penitentie. vt habek in Mat. et iste quidem baptismus non fuit nisi quoddam preambulum ad baptismuz christi: vt habetur. iiij. sen. di. ij. Scdo fuit institutus quasi in ratione mysterij quando scilicet christus fuit baptisatus vt haberur Luce. iij. quia tunc contulit aquis virtutē regeneratiuā sanctificās eas. cum tactu sue mundissime carnis: vt dicit Amb. zc. Tertio fuit institu tus in ratione quasi consilij. sez quando xps misit discip'los suos baptizare Jo. iij. quia expresse baptismus nondū fue/ rat sub precepto saltem vniuersali dat⁹

VI. arti/ culus.

D

Quarto fuit institutus sub mō p̄ce/ pti Mar. vltimo. q̄ndo xps dixit aplis. Euntes in mundum vniuersum zc. Et ista fuit vltima institutio. z sic baptism⁹ ante tempus iohannis simpliciter fuit inutilis. quia etiam nulli cōsultum. In tempore iohannis baptiste fuit merito rius non ex se: sed ex fide. Sed in tēpo/ re xpi nō solū ex fide: sed ex se. q̄ verum reputat fuisse sacramentum. sed nō om/ nibus necessarium. post ascensionē aūt est necessariū simpliciter ad salutē. Cir cūcisio vero añ xpi p̄dicationē fuit eua/ cuata. vt non esset necessaria. licet foret vtilis q̄ synagoga nonduz erat sepulta post xpi mortē solū fuit p̄missa. q̄ christi mors euacuauit oīa legalia. Sz post euangelij diuulgationem fuit firmiter prohibita. vnde dicit ap'lus. ad Gal. v. Si circuncidimini christus vobis nihil prodest. vnō addit ibi pro baptismate In xp̄o em̄ iesu neq̄ circūcisio aliq̄d ne/ q̄ zc. Septimus articul⁹ est. vbi istō sacramentū fuit ordinatū. Dicit q̄ a q̄t/ tuor euangelistis notātur quattuor loca institutionis baptismi. Nam Primo btūs marcus notat montē tabor: quem credimus esse istū montē in q̄ fuit domi nus trāsfiguratus: qui est in galilea ad quem misit xp̄us. xi. discipulos videre post resurrectionem. ibi em̄ dixit eis xps Euntes in mundū zc. Scdo beatus Mat. notat montem oliueti. quia precepтum baptismi dedit quando celū ascen dit. Mat. iij. Ascendit aūt a monte oli/ ueti ac. z. i. Tertio notat beatus Lu. bethaniam. vnde dicit dñs inde assum ptū. Lu. xxiiij. z ibi dedit p̄ceptū de ba/ ptismo. ipa em̄ bethania erat in aliqua parte mōtis oliueti. vt narrant hystorie

VII. ar/ ticulus

E

Quarto notat btūs Joh̄es ciuitatez hierl'm in qua venit ad xp̄m Nichode/ mus nocte. quando dixit ei: Nisi q̄s re/ natus fuerit ex aqua zc. Intelligen/ dum est autez q̄ ista quatuor loca huic sacramento cōueniūt spiritualiter. Et

Prio mons tabor. q̄a sic fuit ibi xp̄s splendidus factus corporaliter: sic ania fit in baptismo splēdida virtualiter per ꝑtutes z dona q̄ ei infundunt. Scdo mons oliueti. q̄ sicut xp̄us inde ascēdit in celū: sic anima eius qui mortf in gra/ tia baptismali p peccatum nō obnubi/ lata mox volat ad celū. Tertio Be/ thania q̄ sicut xp̄us ibi lazarum resu/ scitauit a mortuis: sic in baptismo resu/ scitat animam peremptam plaga origi/ nali. Quarto Hierusalem que dicit ciuitas pacis: quia in sacramēto isto re/ conciliatur anima. que in ira dei fuerat concepta. ideo dicit ap'lus ad Gal'. iij. Omnes qui in christo baptizati estis: xp̄m induistis. Octauus articulus est. qui sunt istius sacramenti effectus.

VIII. ar/ ticulus

Et dicit̄ ꝙ quatuor. Primus est cara
cter qui inprimitur semp̄ quantūcun-
q̄ ficto: vt habetur extra de baptismo et
F eius effectu. Scdus est fides infusa
quia cuicunq̄ non ficto infundit̄ fides.
iiij. sen. di. iiij. Tertius est gratia que
datur ꝑuulis per quā ꝓmerent̄ vitā eter
nam. vt habet̄. iiij. sen. di. v. Quartus
est īnocētia. qꝛ q̄cūq̄ baptisat̄ purgat̄ tā
a labe pcti original̄ q̄ actual̄. tā venial̄
q̄ mortal̄ vt ei⁹ aīa sit ī tāta īnocētia de
p̄senti: ī quāta fuerat creata anima ade
remissa omni culpa vt habet̄. iiij. sen. di
iiij. Isti quattuor effectus se habent ꝑ
ordinē ī indelebilitate. et Primus ef-
fectus est indelebilis quia caracter est si
gnum omnino indelibile. etiaꝫ in dāna-
tis aut degradatis: aut excōicatis: aut
scelestis. Secundus effectus est inde
lebilis: nisi rubigine heresis: quia nullū
aliud peccatū mortale fidem delere pōt
K vt notat̄. iij. ser. vbi de fide agit̄. Ter-
tius effectus delet̄ per quodcūq̄ pecca-
tum mortale. quia gratia diuina cū ali-
quo peccato mortali stare non potest. si-
cut nec vita cū morte vt ibidē. Quar
tus effectus scꝫ innocentie delet̄ solum
per peccatum veniale. quia nullus talis
est simpliciter innocens vt habetur in ꝓ
phetis. ideo ps̄ istud sacramentum desi
derans in figura dicit. Asperges me do
mine ysopoꝛ mūdaboꝛ ꝛc̄. Nonus ar
IX. arti culus. ticulus est. que sunt priuilegia gratie ba
ptismalis. Et dicitur ꝙ habet quattuor
G priuilegia vltra gratiā alioruꝫ sacramē
torum. Et Primum est anime virgi-
nitas. quia post regenerationem baptis-
mi amissa gratia ꝑ peccatū mortale q̄-
uis anima reconcilie̅t ꝑ gratiam penitē
tialem: tamen nunq̄ efficitur virgo. q̄a
quandoq̄ fuit corrupta. ergo solum cuꝫ
prima gratia baptismali durat virgini-
tas anime. qua amissa nullatenus recu-
perari potest. Secundum est. ad per-
manendum facilitas. quia quamdiu ho
mo est in gratia baptismali: faciliter in
bono perseuerat. quia fomes peccati
per baptismum remittitur. qd̄ per pec-
catum mortale postea prouocatur: ꝛ ido
quanto magis per malorum iterationē
ab hac gratia elongamur: tanto minus
idonei ad ꝑseuerādū efficimur. Ter-
tium est ad resistendum viuacitas. quia
illa armatura quam maxime hostis for
midat. ex quo enim semel vicit ad impu
gnandū inualescit. Et ideo dicit beat⁹
Jacob⁹. Resistite diabolo et fugiet a vo
bis ꝛc̄. Quartum est festinata felici-
tas. qꝛ qui in gr̄a baptismali morinut̄ a
solis venialibus purgant̄. ꝛ flāmam fa-
ciliter transeunt quā apl̄us ad corꝫ. cō-
parat flāme ligni vel feni. aut stipule q̄si
raptim transeuntis. Iste aūt tales aīe
que in gr̄a moriunt̄ sunt iste virgines q̄
sequunt̄ agnū quocūq̄ ierit. vt habet̄ in
apoc. Et ideo qꝛ tal ē decorē nullatenus
possum⁹ recuperare: eo ꝙ sacramētū ba
ptismi nō est licitum iterari multū debe
mus dolere: ꝛ ab eius elongatione caue-
re ꝛc̄. Intelligendum est tn̄. ꝙ aliqui
moriunt̄ in gratia baptismali nō obnu- H
bilata per peccatū veniale. nec exercita-
ta per actus meritorios. sicut paruuli. ꝛ
ideo habēt remissam gl̄iam ꝛ nullā pe-
nam ꝛc̄. Alij in eadē gr̄a obnubilata.
ꝛ nō exercitata moriunt̄ qꝛ venialit̄ pec
cauerūt ꝛ nō egerūt opa meritoria ꝛ isti
hn̄t remissam gl̄iam ꝛ modicā penam.
Aliq̄ in eadē gr̄a obnubilata ꝛ exerci
tata moriunt̄. qꝛ venialit̄ peccauerūt et
opera exercuerūt. ꝛ tales habent magnā
gl̄iam ꝛ modicā penā. Aliq̄ in eadeꝫ
gratia non obnubilata nec exercitata.
quia nec veniuliter peccauerunt. et bona
opera fecerunt post baptismum. Si tn̄
sunt aliq̄ in vita ista breuissima et tales
habebunt magnā gl̄iam ꝛ nullam penā X. arti-
ꝓ quibus dicit balaam. xxiiij. numeroꝝ culus.
Moriat̄ aīa mea morte iustoꝝ ꝛ fiāt no
uissima mea horum similia ꝛc̄. Deci-
mus articulus est que sunt istius inpre-
cessibilis sacramenti insignia. Et dicit̄
ꝙ sunt quattuor. Et Primum est pri-
mitas inprecessibilis: quia ipsum est ia- I
nna omnium sacramentorum vt nulluꝫ
alioruꝫ aliquid proficiat nisi isto preuio
vt notatur. iiij. sen. di. iiij. Secunduꝫ
est vniuersalitas interminabilis quia ē

omnibus hominibus ꝛ mulieribus cuiuscunq; etatis et conditionis cōmunis vt habetur. iij. sen. circa principium.

Tertium est facilitas in excusabilis. quia sine vlla difficultate istud sacramē tum quilibet consequi potest ratiōe materie cōmunis. i. aque: Est etiā in modo facilis. vt habetur ibidem. Quartuz est necessitas ineuitabilis. quia licz sine

XI. articulus

alijs sacramentis. sine illo tamen null⁹ saluari potest. vnde dicitur ioh. iij. Nisi quis renatus fuerit ꝛc. Undecimus articulus est. que sunt istius sacramenti cerimonialia. Dicitur autem q; ibi reperiuntur quatuor cerimonie principales quarum Prima est de immersione trina que fidem trinitatis designat. vt habetur de conse. di. iij. cap. de trini. ꝛ ca. eodem modo. Aut fit propter triduz se

R

pulture christi. di. apostolo Consepulti sumus christo per baptismum in morte ꝛc. Secunda est de inunctione bina. inungitur enim saliua ꝛ crismate. quoz vtrumq; fit in signum virtutis que dat contra inimicū. vt habetur de conse. di. iij. ca. postea. Tertia est de conditiōe a materia. quia sal benedictum in os ei⁹ a sacerdote mittitur. vbi sapientia et incorruptio designatur vt habetur de consecra. di. iij. ca. vt huic ꝛ ca. sal. Quarta est de insufflatione multiplici q̄ baptizandus exsufflatur. vt virtus inimici ab eo expellatur. ſm b. Aug. de symbolo et de ꝟse. di. iij. ca. Ecce sicut noster. Istis aūt p̄missis ceremonijs induitur baptizandus veste candida in xp̄iano innocentiam designante. vt habet de ꝟse. di. iij. ca. post baptismum

XII. articulus

Et est auctoritas rabani ꝛc. Duodecimus articulus ē. que sunt istius sacramēti miracula. Et dicitur q; in sacra scriptura inueniūtur quattuor scilicet miracula baptizatoz̄ quorum. Primum fuit baptismus xp̄i in quo fuerunt tria miracula. primū fuit

L

apertio celi: que designat q; per baptismum ianua celi primo nobis aperitur: ꝛ gloria promittitur Scōm fuit p̄is protestatio di. Hic est filius meus dilectus: que designat adoptionem. qua q; libet cum baptizatur in dei filium adoptatur ꝛc. Tertium fuit spiritussancti visibilis descēsio in specie columbe. que designat q; i oīi baptismo debite suscepto mittit⁹ inuisibiliter spūssanctus de q̄ bus trib⁹ miraculis habet Mar. xxij. ca ꝛ Mat. ij. ca. Scōm baptismū miraculosū fuit baptism⁹ eunuchi ethyopis de quo hētur actz. viij. quē cū baptizasset philippus spūs rapuit philippum et amplius non vidit eum enuchus. Et ideo ibat per viam suā gaudēs: q; datū fuit sib⁹ i telligere. q; virtus baptismi facit euolare: sicut philippus fuit ab eo miraculose sublatus. Tertiuz fuit pauli apostoli de quo hētur actz. ix. vbi dī q; cōfestim ante baptismū ceciderūt ab oc'lis ei⁹ tanq̄ squame vnisuz recepit. q; null⁹ adultus licite baptizatur. nisi p̄us illūinetur. vt ptz de cōse. di. iij. ca. pluribus.

Quart⁹ fuit baptism⁹ cornelij cēturionis. in q̄ p miraculū fuit petro oīsuz sacramentum baptismi oībus gentib⁹ esse cōmune. vt habetur actz. xi. et similiter habetur idem de paulo ca. xix. Terti⁹decim⁹ est. quare xp̄us fuit baptizat⁹. Circa qōs assignant q̄tuor rōes. Pria rō est. regulatio legis nature. q; regula iuris naturalis est. vt vnusq̄sq; q̄ ius in alterum statuerit: ipe eodē iure vtatur. ꝛ iō q; legē baptismi oībus vlez statuit. ip se eadem lege vti voluit qō decens fuit.

XIII. articulus

A

Secunda ratio fuit euacuatio legis mosayce. q; ex quo noue legis sacrā in se suscepit prioris legis obligatiōes absoluit. cū nouis statutis supuenientibus vetera p̄ficiantur. vt hētur in euangelio ꝛc

Tertia rō est nobilitatio legis euāgelice: q; si tm̄ voluit legez moysaicā ꝛ synagogam quā repudiauit honorare vt circumcisionē in se susciperet: multomagz voluit honorare legem euangelicā ꝛ ecclesiam quā suscepit in sponsaz accipiēdo baptismum. Quarta rō est sanctificatio aque materialis tactu sue mundissime carnis. ꝛ istas rōes assignat ambro. in octaua epiphanie. Istud autez sacramentum fuit figuratū in ve. testa. di. beato petro in canonica sua ita c. iij.

q̄ sicut in diebus noe docto anime salue facte sunt p aquā sic nos saluos facit baptismus z aqua baptismi: Qō nobis cō cedat xp̄s iesus dei z virgis fili⁹. Amē.

De eodem Sermo. II.

Aptizatus iesus

confestim ascendit de aqua Mat. iij. ca. Quia fm doctrinam. b. Aug. de vera reli. Vita christi ita fuit totius perfectionis exemplar: vt nullus possit peccare nisi odiendo qō ipse dilexit. aut diligēdo qō ipse odiuit Nullus em recte agit nisi faciendo qō ipse sez monuit: aut nō faciendo qō ipe prohibuit. Iccirco vt suo nos exemplo ad statum salutis induceret: sacramentum baptismi sine vlla indigentia in se ipso recipere voluit. vt prius faceret q̄ doceret fm illud Luc. in actz Cepit iesus facere z docere. Et secundū hoc christi baptismus dupliciter describitur Et Primo quantum ad baptizantis actum transeuntez. quo fuit baptizatus

Secundo quantum ad baptizantis fructum consequentem. quia confestim ascendit de aqua zc. non q̄ xp̄us ex suo baptismate aliquē fructū nouū sibi perueret: sed quia ascēsus eius p̄figurabat eleuationez qua eleuatur anima nostra in sacramēto baptismi a statu ifime culpe mortalis ad statum p̄celse gratie zvite supernaturalis. Ista autē ascensio fuit figurata per illam qua ascenderunt filij israel de egipto tenebroso designante statum culpe ad desertum: in quo signatur status gratie. tum quia ibi diuina maiestas fuit reuelata. tum quia fuit ibi lex data. tum quia ibi diuinitas adorata. tum quia esca angelorum cōicata iuxta illud psalmi: Panem angelorum manducauit homo. De ista ascensione habetur ose. ij.

I. articulus. Circa istam materiā de christi baptismate cuius hodie memoria agitur sunt plures articuli pertractandi. quorum. Primus articulus est q̄d est baptismus in generali. Et dicit q̄ baptismus est sacramentū noue legis. p̄mo sanctificās aiam: q̄ aūt sit sacramentum patet. quia vt ait Hugo de sacramentis. quia est inuisibilis gratie visibilis forma. Sed q̄ sit sacramentuz noue legis patet. quia fuit a xp̄o institutus vt habet in Mar. sicut circumcisio in veteri testamēto fuerat collata tanq̄ remedium contra originale peccatum: sicz baptismus in nouo testamēto. Qō aūt sit primo sanctificans animā patet. quia cetera sacramenta sunt ordine effectuali ipso baptismate posteriora. ideo dicitur ianua sacramentorum. quia non nisi per ipsum intrari potest ad alia ſō dicit dominus in i ohanne. Qui non intrat per hostium zc. Ista est illa porta quam vidit ezechiel ad orientem posita per quam intrabatur ad templum: quia per hoc sacramentum quilibet intrat templum ecclesie militātis. de quo ait apostol⁹ ephe. iij. Unus deus: vna fides: vnum baptisma. Secundus articulus est que sunt illa que requirun tur ad baptismum. Et dicitur q̄ sunt quattuor que require in precedenti sermone in primo articulo. II. articulus.

Tertius articulus est. que sunt baptismi species. Et ponuntur a sanctis quattuor species scilicet. Primus est baptismus fluminis. Secundus est baptismus flaminis. Tertius est baptismus sanguinis. Quartus est baptismus luminis. De baptismo fluminis dī Mat. vltimo. Qui crediderit z baptisatus fuerit saluus erit. De baptismo flaminis dicitur a iohāne baptista in Mat. Iste aūt baptizabit vos spiritusācto. De baptismo sanguinis loquit xp̄s i Lu. Baptismo hēo baptizari z coarto: zc. De baptismo luminis loquit. b. pe. in act. d. q̄ dñs fide purgauit corda gentiū sicut missio spiritussancti. q̄ fit per infusionez. III. articulus.

Sed primus baptismus scz flumis habet rōnem sacramenti qz designat ablutionem anime a peccato. vnde sacramentū dicitur sacre rei signum. Baptismus aūt sanguinis habet rationem meriti. qz in ipo cōsistit actus fortitudinis.

Baptismus aũt flaminis habz rationẽ premij: quia per actũ contritionis meretur quis charitatem sicut meritũ contritionis. Sed baptism⁹ fluminis qui est in fide habet rationez mysterij. quia est ꝓsagium visionis que est in patria di.b. Aug. de trini. q cõtemplatio est merces fidei ꝛc̃. Quartus articulus est. que sunt baptismi beneficia. Et inueniunt quattuor gradus. fm quos sunt. iiij. genera baptismi. Primũ beneficiuz est beati luminis. ꝺa purgat animã ab infidelitate z constituit eam in veritate. ido dicit io. i. Hic venit in testimoniũ. s. Johannes baptista vt omnes crederent in christum. Secundum beneficium est baptismi flaminis quod nõ solum liberat ab infidelitate ʒ etiam a culpa quãuis non a penaz constituit in gratia. Jõ domin⁹ in iobãne. Qui crediderit in me flumina de ventre eius fluent aque viue glorie viuificantis qõ dixit de baptismate flaminis. vt ibidem habet. Tertiũ beneficiũ est baptismi fluminis: qz non solum liberat a culpa: sed etiã a pena. et ponit in gratia vnde morientes mox baptizati statim euolant. vnde dicit beat⁹ petr⁹ in actꝫ. Baptizet vnusquisq; vr̃m in remissionem peccatoꝝ. Quartum beneficium baptismi sanguinis qõ est q̃ drupler. quia liberat a culpa z a pena. et statuit in consumata gloria z dat aureolam vltra oĩa alia. De q̃ loquit xp̃s in Marco. di. Jac. z Joh. Baptismo quo ego ꝛc̃. Intelligẽdũ ẽ aũt q i no. te. tãtum bis aperti sunt celi. s. quando xp̃us fuit baptizatus. z quando steph. fuit lapidat⁹. vt detur intelligi q baptizati fluxie z sanguie stati euolant ꝛc̃. Quintus articulus est. que sunt baptismi ꝑ legia. Et dicũt esse quatuor require ea in precedenti ſmone in articulo. x. Sextus articulus est. que sunt baptismi insignia. Et dicuntur esse quatuor. quia. s.

Primum est caracteris impressio qõ est signum indelebile. quo discernit⁹ qui libet baptizatus a nõ baptizato. de quo signo loquitur io. in apoc. di. qõ comitãtes xp̃m habebant nomen eius et nomẽ patris eius scriptum in frontibus ꝛc̃.

Scõm insigne est hominis veteris renouatio designata per lotionẽ. ideo dicit paulus q per baptismum cõfigurati sumus. vt in nouitate vite ambulemus.

Tertium est xp̃i resurrectio. Jdeo fit trina immersio ꝓpter triduũ mortis xp̃i vnde apl's ad col'. Consepulti sumus p baptismum in morte xp̃i vt sicut resurrexit: sic z nos in nouitate vite ambulemus ꝛc̃. Quartum ẽ veteris testamẽti ꝑfiguratio istud eĩ sacramentuz fuit ꝑfiguratum in nube et in mari sicut eĩ illa nubes direxit filios israel de die: sic z baptism⁹ in nouo te dirigit ad terram viuentiũ. z sicut iste ignis in vete. testa. de nocte: sic lex ignea euangelij in no. te. vt ait Moyses de q̃ nube habek in exo. ꝛc̃. Septimus articulus est. que sunt baptismi mirabilia. Dicit q sunt quinq. quorum Primũ est celi apertio. qz celi aperti sunt super christum. vt ptz in Mar. z Mat. Scõm ẽ spiritusſãcti visibilis missio. qz tunc colũba descẽdit.

Tertiũ est patris protestatio. ꝺa vox patris audita est ibi. Quartũ est oculorum apertio. vt patuit in aptione oculoꝝ pauli in actibus. Quintũ est spiritusſancti inuisibilis largitio. vt quando baptisati fuerunt discipuli a paulo in actibus. Vt per primũ dek intelligi: q aperit ianuã celestis regni. Per scõm q spũſſanctus descendit in aquam. Per tertium q deus pater mittit filium suũ ad intelligendũ vbi dicit Hic est filius meus dilectus. Per quartũ q spũſſctus mittit ad affectũ. Per quintũ q tunc datur donum fidei vt anima non sit ceca.

Octauus articulus est. quare istud sacramentum fuit institutum. Dicitur q fuit institutum quadruplici ratione. require in precedenti sermone in articulo. vi. Nonus articulus est. quare christus fuit baptizatus. Et assignantur quattuor rationes quas require in precedenti sermone in articulo tredecimo. vbi plene inuenies ꝛc̃. Decimus

IIII. articulus

VI. articulus.

V. articulus.

VI. articulus.

VII. articulus

VIII. articulus

IX. articulus.

X. articulus.

articulus est quo baptismo christus fuit baptizatus. Et dicit̄ ꝙ fuit baptizatus quadruplici baptismo. Et Primo baptismo luminis quia in primo īstāti sue conceptionis anima ista beatissima fuit beatitudine illustrata. et suppositaliter vnita luci: que illuminat omnem hominem veniētē in hunc mundū. Scdo baptismo flaminis: quia ipsi⁹ anima felix fuit spiritusancto repleta quantū potuit. ideo fuit prophetatū de eo ī ys. Spiritus domini super me ꝛc. Tertio baptismo fluminis in iordane. Sed ī qua forma dubium est. quia non videbat̄ ei competere forma iohannis. sed nec forma sui ꝙ in nomine ꝓprio baptizaretur.

Quarto baptismo sanguinis in passione. ideo fuit de hoc prophetatū in ys. Quis est iste qui venit de edō tinctis vestibus. Et in apoc. dicit̄ ꝙ erat vestitus veste sanguine aspersa ꝛc. Undecim⁹ articulus est. qualiter debemus nos baptizare quottidie. Et dico ꝙ quadruplici baptismo. quia Primo baptismo luminis vt non terrena: sed celestia intellectus noster consideret ꝛ ea que sunt fidei firmissime credat. vt per istud baptizatus resurgat ab infidelitate ad vitam qua fidelis viuit de qua dicit apostolus ꝙ iustus ex fide viuit ꝛc. quia sine fide īpossibile est placere deo vt ipse dicit ad hebre. Et idem In interiori homine habitare christum ꝛc. Sed proh dolor hodie in mltis vestra fides ē annullata: q̄a ita parum de celestibus curant ac si ea esse non credant. qd̄ patet. quia fides ex operibus probatur vt ait Jac. in canonica sua. vnde dominus per ezechielē Increduli et subuersores tecū sunt. Secundo baptismo flaminis. vt nō temporalia sed eterna diligamus. quia per baptismum cum christo resurreximus. ido dicit apl̄us. Si consurrexistis cum christo ꝛc. Ista autem temporalia non sunt appetēda. qꝛ nō sunt bona nisi ꝑm quid ideo ait io. in canonica sua. Si quis diligit mundum charitas pa. nō est in eo

XI. articulus.

Sed homines mūdi plus diligūt temporalia q̄ eterna q̄a sunt visibilia. ideo dicit xp̄us de spiritusancto loquēs de iohanne quē mundus nō pōt capere. quia non videt eum propter sensualitatē quā sequit̄. vnde non audiūt vocē dñi di. Primuz querite regnū dei ꝛc. Tertio baptismo fluminis nō sacramētali. qꝛ istd̄ non est iterabile. sed baptismo pñiali lachrimarū ꝓfluuio. quando intus cogitamus peccata nostra quibus deum offendimus nos ipsos eijcimus celū amittimus infernum meremur. et tunc cum dolore affluenter lachrimas emittam⁹. iuxta illud Hiere. Deduc quasi torrentem lachrimas ꝑ diem ꝛ noctem non taceat pupilla oculi tui ꝛc. Et iterꝝ. Quis dabit capiti meo aquam ꝛc. exēplo psalmiste. dicētis Lauabo ꝑ singl̄as noctes lectum meū. Ideo dicit dñs in Math. Beati qui lugent. Et iterꝝ Beati q̄ nūc fletis. Et ad ꝓpsoitum dicit̄: Ve vobis qui habetis consolationes vestras ꝛc.

Quarto baptismo sanguīs in recordatione passionis christi. de quo baptismo fuit prophetatum in gen̄. de iuda. i. de homine confitente. Lauabit in vino stolam suam. ideo dominus per Hiere. inuitat nos ad sue passionis memoriaz di. Recordare paupertatis ꝛ transgressionis mee absinthij ꝛ fell̄. ipse q̄q̄ sap̄. in ecclesiastico dicit Gratiam fideiussoris tui ne obliuiscaris dedit eī ꝛc. Istd̄ aūt ꝓprie fit in eucharistie sacramēto di. domine Hoc facite in meā cōmemorationem. Et apl̄us ad coꝝ. Quotiēscūq̄ em̄ manducab: tis ꝛc. Ideo Jo. in apoc. audiuit vnum de senioribus di. ꝙ sancti lauerunt stolas suas in sanguine agni. ideo cum ipso regnāt: cantantes cantii cum nouum semper: et dicentes. Sanctus. sanctus. sanctus domin⁹ deus sabbaoth sequentes agnum quocūq̄ ierit. Quod nobis cum illis concedat dicere xp̄us iesus dei ꝛ virginis filius. Amen

Tractatus de baptismo eiusdem doctoris.

De regeneratiõis

christi mysterium contemplãdum mouet questio. Vtrũ baptismus quo christus fuit baptizatus fuerit eiusdem rationis cum baptismo quo nos baptizamur. Et videt q̃ sic. q̃ fm q̃ scribit luc. act̃. i. dicens q̃ iesus cepit facere ꝛ docere. sed ipse nobis illum baptismuz quo regeneramur dedit sub precepto Mar. vltimo. ergo baptismus in se suscepit. Sed contra: quia iesus fuit baptizat⁹ baptismo Joh̃is Math. iij. ca. ꝛ tamen iste baptismus fuit alterius rationis a nostro vt habetur in act̃. ergo ꝛc̃. Circa istam questionez sunt xvij. articuli declarandi. Primus ar-
I. arti culus. ticulus est. quid est baptismus. Et fm diffinitionem dñi saluatoris quã dedit Jo. iij. Baptismus est natiuitas homis secundaria. ideo loquens de ipso dominus Nichodemo in preallegato. ca. dic̃: Amen amen dico vobis: nisi quis nat⁹ fuerit denuo non potest videre regnum dei. Et cum dixisset ei nichodemus. Et quomodo potest homo nasci. cum sit senex nunquid potest iterato ventrẽ mris sue introire ꝛ renasci? Et tunc christus adiunxit: Amen amen dico tibi: nisi q̃s renatus fuerit ex aqua et spiritusancto non potest introire regnum dei. Et cum idem nichodem⁹ dixisset: Domine quo modo possunt hec fieri? audiuit. Tu es magister in israhel ꝛ hec ignoras. Ex q̃bus verbis domini saluatoris habetur q̃ baptismus est renasci. hoc est iterꝫ nasci. et sic est secunda natiuitas hominis

Intelligendum est tamen q̃ baptismus dicitur secunda natiuitas quadru
A plici ratione. Et Primo quia sicut homo per natiuitatem suam naturalez accipit primo esse in natura: ita quilibz per baptismuz accipit primo esse in gratia. et ideo sicut natura precedit gratiam. ita natiuitas naturalis est prima et baptismalis secunda. Et ideo baptizati dicuntur non nati: sed renati. Secundo sicut in esse spirituali nascebant pueri in veteri testamento per circumcisionẽ: ita nunc scdo per baptismuz. vnde christus ante fuit circumcisus q̃ baptizat⁹. vt patet in Luc. ꝛ iõ sicut circũcisio in pueris fuit prima natiuitas spiritualis: ita est baptism⁹ scda natiuitas

Tertio quia cum in sacramento baptismi sit duplex ablutio. vna anie alia corporis sicut docet Aug. super Jo. ita est duplex natiuitas ibi. ita q̃ ablutio anime. licet sit prior in intentione q̃ corporis: est tamen posterior in executione. ꝛ ideo fm ordinem intentionis ablutio cordis est natiuitas prima: ꝛ ablutio corporis in sacramento sensibili est natiuitas scda. Quarto quia sicut in nostra prima natiuitate nascimur filij ire fm apostolum: quia filij primi ade. ita in fa natiuitate nascimur filij gratie. quia filij secundi ade efficimur. id est christi sicut docet apostolus Roma i. cap̃. Et sicut nostra prima natiuitas est ex nostro primo adam. ita fa que est baptismus est ex fo. ꝛ ideo recte baptismus dicitur fa natiuitas. et iccirco apostolus appellat hoc sacramentum lauacrum regenerationis et renouationis. quia sicut regenerari est iterum generari. ita renasci est iterum nasci. Et sic habemus q̃ baptismus est natiuitas hominis fa in qua regeneramur in esse spũali. Se- II. arti-
cundus articulus est. quot sunt baptis- culus.
mi modi. Et dicitur q̃ in diuina scriptura inueniũtur baptismi genera quatuor. quorum. Primus est baptism⁹ B
fluminis animam inicians. sicut fuit baptismus Iohannis qui animam non cõsecrabat: sed solum ad baptismum christi disponebat. sicut testatur ipse Johannes dicẽs: Ego baptizo in aqua medius autem vestruz stetit ꝛc̃. Secund⁹ est baptismus fluminis animam perficiens. sicut fuit baptismus christi qui non solum disponebat: immo et consecrabat. de quo habetur Johannis. iij. q̃ christus baptizabat ꝛ omnes veniebant

ad eum. Tertius est baptism⁹ flaminis aīam sanctificās: ⁊ iste est baptism⁹ q̄ quis baptisat̄ spūsctō inuisibil'r. de q̄ habet̄ Act̄.i.dicēte dño Johes quidem vos baptisauit aqua. vos aūt baptisabimini spūsctō non post multos hos dies loquēs apl'is de missione spiritussancti.

Quartus est baptismus sanguis animā coronās. sicut fuerūt innocentes baptisati in sanguīe suo ⁊ loti Mat.ij. de q̄ loquēs saluator Lu.xij. dicit de seipso Baptismo habeo baptizari ⁊ quō coartor quousq̄ dū pficiat̄ loquens de effusione sanguis in cruce. Intelligenduz est tñ ꝙ isti baptismi gradatī se habent in efficatia. quia scz Primus baptismus fluminis aīam iniciās nō delebat culpā ex sua ꝟtute: sed soluz dispositiue ꝑm se. ꝙ aūt Johānes p̄dicauit illū baptismū in remissionē pctōꝝ. istud est referendū ad cōtritionē. ⁊ nō ad ꝟtutē sacramēti. Scd̄s baptismus flumiuis animā pficiēs delebat culpā ex sua virtute. sz non penam. qꝛ spiritussctūs non stat in aīa cum culpa mortali: bene aūt stat cū aīa obligata ad penā pctī psoluēdam tpaliter. vñ in omni cōtritōe ī qua est baptismus flumīs remittit̄ culpa: sz non oīno pena. Tertius baptismus q̄ est flaminis aīam consecrās remittit culpam et penā: qꝛ quicūq̄ sic baptisatus a culpa ⁊ pena totaliter absoluitur: vt dicit Petr⁹ Act̄.xx.ca. Quart⁹ baptismus. s. sanguis nō solū remittit culpā ⁊ penā sz reddit aīam impeccabilem qꝛ ponit eā extra terminos vie: ⁊ iō ille ē efficacissim⁹: qꝛ suo fine debito frustrari nō pōt de q̄ loquens saluator filijs zebedei dicebat Baptismo q̄ ego baptiso baptisabimini: ⁊ loquit̄ ad lr̄am ꝑm Aug. de sanguinis effusione. Tertius articulus est q̄ sūt ista q̄ req̄runt̄ ad integritatē istius sacramēti. Dicit̄ aūt iter alia q̄ttuor esse baptismi genera. Baptism⁹ sanguis ⁊ flamis ꝓprie nō dicunt̄ sacramēta: sz baptism⁹ fluminis tantuz. Et iō de illo est solū intentio quo ad p̄sens.

III. articulus

Intelligendū est g̊ ꝙ q̄ttuor cause requiruntur ad integritatem cuiuslibet sacramēti. sicut habet̄ ex articulis fidei. scilicet. Materia. Efficiēs Forma. Finis. Et ꝑm hoc iste quattuor cause req̄runt̄ ad isti⁹ sacramēti iutegritatē. Primo causa materialis isti⁹ sacramenti est aqua fontium benedictorum ab episcopo: quantum ad bene esse sed omnis aqua naturalis quantum ad esse. qnia in tali materia xp̄us hoc sacramentū instituit. vt habet̄ io.iij. Scd̄o causa formalis est illa que est a xp̄o tradita. Mar.xxviij.ca. Euntes inquit docete omnes gentes baptisantes eos ⁊c̄. Dicit̄ tamen ꝙ quandoq̄ in ista forma fuit dispensatum quando baptisabāt solum in nomine christi actuū.xx.qd̄ credit̄ factum ex reuelatione spiritussancti ad nomen christi efficaci⁹ diuulgandū.

Tertio causa efficiens: quantum ad esse est vniuersaliter omnis homo cuiuscunq̄ sexus aut religionis aut infidelis quia sicut sacramentum est communissimum ita requirit ministruz cōmunissime sumptum. Et ideo factū beati Cypriani reprehēdit̄ quia rebaptizabat baptizatos ab hereticis. Quarto causa finalis vt intendat minister facere qd̄ facit ecclesia aut qd̄ xp̄us instituit quamuis forte nō credat quia si intēdat ludere aut fingere nihil faceret. eo ꝙ baptismus habeat finem determinatum vt habetur act̄.ij. testimōio petri apostoli. Et quando concurrunt ista quatuor tūc est salubris baptismus. vnde dicit beatus petr⁹ in p̄ma canonica sua ca.iiij. ꝙ sic ī archa noe sunt salue facte octo anime p aquas: ita in ecclesia saluos facit baptismus. Quartus articulus est q̄t mōis istud sacramentū fuit institutum ⁊ dicitur ꝙ in diuina scriptura legimus istud sacramentum fuisse institutū modis q̄ttuor. Et Primo per modum particularis remedij. quia dicunt aliqui ꝙ ī veteri testamento circumcisio erat solum pro masculis coutra originale peccatuz Sed nō debuit priuari femineus sexus remedio sufficienti ideo dicebāt ꝙ mu-

IIII. articulus

E

lieres baptizabantur in illa die qua nascebantur. Unde dicitur ezechielis. xvi. cap̄. ciuitati sancte sub nomine mulieris chananee In die qna nata est nō est precisus vmbilicus eius. ⁊ in aqua non est lota in flumine vt supponit propheta. ꝙ mulieres fidelium quando nascebantur in flumine lauabantur. Scdo fuit institutus per modum cuiusdā figuralis preambuli. quando scz exiuit iohannes de deserto: predicans baptismum penitentie missus a deo: vt habetur Luc. iij. qꝛ baptismus iste non fuit nisi quoddā preambulū ad verū xp̄i baptismum et figura eius. sicut ipse testatur ioh. iij. cap̄.

Tertio fuit institutus per moduz salutaris consilij. sicut quādo christus incepit baptizari ⁊ discipulos ad baptizādum ordinare. vt habet̄ io. iij. ꝙ nonduz erat circumcisio euacuata: nec noua lex imperata. et ideo tantum cadebat ille baptismus sub consilio: nec etiaz legim⁹ ꝙ adhuc forma ꝟboꝝ baptismi fuerit expressa. Quarto fuit institutus ꝑ moduz vniuersalis precepti: vtpote euacuata veteri lege per christi mortē: quando post resurrectionē xp̄us apparens eis dixit Mar. xv. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit saluus erit. qui vero nō crediderit condēnabitur. nullus aūt damnat̄ nisi pro transgressiōe precepti. Quintus articulus est. vbi istud sacramentuz fuit institutum. Dicitur aūt ꝙ eius institutio ꝑ modū precepti fuit principalis ⁊ ista facta fuit in mōte oliueti: sicut habetur Mar. vltimo. quia quando xp̄us voluit celum ascendere: tunc dedit istd̄ p̄ceptum. Qui crediderit ⁊c. ⁊ ipse ascēdit de monte oliueti: sicut docet. b. Luc. actꝫ. i. ca. Intelligendum est tamen ꝙ iste mons fuit quadruplici mysterio illustratus. et Primo mysterio oratiōis quia in eo christus consueuerat ꝑnoctādo orare vsqꝫ ad diluculum: sicut habet̄ io. viij. vnde cum actus orationis sit sanctior q̄ꝫ actus predicatiōis: pro eo ꝙ ad superiora respectu inferiorum trahit. iō christus in die in templo docebat: ⁊ nocte in h̄ monte orabat. ⁊ sua oratione pl⁹ ꝯsecrauit hūc mōtē q̄ꝫ p̄dicatiōe templū

V. articulus.

F

Scdo mysterio sue passionis. in isto enim monte passio domini inchoata fuit pro eo ꝙ fuit ibi xp̄us captus ⁊ ligat⁹ cum illuc facta cena exisset ad orandum vt habetur Lu. xxij. ca. Tertio mysterio ascensionis. quia de loco quo christ⁹ ascendit in celum: fuit mōs iste de quo Lu. actꝫ. i. Quarto mysterio dominice regressionis prnunciante: vt quando christus veniet supra montem istū vnde ascendit. vnde zach. propheta loquēs de aduentu christi ad iudicium di. c. xiiij. ꝙ pedes eius erunt stantes supra montez oliueti. vt ibi fiat scda generatio. Sicut em̄ baptismus est prima generatio: ita iudicium erit scda generatio: in qua oēs resurgent di. domino Mat. xix. In regeneratione cuz sederit filius hominis ⁊c.

Sextus articulus est: quando istud sacramentum fuit institutum. Dicitur ꝙ post christi resurrectionē: quando fuit ascensurus ad patrem. vt habet̄ Matt. vltimo ⁊ Mar. vltimo. Et sic patet ꝙ istd̄ sacramentū fuit institutuz feria q̄nta: quando dicitur regnare iupiter: qui est planeta beniuolus. sic istud sacramētum fuit summa christi beniuolentia institutum ad nostram salutem. Intelligendum est tamen ꝙ illa dies inuenit̄ in diuina scriptura quadruplici mysterio consecrata. Et Primo mysterio dominice benedictionis. ista enim die cōsueuerunt a deo benedici omnes creature. que ex aqua fuerūt originate: sicut habetur gen̄. i. ⁊ ideo fuit congruū vt eodez die qua aquaꝝ genus fuit benedictuz in aqua institueret̄ sacramentū qd̄ sanctificat om̄es qui regenerant̄ ex aqua. Secundo mysterio dominice oblationis. Ista enīz die christus fuit in templo oblatus: ⁊ a matre virgine presentatus. q̄a quando dies natiuitatis est in dominico. purificatio venit feria quinta. ⁊ tamē constat ꝙ christus fuit in dominica natus: sicut feria sexta passus et annūciat⁹ ex dictis. b. Augu. in libro de tri. Ter-

VI. articulus.

H

I

tio fuit consecrata misterio dominice cõ
secrationis. quia christus diuinissimus
sacramentum eucharistie instituit quin
ta feria. quia pridie q̃ pateret. ⁊ prius ⁊
ipse passus est ĩ parasceue feria sexta. ꝑm
quattuor euangelistas ⁊c̃. Quarto fu
it consecrata misterio dominice ascensio
nis. quia xp̃s ascẽdit ĩ celũ feria quinta.
quia feria quinta est dies. xl. a xp̃i resur
rectioue. ⁊ ideo ista die xp̃s est assumpt⁹
in celũ. sicut testat̃. Lu. act⁊. i. Dignũ em̃
erat vt sic in loco sacro. i. vt in die conse
crato institueret sacramentũ illud ꝑ qd̃
VII. ar- nr̃e aĩe deo consecrantur ⁊c̃. Septim⁹
ticulus articulus est. quare istud sacramentum
fuit institutum. Et dicit̃ ꝙ quattuor ra
tiones colliguntur ex diuina scriptura.
G quarum Prima est. ad nouitatẽ legis
ostendendam. sicut enim antiqua lex ve
teribus sacramentis erat ornata: ita de
cuit vt noua lex nouis sacramentis esset
decorata: ⁊ quia cum res abluit̃ ab aliq̃.
renouat̃. iccirco ad hominis renouatio
nem insinuandã institutũ est istud sacra
mentuꝫ baptismi in aque ablutione. vñ
dicit apostolus ad Gal̃. vi. In christo
iesu neq̃ circumcisio aliquid valet: neq̃
preputium sed noua creatura. Scd̃a
est. ad antiquam circumcisionis partia
litatem tollendam. cum em̃ sacramentũ
circumcisionis non foret remediũ cõtra
originale: nisi alteri sexui vt lex noua q̃
ẽ cõmunissima vniuersale remediũ h̃ret:
iustitutũ fuit sacramentũ qd̃ vtriq̃ sexui
⁊ om̃i etati ⁊ genti foret oportunũ cuius
vl̃itatem descibẽs apl̃us ad Gal̃. iij. dic̃
Quicunq̃ in xp̃o baptisati estis christũ
iuduist⁊. Et sequitur. Nõ est masculus
neq̃ femina. omnes em̃ vos estis vnum
in christo iesu. Tertia ratio est ad ia
nuam celestis apperiendam. licet enim
principale peccatum per circumcisionẽ
in veteri lege deleret̃: sicut nunc per ba
ptismum ⁊ gratia quãuis remissio con
ferretur. tamẽ nullũ perducebat ad glo
riam. quia adhuc ianua erat clausa: ⁊ ip
sa aperitur per sacramentum baptismi
vt quicunq̃ baptizatus possit libere in
gredi. vnde dicitur apoc. iij. cuidam ba
ptismate consecrato licet infirmo. Ecce
dedi coram te hostium apertũ. Quar
ta ratio est ad euidentiorem significati
onis plenitudinem exprimendam. quia
cum sacramenta diuina illud significẽt
qd̃ efficiunt tanq̃ veracia ⁊ signa. baptis
mus clarius significat suum effectũ. cu
ius est abluere animam a peccato q̃ cir
cumcisio. quia ablutio corporalis signi
ficat melius emundationeꝫ spiritualem
q̃ renouatio alicuius pertinens ad hu
manam integritatem. vnde saluator io.
xiij. interiorem emundationem per lotio
nem significans dicit petro: Si non la
uero te: non habebis partem mecum.

Octauus articulus est. q̃s est baptis- VIII. ar
mi effectus? Dicit̃ aũt ꝙ est prima gra- ticulus
tia baptismalis. quia sacramenta noue
legis efficiunt qd̃ significant. ideo cum
gratiã significent efficiunt ipsam. vt eaꝫ
infundendo expellant culpam sibi con
trariam. sicut vnum oppositum expellit
aliud. ⁊ ita baptismalis gratia dicit̃ res
istius sacramenti. Intelligendum est
tamen: ꝙ quadrupliciter conuenit illud
sacramentum accipi ꝑm veritatem vel
apparentiam. quia Aliqui sunt q̃ non A
accipiunt sacramentum: nec rem sacra
menti. sicut cum aliquis ficte accedit nõ
accipit rem sacramẽti: quia peccat mor
taliter. ⁊ cũ tali peccato non stat gr̃a ba
ptismalis. nec recipit sacramentũ. si mi
nister non intẽdit facere qd̃ facit eccl̃ia.
qꝛ intentio est de essentia sacramenti: vt
patuit tanq̃ causa finalis. Aliq̃ sunt
qui recipiunt sacramentum ⁊ rem sacra
menti sicut quãdo baptizandus non po
nit obijcem nec baptisans in intentione
fraudem facit. qꝛ tunc nulluꝫ est impedi
mẽtuꝫ ex parte agentis nec ex ꝑte patiẽ
tis ⁊c̃. Aliq̃ sunt qui recipiũt sacr̃m et
nõ rem sacramẽti. sicut cum quis fictus
accedit ad recipiendũ qd̃ confert eccl̃ia.
q̃uis non credat: ⁊ baptizans idem in
tendat conferre siue credat siue non cre
dat. qꝛ ꝑm Aug. nõ ꝑficit̃ talis actus in
fide singularis ꝑsone: sed vniuersalis ec

clesie. Aliqui sunt qui accipiunt rem sacramenti ⁊ non sacramentū. sicut veniens ad baptismum cū debita contritiōe ⁊ deuotione si minister maliciose nō intendit sacramentū cōferre. tunc nō accipit sacramentum. qꝛ nō est in conferente intentio debita. vnde si posset cōstare teneret̄ ad baptismū iterum: tamē recipit rem sacramenti. vt credit̄ quia deus nullum obligat ad impossibile. ꝑm Hiero. nec deus obligauit suam potentiā sacramētis. Cuius articulū habem⁹ act⁵. iiij vbi spūssanctus fuit datus audientibus p̄dicationē petri anteq̄ fuissent baptizati. vnde dixit idem apl'us. Nunq̄d aqua quis pōt ꝓhibere: vt nō baptisent̄ hij q̄ spm̄sctm̄ acceperūt sic̄ ⁊ nos. Nonus

IX. articulus. articul⁹ est. q̄lis est baptismi ritus. Dī q̄ talis est. vt nullo mō sacramentū istd̄ iteret̄. qꝛ sicut semel sumptū est salutifeꝝ ita bis sūptū esset. s. mortifeꝝ. Intelligendū est tamen q̄. v. ratiōes assignant̄ non iterabilitatis istius sacramenti. q̄ꝝ

B Prima est ex istius sacramenti reuerentia: quia si frequenter iteraretur vilesceret ex frequentia. sicut vilescunt quātuncunq̄ magna: quando sunt assueta ꝑm Aug. Ista tamen ratio per se non videtur sufficere. quia sacramētum eucharistie est dignitas. ꝑm b. Aug. ⁊ tamē nō fit ei irreuerentia cū frequenter iteretur. nisi quis dicat q̄ super eadem materia nunq̄ fit illius iteratio. Scd̄a est ex istius sacramēti sufficientia. qꝛ aliq̄ operatio nō iterat̄ circa aliquā materiā nisi qꝛ est imꝑfecta. ⁊ istud qd̄ nō ꝑficit p̄ma opatio ꝑficit scd̄a. sicut patuit in ablutione imꝑfecta. Et ideo qꝛ in baptismo aīa ꝑfecte abluit̄: talis ablutio non iteratur.

Tertia ratio est. ex istius sacramenti indulgētia. qꝛ cū istud sacramentū idulgeat totaliter penā ⁊ culpā omniū peccatoꝝ esset incentiua ⁊ occasio delinquēdi: si posset iterari cū nullus timeat nisi penam. Quarta ratio est ex istius sacramenti causa. qꝛ istud sacramentū sic̄ circūcisio in veteri lege ordinat̄ principaliter ad deletionē peccati originalis. sed ex habundanti abstergit peccata actualia: quando inuenit ipsa. Et ideo quādo peccatū originale nō pōt iterato ꝯtrahi istud sacramentum non debet iterari.

Quinta ratio est ex istius sacramēti effectualitate vel efficatia. qꝛ in sacramēto baptismi imprimit̄ caracter qd̄ est signum indelebile. ⁊ ideo qꝛ talis effect⁹ est indelebilis: eius causa nō est iterabil̄ vnde di. apl's ad heb. vi. Non rursuꝫ debemus iacere fundamentū pnīe ab operibus mortuis ⁊ baptismatū doctrine īpositionis quoq̄ manuum. qꝛ. s. fundamentū pnīe est baptism⁹: sine q̄ sacramētum pnīe est nullū. Decimus articulus est. que sunt istius sacramenti priuilegia. Dicit̄ aūt q̄ istud sacramentū inter cetera no. testa. sacramēta habet quatuor priuilegia. quorum Primū est q̄ istud sacramentū est primū. qꝛ ꝑ istd̄ datur singulariter esse spūale sicut per alia bene esse. ⁊ ideo hoc sacramentū est ante om̄ia. licet em̄ istud sine aliq̄ alio possit esse. tn̄ nulluꝫ alioꝝ sine isto p̄mo potest esse ⁊ ideo est regeneratio ꝑm p̄missa. eē autem p̄cedit bene esse. Et ideo dicit̄ baptismus ianua sacramentoꝝ. Et iō xp̄s in sue manifestationis exordio mox voluit baptisari Mat. iij. ca. Scd̄um q̄ istd̄ sacramentū est cōmunissimū cetera aūt sacr̄a determināt sibi sex⁹: vt ordo aut etates vt alia q̄nq̄. istd̄ aūt oī etati ⁊ sexui ē cōmune cū etiā īfantib⁹ mox nat⁵ tribuat̄. Tertiū est q̄ istud sacramentū est sūme necessariū. cetera eī sacramēta lꝫ sint necessaria loco ⁊ tpe ad salutez nō tn̄ semp. sed ꝓ semp. sicut obligāt precepta affirmatiua. tamē istud om̄i tempore ⁊ loco ad salutē est necessarium. vnde obligat ad semper ⁊ pro semper. qꝛ talis non potest videre regnuꝫ dei nisi fuerit renatus ex aqua ⁊ spūsancto. Jo. iij. ca. Quartū priuilegium est q̄ istud sacr̄m ē efficacissimū. qꝛ lꝫ ꝑ ꝓtutē alioꝝ sacr̄oꝝ remittat̄ culpa ⁊ ꝯferat̄ gr̄a: tn̄ ꝑ nulluꝫ absoluitur a pena totaliter: quin talis de peccatis puniatur in hoc mundo vel in purgatorio, Istud autem sa-

X. articulus.

C

A

cramentum ita totaliter penam ⁊ culpā diluit vt nō remaneat q̄s obligatus ad aliquā penā in hoc mūdo nec in futuro. q̄ si iohes p̄dicauit baptismū pnie in remissionē peccatoꝝ: multomagis baptismus xp̄i fuit efficax omnino ad remittēda peccata Mar. i. ca. Undecimus

XI. articulus

articulus est: que sunt istius sacramēti ꝓprietates. Dicit aūt q̄ elementū aq̄ circa qd̄ fit materialiter istud sacramentū habet quattuor ꝓprietates reptas in diuina scriptura: que cōueniūt huic sacramento. quaꝝ Prima est q̄ aqua hꝫ virtutē abstersiuā. sicut expimur ad sensuꝫ. ⁊ ideo res deturpata aqua abluit. vnde Leui. xv. vasa immunda p̄cipiunt aqua lauari ad sordē abstergendā. Istam aūt ꝓprietatem hꝫ baptismi sacramentū. q̄a omnē sordē anime abstergit tam originalem q̄ꝫ actualē si oijbcē nō inueniat ſm p̄missa ⁊c. Scd̄a est q̄ aqua habet virtutem refrigeratiuā. q̄ꝛ est elementū frigidum ⁊ humidū ideo habet sitim extinguere. que est appetitus frigidi ⁊ hūidi. ex. ij. de aīa. vnde dicit iudi. vij. q̄ filij israel hauriebant aquā ad refocillandaꝫ aīam. Et istā ꝓprietatem hꝫ baptismi sacramētū. q̄ꝛ calorē carnalis ꝯcupiscētie hꝫ refrenare. vt baptisati nisi ponāt obijcez facilius talibus passionibus possint resistere: sicut dicit. iiij. sen. Tertia ē q̄ aqua hꝫ ꝟtutē cōtrarij fugatiuā. Uidem⁹ em̄ ad sensum q̄ licet ignis sit virtuosior aqua: tn̄ aqua apposita igni extinguit ip̄m in equali mēsura. vn̄ dicit sap̄. eccl. iij. Ignem ardentez extinguit aqua Istā ꝓprietatē hꝫ hoc sacr̄m baptismi. q̄ꝛ lꝫ diabolus ſm suā naturā sit potentior aīa vt ignis aq̄: tn̄ anīa postq̄ꝫ est baptismi sacramēto ꝯsecrata ita p̄ualet aduersus hostē: vt in ea nullā habeat potestatē ad obsidendū eā sicut p̄us quēadmodū sancti expti sunt in eccl̄ia primitiua.

Quarta ꝓprietas est q̄ aqua hꝫ virtutē fecūdatiuā. q̄ꝛ vt sensu ꝑcipimus sine humore aque terra germinare nō pōt vt docet Aug. sup gen̄. Et ideo dicebāt filij ꝓphetarū ad heliseū. iiij. R. ij. q̄ quia aque hiericho pessime erāt. iō terra erat sterilis cum de se esset optima ⁊c. Istam ꝓprietatem habet baptismi sacramentū q̄ꝛ donec anima nostra non sit ſm istud sacramentū renata: salubrē fructū non ꝓfert alicuius meriti condigni ad vitam eternā. q̄ꝛ nondū habet gratiā baptismalem que est prima. postq̄ꝫ aūt est baptizatus: pōt talis fructus germinare quorū quilibet est dignus vita eterna. Et ideo dicit saluator Mat. xi. q̄ a diebus Joh. baptiste regnū celoꝝ vim patit. q̄ꝛ. s. tanquam debitū tempore baptismi dat. Et ideo quia talia merita plus ꝓsunt in bono q̄ꝫ demerita noceant in malo. cū potētior sit natura boni ſm. b. dio. vtilius est baptismū in infantia dari ad multiplicanda merita q̄ꝫ tardari ad delēda plura peccata ⁊c. Duodecimus articul⁹

XII. articulus

est. qualia sunt istius sacramēti solēnia Et dd̄m. q̄ p̄missis alijs duabꝫ solēnitatibus ad baptismum. s. exorcismo qd̄ fit ad refellendas aereas ptātes ⁊ cathacismo q̄ fit ad disponendū: ꝓpter fidei virtutes sequunt cerimōie quatuor q̄ in sacramēto seruari debent. Ex quibus colligunt quatuor documēta Et Primū est ad orientem cōuersio. quia iste q̄ baptizabat in primitiua ecclesia fidē suscipiens cōuertebat faciē ad oritntē. ſm. b. dio. de ecclesiastica ierarchia. in quo datur intelligi ꝓ eo q̄ oriens est fons dict⁹ luminis. ꝓpter qd̄ prima illūinatio fidei fit in baptismo. vnde cū in ceteris sacramētis requirat aliqua deuotio hic sufficit sine obijce sola fides ꝓpter qd̄ eunucho querenti a philippo q̄s prohibet me baptizari respondit: Si credis ex toto corde licet actꝫ. viij. ca. Secundū est totalis īmersio. solent enim corpora que baptizantur non solum ablui: sed etiam in aqua totaliter immergi. sicut corpus christi in sepulchro fuit inclusum. cuius sepultura figura est submersionis isti⁹. sicut scribit apl̄us ad ro. vi. Consepulti em̄ sumus cū xp̄o per baptismū: vt in nouitate vite ambulemus. Tertiuꝫ est trine immersiōis replicatio. quia q̄ ba-

ptizatur tribus vicibus immergi solet sicut xp̄us tribus diebus latuit in sepulchro ad exemplū ione in ventre ceti latitātis per triduū Mat.xiiij. Quartum est crucis cōsignatio: que fit in iuocatione sancte trinitatis. quia baptismꝰ totā suā virtutē ⁊ efficatiā habet a passione xp̄i; pfluente aqua de xp̄i latere dormientis in cruce io.x. Ideo dicit paulus ad ro.vi. ꝙ quicunq; baptisati sumꝰ in xp̄o: in morte ipsius baptisati sumꝰ ⁊c.

XIII. articulus Tertiusdecimus articulus est. quot sunt istius sacramenti signacula. Dicit̄ aūt ꝙ ania sacramentū baptismi digne suscipiens consignat̄ quadruplici signaculo subordinate Et Primo signaculo caracteris distinguētis. quia in sacramento baptismi ſm.b.dio. de ecclesiastica ierarchia imprimit̄ caracter in ania: ⁊ est indelebilis forma. Scd̄o signaculo fidei illūinantis quia infunditur ei fides supernaturalis: sicut notat̄ in. iiij. sen. Tertio signaculo gratie acceptū facientis. quia cum omnia sacramenta noue legis conferant gratiaꝫ gratia baptismalis est potior effectꝰ istius sacramenti. Quarto signaculo innocentie decorantis. quia cum baptismus abluat omnia peccata vniuersal'r statuit pfectā ⁊ integram innocentiā. Et ista signacula ordine gradato se habent quantuꝫ ad remotionez. Primo quia perfecta ⁊ integra innocentia aufertur per peccatum venialis culpe. quia nullum peccatum veniale vel mortale secū patitur integra innocentia. ideo dicebat moyses domino exo.xxxij.ca. Nullus per se est innocēs apud te. Scd̄o gr̄a remouet̄ per peccatū cuiuslibet mortalis īiusticie quia licet gratia gratum faciēs non auferatur per peccatum veniale: tamen totaliter aufertur p mortale: ⁊ ideo dauid postq̄ lapsus fuerat in peccatum mortale: dicebat redde mihi letitiaꝫ salu.tui.

Tertio remouetur fides per solum peccatum perfidie. quia licet gratia per quodcunq; peccatum scꝫ mortale amittatur: tamen fides non amittitur. quantumcunq; mortaliter peccat̄ nisi sit peccatum contra fidem. quia licet fides stare possit cum iniusticia: non tamen cū pfidia sibi ꝯtraria de quibꝫ ostendit apl's ad thi.i. Fidelibus nihil est immūdum.

Quarto caracter qui est primum signaculum. per nullum enim peccatum deleri potest. vnde ipsum vocant theologi signum indelebile. alioquin si posset per peccatuꝫ deleri: oporteret ad eius reparationem baptismuꝫ iterari. cuius oppositum patuit. Istud signum est illud de quo habetur apoc.ix. qd̄ habēt homines a potestate demonuꝫ erepti in frontibus suis in superiori portione ratiōis ⁊c. Quartusdecimus articulus est. q̄lia sunt vel fuerunt baptismi miracula. XIIII. articl'us Dicit̄ aūt ꝙ in xp̄i baptismate fuerunt quattuor miracula ex quibus colligunt̄ circa sacramentum baptismi quattuor documenta. quoꝝ Primum miraculū fuit celi apertio. dum enim christus a iohanne baptisaretur: celi aperti sunt sup eum Math.iij Ex quo colligimꝰ documentum ꝙ in sacramento baptismi aperitur regeneratis ianua celi. ita ꝙ si tūc moriuntur statim euolant: cum per baptismum quilibet absoluatur a pena ⁊ a culpa. ſm premissa. Secundum fuit dei patris locutio. quia audita fuit vox patris loquentis ⁊ di. Hic est filius meus dilectus. ex quo colligitur documentum ꝙ quicunq; baptizati filij dei efficiuntur per adoptionem ſm illud qd̄ habetur Joh.i. Quotquot aūt receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri his ⁊c. Tertium fuit spūssancti ap̄ aritio. quia in colūbe specie spiritussanctꝰ descendit ⁊ mansit super christum ibidem. ex quo colligitur documentū ꝙ cuicunq; per baptismum regenerato conferunt̄ dona spiritussancti. quia sicut Johannes baptizauit tantū in aqua: ita p̄nunciauit xp̄i baptismuꝫ futuꝝ in spiritusancto. Luc.iij. dicendo. Ego baptiso vos in aqua: iste autem baptisabit vos spiritusancto. Quartum fuit supernaturalis motio. quia mox vt xp̄us fuit

baptizatus fuit impulsus supnaturali/
ter ad ingrediendū desertum. vt dicitur
Mat. i. ca. qr statim vt fuit baptisatus
spiritus impulit eum in desertuz. ex quo
colligitur documētum ꝙ illi qui sunt re
nati sacramento baptismi inclinant̄ sup
naturaliter ad opanduz bonū. ꝑm illud
apostoli Qui spiritu dei agūt̄ hij filij di
XV. arti sunt ad ro. viij. ca. Quintusdecimus
culus. articulus est qualia sunt gratie baptis/
malis p̄conia. et dicitur ꝙ q̄nq; quorum
Primum est ꝙ gratia illa habet con/
iunctam virginitatez anime. quia sicut
virginitas constat in nō fuisse carne cor/
ruptam: ita spiritualis virginitas con/
sistit in eo ꝙ est animam postq̄ renata
est non fuisse infectam. et illud sibi non
conuenit nisi quamdiu conseruatur gra
B tia baptismalis sine labe peccati morta/
lis ipsam totam obruentem. Et ista vir/
ginitas est multo p̄ciosior q̄ corporalis
quanto natura est magis digna. quem/
admodum virginitas hominum precel
lit virginitatem brutoꝝ. Et ꝑm illam di
cit. b. Hiero. ꝙ semp est angelis cogna/
ta virginitas. quia natura eoꝝ nunq̄ fu
it peccato īfecta. Scdm est ꝙ ista gra
tia habet annexam sibi stabilitatem.
quia quādo est aliquis hostis qui timet
nimium superari: non ita audet inuade/
re illum qui nunq̄ fuit superatus: sicut
illum qui quādoq; fuit victus cuius ex/
pertus est infirmitatem. inimicus autē
noster propter superbiam suā nimiā ita
timet supari. vt sententia fuerit patrum
antiquoꝝ. vt semel victus de aliquo nū/
q̄ de eodem temptaret. Et ideo qr exn̄s
in gratia baptismali. non dum fuit supa
tus: timet ipsum hostis impugnare: ne
succūbat. ⁊ ita stat firmus. vt dicit beat⁹
Ja. in canonica sua. Resistite diabolo et
fugiet a vobis. Tertiū est ꝙ ista gra/
tia habet sibi annexā facilitatem. quia q̄
cunq; per peccatum mortale gratiā illā
amisit: pronitatem ad malū ex actu pec/
candi acquisiuit cum ex multis actibus
praui habitus generent̄ inclinantes ad
malum. ⁊ quia habens gratiā baptisma
lem taliter nō peccauit: nec ꝑ conseq̄ns
acquisiuit talē inclinationē: iō facilius
operatur opus bonū sine resistentia ha/
bitus viciosi. vnd̄ deprauatis ꝓpter ma
lam consuetudinez dicit̄ Hiere. xiij. Si
mutare pōt ethiops pellem suā aut par/
dus varietatem suā: ita ⁊ vos potestis
benefacere cū didiceritꝫ malū. Quar VIII. ar
tum est ꝙ ista gratia habet secū annexā ticulus
securitatem pro eo ꝙ quilibet potest esse
certior de gr̄a baptismali: si postea non
est sibi cōscius de peccato mortali q̄ de
gratia penitētiali. ꝓpter hoc in sacramē
to baptismi sine omi cōtritione infundi
tur gratia. dum tamen nō ponat obijcez
In sacramēto vero pnīe attritio ⁊ cōtri F
tio requirunt̄: de quib⁹ nō pōt ita certu/
dinaliter sciri quando sunt sufficientia.
et ideo beatus Job qui gr̄am primā ser
uauerat: que nunc est baptismalis de ip/
sa securus exn̄s dicebat: Non rep̄hendit
me cor meū in omni vita mea. xxvij. ca.
Quintū preconiū est ꝙ ista gr̄a habet
felicitatem sibi annexā ⁊ debitā spālem
quia si virginibus ꝓmittit̄ aureola ꝑm
integritatem carnis cōcomitāte ꝯsensu
mentis. qr ꝓpositu castitatis nunq̄ fre
gerunt multomagis debet̄ illis q̄ casti/
tatis mentalis ⁊ spūalis sigillū nunq̄
amiserunt. cum virginitas anime sit no
bilior. sicut corruptio peior. vnde virgini
tas anime beati Job de qua dictuz fuit:
qui tamen non fuit virgo. ꝑm corpus iu
ste prefertur virginitati Jo. euangeliste
qui virgo exn̄s in corpore in xp̄i passione
dicit̄ peccasse mortaliter ⁊ per cōsequēs
spūalem amisisse virginitatē. Et ideo il/
lis magis debet̄ aureola quantū ad istd̄
Et de istis virginibus dicit̄ apoc. iij. ꝙ
non inquinauerunt vestimenta sua. qui
bus in baptismo fuerāt decorati. Et iō
ambulabunt mecū in alb: qr digni sunt.
Sextusdecimus articulus est. quare
xp̄us fuit baptisatus. Dr̄ autem ꝙ solēt XVI. ar
assignari quinq; rationes. quarum est. ticulus
Prima vt exemplum nobis daret quia E
in moralibus magis mouēt facta q̄ ver
ba. vnde dicit apostolus. i. coꝝ. iiij. Non

enim in sermone est regnum dei: sed in virtute. z ideo christus vt ceteros inclinaret efficatius ad sacramentum baptismi percipiendum: voluit ipse baptisari

Secunda est vt equitatem ostenderet quia iusticie ratio exigit q̄ quādo quis ius in alterum statuerit ipse eodem iure vratur. Et per istam rationem condemnauit nathan. dō. ij. R. xij. cum proposuit iudicium. Et quia christus istam legem p̄o omnibus instituere voluit. iccirco in seipso p̄m equitatis regulam sumpsit. Tertia est vt humilitatem doceret: quia cum baptisans sit superior baptisato tanq̄ patrinus z pater spiritualis: christus in hoc q̄ a iohanne suscepit baptismuz humiliauit se. ideo iohānes baptista dicebat illud Mat. iij. recusans christi ad se humiliationem. Ego a te debeo baptisari: z tu venis ad me? z tō christus subiecit se suo iferiori quod est gradus sūmus humilitatis. Quarta est: vt nobis conformis esset. si enim iudeis voluit se conformare in circumcisione vt non esset dissimilis patribus: multomagis christianis in baptismo. quorum est princeps exercitus. vnde dicit apostolus ad heb. ij. q̄ xp̄s debuit fratribus per omnia assimilari vt misericors fieret z c̄. Quinta est vt christus sanctificaret aquas. sicut enim suo sanguine sanctificauit crucem et mundum ita ex contactu mundissime carnis sue sanctificauit aquas: z tribuit eis virtutem regeneratiuaz. Et p̄o ista sanctificatione dicit ysa. xij. Hauretis aquas de fontibus saluatoris. i. a saluatore sancti ficatis. Decimusseptimus articulus est. qualiter christus fuit baptisatus. circa quem articulū ponunt quattuor virtutes principales. quarum Prima est q̄ xp̄us non videt fuisse baptizatus in in forma baptismi quaz tenet moderna ecclesia. q̄ illa forma fuit instituta Mar. vltimo post christi resurrectionem: z ista non vtebatur io. baptista cum sui baptisati rebaptisarentur. Secunda est q̄ christus nō fuit baptisatus in forma baptismi quam tenuit ecclesia primitiua. quia illa fuit in nomine iesu christi: vt habetur. actz. x. sicut nunc fit in nomine patris z filij z spiritussancti. Et ideo nō videtur conueniens q̄ christus baptisaretur in nomine iesu christi. Tertia ē q̄ christus non fuit baptisatus in forma baptismi Johannis cōmuni. quia sicut colligitur ex euangelio z dicunt sancti cōmuniter q̄ bea. ioh. baptista in nomine venturi baptisabat non est aūt verisimile q̄ christus baptisaretur in nomine sui ipsius venturi post cū iam venerat Vnde sicut requiritur distinctio inter baptizantem z baptisatuz vt nullus possit baptisare seipsum: ita videtur requiri necessario inter baptisatum et eum in quo nomine baptizatur. sicut inter principium a quo z effectum. Quarta veritas est q̄ christus fuit baptisatus sub aliqua forma speciali diuinitus reuelata beato iohanni: quia si fuisset baptizatus sine vlla forma: tunc fuisset pura ablutio. z non sacramentum cuius oppositum dicit beatus Ambrosius. et si ibi fuit aliqua forma verborū oporteret p̄m premissa q̄ fuerit specialis cum scōm p̄dicta alie fuerint excluse que sunt communes: que autem fuerit ista videtur cōmuniter ignorari. Sed oritur dubiū quia si christus non fuit p̄m eandem formam baptisatus vt ceteri christiani: cū circūcisus fuerit sicut ceteri iudei magis ergo voluit assimilari ipsis q̄ nobis contra premissa nec tunc dedit exemplū.

XVII. articulus

Dicitur autem q̄ licet non fuerit eadem forma transiens: fuit tamen eiusdē rationis res sacramenti permanens scz; caracter. quia eiusdez rationis creditur infusus christo z ceteris xp̄ianis. vt idez signuz sit ducis z exercitus. Et forte caracter fuit alterius rationis in iudeis.

Ad argumentum factuz in principio questionis. Dicitur q̄ modo perfectiori christus suscepit baptismuz. q̄ ipsum p̄cepit alijs aut docuit. Et istud sufficit immo superbabundat z c̄.

In festo sancte Agnetis virginis et martyris. Sermo.

Enerunt nuptie

agni ⁊ vxor p̄parauit se apoc. i.ca. Ad cuius verbi declarationem est intelligendum ꝙ qñ aliqđ matrimoniũ cõtrahit̄ circa puellaꝫ que desponsat̄ ꝯtingunt quattuor mutatio-
E nes quarũ.s. Prima est: qꝛ talis puella a ꝓprijs parẽtibus sequestrat̄. qꝛ desinit esse in potestate ꝑntuꝫ. et incipit esse in ptãte viri. sicut docet̄ in diuĩa scriptura numeroꝝ. iij. vbi dicit̄ ꝙ puella q̄ꝫdiu est in domo p̄na votuꝫ eius est in ptãte p̄ris. si aũt nupta fuerit est ei⁹ votum in ptãte viri: ⁊ nõ p̄ris. Scđa est. qꝛ alijs ꝑentibus copulat̄ quia ex tali desponsatione contrahit affinitatẽ cũ ꝑentib⁹ viri. ita ꝙ cũ eis cõtrahere non valeat ꝑm aliq̊s gradus vt docet scriptura diuina leuit̄. xviij. ca. Homo ad ꝓximã sui nõ accedet vt reuelet turpitudinẽ eius ⁊ infra. Nec accedas ad vxorẽ eius q̄ tibi affinitate ꝯiungit̄. Tertia est. qꝛ tal' puella a ꝓpria nobilitate expoliat̄. Cui⁹ rõ est mutatio ꝑsone eo ꝙ a ꝓprijs parẽtib⁹ sequestrat̄. vnde si filia regis plebeio nubat nobilitate regia p̄uat̄. vñ scribit̄ leuiti. xxij ꝙ filia sacerdotis nupta cuicunqꝫ de populo fuerit: de his que sanctificata sunt ⁊ de p̄mitijs nõ vescet̄. Quarta ẽ qꝛ talis puella ad aliã dignitatẽ assumitur. quia viri ꝑentib⁹ copulat̄. vñ si filia ignobilis nubat regi vel filio regis assumit̄ ad regiã maiestatẽ. sicut patuit ĩ hester quã rex assuer⁹ voluit esse reginã cũ esset de hũilibus ꝑentibus nata. Hester ij. Amauit eam rex plusq̄ꝫ oẽs mulieres habuitqꝫ gratiã corã eo sup̄ om̄es mlieres ⁊ posuit diadema regni in capite ei⁹ ⁊c. ⁊ tñ fuit de hũili ꝑentela. Istis autem p̄missis. q. quattuor p̄ambulis: seq̄tur vna ratio. que in diuina scriptura inuenitur exp̄ssa. ⁊ est ꝙ qñ aliqđ m̄rimoniũ cõtrahit̄ puella a viri cognatione nũcupat̄. vnde. ys. iiij. Mulieres septẽ app̄hendent virũ vnũ in die illa di. panẽ nostrũ comedem⁹ ⁊c. Et sequit̄: tm̄modo inuocet̄ nomẽ tuũ sup̄ nos. Et qꝛ in isto sacro matrimonio in q̊ dei filius beate Agneti fuit despõsat⁹ spõsus fuit agn⁹. iccirco decuit vt in nuptijs istis virgo illa diceret̄ Agnes ab agno. q. cognominata a suo sponso. Et ideo ad istius virginis cõmendationẽ ⁊ cognomen declarandũ cõuenienter assumit̄ verbũ istud Venerũt ⁊c. Sed attendendũ est. ꝙ ad nuptiaꝝ bene esse duo requirunt̄ p̄ncipaliter. s. Primo ꝙ ꝑsona sponse sit p̄ciosis iocalibus ornata. Scđo ꝙ ꝑsona sponsi sit dignis natalib⁹ illustrata Et qꝛ in p̄senti matrimonio p̄mo ꝑsona spõsi fuit illustrata nobilib⁹ natalib⁹. iõ p̄mittit̄ Venerunt. Iste q̄ꝓpe agnus est eterni dei filius de quo dicit̄ apoc. v. Dignus est agnus qui occisus est: accipere potestatẽ virtutẽ deitatẽ sapientiã honorem fortitudinẽ gl'iam ⁊ benedictionez Scđo q̄a ꝑsona sponse. s. beate agnetis fuit adornata p̄ciosis iocalib⁹. Et ideo sequit̄. Et vxor eius ⁊c. ꝓ qua vxore, põt accipi illud apoc. xxi di. angelo ad b. iohannẽ Veni ostendã tibi sponsã vxorez agni. Ubi est intelligendum ꝙ hic facit differentiã inter sponsã ⁊ vxorẽ agni alioq̄n faceret nugationẽ. cuꝫ dicit sponsam vxorem. qꝛ sponsa dicit̄ qñ matrimonium est iniciatũ sed vxor qñ est cõsumatum. Matrimoniũ aũt iniciat̄ ꝑ animorum cõsensum: sed cõsumat̄ ꝑ corporuꝫ associationẽ. Nũc aũt beatissima agnes non solũ fuit sponsa agni ꝑ votum virginitatis emissum. sed etiã fuit vxor. quia post votum virginitatis corꝑi xp̄i fuit associata. vnde sicut refert btũs Amb. Jaꝫ corꝑi meo corpus eius sociatũ est. ⁊ sanguis eius ornauit genas meas. anulo suo subarrauit me ⁊c. Circa p̄maꝫ ꝑtem thematis cũ dr̄ Venerunt nuptie ⁊c. Est intelligendum ꝙ septẽ nuptie illius agni describunt̄ in sacra scriptura.

Prime nuptie sunt iste in q̄bus mat̄ domini cũ ioseph fuit associata Mat. i. Cum esset inq̄t desponsata. ⁊c. Iste aũt nuptie dicunt̄ agni non ꝙ ex ipsis fuerit I. nuptie.

xp̄i generatio in se facta. sz quia quo ad
homines ex ipsis fuit generatio honesta
A xp̄i. vnde Amb. sup Luc. tangit quinq;
rōnes quare isti agno nuptie celebrate
fuerunt. quarum Prima fuit qr xp̄us
sicut fidelis magis voluit apud infide/
les suam natiuitatē manifestare q. s. na/
tus fuerit p ꝓpagationē q̄ matris casti
tatem violare q si mater cōcepisset po/
tuisset p fornicationē diffamari: si nō de
sponsata peperisset. vnde dicit. Maluit
aliquos de suo ortu: q̄ de matris pudo/
re dubitare: nec putauit ortus sui fidem
matris iniurijs astruendam ꝛc. vsq; ad
apicem fecunditas. Scda fuit. qa nō
decuit vt mulieribus infamibus mater
domini foret ī exemplū. vñ dicit sic: Nō
decuit virginibus sinistra opinione vi/
uentibus excusationis velamē relinqui:
q infamata mater domini videretur.

Tertia est qr testimoniū ioseph spon
si erat sufficientissimū ꝓ virginis casti/
tate cū ipse nutriret filium quez sciebat
se nō genuisse. qd nō fecisset: nisi matris
castitatē nouisset. vnde dicit sic Quoni/
am locupletior testis castitatꝫ extitit ma
ritus: qui posset dolore iniurie vindica/
re obproprium: si cognouisset violatum
sacramentum. Quarta ratio est. quia
docuit malis hominibus velamen excu
satiōis auferri: ne se possent excusare de
christi persecutiōe. vnde dicit sic. Quid
iudeis: quid herodi posset ascribi si na/
tum ex adulterio persequi viderentur.

Quinta ratio est vt diabol⁹ deciperet.
circa istud mysterium sicut primo dece
perat qui partum innupte virginis po/
tuisset habere suspectuz vnde dicit q nō
mediocris causa fuit fallendi principez
II. nu/ptie. mundi ꝛc. Secunde nuptie sunt in q̄
bus natura humana fuit verbo copula/
ta: de quibus ꝑm expositionez beati gre
gorij ītelligitur qd scribitur Mat. xxij.
Simile est regnum celoꝝ homini regi
B qui fecit nuptias filio suo ꝛc. Intelli/
gendum est tamen q sacramentū incar/
nationis xp̄i de quo nūc agitur recte nu
ptijs comparatur ratione quadruplici.

quarū scz Prima est qr vinculū ma/
trimoniale est vinculū vnionis maximū
inter vniones humanas. Unde excedit
vinculum vnionis patris ꝛ matris cum
prole di. scriptura geñ. ij. Ob quā causā
dimittet homo patrem ꝛ matrem ꝛc. qd
dictum replicat saluator in euangelio.
ita vinculum vnionis verbi cuz natura
humana sibi desponsata est supremum
inter vincula cuncta creata qd be. Ber.
inducit di. q ista vnio tenet a ratione in
ter omnes vniones citra illam qua vni
untur tres persone in vna natura diui/
na. Scda est quia sicut nuptie fiunt ī/
ter principes post longam dissensionem
vt pax possit firmius reformari. vn/
de vulgo dicitur q bella principum va/
ticinantur connubia: ita ista sacra vnio
fuit facta ad pacem firmandā inter deū
ꝛ homines: qui fuerant adinuicem di/
scordes. ideo dicit apl's. ad ephe. ij. q ip/
se est pax nostra que fecit vtraq; vnum.
scz natura vtraq; vnita in eodem suppo
sito. Tertia est. quia sicut nuptie pro
curātur affectuose ꝛ sollicite puellis no
bilib⁹ a parentibus ꝛ fratribus: quādo
habent desponsari regibus. quia in hoc
honorant̄: ditant̄ ꝛ extollunt̄. ita iste nu/
ptie fuerunt a sanctis angelis diligētis/
sime ꝓcurate. sicut patz Luc. i. loquente
angelo ad domini matrem. Isti autē
angeli in hac desponsatiōe sublimati fu/
erūt. quia sunt fratres germani animaꝝ
ratiōalium que ab eodem patre sunt ꝓ/
ducte. ꝛ eadem matre spirituali ad eius
imaginem facte. Et ideo quando anīa
rationalis christi fuit verbo vnita: tunc
soror eorum extitit desponsata ꝛ non mi
rum si de hoc gaudebant Luc. ij. Facta
est cum angelo multitudo militie cele/
stis laudantium ꝛ di. gl'ia in altissimis.

Quarta est quia sicut in nuptijs pre/
paratur cibus pro sponsa quāto fieri po
test delectabilis: vt eius animus allicia
tur ad sponsi complacentiam: ita in ista
benedicta incarnatione maxime vt ani/
ma xp̄i fuit verbo despōsata per vnionē
ypostaticam fuit fruitione diuine essen/

tie glorificata perfecta visione sicut dicit propheta dauid. Saciabor cum apparuerit gloria tua. Tertie nuptie sunt in quibus persona agni fuit manifesta-
III. nuptie. ta de quibus habetur Joh. ij. ca. Et die tertia facte sunt nuptie in chana galilee ꝛc. Iste aũt dicuntur nuptie agni qa ibi agnus manifestauit gloriã suã. vt habek ibidem. In quibus nuptijs sponsa dicit fuisse Maria magdalena. ꝛ spõsus Jo. euangelista. Dicit aũt b. Hiero. q̃ xp̃us vocauit eum de nuptijs volentẽ nubere Hec istud derogat eius virginitati. qa mater domini dedit consensum in sponsum: sine ꝓginitatis diminutiõe. in mẽte dando consensum in matrimoniale vinculũ et non matrimonialem actum. Et sic de beato Johanne credi põt. immo cessit matrimoniũ istius in virginitatis laudẽ. quia virginitas per se sumpta est virtus pura. sed si cõiungatur sacramento fit consecrata. Intelligendum, est tamen q̃ in diuina scriptura inueniuntur quattuor virginitates consecrate. require supra in sermo. b. io. euangeliste sermone. Dilectus meus articu-
IIII. nuptie. lo. v. Quarte nuptie fuerunt ꝛ sunt ille in quibus anima fidelis xp̃o efficitur coniugata. Iste aũt nuptie fuerunt per incentiuum amorem christi sponsi ꝛ anime sponse se mutuo desiderantium. de quibus ad litteram loquitur Johãnes in apoc. vltimo ca. Sponsus ꝛ sponsa dicunt veni scilicet pro reciproco ꝛ intenso desiderio copulandi. Intelligendum est tamen q̃ istud matrimoniũ in sacramẽto baptismi primo iniciatur. quia est sacramentuz fidei. vnde dicit propheta osee. ij. Desponsabo te mihi in fide ꝛc.

Scõo consumatur in diuina eucharistia vbi corpa coniugam copulank. sicut dicit dominus in iohanne. vi. Qui manducat meã carnem in me manet et ego in eo. Tertio quandoq̃ repudiak̃ pro pter lapsum peccati mortalis. quia causa fornicationis licet repudiare vxorem: sicut dicit dominus in euangelio Mat. xix. Dico aũt vobis q̃ quicunq̃ dimiserit vxorem suam: nisi ob fornicationem ꝛ aliaz duxerit mechak. quasi dicat licz dimittere quando fornicatur. immo nõ licet eam tenere. ſm sententiam sapientum quam b. Augu induxit in libro. retractationum. ꝛ quia etiaz peccatũ mortale est spiritualis fornicatio cũ sit auersio a vero sponso ꝛ cõuersio ad bona cõmutabilia cum quibus anima voluntarie iuncta adulteratur. ideo in tali actu anima desponsata a christo repudiatur. leuitz. ij. Si mechat⁹ fuerit quis cũ vxore alterius ꝛ adulteriũ perpetrauerit cũ coniuge proximi sui morte moriatur.

Quarto reconciliatur: ꝛ hoc per sacramentum penitentie in quo anima reuertitur ad verum sponsum. vnde talẽ spõsam alloquens dominus Hiere. iij. cap. dicit. Tu aũt fornicata es cũ amatoribꝫ multis: verumtamen reuertere ad me et scõo suscipiã te dicit dominus. Sz attendenduz est q̃ solum ille anime istõ matrimoniũ impolluꝛum seruant integrum que pmanẽt in innocentia baptismali. qz nũq̃ ibi iteruenit diuortiũ pcti mortalis. ꝛ ideo iste spõse secure sunt. et in talibus est perfectus celibatus anime in sua virginitate permanenti: qui perditus nunq̃ recuperak. sicut nec baptismus iteratur. Et nulla anima virgo est nisi que permanet in gratia baptismali ꝛ istud donum est ab illo sponso. Et iõ dicit ei sponsa Hiere. iij. Pater meus es tu dux virginitatis mee ꝛc. Quinte
V. nuptie. nuptie agni sunt ille in quibus mulier intacta efficit consecrata per virginitatis votum ipsa manifestata. ꝛ tales sunt que semper concomitãtur agnum: virgines enim sunt ꝛ sequuntur quocunq̃ ierit. vt habetur apoc. xiiij. De quib⁹ nuptijs accipit ecclesia istud dictum apostoli. i. cor. xj. Desponsabi vos vni viro ꝛc.

Ad hec vt mulier aliqua sit ad istas nuptias ydonea summe requiritur. q̃ in mente ꝛ in corpe sit castissima. Et qz beatissima agnes illa virtute floruit, iccirco vna de principalibus spõsis agni fuit et ex diuina prouidentia sic numerata.

Intelligendum est tamen q̄ ista virtus castitatis militat contra passionem concupiscentie carnalis quadrupliciter

E Primo militant aliqui sic contra passiones. vt nec superari possint nec superare: donec manent in continua lucta: z donec sponte passio discedat z tales perseuerantes dicuntur. quia nec cadunt nec vincuntur. Bat. xxiij. Qui perseuerauit vsq̄ in finem hic saluus erit. Secundo aliqui sic militant q̄ diu pugnāt z tandem vincunt. sed cum difficultate z isti dicuntur continentes: dicente apostolo. i. co. ix. Sic pugno nō quasi aerē verberans: sed castigo corpus meum. et Job. vij. Militia est vita hominis sup terram. Tertio aliqui sic militant q̄ faciliter illas passiones vincunt z confestim surgunt ad modum fortium bellatorum. z isti dicuntur temperati: quia p seuerantes vincunt eas vt patet. de Johanne bapti. in puericia incipiēte: iuxta illud Antra deserti teneris sub annis tē Et Samuel. i. R. xij. dicit Samuel ego senui z incanui itaq̄ conuersatus coram vobis ab adolescentia mea vsq̄ ad hāc diez: ecce presto sum loquimini de me coram domino. quasi dicat suz sine macula. Quarto aliqui qui sic militant: q̄ habent ita domitas illas passiones: vt insurgere non presumant contra iudicium rationis: sicut populus infirmus q̄ est subiugatus a fortitudine principis: z tales sunt impassibiles ad modum angelorum. De quibus ad heb. ij. Sancti per fidē vicerunt regna. operati sunt iusticiam. adepti sunt repromissiones. obturauerunt oza leonum. extinxerunt impetum ignis. effugauerūt aciem gladij. conualuerūt de infirmitate: fortes facti sunt in bello. Ideo dicuntur habere virtutem heroicaz que dicitur diuina quā habētes magis dicunt filij dei q̄ homi/num. sicut Cyprianus dixit de hectore: de qua virtute loquit. b. Dyo. in epistola ad Johannē euangelistā qui eaz fuerat consecutus. Et secundum istam virtutez heroicā beatissima Agnes militauit contra passiones concupiscentie: vt omnino impassibilis foret dicēs Discede a me pabulū mortis: z ideo decuit vt xp̄o fieret desponsata in gratia excellenti: vñ dicebat: Ipsi sum desponsata cui angeli seruiunt. Sed attendendum est q̄ q̄t tuor modis homines male se habent circa istas passiones. Alij enim diu resistunt: sed finaliter nō pmanent. Lu. viij cap̄. Hi sunt qui audiunt: deinde venit diabolus z tollit verbū de corde eoz ne credētes salui fiāt z isti dicunt inpseuerantes q̄ finaliter nō pseuerant. Alij F cito vincuntur vehementia passiōis: nō tamē sine resistentia z isti dicunt incontinentes Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum z spiritus aduersus carnē.

Aliqui aūt vt insurgit passio sequuntur eam sine vlla resistentia z isti dicuntur intemperati ex malo habitu. Gal. v. Qui talia agūt regnū dei nō conseq̄nt.

Aliqui aūt passiones non expectant: sed ipsas insequunt z desiderāt: sicut sapiens dicit de spadone complectente virginē z suspirāte Et ptz etiā de sodomis Gen. xix. qñ vim faciebāt Lothvehemētissime iamq̄ ꝑpe erat vt infringerēt fores z tales vocant bestiales: z tale vitiū dicitur bestialitas: cōtrariū. s. virtuti heroice: q̄ sicut ista virt⁹ excedit bonitatē humanam z imitatur diuinā. ita istō vicium transcendit vicium hominuz z etiam vltra maliciam bestiarum. p quo vicio potest accipi illud eccli. xi. In corde meo dixi de filijs hoim: vt ꝓbaret eos de⁹ esse similes bestijs sicut dicit in libro Macha. ij. ca. iiij. de Menelao: qui habebat animū fere belue z crudelis tyrānni. Sexte nuptie agni sunt ille in qui VI. nuptie. bus sancta mater ecclesia fuit xp̄o vnita: de qua vnione loquit⁹ apl̄us ad heb. v. dum loqueretur de sacramento matrimonij in terrestri paradiso instituto: Sacramentum aūt hoc magnū est. ego aūt dico in xp̄o z in ecclesia: quia. s. ista matrimonialis cōiunctio que fuit in paradiso instituta. de qua loquit⁹ apostol⁹ fuit signum vnionis xp̄i cum ecclesia.

Intelligendum est tamē ꝙ connubiū status innocentie fuit signum coniunctionis xp̄i cum ecclesia coniuncti ratione quarum Prima est quia sicut in statu innocentie nō fuit bigamia: vnde prim⁹ bigamus fuit lamech maledictus: ita ⁊ xp̄us nunq̄ contraxit nisi cum ecclesia. Et in signuz huius nō admittunt̄ bigami ad ordines sacros ⁊ ecclesiasticos.

Secūda est qnia sicut in illo statu erat matrimoniuū indissolubile, ꝑ eo ꝙ verū matrimonium dissolui non pōt nisi per mortē alteri⁹ coniugū ⁊ tūc nullus mortuus fuisset ⁊ ita mr̄imoniū xp̄i ⁊ eccl̄ie est oīo indissolubile. Tertia rō est q̄a sicut ibi cōcepissent mr̄es sine sue virginitatis corruptiōe: ita nūc eccl̄ia de xp̄o ꝯcipit filios spūaliter sine sue integritatis remissiōe: ꝙ aūt sine corruptiōe cōcepissent declarat Aug. de ci. dei. Quarta ratio est qꝛ sicut ibi sine dolore ⁊ violētia pepissent, ꝑ eo ꝙ dolor ē pena peccati in ꝑtu. gen̄. iij. In dolore paries filios tuos: ita nūc eccl̄ia de xp̄o spūaliter filios parit delectabilt̄ qꝛ ꝑ charitatē Quinta ratio est qꝛ sicut in statu innocentie sꝑ masculi fuissent et femine pares, ꝑ eo ꝙ om̄es cōtraxissent sine bigamia: vt dicit Aug. vbi supra: ita in generatione xp̄i ⁊ eccl̄ie nō sunt dispares masculi et femine in merito et sexu sicut nec in merito. quia dicit apostolus. ad Gal̄. iij. Non est mascul⁹ neq̄ femina, omnes em̄ vos vnuz estis in xp̄o iesu Sexta q̄a sicut ibi nō fuissent nisi p̄destinati: qꝛ ibi nullus fuisset damnat⁹. ita nullus hic generatur nisi deo acceptus fuerit. Septie nuptie agni sunt ille in quib⁹ celestis patria in fine mūdi erit ipsi agno eternal̄r ordinata de quib⁹ loquit̄ saluator. matt. xxij. Simile est regnū ce. hoī q̄ fecit nup. fi. suo. Iste q̄ꝑpe nuptie filij regis eterni sunt facte qꝛ totalis celestis ierarchia tā q̄ vero sponso est eternaliter coniugata.

VII. nuptie.

Intelligendū tamē est. ꝙ ista finalis vnio totius celestis ierarchie cuz agno appellant̄ nuptie xp̄i quadruplici rōne.

Primo qꝛ in nuptijs p̄ciosa, cibaria p̄parātur ita hic fercula p̄ciosissima appo nuntur. scilicz diuina supposita. quia ꝑm bea. Aug. res quibus sancti fruunt̄ sunt ille que beatos nos faciunt: sicut pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus. nec erit ibi alius cibus quo fruantur: nisi diuina essentia.

Secundo quia sicut in nuptijs commensales appositis cibarijs corporaliter reficiuntur: ita hic istis preciosis dapibus saturabuntur. cum enim infinita sit fames intellectus creati et voluntatis: vt non possint per aliquod bonum creatum saturari: tamen isti per bonuz infinitum saturantur: vt dicit propheta in psalmo. Saciabor cū ap. ⁊c̄. Tertio. quia sicut in nuptijs inebriantur. vt supponebat architriclinus Johānis. ij. Omnis homo bonum vinum ponit: et cum inebrietati fuerint tunc id quod deterius est: ita illic sancti erunt deitate absorpti voluptate incomparabili: vt quasi ebrij prioꝝ non recordentur nisi ascendant super cor. ps̄. Inebriabuntur ab vbertate domus tue ⁊ torrente voluptatis tue potabis eos. Quarto quia sicut filij presente sponso nullatenus in aliquo molestātur: sicut dicitur in apoc. xxi. Et absterget deus omnem lacrimā ob oculis eorum: ⁊ mors vltra non erit: neq̄ luctus neq̄ clamor neq̄ dolor erit vltra que prima abierunt. ⁊ dixit qui sedebat in throno: Ecce noua facio om̄ia: ita sancti in illo conuiuio nuptiali propter presentiam spōsi omnimoda carebunt inedia. Ideo dicebat scilicet angelus beato Johanni apoc. xix. Beati qui ad cenam nuptiarum vocati sunt agni benedicti. Quarum nuptiaruz nos participes faciat iesus christus dei ⁊ virginis filius Amen.

In festo sctōꝝ Anastasij ⁊ Vincētij.

Ecest victoria q̄

vicit mundū fides nr̄a. i. ioh. v. ca. Quia beatus Vincentius ꝑm exigentiam sui nomis martyrij palmaz p̄ ceteris victorie aggress⁹ est. iō ad laudē ip̄i⁹ ꝯuenient̄ assumit̄ istō v̄bū

Hec est victoria ⁊c. In quo beatus iohannes euangelista. Primo introducit huius causam vel formam exemplarem cū premittit hec est victoria. Secundo huius victorie efficatiam virtualem cuz subdit: que vincit. Tertio huius victorie causam primordialem cum adiungit fides nostra. Primo huius victorie causam exaltantē. quia ista victoriam nō habuit be. Vincentius a se: sed a deo qui dat cui vult ⁊ quando placet dignis victoriaz vt patet. i. Bacha. x. ca. de ionatha q̄ fuit multū honorat⁹ a rege alexādro. quia per eum devicerat regem demetrium. ideo dicit vbi supra. Et magnificauit eum rex scripsit eum inter amicos primos: ⁊ posuit cuz ducē et principem principatus: ⁊ reuersus est ionathas in hierusalem cuz pace ⁊ letitia. Secundo huius victorie efficatiam virtualē. hanc efficaciā describit b. paulus ad heb. xj. ca. di. Sancti per fidem vicerunt regna: operati sunt iusticiam: adepti sunt repromissiones: obturauerunt ora leonum: extinxerunt impetū ignis: effugauerunt aciem gladij: cōualuerunt de infirmitate: fortes facti sunt in bello. quia ibidez dicit supra Impossibile est sine fide placere deo. Tertio hui⁹ victorie causam primordialē. Hec est ista via que ducit ad vitam que ē causa primordialis ⁊ finalis omniū nostroz actuū. Aug. Fides ceteris virtutibus lumen fidei ministrat Mat. ix. cap. Fides tua te saluū fecit di. ergo Hec est victoria que vincit mundum fides nostra.

Circa istam victoriam sunt duo principaliter inquirenda et Primum est: quomodo hec victoria fuit in sacra scriptura mirabiliter figurata vel exaltata.

Secundum est qualiter ista victoria est in patria mirabiliter premiata.

Quantum ad primum inducuntur plures victorie in veteri testamento quibus beati Vincentij fuit victoria figurata: quibus alie septem victorie in nouo correspondent quarum B Prima fuit victoria abrae gen. xiiij. quando vicit quattuor reges scilicet chodorlaomor regē elamitarum ⁊ thadal regem gentiū ⁊ amraphel regem sennar ⁊ arioth regem pōti ⁊ liberauit loth nepotem suum: obtulitq̄ pro eo melchisedech rex salem sacrificium. Iste abraam qui fuit pater fidei nostre fm apostolum figurat beatum Vincentium per quem fides christiana fuit singulariter in hyspania generata. Item vicit primo scilicet regē elamitarum: qui interpretatur rex seculi mundana contemptēdo. quia a iuuētute cuncta que habuit pro christo reliquit. Secundo regem thadal qui interpretatur appendens. quia appensio aculei crudelissima ipsum a fidei proposito non mutauit. Tertio regem sennaar qui dicitur rex fetoris quia propter sue puritatis castimoniaz fuit leuita ad huc iuuenis ordinatus. Quarto regem ponti qui dicitur rex inclinationis quam incurrimus per accidiam. quia perseuerantia boni operis adeo excluserat ab eo desidiam. vt non tantum nō fugeret persequentes: sed eos insequi videretur. vnde dicebat episcopo valerio: Quid tu sub murmure mansuetozum verbozum superbum alloqueris? exclama potius ⁊ increpa istum infidelem vt contrita rabies que contra deum suum clamat: ipa vocis auctoritate frangatur

Contra istos quattuor reges debent clerici dimicare vt Primū vincant p cōtemptū voluptates mūdanoz in effectu: aut saltem in affectu. si quis enim diligit mundum: non est charitas patris in eo. vt ait iob. in canonica. i. cap. ij Quia omne quod est in mundo aut est concupiscentia carnis ⁊c. Secundū vincant per patientiam. dum inferunt mala temporalia quia christus cum maledicereture non maledicebat ⁊ cum pateretur non cōminabatur vt ait beatus petrus in canonica. i. cap. ij. Tertium vincant per castimoniam non solum ab illicitis actibus: sed etiam ab illicitis affectibus ⁊ aspectibus abstinendo. ꝺa sicut in triumphante ecclesia virgines

semper agnum sequũtur quocunq; ierit ita in ecclesia militante non debent nisi homines castiesse de christi sorte. Unde clerici sunt hodie pro leuitis ve. testamenti quorum pater carnalitatis viciũ gladio vindicauit in siccimis. Quartum vincant per latriam qua erigimur circa ista que pertinent ad cultum diuinum que est potissima omnium virtutũ moralium. Ista virtus licet sit omibus cõmunis: tamen clericis est magis propria. quia mediantibus ipsis ministrantur illa que pertinent ad cultũ diuinum de qua est primum mandatũ Mat. xxij. ca. Diliges dominũ deum tuuz ex toto corde tuo. de hac virtute est primũ legis preceptũ. s. Dominnm deũ tuum adorabis ꝛc. tanto em̃ ipsa est nobilior: quanto vitium sibi oppositum. s. ydolatria est peior. Scda victoria fuit Moysi q̃ndo vicit amalech. exod. xvij. tenẽdo virgam dei in manu sua: per virtutem orationis. ideo dicitur vbi supra quãdo em̃ leuabat manus ad celum vincebat israel. sed quando fatigabatur leuare vincebat amalech. Iste Moyses figurat beatum Uincentium quia Moyses interpretatur assumptus de aqua. ꝛ beat⁹ Uincentius fuit translatus de aquis. i. de tribulationibus huius seculi ad mõtem dei oreb. iuxta illud ps̃. Non me demergat tempestas aque: neq; absorbeat me profun. neq; vr. super me pu. os suuz Moyses vicit Amalech qui interpretatur gens bruta Sanctus vero iste vicit amalech. i. brutum datianuz qui brutali crudelitate circa eum insaniebat et hoc per virtutem orationis. vnde in eculeo eleuatus dixit In sublimib⁹ agor. vnde quando tacebat querebat cur taceret qui dixit ꝙ tempore orationis vir christianus cum deo loquitur. Ad istã virtutez hortabat christus discipulos suos tempore temptationis di. Orate ne intretis in tẽptationez Mat. xxvi. ca. Ad hanc debet vnusquisq; tempore temptationis recurrere. quia omnis temptatio inclinat deorsum. oratio autem eleuat

II. victoria.

sursum: et contraria contrarijs curantur

Tertia victoria fuit iosue. x. ca. quando vicit. v. reges amorreorũ quando steterunt sol ꝛ luna spacio diei vnius inuocante dominum Josue et obediente voci hominis. ꝛ tunc cepit. v. reges. scilicz regem hierusalem. regem hebron. regez herimoth. regem lachis. ꝛ eglon de quibus dicitur vbi supra percussitq; iosue ꝛ interfecit eos atq; suspendit super. v. stipites fueruntq; suspensi vsq; ad vesperꝫ.

III. victoria.

Iste Josue qui interpretat saluator ẽ beatus Uincentius qui saluauit seipsũ pro christo meritorie moriendo iuxta illud Luc. Qui perdiderit animaz suam propter me saluaz faciet eam. Iste Josue habuit de. v. regibus amorreorũ victoriam sic ꝛ beatus vincentius de. v. sensib⁹ corporis qui ĩ vita amorreoꝝ. id est carnalium hominũ in quibus regnant: anime. scilicet dominium possidendo. istos reges subiecit israeli. id est rationi: que videt deum per carnis mortificationem ꝑm apostolum di. Castigo corpus meũ ꝛc. Istos enim. v. reges debemus redigere in seruitutem rationis. quia iste sũt fenestre per quas intrat scz mors ad animam nostram ꝑm Hiere. Quarta victoria fuit Gedeonis iudic. vij. quando vicit Madian qui fuit virorum fortissimus appellatus ab angelo. Judic. vi. Dominus tecum virorum fortissime. q̃ habito signo roris in vellere vicit madian vt patet ibidem quod signum fuit figura incarnatiõis filij dei. dicẽte ꝓpheta ps̃. lxxi. metro. vi. Descendet sicut pluuia in vellus ꝛ sicut stillicidia ꝛc. Iste fuit beatus Uincentius: qui impauidus circa bonam mortẽ fuit que est propria fortitudo. Iste premisso signo rationis in vellere quod significat incarnationez christi in virgine. iuxta illud ps̃. Descẽdet sicut pluuia in vellus ꝛc. vicit madian qui interpretatur iniquitas. quia beatus Uincentius in virtute incarnatiotionis christi de qua habuit fidem plenissimaz iudicem iniquitatis vicit quadrupliciter et Primo quia eius minis

IIII. victoria.

non cedens gratis se obtulit z presenta uit. Secundo qz eius ministris sup plicia intulit z mala multa. Tertio quia ipsum iudicez postea ingenter vex auit z mirabiliter afflixit. Quarto qz eius impietatibus post mortez precessit

V. victoria. Quinta victoria est Jepte iudic. xi. quando vicit filios amon qui populus inutilis interpretatur Jste Jepte qui interpretatur aperiens fuit beatus Vincentius: qui ea que sunt fidei christiane aperiendo infidelibus qui circa eū erāt vicit amon qui interpretatur populus inutilis z significat populum paganoz per eius predicationem ad fidem cōuersorum. quia illi ante conuersionem erāt penitus inutiles ad bene operandum sicut homines mortui. quia dominus infideles mortuos appellauit vi. vnt discipulorum Mat. viij. Dimitte mortuos

VI. victoria. sepelire mortuos. Sexta victoria fuit Sāpsonis iudic. xv. quando vicit philisteos cum maxilla asini: in qua ortus fuit fons aque viue. Jste sāpson fuit. be. Vincentius quia ipse habuit fortitudinem solis iustitie. i. christi. interpretatur enim Sampson fortitudo solis. quia sicut christus pro nobis mori non timuit: ita nec iste. Jste est Sampson qui vicit philisteos. qui interpretantur cadentes id est demones. qui ab arce superne curie ceciderunt iuxta illud Luc. x. Videbam sathanam de celo cadentem qui superauit persecutionem ab eis iniciatam per datianum ad christianoz ruinam.

VII. victoria. Septima victoria fuit Dauid. i. R. xvi. ca. quando interfecit goliam in funda z baculo accipiens quinq; limpidissimos lapides de torrente. Jste dauid q̄ interp̄tatur vultus decorus fuit b. Vincen. cuius ania fuit decorata virtutib; et donis spūalibus. Jste dauid vicit goliā qui interp̄tat transmigratio z significat carnez nr̄am. q̄ quotidiana corruptiōe ꝓsumit. hāc vicit. b. Vin. acceptis. v. lapidib; .i. q̄nq; plagis. q̄s xp̄s i suo corpe tulit. Sicut em illis caro xp̄i fuit attrita ita ex consideratione ipsaz caro nr̄a atteratur: et carnis tentationes ex hoc rep̄mant iuxta illud .i. pe. iiij. ca. Xp̄o in carne passo z vos eadem cogitatione armamini. Et armatura singlaris aduersus hostē est cogitatio passionis xp̄i. qa dum hostis recordat se superatuz fuisse illa. adhuc iterum dubitat se. scz superari. Jstis em̄ septem victoriis ve. testa. corresp̄ondēt alie septē in no. testa. p quas victoria. b. Vin. nō tantū fuit exaltata: sed etiā formaliter declarata. quaz

I. victoria. no. testa. Pria fuit victoria xp̄i de qua habet apoc. v. ca Vicit leo de tribu iuda. Sicut em̄ xp̄s in patibulo p nob extēsus fuit i cruce: sic b. Vin. fuit in eculei supplicio suspēsus totoq; corpe dissipatus. Sic etiā xp̄s fuit multipliciter in sua carne mirabiliter vulneratus iuxta illud euāge. Qui vult venire p̄ me tc̄. Crucis em̄ z eculei supplicia cōueniūt in corpis suspensione et membroz distensione. Scda victoria

II. victoria. fuit beate marie virginis matris dñi de cuius martyrio. Lu. in euāg. ꝓphetauit sic di. Tuā ipsius aniaz tc̄. Sicut em̄ mater dñi fuit in sua ania gladio passionis xp̄i trāsfossa: sic caro b. Vin. fuit vsq; ad vltimū penetrata pectinibus ferreis ideo dicit vt reuelent in multis cordib; tc̄. qz magnitudo fidei hui⁹ sancti nō nisi p̄ ingentia supplicia potuit reuelari.

III. victoria. Tertia victoria fuit b. Johannis baptiste de quo legit mat. xiij. Sicut ei b. Johes fuit captus z vinculatus: sic be. Vin. fuit cathenis z carceribus fatigat⁹. Et sic ille a d sui mortē ex increpatione Herodē incitauit: ita iste ad sui necē exarguitiōe rigida dacianū ꝓcitauit vt oñderet q̄ nō inuit⁹ sed spōte p̄ xp̄o mortez suscepit. memoras illud euāgelij Mat. x. Nolite timere. e. q̄ corp⁹ occidūt aiam aūt nō possunt occidere. Quarta victoria

IIII. victoria. fuit b. Johis euāgeliste. de q̄ dicitur apoc. i. ca. Fui i insula q̄ dr̄ pathmos tc̄. qz sicut iste fuit in maris insula exulatus: sic iste in maris vnda precipitatus. z sic ille in feruētis olei dolij missus: sic iste i craticula sup carbones assatus: sicut b. Laurētius qui fuit eius collacta-

neus vt fertur. sed ⁊ consanguineus: ita vt diceret de illo apostolus. Ipse aūt saluus erit: sic tamen quasi per ignem.

V. victoria. Quinta victoria fuit beati stephani de qua habet̄ actꝫ. vij. Et dicit̄ ꝙ testes deposuerunt vestimenta ⁊c̄. Sicut eniꝫ corpus beati stephani fuit saxis crepitātibus conquassatuꝫ: ita corpus. b. Uin. fuit testis penetrantibus sauciatum: ita

VI. victoria. vt dicere posset istud propheticū Corpꝰ meum dedi percutientibus ⁊c̄. Sexta victoria fuit beati pauli de qua habetur. ij. coꝝ. xi vbi ait Quīquies quadragenas minus vna accepi. Sic̄ em̄ beatꝰ paulus fuit pro christo multotiens flagellatus: ita iste fuit pro christo durissime verberatus ꝑm attestationeꝫ Amb. ⁊ Mat. iuxta illud euangelij: Tradent

VII. victoria. em̄ vos ⁊c̄. Septima victoria fuit Michaelis archan. de qua habetur apoc. ij. vbi dicitur: Factū est prelium magnū in celo. Quia sicut b. Michael vicit antiquū hostem: ipsum de celo fugando: ita bea. Uincen. de ipso triumphauit: ipsuꝫ dacianum tyrrannū de solo ecclesie militantis effugando ꝑ suum sanguinē: qꝛ interfectio martyrū paulatim sathan de terra in abissuꝫ fugauit. donec tempore be. Siluestri fuit relegatus in abysso: vt habetur. ij. de ciuitate dei. ideo dicit̄ ibidē Ipsi vicerunt euꝫ: vt habet̄ in apoc. xij. bea. Johannis euāgeliste. scilicet re/relegando ipsum in abyssum. Circa secundam partem sermonis est intelligendum ꝙ anima bea. Uincentij secundum illas septenas victorias fuit septē beatitudinibus dotata que nunciate fuerunt septeꝫ angelis. vij. ecclesiarū apoc. i. ca. Septem stelle angeli sunt. vij. eccle-

A siarum ⁊ candelabroꝝ et septem ecclesie felicitates. quarum Prima fuit: quando eius anima se vidit per primā resurrectionem in vita felici perpetuatā. ideo cōuenient̄ fuit figuratꝰ ꝑ angelū Ephesi ecclesie cui dicit̄ in apoc. ij. ca Uincenti dabo edere de ligno vite qđ est in paradiso dei mei ⁊c̄. Istud lignū vite est xp̄s ꝑ cuius esuꝫ ꝑpetuant̄ in vita anīe sctōꝝ in paradiso celesti: sicut per illud lignuꝫ vite ꝑpetuant̄ corpora primorum parentum in terrestri paradiso. Secunda fuit: quando eius anīa vidit se liberataꝫ a plagis ⁊ periculis eterne damnatiōis ⁊ iō conuenienter figuratus fuit per angelum ecclesie smirne: cui dictum fuit apoc. ij. Qui vicerit non ledet̄ a morte secunda. Tertia fuit quādo eius anima vidit ꝙ sibi fuerunt archana celestia ⁊ secreta reuelata per naturam incōprehensibilē cōmunicata: ideo bene figuratus fuit per angelum ecclesie pergami. cui dicitur apoca. ij. Uincenti dabo māna absconditū: ⁊ dabo illi calculuꝫ candidum ⁊ in calculo nomen nouum scriptum: quod nemo scit nisi qui accipit.

Quarta fuit: qñ eius aīa vidit ꝙ sibi ptās ⁊ auctoritas regni fuit collata Et ideo bene figurat̄ ꝑ angelū ecclesie thiatire. cui dicit̄ apoc. ij. Qui vicerit dabo ei ptātem sup̄ gentes et regna: et reget eas in virga ferrea: tanq̄ꝫ vas figuli cōfringent̄: sicut ⁊ ego accepi a patre meo. et dabo ei stellam matutinā. Ista stella est iusticia per quam bene regulantur.

Quinta fuit. quando hec beata anīa vidit se virtutibus beatificis adornataꝫ ideo bene figuratur per angelum ecclesie sardis. cui dicitur apoc. iij. Qui vicerit vestietur vestimentis albis: ⁊ non delebo eum de libro vite: ⁊ confitebor nomen eius coram patre meo ⁊ coram angelis eius. Ista vestimenta alba sicut habetur in eodem libro sunt virtutes sanctorum in patria que sunt due: scilicet sapientia: ad contemplandum in intellectu intuitiue diuinā essentiā ⁊ charitas ī affectu ad beatifice amandum eam.

Sexta fuit quando ista beata anima vidit se in diuino proposito confirmatam: vt inde nō possit excidere: vbi est felicit̄ collocata sicut ceciderūt angeli mali. vt habet̄ in Ezechiele. ideo bene figurat̄ ꝑ angelū philadelphie cui dicit̄ apoc. iij. Qui vicerit faciā illū columnā in tēplo dei mei. ⁊ foras non egredieť ⁊c̄. que est beatitudo securitatis. q̄ ꝑm Aug. de ci.

dei est necessaria ad omnē miseriā exclu
dendam. Septima fuit: qñ ista beata
aīa vidit se sup̄ angelos exaltataz. cum
em̄ omnes scti ad ordines beatoꝝ assu/
mant̄: nō vident̄ martyres ⁊ specialiter
tā victoriosi: sicut btūs Vincen. in infe
rioribꝫ ordinibꝫ remanere. Et ordo thro
noꝝ maxime martyribꝫ hoibus esse pro
missus. Juxta illud euāgelicū Mat. v.
Beati q̄ p̄secutionē patiunt̄. Thronus
em̄ maiestatē regni designat. Juxta illd̄
ps̄. De fructu ven. tui po. sup̄ sedē tuā.
Jō conueniēter figurat̄ p̄ angelū laodi/
cie. cū dicit̄ Apocal'. ix. Qui vicerit da/
bo ei sedere in throno meo: sicut et ego
vici ⁊ sedi in throno p̄ris mei. Jste thro
nus ē ordo thronoꝝ in q̄bus deus sedet:
vt ait Bernardus ad Eugeniū. Jste se
ptem btitudines sūt designate per illas
septē stellas quas tenebat xp̄s in dexte/
ra sua: apocal'. p̄mo. Et habebat in dex/
tera sua stellas. vij. ad liberalit̄ largien/
dū eas his q̄ a dextris eiꝰ erūt: quaꝝ. s.
Prima est sacietas que excludit om/
nem egestatē q̄ fuit figurata p̄ angeluz
ephesi. ideo d̄r. Vincenti dabo edere de
ligno vite. Scd̄a est vita que exclu/
dit omnē mortez: ⁊ hec fuit promissa an
gelo smirne: cui dicit̄. Qui vicerit nō le
det̄ a morte scd̄a'. Tertia est sapiētia
sine errore. hec p̄missa fuit angelo p̄ga
mi: cui dicitur. Vincenti dabo calculuz
cādidū. Quarta ē ptās sine infirmi/
tate q̄ fuit p̄missa angelo thiatire cui di
citur. Qui vicerit dabo ei ptātem super
gētes. Quinta est innocētia sine labe
que fuit p̄missa angelo sardis cui dicit̄:
Qui vicerit vestiet̄ vestimentis albis.
Sexta est p̄petuitas sine defectiōe q̄
fuit p̄missa angelo phyladelphie cui di/
cit̄: Qui vicerit faciā illū columnam ⁊c̄
Septima est dignitas sine diminuti
one q̄ fuit p̄missa angelo laodicie cui di
cit̄. Dabo ei sedere ī throno meo. Jstas
septē stellas dedit xp̄s de dextra sua bea
to Vincentio p̄pter septez victorias q̄s
habuit de tyranno: p̄pter quas reporta/
uit a xp̄o septem promissas felicitates.
Quas nobis cōcedat xp̄s ihs dei ⁊ vir/
ginis filius. Amen.

In festo conuersionis beati Pauli
apostoli. Sermo primus.

In lucem solemq̄
i cōuersus est. ⁊ in aq̄s pl'imas
redūdauit. Hester. ix. ca. Qr
de cōuersione p̄clara bti Pauli per quā
vl'is eccl'ia fuit singulariter illustrata
nūc agit̄. idcirco ad eius laudē cōueniē/
ter assumit̄ verbū istud. In q̄ quidē ver K
bo istiꝰ sacratissime cōuersiōis fructꝰ ge
minus demonstrat̄. Primus est fru/
ctus p̄itatis cū in ip̄o fuerit fides xp̄i su
pernaturalit̄ reuelata. ⁊ iō premittit̄: In
lucē ⁊c̄. Sicut em̄ dies succedit nocti:
sic eiꝰ illuminatio secuta fuit infidelita/
tē iudaicam ⁊ tenebrosam vt ip̄e dicere
possit illud Ro. xiij. Nox p̄cessit dies ⁊c̄
Scd̄s est fructus pietatis cū ab ipso
fuit fides xp̄i vl'iter p̄dicata. ideo sequit̄
In aquas plu. redun. Sicut em̄ aq̄ fac̄
germinare terraz s̄m dictū ph̄icum: sic
doctrīa btī pauli apl'i fec̄ fructificare ec/
clesiam. ⁊ iō bene fuit p̄figurata p̄ illum
fontē de q̄ dixit Moyses in Gen̄. xx. q̄ ir
rigabat vniuersam sup̄ficiē terre: ita do
ctrina eius vltra p̄dicatiōes p̄ticulares
alioꝝ apl'oꝝ fuit ad totā vl'em ecclesiaz
dilatata. Quia vero sub solis signacl'o
serenitas istius cōuersionis est introdu/
cta. Jdcirco sub solis figura est persona
btī pauli apl'i mltipliciter cōmendanda
Jntelligendū est tñ q̄ sol in suo cursu
habet duodecim māsiones per annū: in
quaꝝ qualibet morat̄ p̄ vnū mensem: sic
cursus btī Pau. apl'i q̄ habuit in sil'itu/
dinē solis s̄m btm̄ Dioni. illustrādo vni
uersalē eccl'iam duodecim stat̄ in qui/ I. status
bus colligit̄ eius vita. Primꝰ fuit sta
tus sue gn̄ationis: fuit autē de tribu be/
niamin generatꝰ: sicut ip̄emet testat̄ ad
Rom̄. xi. que tribꝫ habuit q̄ttuor p̄uile/
gia. Et Primuz fuit: q̄ ei fuit ciuitas
hierusalē distributa: q̄ ciuitas est figura
sup̄ne patrie s̄m apl'm Gala. iiij. Se

cundū fuit: qꝛ ista tribus fuit ab ydola/
E tris segregata: qñ ieroboam abstulit. x.
trib⁹ a domo dauid ⁊ ip̄as ad ydolatri
as traxit. iij. Re. tūc rubē discessit ab eo
Tertiū fuit. ꝙ fuit ꝓgeniei xp̄i cōiun/
cta. s. tribui iuda. vt ptꝫ ꝑ Hieronymuꝫ
sup̄ Math. Quartū est: ꝙ in ista tri/
bu fuit passio ⁊ resurrectio xp̄i cōsuma/
ta: ⁊ ascensio: qꝛ ciuitas hierl̄m ibi fuit.
Ideo quia de ista tribu fuit btūs paul⁹
cōuenit ei ista benedictio que data fuit
beniamin ī Genes. a Jacob di. Benia/
min lupus rapax mane comedet p̄dā et
ad vesp̄am diuidet escas. qꝛ ꝑm Augu.
btūs paul⁹ in p̄ncipio sue vite fuit lup⁹
lacerās eccl̄iam ⁊ diuisit escas sp̄ualiter
II. stat⁹ in fine sanās ip̄am eccl̄iam. Secūd⁹
status fuit sue p̄mordialis eruditionis.
fuit em̄ ad pedes gamalielis doctus de
lege. vt ip̄emet gl̄iat̄: teste Hierony. ad
paulinā. Ista fuit p̄ma felix scola gama
D lielis: de q̄ ꝓcesserūt quattuor p̄clari do
ctores eccl̄ie: quoꝝ Prim⁹ fuit Nico/
demus q̄ passionē xp̄i scripsit: sic̄ vidit.
Scd̄s fuit Abibas fili⁹ gamalielis:
q̄ cū apl̄o paulo de lege doct⁹ fuit Ter
tius fuit btūs Stephanus: licet non ha
beat̄ expresse. Quartus fuit bea. pau/
lus: q̄ supra coetaneos suos ꝓficiebat in
scientia. Iste fuit ille gamaliel venera/
bilis qui sua sapia apl̄os a iudeis tuta/
III. sta/ uit. vt habet̄ in Act̄. Tertius status
tus fuit quasi p̄marius sue religiōis cū tem
pore sue iuuētutis essent tres religiōes:
sicut sunt modo quattuor in eccl̄ia: vi/
delicet Herodianoꝝ. Saduceoꝝ. Pha
riseoꝝ. vt ptꝫ in Eccl̄iastico. Sed btūs
Paulus assumpsit religionem pharise/
orum que tunc temp̄is fuit ꝑfectissima.
E Isti pharisei vt fertur habebant quattu
or signa perfectionis. Primuꝫ fuit ꝙ
in fide non errabant. vnde beatus pau/
lus post conuersionem suā ī concilio iu/
deoꝝ exclamauit dicēs. Ego phariseus
sum in actꝫ. Secundū fuit quia pre/
cepta decalogi in fronte scripta gerebāt
Tertiū erat ꝙ ī fimbrijs palioꝝ ⁊ ve/
stimentorum ponebant. s. aculeos ad re
cordationem de lege. Quartū ꝙ ora/
tiones prolixas faciebant. vnde beatus
paulus testatur se fuisse hebreum ꝑm le
gem et phariseum ꝑm emulationem.
Quartus status fuit sue intense emu IIII. sta
lationis: quando supra modū perseque/ tus
batur ecclesiā dei. scꝫ spirans minarum
⁊ cedis in discipulos dñi. vt habetur in
actib⁹. Sed fuit cōsecutus misc̄diam
ratione quadruplici. s. Primo quia F
ignorans fecit ip̄o dicente Thi. i. Ideo
dei misc̄diam consecutus sū: qꝛ ignorās
feci in incredulitate mea. Scd̄o quia
zelum dei in se habuit. putabat em̄ sic fa
ciendo placere deo vnde alibi dicit de se
ip̄o. Habundātius emulator existēs pa
ternaꝝ mearū traditionū. Tertio qꝛ
xp̄us diuitias misc̄die sue in eo ostende
re voluit: vt ostenderet quoniā inclinat⁹
est ad parcendū suis supplicib⁹. qui par/
cit suis ꝑsequētibus ip̄m: vnde alibi di/
cit se ideo misc̄diam consecutū fuisse vt
in ip̄o xp̄us ostenderet diuitias gr̄e sue
Quarto quia btūs stephanus singu/
lariter pro ipso orauit quādo eius lapi/
dationi interfuit plus oībus seuiēs ꝑm
Augusti. vnde eum quem habuit perse
quentē postea meruit habere consortez.
Quintus fuit status sue celebris cō/ V. stat⁹.
uersionis: quādo accessit ad p̄ncipē sa/
cerdotū: ⁊ petijt ab eo epl̄as in damascū
vt dicit̄ iu actibus. In qua conuersione
quattuor miracula cōcurrerunt. Pri/ G
mū fuit subita illustratio: quia circūful/
sit eum lux de celo subito copiosa: ⁊ tunc
in luce traditur xp̄m apparuisse. licet nō
habeatur expresse: tñ alibi dicit. Nonne
dominū vidi ⁊c̄. Secundū fuit repen
tina cecatio. sicut em̄ visus noster obtū/
dit̄ a claritate solis: ita pre claritate isti/
us lucis nihil videbat. Act̄. ij. Terti/
um fuit diuina allocutio: quādo christ⁹
dixit ei: Saule saule cur me persequerꝫ
⁊c̄. ceteri aūt audientes tumultuꝫ vocis
nō intelligebāt ⁊ licꝫ lucē viderēt nō tñ
xp̄m vt ibidē habet̄. Quartū fuit cor
dis immutatio q̄ em̄ prius fuerat cōtu
max statim obediuit di. Domine q̄d me

VI. status vis facere ꝛc. Sextus status ē sue spi
ritualis regenerationis quando fuit in
damasco baptizatus: vbi stetit trib⁹ die
bus in oratione: non manducās nec bi
bens: donec baptismū suscepit. Vbi
IIII. status fuerunt alia miracula quattuor. Pri
H muz fuit de sua visione: qua vidit ꝙ vir
quidam nomine ananias per impositio
nem manuū reddebat sibi visum. Se
cundū de christi apparitiōe qua apparu
it ananie di. Vade ꝛc. et retinuit visio
nem quā viderat Saulus: ne ipsum ti
mentem tutaret. Tertium fuit de vi
sus restitutione: quia confestim cecide
runt ab oculis eius tanq̄ squame: et vi
sum recepit per verbuz ananie ꝛ surgēs
baptisat⁹ est vt in actib⁹ dicit. Quar
tum fuit de spiritussancti effusione: quia
missus fuit ad eum ananias vt baptiza
retur ꝛ impleretur spiritu sancto. Et iō
continuo ingressus in synagogas predi
VII. status cabat iesum: sicut ceteri apostoli: quan
do receperunt donū spūssancti. Se
ptimus status fuit sue virtualis cōuer
sationis: in quo floruit virtute quadru
plici. Et Primo virtute humilitatis
perfecte: licet em̄ naturaliter esset nobi
lis genere. vt habetur in actib⁹: tamē nō
erubescebat laborare suis manib⁹ in hu
V. stat⁹. militate. s. scenofactoria cordaꝝ: vt ha
J betur in actibus. Secundo ꝑtute ca
stitatꝭ purissime. fuit em̄ virgo sicut Jo
hannes euangelista quod ipse insinua
uit loquens de materia virginū circa il
lam a domino misericordiā consecutuz.
Et alibi loquens de statu matrimonia
li. viduali. ꝛ virginali. di. Volo aūt om
nes homines esse sicut meipsum ꝛ cetera.
Tertio virtute fidei firmissime. cui⁹
signuz fuit admirabile specialiter quā
do mortuuz suscitauit et magum exce
cauit et serpentem fugauit in actibus.
Quarto virtute charitatis intense:
quod patet in suis epistolis tam ignitis
VIII. status vt dicat. Quis me separabit a charitate
christi. Octauus status est: sue pena
lis persecutionis in qua vt ipse testatur
singulariter fuit afflictus in pena q̄dru
plici. et Primo fuit quinquies flagel A
latus. xl. plagas vna. s. minus. Secū
do fuit a gentib⁹ ter virgis cesus. Ter
tio fuit semel lapidatus. Quarto fu
it ter naufragium perpessus propter no
men xp̄i: vt refert. ij. Corinth. xi. Item
post hec multipliciter vinctus pro xp̄o:
vnde cum agabus ꝓpheta zonam eius
accipiens seip̄m ligasset dixit. Vir cu
ius zona hec est: sic alligabunt in hieru
salem. Et dixit. Ego non solum alligari
sed ꝛ mori paratus sum pro nomine do
mini nostri iesu xp̄i: ꝛ non potuit a fra
tribus rogantibus retineri: vt ibidez in
actibus habet. Nonus status fuit sue IX. status
singularis promotionis: in quo claruit
quadruplici dignitate. Et Primo di
gnitate apostolatus: vnde ait. Qui ope
ratus est petro in apostolatu operat⁹ est
ꝛ mihi inter gentes. Secundo digni
tate doctoratus. Vnde seip̄m doctorez
gentium in fide appellat: in cuius testi B
moniū petrus allegat paulum inducēs
in testimoniuz sapientiam que data est
ei ī canonica sua. Tertio dignitate e
uangeliste. allegat em̄ euangelium suuz
euangeliū Luce qd̄ credit ei reuelatū fu
isse di. Non enim ab homine accepi il
lud: neq̄ didici sicut ceteri: sed per reue
lationem iesu christi. Quarto digni
tate prophete: quia non solum de prete
ritis: sed de futuris instruxit ecclesiam:
prenuncians tempora antichristi et ma
litiam istius temporis futuri di. Veni
ent illusores ꝛc. Decimus fuit status X. stat⁹.
sue intellectualis contemplationis. In
quo fuerūt ei quattuor priuilegia colla
ta. quorum scilicet. Primum fuit ꝙ
ipse raptus fuit vsq̄ ad tertium celum:
quod est empyrreum in quo sancta tri
nitas habitat essentialiter. Secundū
est ꝙ quando raptus fuit in paradisum
audiuit archana verba: que nō licet ho
mini loqui vt ipse testatur ad Corinthi
os. Tertium est ꝙ ipse vidit ibi di C
uinam essentiam: sicut sancti ipsam cer
nunt in patria. sicut dicit beatus Au
gustinus. facie ad faciem. Quartum

est ꝙ ip̄e vidit totā dispositionē celestis curie: ⁊ sicut ip̄am vidit. ita btō Dioni. eā reuelauit. ⁊ ꝑm hoc libꝝ de celesti ierarchia scripsit vt habeť ibi: iō de se ait Ne magnitudo reuelationū ⁊c̄. ⁊ tūc de
XI. status diuina gr̄a certificatus fuit. Undecimus eius stat⁹ fuit sue felicꝫ cōsumationis: in q̄ occurrūt cōsiderāda q̄tuor solennia: quoꝝ Primū fuit de ip̄ius se-
D ꝑatione a petro qn̄ diuisi fuerūt ab inuicem di. bea. petro. Pax tibi fundamentū eccl'iaꝝ: ⁊ pastor ouiū ⁊ agnoꝝ christi Et btō petro rn̄dente. Uade in pace p̄dicator ⁊ mediator salutis iustoꝝ. vt refert Dioni. ad Thi. q̄ ibi fuit presens.

Scd̄m fuit de ip̄ius decollatōe qꝛ cū decollatus fuisset vidit xp̄m ⁊ clara voce cōfessus est ⁊c̄. Tertiū fuit: de ip̄i⁹ apparitiōe: qꝛ post mortē vidit ip̄os beatus Dioni. simul intrātes romā cū ingenti gl'ia. vt ait in eadē epl'a. Quartū fuit de eius capitis reꝑatōe: qꝛ vt ibi refert: cū fuisset perditū inter alia capita: ꝓpter multitudinē interfectoꝝ quidā pastor videbat singl'is noctib⁹ ibi lucez descendere ⁊ nūciauit romano patriarche q̄ ꝑpendit illud fuisse scti Pauli caput ⁊ timēs ip̄m collo apponi: fecit ip̄m poni ad pedes qd̄ miraculose statiz fuit
XII. status coniunctū cū collo. Duodecim⁹ stat⁹ fuit sue finalis gl'ificatiōis qn̄ credit ad ordinē seraphicū sublimatus q̄ est ordo angeloꝝ sup̄mus qd̄ via deducit q̄druplici. Et Primo qꝛ ꝑm doctrinā beati
E Anselmi de q̄libet ordine aliq̄ cecideřt.

Scd̄o qꝛ ꝑm btm̄ Grego. ruina angeloꝝ fuit reꝑanda ꝑ hoīes assumendos ad loca vn̄ angeli corruerūt. Tertio qꝛ ꝑm doctrinā Crisostomi de laudib⁹ pauli: paucissimi inueniri poterūt: q̄ tanta felicitate fuerint digni. Quarto qꝛ viuēs in hoc mundo duxit vitā seraphicam ꝓpter maximū eius incendium charitatis Seraphin em̄ ardentes vel incēdētes dicunť ꝑm btm̄ Dioni. de angelica ierarchia ⁊ iō cū ip̄is meruit i celestib⁹ sociari. Ideo ꝑ istis oībus duodecim statibus illud inducit euangelicum: Erunt signa in sole luna ⁊ stellis. Luce. xxi. ca. Quia sicut sūt duodecim signa in sole sensibili in q̄bus ꝑficit cursum suū: sic in beato Paulo fuerūt duodecim status in q̄bus ostendit vita ei⁹ gloriosa. Ad quam ⁊c̄.

De eodem Sermo secundus.

Udiuit archana

a verba que nō licet homini loqui ⁊c̄. ij. Coꝝ. xij. ca. Quia reuelata facie gl'iam dn̄i speculādo doctor gentiū fuerat in eandez imaginem trāsformatus a claritate in claritatez a diuino spū. vt. ij. Coꝝ. iij. cap̄. Idcirco ip̄e btūs paulus apl'us: cui in suo raptu seraphico reuelata sunt secreta celestia. vt ptz ꝑ btm̄ Dioni. de ange. ierar. visionis illius ineffabilis: q̄ fuit sibi incomꝑabiliter reserata celsitudinē in ꝟbo ꝓposito introducit di. Audiuit ⁊c̄. Et ꝑz hoc: hec celica sursuz actio dupl'r describit in his ꝟbis. s. Primo vt internuz oraculū qd̄ habet amenitatē anagogice quietātis. Scd̄o vt supnū miraculū qd̄ habet sublimitatē anagogice trāscēdentis. Internū oraculū q̄etans anagogice declarat archanoꝝ verboꝝ auditus amenus: ⁊ delectabilis cū premittitur. Audiuit ⁊c̄. Supernū miraculū transcendētis anagogice demōstrat humanoꝝ eloquioꝝ vetatio: qꝛ res ineffabilis cū sequit. Que nō licet homini loqui. Et vt hoꝝ sufficiētia declaret. illud intern ūoraculū allicit motū cōcupiscentie ex sui amenitate ad appetendū illorū archanoꝝ felicitatē. Sz istud supernū miraculū erigit motū irascibilis ex sui arduitate ad admirandū eloquioꝝ imparitatē. Sed de hoc interno oracl'o qd̄ habet suauitatē anagogice quietantis. habeť Nume. xxxiiij. in figura vbi dicit auditor sermonū dei q̄ visionē omnipotētis intuitus est. De hoc etiā supno miraculo qd̄ habet sublimitatē anagogice trāscēdētꝫ habeť. Act. xvi. Uetati sūt a spūsancto loq̄ verbū dei. Circa internū oraculū est intelligēdū ꝙ aīa

beati pauli fuit in hac visiõe seraphica oraculo quadruplici ꝺcta. Pmo oraculo tcarthici stuporꝭ supmũdialiꝫ ꝓsidentis. Scõo oraculo seraphici ardoris effectualr inflãmantis. Tertio oraculo angelici decorꝭ supnaturaliꝫ micãtis. Quarto oraculo cherubici splẽdoris visibilr illustrãtis. Et vt hoꝝ sufficientia declarek istis quattuor oraculis correspõdent tres actus ierarchici fm rem ꝙ sunt quatuor fm rõnem. qr oraculo ierarchici stuporis rñdet actus ierarchicus qui est ꝓficere. Oraculo seraphici ardoris rñdet actus seraphyc⁹: qui ẽ inflammare. Oraculo cherubici splẽdoris: rñdet actus cherubic⁹ qui est illuminare. Sed oraclo angelici decoris: correspõdet actus ierarthic⁹ ꝙ est purgare

F De oraculo theartici stuporis habek Apocalr. vi. Audiui pmũ angelũ dicẽtẽ Veni t vide. De oraclo seraphici ardoris dicik ibidẽ. Audiui scõm angelũ dicentẽ. Veni t vide tc. De oraculo cherubici splẽdoris habek ibidẽ. Audiui tertiũ angelũ di. veni t vide tc. De oraculo angelici decoris ibidẽ. Audiui quartũ angelum dicentẽ. Veni t vide.

Sed iste auctoritates quantũ ad vocem: qr sunt penitus vniformes idcirco est intelligendũ sicut habek Apocalr. iiij Altez animaliũ habebat faciẽ leonis: t ideo designabat stupore thearthicum. Altez faciẽ humanaz: ideo designabat amore seraphicũ. Altez faciẽ bouinã: iõ designabat splendorẽ cherubicũ. Alterũ faciẽ aquilinã: ideo designabat volatum angelicũ. Circa supernũ miraculũ qõ habet sublimitatẽ anagogicã transcendentẽ. Est intelligendum qꝫ aiã illa fuit miraclo ꝙdruplici anagogice sublimata. Primo miraculo memoratiui tenoris indelebiliter archana ineffabiliꝫ retinentis. Scõo miraculo intellectiui fulgoris archana talia inobfusca biliter intuentis. Tertio miraculo volatiui amoris archana illa ineffabilr appetentis. Quarto miraculo sensitiui nitoris ad secreta inscrutabilia incessabiliter disponẽtis. Et vt hoꝝ sufficiẽtia declarek istis ꝙttuor miraculis correspondẽt quattuor dotes aie cõnumerate inter illas delectatões in patria: qr

Miraculo memoratiui tenoris rñdet. ſ. tentio firma tc. Miraculo intellectiui fulgoris rñdet visio clara. Miraculo affectiui amoris rñdet dos pure fruitionis. Miraculo sensitiui nitorꝭ rñdet dos delectatiõis. Est et in istis ordinata cõnexio. quia Miraculum memoratiui tenorꝭ deseruit stupori theartico. Miraculũ intellectiui fulgoris deseruit splẽdori cherubico. Miraculũ affectiui amoris: deseruit ardori seraphico tc. Miraculum sensitiui nitoris: deseruit decori angelico. Et iõ dos aie que est tẽtio firma alludit actui ierarchico ꝙ est ꝓ fidẽ. Dos aie que est visio clara alludit actui cherubico: ꝙ est illuminare. Dos anie que est fruitio in pria alludit actui seraphico ꝙ est inflãmare. Dos anie que est delectatio alludit actui angelico ꝙ est purgare. De istis quattuor miraculis accipik illõ ps xviij. Nõ sũt loquele neꝯ sermões: ꝙrũ nõ audiank voces eoꝝ. Jn omnẽ ter. exiuit so. eoꝝ tc. Jn sole posuit tabernaculũ suũ tc. Nõ sunt loquele neꝯ sermões tc. Ecce miraculũ memoratiui tenoris: ad modũ auris oia retinentis. Jn oẽm ter. exi. so. eoꝝ tc. Ecce miraculũ intellectiui fulgoris ꝓ actũ discendi intellectualia ꝓba resonãtis. Jn sole po. taber. suũ Ecce miraculũ sensitiui nitoris supremũ sensibile irreuerberatis oculis intuentis. Et ipe tanꝯ spon. pce. de tha. suo Ecce miraculũ affectiui amoris indisso lubiliter diligẽtis. ꝓpter quã dilectionẽ btus paul⁹ audiuit illa archana verba: que non licet homini loqui. Qõ et nob cõcedat ihs xps dei et ꝙginis fili⁹. Amẽ

De eodem: Sermo tertius

Onuersus est fu

c roꝝ tuus et consolatus es me Esa. xvj. capᵒ. Nota qꝫ in quarꝭ actibꝫ recipit mater de filijs conso/

lationē. et Primo quādo sunt ꝓducti extra vētris hostia. Scdo qñ sūt promoti ad dignitatū officia. Tertio qñ sunt repti post longā moram ⁊ spacia.

Quarto qñ sūt reducti ad bonū studiū de malicia. Propter p̄mū dicit̄ a Joh. xvi. ca. Mulier cū parit tristiciam habet: attamē cū pepit nō meminit pressure ꝓpter gaudiū ⁊c. Quapropter cuz Anna pepit Samuel Exultauit īquit cor meū in dño. i. Reg. xviij. ca. Propter scdm legit̄ de bersabee recepisse magnū gaudiū quādo vidit filiū Salomonem regē. vt dr. iij. Reg. p̄mo. Propt̄ tertiū non satiat̄ oculus matris visu i filio suo in dilatōe vni⁹ diei facta ad filiū videndum quasi mille anni sint. iō mater Thobie dixit Heu me fili mi: vt q̄d te misimus pegrinari. Et ioseph et maria que dolentes querebāt puer̄ iesuz: q̄ inuento puto ꝙ gaudiū fuit immensuz.

Propter quartū Filius sapiens letificat patrē ⁊ matrē. Multū em̄ delectant̄ matres: qñ audiūt filiū benedici ventrē ⁊ vbera: ꝓpter bonitatē natoꝝ. vñ Luce xi. ca. dictuz fuit xp̄o. Beatus venter q̄ te portauit ⁊c. Ad ꝓpositum h̄ ideo dixi: quia mater nostra spūalis ecclesia que lactat filios quos genuit per euangeliū xp̄i vbere de celo pleno delectat̄ et gaudet quādo eius filij regenerant̄ per baptizationē: ꝓmouent̄ ꝑ canonizatōez reperiunt̄ post elōgationē: cōuertuntur post prauā actionē. Propter p̄mū dic̄ ꝓph̄a in ps̄. Offerent̄ tibi. s. eccl̄ie dona s. exultationis ⁊ gaudij: q̄ nati sunt tibi filij. s. per regenerationez. Propter scdm dicit mater eccl̄ia Luc. x. Gaudete: q̄ noīa vr̄a. i. filioꝝ vestroꝝ scp̄ta sūt in celis. Propter tertium dicit mater ecclesia Luce. iij. leta et conuocans vicinas. Congratulamini mihi quia inueni dragmaz quā perdideram. Propter quartū dicit mater ecclesia filio conuerso a prauis opibus que mater ante hec extiterat tribulata ꝓpheta in ps̄. Conuertisti planctum meum in gaudiū mihi. Et Augusti. in hoies super illd̄ euangelij Luce. vij. Ibat ih̄us in ciuitatem ⁊c. Gaudet mater vidua de iuuene resuscitato ⁊ de homibus quottidie suscitatis gaudet mater ecclesia. ille q̄dē mortuus erat corpore: isti autē mente. In quibus quidē verbis duo breuiter notātur. Et p̄mo mysteriū quod agit̄ hodierna die. s. cōuersionis ibi in p̄ncipio. conuersus est. Scdo gaudiū qd̄ capitur ab ecclesia matre. s. consolatiōis. ibi Et cōsolatus es me. Ut pro his duob⁹ accedat quod scribitur in figura. Esaie lx. Et sit ꝓphetia sancte ecclesie de conuersone pauli. Uidebis ⁊ afflues ⁊ mi. ⁊ dila. cor tuū quādo conuersa fuerit ad te multitudo maris. i. conuersus fuerit ad te persecutor tuus. s. paulus. Legimus in scriptura quatuor mirabiles cōuersiōes que mysterialiter et figuratiue possunt a ꝓpropriari conuersioni pauli. Et primo virge in colubꝝ. de qua habetur Exo. iiij. ca. Scdo petre in riuulum. de qua habet̄ Nume. ij. ca. Tertio aque in vini poculū. de qua habet̄ Johānis. ij. ca.. Quarto gygantis in paruulū. de quo habet̄ Mathei. xviij. cap̄.

Pro declaratiōe prime cōuersiōis est sciendū. ꝙ paulus ante conuersionē suā fuit virga domans: turbans: cedens frāgens terrens ⁊ ledens ecc̄liam et filios ei⁹ vt nō fuerit nec esset similis illi. Nō fuit aūt similis virge ⁊ baculo que consolant̄. Audi virgam flagellantē. Saulus adhuc spirans minaꝝ ⁊c. Dixerat enim in corde. s. anhelans et spirās: Uisitabo in virga iniquitates eoꝝ ⁊ in verberib⁹ peccata eoꝝ ⁊c. ps̄. lxxxviij. Metro. xxxij. Audiamus saulū: sed attēdamus colubrū paulū in quez conuersa est virga. hoc de serpente legit̄ in Genes. ꝙ erat callidior cūctis aīantibus que creauerat deus super terram. Sed aduerte ꝙ non est ita cautus auceps sicut Saulus ad capiēdū homines: rete verboꝝ nunc nunc exhortando: nunc cōuersando: nunc conuertendo. sicut inq̄t ip̄e: nam iudeis iudeus factus sum vt iudeos lucrifacerē. i. Coꝝ. ix. De hac con-

uersione habeꝫ Exo. vbi. ſ. q̄ piecit mo/yſes virgā in terrā que cōuersa eſt in co lubz. Prostrauit deus paulum z cadēs in terrā surrexit obediens: Dñe inq̄t q̄d me vis facere. Nō fuit igit hec mutatio humana: ſed dextere excelſi quod ipe cō fiteꝫ dicens ad Gala. ꝓmo ca. Audiſtis inquā cōuersationē meā aliq̄n in iuda/iſmo qm̄ supra modū persequebar eccle ſiam dei z expugnabaz illā. Et infra ſe/quitur: Cum aūt placuit ei qui segrega uit me ex vtero matris mee vocare me per gratiā ſuam: pugnaui p eccl'ia quā pſecutus fueram z p̄dicaui ieſū. Se/cundo fuit paulus cōuersus figuratiue vt ſit petra in riuulū. de quo habeꝫ Nu meri. ij. Fuit aūt hic ap'lus ante conuer/ſionem ſuā petra vt pote durus: ſiccus: crudus: ferrigineus: infructuoſus. Sz aduertamus hunc eundē riuulū factum p̄mo charitatis. Reuera ſi quis ſitit po tum vel hauſtū charitatis huc accedat: z ecce plenitudo fontis Ro. viij. Quis nos ſepabit a charitate xp̄i. tribulatio an angustia an fames. z ſequiꝫ neq̄ ere atura aliqua poterit nos ſepare a chari tate xp̄i. Scō veritatis. Si quis ſi/tit potū veritatis huc x̄peret. Sit ꝓmo veſteꝫ ſic ſic: non non ꝛc. Tertio pie/tatis. Si q̄s ſitit potū pietaq̄ huc feſti/net. Si em̄ x̄pter cibū frater tuus cōtri/ſtatur. tā non ſm naturā ꝛc. Quarto caſtitatis. Si q̄s ſitit potum caſtitatis hic addiſcat. Caſtigo corpus meum ꝛc

Quinto ſanctitatis, Si q̄s ſitit potū ſcīratq̄ h̄ hauriat. Eſtote imitatores ꝺi z h̄ em̄ ſētite i vob qđ z i xp̄o ihu ꝛc. In die g̃ magno. ſ. cōuerſio. pau. ſtabat ihs z clamabat. Si quis ſitit ꝛc. Hauriet̄q̄ aq̄s i gaudio. vbi ſ. i thema. Hui⁹ cō uerſiōis h̄ fuit mod⁹ pcuſſit moyſes ꝥga bis ſilicē z egreſſe ſūt aq̄ largiſſime: ita vt biberet x̄plus z iumēta Hume. ij. ca. Percuſſit h̄ ihs paulū i cōuertēdo ipm bis. ſ. p circūfulſionē luq̄ z p allocutiōez voq̄. His duob⁹ mōis pcuſſus paulus ſtati erūpe cepeꝛt aq̄ obediētiales Dñe q̄d me vis facere. De qb⁹ aq̄s bibit x̄plus. ſ. hebꝛe⁹ z iumēta ei⁹. ſ. x̄plus na/tionū: qō totū factū ē a deo. De cui⁹ cō uerſiōe exēplū capiāt maiores: miores t ſimplices z mediocres. Ne ꝓpo hō de me ritq̄ ſuis p̄ſumat vt a ſe deſcēdētib⁹ q̄rit Quis q̄uertit petrā i ſtagna aq̄x. rñdet dauid. Nō nob⁹ dñe nō nob⁹ ſz noi tuo da gl'iaz. Tertio fuit paul⁹ figuratiue cō uerſus vt aq̄ i pabulū. fuit em̄ añ ſuā cō/uerſionē vt aq̄ iter liq̄res. ſ. inſipidus: fri gid⁹. fetid⁹. turbid⁹ fluidus. Augu. ſup Joh. Quid ē aq̄ niſi aq̄. z q̄d ē paul⁹ ni ſi ſaulo ſil'is: hō iuſtoꝝ pſecutor: hō bono rū emulator: hō ſctoꝝ deuotor: hō la/tronū ſoci⁹: hō p̄donū ꝓſci⁹: hō paſſionū p̄ſcius. Ait em̄ de ſeipo: Audiſtq̄ q̄uerſa tionē meā aliq̄n i iudaiſmo At vbi dñs ſup aquā i tonuit fact⁹ eſt hūilis p̄dica/tor q̄ cōuerſ⁹ eſt in vinū optimū ſuauiſſi mū delectabile z ſapoꝛatiuū. Dicta pau li vt eſſēt dulcioꝛa q̄ngēq̄ vicib⁹ in ep'lis ſuis noiat nomē dñi nr̄i ihu xp̄i: vt eſſēt faucib⁹ dulcioꝛes ſil'es actui quē fec̄ heli ſe⁹ de aq̄s marach amariſſimis i qb⁹ po ſuit lignū q̄ ſtati in dulcedinē q̄uerſe ſūt iij. Reg. Hod⁹ aūt q̄uerſiōis huius fuit qꝛ ipleq̄ ydriis aq̄ iuſſu dñi ſtatiq̄ in vinū cōuerſe ſūt: ſic ipleq̄ potētiis pau/li x̄tutib⁹ z gr̃a dei ſtati vinū optimū ap paruit. Hāc inſipiditatē adhuc durare cogitās Ananias dicebat: Dñe audiui a m'tis de viro h̄ ꝛc. Cui⁹ q̄uerſionē in nuit dñs di. Vas electiōis ē mihi iſte ꝛc Pro q̄ordātia accedat qđ ſcribit Jere. xvij. Cōuerſus. ſ. paul⁹ fec̄ vas alteꝝ. ſ. ep'laꝝ ab ap'lis acceptq̄ qꝛ ille fuer̄t iter/fectiōis z alligatiōis: iſte āt fuer̄t p̄dica/tiōis z iformatiōis. Quarto fuit paul⁹ q̄uerſ⁹ vt gigas i pulū exēplificat loq̄n do. de q̄ h̄r in Mat. Niſi cōuerſi fueritq̄ z efficiami ſic̄ pul⁹ iſte. Terribile erat videre paulū añ q̄uerſionē pſeq̄ntē z ac cēſū aduerſus xp̄i diſcip'los. nec mirꝝ vi/deꝛ cū. ſ. hoſtē ſupbū hoiez cū pſōa magꝝ z facie terribili hoſtē ſupbū hoiem cū p lixa barba. cui⁹ grādes ſūt oculi. hoſtez ſuperbū hominem cū ſcopata fronte et calua vt vetuli. hoſtem ſuperbum ho/

minẽ cũ extracta spata ad inci dendũ fa cili. Puto xpianellos in fugã sicut lepo/ res ante canẽ cõuertit vt q̃libet diceret: In inferno ꝓtege me donec ꝑtranseat furor tuus. s. pauli. In cuius figura dicit q̃ golias terribilis fortis ⁊ gigas mirabilit̃r armatus exibat de castr̃ phi listeoꝝ ⁊ exprobrabat nomẽ dñi isrl̃. vt ꝑz ꝓmo Regũ. Sz rñdet spũsctus cuilibet catholico timẽti i ps̃. De celo auditũ fe cisti iudiciũ terra tremuit ⁊ q̃euit: qñ. s. saul⁹ est fact⁹ paul⁹ ⁊ gigas supbus factus est ꝑsecut⁹ paul⁹ ⁊ humilis. Vñ in oĩib⁹ epl'is se seruũ noiat ⁊ indignũ ministrũ. ꝓma Coꝝ. xv. ca. Ego aũt sum minim⁹ apl'oꝝ qz nõ sũ dign⁹ vocari apl'us: qñ ꝑsecutus sũ eccl'iam dei. Lege aũt act⁹ apl'oꝝ ca. viij. xvij. ⁊. v. vbi mł'ta habenk de ꝓfessiõe ꝓpria vocatiõis sue ⁊ merita xpi vbi multa recitat de suis defectibus Jõ ducẽte eũ vento supbie dñs expãdit rethe pedib⁹ suis ⁊ cõuertit eũ retrorsuz Treno. iij. ⁊c. Dõ mihi cõcedat ⁊ vobis ihs xps dei ⁊ ꝑgin̄is marie filius. Amen.

In festo purificationis ꝑginis ma/ rie: Sermo primus.

Ostꝫ impleti sũt

p dies purgatiõis marie ſm legẽ moysi tulerũt ihm in hierl'm vt sisterẽt eũ dño Lu. ij. ca. In celesti ie/ rarchia de gra inueniũtur ꝫttuor grad⁹ plenitudis. q̃ꝫ Prim⁹ est ſm cõtinentz E exigentiã: ⁊ de illo sũt plene aie sctorum gra diuina qz data est eis felicitas ſm exigentiam meritorũ. de q̃ plenitudine, dicitur in ps̃ xv. Adimplebis me leticia cũ vultu tuo. Secundus est ſm cõtinentis sufficientiam et sic sunt plene voluntates omnium angelorũ diuina gra qz ſm sufficientiam naturaliũ donorum acceperunt magnam felicitatem vt dicit illud prophet̃icum in ps̃ lxxxiij. Replet̃i sumus mane misericordia tua exultauimus ⁊ delectati sumus ⁊c Terti⁹ est ſm continentis excellentiã vltra quã nichil potest plus continere ⁊ isto mõ ẽ plena omni gra anima virginis ꝫtũ potest capere. qz nullius angeli capacitas sic fuit adipleta. de qua plenitudine ait Gabriel Luce primo: Aue gratia pleã

Quart⁹ est ſm continẽtis redũdantiam. sicut anima xpi a qua fluit fons gre ad vniuersam eccl'esiam. Jo ꝓo. De plenitudine eius accepim⁹ gra. Nunc ad ꝓpositũ quãdocũq̃ aliquod vas est ſm suam excellẽtiam repletum impossibile est illud inclinari ad aliquã partem quin redũdet. Et quia mater domi pleã est isto modo gratia. ideo deuotis ꝑcib⁹ est inclinanda vt super nos citius redũdet gracia quam impetrando salutem⁹ dicentes. Aue ⁊c. Postq̃ impleti sunt ⁊ cetera. Duo sacramenta fuerũt institu/ ta in ve. test. circa puerum paruulũ eius/ dem mulieris. Et primũ fuit sacramentum purgationis ptinens ad matrem.

Secundũ fuit sacramẽtũ oblatõis ptinẽs ad prolem procedentem. ita q ꝓ mũ fuit institutũ ad rememorandũ mã/ sionem ⁊ auersionẽ que fuit in paradiso Ex quo sequit̃ q̃ q̃libet mulier concipit et parit in peccato ⁊ multa inq̃namẽta incurrit et ideo ad tollenda inq̃namẽta fuit institura purgatio puerperij. Secundũ sacramẽtũ fuit institutũ ad commemorãdã liberationẽ que fuit facta in egypto qñ ꝓmissis octo plagis nocte fuerũt oĩa ꝓmogenita interfecta. ⁊ ꝑ illã plagã fuerẽt filij isrl̃ liberati. ⁊ iõ Do/ yses sctificauit oñe ꝓmogenitũ Exo. iij. Et iõ illud sacr̃m fuit institutũ vt semp ꝓmogẽita offerrenk dño: ⁊ illud ẽ sacr̃m oblatiõis de q̃ dixit euãgelista vbi supꝝ. Omne masculinũ adapiẽs vuluã sctũ dño vocabit̃. Intelligendũ est tñ q ꝓ illud ꝓbũ alicq̃ accipiũt puerse: flectentes ad lubricitatẽ carnis. Alicq̃ accipiũt et intelligũt recte ipm dirigentes ad aptiõnẽ parturitionis. q̃libet em̃ mulier qñ parit puerꝝ vter⁹ aprit̃. ⁊ iõ ad aptionem vteri mr̃is referk̃ hꝰ qõ dr Adapiens vuluã. Jsti⁹ aũt aptiõis duo sũt sig̃. Primũ ẽ q ſm. b. Aug. de ciui. dei li. xiij. c. xvi. ꝗo põt cõcipe qz siẽ clausa põt mẽstruũ emittere ita ꝑ eãdẽ viã semẽ susci/

pere tñ nu
stra vreri
in ꝑtu ẽ oc
tiã egressu
turiet̃ nat
genit⁹ agit
materni vr
em̃ sũt sacr̃
Primũ
purificata
xpi hũani
stũ ꝗgini
rificatiõis
occurrit q
ꝓma est de
de istius sa
sacri signifi
cramẽti sus
de isti⁹ sacr̃
it facta i ve
Vulier si
culũ imũ d
est tamẽ q
posuit legi
nialia quo
paratõe. qz
mulier pol
et occaua
consumat
rum dieru
q̃ post sep
stare. zz. d
et sic gficie
sanctuariũ
quod sanct
um est de e
debebat ver
arij ⁊ offerre
Quartus
erat dies de
lum ⁊ pullũ
pauper vbi
bebat offerr
los colũbari
duodecimo.
derat̃oez est
us sacrame
q̃ virgo era

II. cõsi/
deratio

pere tñ nullo mō pere qz l ꝑmo ꝑtu clau
stra vteri violēter frāgunt. Scdm ē q
in ꝑtu ē dolor vehemētissim⁹ ꝓt violen
tiā egressus nascētz z ꝑcipue in ꝑtu par
turiētz naturalr. z iō in scꝑtura dz ꝑmo
genit⁹ agire vulua mris sue: qz ꝑtus est
materni vteri violētia singularz. Duo
eñ sūt sacra ad illā solēnitatē ꝑtinentia

Primū ē purificatiōis q̄ mr dñi dicit
purificata. Scdm ē oblatiōis q̄ dicit
xpi hūanitas i tēplo pñtata. tñ qz illd fe
stū ỹgini aꝓꝓꝓriat. iō circa sacrm pu
rificatiōis nūc est insistēdū. Circa qd
occurrūt quattuor ꝯsideratiōes. quarū
ꝑma est de isti⁹ sacri institutōe. Scda
de istius sacri illatōe. Tertia de isti⁹
sacri significatōe. Quarta de isti⁹ sa
cramēti susceptōe. Quantū ad ꝑmū
de isti⁹ sacri institutōe. intelligēdū q fu
it facta i veteri lege Leuit. xij. vbi dicit
Mulier si suscepto semine pepperit mas
B culū imūda erit septē dieb⁹. Sciendū
est tamē q in istius sacramēti institutōe
posuit legislator quattuor p̄cepta cerio
nialia quoꝝ scz ꝑmū est de septē dierū se
paratōe. qz ibi dicit q septē diebus talis
mulier post ꝑtum suū reputabat imūda
et octaua die circūcidebat puer post talē
consumationē. Secundū est de alio
rum dierū purificatōe. qz ibidem dicit
q post septē dies illi⁹ seperatōis habet
stare. zz. dieb⁹ i sāguīe sue purificatiōis
et sic ꝑficiebantur quattuor dies in qb⁹
sanctuariū ingredi nō debebat: nec ali
quod sanctū tangere audebat. Terti
um est de eius ꝓfessione: qz post. xl. dies
debebat venire ad hostiū templi sāctu
arij z offerre agnū anniculū cū filio suo

Quartum est de eius oblatione: qz si
II. cōsi / erat diues debebat offerre agnū annicu
deratio lum z pullū colūbe siue turturē. Si erat
pauper vbi nō potuit agnum habere de
bebat offerre par turturū: aut duos pul
los colūbarū. Et ista omnia habēt. leui.
duodecimo. Quātū ad secundā cōsi
deratōez est intelligēdū q in illatōe isti
us sacramenti clare ꝓphetauit Moyses
q virgo erat paritura sine virili semine

Et sic cū istius sacramēti institutōe in
fert virginis ꝑtum: cū dicit Si suscepto
semine peperit masculū immunda erit
septē dieb⁹ ꝛc. Intelligēdum est tñ q
q̄ꝑtū ad isti⁹ declaratōez in diuina scrip
tura inueniūtur quattuor documenta q
ostendūt ꝓpositum istud. Quoꝝ pri A
mū est q quādo aliquis legislator statu
it aliquā legē z isti legi aꝓꝓonit cōditōz
per hoc dat intelligere q casus illi⁹ legz
quādoqz eueniet sine illa cōditōe. alio
quin illa cōditio frustra esset aꝓꝓosita. ex
emplū. exo. xxi. vbi de⁹ dedit legez: q si
quis occideret ꝑximū suū cum illa cōdi
tione q hoc fecerit ꝑ industriam ab alta
ri inq̄t meo euelle eū. Ista cōditio aꝓꝓo
sita dat intelligere q si q̄s eēt occisus et
nō ꝑ iudustriā ille q̄ fecerit nō erit euel
lēdus sic ab altari: vt ibi ꝑtz. Nūc ad
ꝓpositū de⁹ statuit illā legē cū illa cōdi
tione si suscepto semīe inq̄t pepit masc
lū: g̅ dedit intelligere q mulier erat pari
tura qñqz masculū nō suscepto semine.

Scdm est: qñ aliq̄s fac̄ pactū cū aliq̄
cū aliq̄ cōditōe aꝓꝓosita est signū q co
gitat q casus ipi⁹ pacti euenire debet vl
pōt sine tali cōditōe: alioq̄n frustra illā
aꝓꝓonere. vt Dauid. ij. Regū. ca. iiij. fe
cit pacē z pactū cū Abner sb hac cōditi
one q redderet vxorē suā z ibi dedit in
telligere q aliter poterat euenire factuz
pacti qñ dixit ei. vltra nō videb faciē me
am. Et ideo illa lex facit quoddā pactū
conditionatū q̄d pepigit dñs cuz filijs
israel. Ista conditio g̅ dedit intelligere
q mulier erat paritura masculū sine se
mine. Tertiū est q qñcunqz aliquis
ꝑmittit aliq̄d alicui sub determinata cō
ditōe frustra aꝓꝓoneret illā cōditionē ni
si cogitaret illam posse euenire sine tali
cōditōe: iō Caleph ꝑmisit filiā suā Axā
cū illa ꝯditōe q si q̄s caꝑet ciuitatē quā
expugnbat Josue. xv. qd̄ notū erat q pote
rat dare sine tali ꝯditōe. iō aꝓꝓosuit con
ditionē. Et qz lex diuīa fuerat quedam
ꝑmissio diuīa sic pr̄ib⁹ facta: illd debuit
hr̄e z obſuare. Quartū est q qñcūqz
aliq̄s iurat aliq̄d sine ꝯditōe: ñ dat aliq̄z

suspitionē ꝙ debeat aliter euenire q̄ꝫtuꝫ est ex ꝑte sua: sicut dn̄s sine om̄i cōditōe abrae iurauit terrā promissionis ꝑ semine suo Gen̄. xij. Qn̄ aūt iurat̄ sub conditione signū est ꝙ ipe intendit aliter facere: aut dat itelligere ꝙ hoc aliter fieri potest quātū est ex ꝑte sua si cōditio nō eueniat: sic dn̄s iurauit Dauid regnū sempiternū ꝑ filijs cū conditōe dicēs: Si custodierint filij tui testamentū meum ꝛc. ps̄. c xxxi. Et ideo qꝛ lex diuina nō fuit mandatuꝫ nisi quoddaꝫ diuinū in eo ꝙ illā legē dedit ꝙ mulier suscepto semine ꝛc. sine semine tali aliter parere nō pōt. sicut hō nō pōt videre sine oculis. Et iō si q̄s dicit homo videt si apiat oculos: aut vadat si transferat pedē videt̄ esse ridiculū: qꝛ aliter esse non pōt. Quantū ad tertiā cōsiderationē videndū est de huiusmōi sacramēti institutōe vel significatione. Ubi est intelligendū ꝙ ꝑm sensum historicū decubās in puerpio imūda est. Nam aīa peccatrix q̄ cōcipit peccatū cōsentiēdo parit ꝑficiēdo. De quo cōceptu ꝛ partu infelicissimo Jacob⁹ ī canonica sua cap̄. i. ait: Cōcupiscētia cū cōcepit parit peccatū: peccatū aūt cū cōsumatū fuerit generat mortē. Jsta talis mulier post illū partū immūdissimū et dolorosū cōuertat se ad ipam ꝛ itelligēs pctm̄ ꝓpꝛ iū: debet p̄mo septē dieb⁹ cōsumare suā immūdiciā q̄ sunt septē actus pn̄iales q̄bus culpa abstergit̄. Et primus est culpe recordatio: sicut dicebat sctūs Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos ꝛc. Scd̄s est consideratio ꝑfunda vt mēte cōsideret ꝙ malū fecit: eo ꝙ maiestatē diuinā offendit. ideo dicebat Dauid in ps̄. Iniq̄tatez meam ego cognosco. Terti⁹ est detestatio mali: vt sibi peccasse displiceat. de quib⁹ ibidē ait. Iniq̄tatē odio habui ꝛ abhominat⁹ sum. Quartus est ꝑfecta renūciatio pcti ꝛ satisfactio vt nunq̄ꝫ ꝓponat ad ꝑpetrata redire: nec delectetur in perpetratis: sicut illi delectant̄ cū malefecerint ꝛ exultāt in rebus pessimis sapiētia teste. Quītus est lamentatio gemebunda vt lugeat ꝛ ploret ꝑ culpa cōmissa. ps̄. Laboraui in gemitu meo. ꝛc.

III. cōsideratio

B

Sextus est remissiōis expectatio: vt nō desꝑet de diuina miscdia q̄ est maior om̄i culpa: sicut desꝑauit cayn qn̄ dixit: Maior est mea iniq̄tas q̄ꝫ vt veniā merear. Septim⁹ est remissiōis exoratio vn̄ rogare debet ꝛ nō cessare ꝑ remissiōe tantoꝝ peccaminū qꝛ misert⁹ est dn̄s serui illi⁹ q̄ ꝓcidēs rogabat eū dicēs: Patientiā habe in me: ꝛ oīa reddaꝫ tibi. Dimisit ei ꝛ om̄e debitū: vt testat̄ domin⁹ in euāgelio. Jstis aūt cōsumatꝫ septē dieb⁹. i. actib⁹ virtuosis quib⁹ īmūdicia pcti cōsumit̄. ista mulier. i. aīa peccatrix debet octauo die circūcidere pueꝝ quez pepit turbidū ꝛ sordidū. Jsta aūt circūcisio fit ꝑ sacr̄m cōfessiōis: in q̄ precidit̄ pctm̄ sic in circūcisiōe carnis. de q̄ mentis circūcisiōe di. ꝓpha. Jlla die circūcidet dn̄s cor tuū ꝛ aīam tuā. Sꝫ post illā mūdationē septē dieruꝫ dic̄ lex ꝙ illa mulier debet remanere ī sua purificatione. xxxiij. dieb⁹ q̄ ꝑcant xp̄i iesu vitā. qꝛ sunt. xxxx. omnes dies sicut docemur in euāgelio. Sic aīa postq̄ꝫ est a pctō mundata nō pōt esse in bono ꝑhenni nisi imitando ea que xp̄s fuit oꝑatus in sua vita. vt ait Aug. de vera reli. ꝛ tandē in fine illius vite ꝓcedētis ꝑ illos. xxxiij. dies talis aīa offert̄ sacerdoti nr̄o. s. xp̄o q̄ est sacerdos. ad hostiū tabernaculi. i. ad introitū ꝑadisi duos pullos colūbarū q̄ significāt sanguinē animaꝝ fecundissimaꝝ. i. fructus bonoꝝ. s. voluntatis ꝛ intellect⁹ fruitionē ꝛ visionē in quib⁹ consistit essential̄r patrie felicitas ꝛ tunc est illa mulier in tabernaculuꝫ intromissa.

Quātū ad quartā cōsiderationē sūt q̄nq̄ꝫ cōsideratiōes ꝑscrutāde q̄rū p̄ma est: ꝙ mater dn̄i illud sacr̄m in se suscepit. quia dicit̄ Luce. ij. ꝙ in executiōe illius sacramenti ꝑfecerūt om̄ia ꝑm legē Moysi ꝛ dn̄i. Jntelligendū est tamē ꝙ in receptione illius sacramēti fuerūt quattuor mysteria celebrata. Et primū mysteriū fuit. s. diuine reuelatiōis q̄ fuit facta symeōi dupl̄r. Uno modo qn̄

III. cōsidera.

C

dñm rogauit, vt eũ dimitteret ire ad pa/
tres suos: ⁊ rñsum accepit non visurũ se
mortẽ ⁊c̃. Alio modo qñ fuit sibi reuela
tum vt veniret in templũ. Venit inquit
in spũ in templũ Lu. ij. Istis aũt du
abus reuelatiõib⁹ p̃missis fecit duo offi
cia. Primo qꝛ xp̃m in vlnis suscepit. Se
cundo canticũ cecinit Nũc dimitis ⁊c̃.
more sctõꝝ patꝝ q̃ qñ r̃ceperãt noua ma
gnas gr̃as canebant. Istud vero re/
sponsũ qđ accepit a dño siue a spiritusã/
cto credit̃ fuisse vt cũ gaudio recederet
⁊ gaudiuz sctis p̃ribus fieret in limbo:
qꝛ ipe fuit p̃mus q̃ eis nũciauit saluato/
rem venisse in mundũ q̃uis Joh. bapti
sta illud nũciauerit ⁊ postea descẽderit
ſm intentionẽ Gre. Scđm mysteriuz
fuit humane admirationis qꝛ in Johã.
đꝛ ꝙ pater ⁊ mater admirãtes sup̃ his
qui di. de illo. Sed q̃re admirabant̃ cũ
admiratio ꝓcedat ex nouitate: ⁊ illa nõ
erãt eis noua qꝛ iã erãt eis notificata ꝑ
angelos ⁊ pastores ⁊ magos. Dicitur ꝙ
nõ nisi tũc viderãt p̃conia ꝑtinentia ad
saluationẽ iudeoꝝ. di. angelo. Ipse eniz
saluũ faciet ꝓpl'm suũ a peccatis eorum
nũc aũt ceperunt audire p̃coniũ de sal/
uatõe gentiũ: qđ erat iudeis miꝝ: cum
dñs ab initio ꝓpl'm israheliticũ elegisset

Tertiũ mysteriũ fuit deuote bñdictio
nis: bñdixit em̃ eis ꝓ q̃ete admiratiõis:
⁊ dixit ad matrẽ eius. Ecce hic positus
est in ruinã sublimiũ. et etiaz in resurre/
ctionẽ iustoꝝ siue humiliũ: ⁊ in signum
cui ꝯtradicet̃ Luce. xij. ca. Cũ hec ad
illos diceret ceperũt pharisei ⁊ legispiti
grauiter obsistere ⁊ os eius oꝓprimere:
vñ semꝑ ꝯtradixerũt xp̃o. Et tuã ip̃ius
aĩam ꝑtransibit gladius. Istud fuit fa/
ctũ in hora passionis xp̃i in qua mat̃ do
mini fuit in anima martyr effecta ⁊c̃.

Quartũ mysteriũ est sacre cõfessiõis
qꝛ in hac hora sup̃ueniens Anna vidua
confitebat̃ dño ⁊ loquebat̃ de illo omni/
bus qui expectabant redemptionẽ israel
cum esset ꝓphetissa: data in exemplũ vi/
duis. Scđa contemplatio est qual'r
mater dñi illud sacramentum suscepit.

II. con/
templa.

Ubi est intelligenduz ꝙ duo erant mo/
di recipiendi illud sacramentũ. Unus
erat pro diuitibus: alius erat pro paupe
ribus. Diuites em̃ expletis septẽ diebus
debebant ad hostium tabernaculi testi/
monij venire ⁊ ibi offerre agnũ annicu/
lũ ⁊ pullũ columbe ⁊ turturẽ ⁊ ista offer
re pro eoꝝ natis. Pauper vero debebat
offerre duas turtures aut duos pullos
columbaꝝ. vnũ in holocaustũ: aliuz pro
precio: et sic mundabatur. Sed mat̃ do
mini voluit offerre per modũ pauperũ:
quia eius oblatio erat pauperũ mulierũ

Intelligendũ est tamen ꝙ ex illo scđo
intelligim⁹ matrẽ dñi floruisse q̃drupli/
ci virtute. s. ⁊ p̃mo voluntarie paup̃tatis
⁊ istud declarat p̃misso quadruplici pre
ambulo. et Primo notandum ꝙ erãt D
plusq̃. xxvij. dies ꝙ magi ei auꝝ obtule
runt. Scđo quia non est verisil'e ꝙ re
ges tã magnifici de quib⁹ dicit ꝓpheta
quia reges tharsis ⁊ insule munera offe
rent. ꝙ modicũ auꝝ obtulerit cũ ita illũ
regem tam magnificum existimarent.

Tertio ꝙ tantũ auruz ita cito fuerit
ꝓdigaliter expensum. cuz ꝓdigalitas sit
vitiũ quod longe erat a ꝟgine maria qꝛ
viuebat in summa liberalitate. Quar
to: qꝛ illud aurum non fuerat cupiditati
reseruatũ: quia in die purificatiõis non
inuenit agniculũ vt emeret: alioq̃n legẽ
non adimplesset: cuius oꝓpositũ di. Lu.
euangelista. Et tũc sequit̃ ꝓpositũ ꝙ ma
ria illud auꝝ distribuerit paup̃ibus et
egenis voluntarie. Scđo floruit ꝟtu
te humilitatis quia oblationẽ humilez
elegit in sua purificatione cũ sublimio/
rẽ eligere potuisset reseruando aurũ qđ
sibi fuerat oblatũ. Tertio floruit ꝟtu
te pietatis: qꝛ voluit tm̃ aurũ paup̃ibus
erogare: cum partem potuerit retinere.

Quarto ꝟtute liberalitatis: vt patet
ex dictis sup̃ius: cuz tm̃ auꝝ erogauerit III. con
pauperib⁹. Tertia cõtemplatio est qñ templa
mater dñi illud sacramentũ suscepit. Et
dicit̃ ꝙ quadragesimo die a natiuitate:
qđ ptz ꝑ legẽ mosaicam: ⁊ ex euangelio
Et ẽ sciẽdũ ꝙ ille nũerus. xl. iuenit̃ in di

uina scp̄tura quadrupliciter ꝯsecratus. Et p̄mo qꝛ.xl.dieb⁹ ieiunans Moyses stetit vt reciꝑet legē sequestrat⁹. Exod. xliiij.ꝛ Deut.x.ca. Scd̄o qꝛ.xl. dieb⁹ fuit Helyas ad montē dei ꝟtute angelica ibi ꝑductus. Tertio qꝛ.xl. dieb⁹ ieiunās dn̄s fuit ad baptismū ꝑductus.

Quarto qꝛ.xl.dieb⁹ ꝑmanens cuꝫ discipulis fuit ad celū post suā resurrectionē assumptus. Et eodē numero fuit populus israeliticus pane celesti pastus. Deut.xxix.ca. Quadragenarius em̄ numer⁹ est cōpositus ex denario ꝛ quaternario. Et qꝛ in obseruatōe decē p̄ceptoꝝ cōsistit humana ꝑfectio cū quarta ꝟtute cardinali: iō iste numer⁹ est mysterialiter in sacris celeberrim⁹. Ista aūt purificatio fuit celebrata in die iouis: q̄ dies in sacra scp̄tura inuenit̄ q̄druplici mysterio cōsecrata: vt patet in sermone de corꝑe xp̄i. Memoriā fecit ꝛc. in scd̄a cōsideratiōe lr̄a B quere s̄. Quarta contēplatio est. Ubi mr̄ sacr̄m suscepit Et dr̄ ꝙ in illo tēplo qd̄ fuit edificatū ꝑ zorobabel ex p̄cepto dn̄i: ꝛ manu aggei ꝓphete ꝓmittētis ex ꝑsona dn̄i: ꝙ illd̄ tēplū gl̄ificaret ꝓpl̄s plusq̄ templū quod p̄cesserat Salomonis. Intelligendū est tn̄ qd̄ illud tēplū est illustratū q̄druplici mysterio. Et p̄mo qꝛ in illo tēplo fuit educata anna ꝓphetissa q̄ ibi fuerat ante natiuitatē ei⁹. Luc.iij.ca. Scd̄o fuit voto ꝟginis ꝟginitate consecratuꝫ qꝛ sicut dicūt scti votū illud emiserat anteq̄ nupta esset. Tertio fuit ibidē desponsata. qꝛ dicit Aug. ꝙ eā suscepit de tēplo: ꝛ tūc fuit certificata ꝑ reuelatōem ꝙ Joseph secū seruaret ꝑpetuā ꝟginitatem ꝛc. Quarto fuit lege purificationis dedicatū qn̄ obtulit filiū suū. Et per hāc oblationē hoc templū fuit sūme illustratū ex hac dignitate plusq̄ templū salomōis di. Aggeo ꝓpha ꝙ in nullo derelict⁹ est: qꝛ vidit dn̄m suū in gl̄ia sua. nec paꝝ sit hoc in oculis vr̄is qd̄ sequit̄ qꝛ adhuc modicū ꝛ ego cōmouebo celū ꝛ terrā. nota totā auctoritatē. In isto tēplo. Primo btūs Joh. bap. fuit annūciatus. Scd̄o xp̄s p̄sentatus. vn̄ Malach̄ ꝓphetauit.iij.cap̄. Ecce ego mitto angelū meū. Tertio xp̄s ibi p̄dicauit ꝛ semꝑ docuit: vt ip̄e testat̄ Math.xxv Et qꝛ nunq̄ talia signa facta fuerūt in templo salomonis: iō Agge⁹ dixit scd̄o ꝙ gl̄iosior erit domus ista. Quīta cōtemplatio ē: quare mr̄ dn̄i illud sacr̄m suscepit. Dicit ꝙ nō suscepit in se ita ꝙ ad ip̄m esset obligata: qꝛ qn̄cūq̄ aliqua lex dat̄ sub cōditōe illa lex non obligat nisi illas ꝑsonas q̄s cōtingit cōditio illa: qꝛ ad alias nō ꝑtinet lex. nūc aūt lex purificationis fuit cōditionata dicēte Moyse. Mulier si suscepto semīe ꝛc. Et illa cōditio nō fuit in ꝟgine benedicta. et iō ad hoc sacr̄m nō fuit obligata. Intelligendū est tn̄ ꝙ q̄ttuor ꝟe rōnes accipiunt̄ ex dictis sctōꝝ ꝓpter q̄s mr̄ xp̄i illd̄ sacramentū suscepit q̄uis obligata non esset Prima ratio est ad sue ꝟginitatis sacr̄m occultandū. legit̄ em̄ fuisse despōsata. Vn̄ ab hac purificatōe se excusare nō potuisset nisi sacr̄m sue ꝟginitatis manifestasset. Scd̄a rō est ad prebendū obediētie documētū: qꝛ legi cui n̄ tenebat̄ mr̄ dn̄i se subdidit q̄ multomagis on̄dit q̄tuꝫ debet ꝑere legi q̄libet q̄ est obligat⁹ ꝛ ꝓpter hāc cām xp̄s fuit factus sub lege vt ait apl̄s. Tertia ratio ē ad ostēdendū humilitatꝫ exēplū qꝛ sic̄ bonaꝝ mentiū ē ibi cog̃scere culpam vbi culpa nō est: ita fuit hūilitas matris dn̄i vt ꝓ pctō offerret hostiā: et tn̄ pctm̄ nullū hēbat se tāq̄ peccatricē sacerdoti p̄n̄tās: ꝛ h̄ ꝓpt̄ hūilitatē. Quarta rō ē ad legē Moysi venerādā: sic̄ em̄ xp̄s in sua circumcisione sacramentū circumcisionis extulit: ita mater dn̄i in sua purificatione sacramentū purificatiōis maxime honorauit qꝛ debitor eius legis esset in obseruationib⁹ quantū ad veritatem ꝓpheticā adimplendā. qꝛ prophetatum fuit per Aggeum et Malachiā quia deus filium suuꝫ missurus erat ad templum. Vnde ad templum veniens saluator nr̄ oīa perficiebat q̄ de se erāt scp̄ta ꝑ ꝓphas veridicos. vn̄ dicebat Lu

IIII. cōtempla

V. contempla

B

ce vltimo. Oportet impleri ea q̄ scripta sunt in lege: ac ꝓphis ⁊ psalmis de filio hoīs ⁊c. Qui dei ⁊ ꝟginis filiꝰ nos ad vitā ꝑducat eternā. Amen.

In festo scti Mathie apl'i Sermo. I.

Cecidit sors super

c Mathiā ⁊ annumeratus ē cū xi. apl'is. Act. ij. ca. Quia ſm preclaraz Dauid ꝓpheciā ⁊ ꝑ testimoniū petri apl'i episcopatus traditionis erat in alteꝝ trāsferendus. iō btūs Lu. euangelista huiꝰ translatiōis formaz in verbo ꝓposito introducit dicens: Cecidit ⁊c. Et ſm hoc huius trāslatiōis forma dupliciter describit̄ in verbis istis.

Et ꝑmo vt serenū spectaculū qd̄ habet claritatē inoffuscabilē: cū ꝑmittitur Cecidit sors sup mathiā. qꝛ ſm beatuz dioni. d̄ angelica ierarchia ista sors mathie fuit radius lucis thetrartice indicans mathiā preeligendū. de qua sorte dicit̄. i. Reg. x. Cecidit sors sup tribū beniamin. sicut em̄ ille fuit nouissimus patriarchaꝝ: sic iste vltimꝰ apl'oꝝ. Secundo vt supremū fastigiū qd̄ hz dignitatē inaꝓpreciabilē: cū sequit̄. Annumeratus est: qꝛ ordo apl'oꝝ in militanti ecclesia est supremꝰ: eo q̄ xp̄s est ei magis vicinus. de q̄ numero d̄r Apo. vij. Audiui numeruz signatoꝝ ⁊c. Isti signati erāt. xi. apl'i q̄bus collata erat potestas signoꝝ. Mathi vltimo Euntes ⁊ cetera.

E Circa primū est notandū q̄ septē occasionib̄ mitti dicunt̄ sortes i sacra scriptura: quaꝝ ꝑma est ad extollendum regale soliū. i. Reg. x. qd̄ de saul ⁊c. Secunda est ad cōsequendum sacerdotale mysteriū. Lu. ꝑmo de zacharia. Tertia est ad diuidendū hereditatis funiculū. Josue. xiij. ca. Quarta est ad distribuendū gratū spoliū. ps̄. Diuiser̄t sibi. ⁊c Quinta ad augmentandū collegium. Prouer. xvi. Sortes mittunt̄ in sinū sed a dn̄o temperant̄. Sexta ē ad discernendū diuinū sacrificiū. Leui. xvi

Septima est ad inquirendū diuinuz iudiciū. Joh. ꝑmo. Sors ḡ btī mathie fuit missa ꝑma occasiōe: qꝛ apl'i reges erāt sup. xij. thronos sedētes. Luce xxij. ca. Et scd̄a sil'r qꝛ fuerūt pontifices Mathi. xvi. Quodcūq̄ ligaueritis ⁊c Et tertia qꝛ sorte diuiserūt sibi ad predicandū iuxta preceptū xp̄i totā terrā mūdi. Math. vl. ⁊ ps̄. In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ. Et q̄rta qꝛ dignitas apostolica qua iudas fuit spoliatus mathie fuit distributa. Et q̄nta qꝛ ad ꝑficienduz numeꝝ apl'oꝝ q̄ fuit p̄figuratus per numeꝝ. xij. ꝓphetaꝝ ⁊ patriarchaꝝ. Et sexta: qꝛ omnes apl'i p̄ter Johannē dicūtur martyrio sacrificati. Et septima qꝛ dixerūt vbi thema. Tu dn̄e nosti corda omnium ⁊c. Circa scd̄m est notādū D q̄ btūs mathias fuit numeratꝰ cū vndecim apl'is. ſm vndeci ꝟtutes q̄ floruer̄t in ip̄is. qꝛ ꝑmo petrꝰ floruit ꝟtute ꝟitatis ⁊ sapie qꝛ veritas xp̄i q̄ est dei virtꝰ ⁊ sapia sibi fuit supnaturalit̄ reuelata. Math. xvi. vbi d̄r Btūs es bariona: qꝛ caro ⁊ sanguis ⁊c. Scd̄o andreas floruit ꝟtute puritatis ⁊ innocentie qua fuit similiter a xp̄o attractus ꝑ testimonium Jo. baptiste dicētꝫ de eo. Ecce agnꝰ dei Jo. ꝑmo. attractio vero fit a simili.

Tertio iacobus maior virtue fortitudinis ⁊ constātie quia audita passione xp̄i postulauit regnū ip̄ius ꝓmptum se reddēs ad mortem ꝑ xp̄o Mathei. x.

Quarto Jo. virtute charitatis intense qꝛ erat recūbens in sinu iesu discipulus ille quē diilgebat. Joh. xiij. Amor aūt nō est iocundus ſm Richar. nisi sit mutuus. Quinto Symon ꝟtute obedientie sic em̄ interpretat̄ vt de eo dicat̄ qd̄ dictū fuit de fideli abraā Ro. iiij. Fuit em̄ symon pater multaꝝ gētiū in fide iō merito vocat̄ abraā. Sexto Judas scz ꝟtute iusticie: qꝛ iusticiā diuine vltionis terribilē in sua epl'a p̄dicauit ꝯtra incredulos exemplo xp̄i vt patet ibi vt cōpetat sibi illud Mathi. v. Btī q̄ esuriunt ⁊ siciūt iusticiā. Septimo Philippus ꝟtute spei firme: qꝛ sꝑabat diuinā visionē sibi sufficere ad btitudinē dicēs Joh. xiij. ca. Dn̄e on̄de nob̄ p̄rez ⁊c.

In festo annũciatiõis btẽ virginis.

Octauo Jacob minor ꝑtute patientie vnde ꝓpter mãsuetudinẽ ⁊ modestiã suã frater dñi dicebat. Galathas primo Aliũ aũt apostolorꝫ vidi neminem nisi Jacobũ fratrẽ dñi. Nono Bartholomeus ꝑtute pacis ⁊ concordie: qꝛ interpretat filius suspensionis. s. tribulationũ qui suspẽdit aq̃s supra firmamentũ. Gen. ꝑmo Pacifici aũt filij dei dicuntur Mathi. v. Btĩ pacifici. Decimo matheus ꝑtute sũme pauptatis: qꝛ cũ esset reb⁹ ⁊ curis tpalib⁹ pl⁹ ceterꝫ implicat⁹ ꝑmo ꝑbo vocatus oĩa relinquẽs secut⁹ est xp̃m Math. ij Undecim⁹ Thomas ꝑtute ꝯstãtie. iõ dixit Joh. xi. suis cõdiscipulis. Eam⁹ ⁊ moriamur cũ illo Nec obstat dubiũ resurrectiõis: qꝛ q̃nto q̃s difficili⁹ cõuertit: tãto tardi⁹ auertit cũ bene receptiua sint maxie retentiua ⁊ ecõuerso Btũs igit mathias fuit ãnumerat⁹ ꝑmo cũ petro ꝑ virtutẽ sapiẽtie qꝛ ꝑm btm̃ Dioni. ipe fuit diuino radio illustrat⁹. de q̃ radio dr̃ Sap. vi. Cãdorẽ ei⁹ admirabit ocul⁹ ⁊c. Scdo cum andrea ꝑ ꝑtutẽ innocẽtie. iõ fuit cõbinatus cũ Joseph iusto q̃ fuit denoĩatus ab illo ꝑmo ioseph p̃riarcha q̃ fuit plen⁹ puritate. iõ dicit decorus aspectu. Gen. xlix ca.. Tertio cũ Jacobo zebedei ꝑ ꝑtutẽ fidei clare: qꝛ fuit assũptus in testem dñice resurrectiõis. Act. ꝑ° ca. Quarto cũ Jo. ꝑ ꝑtutẽ charitatis ardẽtissime qꝛ donũ gr̃e ꝑtinet ad charitatez. Dicit em̃ Augu. de tri. q̃ spũs. s. q̃ ꝓcedit per modũ charitatꝫ emanat quõ datũ ⁊ nõ quõ natũ. Mathias aũt iterp̃tat donatus ⁊c. ⁊ iõ datus fuit a deo ⁊ nõ natus.

Quito cũ Symone ꝑ ꝑtutẽ obedientie: qꝛ fuit de numero septuagintaduorꝫ discipulorꝫ: q̃ subiecti erãt apl̃is. Act. v. ca. Sexto cũ Juda ꝑ virtutẽ iusticie: qꝛ nõ solũ fuit iust⁹ sed iustorꝫ p̃electus. Act. ꝑ°. ca. Septimo cũ philippo per ꝑtutẽ spei firme qꝛ fuit cõbinat⁹ cũ barnaba q̃ interp̃tat fili⁹ cõsolatiõis quam induc t spes Rom. xij. Spe gaudentes

Octauo cũ Jacobo alphei: ꝑ ꝑtutez patie: qꝛ ipe fuit inter alios q̃ cesi ꝓ xp̃o ibãt gaudẽtes a ꝯspectu cõcilij. Act. v.

Nono cũ Bartholomeo ꝑ ꝑtutẽ pacis ⁊ cõcordie qꝛ nõ fuit elect⁹ in discordia. vñ ⁊ his quierat elect⁹ magis profecit abnegãdo terrena q̃ adhuc possidebat Act. iiij. Decimo cũ matheo per ꝑtutẽ pauptatꝫ qꝛ oportuit q̃ eẽt oppositus iude in cui⁹ locum successit q̃ fuerat fur ⁊ loculos hñs Jo. xij. Undecio cũ thoma ꝑ virtutẽ ꝯstãtie. qꝛ legit de eo q̃ lapidationẽ sic stepha. ꝯstãter sustinuit: q̃uis forte sicut ⁊ paul⁹ in ipa nõ fuerit cõsumatus: quia alibi legit crucifixus.

Hũc btm̃ viꝫ mõ singulari debem⁹ imitari. Et ꝑmo ꝑ ꝑtutẽ sapie vt sup̃ma de q̃bus est sapia contẽplemur nõ infima. iuxta illud. i. Corꝫ. ij. Sapiam loq̃mur iter ꝑfectos. Scdo ꝑ ꝑtutẽ puritatis innocẽtie. ⁊ q̃m excidim⁹ ab inocentia baptismali sic ꝑmi ꝑentes a naturali. iõ datũ est nob sacr̃m ꝯfessiõis sicut scda tabula post naufragiũ ꝑm Hieron. de q̃ Jaco. v. Cõfitemini alterutrum ⁊c.

Ista ꝯfessio ꝑmo debet eẽ. s. deuota vt cũ reuerẽtia ꝑficiat: ⁊ cõfiteat qꝛ nõ hoĩ inquãtũ homo sꝫ inquãtũ minister dei.

Scdo dꝫ esse ordiata vt p̃ceptũ diuinũ ꝑficiat nõ ꝓpt timorẽ aut appentiaz hoĩm: qꝛ sacr̃a noue legꝫ nõ ordinãt ad deũ imediate. Tertio volũtaria quia volũtas ẽ radix meriti. Quarto verecũda qꝛ de actib⁹ turpib⁹ ⁊ vitupabilibus. iõ nõ dꝫ abscõdi ⁊ celari. Quito festina: qꝛ serotinũ nõ videt plene voluntariũ iuxta illud Ambro. Nescit tarda molimĩa spũssctĩ gr̃a. Sexto frequẽs qꝛ quotiẽs iterat pctm̃: statim confiteat.

Septimo qꝛ semel saltẽ in anno ꝓpter eccl̃ie p̃ceptũ: plus ꝑo ꝓpter mortꝫ ꝑiculũ. Octauo amara quia pctã fuerunt cũ delectatõe cõmissa. Nono apta: qꝛ occulta de⁹ manifestabit ꝑm euãgeliuz.

Decimo ĩtegra: qꝛ sacr̃a diuina nõ recipiũt diuisionẽ. Undecio cõplectiua .i. satisfactoria: qꝛ h̃ req̃rit iusticia. Iste xi. ꝓpetates ꝯfessiõis figurant ꝑ illas. xi lineas q̃b⁹ descẽdit sol i curatõe ezechie. q̃ sanationẽ pctõꝝ figurãt. Descẽsus ãt

sol' ꝑcat dīnā ꝓpiciationē ꝑ illas.xi.line/as Primo ꝑ ꝟtutē fidei vt ea credam⁹ q̄ natural'r itelligere nō possum⁹:sic̄ sūt articl'i trinitatꝫ ⁊ incarnatiōis:qꝛ sine fide impossibile est placere deo. ad Hebreos.xi.ca. Scd̄o ꝑ ꝟtutē charitatis vt diligam⁹ deū ꝓpt̄ se ⁊ sup oīa ⁊ proximos sic̄ nosip̄os: qꝛ q̄ diligit ꝓximuꝫ in lumine manet Joh.ij. Tertio ꝑ ꝟtutē obediētie vt nō solū p̄cepta q̄ sunt de necessitate salutꝫ sꝫ etiā cōsilia q̄ ad salutē ꝓficiūt obseruem⁹:qꝛ melior ē obedientia q̄ꝫ sacrificiū.i. Reg.xv.ca. Quarto ꝑ ꝟtutē iusticie vt puniam⁹ corpa nostra in q̄bus peccauim⁹.qꝛ regula iusticie exigit:vt ꝑ que hō peccat ꝑ hec ⁊ torqueat̄.Sap̄.i. Vn̄ apl'us Col.iij. Mortificate corpa vr̄a ⁊c̄. Quīto ꝑ ꝟtutē spei firme vt spem nr̄am nō figamus in trāsitorijs sꝫ in et'nis iuxta illud ps̄. Nolite spare in iniq̄tate ⁊c̄. Sexto ꝑ ꝟtutē patiētie vt mala eq̄nimiter tolerem⁹ illata nob humanit⁹ vel celit⁹.qꝛ Mat. v. In patia vr̄a possi.aīas vr̄as. Septimo ꝑ ꝟtutē pacꝫ ⁊ cōcordie vt caueam⁹ a cōtentōib⁹ ⁊ iurgijs rācorib⁹ ⁊ rixis qꝛ in pace vocauit nos dn̄s .i. Coꝝ.vij.ca.

Octauo ꝑ ꝟtutē pauꝑtatꝫ excelse vt tꝑalia contēnam⁹ ꝓpt̄ celestia q̄ nobis sūt ꝓmissa Mat.v. Bti pauꝑes spū ⁊c̄.

Nono ꝑ ꝟtutē ꝯstātie vt pugnemus viril'r ꝯtra demōes qꝛ nō coronabit̄ nisi q̄ legittime certauerit.ij. Thi.ij. Decimo ꝑ ꝟtutē castitatꝫ ⁊ mūdicie qꝛ beati mūdo corde qꝛ ip̄i deū videbūt. Undecio ꝑ ꝟtutē puritatꝫ ⁊ inocentie:qꝛ bti simplices qm̄ ip̄oꝝ ē reg. celo. Mat.ij.c

Iste.xi.ꝟtutes sūt figurate Gen̄.xlvi.ꝑ illas.xi.bn̄dictiōes q̄ date fuer̄t.xi.pr̄iarchis:qꝛ Dan nō fuit bn̄dict⁹ sꝫ maledictus sic̄ coluber:⁊ desig̃t maledictionez iude scariothis:qꝛ sic̄ illi.xi. recepti sūt ī sinu abrae bn̄dicti a iacob pr̄e eoꝝ: ita istꝫ ꝟtutib⁹ habitꝫ fideles recipiunt̄ in sinu xp̄i meritꝫ gl'iosi apl'i mathie vbi fulgebūt sic̄ sol ī reg̃ pr̄is eoꝝ Mat.xiij.ad quod regnū nos ꝑducat xp̄us dei ⁊ virginis filius. Amen.

Ue maria gratia

plena dn̄s tecū bn̄dicta tu in mulierib⁹ ⁊c̄. Luce.p̄o ca. Qꝛ ꝟgo mr̄ d̄i tātā in se cōtinet gr̄e plenitudinē vt ī nob illa redūdet sic̄ sctūs Gabriel ī suis ꝑmōib⁹ testat̄. Idcirco ꝓ spūs scti gr̄a ipetrāda ī q̄libet ꝑmōis exordio ē ei angelica salutatio offerēda. vt dicat̄ Aue ⁊c̄. Et qꝛ celestꝫ nūci⁹ hāc salutationē deuotissimā ī sue annūciatōis oraculo assūpsit.idcirco ꝓ illi⁹ annūciatōis solēnitate declarāda assumit̄ cōiter ꝟbū illud.in q̄ q̄dez ꝟbo mr̄ dn̄i q̄drupl'r cōmēdat̄. Et p̄mo sic̄ ꝑsona q̄ fuit a penis origialib⁹ p̄seruata:cū p̄mittit̄ Aue id ē sine ve:merito noīe eue mutato. vt dic̄ Greg. Tria.n.sūt ve.q̄ sūt pena pcti original'. Et p̄mū est cōcipe cū corruptione pariētꝫ. Scd̄m ē cū cōtagiōe prolis Tertiū ē parere cū dolore ⁊ violētia matris. Pro q̄b⁹ pōt itelligi illd̄ quod aq̄la ī Apoca.clamat di. Ue ve ve habitātib⁹ ī terra. Pro alt'a penaꝝ d̄r Jere.xv Ue mihi mr̄ mea quare genuisti me:qꝛ .s.in eius conceptiōe fuerat plaga s.originalis peccati occisus in aīa. Et quia mater dn̄i benedicta nec cōcepit cuꝫ sui corruptione nec genuit cū prolis contagione:nec peꝑit cum violentia ⁊ dolore ideo merito dicitur ei ab angelo: Aue. id est sine tali ve. Scd̄o cōmendat̄ sic̄ illa q̄ fuit donis suꝑnaturalib⁹ decorata cū sequit̄. Gr̄a plena.illud em̄ est bonum suꝑnaturale qd̄ quidē in sua plenitudīe haberi nō pōt sine mlt'is alijs donis suꝑnaturalib⁹.illud aūt donū habuit mat̄ dn̄i bn̄dicta. Primo ī sua ꝯceptōe habūdāter. Scd̄o in filij īcarnatōe quia iteꝝ fuit sctificata suꝑhabūdāter iuxta illd̄ Sap̄.xvi. Gr̄a suꝑ gr̄aꝫ mlier sctā: qꝛ gr̄a quā accepit ī scd̄a scīficatōe fuit ꝑ gr̄aꝫ quā acceꝑat ī p̄ma.⁊ iō seq̄t̄. Mulier sctā ⁊ pudorosa qꝛ mlier ī scd̄a sctīficatōe nō amisit religiositatē sctīmōialē in q̄ fuerat educata nec pudorē virginalem in quo per votū fuerat consecrata.

Tertio cōmendat̄:sicut illa que fuit

diuinis incolatib⁹ dedicata: cũ sequitur: Dñs tecũ. Xp̃i incolatus fuit ꝓlongat⁹ in ꝟgine. x. mensiũ tempe vt testat̃ Sapiẽtie. vij. qꝛ in oĩbus mensib⁹ anni fuit in vtero ꝟginis p̃ter Januariũ ⁊ Februariũ: cũ mox post cõsensũ angelo datum fuerit in illa ꝑfectus homo. vt dicit Jo. damascenus. ⁊ tñ alij ꝑm Aug. differũt plus q̃ꝫ ꝑ vnũ mensem formari: idcirco dicere ei poterat deus pater illud psal. c. ix. Tecũ ꝓncipiũ. s. verbũ ꝑ qđ fec̃ omnia in die ꝟtutis tue. i. annũciatiõis in q̊ die fuit sibi collata ꝟtus gñatiua verbi per spm̃sanctũ: vt dicit mgr̃ in tertio li. senten. ca. xx. vñ dixit ei angelus Lu. p̊o Spũssctũs supueniet in te ⁊c̃. Quarto cõmendat̃: sicut illa q̃ fuit finalib⁹ felicitatib⁹ illustrata cũ sequit̃ Benedicta tu in mulierib⁹ ⁊c̃. Tũc em̃ fuit sup omnes mulieres bñdicta: qñ letantib⁹ angel' ⁊ laudãtib⁹ fuit sup choros angeloꝝ exaltata: ⁊ tũc potuit ꝟe dicere illud Luce p̃mo. Quia respexit humilitatẽ ancille sue Ecce em̃ ex hoc btãm me ⁊c̃. iõqꝫ ad istũ statuꝫ bene fuit figurata ꝑ Jael q̃ interpretat̃ ascendẽs: de qua d̃r Judicũ. v. Bñdicta iael inter mulieres. bñdicta in tabernaculo suo. i. in celo: qꝛ licet multũ laudet̃ in terris: tñ multopl⁹ laudat̃ in excelsis. Quia ꝟo in annũciatione angelica fuit tempus gr̃e inchoatũ idcirco circa ip̃am gr̃aꝫ insistẽdo ꝑ quã mater dñi nr̃i ore angelico cõmendatur occurrũt. xij. cõsiderationes de gr̃a vidẽda: quaꝝ p̃ma est q̊d est gr̃a. Scđa est quantũ est a nob̃ desiderãda. Tertia est: quid fac̃ gr̃a in aĩa. Quarta ẽ q̃liter a nobis acq̃rit̃. Quinta est: qualit̃ in nob̃ auget̃. Sexta est: qualiter ĩ nobis cõseruat̃. Septima ẽ: qualit̃ amissa recupat̃. Octaua ẽ: q̃ sũt signa diuine gr̃e. Nona est: q̃les sũt eius fruct⁹.

Decima est: qualia sũt impedimẽta gr̃e. Undecima est: q̊tiens fuit ꝟgini infusa. Duodecima ẽ: ad quẽ graduꝫ gr̃e aĩa ꝟginis fuit exaltata. Prima cõsideratio est: q̊d est gr̃a. Dicit autem Augusti. in li. de trini. ꝙ gr̃a est excellentius dei donũ qđ solũ diuidit inter filios regni eterni ⁊ ꝑditiõis eterne. sicut eniꝫ militia cuiuslibet ꝓncipis distinguit̃ a militia sui hostis ꝑ solũ illi⁹ ꝓncipis signũ: ita gr̃a est signũ in aĩa nr̃a ꝑ quod ꝑfecte discernit̃ q̊s sit đ militia regꝫ eterni vel de militia hostis eius q̊ est rex super om̃es filios supbie. sicut d̃r Job. xli. Intelligendũ est tñ ꝙ gr̃a ponit̃ in anima ꝑm quartũ modũ vt scp̃tura diuina testat̃. s. Primo ꝑ modũ indumẽti honestatis: quia sicut verecũdia est videre vnã puellã nobilissimis ortã natalibus nudã ⁊ in medio viroꝝ solenniũ: ita est videre aĩam carentẽ diuina gr̃a in medio angeloꝝ eã custodientiũ q̊ nuditatẽ ip̃ius decernãt. ideo de aĩa q̃ tali vestimento caret d̃r Ezech. xvi. Trãsiui per te ⁊ vidi te ⁊ eras confusiõe plena. Istã cõfusionẽ non timet aĩa in conspectu dei ⁊ angeloꝝ in pctõ indurata sicut meret̃: qꝛ seip̃am nõ cõsiderat: ⁊ nudã esse ĩ cõspectu dei ⁊ angeloꝝ nõ cogitat. cui dicitur ꝑ Jere. a dño. Frõs meretricis facta est tibi noluisti erubescere ⁊c̃. Sed quãdo habet gr̃am tũc est ad instar ꝟginis vestita cãdidis vestimẽtis in ꝟtutibus suis. Jõ dicit̃ Apoca. xix. ꝙ sponse agni q̃lis est aĩa existẽs in gr̃a datũ est illi vt cooꝑiat se bissino splendenti ⁊ candido sequit̃ ꝙ ille bissus est sctõꝝ iustificatio que nõ nisi ꝑ gr̃am fieri põt: ⁊ sic gratia ponit̃ in aĩa ⁊c̃. Scđo per modũ lucꝫ manifestantis ⁊ ostẽdentis qꝛ sicut luna qñ est totaliter opaca nõ videt̃ nec cognoscit̃ a nr̃o sensu nec aliq̃ res posita ĩ obscuro q̃ntũ ad visum. ita aĩa nr̃a que est sine gr̃a est a deo spũalit̃ incognita: sicut dictũ est in figura Math. xxv. ꝟginibus fatuis in illa ꝑabola saluatoris. Amen dico vob̃ nescio vos. Qñ aũt est tãq̃ꝫ familiaris ⁊ nota tunc ei dicit̃ a dño illud Exo. xxxiij. Noui te ex noĩe et inuenisti gr̃am corã me. Dicit̃ tertio. ꝑ modũ pulchritudinis decorãtis: qꝛ sicut aliq̃ domicella dicit̃ tota deformis quia caret aliqua cõditõe ex ꝓprietate sibi debita corꝑali vel morali: ita aĩa quãdo ca/

ret gratia est tota difformis. qꝛ ꝑm Gre/
go. omnes ꝟtutes que sunt in aīa sine
gr̄a sūt informes ⁊ eoꝝ actus. Unde de
aīa se sponte gr̄a spolianti dicit̄ a domi/
no Esa. xlvij. Denudasti turpitudinem
tuā. Qñ autez habet gr̄am: tunc est ita
pulchra ⁊ clara vt videat̄ ip̄a esse vas de
lectabile. Et tunc dicit̄ ei a dño illō cā/
ticoꝝ. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊
macula nō est in te. s. peccati mortal': qđ
cum dei gr̄a stare non pōt. Quarto ꝑ
modū sanitatis corpis q̄etantis non cō
citate a cōtrarietate. sicut eñ homo sa/
nus nō incitat̄ a cōtrarietate humoruz
ip̄m molestantiū. ita etiā in gr̄a aīa non
inquietat̄ iugiter ab impugnationibus
passionū ip̄am vexantiū. sz qñ caret gra/
tia tūc existēs quasi infirma molestatur
multipliciter a passionib⁹ ip̄am vexanti
bus ad modū febriū vtpote ab ira ⁊ con
cupiscentia ⁊c. De qua infirmitate dic̄
apl'us ad Coꝝ. i. ca. xi. Inter vos multi
infirmi ⁊ imbecilles: ⁊ dormiunt multi
qñ. s. indigne recipiūt eucharistiā. Sed
qñ aduenit gr̄a tunc anima efficit̄ sana.
vnde aīe se disponenti ad gratiam dicit
dñs Esaie. lviij. ca. Tunc erūpet q̄si ma
ne lumē tuū ⁊ sanitas tua citius orietur

Et iō qꝛ iste q̄ttuor sil'itudines decla/
rant gr̄am eē excellentius dei donum et
summe desiderabile. iō dicit sapiēs. Gra
tiaz ⁊ spēm desiderabit oculus. s. anime
rōnalis q̄ nouit excellentiā istius doni.

II. cōsi/deratio Scđa consideratio est, quantum dei
gratia est a nobis desiderāda. Istius au
tem excellentis doni desiderabilitatem
declarāt q̄ttuor bonoꝝ genera desidera/
biliū. Quoꝝ primū est bonoꝝ tp̄aliū

Scđm est bonoꝝ naturaliū. Ter/
tium est bonoꝝ sup̄naturaliū. Quar/
tum est bonoꝝ eternaliū. Circa bona
tp̄alia quales sunt diuitie amicitie ⁊ ho
nores est sciendū ꝙ magis oībus gratia
est desiderabilis vt ptz in apl'is et i alijs
hoībus sanctis q̄ ꝓ diuina gr̄a obtinen/
da: xp̄o vocāte oīa tempalia reliquerūt
dicente Petro Mathi. xix. Ecce nos re
liq̄mus oīa ⁊c. Circa bona naturalia
qualia sunt corpus ⁊ aīa magis oīb⁹ est
desiderabilis gr̄a; quia scti martyres tra
diderunt corpa sua ꝓpter diuinā gratiā
Plus eñ est eligendū ꝑm Augusti. xp̄o
dilecto mori q̄ꝫ offenso viuere. ideo dice
bat dñs in Math. disci. suis. Nolite ti/
mere eos q̄ occidunt corp⁹: aīam aūt nō
possunt occidere. quia. s. non possunt eaz
gr̄a p̄uare. Non solū autē gr̄a est pl⁹ di/
ligenda q̄ꝫ corpus: sed etiā plus q̄ꝫ aīa.
qꝛ p̄us vellet q̄libet iust⁹ aīam suā cōte
rere q̄ꝫ diuinā gr̄az amittere aīa existēte
ꝑm rectā regulā vel rōnē: qꝛ si aīa eius de
beret anichilari sicut ⁊ corpus interfici
posset: p̄us deberet velle aīam anichila/
ri q̄ꝫ mortal'r peccare ꝑ quod gr̄a perdi/
tur: vt patet ꝑ Anshel. in li. cur deus ho/
mo. vñ apl'us. Non eñ facio animā me/
am preciosorē q̄ꝫ me. q̄si di. Si me totū
expono ꝓ diuina gr̄a obtinenda qui suz
melior q̄ꝫ anima: multo magis expone/
re debeo ip̄am. Circa bona sup̄natu/
ralia q̄ dicunt̄ esse sp̄ualia magꝫ est gra/
tia desiderāda oībus ꝟtutibus cardina
libus moralib⁹ ⁊ theologicꝫ simul sum/
ptis. qꝛ sicut illa cetera sine gratia sūt in/
utilia vt declarat apl'us ex intentione. i.
Corith. xiij. ita illa sine alijs est optima.

Circa bona eternalia q̄ cōsistunt in fe
licitate eterna q̄lia sunt fruitio ⁊ visio di
uine essentie gr̄a adhuc videt̄ amabili/
or oībus: quia q̄libet sanctus q̄ est in pa
tria p̄us vellet esse in inferno vt multis
videt̄ posse extrahi ex dictꝫ bti Anshel.
cū diuina gr̄a q̄ꝫ esse in ꝑadiso sine ipsi⁹
gr̄a vel ī mortali culpa cum tota illa feli
citate quā habet. Propter qđ Eleaza/
rus scriba in lege dei doctissimus prius
volebat in infernū descēdere q̄ꝫ legē di/
uinā transgrediendo ei⁹ gr̄am dimitte/
re. vt habet̄. ij. Machabeoꝝ. vi. Et iō qꝛ
gratia dei est bonū qđ est sup̄ omnia bo
na creata desiderabile. idcirco dic̄ apo/
stolus Roma. vi. Gr̄a dei vita eterna.
qꝛ habet rationē vltimi finis desidera/
bilis. et qꝛ tm̄ bonū est gr̄a: valde est mi/
serabile ꝙ ꝓ minima delectatōe peccati
mortalis ip̄am quis voluntarie perdat.

III.cōsi deratio

Tertia cōsideratio est: q̄d facit gra/tia dei in aia nostra? Et ōr q̄ p̄m diuine scripture testimōia q̄tuor facit in anima insignes effectus ſ. Primus est q̄ habet ipam viuificare a morte: q̄ sicut corpus viuit p aiam: ita aia p gr̄az: et iō sic discedente aia corpus mozit: ita discedente gr̄a aia mozit. vñ scriptura vocat mortuū hoiem sine gr̄a z cū gratia viuū. vñ in Apo. ōr ei q̄ excideras a gr̄a. Nomen habes q̄ vtuas z mortuus es. Et iō oīa opera q̄ facit aia sine gr̄a sūt mortua zc

Scōs est q̄ gr̄a habet aiam a somno excitare. illi em̄ qui sunt in gr̄a in diuina scriptura dicunt vigilātes z illi q̄ sunt sine gr̄a dormiētes. sicut em̄ dormientes non negociant nisi circa sōnia q̄ sūt figmenta ita huiusmodi sine gr̄a circa figmēta: sensibilia z vanitates hui⁹ mūdi que delectāt ad modū somni nō saluātis iuxta illud p̄s. Dormierunt somnū suū z nihil inue om. vi. diui. in manib⁹ suis. q̄ tñ aia existēs in gr̄a licet sit in mūdo cōsopita: est tñ vigilās ad eterna. iō dic̄ Cant. v. Ego dormio: z cor meū vigilat. Tertius q̄ gr̄a habet aiam munire ad modū armature. vñ ap̄s ipam armature cōparat. sicut em̄ homo metuens z inermis nō p̄t hosti resistere z etiam inimicū supare. ita hō sine gr̄a quin semp i tētatōe succūbat. z sic̄ homo q̄n̄ ē armatus p̄t suo hosti resistere z etiam inimicū supare. ita exp̄s in gr̄a p̄t faciliter inimicū supare. ap̄s Ephes. vi. de tali armatura dic̄. Induite vos armatura dei vt pos. sta: aduer. insi. diaboli zc. ¶ hoc idē dic̄ Aug. in li de li. ar. Quartus est: q̄ gratia habet aiam fecūdare: sicut em̄ terra est sterilis nisi irrigef aq̄: ita aia nr̄a nisi rozef gr̄a: q̄cd enī agit aia exp̄s sine gr̄a totū est infructuosum ad vitā eternā: q̄n̄ aūt habet gr̄am ē ita fecūda: vt singula eius opa sint meritoria z cōdigna vita eterna. ij. Corinth. ix Potēs est autē deus omnē gr̄am habere. in vob vt in oībus omnē sufficientiā habentes habū. in omne opus bonū. Cetera autē bona nō sunt simplr̄ bona cū sint informia. Quarta cōsideratio ē qualiter diuina gr̄a a nobis acquiritur. Dic̄ q̄ acquirit̄ per hominē quadrupliciter. Et p̄mo per cōcreationē: sic̄ in p̄rimis parentibus quoz anime mox vt create fuerūt gr̄a z originali iusticia illustrate fuisse dicunt iuxta illō Sap. xvij. Dñs creauit hominem rectum z p̄m se cum ſtute. Scōo per interiorē sanctificationē sicut de Jere. z de Johāne baptista p̄dicat scriptura di. q̄ fuerunt in vtero matris sanctificati. de Jere. dic̄ Jere. i. Dñs ab vtero vocauit me de vētre matris mee recordatus est nois mei Et de Johanne dic̄it ibidē. Anteq̄ exīres de ventre sanctificaui te. Tertio per baptismalē regenerationē: z iste est modus cōmunis: q̄ sicut in baptismo culpa originalis diluit: ita diuina gr̄a conferf dicente dño Joh. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua z spiritu sctō non intrabit in regnū dei zc. vbi coniūgit̄ baptismus fluminis cū baptismo flamis.

IIII.cō sidera.

B

Quarto per penalē consumationē: sicut etiā si non fuerit baptisat⁹ baptismo sanguinis vt q̄n̄ quis interfic̄ in odium dei: z tunc baptisaf in sanguine suo nisi ponat obicē sicut fuit de innocentibus. Si tamen circumcisionis vim baptismus euacuauerat sic̄ circumcisi nō erant quia in om̄ibus istis baptism⁹ flaminis repit̄: z in oībus istis gr̄a nō nascit̄ ab intrinseco: sed infundit̄ ab extrinseco: q̄ ler p Moysen data est gr̄a z veritas p ih̄m x̄p̄m facta est Joh. p̄mo ca.

V. consideratio

Quinta cōsideratio est q̄liter diuina gr̄a in nob̄ augef. Dic̄it aūt q̄ augef q̄drupliciter: z p̄mo p bonoz operū exercitationē. q̄ p̄m Augusti. charitas merefkaugeri vt aucta mereaf pfic̄i: mereri vero nulli conuenit nisi per bonos act⁹. sicut em̄ ſtutes morales augenf p act⁹ ſtuales effectiue: ita virtutes theologice meritorie: z ideo in gr̄a semper est pfectus ad meliora qui se custodit a lapsu: si non semper ad maiora opera: tamē a maiori charitate impata. Secūdo p sacramentoz diuinoz frequētationez z

specialr in sacro confessionis ⁊ euchari/
stie q̄ digne sumētibus confert sanctifi/
cationē. vt testat Dioni. iij. ca. de celesti
ierarchia. ⁊ generalr in omi sacramēto
confert gr̄a: si sacr̄a accipiant cum gra/
tia augent ipam. Tertio ꝑ sacramen
C tor̄ impetrationē. q̄ sicut sancti ipetrāt
nobis veniā. vt habet exemplū de multꝫ
ī diuina scp̄tura. ita etiā ⁊ cū venia gra/
tiā. sicut habet exemplū. ij. Mach. vlti.
de Jeremia ⁊ onia. intercedentib; ꝑ po/
pulo. Quarto ꝑ angelor̄ intercessio/
nem: qm̄ desiderāt nos ꝑfici: donec atti/
gamus ad illū gradū meriti: ad quē su/
mus p̄destinati ꝓpter eor̄ repandā rui/
nam. sicut sctūs Michael dicit stare ꝑ
filijs populi sancti. Treno. xij. Et quia
gr̄am non solū acquirere possumus sed
etiā eius augmentū. iō dr̄ Johis primo.
De plenitudine eius omnes nos accepi
mus gratiā ꝑ gratia ad merendā super/
VI. con addita. Sexta cōsideratio est: qualit
sidera. gr̄a cōseruat ī nobis. Et dr̄ q̄ cōseruat ī
nobis cū adiutorio dei v̄tute q̄druplici.
D Et p̄mo cooꝑante v̄tute austeritatis
.s. mortificātis q̄ tēptatio que nos ad ca
sum incitat imitat imediate passiōe in/
clināte. mortificatio aūt carnis hꝫ mor/
tificare passiōes ⁊ domare que vigēt in
membris corꝑis. iō apl's. i. Cor̄. ix. cap̄.
dicit. Castigo corpus meū ⁊c̄. Scdo
cooꝑante v̄tute v̄itatis cōsiderantis. q̄
qn̄ aliq̄s nō cōsiderat actus suos vt in/
telligat q̄ agit cito labit sic vt offendat
pedib; non considerās gressus suos. iō
dicit Paulus. i. Corinth. x. ca. Qui se ex
istimat stare videat ne cadat. i. diligēter
consideret suos actus. quia homo q̄ be/
ne gressus suos considerat non offendit
Tertio cooperante virtute puritatis
purgantis: quia sicut in vase argenteo
paulatim rubigo cōtrahit: quādo ma/
cula non abstergit statim. ita paulatim
cōtrahit in anima nostra qn̄ non abster
git quādocūq̄ accidat venialis macu/
la q̄ quando purgari negligit successi/
ue venit ad rubiginē peccati mortalis:
quod non ita cito auffertur. quia sic di/
cit beatus Franciscus. Si diabolus po
test habere capillū de homine cito facit
crescere in trabem. ⁊ ideo q̄ vult in diui
na gratia persistere: debet per sacramen
tū confessionis ⁊ actū contritionis pec/
cata frequenter abstergere: ⁊ mox vt cō/
scientia lesa fuerit se purgare iuxta con/
siliū sapientis in ꝓuer. Aufer rubiginē
de argento ⁊ egredietur vas purissimuꝫ
Quarto cooꝑante virtute humilita/
tis subicientis. quia s̄m Grego. in mo/
ral'. Humilitas est omniū virtutum cu
stos. vnde quādo aliquis superbit de bo
nis sibi celitus datis a deo in tēptatione
dimittitur. Et quia sine diuino auxilio
nullus vt ait apostolus tēptationi resi/
stere potest. idcirco cadit ⁊ a gratia exci
dit. Inter autē omnes illas virtutes ef/
ficacissima est puri cordis custodia. vn/
de Prouer. x. Omni custodia serua cor
tuū: qm̄ ex ipo vita ꝓcedit. Et ꝓuer xxij
Qui diligit cordis mundiciā ꝓpter la/
bior̄ custodiā habebit amicū regem. i.
permanebit in amicicia: quod est esse in VII. cō
gratia sūmi regis. Septima conside sidera.
ratio est: qualiter diuina gratia per pec/
catū amissa recuꝑatur. Et dr̄ q̄ recuꝑat
q̄druplici a nobis actu. Et p̄mo actu E
.s. recordationis de illo actu quo est sibi
conscius gratiam amisisse. ps. Memor
fui dierum antiquor̄. i. actuū meor̄ ī ve
tustate peccati ꝑpetrator̄. Scdo actu
detestationis vt malū de q̄ recordat sibi
displiceat tanq̄ abhoīabile ⁊ sibi dāno/
sum iuxta illd ps. Omnē viā iniq̄tatis
odio habui. Tertio actu renūciatōis
vt omni tali actui firmo ꝓposito renun/
ciet in futur̄ ne sic canis redeat ad vo/
mitū: vt dicit btūs Petrus p̄ma canoni
ca sua. Quarto actu contritionis vt
tristiciam habeat de malo perpetrato.
Tristicia em̄ s̄m Augusti. est passio cō/
sequēs actū volēdi. ⁊ iō quātopl⁹ q̄s ha
bet de actu volūtatis ꝯtra pctm̄: tanto/
pl⁹ hꝫ de passione tristicie. ⁊ illa est attri
tio q̄ s̄m docto. theologos est sufficiens
dispositio ad gr̄am de cōgruo ꝑcipiēdā.
Istis autē p̄missis infundit a deo actus

contritiōis cū gratia dicente psalmista. Cor cōtritū ⁊ hūiliatū de⁹ ne despicias: qꝛ talib⁹ preuijs actib⁹ ꝑtinet infundere gratiā ad diuinā miscdiam ⁊ non ad iusticiā. Et iō Sap̄.x.coniungēs gr̄am cū miscdia dicit. Gratia ⁊ miscdia est i sanctos eius: ⁊ respect⁹ est in electos illius.

VIII.cōsidera. Octaua cōsideratio est: q̄ sunt signa diuine gr̄e. Dico autē ꝙ de cōi lege nullus pōt esse de gr̄a certus. iuxta illd̄ Ecclesiastici.ix. Nemo scit vtꝝ sit dignus odio vel amore. ⁊ apl'us.i. Coꝝ.iiij. Nihil mihi cōscius sum sed in hoc nō iustificatus sum. Intelligendū est tñ ꝙ de hoc dank̄ quattuor signa ꝓbabilia i scriptura. Primū est in affectu qñ homo .s. letat̄ ⁊ exultat spūali leticia in diuinis reb⁹. signū ē ꝙ ip̄e est i gr̄a dei. psalmista Signatū est sup̄ nos lumen vultus tui dñe. i. signū datū est de tuo. s. lumine ꝙ dedisti leticiā in corde meo sicut deduxerūt doctores antiq̄. Scd̄m est in effectu qꝛ q̄ facit bona opera ⁊ ꝑm bonā intentionē directa signū est ꝙ ip̄e sit in diuina gr̄a si ꝑseuerat. dicens Mathei.v. Attēdite a falsis ꝓphetis ⁊c̄. Et sequit̄. A fructib⁹ eoꝝ cognoscetꝫ eos. i. ab operibus suis. Tertiū est in auditu: qꝛ q̄ libenter audit ꝟba diuina ⁊ cū affectu sine querela signū est ꝙ ip̄e sit in gr̄a dei. Jo.viij. Qui ē ex deo ꝟba dei audit ⁊c̄. Hic notat btūs Grego. signū in quo potest agnosci q̄s vnde sit. Quartū ē in affatu. qꝛ q̄ loquit̄ cū affectōe ꝟba diuīa: signū est ꝙ ip̄e sit in eius gr̄a. qꝛ ꝑm sententiā saluatoris in euāgelio. Bon⁹ hō de bono thesauro ꝓfert bonū. i. cordis sui Et iudeis dixit Progenies viperaꝝ quō potestis bona loq̄ cū sitis mali. Et Math̄.xij Ex abundātia cordis os loquit̄. Sequit̄. Ex ꝟbis tuis iustificaberis: ⁊ ex ꝟbis tuis condēnaberꝫ: ⁊ ideo qꝛ vna ⁊ eadē gr̄a habet signa plura. di. apl'o.i. Coꝝ xxxij. Diuisiones gratiarū sūt quātū ad plura signa q̄ ibi numerantur.

IX.considera. Nona cōsideratio: q̄les sūt fruct⁹ gr̄e. Vbi est aduertenduꝫ ꝙ sicut arbor siluestrꝫ sibi ip̄i relicta fac̄ fructus insipidos: si em̄ ei inserat̄ ramuscul⁹ arborꝫ domestice fac̄ fruct⁹ domesticos. ita aīa nr̄a si in puris naturalib⁹ dimittat̄ fructus eius sūt insipidi: qꝛ ad felicitatē nō ꝓficiūt. cū ꝑ solū libeꝝ arbitriū nō possumus gr̄am mereri errante pelagio: si tñ ei gr̄e ramuscul⁹ inserat̄ faciet optimos ⁊ saluberrimos fruct⁹. Intelligendū est tñ ꝙ aliq̄ fructus ꝑm q̄drdruplicem gradū laudant̄. q̄ꝝ ꝑmus est: qui habet in se amenitatē in sapore. Scd̄s est q̄ habet nō solū amenitatē: sꝫ etiā fugat infirmitatē ⁊ magnam cōfert sanitatem.

Tertius est: q̄ nō solū cōfert sanitatē sed etiā imortalitatē. Quartus est q̄ nō solū ꝯfert īmortalitatē sꝫ ⁊ felicitatē. Fructus aūt gr̄e q̄ sunt actus meritorij: a charitate eliciti vel impati cōferūt nobis. Primo amenitatē qꝛ om̄es fiunt ꝑm inclinationē amorꝫ: ⁊ nō timoris: vt docet Jo. in canonica sua. Charitas em̄ foras mittit timorē. Scd̄o nō solum amenitatē: sed sanitatē: qꝛ talia opa frequētata cū diligētia excludūt ab anima omnē egritudinē temptatōis ⁊ passiōis tūc em̄ nō dat̄ locus diabolo ad temtandū iuxta apl'i cōsiliū. Tertio non solū sanitatē: sed etiā īmortalitatē dicente dño in Johāne. Si q̄s sermonē meū seruauerit mortē nō gustabit in eternū: que in Apocal'. d̄r mors scd̄a. Quarto nō solū īmortalitatē sꝫ ⁊ felicitatē qꝛ quilibet taliū actuū meret̄ felicitatē de cōdigno sicut docto. affirmāt. si em̄ vn⁹ fructus esset ita p̄ciosus ꝙ de ꝯdigno inde posset emi vnū regnū terrenū esset cū sūma diligētia custodiēdus: q̄ꝫtoplus illi actus q̄ de cōdigno emunt. s. regnū eternū. Et ideo tales fructus debemus cuꝫ sūma diligētia aꝓpetere ⁊ habere: qꝛ fructus gr̄e est p̄ciosior cunctis opibus et om̄ia que desiderant̄ nō valēt huic cōparari. teste sapiēte. vñ in ps̄. Gr̄am ⁊ gloriā dabit dñs qꝛ. s. ꝑ fructū gr̄e acq̄rit̄ felicitas gl'ie. ⁊ iō dicit apl'us ꝙ optimū ē gr̄a stabilire cor. Decima cōside atio est: q̄lia sunt gr̄e impedimēta. Vñ intelligendū est ꝙ q̄ttuor sūt detrimēta que

X.consideratio

cōtra gr̄am sūt. Primū est peccatorū mortaliū q̄ habēt gratiā total'r eradicare de aīa: ⁊ iō dicunt' pctā mortalia quia interficiūt aīam q̄ viuit ꝑ gratiā ip̄am auferēdo sicut auferr' a ia a corpe in morte. de q̄ dicit apl's Rom̄. vi. Stipendia. s. pcti mors ⁊ subdit cām. Gr̄a autem dei vita eterna: quā. s. gr̄am pctā auferunt.

Scd̄m detrimentū est pctōꝝ venialium ꝑ que gr̄a dei non tollit': sed obumbrat' vt vestis cādida ꝑ maculas aliquā deformitatē habēs: ⁊ ip̄oꝝ mltiplicatio est dispositio ad totalē ip̄ius vestis consumptionē. Jō ep̄o sardis q̄ ꝓpter venialiū multiplicationē ad mortē appropinquabat d'r Apocal'. iij. Esto vigilās cōfirma q̄ moritura sunt: ⁊ ꝓ inde qui talia pctā vitare nitunt'. Habes pauca nomina q̄ nō inq̄nauerunt vestimenta sua ambulabūt mecū in albis q̄ digni sunt

Tertiū nocumentū est p̄uatio actuū bonoꝝ q̄ hn̄t gr̄am cōsopire qn̄ aīa q̄ recipit gr̄am nō opar' meritorie ꝑm ip̄am: sz marcescit ignauia. ꝯtra q̄s dic̄. b. Ambro. sup Lu. Nescit tarda molimīa spiritus. s. gr̄a. Et Grego. Amor dei nunq̄ est ociosus: opar' em̄ magna si est: si aūt negligit opari amor non est. vn̄ illi ep̄o laodicie q̄ illā gr̄am recepat ⁊ ꝑm ip̄am opari neglexit dicit' a dn̄o Apo. iij. Utinam calid⁹ eēs aut frigid⁹: sz q̄ tepidus es: incipiā te euomere de ore meo: sicut em̄ tepid⁹ est remisse actiuus: ita homo tepid⁹ d'r qui intēse opar' bonū. Quartū detrimentū vitioꝝ mortaliū ⁊ maloꝝ habituū aggregatoꝝ q̄ hn̄t gr̄am impugnare: q̄ qn̄ mali hūores sunt acquisiti in nob̄ ꝑ infusionē gr̄e nō statim amittunt' cum homo post contritionē adhuc ad malū remaneat inclinatus. ⁊ ideo illa vicia nisi per disciplinā rigidā extirpētur non ꝑmittunt hoīem in gr̄a quiescere. ⁊ iō in ꝑsona infirmoꝝ dic̄ apl'us Roma. vij. Infelix ego homo quis libe. me de car. mortis huius. ⁊ sequit' gratia dei ꝑ ih̄m xp̄m. Undecima cōsideratio est: q̄tiens gr̄a fuit infusa in aīa beate ꝟginis. Dicit' q̄ licet forte in multis

XI. considera.

actib⁹ meritorijs fuerit augmētata. tn̄ in ea credit' q̄ttuor vicib⁹ fuisse infusa solēniter. Et p̄mo in eius cōceptōe quia ī vtero mr̄is gr̄a dei fuit ei īfusa cū ibi fuerit sctīficata vt scti docēt mlto plusq̄ ille de quo d'r Lu. i. Et spūsctō adhuc replebit' ex vtero mr̄is sue vt ꝑ eius incolatu in vt'o ꝟginis illud ꝓpheticū itelligat'. Sctificauit tabernaculū suū ⁊c̄. et Bernard⁹ ait. Fuit ꝓculdubio mr̄ dn̄i ante sctā q̄ nata. Scd̄o in ꝟbi incarnatōe: q̄ tūc spūssctūs venit ī ip̄am ꝟtutē ei ꝟbi gn̄atiuā tribuēs vt ait Dama. q̄ aduēt⁹ nō intelligit' sine gr̄e infusiōe Et hec d'r sctīficatio scd̄a de qua d'r Lu. i. Spūssctūs supueniet in te ⁊c̄. Tertio in cātici reuelatōe. sic̄ em̄ legim⁹ zachariā spūssctō fuisse īpletū qn̄ ꝓpheta uit canticū suū: ⁊ elizabeth qn̄ emisit clamorē suū Lu. p̄mo: ita putamus mr̄em dn̄i spūsctō fuisse repletā qn̄ ꝓphauit cāticū suū dicēs. Magnificat aīa mea dominū ⁊c̄. vt ibidē habet'. Quarto creditur. s. in spūssctī missione. de quo habet' Act'. ij. ip̄a em̄ tūc fuit saciata omni disciplina ⁊ alijs q̄bus spūssctūs ante ꝓ missus fuit missus Act'. i. ca. Nec est credibile q̄ tāto dono nō fuerit ꝑticeps btā virgo. ideo dixit ei angelus Lu. ij. preuidens gratie plenitudinē ad quā erat exaltanda. Ne timeas maria īuenisti gratiā apud dn̄m. Duodecīa ꝯsideratio est: ad quē gradū gr̄e aīa ꝟginis fuit exaltata. D'r aūt q̄ gr̄a diuina increata est ⁊ distributa. ⁊ h̄ in aliq̄bus nō est natu re adeq̄ta: tn̄ ꝑm ꝓportionē nature commēsurata fuit vt in angel': q̄ licet q̄libet eoꝝ potuisset plus cape de gr̄a q̄ suscepit tn̄ sicut fuerūt ꝑfectiores in naturalibus ita fuerūt excellētiores in gratuitis vt notat'. ij. senten. in aliq̄b⁹ em̄ nō ē gr̄a capacitati nature adeq̄ta nec ꝑm gradū nature ꝓportionata sic̄ cōiter est in sctīs q̄libet em̄ aīa q̄cūq̄ est in p̄ria plus ē capax de gr̄a cū oēs sint vni⁹ nature et tn̄ sūt ineq̄les in ea. Tertio in aliq̄ ipsa gr̄a credit' capacitati nature adeq̄ta: nō tn̄ ꝑm excellentiā simplr summaz sic̄ in

7II. cōsidera.

matre domini bñdicta quia ipsa de gratia habuit quantuz capere potuit. vt ait beatus Hieronimus. Et ideo dicta fuit simpliciter gratia plena sicut vas dicitur plenum quando plus capere neq̃t non tamen gratiam simpliciter summã quia citra animam christi. Quarto est ipsa gratia in aliquo non solum capacitati nature adequata sed vt in se summe perfecta sicut in anima christi: que habuit de gratia quantũ cape potuit et in gr̃a omnẽ aliã creaturã excessit Jo.i. Vidimus gl'iam eius gl'iam q̃si vnigeniti a patre plenum gratie ⁊ veritatis. non solum ad sufficientiam sed ad redũdantiam. Ad quam ⁊c̃.

De eadem Sermo secundus.

a **Annunciaui et locutus suz ⁊c̃.** ps̃.xxxix. Qr de sermonib⁹ annũciatiõis gabrielis est pñs intẽtio: idcirco ad declarationẽ hui⁹ solennitatis cõiter accipit̃ ꝟbũ ꝓpositũ. In q̃ quidẽ ꝟbo in persona eiusdẽ archangeli dauid loqẽs ntẽtione illius dupl'r describit̃. Primo vt intellectual'r declaratiua. cũ premittit̃. Annũciaui. Annũciatio em̃ est act⁹ rõnis. Scd̃o vt sensibil'r manifestatiua cũ addi locut⁹ sum. Locutio em̃ est sensibilis platio qr angel⁹ locutus fuit ꝟgini nõ solũ intellectual'r. vez̃ etiã sensibiliter sic̃ dicit Esa. iiij cap̃. Loquimini ad cor hierl'm. Ecce q̃tũ ad locutionez intellectualẽ ⁊ aduocate eã ecce q̃tũ ad vocalẽ q̃z ꝑma fuit ad aĩam ꝟgis intima. Prima fuit q̃tũ ad corp⁹ extrinseca. Quia igit̃ de ꝟgine est pñs solẽnitas. idcirco circa ip̃am meditãde occurrũt octo cõsideratiões. q̃z ꝑma est. qualis fuit illa annũciatio. Scd̃a est per quẽ fuit illa annũciatio delata. Tertia ẽ vbi illa annũciatio fuit fcã Quarta est in q̃ tempe fuit delata. Quĩta ẽ q̃ fuer̃t illi⁹ annũciatiõis effect⁹. Sexta est q̃lia fuerũt ei⁹ sublimia. Septima est q̃lia fuerũt ei⁹ miracula. Octaua est q̃lia fuerũt eius gaudia. Prima

I. considera.

igit̃ consideratio est: qualis fuit illa annunciatio. Et dicendũ est q̃ circa ipsam btũs Lucas describit septem mysteria.

Primũ fuit de angeli salutatõe. cũ dixit. Aue gr̃a plena. Nũcius quidẽ mal⁹ non ꝓnunciat salutationẽ: sed bonus. iõ serpens. i. diabolus missus ad ꝑmã mulierẽ non salutauit eã. Scd̃m fuit de ꝟginis turbatõe. q̃ quidẽ turbatio non fuit amoris sed timoris. qr mos est boni angeli vt in ꝑncipio terreat ⁊ in fine cõplaceat. vñ Damasce. Sic̃ oĩs virtus bona: sic suus actus bonus. Et iõ seq̃t̃. Turbata est in sermone eius. s. angeli.

C I. mysterium

Tertiũ fuit de ꝟginis cõsideratione: qr cogitabat q̃lis eẽt illa salutatio. Simile autẽ huic habet̃ qñ xp̃m peperit. vt dicit̃ Luce. ij. q̃ cõseruabat omnia ꝟba hec cõferens in corde suo: ⁊ quãdo xp̃m reperit in templo qd̃ fuit signũ sapiẽtie.

Quartũ fuit de angeli cõfortatiõe dicentis: Ne timeas ⁊c̃. qd̃ etiã factum est idẽ zacharie de iohe bap. Quintũ fuit de ꝟginis inq̃sitõe. nõ em̃ dubitauit de dicto vel de facto sic̃ zacharias: sed tantũ de modo ꝓpter zelũ ꝟginitatꝫ qui ex verbis angeli videbat̃ euacuari. Quod aũt dicit̃ non cognosco. i. nõ cognoscituram me ꝓpono. Sextũ fuit de angeli rñsione. cũ sequit̃. Rñdens aũt angelus dixit ei. in qua rñsione docuit virginem de articl'o incarnatiõis ⁊c̃. Septimũ fuit de finali cõclusione cũ ponit̃ postea Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm ꝟbũ tuũ. Sicut eniz Eua voluit esse dea: ita illa ancilla. vbi ꝑfectio obediẽtie demõstrat̃

Scd̃a cõsideratio est: ꝑ quez fuit hec annũciatio delata. cõstat aũt q̃ ſm Lu. ꝑmo ꝑ Gabrielẽ. ſm aũt Hiero. Gabriel interp̃tat̃ fortitudo dei. Et iõ conuenienter missus fuit ad tractandũ verbi incarnationẽ: qr in hoc stupẽdo miraculo plus fuit magnificata diuina potentia: q̃z in mundi fabricatõe. Intelligendũ est tamẽ q̃ iste angel⁹ in ista salutatione habuit respectũ ad quattuor personas.

II. considera.

Et primo ad personã mittentem ⁊ illa fuit appropriata patri ad quẽ pertinet

D

mittere ꝛ non mitti. vt dicit Augustin⁹ de trini. Secundo ad psonā denū/ ciatam gratiā recipientē que fuit perso na virginis matris. ideo fuit missus a deo ad virginē Luce ꝓmo. Tertio ad psonā prevolantem que fuit persona verbi que angelū precucurrit. vnde dic̄ Augusti. q̄ precessit suū nunciū domin⁹ ideo dicit angelus domin⁹ recum: quia iam venerat. Quarto ad psonaz sub/ sequentē que fuit persona spiritussancti qui fuit angelus subsecutus ad virginē sanctificādā. ideo dicit de illo in futuro. Spiritussanctus superueniet in te. Unde ꝓpter ista bene conuenit Gabrieli quod dictū fuit Nathan. ꝓmo Regu. iij. Jn/ gredere quia vir fortis es ꝛ bona nunci ans. Tertia consideratio est: vbi ista III. cō/ sidera. annūciatio fuit facta. Lucas dicit q̄ in ciuitate Nazareth. Jsta ciuitas habet q̄ E druplices interp̄tationes huic sacramē to conuenientes fm Hiero. quaꝝ Pri/ ma est floriditas. Et illa interp̄tatio cō/ uenit huic sacramēto: quia tunc floruit ꝟga illa de radice yesse. de qua dr Esa. xi. Egrediet virga ꝛc. q̄ sicut flos erū/ pit de subtilissima ꝟge materia. ita xp̄s erupit de subtilissimis ꝛ purissimis san guinib⁹ virginis. Scōa est quia inter p̄etat mundicia ꝛ illa cōuenit ei: q̄ fm beatū Anshel. mundata fuit virgo scōa sanctificatione vel mundatione. Pri/ ma fuit in sui conceptione. Scōa in verbi annūciatiōe. Tertia in qua nō ab immūdicia sed sicut angeli dicuntur purgari ꝓpter excellentē puritatis gra/ dum. Dicunt aūt q̄ in ꝓma sanctificati one vel purgatione, puritas in ea fuit cō/ soputa. sed in scōa fuit totaliter extincta omnis pronitaꝝ actualis ꝛ potentialis.

Tertia interp̄tatur vnctio. ꝛ illa etiā ei conuenit: quia cum vnctio dicat san/ etificatio in illa annūciatione fuit virgo secūdo sanctificata sanctificatiōe perfe/ cta. de qua loquit Lucas vbi s̄. Spiri/ tussanctus superueniet in te ꝛ ꝟtus ꝛc̄.

Quarto interp̄etat consecratio ꝛ il/ la etiam cōuenit ei: quia sicut templum salomonis fuit consecratū ex eo q̄ glo/ ria domini habitauit ibi. vt dicit. iij. Re gum. ita virginis vterus fuit consecrat⁹ ꝓ templo totius deitatis ex verbi icar natiōe iuxta illud ps̄. Sanctificauit ta bernaculum suū altissimus. ideo de illa ciuitate dicebat nathanael Jo. i. ꝓmo. A nazareth potest aliquid boni esse: q̄ .s. ei bona conueniūt fm significationez Jsta em̄ est ciuitas in qua xp̄s fuit edu/ catus vsq̄ ad. xxx. annos Luce. iij. cap̄o.

Quarta consideratio est in quo tem/ IIII. cō/ poze illa annūciatio fuit allata. Dicitur sidera autē q̄ quattuor sunt tempa de quibus queri solet. s. annus mensis dies ꝛ hora.

Primo queritur de anno. Dicitur q̄ vi. millenario annoꝝ a mundi creatiōe. sicut enim in. vi. die formauit deus ho/ minē ad ymaginem suam ꝛ similitudi/ nē imp̄ssaz. ita illo senario formauit il ā hominem qui est ymago dei ꝛ eius simi litudo exp̄ressa fm apostolum. Et sicut illo die fuit homo lapsus: sic illo mille/ nario reparatus. Jn illo autez anno age batur septuagesimasecunda generatio ab adam. sic ille homo septuagintadu/ os discipulos habuit. Secundo aūt si queratur de mense in quo illa annūci/ atio fuit facta. Dicitur q̄ in mense pri/ mo illa annūciatio fuit facta: quo egres/ si sunt filij israel de egypto. de quo Exo. xij. Mensis iste vobis principiuz men/ suum primus erit in mēsibus anni. Jste fuit mensis Marcij in quo quidez mē/ se domin⁹ habitauit in columna nubis vt dirigeret filios israel per desertum si/ cut recte hodie deitas primū habitauit in mente humanitatis nube ꝛ velamine ad dirigendum populuz christianuz per huius mundi desertū. Tertio si que/ ratur de die. Dicit q̄ ea die qua fuit do/ minus passus eadem die fuit annuncia/ tus per angelum vt dicit Augustin⁹ de trinita. Jn isto etiam die dicitur mun/ dus fuisse creatus. Et illa die in egypto fuerit agnus sanctificatus vt dicitur in Exo. Et ista quattuor mysteria sūt mu/ tuo correspōdēda: vt mysteriū creatiōis

alludat mysterio annũciatiõis: qꝛ ꝑma dies noui testamẽti sic̃ veꝛis. ⁊ mysteriũ imolatiõis misterio passiõis. cursus autem circularis xp̃i ad modũ solis designat̃ in eiusdẽ diei inchoatione ⁊ cõsumatione. Quantũ ad diem septimane illa fuit dies veneris que fuit solennizata mysterio quadruplici. ⁊ primo qꝛ in hoc die fuit homo factus ad imaginem dei. Genes. i. ⁊ xp̃s eadem die incarnatus.

Secundo a tribus regib⁹ adoratus. Et tertio fuit mundus redemptus per passionem eius ⁊ crucifixionẽ. Quarto si querat̃ de hora. Dicunt doctores ꝙ hora completorij fuit mater dñi ab angelo salutata. Credit̃ autẽ ꝙ illa deuotissima collocutio cum angelo vsq̃ ad mediam noctem durauit: quia cum virgo dedit consensum concepit verbuz qꝛ de sedibus regalibus dicit̃ exiuisse media nocte vt testat̃ sapiẽs. Et hoc est qđ apostolus ad Roma. ait. At vbi venit plenitudo temꝑis misit deus filium suũ

V. considera. Quinta consideratio est: qui fuerunt illius annũciatiõis effectus. Dicitur ꝙ fuerunt quattuor: quoꝝ ꝑmus fuit corporis xp̃i repẽtina formatio ex purꝫ sanguinibus virginis ꝑm Dioni. Secũ

A dus fuit anime xp̃i creatio: quia formato xp̃i corꝑe tota trinitas creauit aĩam nobilissimã ⁊ omnib⁹ charismatib⁹ spiritualibus adornatã cum sũma sapientia sicut in ꝑmis angelis. Tertius fuit istius corꝑis in anima vnio sine omni labe. cum em̃ alie anime inquinari soleant a corꝑibus sicut corpus a sordido vestimento: sed xp̃i anima ab omni sordeimunis fuit. Quartus fuit anime glorificatio: quia ip̃ius anima ab instãti sue creationis fuit beata ⁊ mũda ⁊ cõiuncta continue cũ diuinitate vt dicit̃ in libro sententiaꝝ. Istis p̃missis potest addi effectus quintus q̃ dicit̃ suꝑadmirabilis quãdo in eodẽ instanti totã illã humanitatẽ ꝑsona verbi assumpsit ĩduens vestimẽta nostre carnis. de qua apostolus ad Hebre. ij. Nusq̃ angelos apprehendit dñs: sed semẽ abrae. Ista aũt induitio fuit figurata Ezech. xxiij. Solẽ nube tegam qꝛ nubes nostre humanitatis in incarnatione verbi fuit tegumẽtum diuinitatis: sicut anima corꝑe tegitur. Sexta cõsideratio est: qualia fuerunt illius annũciatiõis sublimia. Dicitur aũt ꝙ celsitudo illius solennitatis excedit alias solennitates ad xp̃m pertinentes ⁊ ipsas dignificat vt declaratur in quattuor p̃cipuis solẽnitatib⁹: quarũ ꝑma est solennitas dñice incarnationis cuius fuit summa dignitas quia puer q̃ nascebat̃ erat deus: non fuit autez deus nisi ꝑ mysteriũ incarnationis quod hodie fuit completũ. Scđa est dñice resurrectionis in qua solus homo resurrexit. qui nõ resurrexisset nisi humanitas huic ṽbo fuisset vnita. Tertia est dominice ascensionis: in qua assumpt⁹ est in celũ localiter sed eius humanitas fuit hodie eleuata ad diuinũ suꝑpositũ supernaturaliter: que eleuatio fuit maior: qꝛ magis eleuat̃ ⁊ honorat̃ pontifex qñ ad summũ prouehit̃ pontificatũ. q̃ quãdo localiter inthronizat̃. Quarta est spiritussancti missio quã solennitatẽ illa p̃cellit: quia sicut tunc fuit missus spiritussanctus: ita nunc filius qui est equalis sed magis mirabiliter iste: quia iste assumpsit ignẽ in linguarũ diuersitate: ille vero naturã humanã in ꝑsone vnitate. vñ de illa solennitate põt dici illud Leuitici. xxiij. Primus dies erit vobis celeberrimus iste ꝑmus dies est incarnationis xp̃i quo fuit primũ perfectũ sacramentum fidei xp̃iane quod est sũme celebritatis inter omnia alia sacramẽta

VI. cõsideratio

B

VII. cõsidera.

Septima cõsideratio est: qualia fuerunt illius annũciationis miracula circa quã ponunt̃ quattuor singularia que reddunt admirabilem illam solẽnitatẽ

C Primũ est ꝙ natura sup̃ma fuit summe humilitatis in hoc ꝙ sũpsit. s. habitũ humanitatis sicut filius regis se humiliat quãdo assumit habitũ religiõis. de quo apl̃us ad Philipeñ. iij. Humiliauit semetip̃m in sil̃itudinẽ hoĩm fact⁹ ⁊ habitu inuẽtus vt homo. Scđm ẽ:

q̄ natura infima fuit summe exaltata: qꝛ humanitas que tenet infimū gradū intelligibiliū fuit sublimata vltra omnez creaturā ita vt homo fieret equalis deo ⁊ tantū habuit de bono quantū est sil' in patre filio ⁊ spiritusctō ꝑm Augusti. de tri. Tertiū fuit q̄ ꝑsona infinita fuit exigua facta: dum ꝑm suā magnitudinē in corpore de ꝟgine formato fuit cōtempta. ꝑm illud apl'i. Quod in xp̄o ihu habitauit omnis plenitudo deitatis corporaliter. Ideo dicit' q̄ semetip̄m exinaniuit. i. exiguū fecit. Quartuz est q̄ res minima facta est infinita: dū quem celi cape non poterant: nec celi celoꝝ ambitus ꝑm Salomonē virgo incegre pertulit in suo corpe ⁊ gremio. ⁊ de istis mirabilib' dr̄ Jere. xxxi. Nouū faciet dominus sup terrā femina circūdabit virum. i. hoiem ꝑfectū ⁊ virtuosum. qꝛ tot ꝟtutes habuit xp̄s in vtero. s. matris quot nūc habet in dextera dei p̄ris. Octaua cōsideratio est: q̄lia fuerūt illius annunciationis gaudia. Dicit' q̄ quattuor Et primū fuit i ierarchia supcelesti diuinarū ꝑsonaꝝ quia sicut q̄libet rex solennizat quādo eius filius cōtrahit mr̄imoniū: sic deus pater ineffabilē solennitatē fecit qn̄ in verbi copula eius filius cum natura humana sicut cū puella incorrupta contraxit. Et iō dicit' in euangelio. Simile est regnū celoꝝ homini regi q̄ fecit nuptias filio suo. Secundū fuit in ierarchia celesti in qua letati sunt ineffabiliter angeli quia a sua creatione citra nunq̄ fuerunt ita honorati: quia sic serui letant' cum soror contrahit cum domino suo: vt habet' Hester de ꝓpl'o iudeorū exaltato per hester cuz rege assuero contrahēte: sic angeli sancti quādo anima xp̄i fuit vnita ⁊ despōsata verbo tāq̄ creaturaꝝ pulcherrima fuit exaltata et sublimata. Est aūt anima soror germana angeloꝝ qꝛ ab eodē patre ad ei⁹ imaginē conformiter genita: ⁊ de eadem. q. matre quia de spūali natura. Tertiū fuit in ierarchia subcelesti in q̄ fuit pax reddita: qꝛ discordia fuerat inter deū et hominē per q̄nq̄ milia annoꝝ: sz illa dies fuit factus mediator xp̄s q̄ in semetipo soluens inimicitias pacē tractare cepit quā in morte cōsumauit ⁊ ille fuit cōuenientissimus mediator: qꝛ de ꝓgenie vtriusq̄ parentis. iō dicit' lapis angularis qꝛ vtrūq̄ ꝑietē coniūxit: ⁊ ideo a nobis pax ē sūme desiderāda Primo: qꝛ xp̄s in hunc mundū veniens ⁊ tanq̄ legatus tractans de pace ip̄am pacē fecit. ⁊ ideo qui pacē turbant eius mediatorē non recipiūt. Secundo quia xp̄us ex hoc mūdo recedens pacem nobis legādo reliquit. ⁊ ideo qui pacez rennuūt ei⁹ coheredes non sunt dicente dn̄o Math v. Bti pacifici qm̄ filij dei vocabuntur. q̄ si filij ⁊ heredes. Quartū gaudiuz fuit in ierarchia supterrestri que erat i sinu abrae vbi erāt anime sepate a corpibus inter quas fuit solennitas: qꝛ nūq̄ aliqua anima viderat clare diuinā essētiam vsq̄ hodie q̄ fuit creata xp̄i anima in consumata gloria: sic potest letari vna soror de anima sororis quando fuerit ad felicitatē sublimata. Fuerūt aūt sancti p̄res certificati de illa die ꝑ reuelationē diuinā: sicut dicitur in euangelio Joh̄is: Abraam pater vester exultauit vt videret ⁊c̄. Ideo ꝓ illa die pōt induci illud Regū. Hec dies boni nūcij est in qua bonus nuncius Gabriel ꝟginem benedictā salutauit. Salutē q̄ mediante eius meritis nobis cōcedat xp̄s iesus dei ⁊ ꝟginis filius. qui viuit in secula seculoꝝ Amen.

VIII cōsidera.

D

In festo beati Johannis baptiste Sermo primus.

Inter natos mulierū non surrexit maior iohāne baptista. Qui aūt minor est in regno celoꝝ maior est illo Math. xi. Qn̄ aliq̄s laudat seip̄m non bene credit' sue laudi. vn̄ dicit Salomō. Prouer. xxvij Laudet te os alienū ⁊ nō tuū extraneus ⁊ non labia tua. Et alibi Laus in ꝓprio ore sordescit. Debet g̊ laudari ab alio ⁊ maxime a bono nā laudari a malis hoc

modo pudendū est. Nam ſm Aug. pudendū est illis velle placere quos nolis imitari ⁊ alibi. Non est speciosa laus in ore peccatoris ⁊ maxime laus humana est contēpnenda: quia in laude p̄cipitiū est vt dicit btūs Frāciscus. sed ꝟa laus est illa. Non em̄ qui se cōmendat ꝓbat⁹ est ⁊c. Cōmēdat autē in veti testamēto singul'r q̄ttuor. s. Noe Moyses Dauid ⁊ Job. De Noe Gen. vij. dixit sibi ds: Te em̄ vidi iustū corā me ex oib⁹ gētib⁹. De Dauid sic dic̄. Inueni hoiem ſm cor meū. De Moyse aūt dic̄ Nu xij Si quis inter vōs fuerit ꝓpheta dn̄i in visione apparebo ei: vel per somniuz loquar ad eum. at non talis seruus meus Moyses q̄ in omni domo mea fidelissimus est. De Job dicit. Nūquid cōsiderasti seruū meū Job loquens ad sathan q̄ nō sit similis ei in terra: vir simplex ⁊ rectus ac timens deū: ⁊ recedēs a malo. In nouo aūt testamēto dicit dn̄s ad Nathanael. Hic est vere israelita in q̄ dol⁹ non est. Et btō Paulo. Tu es vas electionis. Et Cēturioni. Non inueni tātam fidem in israel. Et btō Petro. Tu es symon bariona. Quantūcunq̄ istos cōmendauit. multoplus btm̄ Johem dicens in ꝟbo ꝓposito. Amē amē dico vobis: Inter natos mulier̄ ⁊c. Idcirco ad venerandā magnitudinē solēnitatis ei⁹ cōueniēter assumit verbū illud. In quo quidem verbo btūs Johes describit dupliciter. Et p̄mo vt gl'iose sublimat⁹: cū premittit: Inter natos mulier̄ non surrexit maior. Scdo vt virtuose illuminatus. cū sequit Johanne bap. Quātum ad primū de eius magnitudine ait angelus gabriel dicēs: Erit em̄ magn⁹ corā dn̄o Luce p̄mo. Qui aūt est minor in regno celor̄ maior est illo in ꝓpria reputatione. de qua humilitate ait saluator. Qui maior est in vobis fiat sic̄ minor. De scdo autē dicit Johes est nomē eius. Johis. i. cap̄. Quia ergo circa magnitudinez sanctitatis eius habet testimoniū xp̄i p̄sens. Idcirco ad declarandum illam magnitudinē occurrūt duodecim cōsiderationes. quar̄ Prima ē de mysterio sue annūciatiōis. in qua notant q̄ttuor solennia: quor̄ primū est ex parte ꝑsone annūciantis. quia ſm btm̄ Augusti magna fuit gl'ia q̄ ab eodē angelo nūciatus fuit btūs Jo. bapti. a quo xp̄s Lu. p̄mo. Stans quidem a dextris altaris incensi apparuit ei angelus ⁊c. I. consideratio

Scdm fuit ex parte loci cōuenientis q̄ illa annūciatio facta fuit in loco sanctissimo qui dicebat sancta sctōr̄ vbi stabat solus pōtifex vbi erat archa testamēti ⁊ tabula ⁊ māna ⁊ cherubin ⁊ ꝓpiciatoriū in quo dn̄s Moysi apparuerat. ibi em̄ erat altare incēsi. itē erat ibi zacharias Luce. p̄mo. Tertium fuit ex parte temporis excellentis. quia illum locum solus pōtifex intrabat semel in anno tātum ⁊ illud tempus sacratissimū reputabatur. Quartū fuit ex parte miraculi subsequētis. quia Zacharias eo q̄ fuit incredulus sermonibus angeli effectus fuit mutus Luce p̄mo. ca. Scda consideratio est de mysterio sue cōceptionis. in quo notātur quattuor p̄uilegia. et II. considera.

Primū fuit q̄ per miraculum fuit generatus non em̄ fuerat parentib⁹ filius. eo q̄ mater erat sterilis et ambo ꝓcessissent in dieb⁹ suis Lu. p̄mo. illa ergo tāto fuit maior q̄to actor fuit sublimior. s. deus q̄ suppleuit quod natura non potuit.

Scdm fuit quia in vtero matris fuit a plaga peccati originalis purgat⁹ cuz tamen ceteris de cōmuni lege nullū detur ibi remediuz. vnde si in matris vtero decessisset ad sinū abrae euolasset: cū ceteri vadant cōmuniter ad infernū qui taliter moriūtur ꝓpter quod Jere. p̄o. dicit. Anteq̄z exires de vētre sanctificauite. Tertiū fuit quando in vtero matris fuit diuina gratia illustratus. vnde licet ceteri sint i vtero matrz filij ire ſm apostolū iste fuit fili⁹ gratie dono spiritus. s. quā ibi accepit dicente grabriele. Luce. p̄mo. cap̄. Spiritusancto replebit in vtero matris sue. Quartū fuit q̄ in vtero matris fuit letificatus cum ceteri in quadam tristicia ibi maneant cu

ius signū est quia cum exeunt confestim
plorant: tamen iste fuit letificatus in p̄/
sentia saluatoris sibi diuinit⁹ reuelata.
Luce p̄mo. Ecce em̄ vt facta est vox sa/
III. con sidera. lutationis ꝛc̄. Tercia cōsideratio est
de mysterio sue natiuitatis. in qua notā
tur quattuor mirabilia. quoꝝ Primū
G fuit de singulari ꝑturitōe quia licet cete
ri nascantur cum plaga peccati origina
li iuxta illam legem. Nemo mundus a
sorde nec infans cuius vnius diei vita ē
super terram: tamen iste natus est mun/
dus quia in vtero matris purgat⁹ Se
cundū fuit de ꝓphetia Elizabeth: quia
s̄m Ambro. super Lucā. mater ꝑ ꝓphe/
tiam didicit quod non didicerat a ma/
rito. vnde in circūcisione vocantib⁹ eum
noīe patris sui Zachariam: dixit mater
nequaq̄ sed vocabitur Johannes ꝛc̄.
Tertiū fuit de ꝓphetia Zacharie qui
repletus est spiritusctō ꝛ prophetauit di
cens: Benedictus dominus deus israel
hec om̄ia Luce. ij. cap̄. Quartuz fuit
de recuperatione loquele: mox em̄ vt fili
nomen scripsit aptū est os ei⁹ ꝛc̄. vbi s̄.
In illa natiuitate creditur fuisse virgo
maria p̄sens: quia post sex menses venit
ꝛ tribus mensibus ibi mansit vt habet̄
in Luca. vnde Ambro. super Lu. Disci
te sancte mulieres sedulitatē quam co/
gnatis pregnantib⁹ exhibeatis. s. in illa
maria ꝛc̄. Ista natiuitas fuit gaudij ꝛ ti
moris: quia congratulabantur ei ꝛc̄. et
fact⁹ est timor ꝛc̄. qꝛ naturalit̄ in aurora
diei boni gaudēt ꝛ mali timēt. dicēte be
ato Joh̄e. qui male agit odit lucem. ita
in aurora noui testamenti mali timue/
runt ꝛ boni gauisi sunt. ꝛ ita erit in sig/
nis iudicij. iuxta illud euangelij. His
autē fieri incipientib⁹ leuate capita vr̄a.
Fuit autē natiuitas beati Joh̄is in au/
rora noui testamenti: quia sicut in auro
IIII. cō sidera. ra stella matutina p̄nunciat solis ortuz
ita Johānes prenūciauit xp̄m Quar
ta cōsideratio est de mysterio sue religi/
onis. cum enim esset puerilis etatis que
etas est inter quitū et septimū annos fu
giens corruptionē mūdi petijt desertuz
vbi quasi xxv. ānis duxit vitam heremi/
ticaz dicente euangelista ꝙ puer erat in
deserto vsq̄ ad diem ostensionis sue ad
israel. in quo statu floruit q̄druplici vir
tute. Primo virtute paupertatꝫ ꝛ in/
digentie. quia mundum penitus abne/
gauit cum esset filius pōtificis ꝛ pōtifex
ex genere esse debebat. et de stirpe regia
per cognationē eius cū maria. Secū/ H
do virtute puritatis et innocentie: quia
in pueritia fugit ne leui saltem macula/
re vitam famine posset. Tertio virtu
te austeritatis et penitentie: quia ei⁹ in/
dumentum erat ciliciuz de pilis came/
loꝝ. esca vero mel siluestre cum locustis
vnde dicit saluator. Venit Johānes nō
māducans neq̄ bibens. Quarto vir
tute humilitatis ꝛ subiectiōis: qꝛ non so
lū se non parificabat supiori q̄ est minor
humilitatis gradus: quando rn̄dit. Nō
sum ego christ⁹ sed etiā nec equalis cū
dixit: Neq̄ helyas cū tamē in spiritu et
virtute equaret̄ sibi testimonio christi ꝛ
angeli: sed nec etiā inferiori cum dixit se
non esse ꝓphetam: cum tamē esset plusq̄
ꝓpheta ꝛ iste est summe humilitatꝫ gra/
dus. contra illos qui non solum volunt
esse inferioribus equales sicut lucifer q̄
noluit subijci: sed sicut ipse extolli vt ait
apostolus Petrus. In isto deserto cla
mauit duas p̄conizationes. vna fuit de
xp̄i aduentu. Secūda fuit de mūdi con/
temptu. De p̄ma Esa. Ego vox claman
tis in deserto. De scd̄a. Omnis caro fe/
nū ꝛ oīs gloria eius quasi flos agri ꝛc̄.
Quinta consideratio est de mysterio
sue reuelationis: quādo post. xxxi. annū V. cōsi.
etatꝫ sue exiuit de deserto ad p̄dicandū
pniam in remissionē peccatoꝝ Luce. iij.
in qua missione notantur quattuor ma/
gnalia. Et primū est ꝙ tunc xp̄i signuz
accepit: sicut ip̄e testat̄ Joh̄. p̄mo. Ego
nesciebā eū: sed qui misit me baptizare
dixit mihi. Sup quē videris sp̄m descē
dentem: ip̄e est. Secūdū est ꝙ xp̄m
ante signū cognouit. vnde quādo vidit
xp̄m venientem ad suū baptismū dixit:
Ecce agnus dei ꝛc̄. etiā sp̄usctō reuelan/

te: qꝛ non putat̄ vidisse xp̄m. Tertiuꝫ ex reuerētia renuit baptisare dicēs Ego a te debeo baptisari: ꝛ tu venis ad me: ꝛ dn̄s ad eū. Sine modo sic decet imple/ri oēm iusticiā. Quartū est: qꝛ signuꝫ datū accepit qn̄ xp̄m baptizauit: tūc fa/cta sunt tria miracula. ꝛ p̄mū fuit: qꝛ ce lū fuit apertū ꝛ spūssctūs descendit ī spe cie columbe. Scd̄m fuit qꝛ vox patrꝭ audita est: Hic ē filiꝰ meus dilectus in quo mihi bene cōplacui ꝛc̄. Tertium fuit qꝛ vis regenratiua collata est aquis ex cōtactu carnis xp̄i ꝑm Ambro. In telligendū est tn̄ ꝑm p̄dicta ꝙ. b. Johan. habuit ad xp̄m q̄ttuor hitudies. Pri/ma fuit suppositiōis: qꝛ fuit eiꝰ patrinꝰ ꝑ baptismū. Scd̄a fuit suppositiōis qꝛ fuit eius filiolꝰ in baptismate flamīs

Tertia fuit quasi eq̄parātie qꝛ fuit fi lius eius cōsanguineus. Btā em̄ Eliza beth fuit cōsanguinea germana btē ꝟgi nis. Quarta fuit quasi disq̄perantie: qꝛ. q. de diuersis nationibꝫ. fuit em̄ xp̄us de maritimis ꝛ iohēs de mōtanis vt col

VI. con sidera. ligit̄ ex dictꝭ euāgelij. Sexta conside/ratio est de mysterio sue p̄dicatiōis quā inchoauit eo modo q̄ xp̄s dixit. Penitē tiā agite. In qua p̄dicatōe q̄ttuor mani festauit gentibꝫ veniētibꝫ ad suā p̄dica/tionē ꝛ baptismū in qua dedit quattuor leges ad viuenduꝫ. Primo phariseis dixit. Facite fructꝰ dignos pnīe ꝛ ne ce/peritis dicere p̄rem habemꝰ abraā. i. no/lite gl̄iari de sublimitate stat̄ vr̄i: qꝛ isti erāt religiosi Lu. iij Scd̄o dixit tur/bis q̄si burgēsibus ꝛ mercatoribꝫ Lu. ij Qui habet duas tunicas det vnā nō ha benti. Tertio publicanis. i. officialibꝫ imp̄atoris a repub. dictis. Nihil ampli us q̄ꝫ qd̄ constitutū est vobis faciatis. i. p̄ter statuta legalia ꝛc̄. Quarto mili/tibus dixit. Neminē concutiatis Lu. iij Istaꝝ autē quattuor regulaꝝ. p̄ma fuit penitentie. scd̄a miscd̄ie. tertia iusticie. quarta clementie ꝑ quas saluant̄ isti sta tus quattuor. Ideo de beato Johanne impletur illud quod dixit Gabriel. Ip̄e p̄ꝛeibit ante illum. Et qd̄ dixit pater eiꝰ Tu puer ꝓpheta ꝛc̄. Septima consi/ deratio de mysterio sue confessiōis: in q̄ testificatus est de xp̄o q̄ttuor testimonia quoꝝ primū est de xp̄i sublimitate Lu. ij. cum dicit. Post me venturus est ꝛc̄. VII. cō sidera

Scd̄m est de xp̄i benignitate cum di xit Joh. iij. Ecce agnus dei. Tertiuꝫ est de eius bonitate. cū dixit Johis. iij. Non potest homo accipere q̄cq̄ꝫ: nisi ei datum fuerit de celo. Quartū fuit de eius diuinitate ibidē quādo dicit. Qui desursum venit sup̄ omnes est. Ista aūt duo testimonia dixit quādo eius discipu li inuidebant multis publicanis xp̄i di/scipulis. sed dn̄s rependens vicem ꝓtu/lit de ipso testimonia quattuor laudis.

Quoꝝ primuꝫ est de eius p̄fecta san/ctitate: cū dixit ꝙ erat lucerna lucēs Jo han. v. ca. Scd̄m fuit de eius ingenti humilitate cum dixit: A diebus Johā/nis baptiste regnuꝫ celorum vim patit̄.

Tertiū est de eius p̄reclara nouitate cum ait: Omnis lex ꝛ prophete vsq̄ꝫ ad Johannē. Quartū est de magna eiꝰ equitate. cum dixit: Venit ad vos Jo/ hnnnes baptista in via iusticia Octa ua consideratio est de mysterio sue con/sumationis in quo fuit pro iusticia de/collatus: quia non timuit regem de ince stu arguere. vnde colligitur ꝙ beatꝰ Jo/hannes fuit de quadruplici ordine san/ctoꝝ qui singulariter ī patria coronant̄. Nam primo fuit de ordine virginū qui/bus debetur corona floꝝ: quia eius caro non vidit corruptionē. Secundo fu/it de ordine doctoꝝ: quibus debetur co/rona stellarum: quia scientiam salutis dedit Luce p̄mo. Ad dandam scientiaꝫ ꝛc̄. Tertio fuit de ordine pontificum quibus debetur corona aurea. quia. s. sa/cramēta solenniter mīstrauit. Quar to fuit de ordine martyrum quibus de/betur corona lapidea de lapide p̄cioso: qꝛ ꝑ zelo iusticie occubuit. iō cōsumatus in breui expleuit tp̄a vite ꝑm sapientem Sꝫ ipse in euāgelio fuit q̄ttuor assil̄atꝰ .s. Primo lucerne Joh. v. que accensa aduenīēte sole cessat lucere: sic accedēte VIII cō sidercō C

doctrīa xp̄i cessauit doctrīa iohis. Secundo Helye Lu.p̄mo.cuius ꝟbū sicut facula ardebat.sic btūs iohes fuit sicut facula ꝑ amorē iō dicit̄ amicus sponsi.

Tertio voci Jo.p̄mo.que manifestat verbū:sic ⁊ btūs iohānes saluatorē nunciauit ventuꝝ. Quarto angelo propt̄ donū virginitatꝫ.vt patet Mathi.v.ca.

IX.considera. Nona cōsideratio est de mysterio sue descensiōis:qꝛ in eius cōsumatōe eiꝰ anima nō euolauit ad celū:sed descēdit ad infernū in q̄ dicunt̄ esse q̄ttuor mā̄siōes.

E Et p̄ma est infernus inferior:vbi sūt dānati. Scd̄a est limbus vbi sūt ꝑuuli cū pctō originali. Tertia est purgatoriū vbi sūt illi q̄ venire debēt ad salutē ⁊ sunt cū gr̄a impfecta vsq̄quo veniant ad gl̄iam. Quarta ē sinus abrae vbi sancti patres erāt in afflictōe sine diuina visione.⁊ ad illū locū fuit aīa eius portata ab angelis sicut aīa lazari: ⁊ in illo loco p̄nunciauit saluatoris aduētū ad infernuꝫ sctis p̄ribus ꝟm ꝙ exponit btūs Augu.sup̄ illo verbo.Tu es q̄ vēturus es ⁊c̄.qꝛ sicut btūs Johes fuit p̄cursor xp̄i in hoc mūdo:ita fuit in inferno vbi cū magno gaudio ⁊ desiderio ab eis expectabat̄.

X.considera. Decima cōsideratio ē de mysterio sue reuersiōis. Fuit em̄ inde reuersus cū xp̄o dn̄ice resurrectiōis diluculo post trienniū sic̄ xp̄s post triduū vnde cū xp̄o redijt cū q̄ttuor sctōꝝ ordinibus.s.p̄riarchaꝝ:sicut abraā creditur fuisse p̄mus in ordine p̄riarchaꝝ: qꝛ plꝰ in diuina scp̄tura cet̄is cōmendat̄. ꝓphetaꝝ moyses in ordine ꝓphaꝝ.regū Dauid in ordine regū.pōtificū vel sacerdotū Melchisedech in ordine sacerdotū: ita btūs iohes credit̄ fuisse p̄nceps in ordine ꝓphaꝝ:qꝛ xp̄i testimonio cet̄os ꝓphetas excessit:q̄ ordo fuit sacratissimꝰ ⁊ maxime deo coniūctus:vt ptꝫ in veteri testamēto.

XI.considera. Undecima cōsideratio est de mysterio sue ascensiōis qn̄ ascēdit cū xp̄o in celum. Intelligendū est tamē ꝙ cum xp̄o militia q̄drupl̄r ascendit.s. Primo sctōꝝ angeloꝝ assistentiū q̄ obuiam ei venerūt. Scd̄o angeloꝝ ministantiū q̄ expleto mīsterio in sinu abrae euacuato iā regressi sunt. Tertio sctōꝝ resurgentiū q̄ xp̄o ascendenti crediti sunt:vt recitat.b.Hiero.in epl̄a ad paulinā ⁊ eustochiū. Quarto sanctarū aīaꝝ iā gl̄ificataꝝ in inferno visione sue deitatis ꝑ ih̄m:ex illa societate credit̄ aīa btī Johis p̄ma fuisse:qꝛ in meritis maxima ꝟm testimonia saluatorꝫ inducta:nec putat̄ tūc surrexisse: qꝛ caput eius credit̄ esse in sctō Siluestro de Roma.

XII.cōsidera. Duodecima consideratio est: de mysterio sue gl̄ificatiōis.circa quam occurrūt q̄ttuor questiones.⁊ prima questio est quō fuit gl̄ificatus.Et d̄r ꝙ i sua hereditate est collocatꝰ.x.die pꝰ xp̄i ascēsionē.s.sabbato ante missionē sp̄ūssancti vt colligit̄ ex scp̄turis Apocal̄.qꝛ p̄ma die resedit in ordine simpliciū sctōꝝ non meritis ꝓprijs: sꝫ meritis passionis xp̄i saluatoris ⁊ reliq̄t ibi eos q̄ ad illū ordinē erāt p̄destinati. Scd̄a die resedit ī ordine angeloꝝ. Tertia die in ordine archangelorū. Quarta die in ordine thronoꝝ. Eodē modo cū xp̄o q̄ in nono ordine fuit sup̄mus. Iste ꝟo tertio die fuit collocatꝰ in suo ordine. Req̄re ī die ascensiōis de residuis.

G Scd̄a questio est vbi fuit collocatꝰ.⁊ dicit̄ ꝙ in sup̄mo ordine angeloꝝ.qꝛ cū ordines sanctorū assumant̄ ad ordies angeloꝝ:sup̄mi sancti de quorū nūero fuit ille vt patuit ad supremū ordinē assumunt̄. Istud aūt q̄drupl̄r declarat̄. Et p̄mo qꝛ de quolibet ordine aliq̄ ceciderunt vt colligit̄ ex dictis btē Augu. Scd̄o qꝛ ꝟm beatū Grego.ordines angelici nō possūt nisi ꝑ hoies repari ⁊ ꝑ hoc oportet ad quemlibet ordiuē aliq̄s sctōs homies assumi.

Tertio qꝛ ꝟm celsitudinē sctitatis q̄ habet̄ in hac vita habet̄ celsitudo felicitatis in alia. ⁊ iō credit̄ ꝙ xp̄s posuerit btm̄ Johannē in sup̄mo ordine angelorū vt colligit̄ ex dictis btī Aug. Quarto qꝛ xp̄s ip̄m cōparauit lucerne ardēti ⁊ ꝟm btm̄ Dioni.de angelica ierarchia sup̄mus ordo seraphin q̄ est supremus dicunt̄ incēdētes ⁊ ad hūc ordinē credit̄

III quēstio assumptus ꝛc. Tertia quēstio est: in qua sede fuit inthronizatus. Et dicūt q̄dam q̄ in sede p̄mi angeli q̄ fuit lucifer licet hoc nō sit cerū. qō declarat. tum q̄ casus illius angeli nō potuit reparari per xp̄m. q̄ fm aplm ad Hebre. p̄mo. Sedet ad dexteram maiestatis in excelsis. nec p beatā virginē: quia fm Hieroni. ipa excedit oēs angelos: nec per aliuz sctm ipo Johanne maiorē vel minorem q̄ inter natos mulierū ꝛc. nec p equalē: q̄ in celesti ierarchia singuli a singulis illuminant fm btm Dioni. de angelica

IIII quēstio ierarchia ꝛ sic ē in eis iparitas. Quarta quēstio est: q̄bus felicitatib⁹ fuit dotatus ibi. Et ō: cōiter q̄ illis quas lucifer habuisset si stetisset vt colligit ex dictis beati Augu. Primo ipe habuisset clarioꝛem dei visionē sicut deo maxime propinquus. Scōo imediatius diuinas influentias accepisset: ꝛ mediāte illo omnes alij. Tertio fuisset oim princeps: sicut p̄mus ierarcha post deū. Quarto fuisset omniū doctoꝛ ꝛ mgr: vt claret ex dictis illuminationib⁹. Quinto habuisset in se pfectiones omniū angeloꝛū ꝛ ordinuz vt dicit Jsido. de sūmo bono. Ergo has felicitates habuit btūs iohānes baptista si ponat in sede illi⁹ angeli Cuius meritis ꝛ pcib⁹ nos ad illas sedes pducere dignet̄ xp̄s ihs dei ꝛ virginis filius. Amen.

De eodem Sermo secundus.

Ecepimus gratiā

a p gra Johis. i. ca. Quia fm doctrinā bti Hiero. Johes interpretat gratia dñi. idcirco ad cōmendationē iohānis conuenienter accipitur verbū illud. Accepimus ꝛc. Sed q̄ beat⁹ iohānes baptista fuit p̄m⁹ sctūs tempe gr̄e natus: qō tēpus fuit in incarnatiōe xp̄i inchoatū ꝛ in eius passione cōsumatū: iō ad laudē ipius cōuenienter est acceptū verbū illud p̄positū. Sz btūs iohānes baptista dupl̄r cōmendat in hoc verbo. ꝛ p̄mo quātū ad virtutē qua floruit in statu eccl̄ie militātis: cum premittit. Accepim⁹ gr̄am. s. in natiuitate q̄ est p̄terita. Scōo q̄tū ad statū q̄ fulget in in statu eccl̄ie triūphantis cū sequit̄ pro gr̄a. Jstud nomē eccl̄ia inchoata gr̄a est p̄pter supne gr̄e patriā cōsumata z. iō oꝛ gram. p gr̄a. p q̄bus duab⁹ pfectionibus spūalib⁹ inducit illud ps. Gratiā ꝛ gl̄iam dabit dñs. s. p̄muz in statu vie. et scōm in statu patrie. Circa gr̄am a q̄ btūs iohes bap. cōmendat inducuntur nōnulle questiones de gr̄a p̄tractāde. Et p̄ma q̄stio est: q̄d est gr̄a. Et est dicendū q̄ ē vita spūalis aie rōnalis: sicut enim aia dat esse corpi ex sua p̄sentia: ꝛ ex sua absentia mortif. sic p̄sente gr̄a anima viuit ꝛ absente mortif. Et ideo in sacra scriptura viuētes sunt qui sunt in gratia: et mortui qui sunt in culpa dicente dño in Apoca. de his q̄ vident esse in statu gratie ꝛ nō sunt. Nomen habes q̄ viuas et mortuus es. Qō aūt gratia sit vita aie ꝓbo p apostolū dicentē. Gr̄a dei sum id quod sum. esse aūt ꝛ viuere sunt idem. et ideo que nō viuūt non esse dicunt. Secundo hoc idem ꝓbatur. q̄ vita ꝛ mors sūt cōtraria gr̄a aūt ꝛ culpa mortal̄ habent cōtrarietatē. sed culpa est mors aie vt ait Hiero. igit̄ gr̄a est vita. qō ꝓbat. quia sicut egritudo est tristabilis ita sanitas est delectabilis p locū ab oppositū

Sed est attendendū q̄ gr̄a inuenit̄ in sacra scriptura ad declarationē sue nature septupliciter figurata. Nā p̄mo assimilat̄ aque viue refocillantē: quia sicut aqua habet sitis ardoꝛē extinguere: ita gratia habet mētes sitientiū refocillare tam em̄ sitibundus est appetitus noster vt non possit quietari in hoc mūdo: cuz semp plus appetat naturaliter: quia ista nō sufficiūt ei sicut nec terra ad implendū celū maius se vt patet de alexandro quādo audiuit opinionē demetrij de infinitate mundoꝝ doluit quia non poterat subiugare nisi vnuz. gratia aut̄ refocillat illuz appetitum in nobis q̄ homines a deo accepti siue in gratia constituti sunt vita contenti. dicente apostolo. Habentes vestimenta quibus tega-

mur his contenti simus. Ideo dicit sal-
uator in Johanne. Qui biberit ex hac
aqua. s. gratie quā ego dabo nō sitiet in
eternū. Scdo assimilat flāme arden-
ti: quia sicut flāma consumat omnē ru-
biginē auri ⁊ purgat ipm ab omni ma-
cula: sic gratia quādo aīa inflāmat que
auro ꝓpter excellentez sue nature perfe-
ctionē compatur purgationi eius inq-
nato. In cuius figura fuit preceptuz in
leuitico: vt quādocūq; vas auri esset cō
taminatū purgaret per flammā. Ter
tio assimilat luci refulgenti quia sic lux
est causa cognitionis mutue inter ami-
cos: ita gratia reddit animā vnitā ⁊ fa-
miliarē xpo vt aīas que nō sunt in gra:
sicut illas que sūt in tenebris penit⁹ nō
cognoscit: vt habet in Mat. qn̄ dixit il-
lis q̄ mortui erāt in culpa. ꝙ nunq̄ nouī
vos. Jō dicit in Matheo q̄ facit vitatē
venit ad lucē. i. ad gratie statū quia iu-
ste opatur. Quarto assimilat vēto re-
frigeranti: quia sicut spiritus dat refrige
rium ardoribꝫ corporis. sic gratia habet
refocillare ardores mentis qui sunt ꝑm
concupiscentiā nostrā ne extinguāt ani-
mam. vn̄ anima que est in gratia nō sen
tit taliter ista incendia. ideo habet in fi-
gura. iiij. Regū. ꝙ in spū aure tenuis ve
niebat dn̄s ad helyam. Quinto assi-
milat homini sano bene disposito: quia
qui est bene sanus iudicat de saporibus
vt non placeant amara nec displiceant
dulcia. ⁊ ita quantum ad iudiciū homo
deo gratus iudicat delectabilia optima
. s. spūalia ⁊ infima tristia. s. corporalia ⁊
oppposito modo existēs in culpa sicut ho
mo eger. vnde qui sunt in gratia vocan-
tur sani ⁊ non qui sunt in culpa dicente
dn̄o in euāgelio. Nō habēt opus q̄ sani
sunt medico: sed qui male. Nō em̄ veni
vocare iustos sed peccatores. Sexto
assilat vestimēto coopienti: quia sicut ve
stimentū habet honestare corpus ne con
fundat: ita gratia animā sicut quandaz
puellā nobilissimā: quia quāto nobilior
tanto verecundior si nuda apparet quā-
tumcūq; esset pulchra in naturalibꝫ: ap-
paret autē nuda aīa qn̄ cernit ab ange-
lis sine gratia vn̄ cuidā anime iuerecū-
de ⁊ expoliate. dicebat dn̄s Apocal. iij.
Suadeo tibi vt vestiaris vestimentꝫ al
bis. s. gratie ne appereat confusio nudita
tis tue. Septimo ꝟo assimilat arma-
ture ꝓtegenti: quia sicut sine armatura
nullus existens in p̄lio pōt resistere ini-
micis. sic sine gra postq̄ pdidit eā non
pōt resistere tentationibus. licet tn̄ ante
scdam doctrinā bti Anshel. ⁊ iō inimici
p̄mo semp accedūt ad ipam gram auffe
rendā vt possint ducere hoīem quocūq;
velint: ideo dic apl's. Accipite armatu-
rā dei vt possi. sta. aduer. insi. dia. Se II q̄stio
cunda questio est: quanta est preciositas
gre. Et dicit ꝙ sunt q̄ttuor gn̄a bonoruz
quere supius in sermone q̄ incipit Aue
maria. in scda cōsideratōe ad litterā D. III. que
Tertia questio est: q̄nta est gratie for stio
mositas. Dicendū est ꝙ quattuor sunt
creata a deo ꝑm ordinē decoris admirā
da. Primuz est sol ab inferiori qui est A
pulchrior nobis visibilibus omnibus.
Scdm est celū empirreū quod tran-
scendit pulchriudinez solis sicut sol pul
chritudinem ceterarū stellarum. Ter
tium est anima rōnalis que transcendit
pulchritudinē solis quādo videt in sua
natura plusq̄ celum empirreum solem.
Quartū est natura angelica cuius de-
cor excedit animā sicut sol lunaz: sz gra-
tia est pulchrior sole in sua natura si re-
spiciatur: quia sicut oculus noctue respi
cit stellas et non potest respicere solem
ꝓpt nimiā ei⁹ claritatez: sic nec ocul⁹ nr̄
pōt cernere naturā gre ꝓpt pusillanimi-
tatē suā. vn̄ cū sol sit obscurior aīa ipam
illustrare nequit: sed bene gratia que est
pulchrior celo empirreo: quia celuz em-
pirreum ꝑm sanctos ornabitur corpori-
bus beatoꝝ: et corpora ab animabus et
anime a gratia que est pulchrior anima
rōnali: quia anima sine gratia difformis
est ⁊ cum gratia formosissima. vt patet
in canticis ⁊ est pulchrior angelica na-
tura: et minimus angelus pulchrior est
q̄ lucifer: quia diuisi sunt sic lux a tene-

bris Gen. pmo. Et tn sm naturam pulchrior erat lucifer oibus alijs. igit gratia transcēdit aiam nostrā in pulchritudine: cū naturalia remāserint splendida igit p gra accipit illd Sap. Hec speciosior est sole. Sed ad intelligendū anie pulchritudinez aliq puella diceret pulchra si ppt suā pulchritudinē cū pua dote vellet eā aliqs diues assumere in vxorē. sed pulchrior si cū nulla dote: sed pulcherrima si eā emeret. tanta aūt est speciositas aie gratia plene q rex eternus eā cōcupiscit z desponsat cōfederādo ei totū suū regnū p dote. iō dicit ei ppheta. Audi filia z vide zc. Et pro eius decore dicit Sap. Pulchritudinem cādoris eius admirabit oculꝰ. Quarta questio est. quāta est gre nobilitas. Dicit q magna nobilitas est esse de sanguine regio z maior esse de cognatiōe deoꝝ. aia aūt nra sm naturā non solū est cōsanguinea. sz soror deoꝝ. i. angeloꝝ. iō reges psarū ad excellentiā sue nobilitatis vocabāt se cōsanguineos deoꝝ vt legit. hoc tn non est nisi aia nostra sit in gra: quia tūc sunt eiusdē matris supne patrie conciues. Dicit em apl'us: q illa que sursuz est hierl'm est mater nra. Ubi est itelligendū q tres sunt nobilitatis gradus aie. Primus est: q sit soror angeloꝝ: sz maius est q sit filia dei. p graz em fit q sit filia regis eterni. qz sm apl'm: omnes aie in gra existētes sunt heredes regni: coheredes autē xpi. q si heredes et filie: qz vt ait saluator: seruus nō manet i domo sed filiꝰ. Secūdus est z maioris nobilitatis qz fit soror xpi q est verꝰ deꝰ p gram. ideo xps in canti. aiam existentem in gra vocat sororē suā. quia ambo sugunt vbera felicitatis eterne matris.

IIII questio

B

Tertius gradus est q p gram efficitur mater dei spūaliter. qz sicut mat dni in corpe suo cōcipiendo verbū est facta mater dni: ita aia nra quando est in gra ipm habet in mēte cōceptū vt ait. s. apostolus. Filioli mei quos iteꝝ pturio. Jō de existētib in gra xps dicit in euāgelio Quicūqz fecerit voluntatē pris mei qui in celis est ipe pater meus zc. Quita questio est: quāta est gratie vtilitas. Dicit aūt q qttuor sunt maneries vtilitatz z pma est monastica q agit de regimie aie in suis potētijs vbi maxima vtilitas est pax. cū em ibi sit bellū continuū inter vires sensitiuas qbus imitamur bruta z intellectiuas qbus imitamur angelos maxima vtilitas est ibi ponere pacē sic in bello intestino. ista aūt pax fit p graz quo tenet illas vires sensitiuas subiugatas intellectiuis dicente apl'o q gratia xpi liberat a pugna pcti. Scda est circa yconomicā q agit de regimine domꝰ in qua maxima vtilitas ē augmentatio diuitiaꝝ q fit p gratiā: qz in qlibet actu meritorio qlibet gradus deo lucrat tantū de felicitate supne patrie vbi sunt vere diuitie q soluz illud sufficeret sibi ad esse beatū. z ideo valde est vtile in gra p manere. Tertia est circa politicaz in qua maxima vtilitas est liberatio a captiuitate: z restitutio hereditatis proprie hoc aūt fit p gratiā qn existens in culpa prius erat captiuus inimici qz si tūc moreret esset ppetuo carceri obligatus: per gratiam autē ab illa seruitute liberatur vt habet Jo. iiij. z hereditas regni celestis ei data in baptismate restituit: licet ipam nōdū habeat: vt ait apl's. Quarta est circa yconomicā in qua maxia vtilitas est amicicie q qdem pficit per gratiā. qz vt mox in gratia aliqs ponit: ita efficiunt omnes angeli sibi cordiales et amici vt tm exultent de eius bono sicut de pprio. dicēte dno in euāgelio. Gaudium est angelis dei sup vno pctōre penitentiā agēte. iō vtilitatē tantā cernēs sapiēs dicit. Optimuz est gra stabilire cor zc. Sexta questio est. qliter illa gratia pōt acquiri. Dicit aūt q sicut corpꝰ accipit vitā dupl'r. s. Primo p primordialem creationē qn aia creata sibi primo infundit. Scdo p spūalem resurrectionē qn amissa sibi aia restituit. Ita anima accipit gratiā q est vita eius. s.

V. qstio

C

VI. questio

Primo p creationē pmā qn pmo gra infundit in baptismo qz ibi nūqz fuerat

Secundo per resurrectionem quãdo per sacramentũ penitentie gratia que fuerat. s. amissa recuperat sicut anima trãsiens de morte ad vitaz. Et de prima acquisitiõe loquebatur dominus in euangelio Nisi quis renatus fuerit ꝛc. De secunda ait dominus in Mat. de filio prodigo per penitentiã conuerso. Frater tuus ꝛc. Sed attendendũ est q̃ septem psone describuntur in sacra scriptura q̃ septupliciter inuenerunt gratiã in oculis domini. Prima est mater domini que inuenit gratiam per viam humilitatis ꝛ obedientie quia respexit humilitatem eius vt in Luc. ideo Gabriel retulit ei Inuenisti eñ gratiã apud dominũ. Secunda est persona pauli cui fuit dictum: Sufficit tibi gratia mea ꝛc. ꝛ inuenit eam per viam charitatis ꝛ amicitie: q̃ xpm diligebat sup̃ omnia amore ardentissimo dicens ipso Quis me seperabit a charitate xpi ꝛc. Tertia psona est noe. de quo dicit̃ geñ. q̃ inuenit gratiã coram domino ꝛ hoc per viam puritatis ꝛ innocentie. quia solus fuit inuẽtus sine labe peccati carnalis tempore diluuij ꝛ vt fertur vixit. C. annis virgo licet textus innuat de quingentis vsq̃ ad generationem filioꝝ. Quarta ps̃o na fuit abrae que inuenit gratiã coram domino in valle mambre per viam veritatis ꝛ beneficentie. quia trinitas ibi ei apparens cepit suũ seruitium gratum.

Quinta fuit persona loth qui inuenit gratiã per viam honestatis mũditie: vt habetur in geñ. quãdo subuerse sunt ciuitates. Vnde de ipso credit̃ fuisse locutus beatus petrus quãdo incitans nos ad hospitalitatem dixit: Per hanc autẽ quidam placuerunt angelis hospitio susceptis. quia nullus alius legit̃ in scriptura angelos recepisse hospitio. Sexta fuit ps̃ona moysi: cui fuit dictuz a domino in lege veteris testamenti ex noie Inuenisti gratiam coram me. ꝛ hoc p̃ viã benignitatis ꝛ patientie. Septima fuit ps̃ona phinees qui inuenit gratiaz coraz domino: vt habet̃ in numeris: ꝛ hoc per viam equitatis ꝛ iusticie. quia interfecit sacrilegos ꝛ delinquẽtes vt habet̃ ibidem. Et nos per easdem vias possimus habere gratiam vt dicamus domino illud psalmi. Vias tuas demonstra mihi ꝛc. Septima questio est qualit̃ ista gratia potest amitti. Dicitur autez q̃ contrarium gratie est peccatũ mortale. sicut eñ quelibet plaga mortalis per se aufert vitã in corpe: ita peccatũ ꝛ culpa in mẽte. quia sicut mors corporis nõ potest stare cum eius vita: ita nec mors anime que est peccatum mortale cũ gratia viuificante. Ideo dicit beatus iacobus q̃ concupiscentia cũ cõceperit parit peccatũ: ꝛ petñ cũ ꝯsumatũ fuerit gñat mortez. Sed attendendũ est q̃ septupliciter inuenitur gratia diuina ab aliq̃ bus fuisse amissa. Et primo p̃ peccatum elationis ꝛ superbie. vt patuit in lucifero quia voluit equari deo. vt habet̃ in ys. ꝛõ descendit ad inferna. Secũdo per peccatum temeritatis ꝛ inobedientie: sicut in adam qui transgressus preceptũ: fuit expulsus de paradiso. ꝛ tunc fuit expoliatus gratuitis ꝛ vulneratus naturalib⁹

Tertio per peccatum malignitatis ꝛ inuidie: sicut in Cayn qui ex inuidia fratrem occidit: eo q̃ dominus nõ acceptauerat eius sacrificia. sicut fratris. et tõ a deo fuit maledict⁹: ista fuit illa fera pessima q̃ deuorauit Joseph geñ. xxxvij.

Quarto per peccatũ gulositatis ꝛ intemperantie: sicut in esau ꝓpter vnã lentis cibationem: qui vendidit dignitatez primogenture sue: ꝛ ideo amisit dilectionem paternaz ꝛ fuit vocatus edom in geñ. Quinto per peccatũ cupiditatis ꝛ auaricie: vt in saul quãdo cõtra preceptum domini conseruauit diuitias amalech. ꝛ ideo fuit reꝓbat⁹ a deo. Sexto per peccatum carnalitatis ꝛ immũditie vt in Salomone q̃ cum fuisset deo gratus in iuuentute: factus est ei odiosus in senectute ꝓpter illud vitium vt patet in prophetia achie. Septimo p̃ peccatum idolatrie: vt patuit in ieroboam qui post acceptum a deo regnũ con-

mertit se ad cultū ydolorū. z ideo adducitur in exemplū omniū malorū regum. Ad illud aūt peccatū reducunt sortilegia que fuerūt in lege dei expresse reprobata. Et per istas septem vias homies cōmuniter amittūt gratiam dei vt patz. Iste sunt septē vie malorū de quibus sapiens in ꝓuerbijs loquit vbi expresse dicit. de bonis hominibus Prohibe pedē tuum a semitis eorum. Octaua que-
VIII. q̄ stio. stio est. que sunt signa hominis existētis in gratia. Dicitur q̄ certū signū haberi non potest vtrum homo sit in gratia vel culpa. q̄ eccl'iastes. ix. dī. Nemo scit vtrū
A odio vel amore dign' sit Sed attendendum est q̄ ad cognoscendū vt homo sit in gratia inducunt quinq̄ signa quorum Primum est q̄n conscientia in nullo semetipsam accusat tūc inuenitur homo esse sine pctō mortali. Secundū est reuelatio secretorū. deus em̄ illis q̄s non diligit non videt reuelare suo secreta. Tertium est prophetia de futuro quia qui sunt in peccato mortali his nō est spiritus propietie. vt habet apocali.

Quartum est potestas supra demōes quia qui sunt in peccato mortali sunt in seruitute ipsorū. Quintum est posse facere miracula: quia in illis sanctitas cōprobatur dicente domino: Nemo potest facere nisi i nomie meo signa. s. miraculorum. Sed primū signum est sophisticum: quia quandoq̄ mali homines se reputant innocentes vt heretici. ideo dicebat apostolus. Nihil mihi cōscius sum: sed in hoc nō iustificat' sum. Secundū signū est idem: quia deus secreta sua reuelauit pharaoni. geñ xli. Et nabuchodonosor daniel'. iij. Tertium signum etiā quia balaam prophetauit i numeris z cayphas in Joāne. Quartum etiā de multis expellentibus demonia z idem de operantib' in nomine ei'
Sed alia quinq̄ signa nō sophistica
B apponunt quorū primū est. q̄ conscientia nō est errronea. z non est supra conscientiam de aliq̄ peccato quin confiteat z penitcat. ideo dicit ap'lus ꝓ tali signo. Fides nostra hec est testimoniū conscientie nostre. Secōm est leticia spiritualis i corde: quādo anima exultat mentaliter in omnibus bonis spūalibus. ideo dicit illud ps̄. Signatū est super nos lumen vultus tui domie. i. signū habemus tue gratie. Dedisti leticiā in corde meo. Et illud signū inducit magister Alexāder de ales. Tertiū est tristicia ꝓfecta: q̄n quis habet displicentiam in oīi malo tam ꝓprio q̄ alieno. Et ideo dictū fuit i eze. Signa eos qui dolēt z gemūt super oīibus iniquitatibus israel. Quartū est auditio vbi diuini volūtaria dicēte Jo. Qui ex deo est verba dī audit. Et hoc signū inducit signāter beatus. Gre

Quintum est tribulatio diuinitus inflicta quando aliquis tribulat' sine suis demeritis sicut Job dicente ꝓpheta: Cū ipso sum in tribulatione. vñ sap̄. Quem diligit dom̄in' corripit z flagellat. Sz istis signis nō indiget deus nec angel' nec anima separata nec demon. q̄ vtrū anima sit in gratia itellectualiter cognoscunt. Nona questio est quantā gratiā IX. que habuit beatus Jo. bap. in statu ecclesie stio. militantis Dicit q̄ quattuor inueniunt in nouo testamento gratia priuilegiati Et prima fuit gratia xp̄i scōm deitatez L quia tantā gratiam z charitatez habuit q̄ tam pater ab eterno ei cōicauit. De q̄ gratia habet in io. Vidimus gloriā ei'.

Scōa fuit gratia eius scōm humanitatem. q̄ vt dicūt plurimi doctores pie loquendo q̄ deus non potuit creare maiorem q̄ fuit gratia anime xp̄i de quo dicitur in Johanne. De plenitudine eius accepimus oīes. Tertia fuit gratia anie virginis que nō fuit tanta q̄ tā creare potuit. quia maior fuit illa sue ꝓlis. sed tanta q̄ tam recipere potuit vt vltra nequeat sanctificari: sicut nec aqua feruida calefieri vltra potest licet ferrū possit esse calidius. ī dicit gratia plena in luca quia est tota eius capacitas adimpleta. Quarta fuit gratia Jo. bap. quia licet de gratia plus recipere potuerit tñ plus recepit q̄ alius. dicēte dño in euan

gelio. Inter natos mlierꝝ nõ surrexit maior Johanne bap. s. in gratia ⁊ ꝑ consequens nec equalis. qꝛ scdm beatũ dyonisium duo nõ erunt equales in patria ⁊c.

Sed est attendendũ ꝙ gratia. b. Jo. bap. non solum est priuilegiata ratione sue quantitatis sed ratione sue sanctificationis. cũ em̃ anima sanctificatoꝝ in vtero sit gratie festina tñ ꝑm gradus q̃a anima christi habuit gratiã in instanti sue creationis primo ania virginis post primũ instans cito scdm antiquos quia modicũ in originali culpa stetit anima

A aũt Jo bap. in mense. Sexto quando elysabeth simul cuꝫ filio impleta est spũ sancto vt habet in luc. ceteri aũt ante natiuitatẽ in fine. ideo dicit Hiere. i. Anteqũ exires de ventre sctificaui te. Sꝫ nõ est obmittẽdũ ꝙ duo sunt tpa impedite etatis. quia hõ in eis nõ vtit ratiõe scꝫ ante natiuitatẽ in vtero matris ⁊ pꝰ natiuitatẽ i pueritia. Aliq̃ sancti fuerũt qui neutro tpe habuerũt gratiã. nec vsi sunt ipsa sicut btũs Martinus q̃ fuit cathecuminus vsq̃ ad. xxviij. annos. Aliqui in altero tpe. s. extra ꝫ habuerũt gratiam. sed in neutro vsi sunt ipsa sic Hieremias ⁊ ceteri sanctificati: qꝛ rõne non vtebant sicut ceteri inueniunt sed Joh. bap. sup oẽs alios fuit i ꝫ ꝓuilegiatꝰ qꝛ vtro q̃tpe floruit gratia ⁊ fuit vsus ipsa.

Prio quidẽ i matris vtero exultauit.

Scdo qñ puer exñs: vt ptꝫ in vita sua qñ ad desertũ trãsiuit in pueritia a quinquennio scilicet vbi reuelationes ⁊ cõsolatiões ãgelicas admirabiles habuit.

X. q̃stio vt colligit ex euãgelio. Decima q̃stio est quãtã gratiã habeat beatus Jo. bap. nunc in regno ecclesie triumphãtis. Dicitur ꝙ tantã q̃tam lucifer erat habiturus. Ad qd̃ declarandũ inducunt septem regule. Quarũ. s. ꝑma est xp̃i in euangelio dicẽtis: ꝙ inter natos mulierꝝ ⁊c. intelligendo de magnitudine meriti ⁊ gratie. quia de alijs intelligi nequit.

Scda regula est beati Aug. dicentis ꝙ scdm magnitudinẽ gratie in via erit magnitudo glorie in patria ⁊ scdm q̃titatem meriti erit q̃titas premij. Tertia regula est beati diony. de angelica ierarchia. qꝛ sicut in celesti ierarchia sunt ꝑfectiões decẽvniformiores ⁊ viciniores ita in eccl̃iastica vt apl̃i q̃ discipuli ⁊ discipuli q̃ nos. Quarta regula est btĩ Hieronymi ad eustochiuꝫ ꝙ mater dñi trãscẽdit oẽm ordinẽ angeloꝝ. Quinta est dio. de ãgelica ierarchia. In ierarchia ei oẽs sunt ordĩati mutuo de tali ordine ⁊ ꝑ ꝯñs ipares scdm felicitatem.

Sexta est eiusdẽ ꝙ nõ est fas de alio sctõ hoc dicere. Septĩa est ꝙ eo ordĩe q̃ angeli ruerũt assumunt hoĩes ad felitatẽ ꝓpter recuperãdã ruinã scdm Gre. ⁊ Amb. cũ igit nullꝰ maior ĩter natos mulierꝝ sit i hac vita Jo bap. ꝑ ꝑmã regulã sequit igit nec i p̃ria ꝑ scdam. igit est maior oĩbꝫ ꝑ quartã igit in sede luciferi ꝑ septimã cuꝫ sit eminẽtissima ⁊ ꝑ aliquem hoĩem recupanda. Nec valet dicere ꝙ illa sit mutatio dñi ꝑ q̃ntã. Nec dicere ꝙ btũs Johes sit sup eã ꝑ sextã. Nec dicere ꝙ aliq̃s sit futurꝰ maior ꝑ tertiaꝫ. fuit aũt addẽda regula btĩ Jsidori. Octaua. s. ꝙ felicitas luciferi trãscẽdebat felicitatẽ omniũ alioꝝ. Sꝫ ad ꝑmã regulã saluatoris de domio ⁊ eius matre. ꝙ fuerint nati de mulieribꝫ. Dicendũ ꝙ lꝫ sint nati de mulieribꝫ nõ surrexerũt: qꝛ nũq̃ ceciderũt sicut oẽs alij saltẽ in culpa originali. Sed aliter inducit intẽta questio ex p̃missis septẽ regulis. qꝛ felicitas luciferi fuit acquisita ꝑ aliquẽ hoĩem ex septima regula nõ aũt potuit ꝑ beatissimã virginẽ ꝑ quintã nec ꝑ aliũ minoreꝫ Johe bap. ꝑ septimã: nec ꝑ eq̃lẽ ꝑ octauã nec ꝑ supiorẽ p̃teritũ ex ꝑma. nec ꝑ futuꝝ ex tertia igit ꝑ ip̃m ex octaua et scda ⁊ q̃rta regulis. Sꝫ attẽde ꝙ si lucifer ĩ sua felicitate stetisset habuisset mlta ꝓuilegia q̃ hũit btũs io. loco eiꝰ sbstitutꝰ. q̃ꝝ ꝑmũ est ꝙ clariꝰ erat visurꝰ diuinã eẽntiã q̃ aliq̃s aliꝰ. qꝛ sicut hẽbat ꝑfectiorẽ naturã ita itellectũ ⁊ sapiaꝫ. iõ dr̃ sapiẽtissimus i ezechiele. Ecce sapiẽtior es tu daniele. Jõ btũs Jo. oĩbus alijs clariꝰ ꝓbat videre diuinã essentiã: qꝛ in loco eiꝰ

In festo sancti Johannis bap.

Secundum est q̄ ardẽtius erat amaturus ip̄m quia pfectiores angeli in natura fuerunt perfectiores in gratia ꝑm doctores z sanctos. vnde in ezechiele dicitur ambulasse in medo lapidũ ignitorum. i. seraphicoꝝ spirituuꝫ. z in istis est summa dilectio z perfecta felicitas ī patria. Tertium est q̄ erat archani consilij eo q̄ admittebat ad consiliũ archanum trinitatis: qõ nulli alioꝝ reuelabat z vt reuelaret alijs multa quia hoc ẽ supremi angeli officiũ: vt patet per dyoni. de angelica ierarchia. Quartum est q̄ ipse erat futurus famulatoꝝ virginis per ordinem ierarchicum quem erat habiturus ad ipsum. Et ex hoc concludit q̄ beatus Johannes est ei familiarioꝝ omnibus sanctis. Quintum est q̄ ipse erat pulchrioꝝ omnibus alijs. et ideo lucifer appellatus ad similitudinez stelle excedentis alias post solem z lunã: sic ille post xp̄m z virginem. Sextuꝫ est q̄ ipse erat similim⁹ deo: quia erat fact⁹ ad similitudinem trinitatis z ornamenta diuina maxime habens sic̃ miles portãs regis arma. Jdeo in ezechiele de eo dicitur: Tu signaculũ z̃. vbi notantur ab isidoro quartuor imitationis grad⁹ gratie post imaginem expressam. Septimũ de loco. quia sicut fuit creatus in nobilissimo loco. s. celo empirreo: sic in nobilissima parte illius celi collocatus fuit quia ꝑm dyony. seraphin de quorum ordine fuit sunt immediate circa deum.

Octauum est de duratione. q̄ sicut ꝑ durationẽ regis vel principis insinuantur durationes omniũ subditoꝝ vt patz in historijs. cum dicit regnante tali z tali principe sic secũdario euũ illius angeli erat mensura omniũ alioꝝ: sicut posuerunt philosophi de motu celi respectu alioꝝ. Jdeo ezechiel dicit. Ipse est p̄n cipium viaruꝫ dei. Nonum est q̄ erat futurus pater omniũ alioꝝ sicut apostolus dic. ꝓpter eorum quos ad fidem cõuertit. sez spirituali generatione quia affectu paternõ z incẽdio seraphico: sicut in angelis ad deum fit conuersio per superiores: vt patet de angelica ierarchia sed illa conuersio non erat amatio. sicut nec purgatio: sed ad similitudinem z̃.

Decimũ est q̄ ipse fuit omnium magister. quia omnes habebat illuminare z ideo dicit cherubin ī ezechiele. Undecimum est q̄ ipse fuit princeps: q̄ summus in quolibet ordine est ierar. vt̄is.

Duodecimuꝫ est q̄ fuit omniũ pontifex ꝑm q̄ omnes sancti sunt sacerdotes: vt habetur in apoc. ideo ierarchie singulorum ordinum sunt pontifices secundũ deductionem beati dyony. de angelica ierarchia. Tredecimũ est q̄ ipe habuit vnitiue perfectiones omniũ alioꝝ inferiorum z virtutes cõmunes ordinũ qui designantur per nouem ordines lapidũ preciosorum in ezechiele quãdo dicitur Omnis lapis pretiosus operimentum tuuꝫ vt inducit ysido. cui concordat dion y. de angelica ierarchia. Et ideo quia beatus Jo. baptista est in loco eius ī patria. omnia ista sibi attributa sunt. ideo eius anima potest felicissima dici. z dicere illud ecclesiastici. In me omnis gratia viez veritatis. in me omnis spes vite et virtutis. Transite ad me omnes qui cõcupiscatis me z a generationibꝫ meis adimplemini. participãdo predictas felicitates: Quod mihi z vobis concedat xp̄us iesus dei z virginis filius. Amen.

De eodem. Sermo. IIII.

Johãnes est nomen eius. Lu. i. ca. In hoc q̄dem miraculo celitus reuelato z humanitus cõscripto beati Johannis sanctitas dupliciter commẽdat. Et ꝑmo vt archanũ signaculũ eius anime theosophice pfectiuũ cũ ꝑmittit. Johes est. i. ḡtum ad habitudinẽ gratie inhabitantem. Secõ vt solemne spectaculum eius factũ theosophice declaratum cũ sequit nomẽ eius. q̄a ex fame celebritate oritur aliquis nominatus. de quibꝫ duobus inducitur illud exo. xxxiij. dictũ Noysi a dom no. Noui te ex nomine z ex fama. sez celebritate collata z inueni/

sti gratiam coram me ex charitatis ple/
F nitudine integrata. Circa plenitudi/
nem eius gratie z negociationē primo
considerandū est beatū Johannē q̄ntuz
ad statū sue annūciatiōis in q̄ fuit q̄dru
plici priuilegio decoratus z primū est qz
per Gabrielē archangelum fuit annun/
ciatus sicut xp̄us vt patet Luc.i.z.ij.ca.

Secundum est: quia in sui annuncia
tione fuit assimilatus helye qz sicut hely
as venturus est ante secundū aduentuz
vt conuertat corda patrum in filios: sic
Jo. ante primū aduentum venit ad pa/
randū domino plebē p̄fectā: vt dicitur i
luca. Tertium est p̄ter locū vbi fuit
annunciatus. quia in templo dei z a dex
tris altaris incensi qui locus credit san
cta sanctoz p̄ Luce.i. Quartū p̄ter tē/
pus in quo fuit annūciatus. quia tantū
semel in anno intrabat pontifex sancta
sanctorum que hora z locus erāt sanctis
II. cōsi/ sima: vt patz in leuitico. Secundo cō
deratio siderandū est q̄tum ad statum sue con/
ceptionis in quo fuit dotatus beneficio
quadruplici. s. Primo beneficio sanctifi
cationis quo fuit in matris vtero a pec/
cato originali purgatus vnde de ipso ac
cipit ecclia illud Hiere.i. Priusq̄ te for
G marem in vtero noui te Hiere.i. Se
cundo fuit beneficiū actionis. quia fuit
plenus spiritusancto ex vtero matris sue
iuxta p̄missum archangeli Lu.i. Ter
tio beneficio spiritualis cognitionis. da
exñs in vtero matris sue fuit ei sapiētia di
uina revelata tota. i. christus: ad cui⁹ p̄/
sentiam nō exultasset in vtero nisi cogno
uisset eū: cū amari nequeāt incognita se
cundum Aug. Quarto beneficio spi
ritualis exultatiōis quia q̄n audiuit vir
ginem eius matrē salutantem clamauit
mater dicens. Vñ mihi ℔: vt veniat ma
III. cōsi ter domini mei ad me z̄c. Tertio con
deratio siderandus est quantū ad statum sue ge/
nerationis. in quo fuit quadruplici mi/
raculo sublimatus. Et primo qz ma/
ter sterilis eū gñauit spiritusancto coope/
rante: cum hoc nequeat: sicut nec in vir/
gine fieri potuit per naturā licet alio mō

Secundo quia elysabeth p̄phetauit
quando nomen nati pueri indicauit qđ
audiri a marito muto non poterat: cum
dixit: Nequaq̄ sed vocabitur Johānes
Lu.i.ca. Tertio quia lingue ligate fu
it vinculū dissolutuz in scriptura huius
nominis Apertū em est os zacharie z̄c
Luce.i. Quarto quia zacharie fuit
mysteriū revelatuz qđ erat adhuc ange/
lis absconditum. vt patz in suo cantico.
Jusiurandū z infra. Per viscera miseri/ IIII. cōsi
cordie dei nostri z̄c. Quarto conside/ deratio
randum est q̄tum ad statū sue cognati/
onis in quo fuit illustratus cognatione
quadruplici. Primo cognatione pa/
triarchar̄. qz fuit de genere abrae
z Jacob z leui q̄ quatuor fuerūt p̄ncipiū
patriarchar̄ vt patz ex discursu sacre scri
pture. Secundo cognatione p̄phetar̄
qz de eius tribu fuerūt Hieremias z ce
teri p̄phete maiores. Tertio cognati
one sacerdotum: qz pater eius de genere
abrae z mater eius de filiabus aaron.

Quarto cognatione regali: qz mater
eius fuit cognata beate virginis q̄ erat
de domo dauid: vt dicit in luca. vnde ex
genere debebat esse sanctus. ḋa si radix V. consi
sancta z rami scōm ap̄lm. Quinta cō deratio
siderationis est quantū ad statū sue solitu/
dinis ad quā iuenitur sancti patres cō/
fugisse ratiōe quadruplici. Et primo ad D
fugiendas mūdanas abhominationes.
p̄pt ℔ dixerūt filij israel. pharaōi exo. Neq̄
q̄ in hac terra egyptioz imolabim⁹ deo
nro sz ibim⁹ viā triū dierz in solitudinez

Scōo ad intuendū visiones diuinas si/
cut cū minasset Moyses gregē ad inte
rioza deserti vidit visiones a remotis rubi
exo.iij. Tertio ad audiēdas diuinas lo
cutiones vt patz de helya p̄pha q̄n iuit p̄ de
sertū. xl. diebus z. xl. noctibus donec pue
nit ad montez dei oreb exo.iij. Quar/
to ad superādas. s. demonū tētationes vt
patz de xp̄o in Mat. Ductꝰ est iesus z̄c.
Et p eisdē cāis aia debet fugere ad de/ VI. cōsi/
sertū religiōis z pnie. Sexta cōsidera deratio
tio est q̄tū ad statū sue cōuersatiōis in q̄
flozuit virtute q̄druplici. Et primo hūi/ E

litatis pfunde vt dī in euangelio Johis
E qñ iudei miserūt ad eum sacerdores et
leuitas vt iterrogarēt eū: tu quis es vbi
ipse se cōparauit non xpo supiori nec helye
equali sed pphete minori qui est infimus
humilitatis gradus. Secundo virtu
te. ſ. austeritatis dure de qua maxime cō
mendat a domino in euangelio vt patet
de victu eius ⁊ vestitu. Tertio virtute
charitatis pure. ideo dicit in euangelio:
Amicus sponsi gaudio gaudet pptervo
cem eius ⁊ in hoc gaudiū meū pfectum
est. Quarto virtute pdicationis clare
⁊ increpatiōis seuere: qr increpabat he/
rodez de adulterio ⁊ pdicando baptisa/
bat populū veniētē ad flumē iordanis
Et q̄tum ad has virtutes vocat lucer/
VII. ꝯsi na ardens ⁊ lucens. Septima consi/
deratio deratio est. ſ. quantū ad statū sue pfessio
nis. in quo fuit pfessione quadruplici ſb
limat⁹. Et primo pfessione nazareoꝝ q̄/
bus in lege benedictio fuit data: iō fuit
dictū p̄i de eo luc. i. Vinū ⁊ sicerā nō bi
bet. qr ad istū ordinē nō ptinebat ⁊ cete/
ra. Scōo pfessione pphetaꝝ. Ideo vo
cat a deo in matth. pphetā ⁊ plusq̄ pphe
ta. quia vltra oēs pphetas illud qō pphe
tauit digito demonstrauit. iō pater dicit
de eo in canti. Tu puer pphēta altissimi
F vocaberis. Tertio pfessione euāgeli/
staꝝ: qr multis sermonibus exhortabat
populū ⁊ euāgelizabat iesum Luce. iij.

Quarto pfessione pōtificū: qr ad solos
pōtifices ptinet stare in sanctasc tōꝝ. isti
aūt soli fuit datū mīstrare sacrm baptis/
mi ī sanctasanctoꝝ q̄ est xps scōm pphe/
VIII. ꝯsi tam. Octaua cōsideratio est q̄tuz ad
deratio statū sui officij. in quo fuit quadruplici
officio decoratus. ſ. Primo officio an/
G geli. qr pater tanq̄ angelū misit eū ante
filiū suū. vt dicit in malachia. Ecce ego
mitto angelū ⁊c. qō ad litterā intelligit
de eo scōm expositionē xpi in euangelio

Scōo officio pdicationis. qr de ipso
dicit in ysa. Ego vox clamātis in deserto
⁊c. Et per hoc nos erigens ad celestia
abstrahit a terrenis. Tertio officio p
cursoris: denunciando aduentū magni
regis. ideo dicit angelus in luc. Ipse pre
cedet ante te in spū ⁊ virtute helie. qr sic
helyas p̄cedet aduentū xpi secūduz: ita
Johānes primū. Quarto officio testꝝ
qr de xpo plenū testimoniū dedit ideo dī
Jo. i. Hic venit in testimoniū. Nona IX. cōsi
ꝯsideratio est quantū ad statū sue digni deratio
tatis in quo fuit dignitate q̄druplici ſbli
mat⁹. Primo dignitate theartica. sic
em̄ solus pater scōm dionȳ. dicit thearti
c⁹ in supcelesti ierarchia. ex eo q hz prin
cipatū ad diuīas psonas: sic aliq̄ modo
btūs Jo. in baptisando xp̄m accepit pn
cipatū in eo vt fieret ei⁹ patrin⁹. iō mira
tus rapte tantā dignitatē dixit xpo: Ego
debeo a te baptisari ⁊c. Scōo dignita
te ierartica q̄ corda multoꝝ filioꝝ isrl
cōuertit ad dñm deū patrū suoꝝ Luc. i.
Parare domino plebē pfectaz que p̄pa
ratio est ierartica purgatio. Tertio di
gnitate monastica: quia in regno anime
sue habuit pfectū imperiū: qr ab instāti
sue natiuitatis rebellionē virtū anialiū
non habuit nec declinauit in peccatum
mortale. Quarto dignitate patriar/
chali. qr sicut abraā pater fuit mltaꝝ gē/
tium per generationē naturalē: sic iste p
generationē spūalē in penitētia ⁊ baptis
mate. Et ideo tāto dignior est iste patri
archatus q̄to spūalia corporalib⁹ pferū
tur. Decima cōsideratio est. quantuz X. consi
ad statū sue pdicatiōis ī q̄ docuit bona deratio
q̄ sunt facienda. Mat. iij. Penitentiam
agite. ⁊ que sunt mala fugiēda. Ibidem G
q̄ sūt supplicia metuēda di. genimina vi/
peraꝝ ⁊c. Et q̄ p̄mia expectāda ibi. Cu
ius ventilabꝝ. Mat. iij. ca. Undecia XI. cōsi
cōsideratio est quantū ad statū sue con deratio
fessionis in q̄ cōfessus est prio xpi hūani
tate cōtra errorē manicheoꝝ iob. i. Post
me venit vir qui aī me factus est. Se
cundo xpi passionē ꝯtra errorē basilidi/
anoꝝ. de quibus loquit Aug. de origine
hereſum dicens in Johanne: Illū opor/
tet crescere: me aūt minui. ſ. illum in cru/
ce p extensionez: ⁊ me minui in decollati
one. Tertio xpi deitate cōtra errorez
arrianoꝝ dī. Jo. i. qui de celo venit super

omes est. Quarto psonaꝝ distinctionem cōtra errorē sabellianoꝝ. similr dicit Pater diligit filiū ⁊c. ibidē. Ad quaz personarū visionē nos ꝓducat deꝰ ⁊ virginis filius Amen.

Sermo de eodem. V.

Lle erat lucerna

ardens ⁊ lucens. Jo. v. ca. Ad ꝓpositi verbi intelligentiā est sciendū ꝙ ante lucē solis lucerna accenditur in domo vt per ipsam operātes diriganꝫ ad ꝓparationē operis: ita iohannes baptista ante aduentū xpi fuit missus in hūc mundū: illuminare illos qui in tenebris sedebant ⁊ in vmbra mortis Luc. i. Et ideo cū a xpo sit appellat⁹ lucerna: ad eius laudem declarandā cōuenienter assumiꝫ verbū istud in quo beatus Johannes inducit dupliciter. scilicz Primo vt inflāmatus ardore seraphico cum dicit Lucerna ardens. Secūdo vt illustratus fulgore cherubico. cum sequitur ⁊ lucens. Primo igitur cōmendatur vt inflāmatus ardore seraphico. in seraphycis em̄ spiritibus viget ordo charitatis sicut in cherubicis fulgor veritatis scōm dionī. de angelica ierarchia qui sunt supmi ordines sm ipm. Secūdo sub lucerne similitudine cōmendatur in verbo ꝓposito: ideo circa illo⁹ lucerne pconia insistendo occurrūt considerationes plures de ipso quarū. Prima consideratio est de eius originali cognatione circa quā inducunꝫ verba Gabrielis luce. i. ꝙ Elisabeth erat cognata virginis marie. Cognati aūt ꝓprie sm grāmaticos sunt filij fratꝝ. et tuc ex isto verbo eliciuntur quattuor veritates. q̄ꝝ

1. consideratio

℟ Prima est ꝙ pat matris dei ⁊ pat sancte elizabeth fuerunt fratres ⁊ mater domini ⁊ elizabeth cōsanguinee germane ⁊ xpus ⁊ Jo. bap. consanguinei secūdi.

Scōa veritas est ꝙ mat̄ dñi et maria salome fuerunt sozores germane filij salome. s. Jacobi zebedei ⁊ Jo. euāgelista fuerunt cōsanguinei secundi Johannis bap. sicut christi. Tertia veritas est ꝙ christus fuit de tribu iuda que fuit tribꝰ regia. ⁊ beatus Jo. fuit de tribu leui que fuit sacerdotalis sequitur ꝙ Jo. aut fuit de vtraꝫ tribu vt per regiam tribū attineret christo: aut christus de vtraꝫ vt ꝙ sacerdotalem attineret Johi Et hoc dicunt sancti. cum christus fuerit coniunctus Johanni in generatione ⁊ christus fuerit de progenie dōd de quo dicitur. ij. R. xxi. He egrediaris nobiscum in prelium ne extinguas lucernam in israel.

Quarta veritas est ꝙ mater Jacobi germana virginis ⁊ filij eiusꝫ Symō Judas. Jacobus minoꝝ fuerūt secundi consanguinei Johi. baptist. sic ⁊ christus.

II. cōsideratio

Scōa consideratio est de ei⁹ prophetali prenostificatione quia scilicz solus inter sanctos noui testamenti fuit in veteri testamento prophetatus singulariter. Et prima prophetia ponit Balaam q̄ dixit in numeris. Orietꝫ stella ex Jacob ⁊ consurget virga ex israel ⁊ percutiet duces Moab qui figurant principes tenebraruꝫ quos xpus destruxit. cuius ortuꝫ sicut solis stella matutina precessit Johi ⁊ in eius ortu homines gaudere ceperūt ⁊ demones tremere tanꝫ victi. Secūda prophetia fuit isaie dicentis ꝙ audiuit vocem clamātis in deserto. Jsta vox fuit bea. Johi. vt ipsemet pluries de seipso testatur dicens: Ego vox clamantis in deserto. quia secundum Aug. Sicut vox est vehiculum verbi ad aures hominum: sic iohannes est xpi. Tertia prophetia fuit malachie. iij. Ecce ego mitto angelum meum ⁊c. quod verbū xpus exponit de Jo. bap. qui dicitur angelus: aut quia vitam tam angelicaz per excellentem celibatuꝫ postea elegit: aut quia christum annunciauit. Quarta prophetia est malachie. iiij. Ecce ego mittā vobis helyam propheram: vt conuertat corda ⁊c. ⁊ iterum Orietur vobis timentibus nomen meuꝫ sol iusticie. Dicitur aūt beatus Johi. helyas secundum testimoniuꝫ iesu xpi in euangelio. quia eius spiritū habuit dicēte angelo Lu. i. Jpse precedet illum in spiritu ⁊ virtute helye.

III. cōsi deratio Tertia consideratio est de angelica eius annūciatione. fuit em̄ Johānes sic ⁊ xp̄us per Gabrielez archangelū annūciatus vt dicit lucas ⁊ beatus Aug. qd̄ magne fuisse glorie attestat̄. Itē inuenitur ī sacra scriptura angelū quattuor discipl'os docuisse Primo em̄ docuit danielem de xp̄i resurrectione vt patet danielis. xiiij. Scd̄o zachariā de xp̄i sub secutione q̄liter venturus erat post Johannē. Tertio docuit virginē de xp̄i icarnatiōe vt habet̄ i luca de istis duob⁹

D

Quarto docuit ioseph de xp̄i trāslatione d̄ iudea ī egyptū ⁊ ecōuerso. vt inuit diony. de angelica ierarchia Iste etiam angel⁹ creditur docuisse pastores de xp̄i natiuitate. Et ideo ꝓpter mlta talia putatur agn⁹ iste fuisse q̄ fuit xp̄o vt viatori ad custodiam deputatus. Etiā est nobilissimus ministrantiū angeloꝝ. Et etiā mater domini fuit annūciata ab illo angelo. Ideo dicit̄ danielis. ix. ca. Ecce vir Gabriel ꝓpter magnitudinez virtutis.

IIII. ꝯsideratio Quarta consideratio est de eius sanctificatione. fuit em̄ sanctificatus in matris vtero dicente angelo luc. i. Spiritu sancto replebit̄ ⁊c̄. Et nota ꝙ in sacra scriptura inueniūtur quatuor signa sanctificationis in vtero. Primū est angelica annunciatio. et illud signū fuit ī ysaac: sampsone in xp̄o ⁊ in virgine maria

A

Scd̄m est diuina ꝓnominatio. quia s̄m Amb̄. habent hoc sanctoꝝ merita vt a deo nomē accipiāt. ⁊ illud fuit in sampsone Isaac ⁊ Josia ⁊ xp̄o. Tertiuz signum accelerata discretio qd̄ signū fuit in samuele puero Jeremia Josia et xp̄o vt patet ex scriptura. Quartū signuz est supernaturalis operatio: qd̄ signum fuit in isaac sampsone ⁊ samule ⁊ xp̄o qꝛ ex matribus sterilib⁹ sup̄naturaliter generati. Ista quatuor signa fuerunt in ꝓposito. Et ideo dicitur sanctificatus in vtero. vñ de eo existente in vtero sue matris potest dici illud lucerna splendens super candelabrū. Quinta consideratio est de ipsa conceptione. fuit em̄ cōceptus in matre virtute spiritussancti sic̄ xp̄us licet aliter. q̄a mater eius sterilis erat ⁊ ideo eius conceptio ducit̄ ab angelo in exemplū virgini luce. ij. Sz notandū est ꝙ aliq̄ habitant in vtero mr̄is tamē sine gratia ⁊ noticia vt nos ꝓpter peccatū originale. Aliqui cū gratia sine scientia vt ceteri sanctificati quēadmodum baptisati. Aliqui cum gratia sciētia ⁊ gloria: vt xp̄us vnde beatus Jo. habuit in vtero quattuor priuilegia. Nam primo fuit a peccato originali purgat⁹

V. consideratio

B

Scd̄o gratia informatus. Tertio christum agnouit. Quarto exultauit ⁊ excitauit matrem ad gaudiuz vt patet in lu. Unde pro statu eius in vtero quia est quasi nox dicitur illud prouerbioruz vltimo. Non extinguetur in nocte lucerna eius. Sexta consideratio est de ei⁹ natiuitate in qua quatuor insignia dicūtur. quorum. s. primum est de elysabeth prophetatione quia secunduz Ambro. Reuelante spiritusancto didicit qd̄ non didicerat a marito muto. Secūdū est de lingue resolutione quando pater scripsit nomen illud quia statim resolutum est vinculū lingue eius vt dicit Lucas.

VI. cōsideratio

C

Tertium est de vicinoꝝ admiratiōe vt patet ibidem. Quartuz est de multorum exultatione quia multi in natiuitate eius gaudebunt. sicut em̄ aues ī ortu aurore exultant: sic vsq̄z hodie viri cōtemplaui in ortu ⁊ natiuitate beati Johannis qui fuit aurora respectu solis iusticie. s. xp̄i. Ideo ꝓ eius natiuitate q̄ lucerna ista fuit manifestata inducitur illud euangelicum. Nemo accendit lucernam ⁊c̄. Septima cōsideratio est de eius confessione. Octaua cōsideratio est de eius cōsumatiōe. vide de istis duobus in sermōe primo septima ⁊ octaua considerationibus. Nona consideratio est de eius predicatiōe vide in primo sermone consideratione. vi. vbi dedit regulam quadruplici statui. vide alias cōsiderationes supra in sermonibus precedentibus secundum ꝙ tibi libuerit plures accipere.

VII. ꝯsideratio

In festo apostolorum petri et pauli. Sermo. I.

Petrus et Johannes ascendebant in templum

actuū. iij. cap. Sicut in statu ecclesie surgentis apud iudeos Petrus z Jo. fuerunt principales apostoli dicente Paulo q̄ tunc videbant colūne eē: sic in statu ecclesie pficientis apud gentiles Petrus z Pau. z ideo mater ecclesia sb nominib⁹ ipaꝝ duaꝝ colūnaꝝ illos duos principales pro eoꝝ solēnitate cōmendabiles dupliciter introducit dicēs: Petr⁹ z Johes zc. vbi eoꝝ cōmendatio ostēdit.

Primo q̄tum ad statum ecclesie militantis. cū pmittit: Petrus z Johānes ascendebant. i. pm Aug. in augmēto virtutū quotidie in hac vita crescebant. qđ augmentū fuit figuratū p illū ascensum quē fecerūt discipli ad montem cū xpo Mat. i. ad virtutē pfectionis euāgelice. Secundo quo ad statū ecclesie triumphātis. cū sequit in templū: de quo tēplo dicit in apoc. q̄ sancti erūt sacerdotes in in templo dei z seruient ei i templo eius die ac nocte. Circa primā p artē ē notandū q̄ primo datur intelligi cōmēdatio primi apli. s. Petri cuꝝ pmittitur Petrus vbi eius laus multipliciter colligit si scōm stat⁹ diuersoꝝ tēpoꝝ ei⁹ virtuosa opera ponderent. Primo quantum ad statum sue vocatiōis: in quo floruit virtute perfecte obedientie quia primo verbo vocatus cum Andrea fratre eius relictis oībus. s. rethi et naui secuti sunt redemptorē quē nō viderūt adhuc sez miracula facientē vt ptz in Mat. iō illa obedientia fuit perfecta quia festina z non coacta. sed mere gratuita sola iformatione simplici premissa sui germani sez Andree vt habet in Johanne contra illos qui nolunt obedire nisi cum cōminationibus z penis z penitentijs z ideo Samuel primo R. peccatū inobedientie peccato ydolatrie cōparauit. Secūdo q̄tum ad statum sue electionis in quo fuit electus a domino in apostolum z p̄ncipē alioꝝ in Johāne qñ vocauit eū Cephas. i. caput ecclesie ātevocatū Symonem. i. filiū obedientie: sic em̄ interpretat. Et filius iohanna. i. pulchritudinis diuine. vbi datur intelligi primo. q̄ homines humiles z nō supbi obedientes z mūdi corde ad statū plationis debent assumi z nō immūdi. Secdo q̄ assumptus ad plationē ecclie debet nomē mutare ad designādū q̄ dz mutari in viruz altez vt dicit de Saul. i. reg̃. Tertio q̄tum ad statum sue religionis quia dimissis oībus secutus est xpm in q̄ floruit virtute summe paupertatis: que cōsistit in volūtaria renūciatione oīm tpalium tā in p̄prio q̄ in cōmuni ideo dicit dñs in mat. Ecce nos reliquimus oīa z secuti sumus te. Sup quo verbo dicit Greg. in moralib⁹. Grandis fiducia Petrus piscator erat zc. ideo dicit Mat. v. Beati pauperes spiritu zc. Istud ergo regnuz nullus habere pōt nisi primo sit pauper vel a pauperibus emat illud.

Hota

Quarto q̄tū ad statū sue cōfessionis in q̄ floruit virtute fidei p̄clare quando q̄renti domino a discipulis Quē dicunt homines esse filiū hois? Respondit petrus Tu es xp̄s filius dei viui. In quo oēs articuli fidei p̄tualr continent ideo būdixit illi dñs dicens: Beatus es symon zc. Quinto q̄tum ad statū glōsificationis in quo floruit virtute cōtemplationis p̄celse que facit amare celestia iō illoꝝ amore allectus dicit: Dñe bonum est nos hic esse Mat. xvij. contra homines carnales z animales: qui nesciunt amare z desiderare nisi tēporalia z carnalia ad modū febricitantiū cōtraria apperentium sicut filij israel manna fastidientium numeri. ij. cap. Sexto quātum ad statum passionis christi in quo prima hora plus debito de se confidens dicit: Etiam si oportuerit me mori tecū non te negabo. In secunda plus debito presumens pro hibēte domino abscidit auriculam seruo illi. Et in tertia fuit cū ceteris fugiens. In quarta in trina negatione christi corruens. Sed in sexta ad

aspectū domini vere penitēs quia egres
sus foras fleuit amare luce.xxij. ꝯtra ho
mines in malicia obduratos. De quib⁹
dicit̄: Cor duruz male habebit in nouis/
simo ⁊ In ezechiele. ꝙ sunt duri ⁊ indo/
mabili corde. Septimo q̄tum ad sta
tum resurrectionis in quo prīo inuent⁹
est cū summa diligentia qñ cucurrit cū
solo io. ad monumentū ⁊ in illud intro/
iuit. Scdo receptus est ad gr̄az quā/
do angelus dixit mulieribus. Ite dicite
discipulis eius ⁊ Petro. vbi Greg. petꝝ
vocat ex nomine ne desperet ex negatiōe
ne ab illoꝝ cōsortio vel ꝓpter lapsum se
putaret exclusum. Tertio singularit̄
visitatus dñica presentia vñ dicit̄ in luc.
ꝙ erant dicentes. xi. Surrexit dñs vere
⁊ apparuit symoni. Quarto plen⁹ con
fidentia qñ videns dñm posuit se in ma/
re. Octauo quantū ad statū sue vncti
onis spiritussancti in die penth. vbi prīo
fuit confirmatus ne postea peccaret mor
taliter. vnde qui p̄us vnius mulieris vo/
ce ꝑculsus dum mori timuit vitā nega/
uit: postea vires principuz cesus spreuit
vt ait Gre. Secundo ditatus preco/
nijs in predicatione. qꝛ vna die tria mi/
lia cōuertit. vt dicitur in acti. Tertio
dotatus linguis ⁊ interpretatiōe scriptu
rarum: quia loquebantur varijs linguis
apostoli. Quarto decoratus miracu/
lis. in infirmorum curatiōe quia ad vm/
bram illius sanabant̄ infirmi vt de istis
duobus aperte in actib⁹ dicit̄. Nono
quātū ad statū sue ꝑsonalis passiōis qñ
misit herodes manus vt affligeret q̄sdā
de ecclesia: in quo statu fuit ꝑ angelū di/
uino auxilio liberatus. licet ꝓpter hoc a
p̄dicatione nō cessauerit vt in acti. habe
tur. Decimo quantū ad statū prime
cōsultationis ecclesie in quo fuit symbo/
luz articuloꝝ fidei per. xi. apostolos cō/
pilatuz. vbi floruit virtute sapientie. q̄a
primum articulū de diuinitate in q̄ oēs
alij cōtinent̄ dicitur posuisse. Undeci
mo quantū ad statum sue inthronizati/
onis in quo floruit auctoritate suprema
cū anthiochie principis filiū, xiij. annis
iam mortuū suscitauit: qua de causa in/
thronizatus a populo tunc primo publi
ce auctoritatē suā exercuit quā ei domi/
nus cōmisit Jo. iij. dicens Symon Jo/
hannis diligis me plus hijs? Duode
cimo quantū ad statū sue ꝯfirmationis
vel cōsumationis in quo floruit corona/
tus martyrio simul cum paulo apostolo
postq̄ neronē per epistolā pylati ad clau
diū de morte ac resurrectione xp̄i certuz
reddiderūt postq̄ symonē magū decer/
tauerunt. ꝓpter qd̄ egressa sentētia de de
capitatione pauli ꝓpter eius nobilitatez
⁊ de crucifixiōe Petri cū ingenti cōpas/
sione salutantes se diuisi sunt ab inuicē
vt patet in epistola dio. ad tytū Scdo
dat̄ intelligi laus secūdi apostoli pauli.
cum sequitur Joannes. s. euangelista ꝑ
quē dat̄ intelligi paulus ꝓpter eadē eccle
sie priuilegia que participāt. Et primū
priuilegiū fuit matris domini. qꝛ sicut
fuit in cruce cōmissa Johanni ad custo/ G
diendū: sic paulo ad p̄dicandū cōtra sa/
bellianos qui asserebāt fortuitu eā repe/
risse ꝑuulū. vñ ad gal. iiij. ait Factum ex
muliere ⁊c̄. Et Roma. i. Factus ex semi
ne dd̄ secundū carnē ⁊c̄. Secundū pri
uilegiū est de verbi incarnatiōe qꝛ sicut
Johanni dormienti fuit hoc mysterium
reuelatū in sinu xp̄i singulariter: ita vt
diceret Verbū caro factū est ⁊c̄. ita pau
lo xp̄m ꝑsequēti. vt diceret ad philip. ij.
Qui cū in forma dei esset nō rapinā ar/
bitratus est ⁊c̄. Tertiū priuilegiū est
de virginitate purissima: qꝛ sicut Johes
sic paulus dicit̄ fuisse virgo purissimus
Unde cū loqueret̄ de statu coniugali vi
duali ⁊ virginali dixit: Volo aūt om̄es
homines esse sicut meipsum. Quar/
tum priuilegiū est de incorruptibilitate.
quia sicut venenū nō poterat nocere bea
to Johanni ꝓ ter abundantiā puritatis
sic nec btō paulo: vt ptz ī actib⁹. Quin
tum priuilegiū est de doctrīa. qꝛ sicut ec/
clesia plus fuit illūinata doctrina per io
hannem q̄ per aliquē q̄ viderūt xp̄m: sic
per paulū ideo dicit̄ doctor gentiū in fi/
de. Sextum priuilegiū est de reuelati

one diuina. sicut em̃ iohãni status totius ecclesie fuit reuelatus qñ fuit in insula pathmos spiritu illuminatus: sic paulus vidit z audiuit archana que nõ licet homini loqui qñ fuit raptꝰ vt ptz. ij. coꝛ. xij. Septimũ priuilegiũ fuit de eleuatione in celũ: qz sicut iohes fuit sublimatus in celũ: vt ptz in apoc. vt videret magnalia dei: sic paulus fuit vsq; ad celum empirreũ qđ est supra firmamẽtũ eleuatus vt paret ibidem. Octauũ priilegium est de visione nuda diuinitatis. quia sicut putaꝝ iohannes vidisse diuinã eẽntiã qñ fuit ei verbi incarnatio reuelata: tunc em̃ necessario vidit verbuz in q̃ est omnis plenitudo diuinitatis alioquin incarnationem eius cognoscere nõ potuisset: sic beatus paulus secundũ doctrinã beati Aug. i raptu vidit diuinã essentiã

Nonũ priilegium est de familiaritate xp̃i. qz sicut btus Jo. fuit singlariter xp̃o familiaris in vita: sic post ascensionez in pathmos pluries ei apparuit. ita etiam paulo vt ptz in acti. vnde xp̃us post suaz ascensionez nulli discipulorꝝ apparuisse tantum legitur sicut beato paulo. Decimum priuilegium est charitas sponsi quia sicut beato Johi plus ceteris xp̃m videntibus locutus fuit de charitate oñdens secundum christi doctrinam ex verbis illud qđ habebat in corde. sic beatus paulus charitatem extulit plus omnibꝰ vt paret. i. coꝛ. xiij. Si linguis hominũ loquar z angelorꝝ z̃c. Et ad Roma. viij. Quis nos separabit a charitate xp̃i z̃c.

Circa secundaz ptem thematis in q̃ describit eoꝝ cõmẽdationẽ q̃tuz ad statum ecclesie triumphantis cuz sequit̃ in templum. s. celestis patrie de quo in ps̃. Dominus in templo sancto suo: dominus in celo sedes eius. Notandũ pro illo quod sequit̃ ad horam oñis nonaz In ista hora nona ẽ figurat⁹ non⁹ angelorꝝ ordo q̃ est seraphin ad quẽvt credit̃ isti apli ascenderũt. Dicunt̃ aũt nouem ordines angelorꝝ nouẽ horẽ. qz in ipsis secundũ ordinẽ resplendet sol iusticie: sicut in nouem horis varie sunt illuminationes vt ait dionisius de angelica ierarchia Q⁹ autem isti duo apostoli ascẽderint ad nonam istarum horarum. s. seraphin probatur. quia de quolibet ordine ceciderunt. z ideo oportet secundum anselm. vt de supremo ordine ecclesie scilicet apostolorum reparetur ordo suprem⁹ eorum. ista autem hora dicitur oratiõis quia illi de illo ordine semper orant cantantes et dicentes: sanctus sanctus sanctus dominus deꝰ sabbaoth. sic fuit ꝑs. reuelatum. Ad illud templum nos cõducat dei z virginis filꝰ christus iesus Amen.

In festo cõmemoratiõis sancti pauli apostoli. Sermo. I.

As electiõis est mihi iste vt portet nomen meum coram gentibus z̃c. actꝝ. ix. caꝑ. Quia secundum doctrinam beati dionisij de diuinis nominibus. Omnis creatura secundum gradum sue entitatis est quoddam receptaculum diuine bonitatis: se per omnia diffundentis copiose secundum vniuscuiusq; capacitatem. Jccirco cum ratio receptaculi sit ratio vasis omnis creatura ꝓt dici vas bonitatis diuine. Intelligendũ est tñ q̃ in magna z solenni domo inueniunt̃ q̃tuor genera vasorꝝ sicut scribit ap̃lus. ij. ad coꝛ. ij. caꝑ. quia scilicet alia sunt fictilia. alia lignea. alia argentea. alia aurea. Et quia totum vniuersum est sicut vna magna domꝰ in qua paterfamilias est dominus vt scribitur. Matt. xij. idcir co in isto vniuerso sunt quattuor genera creaturarum: quasi quattuor vasorum genera que distinguit Gre. sup Math. A

Quedã creature sunt existẽtes solum vt corpora inanimata. z illa sunt quasi vasa fictilia. quia tenent infimuz gradũ in genere creaturarum seu substantiarum sicut terra in ordie elemẽtorꝝ Quedã sunt q̃ non solum sunt exñtes sz etiã viuẽtes vt aialia vegetabilia z illa sunt. q. vasa lignea. qz sic̃ lignũ ꝓferr terre. ita illa istis. Quedã sunt q̃ nõ solum sunt vi

uentes: sed etiam sentiētes vt animalia
bruta ⁊ illa sunt. q. vasa argētea. qꝛ clari
tatem cognitionis in aliq̄ gradu partici
pant ⁊ hec sunt p̄ciosiora oībus inania-
tis ⁊ vegetabilib⁹ ⁊ viuentib⁹ ⁊c̄. Que-
dam sunt q̄ nō solū sunt viuentes ſꝫ ītel
ligētes sicut hoīes. Et illa sunt vasa au
rea. qꝛ sicut aurū maxime ꝑticipat colo-
rez ⁊ lucē solis: ita ille creature maxime
imitant̄ naturā diuinitatis: cum sint ad
imaginē trinitatis vt habet̄ geñ. i. Et
in isti⁹ figurā Moyses exo. xv. fecit du-
os cherubin aureos vt ostēderet subtili
tatez intellectualis nature. et licet oīs
intellectualis natura sit. q. vas aureum:
nō tñ oīs talis creatura est vas electi-
onis. quia taliū vasoꝝ quedā sunt facta
ad honorē: sicut electi q̄ sunt vasa diuine
misericordie. q̄dā in ꝯtumeliā q̄ sunt va
sa diuine ire vt reprobi: vt hētur in loco
p̄allato. Et qꝛ in cōuersione btī Pauli q̄
erat vas diuine iracūdie voluit dñs trās
ferre de nūero reproboꝝ: ad numeꝝ ele-
ctoꝝ vt esset vas diuine misericordie: ic-
circo verbū ꝓpositū ananie dñs ꝓtulit di
cens Vas electionis ⁊c̄. Ad cuius in
telligentiā est aduertendū ꝙ scd̄m regu-
lā datā a btō Dyoni. in. iij. de eccl̄iastica
ierarchia Diuia est p̄us in se ꝑtitipare
B q̄ꝫ alijs distribuere. Ista aūt regula qua
drupliciter declarat̄. qꝛ scꝫ in ierarchia
sup̄celesti in q̄ ꝑfectiōes ierarchicas q̄s
habet filius p̄us a patre recepit q̄ꝫ ip̄as
cōicet spūisancto scd̄m ordinē originis
vt patet ꝑ beatū Aug. de tertio taberna
culo a deo. Scd̄o in ierarchia celesti ī
q̄ ordines sup̄iores p̄us ꝑticipant ierar-
chicas ꝑfectiōes a deo q̄ꝫ ipsas inferiori
bus distribuāt vt patet in libro de celesti
ierarchia ꝑ totū. Tertio in ierarchia
sup̄celesti ī q̄ ierarchia ꝑficiēs sacr̄m eu
charistie. qꝛ p̄us sumit corp⁹ diuinuꝫ q̄ꝫ
ip̄ꝫ ceterꝫ distribuat. Et ī h̄ oñdit ꝙ nul
lus p̄sumere dꝫ diuina distribuere nisi p̄
us didicerit ipsa ꝑcipere sicut scribit be
atus Dyoni. in ecclesiastica ierarchia.

Quarto in mundi machina sensibili
qꝛ cum scd̄m btūm Dyoni. in iiij. de di-
uinis nomtnib⁹. Oīa corpora celestia
accipiūt claritatē a sole et prius oportet
ꝙ talia corpa lumen solis in se ꝑcipiant.
et secūdo inferiobus ꝑticipēt vel cōicent
Et ideo scribit̄ geñ. i. ꝙ deus posuit stel-
las in firmamento vt prius lucerent po-
stea illūinarent Et scd̄m illaꝫ regulā sic
declaratam doctor gentiū in verbo ꝓpo-
sito ore diuino dupliciter cōmendatur.

Et primo vt in se participans diuina
carismata q̄a vas electionis. qꝛ vas ha-
bet rationē susceptiui proprie. secūdo vt
alijs distribuēs diuina preconia. q̄a mi-
nister p̄dicationis vt portet nomen meū
coram gentibus vt quo ad primū intel-
ligatur quasi lucens. et quo ad secundū
quasi illuminans. De quibus duob⁹ in-
ducitur in figura illud exo. xvi. vbi fuit
preceptum summo sacerdoti vt sumeret
vnū vas ⁊ impleret manna ⁊ reponeret
coram dño in generationes suas. Istud
aūt vas de quo nobis est sermo fuit mā-
na repletum in actu sue supernaturalis
illustrationis: sed fuit coram domino re
positum in generatiōes multas in actu
sue predicationis q̄ ceteros ducebat ad
dominum Jesum christum. Quia ve
ro sub vasis figura Paulus apostolus
fuit a domino cōmēdatus. idcirco circa
illius vasis misterium occurrunt. xiij. cō
siderationes. Quarum prima est de I. consi-
qua materia fuit illud vas formatum. deratio
Vbi est aduertendum. ꝙ ad hoc ꝙ vas B
sit preciosum requiritur ꝙ sit de bona. s.
materia. s. preciosa ideo Moyses fecit
vasa tabernaculi de auro purissimo ⁊ eti
am Salomon vasa tēpli vt dicit̄. iij. R̄.
istud autem vas de quo loquimur fuit
formatum secunduꝫ carnem de optima
materia quia de semine patriarcharum
ex quibus est christus secundum corp⁹
et singulariter de tribu Beniamin: sicut
ipse testatur ad Roma. xi. cap̄. que qui-
dez tribus habuit q̄ttuor priuilegia īter
oīes trib⁹ israel. quoꝝ primū est ꝙ fuit
de regia dignitate. Primus enim rex is-
rael fuit de tribu Beniamin vt habetur
i. R̄. ix. cap̄. Secundū est ꝙ fuit de re

gia affinitate: quia reges iuda vt plurimum accipiebāt vxores de hierm vt pz iij. R. iij. Et ideo dicit beatus Hiero. q tribus iuda z beniamin erant coniuncte. Tertium est q fuit de regia fidelitate, quia cū quatuor tribus recederēt a domo dō tempore roboam vt dicit. iij. R. xij. sola tribus beniamin z Juda adheserunt tribui regie licet sub vno nomine nūerent Unde Achimaas silonites non permisit ex pte domini nisi. x. tribub Jeroboam eiusdē. xi. ca. Et ex hoc cōsecutū est quartū priuilegiū. Quartuz est q euasit lapsum idolatrie: que facta fuit per Jeroboā vt dicit in eodem li. xi. ca. Ex quibus colligitur beatū paulū fuisse xpo affinē vel consanguineū: qz fuerunt de duab generationibus valde cōiunctis. ignorat tamē gradus. Intelligendū est tamen q in illa tribu fuerūt
F sez. Primo bellatores fortissimi vt habetur iudicum. ij. quādo illa tribus omnes alias superauerat vt patet. i. R. ij. q fuerunt ad pugnandum contra Joab p̄ ceteris electi. Secundo contemplatores altissimi. ideo dicit pphēta in ps. in quo agitur de donis spiritussancti Ibi beniamin in mentis excessu. Unde colligitur cōcomitantia que est inter militiam z sapientiā. Et illas duas conditiones habuit in se substātialiter ille gloriosus apostolus. quia fuit primo p fide xpi pugnator fidelissimus. vnde cū agabus prophēta ligasset seipsum sona pauli dixit actz. xi. Vir cuius zona hec ē zc. Ipse vero respondit strenue q nō solum ligari sed etiā mori paratus erat p nōie dñi nostri iesu xpi z detinentib illuz ne iret non acquieuerat. Tertio fuit contemplator altissim⁹ iugiter habitans in excelsis. vnde dicit ad philip. iij. Nostra aūr conuersatio in celis est, Ideo conuenit sibi illa benedictio: que data fuit beniamin gen. xlix. Beniamin lup⁹ rapax mane rapiet predam z ad vesperā diuidet escas, quia in principio sue etatis ecclesiam persequebat z in fine ipsam reficiebat: vt exponit Aug. De illa tribu fuerunt primi martyres ecclesie. s. Innocētes quos plorasse Rachel dicit Mat. ij. scōm vnam expositionē beati Hieroni. Unde ex his omnib patet q illud vas fuit de optima materia formatum.

Secunda consideratio est sub quo artifice fuit illud vas formatū. Et dicit cōmuniter z verum est q p̄fatum vas excellenti artifici appropriat. Artifex cuiꝰ doctrina illud vas fuit formatū fuit sanctissimus. s. ille Gamaliel qui erat protector apostoloz in synagoga vt habet in actibus. ad cuius pedes fuit eruditus paulus de lege diuina: vt ipse protestatur actz. xxij. Intelligendū tamē est q in illa felici. s. scola. s. Gamalielis fuerūt instructi quattuor preclari doctores noui testamenti. quoz primus fuit euangelice legis specialissimus testificator. s. beatus stephanus, protomartyr qui dicitur pauli fuisse germanus cōsanguineus q cum eo in illa scola nutritus fuit. z quia a lege discesserat ab eo p̄secutus est. sed tamen ipse paulus dicit beati stephani p̄cibus misericordiam cōsecutus vt dicē beatus Aug. q beatus stephanus illuz quez habuit in terris p̄secutorē: in celis meruit habere consortem. Secūdus fuit euangelice legis purissimus obseruator. s. sanctus abibas qui vixit in virginitate z nutritus cū paulo vt legim⁹ de iuuētute beati pauli teste Gamaliele. II. cōsideratio

Tertius fuit legis euangelice aiosus emulator sez btūs nichodem⁹ q veniebat ad iesum nocte. vñ cū i hm defenderet secundū legez fuit blasphematus i Johanne. Quartus fuit legis euangelice vniuersalissimus p̄dicator sez paul⁹ q̄a ceteroz apostoloz predicatio fuit q̄si particularis in regionib sorte eis distributis. sicut testat Crisostom⁹ de laudibus pauli. Intelligenduz est tamē q illa benedicta scola habuit vnam conditionem excellentem p̄ter quam mire fructificauit. s. legem z regulā puritatis beatus enim stephanus propter venustatem sue honestatis fuit mulieribus prelatus: vt dicitur actz. i. Et sanct⁹ abibas

fuit virgo integerrimus. Et apostolus paulus dicit fuisse purissim⁹ virgo. Et de nichodemo creditur verisimiliter ad ostendendū ꝙ virtus castitatis est illa q̄ maxime fructificat in sapientia. vñ a salomōe dr̄ ecclesiastes. ij. ꝙ voluit se separe a voluptatib⁹ carnis vt animū suum transferret ad sapientiā. Tertia cōsideratio est. ad quā formā illud vas fuit figuratū. vasa aūt postq̄ fabricata sunt in grosso solent diuersimode figurari secundū voluntatē artificis. Intelligendum est tamen ꝙ tempore christi fuerūt quattuor religiones ⁊ synagoge sub quibus regulabant viri diuersimode religiosi. Et prima fuit herodianoꝝ qui insistebāt diuīe scripture auctoritatib⁹ dicētes herodem esse christū pro eo ꝙ regnauit eo tempore quo Daniel prophetauit christū esse scz venturum. Secunda fuit saduceorum qui insistebant austeritati. vnde propter rigorem penitētie fuerunt sic vocati ſm magistrū historiaꝝ.

III. ꝯsideratio

E

Tertia fuit eoruz qui insistebant paupertati. vnde nihil possidebant vt dicit idem magister. Quarta fuit phariseorum qui insistebāt sanctitati vñ portabant in fronte eoꝝ legē scriptā diuinoꝝ p̄ceptoꝝ ⁊ in brachio vt recordarent eoꝝ semper et illud vocabat phylateria et in fimbrijs ponebant aculeos quibus stimularentur ad prosequendū diuina mādata dicēte domino in euangelio. Dilatant fimbrias suas ⁊c̄. Et de illoꝝ religione fuit sanctus paul⁹ postq̄ fuit nutritus in scola p̄dicta vt ipse testatur ad philip. iij. Sed attendendū est ꝙ oēs alij ordines errabant in fide. quia scilicz primo herodiani ponebant christum tyrannū contra testimonia oīm ꝓphetarū

Scd̄o saducei negabāt resurrectionē vt dicit in euangelio. Tertio essei ponebant ꝙ om̄e iuramentū erat ꝑiurium scd̄m Josephum. Quarto pharisei cōfitebant totā legem veteris testamēti et ideo beatus paulus sicut bone indolis adolescens istā religionē tanq̄ meliorē elegit. alioq̄n si ista secta fuisset erronea nunq̄ apostolus dixisset post suā cōuersionem Phariseus sum ⁊ filius phariseorum actꝫ. xxiij. qꝛ peccasset notabiliter in confitendo heresim. Et ideo quia nūq̄ a fide discesserat adhuc vas electiōis erat. Quarta cōsideratio est. qualiter illud vas fuit confractū. contingit enim q̄ndoq̄ ꝙ postq̄ vas erat bene formatū ab artifice vt cōfringat a seipso si cadat ab alto: ita si illud vas a gamaliele fuit optime formatū ⁊ depuratū ⁊ depictum qꝛ fuit p̄ ceteris sapiētia sublimatū. fuit tamē a seip̄o cofractū dicente eo ad gal. i. Proficiebam in iudaismo pre ceteris.

IIII. ꝯsideratio

A

Intelligendū est tamē ꝙ quattuor fuerunt euersiones q̄ illud vas impulerūt ad casum. Et primo fuit in suum magistrum cōtumatia effrenata licet em̄ videret ꝙ suus magister gamaliel xp̄i discipulos defenderet vt habetur in actꝫ. non solū assentiebat: sed etiā ad oppositū in ceteris discipulis gamalielis in xp̄m credētibus ex sua bonitate ⁊ hūilitate ⁊ ipso renitēte ex sua sublimitate ceteros cōtempnebat. Scd̄a fuit sui ipsi⁹ p̄sumptio īdebita sic em̄ oēs hoīes errāt eo ꝙ om̄ia scire existimāt. ⁊ ideo veritatē inq̄rere contēnunt: sic ille cernēs ꝙ alios in sapīa excedebat ad ꝟitatē fidei xp̄iane ī ꝓphetijs cōtentā aspicere nō dignabat.

Tertia fuit ipsius status īmoderata reputatio. sunt em̄ aliqui qui se tantū reputant ꝙ nō credūt aliquē defectū in se cadere posse. ita iste religionē phariseoꝝ quā susceperat ita certissimā putabat ꝙ existimabat ip̄am non posse errare. nec se in ipsa ꝑseuerando in defectū posse cadere. Et quia videbat ꝙ illa religio cōmuniter in xp̄m nō credebat. iccireo credere rennuebat. Quarta fuit sue doctrine dilectio inordinata quia sicut aliqui suā doctrinā ita inordinate diligunt ꝙ nihil aliud audire volūt. ⁊ ex hoc spōte errāt: ita iste doctrinā iudaicā dilexit ꝙ ꝓpter nimiū eius zelum errauit. vnde dicit ad gal. i. Abundātius quidē emulator exn̄s paternarū mearum traditionum ⁊c̄. Quinta consideratio est qua

V. consideratio

liter istud vas fuit reparatū. quando eīm p̄ciosa vasa fracta sunt solent cū diligentia reparari. istius autē reparatio facta
B fuit in sua cōuersione actꝫ. ix. In qua quidem cōuersione notantur septē actꝰ; quos deus cōuenienter in peccatorū cōuersione vult q̄ ostendat. quoruꝫ Primus est. q̄ se peccatorez totaliter cognoscat delicta intendendo ꝛ considerando. et ideo dicitur q̄ circumfulsit euꝫ lux de celo. Secundus est q̄ peccator paueſcat p̄fitendo non solū penaz quā propter peccata meruit: sed etiā quantā gloriam amisit. et ideo sequitur q̄ in terra fuit secz prostratus tremens ac stupens actꝫ. ix ca. Tertius est q̄ peccator penam eternam timeat. ꝛ ideo ibi sequitur Saule saule quid me persequeris ꝛc̄.

Quartus est q̄ peccator confortet ne desperet et ideo christus sibi apparuit vt ibidem dicitur. Quintus est q̄ peccator cito poeniteat. et ideo ibi dicitur: Domine quid me vis facere? Sextus est vt peccator erudiatur vt se custodire sciat ꝛ operari. ꝛ ideo sequit surge et vade in ciuitatem ꝛ ibi dicet tibi quid te oporteat facere. Septimus est q̄ peccator excecetur ne mala aspiciat. et ideo dicit ibi. Surrexit aūt saulus ō terra apertis q̄ oculis. nihil videbat scilicet corruptibilis a mundo secunduꝫ illud qō scribitur ad thi. ij. Si q̄s se mūdauerit ab istꝫ erit vas sanctificatū in nomine domini.

VI. cōsideratio Sexta consideratio est. qualiter illō vas fuerit purificatū. oporteat enim vas postq̄ reparatum fuerit purificari. ita postq̄ vas electionis fuit reparatum in sua conuersione decuit vt purificare
E tur in baptismi regeneratiōe. In qua fuerunt quattuor miracula perpetrata Et primum fuit diuina reuelatio. quia christus apparuit ananie ꝛ apperuit sibi mysterium per reuelationem actꝫ. ix. ca.

Secundum fuit oculorum apertio: quia vt imposuit manum: statim squame ceciderunt ꝛ lumen recepit. Tertium fuit sancti spiritus infusio: quia ibi dixit ananias Dominus misit me vt lumen recipias ꝛ implearis spiritu sancto. Quartum fuit peccatorum suorum plenaria remissio. quia in baptismo fluminis omnia peccata diluuntur vt testatur Petrus actꝫ. ij. Istam autem indulgentiam cōsecutus est quadruplici ratione. quarum prima fuit: quia mala operabatur ignorans vnō dicit. i. thi. Ideo misericordiam consecutus sum: quia ignorans feci i incredulitate mea.

Secunda fuit: quia bonum persequebatur quasi pro bono zelans: scilicet pro legis obseruatione. vnde dicebat actuū. xxvi. cap̄. Existimabam me aduersuꝫ nomen iesu agere debere. Tertia fuit. q̄ D
christus talem manifestauit veritatem sue fidei. Unde dicebat a discipulis Qui persequebatur nos aliquando nunc euā gelizat fidem ꝛc̄. ad gal. i. Quarta fuit quia christus i eo abundātius sue clementie bonitatez manifestauit. vnde dicitur ad thi. i. Ideo misericordiam consecutus sum vt in me ostenderet christus omnem patientiam: ad informationem eorum qui crediturī sunt illi. Intelligendum est tamen q̄ circa eius baptismum notantur due veritates Quarum prima fuit compunctio carnis. q̄a stetit tribus diebus sine cibo ꝛ potu.

Secunda fuit oratio deuota dicēte domino de eo. Ecce eīm orat vt p̄ ipso sic emendato dicat illud prouerb. xxv. Aufer rubiginē de argēto ꝛ egredietur vas purissimuꝫ. Septima cōsideratio est VII. cōsideratio
qualiter illud vas fuit p̄batū. Sicut ei vasa p̄ciosa postq̄ fuerīt purgata p ignē ita vas electiōis fuit p̄batū in multiplici camino tribulatiōis scōm q̄ xp̄s ei p̄misit actꝫ. ix. Ego eīm ondā ei q̄nta oportet eū p̄ nōie meo pati. Intelligēdū
E est tamen q̄ ille apl̄us fuit quadruplici ter examinatus. et primo vinculis ꝛ carceribus. sicut enim alios alligauerat et carceri mancipauerat: ita fuit ꝛ ipe multipliciter incarceratꝰ captus vinculatꝰ ꝛ cōpeditus. vt patet in actib Secundo plagis ꝛ verberibus: quia sicut alios cedebat ꝛ flagellauerat: ita ipse fuit vir-

gis cesus ⁊ quīquies plagatus: vt refert ij. coꝝ. xi. Tertio periculis ⁊ terroribꝫ quia sicut alios terruerat cōminando spirans minarum ⁊ cedis in discipulos domini. ita fuit in mirabilibus pericu/culis ⁊ terroribus in terra ⁊ in mari ter/ritus vt ibidem dicitur. Quarto mor/tis damnationibus. quia sicut ipse ec/clesiā deuastabat. ⁊ ipso fauente fuit san/ctus stephanꝰ oppressus lapidibꝰ ita ipse fuit semel lapidatus sed virtute diuina saluatus: vt habetur actu. xiiij. Ideo di/citur eccl'i. xvij. Vasa figuli probat for/nax ⁊ homines iustos tēptatio tribula/tionis. Octaua consideratio est. qua/liter illud vas fuit adornatū. Naꝫ post/q̄ vasa preciosa sunt probata solēt orna/ri lapidibus preciosis. istud aūt vas ele/ctionis fuit singulariter ornatum virtu/te quadruplici scilicet Primo virtu/te austeritatis corpus castigantis: quia in fame siti ⁊ frigore ⁊ nuditate dño seruie/bat vt dr̄. i. coꝝ. vij. vnde. ij. coꝝ. ix. dicit: Castigo corpus meū ⁊c̄. Scdo virtu/te humilitatis subijciētis: quia cuꝫ esset maximus in doctrina ⁊ meritis: seipsuꝫ minimū reputabat omniū alioꝝ. Ideo em̄ inquit: Ego sum minimus apl'orum ⁊c̄. Et huic adiuncta fuit virtus pauper/tatis omnia abnegātis. ideo dicebat. i. thi. vi. Habentes alimenta et quibꝫ te/gamur his contenti simus. Tertio virtute pietatis miserentis: quia tanta miseratione mouebatur ad animarum salutem: vt sicut matres eos continue ꝑ/turirendo diceret. Filioli mei quos iteꝝ parturio donec formet̄ xp̄us in vobis ad gal'. iiij. ca. Et quia penas sentiebat om/nium ex abundātia pietatis dicebat. ij. coꝝ. xi. Quis infirmat̄ ⁊ ego non infir/mor ⁊c̄. Quarto virtute charitatis ip/sum ad modū arboris totaliter accensi inflāmantis. de qua dicit̄ Ex abundan/tia cordis os loquit̄. Ideo semꝑ de xp̄o loquebat̄ vñ dicebat ad Ro. viij. Quis me separabit a charitate xp̄i ⁊ post pau/ca. Certus sum ꝙ neq̄ mors neq̄ vita ⁊c̄. Ex quo loco colligit̄. ꝙ ipse iam fue/rat in gratia confirmatꝰ sicut ceteri apo/stoli in receptiōe spiritussancti: alioquin certus non fuisset si peccare potuisset.

VIII. cōsidera/tio.

Nona consideratio est qualiter istud vas fuerit annumeratū. vasa em̄ ornata preciosis margaritis solēt in thesauris regum annumerari cuꝫ ceteris. Et isto modo fuit illud vas electionis annume/ratum cum preciosis ecclesie vasis eter/ni regis: scilicet apostolis vnde dicit bea/tus Greg. ꝙ ipse meruit thronū duode/cimum possidere. loquendo de illis thro/nis quos xp̄s. xij. apostolis ꝓmisit Luc. xxij. Ista aūt annumeratio est difficil/is ad intelligendum. cum sint. xij. apo/stoli preter ipsum nisi amoueretur vnus apostolus. cum sanctus mathias ante ꝓ/iuda fuerit electus anteq̄ ille conuersus ⁊ ideo impossibile est. nisi ꝙ aut nume/rus thronoꝝ sit multiplicatus ⁊ tunc nō essent. xij. sꝫ. xiij. Aut ꝙ duo sint in vno throno: vt puta petrus ⁊ paulus. ⁊ tunc eadem ratione omnes. Aut ꝙ singuli in xij. thronis ⁊ tunc ita bene. xiij. sicut. xij. Et s̄m hoc intelligi potest qđ ipse posse/dit thronum. xij. Et quilibet de ordine apostolorum si fuissent centum: propter quatuor proprietates duodenarij nume/ri. Quarum prima est ꝙ duodenariꝰ numerus est primus abundans quia p̄/mus cuiꝰ partes aliquotte reddunt plꝰ q̄ suum totuꝫ ⁊ illa apostoloꝝ perfectio fuit prima: quia redundauit in munduꝫ inter om̄es ordines sanctoꝝ iuxta dictū dominicum Alij laborauerunt: ⁊ vos ī labores eorum introistis. Secūda est ꝙ duodenarius numerus constat ex pri/mo numero perfecto bis sumpto qui est senarius sicut declarat beatus Aug. su/per gen̄. ad litteram. in quo datur intelli/gi ꝙ in apostolis fuit gemiata perfectio preceptoꝝ ⁊ consilioꝝ xp̄i. Tertia est quia duodenarius numerus constat ex/ternario ⁊ quaternario suꝑ se reductos: vt quater tria. ⁊ ter quater. in quo signi/ficatur ꝙ apostolica perfectio constat in tribus virtutibus theologicis ⁊ quatu/or cardinalibus. Quarta est qꝛ duo

IX. ꝯsi/deratio

G

denarius numerus est p̄mus numerus cōpositus ex pluribꝫ numeris: ita ꝙ numerus articulatus. eo ꝙ simplex ꝑtinet ad diuinitatē. numerus autē vndenariꝰ qui est p̄mus cōpositus ꝑtinet ad xp̄m q̄ cōstat ex diuinitate coniūcta hūanitati ſm dignitatē nature create. nūerus aūt duodenarius ad apl'orū dignitatē qui ē imediate post xp̄m ſm btm̄ Dioni. et sic btūs Paulus fuit in throno duodecimo signato ꝑ duodenariū numeꝝ ſm illud ad Galath. ij. Qui oꝑatus est petro in apl'atu oꝑatus est ⁊ mihi inter gentes.

X. consideratio

Decima cōsideratio ē: q̄liter istd̄ vas fuit repletū. solēt em̄ vasa p̄ciosa aliq̄bꝫ p̄ciosis repleri: sed nulluꝫ rōnale vas in hac vita creaturis repleri pōt de cōi lege: qꝛ citra deū nullū ens potest quietare appetitū rōnalem. istud aūt vas electionis repletū fuit singulari priuilegio qñ raptū fuit vsq̄ ad tertiū celū. Et in illo raptu q̄ttuor p̄conia sunt notāda. quoꝝ

H scꝫ Primū est ꝙ in illo raptu vidit deum ꝑ essentiā sicut vidēt scti in vita eterna vt docet expresse btūs Augu. Secundū est de eius auditōe: qꝛ audiuit secreta inenarrabilia sic̄ scribit̄ in p̄allegato cap̄. qꝛ audiuit archana ꝟba que non licet homini loq̄. Tertiū est de ip̄ius inflammatōe: qꝛ sicut intelligentia ip̄iꝰ fuit beatifice illuminata: ita eius voluntas fuit btifice inflāmata vt btifice diligeret sicut btifice cernebat ⁊ clare ſm cōmunia dicta. cū talis dilectio talē visionem sequat̄. Quartū est de ip̄ius memorie retentiōe: qꝛ illius visiōis fuit postea nō immemor cū de ip̄a postea loqueret̄ vt patuit supra: vñ oportebat omniū visoꝝ in eo species remansisse depictas. ⁊ ꝑ hoc inducit̄ Dioni. de diuinis noībꝫ dicēs: ꝙ qui vidisset aīam pauli vidisset totam celestē patriā ſm ꝙ est ordinata: sicut in quodā speculo spūali. Ex q̄bꝫ colligunt̄ q̄ttuor p̄uilegia fuisse in eius anima. quoꝝ scꝫ Primū est: qꝛ eius anima fuit inobfuscabiliter decorata: quia intelligibilibꝫ speciebꝫ totius celestꝫ curie assil'ata sicut aula in qua depicta sūt optima facta. Scd̄m ē ꝙ ip̄a fuit immobiliter q̄etata: qꝛ vnita. s. vltimo fini: citra qd̄ nullū humanū q̄escit ſm beatū Augusti. p̄mo cōfessionū. Tertiū ē ꝙ ip̄a fuit infatigabilit̄ saciata: qꝛ licet noster appetitꝰ ꝑ aliqd̄ bonū finitū nō possit saciari: tñ bonū infinitū ip̄m satiat et eius capacitatē trāscendit. quia tunc bonū habebit ꝑ fruitiōis obiecto. Quartum est ꝙ fuit indubitāter certificata: qꝛ illa que sunt fidei nr̄e vidit intuitiue: et sic certitudinal'r cognouit: cū oīs intuitiua noticia sit euidentissima. ⁊ idcirco de credibilibꝫ certificatus dicebat. ij. Thimo. ij. Scio cui credidi ⁊ certus sum ⁊c̄

XI. considera.

Undecima cōsideratio est: qual'r illud vas fuit cōmunicatū: solēt em̄ vasa postq̄ repleta sunt cōicari: ⁊ ad illū finē omne vas replet̄. istud aūt electiōis vas fuit cōicatū q̄drupl'r. Primo ꝑ actū secrete reuelatiōis: qꝛ illa que in celo didicit btō Dioni. ⁊ Hiero. reuelauit ⁊ publicauit archana. ⁊ ꝑ hec tota vniuersalis ecclesia noticiā celestiū ordinū sumpsit. Vñ dicit Dioni. de diuinis nomibus ꝙ paulus erat cōis sol sibi ⁊ Hieronymo suo mgr̄o. immo dicit ꝙ est sol mundi.

Scd̄o ꝑ actū publice p̄dicationis: qꝛ infra triginta annos: vt testat̄ Criso. de laudibꝫ Pauli ab occidente in oriēs ꝑueniens hispanie euangeliū predicauit.

Tertio ꝑ actū sublimis descriptiōis: quia doctrinā fidei xp̄iane ita descripsit subtiliter: vt eiꝰ documēta licet in se clara tñ difficilia ea magni apl'i reputabāt. Vñ btūs petrꝰ dic̄ in scd̄a canonica sua iij. cap̄. ꝙ eius epl'e que descripte fuerūt ſm datā ei sapiam a deo cōtinēt aliqua difficilia ītellectus. Quarto per actū exemplaris cōuersationis qꝛ in moralibus plus mouēt facta q̄ꝫ ꝟba. Jō cū nō nulli sibi detraherēt dicētes ꝙ eius epl'e graues erāt ⁊ fortes. potētia autē rationis infinita. ij. Coꝝ. x. dicit. Quales sumus ꝑ epl'am ꝟbo absentes: tales inq̄t ⁊ p̄sentes in facto. Intelligendū est tñ ꝙ in tali cōicatōe legit̄ floruisse quatuor miraculoꝝ generibꝫ. s. primo demōes su

gando Act. xix. ca. Scdo serpētes co
hercēdo ibidē. xxiiij. qñ viperā illesus ex
cussit in ignē. Tertio egritudines sa
nando ꝑ personalē manuū impositionē
oēm. s. egritudinē sanabat: vt ibidē dici
tur. Quarto mortuos suscitādo: quia
dū sermonē ꝓtraheret mortuuz suscita
uit sibi oblatū Act. ij. iō dixit ad Rom.
xv. Non audeo dicere aliq̄d eoꝝ que ꝑ
me nō effecit xp̄s in v̄tute signoꝝ ⁊ ꝓdi
gioꝝ que ip̄e scz btūs Paulus apostol⁹
XII. cō sidera. fecit. Duodecima consideratio est: q̄
liter illud vas fuit oblatū. Solent enim
vasa p̄ciosa offerri magnis p̄ncipibus in
aliquo repositorio vnde extrahunt̄ eleua
to operculo eius. Et per illū modū fuit
vas electionis ab eccl̄ia militāte oblatū
xp̄o in sua decollatione: capite eleuato
tanq̄ operculo corꝑis quod erat reposi
toriuz illius vasis quo ad aīam. In illa
autē oblatione narrat btūs Dioni. quat
tuor notabilia in epl̄a ad Titū. de tran
situ apl̄oꝝ. quoꝝ Primū est de ipsorū
separatione. quādo em̄ separati fuerūt in bi
uio: vt Petrus duceret̄ ad crucē que erat
pena ignobiliū. ⁊ Paulus ad decollatio
nem. quia erat nobilis dicit ꝙ ligauerūt
colūnas mundi ⁊ data sibi mutuo pace
dixit Petro Paulus. Pax tibi fundamē
tum eccl̄iaꝝ ⁊ pastor ouiū xp̄i. Et petr⁹
D ad Paulū dixit. Vade in pace p̄dicator
bonoꝝ ⁊ meditatio salutꝫ iustoꝝ. Et cū
separassent eos. Ego inq̄t Dioni. secutus
sum magistrū meū Paulū ⁊c. Scdm
notabile est de Pauli decollatōe. qñ em̄
fuit decollatus caput eius dñm ih̄m cla
ra voce expressit: vt ibidē habet̄. dicit̄ tñ
cōiter ꝙ illa exp̄ssio fuit trina. ⁊ ꝙ caput
tres saltus fecit cū trina exp̄ssione et in
q̄libet loco ortus fuit vnus fons Ter
tiū notabile est de ei⁹ appitione. qꝛ eadē
hora vidit Dioni. vt ipse refert ambos
apl̄os vrbē īgrediētes coronatos manu
ad manū cū ingenti lumie ⁊ gl̄ia. et bea
tus paul⁹ apparēs Neroni sic ꝓmisit ex
terruit eū terribil̄r. Quartū notabile
fuit de Pauli capitꝫ reuelatōe qꝛ ꝓiectū
in fossa fuerat. ⁊ iō nō repertū: sed cū rex
p̄cepisset foueā purgari fuit in agrū ꝓie
ctum cū alijs purgamētis: ⁊ quidaz pa
stor ponēs se sup baculū suū videbat cū
ctis noctib⁹ lumē sup illō descēdere ⁊ nū
ciauit p̄riarche cū clericꝫ ⁊ dicentib⁹ oīb⁹
caput est Pauli. tēptabāt autē illud iun
gere corꝑi suo qd̄ p̄riarcha ꝓhibuit cre
dens alicui⁹ alterius martyrꝫ esse ne tan
to corꝑi coniūgeret̄. sed posuerūt caput
ad pedes: ⁊ tūc per miraculuz caput fuit
collo cōiunctū. De illo aūt felici trāsitu
loquebat̄ ad Thi. iiij. Tempus mee re
solutionis instat ⁊c. Decimatertia cō XIII cō sidera.
sideratio est: in q̄ loco fuit illud vas ele
ctionis repositum. solēt em̄ p̄ciosa vasa
postq̄ sunt oblata p̄ncipib⁹ reponi in eo
rū thesauris ⁊ q̄to p̄ciosora in locis re
ponunt̄ dignioribꝫ. ⁊ ideo qꝛ illō vas in
ter cetera vasa militantis eccl̄ie fuit p̄ci
osissimū. ideo fuit vt credit̄ in ordine se
raphin repositū. Cui⁹ sunt q̄ttuor signa
Primū est puritas sincera. Scdm E
est claritas serena. Tertiū est viuaci
tas motiua. Quartū est charitas in
flammatiua. que oēs sūt seraphin ꝓprie
tates vt dr. vij. celestis ierarchie. Et illa
in ip̄o ꝑfecte floruerūt: qd̄ ptz manifeste
ī epl̄is suis vt ei cōueniat qd̄ scribit̄ Ec
clesiastici. xliij. Vasa castroꝝ in excelsis
locant̄. Qd̄ etiā nobis cōcedat xp̄s ih̄s
dei ⁊ virginis filius. Amen.

In festo sancte Marie magda
lene: Sermo primus.

m Maria optimā par
tē elegit q̄ nō auferet̄ ab ea in
eternū ⁊c. iiij. ca. In h̄ v̄bo ad
laudē Marie magdalene duo ꝓponunt̄
in v̄bis ꝓpositis. Primo vita cōtem
platiua q̄ floruit in hac vita ibi. Maria F
optimā ⁊c. q̄ vita contēplatiua melior ē
q̄ actiua s̄m Augusti qꝛ illa vacat circa
deū: ista circa ꝓximū. de q̄ vita cōtēplati
ua scribit̄ in Johāne ꝙ xp̄s orans ꝓ re
suscitatōe Lazari eleuatis oculis suspe
xit in celū. vñ nihil aliud est vita cōtem
platiua q̄ ad celum oculorum eleuatio
Scdo ponit̄ vita beatifica qua floru

it in patria ibi. Nõ auferet ab ea que vi/
ta est immortalis ⁊ incorruptibilis: qꝛ
ibi mors vltra nõ erit: quia ꝑma abierũt.
Circa solennitatẽ huius dñe occurrũt
I. consi/ septẽ consideratões. quaꝝ scꝫ Prima
deratio est de eius naturali ꝓpagatione. Circa
quã est sciendũ. ꝙ ipa fuit de tribu Ju/
da. vnde refert historia vite sue ꝙ ipa fu
it de genere regali. sola em̃ tribus Juda
erat trib⁹ regalis: vt patet in veteri testa
mẽto: que trib⁹ fuit dotata quadruplici
ꝑuilegio inter alia. que quidez ꝑuilegia
F cõueniũt btẽ Marie magdalene Pri
mũ fuit ꝙ xp̃s fuit de ea natus Math.
ꝑmo. Judas em̃ ponit in q̃rto gradu ge
nerationis cũ dicit Jacob genuit Judã
⁊ fratres eius in transmigratõe babilo/
nis. sic xp̃s ꝑ fidẽ natus fuit in mẽte il/
lius dñe: qñ eũ ꝑ fidem cognouit primo.
⁊ eum cognouit in ciuitate ei⁹ sup̃ om̃es
mulieres: q̃s cõuertit predicãdo cũ mar/
tha sorore sua. vñ ad litterã eandẽ cõfes/
sionẽ fecerũt quã Petrus: cũ xp̃s inter/
rogaret. Credis hoc. s. ꝙ ego sim resur/
rectio ⁊ vita. Rñdit ꝑ se ⁊ pro sorore sua
sicut btũs petr⁹ ꝑ se ⁊ ꝑ apl'is suis Ego
credidi ꝙ tu es xp̃s fili⁹ dei viui. vñ pri/
mo fuit confessa verã christi humanita/
tem cõtra illos hereticos q̃ dixerũt xp̃m
suscepisse carnẽ fantasticã vt faciũt ange
li cũ apparent. cũ tamẽ fuerit ꝓphetatuꝫ
xp̃m nasci de semine Dauid s̃m carnez
Scdo fuit confessa equalẽ cũ pr̃e dei/
tatẽ dicens. Filius dei viui, qui est deus
sic fili⁹ hois est homo. cõtra arriũ qui di
xit filiũ minorẽ patre. Tertio fuit cõ/
fessa mundi redemptorẽ ⁊ saluatorẽ qñ
dixit. qui in hũc mundũ venisti cõtra il/
los q̃ dicũt nos posse saluari ꝓprijs meri
tis. de qua cõfessione in ps̃. Cõfessio ei⁹
sup̃ celũ ⁊ terrã qꝛ eccl'ia tam militãs q̃ꝫ
triũphans confitet has tres veritates.
Scdm priuilegium est ꝙ ex ea reges
eligebant officiũ em̃ regis ꝓpriũ est de/
fensare. sic illa domina fuit ⁊ est defensa
trix contra diabolũ ad confidendũ de di
uina miscdia. immo ꝑ eo ꝙ xp̃us eiecit
de ea septem demonia est nobis confidẽ
dum de venia peccatoꝝ. et ob hoc chri/
stus fuit ei familiaris vt suo exẽplo pec/
catores non desperẽt de venia. ideo suo
modo est in aduocatã eligenda ꝑ pecca
toribus sicut regina pro pauꝑibus apd̃
regem intercedit. Tertiũ priuilegiũ
est ꝙ eius sors fuit in parte australi Jo/
sue. xv. que pars est fecundior ꝓpter so/
lis p̃ntiam. sic Magdalena post cõuer/
sionẽ suã fuit in opibus virtuosis fecun
dissima xp̃m semꝑ vel frequenter sequẽ
do ⁊ sibi de bonis suis ministrãdo Lu.
viij. Mulieres alique que erãt curate a
spiritib⁹ immũdis eum sequebant. s. ma
ria magdalena et Johãna et multe alie
⁊ ministrabãt ei de facultatibus suis: et
tandẽ pro xp̃o omnia vendidit ⁊ ad pe/
des apostoloꝝ posuit. vnde potuit dice/
re sicut ⁊ Petrus. Ecce nos reliquimus
om̃ia ⁊ secuti sumus te. Quartũ ꝑui/
legiũ est ꝙ ciuitas hierl'm sibi in sortem
accidit que erat ciuitas regalis. interp̃/
tatur autẽ visio pacꝫ in qua fuit recepta
Maria magdalena ad quaꝫ vidit eam
ascendere cũ choris angeloꝝ Martha II. con/
iacens infirma. Secũda cõsideratio sidera
est de sua cõuersione. vbi quattuor decla
rant ad ꝑfectã cõuersionẽ seu contritio
nem requisita. Et primũ fuit verecũ/
dia siue confusio. Secundũ fuit in ea G
dolor ⁊ contritio. Tertiũ fuit in ea de
uota supplicatio. Quartum fuit in ea
operis satisfactio. Primo fuit in ea ve
recunda confusio. ideo stans secus retro
pedes dñi lachrymis ⁊c. Non respexit
eum in facie. de quo dicit Esdre. ix. De/
us meus confundor ⁊ erubesco eleuare
faciẽ meam ad te. Certe debet plus ho/
mo confundi corã deo ⁊ angelis de pec/
catis q̃ꝫ coram hominib⁹. Secũdo fu
it dolor ⁊ cõtritio. doluit enim quia tam
mentem fedauit q̃ꝫ mortem incurrit: tũ
quia deteriorem ancillam se fecit. tum
quia deum offendit. de qua contritione
dicitur ꝙ cepit rigare pedes eius ⁊ cetera
habundantia autem lachrymarũ signũ
contritionis fuit. de qua cõtritiõe habe
tur in ps̃. Cor contritũ ⁊ humiliatuꝫ ⁊c.

Tertio deuota supplicatio fuit: sicut
dauid orans miscōiam est cōsecut⁹: hec
supplicatio ptz in osculo. Quarto ope
ris satisfactio: qr nō sufficit orare nisi ho
mo ope satisfaciat: sicut nō sufficit alicui
recōciliari: nsi satisfaciat de dāno dato:
z iō vnguēto vngebat pedes z tergebat
Tergere em̄ ꝑm Grego. est paupib⁹ pie
subuenire: ita ꝙ in q̄ttuor in q̄bus pecca
re cōsueuit z deū offendere ipa satisfecit
Quia p̄mo offendit in vanis aspecti/
bus ꝓpter qd̄ lachrimabat̄ Scd̄o in
tortis crinib⁹. iō capillis tergebat pedes
iesu. Tertio in ꝟbis turpib⁹. iō oscula
bat̄. Quarto in vagis discursib⁹. ideo
secus pedes dn̄i sedebat cupide audiēs
verbū illi⁹. Et ꝑ oībus istis tn̄ vocatur
Maria. i. amaꝝ mare. qr intantum fuit
amaricata vt pctā q̄ttū ad penā z culpā
III. cō/ fuerint ei indulta. Vn̄ xp̄s ei dixit Re/
sidera. mittunt̄ tibi pctā tua. Tertia conside
ratio est de dilectiōe ipsius ad xp̄m. vbi
ostendit se diligere xp̄m in q̄ttuor gradi
bus dilectiōis. quoꝝ p̄mus ē fugere om
nē offensam dilecti iuxta illud. ps̄. Qui
diligitꝫ deū odite malū. sic z ipa post cō/
uersionē suā odiuit om̄e malū. sic ꝙ cre/
dit̄ ꝙ nūq̄ postea peccauerit mortaliter
In cui⁹ signū xp̄s dixit ei: Vade z am/
plius noli peccare. Scd̄s est compa/
ti dilecto ī casu necessitatꝫ: sic z ipa secu/
ta est xp̄m tpe passionis vna cū xp̄i ma/
tre z sororib⁹ m̄ris xp̄i. Tertius ē lau
des dilecti p̄dicare: sic z ipa seminauit
ꝟbi semina in toto regno Marsilie. vn̄
cōuertit p̄ncipē marsilie cui vxorem su/
scitauit a mortuis: ꝓpt̄ quod fere totam
ꝓuinciā ad fidē xp̄i cōuertit. Nota histo
riam z̄c. Quartus est desiderare ho/
norem dilecti z gloriā. sic em̄ ipa deside/
rauit gl̄iam resurrectiōis xp̄i: ꝓpter qd̄
recedentib⁹ discipulis nō recedebat: sed
amore eius succensa ardebat desiderio
ꝑm Greg. iō ꝓpter eius nimiū amorem
p̄mo sibi apparuit. de q̄ desiderio scribit̄
IIII. cō/ in ps̄. Quēadmodū desiderat ceru⁹ ad
sidera. fontes aquaꝝ. Quarta cōsideratio ē
de dilectōe xp̄i ad eā qd̄ patuit in excusa
tione q̄druplici. quaruꝫ Prima est ad
Marthā qn̄ accusauit eaꝫ de ociositate
quādo dixit: Dn̄e non est tibi cure ꝙ so/
ror mea reliq̄t me solā ministrare: dic er/
go illi z̄c. Tūc xp̄s eius factus est aduo
catus z̄c. ꝑm Augu. excusans em̄ eā xp̄s
duo dixit: vnuꝫ ex parte marthe dicens:
Martha martha sollicita es z̄c. Aliud
ex ꝑte marie dicēs: Maria optimaꝫ z̄c.
Scd̄o excusat eā apud symonē lepro/
sum q̄ accusauit eā de immūdicia qn̄ di/
xit. Hic si esset ꝓpheta sciret q̄ z q̄lis z̄c.
Tūc excusans eā dixit vnū ex ꝑte symo/
nis arguens eū de negligentia. aliud ex
ꝑte marie collaudans eā de amicitia di/
cens: Dimissa sunt ei pctā multa qn̄ di
lexit multū. Tertio excusauit eā apud
iudā q̄ accusauit eā de ꝓdigalitate qn̄ di
xit Vt q̄d ꝑditio ista vnguenti. vbi duo
dixit in excusādo: vnū ex ꝑte apl̄oꝝ. Nā
pauꝑes semꝑ habetis vobiscū. aliud ex
ꝑte marie di. Quod habuit hoc fec̄. mit
tens em̄ vnguentū hoc in corpus meuꝫ
ad sepeliēdū me fecit: id est figurā sepul
ture mee seu passiōis q̄ īminet. Quar
to excusauit eā apud patreꝫ de duobus.
Primū de obmissis. Secūdo de cō/
missis. qr ꝑm apl̄m deus intercedit pro
nobis Roma. viij. Si deus ꝓ nob quis
cōtra nos. Et infra. De⁹ est q̄ iustificat
quis est q̄ condēnet z̄c. Quinta consi V. cōsi.
deratio est de eius contēplatōe. Vbi est
sciendū ꝙ q̄ttuor sūt adminicula cōtem B
plationis. quoꝝ Primū est angeloꝝ so
cietas. vn̄ ꝑm Dioni. Omne qd̄ habe/
mus a deo habem⁹ ꝑ ministeriū ange/
loꝝ: vn̄ sicut supiores illustrāt īferiores
sic inferiores illumināt eccl̄iasticā ierar
chiam. Et ipa fuit stipata agmib⁹ ange
loꝝ portantiū z eleuantiū eā septies in
die in septē horis canonicis. Scd̄m ē
loci solitudo quaꝫ scti p̄res petebant ad
dn̄m exorandū. spūs dn̄i in locis solita/
rijs ait btūs Frāciscus orās in mōte al/
uerne. Tertiū est ciboꝝ parcitas quia
nemo pōt bene reficere mentē z ventrē:
qr nemo pōt seruire duob⁹ dn̄is. Et ma/
gdalenā non legim⁹ aliq̄d comedisse in

triginta annis nisi spũalem refectiõem nec h̃ est deo ĩpossibile vt ptz de Enoch ⁊ Helya q̃ fere vixerũt in ꝑadiso. v. milia annoꝝ sine pane. Et iõ: panẽ angelorũ mãducauit homo qꝛ. s. btẽ marie magdalene: nihil aliud erat in illo monte: vt patet in historia sua. Quartũ adminiculũ est libẽter audire verbum dei. sic ipa fuit semꝑ ad pedes ih̃u audiẽs verbum dei: nec ob hoc rñdit aliq̃d marthe de ea cõquerẽti: qꝛ tunc erat absorpta audiendo ⁊ attendẽdo maria ꝟba dñi. Jõ dicit̃ in ps̃. Ignitũ eloquiũ tuũ ⁊c̃. Sexta cõsideratio est: vbi fuit figurata. Et dr̃ ꝙ in q̃ttuor mulieribꝫ veterꝫ testamẽti quas scriptura rep̃hendit. Et ꝑmo ꝑ Bersabee q̃ cõmisit pctm̃ carnis cũ ipo Dauid: quã ipe Dauid habẽs postmodum in vxorẽ amauit eã sup omnes alias mulieres ⁊ vxores suas. ⁊ intantũ vt Salomonẽ filiũ eius cõstitueret regem vt patet. iij. Regũ. Bersabee interpretat̃ puteꝰ saturitatꝫ. ⁊ Magdalena cecidit in puteũ peccatoꝝ. hãc xp̃s postmodum amauit valde ⁊ post matrẽ suã plus ĩter omnes mulieres. vnde eius amore ibat ad domũ Marthe. ⁊ amore eius Martham sanauit a fluxu sanguĩs ꝑm Ambro. ⁊ suscitauit Lazarum fratrem eius

VI considera.

C

Scd̃o fuit figurata ꝑ Raab q̃ nata ĩ hiericho suscepit exploratores missos ꝑ Josue. ⁊ ꝑ eã domus patris sui est saluata: vt dicit̃ Jos̃. Raab interp̃tat̃ latitudo q̃ est charitas sctẽ Magdalene qua dilexit xp̃m. Exploratores sũt apl̃i quibꝰ sedulo ꝓprijs manibꝫ ministrabat. vnde fuit deuota beati Petro apl̃o. qꝛ post cõuersionẽ suã beato Maximino vt filiaꝫ deuote cõmendauit ⁊ ꝑ eã salua facta ẽ domus patris sui: qꝛ per conuersionẽ suam cõuersus est Lazarꝰ ⁊ Martha sanata. vñ historie sonant eos post beataꝫ Magdalenã esse conuersos. Tertio fuit figurata ꝑ Thamar: de qua geniti sũt Judas Phares ⁊ Farã. Geñ. xxxviij Thamar habuit duos filios de iuda socero suo: ⁊ habuit pro arrabone sui concubitus anulum ⁊ armillã ⁊ baculum ꝑ que liberata est ab incẽdio ignis. Thamar interpretat̃ amara: vel commutata Hec fuit magdalena que fuit amara ꝑ contritionẽ: habuit armillã ꝓpter perseuerantiã: ⁊ annulũ ꝓpter fidem quã confessa est: baculũ ꝓpter crucẽ quã amplexata est in mente eam portãdo. Quarto fuit figurata per Ruth moabitidem. que. s. spicas ordei collegit quas cum excussisset inuenit tres modios ⁊c̃. applica figurã. De his quatuor habet̃ expresse ĩ generatione xp̃i. Septima considera tio est: qualis corona fuit sibi data. Et dicit̃ ꝙ habuit quadruplicẽ coronã. Et ꝑmo coronã lapideaꝫ ratione martyrij: quia gladiata gladio mortꝫ xp̃i: fuit etiam martyr: ꝓpter amaricationẽ peccatorũ quam in mente habuit. vnde ps̃. Posuisti dñe in capite eius coronam de lapide ꝑcioso. Scd̃o coronã auream que dat̃ doctoribus. vnde in auro notat̃ sapientia ꝑm Grego. ⁊ ipsa docuit sapientiã ⁊ scientiam fidei xp̃iane. de qua corona dicitur Eccl̃iastici. xlv. Corona aurea sup caput eius. ⁊c̃. Tertio coronã floream que dat̃ virginibꝫ: non ꝙ esset ꝟgo: sed post conuersionẽ suã puritatẽ altissimam mentis ⁊ corꝑis habuit. de qua sapientia coronemꝰ nos rosis anteq̃ marcescant id est puritate mentis ⁊ corꝑis.

VII. cõsidera.

D

Quarto coronã argenteaꝫ que debet̃ victoribus ⁊ martyribus: quia vicit mũdum renuendo nobilitati ⁊ facultatibꝫ. De qua apostolus: Non coronabit̃ nisi qui legittime certauerit. Sed ista certauit incessanter per triginta annos in deserto: vacans orõnibus ⁊ meditationibus diuinis. ideo merito debet coronari gloria. s. eterna. Ad quaꝫ nos perducat xp̃s iesus dei ⁊ virginis filius Amen.

De eadem: Sermo secundus.

Magna est velut mare cõtritio tua Treno. ij. cap̃. Beatus Grego. super Lucam dicit sic: Cogitanti mihi de marie penitẽtia flere magis libet q̃ aliquid dicere. Cuius inq̃t vel saxeum pe-

etus ille huius peccatricz lachrymę ad exemplū penitēdi nō emolliāt. Cōsiderauit nanqz qđ fecit z noluit moderare qđ faceret. sup conuiuantes ingressa est: non iussa venit. inter epulas lachrymas obtulit. Discite inq̄t oium⁹ Gregorius q̄ dolore ardebat q̄ flere inter epulas nō erubuit. In q̄ quidē oracło diuinissim⁹ Grego. p̄figit ante mētis nr̄e oculū contritionē btē Marie magdalene tāq̄ penitendi exemplū z mensurā. Et q̄ exēplum z mēsura debet cōtinere oīa exēplata z mēsurata. idcirco btē marie magdalene recte dici potest illud ꝓbū ꝓpheticū Magna est velut zc. Sic enim mare cōtinet omes aquas originaliter: ita amaritudo illius mulierz penitētis continet oēs nr̄as penitētias exemplariter.

Intelligendū est tamē q̄ ad perfectā pniam q̄tuor in figura requirunt. quor.

Primū est: vt pnia sit vniuersaliter dilata. pnia em̄ particularis z diuisa nō dicit salubris. sic curatio corpis nō dicitur salutifera: si aliqua pars remanet egrota. ió dicebat Ezechias de oībus preteritis vniuersaliter pniam agēs Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs ānos meos i amaritudine anime mee. Scōm est vt penitētia sit internaliter ꝓfunda: quia sicut medicamentū quod solū in superficie constitit dicit subsanare z non salubriter curare: ita penitētia que in ꝓfundo aie nō intimat non est salubris. Ideo clamat ꝓpheta Dauid in ps. Saluū me fac deus: qm̄ intrauerūt aque vsq̄ ad animaz meā. Aque em̄ pniales nō sunt salutifere donec ad intrinseca aie fuerint ingresse. Tertium est: vt pnia sit penaliter applicata: q̄ sicut in vulneribus vt dicit Latho. dū sanat dolor est medicina doloris. ita in moralib⁹ pene sunt quedam medicine. Qui ergo vult pfecte penitere sufficienter puniat seipm: sicut ꝓpheta Dauid dicebat: Qm̄ ego in flagella paratus sum: z dolor meus in cōspectu meo semper. Quartū est: vt penitentia sit affectualiter accepta: quia sicut nos videm⁹ in ciuilib⁹ q̄ nullus reputat satisfactiōez placatā illā q̄ est violēter extorta sz illā q̄ ē liberaliter oblata ita i theologicz q̄to pnia ē magz volūtaria: tāto ē magz satisfactoria. Et ideo dicūt sancti q̄ modicū de penitentia plus ꝓficit in hac vita q̄ multa in purgatorio: quia illa pena non est voluntarie assumpta sed violenter iflicta. Et ideo dicit Judicū. v. Qui sponte obtulistis animas vestras benedicite dño zc. Jsta sunt quattuor penitētie insignia que marie magdalene in verbo ꝓposito attribuūtur. Et ꝑmo ei ascribit q̄ ipa fuit dilatata vniuersalit: quia magna. Res em̄ quāto maior: tanto cōmunior z vniuersalior z pluribꝫ cōmuni cari poterit. ideo dicit Esdre. iij. q̄ magna est veritas quā inuocat oīs terra

Scōo qđ ei ascribitur q̄ ipsa fuit profundata internaliter in illa penitentia: quia velut mare. sic em̄ in diuina scriptura attribuit celo sublimitas: ita mari ꝓfunditas. vnde mare ꝓpter suā profunditatē dicit abyssus Jon. ij. Abyssus inquit vallauit me zc. Tertio ei ascribitur q̄ fuit applicata penaliter: quia contritio. actus enim cōtritionis est penalissimus quia ab intimis procedens omnia exteriora cōturbat dicente Jeremia xxiij. Contritum est cor meū in medio mei: contremuerunt oīa ossa mea zc.

Quarto ei ascribitur q̄ fuit accepta affectualiter quia Tua. Ille em̄ operationes que alicui violenter infligunt non sunt vere sue: quia ab eis nō vituperatur nec laudat: sed ille que voluntarie eliciunt dicūtur vere sue: quia ei imputantur ad laudē vel ad vituperiū q̄ non cōsequunt nisi actū ꝓpriū. Et ideo quia opus redemptionis humane fuit volūtarie a christo elicitū. ideo dicitur opus ꝓprie suū. z ideo Abacbuc. iij. dicit. Domine opus tuū in medio annoz viuifica illud. Et cū inter ceteros sctōs hec mulier xp̄i amantissima de actu contritionis commendat a sanctis. idcirco circa actum contritionis nostre considerationis oculū conuertendo. Primo oportet considerare actum contritionis ꝑm

se: ad ipsum realiter eliciendū. Secū do ſm applicationem ad penitentiā ma rie magdalene vt ipam exemplarit imi temur. Quantum ad primā partem primo inſtendum est circa cōtritionis quidditatem, quem actum debemus ad remiſſionē peccatoꝝ elicere. Secūdo circa contritionis qualitatez: vt cerna mus qualiter illud debemus perficere.

Quantum ad primū: quid est est con tritio, dicit beatus Auguſti. xviij. de tri nita. xv. q̄ ſicut dolor qui est offenſio ani me ſenſitiue est paſſio derelicta ex actu diuiſionis cōtra corp⁹: ita triſticia quaz vocat dolorē anime est paſſio derelicta ex actu nolitionis contra animā. Unde dicit q̄ triſticia est diſſēſio animi ab his rebus que nobis nolentibus acciderūt. Ad declarationē autē huius dicti quat tuor preambula premittunt. Primuz est q̄ in voluntate noſtra ſunt duo actuſ contrarij. ſ. volendi z nolendi. Quoꝝ primū est ad bonū, pſequenduz, z secun dum ad malū fugiendū. ſicut enim in in tellectu est actus affirmandi ꝓpter ver. z actus negandi ꝓpter falſum. ita apud voluntatē velle ꝓpter bonū. z nolle pro pter malū. actus autez volendi habet se per modū tendentis in obiectū. z actus nolendi per modū fugientis ab obiecto z quia naturalis inclinatio voluntatis est ad bonū, pſequendū et malum fugi endū. idcirco iſti duo actus cōtrarij da ti ſunt voluntati, p quibus dicebat Sa lomon. iij. Regū. xi. vel Eccliaſtici. iij. Dabis ſeruo tuo cor docile vt ſciat diſ cernere inter bonū z malū. ſ. ad eligēdū z ad fugiendū. Scōm est q̄ illos duo act⁹ volūtatis ꝓtrarios cōſequunt in volūtate due ꝓtrarie paſſiones: qz actum volēdi ſequit delectatio. actū aūt nolēdi ſequit triſticia, vñ ſm Augu. Sicut tri ſticia est de illis rebz q̄ nobis nolentibus ſueniunt: ita delectatio ecōtrario. q̄ aūt actū nolendi ſequat triſticia naturaliter habet. i. Mach. iij. ca, vbi dicit q̄ Liſi as conſternatus est animo z deficiebat quia non qualia voluit talia facta ſunt. Et q̄ actū volēdi ſequat delectatio. dici tur in pſ. Exultent inquit z letent q̄ vo lunt iuſticiā tuā. Tertiū est q̄ quāto maior est actus volēdi in volūtate: tāto delectatio est maior. z q̄to maior actus nolēdi: tanto maior conſequit triſtitia, cuius ſignū est q̄ in equalib⁹ bonis alicui inequaliter delectant: ſm q̄ inequaliter deſiderant illa bona z in malis equali bus inequal⁹ triſtant ſm q̄ inequaliter odiunt illa mala. z ideo ſic felicitas est ſumme volitiua, ita in ea est ſumma de lectatio. z ſicut miſeria est ſumme noli tiua ita in ea est ſūma triſticia ſm beatū Auguſti. z quia actū amoris intenſum ſequit intenſa delectatio: ſic actum odij triſticia. iō dic̄ ſponſa Cañ. ij. Sub vm bra illi⁹ quē deſideraui ſedi z fructus ei⁹ dulcis gutturi meo z̄c. Quartum p̄ambulū est q̄ maior voluptas q̄ poſſit eſſe in boie vel in bois volūtate est gau diuz. z maior anxietas est triſticia: quia nulla voluntas pōt eſſe ſine gaudio: nec aliq̄ anxietas ſine triſticia: cū ſit afflicti ua: cuius est ſignū q̄ res voluptuoſa ſi ne gaudio ſumpta nō allicit: nec res q̄n tūcūq; afflictiua ſine triſticia moleſtat. iō dicit ſapiens Prouer. xvij. q̄ animus gaudēs etatē facit floridā. z ſpūs triſtis deſiccat oſſa. Iſtis ꝓ p̄miſſis p̄am bulis est conſiderandū q̄ ſunt quattuor actus in aia nra q̄ req̄runt necessarie ad ablutionē peccati mortalis. q̄z Prim⁹ est act⁹ recordatiōis patrati ſceleriz: nul lus aūt vnq; de pcō peniret niſi pcm̄ p petratū ad memoriā reuocet. vñ ſcribit ep̄o Epheſi Apo. i. q̄ lapſ⁹ fuerat. Me mor esto vñ exciderz z pniam age. At tendendū est tñ q̄ in illo actu recordati onis debēt noſ q̄tuor occurrere: z diligē ter cōſiderātibus occurrit pcm̄ ſub q̄ druplici rōe. ſ. Primo vt pemptiuū di uine gr̄e: qz in eius aduentu aia ſpoliat ſpūalib⁹ donis. Scōm vt lucratiuuz infinite pene: qz pena condigna peccati mortalis est gehenna inextinguibilis.

Prim⁹ actus A

Tertio vt amiſſiuū glorie: qz nullus exñs in pcō mortali habet hereditatez

in regno dei. Quarto ꝛ est maius omniū: vt offensiuū maiestatis diuine quia altissimus odio habet peccatores ꝑm sapientis documentū. ideo ꝓpter illā quadruplicē malitiam quā peccatū importat voluntas que est tali sauciata plaganam peccatū si quod est. est in voluntate ꝑm Augu. clamat ad memoriā dū desiderat penitentiā di. Recordare pauptatis mee ꝛ transgressiōis absinthij ꝛ fellis. Pauptatis inq̄: quia diuina gratia sum spoliata. Transgressionis: quia ꝑ me fuit diuina indignatio prouocata: Absinthij: quia ꝑ talem actum dulcedo gr̄ie fuit amissa. Et fellis: quia ꝑ ipsum amaritudo pene perpetue fuit promissa Et sequit ibi Threno. iij. Memoria memor ero ꝛ tabescet in me anima mea nulla em̄ memoria vel intelligentia illa quattuor in patrato scelere diligēter cōsiderās que non tabescat. Scōs act⁹ est oditionis ꝓpetrati crimis: qr nisi peccatū ad memoriā reductum displiceret: nullus de tali pctō peniteret. vñ sanctus Job penitentiā agens dicebat Job. iij. Tedet animā meā vite mee: dimittam aduersum me eloquiū meū. loq̄r in amaritudine anime mee. dicam deo noli me condēnare ꝛc. Attende tñ q̄ res solet odiri quadrupl'r. Et ꝓmo feda: sicut homo honestus detestat sordidū indumentum. Scōo anxia sicut bestie oduntaculeū. Tertio onerosa: sicut mercenarius horret magnū pondus. Quarto nociua qr mediē⁹ abhorret cibū mortifer. cuius sit dulcis. ꝛ naute cantū syrenarū. Et istis q̄ttuor rōnibus pctm̄ qō ad memoriā reducit ꝑ pnia ꝛ habet causam odibilē. Et primo quia fedum: habet imaginē dei in anima relucentē denigrare vnde pctōribus Threno. iij. dicit. Denigrata est sup carbones facies eor ꝛ imago trinitatis in eor mēbris refulgēs ꝓpus. Scōo qr anxiū syndersis em̄ sic̄ q̄daz acule⁹ semp pūgit aiam exūtis in pctō mortali: vt eā q̄escere non ꝑmittat. iō dr in ps. Couersus sū in erūpna mea dū cōfigit spina. i. aculeus. s. sti-

II. act⁹

mul⁹ cōscie. Tertio qr onerosū. ita em̄ aggrauat aiam vt ipam ꝑsternat ne resurgere valeat vnq̄ viribus suis p⁹ q̄ corruit. vñ i ps. vij. Em̄ iniq̄tates mee supergresse sunt caput meū ꝛ sic⁹ grauate sunt sup me. Quarto quia nociuū: sic em̄ toxicū cū dulcedie interficit corpus: ita peccatū cū dulcedine occidit aiam que mors est vltimū nocumētum. Vnde Jacobus in canonica ꝑma Peccatū cum consumatū fuerit generat mortē. Et iō cōcurrentibus istis quattuor cōditionib⁹ in memoria satis pōt voluntas rōnabil'r ipm odire vt intuenti pōt patere. Tertius actus attritionis patrati peccaminis. sicut em̄ odiū sequitur recordationē mali ita tristicia sequit' illam oditionē. Declaratū em̄ fuit q̄ sic̄ delectatio natural'r sequit' actū volendi ita tristicia actū nolendi qui est odium Jsta autē tristicia de malo nolito vocat' attritio: ꝛ de illo actu attritionis sequit' actus cōtritionis respectu peccati recordati ꝛ oditi. Dicūt doctores q̄ peccatori cuilibet ꝓnent quattuor considerāda. Primū ē q̄ illa attritio nō meretur remissionē peccati mortalis de cō digno: qr ex puris naturalib⁹ nullus potest resurgere a morte anime: sicut nec a morte corpis que est minor. q̄libet autē ex puris naturalib⁹ pōt esse attritus. Et cōstat q̄ culpa mortalis est mors anime ergo ꝛc. Scōm est q̄ illa attritio non merek infusionē gr̄e de cōdigno: qr nullus act⁹ naturalis ē de se cōdign⁹ dono supnaturali cū in hoc errauerit pelagi⁹ actus aūt attritiōis est act⁹ naturalis liberi arbitrij: g̃ nō pōt esse cōdign⁹ dono gr̄e qō est supnaturale. Tertiuz est q̄ ista attritio merek remissionem culpe de cōgruo qr nō cōgruit q̄ aliq̄s ad impossibile obligek'. ſz impossibile ē alicui meri remissionē talis culpe de condigno g̃ ad tale meritū nō debuit obligari: sed ad meritū de cōgruo: ꝛ illud nō pōt esse nisi attritio. Quartū est q̄ illa attritio merek infusionē gr̄e de cōgruo: quia cuilibet benigno dño dz sufficere ad ei⁹

III. actus

capiendā beniuolentiam: si seruus offe/
rat ei obsequiū qđ potest: licet eius gra/
tie nō sit cōdignū. ⁊ ideo qꝛ creatura nō
potest ex purꝫ naturalibꝫ plus deo offer/
re citra ꝑmū nisi actū ꝯtritiōis deus aūt
Nota dubiuꝫ de cōgruo illū acceptat ꝑ suā beniuolen
tiā licet non sit ei cōdignꝰ. Et si dicat
qđ est mereri de cōgruo ⁊ de condigno.
Dicit ꝙ mereri de cōgruo est qñ q̄s non
dat q̄ꝫtum valet ꝑmiū. sꝫ qñ q̄s aliquo
obsequio meret alteriꝰ amorē vel meri/
tū qđ maius est obsequio Mereri de cō
digno est qñ quis intēdit obsequiū eq̄le
IIII actus merito. Quartus actus cōtritiōis est
cōmisse turpitudinis. qꝛ sicut attritio se
quit oditionē. ita cōtritio sequit attritio
nē pꝛo eo ꝙ illud qđ est supꝛa naturam.
presupponit illud quod est ꝑm naturaꝫ
⁊ actus cōtritionis est supnaturalis ali
q̄ mō: cū actꝰ attritiōis sit merenatural
D De illo actu ꝯtritiōis oportet hic cō/
siderare q̄ttuoꝛ ꝟitates theologicas. q̄ꝝ
Prima est: ꝙ actꝰ attritiōis ⁊ cōtritio/
nis sunt idē essentialr: qꝛ cū actus attri
tionis mereat gr̄aꝫ de cōgruo: nō meret
autē eā ꝓ ꝑmo instāti quo elicit: qꝛ tunc
cito q̄libet esset in gr̄a. ⁊ sic attricio nō ꝑ/
ueniret cōtritionē: sed meret eā post cer
tam mensurā a deo prefixā: ꝑm ꝙ attitio
est intēsioꝛ vl remissioꝛ: ⁊ tūc attritio fit
cōtritio ꝑ solā gr̄e cōiunctionē: sic eadeꝫ
est plenitudo hoīs ī tenebrꝫ ⁊ in luce ex/
istentis. sꝫ qñ est in tenebris nō delectat
nisi ponat in lumine. Scđa ꝟitas est:
ꝙ actus attritiōis ⁊ cōtritiōis differunt
accidentalr sic oculus hoīs dormientis
q̄ est sine visione: ⁊ oculus vigilātis qui
est cū visiōe adiūctus. ita attritio est gr̄a
adhuc ꝑuata. sed cōtritio qñ est gr̄e soci/
ata. Et iō sicut dñs nō habet acceptum
idē seruitiū qđ facit ei seruꝰ qñ est in gr̄a
eius ⁊ nō in eius gr̄a: ita est de actu attri
tionis ⁊ cōtritionis: qꝛ respexit deus ad
Abel ⁊ ad munera eius. ad Cayn aūt ⁊
F ad munera eius non aspexit Gen̄. iiij.
Tertia ꝟitas est ꝙ actus iste cōtritio
nis meret remissioneꝫ mortalis culpe ⁊
infusionē gratie non solū de cōgruo sed
de condigno. qꝛ quicunqꝫ pōt mereri de
condigno illud qđ est maiꝰ: pōt multo/
magis illud qđ est minꝰ: cū ibi mīoꝛ di/
gnitas requirat. actus aūt aīe in gr̄a ex/
istentis meret de cōdigno gl̄iam: g̊ mul
tomagis gr̄am ⁊ culpe carentiā q̄ sūt oꝛ
dinata ad beatitudinē tanq̄ꝫ ad finem.
Quarta ꝟitas est ꝙ actus cōtritiōis
non est cōdignus tātis ꝑmijs ex natura
sua: sꝫ ex sola oꝛdinatōe diuina: qꝛ nulla
natura inferioꝛ pōt esse cōdigna supioꝛi
se. sꝫ spūalia coꝛpalibus nō possunt cō/
pari. ⁊ iō qꝛ natralr actus cōtritiōis est
inferioꝛ actu btīfico ⁊ gr̄a nō pōt esse al
teri cōdigna ex sua natura sꝫ ex instituti
one diuina. sic si rex aliq̄s institueret vt
ꝑciū equi esset marcha auri tūc ꝑciū il/
lud esset cōdignū ex institutōe regia nō
a natura: cū vnus equus sit melioꝛ omī
auro. ⁊ qꝛ illū actū habet acceptū super
omne sacrificiū. iō dicebat Azarias in
oꝛone sua Dañ. iij. nō est in coꝛpe hoc sa
crificiū sed in aīo cōtrito ⁊ spū humilia
to suscipiamur dñe inq̄t a te ⁊c̄. Cir/
ca scđam sermōis ꝑticulā insistendo oc/
currūt q̄ttuoꝛ cōsiderationes. quarum.
Sađa ꝑs ꝑnci palis.
Prima est: q̄lis est eiꝰ necessitas. Se
cūda est: q̄lis est eiꝰ oportunitas. Ter/
tia est: q̄lis est eiꝰ ꝯgruitas. Quarta ē
E q̄lis est eiꝰ vtilitas. Quantū ad ꝑmū
de cōtritione đꝛ ꝙ illud est simplr neces/
sariū sine q̊ finis necessariꝰ haberi nō po
test: sic medicina vel sanitas nullo mo/
do haberi pōt ⁊c̄. sed qꝛ felicitas que est
finis vltimus hominis nō potest habe/
ri sine contritōe: cū hoīes per peccatum
ipam amittant. ⁊ peccatū amittere non
possunt nisi ꝑ contritionē: ergo est sum/
me necessaria. Ipsius autem necessitas
declarat dupliciter. E ꝑmo in sacramē/
to regeneratiōis siue baptismi: quod sa/
cramentū regeneratiōis est sūme neces/
sariū inter omīa sacramenta dicēte dño
Joh. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ⁊c̄. tñ cō
tritio est ad salutē magis necessaria: qꝛ
nullus adultꝰ recte ꝑ baptismū sine cō/
tritione potest saluari. quia si fictus ac/
cedit ad sacramentū nō suscipit: qꝛ rem

sacramēti non suscipit si obicem ponat: postea ꝟo sola cōtritio ipm saluat. Et si sacr̄m baptismi ficte suscipe non possit: sola cōtritio ipm purgat. Scdo in sacramēto confessionis: qꝛ sacr̄m pnie est post sacr̄m baptismi sūme necessariū ad salutē. cū dn̄s dicat Lu. xiij. Nisi pniam egeritis sil' om̄es ꝑibitis. Et tn̄ cōtritio est magis necessaria ad salutē: q̄ꝫ illd sacramentū: cū illud sine contritōe nihil ꝓficiat. Et tn̄ in casu necessitatis sola contritio sufficit sine illo sacr̄o īmo ante illd cōfert gr̄am qn̄ p̄uenit. Tertio in sacramēto cōionis qd est ad necessitatem salutis tp̄ibus ⁊ locis determinatis. cū deus dicat Joh. vi. Nisi mādu caueritis carnē filij homīs. ⁊ tn̄ cōtritio est amplius necessaria. qꝛ sine determinatōe loci vel temp̄is impata est. in oībus alijs excusat impossibilitas vel inoportunitas. In contritione aūt nulla cadit excusatio. ita ꝙ si peccator sine ipa moriat' necessario dāpnat'. Et rō tante altitudinis sacr̄i hui⁹ p̄cipue est: qꝛ semp contritio est in ptāte volūtatis nr̄e p̄uia attritiōe.

Quarto in mysterio nr̄e redemptionis qd fuit sūme necessariū ad humanā salutē dicēte caypha ꝑ spm̄ ꝓphetie sibi ad horā traditū Jo. xi. Expedit vt vn⁹ homo moriat' ꝓ ꝓpl'o ⁊c. Et tn̄ in illo sacramento actus cōtritionis aīe xp̄i quo fuit in cruce cōtritus de pctis nr̄is maxime dicit' fuisse salubris: qꝛ passio aīe ē fortior q̄ꝫ passio corp̄is; ⁊ ad merenduꝫ efficatior indulgentiā q̄ꝫ passio corporis ꝙ aūt xp̄s fuerit cōtritus habet' Math̄ xvi. Tristis est aīa mea vsq̄ꝫ ad mortez. ⁊ illa tristicia de pctis nr̄is fuit. fuit etiam sūma gr̄a q̄ est contritio ꝑfecta. et a ꝟtute illius cōtritionis xp̄i hn̄t virtutez om̄es vie contritionis ad delendū pctā. vn̄ dic̄ xp̄s Esa. lxi Spūs dn̄i sup̄ me ⁊c sequit'. misit me vt sanarē contritos corde ⁊c. Quantū ad cōtritiōis oportunitatē est aduertendū ꝙ medicina ē valde optima qn̄ est vallata circumstātia q̄ druplici: ⁊ Primo qn̄ est facilima: qꝛ alique medicine sunt ita difficiles ꝙ homines p̄eligerēt infirmari ⁊ qn̄q̄ꝫ mori quē admodū dr̄ Math̄i. v. ꝙ illa mulier quā xp̄s curauit fuerat multa a medicis ꝑpessa ⁊c. Scdo qn̄ est celerrima: qꝛ diutine cure nō solū grauāt īfirmū sꝫ attediāt medicū. sic dic̄ sap̄. Eccl'iastici iiij. Languor ꝓlixior grauat. s. medicuꝫ

Tertio qn̄ est integerrima: qꝛ quādo sanat' vnū membrū alio in languore remanente totū corpus infirmū remanet. ⁊ iō non est medicina optima. Et ideo xp̄s illū cecū quē illuminauit corp̄aliter voluit illuminare mental'r Joh. ix. ne videret' cura ꝑtialis. Vn̄ dicūt scti ꝙ xp̄s nunq̄ꝫ curauit aliquē in corp̄e q̄n ipsuꝫ prius curauerit in aīa. Quarto medicina est optima qn̄ ē saluberrima. sūt em̄ nōnulle medicīe q̄ licet morbū p̄scindāt tn̄ stati sanitatē ꝑfectā nō conferūt. et iō medicina tūc est optima qn̄ ipa sumpta mox sanitatis est redditiua. sic fuit illa medicina q̄ mūdatus fuit Naamā a lepra. vbi dicit' ꝙ restituta est caro eius sicut caro pueri. iiij. Regū. xiij. ca. Nūc aūt ista medicina cōtritionis q̄ instituta est ad curādā plagā pcti mortalis. est. s. primo facillima. qꝛ sicut dic̄ Augu. in li. de li. arbi. Nihil est tā in ptāte voluntatis sicut actus ei⁹: cui⁹ signū est. qꝛ licet aliq̄ creatura possit nos cōpellere ad remanendū vel īpedire ad eundū. nulla tn̄ creatura pōt nos īpedire aut cōpellere ad volendū vel nolendū. ⁊ qꝛ actū volendi sequit' attritio: ⁊ ita contritio. ⁊ iō nil est tā in nr̄a ptāte sicut cōtritio. et sic illa medicina est facilima. Scdo ē celerrima. qꝛ non tardat ꝑ horā vel momētū: sed in eodez instanti q̄ aꝓplicat' sanat sic sol emittit radiū suū subito ⁊ ī instāti. Tertio ipa est integerrima. qꝛ impossibile ē vnū vuln⁹ pcti mortal' ꝑ contritionez sanari q̄n oīa sanent': cū diuina indulgentia non sit diuisa. Quarto qꝛ est saluberrima: qꝛ non solū plagam curat: sed ⁊ gratiaꝫ que est vita ⁊ perfecta sanitas anime inducit. ⁊ demū in posterum a peccatis preseruat, Ideo dicit ps̄ Sanat contritos corde ⁊ alligat contri

II considera.

tiones eoꝝ. Sanat cõtritos corde q̃ tũ ad pctõꝝ purgationẽ: ⁊ alligat contritiones eoꝝ q̃tum ad peccatoꝝ p̃seruationẽ

III. cõsidera. Quantũ ad congruitatẽ contritionis est aduertendũ ꝙ contritio que est instituta per penitẽtiã peccati mortal' est pena congruentissima: quia sicut maxima infirmitas indiget maxima cura. ita maxima culpa remittit ꝑm iusticiã distributiuã maximã penam. vnde Deute. xxv. Pro mensura peccati erit plagaꝝ mod⁹ et quia pctm̃ mortale est maxima culpa in quo. s. offendit' maiestas infinita. Iõ ꝑ p̃ncipali pena est instituta ei. s. contritio que est maxima pena. ꝙ autẽ cõtritio sit penaruꝫ maxima ꝓbat'. quia includit tristiciã attritionis: que quidez tristicia dicit' esse pena penaꝝ. Istius autez pene magnitudo declarat' quadrupl'r. Et p̃mo qꝛ sumit. s. originẽ in inferno. Pena em̃ demonũ est maxima. cũ peccatuꝫ angeli fuerit maximuꝫ: vt testat' diuina scriptura in Ezechiele. ⁊ maxime culpe debet' maxima pena: ⁊ tamẽ pena sensus q̃ est in demonib⁹ nõ est nisi tristicia. non em̃ possunt ab igne calefieri vel comburi: cum sint spũs nec dolore sensibili immutari: cũ sint intellectus separati: nec patiunt' in natura vel intellectu: sed solũ in voluntate q̃ peccauerũt in qua non põt esse aliquod afflictiuũ nisi sit tristicia.

Secundo sumit originem in purgatorio: quia sicut docet beatus Augusti. In isto mũdo nõ est aliq̃ pena ita magna sicut illa de purgatorio q̃ infligit' animabus separatis a corpore. ille autem nõ possunt pati ab igne in sua essentia cum ipe sint immateriales: ⁊ ignis in agẽdo in eas non possit inducere aliquã qualitatẽ corporeã: sed affligunt' in voluntate ⁊ non in intellectu: quia in ipo non ponit' aliqua passio afflictiua. ⁊ sic in volũtate cui⁹ pena est tristicia. Tertio sumit originẽ in hac vita: quia in ista vita cũ sit. s. vltimũ ⁊ maximũ supliciũ mors contingit ꝙ aliqui eligunt mortẽ vt fugiant tristiciã cũ tamẽ ad vitandã mortẽ maiorẽ penã acceptent. illud autẽ declarat' in illis qui interficiũt seipos p̃ tristicia cum mortẽ sibi ꝓcurant vt aliquã euadãt tristiciã: sic patet de Saul. vt tristiciã illusionis fugeret. i. Reg. xxxi. ca.

Quarto sumit originẽ in paradiso. qꝛ sic ait Ricardus de sctõ victore. si pena iferni assumi posset cũ amore ⁊ volũtate nõ esset pena. ita põt argui ꝙ si felicitas paradisi posset eẽ cũ tristicia ⁊ displicẽtia nõ esset gl'ia. cũ nullũ violentũ aut displicẽs delectabile eẽ possit. Et iõ tristicia ẽ maxima pena q̃ tantã felicitatẽ absorbere põt: quã absorbere nõ potuit maxima xp̃i ⁊ crudelissima passio: licet em̃ tristaret' nõ tñ de obiecto btifico. Et ꝓpt' h̃ illa maxia pena fuit instituta cõueniẽtissime a deo ꝑ tali culpa ⁊ tãta. ⁊ ita decẽs est: vt tali pena iflicta de⁹ pctõri fiat placatus exq̃ penã debitã sustinet. iõ dr in ps̃ Cor cõtritũ ⁊ humiliatũ de⁹ nõ despicies. Quantũ ad q̃rtũ q̃ est cõtritionis vtilitas est aduertendũ ꝙ actus cõtritionis est pctõrib⁹ sũme ꝟtuosus siue fructuosus sicut act⁹ remissiõis sũme ẽ vtilis debitorib⁹. Istius aũt act⁹ vtilitas q̃drupl'r declarat'. Et p̃mo: qꝛ ꝑ ip̃z eterna pena totaliter dimittit'. quãto em̃ est maior pena condempnationis: tãto maior est actus solutionis ⁊ redemptionis. ⁊ ideo cũ pena inferni illata cõtra pctm̃ mortale sit infinita: infinite vtilitatis ẽ actus quo illa pena totaliter dimittitur iste autẽ est actus contritionis. per vnicum enim actũ contritionis pena inferni eterna que pro omnib⁹ peccatis erat debita totaliter est dimissa. Secũdo quia per ipsum pena purgatorij maxime diminuitur. licet em̃ in actu contritionis pena inferni total'r dimittat'. tñ ad penã tempalẽ purgatorij aĩa obligat': si cõtritio nõ sit tanta ꝙ satisfaciat ad totũ euacuãdũ. pena aũt purgatorij diminuit' ꝑ penã hui⁹ mũdi. qꝛ tristicia ẽ pena penarũ vt patuit. ista tñ frequentata: maxie diminuit' istã penã ⁊ total'r anihilat. Tertio per ipsã gr̃a diuina sp augetur. quia secundum beatum Augustinum. charitas semper meretur au-

IIII. cõsidera

geri: vt aucta mereat̄ ꝑfici. ita quilibet actus elicitus ex potētia caritate infor/mata: dum tñ sit meritorius mereť cha/ritatis augmentū. ⁊ ꝑ consequēs gratie q̄ aut omnino sunt idē aut sunt adeq̄te. actus aūt cōtritionis nunq̄ elicit̄ nisi a potentia elicitiua in q̄ est. ergo quilibet actus augēt gr̄am ⁊ facit deo esse gratū maxime ⁊ dilectū: qd̄ debēt hoīes super om̄ia bona desiderare. Quarto qꝛ ꝑ ip̄am gl̄ia eterna semꝑ accumulat̄. quia p̄mus actus cōtritiōis mereť de cōgruo illā felicitatē eternā si actus ꝑ gratiaꝫ ⁊ charitatē sit formatus. ⁊ q̄libet sequens ip̄m mereť illius felicitatis augmentuꝫ ꝑm aliquē gradum. ꝑ quo plura merita habēt maiorē gl̄iam. ⁊ sic cum habens quēlibet illoꝝ graduū esset ꝑfecte beat⁹ sicut minimus gradus charitatꝫ grati/ficat. Et iō q̄libet actus cōtritionis tan tum valet q̄tū regnū eternū ꝑm aliquē gradū: cū ei rependat̄ de cōdigno. vnde sicut vigilia q̄ est tristicia ante festū leti/cie ponit̄. ita tristicia ante felicitatē indu cit̄ ꝑm illud Ezech̄. vij. Egressa est tri/sticia: floruit ṽga: qꝛ per illius cōtritōis recessum aīa remanet florida tota grati osa ⁊ final̄r beatitudine cādida. Cir ca scd̄am partē p̄ncipalē insistendo cir/ca actum contritionis ad pn̄iam illius sancte aduertendum est ꝙ Maria ma/ria magdalena fuit noīata ⁊ cognomīa/ta noībus cōuenientib⁹ actui cōtritiōis Istud autem nomen Maria habet ꝑm Hiero: quattuor interp̄tationes. quarū .s. p̄ma est summa maris. i. maris colle/ctio ꝑm illud Gen̄. i. cap̄. Congregatio/nes inquit aquarum appellauit maria. Ubi sciendū est ꝙ deus creauit elemen tum aque rarū. ⁊ ex omni parte terre di/spersum. Et postea dixit. Congregētur aque q̄ sub celo sunt in locū vnū vt appa reat arida. Et tunc illam congregatio/nem aquaꝝ appellauit maria. Et per illū modū aīa nostra quādo extra seipsā est dispsa ꝑ sensibilia occupans vniuer/sam sup̄ficiem terre: tunc non potest esse contrita: quia actus cōtritionis est de in terioribꝫ culpis q̄ latent in aīa q̄bus in/tenta esse non pōt dū fit extra seip̄am: et qñ in locū vnū cōgregātur ⁊ ad se regre diunt̄ infra ꝓpriū locū tunc suas cernēs maculas q̄bus inquinat̄ ꝯtrita ⁊ perter rita efficit̄ maria. sic hec sctā gl̄iosa post/q̄ a mūdi pōpis ad se fuit conuersa fuit facta ꝑfecte contrita ⁊c̄. Scd̄a est stel la maris: cuius talis est situs in celo: ꝙ circa ip̄am q̄ dicit̄ stella maris. i. polum articū voluunt̄ semꝑ septē stelle ꝓpt̄ q̄s illa regio dicit̄ septētrionalis. Et ꝑm il/lum modū fit aīa contrita per reuelatio nem septē virtutū: que ꝯtrariant̄ septeꝫ peccatis mortalibus: quia opposita iux/ta se posita magis relucescūt. et ideo scri bitur littera nigra in carta alba. Et ido anima cum recogitat illaꝝ virtutū pul/chritudinem detestatur peccatoꝝ oppo/sitoꝝ mortaliuꝫ turpitudinem: et sic effi citur contrita. Et quia per illum modū conuersa fuit hec mulier dicitur Mat. xv. ꝙ ista est Maria de qua xp̄us eie/cit septem demonia id est septē peccata mortalia ꝑm btm̄ Augusti. Tertia ē illuminata. nulli autem potest aduenire cōtritio nisi ꝑ illuminationē. Natura lu minis em̄ est vt res pulchra qꝛ q̄to plus illuminat̄ tanto plus decorat̄ ⁊ res tur/pis ecōtrario: vt patet in abhoīabilib⁹. que si clarificent̄ faciunt euertere sensuꝫ et ideo cū peccata de sui natura sint tur/pissima vt testat̄ diuīa scp̄tura: q̄to ma gis noticia aīe clarificat̄: tāto pl⁹ pecca/toꝝ turpitudo percipit̄. Et inde est ꝙ sa pientes verecundant̄ de multis de q̄bus stulti non percipiunt nec erubescunt. cū tamē erubescentia non sit nisi de turpi. ⁊ sic generatur contritio. Et vlteri⁹ na/tura lucis est vt illa que in tenebris ap/parent pulchra: quandoq̄ facit appare/re turpia vt apparet in vermiculis: et in aliquibus lignis putridis nocte lucen/tibus. Per hunc modum lux spiritu/alis qua anima illustrat̄ facit pctā abho minari q̄ in tenebrꝫ passionū apparebāt placabilia Quarta ē mare amaꝝ. Ista aūt amaritudo marꝫ causat̄ ex hoc ꝙ ra

Scd̄a ꝑs p̄rin cipalis

dij solis cōtinue cōtingētes supficiē illi/
us aque extrahere habent inde vaporez
subtilē cū dulcedine: z humorē grossum
z terrestrē qui remanēt faciūt amaꝝ q̄si
desiccando. Et ꝑ illū modū radij solis
q̄ sunt attractus spūsscti q̄ continue con
tingūt mentē eiusdē hois bonis inspira
tionib⁹ dicēte aplo. Nemo pōt dicere do/
min⁹ ihs nisi in spūsctō q̄ q̄ttidie extra/
hit hui⁹ mūdi z carnis dulcedinē de aīa
nr̄a q̄ quāto pl⁹ tales inspiratōes multi
plicant̄: tāto ea q̄ sūt in mūdo min⁹ dul
cia sunt: z cū illa dulcedo est penit⁹ sepa
ta: tūc sequit̄ amaritudo ꝑfecta de pctis
q̄ q̄ꝫdiu manet dulcedo mūdi in aīa nō
pōt in ea amaritudo penitētie esse. cum
ista sint cōtraria. Jō dicit̄. i. Regum. i. ꝙ
cū esset Anna amaro animo orabat dn̄z
flens largiter q̄ fletus cōpunctiōis non
pōt ꝓcedere nisi de radice tenere amari/
tudinis. Non solū aūt illius gl'iosissi/
me sctē nomē sed etiā cognomē cōuenit
aīe penitenti seu cōtrite ꝑm eius q̄dru/
plicē interp̄tationē quā ponit Hiero. in
E interp̄tationib⁹ suis. Prima est ꝙ ma
gdalena i terp̄tat̄ magnifica. magnificē
tia aūt est ꝓtus aīe que cōsistit i magni/
tudine sumptuū z donoꝝ. nūc autē tria
sūt bonoꝝ genera. s. fortune q̄ sunt mini/
ma z sunt extra nos. Alia bona corporꝭ
que sunt circa nos q̄ sunt maiora. Alia
bona aīe q̄ sunt intra nos q̄ sunt maxīa.
Anima em̄ cōtrita est magnifica: q̄ li/
beral'r condonat non solū bona fortune
pctā elemosynis redimēdo. sic̄ dedit cō/
siliū Dan̄. iiij. Nabuchodo. di. Peccata
tua elemosynis redime. z bona corporis
carnē macerādo. sed z bona aīe affectio
nes iracūdie total'r remittēdo: sicut dic̄
dn̄s in Math. Si dimiseritis homib⁹
pctā eoꝝ ꝛc̄. Scdo interp̄tat̄ p̄munī/
ta. ille em̄ q̄ prepat se ad actū conuersio/
nis q̄ fit ꝑ contritionē debet se dispone/
re ad pugnā tētationis: vt talis anima
sit p̄munita: sicut cū q̄s detinet̄ violēter
sub dn̄io crudelis tyranni z disponit re/
bellare vt de captiuitate exeat: oportet
ip̄m se fortissime disponere ad resisten/
dum. z tūc facit maxime suū conatū. vn̄
dicit Sap̄. Accedēs ad seruitutē dei p̄/
para aīaz ad tēptationē Eccl'asti. ij. ca.

Tertio interp̄tat̄ turris. aīa em̄ con/
trita ad modū turris debet esse firma: ne
a suo ꝓposito auertat̄. q̄ si post peractā
penitentia reuertat̄ ad vomitū in duplo
displicet z flagellū iterat̄: vn̄ sicut egro/
tus total'r dū sanat̄ a ꝯtrarijs cauere de
bet ne recidiuet: sic z talis aīa cauere de
bet recidiuū ꝓpter q̄d dicit̄ ad Hebreos
vi. ꝙ impossibile est eos q̄ semel illumīa
ti sunt et postea: ꝓlapsi rursus renouari
ad penitentiā q̄ illud nō pōt fieri nisi ꝑ
ꝓtutē diuinā. Quarto interp̄tat̄ defē
satrix. nulla em̄ est specialis amicitia q̄
ita possit aīam defendere a pctō sicut cō/
tritio frequētata: q̄ tristicia nō solum re
pellit tēptationē sibi cōtrariā: sed z con/
tingentē ꝑm dicta philosophoꝝ. vn̄ expi
mur ꝙ manēs tristis non pōt in aliqua
alia re delectari: quia vitia z tēptatiōes
aīam decipiunt per modū delectatiōis:
vn̄ ad repellenda talia est cōtritio sūme
ydonea. sicut pueriles tēptationes ma/
xime ꝑ timores repellunt̄. vn̄ dicitur Ec
clesiastici. xi. Melior est ira vel tristicia
risu: quia ꝑ tristiciā malus anim⁹ et de/
linquēs corrigit̄. Et iō q̄ illa sctā muli/
er omnibus contritis exemplar fidelib⁹
cōueniēter fuit appellata Magdalena.
cui xp̄s p̄mo apparuit in sua resurrectōe
Mar. vlti. Sed quia ꝑm doctrinam
bti Aug. li. de quātitate aīe Magis est
curandū de rebus q̄ꝫ de noībus. idcirco
facta illius mulieris sunt ꝓfunde cogi/
tanda qual'r in eius cōtritōe fuerit ordi
nata. quod describit̄ Luc. vij. Rogabat
ihm q̄dam phariseus ꝛc̄. Et sequit̄ Ec/
ce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix ꝛc̄

In illo aūt ꝓcessu remouet euāgelista
ab illa sctā muliere q̄tuor īpedimenta q̄
obsistunt cōtritioni. cū dicit Ecce muli/
er q̄ erat in ciuitate peccatrix. Primū
em̄ impedimentū est. conscīa indurata.
sunt em̄ alique aīe dure intantū sic̄ saxa
vt nulla cōpunctōe aut inspiratōe vale/
ant immutari. sicut fuerūt iudei ab ini/

tio dure ceruicis quibꝫ dr in Ezechiele. Auferā cor lapideū de carne vr̄a ⁊ dabo vobis cor carneū. ⁊ tales nō sunt idonei ad cōtritionē: sed ad eternā reprobationē. qꝛ dicit Eccl'iasti. i. ca. Cor durū male habebit in nonissimo. Et illud impedimentū remouet euā gelista ab illa scā cū dic̄ Mulier ⁊c̄. Mulieres em̄ habēt cor magis ductile: ⁊ facilꝰ ad penitentiam trahunt q̄ꝫ viri. habēt etiā cor mobile: ⁊ h̄ ex corpis dispositōe: sicut infātes. Et iō rarius inueniunt idurate: sed magis benigne ꝓpter qd̄ dic̄ Sap̄. Ubi nō est mulier ingemiscit eger. Scd̄m impedimentū est cōsuetudo firmata. cōsuetudo em̄ diutina peccādi ita firmat habitū malū vt vertat in necessitatē peccādi ⁊ impossibilitatē cōterendi qn̄ consumate ⁊ ꝑfecte est radicata: sic̄ cibꝫ malꝰ cū possit non sumi. postq̄ꝫ ē sumptꝰ necessario nocet. ⁊ quēadmodū egritudines inueterate dicūtur incurabiles. Ideo dr Jere. xiij. Si pōt mutare ethiops pellez suā aut pardus varietatē suā: ita ⁊ vos bene facere poteritis cū didiceritis malum. Et illud impedimentum remouet cū dicit. erat in p̄teritoimꝑfecto. Que. s erat nondū em̄ erat viciū iueteratū: sic̄ i illis quos pctā dimittūt. qꝛ. xxx. annis vixit in maxima pnia postq̄ꝫ fuit ad deū cōuersa. Tertiū impedimentū ē dissēsio ꝓuocata qn̄. s. est pugna inter rōnez ⁊ passionē. ⁊ inter vires sensitiuas ⁊ intellectiuas ꝯtra bellū intestinū. de q̄ apl's dic̄ ꝙ caro cōcupiscit aduersꝰ spm̄ ⁊ spiritꝰ aduersus carnē. hec em̄ sibi inuicez aduersant vt nō q̄cūq̄ꝫ vultꝫ illa faciatis ad Galath. v. Istud aūt ipedimentū remouet cū dic̄. in ciuitate. s. hierl'm q̄ dicit visio pacꝫ. qn̄ em̄ aīa ē pacata ⁊ rixa passionū est sedata tūc ē ad cōtritionem ydonea. qꝛ passiōes incitāt ad ꝯrias delectatiōes. Quartū impedimentū est innocētia existimata. qꝛ qn̄ aliq̄s cū peccator sit existimat se falsa opinione innocentē tūc nō pōt ad pniaꝫ flecti. sic̄ infirmus nō vult recipe medicinā qn̄ existimat se nō esse egrotū: vt ptꝫ in freneticis ⁊ ita fatuus qꝛ se reputat sapientē refutat disciplinā. ⁊ de istꝫ dr Jere. ij. Dixisti absq̄ꝫ pctō. ⁊ innocēs ego sum ꝓptea ego tecū in iudicio contēdā. ⁊ qꝛ in diuino iudicio ostendet abhoiabilis. sequit q̄ꝫ vilis facta es. Et illud ipedimētū aufert cū dic̄ pctōr: qꝛ nō reputabat se innocentē. Istis aūt exclusis impedimentis euacuata ponit q̄ttuor actus illiꝰ mulieris ad ꝑfectā pniam reducētes. quoꝝ. s. p̄mus est actꝰ diligētissime inuestigationis vt cognouit inq̄t ꝙ xp̄s accubuit i domo pharisei. Istiꝰ rei noticiā non habuisset nisi viā ⁊ ꝓcessū xp̄i diligēter iuestigasset. Et ꝑ illū modū volētes veram pniam facere debēt diligenter agere vt sollicite req̄rāt ꝑ quā viā meliꝰ possint miscd̄iam iuenire: sic̄ illi q̄ sūt a gr̄a alicuiꝰ p̄ncipis t̄reni deiecti: quēadmodū semei cū ꝓuocasset regē Dauid ad irā: diligēter q̄siuit q̄liter eiꝰ gr̄am inueniret. iiij. Re. xix. ca. Scd̄s fuit actꝰ cōueniētis p̄ꝑatiōis. postq̄ꝫ em̄ iuenit qd̄ q̄rebat sufficiēter p̄ꝑauit se ad faciendum qd̄ intēdebat. Et iō sequit ꝙ attulit alabastꝝ vnguēti vt nō veniret vacua sꝫ ad obsequiū preꝑata: sic̄ in lege scp̄tū erat. Nō apparebis vacuus in cōspectu regis et meo. Et ꝑ illū modū dꝫ facere qui vult ꝑe penitere: exq̄ nouit modū q̄ penitēdū est oportet se ad illū sollicite p̄ꝑare offerēdo vnguentū alabastri. i. volūtatis bonū ꝓpositū cōtinētis. volūtas eniꝫ sic̄ alabastꝝ ē vas p̄ciosū qd̄ est gr̄e contentiuū ⁊ ꝓpositū bonū ē vnguentū suauissimū in q̄ deꝰ sūme delectat q̄ꝫuis nō ꝑficiat. vn̄ dictū fuit ad dauid ore diuio ij. Regū. viij. Qꝛ cogitasti edificare tēplū noi meo bene fecisti. h̄ ip̄m mēte pertractās: attamē tu nō edificab ⁊c̄ Tertius fuit actꝰ erubescētis occultatiōis: postq̄ꝫ em̄ preꝑata venit faciē xp̄i erubuit cōscia sibi de pctis. ⁊ iō sicut ꝑecundi nō audēt in faciē respicere sꝫ querūt se occultare. Et ꝑ hoc dicūt sapiētes ꝙ natura intendēs se occultare sanguinē ad faciē mittit cū erubescit. Et iō hec cuꝫ venisset stetit retro: vultū xp̄i non sustinēs.

Et p scdm modū q̄ vult verā pniam agere dz in cōspectu dei oīa ꝓspicientis vehemēter erubescere: qꝛ ꝟecūdia ē passio quā incurrit aspectꝰ de aliq̄ turpi maxime in cōspectu honestoꝝ. ⁊ qꝛ feditas pcti est turpissima pn̄tia vultꝰ diuini honestissima: debet pctōꝛ dū penitet vehemēter erubescere: iō aīe peccatrici q̄ sine ꝟecūdia venit ad pniam ⁊ ad p̄sentiam dei dicit Jere. iij. Frons mulierꝭ meretricis facta est tibi ⁊ erubescere noluisti ⁊c̄

Quartus fuit actꝰ humiliatiōis inclinātis. postq̄ em̄ erubuit semetipam humiliauit. Et dic̄ euangelista ꝙ posuit se secus pedes dn̄i hūiliter ꝓsternēdo. Et p illū modū q̄ vult pfecte penitere debz seip̄m ꝓfunde hūiliare. qꝛ ꝯria ꝯrijs curant̄ qꝛ oē pctm̄ ꝓcedit ex sup̄bia qꝛ nullus peccat mortal'r nisi ex inobediētia ⁊ cōtumacia diuinoꝝ p̄ceptoꝝ. ille aūt sūt spēs sup̄bie ⁊ passiōes ⁊ ꝓles: vn̄ Numeroꝝ. xv. Aīa q̄ p sup̄biā peccauerit peribit de ꝓpl'o suo: qm̄ rebellis fuit aduersꝰ deū. ⁊ cōsumatꝫ istis q̄ttuoꝛ actibꝫ ad verā pniam disponētibꝫ. describit euāgelista ordinatissime q̄ttuoꝛ obseq̄a q̄ illa venerabil' mulier exhibuit circa pedes dn̄i

C Et primū fuit peduꝫ ablutio. lachrymis inq̄t lauit pedes eius. Scdm fuit abstersio. iō ibidē dicit̄. Et capillis suis tergebat. Tertiū fuit pedū deosculatio. vbi dr̄. Et osculabat̄ pedes eius.

Quartū fuit pedū inunctio. ibi. Et vnxit vnguēto ⁊c̄. Et illa q̄tuoꝛ obseq̄a significāt q̄ttuoꝛ mysteria q̄ in ꝟa penitētia p̄missa vera contritione sequuntur.

Quoꝝ primū est confessio pura que significat̄ p actū ablutiōis: qꝛ cōfessio pura sordes mētis abluit: sic̄ aq̄ mūdat inquinamēta carnis. iō dr̄ in ps̄. Confitebor aduersū me iniusticiā meā dn̄o et tu remisisti impietatē pctī mei ⁊c̄. Et quia in ꝓfluuio lachrymaꝝ nō solum pctā remittunt̄: ꝫ etiā elōgant̄. iō sequit̄. verū tamen ī diluuio aq̄ꝝ multaꝝ ad deū nō approximabūt ⁊c̄ Scdm ē satisfactio pfecta de pctis iā cōfessis: illa significat̄ p actū abstersionis. qꝛ licet p actū cōfessionis abluat̄ a culpa: ita p satisfactionē q̄ fit in pnia dimittit̄ pena et abstergit̄. vn̄ Prouer. ij. Vulnus ⁊ liuoꝛ vulneris .i. opa lesiua ⁊ anxia satisfactiōis abstergūt mala. i. penas ad q̄s aīa remanet obligata ꝑsoluēdo ī alio mūdo duriꝰ si nō vult in isto. Tertiū est recōciliatio cōsumāda post pfectā satisfactionez. ⁊ illa significat̄ p actū osculatiōis. q̄ igit̄ mutuo recōciliāt se osculari solent. Scribit̄ em̄. ij. Re. xiij. ꝙ rex Dauid qn̄ recōciliauit sibi absolō osculatꝰ est eū: ⁊ ita pꝰ plenā satisfactionē aīa deo recōciliat̄ ita ꝙ si corpus moreret̄ cōfestim assumeretur

Quartū est cōsolatio amena: qꝛ post actū satisfactionis est delectatio sincera Jsta significat̄ per actuꝫ vnctionis que est delectatio. ⁊ illud est de natura om̄is actus virtuosi vt dimittat delectationē post tristiciā cum sit difficilis sicut actus malus dimittit tristiciā post delectationem. Et ideo datur vna regula in diuina scriprura ꝙ angelus bonus apparēs in p̄ncipio turbat: ⁊ in fine q̄etat: sic̄ habetur Danielis. ij. Malus autē angelꝰ in principio delectat et in fine offendit: sicut in paradiso etiam. Et quoniā perfecte reconciliatus cū christo iugiter delectat̄. ideo dicit̄ in Apocal'. iij. Sto ad hostiū et si quis apperuerit mihi intrabo ⁊ cenabo cum illo ⁊ ip̄e mecū. Jsta autē vehementi delectatione alterata fuit hec sacra mulier: que tanq̄ꝫ sp̄ualiter inebriata nullam verecūdiā in cōspectu hominū patiebat̄: omnia peccata sua nō secretando: sed publicando in cōspectuꝫ conuiuantiū ingrediens in alienam domū sine licentia irruens quasi importuno beneficio. sic̄ dicit Aug. in sermone. Hac ꝟo pacta penitētia hec mulier fuit sanctissima. idcirco introducit eā euangelista vt pfectione quadruplici illuminatā ⁊ E Primo vt ardētissime diligētē qꝛ q̄to plus peccauit tāto plus ei xp̄us dimisit. ⁊ tanto plus christus eam dilexit et ipsa christum. ꝟm parabolā christi de ipsa ad phariseum Luce. vij. vn̄ christus illi subiūxit. Dimissa sūt ei peccata

multa qm̄ dilexit multū. Scdo vt altissime contēplantē: quia duz sororeius Martha intēta esset vite actiue: ista cōtēplatiue. Martha inq̄t satagebat circa frequēs ministeriū: Maria aūt sedens ad pedes dn̄i audiuit verbū illius. Nec mirū: q̄ magnitudo dilectiōis inducit necessario celsitudinē contēplationis: q̄ quāto res plus amat: tāto frequēti⁹ ad memoriā z cōsiderationē reducit. Et iō q̄ ei⁹ vita erat sic in cōtēplatione sublimata, dicit de ea saluator Lu. x. Maria optimā partē elegit, id est summā q̄ non auferet ab ea. Tertio vt clementissime ministrantē, sequebat em̄ postea xp̄m z ministrabat ei de facultatib⁹ suis vt habet Marci. xv. z ipa vltra omnes alias sequētes xp̄m appropinquāte passione, corpus xp̄i recreauit z confortauit vngēdo quod iam dissolui iciebat: ob horrorē mortis imminētis vt hr̄ Mar. xxvi. Ū dixit dn̄s iude arguenti ipsam Bonū op⁹ opata est in me zc. Quarto vt fidelissime pseuerātē. tpe em̄ passionis a xp̄o et a sua matre nūq̄ discessit. cū oēs apli fugissent, z vltra oēs tempore resurrectionis sepulchr̄ frequētabat plorans z suū dn̄m querens: vt dicit euāgelista Johes q̄ cū Petrus z alij cucurrissent ad monumentū nunciante ea abierūt itez ad semetipos Maria aūt stabat foris plorās. Et quia sapiētia increata q̄ est xp̄s dicit Prouer. viij. Ego diligentes me diligo. idcirco versa vice euāgelista introducit xp̄m q̄druplicē benignitatē xp̄m ad illā sctām mulierez se habuisse. Primo em̄ vt liberalr̄ indulgentē Luce. vij. q̄ dixit ei pacta illa penitentia. Remittunt tibi pcā tua. Et illam remissionē intelligimus nō soluz q̄ ad culpā: sed etiā quo ad penā: ita q̄ si statim mortua fuisset confestim sine purgatorio ad sinū abrae euolasset: vbi crāt tunc scti. cuius dicti ratio est. q̄ cū culpa oīnis sufficiēter remittat̄ p confessionez z cōtritionē z ipa pus fuerit sufficienter ptrita. z xp̄s q̄ intuet̄ omnia mentaliter cōfessa sequit̄ q̄ non solū ei tunc pcā dimisit: sed etiā salutē eternā donauit. Et ideo dicit ibidē. Fides tua te saluam fecit: vade zc. Scdo vt ipam dulcit excusantē q̄ accusata fuit a sorore sua Luce. x. Martha martha zc. Et sequitur Maria optimā partē zc. vbi dicit Augusti. Quō non putam⁹ eā tunuisse ne diceret ei dn̄s. Surge z adiuua sororez tuā? Excusata inq̄t est sedit securior zc.

Tertio vt efficaciter ptegentez. cum em̄ fremerēt in eā quidā discipuli p̄ter fractionē alabastri p̄cios vnguēti dixit eis ihesus ostendens q̄ gratissimuz eius haberet obsequiū Mar. xiij. Amen dico vobis vbicūq̄ predicatū fuerit euangeliū istud zc. Quarto vt eā indicibiliter consolantē in sacramēto sue resurrectiōis: vt ostendit̄ quadrupl̄ ratione. et Prima est q̄ ante oīes sibi apparuit Mar. xv. Surgens ih̄s primo mane apparuit p̄mo Marie magda. Secū da quia ipam more solito eā allocut⁹ fuit: vt q̄ non cognoscebat videndo: cognosceret audiendo q̄n dixit Maria noli me tangere Marci. x. Tertia est quia se palpandū p̄buit: licet em̄ tūc ei dixerit Noli me tāgere. tñ Mat. xxviij. etiā in alia apparitione dicit̄ q̄ ipa z altera maria tenuerūt pedes eius. Quarta ē: q̄ ei officiū angeli cōmisit q̄ dixit. Vade ad frēs meos z dic eis ascendo zc. Jo. xx vñ ipa gaudia gaudio dn̄ice resurrectōis z preconio sue ascēsiōis p̄mo aplis nunciauit: vt ibidem habetur. Ad q̄ gaudium xp̄us zc

De eadem: Sermo tertius.

Emittuntur tibi

r peccata tua Lu. vij. ca. Q̄r sicut ex testimonio sacre scripture didicimus q̄ rei q̄ magnis debitis sūt obligati habēt q̄druplicē solaciū gradū. quoz Primus est q̄n debitū curialiter exigit nō cū oppressiōe z violentia: sicut ille q̄ tenens suffocabat eū cū dixit. Redde q̄ debes. Et q̄ statim nō soluit mittit eū in carcerē Lu. xvij. ca. Scdo ē: quando debitū differt: sicut rogabat ille

dicēs patientiā habe in me ⁊c̄. luc. xviij. Aug. dicit ꝙ nō postulabat nisi dilatio/nem. Tertiꝰ est qñ debitū diminuitur sicut ꝓpl's isrl' rogabat roboā vt alleuia/ret eoꝝ iugū tributorū ad qđ obligaue/rat eos salomō. iij. R. xviij. ca. Quartꝰ est qñ debitū totū dimittit sic̄ illud luc. xviij. ca. Misertꝰ est dñs serui illiꝰ et oē debitū dimisit ei. ⁊ hec ē sūma gr̄a q̄ cre/ditori p̄t fieri. Et iō qꝛ maria magda lena erat multis debitꝫ obligata gratissi mū pnie obtulit obsequiū xp̄o vt dic̄ euā geliū hodiernū. ꝓpter qđ de tali obseq̄o abūdāter remūerata a xp̄o audiuit. Re/mittunt tibi pctā tua. qđ figuratū fuit. ij R. xix. vbi dr̄ ꝙ dđ. maximā offensā pro modico obseq̄o dimisit semei. Scđm ergo p̄missa i h̄ verbo tria cōmēdabilia ad ꝑsonā huiꝰ mulieris ꝑtinētia descri/bunt. Et primo indulgētia cōmissi sce leris ⁊ hoc cuꝫ dr̄ Remittunt. Scđo beniuolentia collati muneris. quia tibi.

Tertio sarcina depositi ponderis qꝛ pctā tua. Primū cōmēdabile est idul/gentia cōmissi sceleris: cū dr̄ Remittunt de hoc pōt accipi illud luc. vij Dimittū/tur ei peccata multa: qm̄ dilexit multuꝫ Sic̄ em̄ ignis est cōsumptiuꝰ macule in vase argēteo: ita flāma charitatꝫ est ꝯsū/ptiua pcti anie ꝓuerb. xi. Charitas opit multitudinē pctōꝝ. i. petri. iiij. Scđm cōmēdabile est beniuolētia collati mūe/ris. ⁊ hoc ibi cū dr̄. Tibi. Casus datiuꝰ siue donatiuꝰ signat liberalitatem chri/stus em̄ postq̄ dimisit culpam dedit ei gr̄am sic ⁊ de collatiōe gr̄e plenitudinis fuit verbis exp̄ssuꝫ ꝑ eundē casum dicē/te angelo luc. i. Virtus altissimi obum/brabit tibi ⁊c̄. Tertiū cōmēdabile est sarcina depositi ponderis. ibi: pctā tua. Multū. em̄ cōmēdabile est qñ graue pō dus deponit sꝫ multo magis pōdus pctī qđ adeo graue erat qđ totū humanū ge/nus nō sufficiebat ad portandū: donec il lud grauamē depositū a xp̄o fuit Joh. i. Ecce agnꝰ dei ecce q̄ tollit pctā mundi. Quia pctā nr̄a ip̄e ꝑtulit sup lignuꝫ vt pec. mor. iusticie viuamꝰ cuiꝰ li. sa. sumꝰ

Quia ergo hic fit mētio de pctōꝝ pō/dere dicamꝰ de pctōꝝ remissiōe. Oc/currunt em̄ decē cōsideratiōes circa istā materiā. Prima est q̄d est pctm̄ Dicit aūt ꝑm sacrā scripturā ꝙ pctm̄ est diuīe maiestatis offensa dicēte aplo. philip. iij ca. ꝙ electum oportet esse sine offensa. i. sine peccato. Notandū ꝙ pctm̄ in scri ptura compat̄ q̄druplici detrimēto. Et p̄mo detrimēto macule deturpātis quia quāto macula scꝫ nobiliori sbiecto imp̄/mit tāto magis ꝓpter ip̄am tale subiectū vilificat sicut lepra magꝫ dehonestat p̄n cipeꝫ q̄ꝫ rusticū: ita pctm̄ q̄nto nobilio/ri nature imprimit: tanto plus ꝑ illud i/ficit. vnde peccatū qđ in appetitu sensiti/uo veniale est. in intellectiuo est mortale ⁊ qđ in appetitu humano est remissibile in angelo fuit irremissibile Jdeo dicitur de salomōe eccl'iastici. xlix. Dedisti ma/culam in gloria tua. quia cū esset p̄nceps p̄clarissimus plꝰ ip̄m q̄ꝫ aliū deturpauit

Scđo detrimēto plage sauciantis qꝛ sicut plaga infert corpori cōtinuā stimu/lationem doloris ita peccatū anime assi/duam punctionem meroris vnde Aug. sup Matt. dicit ꝙ sicut mali in die iudi cij cruciabūtur in manifesto: ita nūc cru ciantur in occulto. qꝛ illa plaga nō est cu rabil' ꝑ naturā Hiere. iij. Jnsanabil' fra ctura tua pessima plaga tua ⁊c̄. Ter/tio detrimēto egritudinis molestātis qꝛ sicut egritudo deprauat naturā vt sꝑ ap petat nociua ⁊ cōtraria: ita peccatū dep̄/uat animā vt sꝑ mortifera appetat. Vñ cū voluptates sint ei mortifere ⁊ delicie spirituales salutifere: ania post obnox/am plus in illis q̄ꝫ in istis pōt delectari sicut quidā dimittētes fonteꝫ aque viue foderunt sibi cisternas dissipatas: vbi q̄ sierunt aquam corruptam de quibꝫ con/q̄ritur Hiere. ij. di. de ioram hec est egri tudo pessima de qua dicit iterum Hie/re. ij. Reliquerunt fontem aque viue et foderūt sibi cisternas dissipatas que cō/tinere non valēt aquas. ⁊. ij. paralip. xxi. Tu aūt egrotabis pessimo languore vte ri donec egrediantur vitalia tua paula/

I. consi/deratio

tim per singulos dies. Quarto detri/
mēto mortis terminātis. qꝛ sic ex separati
one. s. aīe a corpe morit corp⁹: ita ex sepa
tiōe dei ab aīa morit aīa. ⁊ ideo tanto est
peior mors aīe q̄ corpis quāto de⁹ ē me
lior ipa aīa. de⁹ aūt nō separat ab ipa aīa
nisi p mortale peccatū. ys. lix. Iniqtates
II. cōsi/ vr̄e diuiserūt inter vos ⁊ deū vr̄m Se
deratio cūda ꝯsideratio est. q̄ntū malū est pctm̄
mortale. oñdit aūt magnitudo ei⁹ ex q̄t/
tuor. s. Primo respiciēdo ad celsitudinē
sūmi opificis. qꝛ q̄nto maior ē dignitas
E psone q̄ offendit. tāto maior est culpa sz
qꝛ p pctm̄ inhonorat de⁹ q̄ infinite exce/
dit dignitatē cuiuscūq̄ creature. iō eius
offensa est infinita. ⁊ sicut peccatū est in/
finitū malū ita ei debet ifinita pena pro
eo. vñ ezech. xviij. Aīa q̄ peccauerit ipsa
morietur. s. eternaliter. Scdo respiciēdo
ad magnitudinē vniuersi morbi sic dicit
anselm⁹ in libro. Cur de⁹ hō p saluando
toto vniuerso xp̄s fact⁹ est hō. et iō null⁹
deberet peccare mortaliter ⁊ tñ in malis
cū min⁹ malū sit eligendū. ⁊ min⁹ malū
sit annihilatio toti⁹ vniuersi q̄ peccare
mortaliter. ⁊ tāta sit in malo vniuersi an
nihilatio quāta est entitas in bono. ma/
ior erit malitia pcti q̄ annihilatio vni/
uersi. Jō xp̄s luce. xvi. facili⁹ est. i. minus
malū celū ⁊ terrā trāsire. i. annihilari. q̄
de lege vnū apicez cadere qꝛ q̄ in vno of/
fendit factus est oīm reus. Tertio re/
spiciendo ad redēptionē generis hūani:
qꝛ scdm magnitudinem obligatiōis est
mēsura redēptiōis cū solutio illa sit de/
bito adequata nūc aūt p redēptiōe vni⁹
peccati Ade necessariū fuit infinitū p̄ci/
um dare scz dei filiū ita q̄ p minori p̄cio
satisfieri nō potuit. sicut dicit Leo pap̄.
ideo illud debitū erat infinitū. Jdeo de⁹
pater introducit sic eloquēs michee. vi.
Nunq̄d dabo filiū meū p̄mogenitū pro
scelere tuo: fructū vētris mei p pctō tuo
quasi dicat imo p alienis pctis. Quar
to respiciēdo ad habitudinē hītus virtu
osi. qꝛ phi non fuerūt certi de imortalita
te aīe ⁊ posuerūt virtutē fortitudinis in
eo q̄ p̄elegit mortez actui vitioso. vñ po/
suerūt peccatū maius maluz q̄ mortem
absq̄ spe resurrectionis. vñ sancti liben/
tius exposuerunt se eterno supplicio: q̄
mortali pctō. Et ideo mortuo i peccato
mortali dat pena eterna. et nequaq̄ pu/
nit vltra cōdignū. vnde machabeoꝝ. vi.
Eleazarus doctor legis diuie p̄clarissi/
mus respondit. s. p̄us velle mitti in ifer/
nū q̄ trāsgredi legē dei. hec cōsideratio
inducit ad pborrēdū pctm̄ qd est tantuz
malū ⁊ ad cōmendandā diuinā iusticiā
q̄ vni peccato mortali dat penā eternam
condignā. Tertia cōsideratio est. q̄n/ III. cōsi
ta est turpitudo peccati. Et hoc declara deratio
tur via quadruplici. Et p̄mo respiciēdo
ad diuinaꝝ imitationū p̄uationē. Vnd
dicit Aug. q̄ quādo hō peccat mortalit
delet quodāmō imago dei seu trinitatis
ab aīa vt sic diceret difformis puella ad D
imaginē alicui⁹ spōsi facta. si deleta illa
imagine fieret ad formā bruti. Jdeo dic
ps. de peccato primi homis. Homo cū
in honore esset nō intellexit: cōparat⁹ est
iumentis insipiētib⁹ ⁊ similis factus est
illis. Scdo respiciēdo ad diuinoꝝ iu/
dicioꝝ rep̄hensionē. qꝛ sicut claudēs fe/
nestrā ponit obicem radijs solis. ita pec
cans radijs diuie gr̄e. Et ideo sicut nul
la domus pōt esse plena radijs lucis pri
uata: ita nec aīa p peccatū obtenebrata.
qꝛ sicut lux est causa plenitudinis: ita te/
nebra est causa turpitudinis. Jdeo tur/
pitudinē peccati dñs comparat tenebre.
Mat. vi. Vide lumē qd i te est. i. qd ap
paret int⁹ an tenebre sint. i. pctm̄. Ter
tio respiciendo ad donoꝝ spūaliū expoli
ationē. qꝛ cū deus in baptismo aīam or/
net spūalib⁹ bonis: p pctm̄ statim oībus
expoliat. ideo sicut turpe erat figurā re/
gis nudare ⁊ suis ornamentis spoliare:
ita ⁊ animā spoliare ornamētis spūalib⁹
Jdeo de tali anima dicit ezechielis. xvi.
Transiui p te. eras nuda ⁊ cōfusiōe ple/
na ⁊ abieci te sicut abijcit mulier inue/
recunda: ⁊ sic patet anie turpitudo ⁊c.

Quarto respiciēdo ad figurā vilium
inductoꝝ. qꝛ ex q̄ anima cecidit p pctm̄
nō pōt resistere suggestionib⁹ inimici. et

ideo occurrunt ei fantasmata turpia et imaginatiões rez turpiũ sensibiliũ que imprimunt ei ad modũ picturaꝝ. Ideo sicut deturpat domus quãdo turpibus imaginibꝫ pingit: ita ania quãdo ꝑ peccatuꝫ maculat. ideo dicit trenoꝝ. iiij. Facies eoꝝ sup carbones denigrate. i. imaginis ꝑs supior. qꝛ ꝑus fuerat virtutibꝫ ⁊ donis ornata. Istius aũt turpitudinis cõsideratio iducit nos ad pcti abhominationẽ qđ tã vile est vt aiam ipõ deturpatã spũs angelici detestent q̃ eã intuitiue cernũt sicut oculi nr̃i rez fedã detestãtur ⁊ imundã iõ dr̃ isa. xxxiij. ꝙ ãgeli pacis sic vidẽtes anias deturpatas amare flebãt. Quarta cõsideratio est. q̃liter pctm̃ cõmittit. Et dr̃ ꝙ q̃druplicit. ⁊ declarat h̃ q̃druplr̃. Primo ꝑ viã iusticie sicut cõtingit in regẽtibꝫ. cũ em̃ in nob sint aliq̃ v̄tutes itellectuales scđm q̃s assimilamur angelis. et aliq̃ anĩales in quibꝫ assimilamur brutis ⁊ iter istas occurrẽte aliq̃ bono delectabili fit aliq̃ discordia. qꝛ virtutes anĩales desiderant illđ ꝓseq̃. eo ꝙ videat corpi expediẽs. intellectuales vero dicũt illud fugiẽdũ qꝛ retrahit a deo. volũtas aũt cũ sit dña i toto regno aie. ⁊ corã ea ista q̃stio vẽtilet habet illã determinare. ⁊ ꝑ ꝑte viriũ sensitiuaꝝ aduocata est prudẽtia carnis. de q̃ dic̃ apostolꝰ. ꝙ est mortifera. Pro ꝑte aũt intellectualiũ prudẽtia spũs: q̃ scđm eũdez est vita pax ⁊ pietas ⁊c̃. Prudentia carnis aliquãdo dicit ꝙ bona delectabilia ꝓsequẽda sunt. qꝛ ad hoc facta sunt. Alia vero dicit ꝙ est magis intendendũ legi diuine q̃ꝫ alicui delectatiõi corꝑee. Qñ autẽ volũtas est iniusta determĩat ꝑ ꝑte ꝑma. ⁊ tũc peccatũ cõmittit ꝑmo indeliberato cõsensu. sicut aũt cõtingit iniustum principẽ corrumpi muneribꝫ: sic voluntatem oĩbꝫ oblectationibꝫ a sensu sibi oblatis. Et qꝛ ꝑ modũ iniusticie pctm̃ iniqui ꝑncipis cõmittit. iõ scriptura oẽm pctõrem appellat iniustũ. ij. thi. ij. Justis non est posita lex q̃ dirigit gr̃a. sꝫ iniustis. i. peccatoribꝫ. Scđo ꝑ viã fraudulẽtie sicut ꝯtingit negociantibꝫ. qꝛ sicut fraudulenti mercatores qñ volũt vẽdere vilia ꝑ ꝑciosis: vt auricalcũ ꝑ auro: in sup ficie deaurant ea occultantes vilia: ita imaginatio offert intellectui bona sensibilia desup colorata ⁊ non manifestat diuinam offensam ⁊ turpitudinez mali in eis latentem. ⁊ tunc volũtas se ad illa bona cõuertit ⁊ acceptat ea nõ considerans mala in eis occlta. qꝛ scđm dio. de. di. no. Nullꝰ opat aliqđ malum aspiciẽs. ⁊ tũc pctm̃ cõmittit ⁊ tũc nec volũtas decipit nisi spõte. qꝛ nõ ꝑmittit totũ ꝓfundari in inq̃rendo malũ vt oñdat ꝙ ibi lateat venenũ. sed dimittit eum in cõsideratione supficiei. sicut hõ nimis allectꝰ ad aspectũ pulchri vini non vult ꝙ inquirat de eius sapore: vel an ibi sit venenũ. Et q̃a pctm̃ ꝑ modũ fraudulẽtie cõmittit dicit apl's. ij. coꝝ. iiij. Timeo ne sic̃ ꝑpẽs seduxit euã astutia sua. ita sensus vr̃i corrũpãtur a simplicitate q̃ ẽ in xp̃o iesu. Sicut em̃ serpẽs venenosus est: ita appetitꝰ sensitiuꝰ est versus intellectiuũ. Tertia via est ꝑ modũ intestine pugne. qꝛ passiones sensitiue q̃ iure naturali in ciuitate aĩe debẽt subijci: insurgũt cõtra vires rõnis quibꝫ debet ꝑncipatꝰ. sicut solet isurgere vulgꝰ ꝯtra ꝑncipẽ in ciuitatibꝫ. itraq̃s ꝑncipaliter sunt ista: cõcupiscẽtia timor ⁊ auaricia. ⁊ qñ eis nõ resistit a viribus sensitiuis ⁊ intellectiuis tũc ꝑualẽt ⁊ cõsumat pctm̃ scđm cõsumationẽ cõcupiscẽtie aut ire. ⁊ illa pugna dr̃ lex mẽbrorũ. de q̃ apl's. Ro. vij. Video aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtẽ legi mẽtis mee. ¶ Sꝫ intelligẽdũ est ꝙ iste passiões isurgẽtes qñq̃ꝫ nullã hñt resistẽtiã: sic̃ in hominibꝫ deꝑuatis ⁊ bestialibꝫ. qñq̃ꝫ ꝑuaꝫ sicut in hoĩbꝫ nõ tꝑatis totalr̃ qñq̃ꝫ magnã: sꝫ finalr̃ nõ põt vincere sic̃ in cõtinẽtibꝫ: q̃ꝝ ꝑsonã assumit apl's ro. vij. c. Nõ qđ volo hoc facio bonũ: sꝫ qđ nolo malũ hoc facio ⁊c̃. Quarto per modum obsidionis. scilicet circumposite quia debemus imaginari totum istũ munduꝫ nos circumstantem iugiter expugnare castruꝫ anime nostre dicente Johan. in canonica sua. ij. Omne quod est in mũdo

IIII. ꝯsideratio

A

aut est concupiscentia ⁊c. que om̄ia ani/
me inimicantur. tunc aūt peccatū cōmit
titur: quando ex sensibiliū rerum incita
tione consentit̄ malo. Sed nota ꝙ cō
tingit ciuitatē munitissimā sicut est ani
ma expugnari dupliciter. Et primo
quia aut porte male custodiunt̄ et ingre
diuntur inimici. ⁊ hoc est quādo sensus
exteriores nimis aperiunt̄ rebus sensibi
libus vnde dicit̄. Intrauit mors per fe/
nestras nostras Hiere. ix. ca. Scd̄o
quia ciues ꝑ intraneos suos traduntur
hoc ꝯtingit in illis q̄ hn̄t habitus vitio/
sos quibus inclinatur homo ad illa na/
turalia, ꝑsequenda que sunt hostilia. Et
ideo qꝛ sic scd̄m doctrinam apostoli nos
circumdat peccatū sicut dixit dominus
ad chayn. Si male egeris. s. in custodia
V. consi deratio anime tue: statim peccatū in foribꝫ ade/
rit gen̄ iiij. Quinta consideratio est q̄
liter peccatū euitat̄ ne cōmittat̄. Est aūt
intelligendum ꝙ quando bellū mortale
insurgit contra aliquā multitudinē ha/
B bet quadruplicē viā ad euadendū mor/
tem. Prima em̄ via est hostes inuadē
do. quia sunt nōnulli milites ita strēnui
ꝙ aggressus hoīm non expectāt. Exem/
pluꝫ de Juda machabeo ⁊ fratribꝫ eius
qui anteq̄ꝫ hostes ad eos venirēt aggre/
diebantur eos. ⁊ sic eos vincebant: ⁊ ta/
les multū timent̄ ab hostibus: ita est in
anima. Naꝫ sunt multi ita ꝑfecti qui nō
expectāt insultus passionū. sed sic carneꝫ
domant ꝙ nō resurgunt motus. sicut he
roici ⁊ isti ex moribus vident̄ filij dei et
hos sicut xp̄um demones pertimescunt
Mat. viij. di. Venisti ante tempus tor/
quere nos ⁊c. Ita demones pertimescūt
tēptare viros perfectos ⁊ heroicos a qui
bus vincunt̄. vnde fuit sententia antiq̄ꝝ
viroꝝ ⁊ doctoꝝ ꝙ demon victus ab aliq̄
non audet eum plus tēptate de eodē ge/
nere criminis. Scd̄a via est hostibus
resistendo. quia quando p̄mo inuadunt
sic̄ Josue cuꝫ filijs israel restitit amalech
venienti cōtra eū vt dicitur in exo. xxvij.
⁊ per istū modū resistunt tentationibus
passionum homines temperati et quāto
virilius pugnant citius vincunt ⁊ tāto
resistentes minus timent. qꝛ ipsis timo/
rem incutiūt ⁊ minus infestant̄. quia ho
stes non timent remissos bellatores: sed
magis eos insequuntur Jacobi. iiij.
cap̄. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis.
Ista aūt resistentia virtute orationis ꝑ/
ficitur: sicut orante Moyse vincebatur
amalech. quia oratio est singulare refu/
gium in temptatione. Tertia via est
ab hostibus fugiendo. quādo em̄ homo
videt ꝙ non sufficit hostibus resistere si
vult vitam seruare: debet ab hostibꝫ fu/
gere sicut fugiebat dauid a facie saulis.
i. R. ij. in multis locis. Et per hunc mo
dum illi qui sentiūt se ita infirmos ꝙ nō
possunt temptationibus resistere: debēt
oportunitatem peccandi sicut pericula
mortis fugere. ⁊ se a vanitatibus seque/
strare ⁊ non se interficiendi inimicis in/
gerere. sicut iezabel vltro se ingerebat
hieu occidendaꝫ. iiij. R. ix. Et per hunc
modū sequentes se ingerunt spectacul̄.
affatibus ⁊ iocis mulieꝝ cōtra q̄s ij. pe.
i. cap̄. Fugite inquit eius que in mundo
est concupiscētie corruptionē. Quar/
ta via est ad amicos ꝑ auxilio obtinēdo
fugere. quia sicut gabaonite fugerūt ad
ios̄ chananeis impugnantibus eos. ios̄.
xix. ita ꝑ illum modū illi q̄ tentationibꝫ
nequeunt resiestre per se. debent ad cele/
stia contemplanda recurrere q̄ sunt ami
ca anime sicut terrena inimica ⁊ per hoc
eij ciūt sensibilia inimica anime que ani
mam iugiter impugnant. eo ꝙ eis tota/
liter sunt contraria. sicut intrantibus fi/
lijs israel terrā ꝓmissionis chananei sūt
expulsi extra terrā ꝓmissiōis. vnde quia
meditatio diuinoꝝ est speciale cōtra me
ditationeꝫ terrenoꝝ refugiū dicēte Hie
ro. Ama studiū scripturarū ⁊ carnis vi/
tia nō amabis. Vn̄ apl̄us aduersus ho
stes sp̄uales occupationibꝫ nos armat.
eph̄. vi. Induite vos armaturam dei vt
possitis resistere aduersus insidias dia
boli. Et istis adiūgit̄ q̄nta via. s. recur
rendo ad dominuꝫ sicut seruus recurrit
ad dn̄m suum qn̄ impugnat̄ vt defendat̄

ab hostibus: ita z nos exemplo apostoli i. cor. x. Ne magnitudo reuelationū extollat me datus est mihi stimulus carnis scz qui meū corp⁹ affligat. Et sequit ꝓpter qđ ter dominum rogaui vt auferret a me. Et dixit mihi. sufficit tibi gratia mea saule tanq̄ domini. Sexta cōsideratio est. qualiter peccatū firmatur Et est intelligenduz q̄ quadruplici modo peccatum firmat. s. primo per primitiuam impressionem sicut homo quādo ab infantia assuescit ad peccanduz. quia dicit Aug. i. de ci. dei. Impressiones que fiunt in prima iuuentute vix deleri pñt. vnde tob. i. docuit filium a iuuētute sua timere deū z recedere ab omni peccato. quia periculū est in mora. puerb. xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinam: si em̄ percusseris eum virga non morietur Et sequit cum virga eum percutis animam eius ab inferno liberas. q̄ periculoz est in mora. Scōo per dilatā ꝙuersationem q̄ sicut vulnus cui mox non apponitur remediuz fit incurabile. ita plaga anime si celeriter nō curat vt dicit Bre. Peccatum qđ per penitentiam nō diluit mox suo pondere ad aliud trahit. Ideo eccli. v. dicit Ne tardes cōuerti ad dñm z ne differas de die in die q̄ ex̄to maior est mora tanto maior est sarcina. quia dicit beatus Franciscus. q̄ si diabolus pt accipere capillū de vno homine facit in eo trabem crescere. Tertio per repentinaz recidiuationē q̄ sicut aliquis licz cito conuertatur inde statim post cōuersionem prolabatur: sicut symon magus qui statim post infidelitatis dimissionez prolapsus est in heresim vt dicit Aug. ꝓpter qđ eius peccatum fuit obfirmatum z nunq̄ deletū. sicut plage post curationem renouate cito putrescunt. Isti sunt semen qđ cecidit in petram vel viaz in q̄ non pmanent effectus ꝓtritionis Mat. xiij. ca. Quarto p q̄tidianā transgressionē: q̄ sicut ex actibus bonis generat virtutis habitus. ita ex malis vitiosus. z isti inclinant ad malum sicut graue deorsum. ita vt homo vix resistere possit. vñ

VI. cōsideratio

talis habitus vitiosus non statim corrūpitur sed permanet z quasi necessitat hominē ad peccandū. sicut in potestate nostra est cibum sumere. sed eo sumpto nō est in potestate nostra vt noceat vel ꝓficiat: ita est de mente depranata per hitus vitiosos. vnde vix possumus facere q̄ a peccato discedat z operetur bonum. vnō Mat. vij. Non potest arbor bona fructꝰ malos facere: nec arbor mala fructꝰ bonos facere. Septima consideratio est qualiter peccatum obfirmatum radicat vnde occurrunt quattuor remedia ne ꝓcedat Et primū est. sic in disciplinis. vñ qñ intellectus est durus z quasi indisciplinabilis paulatiz deducitur a facilib⁹ ad difficillia que prius nō poterat capere: vt patet in eadē scientia z in diuersis ita peccatum quādo per multos malos habitus est radicatuz debet homo deduci per leuia donec successiue puenīat ad ardua. sicut docet diony. de ecclesiastica ierarchia dicēs q̄ debemus ad summa ab infimis deuenire per media in actib⁹ virtuosis. quia opera nature non sunt repētina z ideo curatis ab infirmitate nō statim est solidus cibus administrandꝰ i. cor. iij. Quasi paruulis in christo dedi lac vobis non escam. quia perfectorum est solidus cibus vt dicitur ibidē. Secundo sicut in mechanicis: vt quādo aliqua ligna sunt difficilia z tortuosa ad rectificandum. plicantur ad partem oppositam donec reducantur ad medium. ita debet esse in moralibus: vt quando aliquis inclinatus est nimis ad vnam delectationem debet niti ad tristiciam oppositam donec reducatur ad regulaz rectā z iste est velocissimus modꝰ. quia tales operationes sunt maxime contrarie illū moduz docet Aug. quem etiā tenet apostolus. ij. cor. vij. di. Si contristaui vos in aliquo non me peniteret. ꝛc. Tertio sicut in ciuilibus in quibus legislatores adeo graues penas imponūt vt tristicia pene excedat delectationez que in legis transgressiōe fit. quia si esset equalis nō sufficeret ad cohibendum. Nam quādo

VII. ꝓsideratio

vires nature sunt rebelles: ita q̄ subiici non possunt: debent penis fortissimis affligi ita q̄ tristicia peccati delectationez excedat. Et hunc modum eradicandi peccatum tenuit deus in veteri testamēto: penas intimando vt haberetur deutero. quasi per totum. Quarto sicut in medicinalibus: vt quando aliquod mēbrum est insanabile ne ab ipo totum corpus inficiatur abscindatur: ita in anima quando vires sunt ita deprauate in nobis: q̄ sunt totaliter incurabiles: debent a nobis abscindi totaliter: vt ab eis anima rationalis totaliter separetur abnegando totum actum eis: in quo delectari possent. Et hoc fuit remedium sanctorum patrum fugientium ad desertum. et illum modum induxit nobis christus Matth. ij. cap. dicens Si oculus tuus scandalizat te erue eum z proijce abs te.

VIII. oratio Octaua consideratio est. qualiter peccatum a deo remittatur. Et dico quantum ad culpam facillima est remissio. quia in contritione. secundum illud ps. Cor contritum z humiliatum ꝛc. Et huius affirmatio habetur. ij. R. xij. vbi dicitur q̄ dō statim cuz dixit peccaui dixit ei nathan propheta ex parte dei. dominus transtulit a te peccatum tuū. Quātum ergo ad penam peccati ad quam remanet obligatio dura: post gratie infusionem sunt quattuor remedia. quorum scilicet Primum est lachrimarum effusio in amara contritionez compuncti one. quia sicut aqua lauat exteriores sordes: ita lachryma que originatur a radice mentalis compunctionis lauat interiores sordes peccati. Jsta ablutio prouenit ex tristicia peccati: que est contraria delectationi que fit in illo. quia contraria contrarijs curantur. ps. Laboraui in gemitu meo ꝛc. Et iterum exaudiuit dominus vocem fletus mei ꝛc. Jstō fuit remedium peccati petri: post scilicet tertiam negationem. Luc. xxij. Qui egressus foras fleuit amare. Secundum est penitētie executio in carnis macerationē quia sicut dicit Grego. secundum q̄titatem culpe debet esse magnitudo pene: vt sint digni fructus penitentie deutero. xxv. Pro mensura peccati erit plagaruz modus. Vnde si quis penitentiam sibi adequatam perficeret statim euolaret post mortem. quia non consurget duplex tribulatio in idipsuz. nah. i. cap. Tertium est amoris accensio in charitatis inflammatiōe. quia ignis est purgatio rubiginis vasorum. Jdeo fuit preceptum numeri. xxxi. ca. q̄ oīa que transire poterāt per flammam ignis purgarentur quando essent contaminata. ita per charitatis ardorez purgantur peccata anime prouer. x. Vniuersa delicta opit charitas. 1. pe. iij. ca. Quartum remedium est pietatis exhibitio in misericordie condescensione. quia misericordiam facientes inueniūt misericordiam ante dīm scōm illō Matth. v. Beati misericordes. Et quoniam illud est singulare remedium ad placandam irā dei in vltionem peccati ideo dañ. cernēs sententiam diuine vltionis supra regem dīm suum daniel. iij. ca. dixit. Consiliū meum placeat tibi o rex. peccata tua elemosynis redime z iniquitates tuas i misericordijs pauperuz ꝛc. Hec quatuor remedia habuit maria magdalena. Et primo quia lachrymas sic copiose effudit: vt ex illis rigaret pedes domini.

Secundo ardore charitatis ignite concaluit: ideo dicitur Luc. vij. Quoniam dilexit multum. Et Gregorius. dicit q̄ diligebat ardentius q̄ apostoli.

Tertio operibus misericordie circa christum floruit. quia christo de facultatibus suis continue ministrabat Mat. vltimo. Et circa sepulturam suam sume sollicita fuit. vnde Raphel numerās misericordias Tobie posuit iter eas sepulturam mortuorum. Quarto corpus suum durissimis penitentijs afflixit. quia postq̄ venit in marsiliam cū sororibus domie nostre z lazaro fratre suo qui fuit primus episcopus marsilie z maximino z martha post regis marsilie cōuersionem z infinita eius gloriosa acta

ascendit in antrum z spelunce asperitatem vbi cūctis mortalibus ignota plusq̄. xxx. annis vsq; ad felicem cōsumationem perseuerauit. Jdeo bene dictum fuit de ea Remittuntur ei peccata multa quia dilexit multum. IX. cōsideratio Nona consideratio est. qualiter peccatum post remissionem a recidiuo preseruabitur. Circa quod occurrunt quattuor documenta diuine scripture: quorum primum est per sollicitam obseruationem. quia quando aliquis ex negligentia sua perdit fortalicium suum: si eum recuperare poterit diligenter custodit illud ne iterum deci-

℄ piatur. Cum igitur anima. scilicet nostra sit quoddam inexpugnabile fortalicium si bene custodiatur nunq̄ superari poterit prouer. iiij. Omni custodia serua cor tuū. q; ex ipso vita procedit. Si enim periculum vite est custodientibus castrum: diligentius custodiunt propter periculum quod imminet. Jsta autē custodia fit per frequentationem pure confessionis. sicut cum incenditur aliqua ciuitas: volens domum suam defendere a periculo ignis: statim cum aliqua scintilla super domum suam cadit extinguit illam: ne si multe tales cōgregate fuerint exurgat flamma. ita homo animam sollicite custodiens: mox vt sentit aliquam scintillam: remorsumq; peccati: ad confessionem recurrat scōm illud apostoli. i. cor. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. i. sollicite z diligenter custodiat se

Secundum est per initialem trepidationem: quia qui nimis confidunt: frequenter ex sua fiducia tardati cadunt: sicut patz de goliad a facie. dō. i. R. xvij. qui autem timent magis se custodiunt. Roma. ij. Noli alta sapere sed time. Jō timens sepe debet recurrere ad diuinuz auxilium. Tertium est per assiduam in bonis operibus occupationem. quia eadem potentia limitata non potest pluribus esse intenta. Et ideo quando occupatur circa honesta nō datur locus euagandi circa illicita. sicut in naturalibus quando aer est bene conuersus ad radios solis non potest infrigidari a radijs lune. Jō Hiero. dicit. Semp aliq̄d boni facito z̄. q; diabolus q̄n inuenit hoiem ociosum semp dat sibi negociū. iō eccliastici xxxiij. dicitur Multa mala docuit ociositas z luce xvij. Oportet semper orare z nunq̄ deficere quia etiā licet boni actus faciant ad custodiā anie: maxime tamē actus orōnis deuote. Vñ dio. Oratio eleuat animā. sicut turris quāto altior tanto est securior. nā facit vt deuz ad se trahat de summo. z tamen trahendo ad deum ascendit vt ascendens scalam ad se trahere videt z tñ trahēs stante scala eleuat. z hoc etiā apparuit i bea. francisco z alijs multis sctis qui in orōe a terra sunt eleuati. Quartuz est per rigidam corporaliū virtū subiugationē. q; natura seruox est q; nisi rigide subijciantur z affligentur sunt rebelles z contumaces. Jdeo prouer. xxix. Qui delicate a puericia nutrit seruū suum postea inueniet eū contumacē. Vires aūt bestiales sunt a natura seruituti dedite z si rigide non domentur vel eis dominetur rebellant. qui vero rigide dominatur nō molestatur ab eis. Jdeo apl's. i. cox. ix. cap. dicit: Ego sic pugno non quasi aerē verberans: sed castigo corpus meū z in seruitutem redigo ne forte z̄. Jstis ergo consilijs obseruatis quilibet potest cuz diuīo auxilio a peccato preseruari. quia non patitur nos deus tēptari supra illō quod possumus sustinere: sed fac etiam cum temptatione prouentum. i. corin. x.

Sed casus ille est summe formidandus duplici de causa. scilicz primo. quia facilius est seruare rectitudinem habitam q̄ amissam recuperare. Secundo quia in duplo displicet flagitium iteratum deo. melius enim est viam veritatis nō cognoscere: q̄ post agnitā retrocedere vnde apl's ad hebre. vi. dicit terribile verbum. Jmpossibile inquit est qō soli deo est possibile eos qui semel illuminati sunt rursum renouari ad penitētiā.

X. consi deratio

Decima cõsideratio est. q̃re deus peccatum permittit. Circa quã occurrũt q̃tuor rationes quaz. s. Prima est radicata in celsitudine diuine puidentie qua deus scõm Aug. nouit de tãto malo maximum bonum elicere. quia lapsum lucifer ordinauit ad hominis creationem qõ fuit summũ miraculoz diuinoz. z lapsum hominis ad xp̃i incarnationẽ Jõ ait Greg. O felix culpa que talez ac tm̃ meruit habere redemptorẽ. Non est magnuz in artifice si de bona materia facit bonũ artificiũ: sed si de mala. Est p̃e rea sciendũ q̃ diuina prouidentia ordinauit peccatũ quadrupliciter consumari in bonũ electorum. Et primo. ad extollendam eoz laudem q̃ si oẽm creaturam rõnalem feciſſet inpeccabilẽ nullus sctũs esset laudabilis. ex eo q̃ nõ peccasset. quia nullus laudatur de illis que nõ sunt in sua potestate. Non em̃ laudatur mutus si tacet. sed eloquens dũ tacet q̃n est tacenduz. Jdeo dicit Greg. in moza. Deus naturam sũmoz spirituũ bonam ꝺidit: sed mutabilẽ: vt q̃ stare nollẽt ruerent z qui starent maioris meriti essent quanto mutationis sue motũ volũtatis sue studio quieuissent. vnde b. de gr̃a z li. ar. Jn eo aũt abusus est gratia q̃ illam cum accepisset: ad gloriaz cõuertit sibi i ɔtumaciã iuxta testimoniũ scripture dicentis. Hõ eũ in honore eẽt nõ intellexit cõparatus est iumentis insipientibus z similis factus est illis Soli. n. homini inter animantia datuz est posse peccare obꝓgatiuã liberi arb. Datũ est aũt vt nõ pinde peccaret. sz vt gloriosioz apperet: si non peccaret cũ peccare potest. Quis nanq̃ eo gloriosioz eẽ poterat q̃ si de eo scriptura diceret. Quis est hic z laudabimus eũ. Unde ita laudand⁹? fecit em̃ mirabilia in vita sua. qui potuit transgredi z non est transgressus z facere mala z non fecit zc. Jtaq̃ quãdiu sine peccato fuit innocentiã seruauit: amisit cuz peccauit. peccauit aũt q̃ liberum ei fuit: nec tamen fuit culpa dantis sed abutentis. quia ipsam facultatẽ cõuertit in vsũ peccandi quã acceperat ad gloriaz non peccãdi. Nam si peccauit ex posse qõ accepit nõ tñ q̃ potuit sz q̃ voluit. nec em̃ ꝓuaricãte diabolo z angelis eius z alĩ ꝓuaricati sunt. nõ q̃ non potuerũt. sz q̃a noluerũt. peccati nanq̃ lapsus nõ dono ascribẽdus est peccantis: sed vitio volũtatis. hec bernardus. Scõo ad augẽdũ eoz honorez q̃ honorarius possidet regnũ qui habet illũ ꝓ virtutẽ sue acquisitionis q̃ per solã electionẽ dũ tñ iuste. q̃ habet a se qõd alter habet ab alio. Si aũt scti fuissent ipeccabiles sola datione habuissent regnũ eternũ non militãtes ɔtra peccata. ideo dicit xp̃s Mat. xi. A diebus Jo. bap. regnũ celoz vim patit̃ z violenti rapiunt illud. Jstius aũt honoris est signũ. quia sancti coronant̃: vt dr̃ apoc. Nam scõm ap̃lm Non coronabit̃ nisi q̃ legittime certauerit z hec pugna non est nisi cõtra peccatuz. Tertio ad cõfirmandũ eoz virtutem. scõm Greg. in moza. peccatoz aũt pugna dat̃ sanctis̃ z interdũ ꝑmittit̃ vt ruãt: vt bũlitas cõseruet̃ in eis vt dicit ap̃lus de se ad coz. xii. Datus est mihi stimul⁹ carnis mee: ne magnitudo reuelationum zc. Non creditur ibi fuisse casus mortalis i paulo zc. Quarto ad ꝓficiendũ eoz decoreꝫ videmus em̃ in sensibilibus q̃ interduz est vtile vt res aliqua destruatur. vt melius z pulchrius postea reparetur. ita deus permittit aliquando sanctos ruere vt fortiores resurgant z pulchriores apparent ideo dicit dañ. xi. de eruditis. Ruent vt confirmentur z eligantur z dealbẽtur vsq̃ ad tempus prefinitum. Prio em̃ magdalena ruit z postea fuit cõsolata electa decore sanctitatis z dealbata nitore puritatis z consumata nitore penitentie. Secunda ratio principalis est quantum ad decimã considerationez q̃ est radicata in rectitudie diuine iusticie quia cum deus sit iustissimus: eius iustitia non declarat̃ sine peccato z virtute. cum iusticia habeat duplicẽ partez: vnã scz que est punitiua malorz. z aliam que est remuneratiua bonoruz. et prima sine

peccato esse non potest. licet dominus superabundet in remunerando z non i puniendo. vnde deutero. v. Deus visitans iniquitates patrum in filios in tertiaz z quartam generationē z faciens misericordiaz z multa maiora his qui diligūt ipsum Ad hoc respondet dion. q nulla est comparatio pene inferni z glorie paradisi quia sūt diuersaz speciez. vij. phi.

Tertia ratio est radicata in multitudine misericordie diuie. quia si peccatū non esset: diuina misericordia declarari non posset in effectu: cū misericordia sit circa miseriam: z miseria nō sit sine peccato sicut nec ars medicine sine egritudine declarari non potest: nec virtus fortitudinis sine periculo mortis z tamen decens est vt vbi magna virtus magnificis operibus declaretur. Deus em̄ in diuina scriptura de misericordia commendatur vt patet in ps̄. z multis locis. Istā misericordiam deus maxime declarauit in nouo testamento vt patet in quatuor personis scilicz chananea. publicano. latrone z maria magdalena quia faciliter illis peccata dimisit. In veteri aūt testamento in alijs quattuor: scz in dauid. in achab. in nabuchodonosor z in sedechia

Quarta ratio est radicata in sanctoz gloria. quia secundū Aug. in li. de ciui. dei. vnū contrariorū innotescit per aliū si enim egritudo nō esset nō eēt euidens sanitatis iocunditas. z ita de morte z vita. z ideo ex supplicio peccatoz innotescit gloria sanctorum. Item sicut sanctorum concupiscibilis delectabitur in mutua gloria: ita eorum irascibilis in pena peccatoruz secōm illud ps̄. scz Letabitur iustus cum viderit vindictam zc. Item sicut sancti in hoc mundo de peccatis fecerunt penitentiaz perfectam: ita maria magdalena de qua dicit beatus Greg. Cogitanti mihi de marie magda. penitentia flere magis libet q̄ aliquid dicere: pro q̄ penitētia habet in patria gloriā de qua penitentiali confessione Grego. Maria inter epulas non erubuit. vnde ecclesiastici. iij. Est confusio adducens ad peccatum. sicut qui peccata celat in confessione. Et est cōfusio ducēs ad gloriam. s. eternaz. Ad quam nos perducat iesus xp̄us dei z virginis filius. Amen.

In vincula sancti Petri.

Sermo. I.

Quodcunq; ligaueris sup terrā erit ligatū z in celis. et quodcūq; solueris super terrā erit solutū z in celis zc. Mat. xvi. cap̄. Duos fines vltimos esse in fine seculi futuros ostendit bea. Augu. xxi. z xxij. de ciui. dei. quoruz vnus erit damnatoz. s. pena eterna. alius vero bonoz. scz gloria sempiterna. ad quos fines sūt due vie contrarie in euangelio a christo descripte cum duabus portis. math. vij. Lata est via que ducit ad perditionem z multi gradiuntur per eaz. z arta est via z angusta que ducit ad vitam z pauci sunt q̄ incedant z intrent per eaz. Circa q̄ō est intelligenduz q̄ isti duo fines tanq̄ due conclusiones finales subsequuntur ex q̄tuor contrarietatibus descriptis i sacra pagina tanq̄ ex quattuor premissis. F.

Quarum prima contrarietas est electionis z reprobationis fm predestinationem z prescientiam distinctaruz. de q̄ cōtrarietate loquitur apostolus. Ro. xi. de Jacob electo z Esau reprobo dicens: Cum nonduz nati essent: aut quicq̄ boni vel mali egissent Jacob dilexi esau autem odio habui. Secunda contrarietas est meriti z transgressionis de q̄ gen̄. iij. quando deus dixit Cayn Nonne si bene egeris recipies: si autem male statim in foribus peccatum tuuz aderit zc. Tertia cōtrarietas est precepti et prohibitionis de qua habetur deutero. v. vbi postq̄ moyses annunciauit diuia precepta z prohibitiones. id est mandata tam affirmatiua q̄ negatiua. dixit: Non declinabitis ad dexteram vel ad sinistram. Preceptum autem dicitur ad dexteram quod respicit bonum faciendum: ad sinistraz vero quod respicit malum vitandum ratione prohibitionis. et

circa nullum illorum est declinandum.

Quarta contrarietas est benedictionis de qua deu.xi. Ecce ꝓpono tibi hodie benedictionem ⁊ maledictionem. benedictionem pro obedientibus et maledictionem pro contumacibus. Et precepit illi domin⁹ vt poneretur benedictio super montem garizim ⁊ maledictio super montem ebal. ita ꝙ sex tribus debeant esse super primo monte ⁊ alie sex super scd̄o mōte. sed due ad maledicendū non obseruantibus legem alie sex ad benedicendū obseruantibus legez. Istarum autem quattuor contrarietatuz sic in sacra pagina descriptarum quattuor extrema ad modum quattuor premissarum inferunt finem saluationis eterne scilicet. electio meritum. preceptuz benedictio. Alia autem quattuor extrema inferunt finem damnationis sempiterne. scilicet reprobatio. demeritum prohibitio ⁊ maledictio. De quibus duobus finibus tanq̄ ab his p̄missis illatis loq̄tur christus Math. xxv. p̄mo electis dicens Venite benedicti patris mei ⁊c̄. ⁊ recitat eorum merita: dicit autem reprobis. Discedite a me maledicti ⁊c̄. Sed aduertenduz ē ꝙ isti duo fines deducti ita respiciūt duas virtutes preclaras in primo principe vniuersi. s. iusticiaz ⁊ misericordiam per quas exercet regnū vniuersi. Et ideo dicit ꝓpheta in ps̄. c. Misericordiam ⁊ iudicium cantabo tibi ⁊c̄. Et quia principatus in bonis hominibus non sunt nisi quedam imitationes principatus dei secundum apostolum. ideo iste due virtutes debent in quolibz principe singulariter refulgere. prouerb. xx. Misericordia ⁊ veritas custodiunt regem. Et secundum illas duas virtutes in principe preeminentes oportet esse in quolibet bono principe duas auctoritates. vnam ad absoluendum per quā exerceat misericordiam: et aliam ad ligandum per quam exerceat iusticiam. quapropter cum principatus quem cōmisit beato Petro apostolo ipse christus fuerit excellentissimus in tota ecclesia militante: cuius fuit institutor ierarchie. idcirco decuit vt christ⁹ ei istas duas auctoritates conferret per quas illas duas virtutes principales perfectissime perficeret ⁊ impleret. Et hoc est ꝙ verba proposita manifestant cum dicitur Quodcunq̄ ligaueris super terram ⁊c̄. In quibus quidem verbis duo pro misericordia beato Petro collata christus euidenter expressit. quarum primum fuit de auctoritate: pertinente ad securitatis officium. cum premittit. Qd̄cunq̄ ligaueris super terram. Secundum fuit de auctoritate pertinente ad pietatis beneficiuz. cum subdit: Qd̄cunq̄ solueris ⁊c̄. Et illam duplicem auctoritatem communicauit christus non solum beato Petro tanq̄ principi summo ierarchie ecclesie totius: sed etiam ceteris apostolis tanq̄ ei subordinatis dicens Matth. xviij. Quodcunq̄ ligaueritis super terram ⁊c̄. Ex quo saluatoris dicto: possunt accipi quattuor documenta. quorum primum est ꝙ in ecclesiastica ierarchia. licet obligatio precedat absolutionem ordine executionis: tamen absolutio precedit obligationem ordine intentionis. quia illa q̄ sunt priora in intentione: sunt posteriora in executione. sicut patet in ordine finis et eorum que sunt ad finem. sicut sanitas prior est medicina in intentione: sed est posterior in executione. Unde absolutio huiusmodi comparatur ad obligationem: sicut sanitas ad medicinam. ꝓpter qd̄ saluator hic preponit obligationem tanq̄ illud qd̄ est ad finem. et postponit absolutionem. sicut finem di. Quodcunq̄ ligaueris ⁊c̄. Secundū documentum est ꝙ omnis princeps ecclesie debet esse pronior ad absoluendum q̄ ad obligandum vel condemnandum. quia p̄ncipalius debet intendere finem: q̄ illa que sunt ad finem. sicut medicus prius intendit sanitatem q̄ medicinam. cuius ratio est quia omnis princeps subordinatus debet se voluntati summi principis conformare. sed christus existens

omnium princeps ⁊ dominus: fuit pro-
nior ad absoluendum q̄ ad obligandū:
quia cum in veteri lege essent quattuor
G genera preceptorum. scilicet Morali-
um Cerimonialium Judicialium Sa
cramentalium. ipse a tribus generibus
preceptorum nos absoluit. et solum ad
primum nos obligauit. Et cum in illo
genere essent decem precepta: omnia ad
duo reduxit. scilicet ad dilectionem dei
et proximi dicens. In his enim duobus
mandatis tota lex pendet et prophete.
Matth. xxij. Et illud documentum mi
litat contra prelatos qui sunt promptis-
simi ad precepta multiplicanda. et ad
vincula imponenda: tardi autem ad re-
media absolutionis indulgenda de qui
bus dicit dominus Matth. xxiij. cap̄.
Alligant enim onera grauia ⁊ importa
bilia ⁊ imponunt ea humeris hominū.
digito autē suo nolunt ea mouere. Con-
tra tales prelatos dominus in eodem lo
co duas maledictiones interminat̄ di-
cēs. Primo sic Ue vobis scribe ⁊ pha
risei ypochrite qui clauditis regnum ce
lorum ante homines: vos enim non in-
tratis nec introeuntes sinitis intrare.
Matth. xiij. Secundo sic Ue vobis
scribe ⁊ pharisei hypocrite: qui decima-
tis mentam ⁊ anetum ⁊ ciminum ⁊ reli
quistis que sunt grauiora legis. scilicet
iudiciū ⁊ misericordiam ⁊ fidē. Ter-
tium documentum est: ꝙ omnis prin-
ceps ecclesiasticus debet esse pronior ad
remunerandum q̄ ad puniendum: quia
deus cuius imaginem gerit sicut ipse est
superhabundās in remuneratione: ita
est parcus in punitione. vnde deutero. v.
scribitur: Ego dominus emulator: red-
dens iniquitatem patrum in filios vsq̄
in tertiam ⁊ quartam generationem. et
faciens misericordiam in multa milia
his qui diligunt me. Et sic patet ꝙ qua
si plus improportionabiliter intēdit mi
sericordiam q̄ vindictam. Et illud
documentum militat contra prelatos q̄
sunt promptissimi ad penas infligēdas
⁊ tardissimi ad relaxationes conceden-
das quorū exemplar gerebat menelaus
de quo dicitur ꝙ cuꝫ factus esset sūmus
sacerdos venit nihil quidem habens di
gnum sacerdotij sed crudelis tyrranni ⁊
fere belue iram gerens. ij. machabeorū.
iiij. cap̄. Quartum documentum est:
ꝙ omnis princeps debet esse serotinus
in iudicia iaculando ⁊ nō preceps in sen
tentias festinando: quia inuoluntarius
debet esse in prosecutione vltionis: sicut
voluntarius in prosecutiōe retributiōis
Unde ipse deus cuius similitudinē ge-
rit est patiens in expectando ⁊ non repē-
tinus in pronunciando. propter hoc scri
bitur ecclesia. viij. de diuina patientia et
longanimitate. Quia non statim cōtra
iniquos profertur sententia. idcirco filij
hominum absq̄ vllo terrore perpetrant
mala scilicet abutentes diuina patien-
tia. Et illud argumentum militat cōtra
prelatos qui confestim ⁊ sine deliberati
one ⁊ absq̄ maturitate procedūt ad sen
tentias fulminandus: contradicētes di-
uine longanimitati que peccatores pati
enter expectat quibus dicitur Roma. ij.
An diuitias bonitatis eius et patientie
⁊ longanimitatis cōtempnis Ignoras
q̄m benignitas dei ad penitētiam te ad-
ducit? Scd̄m autem duriciam tuam et
impenitens cor thesaurizas tibi iram in
die ire ⁊ reuelationis iusti iudicij dei.

Sed ex istis documētis accipiuntur
due veridice discipline ⁊ Prima est. ꝙ
in regimine ecclesiastice ierarchie pene
sunt restringende: ⁊ gratie ampliande.
quia institutor istius ierarchie est affe-
ctans ad gratias multiplicandas. et ad
penas non inferendas. vnde dicitur sa-
pientie. ij. Deus mortem non fecit: nec
letatur in perditione viuorum. Creauit
enim vt essent om̄ia ⁊ sanabiles fecit na
tiones orbis terrarum. Secunda est
quia in ordine ecclesiastice ierarchie pl⁹
est commendandus princeps de miseri
cordia q̄ de iusticia vt ab inuicem sepa-
rentur. quia inferiores principes primo
duci quantum possunt in volitis dn̄t eē
ꝯformes. qꝛ sūmus p̄nceps de misericor

dia plusq̃ de iusticia summe cõmendat ps.cxliij. Suauis domin⁹ vniuersis et miserationes eius super om̃ia opa eius

Quia vero circa duplicem auctoritatem collatã a christo beato petro apostolo scd̃m declarationes premissas est intentio verbi suprapositi circa auctoritatez ligandi que ꝑtinet ad iusticiã ⁊ circa auctoritatem absoluendi que ꝑtinet ad misericordiã. Et scd̃a auctoritas est hic principaliter intenta. iccirco dimissa auctoritate ligandi circa auctoritatẽ soluẽdi solũmodo est insistendũ. Ubi tamen est intelligendũ scd̃m documentum sanctorum ꝙ quattuor sunt genera absolutionum que inueniunt̃ in ecclesia militãte vel in officijs ecclesie militãtis. quarũ scz Prime sunt que fiũt in iudicijs: veluti cuz quis excõicatus sepultura ecclesiastica priuetur recurrit ad principẽ ecclesie de quib⁹ dicit̃ in ps.ci. Domin⁹ de celo in terram aspexit vt audiret gemit⁹ compeditoꝝ ⁊ solueret filios interemptorum: quia in illa absolutione auctoritas diuina exprimitur vt nullus rediens ad gremiũ ecclesie sit abijciendus. Scd̃e sunt absolutiones que fiunt in penitentijs quando quis a deo illuminatus conuertitur ad confitendum peccata sua de quibus in ps. Dominus soluit compeditos. dominus illũinat cecos. quia in ista absolutione semꝑ auctoritas diuina exprimitur. Tertie absolutiones que fiunt in suffragijs quando ab ecclesia anime defunctoꝝ precibus absoluũt̃. de quibus videtur loqui sapiens ecclesiastici. xxviij. Deprecanti peccata soluunt̃. scilicet eius pro quo orat. Unde accipit̃ documentum ꝙ ille absolutiones nõ fiunt per ecclesie auctoritatem sed per deprecationem supra defunctos. quia non habent iurisdictionez sup eos. Quarte sunt absolutiões q̃ fiunt in indulgentijs cum auctoritate ecclesie: existentibus in gratia ⁊ facientibus aliqua bona opera indulgentie concedunt̃. de quibus ecclesiastici. xxxi. Sicut in sereno glacies: ita peccata tua soluent̃ per hunc modũ peccata non dimittuntur nisi in serenitate gratie quantũ ad culpam. quia ibi nõ inueniuntur quantum ad penam solũ. Et quia in presenti solennitate indulgentia beati. s. patris nostri Francisci fuit diuinitus ordinata: ideo erga quartã absolutionẽ que fit in indulgentijs nũc est negociandũz de quibus indulgentijs pertractãdo. Primo oportet pertractare circa indulgentie quidditatez. Scd̃o circa eius ꝓprietatem. Quantum ad primam partem videndũ est. quid sit indulgentia. Dicitur aũt scd̃m diuine scripture testimonium ⁊ auctoritatem ꝙ indulgentia est remissio peccatoruz quo ad illa que post susceptũ penitentie sacramẽtum remanent de peccatis. ꝙ indulgentia sit remissio peccatoꝝ probatur ꝑ hoc qd̃ dicit apostolus. i. coꝝ. vij. Que autez scribo vobis secundum indulgentiam scribo: non secundum imperiũ loquens de actu matrimoniali qui ad fornicationem vitandam fit qd̃ verbũ pertractans Greg. dicit. ꝙ si in tali actu peccatũ non esset: apostolus ibi indulgentiam nõ dedisset supponens ꝙ indulgentia non potest esse nisi de peccato. ꝙ vero indulgentia sit de illis que remanent suscepto sacramento penitentie probatur per hoc ꝙ secundum consuetudinem decẽtissimaz ecclesie indulgentia non datur nisi vere penitentibus ⁊ confessis. ideo dicit̃ ysa. lxi. Spũs domini sup me eo ꝙ vnxit me ad annunciandũ mansuetis misit me vt mederer cõtritis corde ⁊ predicarem captiuis indulgentiam. Quia sunt duo genera hominum qui sunt idonei ad beneficium indulgentie recipiendũ. scilicz illi qui in hoc mundo post penitentiam sunt. ideo dicit vt mederer ꝯtritis corde Et illi qui sunt inclusi ĩ purgatorio aliq̃ modo. Et ideo adiũgit vt p̃dicarẽ captiuis penitentiã. Sicq̃ xp̃us fecit quãdo descẽdit ad ĩfernũ ⁊ om̃es penas purgatorij soluit. sicut dicit Pe actꝫ. iij. Hunc suscitauit deus a mortuis solutis inferni doloribꝫ. Intelligẽdũ tñ est ad isti⁹ diffinitiõis declarationẽ ꝙ q̃tuor sunt in

F peccato considerãda. Primũ est actualis culpa qua peccatur. de q̃ dicit Ja. in canonica sua. ca. i. Concupiscẽtia cũ conceperit parit peccatum ꝛc. Scõm est habitualis macula derelicta ex actu peccati inclinans ad malũ de qua dicit Jo. viij. Qui facit peccatũ seruus est peccati. quia sc̃z fuit mali habit⁹ ipm ad malum inclinantis. Tertiuz est reat⁹ ad penam qui remanet actu malo transeũte de quo luce. vij. post q̃ culpa per cõtritionem fuit deleta dixit magdalene. Remittunt tibi peccata tua. Quartũ est respectus ad diuinã offensam qua deus prouocatur et qua deus habet odio peccatores: vt ait sapiens quã offensam deus placauit. de quo Jo. bap. dixit. Ecce agnus dei ecce qui tollit pctã mundi ꝛc. Sed nunc ad ꝓpositum indulgentia nõ est remissio peccatoꝝ quantũ ad actualem culpam. qz cuz illa sit totaliter transacta: totaliter est deleta. nec quantũ ad habitualem maculaz. quia per vnicum actũ indulgẽtia acquiritur z tamen habitualis macula vno actu non eradicat vt docet experientia quia remanet proni tas ad malũ. Nec quantum ad diuinaz offensam. quia ante indulgentiaz illa remissa est in actu. s. contritionis vel in sacramento confessionis dicente pñs. Dixi confitebor ꝛc. Et ideo sequitur q̃ indulgentia solum est remissio peccatoꝝ quãtum ad penã. Unde illi qui penam peccatoꝝ suoꝝ timebant dicebant Judith. viij. Indulgentiam ipsius fusis lachrymis postulemus. Intelligendum est tamen q̃ pena peccatoꝝ est duplex. z ita duplex reatus ad penam. Primus reatus est ad penam eternam ad quaz obligatur peccator ante penitentiam z ad illam penã tollendam vel dimittendam non est indulgentia ordinata. quia illi q̃ ad penam eternaz sunt obligati nõ sunt idonei ad recipiendũ talẽ indulgentiaz cũ sint in peccato mortali. Scõs reatus est ad penã temporalez que suscipit in hoc mundo in cõfessionis sacramẽto aut que infligit in purgatorio. z ad litteram ad vnam illarũ penarum remanet obligatus peccator post confessionẽ z tamen talis pena temporalis inquantum per penitentiam mutata est pena eterna in temporalẽ sunt indulgentie de quib⁹ nunc est sermo. non de pena peccati eterna. vnde qui est reus eterni delicti nõ habet alicubi remissionẽ vt dicitur Matt. iij. ca. Sed attendendũ est q̃ ex istis dictis accipiunt septẽ documẽta z ꝑmuz est q̃ in peccato sunt duo. s. culpa que respicit diuinam offensam. et pena que respicit illius iusticiã. sicut sacramentũ penitentie respicit directe culpaz que est dei offensa: ita beneficiuz indulgentie respicit penaz. quia per illud sacramentũ deo reconciliamur z penã recipimus. et per illud beneficiũ iam deo reconciliati penã diminuimus aut totaliter euacuamus secundũ premissa. Scõm documentũ est q̃ in foro penitẽtiali per sacramentum penitentie nulla potest esse absolutio a pena z a culpa virtute illius sacramenti. quia directe illud sacramentũ non respicit nisi culpaz que in confessione panditur: z illius est proprie materia eius vltra quam nullum sacramentum se extendit. Tertium documentuz est q̃ licet in sacramento penitentie nõ fiat pene absolutio: fit tamẽ pene transactio quia cum peccator ante hoc sacramentum erat obligatus ad penam eternam pro omnibus peccatis suis postea transfertur illa pena eterna in temporalem q̃ si per modum cuiusdam compositionis cuius arbiter est sacerdos vt notat. iij. sententiarum. Quartum documentũ est q̃ nulla potest esse indulgentia data a pena z a culpa. quia sicut penitẽtia directe respicit culpã: ita indulgentia adequate respicit penam. Et illud documẽtum confirmatur. tum quia ecclesia nũq̃ vtitur illa forma. et si dicatur q̃ locus ab auctoritate non tenet negatiue. Dicitur q̃ immo in ecclesiastica ierarchia. quia dicit. caplm q̃ sacri canones non concedunt q̃ sanctorum patruz studio non est sanctum. tuz quia ista forma nõ

inuenitur tradita in sacra theologia aut in diuina. s. scriptura in quo tenet locus ab auctoritate negatiue. vnde dicit dio/ny. de di. no. ca. 1. q̄ non est audēdum ali/quid dicere vel cogitare de supsubstan/tiali nobis occulta deitate preter q̄ que nobis de sacra scriptura de deo diuinit⁹ sunt expressa. tum quia illa forma vt de/tur peccator indulgentia a pena z a cul/pa videtur militare cōtra ecclesiā. tunc enim videtur euacuari sacramentū con/fessionis vt non sit de necessitate salutis cum indulgentia tam a pena q̄ a culpa possit diluere. cum tamen iacob aposto/lus dicat. Confitemini alterutrū pecca/ta vestra vt saluemini. tum quia illa for/ma videtur militare contra theologos quia scōm hanc doctrinā ponit q̄ omia sacramenta noue legis habent virtutez causatiuam gratie. z p̄ ꝓsequens expul/siuam culpe. vt dicitur. iij. sententiar. et ideo cum indulgentia subsequat sacra/mentum ꝑnitentie nihil facit circa cul/pam que iam est deleta z ablata. Cir/ca secundā partem principalē istius ser/monis in qua agitur de indulgētie pro/prietate. est circa duo principaliter insi/stendū. Et primo circa indulgentie ori/ginem Secundo circa indulgentie vti/litatem. Circa primum est notanduz q̄ quattuor sunt principales thesauri ec/clesie vnde iste indulgentie emanare di/cuntur. Primus est thesaur⁹ absco/ditus ex superhabundantia meriti pas/sionis christi. quia illud meritum suffici/ebat ad infinitos homines redimēdos seu mundos cū esset infiniti suppositi. et ideo de superhabundanti eius merito i/dulgentie cōferunt. Iste tamen modus non est euidēs ex diuina scriptura. quia inferior non habet auctoritatez in bonis superioris. sicut xp̄us dixit Non est dis/cipulus sup magistrū suum. Joh. xiij. Et ideo cum apostolus qui est princeps ec/clesie qui est inferior xp̄o non habet au/ctoritatem supra meritum passiōis chri/sti nisi fuisset ei cōmissum. z illud nō ha/beretur explicite nisi pie credat z̄c. Se/cundus thesaurus est sanctissime dei ge/nitricis marie: que cum nunq̄ peccaue/rit nec mortaliter nec venialiter. tamen multos dolores sustinuit et specialiter in christi morte vt dicitur luc. ij. Tuam ipsius animā ptrāsibit gladius. z de su/perhabundantia illius thesauri dicūtur ille indulgētie. s. erogari. Et illud tamē non est perspicuum. quia sicut mater do/mini fuit plena gratia: z sicut habuit ex/cellentissima merita: ita habuit excellen/tissima preconia vel premia. z ita est ple/na nunc gloria. Et ideo cum scōm exigē/tiam suor meritor sit superexcellenter p̄/miata z glorificata: videtur sufficienter soluta vt non fiat ei iniuria. z ideo nō re/manet ei aliquid ad soluendū qō non ei finaliter ꝓsoluat z̄c. Terti⁹ thesaur⁹ est sanctissimor martyrum. quoruz san/guis p̄ christo fusus fuit. plus eīm merue/runt q̄ fuit eis necessarium ad salutem: et de tali supfluo sumitur illud vnde in/dulgentie dant. Et istud est minus cla/rum quia talis mors fuerit vltra necessa/rium ad salutē. non tamē ad tantā felici/tatem peruenissent: sicut fecerūt ꝓpter ipsorum sanguinis effusionē. vnde apo/ca. vi. dicitur q̄ acceperūt stolas albas q̄ ponderant omnibus passionibus suis. et ideo non videtur residuuz remanere. eum eis plenissime sit satisfactum z̄c.

Sēba ps ser/monis.

Quartus est thesaurus sanctor con/fessorum: quorum fuerunt illa sublimia merita q̄ longe eis minora sufficissent ad salutem. et ideo de eor reliquijs ce/teris peccatoribus prouidētur indulgē/tie. et illud est minus apparens. quia ille qui plus remuneratur q̄ mereturmō ha/bet vilum residuuz vt alteri rependatur eo q̄ totum eius meritum est adequatū z plus q̄ adequatū. sic aūt est de cōfessori/bus de quibus dicit saluator. Lu. vi. ca. Mensurā bonā confertam z coagitatā z superefluentem dabunt in sinū vestrū Ideo videtur esse. dicendū q̄ ille indul/gentie que sic dantur ab ecclesia per mo/dum auctoritatis: pcedunt ex illa pote/state quam xp̄us dedit beato petro quā/

do dixit ei. Quodcunq; ligaueris super terram ꝛc. Et illud potest confirmari ꝙ
D druplici ratione. quaruꝫ. ſ. Prima est talis. quando aliquis princeps cõmittit vicario ſuo plenitudinẽ potestatis vniuersaliter nullã ponens in commissione ſua exceptionem: ille potest secundũ formam cõmissionis sibi facte in omni materia relaxare ꝛ restringere. cũ habeat potestatẽ vniuersaliter sibi cõmissam ꝛ nullatenus coartatam. sic autẽ cõmissa fuit potestas beato petro distributiue dicẽs: Quodcunq; ligaueris ꝛc. nulla facta exceptione. ꝛ sic poterat circa relaxationẽ pene sicut poterat circa relaxationẽ culpe. ꝛc. Scõa ratio est quia quicunq; princeps cõmittit alicui qõ maius est videtur etiã cõmittere qõ minus est circa eandem materiã ꝛ causam. vt ille ꝙ põt qõ maius est: potest qõ minus est circa eandem materiam. vt qui potest sententiare potest iquirere. Sed circa causas peccatorum maius est absoluere a culpa ꝙ̃ a pena. ergo cum princeps ecclesiasticus habeat plenam potestatem absoluẽdi a culpa: multomagis a pena: que est minus malum. cuius signum est: qz redditur pena pro culpa ab eo qui semper dat minora mala pro maioribus bonis. sicut maiora bona ꝙ minoribꝫ ꝛc. Tertia ratio est. quia cuicũq; cõmittit relaxatio maioris pene circa eundem processum: videtur ꝙ non sit neganda relaxatio minoris pene. sicut qui accipit a principe potestatem dimittendi mortẽ: bene videtur accipere potestatez dimittendi mutilationem vel exulationẽ. sed xp̃us potestatem seu plenitudinez potestatis dedit ecclesie remittendi obligationem ad penam eternam: vt patet in absolutione peccati mortalis. ergo multomagis ad penam temporalẽ purgatorij ꝙ̃ inferni ꝛc. Quarta ratio est: quia oĩs princeps iustitie debet esse pronior ad remittendũ ꝙ̃ ad puniendum. dicente ezechiele. xviij. Non est voluntatis mee mors impij: sed magis vt conuertatur ꝛ viuat Nunc aũt videmus ꝙ p̃ncipes illa ad ꝙ̃ sunt promptiores facilius cõmittunt. ergo cum christus cõmiserit ecclesie potestatem alligandi ad penaz: multomagis absoluendi ab eadẽ pena. ꝛ illud nõ est nisi ĩdulgẽtia. Dico ergo ꝙ successor be. pe. de plenitudine potestatis cõmisse b. Petro habet auctoritatem dandi indulgentiã. quia quicunq; habet potestatem sup̃ antecedens: habet illã sup̃ oĩs qõ non sequitur nisi ex illo antecedente. sicut si mors nõ posset euenire nisi p̃ia infirmitate vel egritudine quicunq; põt tollere omnẽ egritudinẽ: põt tollere oẽm ifirmitatẽ ꝛ mortẽ. vñ cũ in ciuilib⁹ actio nascat ex obligatione. quicunq; eĩ põt tollere obligationẽ potest tollere omnez actionem. Et ideo cũ pena sit cõsequẽs ad culpam sicut actio ad obligationem cũ igit ecclesia acceperit omnẽ plenitudinẽ potestatis ad tollendã ministerialiter culpaz: nõ videtur carere potestate ad dimittendum penam. Et quia circa ea que sunt fidei dictis diuine scripture tanq̃ regule ꝛ lumini est assentiendum secundũ diony. de di. no. ideo inducitur auctoritas xp̃i. Jo. xx. di. Quorum remiseritis peccata ꝛc. Nunc autẽ in foro penitentiali licet quis habeat potestatẽ remittendi peccata quantum ad culpã eo modo quo remittuntur ibi. nõ tamen vt videtur remittendi nisi quantũ ad penã quia si potest remittere quãtũ ad culpã posset ipsuz ita iniunctũ in peccato mortali detinere. Et ideo illius detẽtio solũ videtur sonare ad penam. Nullus autẽ potest penam remittere nisi qui põt eaz dimittere. Circa istius sermonis secũdam particulam insistendo erga istarũ indulgentiarum vtilitatez occurrunt. x. consideratiões. ꝛ prima est ꝙ iste indulgentie proficiunt et per consequens non sunt vacue. Secunda est quid proficiunt. Tertia est quantum proficiunt. Quarta est quoties ꝓficiũt. Quinta est. qualiter proficiunt. Sexta a ꝙ̃bus ꝓficiunt. Septima est ꝙ̃bus ꝓficiunt. Octaua est qñ ꝓficiũt. Nona ẽ vbi ꝓficiũt. Decima est quare ꝓficiũt.

I. consi/deratio

Quantum ad primā consideratiōnē q̄ ille indulgentie proficiant ostenditur per quattuor vias. Prima via est ꝛ sumitur ex auctoritate dominica. quia ipse dñs dedit indulgentiaꝫ quando dixit E magdalene: Remittunt tibi peccata tua cū tamē prius cū perfecta contritiōe venisset ad christum in qua cōtritione culpa remittitur. Et ideo dixit christ⁹. Dimissa sunt ei peccata multa quoniaꝫ dilexit multum. postea addidit quando sibi licentiam dedit recedendi. remittunt tibi peccata. qō nō potest intelligi quantum ad culpam. quia iam dixerat. dimissa sunt ei peccata ꝛc. Et ideo oportet q̄ intelligatur quantum ad penā: ꝛ hec est indulgentia. Et si dicatur q̄ solus x̄pus potest hoc facere. non valet. qꝛ ipse promisit apostolis. Joh. Opera que ego facio ꝛ ipse faciet ꝛ maiora horum ꝛc.

Scōa via sumitur ex auctoritate apostolica. quia non habet maiorem auctoritatem princeps temporalis in temporalibus q̄ princeps spiritualis in spiritualibus: cum maiori principatui maior auctoritas cōmittatur. Hunc autem princeps temporalis pōt remittere oēm penam temporalem: ergo princeps spiritualis multo plus cum ei plenaria potestas sit cōmissa: cum dixit christus Petro Pasce oues meas. Jo. xxi. ca. Tertia via est ꝛ sumitur ex auctoritate ecclesiastica. quia saluator. Math. xvi. ca. describens ecclesie fundamenta dixit. Super hanc petram edificabo ecclesiā meā ꝛ porte inferi non prevalebūt adversus eam. vnde habetur q̄ ecclesia vincit portas inferni. ꝛ non videtur q̄ inferni inferioris. cum nulla virtus ecclesiastica ad illos se extendat. Et sic videtur q̄ intelligatur de purgatorio. s. q̄ virtus ecclesiastica illas portas vincat qō nō potest intelligi nisi quantum ad suffragia. vel quantum ad indulgentiaꝫ. suffragia autem non videntur habere locum. qꝛ non habent efficatiam per modum auctoritatis: sed per modum deprecationis. vbi autem est sola deprecatio ibi non est victoria. sicut hic dicitur de portis inferni ꝛc. Quarta via sumitur ex auctoritate euangelica. quia christus p̄misit implicite q̄ nunq̄ deficeret fides ecclesie. Luce. xxij. quando dixit Petro. Ego autem pro te rogaui vt non deficiat fides tua. qō dictuꝫ intelligitur in persona totius ecclesie et non singularis persone. quia post illud dictuꝫ Petrus perdidit fidem cum christum ter negauit. vt ibidem dicit euangelium. Et quia indulgentie date sunt ab initio secundum fidem ecclesie. ideo de vtilitate indulgentiarum nullatenus est dubitandū. Secunda consideratio est. quid ille indul/gentie proficiant. Dico q̄ ex istis indulgentijs p̄ueniunt quattuor bona. Et A primū bonum est augmentatio gratie. quia cum supponant hominē esse in caritate opera talia meritoria merenk gratie augmentum. quia secundum Aug. Charitas meretur augeri. tales autē indulgentie non habentur nisi per opera meritoria de natura sua. ideo lucrum indulgentie nō pōt fieri sine augmēto gr̄e. II. cōsi/deratio

Secundum bonum est accumulatio glorie. quia cum nullus possit lucrari indulgentiam nisi per fidē: ꝛ fides est cui promittitur visio diuine essentie ex primo de trini. ideo cum ex indulgēcia lucrum augmentek. necessario dona felicitatis eterne i debito augmētank. Tertium bonum est remissio pene in hac vita. quia cum sacerdos sapiens venienti ad penitentie sacramentū imponat penitentiam ꝑm mensuram peccati. dicente domino in lege Moysi deutero. xxv. q̄ secundū q̄titatem delicti erit plagarum modus. Et ideo cum tales penitētie date sint in penam peccati: q̄tum lucratur de indulgentia tantum tollitur de illis penis. Et quia indulgētie vt patuit sunt ad auferendū penaꝫ. vnde si sacerdos iunxit. x. dies de penitētia. x. dies de indulgentia euacuant illam penam q̄tum ad necessitatem: non q̄tum ad vtilitatem. vnde in collationibus indulgentiarum solet dici decem dies de iniunctis peni/

nitentijs misericorditer relaxamus.

Quartum bonum est remissio pene in alia vita scilicet in purgatorio. quia ibi teneretur illa regula de qua habetur apoc. xviij. Quantum glorificauit se in deliciis fuit tantum date ei tormentum et luctum. Nunc aũt quantũcunq; alicui beneficium aliquid remissuz est in aliqua cõmunitate ab illo qui habet plenitudinẽ potestatis in illa cõmunitate per idẽ est ac si soluisset. Sed si quis penitentiã sibi iniunctam soluisset in ecclesia secundum exigentiam suoz peccatorum nulli dubium est q̃ iteruz in purgatorio nõ puniretur cum non resurgat duplex tribulatio in idipsum secundum propheticum dictum. ergo eodem modo si in ecclesia est remissum per indulgentiaz qõ erat puniendum. Tertia cõsideratio est. quãtum ille indulgentie proficiunt. Dicitur autem in. iij. lib. sententiarum q̃ indulgentie tantum valent quantum sonant. i. quantum exprimitur in forma concessionis earum. Intelligendũ est tamẽ ꝙa indulgentie cõmuniter date solent quadrupliciter sonare. Et primo respiciunt ad determinatuz tempus secũdum mensuram scilicet dierum: vt cum dant. xl. dies de indulgentia. Secundo modo scõm determinatum tempus scõm numerum annoz: vt cum dantur xl. anni de idulgẽtia. Tertio modo respiciunt certam portionem peccatorum vt cum medietas vel pars peccatorum relaxatur. Quarto modo respiciendo ad totum simpliciter: vt cũ datur remissio peccatorum omniũ scõm plenariam indulgentiã. De primo modo. si idulgentie sonant ad numerum dieruz: sunt sic intelligende q̃ si alicui sunt iniuncti x. dies de penitentia pro suis peccatis in foro confessionis: q̃ per decez dies de indulgentijs remittunt illi quia ita sonãt verba dictarum litteraruz forme in quibus conceditur indulgentia. Cum dicunt. x. dies de iniunctis penitentijs misericorditer relaxamus sibi. Et si tales non sunt iniuncti tunc tantum auferetur de pena purgatorij: q̃ntũ ꝙ illam pñiam si facta perfecisset sibi iniuncta sublatuz fuisset. qz indulgentia tm̃ remittit de pena q̃ntũ de pena sonat. z illa pena q̃ ẽ sel remissa non debet esse iteꝝ punita De secundo modo: Si indulgentie sonant ad numeꝝ annoruz est intelligendũ q̃ tantum valent q̃tum valeret persolutio penitentiarum iniunctarum ad vnũ annum. Et si dicatur quid intelligimus per vnum annum aut per vnam diez de penitentia cui correspondet annus vel dies de indulgentia. Dicitur q̃ in primitiua ecclesia computati erant dies tales secundum arbitrium sacerdotis. vt tali die infligeretur tanta pena quantam poterat portare sine detrimento salutis in abstinentijs z flagellis. quia dicit Aug. q̃ corpus nostrum non est damnanduz: sed sanandum. De tertio modo si indulgentie sonent ad quantitatem peccaminum quo ad penam. vt dimidiã partem. tunc tantum valent quantum penitentia sufficiens valeret facta pro tantorum peccatorum quantitate. quia in tali indulgẽtia remittitur media pars penitentiarum iniunctarum sibi vel iniungendarum secundum arbitrium sapientis sacerdotis quod est finis suus et per idem est ac si fuisset solutuz. Et ideo de illa portione non habebit penam in hoc seculo. nec in futuro. quia deus vt patuit debitũ bis non exigit. De quarto modo si indulgentie sonant qnantuz ad totum cumulum peccatorum vt penam remittant secundum formam indulgentiarum plene tunc omne debitum auferꝝ vt nullus reatꝰ pene remaneat pro isto seculo. quia ab eo pena remittiꝝ sibi quantum in hoc seculo potest vniuersaliter soluere vt patuit z ligare. nec etiã in futuro seculo. quia illud quod est plene remissũ ab inferiori principe in suo principatu vbi est plena potestas sibi cõmissa: a superiori non debet vlterius exigi: a suo pn cipe committente in principatu superiori: alioquin obuiaret sue cõmissioni. Et ideo cum talis pena sit totaliter dimis/

Nota

B

sa in hoc mundo per illū cui est potestas commissa. tale debitum nō est in futuro seculo a deo exigendum: sicut dictat ratio naturalis. Sed tunc solet talis q̄stio fieri. Si tales qui cum plenitudine talis indulgentie scilicet moriuntur nullo peccato apposito. statim euolent. Dicitur q̄ sic quia nullum impedimentum est ascendendi in celum exquo quis moritur in gratia. postq̄ christus preparauit viam per solutionem debite pene. vnde anime post sufficientem purgationez confestim euolant iuxta illud ps. Torrentem pertransiuit anima nostra. ergo cum illud quod est remissum per idem sit ac si esset solutum. alioquin inanis esset solutio vel remissio. isti cōfestim euolant. Et ideo dixit christus Petro signāter. Math. xv. Tibi dabo claues regni celorum ꝛc. Quando enim quis habet claues confestim potest introducere. nec per alium modum inuenitur per quem possit sedes petri celum claudere vel aperire. quia peracta penitentia hic vel ibi sine ipso quisq̄ ingreditur. Quarta consideratio est. quotiens ille indulgentie proficiunt. Dicitur autez q̄ sicut sacramentum penitentie est iterabile. dicente sapiente prouerb. xxiiij Septies in die cadit iustus ꝛ resurgit. que resurrectio non fit nisi per penitentiaz: ita beneficium indulgentie est iterabile et frequentabile. quia sicut potest iterari culpa ꝛ frequentari: ita pena consequēs ipsam. ꝛ ideo sicut penitentia frequentatur ad emendandam culpam ꝛ indulgentia iteratur ad deledum penam ꝛ etiam dirimendam consequentem ipsam

Questio

IIII. Consideratio

Intelligenduz est tamen q̄ quattuor modis potest intelligi q̄ istarum indulgentiarum frequentatio proficiat ad penas purgatorij propter quas hodie principaliter intenduntur. Et primo modo vt qui lucratur vnam diem de indulgentia. habeat scilicet vnam diem refrigerij cū erit in purgatorio Et ita de vno anno ꝛc. Secūdo modo vt qui lucratur vnum annū de indulgentia per vnū annum eius pena in purgatorio breuiatur. ꝛ ita de vna die ꝛc. Tertio modo do: vt qui lucratur vnam diem vel vnū annum de indulgentia: tantum habeat de refrigerio in purgatorio quantuz de pena habuisset si penitentiam tantaz in hoc mundo fecisset. Quarto modo vt si lucratur vnum diem vel vnum annuz de tali indulgentia tantum breuiter de eius pena: quantuz in penitentia fuisset si penitentiam redemptam per indulgētiam perfecisset. quia vt patuit. indulgētie ad penitentias iniūctas vel iniungēdas directe respiciunt. Sed primus modus non videtur esse conueniens. ꝺa anime nō detinentur in purgatorio nisi ad soluendam penam sibi determinataz ꝛ ideo pena illa terminata: anime statiz euolāt. ꝛ ideo nō videt ibi tale refrigerium quia pro tempore illo quo non puniuntur deberent esse beate. ꝛ ideo talis dilatio felicitatis preter penam videtur esse iniusta. Nec secundus modus valet quia ille cuius auctoritas non extenditur ad aliam vitam: non videtur posse prefigere tempus pene quod exigitur in alia vita: cum nullus princeps extra suum principatum possit aliquid statuere princeps autem ecclesie non videtur habere iurisdictionem extra presentem vitam. ꝛ ideo videtur quantum possit illi tempus limitare. Nec tertius modus valet. quia tale refrigerium non admittitur in purgatorio ne ibi vltra debitum sancti retineātur. nec esset perfecta talis indulgentia si cuz tali refrigerio esset pena damni que ponitur maxima. Nec quartus modus. quia non sunt equales penitentie huius vite ad penas illas secundum Augu. ꝛ ideo non potest ibi fieri bona cōmensuratio. ideo videtur esse dicenduz si quis diligenter respiciat ad premium: q̄ tantum diminuitur de pena purgatorij per vnam diem aut per annum de indulgentia quantum breuiatiū fuisset si talis per annum aut per diē penitentiaz hanc egisset. quia indulgentie respiciunt penam peccati secundum q̄

Et

imponunt ab ecclesia. ⁊ illud potest ab ecclesia remitti. ⁊ cum esset remissum nõ remittitur in alio mundo. Et quia certum est quantum de pena purgatorij diminuit vnus annus penitentie. ideo incertum est quantum diminuat vnus annus indulgentie. vnde accipitur documentum ꝙ certius est lucrari indulgentiam secundum quantitatem culparum tertiam: vel quartam vel mediam. per quantitatem temporis q̃ vt mille vel. c. annorum. quia ibi est certitudo de certa parte temporis purgatorij de media vel de tertia: hic autem de nulla. Et quia in talibus beneficijs spiritualibus homines sunt nimium conquirendi solertes. ⁊ ideo dicitur Luce. xvi. Filij huius seculi prudentiores sunt filijs lucis in generatione sua ⁊c. Quinta consideratio est. qualiter indulgentie proficiunt. Dicitur ꝙ proficiũt eo modo quo penitentie hic iniuncte quando perficiuntur quia eo modo proficit alicui remissio debiti: quo proficit ip̃ius satisfactio. vt amplius illud debitum nunq̃ repetatur. vnde qui perficit penitentiam debitã facit satisfactionem. Et qui habet indulgentiam habet eiusdem debiti remissionem de quo dicitur in ps̃. Remitte mihi vt refrigerer priusq̃ abeam ⁊ amplius non ero. quia scilicet ista remissio fit in hac vita q̃uis profutura. Intelligendum est tamen ꝙ sacramentum penitentie cõtingit quadrupliciter terminari qđ subsequitur indulgentia peccatorum. Et p̃mo quãdo a sacerdote nulla iniungitur penitentia sicut christ⁹ dixit mulieri adultere Johã. viij. Vade ⁊ amplius noli peccare. Et illud contingit quãdo quis confitetur in puncto mortis. quia nullã potest in hoc mundo perficere penitentiam. Secundo quando a sacerdote imponitur maior penitentia q̃ debeat propter ignorantiam sacerdotis ponderantis quod nõ est ponderandum. sicut dicit de phariseis qui decimabant mentam ⁊ ciminum ⁊c. Tertio quando a sacerdote imponitur minor penitentia q̃ debeat vt ꝯtingit ꝓpter volũtatẽ penitẽtis. sicut illi q̃ alligãt onera g̃uia ⁊ digito suo. no. ea. mouere. Quarto qñ a sacerdote ĩponit pena adeq̃ta pctis ꝯfessis ⁊ illđ ꝯtingit ex discretiõe sacerdotis inter lepram ⁊ lepram discernentis sapienter vt habetur in lege Moysi ⁊ obedientia penitentis. Nunc ad propositum primo quãdo nulla datur penitentia tota indulgentia sequens respicit tantum penã purgatorij ⁊ sic ibi nõ habet auctoritatem ecclesia militans. cum pena nõ sit hic tremissa. nec ibi remitti põt. Secundo quando penitentia excederet: si illa per indulgentiam remittatur tunc cõstat ꝙ in purgatorio non repetitur. quia iam est superhabũdanter remissa. ⁊ si nõ remittetur non punietur quantuz est hic quia ibi est iudicium equissimum loquẽdo secundum proportionem. Tertio quando penitentia deficit: tunc illud qđ deficit supplebit in purgatorio quia semper curia superior est iusta ⁊ resecat superflua. ⁊ supplet diminuta in punitione: ꝫ ibi curia superior de tota indulgentia ⁊ de iniunctis penitentijs euacuabit quicquid ibi exigeretur de illis si non cõplerentur. de reliquo autẽ quod iniungi debuisset si non fuit hic iniũctum quõ erit hic remissum. ⁊ si hic non remittet quomodo ibi non exiget. Quarto quãdo penitentia est adequata culpe claruz est ꝙ si tota remittit hic legittime tunc nullo modo exigit. qꝛ debitum remissum a nullo iuste exigi potest. Et ideo scđm p̃missa vtilissimus modus adipiscendi indulgentiã ꝑ purgatorio eẽ videt vt vnusquisq̃ pniam sufficientem hic acceptet ⁊ post acceptã ꝑ indulgentiã redimeret. Et illđ sonat modus antiqu⁹ ꝯferẽdi indulgentiã de penitentijs sibi iniunctis.

Sexta ꝯsideratio c̃. a q̃bus ille ĩdulgẽtie ꝓficiũt. Dr̃ aũt ꝙ iste ĩdulgẽtie sũt vtiles qñ ꝯferunt ab illis q̃ ꝯferẽdi vl dãdi hñt auctoritatẽ aliter minime valẽt. Intelligendũ est tñ ꝙ in eccl̃ia fuerũt a p̃ncipio q̃ttuor ordines distincti. s. Prim⁹ incipiẽdo ab ĩfimis fuit ordo diaconoꝝ de

VI. cõsideratio

A

quo fuit beatus Stephanus cum alijs vi, de quibus habetur. act. vi. Secundus fuit presbyterorum, de quibus dixit christus. Luce. xxij. Hoc facite in meam cōmemorationem quando dedit eis potestatem conficiendi corpus suū. Tertius fuit episcoporum: quibus xps dixit Quodcunq; ligaueritis ꝛc. quia episcopi successerūt aplis. Quartus fuit sūmorum pontificum, quorum primus fuit beatus Petrus cui dictū fuit. Quodcunq; ligaueris ꝛc. Et illos quattuor ordines distinguit Dion. de angelica ierar. Primus aūt non facit ad propositum, qz nulla auctoritas absoluēdi atq; ligandi diaconibus est cōcessa nisi solis sacerdotib⁹ ministrare. Sed circa tres alios ordines ponūtur quattuor catholica documenta. B Et primus est q sicut sacerdotibus fuit collata auctoritas absoluendi a culpa quando fuit promulgatum sacramentum penitentie Johā. xx. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis: ita auctoritas absoluendi a pena quādo dixit: Quorum retinueritis retēta erunt. vt fuit ostensum. Et confirmat qz maior potestas data ē eis. s. absolutio a culpa. vt patuit: tum quia potest obligare ad penā. z lex diuina est promptior ad absoluendum q̄ ad liganduz. Secundū est q sicut potestas absoluendi a culpa fuit sacerdotibus limitata. vt non possint nisi circa limitata petā absolvere: ita potestas absoluendi a pena q modum indulgentie fuit limitata per superiores. vt non possint per se indulgētias dare: ne forte vilescant z facilitas indulgētie sit occasio culpe. Unde nisi fuisset iure positiuo limitata illa potestas videret quilibet sacerdos posse absoluere: sic̄ summus ierarcha: qō est plus q̄ quecūq; indulgentia. Tertium est q talis indulgētia z potestas in episcopis non ē ligata. sed tamē determinata. vt nō possint simul nisi. xl. dies conferre qui potuissent alias sine determinatione. cum ita dixerit eis. s. qōcunq; ligaueritis ꝛc. in aplis. sicut in summo pontifice Petro. Quodcunq; ligaueris ꝛc. Quartum est q talis potestas est in summo pontifice indeterminata. qz sine termino fuit collata a xp̄o vt patuit. ita q nullus alius pōt euz limitare tanq̄ totius ecclesie pastorem. Jo. xxi. Et ideo potest plenam indulgentiam z determinatam sicut ei videtur quibuscunq; conferre capacibus.

Septima consideratio est. quib⁹ iste indulgentie proficiūt. Dicitur aūt q nō valent nisi illis qui sunt idonei ad ipas recipiendas: dicēte domino eis quibus cōcessa fuit hec auctoritas. Si fuerit ibi filius pacis requiescet super eū pax vra sinautem ad vos reuertetur. Intelligendum est tamen q quattuor impedimenta inueniunt ne indulgentie proficiant alicui. q̄tumcūq; recte fuerint date. VII. ꝯsideratio

Primum est defectus credendi. quando quis non habet fidem q talia p̄ficiāt quia dicit Augu. de doctrina xp̄iana primo q xp̄us dedit claues ecclesie. vt qui nō crederet in ea sibi dimitti peccata nō dimittant ei. z qui crederet indulgentiam perciperet. Secundū est defectus acceptandi. s. quando quis non est in diuina gratia. quia tunc est obligatus ad penam eternam circa quam nō cadit indulgentia: cuz sit irremissibilis quādiu est in mortali culpa. tūc em̄ nō valet idulgētia qz idulgētia sequitur culpe deletionē

Tertium est defectus cōmunicandi. quia quandocunq; est aliquis excōmunicatus pro eo q est ab ecclesia precisus non est capax indulgentie: cum nō sit in ecclesie gremio constitutus. z ideo sicut membrum mortuum non suscipit beneficium corporis: ita isti non recipiunt beneficia ecclesie. Quartuz est defectus confessionis z contritionis. quia quādo datur indulgentia vere penitentibus et confessis datur quia nisi vere quis peniteat z confiteatur indulgentiam non cōsequitur. in cuius figura ante peccatoz expiationem fiebat confessio omniū iniquitatum filiorum israel. Leu. xvi. Intelligendum est tamen q cōfessio peccatorum preuia cōmuniter videtur neces-

saria ad percipiēdum indulgentiam. q̄a nulla indulgentia habet locum de debito remittendo vbi debitum non est adiudicatum: ⁊ q̄ d̄ non constat deberi nō postulat̄ ad soluēdū remitti. Ista adiudicatio debiti in ecclesia non fit ante penitentie sacramentum. vnde ante ipsū nullus obligatur ad penam in hac vita. ergo nō cadit talis ecclesie remissio donec peccata fuerint per ecclesiam iudicata. Et ob hoc videtur dari indulgentia vere penitentibus ⁊ confessis ⁊c̄. Octaua cōsideratio est. quando proficiūt iste indulgentie. Dicitur autem q̄ proficiūt eo tempore cum homo potest mereri cuz propter opera meritoria semper assignētur. De quo tempore dicitur Johan. ix. Me autem oportet operari: opera eius qui misit me donec dies est. Et quia alio tempore talia non proficiunt. ideo sequitur. venit nox in qua nemo potest operari. ⁊c̄. Intelligendum est tamen q̄ circa istam consideratione occurrunt quattuor veritates quaꝝ. Prima est. q̄ tales indulgētie prosunt existentibus in hac vita. quia ipsi sunt in plena iurisdictione ecclesie. ⁊ ideo sicut ecclesia potest eos ad penam obligare: ita a pena absoluere. Secunda veritas est q̄ non prosunt existentibus in alio mundo. quia illi sunt extra iurisdictionem ecclesie. cuz sint extra terminos vie. vnde christus nō dedit potestatem ecclesie ligandi atq̄ soluendi nisi super terram. Tertia veritas est. q̄ prosunt ꝑ ista vita. quia per tales indulgentias remittitur penitentia quā hic perficere oporteret: sicut ex earuz forma. cum dentur ex iniunctis penitentijs. Quarta veritas est q̄ prosunt pro alia vita quando dantur existētibus in hac vita. quia illud quod est remissum legittime in curia inferiori. non pōt legittime exigi in curia superiori. Et cum dantur iste indulgentie: remittunt̄ pene debite in ecclesia existēte ab eo qui in ecclesia accepit plenitudinem potestatis. Sed ex istis veritatibus accipiūtur duo catholica documenta. Primum est q̄ nullus prelatus potest cōcedere indulgentias iam defunctis. quia nō sunt sub eius iurisdictione. Secundum est q̄ nullus potest lucrari indulgentiam ꝑ suis p̄decessoribus defūctis quia illi nō sunt sub auctoritate indulgentias conferentis. cuius signum est. quia circa mortuorum subsidia ecclesia non vtitur modo potestatis sed humilitate supplicationis. vt dicit beatus dionisius. Nona consideratio est vbi proficiunt iste indulgentie. Dicitur q̄ quattuor loca distinguit sacra scriptura vbi conueniunt merita ponderari. Primus locus est istius mundi de quo dicitur in ps̄. Statuisti in loco spacioso pedes meos. quia hic datur spacium ad bene operandum.

Secūdus locus est purgatorij de quo dicitur Job. xxviij. Auro locus eius in q̄ conflatur. quia ille non est nisi ad purgādum electos. Tertius locus est inferni. de quo deutero. xxxij. cap̄. dicitur: In loco horroris ⁊ vaste solitudinis in figura. quia licet ibi sint multi: tamen nō sūt aliquo ordine vel amicitia federati.

Quartus loc⁹ est paradisi. de q̄ Exo. xxxiij. Est locus apud me: cum domin⁹ voluit Moysi suam essentiam reuelare

Nunc autez ad propositum secundū illa quattuor loca hic ponūtur quattuor documenta. quoꝝ scilicet. Primū est q̄ iste indulgentie non prosunt existentibus in paradiso. quia vt patuit directe respiciunt penas. ibi autem nulla est pena. immo felicitas summa: non quin merita in actibus bonis quibus adiūgitur indulgentia ibi proficiant. quia indulgētie introitum illius felicitatis accelerāt. sed ex quo ibi sunt nulla talium indigēt pro quo statu dixit dominus Moysi: Ego ostendam tibi omne bonum. Secunduz est q̄ nihil prosunt existentibus in inferno. quia si ibi proficerent tantum possent multiplicari q̄ ipsi possent a penis liberari. Cuius oppositum dixit christus. Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua. Non tamen videtur inconueniens si pro illo statu hic pro

VIII. ꝯsideratio

IX. cōsideratio

ficiant sicut pro statu purgatorij. quia si quis perficiat penitentiam pro peccatis preteritis z postea damnetur per peccatum superueniens: non punitur inferno pro peccatis preteritis. de quibus sufficientem penā portauit: sicut dicitur in ps. Deus non punit bis i id ipsum. ita eadē ratione si lucratus fuisset de illis penis indulgentias. vnde siquis post plenam indulgentiā peccaret vnico peccato quo damnaretur non puniretur in inferno nisi de illo secundum premissa zc. Tertium documentuz est q̄ iste indulgentie non proficiūt in purgatorio existentibꝫ quia pena que est eis limitata per superiorem iudicem non potest per inferiorē diminui vel tolli exquo quis moritur ad certam penam in purgatorio damnatur diuino iudicio z non humano. Et ideo videtur q̄ non possit ipsum a tali pena liberare quis sua auctoritate: nisi fuerit absolutus prius z tunc proficiunt p purgatorio z̄ non in purgatorio. Quartum documentum est q̄ indulgentie iste solum proficiunt in hoc mundo quia dātur secundum auctoritatem militantis ecclesie: que non est nisi in hoc mundo. nec eius auctoritas directe se extēdit ad aliud seculum nisi quantum in hoc mūdo remittitur vt fuit ostensum. Intelligenduz est tamen q̄ solet fieri questio Si princeps eccle militantis possit purgatorium totaliter euacuare. quia ibi videtur esse quedam portio militantis ecclesie. quia nō sunt in termino. Et illud non obstat quia non sunt in statu merendi aut demerendi. tum quia illud potest dupliciter intelligi. aut quantum ad penas de preterito iniunctas. z sic non videtur. quia ille sunt iniuncte auctoritate diuina z non tolluntur humana. aut q̄n tum ad iniungendas. z tunc posset diuinum iudicium preuenire soluēdo. ne deus iterato requirat qui dedit talem potestatem super terram vt si statueret. qui cunq̄ vltimo momento sue vite esset in statu gratie q̄ eo ipse consequatur plenā indulgentiam. tunc cum nullus descendat ad purgatorium nisi in gratia cōstitutus z tunc hic esset plenarie absolutus z sic nunq̄ vllus descenderet ad purgatorium sed confestim euolaret quod est mirum. licet appareat verum ex dicto christi assumptio scilicet Quodcunq̄ ligaueris zc. Decima consideratio est quare iste indulgentie proficiunt. Dicit autem q̄ proficiunt secundū qō est ordinatum a deo ad supportandam humanam fragilitatem z infirmitatem z ad declarandam diuinam benignitatez. de quibus dicitur sapi. xi. Misereris omnium. quoniam omnia potes. Et iterum. Parcis omnibus. quia tua sunt omnia qui amas animas. Intelligenduz est tamen q̄ circa istam considerationez occurrunt quattuor documenta quorum p̄mum est q̄ tales indulgentie non proficiunt quando dantur pro rebus illicitis vt si quis daret indulgentiam euntibus ad iniustum bellum aut ad inhonestuz lucrum vel locum. immo nocent tam cōferenti q̄ suscipienti peccantibus mortaliter z committentibus sacrilegium. qa sacra auctoritas a christo collata applicatur licitis z nō illicitis Vñ. ij. cor. xiij dicit apostolus q̄ potestatem dederat ei dominus non ad destructionem fidelium sed ad edificationem. Secundum est q̄ tales indulgentie proficiunt quando dantur pro bonis operibus: vt pro peregrinatiōe vel pro elemosynis. quia cui licitum est remittere penas: luciuz est recipere satisfactionem quantumcunq̄ paruam. z ideo cū ibi fiat aliqua satisfactio proficit plusq̄ si fieret nulla. quia in tali bono opere non solum remittitur pena: sed augetur gloria. Tertiuz documētus est: q̄ tales indulgentie de bonis meritorijs non proficiunt secundum excessum talis meriti. vnde quandocunq̄ datur maior indulgentia pro minori merito non proficit ad diminuendam penaz per modum talem ex merito operis: sed auctoritate dantis z per idem tunc prosunt minus bonis sicut magis bonis. Quartum est q̄ iste indulgentie profi-

Que/stio

X. consideratio

ciunt absolute date: quãuis non sint ali/
cui bono operi adiuncte. quia habẽs ple
nam potestatem in cõmmunitate potest
ibi debitum sine aliqua solutione relaxa
re sicut quodcunq; preciuz recipere. alio
quin indulgentie date in mortis articu/
lo non valerent ꝛc̃. Sed remanet du/
bium ex premissis. quia sicut penitentia
de preteritis peccatis mortalibus facta
in statu culpe secundum aliquos profi/
cit. ita videtur ꝙ indulgentia que datur
ad remissionem talis pene in tali statu
possit proficere si daretur absolute pro q̊
cunq; statu ab ecclesia que non soluz bo
nis sed etiam malis multiplicia benefi/
cia prestat scd̃um illud quod dicit̃. Qui
solem suum facit oriri super bonos ꝛ ma
los ꝛc̃. Qui nobis concedat hic in pñti
gratiam: ꝛ in futuro gloriam. Amen.

In festo assumptionis marie
virginis. Sermo. I.

Leuata ẽ magni/
ficentia tua super celos ꝛc̃. ps̃
viij. Quia magnificentia re/
gia consistit in larga distributione dono
rum. ꝛ dona supernaturalia fuerũt a re/
ge reguz virgini marie largissime distri
buta: iccirco cõuenienter dicitur de ipsa
magnificentia diuina ꝙ eleuata est ꝛc̃.
Et scd̃m hoc huiusmodi magnificentie
assumptio ipsius marie virginis dupli/
citer describitur in his verbis. Primo
quantuz ad solium in quo fuit inchoata
cum premittitur: Eleuata scilicet de val
le huius miserie. omne eniz qd̃ eleuatur
in imo stetit. Secundo quantum ad
terminum ad quem fuit exaltata. cuz se/
quitur super celos ꝛc̃. De quibus duob;
dicitur Job. ij. Ad preceptum tuum ele
uabitur aquila. i. mater domini propter
sublimitatem sui volatus quantum ad
primum. Et ponet in arduis nidum su/
um. i. in sublimitatibus celorum quan/
tum ad secundum. Circa primum est
intelligendum ꝙ cuz dicitur eleuata est
Ista eleuatio fuit primo in statu patriar
charum subtillter figurata per illũ ascẽ/
sum quando ascendit abraham de egy/
pto cũ sara sponsa sua: ꝛ venit ad terraz
ꝓmissiõis i loco vbi prius fixerat taber/
naculũ. Iste abraam q̃ dictus fuit pater
multaꝝ gentium ꝛ significat xp̃m a quo
om̃es gentes regenerationis gr̃am acce
perunt scd̃m illud Joh. Nisi quis rena/
tus fuerit ex aqua ꝛc̃. Iste ascẽdit de egy
pto huius seculi cum sara sponsa que fi/
gurat matrem domini. tum qꝛ sicut illa
concepit angelo nũciante ꝛ sic maria. tũ
qꝛ cum esset sterilis vt habet̃ in geñ. ꝯce/
pit virtute spiritussctĩ. tum qꝛ genuit fi/
lium quẽ pater eius duxit ad imolandũ
Cum illa sara. i. cũ virgine matre nostra
xp̃us ascendit. quando ipsam in celuz as
sumpsit vbi est terra ꝓmissionis vbi pri⁹
erat tabernaculũ. qꝛ a mũdi cõstitutione
p̃parauit dignissimũ habitaculũ matri
sue iuxta illud io. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Scd̃o in statu
põtificũ spiritualiter signata numeri. ij.
vbi dicitur. Eleuabit̃ tabernaculũ testi/
monij per officia leuitaꝝ quando filij is/
rael per desertũ venerunt ad terram pro
missionis. Istud tabernaculũ erat si/
militudo matris domini. tum sicut in il
lo repositũ erat sancta sanctoꝝ: sic in vir/
gine erat repositũ scd̃m Danielẽ ille qui
est sanctussctõꝝ. tum qꝛ sicut in illo erat
archa federis: sic in virgine humanitas
xp̃i in qua humana natura fuit ineffabi
liter cõfederata. Illud tabernaculuz ele/
uauerunt leuite. i. angeli qui tabernacu
lo celesti deseruiũt in sua assumptiõe iu/
xta illud. Sanctificati sũt ergo sacerdo/
tes ꝛ leuite. Tertio fuit in statu regũ
ardẽter desiderata. vñ d̃d̃ clamat. Sur/
ge dñe in requiẽ tuã tu ꝛ archa sanctifi/
catiõis tue ꝛc̃. Ista archa est mat̃ dñi
de q̃ dicit̃ apoca. xi. Uisa est archa testa/
mẽti eius in tẽplo ei⁹. Ista surrexit in re/
quiẽ dñi qñ assũpta est ad dexterã filij vñ
dr̃. in can. Ueni de libano soror mea spõ/
sa. i. de statu inocẽtie in q̊ stetit i hac vita
Coronaberis. s. corona aurea ꝓpter scti/
tatẽ. qꝛ illa debet̃ oib; sctis i apoc. Coro/
na aureola ꝓpter virgitatẽ vbi eius per/

sona figurak in tabula de lignis sethim imputribilibus que habebant aureolā ꝛc. Corona lapidea in eius martyrio cuius animam gladius pertransiuit. Corona stellea propter doctrine veritatem quia eam de mysterio verbi informauit vt luce ꝛ Joh. i. secūm Hieronymum. De qua corona dicitur Dan. xij. Qui ad iusticiā eruditi plurimos. Quarto fuit in statu prophetarum certitudinaliter prenunciata. ysa. iij. Leuabit dominus signum ꝛ congregabit profugos israel. Istud signum, prenunciabat matrem domini. quia illud signum fuit in syon sublimatum vt dicit ysa. sic mater domini fuit sublimata in ciuitate speculationis diuine. fuit etiam ad gentes exaltatum. sic mater domini ad agilitatez gentium est assumpta. Fuit super montē caliginosum vt dicit ysa: sic mater domini est assumpta ad terrendos demones illius montis habitatores. Et quando hoc signum fuit eleuatum per assumptionem congregati sunt profugi. qz peccatores sunt deo reconciliati iuxta illō eze chielis. xi. Congregabo vos de nationibus ꝛc. Circa secundum principale est intelligenduz. qꝫ sicut potest colligi ex dictis beati ambrosij in exameron. cum dictis ceterorum doctorum. xij. sunt celi distincti virtute diuina mirifice fabricati.

B Quorum primum dicitur celum aereuz. ꝛ supra illud fuit mater domini eleuata per virtutem humilitatis. sicut em̄ hoc celuz est ceteris infimius: sic virtus humilitatis fecit matrem domini ancillam se dicere cum esset domina. vnde dixit Luce. j. Respexit humilitatem ancille sue. ꝛ iterum. Ecce ancilla domini.

Secundum est celum olympicum de natura ignis supō qō fuit scilicet eleuata per virtutem liberalitatis: sicut enim illud celum consumit terrestria in corpora subtilia conuertendo: sic liberalitas consumit temporalia in spiritualia commutando. Hac virtute floruit mater domini. quia illas oblationes trium magorum statiz pauperibus pie creditur erogasse. iuxta consilium filij di. Omni petenti te tribue. Tertium est celum lune supra quod fuit hodie eleuata per virtutem virginitatis. sicut enim luna propter suam influentiam frigidam extinguit inordinatum calorē: sic virginitas omne incendium carnalitatis. ideo virgo in cant. dicitur pulchra vt luna ꝛc.

Quartum est celū mercurij supra qō fuit eleuata per virtutem patientie. sicut enim mercurius dominatur aquis secūdum ptolomeuz: sic virtus patientie tribulationibus ipsas scilicet vincendo. de quibus in ps̄. Assumpsit me de aquis multis. Hāc habuit mater domini q̄ndo fuit de regno iudeorum fugata: vnde regredi non est dedignata propter salutem eorum. vt habek in Bar. Quintum est celum veneris supra qō fuit eleuata per virtutem charitatis. sicut enim venus causat amicitiam sic charitas est amicicia pura ꝛ amicitie causa. Hanc charitatem habuit mater domini vltra omnem puram creaturam. ideo de ea dicitur in cant. Aque multe non potuerūt extinguere charitatem. Sextum est celum solis supra quod fuit eleuata per virtutem sapientie. sicut enim sol illuminat ad videndum sensibilia. sic sapiētia illustrat ad cognoscenduz intelligibilia Hanc sapientiaz habuit mater domini quia conseruabat omnia verba hec conferens in corde suo. vt patet in Luca. de supercelestibus. Septimum est celuz martis: supra qō fuit eleuata per virtutem magnanimitatis Mars enim iducit ad actum fortitudinis quam habuit mater domini in tempore passionis duz apostolis fugientibus ipsa iuxta crucez remansit. ꝛ tunc fides nostra dicitur in ipsa sola matre dñi remansisse. Octauū est celum iouis supra quod fuit eleuata per virtutem temperantie. quia sicut iupiter est in qualitate temperatissim⁹ sic mater domini fuit in sensibus temperatissima. quia summe intellectualibus dedita. vnde de ipsa dicitur in luca. Maria optimam partez elegit que ꝛc. Ho

num est celum saturni: supra quod fuit eleuata per virtutem paupertatis. sicut enim saturnus est maliuolus omnibus istis inferioribus. sic mater domini pvir tutem paupertatis omnia ista inferiora contempsit. vnde filium pannis inuolu tum in presepio reclinauit. quia nō erat ei locus in diuersorio. Decimum est celum firmamenti supra quod fuit eleuata per virtutem misericordie. sicut em̄ hoc celum habet influentiam generalez ad omnia inferiora: sic mater domini per suam misericordiam influit tam iu stis q̄ peccatoribus remedia. vnde i ps. xxxij. Misericordia domi plena est ter ra illa. scilicet de qua dicit in ps. lxxxiij. Benedixisti domine terram tuam. Et ysa. Aperiatur terra ꝛc̄. Undecimum est celum cristallinuz supra quod fuit ex altata per virtutem perseuerantie. mo tus enim illius celi est summe diutur nus secundum ptolomeuz. sic mater do mini. quia sola ab instanti sue natiuitatis vsq̄ ad finem preter filium fuit sine peccato. Ideo dicitur in actibus q̄ apo stoli erant perseuerantes cuz maria ma tre iesu. licet non tantum ipsi quantum ipsa. Duodecimum est celum empir reum supra quod fuit eleuata per virtu tem beatitudinis ⁊ glorie. quia sicut hoc celum est maius in gloria seculi huius omni alio celorum. sic maior est felicitas virginis q̄ omnium aliorum sanctorum. vnde mulieri dicēti christo Luce. xi. Be atus venter qui te por. ꝛc̄. Christus con firmauit dicens: Quinimo beati q̄ ꝛc̄. Qui autem super omnes ascenderit pro batur. quia ascendens sedet ad dexteraz filij. De quo dicit apostolus q̄ ascendit super omnes celos vt adimpleret omia. ꝛc̄ Circa illud vltimum celum est in telligendum q̄ in ipso sunt. xij. mansio nes. Et primo est eleuata supra primaz in qua sunt sancti sine suis propijs me ritis: sed merito passiōis christi. Et ma ter domini plus habuit de meritis q̄ ali qua creatura. ideo dicitur gratia plena.

Secundo eleuata est supra secundaz que est angelorum ⁊ sanctorum ad illuz ordinem assumptorum. quia isti mittun tur ab archangelis. quod non decet vir gine cū dignior sit. Tertio supra ter tiam que est archangelorum ⁊ sanctorū quia isti per virtutem perficiuntur qui bus sacra virgo est perfectior in donis spiritualibus ⁊ alijs. Quarto supra quartam que est virtutuz. quia virtutes reguntur a principatibus mater autem domini per neminem regitur: cum ipsa sit regina omnium. Quinto supᵒ quin tam que est principatuum. quia princi patus conferuntur per potestates sic p̄n cipantes firmius diuinas illuminatio nes retipiunt. Mater autem christi fuit plusq̄ in gratia confirmata. Sexto supra sextam que est potestatum. q̄a isti sunt subiecti dominationibus. Mater autem domini nulli debuit esse subiecta quia nobilior est in gratia. Septimo supra septimam que est dominationum quia dominationes thronorum iudicijs regulantur: Mater autem domini a ne mine regulatur. quia ipsa est prima re gula morum. Octauo supra octauaz que est thronorum. quia isti cherubin il lustrantur. Mater autem domini plus fuit sapientia plena ipsis: cum ipsam to tam conceperit sapientiam scilicet chri stum. Nono supra nonam que est che rubin. quia isti a seraphin inflammun tur. Mater autem domini plus habuit de charitate q̄ seraphin pro quanto fuit plus deo cōiuncta. Decimo supra de cimam que est seraphin quia maior fuit virginis humilitas q̄ superbia luciferi qui ab huiusmodi sublimitate ordinis corruit. vnde virtutis bonū excedit pec cati malum ſm beatum dionysium.

Undecimo supra vndecimam que est ierarchie supercelestis in qua beatus di onysius ponit solas personas diuinas. Et ideo ad hanc non ascendit nisi chri stus ad cuius dexteram est mater sed nō equaliter. Et ideo cum non ascenderit ad duodecimam nec remanserit in deci ma. oportet q̄ ponatur in vndecima mā

sione. Iste duodecim mansiones figurate sunt in apoc. per duodecim fundamenta ciuitatis hierusalem ex.xij. ordinibus lapidum preciosorum. vbi vndecimũ fundamentũ erat iacinct⁹ q̃ est coloris celestis designatus per virginitatem ꝓpter celi incorruptibilitatẽ. Quaz vndecimam mansionem possidet virgo benedicta in patria. Cuius meritis gratiam meremaur in presenti ⁊ in futuro gloriam. Amen.

De eadem. Sermo.II.

D preceptuz tuũ eleuabitur aquila ⁊ ponet in arduis nidũ suuz Job.xxxix. cap̃. Quia ꝑm hieronymum mater dñi in sua assumptione fuit super omnes alios sanctos exaltata: sicut super omnes alias aues volat aquila iccirco ad declarationem prefate festiuitatis conuenienter verbum propositum est assumptum. In quo quidez verbo dei genitrix duplicirer introducitur cõmendãda. ⁊ scilicet Primo vt a terrenis infimitatibus exaltata cum premittitur. Ad preceptum tuum ele. aquila. Secundo vt in celestibus sublimitatibus collocata. cum sequitur. Et ponet in arduis ⁊c̃. i. in summis sublimitatib⁹ que sunt difficiles ad ascendendum De quibus duabus solẽnitatibus inducitur illud ps̃: Eleuata est magnificentia tua quantum ad primum. Super celos quantum ad scd̃m. Dicitur enim mater domini magnificentia dei quia suorum donorum deus magnitudinem maxime in ea demõstrauit. Magnificentia em̃ consistit in sumptuum magnitudine. Quia igitur de eleuatiõe sancte dei genitricis est ista solennitas: iccirco circa ipsam duodecim

I. q̃stio questiones formantur quarũ. Prima questio est. quid est eleuatio. Et dicitur ꝙ eleuatio est alicuius trãslatio de loco inferiori ad locũ superiorẽ sicut dicit eleuata gl̃ia dñi in ezechiele sup̃ terraz. Sz illa trãslatio quandoqz fit virtute ꝓpria sicut in xp̃i ascensione. aliquando virtute aliena. vt in virginis assumptione. iõ prima dicit ascẽsio. scd̃a dicit assumptio Ideo de ista ꝑa assumptiõe inducit illd̃ p̃sagiũ qd̃ habet geñ. vij. vbi dicit ꝙ aq̃ eleuauerunt archam in sublime a terra. Ista aũt archa fuit mater dñi bñdicta qz sicut in illa fuit recondita. s. omniũ viuentiũ esca: sic in ꝟginis vt̃o fuit p̃paratus cibus omniũ existentiũ in gratia xp̃i q̃ de seipso ait io. vi. Caro mea vere est cibus. Et sicut per archam fuit totus mũdus a naufragio liberatus in diluuio: sic per virginem cognoscitur saluatus a finali incendio. Istam archaz eleuauerũt aque in sublime in sua assumptiõe. i. ꝓpl̃i celestis ierarchie. qz aque multe populi multi sunt vt dicit in apoc. Sed quedaz istarum aquarum istam archam sic eleuantium ascenderũt de abysso: quedam de celo teste scriptura. qz non solum illi q̃ in ascensione exierũt obuiam xp̃o: sed illi qui ascenderunt cum eo de inferno virginem eleuauerunt in sublime ⁊c̃. Secunda questio. Si mater dñi fuit eleuata. Et dicit ꝙ nullus fidelis dubitat de hoc. vt patet ex p̃ñti solẽnitate. ⁊ ꝯfirmat ista veritas ex quadruplici testimonio sacre scripture. quoꝝ Primum est can. iij. vbi sapiens preuidens illam eleuationem querit in ꝑsona angeloꝝ quasi adiuuantium ⁊ dicentium. Que est ista q̃ ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirrhe ⁊ thuris. Sicut em̃ virgula talis fumi sine violentia ascẽdit ad regionem ignis sicut ad ꝓprium locum: sic mater domini eleuabatur ad celum empirreum qd̃ propter eius splẽdorem maximum dicitur igneuz: tanq̃ ad locum sue sanctitati maxime cõsonũ.

II. questio A

Scd̃m est cañ. v. vbi dicitur. Que est ista que ꝓgredit quasi aurora cõsurgẽs pulchra vt luna ⁊c̃. Dicit em̃ in sua assũptione quasi aurora. qz cũ per ip̃am tota celestis curia illuminet scd̃m diony. de angelica ierarchia. principiuz illius claritatis fuit in eius assumptiõe tanq̃ aurora. Est aũt pulchra vt luna. qz totã suã claritatez recipit a sole iusticie. Sed est

electa vt sol. qꝛ similata xp̄o. Sed terribilis vt castroꝝ acies ordinata hostibus qꝛ iccirco fuit translata vt eius precibus a fidelibus superent̄. Tertiū est cant. vij. vbi dicit̄. Que est ista q̄ ascendit de deserto delitijs affluens innixa sup̄ dilectum suū. qꝛ beata virgo ascendens de h̄ mūdo deserto innixa sup̄ xp̄m fuit glorificata anteq̄ꝫ assumpta. ⁊ ideo delitijs affluens. Quartū est apoc. xij. vbi dicit̄. Signum magnū apparuit in celo mlier amicta sole. qꝛ virgo imediate tūc iuxta solez diuinitatis fuit collocata Et luna sub pedibus eius. Ita vt tota ierarchia celestis a sole iusticie sit illustrata. Et in capite eius corona stellarū. xij. i. duodecim felicitatib⁹ quas tūc mater dñi acq̄siuit: quas enumerat beatus ansel. de si-
III. questio militudinibus. Tertia questio est. q̄liter mater dñi fuit eleuata. Dicit̄ q̄ int̄ ceteras similitudies fuit eleuata ad modū aquile quadrupliciter. Et primo. q̄a sicut aquila eleuata dicit̄ respicere solez irreuerberatis oculis sup̄ om̄ia anialia ita mater dñi sola in celū assumpta respicit diuinitatē quantū a pura creatura ē
B visibilis ⁊ plus. Scd̄o qꝛ sicut aquila tm̄ ascendit donec calorē solis pōt sustinere: sic mater dñi tm̄ fuit glorificata donec plus cape non potuit. ⁊ ideo sic sola fuit gratia plena. Tertio qꝛ sicut aq̄la euolans collocat nidū suū in arduo loco vt nullus adire possit: vt patuit in verbo thematis: sic mater dñi collocauit nidū mā̄sionis sue in tam arduo loco vt nulla pura creatura ad ip̄m vnq̄ꝫ ascēdere potuerit. teste btō Hiero. Quarto q̄ sic aq̄la dicit̄ euolare vsq̄ꝫ sup̄ tertiū interstitiū appropinquās vsq̄ꝫ ad ignē: sic mater dñi vsq̄ꝫ ad tertiā ierarchiā ad ignez deitatis fuit approximata. Jō dicit sapi. prouer. iij. q̄ difficilis est via. s. aq̄le in celo. i. in aere. qꝛ inaccessibilis est virginis altitudo in loco vbi collocata dicit̄. s. ad
III. q̄stio dexterā filij. Quarta questio est si ista eleuatio fuit in sacra scriptura figurata Et dicit̄ q̄ sic q̄druplici figura. Et p̄ma fuit de fōte p̄adisi. Scd̄a de nube tabernaculi. de q̄ dicit̄ nūeri. x. Tertia fuit de archa testamēti. i. paralip. xv. ca.

Quarta fuit de virga Moysi. exod. xiiij. Istas figuras require in sermōe sequenti qui incipit. Erit i nouissimis diebus. ⁊ sunt prime quattuor figure ibi posite. Quinta questio est. Si ista eleuatio fuit in sacra scriprura p̄nūciata. Et dicit̄ q̄ sic: vt q̄druplici testimonio declaratur. ⁊ Primo fuit a sctis desiderata. vñ ait ps̄. Surge dñe in requiē tuā tu ⁊ archa sanctificationis tue. Dicit̄ aūt domina archa sctificatiōis dīne. qꝛ p̄ eius inhitationē fuit. ij. plene sctificata. Secundo fuit a p̄phetis p̄nunciata. vñ ys. ij. Erit in nouissimis dieb⁹ p̄paratus mōs domus dñi. i. mater eius i qua fuit edificata huminatas xp̄i q̄ est templū diuinitatis scd̄m apl̄z in vertice mōtiū. i. angeloꝝ iuxta illud ps̄. Montes. i. angeli in circuitu eius ⁊ eleuabitur super omnes colles id est sanctos ⁊ fluent ad euz omnes gentes propter vniuersale refugium matris christi. Tertio fuit a videntibus enarrata. vnde ys. xi. Leuabit dominus signum i nationib⁹ ⁊ congregabit p̄ fugos israel. Illud signum fuit virgo benedicta: in cuius anima tanq̄ꝫ in vexillo fuerunt omnia insignia regis altissimi picta. Quarto fuit regibus assimilata vt patet iij. R. ij. de ingressu bersabee ad regem salomonem. Sexta questio est quo tempore fuit mater domini exaltata. Dicendum quod in. l. anno pretermittendo quattuor annos infantie quibus viuitur sine vsu rationis communiter. quia. xij. anno vt referunt historie fuit ei angelus missus ⁊ trigita tribus annis vixit cum christo ⁊ nouez annis post passionem. ⁊ sic in summa si infantia nō numeretur erunt anni. l. Iste annus dicitur iubileus. a summa leticia: a quo quidem anno fuerunt quattuor priuilegia populo fidelium collata. quorum

Primum est quia in eo iugis festiuitas celebrabatur cum sonitu tubaruz q̄rum vsus erat in iubileo. Scd̄um est qꝛ debita remittebant̄. Tertiū est q̄a

V. q̄stio

E

VI. questio

hereditates recuperabantur. Quartum est. quia libertates reddebātur eis qui in seruitute fuerant: sic in tempore scilicet virginalis assumptionis.

Primo fuit mirabilis solēnitas in celis facta. si enim angeli gaudent de conuersiōe vnius peccatoris q̄ tomagis gauisi sunt angeli de illa assūptione. Secundo fuerūt debita relaxata. quia sicut xp̄us est aduocatus noster pro peccatis nostris apud patrem vt ait io. Aduocatum habemus apud patrem xp̄m iustū ⁊ ipse est ꝓpitiatio pro peccatis nostris: ita virgo ꝓ nobis apd̄ xp̄m vt ait Bernardus. Securum accessuz habes homo apud deum. vbi hades matrem ante filium ⁊ filium ante patrem. mater ostendit filio pectus ⁊ vbera. filius ostēdit patri latus ⁊ vulnera. nulla poterit ergo esse repulsa: vbi sunt tot charitatis insignia.

Tertio fuit hereditas reddita. quia tota scilicet hereditas patrie nobis fuit collata: dum mater domini que est soror nostra fuit regina totius celestis regni effecta. Quarto fuerunt libertates donate: quia iugum inimicorum fuit eius precibus a nobis sublatuz. sicut precib⁹ regine hester intrantis ad regem assuerum. Iste fuit ille annus quādo missus fuit iohes predicare annuz placabilem domino. ys. lxi. Septima questio est. quo die fuit mater domini eleuata. Dicitur autem ꝑm q̄ colligitur a sanctis q̄ in die dominico. que dies fuit sanctificata sup̄ omnes alios propter quattuor. et

VII. q̄stio.

Primo quia illa die fuerūt angeli creati. Scd̄o quia illa die fuit christ⁹ natus. Tertio q̄ illa die xp̄s resurrexit. Quarto quia illa die fuit missus spiritussanctus: vt patet in actꝫ. Et ideo nō est mirandū si propter tot ⁊ tanta solennia cultus sabbati ad diem dominicum est mutatus. vt sit nobis illa dies valde veneranda qua mater domini est assumpta. In qua fuerunt angeli nouiter illuminati per animam virginis sicut cum creati. Et sicut natiuitatem xp̄i illa die annunciauerūt: sic enm laudauerunt illa die ex nouo munimine suscepto. Et sicut xp̄us ab inferis tunc redijt ad mundum: sic cum mater ascendit nūc de mūdo ad celuz. Et sicut illa die spiritussanctus apostolos inflammauit: si nunc angelos anima virginis secundum actus ierarthicos. vt dicit beatus diony. ideo illa dies dicitur celeberrima leuit. xviij. cap̄. Octaua questio est: in quo statu fuit mater domini eleuata. Et dicitur q̄ quattuor inueniuntur status secundum q̄ fuit diuinitus institutū vt aliquis eleuaret. quoꝝ scilicet Primus fuit in statu innocētie. in quo fuerūt eleuati enoch ⁊ helyas adhuc viuentes vita mortali vt creditur. Secundus fuit in statu gr̄e de lege communi: in quo ascendunt anime separate testimonio christi Tertius fuit in eodem statu de gratia singulari iam resurrectione ꝯsumata. sicut christus. Et isto modo credit̄ de beata virgine quā xp̄us mox resuscitauit ⁊ secū in corpore ⁊ anima tulit. quod probat̄ multipliciter. Primo quia christus dicitur a sanctis filius virginis. ⁊ ipsa dicitur theotocon secunduz Hieronymū ⁊ dam̄. nullus autem est filius anime separate: nec ipsa scilicet mater: cum generare nō possit. Secundo quia anime separate retardantur a gloria propter inclinationē ad corpus. vt dicūt theologi: ⁊ tamē plus habent de gloria q̄ angeli qui nullatenus retardantur. Tertio quia illa gratia sanctis qui cum christo surrexerunt videtur esse concessa. si enim in puluerem redijsset sine peccato secundā mortem persoluisset. cum dominus non puniat bis in idipsum. argue ergo a minori. Quarto secundum Bernarduz Sicut filius ostendit pro nobis patri latus ⁊ vulnera: sic mater filio pect⁹ ⁊ vbera. Unde dicit beatus Hierony. q̄ eius mausoleum fuit vacuum repertum. Et ideo Johannes in apoc. describit eam. velut mulierem quod non conuenit anime separate. Et Aug. Tam precciosuz thesaurū. s. corpus virginis dignum est accipere celum q̄ terram suum habere.

VIII. q̄stio

IX. questio. Nona questio est cum quibus virgo beata est assumpta. Et dicitur ꝙ specia/
G liter. Primo cōmitantib⁹ apostolis q̄ omnes eius sepulture interfuerūt ⁊ omnes cum pluribus discipulis predicauerunt ibidem vt inducit Diony. de di. no. loquens ad thimo. Nos vt nosti ⁊ ipse ⁊ multi sanctorum nostrorum fratrum cōuenimus ad visionē corporis vite principis qd̄ deum suscepit. Aderat autem ⁊ frater domini Jacobus ⁊ petrus summa ⁊ prouectissima theologorum summitas. Postea visum est post visionem vt vniuerse ierache laudarēt sicut vnusquisq̄ erat sufficiēs infinite virtutis bonitatem thearchice infirmitatis hec diony. Secundo cum sanctis de hoc mūdo euolantibus. quolibet enim die creduntur aliqui euolare vt illi qui nouiter sunt baptisati decedentes. Tertio cū sanctis de purgatorio ascendentibus sicut singulis diebus credunt aliqui euolare. ⁊ creditur ꝙ eis fuerit facta aliqua specialis gr̄a sicut in resurrectione christi. Quarto cum angelis ministrantibus qui stant in hoc mundo qui cum suis custoditis redibāt. Et nota ꝙ quat
H tuor societates nobiles ei obuiam venerunt. Et prima fuit personarum diuinarum ierarchie supercelestis beatissime trinitatis que inseperabiliter comitātur secundum Augu. de trini. Secunda fuit christi. quia ip̄a innixa erat super dilectum suum vt patuit supra. Tertia fuit sanctorum angelorum assistentium quia si throni ⁊ dominatiōes occurrerūt beato Martino: vt cantat ecclesia: multomagis marie virgini christi matri.

Quarta fuit animarum beatarum et corporum glorificatorum cum christo ascendentium in die ascensionis. quia isti comitantur vbiq̄ christum secundū Hierony. Et ideo vidit Johā. in apoc. ꝙ cum christo ibant sancti cum leticia inenarrabili cantantes canticum no/
X. q̄stio uum. Decima questio est de quo loco maria fuerit assūpta. Et dicit ꝙ de valle Josaphat. quia ibi fuit sepulta vt testatur beatus Hierony. in medio. Ista est illa vallis in qua iudicandi sunt viui ⁊ mortui vt habetur Johelis iij. cap̄. Omnes congregabo in valle Josaphat ⁊ ibi disceptabo cum eis. Sicut enim iudex multorum causas determinaturus conuocat omnes ad domū hominis maioris ⁊ nobilioris propter honorem eius vt patet daniel. xiij. de domo Joachim. ita christus volens matrem suam glorificare omnes coadunabit vt fiat sepulchrum radix yesse gloriosum vt dicit ys.

Iste aūt locus fuit conueniens assumptioni matri eius quadruplici ratione. Et prima est quia in p̄ricipio illius vallis fuit hierusalem sita in cuius fine fuit christus sepultus vt sepulchrum matris et filij non distarent. sicut Joseph ⁊ Rachel. Secunda est. quia ex vno latere J
istius vallis est mōs oliueti de quo christus ascendit in celum vt ait euangelista de monte oliueti. in pede aūt huius montis fuit inchoata eius assumptio. sicut in eius vertice christi ascensio. quia solus christus preeminet virgini in p̄ria

Tertia ratio est. quia ex latere illius vallis mōs syon est collocatus. in quo vidit Johannes in apoc. s. agnum stantez ⁊ cum eo ⁊c̄. habentes nomen eius ⁊ nomen patris eius ⁊c̄. Et cantabant ⁊c̄. qd̄ fuit impletū in assumptione matris xp̄i quando christus cū celesti curia venit obuiam eius matri. Quarta ratio est q̄ illa vallis ē coniūcta cū monte synai: vt colligitur ex dictis apostoli dicentis: ꝙ hierusalem comungitur cum ipso mōte in quo fuit lex moysi data que fuit in virgine consumata. Undecima questio
est per quē locum fuit mater domini ele/ XI. questio
uata? Dicitur aūt ꝙ sicut xp̄us sup̄ omnes celos secundū apostolū sic beata virgo. vnde cuz decē sint celi secundū theologos om̄es pertransiuit beata virgo retinens virtutem cuiuslibet ⁊ eorum proprietates. Primo enim transiuit orbē lune inferiorem: quia sicut luna contra solem semper est clara: ⁊ ex parte oppposita semper est obscura: ita superior por/

tio anime virginis contra solem iusticie directa est plena gloria ⁊ inferior qua de nobis procurat misericordia. Scdo transiuit celum mercurij. quia sicut mercurius. teste ptolomeo ifluit ad scientiā sic mater dñi doctores sanctos instruxit vt lucā Ignacium dyonisium dorotheū ⁊ Iobannem. Tertio transiuit celuz veneris. quia sicut venus influit ad amicitiam ⁊ amorez teste ptolomeo: sic mater domini impetrat nobis charitatem ⁊ gratiam ⁊c. excedens omnes alios sanctos ī pulchritudine. sicut illa stella oēs alias. Quarto transiuit celū solis: q̄a sicut sol illuminat corpora supercelestia ita mater domini post xp̄um om̄ib⁹ sanctis radios sue lucis cōicat: quoꝝ vtrūq̄ ꝓbat̄ per diony. Quinto transiuit celū martis. q̄ sicut mars influit ad victorias aīans bellatores: sic mater domī inuocata in temptationib⁹ inimici vincē divirtutem largit̄: teste eccl̄ia. Sexto trāsiuit celū iouis qui influit ad beniuolentiā sicut fuit dictuz de venere. Septimo transiuit celū saturni q̄ influit ad tristitiā. eo ꝙ dicitur planeta maliuolus q̄ in ꝯuersione peccatoꝝ qui infiniti sūt matris christi p̄cibus cōuertunt̄. influit em̄ eis tristiciā ⁊ displicētiā de peccatis i. cōtritionē: sicut pie mr̄ filios corrigēs.

Octauo trāsiuit firmamentū. q̄ sicut in illo celo sunt stelle fixe. ita ornat⁹ oīm sanctoꝝ sunt descripti in ꝟgine: sicut omniū angeloꝝ in lucifero. testibus Isidoro ⁊ dyonisio. Nono trāsiuit celū cristallinuz q̄d dicit̄ primū mobile. q̄ sicut illud primo voluit̄ vt alios celos voluat sic per actū ierarchicū a xp̄o virgo p̄mo ad deū cōuertit̄ ⁊ successiue om̄es alios ad ip̄m cōuertit. Decimo transiuit celum empirreū: residēs in eius superiori parte cū xp̄o. q̄ sicut illud dicit̄ influere maxime ad hominū vitam, sic mater domini ad fidē ⁊ gratiā ꝑ quas anima viuit ideo ꝓ ipsa bene dicit ps̄. Eleuata est magnificētia domī sup̄ celos ⁊c. Duo decima questio est ad quē locuz fuit mater domini eleuata. Et dicitur ꝙ ad celū empirreum. vt patuit. Sed in dicto celo sunt. xij. mansiones. Quere in predicto sermone: Eleuata est magnificentia in fine ad litetrā C ⁊ ibi plenarie inuenies Rogemus ergo ⁊c.

XII. q̄stio

De eadem Sermo. III.

Rit ī nouissimis diebus preparatus mons domus domini in vertice montium: ⁊ eleuabitur super colles ⁊ fluent ad euz omnes gentes ⁊c. ys. ij. ca. Sicut quondam in monte moria qui est locus visiōis in area hornan iebusei fuit dom⁹ domini edificata per regem Salomonē sic in nouo te. in monte syon que est mat̄ domini. iuxta illud ps̄. Nūquid sion dicet homo fuit domus dñi. i. humanitas xp̄i in qua habitat plenitudo diuinitatꝭ corporaliter ſm apl'm in archa vteri virginalis supernaturaliter fabricata. iccir coꝓpheta egregius diuino radio illustratus huius mōtis exaltationē. i. beate virginis assumptionē in verbo ꝓposito anagogice intellecto describit. In quo q̄dē verbo mater domini quadrupliciter introducitur. Et p̄mo vt a vetustate peccati vniuersaliter segregata. cuz premittit̄ Erit in no. di. i. in principio noui te. in q̄bus diebus p̄ma nouitas fuit ꝙ natura humana in sacra virgine permansit sine om̄i s. labe peccati. ideo dicit: Erit. quia vbicunq̄ est peccatuz ibi est non esse. de q̄ nouitate accipitur illud aggei. ij. Magna erit gloria huius nouissime domus magis q̄ꝫ prime. Ista domus nouissima est ecclesia militans. cuius gloria est maior q̄ꝫ prime. i. sinagoge. quia sine peccato omni viuere sicut fuit mater domini priuilegium retroacti sceleris penit⁹ nulli est cōcessum. Scdo introducit̄ mater dei in gratia sup̄naturaliter ꝯsumata: cū sequit̄ p̄paratus mons dei in vertice montiū. i. in gratia ornatus sup̄ celsitudinē oīm sanctoꝝ. de quibus dicit̄ in ps̄. lxxxvi. Fundamenta ei⁹ in montib⁹ sanctis. q̄ omnes sancti sūt q̄ntū ad ꝑfe

ctionē gr̄e sub pedib⁹ virginis ꝯstituti.
Tertio introducit̄ mater dei vt ī gloria paradisi sup̄mūdialiter exaltata. cū sequit̄: Et elenabit̄ sup̄ colles. i. sanctos angelos. de q̄bus dicit̄ geñ. xlix. ca. Donec veniat desiderium colliū eternoꝝ accipiendo eternitatē ꝓ euo. de quib⁹ dicit̄ abachuc. iij. Incuruati sunt colles mundi ab itineribus eternitatis eius: quādo scz ascēdebat ad filij eternitatē ꝑticipandam. Quarto introducitur mater dei vt ad ꝓtectionē ꝓ l'i sup̄miseri corditer īclinata. cū finit̄. Et fluēt ad eū om̄es gētes. s. ꝯfidentes de ipsius patrocinijs. de quibus habet̄ ys. vi. Ambulabūt gentes in lumine tuo ⁊ reges in splēdore ortus tui. quia non solū gentes videbunt: sz etiam reges patrie beneficijs huius virgīs illustrant̄. Circa tertiū q̄d est ad ꝓpositum est sciendū ꝙ scd̄m. h. dio. de angeca ierarchia nouē sunt ordines collium id est angeloꝝ supra quos est mater domini hodie exaltatata. Et primo supra colles angelorum ex celsitudine puritatis immaculabilis. quia purior eis fuit quibus scd̄m Hiero. semp̄ est cognata virginitas. Unde de ea dicitur n can. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula non est in te. Scd̄o supra colles archangelorum ex celsitudine auctoritatis irrefragabilis. quia sicut archangeli angelis principantur: sic mater domini habet super archangelos principatum. q̄a princeps pacis dicitur filius eius ys. ix. Idem dicit diony. vbi supra. Tertio supra colles virtutum ex celsitudine miraculorum. quia per eos virtutes ⁊ mirabilia fiunt ⁊ ipsa est mater illius de quo dicitur Johannis. i. Omnia per ipsum facta sunt. Et ideo decuit vt ei daretur maior virtus q̄ꝫ istis angelis. Quarto supra colles principatuum ex celsitudine spiritualium ornamentorum secundum ꝙ principatus ierarthici describuntur per beatum dionysi. vnde in cañ. sibi dicitur ꝙ pulchri sunt gressus tui in calciamentis que sunt spiritualia ornamenta filia principis. Quinto supra colles potestatum: ex celsitudine dignitatis cohertionis demonum quod pertinet ad potestates. quia dicit̄ in cañ. de ea ꝙ est terribilis vt castrorum acies ordinata. s. ab inimicis qui ab ipsa plusq̄ꝫ ab alijs sunt fugati. Sexto sup̄ colles dominationū ex celsitudine dignitatis incomp̄abilis que pertinet ad dominationes. vnde q̄r genuit illum cui dicitur in ps̄. Tecum principiū ⁊ ꝑ cōseq̄ns quia mater dignior est ipsis. Septīo supra colles thronoꝝ ex celsitudine equitatis indeflexibilis. quia ī thronis istis sedet deus quādo iudicat iudicia sua occulta scd̄m Ber. ad Euge. Ideo de virginis equitate dr̄ in ps̄. Sedes tua in seculum seculi ⁊c̄. Octauo supra colles cherubin ex celsitudine sapīe inobfuscabilis. q̄r ipsa cōcepit prius mēte q̄ꝫ corp̄e scd̄m btm̄ leonē scz qui est dei virt⁹ ⁊ sapientia. Nono supra colles seraphin ex celsitudine charitatis inextinguibil̄. q̄r isti sunt lapides igniti vt dicit̄ in ezechiele. Jō de ipsi⁹ equitate dr̄ Pone me vt signaculū sup̄ cor tuū ⁊c̄. Sz istis. ix. ordinibus collium correspondent. ix. figure: que in sacra scriptura de virginis assumptione declarantur. quarum scilicet Prima est de fonte paradisi gene. B
ij. Fons ascendebat de terra ad irrigandum vniuersam superficiez terre qui inde diuidit̄ in quattuor capita. Iste fons dicitur virgo beatissima: de qua dicitur hester. vi. Fons paruus scilicet humilitatis creuit in fluuium magnum: maxime scilicet pietatis. ⁊ in lucem propter sui puritatē. in solemq̄ꝫ cōuersus ē ꝓpter filij generationem. Iste fons ascēdebat de terra scilicet militātis ecclesie in sua assumptione ad irrigandum paradisuz quia non solum viatoribus sed etiam cōprehensoribus per ipsam lumina diffunduntur: scd̄m ordinem quē describit beatus dionisius de angelica ierarchia. vbi dicit ꝙ inferiores a sup̄ioribꝫ illustrātur. Qui inde diuiditur in quattuor capita i. in q̄ttuor ierarchias ei subditas q̄ irrigantur ab ipsa. s. ⁊ in tres celestes ⁊ vnā

superceleste quas refrigerat vt patuit su
II. figura pra. Secunda figura est de archa di/
luuij gen.xx. Ista archa quaz fabricauit
noe qui interpretatur quiescens ad ha/
bitandum in ea est mater dei quaz fabri
cauit ille de quo dicit gen.i.q requieuit
die.vij.ꝛc. vt inhabitaret in ea carne no/
stram assumēdo iuxta illud. Lu.i. Spi/
ritussanctus superueniet in te ꝛc. Et il/
lud tunc fuit verificatum. In sole posuit
tabernaculū suū Ista archa fuit eleuata
in sublime a terra quando fuit in celum
assumpta vt verificaretur illud ps. Ele/
uata est magnificentia tua ꝛc. Item si/
cut per illam archaz tempore generalis
diluuij humanum genus est liberatū: sic
per istā tēpore vniuersalis naufragij re/
demptum iuxta illud apostoli ad gala.
iiij. At vbi venit plenitudo temp̄is ꝛc.
III. figura Tertia figura est de virga Moysi
exo.xiiij. vbi dicitur. Leua virga tuam ꝛ
extende manum supra mare ꝛc. Et seq̄/
tur vt igrediant filij israel per mare ꝛc.
Ista ꝟga sic eleuata fuit mr̄ dei qn̄ fuit
ī celū assūpta q̄ eleuata fuit diuiūs.i.ref/
uatum mare diuine immensitatis fide/
libus quia ip̄a est mater illius de qua di
citur apoc.iij.q habet clauez dd̄ ꝛc. vt fi
lij israel ingrediantur per medium hu/
ius maris per qd̄ intelligo fruitionē be/
atissimam que est intima obiecto beati/
fico. Per illam virgam fuit pharao fla/
gellatus: Amalech debellatus: moyses
sublimatus: Aaraon confirmatus ꝛ per
illam virginem actiui heroici confortan
tur: contemplatiui ꝛ mosayci sublimant
infideles egyptij flagellant: amalech.i.
IIII. figura mūdani expugnant Quarta figura ē
de nube tabernaculi numeroruz.iiij. vbi
dicitur. Eleuata est nubes de tabernacu
lo federis scilicz maria mater domini de
ecclesia militante exaltata ꝛ tūc dicitur
ibi. Profectiq̄z sunt filij israel ꝑ turmas
suas in desertuz syn. ꝛ recubuit nubes in
solitudine pharan. Ista nubes eleua/
ta: est mater domini assūpta de ecclesia
presentis temporis. quia christus ī mor/
te pepigit fedus ꝛ tunc proficiscuntur fi
lij israel.i. videntes deum per fidem de
deserto syn qd̄ interpretatur temptatio.
et significat miseriam huius vite: vt per
gant ad solitudinem pharan que inter/
pretatur frugifer vbi mater dī assumpta
quietatur quasi in fructib⁹ paradisi. Sz
dicitur q requieuit in solitudine. qꝛ nul/
lus alius ad eius celsitudinem assumit
Ista aūt nubes continebat diuinam p̄/
sentiam incōmutabilem angelicam cu/
stodiam nobis promerendo incommu/
tabiliter. Dirigit in itineribus per ea q̄
demonstrauit in sua ꝯuersatione: ꝛ pro/
tegit ab hostib⁹ quos fugauit in sua con
sumatione. Quinta figura est. de ar/ V. figura
cha testamenti.i. paralip.xv. vbi dicitur.
q vniuersus israel deducebat archam
federis domini cuz iubilo de domo obe/
dedom in domū dauid q̄ est syon. Ista
archa est mater domini. quia sicut in ar
cha veteris testamenti ibi fuit repositu z
manna quo fuerunt nutriti filij israel in
deserto. sic in beata virgine que est archa
noui testamēti fuit repositum ille qui di
cit de se ipso Jo.i. Ego suz panis viuus
Istam archā deducebat omnis israel
i. exercitus videntium deum cum iubilo
in sua assumptione de domo obededom
qui interpretat̄ serusens ꝛ significat sta/
tum vie ad ciuitatem dauid que est syon
que interpretatur specula. quia ibi in ce/
lo sunt sancti. reuelata facie ad faciez de/
um speculantes: vt in eandem imaginē
transformantur. Sexta figura est. de VI. figura
solio templi ys.vi. vbi dicitur. Vidi do/
minum sedentem super solium excelsuz
ꝛ eleuatum. ꝛ plena erat domus a maie/
state eius. ꝛ ea que sub ipso erant reple/
bant templum. Istud solium fuit ma/
ter dei in qua sapientia dei requieuit iu/
xta illud ys.lxi. Et preparabitur in mise/
ricordia solium eius. id est in virgine sa/
cra: que est regina misericordie. hoc aūt
solium erat excelsum ex sūmitate perfe/
ctionis ꝛ eleuatum ex solēnitate assum/
ptionis. Et plena erat domus a maiesta
te eius. qꝛ regia dignitate fulgebat ī ocu
lis sanctorū oīm. iuxta illud. Astitit re/

gia a dextris tuis. Et ea q̄ sub ipso erāt re.tem.iuxta illud Math.xxij. Et implete sunt nuptie discumbentiū. ⁊ sequit̄ seraphin stabāt subter illud sex ale vni. ⁊ sex ale alteri ⁊ duabꝫ velabāt faciē eiꝰ: et duabꝫ pedes eius ⁊ duabꝫ volabāt. qꝛ spūs seraphici qñ voluntatē ⁊ intellectū dirigūt ad diuinā essentiā tūc velant faciem eius: ⁊ tūc dicunt̄ stare sup̄ solium. Et illa est mater dñi: qꝛ p̄ suas potentias vltra eius subtilitatē vsq̄ ad diuinā essentiā attingūt. sed quādo voluntatez ⁊ intellectū ad seip̄os cōuertūt: tūc duabus alis velāt corpus eiꝰ. sed qñ volūtatē ⁊ intellectū ad creata diuertūt tūc velant pedes eius. Septima figura est de mr̄e regꝫ pacifici. s. salomōis. iij. Regum. iij. vbi dr̄. Venit bersabee ad regē salomonē: ⁊ surrexit rex in occursum eiꝰ ⁊ adorauit eā: positusq̄ est thronus matris regis: seditq̄ ad dexterā eius. Ista mater regis salomonis q̄ dicit̄ rex pacificus est mater dñi q̄ vere genuit regem pacis. vt dr̄ Ephe. ij. Ip̄e em̄ est pax nr̄a ⁊c̄. Ista venit ad regē filiū suū qñ assumpta fuit in celū ⁊ occurrit ei in occursum qm̄ in eius assumptōe pie credit̄ p̄sonaliter affuisse s̄m illud Cañ. ix. Que est ista que ascendit de deserto. vsq̄ ibi. Et inixa sup̄ dilectū suū Et adorauit eā maternū exhibēdo honorē iuxta illud. Honora patrē tuū ⁊ mr̄em tuā. positusq̄ est thronꝰ mr̄i regis ⁊ sedet ad dexteraz eiꝰ sic ip̄e ad dexterā p̄risi. Jo. ij. Aduocatū habemꝰ in celis. Sic mater dñi aduocata nr̄a est apud filiū suū s̄m illud Bern̄. Securū accessum o homo habes ad deum. ⁊c̄. Octaua figura est de ip̄a genitrice agni Lu. i. vbi dicit̄. Exurgens maria cū festinatione abijt in mōtana: ⁊ intrauit domuz Zacharie q̄ interpretat̄ memorās bonū. ⁊ designat celestē patriam vbi dñs iugit̄ memorat̄. et salutauit Elizabeth. i. eccl'iam triūphantē vbi est diuina saturitas iuxta illd̄ qd̄ elizabeth interp̄tat̄. Et sequit̄ ꝑbū elizabeth. Beata q̄ credidisti p̄ficient̄ in te que dicta sunt tibi: qd̄ fuit adimpletū in hac hora

VII. figura.

VIII. figura

IX. figura ē de muliere celesti apo. xij vbi dr̄. Signū magnū apparuit in celo: Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibꝰ eiꝰ. ⁊ in capite eiꝰ corōa stellaꝝ duodecī Signū magnū apparuit in celo qñ mater dñi fuit assumpta vltra celsitudinem oīm angeloꝝ iuxta illud Jere. Leuate signū in syon. Ista mulier tūc amicta fuit sole celestꝫ ierarc hie. qñ a verbo sicut luna a sole recepit claritatē. Et in capite eius corona stellaꝝ. xij. q̄ sunt. xij. beatitudies in hac hora sibi collate quas s̄m enumerationē bti Anshelmi de sil'itudinibꝫ ponit: quaꝝ Prima est pulchritudo sine deformitate: qꝛ fulgebūt iusti sic sol in regno patris eoꝝ. Scd̄a est sanitas sine infirmitate. Tertia est libertas sine seruitute. Quarta est voluptas sine inhonestate. Quinta ē lōgeuitas sine corruptōe. Sexta est sapientia sine errore. Septima est amicitia sine lite. Octaua est cōcordia sine dissensiōē. Nona honor sine sup̄bia Decima ptās sine iniusticia. Undecima securitas sine timore. Et duodecima gaudiū sine tristicia. Ad quod gaudium nos p̄ducat ih̄s xp̄s meritis sue matris. Amen.

IX figura

A

De eadem: Sermo quartus

Stitit regina a dextrꝫ tuis in vestitu deaurato ⁊c̄. in ps̄. xliiij. In verbis assumptis ꝑgo dei genitrix hodie in celum assumpta introducit̄ q̄drupl'r admiranda. Et. s. primo vt presentata celi palatio. Scd̄o vt p̄lata celi collegio. Tertio vt locata in celi solio. Quarto vt ornata celi pallio. Primū ponit status p̄ntialis ibi astitit. Scd̄m ostēdit gradū imp̄ialis ibi. regina. Tertiū demōstrat locus coeq̄lis. s. a dextris. Quartū manifestat ornatus festiualis ibi. in vestitu deaurato. Circa primū est sciendū q̄ triplex causa est quare ꝑgo maria fuit celesti cōsistorio p̄sentata. s. in sctōꝝ ordinibꝫ. Primo vt fruat̄ bonis celestibꝫ integralirer. Scd̄o vt

impetret celi ciuib⁹ generalr. Tertio vt aduocet ꝓ pctōrib⁹ misericordiꝫ Primo ergo vt fruat ⁊c. Et h̄ q̄tū ad duplicē stolā. s. aīe ⁊ corpis vñ ꝙ btā ꝟgo fuerit hodie glificata in aīa ⁊ corpe: probat a sctis q̄ntuplr. Primo igit ꝓbat ꝑ argumentū tripliciter. s. argumēto sue ꝑfectionis. Argumēto nr̄e restaurationis. Argumēto dñice resurrectiōis. Prio argumento sue ꝑfectiōis. cū em̄ maria fuerit gr̄a plena Lu. ꝑmo. g̊ sicut habuit ꝑfectā gr̄am ita ꝑfectā gl̄iam. vñ Augu. Exeq̄bit em̄ gl̄iam gr̄e. i. gr̄am ꝑfectionis gl̄ie btitudis. vñ Aug. ait. Si merito marie ꝑ oībus mulierib⁹ donata est gratia: eidē mortue erit minuēda. absit quia si mors a liquoꝝ sctōꝝ est preciosa mors marie est ꝑciosissima. Secūdo ꝓbat argumēto nr̄e restaurationis. sic em̄ vterq̄ sexus de ꝑadiso fuit eiect⁹ ad ostēdendū in vtroq̄ hoīe plenā dāpnationē sic decuit vt vterq̄ sexus in ꝑadisuz reduceret ad ostendendū in vtroq̄ homie plenā restaurationē. vñ Aug. Letet maria vt dignū ē leticia īenarrabili gl̄ificata ī aīa ⁊ corpe ī filio ꝓprio ⁊ ꝑ filiū ꝓpriū ⁊ cū filio ꝓprio. Tertio argumēto dominice resurrectiōis. ⁊ est ratio apostoli i. Coꝝ. xv. di. Si de libano ē illa portiūcula carnis quā de ꝟgine xp̄us assūpsit maxima ꝟo reliqua que remāsit. vnde ⁊ glo. sup Marchū. cū quedā ꝑs virginis gl̄ificata sit in filio nō est credenduz ꝙ altera data sit in sepulchro corruptioni. Scdo ꝓbat ꝑfecta ꝟginis gl̄ificatio ꝑ exemplū. Et hoc triplr. s. in rebus mūdanis. in cōsuetudinib⁹ humanis. in miraculis diuinis. Primo ostēdit in rebus mūdanis. videmus em̄ ꝙ fons ex eodē foramine nō emittit dulcē ⁊ amaram aquā: sic nō decuit vt ex eadē carne nasceret dei filius ⁊ immūdus. vñ Ori. Si pars est cū deo ⁊ pars est cū verme: quō illud sacratissimū corpus de q̊ xp̄us carnē assumpsit naturā cōditiōis humane non tradidit corruptioni? Corp⁹ aūt eius tradidisse vermib⁹ sentire nō valeo dicere ꝑtimesco. corpus em̄ absq̄ ambiguitate soluendū est in morte. post mortem putredo. post putredinē vermis. p⁹ vermē abiectissimus puluis. qd̄ de maria nullatenus debeo credere. qꝛ talē existere pellit ꝓcul munus gr̄e. Secūdo ostendit in cōsuetudinib⁹ humanis. Nā sicut patrē miscdie ad miserandū pctōribus maxime mouēt latus ⁊ vulnera: ita mouent filiū pectus ⁊ vbera matris. ergo ista maxima motiua miscdie debent esse in aduocata nr̄a: sed nō essent nisi esset gl̄ificata in aīa ⁊ corpe. vñ Ber. Securū accessum o homo habes ad deū ⁊c.

Tertio ostendit in diuinis miracl̄is. ⁊ hoc ꝓsequit Augu sic di. Deus el igit diuina voluntate sola. ergo gr̄a inter crepitantiū igniū flammas nō solū corpora pueroꝝ seruauit illesa verū etiam vestimenta inusta. Cur abneget in maria ꝓpria qd̄ elegit in veste. s. aliena. Cū em̄ sit cōcupiscentia ignis cuius effectus ē īcineratio corporis. vbi ignis erat extinctus nō debet sequi incineratiōis effect⁹

Tertio ostendit ꝑfecta gl̄ificatio virginis ꝑ preceptū. Et hoc triplr. s. precepto morali. ꝑcepto iudiciali. ꝑcepto ceremoniali. Primo ꝑcepto morali Exo. ij. Honora patrē tuū ⁊ matrē. cuz igitur xp̄s non venerit legē soluere sed adimplere q̄tū ad moralia: ad ip̄m pertinet ꝑm legē matris honorē adimplere vt sic eam seruauit a culpa nascendo ⁊ pariendo: sic a pena moriendo. Sed dices nunq̄d satis honorauit beatificādo animam eius? Rñdeo ꝙ non. qꝛ sicut naturam quā accepit a patre honorauit ⁊ honorari voluit Joh̄is. xxiij. Vos vocatis me mgr̄ ⁊ dñe ⁊c. ita naturā quā accepit a matre ergo plus honorare ⁊ honorari velle debet matris corpus q̄ sancti alicuius alterius. sed constat ꝙ non honoratur in terris: sicut corpus multoꝝ sanctoꝝ. ergo honorat in celis. ⁊ hec est ratio beati Bernardi. Secundo ostenditur precepto iudiciali in corpe canonis vbi dicit. Quod semel deo consecratum est ad humanos vsus transferre nō licet. sed de corpore ꝟginis dic̄ ps̄. San

crificauit tabernaculum suũ altissimus
ꝛc. ergo non debet humanis vsibꝫ con/
trectari. vnde Augusti. Thronus dei
tabernaculũ est. Thalamũ spiritussan/
cti dignũ est ibi esse vbi ille est. Tam p̄/
ciosum thesaurũ dignius est celo serua/
ri q̄ꝫ terra. Dicit etiã lex imperialis ꝙ
eodem priuilegio gaudet imperator et
imperatrix. cum igitur imperator celi ꝛ
terre xp̄s hoc priuilegiũ habuit ꝙ eius
corpus incineratum non fuit. teste ps̄.
ergo imperatrix maria non fuit incine/
rata. sed in corpore glorificata. Ter/
tio ostendit̄. s. precepto cerimoniali. cum
enim archa testamenti que ꝟginis fru/
ctus fuit quia archanorum contentiua
ex precepto Exod. xxvi. fuit intus et ex/
tra tota deaurata. ergo ꝛ beata virgo ex
eodez p̄cepto est in corpore ꝛ anima glo
rificata. vnde ps̄. Surge dñe in requiez
tuam tu ꝛ archa sanctificationis tue.

Quarto ostendit̄ ꝑfecta virginis glo
rificatio per documentuz. ꝛ hoc triplici/
ter. scilicet. Documento a contrarijs.
D Documento a simili. Documento
a virtute predominatiõis. Primo ostẽ/
ditur a documento a contrarijs sic. que
maxime distant maximã habent contra
rietatẽ: xp̄s autẽ benedixit terram de q̄
traxit originem quantũ ad humanã na/
turã iuxta illud ps̄. Benedixisti dñe ter
ram tuã. Et maledixit terrã de qua alij
traxerunt originem Gen. ij. Maledicta
terra ꝛc. q̄ꝫtum ergo distat terra benedi/
cta a maledicta tantũ marie corpus di/
stat ab alijs corporibus: ergo est glorifi/
catũ. Secundo ostenditur argumen
to a simili sic: Omne simile attrahit suũ
simile. vnde Boetius. Omnis diuersi/
tas est distractiua. similitudo autem est
attractiua: vbi ergo est maior similitu/
do ibi est maior attractio. ergo quantuz
ad corpus ꝛ animã maria ad celũ post
filiũ est simul tracta. vnde Augu. Caro
Iesu est caro marie. multo spãlius q̄ꝫ io/
seph. vide quid dicat̄ in Gen. Caro enĩ
ꝛ frater noster est. ergo natura matrꝫ est
filij. conueniens est ergo non solũ q̄ꝫtum
ad mentẽ. sed etiã quantũ ad corpus et
animã secũ recipe. vnde Augu. Quan/
tum intueor tantũ intelligo. marie ania
clare fruit̄ xp̄o possidens in xp̄o corpus
suũ qđ genuit. s. filij cur non corpꝰ ꝑ qđ
illud vere genuit ꝛc. Tertio ostendit̄
argumẽto a virtute p̄dñationis sumpto
sic. vnũquodq̄ꝫ fert̄ ꝑm naturã p̄domina
tionis. si g̃ in maria p̄dominat̄ gr̃a que
habet sensum eleuare: potius fertur ꝑm
naturã p̄dñationis. si ergo in maria p̄do
minat̄ gr̃a q̄ habet sensũ eleuare potius
fert̄ corpꝰ eius ex ꝟtute gr̃e q̄ꝫ deorsũ re
maneat ex cõditõe nature. vnde Augu.
Cũcta que de maria legimus diximus:
qꝛ naturã nõ seruantia nõ cognoscimus
in marie autẽ integritate plus potuisse
gr̃am q̄ꝫ naturã dicere non dubitamus.

Quinto ostenditur perfecta virginis
glorificatio ꝑ testimoniũ. et hoc tripl̄r.
s. Primo oñdit̄ testimonio ꝓphetalis E
scripture. Secundo testimonio vni/
uersalis fame. Tertio testimonio no/
tabilis sepulture. Primo ostendit̄ te/
stimonio ꝓphetalis scripture. vnde Pro
uerbioꝝ vltimo ꝓphetatur de ea vbi agi
tur de muliere forti ꝙ spolijs non indige
bit. Spolia appellat mulieris corpꝰ iux/
ta illud apostoli. Nolumus expoliari sꝫ
superuestiri. Ibi loquitur de omni cor/
pore. ꝙ autẽ sapiens dicat de maria de/
clarat vbi dicit: Quod moyses miratur
in rubo ꝛ igne. gedeon in vellere et rore.
hoc vidit aperte salomon in muliere for
ti. apertius Iere. in muliere ꝛ viro. aper
tissime Esa. in virgine ꝛ deo. Si igit̄ ma
ria ꝑm salomonem non indiget spolijs
induta est necessario corporis indumen
to. Sequitur fortitudo et decor indu/
mentum eius et byssus et purpura. ha/
bet enim maria quattuor dotes corpo/
ris glorificati tactas in verbis premis/
sis. quia. s. in fortitudine notatur impas/
sibilitas. in decore claritas. in bysso sub/
tilitas. in purpura agilitas. Ergo ma/
ria non indiget spolijs corporis. sed nõ
habet in terris: ergo in celis. Ter/
tio oñdit̄ testimonio vniuersalis fame.

Qd em̄ in toto ⁊ vl'iter est famosum: im possibile est omnino esse falsum ꝑm phi losophū de sōno ⁊ vigilia. cū g̃ fides vni uersalis ⁊ fama oim sit ꝙ maria in cor/ pore ē in celo: g̃ est impossibile ꝙ hoc sit falsum oino. Tertio oñdit testimonio notabilis sepulture marie. qr legim⁹ de iohāne ministro eius ꝙ sepulchꝝ ei⁹ sit corpe vacuū. ⁊ ꝑ hoc argumentū Aug'. ꝓbat gl'ificatū in vtroqꝫ Johem. s. in ani ma ⁊ in corpe: vñ dicit de eo. Hic gr̄am resurrectionis cōsecutus est: cū cōstaret eum sepultuz. nec inueniret sepult⁹. Si igit xp̄s hoc fecit de discipulo: qd de ma tre ꝑ quā facta est reꝑatio. Si h̄ fecit io hanni rōne continētie ⁊ castitatis: quid de marie exēplari forma pudicitie ⁊ pu ritatis. Si h̄ fecit iohāni rōne dilectōis qd etiā matri quā tm̄ dilexit vt plus de ea doleret in passiōe crucis q̄ꝫ de passio/ ne sue amarissime mortis. Astat g̃ ma/ ria vultui diuino vt fruat bonis celesti/ bus integraliter. vñ ps̄. Mane. s. astabo tibi ⁊ videbo. Per mane videre intelli/ git ꝙ maria sit btificata in aīa: quia vi/ sio est tota merces aīe ꝑm Aug. Et per stare localiter intelligit ꝙ in corpe quod ꝓprie ē locabile. Est igit ad dexterā filij collocata. Vñ ait ille ꝟificator egregi⁹. Trāsijt ad ethera ꝟgo puerꝑa ꝟga yes/ se. Non sine corpe sed sine tempe tendit ad eē. Qd nobis p̄stare dignet ih̄s xp̄s dei filius meritis sue matris. Amen.

In festo beati Ludouici ordinis minorum: Sermo primus.

Humiliauit semet/ ipsum factus obediēs vsqꝫ ad mortē ⁊c. Philipeñ. ij. cap̄. Sic dei filius q̄ cū in forma dei esset non ra/ pinā arbitratus est se esse equalē deo: sz semetip̄m exinaniuit ⁊c. vbi thema. sic ad eius imitationē singularissimā inter om̄es sctōs btūs Ludouic⁹ pontifex ye/ racha cū in forma p̄ncipū mūdi eēt non rapinā arbitrari potuit eē se equalē ꝑm nobilitatez cuilibet q̄ntumcūqꝫ summo ꝓpter clarissimā generis frācoꝝ ꝓsapiā.

Et tñ semetip̄m exinaniuit in sil'itudi/ nem hominū pauperꝝ factus ⁊ habitu in uētus vt pauꝑ homo. talē em̄ habitum portabat ꝑm q̄litatē ⁊ q̄ntitatē: qualem nos frēs minores portam⁹. iō ad cōmē/ dationē ei⁹ illud verbū cōueniēter assu/ mit qd dictuz fuit de filio regis eterni. Sic em̄ filius ꝟginis semetip̄m exina/ niuit in humilime ꝟginis vtero: sic ille in religiōis humilimo gremio semetip/ sum suꝑ om̄es humiliauit. ⁊ ꝑm h̄ in ver bo ꝓposito eius p̄clarissima sctitas du/ plicit cōmendat. ⁊ Primo quantū ad ex cellentiā ꝟtutis q̄ floruit in statu eccl'ie militātis. cū p̄mittit. Humiliauit semet ip̄m ⁊c. Scdo quantū ad eminentiā fe/ licitatis que fulget in statu eccl'ie triū/ phātis. cū sequit. Propter qd de⁹ exalta uit illū. Primo em̄ cōmendat de virtute quā habuit in via: qr hūiliauit semetip/ sum. Humilitas em̄ est custos oim ꝟtu tū ꝑm Grego. Jō xp̄s eā nobis ꝓ lectio/ ne proposuit Mat. xi. dicendo. Discite a me qr mitis sum ⁊ hūilis ⁊c. Scien dū est aūt ꝙ iste sctūs nō fuit humiliat⁹ ab alio sicut rex Jeroboā fuit humilia/ tus a rege Abia. iij. Reg. sed hūiliauit semetip̄m sic rex Dauid ante archā dñi ij. Reg. Itē humiliauit se ad hūilitatem xp̄i tripl'r. Primo cū cū xp̄s esset de su p̄mo ordine suꝑcelestis ierarchie diui/ naꝝ ꝑsonaꝝ inter sp̄ūs rōnales ītrauit nō in medio angeloꝝ ordine mūdi: sed hoim in sua incarnatōe. sic hic cum esset de sup̄mo ordine mūdi. s. ordinis regal': assumpsit infimū ⁊ minimū ordinē to/ tius eccl'ie. s. minoꝝ in sua conuersione.

Scdo cū xp̄us esset ditissimus in sua eternitate iuxta illud apl'i. In ipso sunt omnes thesauri ⁊c. fact⁹ fuit sūme pau/ per in sua natiuitate. vt ptz in Lu. Sic ille sctūs Ludouicus in sua ꝓfessiōe trā siuit de sūma vbertate diuitiaꝝ ad sum/ mam pauꝑtatē minoꝝ: q̄ vltra oēs alias regulas om̄ia abnegat in cōi ⁊ in speci ali. iō de eius summa humilitate pōt di ci illud Prouer. xv. Ante gl'iam p̄cedet humiliatio. Sic enīz xp̄s ideo fuit suꝑ

omnes gl'ificatus: q; plus se humiliauit vt ait ap'lus: sic iste quanto in terris fuit humilior: tanto nunc in celis est gl'iosior.

Tertio xp̃s non solū se humiliauit: sz factus fuit obediēs ꝛc. Obediētia enim est filia spāliſſima hūilitatis: sic̄ inobedientia pessima est, ples superbie. ꝛ iō superbia p̃mi angeli peperit inobedientiā p̃ri mi hominis. vt habek in Gen̄. Scien dū est tamē: q; obedientia habet q̃ttuor insignia ad sui declarationē Primū ē q̃n̄ est voluntaria sicut dicik de dauid q; in toto corde ꝓfecit ꝓcepta dn̄i: vt ptz in libro Regū. Scōm est q; sit ardua sic̄ obedientia abrae: q; durū erat mactare filiū. ꝛ iō singulariter de obedientia commendak. Tertiū q; sit festina: vt non sit obedientia amalie: q̄ ꝓter tarditatez obedientie p̄didit p̃ncipatū: vt patet. ij. Regū. Quartū est q; sit deuota: sicut obedientia matris dn̄i: q̄; fuit cōmutata p̄ inobedientiā eue: vt ait Augusti. Jsta q̃ttuor habuit obedientia bti ludouici. et

Primo fuit volūtaria. ꝛ iō nulla contrarietate patris aut alioꝝ potuit diuelli a ꝓposito obedientie: cum tamē multipliciter fuerit̄ attemptatū. Scōo fuit festina: q; non expectauit sicut ceteri annū: sed p̃ma die voluit ꝓmittere eā: ꝛ vt firmius fieret in manu dn̄i pape Tertio fuit ardua: q; magis est arduū obedire illis q̄bus consuetū est p̄cipe q̃ aliis

Quarto fuit deuota q; ante longo tē poze aptata: cuius signū erat habit⁹ quē diu laretner portauerat. iō in hac ꝑtute fuit cōformis xp̃o: q̄ didicit ex his que passus est obediētiā. vt ōr ad Hebre. ij. qui non soluz fuit obediens: sed vsq; ad mortē: Vbi est sciendū q; in scriptura inueniunk quattuor genera mortis. q̃rū

Prima est corpalis. de qua Sap̄. iij. Justus si morte p̃occupat⁹ fuerit. Secunda est spūalis: de qua Sap̄. iij. Non tanget illos id est iustos tormentū mortis. ꝛ Apoca. xiij. Nomē habes q; viuas ꝛ mortuus es. Et in euāgelio. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Tertia est eternalis q̄ dicik moꝛs scōa ī Apo.

Quarta est moꝛs secularis vel ciuilis de qua ap'lus: Mortui em̄ estis: et vita vestra ꝛc. ꝛ itez. Morimur ꝛ ecce viuimus. Beatus igik Ludo: fuit obediens, vsq; ad mortē non eternalē quia resurrexit p̃ma resurrectione in qua nō habet partē moꝛs scōa. Nec vsq; ad mortē spūalem: quia vt ferk de eo q; nunq̄ fuit sibi cōscius de pctō mortali: sed vsq; ad mortē secularē vel ciuilē que fit per exiliū ꝛ abnegationē oim mundanoꝝ. exul em̄ fuit amando de qua inducik illō apostoli Cōtinue moꝛioꝝ ꝓter gl'iam meaz frēs: q; illa moꝛs ad gl'ificationē sui fuit ꝛc. Jtē non solū vsq; ad mortē: sz vsq; ad mortem crucis. ista moꝛs crucis fuit mutatio vite p̃sentis in statu regule beati Francisci. Dicik aūt illa, pfessio crucifixio ꝓter q̃ttuor. Primo q; fuit per crucis stigmata cōsignata in p̃mo duce

Scōo q; fuit per crucis miraculū demonstrata vt patuit de cruce de oze beati Francisci, pcedēte. Tertio quia fuit per crucē xp̃i mirifice assumpta que fuit vita ipius dicente dn̄o: Qui vult venire post me ꝛc. ꝛ sequik tollat crucem suā. Huic cruci inmitik regula bti Francisci q; vitā eternā obseruantib⁹ ꝓmittit ꝛc.

Quarto quia fuit cruci cōformis habitu insignita vt ptz de habitib⁹ fratruz minoꝝ. q̄bus conformē gerebat beatus Ludouicus. Unde stat⁹ p̃mitiuus fuit p̄ btm̄ Franciscū. ꝛ medi⁹ per btm̄ Anthonīū cōsignatus. sic iste status nouissimus p̄ btm̄ Ludouicū ad claudendum oza oim gratulantiū. iō canebat: Nihil aūt absit gl'iari nisi in cruce dn̄i ihu xp̃i ꝛc. Scōo cōmendak de felicitate quā modo habet in patria. cū sequik. Et dn̄s exaltauit illū ꝛc. Sic em̄ lucifer exaltauit semetip̃m ꝛ dn̄s humiliauit eū. vt habek Esa. xiiij. sic illū humiliantē seipsuz exaltauit. vñ inter oēs gradus humilitatis eius ferk de ipo q; semel dū ponti/fex existens missam audiret: et omnibus pax daretur obmisso quodam existente leproso ipsemet ad ipsum perrexit p̃missa genuflexione et osculum ei deuotissi/

me porrexit. Idem fecit in ecclesia fratꝝ existens in habitu seculari quantum ad exterius: portans tamen habitū interi⁹ ⁊ hoc in loco minoꝝ briozole. ideo conuenit sibi illud Luce. xiiij. Qui se humiliat exaltabitur. vnde non solū exinaniuit se: sed deus dedit illi nomen quod ē super omne nomen. s. quando transtulit ip̄m in patriā. In sacra scriptura solet
C dari nomen in casu q̄druplici. s. Primo in circūcisione Luce p̄mo. de iohanne baptista. Scd̄o in sacramento regenerationis: sicut in baptismo. vt patz de paulo in actibus. Tertio sub similitudine electionis: vt patet quādo Petrus fuit a christo in apostolum electus

Quarto in felicitate gl̄ificationis vt habet̄ in Apocal̄. vbi dicit̄. Vincēti dabo nomen nouū: quod nemo nouit nisi qui accipit. Istud nomen dedit btō Iohanni quādo ip̄m assumpsit. ⁊ ideo querentib⁹ nobis quod est nomē eius? Respōderi potest illud quod dictū fuit Iacob in Geñ. ab angelo. Cur queris nomen meum quod est admirabile. Et iō non solū dedit sibi nomen quod est sup̄ omne nomē ⁊c̄. In sacra scriptura habētur plurimi nominati ꝑm magnitudinē miraculoꝝ. Maximū autē miraculum fuit ⁊ est resuscitatio mortuoꝝ. quia productio anime est nobilior oībus alijs ꝓductiōib⁹ citra angelos. ⁊ in resurrectione īducit̄ humanitas que est maior anima sola: sicut totū sua parte. In sacra scriptura non inueniunt̄ nisi q̄nq̄ mor-
D tuoꝝ suscitatores. quoꝝ Primus fuit Helyas qui suscitauit vnū in vita sua.

Scd̄s fuit Helyse⁹ qui suscitauit vnū in vita sua ⁊ vnū post suā mortē Tertius fuit xp̄s qui suscitauit tres mortuos. Quartus fuit btūs Petrus qui suscitauit vnū. Quintus fuit Paulus q̄ suscitauit vnū vt patet in Act̄: ⁊ sic sunt tantū ibi octo mortui suscitati. Iste aūt sctūs Ludouic⁹ suscitauit tot vt patet ꝑ testimoniū eccl̄ie que nunq̄ errare pōt: ⁊ in hoc dedit illi nomē qd̄ est super omne nomē: quia de nullo alio ante legim⁹

Ideo cōuenit ei illud saluatoris in iohāne. Qui credit in me: opa que ego facio ip̄e faciet ⁊ maiora hoꝝ faciet. Circa ista duo metaphorice loquēdo ad declarandā eius sanctitatē est nobis sanctus ille septupliciter cōmendandus ⁊ contemplādus. Et p̄ma contēplatio est: I. contēplatio.
q̄tum ad statū sue singularis generationis. in qua cōsidero priuilegia quattuor quoꝝ Primū est qm̄ fuit de genere sanctoꝝ ex ꝑte patris. q̄ de genere scti Lo-
E douici regis. Scd̄m est: q̄ fuit de genere sctōꝝ ex ꝑte matris: q̄ nostris temporib⁹ nulla de aliquo genere regio fuit canonizata nisi sctā Elizabeth. de cuius stirpe mater btī Lodouici fuit. Tertiū est: q̄ tali tempe fuit natus vt fieret primogenitus charoli subtracto in multis fratrib⁹. ideo decenter dn̄o fuit consecratus. vt Samuel. Quartuz fuit de loco natiuitatis in terra quā dn̄s sanctificauit p̄ ceteris mundi locis illis sanctis qui viderunt faciē xp̄i corporalibus oculis. In regione siquidē sue natiuitatis inueniunt̄ septē de quibus fit mentio in sacra scriptura vidisse xp̄m. s. lazarus cum duab⁹ sororibus. ⁊ due sorores matris dn̄i. ⁊ theophilus. ⁊ cecus natus ⁊ ideo de eius mirabili generatiōe ⁊ natiuitate pōt dici illud ps. Hec est gene-
ratio querentiū dn̄m ⁊c̄. Secūda con II. contempla
templatio est q̄tum ad statū sue p̄mordialis conuersiōis in quo. s. floruit decore puritatis ⁊ innocentie. Sciendu⁊ est autē q̄ sicut in sole sunt alique ꝓprietates formal̄r tantū: vt īcorruptibilitas alique ꝟtualiter tantum vt calor. alique simul formal̄r ⁊ ꝟtualiter sicut claritas alique modo neutro sed tantuz apparerent̄ vt rubedo in mane. sic sunt aliq̄ homines qui habent puritatē et innocentiam tantū formaliter: qui cū in se sint puri nullū tamen aliū purgant. sicut exemplificat beatus Dioni. de angelica ierarchia de monachis in heremo constitutꝫ Aliqui virtualiter ⁊ non formaliter. sicut illi qui illa docent ⁊ non seruāt sicut dicit̄ in Mach̄. Aliqui nec formal̄r nec
F

virtualiter: sicut pharisei ḋ tantū appa/renter ideo dicunt a dño sepulchra deal/bata. Alij formaliter ꝛ virtualiter: sicut dicit de matre dñi vt ait beatus Dioni, quia non solū in se ꝛ de se erat pura: sed omnē mentem ex sui intuitu: sicut sol ad puritatē mirabiliter deducebat. Ad cu/ius exemplū habuit puritatem formalē beatus Lodouicus: quia nunq̄ pecca/uit mortaliter sicut primus Lodouicus rex. Et habuit virtualē: quia in solo ei⁹ aspectu anima eum intuentis purgaba/tur quantūcūq̄ prona ad malum: ideo de eius decore inducit illud sapientie de sole. Pulchritudinē cādoris eius admi/III.cō templa rabitur oculus. quia sicut sol suā cōicat pulchritudinem sic ꝛ iste ꝛc. Tertia contemplatio est: q̄tum ad statum sue religionis ꝛ captionis quā sponte subijt ꝓpter patris redemptionē. in qua floruit ꝓtute quadruplici. Primo. s. virtute austeritatis. quia cum infirmitate ocu/loꝝ grauaret per fratrē cum eo iacentez fuit visus q̄ tota nocte iacebat ꝓstratus in terra quā vsq̄ ad mortē seruauit iux/ta illud apostoli. Castigo corpus meuz ꝛ in seruitutem redigo ꝛc. Scō vir/tute benignitatiz ꝛ patientie: quia vt me dicus suus audiuit ab eo quādo corpus xp̄i eleuabat semper eum deprecabatur: vt eum nūq̄ de vinculis liberaret. quia videbatur sibi fuisse causa boni exemplo pauli vincti. Tertio virtute castitatiz ꝛ mundicie. Nota hic de muliere adul/tera ꝛ de corpore capto non de aīa iuxta illō Sap̄. Tota pulchra es amica mea ꝛc. Quarto virtute pietatis ꝛ miseri cordie. Nam quādo non habebat quid pauperibus daret seipsum penitus exhi/bebat exemplo beati Martini recolens xp̄i verbū. s. Beati misericordes qm̄ ꝛc

IIII.cō templa Quarta contemplatio est quantū ad statum sue conuersiōis que non fuit de malo in bonū sicut pauli conuersio: sed de bono in melius. s. sicut illa Andree, p cedens de discipulatu Johannis bapti/ste ad apostolatum christi. Et in hoc flo ruit virtute paupertatis euāgelice. cui⁹

Primus gradus est dimittere partē A bonoꝝ. sicut Zacheus in Lu. Scūs est dimittere omnia sicut Petrus ꝛ An/dreas. Tertius est dimittere non so/lum res: sed parentes: vt Jacobus ꝛ Jo hannes. Quartus est dimittere nō so lum ista: sed etiā seip̄m ꝛ sublimes dig/nitates: sicut btūs Ludouic⁹ dignitatē regiam resignauit. Et ideo dicitur hanc virutē plus ceteris habuisse quantopl⁹ primo dimisit. Et ideo ista potuit dici paupertas altissima: de qua dicit aposto lus q̄ abundauit in delicijs simplicita/tis: quia simplicitas religionis eius est christi paupertate ditata ꝛc. Quin/ta contemplatio est quantum ad statuz V.contē platio. sue professionis: in quo reperitur claru/isse quadruplici dignitate. scz Primo B dignitate virginea: quia virginitatē nō solum corporis: sed etiam mentis vsq̄ ad mortem illibatam seruauit. In cui⁹ testimoniuz in morte eius videbaf plu/ribus quasi vna rosa rubea ex eius ore sacratissimo pullulare. Ideo ipse est de numero illorum qui sequuntur agnum quocunq̄ ierit. Secundo dignitate doctoruz: fuit enim ab infantia vir sacre scripture non litterarum secularium in/tentus: ita vt postea fieret egregius pre/dicator: iuxta illud Danielis. Qui docti fuerint fulgebunt sicut splendor firma/menti ꝛc. Tertio dignitate pontifica tus. diuina enim dispensatione licet fili/us tanti regis fuit pontifex ordinatus: licet inuitus, ita vt papa cum ad hoc cō/pelleret vt sibi conueniat illud ps̄ Tu es sacerdos in eternum secundum ordi/nem melchisedech. quia in patria illud sacerdotium non amisit cum ille cara/cter indelebilium sit. Quarto dig/nitate apostolorum: quorum status con/sistebat in duobus fm euangelice perfe/ctionis celsitudinem quoniam ad con/silia altissime paupertatis: et illa carent episcopi: et ideo non sunt perfecte apo/stoli fm Gregoriū in pastorali. Plenitu die ꝛ illa caret religiosi. s. sūme paupta/tis: et ideo nō sunt apostoli. Sed beat⁹

Ludouicus. in q̃tũ põtifex hũit scdm. et in q̃tũ frater minor habuit primũ. Ideo est de ordine apl'oꝝ xp̃i. sicut ⁊ paulus q̃ de seip̃o dicit: Ego sũ minim⁹ apl'oꝝ ⁊c̃

VI. contempla

Sexta contẽplatio est q̃tũ ad statuz sue cõsumatiõis. qꝛ in eodem loco penitus ⁊ quantũ ad domũ vbi natus ibi fuit defunctus ad modũ circuli q̃ terminatur vbi incipit. in q̃ intelligit̃ ꝑfectio sue vite: quia figura circularis est ꝑfectissima. Et iõ deus ad modũ figure circularis ꝓduxit orbẽ. Et ideo huic sctõ conuenit illa figura Eccl'iastes. i. Orit̃ sol id est homo p̃clare ꝟtutis ⁊ occidit: qꝛ huic mũdo subtrahit̃ ⁊ ad locum suũ reuertit̃. s. ꝑ modũ circuli. Scdm fuit de obseq̃o veneratiõis. i. qñ fuit ab angelis lumine splẽdẽtib⁹ a loco mortis vsq̃ ad sepulturaz quasi ꝑ. xij. leucas associatus cernẽtibus ꝑ mõtes multos vt fertur a fidelib⁹ ꝟm illã figurã. ij. Regũ. Filij isrl' id est angeli deducebãt archã federꝫ domini. i. illud sacratissimũ corpus in iubilo ⁊c̃. Tertiũ fuit de loco cõditionis qꝛ ante diu fuerat visum ꝑ quendã viꝝ fidelẽ deo deuotũ multotiẽs sensibiliter ꝙ q̃libet nocte descẽdebat lux de celo cũ maxime pecunie multitudine ad ecclesiam ibi construendã. ⁊ tũc hec visio fuit intellecta ab oĩbus ꝙ hic sctũs cepit miraculis coruscare ibidez vt recte de hoc loco dixerant. q̃ ante apparitionis huius mysteriũ ignorabãt vt de eo possit accipi illd̃ Geñ xxviij. Vere dñs est ĩ loco isto ⁊ ego nesciebã Quartũ fuit de miraculo apparitiõis: qꝛ cũ sepultus esset apparuit stãs ante altare in pontificalibus ⁊ bñdicens oĩbus quasi vnus de magnatibus ibi astantib⁹ ⁊ alijs ostendere volentibus licet videre non possent ad imitationẽ helisei cuius corpus mortuũ ꝓphetauit. Septima contemplatio est

VII. cõtempla

q̃tũ ad statũ sue gl'ificatiõis in quo floruit corona q̃druplici coronat⁹. Et primo corona aurea que debet̃ ꝯfessoribus. vñ habet̃ in Apocal'. ꝙ cõfitẽtes agnuz habebant coronas aureas in capitibus suis. Scdo corona aureola que debet̃ virginibus. in cuius figura archa q̃ erat de lignis imputrebilib⁹ nõ solũ habebat coronã aureã: sz aureolã vt habet̃ ĩ leui.

Tertio corona gemmea que debetur sanctis episcopis: vt patet etiã in Leui. de illis pontificibus. vnde p̃mus lapis nomẽ accepit ⁊c̃. Quarto corona stellea que debet̃ doctorib⁹ iuxta illd̃ Dañ. p̃allegatũ. Erunt q̃si stelle in perpetuas eternitates: vnde aĩa eius signata est ꝑ illam mulierem Apocal'. xij. In cui⁹ capite erat corona stellarum duodecim q̃ sunt duodeciz felicitates eius quas enumerat beatus Augusti. in li. de similitudinibus quas vide in sermõe de assumptiõe qui incipit. Erit in nouissimis diebus in fine scz figura nona. Ad quas felicitates nos ꝑducat xp̃us meritis beati Ludouici. Amen.

In festo decollationis sancti Johannis baptiste: Sermo primus.

Corruit in plateis veritas ⁊ eq̃tas non potuit ingredi ⁊ cet'a. Esaie. lix. ca. Verbũ illud videt̃ esse. s. lugentis ⁊ dolentis. Esaias em̃ sctũs amaricato spiritu cũ videret subuerti iusticiaz in rebus humanis inter mlt'a q̃ lachrymabil'r deplorauit subiũxit hec verba. Corruit in plateis ⁊c̃. In q̃bus verbis duos miserabiles deplorat aduẽtus. s. Primo ruinã ꝟitatis. cũ di. Corruit in plateis veritas Secũdo repulsam eq̃tatis. cũ di. Et eq̃tas non potuit ingredi. Primo ruinã veritatis describit. s. q̃tũ ad casũ qꝛ corruit veritas. ⁊ q̃tũ ad publicũ: qꝛ. s. corruit in plateis. i. publice. mirabile est em̃ ꝙ corruit ꝟitas. sed miserabile est: quia corruit in plateis. ꝙ em̃ corruit habuit impugnatores. ꝙ vero corruit in plateis non habuit defensores. Possũt em̃ verba ista eleganter conuenire spectaculo hodierno. quod vocat Augusti. non festũ sed spectaculum. Hodie inq̃t crudele spectaculũ ante oculos nostros cõstitutuz est caput Johannis baptiste in

disco crudelitatꝫ ꝓpt odiū ꝟitatis. Duo
em̄ notari possūt in ꝟbis ꝓpositꝫ videlicꝫ
Primo beati iohis decollatio. Se
cundo impij herodis obstinatio. Ad io
hannis decollationē pertinet quod pre
mittit. Corruit in plateis veritas. Ad
herodis obstinationē pertinet quod seq̄
tur: Et equitas non potuit ingredi. veri
tas ergo corruit quando veritatis predi
cator ⁊ testis decollatus fuit. Eq̄tas au
tem non potuit ingredi quādo indura
tum cor luxuriosi herodis equissima ꝑ
suasione non potuit penetrari: ⁊ hoc in
plateis id est publice. a nullo em̄ connui
uantiū defensionē accepit. De q̄bus du
obus Augu. in omel. Odiū inq̄t pepe
rit. s. veritas nec potuit equo animo tole
rari quod scūs monebat. qꝛ vtiq̄ salutē
E eoꝝ querebat q̄s amonebat ⁊c. Dicaꝫ g̃
plāgēti animo cū ꝓpha. Corruit in pla
teis ꝟitas. Attendendū est aūt diligē
ter. q̄lis veritas corruit in plateis. Cor
ruit em̄ scꝫ ꝟitas dotata ꝑuilegijs. veri
tas magnificata p̄conijs. ꝟitas cumula
ta meritis. talis em̄ ꝟitas corruit hodie
in plateis. Siquidē huiꝰ hois. s. ex ꝑui
legijs erat ꝟitas seu doctrina tenēda. ex
p̄conijs libenter audienda ⁊ credēda. ex
meritis ꝟo diligēda ⁊ suscipiēda. vide
mus autez contrariū accidisse q̄n ꝑuile
gia facta sunt in conculcationē. p̄conia
in obliuionē. ⁊ merita in despectionem
Corruit ergo ꝑmo veritas dotata ꝑuile
gijs. habuit em̄ iste veritatis predicator
quattuor ꝑuilegia sup alios hoīes. s. an
gelice annūciatiōis. mirabilis concepti
onis. copiose sctificationis. solennis na
tionis. Primū ergo fuit priuilegium
angelice annūciationis. de quo Luce. i.
vbi dicit ꝙ ab eodem angelo nunciatus
est Johannes a quo ⁊ xp̄s. s. a gabriele. ⁊
sicut dicit Bern̄. plus habet in hac par
te q̄ꝫ christus. scilicet locū securiorē. tem
F pus sanctius. miraculū apertius. Pri
mo in loco securiori fuit Johannes an
nunciatus. quia christus in thalamo et
iohannes in templo intra sanctasancto
rum. Secundo tempe sanctiori fuit
annūciatus. quia iohannes in solennissi
mo festo. s. diuine ꝓpitiationis: quando
solus pontifex semel in anno ingredie
batur in sanctasanctoꝝ. et omnis popu
lus currebat ad templum. Tertio fu
it annunciatus miraculo apertiori. quia
cum Zacharias de verbo angeli dubita
ret est factus mutus vsq̄ in diem q̄ hec
omnia complerentur. Secundū pri
uilegium fuit mirabilis conceptionis.
erat enim in matre naturalis sterilitas:
⁊ tam in patre q̄ꝫ in matre tum virtutis
longeuitas propter quod filium habe
re non poterant propter impedimen
tum nature. Et hec duo impedimenta
tangit euangelista cum dicit Luce pri
mo capl̄o. Non erat eis filius eo ꝙ Eli
sabeth sterilis erat. et processissent in di
ebus suis ambo. et tamen potentia gene
randi in vtroq̄ erat mortua et in vtroq̄
diuina misericordia reuiuiscit. miracu
lose ergo conceptus fuit non tamen tam
excellenti miraculo sicut christus. quia
vt dicit Anshelmus. aliud est naturam
vel etatem aliquo vicio debilitatam sa
nare et ad opus suū reuocare: quod fecit
in Elisabeth. aliud inauditam et inco
gnitam penitus virtutem narure cōfer
re: quod fecit dominus in maria vt de
um conciperet et hominez sine virili se
mine generaret. in hoc ergo plus habu
it christus. Tertiuz priuilegium fuit
copiose sanctificationis. de quo dicit an
gelus Luce primo. Spiritu sancto ad
huc replebitur ex vtero matris sue ⁊c.
Signanter autem dicit replebitur nō
sanctificabitur. vt intelligatur in hac re
pletione non soluz a culpa originali pur
gatus: sꝫ insuper copiosa gratia super
fusus. Factum est hoc in momento salu
tationis qua virgo salutauit Elisabeth
Luce primo. Ecce vt facta est vox salu
tationis tue in auribus meis exultauit
in gaudio īfans in vtero meo. Quar
tum priuilegium fuit solennis natiuita
tis de qua dictū est. Et in natiuitate eiꝰ
multi gaudebunt. Fuit autem solennis
sima natiuitas illa tam p̄sentia regine

q̃ regis z gaudio totius cognatiõis. Regia id est beata virgo p̃sens erat et insistebat obsequio parentis. Jesus aũt rex p̃sens erat in utero virginis obsequẽtis Tandem audierunt vicini et cognati quia magnificauit dominꝰ misericordiam suam cum illa et cõgratulabant ei. Reuera ex tantis priuilegijs debuit esse veritas huius hominis veneranda. s. herodi. sed quantũcunq; fuerit priuilegiata: tamen hodie corruit veritas in plateis. Facta sunt ergo ꝓuilegia in conculcationẽ. Vnde impletum est in eo illud Dañ. In tempe illo pternetur veritas i terram: patet ergo quomõ singula priuilegia facta sunt in conculcationẽ. Nam bonus angelus nunciauit: malus interfici persuasit: fuit em̃ mirabiliter conceptus: fuit miserabiliter decollatus. per gratiaz sanctificantẽ connexus est z cõiunctus capiti spirituali: sed hoc priuatus est capite materiali. In natiuitate eius multi gaudebunt: z in morte eius multi lugebunt quando corruit veritas in plateis z equitas non potuit ingredi. Item corruit veritas magnificata ꝓconijs laudum: ex quibus sua doctrina et veritas erat libenter audienda z credẽda. Inuenik aũtẽ sanctus iste in scriptura multa habere preconia z hoc sumpta similitudine in qualibet differentia creaturarũ. quod patet sic. Inter naturas pure corporales excedit ignea vel luminosa natura: inter naturas pure spirituales excedit natura angelica: inter naturas compositas ex vtraq; excedit humana: inter naturas hominis boies prerogatiua cognitionis excellit prophẽta.

Vocat aũt scriptura iohannẽ. Primo .s. ignem ardentem z lucentem. et hoc pter zelum rectitudinis Johannis. v. Ille erat lucerna ardens z lucens. Ardens interius p dilectionẽ z lucens exterius p ꝓdicationẽ. Ardere sctm̃ est: lucere vanũ: ardere z lucere pfectũ. vel sic oportet em̃ om̃e celũ inflãmari charitate: sed discretum veritatis luce. Vocat scdo ipm̃ boiem per affectũ mansuetudinis Joh. i. Fuit homo missus a deo Homo aũt est aial mãsuetũ a natura vt dicit phus. natura em̃ habet arma vl ad impugnandũ vel ad repugnandũ. non cornibus supbie: non calcibꝰ violẽtie: nõ dentibus crudelitatis: non vnguibꝰ rapacitatis: nõ veneno malignitatis talis fuit Johãnes. vnde sup eius mansuetudinẽ dñs suspirans ait. Helyas iam venit z fecerunt in eo quecunq; voluerunt Math. xvij. Vocat tertio eũ pphetã z hoc pter excellẽtiã cognationis Lu. primo. Tu puer pphета altissimi vocaberis. Et dñs addidit q ipe erat pphета z plusq̃ pphета. que em̃ pphete a remotis viderunt: ipe digito demõstrauit

Vocat quarto angelũ. z hoc pt mũditiam angelice puritatis seu pter officiũ legationis Malachie. iij. Ecce ego mitto angelũ meũ zc. Veritas g̃ doctrine iohannis non solũ ex priuilegijs erat veneranda: sed ex preconijs tanta laudum libenter audienda z credenda. sed sicut priuilegia sunt facta in conculcationẽ. ita preconia sunt facta in obliuionem: vnde impletũ est in eo illud Esa. lix. Facta est veritas in obliuionem. z q̃ recessit a malo prede patuit. Venerunt em̃ singula preconia in obliuionẽ: lucerna per extinctionem: homo mansuetꝰ p oppressionez: pphета per inhonorationẽ angelus per minorationẽ iuxta illõ ps. Minuisti eum paulominus ab angelis id est predicatoribꝰ. scõm q ipe dixit de se Joh. iij. Illum oportet crescere me aũtẽ minui. Johãnes aũtẽ minutus est in capite. z christꝰ creuit in cruce zc.

Tertio veritas corruit cumulata meritis. Non em̃ solum habuit priuilegia gratiaz z preconia laudum. sed etiã dines fuit meritis opum: z hoc patet i omni differentia ordinũ. Sunt em̃ quattuor ordines in ecclesia. s. Confessoꝝ. Virginum. Apostoloꝝ. et martyꝝ. Inter confessores nullus prior in victu. asperior in vestitu. nullꝰ secretior i in colatu. z talia pertinent ad cõfessores. s. pcitas victus zc. De victu Johannis habes Jo-

hannis. viij. ꝙ esca eius erat locusta et mel siluestre non coctum vel saporosum balneatū. De vestitu simil̄r ꝙ erat vestitus de pilis camelorum. De incolatu ꝙ erat in deserto. Et si queras quāto tempore hanc penitentiā fecerit. Scire debes ꝙ q̄nquennis intrauit heremum. et xxv. annis extitit heremita in deserto.

Inter virgines nullus virginior bea. Jo. Totā cōspice sectā nazareoꝝ. nullū floridiorem inuenies. fuit em̄ sollicitissimus talem custodire thesauꝝ: ideo sibi cura fuit fugere lenocinia sēsuuz: spectacula vanitatū ne leui saltez maculare vitam famine posset vt in hymno canitur ꝓpter qd̄ fuit dign⁹ xp̄m baptisare ⁊ mūdum beatis manib⁹ cōtrectare. Inter apostolos diues in meritis. nam cū apostoli seruierint xp̄o in acq̄sitione populoꝝ. Johannes non solū in hoc: sed etiā ip̄oꝝ apostoloꝝ. ipse nanq̄ suos apostolos discipl̄os Petrū. s. ⁊ Andreā ⁊ Philippū ad ih̄m misit: ⁊ illi inherere docuit. Missus g̊ fuit Johes apte ante parare dño viā ꝑfectā intranti eccl̄iam apostoloꝝ. nec aperte potest parare domino viam mundum intranti Inter martyres em̄ hodie locū inuenit: ita vt alij dicant̄ martyres fidei: hic vero castitatis. qꝛ ꝑ castitate iussus est martyr: ideo cantat eccl̄ia de eo. Prepotens martyr ⁊c̄.

Erat ergo veritas doctrine Johānis ex ex meritis diligēda ⁊ suscipiēda. sz sicut ꝑuilegia in cōculcationē. p̄conia in obliuionē. ita merita facta sunt hodie in despectionē. Erat em̄ Herodes vn⁹ ex illis ad Ro. ij. Qui ñ acq̄escūt ꝟitati: credūt aūt iniq̄tati. Despecta g̊ fuerunt in ꝯfessore merita pnīe in ꝟgīe merita inocētie in apl̄o merita iusticie ⁊ ī martyre merita ꝑseuerātie oꝑum: ⁊ sic hodie corruit veritas in plateis. s. veritas dotata ꝑuilegijs gr̄arum: magnificata p̄conijs laudum: cumulata meritis ꝓtectionuz. Moraliter aūt hēmus in hoc spectaculo. q̄d imitemur. q̄d detestemur. In Johanne imitemur cōstantiā annūciandi veritatē. In herode detestemur impugnādi maliciā: sed in cetu ꝑncipū qui aderant negligentiam defensandi veritatē.

Moraliter.

Quātū ad ꝑmū ē notādū: ꝙ ꝟitas ꝯstāter ē p̄dicāda: ⁊ h̄ ꝓpt̄ q̄tuor rōes. Pr̄ia qꝛ ꝟitatꝫ ꝑiculosa ē abscōsio. Scd̄o qꝛ fructuosa ē māifestatio. Tertio qꝛ gl̄iosa ē ꝑsecutio. Quarto qꝛ īdubiosa ē vltio. Pr̄io dico ꝙ ꝟitatꝫ ꝑiculosa ē abscōsio non solum illis q̄bus abscondit̄: sed abscondenti. ps̄. Non abscōdi misericordiam ⁊ veritatē tuam a consilio multo. Tu aūt dñe ne longe facias miseratōes tuas a me. quasi dicat. longe deberes facere miserationes tuas a me si abscōdissem veritatē tuam a consilio multo: sed veritatem ⁊ salutare tuū dixi. Ber̄. Nō licet tacere cui ex officio incūbit p̄dicare ⁊ peccantes arguere: d̄r ergo predicatoribus abscondentib⁹ veritatē. i. Coꝝ. ix. Ue mihi si non euangelizauero. vtinaz essent multi Johānes qui non absconderent veritatem. precipue ꝑncipibus ⁊ p̄latis: nulloꝝ em̄ iniuria magis in eccl̄ia nocet q̄ꝫ iniuria prelatoꝝ. Grego. Nemo amplius in ecclesia nocet q̄ꝫ qui peruerse agens nomen vel ordinem sanctitatis tenet: delinquentē redarguere hoc p̄sumit nullus: ⁊ in exemplum trahit̄ culpa vehementer vel extrahitur vel extenditur quādo ꝓpter reuerentiam ordinis peccator homo honoratur. Itē ⁊ postea. Scire debent prelati ꝙ tot̄ mortibus digni sunt: quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt. Secūdo dico ꝙ fructuosa est veritatis manifestatio. sicut enim dicit dominus Esaie. lv. Uerbū quod egredietur de ore meo nō reuertetur vacuum ad me. At ille cui predicas. si te audiuit lucratus es fratrem tuū. et sic est fructuosa ad lucrum anime. Frequenter enim cum veritas de terra oritur. iusticia de celo ꝓspicit ꝑ gratie infusionem. ⁊ sic misericordia et veritas obuiauerūt sibi. misericordia e x ꝑte dei iustificātis. ⁊ veritas ex ꝑte hominis annūciantis. Si ꝟo te nō audiet nihilominus veritas tibi fructuosa erit. s. ad meritū ꝓpriū. ⁊ hoc ē quod dicit̄ Eccle-

Scd̄o.

siastici. vi. ⁊. viij. Volatilia ad sibi simi
lia conueniūt. ⁊ ꝟitas ad eos qui illam
operanꝫ reuertet̄. Quid ꝓfuit herodi ve
ritatis p̄dicatio: nihilominꝰ tñ si nō con
uertit audientē: coronauit confidentem

tertio Tertio dico ꝙ gl'iosa est ꝟitatis ꝑse/
cutio. gl'iosum est em̄ ꝓ ꝟitate pati. Et
hoc qꝛ cōfiguraꝫ xp̄o q̄ in mundū dic̄ se
venisse ad hoc Joh. xviij. Ego ad h̄ na/
tus sum ⁊ in mundū veni vt testimoniū
perhibeā veritati. Et ideo magis gl'io/
sum est cū veritate deijci q̄ꝫ cuꝫ falsitate
magnificari. ij. Machab. vij. ceteri frēs
vna cū matre se hortabanꝫ mori fortiter
dicentes: dñs aspiciet veritatē ⁊ cōsola/
biꝫ in nobis. i. cōsolabiꝫ nos eterna con/
solatione. Gl'iosa est g̊ ꝑsecutio ꝟitatis
ex ꝑte subsannantium non inferentium

quarto Quarto dico ꝙ indubitata est ꝟita/
tis vltio siue vindicta ad hoc vlciscetur
dñs in contēptores ꝟitatis ps̄. Diligite
dñm om̄es scti eius qm̄ veritatē req̄ret
dñs ⁊ retribuet ha. fa. supbiā. Requiret
aūt volūtatē qual'r audita suscepta ope
impleta sit: illis aūt q̄ vel audire nolue/
runt: vel audita recipe contēpserūt: vel
receptā ope implere neglexerūt retribu/
et habūdanter Rom̄. i. Reuelabitur ira
dei de celo sup omnē impietatē ⁊ iniusti
ciā hoīm q̄ veritatē dei in iniusticia deti
nent. Sic ergo imitemur Johannem in
constantia denunciandi veritatē ⁊ dete/
stemur in herode nequitiam impugnan
di veritatē. Sed est notandū ꝙ sunt
quattuor rōnes impugnandi veritatem
ꝓpter quattuor em̄ mouenꝫ ꝑuersi ad im
pugnandū veritatez agnitā. s. Primo
E ꝓpter naturā dissimilē. sicut em̄ similitu
do conciliat amorē. ita dissimilitudo ge/
nerat odiū. vnde hoīem veritatis homo
vanitatis ipugnat. sapiēs Sap̄. ij. Etiā
grauis est nobis ad videndum qm̄ dissi
milis est alijs vita eius. ⁊ immutate sūt
vie illius. quasi dicat si essent in falsita/
te sicut sunt nostre vie diligeremus eum
Bern̄. Vitiosus vitiosoꝝ cōsortia nō re
fugit: ⁊ vbi oēs fetent vnius minime fe/
tor sentiꝫ. qui em̄ auarus auarū. luxurio
sus luxuriosum erubuit. ⁊ vere in bonis
non placet vox si displicet facies. Se/
cundo ꝓpter naturā manifestatiōis: ve/
ritas em̄ in modū lucis est occultoꝝ ma
nifestatiua: ⁊ ꝑ consequēs turpiū denu/
datiua: g̊ et vituperatiua. g̊ q̄ male agit
odit lucē. qd̄ dicit apl's ad Rom̄. x. Ego
inimicus factus sum vobis veꝝ loquēs
quasi dicat: qꝛ dixi verū: inimicus factꝰ
sū. si dixissez sic̄ adulatores factꝰ eēm a/
micꝰ. ita etiā hodie adulatores sūt ī ami
citia non veritatis annūciatores. Tuli
us in li. de amicitia. Sic habendū est in
amicitia nullā pestē esse maiorē q̄ꝫ adu/
lationē: blanditiē: assentationē. hoc viti/
um em̄ omniū est mentientiū atq̄ fallē/
tiū: loquentiū ad voluntatē om̄ia: nihil
ad veritatē. Recitat Seneca. quō mag/
nus alexāder subsannauit amicos adu/
latores. cū em̄ sagitta vulneratus eēt in
bello et tandem represso sanguine sicci
vulneris dolorē sentiret. omnes inq̄t iu/
rāt me esse Jouis filiū. sed vulnus hoc
hoīem me esse dicit. Tertio ꝓpter na/
turā reuerberationis. sicut em̄ veritas
est manifestatiua ostendēdo. sic est reuer
beratiua ⁊ pungitiua corripiendo ⁊ ar/
guendo. Et qꝛ homo ꝑuersus sicut hero
des non potest sustinere puncturas ar/
guitionis in maleficijs: armaꝫ cōtra ve/
ritatis doctorē. seuit occidere: necare et
extīguere festinat. hoc est quod dixit do/
minus iudeis Joh. viij. Quid me que/
ritis interficere hominē qui vera locu/
tus sum vobis. Dicit Bern̄. Mirabibi
lis insania irascimur sanāti. qui nō ira/
scimur vulneranti. Sanās em̄ predica/
tor: vulnerans est dyabolus. vnde Aug.
de ciui. dei. Putamus gloriaꝫ vanitatis
nullis cedere viribus virtutis: ad perni/
ciem vtiq̄ ei cui tam magnum vitium
dominatur. inuictus est hic morbꝰ non
malo medici sed egroti. Quarto pro/
pter naturam directionis. veritas enim
dirigit ⁊ mouet in bonum de sui natura
ps̄. Dirige me in veritate tua ⁊ doce me
⁊c̄. Et quia dirigere non potest in bo/
num existens: nisi faciat relinquere bo/

nū apparens ⁊ nisi tollat omnes cōsola/
tiones carnis ⁊ gaudia cōsueta. iō ho/
mo ꝑuersus existimādo nimis preciosa
que relicturus est ⁊ nimis difficilia ad q̄
dirigendus est odit ꝟitatē: quia nō vult
ꝑdere voluptatē. Seneca. Uides vbi
posita sit felicitas. sed ad illam perueni/
re nō audes. q̄d te impediat dicam. ma/
gna hec existimas q̄ derelicturꝰ es. hoc
idē dici potest de volentibꝫ intrare reli/
gionē. vident em̄ vbi posita sit salus: sed
ad illā ꝑuenire non audent. q̄d eos im/
pediat patet. magna existimant que reli
cturi sunt. Sic igit̄ detestemur in hero/
de maliciā impugnādi ꝟitatē. vlterius
detestemur in cetu ꝑncipū negligentiaꝫ
defendenti ꝟitatē. cū em̄ viderēt in ocu/
lis suis illū magnū ꝓphetā ꝺcollari nul
lus fuit locutus ꝑ eo. nullus fuit q̄ defen
deret ꝟitatē. Sciēdū est ꝙ sunt quat/
tuor impedimēta defensionis veritatis.
videlicet Primo metus terrene pote
E statis q̄ reprimit nō solū a ꝟitate tuēda
⁊ defensanda: sed etiā dicēda. Exemplū
de ceco a natiuitate Joh. ix. Dicūt iudei
Hic est filiꝰ vester quē vos dicitꝫ: q̄ ce/
cus natus est: quō ergo nunc videt? Re
sponderūt parētes. Scimꝰ. q̄ hic est fili
us noster: quō aūt nūc videat nescimus
⁊c̄. Et sequit̄ hoc aūt dicebant: q̄ time/
bant iudeos. nā talis metus cecidit sup
eos. ⁊ ideo dicere poterāt illud apostoli
Nō em̄ possumꝰ aliq̄d aduersum verita
tē: sed ꝑ veritate. Scdo questus mun
dane cupiditatis. i. Thi. vi. Qui verita
te ꝑuati sunt existimātiū questū eē pieta
tem. Hinc est ꝙ ꝑncipes ⁊ tribuni gali/
lee sub herode habebāt officia lucratiua
⁊ questuosa. iō maluerūt studere cupidi
tati q̄ꝫ assistere ꝟitati. Tertio appeti/
tus voluptatis. vñ. i. Pe. de q̄busdā dicit̄
Multi sequunt̄ eoꝝ luxurias per quos
via ꝟitatis blasphemat̄. De his tribus
impedimētis defensandi ꝟitatē hēmus
moral̄r Esdre. iij. cap̄. de illis tribꝫ iuue
nibus q̄ philozophati sunt q̄d fortiꝰ eēt
in mundo. vnus dixit ꝙ fortior esset rex.
aliꝰ dixit ꝙ fortius esset vinū. et tertius
ꝙ fortiores essēt mulieres sed sup omīa
vicit. s. veritas. Preferre em̄ ꝟitati regeꝫ
hoc respicit metū terrene ptātis. Prefer
re vinū hoc respicit abūdātie temꝑalis
questū cupiditatis. Preferre mulierē re/
spicit appetitū voluptatis. ꝓpterea tertiꝰ
sententiauit ꝙ ꝟitas fortior esset ⁊ oībꝫ
ꝑualeret. Quarto ambiguū similitu/
dinarie felicitatꝫ. Similitudo em̄ vt dic̄
Augu. est mater fallsitatis ⁊ hec decepit
cōuiuantes. credebant em̄ ꝙ ꝓpter iura/
mentū qd̄ interuenerat oīno esset. s. dan/
dū caput Johis. ⁊ si hoc hoc faceret he/
rodes piū ⁊ non impiū reputabāt: q̄ ad
hoc credebāt ip̄m esse obligatū. vnde cō
uenit eis illd̄ Gala. iiij. O insensati q̄s
vos fascinauit non obedire ꝟitati. Fasci
nū vocat ꝑstigiuꝫ quo q̄s decipit̄ ambi/
guo sil̄itudinarie ꝟitatis. Sic g̃ veritas
que cōstanter ꝑdicat̄ corruit dū a pl̄ibus
impugnat̄. ⁊ in plateis dum a nullo de/
fensat̄. Et hoc est ꝙ ꝟitas tacet̄ ꝓpter su/
pradicta q̄ttuor. vñ sequit̄ ꝙ ex hoc mū/
dus destruit̄: iusticia nō exercet̄: mali re
gnant ⁊ boni deꝑmunt̄. ⁊ hoc accidit. q̄
veritas tacet̄. mendacia enarrant̄ et per
cōsequēs credunt̄ ⁊ eis fides adhibet̄. ⁊
deus cū sit ꝟitas total̄r negat̄ ⁊ blasphe
mat̄. Dicamꝰ igit̄ semꝑ veritatē. Quā
nobis cōcedat ihs xp̄s. Amen.

In festo natiuitatis virginis
Marie: Sermo primus.

Iber generatio/

l nis iesu christi filij dauid ⁊c̄.
Math. ꝑmo ca. Sicut xp̄us
fuit liber in matris ꝟginis vtero spiritꝰ
scti miro vmbraculo exaratus qui iuxta
vaticiniuꝫ Esa. xxix. tā scientibꝫ lr̄as q̄ꝫ
ignorantibꝫ ꝓpter suā vtilitatē est occul
tus. ita mater dñi fuit liber in matrꝫ ste/
rilis vtero dei digito descriptus iuxta il
lud Deute. xxxi. vbi d̄r ꝙ liber positꝰ est
in latere arche. Ista archa fuit Anna be
atissima mater matris dñi q̄ fuit archa
q̄ celi liber inclusus fuit in ip̄a. cuius li
bri natiuitatē euāgelista in ꝟbo ꝓposito
dupl̄r introducit. Et ꝑmo q̄ꝫtū ad di/

uinā ꝓductionem qua mater dñi fuit de
matre sterili diuina virtute supnaturali/
ter generata. cū p̄mittit. Liber gene. ie/
su xp̄i. Sicut enim ipsa genuit christū sic
ipa a xp̄o licet aliter fuerit i esse ꝑducta
vt de ipsa dicatur illud gen. x. Hic liber
generatiōis adā. i. christi q̄ est nouissim⁹
adā ꝑm doctrinā apl̄i. quia sicut prim⁹
adā fuit p̄ncipiū generatōis corporalis
sic iste generatōis spūalis. Dicit autem
liber generatōis ei⁹ mater nō solū qꝛ ab
ipsa fuit genit⁹: sed quia ipse fuit geitor
eius iuxta illud ps̄. Hō natus ē in ea et
ip̄e fūdauit eā altissim⁹ ꝛc̄. Scdo q̄tū
ad humanā generatōem qua mater dñi
fuit a sāctis patrib⁹ naturalit̄ propaga/
ta cū sequit̄. filij dauid filij abraā. nō em̄
christus fuit filius istorum: nisi quia ma
ter eius fuit de eorū stirpe ꝓgenita iuxta
illud apostoli Ro. primo dicentis: Qui
factus est ei ex semine dauid ꝑm carnez
quā accepit de virgine matre. Dicit er/
go liber gn̄ationis iesu christi ꝛc̄. Cir
ca primū est intelligendū ꝙ iste liber fu/
it in veti testamento primo subtiliter fi/
guratus. vnde Ezechielis. ij. Ecce ma/
nus missa ad me. in qua erat inuolutus
liber: ꝛ expandit illum corā me qui erat
scriptus intus ꝛ foris. ꝛ scripte erant in
eo lamentationes ꝛ carmen ꝛ ve. Ista
P manus missa fuit xp̄s qui est ꝑm aposto
lum dei virtus ꝛ sapientia per quam de/
us pater omnia fabricauit. vnde Joh. i.
Omnia per ip̄m facta sunt. De qua ma
nu dicitur Esa. iiij. Manus mea fun/
dauit terram. Ista manus fuit missa ad
redimendū genus humanū iuxta illud
apostoli Galath. iiij. Misit deus filiuz
suū ꝛc̄. In illa manu erat inuolutus li/
ber ille in quo fuit veritas increata de/
scripta mater. s. dñi. quia in ipsa fuit in/
uolutus xp̄us iuxta illud Jere. xxxiij. Fe
mina circūdabit virū. Iste liber fuit ex/
pansus in sua natiuitate id est in huma
no genere reuelatus. Iste liber erat scri/
ptus intus ꝛ foris. quia verbum eternū
quod est veritas prima non solū fuit cō
ceptus intus in eius mente: sed etiā fuit
incarnatus foris in eius corpe. In q̄ li
bro erant scripte lamentationes dolorū
de morte filij. Carmina gaudioꝝ de ei⁹
resurrectione. Et ve. i. maledictiones de
monioꝝ ab ipso exterminatoꝝ iuxta il/
lam maledictionē primi colubri in Gen̄
Ipsa conteret caput tuū. s. maria. Se
cundo iste liber fuit in nouo testamento
certitudinaliter declaratus. vnde Apo/
calip. v. Vidi in dextera sedentis super
thronū librū scriptum intus ꝛ foris: sig/
natum sigillis septem. Iste liber qui
erat in dextera sedentis super thronū fu
it mater dñi que fuit in sua ascensiōe ele
uata ad dexteram filij residentis super
thronū deitatꝫ iuxta illud ps̄. Astitit re/
gina a dextris tuis ꝛc̄. Sed ille liber
erat sciptus intus ꝛ foris. quia vt ait be
atus Leo. Diuinam humanāq̄ prolem
prius cōcepit mente q̄ corpe. Sed erat
signatus sigillis septē. quia septem sunt
p̄uilegia quibus eius sacra natiuitas fu
it celit⁹ decorata. quoꝝ. s. Primū fuit
quia sicut xp̄i natiuitas fuit per gabrie/
lem archangelū nunciata: sic per eundē
vt pie creditur ista natiuitas predicata
quia si beato Johanni baptiste fuit hoc
priuilegiū concessum: multomagis ma A
tri dñi consonum. Scdm est ꝙ sicut
xp̄s fuit virtute spiritussancti supnatu/
raliter genitus Luce p̄mo: sic mater dñi
fuit spiritussancti virtute generata. cum
ei⁹ mater sterilis eēt ꝛ vi generādi care/
ret licet aliter. Tertiū est qꝛ in sua na
tiuitate ab om̄i labe peccati fuit totalit̄
depurata. ꝛ hoc quia nunq̄ aliqd̄ pctm̄
contraxit. aut quia in cōtracto non ꝑmā
sit: secus autē fuit de alijs scīs qui post
moram fuerūt purgati. vnde dicit beat⁹
Anshel. in li. Cur deus homo. ꝙ decuit
vt illa virgo ea puritate niteret qua ma/
ior sub celo nequit intelligi. Quartū
est ꝙ ab om̄i pctō tam actuali q̄ veniali
ꝛ mortali fuit penit⁹ elongata. ita ꝙ exq̄
fuit nata nullū tale potuit cōmittere. qꝛ
hec gratia fuit angelis confirmatis col/
lata. Quintū est ꝙ in gr̄a spūssctī vlti
mate est confirmata. ab instanti eniz sue

natiuitatꝫ plus habuit de gr̃a q̃ꝫ aliqua creatura pura. ideo fuit appellata gratia plena in Luca. Sextum fuit ꝙ in gratia xp̄i fuit inseparabiliter consignata quia ab instanti sue natiuitatis non potuit ab ip̄a excidere: cũ etiam fuerit hoc apostolis concessuꝫ post aduentũ spiritussancti q̄ in virgine plenius requieuit.

Septimũ est ꝙ eius natiuitas fuit nomine aurore notata: quia sicut in aurora stella nascit̃ ante solem: sic in nouo testamento virgo nata est ante filiũ. Ideo ꝓphetauit Balaã in numerꝫ. xxiiij. Orietur stella ex iacob ꝓpter ortũ virginis. ⁊ exurget homo ex israel ꝓpter ortum filij eius ⁊ ꝑcutiet duces moab. i. ꝑncipes inferni. Ista. vij. sigilla vt ait Johes nemo erat dignus soluere nisi agn⁹. qꝛ illa septem ꝑuilegia non potuit alius conferre virgini nisi xp̄us eius fili⁹. Sequitur filij dauid filij abraã. s. mediãte matre q̄ quidẽ fuit de sanguine p̄riarcharũ traducta fideliter. ꝓpter quod sequit̃ filij abraã.

B Circa quoꝝ p̄rinũ est intelligendũ ꝙ mater dei fuit ꝓgenita a septeꝫ regibꝫ fidelibꝫ. quoꝝ Prim⁹ fuit Dauid a quo habuit dignitatẽ benigne clementie. qꝛ ꝓpheta cõmemorat singulariter miscdias dauid fidelis in ps̄. ꝓpter hanc dignitatẽ bene fuit ꝟgo filia regꝫ dauid: qꝛ ꝑ ip̄am sumns oẽs miscdiam consecuti. iõ dicit̃ regina miscdie. vñ ps̄ Miscdia dñi plena est terra illa scꝫ de q̄ ait Esa. Aꝑeriat̃ t̃ra ⁊ germinet saluatorẽ. Ista. s. miscdia est illa ꝟtus ꝑ quaꝫ pctã redimere possumus iuxta consiliuꝫ Daniel̃ dicentis. Peccata tua elemosynis redime ⁊c̃. Scds fuit Salomon a quo habuit dignitatẽ tranq̄lle pacꝫ vt habet̃. iij. Regũ: ꝑm quã virtutẽ fuit beata virgo filia eius: qꝛ in ipsa fuit generata pax vniuersalis generꝫ humani cũ deo: dum ibi fuerunt facta vtraq̄ vnuꝫ ꝑm dictũ apl̃i. Et per illã virtutẽ possumus lucrari hereditateꝫ paradisi iuxta illud. Beati pacifici qm̄ filij dei vocabũtur. ꝙ si filij ⁊ heredes ꝑm apl̃m. Tertius fuit Abias a quo habuit spem firmam. de quo. ij. Paralip. dicit̃. ꝙ confortatus est: quia sperauit in dño deo patrũ suoꝝ. Huius filia fuit ꝟgo btã non solũ corꝑaliter sed etiã spiritualiter ꝓpt̃ quã beatitudinem firmam sibi promissam sperans dicit Luce. ij. Beatã me dicent omnes generationes. Ista est ꝟtus per quã huius mundi aduersa faciliter tolerant̃. vnde apostolus vocat eam galeã quasi ab hostibꝫ ꝓtegentem. Quart⁹ fuit Asa. a quo habuit credulitatẽ rectã Iste enim vicit ethiopes qui figurãt demones ꝓpter fiduciam quam habuit in domĩo patꝝ suoꝝ: vt patꝫ scdo Paralip. Huius filia fuit recte beata virgo: quia recte credidit angelo nuncianti certitudinaliter. vñ clamauit helisabeh. Beata que credidisti ⁊c̃. Per illam ꝟtutẽ habemus vitaꝫ spiritualem. vnde apl̃us ait. ꝙ iustus ex fide viuit: et christus infideles aꝑpelauit scilicet mortuos: dicendo. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos ⁊c̃. Quintus fuit Josaphat a q̄ habuit dignitatem legis diuine Iste. n. rex felix non solum legem dei in se seruauit: sed etiam seruandam populo doceri et conmoneri ꝑcepit: vt patet ibidẽ. Huius autem filia bene fuit mater domini. quia legem diuinam et in quibus non tenebatur perfectissime obseruauit vt patet in purificatione. Et ideo dicit Lucas ꝙ ipsa et Joseph perfecerũt omnia ꝑm legem domini. Per istam dignitatem possumus acquirere perfectam libertatem que est seruitutꝫ soli⁹ dei Vñ beatus Jacobus legem scꝫ euangelicaꝫ legem perfecte libertatꝫ nominat dicẽs Qui aũt ꝑspexerit i lege ⁊c̃. Sextus fuit Ezechias a q̄ habuit dignitatẽ sũme diligẽtie: de q̄ d̃r sup̄. ꝙ diligẽter q̄siuit dñꝫ deũ patꝝ suoꝝ i toto corde suo ⁊c̃ Hui⁹ filia fuit ꝟgo maria q̄ exurgẽs abijt i mõtana cũ festinatiõe vbi dic̃ btũs Ambrosius. Nescit tarda molimina spiritussctĩ gr̃a. ꝑ hãc ꝟtutẽ solã possumus implere illud ꝑceptũ Deutero. Diliges dñꝫ deũ tuũ ⁊c̃. sꝫ quõ pñt hec ꝑficere negligẽtes q̄bꝫ d̃r Apo. Utinã calid⁹ aut

frigidus esses. Septimus fuit Josias a quo habuit dignitatē innocentie pure qꝛ in sua pueritia vt dꝛ ibidē cepit querere dñm deū patrū suoꝝ sine macula ꝑseuerans adhuc octo annoꝝ. huiꝰ filia fuit virgo regia cuius innocētia omnē innocentiā eoꝝ q̄ fuerūt creati in statu innocentie prepauit: qꝛ illa cōfirmata ⁊ nō illi. Et qꝛ hanc dignitatē amisimus: datū est nob sacr̄m pnie sicut scd̄a tabula post naufragiū ꝑ quā illaꝫ aliq̄liter recupare possimus. Subsequit̄ filij abraā. Circa qd̄ est intelligendū ꝙ mater dñi fuit ꝓgenita a septem pr̄ibus ꝓoribꝫ a q̄bus habuit septē sacras solēnitates. Primus fuit Enoch ad cuiꝰ imitationē habuit solennitatē fidelitatis ⁊ gl̄ie. sic̄ em̄ enoch qꝛ cū deo ambulauit viuens fuit ad celestē patriā trāslatus. vt habetur ī Geñ. sic mater dñi qꝛ xp̄m genuit vt pie credit̄ viuens ad celestē gl̄iam euolauit Et sicut iste testimoniū habet placuisse deo ꝟm apl̄m sic hec plus om̄i creatura

Scd̄s fuit Noe cuiꝰ figura fuit beata ꝟgo ad cuius imaginē habuit solennitatē ꝟginitatis. sicut em̄ ip̄e vixit centū annis ꝟgo ⁊ solus inuētus fuit in diluuio īmaculatꝰ a carnis pctō. vt habet̄ ibidē: sic btā ꝟgo sola ꝑmāsit purissima in puerꝑio dicēte sibi angelo nunciante cū p̄miserat: Quō fiet istud ⁊c. ait Spiritussctūs suꝑueniet in te. Ad hāc virtutē nos oportet accedere si deū desideramus videre. qꝛ vt dicit Matheus. Beati mūdo corde ⁊c. Tertius fuit Heber cuius filia fuit mater dñi habens ab ip̄o solennitatē victorie de inimicꝫ vt vere dicat̄ heber. i. victrix sicut dicit̄ heber victor. Per ip̄am em̄ fuerūt hostes hūani generis debellati qñ volūtarie obtulit filiū suū q̄uis eius passione extiterit gladiata. vñ dicit̄ in canticꝫ. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Ad istā victoriā nos hortat̄ angelꝰ Apo. ij. di. Uincēti dabo edere de ligno vite. Et hoc cōuenienter. qꝛ ꝑ lignū crucis ad talē victoriam aīamur. Quartus fuit Abraam cuius fuit filia ꝑ fidē verā: qꝛ sicut abraam fuit pr̄ fidei nr̄e ꝟm apl̄m. qꝛ credidit deo: sic mater dñi fuit mater fidei nostre. qꝛ obiectū fidei nr̄e genuit: ⁊ quia tota fides eccl̄ie in ip̄a tempe passiōis permansit. Ad hāc virtutē nos hortat̄ paulus apl̄s. qꝛ sine fide impossibile est placere deo. q̄re sine ista ꝟtute om̄ia opa nostra sunt inania. Quintus fuit Isaac cuius filia extitit mater dñi hñs ab eo solennitatē obediētie ꝑfectissime. sic̄ em̄ Isaac fuit obediēs patri ip̄m immolare volenti. qꝛ cū esset. xxx. annoꝝ ꝟm Josephum patri resistere potuisset: sic xp̄s fuit obediens deo pr̄i cū haberet oīa ī sua potestate in mortē tradens aīam suam. Per hāc ꝟtutē vt apl̄us ait. multi sūt iustificati sicut ꝑ vnius inobedientiā multi iniusti facti sunt. Sextꝰ fuit Jacob a quo ip̄a habuit humilitatez ꝓfundissimā. sic̄ em̄ ꝑ humilitatē Jacob vicit superbū Esau dñm eum vocās: sic mater dñi ꝑ humilitatez summā inclinauit ad se diuinā excellentiā. Et ꝙ hec fuerit occasio diuine descensiōis in ip̄am confirmat̄ cū dixit: Quia respexit humilitatē ancille sue ⁊c. nō cōmēorans ꝟginitatez aut aliquā aliā ꝑfectionē. Et ad hāc virtutē saluator in matheo dulciter nos inuitat di. Discite a me: qꝛ mitis suꝫ et humilis corde ⁊c. Septimꝰ fuit Judas de cuiꝰ tribu fuit mater dñi a q̄ habuit solennitatē nobilitatis. Ista em̄ fuit tribus nobilissima. qꝛ regia. vñ in bñdictione Jude fuit dictū. Nō auferet̄ sceptruꝫ de Juda ⁊c. Geñ. xlix. Jō mater dñi ī cāticis filia principis appellat̄. Ad istā solennitatem peruenient qui vestigia matris domini sequūtur in patria vbi omnes diuinis confessionibꝫ vacant: ⁊ ideo iudei vocantur. Beati igitur qui habitāt in domo tua dñe in secl̄a seculoꝝ laudabūt te. vt ait ps̄. Ad quā solēnitatem nos ꝑducat p̄cibus ⁊ meritꝫ ꝟginis sue matris xp̄i bñdicte ꝟbi filiꝰ q̄ viuit ⁊c.

De eadem: Sermo secundus.

Rief̄ stella ex iacob ⁊ cōsurget ꝟga ex israel

ꝛc. Numeroꝝ. xxiiij. capitulo. Quia ꝑo mater domini stella maris ē nūcupata: secundū Jero. ideo pro eius ortu cōueni enter assumit verbū propositū. In quo quidem verbo eius felix nattuitas introducitur dupliciter. s. Primo vt clara et inobfuscabilis: quia ad modum stelle

Secūdo vt recta ꝛ inobliquabilis qꝛ ad modum virge. quia egrediet virga de radice yesse ꝛc. Circa natiuitatem istā pro vt fuit clara et inobfuscabilis occurrunt quinqꝫ articuli declarādi. quoꝝ primus est. quare mater domini dicitur stella. Secūdus ē. quare eius natiuitas ortus stelle. Tertiꝰ est. quare eius vita motui stelle cōparat. Quartus ē. quare dicitur stella matutina. Quitus est. q̄re dicit stella maris. Circa primū arti.

I articulus

C est intelligēdum ꝙ mater domini dr stella. qꝛ sicut stella habet simplicitatē i sua essētia: cū non sit cōposita ex contrarijs elemētis sicut ista inferiora. ita in virgiē non fuit cōtrarietas sicut in alijs: in q̄bꝰ caro cōcupiscit aduersꝰ spiritū ꝑm apl'm sed hoc nūq̄ fuit in virgine cū non peccauerit etiā venialiter ꝑm Aug. de natura et gratia ita dicētem: Cū de peccatis agitur: nullā de matre domini volo fieri mētionē. Secūda ratio ē. qꝛ sic stella habet impassibilitatē i sua natura qꝛ nō recipit peregrinas ipressiones vt calefactionem ꝛc. ita mater christi fuit impassibilis: vt non potuerit non solū non vinci in temptationibus: sed etiam nec potuit temptari delectatione vel consensu: sed tantum suggestione sicut xp̄s: in qua temptatōe nō est passio sicut in alijs q̄bus alij omnes temptant ꝑm Grego.

Tertia ratio est: qꝛ sicut stella habet icorruptibilitatē in substātia: ita mater xp̄i impeccabilitatē in aia: vnde nec potuit peccare venialiter. ita in gr̄a confirmata fuit. sicut nec a naturali potuit pꝰ suā cōfirmationē. nec scti post suā glorificationē. Et ideo dicit in cāticis. Pulchra es amica mea ꝛ macula nō est in te ꝛ hoc est singulare ꝓuilegiū vt dicitur in iij. Senten. Quarta ratio est qꝛ sicut habet speciositatē in ortu et figura. quia est capacissima a deo. ꝛ ideo factꝰ est mūdus illius figure. ita aīa ꝑginis fuit specialr sperica: qꝛ sūme capacissima in gratia post xp̄m ꝑm Hiero. ꝛ ꝑ cōsequēs in gl'ia. vñ licet discipuli repleti fuerint spiritu sctō: ip̄a tamē erat gr̄a plena Lu. i. Jp̄a ergo est stella inter micantes plyades posita Job. xxviij. Qꝛ vna est ꝑncipalis sicut mater xp̄i. Circa scd̄m articulū est sciendū ꝙ mater dñi ortui stelle compatur ꝓpt quattuor rōnes. Et prima est qꝛ origo cuiuslibet stelle est et fuit miraculosa: qꝛ a potētia dei facta. ita. s. mater xp̄i fuit concepta ꝑm Danielem.

II. articulus

D

Scd̄a est qꝛ origo stelle est. s. luminosa. qꝛ licet stelle de se nō habeant lumen ꝑm Dioni. de diui. nomi. tñ in instāti creationis fuerūt a sole illuminate. sic ꝑgo btā a xp̄o: qꝛ licet de se nata sit obscura sicut alij: tñ cōfestim fuit a sole iusticie illustrata gr̄a: vt ait Bern. Tertia ē: qꝛ sic quelibet stella fuit statim sita i firmamento: ꝛ ibi posita: sic in libro vite fuit scripta mater xp̄i de quo libro iniusti delentur ꝛ iusti scribuntur: vt patet in ps̄.

Quarta ratio est: qꝛ sic quelibet stella orta fuit in die. iiij. Gen̄. i. cū sole et luna: ita mat dñi fuit nata in quarto tempore. qꝛ q̄druplex fuit tempus. s. innocētie. nature. legis scripte. ꝛ gr̄e: in cuiꝰ exordio nata est btissima virgo que est illa stella de numero stellaꝝ que dederūt lumen in custodijs suis. Jp̄a em̄ dedit lumen in custodijs: vt dicitur Baruch. iij

Circa tertiū articulū est sciendū ꝙ vita virginis compat cursui stelle rōne q̄druplici. quaꝝ Prima est: qꝛ stella currit regulariter: ꝛ qꝛ i directo cursu nūq̄ flectit ad dexterā nec ad sinistrā sic aialia. sic mater xp̄i nec ad dexteraꝫ peccādo ꝑ ignorantiā: nec ad sinistrā ꝑ maliciam.

III. articulus

Scd̄a ratio est qꝛ stella currit velociter: nullū em̄ mobile est in istis inferioribus qd̄ ita cito moueri possit sicut stella. sic mater xp̄i velocissime cucurrit: qꝛ ad apicē ꝑfectionis ꝑuenit in. xij°. anno qñ scd̄o in verbi conceptōe sanctificata fuit

Tertia est qꝛ stella currit incessabiliť sic mater xp̄i nunq̄ stetit nec vnq̄ retrocessit: sed semp̄ iuit de bono in meliꝰ: iuxta illud ps̄. Ibūt de ꝟtute in virtutem

Quarta ratio est: qꝛ stella currit circulariter. om̄es em̄ motus corpoꝝ supercelestiū sunt circulares. motus aūt circularis est ab eodē pūcto in idem punctū. sic mater dei in eadē gr̄a inchoauit. s. in gratia sctificationis ꝛ in eadē feliciter consumauit. Et illū modū currēdi seruant solum illi qui finiūt in gratia baptismali. Ista est de numero illaꝝ stellaꝝ de q̄bꝫ dicit̄ in Apocal. ix. Claudunť sub signaculo: quia ꝑm Augu. virgo clausa fuit ante partū ꝛ post partuꝫ ꝛ figurata per portā Ezechielis. Circa quartū articulū est intelligendū ꝙ mater dñi comparat̄ stelle matutine. ꝓpter eius ꝓprietates. q̄ꝛ Prima est: ꝙ ista stella est pulcherrima omniū visibiliuꝫ a nobis post solē. Et ideo lucifer dicit̄ ad instar pulcherrimi primi angeli. ꝛ isto modo fuit pulchra ꝟginis anima. ideo dicit̄ in canticꝫ ꝙ est pulcherrima mulieꝝ. Scd̄a est ꝙ ista stella est optima omniū stellaꝝ quia habet summā beniuolentiā ꝛ influentiā. vnde influit ad amicitiā generandam sicut mars ad bella. ex quibꝫ sequit̄ pax que est cunctis optata mortalibus. ꝛ ideo dicitur venus: ita mater domini posuit amicitiā inter nos ꝛ trinitatē existens omniū mediatrix. Et ideo fuit figurata per hester que filios israel et regē assuerū pacificauit: vt habeť Hester ij. ca. Tertia est: qꝛ est omniū stellarū maxima quo ad nos. ita mater dñi ē maxima omniū sanctoꝝ ꝛ fuit in virtute et merito. De qua magnitudine loquit̄ gabriel Luce p̄mo. Erit em̄ magnus ꝛc̄.

Quarta est: quia est omniū stellaꝝ radiosissima: quia magis illuminat celū ꝛ terraꝫ q̄ aliqua aliaꝝ. ita scilicet mater dñi plus de luce recepit a xp̄o ꝛ cōmunicauit mundo cū etiam om̄es sanctos illuminet in patria. et similiter magis ecclesiam militantem. Unde Hieronymus Sola ip̄a interemit vniuersam hereticam prauitatem. Quinta ratio est: qꝛ ista stella regnat sexta feria. ideo dies illa dicit̄ dies veneris sicut luna in die lune. ita virgo maria regnū suū accepit in die veneris. quia tali die fuit verbuꝫ incarnatum ꝑm Augusti. de trinitate. Sicut em̄ tunc fuit facta mater regis omnium ita et regina. Sexta est: quia ista stella immediate subijcitur soli existēs supra lunam ꝛ mercuriū. ita mater xp̄i est imediate sb̄ sole iusticie ꝛc̄. Septima est: quia ipsa infra nouem annos p̄ficit cursum suū ꝑm. s. Astro. ꝛ ꝑm Isidorum in libro Ethimo. ita mater dñi per nouē annos perfecit cursuꝫ vite sue ab eo tempe quo fuit a christo redempta in cruce: vt habetur in histo. Octaua est ꝙ ipsa precedit solem in p̄ncipio diei vnde orit̄ in aurora. ideo dicit̄ stella matutina. ita ꝛ mater dñi suo ortu precessit ortū filij sui qui dicit̄ sol iusticie. vñ virginis natiuitas fuit noui testamenti aurora. ideo dicit̄ de ea illud. ij. Regū. xxiij Sic̄ lux aurore mane oriente sole absq̄ nubibus rutilat. Nona est: ꝙ ipsa seq̄tur solis occasuꝫ quādoq̄. vnde dicitur vulgo bubulca eo ꝙ tūc cessant arare bubulci cū apparet de sero. Sic mater xp̄i fuit secuta occasum christi cum. liiij. annis vixerit in hoc mūdo. s. xij. ante xp̄m: trigintatribus annis cum christo: et nouem post xp̄m. Decima est: ꝙ ipsa habet tria nomina. Primo em̄ dicit̄ stella matutina que est lucifer. Secūdo vernus. Tertio hesperus. ita marie est triplex iterp̄tatio. Prima ē ꝙ d̄r stella in qua lucet iusticia que stelle est a ꝓphetis comparata. Secunda est ꝙ dicit̄ maris summa: quia miserationis copia aut quia mare id est pelagus in ea infinituꝫ fuit. Tertia quia ipsa est amaritudinis id est amarā penitentiam influens. ideo quia mater dñi stelle assimilatur recte dicitur de ea Ecclesiastici. l. Quasi stella matutina in medio nebule id est ī suo ortu primo in medio synagoge.

Circa quintū articulum est notandū ꝙ hec stella habet tres virtutes p̄claras.

quarum Prima habet dominiuz supra naturam durissimaz in suo attractu Ubi est sciendum ꝙ inter omnia lapis est durior. vñ durior est ferro: ferrũ enim virtute ignis potest aliqualiter molliri: lapis aũt nunq̃ licet possit cõminui seu frangi. lapis enim Adamas inter om̃es lapides est durior. vnde Ezech. iij. Ecce dedi frontem tuã duriorem frontibus eoꝝ: vt adamantẽ et silicem dedi faciem tuam. Hanc autẽ ꝓprietatez habuit virgo maria. Quid est enim duri⁹ corde humano quod existens in peccatis nõ vult ad penitentiã emolliri Zach. vij. Aures suas aggrauauerunt et cor suũ posuerũt vt adamantem ne audirent legez. Videmus interdũ ꝙ homines durissimi q̃ nec deum timent nec homines reuerent̃ per deuotionez ad virginem aliqualiter emolliunt̃ et tales raro flectuntur per viam rigiditatis ⁊ iusticie: sed bene per viam bonitatis ⁊ clementie. Ipsa aũt virgo est clemẽs. vnde Ezech. xxxvi. Auferam cor lapideum de carne vestra et dabo vobis cor carneuz. Ipsa est stella que manens in cursu suo. scz misericordie et benignitatis aduersus syzarã pugnat. Sisara interpretat̃ gaudij exhibitio ⁊ significat peccatorẽ cuius habet duritiem emollire ⁊c. Tertio habet virtutẽ fortissimã in suo attractu: fuit enim opinio quorundaz famosissima ꝙ stelle habeãt virtutem attractiuam: dicentes ꝙ terra ꝓpter suam ponderositatẽ non posset stare in medio de se. Ideo ponebãt in vnaquaq̃ parte celi stellas ip̃am terram attrahẽtes vt non magis declinet ad vnã partem q̃ ad aliam. Ex illa opinione famosa poterit fieri applicatio licet non sit vera. Isto em̃ modo possumus dicere ꝙ hanc virtutẽ attractiuam habuit virgo Lucifer em̃ qui est relegatus in inferno cũ satellitib⁹ suis cũ suo conatu nos nititur trahere in infernũ Ideo maxime indigem⁹ attractari ad oppositũ. Hec autem ꝟgo beata que s̃m Berñ, ꝑ nob̃ peccatoribus retrahẽdis ad oppositũ scilicet ad deũ sicut aduocata suppliciter intercedit iuxta illud. Eya ergo aduocata nostra ⁊c. ⁊ de hoc est maxime sollicita non solũ ex eius obedientia: sed etiaz ex iusticia. Gratitudo enim est quedam species iusticie: constat autẽ ꝙ totum honorem siue sublimitatem quam habuit ꝓpter peccatores habuit. ad hoc em̃ nasci voluit de ea finaliter vt ip̃e peccatores redimeret. Et ideo cantat̃ in hymno Qui ꝑ nobis natus tulit esse tuus. Dicas ergo obsecro ꝙ soror mea sis vt viuat anima mea ob gr̃am tui ⁊c. Quarto habet naturam supra naturã grauissimam inter om̃ia mixta. licet eniz adamas siue magnes leuet ferrũ quod ẽ corpus grauissimũ semper tendens deorsũ ꝓpter terram in eo predominantem. hoc tamen non est nisi ex virtute sibi data a stella maris. Hanc virtutem habuit beata ꝟgo. applica sicut scis. Et proprietates alias de illa stella Require in sermone illo de nomine beate virginis qui incipit. Questio est de facto. Quare ista virgo que erat xp̃m paritura appellata est maria. vbi multa inuenies de materia ista. Rogemus ergo ⁊c.

De eadem: Sermo tertius.

Orietur stella ex iacob ⁊ cõsurget ꝟga de isrl̃ ⁊c Nũeroꝝ. xxiiij. c. In ꝟbo isto ꝓposito natiuitas ꝟginis bñdicta introducit̃ dupl̃r. Primo in modũ syderis nascẽtꝫ. cũ p̃mittit̃. Orietur stella ex iacob Scdo in modũ ꝟgule exurgentꝫ. cũ addit̃: ⁊ cõsurget. Circa p̃mũ modũ insistẽdo occurrũt septẽ sacr̃a de ortu illius stelle ꝯsiderãda: q̃ꝝ Primũ est: q̃lis ẽ in corpe stelle natura. Dr̃ ꝙ de⁹ a p̃ncipio creauit q̃ttuor corpoꝝ genera. Et q̃dam fuerũt corruptibilia ⁊ maculabilia sic̃ corpa q̃tuor elemẽtoꝝ. Quedã corruptibilia sed imaculabilia sic̃ radij lucis habẽtes trinã dimẽsionẽ: q̃ licz possit de destrui nõ tñ infici vt sol. Quedã icorruptibilia: sz mutabilia vt corp⁹ lune que licet nõ possit destrui: tñ bene põt q̃si per nigredinẽ maculari. Quedam incorru-

p̃mũ sacramẽ.

ptibilia ⁊ immaculabilia sic̄ stelle q̄ nec destrui possunt nec maculari. Et ido natura stelle est vt sit corpus incorruptibile ⁊ immaculabile. vñ dr̄ Dañ. xij. ꝙ qui ad iusticiā erudiūt multos fulgebūt q̄si stelle in ꝑpetuas eternitates. Sil'i modo inuenies in sctis q̄ttuor genera corporꝝ. qꝛ sicut quedā sunt maculabilia et corruptibilia: sicut illoꝝ q̄ non fuerūt in gr̄a confirmati: qꝛ potuerūt corrūpi per peccatū mortale ⁊ veniale sic̄ btūs Petrus. Quedā corruptibilia sed immaculabilia sicut corpus Ade in statu innocentie vbi potuit corrūpi sed nō maculari ꝑ veniale. vt notat̄ ibi ſm sententiam bti Augusti. qꝛ tūc remansisset in innocentia cū pctō. Quedaꝫ incorruptibilia sed maculabilia sicut corpus bti Johannis bap. ⁊ ceteroꝝ cōfirmatoꝝ in gratia q̄ potuerūt ꝑ peccatū veniale maculari: sed nō ꝑ mortale corrūpi. Quedā īmaculabilia ⁊ incorruptibilia sicut corpus ꝟginis ⁊ xp̄i solū: qꝛ nec maculari ꝑ veniale: nec corrūpi ꝑ mortale potuerunt: sicut dictū fuit de stella. ideo ꝓ istis corporibꝫ sacrꝫ occurrit qd̄ habet̄ Geñ. p̄mo vbi dicit̄ ꝙ deus posuit stellas in firmamento ꝓpter ipoꝝ incommutabilitatē.

Scdm sacramē. Scdm sacr̄m est: q̄lis est stelle figura Dicit̄ ꝙ stelle fixe in firmamēto sunt figure circularis ad modū rote nō spice vt cōiter credit̄ ad modū pile qd̄ probat̄ q̄drupliciter. et Primo ex firmamenti opacitate q̄ celat celū empirreū quod nō videret̄ si esset dyafanū ⁊c̄. Secundo ex stelle infusione q̄ si esset spica non appareret cū induceret̄ infra corp⁹ opacuꝫ ⁊ nō attingeret eius supficiē nisi in puncto. Tertio ex stelle p̄eminentia: quia tūc faceret distare sperā saturni ⁊ eēt ibi vacuū aut mediū condēsabiliter ⁊ rarefactibile. Quarto si ponat̄ circularis tota eius rota poterit supficiei firmamēti adequari. sed natura figure circularis est vt qñ ꝓtrahit̄ ibi incipiat vbi termīari debet qd̄ non cōuenit alicui alteri figure. Et iō est intelligendū ꝙ in sacra scriptura inueniūtur q̄ttuor genera ꝑsonaꝝ

Et quedā sine gr̄a sunt orte ⁊ eodeꝫ modo cōsumate sic̄ Pharao. q̄ natus fuit cū pctō originali ⁊ mortuus est cū peccato mortali actuali. Quedā cum gr̄a sūt orte ⁊ sine gr̄a consumate. sicut plerique putant de sampsone q̄ fuit sctificat⁹ in vtero matris angelo nūciante sꝫ final'r iterfecit seip̄m. Quedā sine gr̄a sūt orte ⁊ in gr̄a cōsumate. vt Dauid q̄ fuit in vtero matris cū pctis cōceptus. vt testat̄ et finaliter saluatus. Quedā sunt in gr̄a orte ⁊ i gr̄a cōsumate sic̄ mater dñi q̄ nata fuit sctificata ⁊ in morte sancta. vñ sicut dicit Leo. ꝙ alienū est a xp̄i natiuitate illud dictū: Nemo mūdus a sorde nec infans cui⁹ est vnius diei vita sup terram Et ita in illa nil fuit de pctō. ⁊ iō ortus virginis merito stelle compat̄: qꝛ in eadem qua fuit orta in qua ⁊ consumata. Ideo ꝓ eius ortu dicit̄ Hester. i. ca. Noua lux oriri visa est ⁊ qꝛ sine pcti tenebra fuit orta. iō dicit̄ de ea in Eccl'iastico ꝙ est quasi stella in medio nebule. i. in vtero matris. qꝛ fuit sic sctificata. Tertium sacr̄m est: qñ stelle fuerūt create. ⁊ dr̄ ꝙ feria q̄rta qꝛ deus in p̄ncipio creauit oīa in sex diebꝫ: vt habet̄ Geñ. i. qꝛ p̄mo creauit solē. scdo lunā. tertio stellas. q̄rto posuit eas in firmamēto qd̄ fecerat secunda die: vñ dr̄ Geñ. i. Fiant luminaria ⁊c̄. Sed in die qua nata fuit mater dñi fuerūt facta ista q̄ttuor opa p̄ncipaliter. Primo fuit sol creatus: quia illa materia de qua fuit formatus sol iusticie fuit cū ꝟgine edita cum ex testimōio sanctorū fuit format⁹ ex puris virginis sanguinibꝫ. ⁊ iō fuit iste sol material'r ortus. Scdo fuit creata luna: quia beata Anna cuius corp⁹ fuit maculabile ꝑ pctm̄ veniale: sed īcorruptibile ꝑ mortale fuit facta mater ꝟginis. Dies em̄ ista quarta nō fuit creata quo ad materiā sꝫ species eius. ita nūc btā Anna fuit summe ꝑfecta licet non p̄mo sctā. Tertio fuit creata stella qꝛ mater dñi edita beata maria fuit ⁊c̄. Quarto fuit in celo firmata: qꝛ sic fuit in statu gl'e indissolubiliter cōfirmata: vt postea nullū ꝑiculū

Tertiū sacr̄m

A

cadendi habuerit. iō dictū fuit Gen. pri/
mo. de illa stella ꝙ luceret in firmamen/
IIII. sa- to cūctis diebus. Quartū sacr̄m est:
cramē. quare mater dñi dicta est stella regia. et
dicit ꝙ q̄druplici rōne. et Prima ē: qꝛ
B stella ista ē illa que direxit magos in sua
itineratōe ne errarēt ducēs eos ad xp̄m
sic mater dñi dirigit fideles in sua pere/
grinatione ne errēt a tramite veritatis.
vñ dicit Hiero. ꝙ ip̄a interimit omnez
prauitatē hereticā. Scd̄a est: qꝛ sicut
ip̄a stella in ceteris est hoībus ꝓpinq̄or:
quia in aere. ita ꝟgo gl'iosa ad succurrē/
dū nostris necessitatib; familiarius con
descēdit q̄ cet eri sancti ꝑm btm̄ Bern̄.

Tertia est: qꝛ sicut illa stella hoībus
crudelib; sicut hierosolymitanis cuz he/
rode xp̄m occidere cupientib; fuit occul
tata: ita miscd̄ia matris xp̄i solis illis ē
denegata. qꝛ dicit btūs Jaco. ij. Judiciū
em̄ sine miscd̄ia illi qui nō fec̄ miscd̄iam

Quarta qꝛ sicut ista stella xp̄m finali
ter demōstrauit: sic illa ostēdet ip̄m i pa/
tria. ꝛ ad ip̄am clamat eccl'ia dicēs: Et
ih̄m benedictū fructū ventris tui nobis
ostēde. vnde ꝓ eo pōt accipi illd̄ Mar.
iij. Videntes stellā gauisi sunt gaudio
magno ꝛc̄. qꝛ sūma consolatio pctōꝝ est
cū aspiciūt auxiliū virginis benedicte.

Quintū sacr̄m est: quare mater domi
ni dicit stella splēdida. Et d̄r ꝙ quadru/
plici rōne: quaꝝ Prima est corp⁹ splē/
C didū sicut est auꝝ est opacū nisi illustret
a corpe luminoso. sic mater dñi de se qñ
fuit creata eius aīa obscuritatē pcti ori/
ginalis cōtraxisset: nisi lumine spūssan/
cti p̄uenta fuisset: vt patet in. iij. Sentē.

Scd̄a est qꝛ sic̄ stelle q̄cito fuerūt cre
ate tā cito fuerūt a sole illustrate. sic ani/
ma ꝟginis in p̄mo instanti sue creatio/
nis pie credit fuisse sctificata. Tertia
est qꝛ sicut splendor stelle nūq̄ variatur
nec obscurat: sic ꝟginis sctificatio nūq̄
fuit obscurata aliq̄ pcti macl'a. Quar
ta quia sicut splendor stelle qui ad nos
venit quādoq̄ remittitur ꝓpter vaporū
interpositionem ꝛ quādoq̄ totaliter au
fertur. sic ducatus virginis quādoq̄ no
bis remittit per vapores venialiū: qñq̄
aufertur ꝓpter grossiciez mortaliū: ideo
conuenit sibi quod habetur Apoca. xxij
Ego suz genus ꝛ radix dauid stella splē
dida et matutina. Sextum sacramē/
tum et septimū require in sermōe de cre VI. sac.
atione anime virginis Marie qui inci/
pit. Dixit deus fiat lux. vbi querit qua/
re dicit stella matutina. Et quare dicit
stella maris. s. in septimo ꝛ octauo miste
rio. ꝛ ibidem plenarie inuenies. Roge/
mus ergo dei filiū vt meritis sue matrꝭ
hic in presenti nob̄ concedat gratiā et in
futuro gloriam. Amen.

In festo sacroꝝ stigmatū beati
Francisci: Sermo primus.

Vsignaculum si
t militudinis plen⁹ sapiētia et
ꝑfectus decore in delicijs pa/
disi dei fuisti ꝛc̄. Ezech. xxviij. ca. Cha/
rissimi sic̄ lucifer in p̄ncipio sue creatio/
nis fuit deo similim⁹ in tota multitudi/
ne angeloꝝ: vt docet btūs Jsido. in p̄mo
li. de sūmo bono: sic btūs Franciscus cir
ca finē sue spūalis creationis fuit xp̄o si
milimus in tota vniuersitate sanctoruz.
Et sicut verbū ꝓpositū ad lr̄am de luci/
fero fuit ꝓlatū ꝓ statu sue felicitatꝭ ine/
narrabilis quā habuit ante suā subuer
sionē: ita conueniēter assumit ꝓ christi si
gnifero Frācisco ꝓ statu sue sanctitatis
incompabilis quā habuit post suā con/
uersionē. nec obstat si scti lucifero cōpa/
rant ꝓ statu sue creationis. qꝛ supbi com
parant sibi ꝓ statu sue subuersionis. qꝛ
diuina scriptura vtrūq̄ statū distiguēs E
recte quandoq̄ ip̄m extollit vt admira/
bilem. quādoq̄ ipsum deijcit vt execra/
bilem exempluz Ezechielis. xxviij. Tu
cherubin extentus ꝛ protegens: posui te
in monte sancto dei in medio lapidum
ignitoꝝ id est spirituuz seraphicoꝝ. am/
bulasti perfectus in vijs tuis a die con/
ditiōis tue donec inuenta est iniquitas
in te. Exemplum ꝑm Esaie. xiiij. Quo/
modo cecidisti lucifer qui mane orieba/
ris. Et ideo quantum ad statū sue crea/

tionis verbū ꝓpositū intelligendo recte conuenit nostro ꝓposito. In q̄ quidē verbo sic intellecto xpi signifer gl'iosus frā/ciscus quadrupliciter cōmendat̄. Primo vt thearticis stuporibus supernaturaliter transformatus. cum premittitur. Tu signaculum similitudinis. s. diuine Jdo dicit̄ sibi a xp̄o Can. viij. Pone me vt signaculum super cor tuū ⁊ signuz in manu tua: quia fortis est vt mors dilectio. Istius autez Francisci fuit dilectio fortior morte. quia ip̄e fuit illius signaculi expressiuus quā mors delere nō potuit: quia plus illa sacra signa tp̄e mortꝭ fuerūt manifesta q̄ ante. Scdo cherubicis splēdoribꝫ supnatural'r illustratus. cū subiungit̄. plenus sapiētia ⁊ perfectus decore. Cherubin em̄ interpretatur plenitudo sapiētie ⁊ immaculata pictura ꝑm Hiero. in interp̄tationibꝫ hebraicis. idcirco sibi conuenit quod scribitur Ezech. xxviij. Et tu sapientior es daniele ⁊ omne secretū nō est abscōditū a te cuius sapiētia singulariter claruit quādo illū doctorez theologicū sic de questionibus difficilibus tam supnaturaliter illustrauit archana diuine sapientie patefaciens miro modo. Tertio vt seraphicis ardoribus supnaturaliter inflāmatus. cuz addit̄. In delicijs ꝑadisi dei fuisti. Seraphin īterpretat̄ ardor vel incendiuz amoris ꝑm Hiero. vt supra. in quibus cōsistit perfectissima participatio ꝑadisi ꝑm Dioni. de angelica ierarchia. ca. vij. Idcirco de eius sursuz actionibus q̄bus erat incessanter intentus: dicit̄ illud Cant. iiij. Emissiōes tue paradisus. Dicunt̄ autez seraphin sursum actiones et emissiones: quia sicut contēplatio supercelestiū in se concipit sic dilectio ad supcelestia per quosdam mirabiles radios se pretendit. Quarto vt ierarthicis valoribꝫ supmundialiter adaptatus. cuz preponitur. Omnis lapis p̄ciosus oꝑimentū eius. Lapis em̄ p̄ciosus designat ꝑfectiones ierarthicas preciosissimas ꝑm beatum Dioni. vbi sup̄. in hoc loco: vnde dicit̄ Ezech. xxviij ꝙ ille angelus de quo fuit sermo prius habuit nouem ordines lapidū preciosorū. qd̄ exponēs btūs Jsido. in li. p̄mo de sūmo bono dicit ꝙ illi nouem lapides designant nouē ordines angeloꝝ qui a p̄ncipio lucifero fuerūt subiecti: quoꝝ oim ꝑfectiōes lucifer in se habebat iuxta sentētiā beati Dioni. de angelica ierarchia ca. xi. vbi dicit̄ ꝙ om̄es supiores angeli habent ꝑfectiones omniū inferioꝝ ⁊ nō econuerso. Et qz gl'iosus Franciscus fuit seraphicis ꝑfectionibus mirabil'r inflammat⁹: vt ptz in vita sua. idcirco ꝑm deductionē factaz spūs eius fuit. ix. lapidum p̄ciosoꝝ ordinibꝫ adornatus: sicut spūs illius ordinis habentes suam ꝑfectionem primā ⁊ singuloꝝ eiusdez ordinis sibi eis subditoꝝ ⁊c̄. Quia igit̄ gl'iosus Franciscus sil'itudinis signaculo fuit p̄ncipaliter in preallegato verbo introductus. ideo circa sil'itudinis signaculū insistendo occurrūt nobis octo seraphice considerationes seu contemplatiōes.

Prima est: quid sit sil'itudinis signaculum. Eicit btūs Jsido. de summo bo. ꝙ q̄drupliciter imitant̄ suū principium p̄ncipiata qz aut ꝑm imaginē expressaz. aut ꝑm sil'itudinis signaculum. aut ꝑm imaginē impressam. aut ꝑm participationis vestigiū. Primus aūt ⁊ infim⁹ gradus imitationis diuine est ꝑm participationis vestigiū. Omnis em̄ creatura habet in se vestigiū creatoris: vt docz Aug. sup Gen̄. ita ꝙ creator pōt per ip̄z cognosci: sicut homo remote cognoscit̄ per suū vestigiū. Scdꝰ gradus est ꝑ suam imaginem impressam que inuenitur in anima rationali ī qua est depicta imago trinitatis: īmo sicut in tabul': vt docet Augu. in. xi. de tri. Terti⁹ gradus est ꝑm similitudinis signaculuz qd̄ inuenitur in angelo qui perfectius imitatur deum q̄ anima rationalis vt docet Jsidorus. primo de summo bono. I. contempla

Quartus gradus est ꝑm imaginē expressam que inuenit̄ in solo verbo q̄ dicitur splendor gl'ie ⁊ figura patris vt habetur ad Hebre. p̄mo. Jdeo patet ꝑ se/

cundā diffinitionē btī Isido. de sum. bo
no. signaculū similitutidinis est imago
qua angeli imitant deū vltra similitudi
nē anime rōnalis ad ipm. vnde sicut rex
cognoscit remote in vexillo: sic de⁹ in oi
bus creaturꝫ. ⁊ sic in depicto idolo: sic in
anima rōnali facta ad imaginē ei⁹: ⁊ sic
melius in similimo filio vnigenito: sicut
pater in ꝟbo: vt dicit btūs Dioni. de di
ui. no. ca. iiij. ꝙ angelus est speculū puꝝ
suscipiens plenitudinē pulchritudinis
qua deo conformatur. ideo dicit Job. ix.
ꝙ deus claudit stellas. i. angelos sub sig
naculo qꝛ per ipsū signaculum conuertit
ipsos. Iste ergo sunt stelle de quibus di.
Judicū. v. ꝙ dimicauerūt aduersus sysa
rā. i. diabolū contra quem de celo dimi
II. contempla catū est. Secūda contemplatio est ꝙ
illud signaculū similitudinis fuit ī ani
ma beati Francisci impressū: dum inter
homines viuens imitator fuit angelice
puritatis vt dicitur in vita sua. et qꝛ sig
naculū similitudinis maxīe relucet in
spiritibus seraphicis quo ad ipsoꝝ ie
rarthicas perfectiones. ideo ē intelligen
dū qđ beat⁹ dioni. de angelica ierarchia
ca. vij. attribuit spiritibꝫ seraphicis. que
in anima beati Frācisci floruerunt ꝑfec
tissime. Et primo habēt seraphin sur
E sū ꝟtutē attractiuā: qꝛ ceteros spūs ad
deū erigūt. Scđo ꝟtutē assiꝑatiuā qꝛ
ceteros spūs faciūt sibi ꝙ pl⁹ possūt eē cō
formes Tertio ꝟtutē īflāmatiuā: qꝛ ad
diuinū amorē feruent īcitāt. Quarto
ꝟtutē illumīatiuā: qꝛ ceterꝫ archana di
uina reuelāt: sꝫ aīa gl'iosi frācisci habuit
s. ꝑmo virtutē attractiuā ī exēplari ꝯuer
satiōe. videbat em̄ hoībꝫ ītuētibꝫ ipm hō
alteri⁹ seculi. quippe qꝛ mēte ⁊ facie sem
per intentus in deū omnes sursum tra
hebat vt habet in eius legenda. Se
cundo virtutē assimilatiuā in ꝓlis gene
ratione: sicut em̄ corpa corruptibilia na
turaliter inclinant ad generanduꝫ sibi
similia vt eoꝝ perfectio specifica conser
uetur. sic gl'iosus iste ierarthicus fuit se
raphice intentus ad generandū similes
vt ꝑfectio euangelica quaꝫ assumpserat
per regulā maneret post ipm. ⁊ illa assi
milatione maxime claruit in beatis An
thonio ⁊ Ludouico ⁊ alijs fratrib⁹ san
ctis innumerabilibus ⁊c. Tertio vir
tutē illuminatiuā in archanoꝝ diuinoꝝ
reuelatione vt patuit in lumine quo so
cios sic illustrauit ꝙ eoꝝ conscientias si
bi mutuo denudauit: quia non min⁹ sen
serunt claritatem tam cordis q̄ꝫ corporꝫ
dum ex virtute mirādi luminis alterius
consciētia nuda fuit. Quarto habuit
virtutē inflammatiuā: totus em̄ vt qui
dam carbo ignitus diuini amoris erat
succensus. cuius signum fuit: quia sic in
flammauit abbatem pro quo orabat: vt
supra semet raptus extatice poneret eū.
Et quando manu protensa illuꝫ homi
nem palpauit in antro. Et ideo quia ta
lia non habuit beatus Franciscus a na
tura ꝓpria: sed assumptione diuina: qua
eius spiritus fuit ad perfectionem sera
phicam sublimatus: conuenit igitur ei
illud quod habetur Aggei. ij. Assumaꝫ
te serue me⁹: et ponam te sicut signaculū
quia te elegi dicit domin⁹ exercituū ⁊c.
Tertia contemplatio est ꝙ illud simi III. contempla
litudinis signaculuꝫ fuit in corpore bea
ti Francisci mirabiliter expressum. In
telligendum est tamen ꝙ sicut spirit⁹ se
raphici habent similiudinis signaculū
quia sunt deo. s. naturaliter conformati
habent signaculum similitudinis: quia
sunt per amoris incenduꝫ in xp̄m cru
cifixum transformati. cuꝫ ergo amor trās
formet amantem in amatum: vt docet
Dyoni. de angelica ierarchia ca. vij. spi
ritus ipsi seraphici christo credūtur cru
cifixi: vt in ipsis reluceant stigmata sal
uatoris intelligit ꝑm illud beati Igna
tij preconiū. qđ recitat beatus Dionisi.
de diui. nomi. cap. x. Amor meus confix
us est christo. Et ideo quia talia stigma
ta fuerunt in glorioso Francisco corpo
raliter impressa sicut apparebant in spi
ritu seraphico sibi apparēte. Idcirco di
citur similitudinis signaculum in eius
corpore impressum. Et ideo tam stupen
dum miraculū quasi preuidēs Esa. dic

vij. Volauit ad me vnus de seraphin: et in manu eius calculus. Iste calculꝰ fuit incendiū ad vigorandū quo aīa btī Frācisci in apparitōe felici fuit incēsa postq̄ deuicerat passiōes: iuxta illud Apoca. ij Vincenti dabo calculū candidum ⁊ in calculo nomē nouū qd̄ nemo nouit nisi qui accipit. Et ideo in ista apparitiōe qꝛ fuerunt illi archana reuelata que non licet hoibus loqui. ⁊ ideo nulli fuerūt aperta nisi calculū recipienti. Quarta cōtemplatio est: qualr̄ illud similitudinis signaculū fuit in corpe beati Frācisci expressum. Dr̄ eīm q̄ntupliciter. Primo q̄ quodā modo cōi ⁊ singulari: quia licet cō nunis regula sit diuine sapientie vt diuina miracula fiāt mysterio angelorū: vt docet Aug. ij. de trini. tn̄ fuit singularissimū p̄uilegiū. q̄ de ordine seraphin angeli ad illd̄ miraculū mitterenr̄: quia s̄m btm̄ Dioni. de angelica ierarchia illi de cōi lege nunq̄ mittunr̄: sed semper deo assistūt. hoc aūt dr̄ qꝛ cū oraret ī latere mōtis aluerne vidit subito de sūmitate celoꝝ vnū setaphin celerrime ad se descendentē. Scd̄o modo delectabili et cū tristicia. qꝛ delectabar̄ quidē in gratioso aspectu: sed crucꝫ affixio compassiui doloris ip̄ius aīam ꝑtransibat dū inter alas crucifixus apparuit. Jō dicit̄ q̄ mixtum merore gaudium cor eius incurrit.

IIII. cōtempla

Tertio modo effabili ⁊ ineffabili: qꝛ aliqua sibi dixit tam archana q̄ nō licet hoibus loq̄ vt dicit̄ in legēda. ⁊ aliq̄ dixit que postea reuelata dicunt̄ ab eo quoꝝ vnū fuit q̄ iste ordo durabit vsq̄ ad finē mūdi. Itē q̄ q̄libet ꝑsequēs ordinez suū mala morte morier̄. Itē q̄ in die trāsitus sui sctūs Fran. habet ptātem extra hēdi aīas suoꝝ deuotoꝝ de purgatorio.

Scd̄o q̄ multas ⁊ q̄si īportabiles tribulatiōes sustineret. omēs tn̄ frēs patiēter portabat. Nā legit̄ q̄ cū sctūs Franciscus precaret̄ deū ꝑ filijs tale rn̄sum a dn̄o portauit. Quid o paup̄ homūcio cōturbaris. an ego sup̄ religionē istā sic te pastorē institui vt me nescias p̄ncipalez esse patronū. hominē simplicē ad hoc te cōstitui. vt que fecero nō humane industrie: sed diuine gr̄e ascribant̄. Ego vocaui seruabo ⁊ pascā ⁊ alijs deficiētibus alios subrogabo ita vt si nati non fuerit faciā illos nasci. Et q̄ntiscūq̄ fuerit impulsibꝫ paupcula hec cōcussa religio salua sp̄ meo mūere ꝑmanebit. Tertio q̄ nullus sub habitu manens vnq̄ peribit

Quarto mō sup̄naturali ⁊ nō naturali vt aliq̄ īdisciplinate dicunt ꝓpt̄ vehemētem crucifixiōis dn̄ice imaginationē: qꝛ non per nature ꝟtutē: aut ingenij artem sed ꝑ admirandā sp̄ūs dei ꝟtutē: vt dicitur in legēda. Quito mō visibili ⁊ inuisibili: qꝛ disparēs visio mirabilē in corde eius reliq̄t ardorē: sed in carne nō minus mirabilē impressit effigiē: qꝛ apparere ceperūt signa: vt ptz in vita ꝑ quez modū. Jō ista felix apparitio bene fuit figurata ꝑ illā qua Esa. vidit dn̄m sedentem super soluū ⁊c. vbi dicit̄ q̄ seraphin subter illud sex ale vni ⁊ sex ale alteri: vt habet̄ Esa. vi. tunc volauit vnus de seraphin ad ꝓphetā sicut ad sctm̄ franciscuz ad eū cōsignandū. Quinta contēplatio est vbi illud signaculū fuit in corpore btī francisci inductū. Dicit̄ aūt in mōte excelso seorsum q̄ dicit̄ mons aluerne in quo mōte apparēt fractiōes rupiuz q̄ dicunt̄ fisse fuisse tempe mortꝫ xp̄i: vt dicit̄ sctis patribꝫ reuelatū fuisse de q̄ scissione habet̄ Joh. xxvij. ⁊ iō ꝓpter passionis xp̄i ibidē signaculū: tā stupendū miraculū erat debitū illi loco. in quo quidē loco btūs franciscus libentius erat sursum actionibꝫ intentus. Idcirco q̄tum ad locum fuit in scriptura dicit̄ figuratū. Et primo in monte synai. Sic̄ eīm ibi fuit lex timoris in tabulis lapideis digito dei viui: vt habet̄ Deute. ix. data ⁊ descripta. sic in monte isto aluernie fuit descripta lex amoris in tabulis carneis beati francisci digito dei viui ⁊ cetera.

V. contempla

Scd̄o fuit figurata in monte Tabor sicut eīm xp̄s fuit ibi transfigurat⁹ vt habetur Math. xvij. sic in isto. s. monte beatus francisc⁹ fuit transfigurat⁹ in xp̄m crucifixū. Sexta contemplatio est: qn̄

VI. contempla

illud signaculū fuit in corpe beati fran-
cisci expressum. Dicit aūt ꝙ ad cōmen-
E dationem huius miraculi notant quat-
tuor tempa. Primū est circa festū san-
cte crucis: quia in omni miraculo sancte
crucis virtus sctē crucis existit demon-
strata ⁊ exaltata. Scdm fuit tempus
q̄dragesime angeloꝝ: quā vt sctūs fran-
ciscus cōsueuerat facere in isto mōte ab
hoibus sequestrat⁹ ⁊ intētus solis cele-
stibus. ⁊ iō in illo tempe ad silitudinem
angeloꝝ sublimiū. s. seraphicoꝝ spiritu-
um meruit transformari. Tertiū fuit
tempus. xviij. annoꝝ a sua cōuersiōe: qꝛ
sicut ab inceptione passionis xp̄i nocte
vsq̄ ad crucifixionē eius fuerunt. xviij.
hore: vt colligit ex numero euangelista-
rum: silr beatus franciscus a sua cōuer-
sione circa eius ꝯfessionez fuerunt anni
xviij. sicut xp̄s hora. xviij. fuit crucifix⁹.
Quartū fuit tempus duoꝝ annorum
vsq̄ ad eius mortē. qꝛ sicut xp̄s post du-
as horas in cruce a sua crucifixiōe mor-
tuus est. s. hora nona cū fuisset hora sex-
ta crucifixus: vt habet Mathei. xxvi. et
Mar. xv. ⁊ Lu. xxiij. vt frater Bonauē-
tura fuit interp̄tatus. ⁊ isto modo p⁹ du-
os annos btūs fran. a sua cōfessiōe tra-
didit spiritū deo patri. idcirco ꝓ illo tpe
cōuenit btō frācisco illud apli ad Gala.
iiij. ca. Xp̄o confixus sum cruci: sed apo
VII. cō- stolus solū mentaliter btūs fran. corpa-
templa liter. Septima contēplatio est: a q̄bus
fuit illud silitudinis signaculū testifica-
tum. Dr̄ aūt ꝙ in sacra scriptura inueni-
unt q̄ttuor testimonia istius cōsignatio-
D nis. Primū fuit Fach. xiij. ca. vbi dici-
tur sic. Quid sūt ille plage i medio ma-
nuū tuaꝝ. Et sequit. His plagatus suz
in domo eoꝝ qui diligebant me quasi in
ꝑsona beati francisci rñdentis ad ꝓposi-
tam questionē. Sicut xp̄s fuit plagat⁹
in domo eoꝝ qui ip̄m oderant: vt ipe te-
stat in Johanne. Odio habuerunt me
gratis. sic ego in domo eoꝝ qui me dili-
gebant. Et ideo fuit verificatū quod in
eodem ca. dicit ꝙ confixerunt eū pater ⁊
mater sua. i. xp̄s ⁊ triūphans eccl̄ia. qꝛ ꝑ
misteriū angeloꝝ istius fuit facta confi-
xio. vnde videbat de ipso loqui ꝓpheta
ad lr̄am. Scdm testimoniū fuit bea-
ti Symeonis Luce. ij. qñ virgini dixit.
Et tuā ip̄ius aiam ꝑtransibit gladi⁹ vt
reuelent ex multis cordib⁹ cogitationes
Iste cogitationes tūc ad lr̄am fuerūt re-
uelate ex multis cordib⁹. i. plurib⁹ affe-
ctibus qꝛ crucis affixionē btūs francisc⁹
in mēte gerebat ⁊ fuisset in eius corpore
manifesta alias non fuit sic crucis cogi-
tatio manifestata vel reuelata. Terti-
um est testimoniū beati Pauli ad Gala.
vi. Mihi autez absit gl̄iari nisi in cruce
dñi nostri ih̄u xp̄i. ⁊ sequit. Ego eniz sti-
gmata dñi nostri ih̄u xp̄i in corpe meo
porto qd̄ non videt dixisse in sua ꝑsona
quia licet fuerit a xp̄o cōfixus mente nō
tamen corpe. Et ideo dicit p̄nceps eccle-
sie sūmus pontifex ꝙ paulus ferebat te-
stimoniū beato francisco. Cui attestan-
te paulo nemo decetero debet ei esse mo-
lestus quez xp̄s stigmatib⁹ suis consig-
nauit. Quartū testimoniuz fuit beati
Joh̄is in Apoca. vij. di. Vidi alteꝝ an-
gelum ascendentē ab ortu solis haben-
tem signū dei viui. Iste angelus non vi-
detur alius q̄ btūs fran. quia in libro il-
lo accipiunt angeli ꝓ hoibus sanctis. vñ
septem angeli septē eccl̄iarū ibi vocant
septez scti ep̄i ad quos scribebat. ip̄e em̄
habuit ab ortu solis signū d̄i viui qꝛ ma-
ne oriente sole fuit ad lr̄am consignatus
Istis autē testimonijs apponitur aucto-
ritas ecclesie ꝓpter quā Arrius testatur Nota
se credere contra epistolā fundamenti.
quia dictus alexander papa qui publi-
ce dum populo predicaret p̄sente domi-
no Bonauentura ⁊ multis alijs fratri-
bus asseruit se illa sacra stigmata ocu-
lis ꝓprijs aspexisse qui etiā scribit omni-
bus prelatis eccl̄ie de testimonijs horuz
signoꝝ sicut bulla testat. Addit et testi-
monium eorum qui in eius translatione
corpus eius contrectauerunt: vt patet in
legenda. Octaua contemplatio est: VIII. cō-
quare illud similitudinis signaculuz fu- templa
it in corpore beati Francisci expressum

Circa quam contemplationē occurrūt
E quinq; rationes z cause, quaꝝ Prima
est passionis dominice mēoriale vt ipm
recenti memoria teneremus. sicut enim
magnifici reges z scholares excellentes
depingi consueuerunt facere ad memo-
riam futurorꝝ hominū. Et vt opus stabi-
lius sit quando fit scriptura z sculptura
sic rex magnificus z victoriosissim⁹ cru
cis triumphū in beato Frācisco sicut in
quodam lapide in supreme ciuitatis edi
ficio collocando z iam collocato in stru-
ctura militātis ecclesie sculpsit illam vi
ctoriam vt eiues ecclesie aspicientes ad
beatum Franciscū de felici illa victoria
recordarenꝝ cum gratiarūactione z de-
uotione: iuxta consiliū sapientis Eccle-
siastici. xxix. Gratiam fideiussoris ne ob
liuiscaris: dedit em̄ pro te animā suam.

Secunda ratio est directio xpi mili-
tie. sicut enim quilibet princeps ordinat
vnū militem strennuū qui portet suū ve
xillum vt eum secure sequatur exercit⁹.
sic christus qui est princeps nostre mili-
tie ordinauit illum militem strennuū q̄
iam tertio pro ipso congressus est mor-
tis periculum apud eius inimicos tan
q̄ securum vt secure populus fideliuz oc
currat post ipm. constituit tam in altaz
z arduam viam. Secutus fuit christuz
q̄ cum nullus sequi presumeret nisi i ma
nibus illius cerneret vexillum victorio-
sissimū ducis nostri. Ideo pro illo signo
inducitur illud Esa. xi. Leuabit domi-
nus signū in nationib⁹ z congregabit di
sperſos israel: quod recte fuit factum q̄n
militia christiana xpi signifero fuit mul
tiformiter adunata. Tertia ratio fuit
cōfirmatio districte regule: quia tale pri
uilegium non habet vigorem, nisi sit sū-
mi pontificis bulla roboratum. Et regu
la fuit singularissima vt omni obseruā-
ti ipam promittat vitam eternam: quia
hoc qui eum recipit promittit. Idcirco
vt firmitatem incalumniabilez haberet
decuit vt singulariter xpi summi ponti-
ficis bulla roboraret. Et ideo Nicolaus
papa in capitulo exiit, extra de verborum
significatione. dicit q̄ huic regule nemo
debet esse molestus: quam christus sue
passionis stigmatibus confirmauit. Jō
ista regula fuit figurata Hester. viij. per
istas litteras quas rex Assuerus signa-
uit annulo suo quibus populus fideli-
um fuit liberatus a seruitute z persecu-
tione superbi hostis aman. sic p istam
regulam innumerabiles diuersimode li
berantur a potestate diaboli. Quarta
ratio est priuilegium singularis persone
illius. cum enim inueniantur tria s. ge-
nera martyrꝝ in sacra scriptura, quoꝝ. s.

Primū est in corpore vt martyriū san G
cti stephani: quia. s. in mente gaudebat.

Secundū est in mente vt martyriuz
virginis marie in passione filij. et Johā
nis euangeliste: quem christus prenun-
ciauit futurum martyrem. quia calicem
bibiturum predixit vt testatur Gregori-
us in dialogo. Tertium tam in corpe
q̄ in anima sicut martyriuz christi licet
magis fm animaz vt notatur in. iij. sen-
ten. His tribus modis beatus Fran
ciscus martyriū sustinuit. Primo em̄
passus est in mente cū virgine causa pas
sionis xpi ruminādo z memorando ei⁹
mortem. Secūdo cum xpo in corpore
vt fertur. Tertio cum stephano. quia
licet vt alter Simon crucis supplicium
tollens fuit angariatus: vt patet tamen
fuit dulciter attractus. Quinta ratio
est ornatus cecitatis patrie: sicut em̄ ec-
clesia militās fuit sacris stigmatib⁹ tāq̄
pciosis iocalibus adornata: sic ecclesia
triumphalis post christi resurrectionem
erit eiusdem decorata. quia fm beatum
Augustī. de ciui. dei cicatrices martyrū
ibi remanebunt ad honorem z decorē si
cut xpi vulnera non fuerunt clausa post
resurrectionē: vt habet Jo. xx. Sic stig-
mata q̄ corp⁹ sctī Frāsciſci mirabiliter il-
lustrant: non auferenꝝ ab ipso sed rema-
nebit eius persona suis priuilegijs non
mutata ratione consimili. Ideo verbuz
bti Johānis in prima canonica cap. iij.
Cum christus apparebit similes ei eri-
mus: ita in ceteris verificatur quantum

ad animā. Sed in beato Francisco erat verus quantū ad animā z corpus: quia eius predicta stigmata post iudiciū vniuersale remanebunt zc. sicut enim regum consuetudo est vt aliquis eorum miles. Primo debz arma ipor vniformiter parata portare: sic xpus tangz suū signifer istū īstituit nō solū i via sz etiā i pria portabit. Ad quā nos pduc. q̄ viuit z reg zc

In festo scōr angelor tractatus.

Angelis suis de⁹

mandauit de te vt custodiāt te in oib⁹ vijs tuis zc. i ps. zc. Verbū xpositū assumptū de psalmista ad commendationē angelor fuit. z excitat nos ad eor dilectionē z diuinaz laudem z gratiarūactionem. Deus enim xpter pietatē suam deputauit angelicaz dignitatem ad adiuuandaz nostram infirmitatem. Describūtur autē angeli beati in verbo xpositō quantū ad tria. scz

Primo quantū ad officiū. Secundo quantū ad iniūctū mysteriū. Tertio quantum ad impensū obsequiū: ita q̄ in officio extollit canonica dignitas. cum dicit angelis suis zc. Angelus em fm Greg. nomen est officij. Nam angelus idem est quod nuncius non quidem parue et exigue dignitatis. est em nuncius dei. vnde Augusti. de trini. Habet inquit deus nuncios id est angelos. Nō vt que nescit annuncient. sed bonorum eor est eiusdem opibus consulere in voluntate. In iniuncto mysterio erit diuina pietas. cum dicit. Mandauit de te. Magne pietatis z benignitatis indicium est deputare tales ministros humane infirmitati sine quib⁹ nulla est vita secura fm Hiero. In impenso beneficio exprimit humana vtilitas. cū subiungit vt custodiant te in oibus vijs tuis. De quibus custodib⁹ dicit Esa. lxi. Super muros tuos hierl'm constitui custodes. Unde Greg. in moza. Nec enim tuta posset esse humana infirmitas inter tot z tanta hostis illius insidias nisi scōr angelorum munirek auxilio. vnde Bernardus sup illo verbo Angelis suis dicit hoc verbum. Magnā tibi debet conferre reuerentiā deuotionem z fiduciaz pro custodia igitur caute ambula. vbicq̄ sunt angeli in quouis angulo reuerentiam exhibe angelo tuo. Dicit ergo: angelis suis zc. Ne autez contingat nos esse ingratos de diuinis beneficijs z angelorum presidijs. dicamus aliquid de angelicis misterijs z collatis beneficijs. Angeli sancti diuino imperio multiplicia nobis impendunt beneficia z conferunt obsequia: que omnia ad nouem reduci possunt iuxta nouenariuz ordinem angelorum. et Primo malis obsistunt.

Scōo aduersarios repellunt. Tertio vt in peccatis lapsos resurgant: stimulant. Quarto pro nobis gratiarū charismata impetrant. Quinto. virtutum exercitio nos confortant. Sexto documenta nobis exhibent mysteriorum. Septimo mentem nostram ad sancta desideria eleuant: futura reuelāt z inflammant. Octauo omnia opera nostra bona ante conspectuz diuine maiestatis perferunt. Nono electos ad regna celestia introducūt. Primo ergo angeli malis z peccatis obsistunt et impedimenta apponunt frequēter: tum quia ex natura corrupta: tum ex prauitate contracta. tum ex malicia concepta laberemur in multiplicia z enormia peccata: nisi sancti angeli obuiarent nobis et impedimenta apponerent. quod optime figuratum est Numerorū. xxij. vbi dicitur q̄ cum Balaam iret ad maledicendum populo domini sedens super asinam steterit angelus in via contra Balaam euaginatuz gladium habens quem cernens asina auertit se de itinere et ibat per agrum: quam cum verberaret Balaam vt eam ad viam reduceret steterit angelus in angulis duarum macerianarum quibus vinee cingebantur: quem videns asina iunxit se parieti et attriuit pedem sedentis: et ille reuerberabat eam: Et iterum angelus angusto loco vbi nec ad dexteram nec ad

A

Figura balaā

sinistrã poterat declinare obuius stetit. cũq; asina videret angelũ stantem ceci / dit sub pedib9 sedẽtis: q̃ iratus cepit fu / ste tundere latera eius. aguitq; deus os asine z locuta est. Quid tibi feci cur ꝑcu tus me? Ecce iã tertio rñdit balaam: qz cõmeruisti z illusisti mihi. vtinã haberẽ gladiuz vt te percuterem. Rñdit asina Nonne animal tuũ sum cui sedere con / sueuisti vsq; in ꝑsentem diẽ. Dic queso. q̃d vnq; simile feci tibi. At ille ait. Nũ q;. Protinus dñs aguit oculos balaã. et vidit angelũ stantẽ in via euagiato gla dio. adorauitq; eũ ꝓtinus in terraz. Cui angelus. Cur tertio ꝟberasti asinã tuaz ego veni vt aduerser tibi. quia ꝓuersa ẽ via tua mihiq; cõtraria. Breuiter q̃tũ ad ꝓpositũ sufficit per balaaz spũs designatur. p asinã cui insidet caro vel sensu / alitas cui spiritus inest. Balaã est ꝓ / positũ vel conceptũ peccatũ. sed eius votũ animal cui ꝑsidet impedit. qz asina an / gelũ vidit quẽ mens humana nõ vidit. Caro eñ plerũq; p molestias spiritui ꝑ cipitanti rebellat vt malũ conceptũ non ꝙficiat. Nam vt dicit Aug. in li. de ciui. dei. Cũ in anima cõcupiscentia ferueat frigescat in corpe atq; ita miz immodũ lasciuie libere libido non seruit. atq; sen sualitatis suo flagello menti indicat sic q̃ ipa eam ꝑsidens non videbit: qui di / cit ei veni vt aduerser tibi: quia ꝓuersa est via tua mihiq; cõtraria. Felix est ad uersarius q̃ in malis aduersaz. z iõ opti / mũ est consiliuz saluris Math. v. Esto consentiens aduersario tuo cito cũ es in via cum eo: z quere ne forte aduersarius tradat te iudici z iudex tradat te mini / stro z in carcerẽ mittaris. Amẽ dico ti / bi. non exibis inde donec reddas nouis / simũ quadrantẽ. Aduersari9 iste bonus angelus est q̃ in malis nob obsistit. et iõ ei ꝟsentire debem9 ne tradat nos iudici id est ꝓpo iudicãti vel in morte vel in fi / ne. Angeli q̃ nos custodiũt postmodum nos accusabũt: z iudex nos tradet mini stro. i. diabolo tortori z tradet te in carce rẽ infernalẽ. Amen dico tibi: non exibis inde donec reddas nouissimũ q̃drantẽ: vt nihil remaneat impunitũ vsq; ad mi / nimũ pcm̃. Si autẽ q̃dã curiose ingrat quõ asina locuta est: z quõ de9 aguit de us os eius. Dico q̃ deus nõ cõtulit sibi officiũ loquele nec simplr nec ad temp9 vt aliqui dixerunt. Sed vt dicẽ Orige / nes z Aug. Angelus mouebat oꝛgana eius z palatũ lingue: z formauit illa ver ba. sicẽ diabolus serpenti qui loquebatur eue zc. Quare nõ terrebaꝛ balaã videre rem tam insolitã? Rñdeo q̃ nimia cu / piditate cecatus ferebaꝛ ad accipienduz mumera que balach ꝓmiserat. vel vt di cit Aug. assuetus erat monstris cũ esset incantator zc. Scõo angeli resistunt aduersarijs z repellũt hostilia temptata Nam vt dicit apls ad Ephes. vi. Nõ ẽ nobis colluctatio aduersus carnẽ z san guinẽ supple illum: sed aduersus princi / pes z prates z mundi rectores tenebraz harũ aduersus spũalia nequitie in cele / stibus. Et beatus petr9. i. Can. v. Ad / uersarius vester diabolus zc. cui nulla potestas sup terram põt compari: vt di / citur in Job. Modo diabol9 impugnat nos p violentias tribulationũ: modo p blandicias delectationũ: modo p astuti as z fraudulẽtias illusionũ z deceptio / nũ: modo p curiositates: modo p vani / tates. contra igitur hostes tam callidos tam potentes humana fragilitas nc̃q; stare potest nisi habeat sanctos angelos adiutores qui eoꝛ feuitiam coerceant: z eoꝛum repellãt impugnatiões. Gratias igitur deo qui nobis dedit tales pugiles hoc optime figuratũ est Dañ. vi. vbi di / cit. Misit dñs angeluz suum z cõclusit oꝛa leonũ z nõ me cõtaminauerũt. Leo / nes vt dictũ est sunt demones: q̃ p mul / tas crudelitates vt leones nos ipugnãt z appetunt q̃tidie deuoꝛare ꝑs. Ne tra / das bestijs supple infernalib9 aias ꝟ fitẽ tes tibi zc. Sz dñs mittit angelicas po / testates q̃ eoꝛ coerceãt rabiẽ q̃ nõ noce / ant: vel nõ tm̃ noceãt q̃tũ appetunt. hoc est oꝛa leonuz concludere. Hij sunt no / stri custodes z nostri ꝓtectores: qz semp

Scõa.

Figura

ꝛ vbiq; assistunt et nō patiūtur nos ledi
nisi velimus. ꝓpter qđ dicebat illa san/
cta Judith.xiij. Viuit ipe dñs qm̄ custo
diuit me angel⁹ eius ꝛ hinc euntez et ibi
cōmorantē ꝛ inde huc reuertentē: ꝛ non
ꝑmisit me dñs ancillā suā coinquinari.

Tertio in peccatū lapsos stimulāt vt
exeant ad penitētie lamēta. sicut em̄ dic̄
saluator Joh. viij. Qui facit pctm̄ ꝑuus
est peccati. iō volūtas q̄dīu est sub pctō
ꝛ est in pctō affixa non pōt detestari pec
catū. nec pōt ꝑ se sibi placere bonū. ideo
indiget excitāte ꝛ stimulante. deus igit̄
ex sua miscđia q̄ non continet in ira sua
suas miscđias ꝑ suos angelos facit nos
excitari. vñ iacētes in pctis excitāt ꝛ sti/
mulāt vt resurgant. vide inq̄unt miser ꝛ
cōsidera vbi iaces. quō corrupisti natu/
rā tuā. quō deformasti pulchritudinē tu/
am qua eras formata ad imaginez eter/
ne pulchritudinis. repulisti a te spm̄san/
ctum. fact⁹ es ꝓstibubū demonū. priua
sti te eternis p̄mijs. obligasti te eternis
supplicijs. surge igit̄ ꝛ redi ad pniam ꝛc̄
Hoc figuratuz est Gen̄.xvi. vbi dicit̄ q̄
Agar fugit a facie dñe sue Sare. occur/
ritq; ei angel⁹ dñi ꝛ dixit ei. vnde venis
aut q̄ vadis. reuerere ad dominā tuam ꝛ
humiliare sub manu illi⁹. Agar que in/
terpretat̄ aduena est aia nr̄a que dz esse
in hoc mūdo ꝑegrina. Sara q̄ interp̄ta
tur p̄nceps est eterna sapia cui mens no
stra debet esse subiecta. cui angelus dñi
aīe transgredienti diuina mādata ꝛ fu/
gienti a facie dñe dicit: Reuertere ad do
minā tuā. i. eternā sapiam. ꝛ hūiliare sb̄
manu illius recognoscendo culpā et pe/
tendo veniam: hoc est figuratū Act̄.xij.
vbi đr. q̄ Petro in carcere cōpedito an/
gelus dñi affuit ꝛ lumē refulsit in habi/
taculo carceris. ꝑcussoq; latere petri ex/
citauit eū di. Surge ꝛc̄. Et ceciderūt ca
thene de manib⁹ ei⁹. Lumē refulget ī ha
bitaculo carceris qñ pctōri vinculis pctī
cōpedito ꝛ tenebris obnubilato deus in
fundit gr̄am ꝛ radiū sue illuminationis
Angel⁹ astitit ꝛ latus pctōris ꝑcutit ex/
citādo eū ad gemitū kōtritiōis ei dicēdo
Surge velociter ꝑ peccati desertionem
ꝛ tūc cadūt cathene de manib⁹ ei⁹ ꝑ ab/
solutionez ꝛ bone oꝑatiōis restitutionē.

Quarto qñ indigem⁹ ad resurgendū quarto
a culpa ꝛ faciendū pniam auxilio gratie
dei apud deū ꝓ nob̄ interpellāt ꝛ īpetrāt
nobis gr̄aꝝ charismata. Scti em̄ ange/
li ꝑm Dioni. sunt in vestibulo circa deū
ꝛ semꝑ deo assistunt nos vero in illo exi
lio relegati ꝛ a facie dei exclusi nō possu
mus habere ad deū accessum. ideo ipsi
orant deū ꝓ nobis: ꝛ qñ vident deū ꝯtra
pctōres iratū. placāt eius irā. implorant
miscđiam. ꝛ impetrant gr̄am. Qđ opti/
me figuratū est Zacha. p̄mo vbi đr q̄ an
gelus dixit: Dñe deus exercituū vsq; q̄
tu non misereberis hierl'm ꝛ vrbiū iuda
q̄bus iratus es. Et sequit̄. Et respondit
dñs angelo ꝟba bona ꝛ cōsolatoria. Et
q̄d rn̄dit angelus diuine voluntati for/
tasse vsq; q̄ nō misereberꝫ iuda ꝛ vrbium
eius. i. q̄dīu durabit ira tua: quasi dicat
placare dñe. desinat ira tua. fac cū pctō/
ribus miscđiam. Et rn̄dit dñs ad ange
lū verba bona ꝛ cōsolatoria. vnde seq̄tur
postea. Reuertar ad hierl'm in miscđijs.
Si igit̄ angeli meditatores sūt ꝓ nob̄ ꝛ
deū interpellāt. nō obturemus aut obfir
memus facies nr̄as. Et si de⁹ conuertit̄
ad nos in miscđia ꝛ remittit nobis offē
sam ꝛ recipit in gr̄am nos. ꝛ nos cōuer/
tamur ad deū ꝑ hūilē obediētiā Qui/ quinto
to nos corroborāt cōfortant ꝛ ꝓmouent
ad ꝟtutū exercitia. hūana em̄ fragilitas
vix auderet aggredi duas ꝑfectiōis vi/
as que vident̄ esse supra naturā ꝛ facul/
tatē humanā: nisi haberet auxilia ꝛ ad/
iutoria angelica quō em̄ auderet aggre/
di viam perpetue continentie. viam ꝑ
fecte obedenitie totum mundum ꝛ que
sunt mūdi relinquere porpter deū quo/
mō auderet se morti exponere ꝓpter de/
um nisi angeli dei adiuuarēt ꝛ cōforta/
rent eū. vtiq; nō auderet. ꝛ si auderet nō
ꝑseueraret. sed deus ꝓuidit nobis istos
adiutores fortissimos. qđ figuratum est
Thobie.v. vbi đr q̄ cū tobias pater vel/
let mittere filiuz suū ad Gabelū cogna/

tum suū. Rñdit filius ꝙ nesciebat viam
Rñdit ei pater suus: ꝑge ⁊ inq̄re aliquē
fidelem virū qui ꝑgat tecum. ⁊ egressus
inuenit iuuenē stantē preꝑatū ad ambu
landū. ⁊ ignorans ꝙ angelus dei esset sa
lutauit eum ⁊ querēs si nosceret viam q̄
ducit in rages ciuitatē medoꝝ. Respon
dit: noui ⁊ oīa itinera eius frequēter am
bulaui: quē cū filius introduxisset ad pa
trē quesiuit pater ab angelo. nunq̄d po
teris ꝑducere filiū meū ad gabelū in ra
ges ciuitatē medoꝝ? Cui rñdit angelus
Ego ducā ⁊ reducā sanū ad te filiū tuū.
In oībus his nihil aliud significat̄ nisi
ꝙ angeli nos in viam perfectionis diri
gunt. ipi ducunt ⁊ reducūt. nullus ergo
debet timere: null⁹ debet formidare aut
Sexto trepidare cum habeat tales duces et ta
les adiutores vt sunt angeli. Sexto
nobis exhibent salutaria documēta ⁊ re
uelant misteria reꝝ fiendaꝝ ⁊ ꝑducēda
rum. cum sancti angeli ip̄arum rationes
⁊ causas in verbo vidēt qr ip̄i continue
faciem dei contemplant̄. Mathi. viij.
Angeli eoꝝ semper vident faciē patris.
Quid est ergo ꝙ non videant qui vidē
tem om̄ia vident. Dicit Grego. Ip̄i etiā
de futuris ad salutē spectantibus ꝑmo
recipiunt illuminationes: nos autez ab
illis edocemur et instruimur qui nobis
receptas illuminationes refundūt cōse
quenter quo animaz que illis in intelle
ctualitate similis est que imortalis ⁊ in
corruptibilis est. ⁊ corpus quod aggra
uat animā corrumpit ⁊ deprimit terre
na inhabitando sensum multa cogitan
tem. Ad ista em̄ inuisibilia contuenda
non sumus idonei. ⁊ ideo dñs prouidit
nobis ministros qui nos instruant ⁊ re
uelent misteria ⁊ refundant diuinas il
luminationes. vnde om̄es ꝓphetice reue
lationes fere facte sunt mediantibus an
gelis. lex etiā mīsterio angelico fuit ordi
nata. quia vt dicit apl̄us Galathas. iij.
Ordinata fuit ꝑ angelū in manu medi
atoris hoc etiā patet in oībus ꝓphetijs.
Zacharias em̄ dicit Angel⁹ q̄ loqueba
tur ad me. ⁊ Joh. Apocal. ij. Misit do
minus angelū suū ostendere seruis suis
que oportet fieri cito. Non dubito etiam
quin angeli studentibus assistant maxi
me studētibus sapientibꝫ ⁊ multa eis re
uelent qui digni sunt. Sed debet for
tasse aliquoꝝ curiositas querere cuz an
geli sint omnino intellectuales. homo
autē sensualis non nisi mediantibꝫ sen
sibus ⁊ imagine cognitionē recipe pōt.
⁊ mediantibꝫ fantasmatibus que natu
ralia sunt obiecta rep̄sentantia que dicū
tur esse ꝓpria obiecta intellectus ꝑm viā
inferiorem. quomodo potest ab angelo
doceri ⁊ quomō potest reuelationes su
scipere. Dico ꝙ tribus modis ⁊ sine as
sumpto corpe. quia in assumpto corpore
facile est videre. s. sensibiliter. imaginali
ter. ⁊ intellectual̄r Sensibiliter quā
do. s. inuisibiles sonos vel aliquas for
mas visibiles format in aere a q̄bus in
tellectus humanus sensu internūcio du
citur in alicuius cognitionē. Imagi
naliter īmitendo se spiritui nr̄o id est fā
tasie ꝑm Aug. potest enim angelus ibi
formare imagines. sicut format in aere.
potest etiaz species in imaginatiua exi
stentes commouendo humores et spiri
tus ordinare vt in fantasia describantur
omnes figure ⁊ voces quecunq̄ forman
tur ex passione sensus. vnde potest om
nes figuras geometricas ibi describere
⁊ sic docet hominē geometriam. In
tellectualiter vero per quandam appli
cationem sui suo modo cum intelligibi
lia vt tanq̄ꝫ a speculo in speculum ex in
tellectu angelico resultantes species in
humano intellectu formet. Hunc tripli
cem modum ponit Grego. xviij. morali
um dicens: Tripliciter loquitur ange
lus homini. s. speciebꝫ sensibilibus in cor
poreū sensum impressis siue in spiritū. si
ue secretiori modo in ipsa mente. ꝓpriū
aūt obiectum intellectus dicunt̄ esse fan
tasmata in cognitione rerum tꝑalium:
⁊ ꝑm viā inferiorē. Nā vt dicit Aug. ix.
de tri. ca. ij. Mens sic̄ corpeaꝝ reꝝ noti
tiā ꝑ sensus corpis colligit: ita īcorpore
arū ꝑ semetip̄am qm̄ est incorporea ⁊c.

Septimo angeli mentē nr̄am eleuāt ⁊ nostra inflammāt desideria. letificāt ⁊ ingerunt spūalia solatia. Nos em̄ sum⁹ tepidi. ⁊ ip̄i ardent diuina dilectione ps̄ Qui facis angelos tuos spirit⁹ ⁊ mi. t. ignē vrentē. Ideo mirabiliter mentem nostram eleuant ⁊ inflāmant ad amorē eternoꝝ Apocal. xxi. Sustulit me angelus in spiritu in montē magnū et altuz ⁊ ostēdit mihi ciuitatē sanctā hierusalē In montē transfert quādo mentē in infimis iacentem seu ad infima inclinatā ad amorem supernoꝝ erigit. ⁊ gaudia illius ciuitatis ostendit: cum suū desiderium accendit. Vlterius quia in ista peregrinatione inter tot angustias deficeremus omnino: nisi aliqua consolatōe bonoꝝ celestium respiraremꝰ. ⁊ ideo ip̄i cōsolantur ⁊ afferunt nobis gaudia: ⁊ spirituales consolationes nobis conferunt vnde angelus raphael sic salutauit tobiam Tobie. v. Gaudiuz tibi sit forti animo esto: in proximo est vt a deo cureris. Angelus nihilominus annūciauit gaudiū natiuitatis saluatoris pastoribꝫ dicēs. Annuncio vobis gaudium magnū quod erit omni populo ⁊c. Angelus annunciauit gaudiū resurrectiōis mulieribus Mar. vlti. Nolite inq̄t timere. scio em̄ ꝙ ih̄m queritis: surrexit non est hic.

Octauo in conspectu dei ꝑferūt omnia bona opa ⁊ merita non q̄n deus nouerit: quia nullū ei latet secretū. sed quia deus vult ⁊ ita ordinauit vt ea que ipse dn̄s voluit nos bona facere ab angelis sibi offerant̄ vt sic nobis conferat gratiarum augmēta. ⁊ vt opa nostra sint in conspectu dei accepta. ꝓpter hoc scriptū est Thobie. xij. vbi d̄r ꝙ angel⁹ raphael dixit tobie. Qn̄ orabas cū lachrymis et sepeliebas mortuos ego obtuli or̄onem tuā corā dn̄o. Exempluz hēmus Act. x. de cornelio q̄ erat vir religiosus ⁊ timēs deū. cui dixit angelus. Corneli oratiōes tue ⁊ elemosyne tue in memoriā ascenderūt in cōspectu dei ⁊ per aꝓprobationē ⁊ acceptationē ⁊ per dignā remuneratōez Multū ergo debemus conari ad bona quādo tales aduocatos habem⁹ ⁊ tales .s. nuncios q̄ statim ea referunt in cōspectu dei ⁊ scribunt̄ in libro vite. Nono ip̄i perducūt electos ad eterna p̄mia siue regna celestia. Et narrat Greg. in dialogo in puncto sepationis anime a corpore absolutis ⁊ deficientibus corporeis sensibꝫ angeli boni ⁊ mali adueniūt qui om̄ia bona ⁊ mala ad memoriā reuocāt ita ꝙ statim q̄libet videt om̄ia sua bona ⁊ mala opa ⁊ merita ⁊ demerita. Hic ē angel⁹ bonus bona allegans ⁊ recitans Inde angelus malus accusans ⁊ om̄ia mala ad memoriā reuocans ⁊ si quidez mala bonis p̄ponderent vtpote si moriatur in culpa mortali statim aīa tradat̄ tortoribꝫ q̄ eam recludant in carcere īferni cruciandam in secula seculoꝝ. Si decedat cum charitate tamen cum aliquo purgabili boni angeli deducunt eam in purgatoriū qua purgata deducunt eam in paradisum. Si autem decedat in tanta charitate vt omnē consumpserit eruginē pctōꝝ ita ꝙ nihil purgabile secū habeat statim sancti angeli deferunt eā in regnū celeste vbi diuina visione imꝑpetuū fruet̄ ⁊c. Huius habemus exemplū Luce. xvi. de diuite epulone ⁊ de Lazaro mendico vbi dicit̄ ꝙ mortuus est diues ⁊ sepultus est in inferno. Mortuus est Lazarus pauper et portatus est ab angelis in sinū abrae. Sinus autez abrae s̄m Augusti. est secretus locus vbi anime requiescunt sepate. Sinus enim cōmuni nomīe aꝓpellat̄ secretū ⁊c. Hoc figuratū est Exo. xxxij. ca. Mittā inq̄t dominus p̄cursorē tuū angelum vt eijciat chananeū ⁊ intres terrā fluētē lac ⁊ mel Per terrā ꝓmissionis q̄ fluit lac ⁊ mel intelligit̄ p̄ria celestꝫ in q̄ erit felicitas cognitiōis q̄ intelligit̄ ꝑ lac ⁊ suauitas delectationis siue ꝑfruitiōis que intelligit̄ ꝑ mel. Ad hanc terram ꝓmissionis angeli animas ⁊ spirit⁹ sanctoꝝ repulsis hostibus introducunt. Ideo cantamus in obsequio mortuorum. In paradisuz deducāt te angeli. Quod nobis concedat iesus christus. Amen.

Tractatus de angelis ꝑm Franciscū maronis.

Circa materiam de angelis plures. s. octo cōtēplationes occurrunt. q̄ꝝ.

I. contēplatio. Prima est: qua die fuerūt creati. Dicitur aūt ꝙ ꝑmo die. s. dñico ꝑm btm̄ Augusti. sup̄ illud. In ꝑncipio creauit deus celū ⁊ terrā. Sed est intelligenduz ꝙ cū natura angelica fuerīt q̄ttuor creata. s.

Primo celū empirreū. Scdo materia ꝑma. Tertio tempus. Quarto lux illa de qua dicit Gen̄. ꝑmo. Fiat lux et facta est lux. De primo ꝙ fuerit creatū celum empirreum quod est nobilissimū super omnia corpora probatur. quia corpora quāto sunt superiora tanto sunt nobiliora. vnde nobilior est aqua q̄ꝫ terra aer q̄ꝫ aqua et ignis q̄ꝫ aer. sic natura angelica est nobilior i donis naturalibꝫ q̄ꝫ aliqua creatura. qꝛ natura mere spiritualis est nobilior natura mere corporali. vt ignis. ꝑtim corꝑalis. ꝑtim spūalis vt homo. Ex hoc concludit ꝙ minor angelus est nobilior ⁊ melior nobilissima aīa. vñ doctores dicūt ꝙ aīa ꝟginis gloriose est minor in donis naturalibus q̄ꝫ minor angelus licet in donis gr̄e ⁊ gl̄ie excedat omnes. De hac pulchritudine sumit illud in figura Apoca. xij. Mulier amicta sole natura angelica que soli comꝑatur ꝓpter splendorē naturaliū sibi dataꝝ a deo. ⁊ luna sub pedibus eius est natura humana mutabilis sic luna q̄ bene est sub pedibꝫ angeloꝝ. qꝛ minor ē in q̄ttuor donis nature. Corona duodecim stellaꝝ in capite angeloꝝ: sūt. xij. excellentie q̄ fuerūt in lucifero q̄ fuit caput omniū angeloꝝ. Scdo fuit creata prima materia informis que dicit informis ꝓpter carentiā oīs forme ꝑm Augu. sup̄ illud. Creauit deus celum ⁊ terrā. Celum inq̄t est natura angelica informis qd̄ non pōt intelligi nisi de carentia gratuitoꝝ. vñ naturalia habuerūt qd̄ ꝓbat dupl̄r. ⁊ Primo qꝛ si fuissent creati in statu gr̄e sicut ex culpa statim corruissēt sic ex gr̄a ad statū gl̄ie oēs fuissent assūpti: qd̄ nō est verū in reprobis spiritibus

Scdo qꝛ sicut creditorē decet mutuare pecuniā non simul sed per ꝑtes. sic de iure dñi. largitorē oīm nō dare simul omnia tā naturalia q̄ꝫ gratuita. Sed ꝑtes exemplo declarant sic. Sicut rex non facit aliquē de camera sua nisi ꝑus expertus fuerit ꝓbitatē talis. sic deꝰ noluit inducere angelos in naturis suis ⁊ de gr̄a sua nisi fuissent ꝓbati prius qual̄r in naturalibꝫ se haberēt. Tertio fuit creatū tempus qd̄ diuidit in noctē ⁊ diē ꝑ diē q̄ est clara ⁊ lucida figurat status gl̄ie ad quē exaltati sunt scti angeli postq̄ꝫ fuerīt deo grati de naturalibꝫ sibi datis. ꝑ noctem q̄ est obscura ⁊ tenebrosa figuratur status culpe ad quē deiecti sunt spūs reprobi postq̄ꝫ fuerūt deo ingrati de naturalibꝫ datis. Intelligenduz tñ est ꝙ ꝑ q̄ttuor status ad statū gl̄ie ascenderunt Et ꝑmus fuit: quō creati sūt in naturalibus donis. Scds fuit: quō de naturalibꝫ gr̄as deo egerūt. Tertiꝰ quō fuit eis gr̄a collata. Quartus quō fuit eis collata gl̄ia. de quo ascensu scribit in ps̄. In lumine tuo videbimꝰ lumē. vnde de lumine gr̄e ad lumē gl̄ie ꝙ sūt trāslati ꝑ noctē obscurā ⁊ horribilē significat status dāpnatiōis eterne ad quē reprobi spūs corruerūt: iuxta illud Esa. xiiij. Quō cecidisti lucifer qui mane oriebaris corruisti in terrā q̄ vulnerabas gētes tu em̄ terrā dispsisti tu ꝓpl̄m tuū occidisti. Quarto creauit lucē ꝑtim obscuram ⁊ ꝑtim lucidaz. vñ minor erat luce solari ⁊ maior lunari. hec lux figurat noticiā collatā eis de deo in statu vie que ꝑtim erat obscura ⁊ ꝑtim clara. vñ clarior erat q̄ꝫ noticia quā habemꝰ de deo: tñ deū videbāt ꝑ essentiā: qꝛ tūc fuissēt nec beati: iuxta illud Augu. ꝙ visio dei ē tota merces. Et Johis xvij. Hec est vita eterna vt cogscāt te veꝝ deū ⁊ quē misisti ihm xp̄m. De q̄ in figura Apoca. v. Nemo poterat nec in celo nec in terra aperire libꝝ: nec aspicere illū. Scda cōtemplatio est: q̄ sūt angeloꝝ misteria. Dicit II. contempla

autē ꝙ q̄ttuor ⁊ Primū est illuminare
vnde sup̄ ordines ꝑm diony. inferiores il
luminant̄ a superioribus: sicut discipuli
B a doctoribus. De quo dicit̄ dañ. viij. ꝙ q̄
dam angelus precepit gabrieli tanq̄ in
feriori ꝙ danieli visionē ostenderet de fu
turis. Sed querit̄ qua illuminatione il
luminant. Dicit̄ ꝙ vespertina que cessa
bit in die iudicij iuxta illd̄. i. ad coꝝ. xiij.
Cum venerit qd̄ perfectū est: euacuabit̄
qd̄ ex parte est ⁊ euacuabit omnē princi
patum ⁊ virtutem cū tradiderit regnuz
deo ⁊ patri ⁊c̄. Scd̄m est celuz moue
re. Unde naturales dicunt ⁊ theologi ꝙ
numerus intelligentiarum mouentium
orbes equatur numero orbium. ꝙ aūt ce
los moueāt probat̄ dupliciter. quia aut
celum mouetur a deo immediate: quod
non est verum. quia deus nihil operatur
qd̄ possit creature cōmunicari nec a ꝟtu
te sua. Scd̄m sicut ignis fert̄ sursum
a forma scd̄a vel sua. quia in die iudicij
quiescet ⁊ violenter qd̄ theologi negant
ergo mouetur ab intelligentia. Terti
um misterium est. ꝙ deus ꝑ angelos mi
rabilia operatur. vnde miracula sancto
rum ⁊ finalis resurrectio per angelos fi
et. de quo Jo. v. Angelus aūt domini se
cundum tempus descēdebat in piscinā
⁊ mouebat̄ aqua. ⁊ sanabat̄ vnus a qua
cunq̄ infirmitate detineretur: sic be. Jo.
rogabat per manus angeloꝝ preciosos
lapides restaurari. Quartum miste
riuz est ꝙ deus per angelos toti mundo
admini strat: sic ꝙ cuilibet regno vnus
angelus principatur. vnde dañ. x. Prin
ceps regni persaruz restitit mihi. xx. vna
diebus ⁊ nunc reuertor vt prelier aduer
sus persarum principez. ⁊ paulopost Cū
egrederetur appuit princeps grecorum
igitur cuilibet regno vnus angelus pre
figitur tanq̄ princeps: ex quo colligitur
ꝙ cuilibet prouintie prefigitur vnus an
gelus ⁊ cuilibet ciuitati ⁊ cuilibz castro.
de negocijs cōmunibus quantū possibi
le est curam habens. ex quo concluditur
ꝙ archiepiscopo ⁊ episcopo ⁊ sacerdoti
parochiano preest vnus angelus curam
habens de cōmunibus negocijs ad salu
tem animarum pertinentibus. Scd̄o
probatur sic: qd̄ si deus cuilibet officio
cōmuni non prefigeret angelum: omnia
cōmunia negocia demones impedirent
Sed quare custodiunt infideles cū sci dubiū
ant ipsos esse obstinatos? Dicitur ꝙ pro
pter quattuor. Primo inspirant eis xp̄i
anaz fidem. Secundo ne tantum peccēt
Tertio ne possint se excusare in die iudi
cij de doctore fidei. Quarto in signum A
summe dei clementie qui solem sue bo
nitatis facit oriri super iustos ⁊ iniustos
Tertia contēplatio est. quot sunt san III. ꝯtē
ctorum angelorum beneficia. Dicit̄ aūt platio
ꝙ ad quattuor reducuntur. Primum
est ꝙ nos ab angustijs liberant: sed du
pliciter Primo a carceribus vt patuit
in Petro in actꝫ. quem angelus libera
uit d̄ manu herodis Scd̄o a penurijs B
vt patet in dañ. cui angelus cibum mini
strauit cum esset in lacu leonum tollens
abacuc per capillos Tertio quia a de
monibus liberant. ⁊ hoc dupliciter. Pri
mo a pena. vnde statim natum puerum
extinguerent nisi sanctus angelus eos ꝓ
hiberet: vt patuit in tobia viro sare ali
os viros extinguens cum ipse remanse
rit ⁊ ipsa īmunes. Scd̄o a culpa: vnd̄ ad
peccata nos compellerent infinita: quō
diabolꝰ misit in cor iude vt xp̄m traderet
alijs apostolis intactis remanētibus iu
xta illud. Symon sathanas expetiuit
vos ⁊c̄. Scd̄m est inspirare. ⁊ hoc du
pliciter. Primū est illūinare: sicut xp̄s
Johannem per angelū illūinauit iuxta
illud apoc: iesu xp̄i quē dedit illi ih̄s pa
lam facere q̄uis suis loquens per ange
lum seruo suo Johanni exempla patent
q̄ plurima in prophetis ⁊ scripturis.
Tertium est inflāmare qui facit an
gelos suos spiritus flāmam ignis ⁊c̄.
Quartum est orationes deo presenta
re ⁊ pro nobis orare vt patuit de oratio
ne Tobie ⁊ sare nam dixit sibi angelus.
Quādo orabas tu ⁊ nurus tua sara ego
obtuli oratianem tuam domino iuxta il
lud apoc. Stetit angelus iuxta arā tem

IIII. ꝯtē platio

pli habens thuribulum. Quarta contemplatio est. Que sūt beati michaelis opera. Et dicit̄ ꝙ quattuor. Primū est ꝙ interficiet antixp̄m iuxta illd̄ dañ. xij. Tunc consurget michael princeps qui stat pro filijs vestris. Et illud zacharie xiiij. Egredietur dñs ⁊ p̄liabit̄ cōtra gētes illas ⁊ stabunt pedes eius in monte oliuaꝝ. Scd̄m est in die iudicij tubicinare iuxta illud apostoli. In voce archangeli ⁊ in tuba dei descēdet de celo. ⁊ mortui q̄ in christo sunt resurgent primi.

Tertiū est animas presentare iuxta illud. Archangele Michael constitui te principez super omnes animas suscipiendas. Quartum est crucis insignia in die iudicij apportare iuxta illud Hoc signum crucis erit in celo cum dominus ad iudicandum venerit. Quinta contemplatio est quia queruntur de angelis quattuor questiones: quarum scilicz.

V. ꝯtem platio

Prima est si omnes mittantur. Et dicitur ꝙ non. Require in dionisio ⁊c̄.

Secunda est. Si mereant̄ in gubernatione humani generis. Dicitur ꝙ sic quia gaudiū est angelis dei sup̄ vno peccatore pnīam agēte. Et paulus dicit ꝙ pro quolibet saluato pro p̄dicatione sua crescit sibi gaudiū vt dicūt sancti. Sed ꝯtra. quia damnati in inferno nō demerentur. igitur per contrarium nec angeli merentur. Respondeo ꝙ merentur gaudium accidentale non essentiale ⁊c̄.

Tertia questio est. Si angeli doleant de damnatione suorum custoditorum. Et dicitur ꝙ non. quia gaudent in summo. igitur in nullo tristantur nec de nullo. Item ipsi gaudent de diuina iusticia. sed damnatio custoditorum est actus diuine iusticie: ergo de damnatione custoditorum non solum non dolent. immo gaudent iuxta illud. Letabit̄ iustus cum viderit vindictā ⁊c̄. Sed cōtra q̄a quē suscitauit Johānes vidit flentes angelos discipuloꝝ suoꝝ. Item mors ⁊ vita sunt ꝯtraria ⁊ gaudere ⁊ tristari sunt ꝯtraria. sed gaudent de vita peccatoruz ergo tristantur de morte. Respondeo ꝙ in nullo tristantur: sed apparent nobis tristes pro quanto priuātur illo gaudio quo gaudēt de salute illorum. Quarta questio est. que est illa pugna de qua scribitur apoca. xij. Michael ⁊ angeli eius p̄liabant̄ cū dracōe ⁊ draco pugnabat ⁊ angeli eius ⁊ nō preualuerunt: nec locus eoꝝ ⁊c̄. Dicit̄ ꝙ duplex fuit ibi pugna. quaꝝ prima sumpsit initiū a lucifero. sicut nunc impellit homines ad peccandū: sic īpulit sanctos angelos ad cōsentiendū sibi: sed mirabiliter restiterūt Scd̄a pugna sumpsit initiū ab angelo michaele. videns enim ꝙ taliter deliq̄rat ꝙ morte dignus erat. ⁊ ꝙ in celo habitare cuz suis angelis nō deberet. expulit eum viriliter ⁊ in illum aerem caliginosuz ꝑm apl'm deiecit. licet restiterit lucifer eis q̄ꝫtuz potuit sed nō p̄ualuit. nec locus eius est amplius inuentus in celo

Sexta contēplatio est. Quo peccato peccauit angel⁹ prim⁹. Dr̄ ꝙ q̄druplici pctō ⁊ Prio pctō sup̄bie ⁊ p̄sumptiōis videns eniz se esse nobilissimū in donis naturalibus non dedit honorem deo: sz inaniter gloriatus est in seipso. vñ apl'is gloriantibus de potestate sup̄ demones eis data xp̄us dixit Uidebam sathanaz ꝓpter huiusmodi inanem gloriam quasi fulgur de celo cadentē. De qua sup̄bia dicit̄ eccl'i. x. Initiū omnis peccati superbia. Scd̄o peccato auaricie ⁊ ambitionis. videns em̄ se pulcherrimū sup̄ omnem creaturam quam deus condiderat om̄ibus concupiuit preesse seipsuz reputans dignū: ad qd̄ attigisset si stetisset secundū Anselmū. Sed qꝛ sine meritis ex ꝓpria auctoritate ꝯcupiuit. De quo Isa. xiiij. ca. Ascendā in celū ⁊ similis ero altissimo. ⁊ inde sup̄ astra celi exaltabo solium meum. Tertio peccato inuidie ⁊ emulationis. vñ inuidia est tristicia de apparenti prosperitate alterius. sed diabolus tristatus est. quia deus om̄ibus p̄erat. ⁊ nulli suberat. igit̄ inuidit. De qua inuidia dicit sapiēs sap̄. ij. Inuidia diaboli intrauit mors in orbem terrarum. ⁊ Seneca Ubi ꝓsperitas ibi inuidia. sola

VI. ꝯtē platio

miseria caret inuidia. Et iterum sapi. Imitantes illū inuidia pauci facti sunt ecclesiastici. xlviij. cap. Quarto pecca to ire z indignationis. videns em̄ se de iectum de paradiso. s. voluptatis ascen dit eius malitia vsq; ad odium dei. de q̄ habet Job. viij. Ille erat homicida ab initio z in veritate non stetit. Sed dubi um est. si diu manserit in statu innocētie. Dicunt quidā q̄ a principio aurore vsq; ad creationem lucis vt dicit gen̄. i. q̄ di uisit lucem a tenebris. Septima con templatio est. in qua de spiritibus repro
VII. p̄tē platio bis plures questiones occurrunt. qua rum. scilicet prima est vtrum cognoscāt cogitationes nostras Dicitur. autem
D q̄ non. iij. Reg. viij. Tu solus nosti corda filiorum hominum. Et sancti dicunt q̄ illabi mentibus nostris est soli deo p̄ prium. Vbi notandū est q̄ quattuor sunt que retinet deus opera facieda. Et primū est opus creatiōis. Secunduz est iustificationis. Tertium est glori ficationis. Quartū est cognitio cogi
F tationis. Sed p̄tra q̄ demones de cogi tatiōibus nr̄is nos accusant. igitur eas cognoscunt. Dicit q̄ cogitationez nudā nullo modo cognoscere p̄nt. nec de ea ac cusabunt sed conscia p̄ria accusabit. si quas vero cogitationes cognoscunt: co gnoscunt per signa vt per motuz cordis aut verba aut signa aut opa. z hoc p̄t bene esse q̄ hijs mōis cognoscant. Se cunda questio est vtrum possint cogita tiones immittere. Dicitur q̄ non. quia si possent liberum arbitriū cogere tunc nō peccaremus. Item ad cayn dictum fuit gen̄. iij. Verūtamen appetitus tuus sb̄ ter te erit z tu dñaberis illius. Sed p̄tra q̄ de iuda dicit Jo. xiij. Cum diabolus iam misisset in cor eius zc. ergo p̄t im mittere cogitatiōes z affectiones. Dicit q̄ non p̄t nos cogere ad cogitationes vel affectiones. sed solū ministrare vel in stigare. Tertia questio est. si inter de mones est prelatio. Dicitur q̄ sic. quia Job penultimo. dicit Ipse est rex sup oēs
P filios superbie. Item i Dar. sup illo. Ire maledicti in ignē eternū qui paratus est diabolo z angelis eius. dicit em̄ ꝓ ratiōe subiectionis secundū glo. Sed contra si esset ibi prelatio esset ibi per naturam aut per violentiam. aut de iure. non per naturam. quia in die iudicij prelatio in ter eos non cessaret. nec per violentiam quia tunc semper essent discordes: cum tamen summe concordent contra homi nem impugnando. nec de iure. quia sem per preciperent contra deum in quo non est obediendum. Item seruitus introdu cta est per peccatum vt dicunt theologi

Quarto si est seruitus inter eos. tunc lucifer cum sit summus peccator: debet omnibus subijci cuius contrarius dicit Job Respondeo q̄ sicut multi latrones principi latronū se voluntarie subijciūt: vt in vnum conueniant in rapina: sic de mones lucifero se voluntarie subijciunt vt in vnum conueniant cōtra hominem vt eum impugnent. vnde eadem prela tio est inter demones assumpta volunta rie sicut inter angelos de iure diuino ra tione preeminētie naturalis vt diuine cō stitutionis. Quarta questio est vtruz demones descēderint ad inferos. Dicit q̄ non sed sunt recluſi in isto aere caligi IIII. q̄ noso secundum apostolum ad ephesios. stio ij. vbi dicitur. In quibus aliquādo am bulastis secundum seculum mundi huius secundū principem potestatis aeris huius spiritus qui nunc operatur in fi lios diffidentie. Idem dicit augustinus super be. Sed occurrunt tria dubia. et primum est. qualiter in isto aere sunt in clusi a deo. Dicitur q̄ propter duo. Et primum est ad temptandum electos. Secundum est ad suam miseriam z di uinam misericordiam ostendēdam qui sustinet vasa ire in multa patientia.

Tertium est si ibi puniuntur pena ig nis. Dicitur q̄ non. tum quia non pos sent post ignis afflictionem temptare. tum quia ille demon dixit. Veniſti an te tempus torquere nos. Tertium dubium est: si omnes temptant. Dici tur q̄ non: immo creduntur aliqui ani

mas torquere. Quinta questio: si de/
mones ludificãt sensus nostros. Respõ/
V. qstio detur tripliciter. Uno modo q demon
mouet fantasma z offert illud fantasie in
teriori forte oblatione. z super illud fan/
tasma conuertitur fortissime virtus in/
terior. quia videtur homini q videat ca
pram vbera sugentem. Unde Augu. in
lib. de trini. dicit de quodam q tanta cõ/
uersione mouebatur super speciem mu/
lieris cuiusdam q videbatur ei carnali/
ter copulari etiam vigilando z cum hoc
imutat spiritum vt sibi videtur signum
q aũt species ab interiori procedant no/
tum est: quia nunq̃ ludificant nisi circa
species quas homo habet in visu. vnde
cecum non ludificant circa speciem co/
loris. Secundus modus est mutati/
one organi. quando humor sanguineus
vel vapor igneus descẽdit ad oculos rũc
exteriora videntur sanguinea vel ignea.

Tertius modus sumitur ex parte ob
iecti. vt ex dispositione candele vel pale/
arum. vnde aliquando palee videnť ser/
pentes. Quartus modus assignatur
quia species impeditur per demones ne
veniant ad visum. z sic presentia non vi/
detur. Sexta questio est vtrum demo
nes continuefiant peiores. Et videtur
VI. que stio q sic ꝑm illd. Superbia eoꝝ qui te ode
runt ascendit semper. Et exponit glosa.
de demonibus. qui quanto plus affligun
tur: tanto plus odiunt deum vt videtur
sed post diem iudicij plus affligentur:
vt dicunt sancti. ergo magis tunc pe/
iorabuntur. Sed contra. quia sancti an/
geli non erunt meliores. ergo demones
non possunt esse peiores per locum a cõ
trarijs. Dicitur q sunt peiores respectu
hominum quibus inuident. non aũt re/
spectu dei: quia in principio sue auersio/
nis tantum auersi sunt a deo quantũ po
tuerunt auerti. sicut angeli dei non sunt
meliores respectu dei. sed per ministeriũ
nobis impensum. qz nõ creuit eis visio
diuina ꝓpter hoc si sunt meliores respectu
nr̃i. quia de ministerio nobis ꝑpenso cre/
Nota scit eis gaudium accidentale. Octa/
ua contemplatio quot sunt beneficia an
gelorum. Dicitur q tredecim sunt. Pri
mum enim est celum mouere vt vitam
habeamus: probatio vt supra questione
secunda. Secundum est totum mun/
dum regere tam fideles q̃ infideles. p/
batio vt supra eadem contemplatione.

Tertiũ est a carceribus liberare iux/
ta illud actꝝ. Nunc scio vere quia zc̃.

Quartum est famelicos recreare vt pa
tet de dañ. z belya qui panem z aquaz in
uenit subneritium. Quintum est de/
mones refrenare ne extinguant puerum
q̃cito est genitus. sicut extinxerũt septez
viros sare vt patet tobie. vij. Sextuz
est demones impugnare ne ad peccatuz
impellant exemplum de Juda zc̃. Se
ptimum est illuminare sicut Jobannes
in apoc. ad cognoscendum secreta eccle/
sie. Octauum est inflammare iuxta il
lud ps̃. ciij. Qui facit ãgelos suos spũs Nota
z mi. suos z flammaz ignis. Nonũ est
in persecutione z tribulatione fidei con/
fortare. exemplum de beato Laurentio.
Uideo ante te iuuenem pulcherrimum
zc̃. Decimum est in infirmitate cõso/
lare sicut Raꝑhael Tobiam exemplum
de beato Francisco cum esset ꝓe nimio
dolore grauatus affuit angelus domini
cum cythara. Undecimum est presen
tare orationes nostras z opera oĩa an/
te deum. exemplum de thobia z sara.

Duodecimum est orare ꝓ nobis de/
uotissime iuxta illud. Stetit angelus iu
xta aram zc̃. Tertiumdecimũ est ꝓe
sentare orationes nostras ante deum. et
portant in purgatorium quos frequẽter
consolantur. nec dimittunt donec sunt i
patria vt quilibet animã sibi cõmissam
custodiant donec presentent eam invitã
eternã. hec omnia deus nouit qui cũcta
prout placet ordinat z disponit.

In festo sancti frãcisci z potest esse
ꝓ festo stigmatũ eiusdẽ Sermo. II

Uid sunt plage

iste in medio manuum tua/
ruz z dicet bis plagatus sum

in domo eoꝝ qui diligebant me zachari. xiij.cap̄. Quia facti nouitas inducit admirationez: ⁊ admiratio qñ est de bono adducit delectationē. iō ꝓplus audiens nouitatem doctrine christi admirabant̄ sup̄ doctrina eius ⁊ exultabant in eius admiratione Luce. xxiiij.ca. In resurrectiōe xp̄i discipl'i admirabant̄ p̄ gaudio ⁊ allata exultatio sollicitat inquisitionē exo.xvi. vbi dixerūt filij israel Manhu id est q̄d est hoc. Et sollicita inq̄sitio q̄rit determinationē ⁊ responsionez Luce. ij. Respondit iesus matri q̄renti q̄d fecisti nobis sic? Nescitis q̄ i his que p̄ris mei sunt oportet me esse. Et iō consignatio qua btūs fran. fuit xp̄o signatus vniuersali ecclesie summā adducit admirationē. ⁊ talis admiratio exultationez. ⁊ illa exultatio inq̄sitionē. ⁊ talis inquisitio ꝓducta est ad finalē determinationē. qꝛ sic̄ in ceteris sanctis factū est in testimoniū sanctitatis eoꝝ decretū canonizationis: ita p̄ter decretū canonizatiōis bti fran. stat decretū istius canonizationis. s. plagarum. Et scd̄m p̄missa hoc verbū est totius ecclesie militātis ꝓpter nouitatē miraculi ⁊ admirationē inducte q̄rentis a beato fran. Quid sunt plage iste ⁊c̄. vbi scz Primo p̄mittit̄ q̄stio difficilis ad soluendū ibi. Quid sunt plage iste ⁊c̄.

Scd̄o subseq̄tur responsio q̄ est difficilis ad intelligendū ibi. His plagat⁹ suz in domo eoꝝ qui me diligebant. Sciendū est tamē q̄ in inq̄sitiōe difficili introducit̄ hic sanctus. Et primo vt vexillis regalibus decorat⁹ qꝛ habuit plagas in medio manuū suaꝝ Scd̄o vt syderibus seraphicis inflāmatus: qꝛ i domo scz amicoꝝ suoruz isti sunt illi carbones igniti seraphici in medio quoꝝ ambulauit primus angelus ante lapsuz. vt dicitur eccl'i. xxviij. Circa hanc questionem notandū est. q̄ q̄stio de q̄d est q̄o de cā. Et ideo hec q̄stio est q̄drupelx scd̄m q̄tuor gn̄a cāꝝ. qꝛ qñq̄ q̄rit̄ de cā efficiēte ꝑ q̄d sicut illud Jo.ix.cap̄. Quid peccauit hic an ꝑntes eius vt iste cecus nasceret̄. pctm̄ em̄ est cā pene effectiua: vt dicitur de ceco restituto ⁊c̄. Qñq̄ queritur de cā materiali scd̄m q̄ dixit ihs iudeis Mat.ix. Quid cogitatis mala in cordibus vr̄is ⁊c̄. Qñq̄ querit̄ de cā formali s̄m illud Luc.xviij. Quid vis vt faciaz tibi petenti lucē que est forma oculi. Qñq̄ querit̄ de cā finali s̄m illud luce. xvi. Quid faciā qꝛ dn̄s me⁹ aufert a me villicationē. Et s̄m hos q̄ttuor modos pōt intelligi hec q̄stio. Si querit̄ de cā efficiente. Quid sunt plage ⁊c̄. i. a quo sunt cāte effectiue. Rn̄det̄ q̄ fuit appitio seraphica. in qua appitiōe notant̄ plura mirabilia. ⁊ spāliter octo. ⁊ Primū mirabile fuit visio noua dum em̄ oraret i mōte aluerne vidit seraphin volatu celerrimo de celoꝝ sublimitate ad se venire. q̄ visio fuit noua. quia cū sint nouē ordies angeloꝝ ministrantiū q̄ sunt de media ⁊ infima ierarchia. ⁊ tres assistentiū scd̄m distinctionē illā Dan. vij. Milia miliuz ministrabāt ei ⁊c̄. Et isti assistētes precipue duo sup̄mi. s. cherubin ⁊ seraphin ad nos nō mittunt̄ s̄m Diony. sed deo sp̄ assistūt vt dicit̄. vij. de angelica ierachia nisi forte ex spālissima gr̄a. sicut in hac felici appitione. vñ colligit̄ q̄ res fuit mltū rara. vt ꝓ eo dicat̄ illud Jsa. vi. Volauit ad me vnus de seraphin. quia in scriptura nō legit̄ alias q̄ fuerit missus. Secundū mirabile fuit alaꝝ pluralitas mistica. qꝛ iste seraphin habebat sex alas tā splendidas q̄ ignitas. Et ꝓpter reuelationē quā habuit in hoc ꝑpendit̄ ipsum seraphin esse. qꝛ ceteris angelis iste numerus alaꝝ nō ascribit̄ in scriptura. Iste aūt sex ale sunt tres binarij suarū actionum seraphicarum secūdum intellectū ⁊ voluntatem quibus soli in deū ferunt̄. Dicitur ibi q̄ duabus alis velabant faciem maiestatis domini dum intellectū ⁊ voluntatem ad deitatem in se contuendam inclināt ⁊ duab⁹ pedes eius dū itellectū ⁊ volūtatē iclināt ad diuinam magnificētiā in creatura īferiori capescēdā in qua relucet vestigium trinitatis ⁊c̄. Et duab⁹ similiter velabāt totū corpus dum illas virtutes reflectūt supra se in q̄

cernũt imaginẽ. imo silitudinẽ trinitatis
ſm illud Ezech. xxviij. Tu signaculum
similitudinis ꝛc. Tertium mirabile
est crucifixio isolita. qꝛ seraphin i medio
sex alarum appebat crucifixus cũ tñ cru
cis passio nullatenꝰ ꝯueniat spiritibꝫ sera
phicis. ꝛ de hoc mirabat sctũs frã. Hec
aũt crucifixio declarat ꝑ btm̃ ignatium
qui dicit Amor meꝰ crucifixus est i cru
ce christo. vbi oñdit ꝙ oẽs q̃ xp̃m itime
diligũt crucifixi sunt ſm illud apl̃i Xp̃o
cõfixus sum cruci. qꝛ spũs seraphici sũ
me diligũt xp̃m. iõ in eius morte spiri
tualiter fuerũt crucifixi. ꝛ qꝛ ip̃m nũc at
tente respiciũt. sic in eius imaginẽ trans
formant cuius plage nõdũ credunt esse
delete eo ꝙ manserũt post resurrectionez
vñ q̃ intime cerneret seraphin cerneret
in eis stigmata expressa xp̃i intellectua
liter sicut sensibiliter in btõ frã. Quar
tuz mirabile fuit allocutio archana qua
re q̃ sibi appuit et aliqua verba ei dixit q̃
nunq̃z alicui viuenti voluit reuelare. Vñ
dicit Bonauen. Credendũ sane est tam
archana fuisse illa seraphica eloq̃a ꝙ nõ
liceret hominibꝫ loq̃ ea. sicut apl̃s fuit ra
ptus vsq̃z ad tertiũ celũ ꝛ ibi audiuit ar
chana q̃ nõ lz homini loq̃. ij. coꝝ. xij. cap.
Quintũ mirabile fuit cõiunctio ꝯtra
rioꝝ. qꝛ sicut in passione xp̃i ponunt duo
ꝯtraria sic intensissime vnita: vt summũ
gaudiũ esset in eius anima tũc cũ beata
ꝛ summa tristicia de ingenti offensa ita
vt ista pena ponat in nobis sũme saluti
fera. ita in illa salutifera appitiõe meror
ꝛ gaudiũ intensiue fuerunt in anĩa eius
vnita. letabat quidẽ in gratioso aspectu
seraphice pulchritudinis: sz crucis affi
xio ex cõpassionis ꝛ doloris incẽdio ipsiꝰ
animã ꝑtransibat Et ista visio fuit talis
sicut illa Johannis apostoli cõmestio q̃
erat amara simul ꝛ dulcis apoca. x. cap.
Sextuz mirabile est persona infinita
quia persona illius apparentis fuit ipse
met christus: sicut habet in descriptione
illius qui sub specie seraph apparebat.
Dicitur em̃ xp̃us vere seraph eo modo
quo docet dio. de angelica ierarchia. cuz
om̃es spũs celestes angelos dicit vocari
quia sumũt nomẽ infimi ordinis ꝓ eo ꝙ
supiores habent ꝑfectiões omniũ inferi
orum. Xp̃us aũt habet in aĩa sua om̃es
ꝑfectiones ordinis seraphici. appuit em̃
xp̃us sub tali specie ad ostendendũ ꝙ ta
lis transformatio ex nimio ardoris incẽ
dio fiebat. seraphin em̃ ſm dioni. signifi
cat amoris incendiũ ꝛc. Septimũ mi
rabile est impressio repentina. quia subi
to dum hec visio fieret disparuit cuz cla
more valido ꝛ dolore acerbissimo: vt fer
tur in fractura carnis. Et in carne eius
xp̃i vulnera renouata fuerunt: eo modo
quo ante viderat in apparente seraphin:
vt vere tũc dicere potuerit illud ad Gal.
vi. Ego stigmata domini ih̃u in corpore
meo porto. Octauuz mirabile fuit se
creta reuelatio. vnde cum alias om̃ia di
uina sibi reuelata celare consueuerit illd̃
reuelauit cum ingenti tremore: dicẽte ei
fratre illuminato qñ ip̃m vidit ita stupe
factum ꝙ non solum propter ipsum: sed
propter alios ei pandebant archana di
uina. ꝛ ipsum monuit principaliter quia
res erat ita manifesta ꝙ nullatenꝰ pote
rat diu celari. Iste sunt ille plage q̃ nul
lo modo fuerunt curate medicamine. ys.
v. ca. quia plage christi sicut incurabiles
erant post resurrectionez remanserunt ꝛ
durabunt vsq̃z ad diez iudicij ſm Ber.
ꝛ postea nõ occurritur ipsas delendi ita
ille ꝑmanserunt occulte in vita ꝛ in mor
te manifeste. Nec credit ꝙ in resurrecti
one abolent quẽadmodũ vdet esse intẽ
tio beati Augu. de ci. dei. de circatricibꝰ
martyꝝ. ꝛc. Si hec questio querat de
causa materiali dicit ꝙ sicut cã materia
lis crucifixionis apl̃i cũ dicit xp̃o cõfixꝰ
sum cruci fuit in eius anĩo: ita cã crucifi
xionis istius fuit vera caro. qꝛ in carneis
mẽbris fuit realiter implagatꝰ vt xp̃us
Et sicut apl̃us fuit crucifixus tm̃ in mẽ
te ita iste ꝛ i mẽte ꝛ in carne. vñ bñ fuit fi
guratus btũs fran. ꝑ illũ librũ scriptũ in
tus ꝛ foris apoc. v. qꝛ passionis xp̃i miste
ria ꝑmo fuerũt intus in anĩa exarata: po
stea foris i carne de scripta. ꝛ sicut ille li

ber fuit septem signaculis exornatus: ita iste fuit septem apparitionibus crucis decoratus: vt habetur in legenda.

Si autem hec questio querat de causa formali. Dicitur ꝙ causa exemplaris est crucifixio christi. quia sicut christus in manibus ⁊ pedibus fuit ferreis clauis confossus ꝑm illud ps̄. Foderunt manus meas ⁊ pedes meos: ita similitudo clauorum erat in pedibus ⁊ manib⁹ nigra sicut ferrum eoꝝ capitibus prominentibus ab interiori parte manuū ⁊ inferiori pedum eoꝝ acuminibus existentibus ex aduerso oblongis ⁊ quasi repercussis. erant em̄ quasi nerui cōtracti ⁊ duri qui dum a parte qualibet prominent ad partem oꝓpositaꝫ resultabant. dexterum vero latus quasi lancea transfixum rubra cicatrice obductuꝫ sepe sanguinē emanabat que stigmata Alex. papa proprijs oculis vidit: vt bulla veritatem cōfirmat. Et ideo quia ad similitudinem xp̄i sic fuit crucifixus ⁊ transfixus: cōpetit ei illud dañ. quarta spēs xp̄i similis ē filio dei. Primus em̄ sanctoꝝ qui scripserunt regulas fuit beatus Aug. scd̄s bñdict⁹ tertius Ber. sꝫ quartus beat⁹ fran. A similis filio dei in stigmatibus. Si q̄stio querit de causa finali. s. quare almus frāciscus habuit hec. s. vulnera. Dico ꝙ assignantur octo rationes. quarū Prima est ad confirmanduꝫ catholice fidei oraculum que non in sapientia hominū sed in virtute dei fuit per miracula confirmata. Nam miranda sunt causa confirmandi quādo sunt maiora: sicut illud nulla virtute potuit fieri nisi diuina. licꝫ plura alia fiant ꝑ angelos. illud autem non potuit fieri nec per imaginationem nec per naturā nec per artē. nec ꝑ facultatem angelicam. quia nullus illoꝝ potest attingere nisi ad effectus quoruꝫ sunt similes in natura: vt ptꝫ. iij. de tri. Et quādo sunt euidētia sicut illud fuit pape et cardinalibus ⁊ alijs multis specialiter propalatum. Et quando sunt insolita sicut hoc miraculum quia retroactis temporibus a seculis nunq̄ fuerat auditum seu visum. Et quādo sunt diuturna sicut hic quia durauit ꝑ totā suā vitā ⁊ etiam post mortē Secūda fuit ratio ad reuelandum occulti cordis latibulū. quia lꝫ omnia nuda ⁊ aperta sint oculis eius ad ostendendū alijs sanctoꝝ virtutem latētem manifestat ea per extrinseca signa. In temptatione enim abrae fuit dictum Nūc cognoui. i. cognoscere feci ꝙ times deum. sic exponit Aug. Et ideo quia totum illius scti studiū vel stipendiū circa crucē domini versabatur incessanter voluit deus ꝑ crucis passionez ⁊ cauteriuꝫ manifestare cordis affeciū scd̄ꝫ ꝙ a sime one dictum fuit virgini luc. ij. Et tuam ipsius ⁊c̄. Tertia ratio est ad probandum meriti premium. quia sicut per que quis peccat ꝑ hec ⁊ torquet̄ ꝑm illd̄ sapi. xi. et scd̄um diuinam iusticiam: ita per que quis meruit: debet remunerari ꝑm diuinam clementiam. Et ideo quia beatus fran. circa passionem christi ⁊ crucez fuerat specialiter multis meditationib⁹ assiduis ⁊ gemitibus amaricat⁹: fuit dignum vt qui fuerat miro crucis amore preuentus: mirando fieret crucis honore mirificus: sic enim fuit honoratus sic̄ milites quando eis vestimenta regalia dantur in signum fidelitatis immense.

Quarta ratio fuit ad consumandum optatum martyrium. cū em̄ iam triduo iuisset versus partes infideliū ad mortē pro xp̄o sumendam ⁊ dīno nutu quo seruabatur: ad hoc mortalium mortē querens non inueniret: voluit deus martyrium optatum in crucis suꝓplicio gestū corporaliter cōicare: vt ei conueniat illd̄ ad gal. vi. Mihi autem absit gloriari.

Quinta ratio fuit ad renouandū dominice passionis spectaculuꝫ. Sicut em̄ victorie solēnes magnaꝝ ꝑsonaꝝ siue regum cōsueuerūt depingi ne obliuiōi tradant̄: ita de⁹ pater victoriā filij sui regis eterni solennissimā videns obliuioni fere traditā in hoc mūdo voluit eam ne daretur obliuioni non solum depingere in ania: sed in carne eius sculpere q̄si inducens nos in hac sculptura gr̄am fideius-

soris ne obliuiscar⁊. dedit em̄ ꝓ te aīam suam ⁊ corpus crucifigi eccl'i. xxix. capi.

Sexta rō fuit ad oñdendū diuine acceptationis bñplacitū. qꝛ cū ante hoc sacramentū imissum fuisset eius mēti per diuinū miraculū ꝙ in tertia aptiōe libri euāgelici ei ostenderet q̄d acceptissimuꝫ deo est. ⁊ sꝑ passio dñi occurrisset: intellexit ꝙ ꝯtēplatio dñice passionis erat deo acceptissima ideo tota mēte libere ibi intendebat. ⁊ vt deꝰ manifestaret cūctis fidelibꝫ q̄tū sit ei grata ꝯtemplatio dñice passiōis: voluit illd̄ placitū tā celebri miraculo ꝯfirmare indicēs nobis facto illud oraculū Hiere. trenoꝝ. iij. Recordare paupertatis mee ⁊ transgressionis absinthij ⁊ fellis: vt vniuersi fideliū dicant in corde suo: Memoria memor ero ⁊c̄.

Septima rō fuit ad ꝯfirmandū regule p̄ncipiū. qꝛ qñ oñdit̄ aliqd̄ p̄uilegium qd̄ est magnū ⁊ nouū nō tenent̄ homies adhibere fidē nisi sit sigillo regis vel pape ꝯsignatū. Et qꝛ p̄ncipiū huiꝰ regule erat magnū ex eo ꝙ ꝓmittit̄ obseruātibꝫ vita eterna. ⁊ nouū qꝛ insolita fuerat hactenus om̄imoda abdicatio taꝫ in ꝓprio q̄ꝫ in cōi. iō summꝰ pōtifex et rex xp̄s voluit sua ꝓpria bulla cōsignare i corpe institutorꝫ eiꝰ vt nulli oio hoīm eā ipugnare liceat ꝑm illd̄ testāte paulo gal'. iij. cui nemo decetero molestꝰ esse dꝫ quā xp̄us suis sacris stigmatibꝫ notabilit̄ insigniuit. Octaua rō fuit ad aniandū religionis exercitū. qꝛ qñ exercitꝰ est in bello arduissimo. maxia ꝯfortatio est qñ vident añ se signū regis signiferi cū regali vexillo ⁊ qñ vidēt suū ducē armaturis regis munitū. Et iō volēs xp̄us exercitū nr̄m ꝯfortare p̄misit nobis illū signifeꝝ vt sciamus vere ꝙ ip̄m nobis tutissimū ⁊ ducē veꝝ nr̄m armis sue victorie illustrauit illiꝰ militis nobilitatē ⁊ strēnuitatē ac fidelitatē declarans: vt nullus formidare posset aciei cōiungi. vñ bene signat̄ ꝑ illū angelū habentē signū dei viui apoc. vij. q̄ ꝓduxit exercitū īmēsum añ ꝯspectū d̄i Ad quē nos ꝑducat dei ⁊ virginis filiꝰ iesus christus. Amen.

In festo sancti Luce apostoli et euangeliste. Sermo. I.

Ego suꝫ Raphael angelꝰ vnꝰ de septē q̄ astamꝰ añ dñm ⁊c̄. Tobie. xij. ca. Ad explicationē huiꝰ verbi est intelligendū ꝙ in dīna scriptura annūcrādo libꝝ tertiū esdre inueniunt̄ q̄tuor noīa angeloꝝ quoꝝ. s. Primꝰ ē michael. Scd̄s. ē gabriel. Tertiꝰ ē Raphael. Quartus ē vriel. De p̄mo dr̄ apoc. xij. De scd̄o dañ. viij. ⁊ luc. i. De tertio tob. iij. De q̄rto esdre. iij. ca. Scd̄m vnā trāslationem. Et isti q̄ttuor āgeli scd̄m q̄ttuor officia distincti sunt. Et primꝰ scd̄m sui noīs interp̄tationē fuit doctor sapiētissimꝰ: qꝛ scd̄m btm̄ Hiero. michael interp̄tat̄. q̄s vt deꝰ ab eo aūt qd̄ est admirari ceperūt homies ph̄ari. i. methaphi. ⁊ xp̄s interrogādo docebat ⁊c̄. Scd̄s fuit miles fortissimꝰ. qꝛ scd̄m eūdē gabriel interp̄tatur fortitudo dei. fortitudo aūt est virtus militū ⁊c̄. Tertiꝰ fuit medicꝰ doctissimꝰ qꝛ scd̄m eūdē Raphael interp̄tat̄ medicina dei. ⁊ ip̄e fuit missus ad medicādū tobiā: tobie. iij. Quartꝰ fuit sacerdos sanctissimꝰ. qꝛ scd̄m eūdē vriel interp̄tat̄ dīnus ignis q̄ mediāte sacerdotes veteris testamēti vniuersa sacrificia offerebant: vt ptꝫ multipliciter in leui. Sed nos attendēdo ad suas p̄ciosissimas opatiōes Michael fuit p̄nceps p̄clarissimꝰ. quia michael ⁊ angeli eiꝰ p̄liabant̄ cū dracone apoc. ij. Gabriel fuit nunciꝰ gl'iosissimus qꝛ incarnati verbi misteriū euāgelisauit vt hētur lu. i. Raphael fuit sociꝰ fidelissimus qꝛ iuuenē illū fideliter in Rages ciuitatē direxit ⁊ postea ad p̄rem sanū ⁊ incolumē reduxit vt habet̄ tob. ij. Vriel fuit p̄co veracissimus. qꝛ penā mortis xp̄i annūciauit vt hētur. iij. esdre. Et iō scd̄m noīs interp̄tationeꝫ ⁊ actū Raphael habuit officiū medici. iccirco ad cōmendationē beati luce q̄ fuit medicus vt testat̄ apl's ꝯueniēter assumit̄ verbū illd̄. Ego sum Raphael ⁊c̄. Sed ad diuisioneꝫ istiꝰ thematis est aduertēdū ꝙ duo mōi

angelo3 reputaũt siue spũs beato3 scõm p̃clarã visionẽ danielis ꝓphete quo3 q̃dam dicunt assistentes. quidam dicuntur ministrãtes: de q̃bus duob9 dr dani. vij. Milia milia ministrabãt ei ⁊c. Et ista duo misteria angelo3 bñ fuerũt signata gen̄. ij. in scala Jacob in q̃ angeli descendebant. s. ad diuinã essentiã ꝓtẽplãdã. et alij descẽdebãt hoib9. s. ad ministrandũ. Et ꝑm hoc btũs lucas introducit duplici ter in his verbis. Nam ꝓmo vt habẽs officiũ spũs ministrãtis. cũ ꝓmittit: Ego sum Raphael angel9. Raphael em̄ angelus suũ officiũ ꝓfecte circa tobiã exercuit. ⁊ iter angel9 est nomẽ spũs ministrãtis. Scõo vt hñs officiũ spũs. s. assistentis. cũ sequit Unus de septẽ: q̃ astamus añ deũ. Septẽ em̄ spũs sunt in cõspectu throni eius apoc. i. ca. Hũit em̄ b. luc. officiũ eius duplex q̃ claruit duplici vita. scz actiua ⁊ ꝓtẽplatiua vt ptz manifeste in actib9. Et iõ quãtũ ad vitã actiuã habuit officiũ ministrãtis ⁊ q̃tũ ad ꝓtẽplatiuã habuit officiũ assistẽtis. Et ꝓpter illam cãm btũs Lucas nõ solũ fuit similr Raphaeli: sed etiã Gabrieli. q̃ dicit de seipso. Ego suz gabriel q̃ asto añ deũ. Ego sum gabriel. ecce officiũ ministrãdi in q̃ dina fortitudo manifestat Qui asto añ deũ. ecce officiũ assistẽtis ⁊c. Quia igitur in verbo ꝓposito btũs Lucas sñ angeli noie est introductus. iccirco ipius laudibus insistẽdo colligunt duodecim ꝓditiones angeli ad psonã bti Luce ptinẽtes quaꝝ. s. Prima est q̃ angelus hz generositatẽ in suo ortu oñes em̄ angeli sunt filij regis eterni. q̃a ab ipo imediate ad ipius imaginẽ sunt ꝓducti. iõ dicit Job xxxviij. Ubi eras cũ me laudarent astra celi. i. filij mei. angeli em̄ ad lr̃am sũt omnes filij dei. Scõa est q̃ angel9 hz speciositatẽ in suo aspectu. est em̄ creatura pulcherrima creaturaꝝ a do i cẽ ꝓductarum. tm̄ em̄ transcẽdit pulchritudine solis q̃ ipm̄ intime videret ⁊ intuitiue q̃to sol transcẽdit pulchritudinẽ terre ⁊ plus ⁊ in cõpabiliter. vñ tangit i speculo relucẽt dinaꝝ iferioꝝ. Et ideo dio. de di. no. vocat angelos speculũ splendidissimuz

Tertia est q̃ angelus habz fortitudinem in suo actu. vnde vnus angelus voluit totũ firmamentũ. ⁊ singuli singulos celos vt docet. ij. sñia ꝓ. vñ dauid dicit in ps̃. Benedicite dñm omnes angeli eius potentes virtute Quarta est q̃ habet immortalitatẽ in suo statu. sunt em̄ angeli omnes imortales nõ quidem ex ꝓpria natura sed ex voluntate diuina. vnde statum imortalem sanctoꝝ post resurrectionem compat saluatoꝛ angelis Matth. xx. dicens: Neq̃ nubent in resurrectione neq̃ nubentur sed erunt sicut angeli dei.

Quinta est q̃ angelus habet amenitatem in suo cantu. quia iugiter laudat deum indicibili melodia: vt habetur in apoc. habent enim cantus dulcissimos: vt testat dion̄. de angelica ierarchia. vñ ys. vi. cap̃. Vidi duo seraphin clamantia sanctus sanctus sanctus dominus ⁊c.

Sexta est q̃ angelus habet inuisibilitatem in suo contuitu potentia em̄ nulla sensitiua potest eũ attingere ꝓpter suã eminentiã. vnde absconditi a brutis q̃ẽ admodũ celestia corpa a tactu vel gustu non possunt percipi sed a solo visu: vnõ res q̃to sublimiores sunt tãto sunt a potentijs infimis remotiores. Ideo dicit ꝓpheta in ps̃. Qui facit angelos suos spũs ⁊ mi. s. ignẽ vrentẽ. Igit in spera sua ẽ invisibilis. nec videtur nisi in aliena natura nec spiritus potest videri pro voto ⁊c.

Septima est q̃ angelus habet limpiditatẽ in suo visu. quia videt illud obm̄ facie ad faciẽ q̃ est transcẽdens omnez creaturam per naturam siue intellectualem siue spiritualem siue sensibilem. sicẽ enim compatur oculus noctue ad lucez solis: sic oñis intellectus creatus ad diuinã essentiã quã angeli semp intuẽtur ideo dicit Mat. x. q̃ angeli in celo semp vident fa. pa. Octaua est q̃ angel9 habet stabilitatem in suo gradu. q̃a licet a principio cadere potuerint sicut ceteri: non tamen ceciderunt: sed stabiles fuerunt ꝑm Grego. in moralibus. ita confirmati sunt q̃ nullo modo a sua ꝓfectione

ruere possint. et cuz deus sub lucis nomine creasset angelos vt asserit. Ysido. lib. ethi. postea diuisit lucem a tenebris z reiectis aliis obstinatis illos confirmauit.

Nona est q angelus habet veritatez in suo affatu qa si bonus angelus posset mentiri tunc veritas diuine sapiētie que ministerio angelorum fuit reuelata non esset certa: cum tamen saluator dicat in euangelio. Donec transeat celum z terra ꝛc. vnde quidam angelus dixit Danieli vt doceret ipsum q̄ in scriptura sancta expressa sunt. Decima est q angelus habet bonitatez in suo influxu. quia sicut malus angelus in principio placet transfigurans se in angelum lucis secundum apostolum z tandem nocet. ita licz bonus in principio terreat: in fine tamē delectat vt patet in angelo virginem salutante. z in diabolo iesum temptante per blandicias. vnde malus angelus cōparatur peccato in fine sauciāti z bonus virtuti in fine quietanti. vnde circa principiū in libro macha. rogabant dominū vt angelum bonum mitteret ad eorum protectionem. Undecima est q habz angelus amicitiā in suo affectu. quia angeli diligunt homines cum circa eorum custodiam sint tam diligentes sicut sui conciues scōm beatum Grego. super Matth. vnde vocat ipsos fratres quem admodum in apoca. xij. Cantabant pro deiectione inimici humani generis dicentes Proiectus est accusator fratrum nostrorum. Duodecima est q angelus habet dignitatez in suo cultu. quia sicut summa dignitas est ministrare in templo ecclesie militantis: ita summa dignitas est ministrare in alia vita in templo ecclesie triumphantis: cuius templi angeli sunt ministri: vt habetur apoca. viij. q alius angelus sterit ante altare habēs thuribulum aureum in manu sua. Unde sicut sacerdotes in ecclesia militante regibus preferuntur: vt habetur. iij. R. ita angeli omnibus in triūphante ecclesia existentibus. Iste duodecim. scilicet conditiones angelorum: specialiter

A

inueniuntur in persona beati Luce vt merito possit angelo comparari. Et primo beatus Lucas habuit generositatē in suo ortu. quia ipse fuit vnus de illis. lxxij. discipulis quos immediate genuit christus: sicut angeli immediate in esse reali a deo. ita isti in esse spirituali Unde scōm dio. de angelica ierar. Isti habuerunt priuilegia que habent angeli qui i mediate deo assistunt. quapropter iesus suos discipulos immediate appellat filios. Joh. xiij. ca. Scōo habuit speciositatem in suo aspectu. quia sicut in angelo tanq̄ in speculo relucent archana diuine sapientie: ita in illo relucent sacramenta fidei catholice: que vidit anima eius. si em̄ illa immediate non habuisset inserta diligenter: non valuisset in euangelio suo scribere. quia ex habundantia cordis os loquitur Mat. xi. ca. Tertio habuit fortitudinem in suo actu. quia sibi appropriat descriptio dominice passionis: sicut Marcho resurrectionis: et iohanni incarnationis z Mat. eius generationis. vnde inter quattuor euangelistas boui assimilat q̄ est animal imolaticiuz. in passione aūt dominica virtus fortitudinis declarat. quia ille est principaliter fortis q̄ est impauidus circa actū mortis. Quarto habuit imortalitatē in suo statu. qz pmansit sine crimine: vt scribit Hiero. in lib. illustriū virorz sine quo anīa mori non pōt iuxta dictū salutoris. Qui credit in me nō morietur in eternum. Quinto habuit amenitatē i suo cantu. quia delectabiliora carmina nob cecinit q̄ aliquis euangelista. eo q virginis gaudia que ab ipsa didicerat solertius explicauit: vt patet in angeli annunciatione z ceteris saluatoris aliis pmor. dijs que alij siluerunt. vnde ipse est vnus de illis quattuor animalib⁹ qui clamāt die ac nocte ante throonum dei: vt habetur apoca. vi. cap. Sexto habuit inuisibilitatem in suo cōtuitu. quia archana diuine sapientie ipse nobis in suo euangelio reuelauit que sunt fundamenta fidei catholice incognoscibilia per natu-

ram. Non enim sunt naturaliter nota facta sz supernaturaliter reuelata. Unde dicit apostolus: Qui loquitur sapientiam dei in misterio absconditam: quam nemo principum huius seculi cognouit ꝛc̄. Septimo habuit limpiditatem in suo visu. quia post suam resurrectionem christum in fractione panis illico recognouit: cuius species in itinere fuerat ei occultata quemadmodum marie magdalene: donec fuit vocata ex nomine. Et ideo beatus lucas describitur in figura cherubin que bouis est figura in templo vt habetur in ezechiele. Octauo habuit stabilitatem in suo gradu. quia inseparabiliter z immutabiliter adhesit apostolo paulo in euangelij diuulgatione ceteris dimittentibus eum: vt patet in actibus ꝛc̄. Nono habuit veritatem in suo affatu. quia scilicet tota eius doctrina fuit in scriptura canonica: cui falsū subesse nā potest secundū Augustinum exprese. vnde solum ipse scripsit duos libros noui testamenti: scilicet euangelium z actus apostolorum ceteri autem vnum. Ipse enim fuit vnus de illis: quibus dictum fuit: Eritis mihi testes in hierusalem z in omni iudea z Samaria vsq; ad vltimum terre vt patet in actibus. i. Decimo habuit bonitatē in suo influxu. quia sacramentuz diuinissime cene in quo fuit summa benignitas declarata diligētissime i suo euāgelio exposuit vt patet luce. xxij. capi.

Undecimo habuit amicitiā in suo affatu. quia fuit amātissimus z familiarissimus virgini marie. z quasi eius discipulus ab ipsa habuisse creditur illa misteria primordio z xpi in quibus alij euāgeliste penitus siluerunt: vt ptz luce. i. et ij. ca. Duodecimo habuit dignitatē in suo cultu. quia dicitur fuisse episcopus alexandrinus z ecclesiam sibi cōmissaz eū sūma ordiatiōe regebat. ordiauit em p̄sbyteros z episcopos instruēs eos vt patet in theophilo. Istas duodecim cōditiones debet habere anima fidelis ad instar angeli cuius est sozor germana. qz ab eodem pgenita. z ad eius imaginē sicut angelus pducta lz corruptibili corpi iuncta. Et primo debet habere generositatē in suo ortu. qz postq̄ est corpi iūcta nisi fiat p sacrm regenerationis dei filia saluari nō pōt dicēte dño i Joh̄e. Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spūsctō ꝛc̄. Scdo debet habere speciositatē in suo aspectu. qz sicut angel⁹ est nature specularis: ita z anima omnia representās q̄ sunt in sua cogitatione vt q̄ cerneret eā sicut seipam videt. z ideo debet cogitare honesta z pulchra. qz sicut nullus homo libenter aspicit ad speculū in quo sordidus repītat: ita nullus spūs ad aiam vilib⁹ sordidatā imaginatiōi bz: sz purz. vñ dicit pphēta de istis aspectib⁹ immūdis Mundi sunt oculi tui vt nō videant malū Abac. i. Tertio debet hr̄e. s. fortitudinem in suo actu. qz temptationib⁹ non dz succūbere. eo q⁹ debilis est hostz q̄ nō vincit nisi volentē. vnde qñ aia est assuefacta vinci a tēptationib⁹ difficile est eis resistere. quando aūt conat vt vincat facile resistit: vt dicit bea. Joh. in can. sua. Appropinquate deo z appropinquabit vobis. z resistite diabolo z fugiet a vobis. Quarto debet habere imortalitatem in suo statu. quia peccatum q̄ occidit animam debet plus detestari z horrere q̄ sui annihilationem. immo q̄ annihilationem totius mundi aut dampnationem inferni sic dicebat eleazarus in libro macha. vi. se velle prius mitti in infernum q̄ peccare mortaliter. vnde nimia est anime insania quando propter minimam complacentiam non horret quam vitarent sancti potius q̄ suaz eternam penam z quelibet etiam anima iusta ꝛc̄. Quinto debet habere amenitatem in suo cātu. qz in oīb⁹ que videt in vita ista: debet laudare deum sicut pheta dō. inuitabat oēs creaturas ad laudem dīnam. vñ aia deuota laudib⁹ dīnis vacare debet z esse intenta sollicite. Et ille cantus ameniss⁹ est in aure dei dī. Ber. vbi non chorus: sed coz. nō clamor sed amor canit in aure dei. Ad illū cātuz

monet nos apl'us di. In ps̄. ⁊ hym. spūalibus canētes dño in cordibus vestris.

Sexto. debet habere inuisibilitatem in suo contuitu qꝛ nō debet quicq̄ boni facere eo fine vt ab hoībus videat̄ sed ꝓpter diuinū seruitiū: ne sit sicut vna de fatuis virginibus: sed vna de prudentib⁹ di. dño. Mat. vi. Attendite ne iusticiam vestrā faciatis corā hoibus ⁊c̄. Septimo debet habere simplicitatem in suo visu. qꝛ diuinis ꝯtemplationib⁹ debet insistere quib⁹ oculus iterior clarificat̄ ⁊ nō mūdanis cogitationib⁹ que hn̄t obnubilare oculoꝝ spūalium claritatē. vnd̄ clamabat. ys. dolēs ꝙ cognouisset mūdana ante diuinoꝝ ꝯtemplationez Ue mihi. quia vir pollutis labijs ego sum ⁊ in medio popl'i polluta labia habētis ego habito: ⁊ regē dn̄m exercituū ego vidi oculis meis. Et eo mō displicent degustanti diuina. qui aspicit ad terrena que sunt sordida ⁊ polluta. Octauo debet hr̄e stabilitatē in suo gradu. quia temptationibus agitata ꝑ inimicos. licet a vacillatione cauere non possit tn̄ a casu peccati mortalis cauere pōt: vn̄ dicit apl's. Qui se existīat stare videat ne cadat ⁊c̄. Nono dz hr̄e veritatē ī suo affatu qꝛ ea q̄ sūt fidei catholice dz simpl' credere ⁊ firmit̄ ꝯfiteri. ⁊ illa est locutio ītellectualis: credulitas firma ⁊ tūc vera est. cū est de regulis quibus falsuz subesse nō pōt. Istā veritatē nō vident̄ hr̄e aīe q̄ nō curāt de alijs in nullo nisi de his que vidēt. q. nō spantes aliā vitā: de q̄bus in apoc. dr̄. ꝙ pene increduloꝝ sunt instigatio ignis ⁊ sulphuris ⁊c̄. Decimo dz hr̄e bonitatē in suo influxu. qꝛ om̄is aīa bona q̄ hz tam corꝑalia q̄ spūalia: dz ceteris cōicare debite: sicut angelis in actib⁹ archangeli bona recepta alijs cōicant. Ista cōicatio bonoꝝ spūaliū fit magis exēplo q̄ verbo. qꝛ magis mouent facta q̄ dicta. vnde saluator. Luceat lux vestra coram hominibus mat. v. Undecimo dz hr̄e amicitiā in suo affatu. nō solū ad deū qui est eius pater ⁊ angelos q̄ sunt eius frēs sed ⁊ ad ceteras creaturas ⁊ aīas q̄ sunt ei sorores. Om̄es em̄ aīe sunt ab eodem pr̄e ꝓcreate eo ꝙ parentes in productiōe anime nihil faciunt. Et ideo ille aīe que amicitiam mutuā nō habent: nō vident̄ filie dei sed diaboli. vnde saluator dicebat iudeis qui pacem odiebant iuxta ꝓpheticum dictum. Uos ex pr̄e diabolo estis ⁊c̄. Duodecimo debet habere dignitatem in suo cultu. quia anima plus debet esse deuota diuinis laudib⁹: ⁊ seruitijs q̄ aliquib⁹ rebus trāsitorijs. sicut sancti qui sunt in patria nunq̄ cessant a laude diuina. nec vnq̄ de tēplo laudis diuine exeunt iuxta illud apoc. Qui vicerit faciam illam columnā in templo dei mei ⁊ foras nō egredient̄ ampli⁹. Et propter illuz cultū diuinū om̄es sancti erūt sacerdotes dei ⁊ agni teste iohan. in apoca. vnde dicebat beat⁹ Aug. ꝙ omnia in q̄b⁹ ierarchia eccl'iastica imitat̄ celestez patriam est diuinum officiū cui deuotissime est insistendū vt hic imꝑpetuū laudemus viuentē ī secula seculoꝝ. Amen.

In festo omniū sanctoꝝ. Sermo. I.

Idi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat ⁊c̄. apoca. vij. cap̄.

Quia scd̄m claram danielis prophetiā sublimitas duos theartice principatus declarat ex solennitate exercitus sub ip̄o militantis Jerartice. Ideo beatus Joh. euangelista seraphicis sensum actionibus incessanter intētus celsitudinē eterni ducis ex solennitate celestis exercitus nobis reuelare disponens illius celebritatem militie in verbo proposito introducit di. Uidi turbam ⁊c̄. Intelligēdum est tamen ꝙ ad solennitatē militie quattuor insignia requiruntur. ⁊ Primum est vt multitudo talis militie sit ex multis ⁊ diuersis pluralitatibus innūerabiliter congregata quo ad nos quia si propter paucitatem posset faciliter numerari: nunq̄ nobilitatem ducis declararet. ideo dicitur in prouerbiorum. xiiij. In multitudine populi dignitas regis: et in paucitate plebis ignominia princi-

pis. Secundus est q talis multitudo sit ex varijs nationibus vniuersaliter cõgregata. qr pnceps nõ hãs ptãtem pgregandi exercitũ nisi in paucis regiõibus nõ est monarcha idẽ est dr monarcha regni celestis. Vnde dicitur in euangelio Mat. viij. Multi venient ab oriente et occidente ꝛc. Tertium est vt sit ordinata agminibus ante faciem principis vnanimiter presentata. quia ordo partiũ exercitus ad inuicem est propter ordinẽ totius exercitus ad ducẽ secundũ aristotelẽ. ideo dicitur Job. xij. Cum sederem sicut rex quasi circumstante me exercitu eram merentium cõsolator ꝛc. Quartum est. q talis multitudo sit vexillis regalibus consignata vniformiter. qr omnes de eadem militia debent dirigi sub eodem signo. ideo dicitur apoc. viij. q p angelum habentem signum dei viui fuerunt omnes dei serui qui de eius familia sunt in frontibus consignati. Et vt istorum insignium sufficientia declarek est sciendum q multitudo exercitus ex diuersis pluralitatibus quasi innumerabiliter congregata declarat principis potentiam metuendam. multitudo quidem ex varijs regionibus vniuersaliter congregata declarat principis magnificentiam admirandam: quia ex hoc conuincit esse monarcha. sz multitudo monarche dũ pungitur ex ordinatis agminibus ante faciez principis vnanimiter presentata declarat principis sapientiã in eo q scit bene ordinare suam militiaz cõmendandam. Sed multitudo vexillis regalibus vniformiter insignita declarat principis clementiam venerandam. in eo q suum signum suis subditis communicat. ꝛ illa quattuor scilicz potentia magnificentia: sapiẽtia: ꝛ clemẽtia sunt principis decentissima ornamenta. quorum scilicet. Primum resplenduit in dauid. Secundum claruit in Josia.

Tertiũ refulsit in Salomõe. Quartum emicuit in Ezechia. vt patet etiam in libro regũ. q fuerũt magni pncipes in israel. Nunc ad propositum redden/ do ista quattuor insignia ad solennitatẽ cuiuslibet militie pertinentia ad solemnitatem celestis milicie exercitus pertinere beatus Joh. euangelista in verbo p posito ordinatissime nobis demonstrat vicz. Primo q celestis militie multitudo est ex diuersis pluralitatibus innumerabiliter congregata. cum premittit Vidi turbam magnam ꝛc. ista est enim innumerabilis multitudo de qua dictuz est ad Abraam gen. xv. Suspice celuz ꝛ numera stellas si potes. Iste stelle sunt sancti qui positi sunt in ornamento celi empirrei sicut stelle visibiles posite sunt in ornamento firmamẽti sm theologos

Secundo q celestis militia est ex diuersis regionibus vniuersaliter congregata. cum sequitur: Ex omnibus gentibus ꝛ populis ꝛ tribubus ꝛ linguis. ad principis magnificentiam demonstrandaz. Ista est illa multitudo de qua dicit actz. ij. Erant habitantes in Hierusalẽ viri religiosi ex omni natione q̃ sub celo est. Isti religiosi viri sunt oẽs q redẽpti sũt ꝛ assũpti ad ordies ãgelorz. iuxta illd Mat. xxij. Erũt i resurrectiõe sic angeli dei in celo. Isti habitant in hierusalem que est celestis patria scõm apostoli doctrinam ad gal. iij. di. Que sursum est hierusalẽ libera est que est mater nostra

Tertio q celestis militia est ordinata agminibus ante faciez principis vnanimiter presentata. cum sequitur: Stantes ante thronum in conspectu agni. que quidem presentatio fuit. exo. xix figurata quando Moyses adduxit populum israel in occursum dei de loco castrorz vbi dicitur. q steterunt ad radices montis synai. Iste Moyses latorz antique legis est figura domini q est legifer noster iuxta preclaram pphetiam qui eduxit israel. i. populum domini ad videndum deum in patria de loco castrorz huius ecclesie militantis in occursum dei: quando eos transtulit ad ecclam triumphãtem que est in patria vbi deus videtur ꝛ tunc steterunt ad radices montis synai que est ierarchie supercelestis. quia ad il

lam nulla creatura fuit assumpta. sed solus Moyses. i. christus illum montem ascendit. Quarto demōstrat Be. Jo. ꝙ celestis militia est vexillis regalibus vniformiter consignata. cum sequitur: Amicti stolis albis ⁊ palme in manib⁹ eorum. Ideo illa militia fuit figurata. Jo. xij. per illā que acceptis palmarum ramis christo obuiā processit. de qua dicitur Apo. xix. ꝙ exercitus qui sunt in celo sequebātur eum in vestimētis albis amicti bisso albo ⁊ cādido q̄ sunt isignia padisi ⁊c̄ Vult igitur beatus Johānes euāgelista declarare sanctoꝝ oim solēpnitatem ex quibus extat multitudo celestis exercitus dicens: Vidi turbam magnā. Circa qd̄ ē sciēdū ꝙ i sacra scriptura inueniūtur. xij. visiōes celebritatē illius mltitudis anagogice declarātes. quaruz sex sūt ī veteri testamēto sb̄ velamīe occl'tate. ⁊ alie sex ī nouo testamēto cū ingenti lumīe declarate. quaꝝ Prima est visio scale Jacob. de qua habetur geñ. xxviij. vbi dicitur ꝙ Jacob vidit scalam stantem sup̄ terrā ⁊ cacumē eius tāgens celum: angelos quoqꝫ ascendētes et descendentes per eam ⁊ dominum innixum scale ⁊c̄. Ista scala est angelica ierarchia que ex diuersis ordinibus angelorum est gradata mirifice: vt patet per dionisiuz de angelica ierarchia que quidem est super terram q̄ꝫtum ad situm inferius. scilicet super ecclesiastica ierarchia que militat sup̄ terram. qꝛ infimus angeloꝝ est sublimior viatore vt testatur saluator luce. vij. de Johanne bap. Qui aūt est minor in regno celoꝝ. maior est illo. Sed cacumē eius celestis diuinitat' lumē attingit. quia scd̄m beatū dionisiū vbi supra sup̄mi angeli sunt circa deum Per illam scalā ascendūt sicut angeli p̄ actum cōtemplationis quo in deū feruntur. ⁊ descendūt quo ad actū ministrationis quo quidem ad dirigendum homines transmittunt'. Sed huic scale innixus erat domin⁹. qꝛ in p̄sona est suscipiēs angeli officiū. descendit em̄ missus a p̄re in mundū sicut inferiores angeli transmittunt' ad ministrandum nobis. iuxta illud euangelicum. Filius hominis non venit ministrari sed ministrare. Ista autem scala habet. vi. gradus qui sunt sex ordines duarum inferiorum ierarchiaꝝ quarum angeli s̄m dionisium mittuntur ⁊ remittuntur per istam scalā. ⁊ iter illos sex gradus est ordo thronoꝝ in quibus sedet de⁹ qñ iudicat sua iudicia secundū Gre. in mor. Et ideo in huiusmodi figura thron⁹ salomonis habebat. vi. gradus. qꝛ vero s̄m. b. dio. eccl'ia militās imitat' q̄ꝫtū pōt triūphantē: iō illa scala debet esse in ecclesia vt in eius ierarchia simplicit' sub scala iacob ad instar spūuz supnoꝝ aut ascendamus in deū p̄ deuotionem. aut descendamus ad proximuz per compassionem exemplo christi de q̄ ait apostolus ad ephesios. iiij. cap. Qui descendit ipe est et qui ascendit ⁊c̄. Sed prohdolor scala mundane ochogarchie est erectain nostra ierarchia per quam ascēdūt vsqꝫ ad celos p̄ sup̄biā. ⁊ descendūt vsqꝫ ad abyssos p̄ auaritiā. abyssus em̄ est in medio terre. ⁊ ideo sequit'. Turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius in ps̄. cvi. Secunda visio est de somno Joseph geñ. xxxvij. Vidi p̄ somniū. q. solez ⁊ lunaz ⁊ stellas. xi. adorare me. iste Joseph qui a patre plus cunctis fratribus amabatur est xp̄us iesus qui cūctis hominibus qui eius fratres sunt. qꝛ nō cōfundit' fratres suos vocare s̄m apostolū ad hebreos plus amabat'a deo p̄re ipse em̄ est filius accrescēs iuxta illud Joh. bap. dicēt' Oportet illū crescere ⁊c̄. Hic vidit solē ⁊ lunam. i. animā suā beatam qui est finis totius luminis in patria ad instar solis illuminātis totā ierarchiaz celestem s̄m dio. Et carnē de virgine sūptam: que instar lune ab anima ineffabiliter illustrat'. Et stellas. xi. id est. xi. ordines spirituū beatoꝝ in patria. Prim⁹ est ordo eoruz qui sunt sine suis meritis saluati per gratiam passionis xp̄i qui decimum ordinē faciunt angelorum iuxta parabolam in euangelio de. x. dragmis

Secundus est ordo angeloruz ⁊ eoꝝ

I. visio

II. visio

qui ad illum ordinē ex meritis proprijs sunt assumpti. Tertius est ordo archangeloꝝ ⁊ illoꝝ qui ad ordinē illoruz ex meritis sunt suscepti. Quartus est ordo principatuū ⁊ eoꝝ qui ad ip̄m ordinē ex meritis sunt recepti. Quintus est ordo ptātuum ⁊ ipsoꝝ qui ad p̄dictum ordinē ex meritis sunt assumpti. Sextus est ordo virtutū ⁊ ipsoꝝ qui ad sup̄dictū ordinem ex meritis sunt suscepti.

Septim⁹ est ordo dn̄ationū ⁊ illoꝝ q̄ ad ip̄m ordinem ex meritis volabunt.

Octauus est ordo thronoꝝ ⁊ illoꝝ q̄ ad p̄fatū ordinē ex meritis sunt accepti

Nonus ordo est cherubin ⁊ illoꝝ qui ad sup̄dictū ordinē ex meritis sunt trāslati. Decimus est ordo seraphin ⁊ illorum qui ad ipsuz ordinē ex meritis sunt assumpti. qꝛ sicut de quolibet ordine ruerunt: sic oportet vt ad singulos ordines assumant̄ ſm ansel. Undecimus est ordo in scala. sup̄ om̄es aūt est mater domini ſm Hiero. vt eccl̄ia cantat. Exaltata es sancta d̄i genitrix sup̄ choros angelorum ⁊c̄. Iste sunt. xi. stelle clarissime ī celo empirreo fixe de quibus dicit̄ baruth iij. Stelle aūt dederūt lumē in custodijs suis ⁊ letate sunt vocate sunt. ⁊ dixerunt adsumus ⁊ luxerūt ei in iocūditate qui fecit illas. Quod nō pōt intelligi de stellis firmamēti. qꝛ illas vidit se adorare dei fili⁹. iuxta illud qd̄ vidit. Jo. in apoc. qꝛ vidit om̄es sanctos adorare in secula seculoꝝ Amen. Ista aūt adoratio pertinet ad virtutē latrie. cui similiter clerici debent esse intenti ⁊ libenter ⁊ reuerēter ea que p̄tinent ad diuinū cultū p̄ficere. quia tribus leui de qua spiritualiter sunt fuit in lege Moyss diuīo cultui mācipata ⁊ propter hec sola priuilegiata. Sed vt apparet hodie magis seruiunt latrie ventris vt impleatur in eis illud euangelicum Publicani ⁊ peccatores p̄cedent vos in regno celorum. Tertia visio est de rubo Moysi de quo exo. iiij. ca. vbi dicitur Uadam ⁊ videbo hanc visionem magnam quare non combura

II. vi/o d̄ ru o

tur rubus ⁊c̄. que visio potest quadrupliciter exponi vt ad propositum applicet̄.

Prīo historice. In quo sensu duo sunt consideranda in hac visione. Primo rubi infimitas: que ab igne non consumitur. rubus enim inter minimas arbores est minima. Secundo ignis sublimitas quia ex rubo nō alitur. quia tunc rubus consumeretur ⁊c̄. Secundo tropologice. quia tunc rubus signat animā nostram que est infima in cognitiōe intellectualium sicut materia prima in genere sensibilium. iste rubus ardet ⁊ nō cōburitur. quia anima diligens deum sup̄ omnia debet spiritussancti igne succendi sine sui comsumptione. de quo quidē igne conseruante dicit Hiere. trenorum i. cap̄. De excelso misit ignem in ossibus meis ⁊ erudiuit me. quia eruditio virtutis ⁊ veritatis sine illustratione a nobis haberi non potest. ⁊ ideo intellectus qui vult addiscere illum ignem debet super omnia desiderare. Tertio allegorice ⁊ tunc ille rubus est humanitas que est natura ima: sed ad summitatem ignis diuinitatis assumpta de quo igne habetur deutero. iiij. Deus tuus ignis consumens est. ⁊ propter hanc visionem ignis cum rubo dicitur in ps̄. Ignituz eloquitum tuum. id est verbum tuum genituz vehementer. quia ista tenet archaz ⁊ vnitionem diuinarū personaruz in essentia ſm Bern̄. Quarto anagogice ⁊ tunc ad propositum iste rubus est vnica multitudo animarum nostrarum propter affinitatem quam habent ad angelos. qui quidem rubus secundum apostoluz est charitate inflammatus ⁊ in patria beatificatus. Et iō spiritus illi sūt lapides igniti de quorum locis fuit eiectus lucifer: vt habetur ezechielis. xxviij. vbi dicitur Eieci te de mōte sancto dei ī medio lapidum ignitorum. Iste est ille beatificus ignis perficiens ⁊ non nocens de quo dicitur Isa. xxxi. Ignis dei in syon et caminus eius in hierusalem: que dicitur visio pacis. Isti sacratissimo

Ignis multiplex. ignī contrariat scilicet. Primo ignis ambitionis ⁊ superbia: quibus fuerunt consumpti principes missi ab achab ad helyam. iiij. ℟. i. Secundo ignis rancoris ⁊ iracundie quo fuit consumptus chore scilicet. ignis malignitatis ⁊ inuidie. de quo habetur in leuitico. Tertio ignis carnalitatis ⁊ īmundicie q̄ deuorauit sodomitas gen̄. xix. Quarto ignis cupiditatis ⁊ auaricie qui cruciat diuitem in inferno luce. xvi. ca. Quarta visio est de solio sublimi ys. vi. Vidi dominum sedentem super solium excelsum ⁊ eleuatum: ⁊ plena erat tota dom⁹ maiestate eius. Istud solium in quo sedet dominus est celum empirreum de q̄ ait dominus in ys. lxvi. Celum mihi sedes est ⁊ diuinitas simpliciter ibi requiescit. qd̄ celum est excelsum ⁊ eleuatum super omnia corpora. īmo scd̄m astrologos ibi est. x. spa. Et plena erat domus maiestate eius. hec domus est aula paradisi. de qua in ps̄. Letatus sum in his q̄ dicta sunt mihi: in domum domini ibimus. ⁊ Beati qui habitāt in domo tua domine. Et iteruz Laus eius in ecclesia sanctorum. Ista domus erat plena maiestate dei. quia de plenitudine felicitatis diuine sancti ꝑm capacitatem sue volūtatis que est. q. infinita plene recipiunt ꝑm dio. Et ea que sub ipso erāt replebāt templum qd̄ erit plenuz quando throni ruentū erunt electis hominibus ornati. quia nullus locus in illis nuptijs vacu⁹ remanebit ꝑm xp̄i. parabolā Mat. xxij. Implete sunt nuptie discumbentium seraphin super illud. quia insuperiori pte celi est ordo seraphicus collocatus ꝑm dionisiū vbi sup̄. Sex ale vni ⁊ sex ale alteri. ⁊ duabus velabant faciem eius. qd̄ est dum illi spiritus beati intellectum et voluntatem que sunt due ale contemplationis erigunt se ad diuinam essentiam intuendam. Et duabus pedes eius: duz descendunt ad considerationem creaturarū in quibus ꝑm Augu. super gen̄. ad litteram relucet vestigiuz trinitatis. Et duabus velabant ⁊c̄. dum reuertuntur per easdem potentias ad semetipsos in quibus est trinitatis signaculum iuxta illud ezechielis. Tu signaculum similitudinis ⁊c̄. Et clamabant alter ad alterum. s. s. s. ⁊c̄. quia scd̄m dioni. superiores illius ordinis reuelant inferioribus archana sancte trinitatis: in quibus sanctitas vna inuenitur triplici modo. s. in patre sanctificante ⁊ non sanctificato. in filio sicut in sanctificato ⁊ sanctificante spūssctūs cū sanctitatē accipiat ad intra eam non communicat. Dn̄s deus sabbaoth. i. celestis exercitus omnium beatoꝝ Plena est omnis terra gloria eius. quia non solum anime que sunt celestium spirituuz sed etiam corpora sanctoꝝ q̄ sunt de natura terrestriū aīaliū felicitate patrie replebūtur. ⁊ sequitur Ve mihi. qꝛ tacui qꝛ vir pollutꝫ labijs ego sum. et in medio ꝓpl̄i polluta labia hn̄tis ego hīto. ⁊ regem exercituum ego vidi oculis proprijs quod fuit verbum magne contritionis ⁊ est verbum pertinens ad fidelez cultum vel ad religiosum deuotum q̄ndo existens in contemplatione celestiuz sumit: sicut ys. diuinas īmissiōes. Ve mihi quia tacui inquit. s. vt non panderem celeriter per compassionez peccata mea quia vir pollutis labijs ego sum. i. affectationib⁹ mentis ⁊ cogitationibus terrenis cordis. ⁊ tamen istis non obstantibus regem exercituum ego vidi oculis proprijs. eius benignas influentias recepi Diuinoꝝ enim contemplatio extollitur ex isto loco ⁊ incitat ad peccatorū contritionez. Ideo statim sequitur. Volauit ad me vnus de seraphin cum calculo quem forcipe tulerat de altari. ⁊ tetigit labia mea dicens: Ecce auferet iniq̄tas tua ⁊ peccatum tuum mundabitur: quia post contritionem ex contemplatione celestium acquisita sequitur plena remissio peccatorum. Quinta visio est de thau. ezechielis. ix. ca. vbi ait deus ad ministros suos. Omnem super quez videritis signum thau. ne interficiatis ⁊c̄. Istud signum est signum crucis in perfectis quo quidem signo est tota militia

IIII. visio de solio

domus

V. visio

celestis curie consignata. Ideo apoc. ix. precipitur militie infernali ne ledāt homines qui habent hoc signum in frontibus suis. Sed illud signū habet xp̄us p̄fecte ad modū thau. q̄ meritū crucis est in illo formaliter ⁊ virtualiter: in ceteris virtualiter tantū. Sed ideo totus celestis exercitus hoc signo consignat̄: quia per crucis misteriū ad illā militiaꝫ sunt assumpti: ideo dicit̄ apoca. vij. q̄ isti sunt q̄ lauerunt stolas suas in sanguine agni Isti soli sic signati a deo precipiunt̄ non interfici. quia in solis illis non habet p̄tem mors scd̄a que est infernalis dāpnatio. vnde apoc. xxviij. Beatus qui habet partē in resurrectione prima. In his em̄ scd̄a mors locum non habet. sed erūt sacerdotes dei ⁊ agni. Et regnabunt cum xp̄o mille annis. i. p̄petuo s̄m Aug. de ci. dei. Istud signū debemus p̄ carnis maceratione in frontibus nostris per amaram penitentiam peccatorum nostroruꝫ habere. quia hoc signo nunc consignant̄ penitentes iuxta illhd ezechielis. ix. Signa thau super frontem viroꝝ dolentiū ⁊ gemētiū sup̄ om̄ibus iniquitatib̄ isrl̄.

I. vi. Sexta visio est de antiquo dieꝝ dañ. vij. vbi ait. Aspiciebam in visione mea donec throni positi sunt ⁊ antiquus dierum sedit. vestimentuꝫ eius candidū sicnix ⁊ capilli capitis. q. lana alba ⁊ munda ⁊ thronus ei⁹ sicut flāma ignis. rote ei⁹ ignis accēsus fluui⁹ igne⁹ rapidus q̄ egrediebat̄ a facie eius. milia miliū ministrabant ei. ⁊ decies centena milia assistebant ei. Et sequit̄ Aspiciebam in visione noctis. ⁊ ecce ī nubib̄ celi quasi filius hominis veniebat. ⁊ vsq̄ ad antiquū p̄uenit. ⁊ in ꝯspectu eius obtulerūt eum ⁊ dedit ei potestatē honorem ⁊ regnuꝫ ⁊ omnis populus ⁊ tribus ⁊ lingue seruiunt ei. ptās eius potestas eterna que nō auferet̄. ⁊ rengū eius qd̄ non corrumpet̄ Iste antiquus dieꝝ est p̄sona dei patris qui nō solum est monarcha in toto vniuerso cui plene dñatur ⁊ non solū ierarcha in ecclesia militante que ab ipso affectu paterno regulat̄: sed etiā ierarcha in supercelesti ierar. quia p̄sone diuine ab ipso sicut a primo principio originantur. Iste aūt dicit̄ antiquus dieꝝ. quia b. hilarius de trini. attribuit eternitatē patri. sicut spēm p̄li ⁊ visuꝫ numini. Throni enim appositi sunt. quia singulariter duo ordines angeloꝝ ⁊ sanctoꝝ cum eis assumptoꝝ. s. ordo thronoꝝ in quibus sedet ad suoꝝ iudicioꝝ caliginem declarādam scd̄m b. Greg. ⁊ ordo cherubin in q̄bus residet ad suoꝝ archanoꝝ celsitudinem reuelandam. ⁊ ideo in primis residet sicut iudex equitatis: in scd̄is sicut doctor veritatis de quo ī ps̄. Qui sedes super cherubin. Isti ergo throni appositi sunt ⁊ antiquus dieꝝ ī eis sedet. Iste antiquus propter eternitatē habet in se duos. s. fontes p̄fectionū sp̄ualium ex quibus manant duo riui felicitatis in om̄es scd̄os. quoꝝ Primus est inobfuscabilis fulgor decoris ex q̄ obiectiue om̄is intellectus ibi btificat̄ de q̄ fulgore dicit̄ tanq̄ de inaccessibi p̄ naturā ys. lxiiij. Oculus nō vidit deus absq̄ te. Scd̄s est P inextinguibilis ardor amoris. ex q̄ procedit fluuius felicitatis in volūtate. Primus notat̄ in colore albedinis: q̄ maxie p̄ticipat naturā lucis. Scd̄s designat̄ ī substātia ignis p̄ quē charitas denotat̄. ideo p̄pter primū dñtur capilli ⁊ vestimēta candida. ⁊ p̄pter scd̄m fluuius ⁊ sedes igniti. Iste est ille fluuius de quo dicitur in ps̄. Inebriabunt̄ ab vbertate domus tue ⁊ torrēte voluptatis tue potabis eos. Iste torrēs est actus fruitionis quo scti sunt beati in patria formaliter. Et sequitur milia miliū mi. ei. i. innumerabilia a nobis milia scd̄m btm̄ Gre. q̄ sunt angeloꝝ ministrantiū de septē inferiorib⁹ ordinib̄. Et decies cētena milia assi. ei. q̄tum ad cherubin ⁊ seraphin q̄ solum assistunt scd̄m b. dio. Et throni qui sunt de suprema ierarchia. Et sequitur Aspiciebam scꝫ visionem predictam. de filio hominis. que pertinet ad ascensionem incarnationem ⁊ glorificationē xp̄i. In visione noctis. i. ī enigmate horruit spirit⁹ meus. Si aūt illius p̄phete spiritus hor

ruit qui a deo inducitur in testimonium sanctissimi ezechielis.xiiij. q̄tum debet horrere spūs noster mala nostra: quādo cōsideramus bona celestia. Primo debemus culpā horrere ꝑpetrati sceleris q̄ tantū deū offendimus. Scdo iacturā qua eū amisimus.qꝛ per peccatū mortale ꝑadisum amisimus. Tertio plagā inflicti vulneris qua animā nostrā ꝑ peccatum lesimus. Quarto censurā ꝯdēnati funeris qua mortē illā incurrimus. Ista sunt illa quattuor suꝑaddita de q̄bus sapiens ecclesiastici dicit.xxvi.capi. A tribus timuit cor meum.ꝛ in.iiij.facies mea erubuit. Iste quartus horror est de quo habet iob.x.ꝙ sempiternꝰ horror ibi inhabitat Sed ī nouo testamēto ī uenies alias.vi. visiones celestis militie solennitatē declarantes.quaꝝ scꝫ prima visio est apoc.iiij.de sede dei vt ait Johānes di. Post hoc vidi hostium apertum in celo.qꝛ ianua celi non fuit aperta nisi cōsumatis figuris ve.te. Ecce sedes posita erat ꝛ in sede sedens.ille est princeps illius militie xp̄us qui sedet ad dexterā maiestatis in excelsis vt dicit ad heb.i. Ipse em̄ sedet in solio regie maiestatis sue ad imperandū vniuersaliter .ido dicitur ei a pr̄e ī ps̄. Sede a dextris meis

Visiones no. te.

A

Scdo sedet in solio paterne ꝓceritatis ad regendū hanc.s.militiā affectualiter.ideo dicit dio.ꝙ gaudēt om̄es moto patre q̄ motus est pater ꝛ affectu ꝑm expositionē ibidez. Tertio sedet in solio iudiciarie potestatis ad iudicanduz equaliter de meritis sanctoꝝ iuxta illud ps̄.Duo hec audiui.quia tibi potestas ꝛ misericordia.qꝛ tu reddes vnicuiq̄ iuxta opera sua. Quarto sedet ī solio magistralis auctoritatis ad docendū supernaturaliter.quia illuminationes a patre sibi traditas anagogice sāctis cōicat iuxta illud Jo. Uenit hora cū iam non in ꝓuerbijs loquar ꝛc̄. Et sequit̄ ꝛ qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis ꝛ sardinis qui confortant visum. q̄a ex visione solius huius non obtunditur oculi pupilla. vt patet in euangelio. Et iris erat ī circuitu sedis ꝛ super thronos xxiiij.seniores q̄ sunt.xxiiij.prophete veteris testamēti.s.Samuel dauid.nathā gad.omnes sunt in.i.R. Achias qui ꝓphetauit ad Jeroboaz regni salomonis iij.R.xi. Sextus iosias qui pronunciauit iosaphat habiturū victoriā de aman helyas helyseus.isaias ieremias.ezechiel.daniel.osee.cum reliquis.xi.prophetꝫ minoribus vsq̄ ad malachiam qui est vltimus.ꝛ sic sunt.xxiiij. Et sequitur ꝙ habebant in capitibus suis coronas aureas propter premium substantiale. ꝛ de throno procedebant fulgura maledictionum.s.ꝛ voces increpationum ꝛ tonitrua cōminationum que per istos ꝓphetas fuerunt ꝓlata in veteri testamento. Et septem lampades ardentes añ thronum qui sunt septem spiritus dei.vel accipiendo pro illis septem ordinibus assistentibus de quoꝝ numero Raphael est vnus vt habetur in tobia. aut pro. vij.s. statibus qui sunt missi a deo in terrā militātis ecclesie. quoꝝ Primus status fuit apostolorum. Secundus discipulorum. Tertius pontificum. Quartus doctorum. Quintus martyrum.

Sextus confessorum. Septimus virginum.iuxta illam figuram prouer. ix.ca. Sapientia edificauit sibi domum scꝫ ecclesie.excidit columnas.vij. Et sequitur.ꝛ erat mare vitreum ante thronū quia mediuz qd̄ est inter sanctos ꝛ xp̄m in patria:est totum perspicuū. ꝛ quattuor animalia sunt quattuor euangeliste.s. Matheus qui habet faciem hominis. qꝛ describit xp̄i hūanitatem. Marchus leonis.quia describit xp̄i regnum ꝛ resurrectionem. Lucas bouis quia describit xp̄i sacerdotium ꝛ mortem. ꝛ Johannes aquile.quia versatur circa christi diuinitatem. Et illa animalia erant pelna oculis.quia doctrina euāgelica est plena misterijs. Et requiem nō habebant clamātia sanctus sanctus sanctus dominꝰ deus qui est ꝛ qui erat ꝛ qui venturus est omnipotens ꝛc̄. Scda visio noui.te. est de archa testamenti.apoc.xij.cap̄.vbi

II.

dicit q̄ apertum est templum dei in celo
⁊ visa est archa testamenti in tēplo eius
Ista archa est xp̄i humanitas in q̄ habi/
tat om̄is plenitudo xp̄i dinitatis corpa/
liter ꝑm apostolum ad col'. ij. In illa ar/
cha. noui testamēti sunt absconditi oēs
thesauri sapientie ⁊ scientie dei vbi dicit
q̄ visa est i templo dei celi aperto hostio
post suam ascensionē. quia in eius aspe/
ctu omnes anime beatificantur sicut in
obiecto pulcherrio iuxta illd̄ malachie.
Vobis timentibus nomen meum ori/
etur sol iusticie. Et sequitur q̄ tunc si/
gnum magnū apparuit in celo. Mulier
amicta sole ⁊c̄. Ista est mater ecclesia q̄
protegitur ⁊ illustratur a prefato sole et
hanc xp̄us desponsauit sibi formataz de
dextro latere: sicut de adam euam. Eu/
ius ecclesie duplex status describitur. Et
primo status quez habebit in patria. q̄a
ibi erit amicta sole. quia sicut sol suppo/
nitur terre ad illuminandū eam ⁊ inflā
mandum: sic xp̄us suppositus est eccle/
sie toti triumphanti ierarchicoꝝ actuuz
sibi radios diffundens ꝑm dio. Et luna
sub pedibus eius. i. ecclesia militans.
que ab eodem sole licet difformiter ⁊ mi/
rabliter illuminatur. quia luna accipit
claritatem a sole. Et in capite eius co/
rona stellarum duodecim que sunt duo/
decim preclare felicitatis partes: quas
enumerat beatus Ansel. de similitudi/
B nibus. Quarum prima est pulchri/
tudo sine deformitate. quia fulgebunt iu
sti sicut sol in regno patris eoꝝ. Scd̄a
est agilitas sine mole et grauitate. quia
assument pēnas vt aquile iuxta ꝓpheti/
cum dictum. Tertia fortitudo sine in
firmitate. qꝛ vt dicit quilibet posset vol/
uere celum. quia mutabunt fortitudinez
secundum eundē prophetam. Quar/
ta libertas sine seruitute. quia regnabūt
super terram vt dicitur in apoc. Quin/
ta sanitas sine passiōe. quia neq̄ luctus
neq̄ dolor erit vltra apoca. xxi. Sexta
longeuitas sine morte. quia mors vltra
non erit: vt ibidem. Septima sapien
tia sine errore. quia oculo ad oculum vi/
debunt ysa. lv. Octaua concordia sine
lite. quia illla ciuitas dicitur pacifica. et
rex pacificatus ibidē. Nona honor sine
superbia. quia heredes dei: coheredes
autem christi secundum apostolum.

Decima potestas sine iniusticia. quia
tunc inducetur iusticia sempiterna dañ.
ix. Undecima securitas sine metu. qꝛ
qui timet non est perfectus in charitate.
i. Joh. iiij. Duodecima gaudiuz sine
fletu. ⁊ gaudium eorum nemo tollet ab
eis Joh. xvi. Ista autē mulier q̄tum ad
statum huius vite habens in vtero xp̄m
quo est grauida: parit ipsum in mentib̄
nostris cum circuitu qui prouenit ex no
stra resistentia iuxta illud ad gal'. x. cap̄.
Filioli quos iterum parturio donec per/
fecte formetur christus in vobis qui ra/
ptus est ad deū ⁊ ad thronū eius. Hanc
mulierem persequitur draco magnus et
ruffus. id est diabolus qui habet septez
capita. id est septem peccata mortalia et
decem cornua que sunt decem transgres/
siones preceptorum. ⁊ trahebat tertiam
partem stellarum celi. id est angelorum
a celo cum eo cadentium. Et fugit muli
er in solitudinem. quia non potest fugere
persecutionem draconis nisi sit separa/
ta a mundo pro quo in euangelio. domi
nus voluit patrem rogare. Et sequitur
factum est prelium in celo Michael et
exercitus eius pugnabat cum draco ne
non in celo ecclesie triumphantis. quia
ab ea eiectus fuerat a principio sed in ce
lo eccclesie militantis. de q̄ celo dicit do/
minus in euangelio. q̄ doctor qui man/
datum soluit est minimus in regno ce/
lorum quia draco nititur ecclesiam sub/
uertere assistente ei qui nunc factus est
princeps ecclesie sicut tunc erat synago/
ge: vt sancti colligunt ex hoc loco: sed
non preualuit draco. quia sancta eccle/
sia vsq̄ in finem perseuerabit iuxta il/
lud promissum christi Petro dicentis.
Ego pro te rogaui petre vt non deficiat
fides tua. Terria visio est apoca. xiiij. III. vi.
de monte syon qui interpretatur spe/
cula de quo dicitur in psalm̄. Domine

quis habitabit in tabernaculo tuo. ⁊ sup̄ montem illum stabat agnus ille qui est princeps totius militie. s. xp̄us de quo in apoc. Dignus est agnus qui occisus est ⁊c̄. Ille habitat supra mōtē. qꝛ est caput totius ecclesie triū phātis. ⁊ cū eo. cxliiij milia. i. omnis multitudo collecta ex. xij. tribubus spūalibus apostoloꝝ. xij. q̄ numerus ꝑtinet ad celestē similitudinez q̄ est in. xij. mansiōibus feliciter ordinata vt infra patebit. Et isti habebāt nomen eius ⁊ nomen patris eius scriptū in frōtibus suis. Et si querit̄. qd̄ erat nomē illud. Dicitur vno modo scd̄m vetus testamentū ꝙ nomen dñi est. s. tetragramatō qꝛ illud debebat scribi sup̄ frontē sacerdotis intrātis tabernaculū. Om̄es autē scti sunt sacerdotes dei. qꝛ seruiunt in tēplo eius die ac nocte vt dicitur in apoca. Istud aūt nomē constat ex quatuor lr̄is quaꝝ p̄ma signat iste. Scd̄a est. Tertia principiū. Quarta vite. Sed alio modo scd̄m no. testm̄. dicit̄ ꝙ est nomē ignotuz iuxta illud apoc. Uincenti dabo nomē nouū qd̄ nemo nouit nisi qui accipit. Et sequit̄. Et cantabāt canticū nouū añ sedem dei. quia cōpleta resurrectiōe innouabitur laus dīna ex gl̄ia sup̄addita corp̄ali. Et nemo poterat dicere canticū nisi isti. quia omnes illi qui cū istis nō numerabunt̄ erūt in blassemia sempit̄na vt patet ī apoc. Isti dñtur empti de terra. qꝛ xp̄i sanguine redempti sunt om̄es electi. Jō dicit̄ ī apoc. Redemisti nos ī sanguine tuo. Quarta visio est de eq̄tatione ⁊ celi aptiōe apoc. xix. vbi ait Johes. Uidi celū aptum. ⁊ ecce equus albus. ⁊ qui sedebat sup̄ eum vocabat̄ fidelis ⁊ verax. Iste equus albus est christi humanitas preclarissima ex puris sanguinibus virginis generata. albedo em̄ maxime participat lucem. Dicit̄ aūt equus. qꝛ a deitate sicut a sessore dirigebatur. Ideo qui sedebat sup̄ eum p̄ assumptionē vocabatur verbū dei incarnatū. Et vestit⁹ erat veste aspersa sanguine. i. sua corp̄eitate rubricata in passiōe. Et exercitus q̄ sunt in celo, sequebant̄ eum in equis albis. i. omnes sancti post resurrectionē in corp̄ibus glorificatis. de quibus dicitur ibi ꝙ beatus est qui partem habet in resurrectiōe prima. in his em̄ scd̄a mors nō habet partem. Et isti omnes erant vestiti vestibus albis que sunt ornamenta specialia ⁊ spiritualia pertinentia ad intellectum propter illuminationem albedinis sicut ibi habetur de bisso ⁊ purpura: sicut sunt sanctorum virtutes. Et sequitur ꝙ angelus exiuit de celo vocās aues id est demones ad deuorandum carnes tribunorum ⁊c̄. q̄a peccatores potentes potēter tormenta tolerabunt ⁊c̄. Quinta visio est de ciuitate paradisi apoc. xxi. cap̄. vbi ait beatus Johannes. Uidi celum nouum ⁊ terram nouam. quia post diez iudicij erit lux lune sicut lux solis: Et lux solis septēpliciter clarior. vt dicitur ys. xxx. cap̄. Et stabat luna in occidēte ⁊ sol in oriente scd̄m theologos immobiles cum toto firmamēto. quia iurauit angelus per viuentem in secula seculoꝝ ꝙ tp̄s nō erit ampli⁹. Et sequit̄ in apoc. Et celum ⁊ terra abierunt. scilicet s̄m dispositionem. non secundum substantiaz vt ait dionisius. quia vt dicit Gregorius Celum ⁊ terra per eam quam nunc habent figuram transient: sed per essentiaz sine fine subsistent. quia omnia deducētur ad statum meliorem ⁊ nobiliorem. Et Augustinus de ciuitate dei. Figura hui⁹ seculi preterijt nō natura ⁊ materia iam non est. s. quantum ad priorem corruptibilitatem. Sequitur Uidi ciuitatem sanctam hyerusalem nouam descēdentem de celo ⁊c̄. Ista est vniuersitas ciuium supernorum nobilissima qui parati ⁊ ornati felicitatibus cum christo ad iudicium venient: secundum illud iude apostoli in cano. sua. Et veniet domin⁹ cum sanctis in nubibus facere iudiciuz Et sequitur. Audiui vocem de throno di. Ecce tabernaculum dei cum hominibus ⁊ habitabit cum eis. Et sequitur ꝙ ciuitas habebat. xij. portas que sunt duodecim articuli fidei: sine quibus nemo potest intrare hanc ciuitatem: vt ibidez

IIII. vi.

V. visio

dicitur de incredulis ⁊ nomina apostolorum in eis ⁊ agni. quia ab apostolis de christo fuerunt collecti articuli duodeci ⁊ ciuitas habebat duodecim fundamẽta ex lapidibus preciosis que sunt duodecim mãsiones in celo empirreo. Prima est sanctoꝝ qui sunt in celo non suis meritis proprijs sed passiõis christi merito vt paruuli baptisati tantum infra angelos vt supra patuit. Et nouez sunt angelorum ⁊ cum eis habitantium in nouez ordinibꝰ. Undecima est beate virginis que omnes excellit. Duodecima mãsio est ierarchie supercelestis in qua nõ sunt nisi tres persone diuine. Et ciuitas illa non eget sole neꝯ luna quia claritas dei illuminat eaz spiritualiter. ⁊ lucerna eiꝰ est agnus corporaliter. nec intrabit aliquid coinquinatum in eam per corrupti onem carnis nec faciens mendacium ꝓ fraudulentias mentis: sed tantum scripti in libro vite agni per indelebilez gratiam aut saltem scripti per penitentiam veram. quia per peccatum mortale quilibet de libro illo deletur exodi. xxxij. dixit moyses Aut parce populo huic aut dele me de libro tuo quẽ scripsisti ⁊c. VI. vi. Sexta visio est de fluuio throni apoc. vltimo vbi ait beatus Johannes Ostendit mihi angelus fluuium aque viue tanꝯ cristallum procedentem de sede dei ⁊ agni Iste fluuius est felicitas intellectuia. ꝙa splendida sicut fluuius. Sed ignis dicitur in dañ. hoc est felicitas volitiua. quia vtraꝯ dicitur fluuius. quia a deo continue influuntur. Ideo dicitur in libro sapientie. Ego sapientia effundam flumina. Iste fluuius procedebat de sede dei ⁊ agni id est de diuina essentia obiectiua: in qua tres persone ineffabiliter sicut in loco suo residen naturaliter. Et extraꝯ parte fluminis lignum vite est christus qui non solum est ibi: vnde ille fluuius oritur essentialiter: sed etiam ibi terminatur finaliter scilicet in mentibus sanctorum. iuxta illud Johannis. In illa die vos cognoscetis. quia vos in me. et ego in vobis. Illud est lignum vite de quo ait sapiens loquendo de sapientia ingenita Lignum vite est his qui apprehenderunt eam. Sed illud lignuz vite profert duodecim fructus qui faciunt. xij. potentias animarum sanctaruz in patria. quarum Prima est lumino A sitas in christo: ad saciandum visum cuius primum obiectum dicitur lux.

Secunda est in christo vocis amenitas ad saciandum auditũ quia ad amenitatem vocis sue sunt mortui suscitati secundum apostolum ad thessa. iij. capꝫ.

Tertia est in ipso gustus suauitas ad saciandum gustum per impressionẽ alicuius qualitatis virtualiter continentis omnem saporem vt dicit quidam doctor. Quarta est actus odoratus delectabilitatis per vaporem infusum organi beatorum. Quinta est tactus lenitas. quia nulla erit ibi qualitas inficiens ⁊ inferens violentiam tactui. ideo dicit supra Neꝯ cadet super illos sol ita vt non solum potentie intellectiue: sed etiam sensitiue sint in plena beatitudine quietate. Sexta delectabitur in ipso virtus ymaginatiua. quia species nobilissime infundentur vt ex ymaginatione mala non possint contristari. Septima virtus concupiscibilis. quia obiectum suum delectabile habebit in christo ꝓ obiecto. Octaua virtus irascibilis quia summe arduum erit quod attinget. quia est per naturam impossibilis. Nona memoria cũ tum ad intellectiuam animam quia in ipsa erunt memorabilia. summe placita a christo infusa. Et ideo dicitur in apoca. ꝙ priorum malorum non recordabuntur. Decima potentia inferior rationis: que cognoscit in christo tanꝯ in speculo clarissime oña inferiora. Undecima portio superior que contemplabitur in ipso omnia: scz superiora. Duodecima voluntas que in ipso perfruetur deitate beatifica. Folia autem ligni huius erunt ad sanitatem gentium iltarum. quia vir

tutes que ab ipso fluunt curabunt omnem mortalem infirmitatem. Et sequitur q̃ omne maledictum non erit amplius: et serui sunt dei. et sedes dei ꝛ agni illiserunt et seruient ei die ac nocte ꝛ videbunt faciem eius ꝛ nomen eius scriptuꝫ in frontibus suis. ꝛ nox vltra non erit. et non egebunt lumine lune nec solis atq̃ stellarum quia claritas dei illuminabit illos. ꝛ regnabunt in secula seculorum in gaudio ꝛ pace. Quod nobis concedat christus iesus dei et virginis filiꝰ. Qui viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

In commemoratione omnium defunctorum. Sermo. I.

Dominus mortificat et viuificat: deducit ad inferos et reducit. i. Re. ij. cap. In verbo proposito describitur status hominis morientis q̃tum ad quattuor conditiones scilicet. Primo q̃tum ad egressum. Secundo quantum ad progressum. Tertio quantum ad ingressum. Quarto quantum ad regressum. Primo quantum ad eius egressum describitur cum dicitur Dominus mortificat. corpus enim non mortificatur: nisi per hoc q̃ anima ab ipso egreditur. vnde dicitur gen̄. xxxv. cap. q̃ egrediente anima pre dolore mortua est rachel. Secundo q̃tum ad eius progressum cum sequitur viuificat. tunc em̄ anima viuificatur quando in gratia confirmatur sicut angeli boni quando fuerunt ad deum conuersi. Ideo dicit propheta in ps̄. Si ambulauero in medio vmbre mortis: non timebo mala. quoniam tu mecum es. Tertio q̃tum ad eius ingressum. cum additur: ꝛ deducit ad inferos. ad tempus scilicet dimittendo in purgatorio eos qui de peccatis nō plene satisfecerunt vt quilibet eorum dicere possit illud ps̄. Dolores inferni circumdederunt me. Quarto quo ad eius regressum. cum post ponitur. Et reducit scilicet post satisfactionem assumẽdo ad paradisum. Vnde deutero. xx. dicitur. Reducet te deus tuus de captiuitate tua. quia sic ponuntur in captiuitate: sicut debitores donec sꝛ debitum soluāt. Est igitur circa mortis transituꝫ intentio verbi propositi. iccirco occurrũt circa mortis transitum. xij. considerationes quarum Prima est quid est mors I. consi
Dicit autem Dionysius. q̃ mors non deratio
est alicuius rei consumptio: sed coniunctorum separatio. Ista autem diffinitio. quadrupliciter declaratur. Primo quia secundum dicta sanctorum homo constat ex anima et corpore: sicut ex materia ꝛ forma. et tamen separata anima a corpore remanet idem corpus numero sicut docet sanctus Ambrosius de sacramentis de corpore christi. et anima non destruitur ꝛc̄. Secundo quia se- E
cunduꝫ dicta artistarum Homo essentialiter non constat nisi ex anima rationali cum prima materia. quorum vtrumq̃ est incorruptibile. et ideo quando separantur nullus eorum cõsumitur. Tertio quia secundum dicta philosophoruꝫ Anima intellectiua est ab intrinseco. et ideo sicut aduenit corpori iam genito: ita separatur ipso iam corrupto. Quarto quia secundum dicta theologorum. mors hominis distinguitur a morte bruti. quia secundum beatum Gregorium. in dialogo. Spiritus bruторuꝫ carne tegitur ꝛ cum carne moritur. spiritus autem hominis carne tegitur: sed cum carne non moritur. Ista diffinitio mortis militat contra illos qui ad modum bestiarum viuentes aliam non putant esse vitam de quibus dicitur ecclesiastes. iij. Dixi in corde meo de filijs hominum: vt probaret eos deus ꝛ ostenderet similes esse bestijs. Vnde quia mors est coniunctorum separatio. hinc dicit sap̄. eccl. vltimo. Reuertatur puluis in terram suam vnde erat et spiritus redeat ad deuꝫ qui dedit illum ꝛc̄. Secunda conside II. cõsi
ratio est que sunt proprietates mortis. deratio

Dicitur autem q̄ sunt. xij. Prima est certitudo indubitabilis. Secūda dubietas incertificabilis. Tertia est velocitas inpträsibilis. Quarta est finalitas imperlongabilis. Quinta est voracitas irremediabilis. Sexta est seueritas indeclinabilis. Septima est terribilitas incomparabilis. Octaua est securitas imperturbabilis. Nona est amaritudo inenarrabilis. Decima est dulcedo infatigabilis. Undecima est penalitas irremediabilis.

Duodecima est vtilitas inappreciabilis. Hec ꝛ alia patebunt inferius. Primo dico q̄ mors est certitudo indubitabilis, quia statutum est homini semel mori apostolus ad hebr. ix. Ista autem certitudo tollitur ex hoc q̄ videmus hoc euenire hominibus. vnō. i. ℟. xiij. Omnes morimur et quasi aque dilabimur super terram non reuertentes. Secūda est dubietas incertificabilis, quia licz quilibet sciat se esse moriturum: nullus tamen scit quādo morietur: propter hoc dicebat ysaac esau filo suo Genes. xxvij. Videsq̄ ignorem diem mortis mee. Et Augustinus. Nihil certius morte: nihil incertius hora mortis. Tertia est velocitas inpertransibilis, quia sicut nullus potest ita velociter fugere vmbrā quin ipsa velocius sequatur eum: ita est de morte. vnde Job. ix. capit. Dies mei sicut vmbra sunt super terram.

Quarta est finalitas imperlongabilis quia nulla causa dies mortis pertransiri potest Prefixus tanq̄ citatio peremptoria. Jdeo dicit Iob. xiij. Breues dies hominis sunt, constituisti terminos eius qui preteriri non poterunt ꝛc. Quinta est voracitas irremediabilis, quia a voragine mortis nullus reuertitur: qui nunciet nobis que ibi agantur. Jdeo de diuite epulone dicitur in euangelio q̄ rogabat patrem abraam vt mitteret lazarum ad fratres suos vt annunciaret. vide luce. xvi. Jdeo dicitur Job. vij. Memento quia ventus est vita mea et non reuertetur oculus meus vt videat bona nec aspiciet me homo ꝛc. Sexta est seueritas indeclinabilis, quia impossibile est per quamcunq̄ viam declinare mortis iudicium nec prece nec sorte nec timore nec promissione aut adulatione. vnde Bernardus in libro qui dicit̄ cartula. Nulli mors impia parcit tam iuuenes rapit q̄ senes. Nullius miserek per nullam sortem poteris depellere mortez Non parcit seni nec etati non parcit honori: Sed falce sua omnes vt herbaz secat, quia christus nec sibi nec patri filio suo pepercit, preter quod dicit prophera in ps̄. Quis est homo qui viuet et non videbit mortem vt eruat animam suam de manu inferi. q. diceret nullus.

Septima est terribilitas incomparabilis, quia omnes alij terrores mensurantur per istum. vnde homo timet ignem et precipitium propter mortem qui dicitur vltimum terribilium homini infideli, quia dubitat totaliter annullari et peccator damnari. Jdeo proverbioz. xx. dicit sapi. Sicut rugitus leonis terror regis, ꝛ sequitur pro mortis periculo qui prouocat eum peccat in animam suam. Octaua est securitas imperturbabilis quia fideles ꝛ iusti sunt de morte securissimi: quia in melius mutabuntur Jdeo dicebat christus. Mat. x̄. Nolite timere eos qui occidunt corpus ꝛc.

Nona est amaritudo inenarrabilis quam mors habet ad infidelem ꝛ peccatores. vnde peccator rex Amalech dicebat. i. ℟. xv. ad mortem appropinquans sauli Siccine separat amara mors iuxta quod dicit sapi. ecclesiast xli. O mors q̄ amara est memoria tua homini sez in iusto Decima dulcedo infatigabil' exo. vij. Sicut mercenarij desiderat diē sue retributiōis ita hō sctūs expectat cū desiderio horā sue resolutionis: in qua omnia sua merita retribuuntur. vnde apostolus. Cupio dissolui et esse cum christo. Et iob. vij. Militia est vita hominis sup terrā ꝛ sicut dies mercenarij dies eius

iuxta quod dicit sapiens ecclesiast. xli. capi. O mors bonum est iudicium tuum homini indigenti. id est pauperi volun/tarie. t cui est cura de omnibus quia scilicet diligẽter scrutatur nociua mundi.

Undecima est penalitas irremediabilis. quia illud vltimum supplicium est tamq̃ terminus t mensura omnium penarum huius mundi. vnde tanq̃ maxima pena peccatorum maxime contumacie fuit primo homini intimata gen. ij. capi. In quacunq̃ enim die comederis ex eo morte morieris. Duodecima est vtilitas inappreciabilis. quia non nisi ipsa mediante non possumus peruenire ad visionem deitatis que est summum bonum nostrum secundum Augustinũ vnde exod. xxxiij. Faciem meam videre non poteritis. Non enim videbit me homo t viuet. Ideo dicit apostolus ad philippen. i. Mihi viuere christus est t mori lucrum tc̃. Iste autem duodecim mortis ꝓprietates sunt. xij. regule nostrã vitam dirigentes. Cum igitur de morte recordamur sunt tanq̃ duodecim lapides preciosi in pectore positi vt per illud intelligamus illud quod scribitur eccle/siast. vij. In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua t in eternum non peccabis. Tertia consideratio est. III. ꝑsideratio quot sunt genera mortuorum. Ad quod dicit Augustinus in libro de cura agenda pro mortuis q̃ sunt quattuor. quia aliqui sunt valde boni. et isti sunt qui decedũt i gr̃a t gl'a. Aliq̃ sũt valde malix isti sũt q̃ decedũt sine gr̃a t cũ actuali culpa. Aliqui sunt mediocrit boni. t isti sunt qui decedunt in gratia t non in gloria. A Aliqui sunt mediocriter mali qui sine gratia decedunt t sine actuali culpa. Et quia omnis qui est in gratia est bonus. et qui sine gratia est malus. et secũdum hoc valde boni in paradiso. et valde mali in inferno. et mediocriter boni in purgatorio. t mediocriter mali in limbo. de ipsis vltimis t de damnatis dicitur in ps̃. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi. de duobus aliis dicit apostolus ad colosen. Mortui enim estis et vita vestra abscondita est cum christo in gloria. Quarta considera/tio est. que sunt mortuorum remedia Dicit Augustinus in epistola ad Bonifacium. q̃ anime defunctorum quadrupliciter soluuntur a pena. quia aut oblatio/nibus sacerdotum t illud remedium est de bonis que sunt super nos. Aut oratio nibus sanctorum et illud est de bonis q̃ sunt intra nos. Aut elemosinis carorum et illud est de bonis que sunt extra siue infra nos. Aut ieiunijs cognatorum. et illud est de illis que sunt circa nos. et IIII. ꝑsideratio

Primus est actus charitatis spei t fidei que sunt virtutes theologice. et illud est prestantissimum remedium. B

Secundus est actus latrie que est suprema inter virtutes morales. et istud adhuc est magis prestantius in missa cum ibi concurrat actus charitatis et actus latrie. Tertius misericordie que est de inferioribus moralibus tc̃.

Quartus est actus temperantie que est de infimis virtutibus moralibus eo q̃ sunt circa passiones bestiales. Et quia illa proficiunt pro mortuis misit iudas machabeus oblatiões pro peccatis mortuorum vt habetur. ij. machabeorum. xij.

Quinta consideratio est. ad quid ista remedia proficiunt. Dicitur autem q̃ ad quattuor. et Primo proficiunt ad penam purgatorij precauendam: vt si ante mortem orationes ieunia et elemosyne multiplicantur: vt habetur ysa. xlvij. Anteibit faciem tuam iusticia tua et gloria domini colliget te. Secundo prosunt ad illam penam mitigandã quando sunt ita parua q̃ non possunt eam tollere t totaliter anullare. Tertio prosunt ad penam abbreuiandam quando sunt ita pauca q̃ non possunt eam totaliter rescindere nec annullare. V. con derati D

Quarto prosunt ad ipsam totaliter auferendam. vt quando sunt ita intensa et multa q̃ merentur penam vltimate

auferre. Et pro talibus dicit dominus ose. xiij. De manu mortis liberabo eos. de morte redimam eos qui sunt scilicet
VI. cõsi deratio in pena purgatorij. Sexta considera/tio est quantum prosunt mortuis ista re/media. Hic ponuntur quattuor verita/tes theologice. quarum Prima est q̃ magis prosunt illa suffragia mortuis q̃ aliqua vtilitas temporalis possit in hoc
E mundo. quia illa pena est omnibus pe/nis temporalibus acerbior. ideo secun/dum Augustinum illud remedium est vtilius. Secunda est q̃ impendere talia remedia est opus summe miseri/cordie. quanto enim calamitas est gra/uior: tanto miseratio est floridior teste domino in euangelio. Tertia est ne/gare mortuis talia suffragia: est summe crudelitatis opus. quia quanto afflictio est maior tanto incompassio est crudeli/or. Quarta est q̃ talia facere suffra/gia plus prosunt facientibus digne q̃ il lis pro quibus fiunt. quia illis solum tẽ/poraliter ad penam: istis autem ad gra/tiam ꝛ gloriam. sicut elemosina prodest pauperi temporaliter ꝛ facienti eternali/ter. Intelligendum est tamen q̃ illi qui sunt in purgatorio licet credantur habere penam sensus. aliqui tamen ha/bent maiorem ibi q̃ aliqui qui sunt in inferno. tamen consideratis omnibus habent exoptabilius esse q̃ illi qui de hoc mundo ꝛc. Primo quia ipsi sunt confirmati in gratia pro qua non amit/tenda sunt supplicia toleranda. Se/cundo quia sunt certificati de gloria.

Tertio q̃ sunt affecti iusticia Quar/to quia sunt inflammati charitate perfe/cta cum qua pena inferni erit amena. vt dicit Hugo ō arra anime. quia fortis est vt mors dilectio dura vt infernus emu/latio in canti. vltimo. Ideo ecclesiastes. iij. Laudaui magis mortuos q̃ viuen/
VII. ꝑsi tes. Septima consideratio est. quali/deratio liter ista remedia mortuis prosunt. in qua consideratione ponuntur alie quat/
E tuor veritates. quarum. Prima est q̃ suffragia facta communiter plus pro/sunt illis qui plus habent de gratia. ꝗa iusticia distributiua de omnibus plus confert in policia melioribus. Secun/da est q̃ facta particulariter plus pro/sunt illis pro quibus particulatiter fiunt quia meritum alicuius non prodest al teri nisi ex intentione merentis. Ter/tia est q̃ q̃to suffragia sunt commu/nioza: tanto sunt vtilioza: vt bonum commune prefertur bono particulari. vnde iudi. xvij. Melius est vnum bo/num vnius tribus q̃ singularis persone

Quarta est. quia quanto illa suffra/gia sunt singularioza: tanto sunt illis pro quibus fiunt vtiliora ceteris pari/bus quia bonum virtutis quod hic im/penditur est limitatum. et ideo nullum tale est ita sufficiens ad plura sicut ad vnum. vnde si christus fuisset purus ho/mo non satisfeciisset pro omnibus licet forte pro vno. Vnde dicit apostolus ad Roma. v. q̃ christus pro nobis mortu/us est. nec aliqua alia pura creatura. ꝗa bonum eius fuisset limitatuz nec ad plu/ra se extendisset. Octaua considera/VIII. ꝑsi tio est. quibus prosunt illa suffragia. Ad deratio hoc dicit Augustinus in libro. de cura pro mortuis agenda. quia nulli profici/unt nisi illi qui sibi meruit in hac vita
F vt ei proficiant. et ideo non prosunt val/de bonis. quia non indigent. nec valde malis. quia eis prodesse non possunt. nec mediocriter malis. quia habent so/lum penam damni: sed solum prosunt mediocriter bonis quia sunt membra corporis mistici. Et sic patet cui prosunt

Primo non prosunt valde bonis qui sunt in paradiso. quia miseri beatis sub/uenire non possunt. vnde Augustinus ad ianuarium dicit q̃ iniuriã facit mar/tyri qui orat pro martyre. Secundo non prosunt valde malis qui sunt in in/ferno. quia de ipsis non est memoria in conspectu dei secundum illud propheti/cum. Quorum non es memor amplius et ipsi de manu tua repulsi sunt. Ter/

tio non mediocriter malis. quia illi solum puniuntur pena damni que est carētia visionis diuine. ideo nullatenus possunt releuari nisi beatificarentur per diuinaz potentiā. Quarto prosunt illis qui sunt mediocriter boni q̄ sunt in purgatorio. quia non est defectus ipsorum quin talia suffragia prosint illis cuz sint membra corporis mistici christi. Nec ex parte nostra: cum vnum membrorū possit alteri subuenire secundum apostoluz Intelligendum tamen q̄ cum ignoranter oratur pro illo qui est in inferno totū bonum reuertitur ad facientem secundū illud euangelicum. Ad vos reuertetur pax vestra si ibi non fuerit pacis filius. Quando autez scienter quis oraret pro tali peccaret. sicut beatus Gregoriꝰ pro traiano imperatore orās dicitur fuisse p̄cussus q̄a illis nō est compatiendum sed maledicendum. quia semper deum blasfemant. Quando autem pro illo qui est in paradiso scienter orat quis peccat. q̄a quasi miser reputatur. Quando vero ignorat multum prodest oranti. q̄ videt affectū orantis inverboz curat repēdere Ideo dicitur. ij. mach. xij. q̄ sancta z salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluantur. Nona consideratio est a quibus prosunt Dicitur cōmuniter q̄ soluz a bonis qui sunt in gratia qui etiam sunt membra xp̄i. Et ideo quia vnum membrum potest alteri subuenire ꝛc. de hoc vide in tractatu de suffragijs articulo. v. Decima consideratio est. quando illa proficiunt. Dicitur q̄ eo tempore quo anima est in purgatorio. Est tamen sciendum q̄ tempora purgatorij sunt quattuor. Primuz est tempus innocentie in quo erant in inferno tres māsiones vacue scilicet sinus abrae purgatorium et limbus. quia in istis non erant homines. quarta vero plena scilicet infernus. quia ibi sunt demones. Secundum fuit tempus miserie in quo fuerunt omnes habitate. scilicet sancti patres in sinu abrae. Imperfecti in purgatorio. paruuli in limbo peccatores in inferno habitabant. Tertium fuit tempus gratie in quo tres inhabitātur. vniformiter tamen sinus abrahe per christum fuit euacuatus totaliter.

IX. cōsideratio

X. consideratio

Quartum est tempus glorie futuruz post iudicium in quo cessabit purgatorium. Et due tantum inhabitabuntur. vn de apoca. xxi. dicitur q̄ mors vltra non erit neq̄ luctus in electis. Intelligendū tamen q̄ nunc omnes homines habent priuilegium q̄ per purgatorium transeunt ad paradisum. tunc autem scilicet ante christum sancti descendebant ad sinum abrae eo q̄ ianua celi erat clausa q̄ fuit aperta per christum. Undecima consideratio est. vbi ista proficiunt. Et dicit Augustinus de ciuitate dei q̄ ille locus est ignotus. tamen ecclesia tenet q̄ in inferno cum ibi sint quattuor mansiones. Prima infernus scilicet inferior vbi sunt demones z damnati. Secunda est limbus vbi sunt paruuli non baptizati. Tertia est purgatorijū vbi sunt imperfecti. Quarta est sinus abrahe vbi olim erant sancti. Et limbus est supra infernum. purgatorium supra limbum. quia illi sunt in gratia. q̄ quis sint in pena. Nota autem q̄ illi qui sunt in purgatorio magis eligerent cuz gratia penam purgatorij. immo quod plus est penam sensus inferni q̄ sine ea statuz limbi. Sinus abrae supra omnes Item in inferno z in limbo ministrant demones: quia omnes tales sunt in ira dei. In purgatorio autem z in sinu abrahe angeli cum illi sint in gratia. vnde dicitur luce. xvi. q̄ Lazarus portatus est ab angelis bonis in sinum abrahe z c̄

XI. consideratio

Duodecima consideratio est. quomodo nouerunt illa suffragia mortui. Ubi ponuntur due veritates catholice. quaz

XII. consideratio

Prima est q̄ nouerunt illa per narrationem aliozum qui moriuntur: qui narrant eis de statu mundi z de parentibus et que ibi bona fiunt pro eis. Secunda est q̄ nouerunt reuelatione sanctoruz

angelorum qui sepe ad confortationem eorum z suffragia pro eis facta eis nunciãt vt magis consolentur de approximatione liberationis eorum. Nota q triplex est est mors. scilicet naturalis predestinata. et casualis. Naturalis scilicet mors est extinctio caloris naturalis et consumptio substantialis humiditatis que quidem acquisita est ex spermate vtriusq parentis tempore nostre conceptionis sicut videmus lumen extingui propter olei defectum. Mors autem p̃destinata est quam creator benedictus et sublimis prefixit cuilibet hominum: de qua dicitur in iob. Posuisti terminos eius: qui preteriri non poterunt. Et hec duo genera mortis non potest tollere medicina zc̃. Mors tertia que est casualis tollitur per remedium medicine exhibitum per viam rationis. et ita vita hominis beneficio medicine conseruatur vsq ad prefinitum terminum. Nota secundo quid est vita. Est existentia corpis per alimentum. vel vita est actus procedens a corde mediantibus spiritibus z a calore naturali Vel vita est influxus procedens a primo principio et sempiterno. Nota q anima in exitu de corpore tria emittit suspiria. Primus est q cognoscit se offendisse summum creatorem. Secundum est. q corpus eius cuius fuit socia tanto tempore deserit. Tertius est q nescit quo vadat nec cum quibus incedat zc̃. Nos igitur ista considerantes hic studeamus; acquirere gratiam vt in tali transitu accedamus ad gloriã: Quã nobis prestet xp̃s iesus dei z virginis filius. Amen.

De eodem. Sermo. II.

Dominus mortificat z vivificat zc̃. i. R. ij. ca.

Quia secundum doctrinam beati Augustini. ij. cap̃. de ecclesiast. ierarchia post sanctorum ordinum declarationem: sequitur tractatus fidelium defunctorum. Ideo sancta mater ecclesia post solennitatem omnium sanctorum: mortuorum commemorationem inducit. ideo pro illa memoria declarãda assumitur verbum illud. Dominus mortificat zc̃. In quo quidem sermone cõmemoratio defunctorum declaratur quantum ad corruptele statum. Primo quo ad cursum sui egressus. Secundo quo ad cursum sui progressus.

Tertio. quo ad cursum sui ingressus.

Quarto quo ad cursum sui regressus

L Egressus autem fidelium est in anime separatione. tunc enim anima egredit sicut educta de terreno habitaculo. Progressus autem eorum perficitur in consummatione gratie quia sicut angeli boni quando fuerunt ad deũ conuersi. z in auersione malorum sunt in gratia confirmati: sic isti post anime separationez mox in gratia cõfirmantur: ne vltra peccare possint. Ingressus autem eorum inducitur in purgatorij detrusione quia de communi cursu penis temporalibus obligantur. Sed recessus eorum cõfirmatur in eor reuersione quãdo cõpleta pnia eor euolant. ideo q̃tũ ad eor egressum p̃mittit. Dominus mortificat talez sz. in ania sua a societate separando. Sed q̃tum ad eor pgressum sequit. Et viuificat. i. in gra confirmat. De quibus duobus ingressibus inducit in testimoniuz illud beati pe. in canonica. sua. ix. cap̃. di Xp̃us p nobis passus est: vt nos offerat deo. mortificatos quidem carne vi. autẽ spiritu zc̃. Carnis enim mortificatio est in anime separatione. sed spiritus viuificatio est in gratie confirmatione. quod est pulchrius locale qõ angeli habuerũt preter suam beatitudinem. Vnde vere tunc dicitur immortalis. Et q̃tum ad eor ingressum sequitur. Deducit ad inferos ibi enim creditur esse locus purgatorij quẽ ingrediunt. Quarto q̃tum ad eorum regressum qui finitur. cum sequitur. Et reducit de quibus duobus in cursibus inducitur illud ps̃. Si ascendero in celum tu illic es: ecce q̃tum ad

finalem regressum. Si descendero in infernum ades. ecce penalem ingressum. Iste est ille infernus: de quo dicitur in ps̄. Verumtamen deus redimet animam meam de manu inferi: cum acceperit me. Quia ergo de mortuis fidelium presens memoria agitur. iccirco memoriam mortuorum meditando. scilicet iuxta consilium sapientis occurrunt nobis considerationes duodecim pertractande. quarum scilicet Prima est.

I. consideratio

quid est mors. Dicitur autem secundus dionysium de angelica ierarchia. ij. cap. q̄ mors non est alicui⁹ rei consumptio. sed est coniunctorum separatio. Et in hoc differt mors hominum a morte iumentorum. quia anima hominis separatur ꝛ anima bruti in corpore moritur: sicut docet beatus Gregorius in libro dialogorum. et ideo mors hominis quadruA plici separatione ostenditur. Et prima est. quando homo spoliat⁹ veste vetustate consumpta anima eā induit carne sicut vestimento velociter veterascente. Ideo dicitur iob. xiij. capi. Quasi putredo consumendus sum ꝛ quasi vestimentum quod comeditur a tinea. Secunda separatio est. quando exuitur armatura victoria consumpta. quia q̄diu homo carne tegitur certat cum hoste validissimo. ꝛ hoc certamen nunq̄ consumatur: donec armatura hec deponatur. et quia ista armatura vt plurimum impedit militem ne possit pugnare. Ideo dicit apostolus Roma. vi. Non exhibeamus membra nostra arma iniquitatis peccato. sed arma iusticie deo ꝛc. Tertia est. quando egreditur de suo taberna culo. post q̄ creuit ruina: quia sicut domus lutea est ruinosa: sic habitaculum nostri corporis faciliter soluitur. ideo dicitur iob. iij. capi q̄ homines qui habitant domos luteas consumentur velut a tinea. vbi dicit Gregori⁹ luteas domos habitamus: cum in terram corpora nostra subsistimus. Quarta separatio est. quando exit de ergastulo post q̄ compleuit suam penam anima vtitur corpore: sicut captus vtitur carcere vt posuit plato. vnde tantam posuit libertatem post separationem q̄ quidam eius discipulus se interfecit: vt posset videre illius status pulchritudinem secundum q̄ recitat Augustinus de ciuitate dei. Vnde anima prophete cognoscens se inclusaz in illo carcere ait in ps̄. Educ de custodia animam meam. id est de carcere ad confitendum nomini tuo. Me inquit expectant iusti donec retribuas mihi. Et illam separationem sic assimilatam describit. sapiens ecclesiastes. xij. dicens: Memento creatoris tui antequam reuertatur puluis in terram suam: vnde erat et spiritus redeat ad deum qui fecit illum ꝛc. Secunda consideratio II. cōsideratio est. quot sunt genera mortis. Et dicitur q̄ sunt quattuor. quarum scilicet Prima est corporis que causatur ex separatione anime a corpore. Secunda est B anime que causatur ex separatione gratie ab ipsa. sicut enim anima viuificat corpus sic gratia animam. Tertia est. mors temporalis que causatur ex separatione hominis a statu seculi. tales enim vt religiosi reputantur mortui. Quarta est mors eternalis que causatur ex separatione glorie eterne a qua anima separatur per peccatum quia illa vita dicitur eterna. Nota q̄ prima mors est a nobis ad memoriam repetenda. quia eius memoria maxime cohibet hominem a peccatis ꝛ animat ad virtutes Vnde dicitur ecclesiast. vij. In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua ꝛ in eternū non peccabis. Secunda mors est a nobis sup oīa detestanda. q̄ non inducitur nisi per peccatum mortale: quod est pcius secundum se q̄ eterna damnatio. vnde eleazarus doctor optimus dicit se magis permitti velle esse in inferno q̄ diuinam legem transgredi: vt habetur. ij. machabeo. vi. cap. De illa morte ait beatus Jaco. in cano. sua. i. ca. Pctm̄ cū ꝓsumatū fuerit generat mortē

Tertia mors est a nobis affectualiter veneranda. qꝛ omnes qui ista morte moriuntur eo ipso reges celi constituuntur vt habetur Matth. v. cap̄. de relinquentibus mundum. vbi dicitur. Beati pauperes spiritu: quoniam ipsoꝝ est regnū celorum. de qua morte ait apostolus col'. iij. Mortui em̄ estis ⁊ vita vestra abscondita est cum christo Quarta mors est semper pertimescenda. quia sola illa est a qua nullus perpetuo resurgere potest. de illa loquitur Jo. apoc. xx. di. Infernuꝫ et mors missi sunt in stagnū ignis ⁊ sulphuris. hec est mors scd̄a. Et in diebꝫ illis querent homines mortē ⁊ nō inuenient ⁊ fugiet mors ab eis. Tertia cōsideratio est: q̄ꝫ seuerum est mortis iudicium. Dicendū est ꝙ quattuor sunt illa q̄ declarant ꝙ sit seuerū. ⁊ Primuꝫ est ꝙ illud iudiciū est vniuersale. nullus enim excipit̄ a snīa mortis lata cōtra primum hominez ꝑm Aug. vnde xp̄s nec sibi nec mr̄i in hac pepcit. Jō dixit dd̄. i. R. xiij. Om̄es morimur ⁊ q̄si aqua dilabimur sup terrā que nō reuertit̄. Scd̄m duꝝ est ꝙ illud iudiciū est ineq̄le. qꝛ si om̄es moriremur in vltima etate vel in prima videret̄ esse snīa equa. sed qꝛ taꝫ iuuenes q̄ꝫ senes tā bonos q̄ꝫ malos: īmo vt plurimum meliores ledit citius. vr̄ iniustuꝫ iudiciū eius. ꝓpter qd̄ dicit sap̄. eccl's. ij. Morit̄ doctus vt indoctus. Tertiuꝫ duꝝ est. qꝛ illud iudiciū est irreuocabile qꝛ nullus pōt a tali snīa appellare ꝓpter iudicis summitatē: nec ipse vult indulgere cuiq̄ꝫ: vt docet Aug. in questionibus no. ⁊ ve. te. ꝓpter qd̄ dic̄ apl's ad heb. xiij ꝙ statutū est om̄ibus hoībus semel mori

III. ꝯsideratio

C

Quartū duꝝ est ꝙ illud iudiciū est accelerabile. qꝛ hominis est breuis vita: sic̄ vmbra. ⁊ mors veloci⁹ appropinquat q̄ꝫ sagitta mediū transire valeat. Jō dicitur eccl'i. xiiij. Memor esto qm̄ mors nō tardat. Sed om̄ia illa aggrauat īcertitudo qꝛ licet nihil sit certius morte. tn̄ nihil ē īcertius hora mortis ꝑm Ber. ita vt nullus sibi valeat p̄uidere. vn̄ dr̄ gen̄. xxvij. ꝙ Isaac ignorabat diem mortis sue.

Quarta consideratio est. vnde mors fuit exorta. Circa qd̄ inducunt̄ quatuor veritates. ⁊ Prima est ꝙ mors non est inducta a deo creante. quia omnis creatura dei bona est. vt dicit dioni. de di. no. ca. iiij. ⁊ gen̄. i. dicit̄ Vidit deus cuncta que fecerat ⁊ erant valde bona. Jdeo dr̄ sap̄. i. Deus mortem non fecit. nec letat̄ in ꝑditione morientium. Scd̄a est ꝙ mors prima orta fuit a diabolo inuidente. quia videbat hoīes ascēdere ad locū vn̄ exciderat. ⁊ qꝛ solatiū est miseris socios hr̄e penaꝝ. iō dicit̄ sap̄. ij. De⁹ creauit hominem inexterminabilem ⁊c̄. inuidia aūt diaboli mors introiuit in orbē terrarum ⁊c̄. Tertia est ꝙ mors orta est a muliere suꝑbiēte. qꝛ ipsa credens serpentis sermonibus: voluit esse dea. vn̄ dicit apostolus. ꝙ mulier fuit seducta in p̄uaricatiōe ⁊ non vir. Jdeo dicit̄ eccl's. xxv. A muliere initiū factū est peccati ⁊ ꝑ illam omnes morimur. Qd̄ si nostri clerici cōsideratent magis ab eaꝝ aspectibꝫ ⁊ consortijs se elongarent quia melius ē cōmorari leoni ⁊ draconi: vt ibidez dicit̄

IIII. ꝯsideratio

D

Quarta est ꝙ mors vltimo orta fuit ab homine inobediente. quia nō timuit p̄cepto dei contraire ne molestaret euaꝫ sciens ꝙ verba serpentis non erant vera Jdeo dicit apostolus Ro. v. ꝙ vnius hominis d̄licto mors regnauit ⁊c̄. Quinta cōsideratio est. vnde mors fuit destructa. Et dicit̄ ꝙ mors xp̄i nostram mortez secundum quadruplicem modū destruxit. ⁊ Primo per modum placationis sicut enim vehementer iratus non placatur nisi in magna vindicta: sic iracundia dei patris placari non potuit vt nr̄e mortis sententiam reuocaret donec mortuus fuit ille homo qui ceteris hominibus preponderabat. vnde soluit inimicitias in carne sua vt dicit apostolus ad ephesios. ij. cap̄. Secundo per modū satisfactionis. quia tunc fit perfecta satisfactio quādo offertur illud quod est magis gratum offenso q̄ꝫ fuerit displicens sibi offensa. Et hoc fecit christ⁹ in cruce: offerens deo semetipsum per modū holo

V. consideratio

E

causti. ideo dicit apostolus ad hreb. ix. ca. ꝙ xp̄us obtulit semetipsum ꝑ spiritū sanctū deo. Tertio ꝑ modum redemptionis. quia tunc perfecte alicui redditur: cum dat̄ aliquid illi p̄ualens. ita dedit xp̄us vitā suam pro nobis que longe erat melior omnibus aliis. Ideo dicitur osee. xiij. De morte redimam eos ⁊c̄.

Quarto per modū damnationis. q̄a si ille qui iniuste rapit aliena iuste damnatur ad perdendum propria: sic diabolus fuit iuste damnatus ad perdendū homines iniuste possessos. quia tractās christi mortem voluit habere euz in quo nihil iuris habebat ꝑm illd̄ io. xiiij. Venit enim princeps mundi huius ⁊ in me non habet quicq̄. Ideo xp̄us sua morte mortem destruens ⁊ infernū di. ꝑ osee. ꝓphetam ca. xiij. Ero. s. mors tua o mors morsus tuus ero inferne. Ideo docet beatus Ansel. de orōnibus passionē xp̄i in mortis articulo inuocandaz. nec puto ꝙ aliquis tunc fideli mente ⁊ cōpuncto corde passionem xp̄i inuocans possit damnari. Sexta cōsideratio est. qui sunt illi quibus mors est odibilis. Et dicit̄ ꝙ quattuor sunt hominū genera singulariter. s. Primo superbis ⁊ arrogantibus qr in morte sic subtus eijciunt̄. ideo dicit̄ ecclesiast. x. Quid sup̄bis terra ⁊ cinis. ⁊ ad sublimiū arrogantiā deprimendam idem ait. Hodie est rex ⁊ cras morietur

VI. cōsideratio

F

Scd̄o imundis ⁊ carnalibus. qr tunc omnis voluptas habet terminū suum ⁊ vertit̄ in supplicium. Ideo ꝓ vilitate talium hominū in voluptate breui decedēum dicit̄ dicit̄ eccl̄s. x. Musce moriētes ꝑdunt suauitatē vnguenti. i. homīes lubrici delectabil̄ voluptatis amatores extinguunt̄ in morte. Tertio auaris et temporalibus dediti q̄ nō curant nisi de rebus tp̄alibus: quia in morte oportet eos omnia dimittere dicente Job in persona talium. Nudus egressus suz de vtero matris mee ⁊ nudus reuertar illuc. id circo ad exemplum taliū dicit̄ luce. xvi. Mortuus est diues ⁊ se. ⁊c̄. Quarto infidelibus ⁊ incredulis q̄ putāt ꝙ anima simul cum corpore moriat̄. ⁊ ad nihil redigatur. ideo talibus qui videntur in illa vita tm̄ sp̄are dicit̄ sap. ij. ca. Exiguum ⁊ cū tedio est tp̄s vite nostre ⁊ nō est qui agnitus sit regressus ab inferis: quia ex nihilo facti sumus ⁊ post hoc erimus tanq̄ nō fuerimus. qr extinctus cinis erit corpus nostrum ⁊ spiritus noster diffundet̄ tanq̄ mollis aer. hoc cogitauerunt ⁊ errauerunt ⁊ excecati sunt a malicia eoꝝ. Idcirco pro om̄ibus istis dicit̄ eccl̄ia. xi. O mors q̄ amara est memoria tua homini iniusto ⁊ pacem habenti cum substantia sua. Septima cōsideratio est. q̄ sunt illi q̄bus mors ē amabilis. Dicit̄ ꝙ sunt quatuor genera hoīz qui desiderant mortē tanq̄ eis amabilē

VII. ꝯsideratio

G

Primo est amabilis ꝓ xp̄o voluntarie mendicantibus quia illud qd̄ tm̄ desiderāt post mortē acquirit̄. s. regnū celoꝝ dicente dn̄o Mat. v. Beati pauperes spū qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. iō dicit̄ eccl̄i. xij. O mors bonū est iudiciū tuuz homī indigenti. Scd̄o est amabilis pro xp̄o quotidie laborantibus. qr in morte consequunt̄ mercedē suam: sicut mercenarij expectant diem sue retributionis. Ideo dicitur Job. xiij. Breues dies hominis sūt ⁊c̄. vsq̄ donec optatata veniāt ⁊ sicut mercenarij dies eius. Tertio est amabilis hominibus firmiter circa ea que sunt fidei credētib. quia fides nr̄a docet ꝙ nūc sum⁹ in captiuitate: ⁊ tūc liberabimur a seruitute in spe glorie filioꝝ dei: sicut illi q̄ transeūt de captiuitate ad p̄riaz Ideo dicit̄. ij. coꝝ. v. Qm̄ si terrestris domus nr̄a huius hītationis dissoluit̄: edificationē ex deo hēmus domū nō manu factā in celis. Quarto est amabilis hominib. gaudia celestia desiderātibus: qr oculus non vidit nec auris audiuit ⁊c̄. philip. i. Ideo dicebat apl̄s. ꝙ cupiebat dissolui ⁊ esse cuz xp̄o: qr sibi viuere xp̄s erat ⁊ mori lucrū. vn̄ ꝓ om̄ibus istis dicitur sap. iij. cap̄. Justoꝝ anīe in manu dei sunt ⁊c̄. Sed ꝑm b. Augu. sup̄ gen̄. Aliq̄ impie desiderāt mortē: vt qui seipsos interficiūt ꝓpter desp̄ationē. et talis mors

D

VIII. ꝯsideratio dicit. nequissima eccli. xxvij. ca. Octaua cōsideratio est. que sunt morientium questiones. Dicit aūt ꝙ sicut inuenit allegatum a beato Ansel. in lib. de orōnib; qñ frater est in mortis articulo fratres ei assistentes debēt sibi plures facere qōnes
B que ad quattuor reducunt. ⁊ Prima ē si credat ea que sunt fidei xp̄iane verissima sicut sancta docet eccl̄ia. quo rñdente. Credo. Scda questio fiat. Si gaudet ꝙ morit̄ i fide catholica ⁊ ita de charitate. quo rñdente. Gaudeo. Fiat ei. scz

Tertia q̄stio. si dolet qꝛ deū offendit ⁊ si cognoscit se multū deū offendisse. quo rñdente. Sic fiat ei. s. Quarta q̄stio. si ꝓmittit deo dante firmiter de cōmissis satisfacere ⁊ deum vlterius non offendere. quo respōdente sic. interrogans debet vlterius addere vt iam spē suam ponat in passione dñica. ⁊ ipsam obijciat ei obuianti. quibus expletis nō est de eius salute formidandū. quia corde creditur ad iusticiam: ore autem confessio fit ad salutem. vnde pro talibus qui sic moriuntur in vera penitentia ⁊ sapientia dicitur in ps̄. Non videbit interitum cum viderit sapientes morientes. quia tales non intereunt sed resurgunt. Et dicuntur recte sapientes. quia questiones optimas verissime dissoluentes. Nona consideratio est que sunt morientium sacramenta Dicit aūt ꝙ quattuor sunt misteria que circa morientes ꝑficiunt in ecclesiastica ierarchia. s. Primū sacramentū est cōfessio penitentialis. Scdm misteriū ē cōicatio sacr̄alis. Tertiū est vnctiōis finalis. Quartū est recōmendationis
A spūalis. q̄b; aīa recōmendat̄ xp̄o ⁊ angel̄ ei⁹. Et illa q̄ttuor req̄runt̄. scdm illa q̄ttuor que sunt necessaria homini volenti ⁊ debenti facere longam viam ⁊ summe periculosam. Ad quam faciendaꝫ quattuor necessario requirunt̄. s. Primo ꝙ sit a magnis ponderibus exoneratus. qꝛ viator cum magno pondere non potest viam suam faciliter expedire. ⁊ ideo premittitur confessio peccatoꝝ in qua sarcina peccatoꝝ locū deorsuꝫ appetentiū more grauiū deponit̄. Scdo ꝙ homo sit cibis sufficienter sustentatus ne fame nimia deficiat in via Et ideo dat̄ ei diuina eucharistia in cuius fortitudine perueniтur ad montem dei oreb. qui interpretatur ardor sicut helyas sine fame ambulauit in fortitudine cibi illius. xl. diebus ⁊ xl. noctibus. iij. R̄. xix. capi. Tertio ꝙ homo sit armis pugnabilibus circūdatus ne facile pateat hostiū ictibus aut latronum. Et ideo sequit̄ extrema vnctio in qua armis crucis singula membra armantur. que sunt arma terribilia inimicis ⁊c̄. Quarto ꝙ homo sit cum socijs fidelibus comitatus. quia hostium non posset multitudinē tolerare. Et hoc cuꝫ sequitur recōmendatio in qua sanctis et angelis cōmittitur commendanda ⁊ custodienda. Et pro tali morte dicebat balaam numeri. xxiij. Moriatur anima mea. scilicet morte iustorum. ⁊ fiant nouissima mea horum similia. Decima consideratio est. qualia sunt mortuorum receptacula apud inferos. Dicitur autē ꝙ quattuor et Primum dicitur sinus abrae in quo ante christi mortem fuerāt sancti veteris testamēti ⁊ ibi fuit repositus lazarus: vt habetur luce. xvi. capi.

X. consideratio

Secundum est locus purgatorij ad quem descendūt illi qui de peccatis ꝑfectam penitentiam nō egerunt ꝑm beatū Greg. de quo intelligitur ad lr̄am verbū thematis. s. Deus deducit ⁊c̄. Tertium est locus limbi ad quē vadūt ꝑuuli q̄ solū sunt ī originali defuncti vbi nō puniuntur nisi pena sensus vt patet. iiij. sententiarum. Quartum est locus inferni vbi nulla est redemptio. de quo loco dicit̄ ꝓ reproboꝝ damnatione in ps̄. Sicut oues in inferno positi sunt. mors depascet eos: vt mori nō possint. Et d̄ istis dicitur apoc. xiiij. In diebus illis homines querent mortem ⁊ non inuenient desiderabunt mori ⁊ mors fugiet ab eis. Primam aūt partem xp̄s ad inferos descendens totaliter euacuauit. Scdam aūt licet euacuauerit eam tunc. tamen tota die animabus descendentibus replet̄

Tertiam aūt ⁊ quartam ad illas nunq̄ descendit nec vllum beneficiū eis misit. quia vtraq; sunt in peccato mortali. licz tertij sint in originali ⁊ q̄rti sint in actuali. Et pro istis dicitur in ps̄. Mors peccatorum pessima ⁊c̄. Undecima con-
IX. cōsideratio sideratio est. quot ⁊ q̄nta sunt mortuorū remedia? Et dicit̄ ꝙ quedam figmenta que fiunt circa defunctos non sunt remedia dicente beato Augu. de ciui. dei. i. sic Proinde ista omnia. curatio funeris. cōditio sepulture ⁊ pompa magis sunt viuentium solatia q̄ defunctoꝝ subsidia ⁊c̄. Ideo dicitur ꝙ quattuor sunt mortuorum remedia. ⁊ Primum est oblatio
E sacramentalis que fit in missarum celebratione. Scd̄m est oratio spiritualis que fit ex fidelium deuotione Tertiū est elemosyna q̄ ꝑtinet ad virtutē miseri cordie. Quartū ē ieiuniū qd̄ ꝑtinet ad v̄tutē abstinētie. Primū aūt remediū datur de bonis ecclesie. Scd̄m de bonis anime. Tertiuz de bonis fortune

Quartum de bonis nature ⁊ gratie. Ideo dicit Greg. in epistola ad bonifacium ꝙ anime fideliū defunctoꝝ quattuor modis soluunt̄. s. aut sacerdotum oblationibus. aut sanctoruz orationibus. aut caroꝝ elemosynis. aut cognatoꝝ ieiunio Ideo dicitur. ij. mach. xij. ca. ꝙ vir fortissimus iudas collatione facta misit hierosolymam duodecim mi. dragmas ar-
XII. ꝯsideratio genti offerri ibi ⁊c̄. Duodecima consideratio est quot sunt mortuorum gn̄a. quere hāc considerationem in p̄cedenti sermone in. iij. ꝯsideratione eiusdem ⁊c̄. Et nota ꝙ illi de ꝑadiso nō indigent remedio. quia sunt beati. illi autē de inferno non possunt iuuari remedio. qr sunt a deo excōicati. ⁊ ideo suffragia que fiūt pro illis sunt gr̄arum actiones. sed illa q̄ fiunt pro illis qui sunt in inferno. sunt. s. viuoꝝ consolatiōes: vt iij. ca. Cum in arte. Illi aūt de lymbo nō possunt adiuuari per suffragia: quia nō puniunt̄ nisi pena damni que est carentia visionis dīne ⁊ illa non potest remitti nisi deus ostenderet se eis. ⁊ ideo remanent in statu suo

Pro illis autē de purgatorio sūt suffragia facienda de quibus ecclesiastici. iiij. Laudaui magis mortuos q̄ viuentes quia melior est status purgatorij q̄ status huius mundi ꝓpter quattuor inter alia. et Primū est quia ipsi sunt confir- D
mati in gratia quo supposito omnis pena esset tollerabilis in hoc mūdo viris fidelibus. Secundū est qr penā sustinent cum mira pacientia. eo ꝙ habent affectiones rectas: que quidē virtus omnem penā facit suauem iuxta illud euāgelij. In patiētia vestra possidebitis animas vestras ⁊c̄. Tertiū est quia supplicium recipiunt cū beniuolentia propter charitatem inextīguibilem: qua virtute premissa dicit Ricard⁹ de arra spōse. ꝙ supplicium inferni non esset pena.

Quartū est ꝙ sunt certificati de futura gloria et illud quasi annullat eorū tormenta sicut merces copiosa facit mercenariuz firmiter operari et fideliter. Qd̄ nobis concedat christus iesus dei ⁊ virginis filius. Amen.

De eodem. Sermo. III.

Mortui estis ⁊ vita vestra abscōdita est cū xp̄o in deo ⁊c̄. col. iij. ca.

Verbū illud cū sit apostoli pauli militantē ecclesie informantis lr̄aliter intellectū et mistice cōsideratum est cui⁹libet catholicā ecclesia representantē que est in purgatorio dulciter alloquentis. Et scd̄m hoc quilibz fidelis ecclesiam dupliciter alloquitur in verbis istis. Primo vt cōdoleat de pena actualiter inflicta cū dicitur mortui estis. s. morte pene sensibilis de q̄ dicit̄ in exo. Auferte a me mortez istam. Scd̄o vt cōgaudeat de gl̄ia finaliter reseruata cū sequit̄ ⁊ vita vr̄a abscōdita est cū xp̄o de q̄ gl̄ia apl̄us vbi thema dicit. Cū xp̄s appuerit vita vr̄a tunc ⁊ vos apparebitis cū ip̄o in gl̄ia. Tunc cātabūt illd̄ ps̄. Aia nr̄a erepta est de laq̄o venātiū: laque⁹ ꝯtrit⁹ est ⁊ nos liberati sum⁹

Circa primā partē thematis de q̄ nūc p̄ncipal̄r agit̄ sūt pl̄es articl̄i declarādi.

I articulus Primus est: quid est mors. ⁊ dicit beatus Dionisi. de angelica ierar. ꝙ mors non est cuiusq̄ corruptio: sed anie a corpore separatio: quod confirmat̄ singularit̄ de morte xp̄i dicentis illud ps̄. xv. Qm̄ nō dereliquisti aīam meā in inferno ⁊c̄. vt patet ꝑ expositōem bti petri in actib. Ratio aūt incorruptiōis in morte hoīs est immortalitas aīe: qd̄ euidenter educit̄ de scripturis noui ⁊ veterꝫ testamēti ⁊c̄. tum qꝛ Sap̄. iij. d̄r. Justoꝝ anime in manu dei sunt ⁊c̄. ex quo accipit̄ rō imortalitatis in aīa que a corpe non depēdet cuius expimentū est: qꝛ remissa virtute corpis anima pfectius opat̄ ad intra: tū qꝛ Ecclīastes. xij. d̄r. Reuertatur puluis ad terrā suā vnde erat ⁊ spūs ad deuz q̄ fecit illū. ex quo accipit̄ ratio: ꝙ sol⁹ de⁹ qui dedit spiritū pōt eū destruere. cū tota natura inferior nō sit sufficiēs ad ipsam ꝓducere ꝓpter nō continentiā ꝟtualē. In nouo aūt testamēto habet̄ Math̄ x. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹ ⁊c̄. Cui adiūgit̄ ratio bti Augu. de vera religione di. ꝙ nullū cōmutabile pōt iudicare ꝑm se de incōmutabilib: anima aūt nr̄a attingit ad p̄ncipia q̄ sunt incōmutabilia: licet non ꝑ rōnes: sed per fidem. vñ apl̄us dicit. i. Coꝝ. xv. Si in hac vita tm̄ in xp̄o sperantes sumus: miserabiliores sumus oib hoibus. Scd̄s articulus est: ꝙ mors ē pena nobis ex peccato inflicta: vt ptz Gen̄. ij. dicēte domino p̄mo homini. Quacūq̄ die comederitis ex eo morte moriemini. s. de ligno sciētie boni ⁊ mali: qd̄ verbuz ꝓ tota sua posteritate ꝑm Aug. fuit intellectum in libro de ciui. dei. ⁊ sequit̄. In sudore vultus tui vesceris pane tuo ⁊c̄. ⁊ sequitur: Donec reuertaris in terrā de qua sumptus es ⁊c̄. Itē Sap̄. ij. dicit̄. Deus creauit hoīem inexterminabilem. Inuidia aūt diaboli mors intrauit in orben terrarum. In nouo aūt testamento d̄r Ro. v. Sicut em̄ vnius delicto mors regnauit ꝑ vnū: multo magis regnabit vita per vnū. s. ꝑ xp̄m ⁊c̄. Sed hic sūt aliqua notabilia ꝑtractāda. ⁊ Primū est quare ꝓpter pctm̄ patrꝫ inflicta est mors filijs ꝯtra legē ⁊ ꝓphaz Ezechielē. s. Fili⁹ nō portabit iniq̄tatē p̄ris. Scd̄m est q̄re pro vno peccato inflicta est tanta pena.

Tertiū est: quare istud pctm̄ trāsfundit̄ in nos sine cōmissiōe aut diuina creatione. Circa p̄mū est dicenduz: ꝙ sic̄ illud pctm̄ fuit in adā actualiter: sic ē in nobis originaliter. ⁊ iō punimur pro nostro reatu. Circa scd̄m est dicendū: ꝙ maior est mors scd̄a vni⁹ q̄ p̄ma omnium: ⁊ tñ ꝓ quolibet pctō mortali incurritur mors scd̄a in vno: qꝛ maior est malitia talis peccati q̄ afflictio pene eterne: sicut docet Anshelm⁹. Circa tertium dicendū est: ꝙ illud peccatum in nobis materialiter non est nisi carentia originalis iusticie: ⁊ iō non transfundit̄ in nobis nisi p̄uatiue: qꝛ deus non creat illaz.

Tertius articulus est: ꝙ pena mortꝫ fuit ꝓpter pctm̄ a xp̄o assumpta ⁊ nō sibi inflicta: ꝙ aūt fuerit ab ip̄o assūpta gratanter ꝓbat̄ Math̄. x. ⁊. xx. ca. vbi dicit̄. Ecce ascendimus hierosolymā et filius hoīs tradet̄ ⁊c̄. vbi sequit̄ obiurgatio patris renitentis. ⁊ Joh̄. x. Ego suz pastor bonus ⁊c̄. ⁊ xp̄s. Ptātem habeo ponēdi aīam meam ⁊c̄. Sed ꝙ ꝓpter peccatum mortez assumpserit ꝓbat̄. i. Petri. ij. vbi dicit̄. Pctā nr̄a ip̄e ꝑtulit in corpe suo super lignū ⁊c̄. Itē ad Hebre. x. d̄r. ꝙ xp̄us mortuus est ad multoꝝ exhauriēda peccata. Et alibi dicit apl̄s ꝙ mortuus est ꝓpter delicta nr̄a. Itez Joh̄. Apocal̄. xi. Dilexit nos ⁊ lauit nos a pctis nostris in sanguine suo ⁊c̄. Sed quare xp̄us assūpsit penā istā ꝓ pctō qd̄ nō cōmisit iuxta illd̄. i. Petri. ij. Qui pctm̄ nō fec̄. Dicēdū ꝙ ip̄e met rñdet in Joh̄e dicēdo ꝙ ꝓpt̄ charitatē quā ad nos habuit. Maiorem inquit charitatē ⁊c̄. Et apl̄s etiaz ait. ꝙ ꝓpter nimiā charitatez suā qua dilexit nos de⁹ misit filiū ⁊c̄. Quartus articulus est: ꝙ mors nr̄a fuit per mortē xp̄i destructa quod probatur ꝑ apl̄m. i. Corinth̄. xv. vbi dicit̄. Absorpta ē mors in victoria. s. xp̄i. Et iterꝫ ibidē. Sicut ꝑ hominez mors: sic ꝑ hoīem resurrectio

I. articulus

II. articulus

III. articulus

IIII articulus

B mortuoꝝ. Et alibi. Nouissime oīm ini/
mica destruet mors. s. ꝑ mortē xp̄i. Sed
quare morimur si mors est destructa. be
atus Aug. de ciui. dei ponit tres species
mortis. qꝛ Quedā est corꝑalis per quā
anima discedit a corꝑe. Quedā est spi/
ritualis qua discedit deꝰ ab aīa. Que/
dam est gehēnalis qua punit pena eter
na. ⁊ illa dicit in Apoca. mors scd̄a. Di/
cit aūt Augusti. ꝙ omnes illas mortes
deus fuit cōminatus ade. Xp̄s aūt ꝑ pri
mam liberauit nos a duplici sequente. ⁊
ideo in li. de tri. ip̄e declarat qual'r sim/
pla mortꝫ sue equipolleat nr̄o duplo: qꝛ
vero ſm apostolū per mortē xp̄i resurre/
ctio finalis celebrat. idcirco destruxit et
V. arti. mortē primā. Quintus articulus est:
ꝙ mors ista est a nob̄ quotidie cōmemo
randa. vnde Sap̄. monebat filiū suū: iu
xta illd̄ Eccl'iastici. vij. Memorare no/
H uissima tua ⁊c̄. In quoꝝ consideratione
occurrit eternū suꝑpliciū qd̄ per peccatū
acquirit. quia vermis eoꝝ non extingue
tur ineternū. ⁊ eternū exiliū qd̄ peccato/
ri ꝓmittit in Apocal'. Foris canes ⁊ ve
nefici. Et perpetuū vinculū quo pecca/
tor in carcere vincit: iuxta illud ps̄. Cō/
uertant peccatores in ifernū ⁊c̄. Et om
ne remediū quod ab ipso excludit: quia
veniet nox quando nemo poterit opera/
ri. Et futurū iudiciū in quo iudex irasce
tur dicendo: Discedite a me maledicti
⁊c̄. in Math. Jō dicit Eccl'iastici. xxiiij
Memor esto quoniā mors non tarda/
bit. Ecce quō mors est a nobis cōtinue
VI. ar/ memoranda ⁊c̄. Sextus articulꝰ est:
ticulus ꝙ mors ista est a nobis sollicite expectā
da: vt quilibet quando venerit sit para/
tus. sicut enim nihil est certius morte: sic
nil est incertius hora mortis. ideo dice/
A bat dn̄s Math. xxiiij. Et vos estote pa
rati: quia qua hora non putatis filiꝰ ho/
minis veniet. s. ad aīam expetendā: ⁊ ra
tionē exigendā ſm expositionem beati
Gregorij. de qua sollicita expectatione
Math. xiij. dn̄s discipl'os monebat di.
Vigilate qꝛ nescitꝫ qua hora dn̄s veni/
et sero. i in senectute an media nocte. i. in
medio iuuenilis vite. an gallicantu. i. in
adolescētia: an mane. i. in pueritia. ne for
te inueniat vos dormientes somno pec/
cati mortalis: a quo somno apostolus
excitat dicens. Exurge qui dormis ⁊ ex
urge a mortuis ⁊ illu. te christus per in/
fusionem gratie: quam qui habent di/
cuntur vigilare propter operationes vi
tales ⁊ cetera. Septimus articulus VII. ar/
est: ꝙ ista mors est a pctōribꝫ formidāda ticulus
quia timor prouenit ex mali expectatio/
ne: mala autem infinita sunt peccatori/
bus in morte parata: quia paterfamili/
as q̄ est dn̄s vinee. i. militātis eccl'ie tunc
malos male ꝑdet: vt dicit xp̄s in euāge/
lio. iō dicit Eccl'ia. xli. O mors q̄ ama/ B
ra est memoria tua: qꝛ in medio mortis
occurrit hoī iniusto. Primo aīe neglecte
ꝑditio. iō infernus ⁊ ꝑditio dicunt insa/
tiabilia Prouer. xxx. Secūdo corꝑis in
ordiate amati corruptio: iuxta illd̄ apl'i
Qui semiat in carne de carne metet cor
ruptionē. Tertio mundi subsecuti abla
tio: iuxta illud Joh. Mūdus transit et
concupiscentia eius ⁊c̄. Quarto volup/
tatis amplexate cōsumatio: qꝛ q̄tuꝫ fuit
in delitijs tm̄ dabit ei tormentū: vt d̄r in
Apocal'. Quinto pene eterne inchoatio
qꝛ hij ibūt in suꝑpliciū eternū: vt dicit in
Math. xxv. ca. Isti sūt q̄nq̄ lapides cū
q̄bus fuit Golias. i. pctōr interfectus. i.
Regū. Isti ergo pctōri dicit mors vlti/
mū terribiliū: iuxta illud Ezech. vbi di/
cit ꝙ assirij id est demones qui tollūt ro/
bustos dederunt terrorē suū in terra vi/
uentiū. Octauus articulus est: ꝙ illa VII. ar/
mors non est a iusto existēte in gratia ꝑ ticulus
timescenda: qꝛ talis in morte nullū ma/
lum expectat nisi penitentiā breuē. ideo
dicit Eccl'iastici. xij. O mors bonū ē iu
diciū tuū homini indigenti. Isti indigē C
tes sunt pauꝑes euangelici qui mundi
om̄ia reliquerūt ꝓpria. De quibus dicit
apl'us. Sicut egentes multos aūt locu/
pletātes. Et ad Hebreos. Angustiati
egentes afflicti. Isti non debēt mortem
timere ꝓpter q̄nq̄. Primo qꝛ ꝑ talē exitū
a morte continua liberant ſm illud apo

stoli quottidie morior: Et Gregori. ait. Ipe em̄ quottidianus defectus corruptionis ꝛc̄. Scd̄o quia in hac vita in securitate nō quietant̄: iuxta illd̄. Qui se existimat stare videat ne cadat. Tertio qꝛ in tali morte xp̄s ad ip̄m descendit: iuxta illud qd̄ ꝓmisit in Joh̄. Si em̄ abiero ꝛ pauero vobis locū: iterꝫ veniā ꝛ accipiam vos ad meip̄m ꝛc̄. Quarto qꝛ xp̄us secū ip̄m ad patriā reducit. Jō dicit apostolus. Cupio dissolui ꝛ esse cum christo Quinto qꝛ tunc ei xp̄s illud qd̄ semper desiderauit beatifice ostendit dicens in Johe. Uenit hora cū iam non in ꝓuerbijs loquar vobis. Ideo dicit Joh̄. in cano. sua. Perfecta charitas foras mittit timorē. Et sic patet ꝙ mors nō est a iusto ꝑtimescenda. Nonus articul⁹ est: qualiter nos debemus habere ad mortuos. Ubi est sciendū: ꝙ mortui aut sunt in paradiso: ꝛ istos debem⁹ honorare et venerari: iuxta illud Job. v. Uoca si est qui tibi rn̄deat ꝛ ad aliquē sctōꝝ cōuertere. ideo Joh̄. in Apocal̄. cecidit ante pedes angeli q̄ loquebat̄ secū. Aut sunt in inferno: ꝛ illos debem⁹ maledicere et detestari: sicut ꝛ demones cū q̄bus habitant. ideo dicit Judas apl̄us in canonica: Ue illis qui in viā cayn abierūt. Aut sunt in limbo vt pueri: q̄ sine baptismo decesserunt. ꝛ pro istis non debem⁹ intercedere. qꝛ nihil ꝓdesset: cū sint filij ire et extra meritū meriti ꝛ demeriti ꝛ solū penam dāni patiant̄. nec possunt liberari. Aut sunt in purgatorio ꝛ illos debem⁹ diligere et eis misereri: quia sunt in afflictione ꝛ pena de qua loquit̄ Luce. xiij dicens. Seruus qui cognoscit voluntatem dn̄i sui ꝛ non facit vapulabit plagꝫ multis. et qui non cognoscit voluntatē domini sui et facit vapulabit plagis paucis. Decimus articul⁹ est: ꝙ nos possumus subuenire illis qui sunt ī purgatorio: quod probatur auctoritatibus noui ꝛ veteris testamenti. Tum quia. ij. Machabeorum xij. dicitur. ꝙ vir fortis iudas mi. yer. xij. milia ꝛc̄. tum quia ei. Corinth̄. xv. dicit apostolus post baptismuꝫ qui fit pro mortuis: per quem probat mortuorum resurrectionem. ꝛ ille ē baptismus flaminis quez recipimus in oratione directa pro mortuis: cōstat autem ꝙ nihil tale oportet facere pro illis qui sunt in inferno: aut in paradiso ꝛc̄.

Undecimus articulus est: ꝙ nos debemus mortuis subuenire. s. tum qꝛ preceptum mosaycum de dilectione et subuentione mutua se extendit ad omnes proximos sub lege sub qua sunt mortui. tum quia mandatuꝫ euangelicū se extēdit ad om̄es qui sunt in ecclesia: cuius sunt pars illi qui sunt in purgatorio. Jō dicit apostolus. ꝙ sicut membra sibi inuicem subueniunt: sic omnes illi qui b⁹ christus est caput debēt sibi mutuo subuenire. Constat autē ꝙ tales sunt membra christi. ideo in persona eoꝝ Esa. de nobis conqueritur dicens. Existimatus sum cum descendētibus in lacum: quia ita mihi parum subuenitur sicut illis de inferno. factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber ꝛc̄. Duodecimus articulus est: qualiter possumus eis subuenire. Et dicitur ꝙ quattuor modis. et Primo per sacrificioꝝ diuinissimam eucharistiam. vnde Apoc̄. xxij. Isti sunt qui venerunt de tribulatione magna. s. purgatorij ꝛ lauerunt stolas suas in sanguine agni. s. qui percipitur in altari qui dicitur sacramentū eucharistie. Secundo per orationū assiduitatem. vnde Jaco. sue canonice. v. ca Oratio fidei saluabit infirmū ꝛc̄. s. illaꝫ penam sustinentem. Tertio per elemosinarum benignitatem. vnde ps̄. in talium persona di. Astitit. s. viator a dextris patris. s. purgationez recipientis ꝛ hoc per beneficiuꝫ vt saluos faceret a ꝑseq̄n. animaꝫ meam. Quarto per ieiuniorum asperitatem. vnde Danieli dictum est. x. capl̄o. Ex quo posuisti cor tuum vt affligeres cor tuū pro filijs israel id est pro filijs qui sunt in captiuitate purgatorij: exaudita sunt verba tua ꝛc̄. Si autem eis sic succurrimus ipsi pro nobis succurrent: quādo erūt in patria.

XI. articulus

XII. articulus

ideo cõsulit nob a dño Luce. xvi. di. Facite vob amicos de mãmona iniquitatꝫ vt cũ defeceritis recipiant vos in eterna tabernacla ꝛ ceta. Ad que nos deducat xp̃us iesus dei ꝛ virginis filius meritis sue matris ꝑ ginis marie: cui est honor in secula seculoꝝ. Amen.

Tractatus de suffragijs defunctoꝝ ꝑm eundem.

Verik vtrũ suffra

q gia que fiũt in eccl'ia ꝓ defunctis ꝓsint eis. Et videk q nõ: q in lege diuinã antiq̃ nulla lex siue oratio fuit instituta nisi ꝓ viuis: vt constat in Exo. Leuitico. ꝛ Deute. cũ plus indigerẽt mortui veteris testamẽti q̃ noui. Sz cõtra q auctoritas eccl'ie maioꝝ est auctoritate illius scripture: sic scribit beatus Augu ꝓtra epl'am fundamenti ꝛc.

Circa istã questionẽ sunt. xij. articuli ꝓ ordinẽ declarandi. quoꝝ Prim⁹ est q̃d est suffragiũ defunctoꝝ. Secund⁹ est quot sunt suffragioꝝ genera in ecclesia. Tertius: si ista suffragia sint defunctis vtilia. Quartus est: q̃bus nõ ꝓsunt illa suffragia. Quintus est: q̃b⁹ ꝓsunt illa suffragia. Sextus est: vbi ẽ loc⁹ purgatorij. Septim⁹ est: quãdo purgatoriũ fuit institutũ. Octau⁹ est vtr̃ solennitates que fiunt in sepulturis ꝓsint defunctis. Nonus est: si cerimonie q̃ fiunt ꝓsint defunctis. Decimus est: si sepelire mortuos est opus miscõie

Undecim⁹ est: si pena purgatorij est maior intensiue illa inferni. Duodecimus est: si dãpnati de inferno ꝓpter tale supplicij magis vellẽt nõ esse q̃ sic esse.

Circa primũ. s. q̃d est suffragiũ defunctoꝝ. Dr̃ aũt q a q̃tuor partib⁹ defuncti possũt habere subsidiũ vt patebit. Et ꝓmo a missatione diuinaꝝ ꝓsonaꝝ btissime trinitatis: q̃ q̃ cũ pietate dormitiõez receperũt bñ diuinã repositã gratiã. ij. Machab. xij. Scõo ab intercessione sctoꝝ angeloꝝ: q̃ si sctⁱ angeli letant in punitõe eoꝝ q̃ sunt in dei viuentꝫ tracũdia: vt habek Apocal'. xix. ca. multomagis de absolutõe eoꝝ q̃ sunt in diuĩa gr̃a ꝛ quales sunt illi de purgatorio. Ter tio ab interuentõe sctoꝝ: q̃ si sctⁱ in ꝑria letank de illis q̃ sunt in diuina tracũdia q̃ puniank: multomagis letantur de illis q̃ sunt in diuina gratia vt eripiãtur: vt habek Apo. vi. ibi Usq̃q̃ dñe sctũs ꝛ ver⁹ nõ iudicas ꝛ vindicas sanguinẽ nostrũ de his q̃ habitãt in terra. Quarto a supplicatõe fideliũ: q̃ si oblationes vete. testa. ꝓficiebãt defunctis in gr̃a: vt habek. ij. Macha. xij. multomagis nouesta. q̃ meliores sunt: vt habek Hebre. iij. ca. Jstis aũt ꝓmissis dicik q̃ suffragium est vt hic intendik subsidiũ q̃b ab ꝑsis fidelib⁹ mortuis impendik in eccl'ia .s. militante. Scõs articulus est: quot sunt suffragioꝝ genera in eccl'ia dei. Et dicik q̃ quattuoꝝ. Primũ est oblatio. II. arti

Scõm est oratio. Tertium est elemosina. Quartũ est ieiunĩ. vñ Aug. ad Bonifaciũ dic̃. q̃ aie defunctoꝝ q̃tuoꝝ modis absoluank. s. aut oblationibus sacerdotũ. aut ꝑcib⁹ sctoꝝ q̃ fiũt in eccl'ia. aut elemosynis caroꝝ. aut ieiunijs cognatoꝝ. Jteꝝ Aug. dicit in enchiridion q̃ sacrificiũ ꝛ elemosyne ꝓsunt defunctꝫ Jtẽ Dioni. in li. de eccl'ia. ierarchia ponit suffragia oblatiõis ꝛ oõnis. Sz q̃ritur q̃b sit efficatius ꝓ defunctis. Dr̃ aũt q̃ ceteꝫ paribꝫ illud q̃b est maioꝫ ꝑtu/tis. Et ideo ꝓmo ponik oõ q̃ videk act⁹ charitatꝫ. Scõo oblatio q̃ ꝓtinet ad latriam. Tertio elemosyna que ꝓtinet ad miscõiam ꝛ liberalitatez. Quarto ieiuniũ q̃b videk ꝓtinere ad temperantiam. Sed q̃ in celebratõe duo occurrũt. ideo videk efficacissimũ suffragiũ. s. elemosyna ꝛ oõ. Tertius articulus est: si ista suffragia sint defunctis vtilia. Dr̃ autez q̃ sic attestante eccl'ia: vt habek ca. marthe. q. ij. capl'is multis ꝛ. iij. vbi s. dixi. Sed alij heretici dicunt q̃ hoc adinuenit eccl'ia ꝓpter auaritiã. ꝛ ideo adducik auctoritas dioni. de eccl'iastica ierarchia vij. ca. Et Hiero. ca. marthe. q. ij. ꝛ. c. in ꝑsenti. Jdem Aug. dicit in li. de cura ꝓ mortuis habẽda ad bonifaciũ. Sed he/ III. articulu

gis de absolutõe eoꝝ q̃ sunt in diuĩa gr̃a ꝛ quales sunt illi de purgatorio. Ter tio ab interuentõe sctoꝝ: q̃ si sctⁱ in ꝑria letank de illis q̃ sunt in diuina tracũdia q̃ puniank: multomagis letantur de illis q̃ sunt in diuina gratia vt eripiãtur: vt habek Apo. vi. ibi Usq̃q̃ dñe sctũs ꝛ ver⁹ nõ iudicas ꝛ vindicas sanguinẽ nostrũ de his q̃ habitãt in terra. Quarto a supplicatõe fideliũ: q̃ si oblationes vete. testa. ꝓficiebãt defunctis in gr̃a: vt habek. ij. Macha. xij. multomagis noteſta. q̃ meliores sunt: vt habek Hebre. iij. ca. Jstis aũt ꝓmissis dicik q̃ suffragium est vt hic intendik subsidiũ q̃b ab ꝑsis fidelib⁹ mortuis impendik in eccl'ia .s. militante. Scõs articulus est: quot sunt suffragioꝝ genera in eccl'ia dei. Et dicik q̃ quattuoꝝ. Primũ est oblatio. II. arti

Scõm est oratio. Tertium est elemosina. Quartũ est ieiunĩ. vñ Aug. ad Bonifaciũ dic̃. q̃ aie defunctoꝝ q̃tuoꝝ modis absoluank. s. aut oblationibus sacerdotũ. aut ꝑcib⁹ sctoꝝ q̃ fiũt in eccl'ia. aut elemosynis caroꝝ. aut ieiunijs cognatoꝝ. Jteꝝ Aug. dicit in enchiridion q̃ sacrificiũ ꝛ elemosyne ꝓsunt defunctꝫ Jtẽ Dioni. in li. de eccl'ia. ierarchia ponit suffragia oblatiõis ꝛ oõnis. Sz q̃ritur q̃b sit efficatius ꝓ defunctis. Dr̃ aũt q̃ ceteꝫ paribꝫ illud q̃b est maioꝫ ꝑtu/tis. Et ideo ꝓmo ponik oõ q̃ videk act⁹ charitatꝫ. Scõo oblatio q̃ ꝓtinet ad latriam. Tertio elemosyna que ꝓtinet ad miscõiam ꝛ liberalitatez. Quarto ieiuniũ q̃b videk ꝓtinere ad temperantiam. Sed q̃ in celebratõe duo occurrũt. ideo videk efficacissimũ suffragiũ. s. elemosyna ꝛ oõ. Tertius articulus est: si ista suffragia sint defunctis vtilia. Dr̃ autez q̃ sic attestante eccl'ia: vt habek ca. marthe. q. ij. capl'is multis ꝛ. iij. vbi s. dixi. Sed alij heretici dicunt q̃ hoc adinuenit eccl'ia ꝓpter auaritiã. ꝛ ideo adducik auctoritas dioni. de eccl'iastica ierarchia vij. ca. Et Hiero. ca. marthe. q. ij. ꝛ. c. in ꝑsenti. Jdem Aug. dicit in li. de cura ꝓ mortuis habẽda ad bonifaciũ. Sed he/ III. articulu

retici illos doctores nō recipiunt. Jō arguit̄ ꝯtra eos ꝑ rōnes. Prima est quia si ambo moriant̄ iustissimus simul ⁊ peccator maximus sed cōuersus non est iustum ⁊ congruum ꝙ eque cito euolent. Scda qꝛ frustra conaret̄ aliq̄s ad peccata vitāda: cū in fine ei om̄ia totaliter remittant̄: dū tamē conterat̄. Tertio qꝛ diuina iusticia nō dimittit aliqd̄ malum impunitū: sicut nec bonū irremuneratū ⁊ tn̄ multorum pctā non puniunt̄ hic q̄ saluant̄ nec in patria ita parū puniunt̄: cuꝫ illuc nihil intret coinq̄natū: nec ibi iterum sit locus pene: sed gaudij sempiterni. Quarta qꝛ si nulli pctōri diminueretur gl̄ia de peccatis de q̄bus penituit tūc esset ibi pena eterna ꝓ peccatis que sūt facta venialia: ⁊ ideo oportet ꝙ alibi puniant̄. Sed iste rōnes non cōcludūt: qꝛ si quis baptisat̄ baptismo fluminis statim euolat. Et isti ponūt ꝙ baptism⁹ fluminis ⁊ finalis penitētia sit eq̄lis virtutis. igit̄ omnes rōnes concludūt contra baptizatos baptismo fluminis: vt patet ꝑ se. Jō inducit̄ ꝯtra eos auctoritas sacre scripture ij Mach̄. xij.. vbi d̄r ꝙ sancta ⁊ salubris est cogitatio ꝓ defunctis exorare. Dicūt tn̄ heretici ꝙ iste liber nō est de canone sacre scripture: sed est apocrifus: sed volūtarie ponit̄ ab eccl̄ia ꝓpt̄ illas auctoritates. Jō inducunt̄ auctoritates libroꝝ noui testamēti q̄s recipiūt. quaꝝ Prima est Mat. iiij. qn̄ xp̄s prenūciauit ei q̄ non consentit cito aduersario suo dū est in via. i. synderisi murmurāti: in malo aut angelo decertāti ad oppositū ꝙ iudex tradet eum exactori: ⁊ ꝙ ministra ⁊ minister mittant̄ in carcerez ⁊ nō exibit inde donec soluat minimū q̄drantē. qd̄ nō pōt intelligi de carcere illius mūdi: qꝛ ibi nō ponūt̄ oēs tales nec de carcere inferni. qꝛ ibi nunq̄ soluet̄ nouissim⁹ q̄drans pene debite: ⁊ qꝛ ab illo carcere nō exibit q̄s quin ꝑsoluerit minimū q̄drantē: vt dat itelligere illd̄ donec g̃erit in purgatorio. Scda est alia auctoritas saluatoꝝ in alio loco euangelij Mat. xviij. ꝙ ille q̄ nō fuit misert⁹ conserui sui fuit tradit⁹ exactoribꝫ dōec redderet vniuersū debitū. Sꝫ instat̄ tūc: qꝛ in Gen̄. d̄r. ꝙ coru⁹ nō reuertebat̄ donec desiccarent̄ aque. ⁊ tn̄ postea nō ē reuersus. tū etiā ioseph nō cog̃uit ṽginē. i. matrē dn̄i donec pepit filiū suū ꝑmogenitū Mat. i. Et tn̄ impie arguit̄ ꝙ postea supple cog̃uerit: vt inq̄unt heretici: qꝛ nec ante nec post cog̃uit eā. Jō ptꝫ ex istis auctoritatibꝫ ꝙ illa dictio donec qn̄q̄ ĩcludit p̄cedentē ⁊ sequētē affirmationē: sic̄ Gen̄. xlix. Nō auferet̄ sceptꝝ de iuda donec veniat q̄ mittēdus est qꝛ ablatū fuit sceptꝝ qn̄ venit. Qn̄q̄ ĩcludit affirmationē sequētē ⁊ nō p̄cedētē: sic̄ in actibꝫ p̄allegatꝫ patuit. Jta dicetur in ꝓposito ꝙ nō exibit donec reddat vniuersū debituꝫ qd̄ nō cōcludit ꝓpter h̄ exitū. Sꝫ cōtra qꝛ saltē includit redditionē vniuersi debiti q̄ nūq̄ fuit in iferno: tūc em̄ iiuste detineret̄ vltra: ⁊ sic oportꝫ ꝙ auctoritas intelligat̄ de purgatorio ⁊c̄. Tertia auctoritas ē Mat. xiij. vbi d̄r ꝙ q̄ peccauerit in spm̄sctm̄ nō remittet̄ ei nec in h̄ seculo nec ĩ futuro. Ex illo dicto elicit Augusti. xx. de ci. dei. ꝙ aliq̄ remissio ē in h̄ secl̄o ⁊ aliq̄ in futuro. alioq̄n frustra fuisset a ꝓpositū nec ĩ futuro. cōstat āt ꝙ tal̄ remissio nō fit ĩ ꝑadiso nec ĩ iferno ergo in purgatorio. Quarta auctoritas est Lu. xij. ca. vbi d̄r ꝙ seruus ille q̄ cog̃uit volūtatē dn̄i sui ⁊ nō fecit plagꝫ vapulabit multꝫ: ⁊ qui nō cog̃uit ⁊ fecit plagis vapulabit paucꝫ. Jsta aūt cēsura nō pōt intelligi de plagꝫ hui⁹ mūdi: qꝛ frequenter cernim⁹ oppositū: nec de plagis iferni: qꝛ ibi q̄libet plagabit̄ plagꝫ multis ⁊ infinitꝫ ⁊ nō paucis: nec in ꝑadiso qꝛ ibi nullus vapulabit: igitur in purgatorio.

Quīta auctoritas est apl̄i. i. Coꝝ. xv. talis. si mortui nō resurgūt vt q̄d baptisamur ꝓ mortuis. q̄d aūt apl̄s intelligat ꝑ illū baptismū aut flamis in orone aut flumis ĩ fletu nescit̄. certū tn̄ habet̄ q̄ baptism⁹ tal̄ exhibet̄ ꝓ mortuis nō ꝓ dānatis nec ꝓ saluatis: g̃ ꝓ purgādis. Sexta auctoritas est apl̄i. i. Coꝝ. iij. Si cuius opus arserit detrimentū patiet̄ ipse

tñ salu⁹ erit: sic tamē quasi p ignē hui⁹ mūdi qō non potest intelligi de igne materiali: sicut exponūt heretici: qz per illuz ignē non transeūt omnes imp fecti: de q̄ bus ibi loquit. nec de igne inferni: qz ille neminē saluat: nec padisi: vt per se pateat: ergo purgatorij. Septima auctoritas est beati Petri Act. ij. de resurrectione xp̄i testificās q̄ deus suscitauit eū a mortuis solutis doloribꝫ inferni: quia ibi sunt eterni. nec dolores qui erāt i limbo: quia ibi nulla est redemptio: nec eos q̄ erant in sinu abrae: qz illi erant in magna consolatione: vt patet in pabola saluatoris de Lazaro: ergo de dolore i purgatorio. Octaua auctoritas est Apocalip. v. vbi dr q̄ nemo inuentus est dignus nec in celo nec in terra: nec subtus terrā aperire libz. ex quo colligit q̄ aliqui sunt digni in aliquo illoz locoz. alioqn frustra in istis locis fuissent requisiti. omnes autez digni sunt in gra: sed subtus terrā non sunt in gratia nisi illi de purgatorio qz illis q̄ sunt in inferno nō clamat angelus: cū constat ipos esse indignos.

Nona auctoritas est Apocal. v. vbi Johannes audiuit eos qui erant in cello in terra z subtus terrā benedicentes deū. constat autē q̄ subtus terrā illi qui sunt in inferno semp ipm blasphemant: vt habet Apocal. xv. z nunq̄ benedicūt ergo benedicentes subtus terrā sunt illi de purgatorio. Quartus articul⁹ est: quibꝫ non p̄sunt illa suffragia. Dr q̄ cū quatuor sint genera defunctoz illis qui sunt in padiso non p̄sunt quia non indigent talibꝫ adiutorijs teste bto Aug. de cura agenda p mortuis circa p̄ncipium Nec illis q̄ sunt in inferno inferiori: quia tā mala sunt eoz vitia vt adiuuari talibus nō sint digni: vt idē Augu. testatur. Nec illis de limbo: cū enim pena eoz sit sola caret̄ia visionis diuine nō potest minui: nisi ex visione diuina. Nec illis qui erāt antiq̄tus in sinu abrae: qz vt patuit illi erāt in gaudio: sed tm̄ illis de purgatorio: vt patet ex sufficiēti diuisiōe. Sz occurrit dubiū si p̄sint illis q̄ faciunt illa suffragia. Dr q̄ opus miserie exhibituz indigēti p̄dest egeno tpaliter: sed largiē ti eternal̄r: ita in ꝓposito cū isti sint in sūma indigentia: si cū hoc fiat ex charita/ te z in gra tē. Scda dubitatio est. si suffragia facta p dānatis z saluatz prosunt eternal̄r facientib⁹. Dr q̄ aut sciunt eos esse saluatos vel dānatos: aut firmiter putāt. Et tūc obessent qz iniuriā face rēt saluatis: vt ptz ex p̄dictz z ptra ordinationē diuinā si orarēt p dānatis. Aut putāt eos esse in purgatorio: z tūc si sint in purgatorio p̄sunt simpl̄r facienti qz est opus pietatis. Si aūt sint in inferno dr q̄ exq̄ opus pietatz est virtus suffragij ad ipm reuertit. cū non sit recipies dignus iuxta illud ex euāgelijs. Si ibi non fuerit filius pacis ad vos reuertet pax vra. Si autez sunt in padiso p̄sunt sibi. s. duobus modis p̄dictz. Et qz saluat⁹ obligat ad orandū p suffragāte z pie credi/ tur q̄ faciat. Sed querit: si omnib⁹ de purgatorio p̄sint equal̄r. Dr āt q̄ si sint suffragia spālia p aliq̄bus facta spāliter p̄sunt tm̄ illis: qz nullū meritū alienū p dest alteri nisi fm mentē fauentis: z ista videt intētio Aug. in li. de cura agenda p mortuis. Si aūt sint gnalia p̄sunt meliorib⁹ fm iusticiā distributiuā. vñ Aug vbi s. dic. q̄ sicut meruerūt hic ita recipiunt ibi. Quarta dubitatio est: si in q̄libet missa vel vigilia fiāt oēs p̄cipes. Dr aūt q̄ sic inquātū q̄libet missa est bonū cōe: non aūt inq̄tū est bonū spāle tē.

Quinta dubitatio est: si p̄latus possit suffragia subditi ordinare ad quos vult Dr q̄ nō: licz possit eū obligare ad talia suffragia qz nūq̄ meritū alicuius p̄dest alicui ꝓtra intētionē meritis. Et cōfirmat: qz obedientia humana nō videtur alicui⁹ meriti tē. Quintus articulus est: a q̄b⁹ p̄sunt illa suffragia. Dr autē q̄ quattuor sunt genera viatoz: quia q̄daz sunt in gra baptismali postq̄ nō peccauerit mortal̄r. Quidā sunt in gra penitētiali sicut illi qui conuersi sunt tē. Quidā fiūt in culpa mortali actual̄r sic mali. Quidā fiūt in culpa originali actual̄r sic

IIII. articulus

I. dubitatio

II. dub.

III. du.

IIII. dubitatio

V. dub

V. arti

B infideles. Primo aūt supdicz prosūt suffragia qr oēs sūt in gra taliū aūt sunt actus meritorij tam p se qz p alijs: vt habēt Joh. x. Sz ab vltimis supradictz nō valēt: qr nulla infidelitū actio ē satisfactio p seipis: et multo min9 p alijs: vt habek ad Thi. i. Infidelib9 aūt ꝛc. Sz de terc̄ijs est dubiū: dicūt tñ aliq̄ qr nō quia eorū opa sūt mortua. Sz ꝓtra qr mortua psunt ad bona tpalia pene aūt purgatorij sūt tpales qr tunc in tali statu homo pōt satisfacere p seipo: vt habek a mgro Johe scoto. iij Sen. ca. de pnia. q̄ ꝛ pro alio. Jō nō videt incōuenies si suffragia facta ab istis psunt ipis defūctis. Sz

duoꝝ dubiū ost dubiū: si suffragia facta ab vna p̄sona tm valeāt q̄tū ab alia. Dr qr si sūt eq̄lia semp psunt meliora facta a melioribus qr magis meritoria. Si aūt nō sunt pia plus pñt pdesse deteriori: qr mali boies

II. dub. tpalia pñt pmereri. Scdm dubiū est: si sacerdos exns in pcō mortali et celebrat p aliq̄ viuo an psit ei. Dr qr non: qr actus pcī mortalis nō est meritorius: tñ fides eius q̄ fecit eū celebrare ignorās p

III. du. derit: nō tñ si sciret. Tertiū dubiū est: si suffragia q̄ fiūt p nō capacib9. s. p dānatis sint inutilia. Dr aūt qr nō: sz psunt fa

III. du bium cientib9: vt habek Bath. x. ꝛ Lu. x. Si ibi fuerit fili9 pacis. Quartū dubiū ē si pdest tm vnū suffragiū factū p duob9 sic si fieret p vno. Dicūt q̄dā qr sic ꝓpter spūalia cōcabilitatē. Et confirmat̄ illa sētia: qr sicut tpalia sūt ptcipabilia: sic ꝛ spūalia sūt cōcabilia sm se tota: sic aīa est tota in q̄libet ptē corpis sic in toto: et sic sciētia si cōicet nō suscipit diuisionez. ita est in ꝓposito de oratione. Sz ꝓtra hoc arguit doctor nr in q̄tlibeto. q. xx. qr omne suffragiū est bonū limitatū ꝛ diuisuz efficit min9. ꝛ nullum bonū limitatū potest esse eq̄lis ꝑtuz ad plura ꝛ ad vnuz: cū h cōueniat dine ēentie ex sua limitatione vt eq̄r cōicet p̄sonis. Jtē eadē rōne q̄ pōt duob9 pōt ꝛ trib9 pdesse: ꝛ sic in infinitū: cū nō sit dare rōnē magz i vno q̄ in alio. Et sic finitū suffragiū hret infinitū valorē ꝛ vigorē. Jtē q̄libet die possent liberari tot aīe quot sūt in purgatorio cum oia suffragia toti9 eccl̄ie videant̄ sufficere p vnica aīa etiā q̄tūcūq̄ peccatrice: ꝛ sic suffragia purgarēt purgatoriū. Jtē frustra ordinasset eccl̄ia suffragia spālia si tm pdesset cōia. Et ista vr itētio Aug. de cura mortuor. ꝛ Greg. ad Bonifa. Hec valēt exēpla ad oppositū qr vna aīa nō pōt cōicari duob9 corpib9 vt vna scīētia duab9 mētib9 ꝛc. Quintū dubiū si V. dub. sacerdos exns in pcō mortali celebret p aīa alicui9 defūcti si tal̄ missa sibi pdest Dic̄ mgr Alan9 qr sic. Hō rōne dicentz sz istituētis. s. eccl̄ie q̄ ordinauit qr missa psit defūctis. Sext9 articul9 est: vbi ē VI. articulus. loc9 purgatorij. Dicūt q̄dā qr in h mōdo: qr vbi fit maleficiū ibi dz puniri sm regulā sapiētis dicentz. Per q̄ hō peccat p hec ꝛ torquet. Sz cōtra h arguit: qr eadē rōne de iferno q̄ ponit a doctoribus esse in cētro terre: sic̄ padisus in vltia mūdi circūferētia: qr sic̄ padisus ē sūmus loc9 nobilissim9: sic ifern9 vilissim9. sz in illo cētro ponunt̄ q̄ttuor carceres subordinati. Prim9 dr infern9 in q̄ sūt damnati Nota hō bene

Scōs ē hmōi vbi sūt puuli. Tertius est purgatorij vbi sūt ipfecti Quartus ē sin9 abrae in q̄ ante xp̄i mortē erāt oēs sancti. Et illa q̄tuor loca notant̄ in. iij̄ senten. tractatu de resurrectōe. Ordo autē illoꝝ locoꝝ pbat: qr deteriores sunt q̄ sūt in culpa actuali q̄ originali: ꝛ iferiores sūt q̄ in iferno cruciant̄. Et meliores sūt illi q̄ sūt in gra q̄ illi q̄ sūt in culpa. Et illi q̄ sūt i gra q̄ illi q̄ sūt in pena. Sz instat qr sm btm Greg. Oñq̄ inuēti sūt aliq̄ q̄ in hoc mūdo patiunt̄ purgatoriuz suū. Dicēdū est qr illud nō est de lege cōi sic̄ q̄ Enoch ꝛ Helyas sint in paradiso trāslati. Sz Aug. dicit in li. de ciui. dei. q̄ locus purgatorij est ignotus nisi fiat notus reuelatione diuina ꝛ inspiratiōe angelica. Et dicit̄ qr ille locus dicit̄ fuisse eccl̄ie reuelatus cū ipa oret erui a porta inferi. Sed nunq̄d exeunt tales aīe ad querendū suffragia. Dicit̄ qr non de cōi lege: licet h q̄nq̄ referat̄ ex dispēsatōe diuina: quia ibi detinent̄ sicut in carcere.

VII. articulus Septimus articul⁹ est: qñ fuit insti/
tutũ purgatoriũ. Dr̃ ꝙ sicut infern⁹ cõ/
siderat̃ q̃nq; tempib⁹. s. Primo tempe
innocentie: tũc em̃ habitabat̃ a demoni/
bus q̃ corruerũt: vt habet̃ in Esa. Se
cũdo tpe legis nature: ⁊ tũc tã a demoni
bus q̃ a malis hoĩb⁹ habitabat̃ Ter
D tio tpe legis scripte: ⁊ tũc eodem modo.
Quarto tpe gr̃e: ⁊ tũc eodẽ mõ. Qui
to tpe resurrectiõis extreme: ⁊ tũc corpi
bus ⁊ spiritib⁹: nũc aũt angel' ⁊ aĩab⁹ ĩha
bitat̃. Ita sil'r limb⁹ q̃druplici tpe q̃ nõ
fuit habitat⁹ tpe inocẽtie: sz sic in oĩbus
alijs tpib⁹: q̃ in alijs erat sp̃ necessariuz
remediũ ꝯtra originale pctm̃. Purgato
riũ aũt tm̃ triplici tempe fuit inhabita/
tũ. s. tpe nature: q̃ rõ naturalis dictat ꝙ
tũc fieret pnĩa sicut nũc cõpleta: non fie/
bat aũt in sinu abrae: q̃ ibi erat vt patu
it leticia. Scdo tpe legis scp̃te: q̃ fru
stra Judas machabeus misisset oblatio
nẽ ꝓ pctis mortuoꝝ. Tertio tpe gr̃e
vt fuit supra declaratũ: nec post resurre/
ctionẽ habitabit̃ q̃ nõ erit fiet⁹ neq; do/
lor Apocal'. xxi. Sin⁹ aũt abrae nisi duo
bus tpibus. s. tpe nature ⁊ legis scripte:
q̃ tũc ibi descendebãt scti p̃res. Et non
tpe gr̃e cũ ꝑ xp̃m fuerit spoliatus: vt ait
Greg. Octauus articulus est: si pena
VIII. articulus purgatorij ẽ intẽsior illa inferni ⁊ q̃ oĩs
pena hui⁹ mũdi. Et dr̃ ꝙ q̃ttuor sunt pe
ne q̃ adinuicẽ compant̃. s. pena isti⁹ mũ/
E di. pena purgatorij. pena limbi. pena in/
ferni. pena em̃ purgatorij dr̃ maior intẽ/
siue om̃i pena hui⁹ mundi sensibilis. Et
inducit̃ vulgo. s. auctoritas bti Aug. ad
hoc q̃ ignis isti⁹ mũdi respectu illius ẽ
sicut ignis pict⁹ in piete. Et ꝯfirmatur:
q̃ ibi agit vt instrumẽtũ diuine iusticie
in aĩam. ⁊ natura q̃to nobilior tãto ma
gis sentit suppliciũ. Et iteꝝ cõfirmat̃ q̃
maior pena imponit̃ ab eccl'ia pro vno
pctõ mortali: ⁊ tñ hõ magis satisfac̃ mo
dicũ de pena assũpta q̃ multũ de ĩflicta
sed pena limbi videtur maior pena pur
gatorij: q̃ illi sũt omni spe salutis p̃uati
⁊ istis mitigat̃ pena ꝫ spes salutis certa.
Pena autẽ inferni est peior pena limbi:
q̃ addit ad ip̃am penã sensus. Sed
occurrit dubitatio. Si in inferno est ma
ior pena dãni q̃ sensus. Dr̃ ꝙ sic: q̃ ma
gis obuiat felicitati. Cũ pena aũt dam/
ni est btitudo incõpossibilis: nõ autẽ cũ
pena sensus: vt patuit in morte xp̃i cui⁹
aĩa semp̃ fuit btã ⁊c̃. Iteꝝ scti p̃elegerẽt
penã sensus q̃ penam dãni: vt ꝓbat̃ per
Anshelmũ ⁊ intelligo penam sensus il/
latã vel inflictã ip̃i aĩe ꝑ ignẽ tanq̃ ꝑ in
strumentũ diuine iusticie. sz pena dãni
est carẽtia eternalis diuĩe visiõis quã il/
li q̃ sunt in limbo ⁊ in ĩferno hñt. Sz
orit̃ dubiũ. si pena sensus in purgatorio
est intẽsior q̃ in ĩferno. Dr̃ aũt ꝙ sic: q̃
eternitas illi⁹ fac̃ ip̃am esse intolerabilẽ
illud aũt penit⁹ est ignotũ. Tertia du
bitatio est: si illis de purgatorio placet ꝙ
sic puniant̃. Dr̃ ꝙ sic cũ sint in gr̃a cõfir
mati ⁊ sic nõ possunt male velle: ⁊ iõ cõ/
formãt volũtatẽ suã volũtati diuine et
accipiũt penã in patiẽtia: ⁊ ideo alleuia
tur eis. q̃ ꝑm Ric. de arra spõse. Si pe/ Dubi
na inferni esset volũtaria non esset pena. tatio.
Quarta dubitatio est: si dãpnati vel/
lent magis non esse q̃ sic esse perpetuo.
Dr̃ aũt ꝙ volũtas eoꝝ põt cõsiderari q̃/
drupl'r. s. aut ꝑm inclinationẽ innataz. et
sic nõ pñt nõ esse appetere: q̃lis est incli/
natio ad essendũ ꝑm Augu. de ciui. dei. A
Aut ꝑm passionẽ illatam tristicie. ⁊ illo
modo sicut hoĩes desperati sic appetunt
nõ esse. quõ intelligit̃ illud Apoca. Desi
derabunt mori ⁊ mors fugiet ab eis ⁊c̃.
Aut ꝑm obstinationẽ inflictã: ꝑm quam
ꝯtradicũt voluntati diuine ⁊ semp̃. ⁊ sic
vellẽt nõ esse: ⁊ deus vult oppositũ iuxta
illud ps̃. Supbia eoꝝ q̃ te oderũt ascen/
dit semp̃. Aut ꝑm rõnẽ rectã ⁊ sic debe/
rent velle magis anihilari q̃ esse in pec/
cato mortali. Aliter dr̃ a mgr̃o sententi/
arũ in. iiij. di. ij. Sed ꝯtra q̃ dr̃ ꝙ bonũ
erat ei si nat⁹ nõ fuisset homo ille: vt ait
dñs Math'. xiiij. tñ q̃ hoĩes dãpnati de
siderabunt. s. mori ⁊ fugiet mors ab eis
Apocal'. ix. ca. Jõ dicit̃ ꝙ volũtas põt cõ
siderari q̃drupl'r vt apparuit sup̃ ĩmedi/
ate. Sed remanet dubiũ q̃d de facto

volūt sine actu eliciro. Dicēdū ē q nō eē ex passiōe doloris ꝛ obstinatiōis: auctoritas aūt Augu. intelligit ſm inclinatiōnē naturalē ꝓtra quā est mot⁹ violent⁹ Ad argumentū aūt mgri sententiā dicit q locus ab auctoritate nō tenet negatiue: vt rex non pōt expugnare castꝝ: nec miles: sufficit aūt q alibi sit facta mentio. De his autē difficile est iudicare qr hec nō subiacēt rōni nec cognitioni humane nisi ſm q ex dictis sctōꝝ pōt lucidari

IX. articulus

Nonus articulus est de solēnitatib⁹ q̄ fiūt in funeribꝫ: vtꝫ prosint defunctis. Dr ſm Aug. de ciui. dei q pōpa exeq̄aꝝ curatio funeris: cōductio sepulture magis sūt viuoꝝ solatia q̄ defunctoꝝ subsidia: vt ait idē de cura agēda p mortuis

D

I. dubitatio

Sed occurrit dubitatio ꝓma: si tales sumptus q̄ fiūt a parētibꝫ nō p iactātiaꝫ sed vt inde pauperes eccl'ie sustententur si p sunt. Dr tūc q sic sīc cetera opa charitatis. Scōa dubitatio est: si locus sepulture pdest. Dic btūs Aug. vbi s. q non p se sed bene meritis sctōꝝ ibidē sepultoꝝ ꝛ suffragioruꝫ q̄ ibi fiunt. Tertia dubitatio est si parentū; pōpa obest talibus. Dr q nō: qr pater nō portat iniq̄tatem filij nec econuerso: vt dicit in Ezech. xviij. Si tñ talia q̄s dū viueret ordinaret tūc obesset etiā si postea non fierent: vtputa q iuxta tale corpus poneretur.

Quarta qō est: si ei⁹ fore facta nō emēdent si obest. Dr q nō dū tñ viuens fecerit qō potuit: qr illud nō est malum suū: sed parentū ꝛ filioꝝ superuentiū: vt iducit auctoritas in allegato Ezech. xviij ca.

X. articulus.

Decim⁹ articul⁹ est de cerimonijs que fiunt ab eccl'ia in istis solennitatib⁹ defunctoꝝ: si p sunt. Dr aūt q tales cerimonie sunt ab eccl'ia rōnabiliter institute ad designandū spūalia: vt patet p beatū Dioni. de eccl'iastica ierar. ca. vij. tales aūt cerimonie sunt. s. cāpanaꝝ pulsatio: cereoꝝ illuminatio: aque benedicte aspersio: incensi thurificatio: crucis signatio: que omnia ptinent ad virtutes latrie: ꝛ ideo p sunt ex fide operantiū talia que ibi fiunt. Sed occurrunt dubitationes quattuor. quaꝝ Prima est: si talia vendentes cōmittunt lepraꝫ vel contrahunt ieziam que est venditio reꝝ spiritualiū qualia sunt ista: vt habek in. iij sententiaꝝ. Scōa dubitatio est: si emētes spiritualia symoniā cōmittant. Dicitur q sic: qr ementes spiritualia sunt symoniaci: vt habek de Jezia dicta a Jezitij. Regū. v. ca. sicut symonia dicta a symone mago Act. viij. cap. Tertia dubitatio est: si licet aliquo modo, p talibus aliq̄d accipe. Dicit q eo modo quo apostoli recipiebant sustentationē vite, p ecclesia repanda ꝛc. dicente apostolo. Si spūalia vobis seminam⁹ non est magnū si metimus vestra temporalia: non tamen ex pacto. Quarta dubitatio est: qua re tales ceremonie, p sunt defunctis cum sint solū signa sensibilia. Dr q omnia talia signa ptinēt ad ꝓtutē latrie: vt habetur ab Augusti. de ciui. dei. ꝛ talis ꝓtus est meritoria valde.

XI. articulus

Undecimus articulus est: si sepelire mortuos est op⁹ misericordie. Dicit autez q sic: quando ibi non sit aliq̄s qui hoc velit facere: sic habek exemplū de thobia Thob. ij. Si autem alius esset ꝓsto ad illud faciendum nō est opus misēdie. Sed ꝓtra illud arguit Primo sic: qō de se est opus misericordie: semp est opus misēdie eū hoc sibi conueniat ex genere: sicut dicitur de malo ex genere. Scōo sic ex profectu eccl'ia esset subtractum vnū opus misericordie eo q nō prompte sepultura exhibetur. Tertio sic quia vnus act⁹ meritorius non impedit aliū: cum inter ꝓtutes nō sit pugna sīc inter vitia. Quarto sic oppositū patet in operibus misericordie inductiue: licet em̄ sit alius q velit elemosynā dare non est ꝓpter hoc minus meritoria dantis ita est de sepultura Jdeo dico q est semp op⁹ misericordie: cum hoc sibi conueniat ex genere q̄tum ad simplicē sepulturā que impenditur a layeis: sed q̄tum ad solennitatē que impenditur a clericis est opus latrie: quia in talibus residet cultus diuin⁹. Sed occurrit dubiū si sepelire mortuos p pre

cio sit symonia. Dicit̄ ꝙ non inq̄ꝫtuz est
miscdia: vñ q̄s pōt cōducere sepelientes
sic̄ ⁊ infirmis seruiētes: nō tñ vt est actus
latrie: qꝛ vt patuit ꝯtra tales versat̄ iezia
⁊ symonia. ⁊ qꝛ ista est ratio corꝑalis pe/
ne si cū solēnitate eccl̄iastica fiat vt ptz ꝑ
Dioni. de eccl̄iasti. ierar. ca. vij. Idez hr̄
canone. xiiij. q. xiij. ca. Questa postq̄ꝫ pre
XII. ar/ cio: tñ ꝓprie loquēdo hic cōmittūt clerici
ticulus iezia ⁊ layci symoniā. Duodecim⁹ ar
ticul⁹ est: si isti q̄ iā sūt defūcti pñt absol
ui ab eccl̄ia militāte Dr̄ ꝙ sic sic̄ ptz au/
ctoritate eccl̄ie in illis q̄ moriunt̄ excōica
ti. Sz ꝯtra qꝛ snīa lata ab eo q̄ nō ē suus
iudex nō valet. militās aūt eccl̄ia nō ha/
bet iurisdictionē ordinariā nisi in illis q̄
sūt de foro suo. iō dico ꝙ eccl̄ia absoluit
G sibi subditos a vinclo q̄druplici. Pri
mo. s. a vinculo pctī original̄ ꝑ ministeri
um baptizantiū. Scdo a vinculo cul/
pe actualis ꝑ misteriū sacerdotū in foro
pniali absoluentiū. Tertio a vinclo pe
ne dāni cū iudex absoluit excōicatos qui
sūt p̄uati beneficijs eccl̄ie. Quarto a vi
culo pene sensus: cū em̄ confert indulgē/
tiam tūc remittit penas inflictas vel in/
fligendas. Primo modo nō potest ab
soluere aliquē defunctū: quia est extra vi
am ⁊ contra originale pctm̄ nullū est re/
mediū. Scdo etiā modo non potest:
qꝛ om̄es de inferno sūt excōicati a deo ⁊
illi de limbo. Tertio autē modo. s. illi
de purgatorio sūt absoluti ab eo ⁊ sūt in
gratia eius sicut illi de ꝑadiso. Quar
to etiā modo nō possunt vt videt̄ aliq̄bꝫ
quia indulgentie que dant̄ ꝑm auctori/
tatē iurisdictionis militātis eccl̄ie nō se
extendunt vltra eccl̄iam illā. Dicunt ta
men alij ꝙ eccl̄ie iurisdictio ad purgato
riū se extendit. tamē est cōmune dictū ꝙ
illi nō possunt mereri nec obedire valēt;
quia sunt extra terminos vie. Sz tūc
occurrit dubitatio. Prima q̄liter idul
gentie possūt ꝓdesse illis q̄ sunt in purga
torio. Dicit̄ ꝙ q̄ꝫdiu fuerūt in eccl̄ia mi/
litāte potuerunt absolui modo iam di/
cto. ⁊ illud quod fuit hic indultum illic
P nō repetitur. Scda est: quare ecclesia
statuit ꝙ excōmunicati post mortē absol
uant̄. Dicit̄ autē ꝙ si tales in fine fuerit
cōtriti ꝑ deū fuerūt absoluti. Sacerdos
aūt ꝓpt̄ tales cōiecturas talis cōtritiōis
aut certitudinē ip̄m reconciliat ecclesie:
vt fideles possint orare ꝓ eo qui non de/
berēt si vere esset excōmunicatus: sic̄ di/
citur in foro penitentiali: ꝙ sacerdos per
contritionē a deo iustificatū nō absoluit
sed absolutū ostendit. Decimusterti⁹ XIII. ar
articulus est: si a ꝓplicās sacramēta eccle ticulus
sie corꝑibus defunctoꝝ sit censend⁹ he/
reticus: vtpote q̄ cadauer homīs confir/
maret. Dicit̄ ꝙ aut tal̄ intelligit tali cor
pori conferre diabolicū figmentuz. Aut
intelligit ei cōferre veꝝ eccl̄ie sacramen
tum. Si intelligit ei cōferre diabolicum
figmentū quod adinuenit serpens tortu
osus ad inficiēdū eccl̄ie sacr̄a: sic̄ quidā
idolatra adinuenit latriā inficiendā: sic
talis non videt̄ hereticus sed solū sortile
gus. ꝙ autē sortilegi nō sunt heretici sem
per probat̄ ꝑ testimoniū Augusti. de tri
ni. qui eos vituperat nō sicut hereticos: D
sed sicut homies malos. Item patet ex/
tra de sortilegis: qꝛ eis non imponit̄ pe/
na hereticoꝝ: vt patet in ca. In tabulis
Et in ca. Ex tuoꝝ. ⁊ in ca. Verū est. Itē
isti non vident̄ heretici: qꝛ ip̄i nullaz fal
sitatē esse dicūt: cum hoc sit verū ꝙ dia/
bolus talia figmenta ordinauit median
tibus q̄bus artes magice exercent̄: vt pa
tet ꝑ Augusti. de sortilegijs. iij. de trini.
Nulla autē heresis pōt esse sine errore:
sed quādoq̄ꝫ error sine heresi: vt ait Au/
gusti. de origine heresū circa principiuz.
Itē sacrilegi simplices nō sunt heretici:
cū heretici nō dicant̄ nisi qui falsam gi/
gnunt opinionē: vt ait Augu. in ypono/
sticon qd̄ sacrilegi puri nō faciūt. Isti au
tem vident̄ puri sacrilegi: qꝛ circa sacra/
menta male operātur: licet circa ip̄a non
male opinent̄ ⁊ c̄. Itē ille qui intendit ba
ptisare baptisatū errat contra baptismū
⁊ finaliter errat ⁊ hereticus iudicat̄: qui
autē non intendit ip̄m baptisare iterū si
baptisatus est non errat: sed tantū laua/
re nunq̄ꝫ talis esset hereticus: qꝛ nulluz

falsum intendit: ita isti q̄ non intendunt in ꝓposito verba sacra ꝓferre. Sed insta tur qꝛ symoniaci dicunt̄ heretici: ⁊ tamē de sacramētis non male opinant̄: licet cō tra sacramēta male operent̄. ꝙ autez sint heretici: probat̄ ꝑ Isido. li. Ethi. ⁊ ꝑ Au gusti. de origine heresum. ⁊ per Dam̄. de heresib⁹ ibi extra de symonia. ⁊ quotiēs aꝓpellat symoniā heresim. Itez ca. i. q. v. ꝑsbyter idem dicit. Itē in. iiij. sententiaꝝ xxvi. di. dicit̄. ꝙ non est dubitandū symo niacos esse hereticos: tum qꝛ excōmuni cati dicunt̄ heretici ⁊ tamē nullam vt in pluribꝰ credūt falsitatē. ꝙ aūt symonia ci dicant̄ heretici: habet̄ cap̄. iiij. q. xv. ꝙ autē vbi dicit̄ ꝙ heretici dicunt̄ non solū qui ab eccl'ia sunt ꝓiecti sed etiā anathe matizati. Ad primā instantiā dicit̄ ꝙ aliqui sunt symoniaci q̄ nihil male cre dentes volunt ꝑuersa affectione errare spūalia putantes ꝙ nō sint erronea. Et tales ꝓprie nō sunt heretici vt patuit: qꝛ non errāt in fide. Alij sunt heretici q̄ exi stimant dona dei pecunia comꝑanda si cut symon magus: vt habet̄ Act. viij. et tales errāt ⁊ sunt heretici sicut ille. ⁊ de talib⁹ possunt intelligi auctoritates p̄al legate. Ad scd̄m de illis excōmunicatꝫ q̄ vinculuz excōicationis fatent̄ ⁊ contra ip̄m non errāt non sunt heretici reputa ti. Sed bene illi qui vinculū excōicatio nis non reputāt aut contra ip̄m dubitāt cū per apostolos sit eccl'ie datus ille gla dius. Et ita distingui potest de scismatꝫ ⁊ sortilegis: qꝛ adulter non est scismati cus: sed q̄ dicit adulteriū non esse pecca tum. Circa scd̄m membꝝ istius arti culi si talis aꝓplicās sic sacramēta eccle sie non intendit conferre figmēta sed sa cramēta absq̄ dubio est cēsendus here ticus: qꝛ male sentiēs de sacramentis ec clesie est heretic⁹: vt habet̄ extra de here ticis. qꝛ ille est hereric⁹ qui aliter de sa cramentis sentit eccl'ie q̄ eccl'ia doceat in ca Abolenda. Item vualdēses inter alia assignant̄ heretici qui sacramentuz ordinis conferūt sexui mulieꝝ facientes mulieres sacerdotissas: cū corꝑa mortua sint incapacia ceteroꝝ sacr̄oꝝ. Itē null⁹ pōt aliq̄d intēdere nisi illud p̄intelligat cū intēdere sit actus volūtatꝫ sic electio. Et ideo si intendit conferre sacramētuz verū tali corpori. intendit ꝙ sibi cōferat̄ et sic habet errorem in fide. Item beat⁹ Cyprianus martyr in. iiij. sentētiaꝝ qui intendebat cōferre sacramētū baptismi iam baptizatis ab hereticis: excusatur ab heresi. quia nō affirmauit sētentiam suā: aliter fuisset heretic⁹: vt ibidē notat̄. ⁊ multomagꝫ in ꝓposito. Sz occurrit dubitatio qꝛ heretic⁹ pōt intēdere illud qd̄ intēdit eccl'ia. Istud nō credo vt no tat̄ in. iiij. sn̄iaꝝ. Corꝑi mortuo credo ꝙ nō possit cōferri. Dico ꝙ illa instātia vi det̄ multū heresim excusare si intēdit ve rū sacramentū cōferre credēdo ꝙ ei pos set cōferre. Iste aūt articul⁹ indigeret di ligentiori inuestigatōe. Ista tn̄ nūc suffi ciant. alias declarabit̄ lucidi⁹. Qd̄ nob̄ cōcedat xp̄s ih̄s dei ⁊ v̄gis filius Amē

In festo sancti Martini episcopi ⁊ confessoris: Sermo

Ecce vir Gabriel

ꝛc. Dan̄. ix ca. Qꝛ s̄m sn̄iam btī Greg. in moralib⁹. Mi litie dignit̄as circa v̄tutē fortitudīs p̄ci pue exercet̄. idcirco btūs Gabriel archā gel⁹ q̄ fortitudo dei interp̄tat̄ miles ma gnanim⁹ p̄cipue nūcupat⁹ est. ⁊ qꝛ btūs martin⁹ nō solū militia corꝑali ⁊ tꝑali: sz etiā spūali magnanimit̄ floruit. iō sub noīe Gabriel̄ archāgeli in v̄bo ꝓposito ītroducit̄ cōmēdādus. ⁊ iō dupl'r cōmē dat̄. Prīo q̄tū ad statū v̄tuosū quē du dū habuit in eccl'ia militāti. cū d̄r. Ecce vir qꝛ vir a v̄tute d̄r. Scd̄o q̄tū ad sta tū gl'iosū quē nūc tenet in eccl'ia triūphā ti. cū sequit̄ Gabriel. q̄ est vnus de ciuib⁹ in suꝑna patria honorifice collocatus.

De p̄mo. s. sctītate v̄tuosa quā habuit btūs martin⁹ in hac vita accipit̄ illd̄ ora culū Zach. vi. Ecce vir oriēs nomē ei⁹: sic. n. in oriēte sol d̄r ort⁹ qꝛ rubicūd⁹. sic in btō martino sol xp̄s iusticie s̄m oracu lū Malachie. dn̄s ih̄s habitās fuit rubi

cundus ꝓpter memoriaz passionis eius quaz semp gerebat in pectore ad instar beati Johānis euāgeliste: qui vidit illū qui vocabaf fidelis z verax xp̄m vestitū veste aspersa sanguine Apocal'.xix. Ū beatus Martinus ex memoria passiōis crucis xp̄i signo confidens dicebat tyrā no frementi. Ego signo crucis non cli/peo ꝓtectus aut galea hostiū cuneos pe netrabo securus De scōo. s. felicitate gl'iosa quā nunc habet in patria accipiť illud oraculū Luce ꝑmo. quādo Gabri/el angelus apparuit Zacharie stāte a de xtris altaz incensi. Iste Gabriel archā/gelus mistice est beatus Martin⁹: quia sicut gabriel dicit̄ fortitudo dei: sic in be ato martino fuit fortitudo ad mortez ꝓ xp̄o impauide sustinendā. Ille fortis di/cit̄ p̄ncipaliter qui circa bonā mortē est impauidus: vt patet p Aris. in ethicis. Unde demōi psecutionē sibi cōminan/ti dixit. Dñs mihi adiutor z est non time/bo quid faciat mihi homo ꝛc. Et latro/ni rndit se nunc̄ ita securuz fuisse. Iste Gabriel angelus q̄ fuit diuinus nunci/us ad veritatē euangelicā predicandaz apparuit Zacharie qui interp̄tat memo rans dominū z significat hominē contē platiuū: cui de supcelestibus congitanti apparuit beatus Martin⁹ stans a dex/tris altaz incensi. id est xp̄us qui stat an te throno dei patris: sicut erat illud alta re aureuz quasi quoddā xp̄iciatoriū no strum sicut in canonica sua ait Joban/nes. Sed quomō btūs Martinus fuit tantū sublimatus cū xp̄us sit sup oēs angelos: quia oēs sancti sunt in patria ad dexteram xp̄i. Et ideo xp̄us filius ze/bedei querentib⁹: vt vnus esset ad dexte/ram xp̄i: alter ad sinistrā in regno eius. Respondit. Nescitis quid petatis: quia ad sinistrā erunt illi de inferno sm Jo/bannem os auri. Circa sanctitatem vero fructuosam quam beatus martin⁹ habuit in hac vita sunt plures articuli q̄ tractandi z. s. Primus articulus est: q̄ fuit eius ꝓfectio in statu sue secularis cō/uersationis. Ubi est notanduz q̄ in illo statu floruit q̄druplici ꝓtute. s. Primo A virtute humilitaz insuperabilis: quia nō solū maiori z equali sed minori id est ser uo se subiiciebat quod est vltimū hūilita tis genus. Ideo btūs martinus meruit regnare in illo regno in quo humilimus hominū cōstitui debet Dan. iij. Illud ē regnū anime in qua sola hūilitas domi naf: quia oīm virtutū decoz z custos est sola humilitas sm Gregoriū in moali.

Scōo ꝓtute puritaz imaculabil': qz virgo integerrimus z liber ab illo vitio quo illud hoim genus implicari solet z si ꝓpinitatē seruare est arduū in statu re gulari: multomagis in statu seculari: et maxime in militari: vbi maioz est liber/tas ad malū. Jō de ipius cause puritate loq̄batur spōsus in Can. dicēs. Sicut li liū inter spinas sic amica mea inter fili/as. Tertio ꝓtute pietaz incompabil' qz non solū pietatē q̄ cadit sub p̄cepto de q̄ habef Lu. xi. vbi dicit. Od̄ subest date elemosynā: sed etiā illā que cadit sub cō/silio: de quo habef Lu. xxi. de paupe vi/dua que de his que ptinebāt ad suā ne/cessitatē i gazophilaciū p̄jciebat sicz be at⁹ martin⁹: vt ptz i diuisiōe mātelli ꝛc.

Quarto ꝓtute charitaz idissolubilis qz mlta cura erat illi circa cōmilitones Nā frugalitatē laudari i eo nō est neces se: z talē ꝓtutē oia delicta q̄ i seculari cō uersatōe accidere poterāt fuerūt absoꝛp ta: iuxta illud Prouer. x. Uniuersa deli/cta operit charitas. Sz est itelligendū q̄ ꝑmo p ꝓtutē hūilitaz habuit cōformita tē cū xp̄o q̄ semetip̄z exinaniuit ad phil'. ij. qz nō solū deo p̄ri se subdidit: sed etiā angelis naturā iferiorē assumendo ꝛc. B

Secundo per virtutem puritatis cū Johanne baptista quia in infantia puri/tatis ad desertum confugit: vt habetur in Luca. Ne leui saltem z ceca. vt can/tat ecclesia. Unde beatus Augustinus comparat matrimoniū abrahe eius virginitati tanc̄ excellentiori Tertio per virtutem pietatis cum apostolo Pe/tro qui idcirco cadere est permissus vt perceptaz venia postc̄ amare ficuit di/

sceret indulgere. Ista em̄ virtus summe
p̄ncipi eccl'ie cōgruebat: in cui⁹ signum
s̄m Ambro. rex apum nō habet aculeuz
z p̄ncipes z reges oleo vngunt̄ in signū
pietatis. Quarto p ꝟtutez charitatis
cū Johe euāgelista quē sūme diligebat
iesus: vt habet̄ in Joh. qz p̄ncipiū q̄ dili
E gimur a xp̄o est charitas zc̄. Contra
primā ꝟtutē laborat clericalis conuersa
tio p fastū sup̄bie q̄ non solū preest inferi
oribus: sed etiā equalib⁹ z tandē sup̄io/
ribus: q̄libet em̄ appetit luciferā sup̄biaz
q̄ voluit non solū deo equari sed p̄ferri:
iuxta illud apl'i. Qui aduersat̄ z extollit̄
sup̄ omne id quod dicit̄ deus zc̄. z ita ex
ponit Isidorus. de cui⁹ scz sup̄bia dicit̄
Esaie. xiiij. Quō cecidisti de celo lucifer
zc̄. z sequit̄. Uerūtamen ad infernū de/
scendes ad fundamenta laci. ille em̄ est
locus sup̄boꝝ. Cōtra scd̄am ꝟtutem
etiā laborat clericalis cōuersatio p car/
nalitatē īmundicie. Primo q̄dem in
vilib⁹ cōceptib⁹. Scd̄o in īmmūdis
affectib⁹. Tertio in turpib⁹ affectibus
D Quarto in inhonest⁹ gestib⁹. Qui
to in indecentib⁹ aspectib⁹. Ex q̄bus fit
tota cleri conuersatio cōtagiosa. idcirco
isti excludunt̄ a cōsortio ciuitatis sup̄ne
Apocal'. vlti. vbi d̄r q̄ ciuitatē illam nō
intrat aliq̄d immundū zc̄. sed qñ in cle/
rico cōpositi actus inueniūtur tūc ei di/
uina visio p̄mittit̄: iuxta illud. Bti mun
do corde. Cōtra tertiā laborāt p aua/
ritiā que hodie maxime retrahit cleri/
cos ab opibus pietatis: cū tñ eccl'ie bo/
na sint paup̄ibus cōia: sic habet̄ in acti/
bus: q̄ res tp̄ales offerebant̄ ante pedes
apl'oꝝ vt diuiderēt eas prout vnicuiq̄
opus erat. z isto modo habuit eccl'ia bo
na a p̄ncipio tp̄alia. Sz qz pharisei qui
erāt auari tūc deridebant xp̄m: sic z isti
contēpnūt ip̄m: cum fratrib⁹ suis paupe
ribus ista nō cōicant. Ista em̄ auaritia
habet duas pessimas filias ī ecclesia dei
.s. Jeziā: de qua dicit̄. iiij. Regū. z symo/
niam de qua dicit̄ in act. sed peior est ie/
zia. qz peius est bonū vendere seu odire:
q̄ indebite amare. Et iō petrus pl⁹ pec
casset si xp̄m vendidisset q̄ symō si emis
set. Contra quartā ꝟtutē laborant p
odiū z inimicitiā: de quo d̄r Prouerb. x.
Odiū suscitat rixā. Iste rixe habēt tur/
bare pacē in omni vniuersitate q̄ quidē
pax est cūctis optata mortalib⁹ Hester
xiij. Et p angelos fuit in terram delata.
Lu. ij. z p xp̄m fuit nobis care cōmēda/
ta. z ido pacifici dicunt̄ filij hierusalē si
cut discoli babilonis: de q̄bus d̄r Apoc.
xiiij. q̄ fumus tortoꝝ ascēdet. Sed con/
tra dicit̄ de hierl'm q̄ non eget sole neq̄
luna. Uñ s̄m Aug. de ciui. dei pax ē trā/
quillitas ordinis: sic rixa cōfusio. Beati
ergo pacifici Math. v. ca. Secūdus II. arti/
articulus est: quāta fuit eius p̄fectio in culus.
statu sue sp̄ualis cōuersiōis. Ubi est sci/
endū q̄ in eccl'ia q̄druplex conuersio ce/
lebrat̄. Prima est ab infidelitate ad fi D
dem: sic fuit cōuersio bti Pauli in actib⁹
Scd̄a est a culpa ad gr̄am: sic fuit cō
uersa maria magdalena. Tertia est a
statu seculari ad statū clericalē: sicut fuit
cōuersio apl'oꝝ in sua vocatōe: qz tūc ce/
perūt xp̄o ministrare: de qua vocatōe le/
git̄ in Matheo z ceteris euangelistis.
Quarta a statu clericali ad statū re/
gularē: sicut conuersio apl'oꝝ in sua ele/
ctione Luce. vi. ca. qz tūc fuerūt ad reli/
gionē supremā assumpti. sic btūs Mar
tinus dicit̄ cōuersus. Et p̄mo a paga
nismo ad fidē vt patet in baptismo. Et
in hoc fuit Paulo cōformis. Secun/
do a culpa ad gr̄am qz licet credat̄ ipsuz
non peccasse mortal'r post baptismū ta/
men venialiter quare indiguit modica
conuersione: z ideo q̄tum ad hoc fuit cō
formis magdalene q̄tum ad terminuz
ad quē z non q̄tum ad terminū a quo
Tertio a statu seculari ad clericalem
qñ p beatū Hilariū fuit cleric⁹ z exorci/
sta ordinatus. Quarto a statu clerica
li ad monachalē: z in istis duab⁹ conuer
sionib⁹ habuit cōformitatē cū apl'is vo/
catis z electis. Due p̄me cōuersiones ca
dūt sub p̄cepto: z due alie sub cōsilio. In
p̄ma aūt cōuersione fuerunt sibi infuse
ꝟtutes sup̄naturales q̄ conferunt̄ in ba/

tismo de qbus loquit apl'us.i. Cor.xiij
In scda autē fuerūt ei collata dona spi/
ritussctī que conferunt in baptismo fla/
mis: qr penitentiā cōcomitant: de qbus
habet Esa.xi. In tertia vo fuerūt ei di/
stributi fructus spūssancti qs enumerat
apl'us ad Gala.v. qr isti ornant statū cle
ricalē quos ita intendit apl'us instruere
pncipalr. In quarta fuerūt ei cōicate be
atitudines: de qbus loquit Mathi. v.
qr status religionis btitudini maxime
appropiquat ppter quietā cōtēplationē
directā fruitionē que in tali statu viget
III. ar/ per sequestrationē a mūdo. Tertius
ticulus articulus est: quāta fuit eius pfectio qn
tum ad statū sue regularis professionis.
Et dicit q in illo statu claruit quadru/
plici virtute. et Primo virtute austeri
tatis macerantis vt patet in eius legen/
da quādo habitauit in insula quia audi
uerat xpm dixisse in euangelio Luce. vi
Ue vobis diuitibus qui habetis cōsola
tiones vestras. Scdo virtute paupta
tis expoliātis: qr illa est pfectio vltima/
ta que sepat statū illū ab omni alio sta/
tu. z ex hoc cōcluditur esse pfectior. iō fu
it fact⁹ cōformis xpo dicēti. Uulpes fo
ueas habent z volucres celi nidos: fili⁹
aūt hominis nō habet vbi caput suū re/
clinet. Tertio virtute patientie tole/
rantis in psecutionibus hereticoꝝ ipm
multipliciter psequentiū vt patet in vi/
ta sua quia sciebat dnm dicentē. In pati
entia vestra possidebitis animas vras.
Quarto virtute longanimitatis z p/
seuerantie: quia vsqꝫ ad octoginta ānos
z plus in dei seruitio cū augmento con/
tinuo pmansit: quia dns in euangelio di
xit. Qui pseuerauerit vsqꝫ in finem hic
saluus erit. Per primā virtutē fuit figu
ratus in Helya qui subcinericio panez
vase aque. xl. diebus z. xl. noctib⁹ ambu/
lauit vsqꝫ ad montē dei. iiij. Regū. Per
scdam in Jeremia q dicit de seipo Tre/
noꝝ. iij. Ego vir videns pauptatem zc.
Per tertiā in Moyse: de q dicit Nume.
xij. q erat vir mitissimus sup terrā. bea/
ti em̄ mites qm̄ possidebūt terrā Mat.
v. Per quartā in abraā: de quo dr Gen.
xxv. q mortuus est in senectute bona zc.
Quartus articulus est: quāta fuit ei⁹ IIII. ar
pfectio in statu sue pontificalis platio/ ticulus
nis. Dr q fuit quadruplici virtute illu/
stratus. z. s. Primo dignitate patriar A
che spūalit generantis qr fuit abbas et
pater multoꝝ monachoꝝ quod est offi/
ciū patriarche: qr sicut illi erant patres
corpoꝝ: sic iste animaꝝ. Scdo digni/
tate pphete veraciter pnunciantis: quia
obitū suū longe ante psciuit: vnde habu
it duplicē spiritū helye quē fuit assecut⁹
helyseus p annūciationē futuroꝝ z opa/
tionez miraculoꝝ quia tres. s. mortuos
suscitauit sicut xpus vt daret intelligi q
per mortē xpi sumus a triplici morte li/
berati scilicet corpali spūali z gehenna/
li. Tertio dignitate pōtificis excellē/
ter administrātis: quia pluribus annis
episcopatū Turoneñ. ineffabili pruiden
tia gubernauit vt merito possit de seipo
dicere illud qd dicit in Johāne de xpo.
Ego sum pastor bonus. Quarto dig
nitate doctoris fideliter instruētis. tum
quia paganos plures ad fidē cōuertit.
tum quia heresi arriane potentissime re
stitit vt de ipo dicat illud Dañ. Qui ad
iusticiā erudiunt plurimos: quasi stelle
in perpetuas eternitates zc. Et illud
Qui fecerit z docuerit zc. In pma di
gnitate fuit pfiguratus in israel: qr sicut
ille manibus cancellatis suis filijs mo/
riens benedixit: sic iste eleuatis manib⁹
p discipulis in morte orauit. In scda
dignitate fuit pfiguratus p Helyseum
qr sicut ille duplicē helye spm̄ assecutus
fuit: vt habet in. iiij. Regū. sic ipe pphe/
tie spm̄ habuit vt patet. In tertia dig/
nitate fuit pfiguratus p Oniā pontifi/
cem: quia sicut per eius pietatē leges cu
stodiebant optime in synagoga vt habe
tur. ij. Macha. iij. ca. sic p hui⁹ sanctita/
tē lex euāgelita ab eccl'ia in Turoneñ. tē
pore suo optime seruabat. In qrta au
tem dignitate fuit pfigurat⁹ p Esdram
doctorē: qr sic ille vt habet in Esdra do/
cuit iudeos legē mosaycā: sic ille christi/

anis p̄dicauit fructiferā legē euangelicā iuxta illd̄ apl'i ad Thi. Testificor corā deo ꝛc̄. Quintus articul⁹ est: quanta fuit eius ꝑfectio in statu finali sue cōsumationis. Et d̄r ꝙ sua consumatio fuit.

V. arti.

B

Primo ꝓpl'is lamentabilis: qꝛ sic̄ piū est gaudere martino: ita pium erat flere martinū. Scd̄o sctis venerabilis: qꝛ fuit eis mirabil'r ꝛ magnifice reuelata: vt patet in vita ei⁹ de Ambrosio ꝛ Seuerino. Tertio demonibus terribilis qꝛ in ei⁹ morte fuerunt deuicti vt ait idē seuerinus Turoneñ. Quarto angelis mirabilis ꝓpter nouū collegā. ideo audi ti sunt angeli iubilātes a p̄fecto episcopo ꝛ eius archidiacono: vt de ei⁹ aia dicat̄ illd̄ Prouer. vlti. Ridebit in die nouissimo ꝛc̄. Est tñ intelligendū ꝙ btūs Gabriel habet triplicē virtutez in sacra scriptura. Primo. s. ꝟtutē illuminādi intellectū: vt patet in daniele. Scd̄o inflāmandi affectū: vt patet Lu. primo. de matre dñi. Tertio causandi miracula: vt patet Luce p̄mo in Zacharia ꝛc̄ Per primā habet felicitatem cherubin. Per scd̄am felicitatē seraphin. Per tertiā felicitatē virtutū que om̄ia patent'et p̄nt btō Martino applicari ꝑ bene itelligentē p̄dicatorē. Rogemus igit̄ dñm nr̄m ih̄m xp̄m vt meritis bti Martini in p̄senti nobis cōferat gr̄am ꝛ in futuro gl'iam. Ad quā ꝛc̄. Amen.

P

In festo sancti Clementis: Sermo

Diuua illos qui

a mecū laborauerūt in euāgelio cū clemēte ꝛ ceterꝫ coadiutoribꝫ meis quoꝝ noīa scripta sūt in libro vite ꝛc̄. Ad Philip. iiij. ca. Quia s̄m doctrinā bti Aug. sup Joh. duas vitas sibi diuinit⁹ p̄dicatas ꝛ cōmendatas voluit eccl'ia. quarū vna est in labore huius vite. alia in requie celestꝫ patrie. Idcirco apl'us ad laudē bti clemētis annūciare disponēs. in verbo ꝓposito eius perfectionē dupl'r introducit. Et primo q̄tū ad exercitationē virtuosā quā habuit in statu eccl'ie militātis. cū p̄mittit̄. Adiuua. Scd̄o q̄tū ad remūerationē quā habuit i statu eccl'ie triūphātꝫ. cū sequit̄ cū clemente. Et ponit̄ descriptio btifica ibi: q̄ꝝ noīa. Btūs igit̄ clemēs s̄m p̄mā ꝑfectionē floruit ꝟtutibꝫ in ierarhia ecclesiastica sic̄ rosa vernās. sed q̄tū ad secūdā claruit in celesti ierar. vt stella micās. Circa cōmēdationē eius insistēdo q̄tū ad statū eccl'ie militātis ē intelligēdū ꝙ btūs clemēs i eccl'iastica ierar. floruit ꝟtutibꝫ q̄tū ad ei⁹ q̄druplicē statū.

Prio q̄dē q̄tū ad statū sue ꝓfessiōis. Floruit em̄ i ꝓfessiōe q̄druplici ꝑfectissime. Qꝛ p̄mo fuit de ꝓfessiōe apl'oꝝ qꝛ illā regulā quā fecer̄t apl'i in Act. de rerū coicatione legit̄ in q̄dā sua epl'a quaꝫ misit. xij. apl'is acceptasse. Ista fuit apl'oꝝ regula nō formal'r sꝫ ꝟtual'r. qꝛ. s. ab eis fuit data discipl'is. regula āt apl'orū imediate fuit per xp̄m data vt nō haberēt nec in ꝓprio nec in cōi ꝓpria. vt patuit de facto i xp̄o. Vulpes foueas hn̄t. Lu. ix. ca. Et p̄cipit ꝟbo Mat. x. Nolite possidere auꝝ ꝛc̄. In q̄bꝫ excludūt̄ oīa que possident̄ qd̄ ꝟbū dictū fuit simpl'r. Nō possidere aūt in ꝓprio: sꝫ possidere i cōi est s̄m q̄d. tal' aūt ꝓfessio directe xp̄ꝫ sequētiū est regula nr̄a. Scd̄o fuit de ordine euāgelistaꝝ siue ꝓfessiōe: qꝛ cum paulo euāgeliū p̄dicauit publicauit ac i mētibꝫ mlt'oꝝ ꝯscripsit: vt patꝫ Philip. iiij. Tertio fuit de ordīe pastoꝝ: qꝛ p⁹ petꝝ fuit q̄rtus pastor eccl'ie toti⁹ militātis vt merito de ip̄o dicat̄ illud Dañ. Spēs q̄rti sil'is ē filio hoīs ꝛ dei in noīe ih̄u cū ip̄o cōueniēs. Ih̄s aūt interp̄tat̄ saluator. Op⁹ aūt saluatorꝫ fuit op⁹ clemētie. Quarto fuit de ordine doctoꝝ ip̄e em̄ eccl'iam iter cet'os cū dio. doctris catholicꝫ illustrauit q̄ fuer̄t duo p̄mi doctores p̄cipui vt eis cōueniat illud ꝓpheticū. Hi sunt due oliue ꝛ duo candelabra lucētia ante dñm. Primū ꝓpter scitatē. Scd̄m ꝓpter doctrine ꝟitatē ꝛ claritatem q̄ tanto ceteris prefulserunt: quāto magis p̄mo fonti appropinquauerūt ꝛc̄. Iste sunt ille quattuor professiones de q̄bus ait apostol⁹ Ephe. iiij. Ipse dedit

quosdã apostolos quosdã euangelistas
alios aũt pastores ⁊ doctores. Jõ ꝓ isto
statu laborãti dicit btõ clemẽti illud sap
D Bonoꝝ laboꝝ gl̃iosus est fructꝰ. Et ẽ
sciendũ ꝙ istis q̃ttuor ꝓfessionibꝫ respon
dent in patria q̃ttuor ordines spirituuꝫ
btõꝝ. s. Primo ordini apl̃oꝝ ordo se/
raphicꝰ: q̃ circa xp̃m assistentiũ ⁊ amo/
re flagrantiũ. Scdo ordini euangeli/
staꝝ ordo cherubicus: q̃ xp̃m dei sapiẽ/
tiam plene descripserũt. In doctrina em̃
euãgelica plenitudo omnis sapiẽtie cõ/
tinet. Tertio ordini pastoꝝ ordo ar/
changeloꝝ q̃ curã habẽt ꝑ angeloꝝ mi/
nistrationẽ de oĩbus ouibus eccl̃ie mili/
tantis. Quarto ordini doctoruꝫ ordo
E angeloꝝ: q̃ diuina annũciant vel econ/
uerso: q̃ angeli sũt pastores. Secũdo
q̃ttum ad statũ sue p̃dicatiõis btũs cle/
mens floruit ꝟtute q̃druplici intellectu/
ali. ⁊ Primo ꝟtute sapientie: ideo diri
gebat hoĩes quantũ ad illa que ꝑtinent
ad diuinitatẽ. Scdo virtute scientie
⁊ ideo dirigebat hoĩes quantũ ad illa q̃
ꝑtinẽt ad xp̃i humanitatẽ. Tertio vir
tute intellectꝰ: ⁊ ideo dirigebat hoĩes in
his que ꝑtinent ad trinitatẽ. Quarto
ꝟtute consilij: ⁊ iõ dirigebat in his que
ꝑtinẽt ad eccl̃ie ciuilitatẽ. Ista sũt quat/
tuor dona spũssancti ad intellectũ perti
nentia Esa. ix. De illo labore p̃dicatio/
nis loquit apl̃s. i. Thimo. v. Qui bñ p̃/
sunt p̃sbyteri duplici honore sunt digni:
maxime q̃ laborant in verbo ⁊ doctrina.
III. sta/ Tertio q̃ttum ad statũ sue p̃lationis
tus floruit ꝟtute q̃druplici ⁊ Primo ꝟtu/
te scti̅tatis ⁊ innocẽtie. ⁊ iõ fuit a beato
Petro assumptꝰ ad sacerdotiũ sicut ille
q̃ sanctior erat ceteris alioq̃n btũs Pe/
trus errasset ip̃m p̃ferendo. Secũdo
F virtute humilitatis ⁊ obediẽtie q̃ mor/
tuo btõ petro cessit lino ex nimia humili
tate declinãs fastigiũ dignitatis. ⁊ ne in
posteꝝ talis substitutio traheret in abu/
sum bonũ cõmune bono speciali p̃pon/
derãs cuiꝰ oppositũ fit hodie. iõ renuit
p̃lationẽ eccl̃ie. Tertio ꝟtute pietatis
⁊ clemẽtie ꝑ quã erat acceptꝰ nõ solũ fi/
delibꝫ: sed etiã infidelibꝫ: de q̃ dic̃ apl̃us
Pietas ad oĩa valet. Quarto virtute
lenitatis ⁊ paciẽtie: iõ ductꝰ in exiliũ dix
it. Nõ meis meritis ⁊c̃. Ad virtutem
scti̅tatis ⁊ innocẽtie debẽt conari clerici
quia ip̃i ministrãt in templo dei. in tem
plo aũt veteri nõ solũ ministrare sꝫ ⁊ in/
trare ꝓhibebant hoĩes inq̃nati nisi pri/ G
us lauarẽt vestimẽta sua: vt ptꝫ in Leui
tico. multo ḡ magis in nouo q̃tto eiꝰ cõ/
tenta sunt sanctiora nisi lauerint cõscien
tiam suã. sed prochdolor plus intramus
q̃ ceteri inq̃nati qui nõ ministrãt. Et iõ
facti sumus sicut illi sacerdotes de qui/
bus dicit in Malachia ꝙ polluerũt no/
men dñi. ⁊ iõ sequit. Non est voluntas
mea in vobis ⁊c̃. Ad ꝟtutẽ scdam. s.
humilitatꝫ ⁊ obediẽtie debẽt clerici co/
nari ad exemplũ angeloꝝ de quoꝝ ordi/
ne sunt. q̃ sic̃ illi in tabernaculo dei de/
seruiũt: ita dicit apl̃s ꝙ mulier debet ha
bere velatũ caput in eccl̃ia ꝓpter ange/
los. glo. id est ꝓpter altaris ministros. si
cut em̃ mali angeli ꝑ suꝑbiã fuerunt ob
stinati: ita boni ꝑ humilitatẽ cõfirmati
dum subesse magis q̃ p̃cesse voluerunt
Jõ dicit Aug. in li. de ciui. dei. ꝙ p̃ncipi
um ciuitatis dei fuit contẽptus sui vsq̃
ad honorẽ dei: ⁊ ecõtrario in ciuitate di
aboli. Sed prohdolor in clericis est ho
die maior suꝑbia ⁊ iactãtia q̃ in laicis:
ita vt videant trãsisse de regno dei ad re
gnũ eius: de q̃ dr̃ in Job. Jp̃e rex est suꝑ
omnes filios suꝑbie. istius aũt p̃ncipatꝰ
non est politicus sed tyrãnicus: q̃ curat
de malo ⁊ non de bono subditoꝝ. Ad
tertiã ꝟtutẽ. s. pietatis ⁊ clemẽtie debent
etiã clerici conari. iõ apl̃us Paulꝰ illi q̃
ordinat sacerdotẽ dic̃. Exerce teip̃m ad
ad opa pietatis. ⁊ illud fuit cõsiliũ Da/
nielis ad regẽ dicẽtis. Pctã tua elemo/
synis redime. Sed prohdolor hodie im
plet in pauꝑibus ꝑabola saluatoris de
vulnerato ⁊ samaritano sacerdote ⁊ le/
uita ⁊c̃. Ad quartã virtutẽ. s. benigni
tatꝫ ⁊ clemẽtie debẽt maxime clerici stu
dere: q̃ ip̃i singulariter insistũt circa in/
quisitionẽ veritatis. ista maxime subuer

tit iudiciū rationis ⁊ impedit ab hac in
quisitōe ⁊ liberas potētias aīe rationa/
lis inducit in seruitutē vt libere et recte
opari nō possint: ⁊ ideo ꝓ libertate huic
seruituti opposita dicit xp̄s disciplis su/
is in Luca. In patientia vestra posside/
IIII. sta bitis aīas vestras ⁊c̄. Quarto q̄tum
tus ad statū sue cōsumationis claruit mira
culo q̄druplici. s. Primo miraclo ape
rientis: qn̄ vidit agnuz stantē de sub cu/
ius pede fons viuus ⁊c̄. Scdo cetus
angelici obsequētis qn̄ per angelos fuit
in mari cōstructo templo marmoreo col
locatus. Tertio miraculo mar⁊ retro
H cedentis: qn̄ mare ꝑ singulos annos di/
uidebat ⁊c̄. Quarto miraculo pueri
remanentis quē mater post anni circulū
reperit incolumē. ita q. s. primo miracu/
lo fuit conformis btō Johanni euangeli
ste q̄ vidit supra montē syon agnū stan/
tem ⁊c̄. Scdo fuit conformis christo:
cuius sepulchꝝ custodiebant angeli sed
plus hic angeli fecerunt. Tertio fuit
cōformis Moysi cui⁹ mīsterio fuit ma
re diuisum ⁊c̄. Quarto fuit cōformis
Helye q̄ suscitauit filiū vnicū matr⁊ sue
De labore autē quē habuit in hoc statu
inducit illud Sap̄. Modicū laboraui
⁊ inueni multā requiē. s. felicitat⁊ eterne.
Sed de labore quē habuit q̄tum ad sta
tum sue p̄lationis cōuenit illi illa admo
nitio quā fecit apl'us Thi. iiij. c. di. Tu
Scda vero vigila ⁊c̄. Circa cōmendationē
s p̄nci btī clement⁊ insistendo q̄tū ad statū ec/
alis clesie triumphātis sequit. Quoꝝ nomia
sunt scripta in libro vite: de quo sūt plu/
articu res articuli declarandi. Prim⁹ articu
lus est: quis est ille liber vite in quo fuit
btūs Clemens scriptus. Dr̄ q̄ est verbū
diuinū qd̄ s̄m Augu. est ars omniū fa/
ctibiliū plena ratione viuentiū. sicut em̄
in libro om̄es v̄tutes scribunt: sic omnes
veritates tā create q̄ increate sunt in il/
lo libro scripte. iō dicit apl'us ad Colo. ij
q̄ in hoc libro sunt omnes scientie et sa/
pientie dei thesauri absconditi et quasi ī
quodā libro reconditi ideo post laudes
sapientie eternal'r genite que est verbuz

subdit hec oīa liber vite ⁊ testamentū al
tissimi ⁊ agnitio veritat⁊. ⁊ refert hoc ad
illud qd̄ p̄mittit. Ego ex ore altissimi ꝓ/
dij Eccl'iastici. xxiiij. cap̄. Scdus arti/ II. arti/
culus est: q̄s scripserit hunc libꝝ. Et di/ culus.
cit q̄ deus pater fuit ei⁹ scp̄tor. Nā scri/
ptor v̄itates quas habet in memoria in
libro īducit. sic dn̄s pater om̄es v̄itates
quas habet in sua fecunda memoria ver
bo cōmunicat: ⁊ sicut scriptor in libro ꝓ/
trahit caracteres ⁊ signa: sic exemplaria
reꝝ a patre inducunt in verbum: q̄ s̄m
Augusti. de tri. Verbū diuinū nascit de
oībus que sunt in fecunda memoria pa/
terna. Ideo de huiusmōi libri descripti/
one dr̄ in persona p̄ris in ps̄. Eructauit
cor meū verbum bonuz id est memoria
verbū ꝑfectissimū. ⁊ sequit Lingua mea
calamus scribe ⁊c̄. q̄ per actum dicendi
scribit illud v̄bum s̄m Augu. Ideo q̄si A
per linguā velociter scribentē: q̄ in p̄mo
instanti sue duratiōis totū illum librum III. ar/
scripsit. Tertius articulus est: q̄ sunt ticulus
illa q̄ sunt in hoc libro scripta. Et dr̄ q̄
ille liber habet duas ꝑtes. In quaꝝ p̄ma
sunt scp̄te om̄es v̄itates eternoꝝ. In se/
cunda sunt scp̄te v̄itates oīm tpaliuz. et
vtraq̄ pars est conscripta digito dei pa
tr⁊ sicut vtraq̄ tabula Moysi fuit codē
digito exarata: quaruz p̄ma erat de eter/
nis. scda de cōmutabilibus. In scda au/
tem ꝑte illius libri sunt scp̄ta noīa oīm
predestinatoꝝ. Et p̄mo in capite est scri/
ptum nomē xp̄i q̄ fuit p̄destinatus filius
dei s̄m humanitatē: q̄ s̄m diuinitatē no
men eius ⁊ ceteraꝝ ꝑsonaꝝ diuinarum
sūt in p̄ma ꝑte libri. ideo dr̄ in ps̄. In ca/
pite libri scp̄tuz est de me ⁊c̄. ⁊ postea no
men matr⁊ ⁊ apl'oꝝ ⁊ oīm doctoꝝ de q̄b⁹
dr̄ in ps̄. In libro tuo omnes scribentur. IIII. ar
Quartus articul⁹ est: qual'r sunt ista ticulus
in libro illo scripta. Dr̄ q̄ quedā sūt scri
pta ibi total'r delebil'r: sicut sunt noīa re
proboꝝ qn̄q̄ in gr̄a existentiū de q̄b⁹ dr̄
i ps̄. Deleant de libro viuētiū ⁊c̄. Que/
dam sunt ibi scp̄ta delebil'r s̄m potentiā
absolutā: sed indelebil'r s̄m potentiā or/
dinatā sicut sunt nomia p̄destinatoꝝ: de

quib⁹ dicit Dañ.xij. In dieb⁹ illis ſalua
bitur populus tuus qui fuerit inuentus
V. arti. ſcriptus in libro vite ꝛc. Quint⁹ arti
culus eſt: quādo ille liber fuit ſcript⁹? Et
dicit q̄ nō habet ex tempe: quia tunc ver
bum diuinū fuiſſet mutatū. Et iterū dic
ſaluator in Joh. Clarifica me p̄ apud
te claritate quā habui priuſq̄ mūdus fi
eret. ꝛ ideo in Apocal. dicit q̄ null⁹ intra
bit ciuitatē ſupernā niſi q̄ ſcriptus ſit in
libro vite. i. agnus qui occiſus eſt ab ori
gine mūdi id eſt ab eterno: vnde mun
VI. arti culus dus fuit originatus. Sextus articu
lus eſt: vbi ille liber fuit ſcriptus. Et di
cit q̄ non in terra q̄ ibi ſcribunt q̄ rece
dunt a deo: iuxta illud. Recedentes a te
in terra ſcribent id eſt in cētro terre: vbi
infernus eſſe dicit: ſed in celo. ideo dicit
dñs de ſanct⁹ ſuis in Luca. Gaudete q̄
nomina veſtra ſcripta ſunt in celis: non
quidē in celis creatis: ſed in celeſti ierar
chia. de qua dicit in Eſa. Celū ſedes mi
bi eſt: quia alij celi ex tempe ſunt creati.
VII. ar/ticulus Septimus articulus eſt: q̄ ſunt illi q̄
in hoc libro poſſunt legere. Et dicit pri
mo q̄ pſone diuine: quia cognoſcūt que
cunq⁹ relucent in verbo ꝯtum ſunt cog
noſcibilia. Scōo humanitas x̄pi que
ibi tantū intelligit ꝯtū poteſt intellige
re creatura licet non tantuz ꝯtū deitas
intelligit. Tertio ſpiritus beati ſunt
ſm Aug. xij. de ciui. dei cognitōe vel no
tícia matutina cognoſcūt ibi oīa crea
ta. Quarto ſpirit⁹ viatores. qui. ſm
Auguſti. nulla mutabilis veritas pōt a
nobis pcipi in luce incōmutabili: vt ipſe
pbat p̄mo de natura celi. Et ideo opor
tet vt talia oīa in luce verbi intelliga
mus. ideo dicit Joh. p̄mo. Erat lux ve
ra que illuminat omnē hoīem venientē
ꝛc. Et iō Jo. in Apoca. vidit libz ſcrip
tum intus ꝛ foris qui tam ab interioribꝫ
ꝯ ab exterioribꝫ id eſt tā a viatoribus ꝯ
a triumphantibus aliquo modo legitur
VIII ar ticulus Octauus articul⁹ eſt: q̄bus ille liber
eſt clauſus. Et dicit q̄ primo oībus dā
natis. ꝛ ideo dr in Eſa. Dñe exaltetur. ſ.
manus tua vt non videant. Secūdo
oībus malis. ideo dr Apocal. Signa et
noli ſcribere. Tertio etiā bonis. iō di
cit dñs apt̄is in Act. Non eſt veſtrū no
ſce tempa vel momenta. Quarto an
gelis. ideo dr Mathei. xxiiij. De die et
hora nemo ſcit nec angeli. Jdeo ille eſt li
ber ſignatus. de quo dic Eſa. q̄ ꝯtuz ad
aliqua tā ſcientibus ꝯ neſcientibus eſt oc
cultus ꝛc. Nonus articul⁹, eſt: q̄ de il IX. arti/
lo libro delent totaliꝛ pctores. ſ. mortaliter culus.
peccātes. Jdeo Moyſes dixit. Dñe aut
parce populo huic: aut dele me de libro B
tuo quē ſcripſiſti. Reſpōdit dñs. Nō de
lebo te: ſed eū qui peccauerit. Et Apoc.
iij. Qui vicerit non delebo nomen eius
de libro vite ac ſi dicat. victus non tu de X. arti.
lebis. Decimus articulus eſt: q̄ iſte li
ber eſt ſignatus. vij. ſigillis. i. ſeptē. ſ. ſa
cramentis ſanctiſſimis ſ. in incarnatiōe
ꝛ ideo dic Joh. in Apocal. q̄ vidit libz ſ
ſcriptū intus ꝛ foris. ſ. ꝯtum ad diuini
tatem ꝛ humanitatē repletū myſteriis: ſi
gnatū ſigillis ſeptem id eſt ſeptē articu
lis fidei pertinentib⁹ ad x̄pi humanita
tem. aut ſeptē ſacrament⁹ eccl̄ie ſub q̄b⁹
tanq̄ ſub ſigillis ſenſibilib⁹ x̄pus latet q̄
eſt liber vite ſignatus. Undecim⁹ ar XI. ar
ticulus eſt: q̄ illi qui non ſūt ſcripti in li ticulus
bro illo ſunt dānati eterno ſupplicio. Jō
dr in Apocal. q̄ qui nō eſt inuētus ſcri D
ptus in libro hoc miſſus eſt in ſtagnum
ignis ꝛc. Et dic q̄ illi hoīes non ege
rūt penitentiā de pctis ſuis: ſed blaſphe
mauerunt nomen dei habētis poteſtatē
ſuper has plagas. Duodecim⁹ articu XII. ar
lus eſt: q̄ illi qui ſcripti ſunt in hoc libro ticulus
ſoli intrabūt ciuitatem paradiſi: vt dr in
Apoca. vñ ait Joh. i. Jn ciuitatē ſupnā E
nō intrabit inq̄natus nec facies mēda
cij. Tertiusdecim⁹ articul⁹ eſt: q̄ ille XIII. ar
liber apiet⁹ iudicio ad iudicādū de ſin ticulus
gulis. qz i ipo mā feſtabunt opa ſing'oꝝ
iō dr i Dañ. q̄ iudex in iudicio ſedet ꝛ li
bri apti fūt. ꝛ ali⁹ liber q̄ eſt liber vite: vt
ait Joh. i Apoc. Alij q̄ ppe libri ſūt pſcie
singulo. Et q̄ erūt ſcripti i libro vite p F
ducent⁹ ad p̄riaz padiſi. Ad nob⁹ pcedat
ihs x̄ps dei ꝛ ꝑgnis filius. Amen.

De sancta Katherina: Sermo

On est talis mu

n lier sup terrā i aspectu ⁊ pulchritudine ⁊ in sensu verboꝝ Judith.xi. Hec sunt ꝟba spūssctī hanc sacratissimā ꝟginē multipl'r cōmendantis: sed potissime de quattuor. Primo de summa dignitate ibi. nō est talis mu-
G lier sup terrā. Nō em̄ dicit istā vel illam sed excipit omnē. Scdo de dei grosirate. ibi in aspectu. Tertio de puritate ibi. ⁊ in pulchritudine. Quarto de sagacitate. ibi. ⁊ in sensu ꝟboꝝ. Et sic elegāter dic̄. Nō est talis ⁊c̄. Et h̄ qꝛ maxime puritatē dilexit. Nemo em̄ tā cupidus auro vl' argēto q̄ꝫtū ista puritate vt merito de ip̄a dicat̄ Judith.xv. Tu gloria hierl'm tu leticia israel: tu honorificētia ꝓpl'i nr̄i: qꝛ fecisti viriliter: ⁊ cōfortatū est cor tuū eo q̄ castitatē amauerꝫ ⁊ post viꝝ tuū alteꝝ nescieris. et iō manus dn̄i cōfortauit te ⁊ iō eris benedicta ineternū Qua ꝓpter in sua legēda repit̄ q̄ angeli locuti sūt ei sex vicib⁹ eidē appendo ⁊ cōsolati sunt eā. Primo qn̄ positat̄ fuit in carcere ⁊ cōgregati sunt ph̄i vt disputarēt cū ea. cui apparēs angel⁹ dixit. Constanter age grata deo: qꝛ non solū ab his vinci nō poteris: sed ip̄os victos ad palmā adduces martirij. Scdo qn̄ posita fuit in obscuro carcere ⁊ per biduū nihil ministratū est ei. sꝫ venit angel⁹ i forma colūbe: ⁊ lumē refulsit: ⁊ fetorē i odorem cōmutās cibū de celo ꝑ dies.xij. portauit. qd̄ vidēs regina ⁊ porphirius admirātes cōuersi sunt: ⁊ ad palmā martirij ꝑducti. Tertio qn̄ trahebat̄ de carceribꝫ ⁊ debebat duci ad rotas: xp̄s cum ml'titudine angeloꝝ sibi apparuit cōfortans eā. Quarto qn̄ inter rotas dn̄m exorauit: venit angelus dn̄i dissipās rotaꝝ machinā ⁊ multos īterfec̄. Quinto qn̄ decapitari debuit ⁊ ꝓ de se memoriā faciētib⁹ exorauit: audiuit angelū dicentē. Veni electa mea: nā ⁊ his q̄ passionē tuaꝫ celebrauerint optata p̄sidia de celis ꝓmitto. Sexto qn̄ fuit decapita ta venerūt angeli ⁊ portauerunt corpus eius sup montē synai. ⁊ sic de⁹ cōtulit ei sex p̄uilegia que nulla alia virgo habuit

Primū quia de collo eius exiuit lac.

Scdm qꝛ de corpe eius manat oleuꝫ.

Tertiū quia angeli tumulauerūt eā.

Quartū quia in monte synai i. in loco dignissimo. Quintū qꝛ iuxta mortem xp̄s sibi apparuit. Sextū qꝛ monachi honestissimi custodiūt corpus ei⁹. merito ergo dicit̄. Nō fuit talis mulier ⁊c̄.

In festo sancti Andree apl'i

Nus ex duobus

v qui secuti sunt ih̄m erat Andreas Joh.i. cap̄ In istis verbis sctūs andreas cōmendat̄. Primo vt perfectus virtute monastica: per quā q̄libet ordinat̄ ad seip̄m. cū premittitur. Unus. Scdo vt ꝑfectus virtute pollitica: per quā quilibet ordinat̄ ad proximū. cū sequit̄: ex duobus. Tertio vt ꝑfectus virtute euangelica: per quā quilibet ordinat̄ ad dn̄m: cum addit̄. qui secuti sunt ih̄m. Quarto vt perfectus virtute ierarthica: per quā quilibꝫ ordinat̄ ad finem vltimū cum concluditur. erat Andreas qui interpretat̄ decorus in statione. s. felicitatis eterne. Circa igitur A perfectionē monasticam insistendo que designat̄ in vnitate notātur quattuor ꝓprietates vnitatis que sunt recollecte a sancto Dionisio libro de diuinis nominibus ca. vlti. que cōueniūt sancto andree.

Prima qꝛ vnitas habet primitatē inprecessibilē qꝛ est vnū primū p̄ncipium.

Scda qꝛ habet intranitatē inexclusibilem: qꝛ de essentia cuiuslibet est vnum

Tertia quia habet q̄ꝫtitatem indiuisibilem qꝛ sicut punctus est in quantitate continua: ita vnitas in quantitate discreta. Quarta qꝛ habet cōitatē intermīabilē: qꝛ conuertit̄ cum ente. ⁊ s̄m Dioni. in om̄ibus reperitur. In istis quattuor signis vnitatis floruit sanctus andreas vt vere dicat̄ vnus. Habuit em̄ primo vnitatem imprecessibilem in ordine apl'atus: sicut sanctus Stephan⁹ in or-

dine martyrꝝ: vt ptꝫ Joh. ꝑmo ca. qꝛ pri
us fuit vocatus q̄ꝫ Petrus vel saltē xp̄m
B secutus. Et iō ad eiꝰ laudē de primitate
sunt q̄nqꝫ mysteria declarāda. Primū
est quāta est dignitas ꝑmitatꝫ. Et dr̄ q̄
in ordine q̄druplici declarat̄. Prīo in
ordine diuinaꝝ ꝑsonaꝝ: vbi ꝑma ꝑsona
est ipīꝰ pr̄is. alie ꝟo ꝑsone ꝓcedūt ab eo
ipe ꝟo a nullo. Athanasiꝰ. Pr̄ a nullo ē
C factꝰ: nec creatus: nec genitꝰ. Et ex hoc
habet auctoritatē vt mittat filiū ⁊ spiri
tūsanctū: ⁊ ipe a nullo: vt dic̄ Augu. de
trini. Scdo in ordine angeloꝝ: vbi fu
it creatus lucifer ꝑmus Job. xl. ca. Ipse
est ꝑncipiū viaꝝ dei. Et ex hoc fuit ei col
lata dignitas in ordinibꝫ ꝑncipādi in oī
bus creatis: vt patꝫ ꝑ Isido. li. de sū. bo
no. Tertio in ordine visibiliū creatu
rarū: qꝛ deus inter omnia visibilia ꝑmo
creauit lucē vt eēt ꝑma creatura: vt patꝫ
Gen̄. i. ca. Dixit deꝰ: fiat lux. ⁊ huic com
petit maxie dignitas vnitatꝫ. qꝛ ꝑm Di
oni. li. de ange. ierar. ꝑ lucez maxime de
mōstrant̄ visibiliū rerum varietates ꝑm
cōformitates. Quarto in ordine pri
moꝝ dieꝝ: qꝛ sic̄ in veteri testa. vltimuꝫ
die. s. sabbatū deus maxie sctificauit: sic
in nouo testa. ꝑmū die. s. dn̄icā maxie dig
nificauit Reqre s̄. carta. xxxvi. littera C
Quia igit̄ ordo apl̄oruꝫ fuit nobilior q̄ꝫ
ordo sensibiliū creaturaꝝ aut dieꝝ: ⁊ ita
īmediate post xp̄m in no. testa. sicut or
do angeloꝝ ⁊ dieꝝ post ordinē diuinaꝝ
ꝑsonaꝝ inuenit̄. idcirco beatus Andre
as fuit maxime dignitatis qui in tanto
ordine ꝑmus extitit. Et ideo Judicū. xi
ca. per yepte fuit congrue figuratus qui
q̄dem ꝑmus cepit cum hoībus dimica
re ⁊ obtinuit principatū in populo isrl̄.
Et sic sanctus Andreas in ordine apo
stoloꝝ. Scdm mysteriū ꝑmitatis est:
videre in q̄bus ista ꝑmitas fuit exaltata
Et dicit̄ q̄ in q̄druplici ordine sctōꝝ ve.
testamē. Primo in ordine patriarcha
D rū quoꝝ primus fuit Abel. ad cuiꝰ mu
nera respexit deus Gen̄. iiij. ca. Secū
do in ordine ꝓphetaꝝ. quoꝝ primus fuit
Enoch. dicente Juda in sua canonica.
ꝓphetauit autē primus de eis ab Adaꝫ
enoch dicens. Ecce veniet dn̄s in sanctꝫ
milibus suis. ⁊ ante eū nullus legit̄ pro
phetasse. Tertio in ordine sacerdotū
quoꝝ primus fuit Melchisedech Gen̄.
xiiij. ca. ante quē nullus legit̄ fuisse sacer
dos dei altissimi. Quarto in ordie pō
tificum. quoꝝ primus fuit Aaron Exo.
xxviij. cap̄. ante quem nullus legit̄ fuisse
sacerdos consecratus pontifex. Dicitur
autē q̄ hec dignitas primitatis in istis
sanctꝫ extitit exaltata: quia sicut per ho
minē indignū dignitas debilitat̄ et per
ditur: sic per hominē dignū dignitas ro
borat̄ ⁊ acquirit̄. De primo patet. i. Re C
gum. ij. ca. in Hely sacerdote ꝓpter cuiꝰ
peccatū sacerdotale priuilegiū transiuit
ad Samuelē. De scdo patet exemplū in
Dauid ꝓpter cuius merita successio re
gum iuda ex genere fuit sibi concessa: vt
patet. iij. ⁊. iiij. Regum. ꝑ totum. Ha
buit autē sanctus Andreas ꝑmo cōfor
mitatē cum Abel. cuiꝰ munera fidei ac
ceptauit deus. Nam de fide cōmendat̄
sanctus Andreas pre ceteris apostolis.

Scdo sanctus Andreas habuit con
formitatē cū Enoch. quia in sua passiōe
contestatus est se deuꝫ vidisse. Tetrio
cum Melchisedech: qui obtulit panem
⁊ vinū Gen̄. xiiij. ca. Et sanctus Andre
as offerebat sub speciebꝫ panis et vini
quottidie eucharistie sacramentum.

Quarto cū Aaron pontifice: quia sic̄
ipe ordinauit sacerdotes post se. ⁊ sctūs
Andreas ordinauit sacerdotes qui om
nem ecclesiā Achaie officiarēt ⁊ sustine
rent: vt dicat̄ de eo in figura illud. i. Re
gum. xix. cap̄. Primus veni de omni do
mo ioseph in occursum dn̄i mei regis qꝛ
sctūs Andreas de vniuerso israel ꝑmus
venit ad xp̄m. Tertiū mysteriū ꝑmi
tatis est videre: in quibꝫ ista ꝑmitas fuit
inchoata ⁊ vilificata. Et dicenduꝫ q̄ in
q̄ttuor ordinibus veteris testamēti fuit
vilificata ⁊ inchoata. Primo in ordi
ne agricolaꝝ. quoꝝ primus fuit Adam. D
Zacha. xiij. ca. Non sum ꝓpheta: homo
agricola ego sum: qm̄ Adaꝫ exemplum

meum ab adolescentia mea. Scdo in ordine pmogenitoꝝ quorum pmus fuit Chayn Gen. iiij. ca. Adā cognouit Euā que cōcepit ⁊ pepit Chayn. Tertio i ordine bigamoꝝ quoꝝ primus fuit Lamech Gen. iiij. cap. duas ducens vxores .s. adad ⁊ selam. Quarto in ordine tyrannoꝝ quoꝝ prim⁹ fuit Nemroth Gen x. ca. Iste incepit potēs esse in terra ⁊ robustissimus venator corā dño. i. hominū oppressor. Primo quidem ista primitas fuit dehonestata ꝑ peccatū inobediētie. Scdo per peccatū inuidie. Tertio per pctm̄ luxurie. Quarto per peccatū rapine. In pmo pctō conueniūt transgressores diuinoꝝ preceptoruz. de quibus dicit ꝙ non intrabunt in terram viuentiū Numeri. xiiij. ca: quia non obedierunt voci dñi. In scdo conueniunt inuidi qui dolent de bono alioꝝ. De qbꝫ Judas in cano. sua. Ue illis qui abierūt in viam chayn ⁊ errore balaam mercede effusi sunt. In tertio cōueniūt lubrici. Apocal. xxi. ca. Omne inqnatū ⁊ faciēs abhominationē non intrabit in supnaz ciuitatē. In quarto conueniūt omnes hoīes iniusti ⁊ auari: de qbus ps. xxxvi. metro. xxxij. Iniusti punient ⁊ semē impioꝝ peribit. Idem in eodem ps. metro xxxviij. Uidi impiū supexaltatuz ⁊ eleuatum sicut cedros libani ⁊ trāsiui ⁊ ecce nō erat q̄siui eū ⁊ nō est inuēt⁹ loc⁹ ei⁹

Quartū misteriū pmitatis est videre in quibus fuit hec pmitas renouata. Et dicit ꝙ in quattuor ordinibꝫ noui testa.

Primo quidē in ordine euangelistaꝝ quoꝝ pmus fuit sctūs Mathe⁹. Secūdus est ordo discipl'oꝝ: quoꝝ pmus fuit Nathanael: quē adduxit philipp⁹ ad ihm anteq̄ omes apl'i essēt vocati: vt ptz Joh. pmo ca. Tertius est ordo martirū: quoꝝ pmus fuit sctūs Stephan⁹: patet Act. vij. ca. Quart⁹ est ordo doctorū: quoꝝ pmus fuit sctūs Paul⁹ qꝛ nullus añ ip̄m legit de fide disputasse Act. ix. ca. Affirmās qm̄ hic est xps. Quintū mysteriū pmitatis est videre qualiter ista dignitas fuit in sctō Andrea consumata. Et dr ꝙ multipl'r. Primo q̄tū ad pmitatē sue voluntatis. qꝛ Primo fuit cōuersus de discipulatu iohis baptiste ad xp̄m q̄ aliqs alioꝝ. Et pmo conuertit sctm̄ Petrū ⁊ duxit eū ad ihm: vt ptz Joh. pmo ca. Scdo q̄tū ad misteriū sue vocatiōis: qꝛ xps vocās suos discipulos. pmo vocauit Petrū ⁊ Andreā Math. iiij. ca. qñ relictis rethib⁹ et naui secuti sunt eū. Tectio q̄tū ad ministeriū sue rñsionis: qꝛ volente xp̄o panes multiplicare ⁊ dicēte: Uñ ememus panes vt manducēt hij. sctūs Andreas primo assiguit modū dicens: est puer vnus hic q̄ habet ⁊c. Johis. vi. ca. Quarto q̄tū ad misteriū sue mediatiōis: qñ gentes venerūt dicētes philippo. Uolumus ihm videre: ⁊ ipse dixit andree: andreas postea dixit xp̄o: ptz Joh. xij. ca. Quinto q̄tū ad ministeriū sue cōsumationis: qꝛ duo primi q̄ primo reddiderūt eundē modū mortꝫ quā ꝑ nob xps suscepit fuerūt isti duo frēs s. Petrus ⁊ Andreas q̄si dicerēt cū Thoma Joh. vlti. ca. Eamus ⁊ nos ⁊ moriamur cū illo. s. in cruce cuius ⁊c.

In sesto sctī Andree apl'i sermo scds.

Nus ex duobus

v q̄ secuti sunt dñm erat Andreas frater symonis Petri. Joh. pmo ca. Qm̄ charissimi istud oraculū fuit ad lr̄am de btō Andrea intellectum. Jō ad eius laudē conueniēter est assumptū. In quo ꝑsona istius apostoli est q̄drupl'r introducta. Primo vt seraphicis ardoribꝫ inflāmata: cū dr: vn⁹ ex duobꝫ. Dualitas em̄ i scriptura est nota charitatꝫ ꝟm Greg. sup Lucā. Quia minus q̄ inter duos charitas haberi nō potest. Et iō binos discipulos suos dominus misit ad predicandum: quia duo sunt charitatis precepta. dei. s. dilectio ⁊ ꝓximi. Ideo spiritus sctūs bis datus est in terra. semel ꝓpter dilectionē proximi. Joh. ij. ca. ⁊ semel in celis ꝓpter dilectionē dei Act. ij. ca. Et repleti sunt omnes spiritu sctō. Et ista est sn̄ia Augu. libro

de doctrina christiana. Scdo vt ierar
chicis honoribꝫ sublimata. cum sequit̄:
Qui secuti sunt dñm. Ista est em̄ digni/
tas celestis militie vt suū principez quo
cūq; ierit sequant̄ ꝑm Hiero. quia sicut
docetur alibi ordo partiū exercitus ad/
inuicē est propter ordinē totius exercit⁹
adinuicem. Ideo dicit̄ Apocal. xiiij. cap̄
Hi sequunt̄ agnum quocūq; ierit: ⁊ ibi/
dem ca. xix. ꝙ qui sunt in celo sequebant̄
xp̄m in equis albis vestiti bisso candido

Tertio vt cherubicis splendoribꝫ de/
corata. cum addit̄. erat Andreas. quia
Andreas ꝑm Hierony. interpretat̄ deco
rus instructione. Decor autē est attribu/
tum ꝑfectionis cherubice sicut valor ꝑfe
ctionis seraphice: quia appropriata filio
conueniunt cherubin sicut appropriata
spiritui sancto ipsis seraphicꝫ spiritibus
Decor autē appropriatur filio ꝑm Hyla
riū libro de trini. attribuens speciē proli
ꝑm eternitatez filio. Quarto vt ierar/
chicis stuporibus transformata. cuz ad/
iungit̄. frater symonis petri. ista q̄ppe fra
ternitas est germanitas que quidez ger
manitas inuenit̄ primo inter duas per/
sonas. cum em̄ ex consubstantialitate ꝑ/
sonali in personis charitas oriatur ger/
manitas: multo mirabilius inter duas
personas ex consubstantialitate totali.
quia filius est ex substātia patris ⁊ vtri/
usq; spiritussanctus. Sicut hic de parte
substantie de qua firma germanitate di
cit Ricar. de trinitate. ꝙ spiritus sanct⁹
ꝓcedit a patre ⁊ filio. quia si ab altero tā
tum: magis esset illius germanus q̄ꝫ al/
terius a quo non ꝓcederet cum eo cōue/
niret sicut in creaturis filius est germa/
nior patri q̄ꝫ fratri: quia rami qui cōue/
niūt in radice sunt intimiores radici q̄ꝫ
sibi ip̄is. Quia ergo sub vnitatis voca/
bulo persona beati Andree est introdu/
cta in principio sermonis. ideo ab vnita
tis ꝓprietatibus est cōmendanda. Sūt
aūt duodeciz ꝓprietates vnitatis vt per
A beatū Dioni. libro de diuinis noib⁹ ca.
xiiij. dicitur. Prima est: quia est prin/
cipiū numeri. sicut em̄ substantia est pri/
ma in ordine omniū predicamētoꝝ: ita
est vnitas in ordine omniū numeroruz.
et hāc cōditionē habuit bea. an. qꝛ sicut
be. stepha. fuit p̄m⁹ in ordīe martyrū: ita
bea. an. fuit prim⁹ in ordine apostolorū.
Et ideo dicit̄ ꝓthoapostolus sicut btūs
stephanus prothomartyr. De p̄mitate
autē sui apostolatus dicit̄ Joh. i. ca. vbi
nominat̄ p̄mus inter apostolos vocatos
a xp̄o. ⁊ Math. iiij. ca. Petrus ⁊ Andre
as fuerunt primi. sed in Johanne patet
quomō beatus andreas p̄mus venit ad
xp̄m. vt sicut Ruben fuit p̄mogenit⁹ in/
ter. xij. patriarchas: ita beatus andreas
inter. xij. apostolos. vnde sibi competit
benedictio ruben Genes. xlix. cap̄. Ru/
ben primogenitus meus prior in donis:
maior in imperio. quia sicut Constanti/
no maioris ascribit̄ habundantia meri/
ti quia p̄mus imperator credidit: ita be
ato andree qui primus apostolorum ad
xp̄m venit. Secunda est: quia vnitas II. ꝓpri/
habet dignitatez impreciabilē: quia ip̄a etas
dicit ꝑfectum simpliciter ꝑm descriptio/
nem Anshelmi: immo et vlterius inue/
nitur maxime in deo in quo nihil est nisi
summe dignuz: vt dicit Hylarius libro
de trinita. Et hanc conditionez habuit
beatus Andreas. s. dignitatem impreci/
abilem. quia sicut in eccl'ia triūphante
ordo seraphicus est dignissimus ⁊ sum/
me deo ꝓpinquus. ita ꝑm Dioni. in eccle
sia militante ordo apostoloruz cuius iste
fuit p̄mogenitus. vnde dicit̄ ꝙ sicut de⁹
influit radios sue bonitatis in om̄ibus
mediātibus seraphicis spiritibꝫ: ita hic
xp̄us mediantibꝫ apostolis: ⁊ duodecim
apostoli credunt̄ in ordine seraphico col
locati. quia ꝑm meritū in via est ordo in
patria. Dignitatē istius ordinis precel/
lentē describit apostolus preponens eaz
ꝓphetis Ephes. ij. ca. Supra fundamen
ta apostoloꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. ⁊ enumerās dig
nitatē eccl'ie militātꝫ dicit Ephe. iiij. ca.
Et ip̄e dedit q̄sdā quidem apl'os: q̄sdaz
autē ꝓphetas: alios vero euangelistas.
Et xp̄us dicit Math. v. cap̄. Vos estis III. pro
lux mūdi. Tertia est: quia habet fecū prietas

ditatē inexhauribilē: quia sicut rami ꝓ/
cedūt a radice: ita om̄es numeri ab vni/
tate in infinitū germinant ſm Augusti.
libro de ciui. dei. Et sic eius fecunditas
cum sit infinita exinaniri non potest: et
hanc fecunditatē habuit beatus andre/
as inexhauribilē. quia sicut Ruben pri/
mogenitus pr̄iarchaꝝ genuit carnaliter
vnam tribum in synagoga: ita btūs an/
dreas ꝑmogenitus apostolorum genuit
ſpūaliter vnam tribum in eccl'ia. quia a
ꝑncipio duodecim apostoli sorte descen/
derunt ad duodecī partes mūdi ad pre/
dicandū. in quibus duodecim tribꝰ eccle
sie fuerūt spiritualiter ꝓgenite. ideo om/
nibꝰ fidelibꝰ Achaie que fuit eius tribus
poterat dicere be. andre. i. Coꝝ. iiij. cap.
In xp̄o ih̄u ꝑ euangeliū ego vos genui.

III. ꝓ/ prietas

Quarta est: qꝛ habet causalitatē iter/
minabilē: qꝛ numeratōes in infinituꝫ ab
vnitate dependēt sicut cōpositū a mate
ria ⁊ a forma tanq̄ a suis causis intrin/
secis. ⁊ hanc cōditionē habuit be. andre
as: qꝛ ip̄e ministerial'r ꝓduxit illū effectū
in vniuersali eccl'ia: qꝛ loco patrꝫ fuit: qꝛ
cōuertit petrū germanuꝫ suū ⁊ adduxit
eū ad iesum: vt ptꝫ Joh. i. ca. dicēs. Inue
nimus messiā qd̄ est interpretatum xp̄s
⁊ ideo sicut Ananias habuit aureolā de
cōuersione pauli: ita btūs andreas de cō
uersione petri. Quita ꝓprietas est: qꝛ
habet simplicitatē irresolubilē: qꝛ sic̄ re/
solutio oīm cōpositoruꝫ ſtat vltimate ad
vltimam materiaꝫ: ita resolutio oīm nu/
meroꝝ ſtat vltimate ad vnitatem: quia
vnū in compositione est vltimū in resolu
tione ⁊ hanc cōditionē habuit btūs an/
dreas: qꝛ non miscuit in se duas leges. s.
nouā ⁊ veterē: sed relicta obseruātia an/
tique legis: noue adhesit legi nō duplici
corde sicut heretici quidā dicebāt: legeꝫ
cū euangelio obseruādā: vt ptꝫ Act. xv.
ca. Quidā descendentes de Judea doce
bāt fratres: quia nisi circūcidamini ſm
morem Moysi non potestis salui fieri,
vbi btūs andre. cū ceteris apostolis eos
ibidē dānauit. Sexta ꝓprietas est: qꝛ
habet minimitatē indiuisibilē: qꝛ sic̄ pū

II. ꝓ/ prietas

I. pro/ prietas

V. ꝓpri/ etas.

ctus est minimū in genere q̄ntitatis con/
tinue: ita vnitas est minimuꝫ in genere
quantitatis discrete: ⁊ penitus imparti/
bilis. Et hanc conditionem habuit bea/
tus Andreas quia ipse fuit minimꝰ om/
niū: vnde ꝓpter eius tractabilitatem ve/
niebant ad eū qui xp̄m videre volebant
sicut ad Philippū: vt patet Joh. xij. ca.
Volumꝰ ih̄m videre. vēit philippꝰ ⁊ dix
it andree: Andreas rursū ⁊ philippꝰ di
xerūt iesu: vbi ītroducit̄ tanq̄ mediator
gentiū ad xp̄m: hec ē illa mīmitas: de q̄
exposuit quidā illud Math. xi. ca. Qui
mīor est in regno celoꝝ ē maior Jo. bap.
s. in ꝓpria reputatōe. Septima ꝓprie/
tas est: qꝛ hꝫ cōmunitateꝫ illimitabilē q̄
inuenit̄ in oībꝰ entibꝰ: qꝛ cōuertit̄ cū ente.
vn̄ dic̄ Dioni. q̄ oīa vno ꝑticipāt. et hāc
conditionē habuit be. andre. qꝛ eius do/
ctrina nō solū fuit extēsa ad Achaiā quā
ip̄e cōuertit sꝫ etiā ad multas alias mū/
di ꝑtes. Multi sem̄ doctores greci ꝓdie/
rūt ab illo q̄ vniuersalē eccl'iaꝫ illumina
rūt. Nā fuit vnꝰ de illis de quibꝰ ꝓpheta
ps̄. xviij. metro. iiij. dic̄. In omnē ter. exi.
so. eoꝝ: ⁊ in fi. or. ter. ver. eoꝝ. Octaua
ꝓprietas est: qꝛ habuit intraneitatē inex/
clusibilē: qꝛ ip̄e est de esse cuiuslibet nu/
meri sicut ꝑs integralis est de esse sui to
tius. Et hāc cōditionē habuit bea. An.
qꝛ singl'arē familiaritatē habuit cū xp̄o
cuiꝰ signū fuit. qꝛ philippꝰ volens loqui
cū xp̄o de gentiū cōuersiōe ꝑus dixit an/
dree tanq̄ mediatori: patꝫ vbi s̄. de sua
intraneitate d̄r Apoca. iij. ca. Ecce ego
sto ad ostiū ⁊ pulso si q̄s audierit vocem
meā. Nona ꝓprietas est: qꝛ hꝫ confor/
mitatē assil'abilē: qꝛ oīs sil'itudo fundat̄
sup aliq̄ vnitate: vt d̄r. v. metha. sic̄ dissi/
militudo sup aliquā pluralitatē. ⁊ hanc
conditionē habuit bea. andre. qꝛ sic̄ xp̄s
fuit simul viator ⁊ ꝯprehēsor btitudinis
vidēs dininā eēntiā ab instāti sue cōcep
tiōis: ita ī hac vita be. an. dū eēt in cruce
ante mortem dixt. Jam regem meum vi
deo: vnde in hoc fuit christo conformis.
Ideo sibi merito competit illud Joh̄is
iij. cap. Cum apparuerit sil'es ei erimus

VII. pro/ prietas

VIII. ꝓ/ prietas

IX. ꝓpri/ etas

X. pro/prietas Decima est: q̄ habet stabilitatē inde/clinabilē: q̄ q̄ diu manet res vna stat in corrupta. vñ res naturales si diuidātur facil'r corrūpunt': eo q̄ ꝑdunt suā vnitatē vt patet ad sensum. ⁊ hāc conditionē habuit btūs Andreas q̄ nō descēdit de statu discipulat⁹ iohānis ad statū inferiorē sz ascēdit ad sublimiorē. s. ad apl'atū xp̄i postq̄ audiuit Joh. testantē de agno dei Joh. i. Ecce agn⁹ dei. Undecima est:

XI. pro/prietas q̄ habet pacē inꝑturbabilē: q̄ vbicūq̄ ē vnitas nō pōt esse diuisio nec ꝑ ꝯñs contrarietas. ⁊ hāc ꝯdictionē habuit beat⁹ andreas. q̄ turb cōcurrentib ꝓ eo ꝯtra Egeā suasit pacē ⁊ q̄etauit seditionē dicens. Nolite cōuertere pacē dñi nr̄i iesu xp̄i in seditionē diaboli. Nā fuit vn⁹ de hereditantibus pacē: q̄bus dixit christ⁹ Joh. xiiij. ca. Pacē relinquo vobis pacē meam do vobis: q̄ de eo ⁊ de cōsotijs dicitur Act. iiij. ca. Multitudinis aūt cre

XII. ꝓ/prietas dentiū erat cor vnū ⁊ aīa vna. Duodecima est: q̄ habet finē inꝑtransibilez q̄ vltima vnitas cōstituit quēlibet numeꝝ in spē sua. cū appositio solius vnitatꝫ vltime variet spēm in numerꝫ: vt dr. viij. metaphisice. ⁊ hāc cōditionē habuit beandre. q̄ eodē fine q̄ xp̄s cōsumat⁹ affectuosissime laudās ⁊ desiderans crucis suppliciū dixit. O bona crux diu desiderata ⁊ iā cōcupiscēti animo preꝑata securus ⁊ gaudens venio ad te. Ista autē vltimitas dicit' inꝑtrāsibilis: q̄ sicut ante xp̄i mortem mors crucis fuit summe ignominiosa: ita post christi passionē facta est fidelibus summe gl'iosa Galath vi. ca. Mihi autē absit gl'iari nisi in cruce dñi nostri iesu xp̄i per quē mihi mundus crucifixus est ⁊ ego mundo. Istas autē ꝓprietates debet habere quibibet fidelis ⁊ maxīe cleric⁹ in semetipo si vult esse perfectus ad exemplar beati andree et. Primo ꝓprietatē imprecessibilez: q̄ non debet expectare vltimū terminū vite ad merenduz sicut fecit rex Sedechias. iiij. Regū. xxv. cap̄. sed in p̄ncipio iuuentutis debet florere virtutib⁹ sicut rex Josias. qui cū esset annoꝝ. viij. cepit q̄rere dñm deū in toto corde suo: vt patꝫ. iiij Regū. xxij. ca. ⁊ ideo gratia baptismalis debet esse charissima ipam habentibus ꝓpter q̄ttuor. Primo: quia nunq̄ recuperat' sed gratia penitētialis sic ⁊ frequēter. Scdo: quia om̄is virginitas anime amittit': et ideo nunq̄ fit sic ydonea ad desponsandū xp̄o sicut p̄us. Tertio: quia hostis non terret' sed animat' ex quo semel vicit. Quarto: quia non ita fortiter resistit' cum mali actus inducāt ꝓmptitudinē ad malū. ideo ī figura istius puritatꝫ ministri tabernaculi quales sunt clerici p̄cedebant populū: patet Josue. iij. ca. Tollite archā dixit Josue ad sacerdotes federis ⁊ p̄cedite populū: q̄ clerici debent p̄us florere virtutibus q̄ layci ꝓpter duo. Primo quia deseruiunt deo. Scdo ꝓpter exemplū. Secundo debet habere dignitatem impreciabilem: quia cum in nobis sint duo genera virium. ita q̄ per inferiores assimilamur bestijs: vt per visum: auditum ⁊c̄ et per superiores angelis: vt per sapientiā: scientiam: ⁊ intellectū ⁊c̄. ⁊ ꝓpter hoc qui viuūt s̄m inferiores sunt similes brutis. ⁊ qui viuūt s̄m supiores assimilant' angelis. ideo clerici specialissime vitare debent bestialē vilitatem. i. Corinth. ij. Animalis homo non ꝑcipit ea que sunt spūs dei. Et sequi debent dignitatez angelicā: ⁊ ideo s̄m quosdam ministri altaris appellant' angeli. i. Coꝝ. xi. Ideo debet mulier velamen habere supra caput suū ꝓpter angelos. sicut eniz angeli sunt ministri eccl'ie triūphantis: ita ⁊ clerici eccl'ie militātis. qua ꝓpter dicit' Hebre. xiiij. ca. Habem⁹ altare de quo edere potestatē non habent qui tabernaculo deseruiunt. Tertio debet habere fecunditatem inexhauribilem: quia sine intermissiōe debet actus nitidissimos germinare: iuxta illud Joh. xv. ca. Ego suz vitis vera. Math. xij. ca. Bonus homo de thesauro cordis sui profert bona verba. Et notandum q̄ quattuor genera arboꝝ reꝑiunt'. Primo quedam semꝑ malos fructus facientes Esaie. v. cap̄.

Expectauit vt faceret vuas fecit autem labruscas. Scdo quedā nunq̄ fructificantes sicut sterilis ficus Lu. xiij. ca. Ecce anni tres sunt exquo venio querēs fructū in ficulnea hac ⁊ non inuenio: succide ergo illam vt quid etiā terram occupat. Tertio quedā non semper: sed quādoq̄ fructificantes sicut fic⁹ cui maledixit dn̄s ⁊ statim aruit quia non inuenit ibi fructū cū temp⁹ esset ficuū Mat. xxi. ca. Quarto quedā semper fructificant bonū fructuz vt lignū vite Apocal. xxij. ca. Afferens fructū per menses singulos. Et ita considera q̄ttuor genera clericoꝝ quoꝝ solum vltimi sunt benedicti: quia semper bonis intenti. Quarto debet habere causalitatē interminabilem: quia sicut deus est causa omniū exemplaris innumerabiliū bonoꝝ que fiunt ab alijs ad eius imitationē: quia naturaliter omnia bonū appetunt et ipsuz q̄ttum possunt imitant. Sap. iiij. ca. O q̄ pulchra est casta generatio cum claritate: ⁊ parū infra. Cum p̄sens est imitantur illam ⁊ desiderant eam cum se eduxerit. Et talibus debet aureola omniuz bonoꝝ opeꝝ quibus fuit exemplum: de qua exemplaritate dicit dn̄s Mathi. v. cap. Luceat lux vestra coraz hoibus vt videamini ab eis. Quinto debet habere simplicitatē irresolubilē vt non intendat duplici corde Jaco. p̄mo ca. Vir duplex animo inconstās est in omnibus vijs suis. Et illi via duplici incedunt q̄ volunt deo seruire ⁊ mammone qd̄ fieri nullo modo potest Math. vi. cap. Nemo potest duob⁹ dn̄is seruire. quibus dicit Helyas. iij. Regū. xviij. cap. Usq̄q̄ claudicatis in duas ptes si domin⁹ est deus sequimini eum: si autez est baal seq̄mini illum. Quia non pōt quis seruire deo ⁊ mundo Joh. ij. ca. Si quis diligit mundum non est charitas patris in eo.

Sexto debet habere minimitatem indiuisibilē: quia virtute humilitatis debet pre ceteris florere que hominez facit minimū in conspectu sui et maximuz in conspectu dei Lu. xviij. ca. Qui se humiliat exaltabit. ⁊ Math. xviij. ca. Nisi cōuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut paruuli nō intrabitis in regnū celoꝝ. Ista virtus est custos omniū virtutuz per cuius custodiam non perfectā non potuerunt sancti superare quedā vitia sicut nec filij israel minimos inimicos: debellatis maioribꝰ Eccl'iasti. xxxij. ca. Gēma carbunculi in ornamēto auri. Septimo debet habere cōmunitatē illimitabilem per liberalitatē: quia bona clericoꝝ sunt bona pauperꝝ ꝑm Cassio. ⁊ ideo possidēda sicut cōmunia ⁊ non ꝓpria. i. Joh. iij. ca. Qui viderit fratrem suū necessitatez habere ⁊ clauserit viscera sua ab eo quomodo charitas dei manet in eo? Nam ꝓpter talem cōmunicationē dictum fuit Malach. iij. ca. Inferte omnē decimaz in horreum meum vt sit cibus in domo mea. Octauo debet habere intraneitatem inexclusibilez: quia opera meritoria sic debet abscondere vt non intendat ad humanū fauorem vel laudē: iuxta illud Math. vi. ca. Attendite ne faciatis iusticiā vestram coram hoibus vt videamini ab eis. Ideo dicit Mathi. vi. ca. Tu autem cum oraueris intra cubiculū tuū et clauso hostio ora patrem tuum.

Nono debet habere conformitatē assimilabilem: quia sicut xp̄us fuit viator ⁊ comprehensor: ita clericus debet fulgere vita actiua que est viatoris. ⁊ contemplatiua q̄ est q̄si cōprehensoris. ij. Coꝝ. iij. cap. Nos vero omnes reuelata facie gl'iam domini speculātes in eandē imaginē trāsformamur Decimo debet habere stabilitatē indeclinabilē: quia nō debet recedere de statu superiori ad inferiorem sicut apostate Prouerb. vi. ca. Homo apostata vir inutilis graditur ore ꝑuerso annuit oculis terit pede digito loquitur prauo corde machinatur malū: ⁊ omni tempore iurgia seminat. Undecimo debet habere pacem imꝑturbabilem Sapien. p̄mo cap. In maliuolaz animā non introibit sapientia Mathi. v. cap. Beati pacifici quoniā filij dei vocabuntur. Qui autē instant litigijs pec-

cāt contra naturalem inclinationē homi
nis ad veram pacem que cunctis ē opta
ta mortalibus Hester.xiij.ca. Absq; vl/
lo terrore vitam silentio trāsigētes opta
ta cunctis mortalibus pace fruenť. Jdo
dicit Augusti.de tri.dei. desideriū felici
tatis inesse nobis a natura.s.pacē q; nul
li obest. Duodecimo debet habere fi/
nalitatem impertransibilem in virtute p/
seuerantie Luce.ix. ca. Nemo mittens
manū ad aratrum ⁊ aspiciens retro ap/
tus est regno dei Math.x.ca. Qui autē
perseuerauerit vsq; in finem hic saluus
erit. Sed cauere debet ne ponat macu/
lam in gl'ia sua sicut salomon: vt cuz be
ne inceperit male finiat: sed sicut ioseph
qui tunicā talarē habuit que ſm Greg.
bonū opus designabat vsq; ad cōsuma/
tionem: ⁊ ideo quia clerico conueniunt
quando perfect⁹ est vnitatis ꝓprietates
insignes: de q̊libet tali dicit Eccl'iastes
vij.ca. Virum de mille vnū reperi: de q̊
dicit apostolus Ephe.iiij.ca. Occurre/
mus oēs in vnitatē fidei ⁊ agnitōis filij
dei ī viꝝ pfectū. Cui⁹ vnitatꝫ g̊ ⁊c. Amē

In festo beati Ambrosij ⁊ potest fieri
in festo omniū doctoꝝ: Sermo.

Docti fulgebūt si
cut splendor firmamenti ⁊ q̊
ad iusticiā erudiunt multos
quasi stelle in ꝑpetuas eternitates Dañ
xij. Circa illud verbū Hiero. in episto/
la ad Paulinū de doctorib⁹ eccl'ie militā
tis dicit ſm hebraycā veritatem q̊ erudi
ti celo ⁊ stellis in fine visionis sacratissi/
me comparanť. Et quia beatus hic do/
ctor sancte matris eccl'ie floruit splendo
re sapientie: ideo ad eius preconiū extol
lendū conuenienter assumiť verbū ꝓposi
tum Docti ⁊c. In quo quidem verbo
eius anima est quadrupliciter descripta
Et primo vt cherubicis splendorib⁹
illustrata. Secundo vt thronicis va/
loribus confirmata. Tertio vt sera/
phicꝫ ardoribus inflammata. Quar
to vt angelicis tenorib⁹ stabilita. Pri/
mū tangitur cum dicitur: Docti fulge/
bunt. docere em̄ est actus illoꝝ spirituuz
qui sunt de ordine cherubin: sicut scribit
Berñ. ad Euge. ſm em̄ beatū Dionisiū
de āgelica ierarchia. cherubin designāt
scientie plenitudinē in hebreo. Secū/
dum tangiť cum subiungitur. sicut splē/
dor firmamenti. Isti angeli dicunť thro
ni quia sunt sedes dei ad discernendum
sua iudicia: ſm Dioni. ibidem. Ter/
tiū tangiť cum additur. Et qui ad iusti/
ciam erudiunt multos. Justicia eniz est
perfectio voliti amoris: sicut sapiētia in
tellectiui fulgoris. Seraphicū interpre/
tatur incendiū amoris ſm Dioni. ibidē
Vñ sic cōicatio sapie fit ꝑ actū ierarchi
cū q̊ ē illumiare ita cōicatio iusticie per
actū seraphicū q̊ ē inflāmare. Quartū
ostenditur cum diciť. quasi stelle in per/
petuas eternitates: quia sicut fuerunt or
dinate stelle ad illuminandū terram: vt
habetur Geñ. primo: sic angeli isti om̄es
sunt ordinati ad directionē et custodiaz
alicuius partis terre id est circa illos q̊
versantur in terra. sic anime doctorū ad
illuminandū illos qui versantur in ter/
ra: iuxta illud Judicū. v. Stelle manen
tes in ordine ⁊ cursu suo contra sysaram
pugnauerunt. Dicit ergo thema. Docti
fulgebunt ⁊c Est sciendū q̊ nullum ce/
lum est totaliter splendidū nisi empirre
um quod ꝓprie diciť firmamentū. ⁊ sta/
bilissimū: alioquin si de aliquo alio intel
lexisset. s. de celo stellato cuius nō est splē
dor nisi in stellis frustra addidisset ꝑ co
pulam. Et qui ad iusticiam erudiūt plu
rimos. Est igitur intelligenduz q̊ ce
lum stellatum habet decem insignes ꝓ/
prietates istis beatis doctoribus simili/
ter conuenientes que debent in quolibet
fideli fulgere. quarum Prima est: q̊
celū empirreū habet antiquitatez in suo
ortu: quia licet alij celi fuerint secūda die
creati: vt diciť Geñ. p̄mo. Illud tamē fu
it prima die creatum. scilicet in dñica in
qua ſm Bedam fuerunt simul quattu/
or creata scilicet istud celū materia pri/
ma: nomine terre designata. tempus
quod per diem significatur: ⁊ natura an

g elicā que designatur nomīe lucis sicut
ista habetur per ordinē Geñ. pmo. Sic
iste doctor mane cepit lucere bonis ope/
ribus scilicet in pueritia. vnde fuit de nu
mero illoꝝ pueroꝝ de quibus dicitur in
Dañ. ꝙ elegit rex pueros in quibus nul
la esset macula vt starent ante faciem re
gis scilicet eterni ꝓpter innocentie puri/
tatem seu venustatem ⁊ ista est laudabi/
lis antiquitas pro qua dictum fuit Da/
nieli a senioribꝰ. Veni ⁊ sede in medio
nostri. quia deus dedit tibi honorē sene/
ctutis: Dañ. xiij. Istam ꝓprietatem de/
bet habere quilibet fidelis: vt ab infan/
tia sua deum timere discat. sicut puer ie/
sus crescebat ⁊ confortabat̄ spiritu Lu.
primo ca. ⁊ iteꝝ Jesus ꝓficiebat sapien/
tia ⁊ etate ⁊ gratia apud deum ⁊ homi/
II. ꝓpri tas. nes Luce. ij. Secunda ꝓprietas: ꝙ ha
bet immobilitatem in statu suo: quia ꝑm
opinionē philosophoꝝ octaua spera est
primū mobile. sed ꝑm opinionem astro/
logoꝝ dicitur cristallinū. ꝑm vero sentē/
tiam theologoꝝ ⁊ sanctoꝝ celum empir
reum dicitur primū mobile ⁊ fixum cuꝫ
melior sit dispositio rei in quiete q̄ꝫ ī mo
tu ceteris paribus. ideo necessariū est ꝙ
optimū corpus sit in optima dispositio/
ne. ideo istud celum dicitur firmissimuꝫ
habitaculum. ij. Paralipo. vi. Istā ꝓ/
prietatem habuit iste sanctus scilicet im
mobilitatem bone conuersationis nō so/
lum in se: sed etiam in alijs tenendā do/
cuit vsqꝫ ad consumationem: quod opus
significatur per tunicaꝫ talarem ioseph
quā fecit sibi iacob: vñ Esa. xxx. Nō fa/
ciet dñs auolare. scꝫ doctoreꝫ tuū breuit̄
⁊ videbūt ocl̄i tui pastorē tuū qꝛ iste do/
ctor nō auolauit qꝛ in doctrīa quā ince/
pit ꝑseuerauit vsqꝫ ad consumationem.
II. ꝓ/ rietas Tertia ꝓprietas ē: ꝙ hꝫ subtilitatē in
suo excessu: qꝛ est sup̄mū ꝑm situ Eccle/
siastici. xxiiij. Ego ī altissimis habito et
thronꝰ meꝰ in colūna nubis. Thronus
ille ē celū empirreū: qꝛ sic deꝰ est summꝰ
spūs ꝑm ordinē petitionis ꝑm Augusti.
ita celū empirreū est sup̄mū corpꝰ ꝑm or
dinē situs. Hāc ꝓprietatē habuit iste
sctūs qꝛ ꝑ sctām cōuersatōem celos tāge
bat vt secretas reuelatōes accipet. vnde
Deute. xxxiij. Isti sūt q̄ in celestibꝫ habi
tāt ⁊c. Et ad Phil. iij. Nr̄a aūt cōuersa/
tio ī celis est. Istā aūt ꝓprietatē dꝫ ha L
bere q̄libet fidel̄ clericꝰ. Nā duo sūt actꝰ
q̄bus aīa nr̄a in celū leuat̄. s. cōtēplatio ⁊
oro. De orone dic̄ Dioni. ꝙ sic exñtes in
naui cū nitunt̄ ad se cū fune trahere ru/
pē q̄ est in littore: magis ipi trahunt̄ ad
littꝰ. ita ē de ꝟtute oronis. qꝛ nō deuꝫ ad
nos sed nos ad deū trahimur: ac si ꝑ ca/
thenā laq̄osā de celo pēdētē ipam muta/
tis manibꝫ trahere niteremur magꝫ nos
ipos traheremꝰ in celū ⁊ nō celū ad nos
sic est in ꝓposito de orone. ⁊ illū vocat Di
onisi. sursū actio. de talibꝫ sic ascēdentibꝫ
dic̄ Esa. lx. Qui sūt hi q̄ vt nubes volāt
⁊ q̄si colūbe ad fenestras suas. sic̄ em̄ nu
bes a solis radijs: sic aīa a xp̄o trahit̄: iu
xta illud Joh. xij. Ego si exaltatꝰ fuero
⁊c. Et sic̄ colūba cū simplicitate sua pe/
tit loca alta: sic isti sine curiositate cur/
rūt ad māsiōes ꝑpetuas: sꝫ mali non sic
ascēdūt. imo tanq̄ꝫ graue natural̄r deor
suꝫ tēdūt: qꝛ sēsus ⁊ cogitatio cordis hūa
ni ꝓna sunt ad malū ab adolescētia sua.
Geñ. viij. Vñ sic̄ graue nunq̄ꝫ cessat ca/
dere nisi cū violēter detinet̄ ita isti nō ces
sāt a malo nisi cū nō pñt. ps̄. Filij hoīm
vsqꝫ q̄ graui corde. Quarta ꝓprietas IIII. ꝓ/ prietas
ē: qꝛ hꝫ speciositatē in aspectu: qꝛ est luci
dū sic̄ sol de cuiꝰ pulchritudīe dꝛ Eccle.
xliij. Altitudīs firmamētū: pulchritudo
eiꝰ. spēs celi ī visiōe gl̄ie: qꝛ ī illo celo ē vi
sio btā. Istā ꝓprietatē habuit doctor qꝛ
ꝟtute floruit castitatꝫ. vñ Greg. exponēs
illd̄ Joel. i. Cōputruer̄t iumēta ī stercore
suo. i. carnales hoīes ī fetore luxurie vitā
suā finiūt. Sꝫ nō sic de isto sctō. imo ab
īfātia sua castitatē ꝟuauit attēdēs illud
Sap. iiij. O q̄ꝫ pulchra ē casta gñatio cū A
claritate. Hec āt castitas hꝫ ī flore q̄dru
plicē radicē Prīa est puritas ī cogitatu
q̄bꝫ ꝓmittit̄ visio diuitatꝫ Mat. v. de ta
libꝫ di. Hiero. Ille laudat̄: ille p̄dicat̄ be
atus: qui vt statiꝫ incepit cogitare: inter/
ficit cogitatus et allidit eos ad petram

Secunda est puritas in consensu: qz ſm Augusti. impossibile est vt quin vi/ sis tangamur: z ne intellectus circa vi/ lia occupetur summa prudentia est auer tere voluntatem et consensum ab illici/ tis: que ostendũtur etiam per intellectũ.

Tertia est puritas in affectu: quia ex abundantia cordis os loquitur et corrũ punt bonos mores colloquia mala.

Quarta est puritas in aspectu: quia si oculus interior est mundus necessario exterior est pudicus et oculus impudic⁹ impudici cordis est nuncius. vnde dñs in euangelio. Si oculus tuus fuerit sim plex: totum corpus tuũ luciduz erit. Ex istis radicib⁹ optimis cõsurgit odor flo/ ridus castitatis in effectu. Quinta ꝓ/ V. ꝓprie tas prietas est: qz habet amenitatem in con/ centu. Nam sicut dicunt philozophi cũ corpora celestia sint solidissima in reuo/ lutione gignunt mirabilem concentum. Et ſm illam opinionẽ optimus concen/ tus gignitur a celo empirreo. Hãc opi/ nionem recitat Ambrosi⁹ in exameron. dicẽs: qz ipsi posuerunt illum solũ nõ per/ cipi a nobis: quia innatũ est nobis ipsuz audire ab initio. ỗ illo dicit Job. xxxviij Quis narrabit nobis ordinem et concẽ tum celorum zc. In illo etiam celo est cõ centus sanctoz et angelorum qui nunq̃ silent: vt in Apocal. dicit Hanc ꝓprieta tem habuit ille doctor. ipse enim fecit cã tores stare circa altare z in ore eorũ dul/ ces fecit modulos. Ad illum cantuz in/ uitat nos isa. xij. Cantate domino can/ ticum nouũ zc. Vbi debemus cantare cantum quadruplicẽ. Primo cantum confessionis: iuxta illud ps. Confitebor tibi in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua zc. Secundo canticuz gratiarumactionis. ps. Confitebor tibi in toto corde meo: quoniã audisti oĩa verba oris mei. Tertio canticum ob/ B secratiõis. ps. Cãtabo dño qui bona tri buit mihi. Quarto canticum exulta/ tionis. ps. Cantate dño canticum nouũ laus eius in ecclesia sanctoz. Sz ma li quattuor malis contrarijs maledicũt. .s. mendacijs: blasphemijs: detractionĩ/ bus: sermonibus vanis. Sexta ꝓprie/ tas est: qz habet nobilitatez in gradu: qz VI. ꝓpri etas. sicut natura angelica est nobilissima in spiritualibus: sic illud celum in corpora/ libus: quia est a sensu remotissimuz. est em̃ spera decima z vltima. vnde elemen/ ta quãto sũt infimioza: tãto ignobiliora ita corpa celestia q̃nto supioza tãto nobi lioza. Hanc autẽ ꝓprietatẽ habuit hic doctor: quia ſm virtutẽ nobilis erat quã nobilitatem debet habere quilibet reli/ giosus nõ tm̃ generz z parẽtũ: sz ꝓtutũ z morũ: de qua Ecclesiastes. x. Beata ter/ ra cui⁹ rex nobilis est. illa nobilitas mo/ rum debet consistere in virtute heroica que hominẽ filiuz dei facit. Ad cuius intellectũ est sciendum q̃ perseuerans est ille qui passioni resistit concupiscentie et in re nec vincit nec vincitur: sed semper in agone contendit vel aliquotiens cum difficultate vincit: sed eam faciliter supe rat tempratus. heroicus vero eas totali ter suppeditat: vt eaz insultus non senti at. vnde quia talis virtus modum exce/ dit humanuz. tales magis dicuntur filij dei q̃ hominis. vnde ps. Ego dixi dij estis et filij excelsi omnes. Sed mali ho mines sequunt appetitiuos sensus q̃bus descendunt in infirmitatem bruto⁹: iux/ ta illud ps. Homo cũ in honore esset nõ intellexit zc. Sunt em̃ aliqui similes canibus quia rabidi. Aliqui scorpionib⁹ quia venenosi: z sicut fraudulẽti qui ꝑimo vngunt z postea pungunt vt scorpio Aliqui bufonib⁹: quia auari quibus nõ sufficit terra ad comedendũ: vnde Ec/ clesiastes. iij. Dixi in corde meo de filijs hominũ vt ꝓbaret eos deus z ostẽderet VII. ꝓ/ prietas similes esse bestijs: quia ad modũ besti/ arum viuũt. Septima ꝓprietas est: qz habet beniuolentiaz in suo influxu: quia sic arguũt doctores antiqui: quia sicut il lud celũ est maximuz mobile: ita est pro/ fundissimũ virtute. Dicit ergo maxime ifluentie sup corpa. Istã ꝓprietatẽ habu/ it iste sctus doctor qz radios sue claritatis ad vniuersa diffudit ſm dio. de diui. no.

VIII. ꝓ/ prietas

minibus ca. iiij. scz ad conuertendū nō solum peccatores fideles: sed infideles.

Istā ꝓprietatē debet habere q̄libet fidelis. s. vt beniuolentiā influat ad instar q̄ttuor planetatū celi. quoꝝ Primꝰ est iupiter q̄ influit ad liberalitatē: qꝛ dicit a Joue de quo legit ꝙ fuit rex liberalissimus. Scd̄s est mars q̄ influit ad strenuitatē: qꝛ dicit a Marte q̄ fuit bellator maximus. Tertius est venus: q̄ influit ad charitatē: qꝛ sub venere cōtinet peregrinus via amor ⁊ amicitia: qꝛ est omnibꝰ amicꝰ ꝟm theologorū auctoritates

Quartus est mercuriꝰ q̄ influit ad virtutē: qꝛ ꝟm astrologos fac̄ hoīes esse studiosos: sic nos debemꝰ scz Primo ista re ad liberalitatē ꝑ elemosynaꝝ elargitionez: qꝛ vt d̄r Tho. iiij. elemosyna a morte liberat: ⁊ ipa est que purgat pctā et facit inuenire vitā eternā. Scd̄o ad strēnuitatē paupes. s. confortādo: iuxta illd̄ Job. xxix. ca. Cū sederē. q. rex circūstante me exercitu erā tamen merentiū consolator. Tertio ad charitatem: qꝛ ꝟm Augu. de trini. ipa sola est q̄ diuidit filios regni ⁊ ꝑditionis. Quarto ad virtutē: qꝛ ꝟitas a vitijs purgat ⁊ a malis liberat. Sed mali sunt sic̄ Saturnꝰ q̄ habet maliuolas influētias q̄ inducit sterilitatē tonitrua ⁊ pestes ⁊ similia. ⁊ sic tales seminā̄t discordias crudelitates ⁊c̄. qꝛ ꝑuersi difficile corrigunt ⁊c̄. Octaua ꝓprietas est: ꝙ habet magnitudinez in suo ambitu: qꝛ si minima stella est maior tota terra: cū firmamentū sit in infinitū maius stella. g̃ ⁊c̄. Baruch. iij. O israel q̄ꝫ magna est domꝰ dei ⁊ ingēs locus possessionis eius magnꝰ est ⁊ nō habet cōsumationē. Hāc ꝓprietatē habuit hic sctūs doctor: qꝛ magnitudo vasis cognoscit ꝟm magnitudinē contenti Et ille ⁊ q̄libet btūs est maioris capacitatis q̄ꝫ celū: qꝛ celū ipm deū cape nō potest: vt dicit Salomō. sed ꝟm Aug. li. de quātitate aīe. omīa que aīa cogitat infra quātitatē anime cōtinēt: ergo cū anima istius doctorꝭ de deo sepius cogitauerit: ergo ⁊c̄. Sed Greg. in sermone. Corda nostra sunt vasa in q̄bus reponimꝰ quę cogitamus. Nona ꝓprietas est: ꝙ habet subtilitatē in suo transitu: qꝛ dicit ꝙ illud celū habet quattuor dotes corꝑis gl̄iosi: ⁊ conditiōes istoꝝ corpoꝝ ipsum nō frangūt sed penetrāt: iuxta illud Hebre. i. Habentes pontificē magnū q̄ penetrauit celū. s. ihm xp̄m ⁊ non dixit ꝑforauit. vnde corꝑa btā penetrādo illud celum nō frangūt ⁊c̄. Istā ꝓprietatē habuit iste sctūs subtil'r penetrādo q̄ sūt in celo empirreo naturaliter īmo suꝑnaturaliter coruscātes. Unde q̄ttuor sensus scp̄ture sacre q̄ttuor doctoribꝫ compant ⁊ appropriant. scz Sensus historicus. Hieronymo. Sensus allegoricꝰ Ambrosio. Sensus tropologicꝰ Gregorio. Sensus anagogicus Augustino De q̄bus d̄r Esa. xxxiij. vbi litteratꝰ: vbi scriba: vbi ꝟba legis ponderans: vbi doctor ⁊c̄. Decima ꝓprietas est ꝙ habet claritatē in suo circuitu: qꝛ est spericū et illa figura est ꝑfectissima ⁊ continentissima. hoc celū circuiuit sapia Ecclesiasti. xxiiij. Girū celi circuiui sola qd̄ non verificat de alio aliquo celo: qꝛ nullū aliud eoꝝ circundat solo deo: sed ab illo omīa continent: ꝓpter etiā integritatē ꝑfectaz

Istā ꝓprietatem habuit integral'r hic sctūs doctor qꝛ nō solū sufficit vera ꝟtus vt quis sit ꝑfectus: īmo oportet ꝙ habeat omnes cū sint connexe ⁊c̄. Quas nob̄ cōcedat xp̄us ihs dei ⁊ ꝟgīs filiꝰ. Amē

De nomine beate Marie virginis: Sermo secundus.

Questio est de facto: Quare ista virgo q̄ erat xp̄um paritura fuit appellata Maria. Cui qm̄ ꝟm Hiero. d̄r ꝙ Maria interpretat. s. Primo stella maris.

Scd̄o summa maris. Tertio mare amaꝝ. Quarto illuminās vel illuminata. Nūc igit istas interp̄tatiōes ad ꝓpositū applicando. sciendū est ꝙ mater dei habuit istas q̄ttuor misterial'r in q̄druplici eius solennitate noui testamēti. ipa nāq̄ꝫ fuit. scz Primo stella marꝭ

IX. proprietas

X. ꝓpri.

II. ꝓprietas

VII. proprietas

in solennitate sue natiuitatis: qꝛ sic̄ que/
libet stella cū de natura sua sit opaca ꝑm
Dionisi. tñ statim cum fuit creata fuit a
sole illuminata: ita mater dñi licꝫ ex me
rito sue gñationis fuerit. s. nata opaca ob
scuritate peccati origīalis: tñ vt mox fu/
it in vtero nata: fuit a sole iusticie sctī fi/
cata. vt ꝑ ip̄a ad litterā intelligat̄ illa ꝓ/
phetia Nūeroꝝ. xxiiij. cap̄. Orietur stella
ex iacob. Sicut em̄ stella nascit̄ sine ma
cula: ita ꝟgo maria nata fuit sine origi/
nal peccati plaga. Scd̄o mater domi
ni fuit sūma marꝫ in solennitate sue an/
nūciatiōis accipiēdo summā ꝓ mensura
qꝛ in verbi conceptōe illū qui erat immē
sus ⁊ incircūscriptus: in suo claudēs vte
ro: fecit terminatū ⁊ circūscriptū ip̄m sū
mando. i. circūscriptiue cōmensurando.
di. ei angelo Luce p̄mo. Ecce concipies
in vtero ⁊ paries ⁊c̄. Et sequit̄. Hic erit
magnus ⁊ fi. altis. vo. ⁊ infra. ⁊ regni eiꝰ
non erit finis. Qd̄ nō solū est intelligen/
dū ꝑm durationē: sed etiā ꝑm magnitu/
dinē. Tertio mat̄ dñi fuit mare ama/
rū in dñica passione: quia sicut eius ani/
ma in xp̄i annūciatōe fuit letificata: ita
in eius passione fuit indicibiliter amari
cata: dicente sibi Symeone Lu. ij. Ecce
positus est hic in ruinā ⁊ in resurrectio/
nē multoꝝ ⁊ in signū ⁊c̄. Quarto ma
ter dñi fuit illuminās vel illuminata in
solennitate sue assumptiōis: qꝛ tunc ꝑm
Hiero. fuit sup̄ om̄es choros exaltata et
sublimata. vñ qꝛ ꝑm Dioni. in celesti ie/
rarchia sup̄iores illuminant inferiores.
ip̄a tūc fuit facta illuminatrix oīm spiri/
tuū btōꝝ: vt sibi dici possit illud ps̄. lxxv
Illuminās tu mirabil̄r a mōtibus eter/
nis: qꝛ vicꝫ hanc ꝟtutē illuminatiuā nō
habuit mater dñi a seip̄a: sed a montibꝰ
eternis. i. a sup̄mis sup̄positꝫ btissime tri
nitatis a quibus īmediate illuminat̄ ⁊c̄

Quia circa natiuitatē dñe ⁊ eius con
ceptionē est p̄sens negociū. ideo insisten
do circa eius p̄mā interpretationē q̄ per
tinet ad illā solennitatez videndum est.
quare mater dñi dicit̄ stella maris. Se/
cundo inuestigande sunt eius virtutes
quomodo ei conueniāt Circa igit̄ pri/ A
mā partē est notandū ꝙ ista stella maris
que dicit̄ polus articus in qua figura fi
git̄ axis. habet. x. ꝓprietates matri domi
ni. s. virgini marie conueniētissime ⁊ ex/
cellentissime cōueniētes. quaꝝ Prima I. ꝓprie/
est ꝙ habet stabilitatē in suo situ: omnes tas
aūt alie stelle que sūt in nr̄o emispio trā/
seunt de loco ad locū ꝑagrando. ista au
tem stat semp̄ in eodē loco immobiliter
fixa. ideo dicit̄ cardo. Omnis em̄ motꝰ
circularis fit circa aliqd̄ immobile: illd̄
autē dicit̄ cardo. vnde d̄r de motore pri/
mo Job. xxij. Circa cardines celi ꝑam/
bulabat. Istā autē ꝓprietatez habuit
mr̄ dñi tā in statu vie q̄ꝫ in statu p̄rie. In
statu autē vie quia vt mox fuit sanctifica
ta fuit in gratia immobil̄r cōfirmata vt
nunq̄ꝫ habuerit in se motuꝫ pcti morta/
lis aut venialis ꝑm Aug. in de natura ⁊
gr̄a di. Cū de pctis agit̄ ⁊c̄. Unde ꝑm
eundē ipsa sola citra xp̄m sicut stella in
hac p̄te ꝑmansit ⁊c̄. Scd̄o habuit il/
lam ꝓprietatē in patria qꝛ aīe alioꝝ san/
ctoꝝ ex naturali inclinatiōe quā habent
ad corp̄a sua ꝑm apostolū mouent̄ motu
desiderij ad resumenduꝫ corp̄a sua. et iō
non sunt vltimate quietate ab immobili
tate. Anima aūt ꝟginis btissima qꝛ cuꝫ
corp̄e suo est gl̄ificata: vt determīat Au
gusti. in sermōe de assumptōe eius est p̄/
fecte quietata vt vltra non moriatur vel
moueat̄: sicut erūt sancti post iudicium
de quibꝫ dicit̄ Apoca. iij. Qui vicerit fa
ciā illū colūpnā in templo dei mei et fo/
ras non egredietur amplius. Ad isti/
us autē ꝓprietatis ꝑseuerationem debet
conari hominis deuota anima vt sit in
bono ꝓposito sibi diuinitus infusuro im
mobilis ⁊ firma. ⁊ non mutabilis vt di/
mittat incepta bona. sicut homies insi/
pientes qui quottidie mutāt suas affe/
ctiones. de q̄ dicit̄ Eccl̄iastici. xvij. Ho/
mo sensatus in sapientia manet sicut sol
stultus vero sicut luna mutat̄. Secū/ II. pro/
da ꝓprietas est: ꝙ ista stella habet volu/ prietas
bilitatem in suo circūitu: quia licet non
transeat de loco ad locuꝫ sicut alie stelle

tamen voluit infra ambitum suū cuz sit fixa in firmamento. ideo ad reuolutionē firmamenti reuoluit. vnde non est intelligendū vt ille cardo non voluat omnino: vt dicitur Prouerb. xxvi. cap. q sicut hostiū vertitur in cardine suo: quia cardo est ab hostio separatus ⁊ non voluit hostio reuoluto. ille autē cardo est coniunctus firmamento: et ideo voluit ad reuolutionē eius. Istam autē ꝓprietatem obtinet nunc in patria mater domini: quia licet in sua felicitate sit: vt patuit immobiliter collocata: tamen ex magnitudine sue clementie se benigne cōuertit: quasi se reuoluendo ad quācūq; partem fuerit inuocata ꝑm auctoritatē Bek. iō pro ei⁹ cōdescēsiōe benigna dicit Prouerb. vlti. Lex clementie in lingua eius. Et ibidem manū suam apperuit inopi. ⁊ palmas suas extendit ad pauperes.

Unde regina quādo est benigna libēter se conuertit ad omnes miseroꝝ petitiones: ita mater dñi regnās in excelsis se conuertit ad om̄es partes in quibus a miseris fuerit inuocata. Et ideo illd auxiliū non habuerunt sancti patres vete. testamen. eo q nulla esset in celis regina Et iō pro illo tempe dixit sapiēs Eccle. .xxxvi. ca. Ubi nō est mulier ingemiscit eger. quia mulieres sunt magis pij cordis ⁊ per ipas solent plerūq; miserationes principum impetrari. Istam proprietatem debet habere quelibet anima viri pij deuotiōe cōiuncta. s. vt benigne subueniat oībus sicut ptz Lu. vi. Om̄i petenti te tribue. vbi ostendit saluator q clementia homis xp̄iani debet esse vniuersalis. cum premittit. Omni petenti. iuxta illd apostoli. Operemur bonū ad om̄es. Scdo q debet esse liberalis. cū addit. te tribue. s. sponte: ꝑm illud apostoli. Hylarē datorē ⁊c. ij. Coꝝ. ix. Tertia ꝓprietas est: q ista stella habet sempiternitatē in suo aspectu. cum em̄ alie stelle sint sempiterne apparitionis ⁊ alique sempiterne occultationis pro quāto alique vident om̄i nocte: ⁊ alique nulla nocte: vt ille que sunt opposite emispio determinate ⁊ alie que qn̄q; apparent quādoq; non: ⁊ alique que apparent in tota nocte: sed non omni hora noctis eque distanter apparent oībus nisi obstaculum nubiuz sit interpositum: vt patet ad sensum. Ista autē ꝓprietas attribuit beate virgini. quia licet aliqui sancti appareant per effectū oībus inuocantibus se et non om̄es vt q̄bus non est datum facere miracula. tamen hoc est ꝓpriū matri domini benedicte oībus inuocātibus eam deuote si non sit nubes interposita vitiorum: vel sit sempiterne apparitionis per effectū subuentionis in nocte hui⁹ mundi ⁊ in omni hora vniformiter hui⁹ noctis: vnde dicit de ea Prouerb. xxxi. q de nocte surrexit: ⁊ q de nocte nō extinguet lucerna eius. Ista aūt surrectio noctis significat sollicitudinē assiduā quam illa mulier habet tempe noctis huius seculi qz ad prebēdū beneficia semp inuigilat eā inuocantib. iō sequit. Dedit predam domesticis suis: ⁊ cibaria ancillis suis. Ratio aūt tāte sollicitudinis in hac muliere ꝓ nobis est: quia res quanto carius est empta: tanto carius est dilecta: et qz nos sumus empti sanguie ipius q̄ carior erat ꝟgini q̄ ipa sibi. iō carius nos cōplexat q̄ si nos ꝓprio sanguine redemisset. Quarta ꝓprietas est: q habet subtilitatē in suo excessu: qz ipa est altissima oīm stellaꝝ q̄ sūt in emispio nr̄o cui⁹ altitudinis signū est. qz sol ascendēs ⁊ descēdens iter duo solstitia ꝑ circulum anni: q̄to plus appropinq̄t ad illā stellā: tanto magis dr ascēdere: ⁊ q̄to plus distat tāto plus dr descēdere. ⁊ ita ē de luna ⁊ ceteris planetis. Istā aūt ꝓprietatē attribuit bea. Hiero/matri dñi in celesti patria: qz sic ista stella est sup oēs alias in firmamēto electa: ita mr̄ dñi fuit sup omnes choros angelorum exaltata: vt dicere possit illud Eccl'iastici. xxiiij. Ego in altissimis habito ⁊ thronus meus in colūna nubis. Tota enim celestis ierarchia est disposita ꝑm Dionisiuz ad modum columne. cuius basis est ierachia infima hastile ierarchia media: et capi-

II. proprietas

IIII. ꝓprietas

tellum sup̄ma. Et qꝛ thronus virginis
sup̄ illā fuit collocatus: iō dicit̄ thronus
meus in colūna nubis. Quia ꝟo hāc
ꝓprietatē non pōt habere aīa ꝟgini de/
uota in effraym: vt sit in tanta sublimi/
tate localiter. qꝛ ſm bt̄m Bern̄. Anima
est melius vbi amat q̄ vbi animat. Cu/
ius ratio est qꝛ amor est tendentia spiri/
tualis amātis in amatū: ⁊ ideo cū motꝰ
magis sapiat naturā termini ad quē q̄
a quo: idcirco amor magis est in amato
q̄ in amante: ⁊ magis ei coniungit̄ ⁊ ſm
hoc dicit apl̄us illō ad Phil̄. iij. Nostra
conuersatio in celis est: quia. s. desidera/
mus celestia. Quinta ꝓprietas est: qꝛ
habet medietatē in suo situ: qꝛ est ita in
medio nostri emisperij seu firmamenti
fixa sicut centrū in medio circuli. nā cū
orion sit circulus diuidens duo emispe/
ria om̄s linee ducte ab ista stella vsq̄ ad
illū orizontem eoꝝ: q̄bus est spera recta
sunt equales sicut est de centro noni cir/
culi: vt patet intelligenti ⁊c̄. Istā pro/
prietatē habet recte mater dn̄i in medio
ꝑadisi: qꝛ sic̄ illa stella est ī medio mūdi
firmamēti: ita xp̄us credit̄ esse in medio
celi empirrei vt possit ab oibus sanctis
total̄r videri. vn̄ d̄r in Apocal̄. ꝙ in me/
dio ciuitatis illius est lignū vite, ⁊ qꝛ ma
ter dn̄i est iuxta filiū suū collocata ad de
xterā eius. idcirco cn medio celi dicitur
corꝑal̄r situata sicut hec stella in medio
firmamenti. vnde vbi est mater gr̄e: ibi
est fons misc̄die: ⁊ inde omnes haurimꝰ
vn̄ ps̄. xlvij. Suscepimꝰ deus misc̄diam
tuā in medio templi tui. Istā autē me/
dietatē seruare debet anima que est ꝟgi
ni deuota: vt sit pacificata a litigijs ⁊ tu
multibus mūdi q̄tum potest segregata
alioq̄n votis diuinis nō pōt esse intenta
sicut erat illa mulier. iiij. Reguz. iiij. cui
cū diceret Helyseꝰ. Nūq̄d habes negoti
um ⁊ vis vt loquar regi vel p̄ncipi mili/
tie ꝑ te. R̄ndit. In medio ꝓpl̄i mei habi/
to ⁊c̄. Sexta ꝓprietas est ꝙ habet di/
urnitatē in suo gradu tūc em̄ ē minima
stellaꝝ notabiliū que sunt in firmamen/
to q̄ ad nostꝝ visum cū sit p̄ncipalissima

V. ꝓprietas

VI. proprietas

eo ꝙ celi dispositiōes mēsurat ⁊ regulat.
iō dicta est cardo: ⁊ inde ꝟtutes cardina
les dicunt̄. Istā autē ꝓprietatē habuit
mater dn̄i: licet in q̄ntitate ꝟtutis fuerit
p̄ncipalissima ⁊ maxima creaturaꝝ post
aīam xp̄i. tamē ꝑ ꝓfundissimā humilita
tē minima in suis ⁊ alioꝝ oculis videba
tur: de cuius humilitatis sup̄abūdātia
habemus in scriptura vnū testimoniū ⁊
vnū signū. Testimoniuz est ip̄e sp̄ūssan/
ctus ꝑ os ip̄ius ꝟginis assignās rōnem
quare fuit eleuata ad xp̄i maternitatē: qꝛ
inq̄t respexit humilitatez ancille sue ⁊c̄.
Luce i. Signū est qꝛ cū p̄buisset. s. cōsen
sum angelo: ⁊ iam mater dn̄i facta fuissz
dixit. Ecce ancilla dn̄i ⁊c̄. Moris autez
est humiliuz se cognoscere ⁊ nuncupare
ſm titulū sui inferiorē. cū aūt esset mater
⁊ sponsa soror ⁊ filia ⁊ ancilla ceteris om̄i/
bus tacitꝫ hoc solū expressit. Ecce ancil/
la dn̄i ⁊c̄. Istā aūt ꝓprietatē singularē
debēt imitari illi q̄ huic virgini placere
desiderant. qꝛ illud est signū ꝑ quod ali/
quis magnā gl̄iam acq̄rit. ⁊ ideo mr̄ do
mini benedicta gl̄iam tante maternita/
tis acq̄siuit ꝑ signū humilitatis vt pa/
tuit. ideo cū nimia complacentia ip̄a re/
spicit in quocūq̄ gradu adherente. vt ei
dicat̄ illud Judith. ix. Sup̄bi ab initio
tibi nō placuerūt sed humiliū ⁊ mansue
toꝝ semꝑ tibi placuit dep̄catio. Sep/
tima ꝓprietas est: qꝛ habet īuisibilitatē
in suo cōtuitu. dicit̄ cōiter ꝙ illa stella q̄
dicit̄ vltramōtana nō est vere polus: qꝛ
ꝑcipit̄ ad sensum: qd̄ facit aliquē modi/
cum circulū: sed qꝛ est inter stellas visui
nostro dignoscibilis maxime ꝓpinq̄ po/
lo: ideo ꝑ ip̄am circūloq̄mur polum qui
est nobis inuisus. sic illa vt cōiter d̄r non
videt̄. Ista ꝓprietas fuit in matre dn̄i q̄
ꝑ solitudinis virtutē fuit ab aspectibus
hoīm sequestrata: vt esset cōiter inuisa.
Istius autē occultationis fuerūt duo si/
gna notabilia. ⁊ Primū est qn̄ fuit ab
angelo salutata: fuit in loco solitario ab/
scondita reperta Lu. p̄mo. Et ingressus
angelus ad eam: scz in penetralibꝰ vbi
cōsueuerat stare ſm Ambro. Scd̄m

VII. proprietas

est. quia quādo habuit ex officio in publicum ꝓcedere. vtpote in visitatione sancte Helisabeth cum festinatione transiuit per publicum quia conspectum multitudinis non amabat ꝛc. Octaua ꝓprietas est. quia habuit rectitudinem in aspectu. ꝑm eīm astrologos spa celi alijs est obliqua. alijs est recta omēs gentes q̄ habent caput directum ad poluz eis est recta alijs obliqua. ita qui caput mentis deuotione directū habent ad virginem pergunt directe ad celum. ceteri vero tenent viā obliquā. sicut eīm xp̄s est via ad patrem: sic mater est via ad filium ꝑm Bernarduz. Nona ꝓprietas est ꝙ ipsa habet fortitudinē in attractu. qꝛ scdm opinionē veterū astrologoꝝ stelle attrahentes tenent terram imobilez: ita ꝙ polus articus sustentat ipsam ne flectat: et antarticus ne nimis ferat sursū ꝑm ꝙ dicit ꝙ duo adamātes tenent archā ferreā machometi in aere. Cum igit omnes fideles militantis ecclesie ad rationez antiquoꝝ trahant deorsuz nisi domina mūdi ꝛ stella maris sustentarent omēs mergerent in inferni ꝓfundum. vnde de ea legitur in apoc. in figura de illa muliere que draconē potuit supare. Decima ꝓprietas est ꝙ ipsa habet dominium super adamantē quia dat sibi virtutem attrahendi ferrū. ideo non attrahit illud nisi contra stellam illā in directū: ita mater domini habz dominiū super lapides id est sup corda. s. lapidea pctōꝝ vt ipsos cōuertat ad pniam iuxta illud ꝓpheticū ezechielis. xxxvi. Auferam cor lapideuz de carne vestra: ꝛ dabo vobis cor carneū atq; domesticū. Quod nobis concedat xp̄us iesus dei ꝛ virginis filius meritis ipsius matris: qui viuit ꝛ regnat Per infinita secula seculorum. Amen.

De eodem festo cōceptionis virginis marie. Sermo. II

Absit istā rem facere. vt inferamus crimē glorie nostre ꝛc. i. machab. ix. ca. Quia sāctissima mater dei est gl̄ia xp̄ia norum. vnde fuit figurata. Judith. xv. per istam cui dicit. Tu gloria hierusalez tu leticia israel. tu honorificentia populi nostri ꝛc. Iccirco illi qui a crimine eam lese maiestatis diuine excusare cupiunt: conuenienter verbuz illud assumunt di. Absit istam rem facere. quia vero circa crimen originalis culpe est presens excusatio. idcirco circa ipsum occurrunt plures considerationes quarū. s. Prima est. quid est originale peccatuz. circa quā ponunt quattuor veritates quaꝝ Prima est. ꝙ originale peccatū nō est aliqua hominis causa sicut cetera peccata quia Jacob ꝛ Esau nondū quicq̄ fecerāt boni vel mali. vt testat apl̄us in vtero matris ꝛ tamen constat ꝙ ibi peccatum originale habuerūt. Secunda est ꝙ peccatum non est aliqua macula positiua in anima. quia omnis forma spiritualis in anima perficit eam cum qualitatem corporalez excedat nisi forte sit actus vel habitus viciosus ꝛc. Tertia est ꝙ nō est in carne infectio morbida. quia sicut nulla iusticia est in corpore formaliter: ita nec culpa ꝑm deductionem. Augu. ꝛ Ansel. de conceptu virginali. Quarta est ꝙ peccatum originale nō est solius iusticie originalis carentia: quia si deꝰ crearet vnuz hominē in puris naturalibus careret originali iusticia que est donum spirituale ꝑm Augu. ꝛ non haberet peccatum originale. Istis premissis ponitur veritas affirmatiua ꝙ peccatū originale est reatus ad penam damni: pueniens ex culpa actuali primi parentis in omnes q̄ ꝓpagant ab eo. sicut si aliq̄s ex ebrietate incurrat lepram omnes de stirpe erunt leprosi. Et confirmat ista sententia. quia sicut se habet peccatū actuale ad penā sensus: sic peccatū originale ad penā damni: sed peccato actuale trāseunte malo actu non ponit nisi reatus ad penam sensus. vt declaratur in. ij. sententiarum. ergo peccatum originale nō erit nisi reatus ad penam damni Secunda consideratio est. qualiter peccatū originale contrahit que difficultas qua

drupliciter declarat̃. Primo in rebus sensibilibus. quia sicut corpus qđ induitur sordido vestimento inquinat̃ ab eo. sic spiritus rationalis quando induitur corpe infecto quia per concupiscentiã genito dicit̃ maculari. vnde bea. Gregori. ait in mora. ꝙ domos luteas habitam⁹ quãdiu viuimus ⁊ subsistimus. ⁊ sicut q̃ tetigerit picem inquinabit̃ ab ea vt dicitur eccl̃ia. xiij. sic anima ex contactu corporis maculat̃. Scđo in rebus regularibus ciuilibus. quia si filia imperatoribus nubat plebeio efficit̃ vilis conditionis sicut ipse. anima aũt nostra est filia summi imꝑatoris: ab eo genita ad imaginem eius. ⁊ ideo quando vnitur corꝑi ab adam ꝓpagato: contrahit vilitatem ipsius. Tertio in canonicis. quia siq̃s filius regis cõtrahit cum muliere corrupta incurrit notã irregularitatis vt non possit ad ordines sacros promoueri nisi dispensetur cum eo. et ita spiritus noster existens filius regis altissimi contrahendo cum carne que fuit in adaꝫ corrupta efficitur irregularis ad ordines celestis patrie. nec ad dictos ordines potest assumi nisi dispenset̃ que dispensatio fit ĩ baptismo. Quarto declarat̃ in theologicis. quia in veteri testamento fuit lex data in leuitico. vt quicunqꝫ intraret domum leprosam fieret ĩmundus: ita anĩa ex eo ꝙ intrat corpus quasi domũ leprosam. efficit̃ ĩmunda. ista lex habetur. Leui. xiiij. cap̃. Tertia consideratio est. a quo peccatũ originale infligit̃. vbi p̃mittũtur quattuor veritates negatiue. quarum. s. Prima est. ꝙ peccatũ originale nõ infligit̃ a deo animã creante. qꝛ om̃is creatura dei bona est ꝑm apostolũ. ⁊ peccatum malũ est. Scđa est. ꝙ peccatuꝫ originale non infligit̃ a patre generante quia mortuo patre contrahit̃ pluries. cũ anima vsqꝫ ad. xlvi. dies nõ infundatur corpori Tertia est. ꝙ non infligitur a matre concipiente. quia ip̃a in baptismate ab illa macula fuit mũdata. Quarta est. ꝙ nec a carne manente contra primam similitudinẽ datam. quia sicut solis radius nullũ inquinamentũ põt recipere a rebus turpib⁹ ꝓpter suam naturalem puritatem. multo minus lux spiritualis sicut anima existens purior a rebus corporalibus inq̃nari non valet. Istis aũt p̃missis ponit̃ affirmatiua veritas. s. ꝙ peccatũ originale infligit̃ ab ipsa lege regulante ipso iure. sicut in lege ecclesiastica quicunqꝫ nascit̃ ex adulterio ip̃o facto incurrit notam irregularitatis. vt nõ possit ad ordines ecclesiasticos assumi: ita qui nascit̃ ex libidinosa ꝓpagine ⁊ infecta in adam ipso facto incurrit irregularitatẽ q̃ꝫtum ad ordines angelicos q̃ irregularitas est peccatuꝫ originale nisi fiat dispensatio per baptismũ. Quarta consideratio est cui peccatũ originale imponit̃. Circa quã declarant̃ quattuor catholice veritates. Quaꝝ prima est. ꝙ peccatum originale non est in corpore sed est ĩ anima. qꝛ sicut virtus est q̃litas spũalis ⁊ non corporalis: ita ⁊ vitium. D

III. ꝯsideratio

C

IIII. ꝯderati

Secunda est ꝙ non est in anima sensitiua sed intellectiua. qꝛ vbi non põt esse meritum sicut in anima sensitiua ꝑ se: ibi non põt esse demeritum. Tertia est. ꝙ non est in inferiori parte rationis sed superiori. quia in eodem est reatus ad penam ⁊ ipsa pena. pena aũt damni est in superiori parte anime in qua est priuatiue oppositum. s. gloria. Quarta est. ꝙ non est in intellectu sed in voluntate. q̃a iusticia ⁊ iniusticia sunt circa idem subiectum. iusticia aũt est formaliter in voluntate. et omne peccatũ est aliqua iniusticia. igit̃ ⁊c̃. Istam aũt deductionez facit Augu. ⁊ Ansel. in deconceptu virginali cap̃. viij. Quinta consideratio est. qualiter peccatũ originale incurritur circa quã ponunt̃ quattuor obstacula q̃ vident̃ prohibere talẽ incursionez que fecerunt circa istam materiã dubitare beatum Aug. Quoꝝ primũ est ꝙ anima que contrahit illud peccatũ non est a patre ꝓpagata: cum non sit caro quia est a creante ⁊ non a generante nullo dubitante. Secundum est. ꝙ ipsa anima non est de corpore educta sicut alie forme q̃

V. consideratio

E

educunt̃ de potentia sue materie. Tertium est ꝙ nõ est a matre ꝓducta sicut caro. quia est a creante ⁊ nõ a generãte nullo dubitante. Quartum est. quia ipsa a solo deo immediate creata est sicut angeli: ⁊ ideo a sua origine non videt̃ qualiter contrahat magis q̃ꝫ angelus. Dicit̃ ꝙ non cõtrahit istã culpã a sua origine. sed cũ suo corpe seminario turpi coniunctione sicut clericus nobilissimis ortus natalibus nõ contrahit a sua origie irregularitatem: sed ad dispensationem carnis corrupte. Sed remanet dubitatio. quia ista vnio ad carnez non est in potestate spiritus nostri: cum fiat a deo.

Dicitur ꝙ fit a deo: sicut matrimonium a sacerdote dispensante: sed fit de cõsensu ipsius anĩe. qꝛ est inclinata ad carnem. sicut homo ad mulierem. Sed q̃re punitur pena propter peccatuz quod non potest vitare. Dicitur ꝙ pena priuatiua qualis est pena damni. quãdoq̃ infligitur iuste pro quo quis vitare non potest sicut patet de irregularitate in spurio. Sexta consideratio est vbi illud peccatum originale cõtrahitur. Dicitur autem ꝙ in vtero matris quilibet contrahit peccatuz originale dicente dauid in ps̃. In iniquitatibus conceptus sum ⁊c̃. Intelligendum est tamen ꝙ inueniuntur quattuor leges in sacra scriptura de ingressu in aliquod tabernaculum.

VI. cõsideratio

F Prima est quando quis non contaminatur per ingressum tabernaculi contaminati. sicut habetur leuiti. xiij. de omnibus que inferebantur in domũ leprosi ⁊c̃. Secunda est quando scilicet domus munda per ingressum immundi contaminatur. sicut fuit preceptum in leuitico. vt leprosi manerent extra castra ne inficerent alios ⁊c̃. Tertia est. quãdo res non sacra per scz domum sacram consecratur sicut dicit christus in euangelio de auro templi qd̃ per templũ erat sacrum Math. xxiij. cap̃. Quarta est quando rex intrat domũ sanctificat domum sicut habetur. Leui. xviij. ꝙ sacerdos cum sanguine sanctuarium expiabat. Sed ad propositum. Prima lex habet locum in nostra generatione primordiali: in qua anima que a deo creatur munda contaminatur. quia corpus ingreditur infectuz. Secunda lex habet locum in finali iudicio ⁊ in resurrectione in qua corpora sanctorum per diuinam potentiam reparata sanctificabũtur per ingressum animaꝝ beatarum. et redundabit in ipsa felicitas eorum. vt patet. iiij. sniarum. Tertia lex habet locum in sacramento incarnationis: in quo humanitas christi cõsecratur. quia in verbo substanficat̃ licet videatur illi humanitas domus: tamen deus cõtinet ⁊ non continet̃. Quarta lex habet locum in xp̃i conceptione in qua fuit consecrata scz virgo. per hoc qd̃ xp̃us habitauit in ipsa. Lu. i. cap̃. Septima consideratio est. quando illud peccatũ originale contrahitur. Dicit̃ aũt ꝙ in primo instanti conceptionis humane vnde dicitur iob. xiiij. Quis potest facere mundum de immundo conceptũ semine ⁊c̃.

VII. ꝯsideratio

Intelligendũ est tñ ꝙ illud instãs: diuidit̃ in q̃ttuor signa ordinis nature vel originis. in quoꝝ. Primo corp⁹ organisatũ generat̃: cũ esse forme substãtialis in instãti fiat. Scdo aĩa rõnalis a deo creat̃. qꝛ ordine nature materia precedit suã formã. Tertio aĩa rõnalis tali corpori vnitur ⁊ infundit̃ post creationẽ. q̃a cuiuslibet forme esse p̃cedit natura suo ĩ esse. Quarto anĩa cõtrahit pctm̃ originale ex tali ꝯiũctiõe sic̃ cleric⁹ irregularitatẽ ex mulieris corrupte despõsatiõe.

G

Ista tñ intelligunt̃ de cõi lege. qꝛ vbi p̃uilegiũ dat̃ ius cõmune nõ habet locum

Octaua ꝯsideratio est. qualiter pctm̃ originale diluit̃. Circa quã ĩducunt̃ quatuor mõi auctoritate sacre scripture ꝯfirmati q̃ꝝ. Prim⁹ ẽ ꝑ supnaturalẽ sctificationẽ ĩ vtero mr̃is vt ptz ĩ ys. xlix. Dñs ab vtero vocauit me. Et ĩ hiere. Añq̃ꝫ ex ires de vulua sanctificaui te Hiere. i.

VIII. ꝯsideratio

Scdo est ꝑ baptismalẽ regñationẽ sic̃ appuit ĩ discipul̃ a paulo baptisatꝫ act. ix. qui ꝯfestim acceperũt spũssancti gr̃am

H

Terti⁹ est per cordis cōtritionem. sicut patuit act. iiij. quando Petro predicante gentibus adhuc peccatū originale habentibus spiritussanctus cecidit super omnes qui audiebant verbū anteq̄ baptisarent. qui tamē non habitat cum aliquo pctō mortali. Quart⁹. per sanguinis effusionē. vt patuit in btā emerētiana ⁊ innocētib⁹ si tñ circūcisio xp̄i eua cuat circūcisionē vt dicit aug. Nona cōsideratio est. q̄ fuerunt illi qui peccatū originale cōmiserunt. Dicit aūt q̄ a quatuor fuit cōmissuz illud peccatū. Primo a diabolo primordialiter. q̄ inuidia diaboli. mors ītrauit in orbē terraꝝ sap. ij. Secundo a serpēte ministerialiter quia diabolus loquebat in illo tamen in excusatiōe sua eua ratiōabiliter dixit serpens decepit me. Tertio ab eua minus principaliter. quia ipsa peccauit per ignorantiā. adam aūt ex certa malitia. vnde dicit apl's. i. thi. ij. q̄ eua fuit seducta in p̄uaricatiōe ⁊ non vir. Quarto ab adaz magis principaliter. quia ex ipso solo dicunt quidā contrahi peccatū originale dato q̄ eua non peccasset. Et si ipsa sola peccasset dñt q̄ non contrahere mus iuxta illud apostoli ad Roma. v. Per vnū hominē mors introiuit in mūdum. ⁊ p alium resurrectio mortuorum.

IX. cōsideratio

I

Decima est qui fuerunt qui peccatuz originale cōtraxerunt. Circa quam reperiunt quattuor leges quarū. s. Prima est generalis eorum qui in vtero matris contraxerunt. ⁊ in ipso mūdati non fuerunt. quia sacramentū baptismi per qd̄ ab hoc purgamur in vtero matris cōferri non potest. vt habet in. iiij. sententiarum. Secunda est specialis eoꝝ qui in vtero matris contrahūt. ⁊ postea sanctificantur ⁊ mundi fiunt. sicut de Joh. bap. luce. i. Spūsancto replebit ex vtero matris sue. qd̄ priuilegium dicit Bern. paucissimis esse concessuz. Tertia lex est singularis eius qui non cōtrahit nec contrahere aptus fuit. sicut xp̄us qui ex vtero sue generatiōis fuit remotus a lege peccati. nō priuilegiatus: quia sine ꝓpagatione ⁊ ideo dicit Augu. sup ps. x. q̄ ipse solus fuit agnus innocens. quia omnes alij ex ꝓpagatione veniunt. de q̄ gemens clamat dd̄ Ecce in iniquitatib⁹ conceptus sum ⁊c. Quarta lex fuit singularis eius q̄ fuit apta nata contrahere ex vtero matris sue gñationis. sed priuilegiata fuit. ⁊ p̄seruata ne contraheret. quia beata virgo per modū peccati fuit concepta ⁊c. Undecima consideratio est. qualiter mater domini fuit preseruata ne contraheret peccatū originale Dicit aūt q̄ quadrupliciter contingit legislatorem derogare legi a se condite.

X. consideratio

K

XI. ꝯsidera

L

Primo aut legem totaliter auferēdo sicut lex diuortij: que fuit data deutero. xxiiij. ca. fuit penitus reuocata math. v. ca. Scd̄o aut legem ad tempus suspēdendo sicut lex de circūcisione data abrahe fuit suspensa in deserto manentibus filijs israel. Josue. v. Tertio aut in lege pro speciali casu dispensando: sicut dicit deus dispensasse in lege furti. Exo. xxij. Quarto aut contra legem priuilegium concedēdo sicut ꝯtra legē datā gen. ix. sicut de incineratione corpoꝝ humanoꝝ dedit priuilegium Enoch ⁊ Helie. vt habet gen. v. ⁊ iiij. R. ij. ca. Primo modo nō fuit mater christi preseruata. quia tunc post ipsaz nullus alius peccatuz originale contraheret nec cōtraxisset. Scd̄o modo. q̄a tunc cū ipsa nullus nascens ꝯtraheret. sed tertio vel q̄rto modo. quia si cū ipsa fuit dispensatuz aut priuilegium fuit ei concessum ne cōtraheret nō iō ꝯtraxit. sicut si papa dispēsaret cum eo qui adhuc est in vtero illegittime conceptus nō nasceret irregularis. aut si imꝑator daret amico priuilegium vt filius nasciturus ex cōcubina nasceret legittimus. Duodecima consideratio est. q̄ si mater domini nō fuisset sic preseruata eius virginitas fuisset diminuta ⁊ hoc quadrupliciter declarat ⁊

XII. ꝯsideratio

A

Primo q̄ sicut anima est melior corpore: ita virginitas anime precedit virginitatem corporis: quemadmodum virginitas corpis humani precellit virgini

ratem bzuti: sed tūc mater christi nō habuisset anie virginitatē. qz ipa cozrūpik p pctm̄ mortale sicut cozpus p actū carnis z sic solo cozpe virgo fuisset z nō simplr sed fm̄ qd. Scdo qz virginitas angeloz q̄ spūalis ē de q̄ loquik hiero. ad eustochiū. q̄ semp est angelis cognata virginitas cōsistit in hoc q̄ nunq̄ cozrupti fuerunt z ideo si ania virginis aliq̄n cozrupta fuisset non esset mō par cū angelis in virginitate angelica. Tertio qualitercūq̄ cozruptio p̄habita fuisset subla/ta anteq̄ reuersa fuisset dignitas ꝑginea sicut post resurrectionē futurā erit ita integrū z ab omni cozruptione cozpus btē marie magdalene sicut cozpus btē agathe: z tn̄ nō habebit aureolā virginitatis ꝓpter ꝓteritū. Quarto qz nō solū aliq̄s dicik pctōr ex pctō qō habet de pn̄ti: sed etiā de ꝓterito pctō. alioq̄n nō posset verificari pro oībz semp illud Jo. in can̄. i. Si dixerimus qz pctm̄ nō habemus z̄c. cū quandoq̄ aliquis sit sine pctō p̄nte. et ideo cū ꝓteritū nō sit in ptāte nostra: nec dīna deus nō posset facere btām virginē omnino sine pctō. Jste rōnes cōfirmank duplici saluatoris actu. Primo. qz voluit sedere sup̄ pullū sup̄ quē null⁹ hōim sedit Mat. xxi. Scdo. qz fuit sepultus in sepulchro in quo nondū q̄squā posit⁹ fuerat lu. xxiij. ca. Et multo plus credik elegisse ad habitandū virginē in qua nū q̄ diabolus habitasset ipsa in pctō originali manente. Tertiadecima ꝙsideratio est. Si mater dn̄i nō fuisset a pctō originali ꝑseruata ipsa fuisset maiori detrimēto affectata q̄ sit pena inferni eterna Et illud qō taz metuēdū est ei inferre q̄ drupliciter declarak. z Primo qz cum deus sicut quilibet legislatoz sit fauorabilioz ad absoluendū q̄ ad puniendū. et ipse dat penā eternā. p pctō mortali in instāti habito: mal⁹ malū oportet eē pctm̄ mortale i istāti q̄ illa pena: cū dek sp minus malū. p maiori: sic ecōuerso in bono

Scdo. qz pena sensus in inferno ē minor pena damni. qz minus bonū priuat. z qz beatitudo est cōpossibilis cuz pena sensus. sicut ex saluatoris testimonio inducik qō nullatenus est pena damni. Et ideo cū p alio instanti peccati originalis debeak pena damni. ipsa est minus malū z per cōsequens pena sensus. Tertio qz homines iusti prius vellent esse in inferno: q̄ in ira dei in instanti vn⁹ actus ire. sicut habek exemplū in libro macha/beoz de Eleazaro qui dixit se velle ꝓ mitti in infernū q̄ transgredi legem dei cū tn̄ post instans transgressionis penitere potuisset Quarto qz illi qui sunt in patria prius vellent in infernū cadere q̄ in diuinā iracundiā. qz i inferno possent cū pena damni z sensus esse cū gratia: et nō in ira dei: alioq̄n voluntates haberēt inordinatas: eo q̄ deo p̄cipiente nō cogēte tenenk subire penā eternā. Jste rōes cōfirmank p b. Augu. p eo q̄ nulla creatura poterat redimere peccatū Ade interrijt deus homo eo q̄ maius malū sit q̄ aliq̄d peccatū creatū z̄c. Quartadecima consideratio est. q̄ si mater dn̄i ante mortē sui filij fuisset mortua nō fuisset in paradisum translata. qz ante mortez x̄pi ianue nō erant apte. Jtem x̄pus nō fuisset primogenitus mortuoz contra Johānez euan. ideo dicitur q̄ anima eius fuisset translata ad sinuz abrae: sicut anima Lazari vbi multas cōsolationes habuisset. Sed quare fuisset ei ianua clausa cū fuerit nobis ex peccato indictum. Dicik aūt q̄ beata virgo habuit multas penas peccatoz sine ipso peccato. Dicik aūt q̄ clausio ianue erat. quia precium redemptionis nondū erat solutum quo ipa fuerat preseruata sicut z ceteri liberati quē admodū ꝑseruak vel redemptus ab aliq̄ malo alio precio adhuc teneret in ergastulo donec preciū esset solutū. Quintadecima consideratio est q̄ ista preseruatio non est contra dictum doctorū sanctorum. quia rationes facte a doctoribz vtpote de rationibus seminalibus z concupiscentia z propagatione non concludebant nisi de conceptione prout accipitur pro seminis effusione non p anime infusione. cum tunc nulla sit ibi ꝓpagatio

XIII. ꝙside.

XIIII. ꝙside.

XV. ꝙsi.

Intelligendū est tamē ꝙ quatuor modis pōt intelligi dei genitrix fuisse in pec
E cato originali. Et primo aut ꝑ aliqđ tempus fuit sub peccato ⁊ in sequenti tēpore sub gratia sicut fuit Joh. baptista.
Scđo ꝙ fuerit ꝑ vnū instans sub peccato ⁊ in sequenti tēpore sub gr̄a sicut ecōuerso in vltimo instāti forma corrumpitur ⁊ in tempore p̄cedenti durat. Tertio. aut ꝙ fuerit ꝑ vnum instans sub peccato ⁊ in alio sub gratia. sicut vnus radius solis sequit̄ alium. quilibet tamē manet per vnū instans ⁊c̄. Quarto aut ꝙ in eodem instanti durationis pro diuersis signis nature fuerit sb̄ culpa ⁊ gratia sicut si mūdus fuisset ab eterno creatus prius natura vt concedunt habuisset nō esse q̄ꝫ esse. Et similiter dn̄t de fabe ascēdēte ⁊ de mola obuiāte. Sꝫ prima op̄. deficit quia Johanni virginē q̄ntum ad modū significatiōis parificat ⁊ minus subiugat virginē seruituti. Et scđa. qꝛ vt ponunt instans se tenet cū posteriori persona ne ⁊ iteꝝ gratiā non nisi ī instanti ꝓduci pōt. Et tertia. quia inter duo instantia semꝑ cadit tempus mediū: ⁊ tūc non fuisset eius anima in gratia nec in culpa. nec duo alij radij īmediate subsequentur sicut nec esse merita. Sed quarta declarat̄. quia sicut de die in diem aer hodie genitus eodem instāti quo gignitur illuminat̄: sed tamen quia de se non est lucidus: sed a sole prius natura est sb̄ tenebra q̄ꝫ sub luce ita anīa virginis est illustrata a sole iusticie. Sed cōtra illud arguit̄ quia priuatiua oꝓposita non sunt cōpossibilia in eodem instanti duratiōis ⁊ idem est de contrdaictorijs. Dicitur aūt ꝙ ꝯtradictoria ⁊ cōtraria priuatiua possunt esse in eodem tempe simul scđm aliud ⁊ aliud signū nature sicut exempli
XVI cō ficatum fuit in mundi eternitate. Se
sidera. xtadecima consideratio est. ꝙ ista preseruatio secundum dicta sanctorum inducta vt in pluribus auctoritatibus comprobatur quarum Prima est Augustini de natura ⁊ gratia cirra mediū vbi dicitur Cum de peccatis agitur nullam de maria volo prorsus fieri mentionem sibi enim collata est gratia ad vincendum ex vtraqꝫ parte peccatum: eo ꝙ cōcipere meruit quem constat nullum habuisse peccatū ⁊ dato ꝙ de peccatis actualibus illa autoritas intelligeretur q̄ꝫtum ad venialia habetur propositu ꝫ. q̄a peccatum originale cum sit mortale est detestabilius ipsis ⁊c̄ Item inducunt̄ sex auctoritutes Augustini in sermone D
assumptionis virginis quarum Prima est. ꝙ vbi scriptura diuina non commemorat de virgine maria inquerendū est ratione ꝙ conueniat veritati fiatqꝫ ipsa veritas autentica sine qua non est nec valet autoritas ⁊c̄. Secunda est ꝙ immerito maria excipitur a regulis generalib⁹ quā hic Augustin⁹ tāta sua gratia attulit dignitas. prerogatiua enim meruit hec singl̄arꝫ scītas q̄ susceptiōe filij dei effecta est digna ⁊c̄. Tertia ab odprobrio humane cōditionis a quo christus excipitur rationabile est vt maria excipiatur ⁊c̄. Quarta est ꝙ illud corpus sacratissimū de quo christus carnem assumpsit escam vermibus traditū esse sentire non valeo et dicere ꝑtimesco ex quo sequitur propositum. quia detestabilior est corruptio mentis: q̄ꝫ corporis ⁊c̄. Quinta est ꝙ si nullus ecclesiasticoꝝ dubitaret đ potestate xp̄i ꝙ possit ꝑpetuū sine incorruptione matrē ꝯseruare cui dubitādus est voluisse donare qđ attinet ad magnā ꝟginitatis gratiā ex q̄ infert̄ a minori ꝓpositum ⁊c̄. Sexta ē ꝙ nulla corruptio seq̄ debuit mariā quā tanta ꝑfudit gratia vt ītegraliter viuēs omnium genuerit integram vitam. que ratio magis cōcludit ꝓpositū. Itez ad idem due auctoritates in quodaꝫ sermone de natiuitate faciunt ad ꝓpositū quarum Prima est ꝙ mox vt virgo in mūdum ꝑ generationē venit: ꝑfecte omnis boni virtute resplenduit. Scđa est ꝙ puella ista de peccatrice nata ꝓpagine: subito versa vice maledictionis eue facta est benedicta. qđ non pōt intelligi de natiuitate ex vtero. qꝛ tunc non fuit ꝑm aliquē sanctificata. Item adducunt̄ alie due auctoritates Aug. quaꝝ. Pri

ma est ī libro. v. cōtra iulianū vbi dicitur q̄ christus nullū peccatū fecit maior existens. quia nō habuit peccatū originale puer existens, pfecto peccatū maior fecisset si in parentibus habuisset. nam nullus est hoim̄ preter ipsum qui peccatum non fecerit grauioris etatis accessus. q̄a nullus est preter ipsum hominū q̄ petūz nō habuerit ifantilis etatis exortu Secunda habek in libro. de. v. heresibus. heresi. iij. sic ait in persona x̄pi Si potui inquinari cum eam facerez: potui inquinari cum ex ea nascerer. quoz vtrumq̄ est impossibile. Jtez due auctoritates anselmi. quaruz Prima est ad eos anglie Hic nō est verus amator v̄ginis: q̄ celebrare respuit effectū redēptiōis sine festū ꝯceptiōis ei⁹ ī q̄ q̄dē festo dicunk q̄dā q̄ q̄dem sonāt expresse ipsam ī peccato originali non fuisse conceptam Scōa est in sermone eius quem fecit de conceptione que dicit. q̄ sicut palaciū luteū quando depingik est quidē de se turpe sed pulchrum ab extrinseco: ita mater dei in sua conceptione de se fuit obscura: sed a deo fuit donis supnaturalib⁹ depicta. Que dona participare velit nobiscum. Amen

De eodem festo conceptionis
Sermo. III.

Andor est lucis eterne. z speculum sine macula zc. sap̄. vij. Sic lux sensibilis tanq̄ pulcherrima creaturaz corporalium in principio vete. testa. ante oēm creaturā corpoream in esse fuit distincte, producta: sic in no. testa. exordio anima sanctissime virginis que est vera lux intellectualis tanq̄ specialissima omniuz creaturaz intellectualiū in sua conceptione cuius hodie memoriam agim⁹ fuit primo creata ita vt coordinationi reruz sensibiliuz qne fuit in sinagoga alludat ordo rerum intellectualium qui secutus est in ecclesia. et iccirco ecclesie surgētis diluculum preclarissimū cernens sapiēs in cōceptione virginis post sinagoge crepusculum oriri: sic admirans huius tante luminis claritatem dicit: Candor est lucis eterne zc. Et ſm hoc conceptio sanctissime virginis dupliciter describik in his verbis z Primo quantū ad cōsumationem collati muneris: quo fuit sanctificata cum premittik. Candor lucis eterne zc. Scōo quantum ad cōsumptionem contrabibilis sceleris quo fuit a peccato originali purgata aut preseruata. cum sequitur z speculū sine macula zc. De ipsius plena sanctificatione illud oraculum sapientis ecclīast. xliij. adducitur Pulchritudinē cādoris eius admirabitur oculus in quo quidem verbo sanctificatio virginis introducitur.

Primo vt serenū spectaculum quod habet suauitatez anagogice quietantis cum premittitur pulchritudinem candoris eius. sicut enim pulchritudo cādorz corporalis visum delectat corporalez. eo q̄ perfectissime saluatur ibi ratio lucis: sic ista plena sanctificatio sūme delectat intellectum. quia in ipsa saluatur perfecte ratio lucis spiritualis: que dicik gratia. Secundo introducitur vt supernum miraculum quod habet sublimitatem anagogice transcendentis: cum sequitur. admirabitur oculus. Nouitas enim est admirationis principium. ſm Augu. super io. ideo intellectus creatus admiratur dum singulari priuilegio retroactis seculis non concesso. mater domini in matris vtero plene sanctificatur. De ipsius a peccato pleno separatione introducitur illud oraculum sapientis cañ. iij. Pulchra es amica mea z macula non est in te. in quo quidem sermone

Primo virginis vere splendida perfectio premittitur. cum dicitur: Tota pulchra es zc. sicut enim ab eterno fuit virgo preordinata ad plenam gratiam: sic fuit destinata ad perfectam naturam. quia capacitas gratie est secundum perfectionem nature. Secundo istius nature ab originali peccato elongatio supponitur. cum sequitur: et macula nō est in te. s. peccati originalis qō in conceptione contrabitur zc. Circa primam

partem: in qua agitur de virginis plena
sanctificatiõe sunt plᵉs articl'i declarãdi
I. articl' quoꝝ Primus est quid est sãctificatio
ꝛ dico. ꝙ sanctificatio est missio spiritus/
sancti a patre ꝛ filio ad animam sanctifi
candã inuisibiliter: sicut fuit missus fili/
us a patre ad redimendũ mundũ visibi
liter. qđ ꝓbat quia licet sanctitas sit com
munis tribus personis iuxta illud ysa.
Sanctus sanctus sanctus dñs deus ꝛc.
tamẽ spirituisancto appropriat' singul'r.
qꝛ sicut pater habet modũ nature ꝛ mo/
dum intelligentie filius: sic spũssanctus
A habet modũ voluntatis. Quia igit' san/
ctitas nõ est ꝑfectio nature nec intelligẽ
tie: ideo erit volũtatis ꝛ sic erit a spũsan
cto sanctificatio vera. qꝛ ab ipso sicut a
fonte sanctitatis emanat oĩs sanctitas
creata. ideo eius sanctificatio est eiꝰ sum
ma ꝑfectio: qꝛ in ipsa tribuit' donũ infini
te virtutis. iõ dicit apl's Roma. v. Cha/
ritas diffusa est i cordib' nostris ꝑ spũm
sanctuꝫ qui datus est nobis: charitas ve/
ro dicit' sanctitas. qꝛ ꝟm Augu. ipsa sola
est que diuidit inter filios dei ꝛ ꝑditiõis
ideo oĩes ipsam habẽtes dicunt' sancti
Et ipsa habet' ꝑ spũmsanctũ ideo dicit'
i ps̃. Lux. s. sanctificatiõis orta est iusto
ꝛ rectis corde leticia. s. spiritussãcti qui ẽ
II. arti. a charitate. Scđs articulus est ꝙ ma
ter dñi fuit sanctificata. numeri. xvij. in
virga Aaron que de tabernaculo subla/
to inuenta est floruisse. Ista virga Aarõ
fuit mater dei que ad lr̃am fuit de stirpe
Aarõ. quia cognata elisabeth. Lu. i. que
ꝓpter sanctificationis plenitudinẽ in ta/
bernaculo. i. in matris vtero gẽmis argẽ
teis id est virtutibus refulgentibus dici
B tur floruisse. Scđo quia eius sanctifi/
catio fuit per ys. xi. prenunciata. Egredi
etur inquit virga de radice iesse. illa vir/
ga est linea generationis regie que in ies
se fuit radicata. ꝛ flos de radice huius ꝟ/
ge ascendet. i. mater domini. ꝛ requieuit
super eam spũs domini. ꝛc. vbi enume/
rat. vij. dona spiritussancti quibus plene
fuit sanctificata Tertio. quia eius san
ctificatio fuit per hiere. i. ca. reuelata. vbi
dicitur. Quid tu vides ieremia. Respõ/
dit virgam vigilantem ego video. i. vir/
ginem sanctificatã in vtero. ista est illa
virga de qua dicit' in mat. xiij. vigilate et
orate ꝛc. Et apoc. Esto vigilans ꝛ cõfir
ma cetera ꝛc. Bene vististi ait dñs. quia
ego vigilabo suꝑ verbo meo. i. super filio
meo vt faciã illud. de qua factione dicit'
io. i. Verbũ caro factũ est vnde sicut fuit
reuelata verbi factio post vigiliã virge:
sic xp̃i incarnatio post matris sanctifica
tionem est subsecuta. Quarto. qꝛ san/
ctificatio fuit per gabrielem nunciata lu
ce. i. Spiritussanctus suꝑueniet ꝛc. Et
ideo de ipsius sanctificatione noua dicit'
hester. viij. ca. Mardocheus loquit' in fi
gura di. Judeis. i. credentibus noua lux
oriri visa est ꝛc. Tertius articulus est III. ar
qualiter fuit sanctificata. Vbi est notan
dum ꝙ q̃druplex est sanctificatio. Et
prima vniuersalis: qua anĩa sanctificat'
ꝛ non cõfirmat' quin possit a gratia cade
re ꝑ peccatũ mortale põt tamẽ in gratia
ꝑmanere. Et illa sanctificatio confert' in
baptismo ꝛ ceteris sacramentis de qua
loquit' apl's. i. coꝝ. vi. Sanctificati estis
in nomine dñi ꝛc. Scđa est spẽalis q̃ C
anima sanctificat' ꝛ etiã cõfirmatur. ita
vt non possit cadere a gr̃a per pctm̃ mor
tale licet peccata venialia nõ excludant'
sic fuerunt sanctificati apl'i in receptione
spũssancti de qua sanctificatione loquit'
io. xiiij. xp̃s di. Ego rogabo pr̃em ꝛc. Et
sequit' vt maneat vobiscũ in eternuꝫ. Ex
quo hẽtur exp̃sse ꝙ postea nõ peccauerũt
mortaliter sed ꝙ venialiter ptꝫ gal'. ij. de
petro quãdo fuit rep̃hensus a paulo ꝛc.
Tertia est singularis. qua anĩa sctifi/
catur ꝛ confirmat' ita vt nec mortaliter
nec venialiter possit peccare. Et illa fuit
soli virgini in hac vita collata de qua lo/
quitur ps̃. Fluminis impetus letificat
ciuitatem dei cuꝫ sequit' sanctificauit ta/
bernaculuꝫ suũ altissimus. Ista est ouis
ĩmaculata. q̃ in figura visa est deo offer/
ri deutero. xxvij. ca. Quarta est plusq̃
singularis. quia non soluꝫ anĩma sancti
ficat': vt nullo modo peccare possit. sed ex

nimia etiam superabūdantia illa sancti/
ficatio redundat in alios. Ista sanctifica
tione fuit anima xp̄i decorata. ⁊ ab illa
sanctificatiōe nominatur omnis nostra
sanctitas. Et de illa dicitur Jo.i. De ple
nitudine eius omnes nos accepimus. ꝓ
pter tertiū scribit̄ sap̄. vij. Proposui ꝓ lu
IIII.ar. ce habere illam. ⁊c̄. Quartus articu/
lus est. quantū fuit sanctificata. Et po/
nuntur hic quattuor gradus sanctifica/
tiōis quoꝝ. Primus est. qui est a capa/
citate nature. s. diminuta. ⁊ imꝓportiona
ta nature. Et ista sanctificati sunt ceteri
sancti. quia talibus potuisset plus cōfer
re de gr̄a licet abundanter fuerit eis col/
lata nec etiā ꝑm ꝓportionē nature. qꝛ nō
semꝑ nobiliores in natura habuerūt ha/
bundantiorem ꝑfectionem sanctitatis.
Et de illo g̃du loquit̄ apl̄s. i. coꝝ. xij. di.
Alij quidē per spūm dat̄ ꝑmo scientie ⁊c̄
Sequit̄ hec omnia operat̄ vnus atq; idē
D spūs. Scd̄s gradus est sanctificatio
q̄ est a capacitate nature diminuta: sed
ꝑm naturā ꝓportionata sicut in angelis
qui abundantiorē quidē sanctitatē pos/
sent recipe si eis a deo infūderet̄. sed hoc
habent ꝑm ꝓportionē nature. quia qui ꝑ
fectiores sunt in naturalibus maiorē ꝑ/
fectionē hn̄t in gratuitis ꝑm doctrinam
theo. de quo gradu sanctificatiōis hētur
in ps̄. Qui facit angelos suos spūs. i. ig
nitos incēdio charitatis ⁊ subtiles inge
nio intellectualis ꝑm ꝑfectionē sue natu
re. qꝛ ad deū se cōuertūt quantū natura
potuit. ⁊ nullū īpedimentū hūit. Ter
tius gradus sanctificationis est q̄ est ca/
pacitati nature adequata. sed nō simpl̄r
in se cōsumata. sicut sanctificatio virgi/
nis q̄ de gr̄a sanctificatiōis a deo recipit
ꝑm nature capacitatē: ita vt pl⁹ scīficari
n̄ possit alioq̄n nō fuisset gr̄a plēa. si tota
eius capacitas nō fuit adequata. iō dici
tur ab angelo luce. i. Aue gr̄a plena. vbi
hiero. dic̄. Ceteris ꝑ ꝑtes dat̄ marie aūt
se tota gr̄e plenitudo infudit qd̄ est intel
ligēdū q̄ntū ad sui capacitatē ⁊c̄. Quar
tus gradus sctificatiōis est. q̄ nō solū ca/
pacitati nature adequata est. sed est in se
simpliciter cōsumata ita vt maior creari
nō possit in vniuerso: sicut sanctificatio
xp̄i anime. de qua ait Jo. iij. ca. di. Non
em̄ datus est spūs ad mensuram filio. qꝛ
scz consumate propter tertiū gradū sap̄.
vij. Super omnem stellarum. i. angelo/
rum ⁊ sanctoꝝ dispositionem luci com/
parata. s. virgo sanctificata inuenitur pri
or. Quintus articulus est. quotiens V. arti.
virgo fuit sanctificata Dico q̄ quadru/
pliciter scz. Primo i eterna dei prede/
stinatione. qꝛ sicut ab eterno predestina/
uit filium sui incarnari: sic preordinauit
eius genitricem sanctificari plene iuxta
illud apl̄i ro. i. Qui predestinatus est fi/
lius dei in virtute. Et ibi fuit oꝑpositus
modus executionis. quia in ista executi/
one fuit illud qd̄ primo fuit animale. et
scd̄o quod est spūale: sic ibi modo oꝑposi
to pri⁹ eue p̄uaricatiōe sctificatio. sic fi/
nis sꝑ in intētione p̄cedit. De q̄ sanctifi/
catione loquit̄ apl̄us. ro. viij. Nam quos
p̄sciuit ⁊ p̄destinauit cōformes fieri ima
ginis filij sui. Scd̄o fuit sanctificata E
in sua sacra conceptione de qua expresse
nō habetur in sacra scriptura. sed argui/
tur a minori de Hiere. in ve. testamento
q̄ sanctificat⁹ fuit in vtero matris Hie/
re. i. Et de Jo. bap. in no. te. de quo dicit̄
Luc. i. Spiritusancto replebitur ex vte/
ro ⁊c̄. Tertio fuit sanctificata ī sacra
verbi incarnatione. quia ipsum prius cō
cepit mēte q̄ꝫ corpore vt ait leo in sermo
ne. de qua sanctificationē ad litteram lo
quitur Gabriel archangelus Luce. i. di.
Spiritussanctus superueniet. Quar
to fuit sanctificata in sua bea. assumpti/
one. qꝛ sicut in verbi conceptione spūssā.
superuenit ad gratia perfundendam: sic
in assumptione ad gloriā cōsumandā de
qua sanctificatione loquit̄ pe. in ca. i. di.
Euangelisauerūt aūt vobis spiritusan.
misso de celis ⁊c̄. Et sequit̄ in quem desi
derant angeli prospicere. quia. s. in eius
aspectu beatificant̄: sed plus beata vir/
go. quia sicut ꝑm totam eius capacitatē
recepit eius gr̄am: sic adequate sanctifi/
cationem istam vltimam. De qua san/

etificatione fuit primo ꝓphetatuꝫ ys.xxx. vbi dicit. Erit .s. lux lune quasi lux solis id est virgis in qua fulget spūssan.s. eēntialis lucis cū sole iusticie.s. Jesu christo

II.pars sermonis Circa scdam ptem sermonis in qua agit de virginis a pctō originali p̄seruatione sunt plures articuli declarandi. q̄ꝝ

I.articl' Primus quid est peccatū origiale. Et dicit q̄ nō est aliq̄s malus actus. cū insit añ oēm actū. Nec est aliq̄s habit⁹ vitiosus. qꝛ cū habito vitioso nō ē cōpossibil' grā. Nec aliqua infectio carnis morbide quia peccatū nō est formaliter nisi in anima. Nec est sola carentia originalis iusticie q̄ fuit donū supnaturale. qꝛ si de⁹ crearet sine ꝓpagatiōe vnū hoīem in puris naturalib⁹ careret illa iusticia. Sed peccatū illud est reatus obligatiōis quo ex peccato primi hoīs filij eius obligātur ad mortē eternam. qui quidem reat⁹ est in anima rōnali. ideo fuit dictū ade geñ. ij. Quacūq̄ hora comederis ex eo morte morieris. non q̄ tūc in eis fuerit mors sꝫ mortis reatus. Sed qualiter est iustū tale reatū extendi ad pueros cū in lege fuerit ꝓhibitū ne filij occidant̄ ꝑ pctis pentum nec ecōuerso. ⁊ in ꝓphetis. vt ait ezechiel. xviij. ca. Filius no portabit iniquitatem p̄ris. Ad oppositum est in lege dixit ei Moyses d̄ dño. q̄ est visitās iiq̄tates patrū in filios ⁊c̄. Et in hiere. Patres nostri comederunt vuaꝫ acerbaꝫ ⁊ dentes filioꝝ obstupescūt. Jdeo duo prima intelligunt̄ q̄tū ad peccatū actuale ⁊ penā eternā. duo vero sequentia q̄tū ad originale ⁊ penaꝫ tpalem. Scds articul⁹ est. q̄liter pctm̄ origiale ꝯtrahit. Et dico q̄ nō ꝯhit ex carnis infectiōe. ita q̄ caro imprimat aīe aliquā infectionē. nec aliqualē maculā. quia nihil tale pōt cāre in spūm. Nec ex anie cōsensione. qꝛ ante omnē actū cōtrahit. Nec ex pentis creatiōe. qꝛ nō est naturalis effectus. Nec ex dīna creatione. qꝛ deus nō creat. Sed ex snie late incursione quā incurrit anīa ex vnione cum carne ꝓpagata ex semine ad eos qui cōtrahunt. sicut si aliquis cōtraheret matrimoniū cū muliere meretrice ex statuto ecclesie ipso facto sententiā excōmunicatiōis incurrit. sic snīa lata fuit contra omnē spūm q̄ carnē ꝓpagatā sibi despōsaret. Et ideo anima cū carni vnit̄ cōtrahit illū reatū. vnde cōtrahim⁹ peccatum originale sic cōtrahit anima peccatū irregularitatis. ex hoc q̄ vnit̄ corpi illegittime generato. ex snīa eccl'ie de q̄ ait scriptura. Nemo mūdus a sorde. nec infans ⁊c̄. Jn cui⁹ figura fuit lata sententia cōtra omnes filios israel. qui desponsarēt sibi mulieres chananeas. Sꝫ hic sunt duo dubia difficilia. ⁊ Primū est. qumodo anīa ex tali contractu efficitur rea cū ipsa non faciat nec cōsentiat Dicit q̄ est consensus naturalis inclinationis. ⁊ q̄ talis vnio causat̄ ab anima sicut relatio a suo fūdamēto et termino. ⁊ dato q̄ nō esset sufficit ille ꝯsensus. Secundū dubiū est qualiter caro q̄ ꝑ baptismum est abluta illū reatū ī currit. Dicit q̄ ratio baptismatis ⁊ purgatio tota trāsit ad aīam remanente corpe sicut prius

III. ar. Tertius articulus est. qualiter peccatum originale diluit. Et dicit q̄ q̄druplicitet. s. Primo ꝑ supnaturalē sctificationeꝫ sicut hiere. i. Prius q̄ te formarem. Scdo ꝑ baptismalē regñationē sic in eunucho quē baptizauit philipp⁹ ī actib⁹ Tertio ꝑ cordis cōtritionē. sic ī illis quibus p̄dicante petro ante baptismuꝫ cecidit spūssanctus: qui nō est compossibilis pctō originali ⁊c̄. Quarto ꝑ sanguinis effusionē. qꝛ in sanguine fit baptismus sicut fuit in innocentib⁹ q̄ ꝓ xp̄o fuert occisi. Si tñ circūcisio xp̄i q̄ circūcisionez eoꝝ p̄cessit euacuauit vim circūcisiōis. sicut baptismus xp̄i intulit vim regeneratiuā aquis de q̄bus hētur. Mat. i. Quart⁹ articul⁹ est. q̄ fuerūt illi q̄ pctm̄ origiale cōmiserūt. vbi q̄tuor ꝯtinēt̄ ꝟitates q̄ꝝ. s. Prīa est q̄ null⁹ natus ex semīe ꝓthopentū illd̄ pctm̄ cōmisit qꝛ omīs cōmissio est volūtaria illud autē peccatū añ omnē actū volūtatis inest iō dicit in ezechiele. Patres comederūt ⁊c̄.

IIII.ar. Scda est q̄ eua cōmisit illd̄ pctm̄ minus principaliter. q̄a fuit seducta ⁊ non

adam. z ideo ipsa peccauit p ignorantiā adam vero ex malitia iuxta illud. i. thi. ij. cap. zc. Tertia est q adam cōmisit illud pctm magis principaliter. qz plus accepat iō dr ro. v. Sicut p vnū hoiem pctm introiuit in mundū zc. Quarta est q lucifer non cōmisit pctm originale conformiter qz licet pctm alioz aliq mō originē habuerit ab ipso tñ quilibz aliorum peccauit ꝓpria cōmissione nō ꝑsistēdo. vt patz in cano. iudeybi dicit Angelos vero q nō seruauerunt zc. Quint⁹ arti. articulus est. q fuerūt illi q cōtraxerunt pctm originale. Et ponunt hic quatuor veritates siue quattuor leges cōtra contractionē pctī originalis z Prima est generalis. s. q de lege cōmuni quicūq de matre cōcipiunt in matre cōtrahunt originale nec q̄diu sunt in matre ab ipo mundant. qz sacramēta ecclesie talibus nō ꝓferunt qz quoz ꝓncipio pctm originale diluit. De qua lege loquit ps. Ecce in iniquitatibz conceptus sum zc. et post baA ptismū. Aspges me dñe ysopo. zc. Secūda est spēalis. q aliq in mre ꝓtrahūt z in matre ab originali mundi fiunt sicut dicitur de omnibus quorum conceptio per angelum fuit annunciata vt ysaac z sampson in testamento veteri. z iohannes in no. qz christus nō est de lege illa de qua loquit Iob. xiij. di. Quis pōt facere mundū de mūdo zc. Rñdet. tu q solus es. qz talis purgatio nō pōt fieri nisi a deo imediate. Tertia lex est singlaris eoz q in mre nō cōtrahūt sed in ipsa mūdi fiūt: sicut dñt aliq de btā virgine. qz vt dñt in primo instanti sue conceptionis fuit spūsancto puenta ne cōtraheret ideo de ipa hētur in figura geñ. xxiij. q ipa est quā pparauit filio domini mei. i. xpo. ante eñ pparauit eam dominus q̄ sordida esset Quarta lex est sup singularis eius. s. qui in matre nō cōtrahit. nec ꝓtrahere potuit sicut fide tenem⁹ de xpo z hoc est eius priuilegiū vltra virginem. quia illa quantuz erat ex se contraxisset xps aūt nō. de q̄ lege loquit apls ro. vij. di. Deus filiū suū mittens zc. Circa sc̄am legē q̄ ad virginē ptinet inducuntur. xiij. ꝯclusiones. q̄ ex dictis magni doctoris eliciunt z Prima est q mat dñi I. ꝯclu/ contraxit peccatū originale q̄ tuz fuit ex sio. pte sui sicut oīs creatura est nihil quātum est ex pte sui iuxta illud. Ecce vos ex nihilo estis omnes nisi puentat⁹ a dīna virtute creatrice. Sic mater dñi fuit pre G uenta a virtute spūssan. ipsam preseruante. q aūt illo mō cōtraxerit: ptz quia eius anima carni ex adam ꝓpagate vnita fuit z cecidisset in penā latā a lege nisi fuisset priuilegiata. de qua pōt intelligi illud apostoli roma. iij. Omnes eñ peccauerunt z egent gra dei. Et ita oportet exponi illud apostoli. Qui vult omnes homines saluos fieri. Secunda conclu/ II. ꝯcl. sio est. q si cōtraxisset tale peccatū in maius malum incurrisset q̄ sit pena damnandoz eterna. loquendo de pena sensus tantū. quia sicut deus dat maius bonum p minori electis: sic reprobis min⁹ malum pro maiori. iuxta illud. xi. sapiē. Miserēris omnium deus. sed ꝑpro quocunq peccato mortali infligit penā eternam. ergo zc. tum fm Anſel. pro conseruatione totius vniuersi non est cōmittendum peccatum. s. mortale. ergo maius malum est peccatum mortale q̄ sit bonū totius vniuersi. maius autem bonum est vniuersum q̄ sit maluz pena eterna: que ordinatur ad ipm. ergo si mater domini peccatum aliquod contraxisset mortale: maius malum q̄ pena sit inferni eterna incurrisset. Tertia conclusio est. q III. con deus potuit eam preseruare ne contraberet. quia quicūq legislator tulit sententiam ex quo sequitur reatus in illos qui contrafaciunt sicut in illos qui cum infidelibus contrahunt pōt tñ aliquē priuilegiare vt non incurrat talē reatum si contrahat sicut patet q fuit priuilegiat⁹ da/ uid quando comedit panes ꝓpositionis i. R. xxi. Deus aūt non sicut iudex: sed sicut legislator tulit hanc sententiā: vt omnis anima que vnitur carni ab adam p/pagata incurrat peccatum originale. ergo non potuit solum matrem domini: sed et quamcunq aliam priuilegiare. IIII. cō

Quarta cōclusio est. q si fili⁹ potuit ꝑ clusio.

facere qꝛ deꝰ decuit. tũ qꝛ ꝑm Ansel. i lib.
Cur deus homo. decuit vt virgo q̃ xp̃m
cõceptura erat niteret ea puritate q̃ sub
deo. s. nequit maior intelligi. sub deo ãt
ẽ puritas ãgelica q̃ nũq̃ꝫ fuit ĩfecta ergo
nec ꝟginis natura. tũ qꝛ nec decet vt abũ
dãtior g̃tia cõferat ei ĩ quo inuenit aliq̃
macula q̃ꝫ ei q̃ fuit sẽper sine macula. iõ
singulariter xp̃o placẽt virgines vt hẽt
in Apo. licz alij habere possint equalez
aut maiorẽ mẽtis puritatẽ ĩ p̃sẽti: sz abũ
dãtior gr̃a collata fuit virgini q̃ꝫ ãgelis
vt tenet eccl̃ia. g̃ cũ ipi sp̃ fuerit sine ma-
cula virgo nũq̃ꝫ debuit eẽ ĩfecta. Qui-
V. consideratio ta consideratio est. ꝙ si decuit hoc defa-
cto ita fuit. tum quia xp̃us dedit p̃ceptũ
de honore matris. ergo cum ipse fecerit
qd̃ docebat. vt habetur in act. honorauit
matrem suã vt non contraheret maculã
quia impium est vt quis differat indue-
re matrem ne nuda ꝓdeat. tum qꝛ xp̃us
fuit mediator ꝑfectissimus: sed ꝑfectior
est ille qui offensã p̃seruat. ideo dicit Au-
gu. Cũ de peccatis agit ꝛc̃. Sexta cõ-
VI. cõsideratio sideratio est. ꝙ q̃ꝫuis virgo originale nõ
contraxerit. adhuc redẽptione xp̃i indi-
guisset. sicut patriarche ꝛ ꝓphete q̃ post-
q̃ꝫ originale ꝑ circũcisionẽ dimissuz fuit
ꝛ deletũ fuit tamẽ necessaria christi pas-
sio. qꝛ in virtute eius vt a deo p̃uisa circũ
cisio a peccato purgabat. ꝛ sic sanctifica-
tio fuit virgini collata in virtute passiõis
xp̃i. Item indigebant oẽs xp̃i passiõe
ita vt aperiretur ianua. que etiam a pec-
cato mundatis erat. s. clausa. Sed a quo
fuit redempta si peccatum nõ habuit ꝛc̃.
Dicitur ꝙ ab eo quod contraxisset si nõ
fuisset virtus passionis xp̃i que eam pre-
seruauit sicut ĩ apoca. sancti dicuntur a
morte eterna redempti ꝛc̃. Septima
VII. ꝯsideratio consideratio est. ꝙ dato ꝙ nullum pecca
tum habuerit: tamen in aliquã penã pec
cati originalis incidit: sicut in mortem
ꝛ in infirmitatẽ. quia pena inuenit̃ infli-
cta in sacra scriptura. Aut pro peccato
cõmisso sicut mors Cayn Aut ꝓ pecca-
to contracto. sicut mors Abel. Aut pro
nec peccato cõtracto: nec cõmisso: sicut
sicut mors filioꝝ zorobabel. Jude. ix. ca.
ꝛ lepra filiorum iezi. iiij. R. v. sic in ꝓposi
to. quia puniuntur parẽtes in filijs sicut
in aliquo sui. Octaua cõsideratio est VIII. ꝯsideratio
ꝙ aliquibus penis huius peccati libera
fuit: vt a pronitate peccandi ꝛ defectu
virtutis quia sicut originalis iusticia tã
q̃ꝫ supernaturale donum in statu innocẽ-
tie actibus preseruabat: sic sanctificatio
virginis ipsam perfectam in nobiliori
statu q̃ꝫ sit status innocentie sustinebat.
Unde in eius figura dictum fuit serpen
ti: Ipsa conterret caput tuũ. quod. scili-
cet eua non potuit conterere in statu in-
nocentie. Nona consideratio est. ꝙ nõ
est necesse hoc credere quod non est in sa IX. cõsideratio
cra scriptura explicatum: sicut. xij. articu
li fidei. tum quia nõ est ab apostolis tra-
ditum sicut iste articulus. Descendit ad
inferos. tum quia non est ab ecclesia de-
claratum sicut est ꝙ spiritussanctus pro-
cedit a patre ꝛ filio. quia istis tribus mo
dis ad credendum aliquid obligamur.
Decima consideratio est. ꝙ non est ne X. consideratio
cessarium oppositum tenere. quia hoc
non est in scriptura euidenter negatum.
nec ab apostolis reprobatum: nec ab ec
clesia prohibitum. Et si dicitur ꝙ sancti
hoc negant. dicitur ꝙ non est necessariuz
immo affirmant nec etiam omnia dicta
a sanctis obligant ad credendum. vt pa-
tet de cipriano martyre non baptisato.
Et de Augu. qui posuit matrem domi-
ni colorem virgineum amisisse in sermo
ne ꝛc̃. Undecima consideratio est. ꝙ XI. cõsideratio
hoc est pium credere sicut non habemus
certitudinẽ in scriptura de assumptione
virginis in corpe. ꝛ tñ mens credit dato
ꝙ nõ esset. vñ Hiero. di. in homel. Non
condempnamus errorem. qui de odio
iudeorum ꝛ fidei pietate procedit. pium
tamen est attribuere matri dei quicquid
potest salua fide credi. magis eĩ piũ est
credere q̃ꝫ discredere ꝛc̃. Duodecima XII. ꝯsideratio
consideratio est. ꝙ non est impium hoc
impugnare. tum quia doctores q̃ hoc ne
gãt faciũt ad magꝫ d̃clarãdũ redẽptiõis
xp̃i necessitatẽ in ꝟgine si pctm̃ hũit. tum

quia ad distinguendum priuilegiuz. qđ solum xp̄us habuit si virgo contraxit. licet alij remoueant. ꝓpter matrem domini honorandam. que quidem pia conceptio vel concreatio fuit explicita per illā quam habebant angeli ad inuicem dañ. x. vbi dicit Princeps persarum restitit mihi ꝛc̄. Tertiadecima consideratio est. ꝙ qualitercunqꝫ sit de istis solennitatibus solennitas hodierna non est referenda ad effectum conceptionis: sed ad effectum sanctificationis. tum quia conceptio fuit naturalis ꝛ sanctificatio fuit supnaturalis. et de nullo effectu nature fit in scriptura solennitas. tum quia per eius conceptionem fuit anima eius felix vnita cum carne. ꝛ per sanctificationez vnita cum deitate ad quam omnis solēnitas ordinatur iuxta illud deutero. xvi. Mihi festa celebrabitis. vt ꝑ festa temporalia que hic agim⁹ perueniamus ad eterna gaudia: Quod nobis concedat iesus xp̄us dei ꝛ virginis filius. Amen.

XIII. ꝯside.

De creatione anime virginis Sermo. I.

Dixit de⁹ fiat lux ꝛ facta est lux ꝛc̄. geñ. i. Or illud est primū verbum qđ inuenitur deus dixisse in tota sacra scriptura. ꝛ ideo sicut primum verbū diuine locutionis dictū est ad lucem creandā: ita primum verbū euangelice predicatiōis ad lucem creandā. i. ad gratiaz impetrādam ꝛ idcirco exemplo beati dionisij in principio ce. ierar. traditi ī nostri sermonis principio xp̄m inuocātes vt primuz lumen qđ illuminat omnē hominem nobis cōmunicet. genitricem lucis deuotissime salutemus di. Aue ꝛc̄. Dixit deus fiat lux ꝛc̄. Sicut in principio no. testa. lux fuit primo creata vt habet geñ. i. tanquā creaturaꝝ sensibiliuz speciosissima: ita in principio no. testa. anīa beate virginis fuit primo creata tanq̄ꝫ omnium creaturaruz rationabilium serenissima citra animam christi: ita vt ordo rerum sensibilium ve te. alludat ordini rerum intellectualium no. te. Et idcirco qꝛ pñs solēnitas est de illi⁹ lucis scđe creatiōe: iō ad pñtis solēnitatis declarationē ꝯuenienter assumitur verbum illud. Dixit deus fiat lux ꝛc̄. In quo quidez verbo serenitas virginalis conceptionis declaratur per lucez: scđm quā dignitas alicui⁹ opationis duplici via monstrat. Uno modo ex sublimitate principij virtualiter ꝓducentis sicut opationis creatione qua mundum creauit declarat dignitas ex infinitate diuine virtutis. alio modo ex nobilitate termini formaliter emanātis sicut operationis generatione: qua deum verbū ꝓduxit eternaliter ex infinita perfectione verbi ꝓducti: sic in ꝓposito nobilitas actus creatiōis qua sanctissima anima virginis fuit creata dupliciter declaratur. Primo ex dignitate p̄ncipij ꝓducti. cum p̄mittit dixit deus ꝛc̄.

Scđo ex dignitate termini ꝓducti cū sequit ꝛ facta est lux. sicut enim in artificialibus solēnitas operis declarat. Aut quia est ab optimo artifice elicita. Aut quia ad optimum operarium ordinata. sic est in ꝓposito. De istis aūt laudibꝫ insignibꝫ inducit illđ oraculū tobie. xiij. Luce splendida fulgebis. ecce dignitas termini ꝓducti. q̄a anima illa fuit mox illuminata gratia. Et omnes fines terre adorabunt te. eccce dignitas principij producti quia solo summo bono vl'r debetur latria. Quia igitur pñs solēnitas in verbo ꝓposito sub lucis signaculo est inducta. idcirco ad laudem illius lucis nunc create, scz anime virginis benedicte sunt septem lucis misteria declaranda. quoꝝ scz Primum est quid est lux. Circa qđ est sciendū ꝙ lux ex sacra scriptura habet quattuor descriptiones virginis anime decentissime conuenientes quarum Prima est ꝙ lux est creaturarum sensibiliū prima. qꝛ primo fuit creata. vt habetur geñ. i. Ista em̄ descriptio conuenit anime beatissime virginis. q̄a licet non fuerit p̄ma creaturaꝝ intellectualiuz in executione: fuit tamen prima in agentis intentiōe que fuit ei⁹ eterna

p̄destinatio. primū enim fuit p̄destinata ꝯ aliqua creatura aliꝫ citra aiam xp̄i. qz prior vltimo finit. ideo sibi cōuenit illud qđ hētur pue. viij. ca. Ab eterno ordinata sum. i. p̄destinata. nōdū erāt abyssi. i. anteꝯ demōes essent ad dānationē deputati vel p̄sciti. Nec dum fontes aquaꝝ erupāt. i. nōdū scti angeli fuerāt ad gl̄iaz p̄destinati ꝛc. Scōa descriptio est. q lux est oīm creaturaꝝ sensibiliū pulcherrima ꝛ aliorꝝ manifestatiua. quia rō lucis est manifestatiua cū rō pulcritudinis sit manifestatiua tāc. n. res pulchra ē cū suū valorē manifestat. Q̄ē. n. qđ arguitka lūine mānifestaꝝ ad Eph. v Ista aūt dēceptio ꝙuenit aie sacratissime ỹginis qz p̄m anselm. In tm decuit vt illa virgo niteret ea puritate q̄ maior sub deo neq̄t intelligi. ideo sibi ꝙuenit illud eccl̄. xlij. Pulchritudinē cādoris ei⁹ admirabit oculꝰ. s. angelicꝰ ꝛc cernēs creaturā pulchriorē q̄ nūq̄ erata fuisset nouitas q̄ppe admirationem inducit. Tertia descriptio est. q lux ē oīm creaturaꝝ sensibiliū nobilissima. qa est obiectū nobilissime p̄sone sēsitiue sic dīna essētia nobilissīe cognitiue qaūt potētia visiua sit nobilissima. ptz. qz ipa sola p̄t attingere icorruptibilia vt ait Gre. sup Jo. Ista aūt descriptio ꝙuenit mr̄i xp̄i q nō tm fuit nobilis. qz de stirpe regia ꝛ sacerdotali descendēs. qz fuit cognata elisabeth vt ptz in luc. i. sed etiā fuit affinis vel cōsanguinea oīm p̄sonaꝝ btissime trinitatis fuit em verbū eternū de ipius purissimis sāguinib⁹ genitū p oio. de di. no. ꝛ mater aliquā affinitatē singularē hūit cū p̄re ꝛ. s. qz p̄m Ricar. de trī. inter p̄sonas dīnas est sūma germanitas. p̄sonaꝝ aūt germanaꝝ nulla pōt ee alicui⁹ ꝙsanguinea q̄n cetere sint affines. ō sicut virgo cōtraxit affinitatē cū p̄sona filij sic necessario cū p̄sona p̄ris ꝛ. s. Jccirco illud ꝙuenit virgini sap. viij. Generositatē illius gl̄ificat ꝙturberniū habēs dei. qz ex eius nobilitas fuerit a regib⁹ declarata tū ex diuinaꝝ p̄sonaꝝ affinitate fuit sume gl̄ificata Quarta descriptio est. q lux est creaturaꝝ sensibiliū maxia. qz celo empirreo coextensa qō si est maximus corpus cōtinet vniuersū. vt hētur. ij. sniarum. in quo etiā nō inuenit aliꝫ sensibilis qualitas cū sit maximū corpus. Jsta aūt descriptio cōuenit aie virginis ꝛ etiam corpi. qz magnitudo cuiuslibz receptaculi declarat ex his q̄ continent in ipso. vt declarat Augu. de quantitate anie Hunc aūt in corpe virginis bñdicte fuit sine omni sue diminutiōe filius dei receptus cum tota sua infinitate. licet prius in anima fm btm̄ leonē. ideo dicit recte maria magis cōtentiua ꝯ totū celuz empirreū sicut de ipa testat ecclīasticus di. Quē celi cape ñ poterāt tuo gremio cōtuliſti. ō sibi cōuenit illud eccl̄iastici xliij. Mas admirabile op⁹ excelsi. Mas quidē admirabile est firmamentū. qz cōtentiuū omniū visibiliū. sed mirabilius est empirreū. qz cōtentiuū oīm tā visibiliū ꝯ inuisibiliū. sed mirabilissim⁹ fuit vter⁹ virginis. qz cōtinuit ens infinitū.

Jste quattuor descriptiones sunt cuilibet fideli clerico ad imitationem virginis decētissime cōueniētes. quia q̄libz aia debet esse. Primo oīm creaturaꝝ p̄ma. s. p innocentiā. qz sicut bigami nō sunt ad eccl̄iasticos ordines ꝛ bñficia et p̄uilegia clericalia ydonei. nec ad ordines eoz promouēdi. ita illi qui matrimoniū qō fit i baptismate aie cū xp̄o postea vero violauerūt p petm̄ mortale ne trāsirent ad scōas nuptias sunt adhuc summe ydonei sicut i ve. te. nazarei ab vberibus matr̄ erant cōsecrati dño. Oz proch dolor hodie omnes sumus bigami ym/no etiā ꝙtagami. sicut notat b. Hieroni. ō⁹ nobis p xpheta. Quā vilis facta es nimis iterans vias tuas. Hiere. ij. cap.

Scōo oz esse oīm creaturaꝝ pulcherrima p castimoniam. qz si in palatijs reguz terreno⁹ nō admittunt ministri nisi q̄ sūt sine macula. vt habek dañ. i. multo minus in eccl̄ia que est palatiū regis eterni nō sunt admittēdi ministri lepr̄osi. ideo dr apoc. vlti. Foris canes venefici ꝛ impudici ꝛc. Tertio debet esse oīm taliū creaturaꝝ nobilissima. qa a patre

eterno pducta ad eius ymaginē tanq̄ fi
lia: z licet sit nobilissimis orta natalibus
tū ignobilitat si desponsat p pecūm morta
le ignobilissimo beelzebub sicut filia re/
gis cōtrahēs cū spurio talis aūt nobilis
est ania sordida. vt habet in ezechiele. z
ideo sequit ipsā grandis interitus vt ibi
ptz. z iactura nimia. Quarto debet cē
oim creaturaꝝ maxima vt in sua capaci/
tate cōtineat maxima scz bona spiritua/
lia nō sicut alicq̄ q nō putāt bona esse alia
nisi visibilia. qz circa ipa ponūt omes su
os affectus. sicut epicuri. de quo dicit in
libro sapiē. Excecauit eos malitia ipsoꝝ
Quia igit iste quattuor descriptiōes ita
luci cōueniūt ideo singulariter p virgi/
ne bñdicta inducit illud geñ. i. Vidit de
us lucem q esset bona z diuisit lucem a
tenebris. quia primo istam lucē. s. animā
virginis bñdicte creauit tanq̄ ceteraꝝ
aniaꝝ excellentissimā z cōfestim a tene/
bris p grām sequestrauit. Scōm luc̄
misteriū est quando lux fuit creata Cir/
ca quod est intelligendum q lux fuit
creata in die primaque fuit dies domi/
nica sicut dies sabbati est. dies. vij. vt ha
betur geñ. i. Ista aūt die fuerūt quat/
tuor luci 2 creata. s. Primo. natura an/
gelica. Secūdo celū empirreū. Ter
tio prima materia. Quarto. tempus.
vt inducit venerabilis Beda. Ista autē
quattuor fuerūt aliquo mō cōcreata aie
virginis i no. te. tanq̄ pclarissime luci. s.

Primo natura angelica. qz potētie p
quas angelus fuit creatus ad imaginē
dei fuerunt isti anime cōcreate. vt ipsa
esset merito sozor angeloꝝ qz ab eodē pīe
z de eadē materia z ad imaginē eiꝰ facta

Scōo natura celi empirrei. quia eius
corpus sanctissimū ita ferf fulgidum fa/
crum. vt doctor egregius ipsam cernens
putauerit se diuinitatē vidisse nisi fides
ipsum aliter docuisset. Tertio natura
prime materie. ḡa ista portio materie q̄
eque a mūdi principio ad verbi assum/
ptionem fuit preordinata que nunc fuit
sub purissimis sanguinibus virginis col
locata. vt ex ipsis formaretur sacratissi/
mum corpus christi. vt habetur per Da
ma. tertio sententiarum. Quarto na/
tura temporis. quia sicut prima die fuit
tempus veteris testamenti inchoatum
cum luce. sic cum illa anima tempus no
ui testamenti quod dicitur tempus gra/
tie. quia illa anima cum gratie plenitu/
dine melius q̄ cum Johanne bap. fuit
mutatio habita. Ideo de ista luce indu/
cit illō preconiū. ij. R. xxiij. Sicut lux au
rore oriente sole mane absq̄ nubibus ru
tilat: quia anima virginis resplenduit
in nouo testamento vt aurora seq̄nte oz/ III. mi.
tu solis iusticie absq̄ nubibus peccato
rum. Tertium lucis misterium est.
vbi lux extitit collocata. Dicitur autem
q̄ sicut lux fuit in tempore dignissimo
creata: sic fuit in loco nobilissimo collo
cata scilicet in celo. Unde ecclesiasticus
loquens in persona sapientie increate.
xxiij. dicit. Ego feci vt in celis oriretur
lumen indeficiens. modo simili lux spiri
tualis de qua nuc agitur fuit collocata
in celo: quod est corpus virginis sacre
propter magnitudinem sue capacitatis
z perennitatis sue incorruptibilis. No/
tandum est tamen q in celo sunt quat/
tuor luces fm ordinem perfectionis ex/
emplariter ordinate: quarum. Pri/
ma est lux empirrei transcendenter co/
ruscantis de qua ecclesiast. xliij. capi. di/
citur Species celi in visiōe glorie. id est
visio glorie est in hoc celo. scilicet accipi/
endo continens pro contento. Secun
da est solis visibiliter apparentis. de qua
dicitur geñ. i. q deus fecit luminare ma/
ius vt preesset diei et luminare minus
zc. Tertia est lux lune sensibiliter re/
fulgentis. de qua ibidem dicitur q fecit
luminare minus vt preesset nocti zc.

Quarta lux est stelle vniformiter radi/
antis. de qua etiam ibidem. z stellas zc.
De istis tribus vltimis simul dicitur.
i. corinthioꝝ. xv. Alia est claritas solis.
alia lune alia stellarum. Sed lux empir
rei designat deitatem verbi. quia maxi
ma et perfectissima. lux autem solis ani/
mam christi. quia scilicz sancta et beata

emisperium nostrum illustrat. sicut illa celestez ierachiã. Lux quoq; lune animã virginis que ita immediate illuminat̃ ab anima xp̃i in patria ꝑm b. Diony. mẽtez. sicut luna a sole. lux aũt stelle. lux corporis matris. que tantum radiabat̃ vt eius claritate immutaret omnẽ aspicientem. dum xp̃m vt dicitur in ventre gerebat. Et sit patet quomodo in eius corpe tanq̃ in celo fuerũt iste quattuor luces dum diuinitatẽ ⁊ humanitatẽ ꝑfectam verbi in se suscepit: ideo ad eius laudem inducit̃ illud sapieñ. vij. ca. Sup omnez stellaꝝ dispositionẽ. i. sanctoꝝ in patria ordinẽ luci cõparata inuenit̃ prior dignior ⁊ p̃clarior. Iste quartuor. s. luces inueniunt̃ in homine deuote dignissimam eucharistiã sũmente quia est ibi verbi diuinitas. que nõ deserit christi corpus. et xp̃i anima eadẽ ratione post glorificationem. ⁊ corpus ⁊ anima virginis. quia ꝑm Hiero. contra Juliañ nusq̃ vadit xp̃us quin virgo eum sequat̃. ⁊ ꝑ consequens corpus virginis. qđ eius anime est vnitum. idcirco vt docet. be. dioni. de eccl'ia. ierarch. est cum summa reuerentia assumendũ. quia sicut dignis confert sanctificationem ⁊ gratiaz: sic indignis damnationem ⁊ penam. vt ipse exemplificat de iuda. Quartum misteriũ lucis est ꝓpter quid lux fuit creata. Et dicit̃ ꝙ causa fuit quadruplex quarũ. scz

IIII. misterium

Prima est vt tenebras effugaret. ideo dicitur geñ. i. ꝙ deus diuisit lucem a tenebris quia simul cũ ipsis esse non ꝑmisit. Secunda est. vt totum vniuersum decoret tanq̃ p̃ciosuz ornamentum quia dat omnibus decorem ⁊ formalem pulchrititudinez cõicando colorem ꝑm Amb. Tertia est. vt dĩna opa mirabilia demonstraret. si em̃ lux non fuisset creta. nullam de supcelestibus noticiam habere⁹. Quarta est vt influẽtias solis ad terrã deferret. qꝛ ꝑm astrologos luce mediante deferunt̃ influẽtie solis ad t̃rã vt germiet ⁊c. Istꝫ occasiõibꝫ fuit creata anima v̄ginis marie. Primo vt tenebras effugaret. quia tenebre. i. mali angeli quos diuisit dñs a luce in p̃ncipio mũdi vt dicit̃ geñ. i. fuerunt fugati dum protulit eum qui illuminat omnẽ hominez venientem in hunc mundũ. Jo. i. Secundo vt totum mundũ decoraret. quia sicut luna est ad decorem celi post solem sic virgo ad decorẽ totius vniuersi post xp̃m. ideo dicit̃ in cañ. de ea pulchra vt luna ⁊c. Tertio vt occulta misteria reuelaret. quia figure ve. te. fuerũt circunuelate donec venit virgo que omnia velata reuelaret. sicut v̄itas p̃figurata declarat ipsam figurã. ideo ꝓ ipsa clamat đđ. di. Emitte lucez tuã. ⁊ pro eius prole addit Et veritatẽ tuaz ⁊c. Quarto. vt solis iusticie beniuolas influentias impetraret nobis. quia sicut aduocatũ habemus apud patrem ⁊c. teste iohanne: sic apud xp̃m virginem matrẽ ꝑm Berñ. ideo ꝓ ipsa dicit ꝓpheta Lux orta est iusto ⁊c ꝓ ista. s. influentia. Quintũ lucis misterium est. quare mater dñi dicit̃ illuminata. Maria em̃ interpretat̃ illũinata ꝑm Hiero. Et dicit̃ ꝙ fuit quadrupliciter sanctificata. Primo in sua conceptione ad cuius sanctificationis declarationem est intelligendũ ꝙ in sacra scriptura inueniunt̃. v. signa sanctificationis in vtero matris. quoꝝ. s. Primũ est scripture ꝓlatio. qꝛ ex quo scriptura diuina dicit aliq̃d esse sanctificatũ sic eo ip̃o credendũ est ip̃m esse sctificatũ. maior eniz huius est scripture auctoritas q̃ omnis humani ingenij capacitas. Et ꝑm istud signum quattuor sanctificati sunt. Primo isaias qui ex vtero fuit formatus seruus dei vt habet̃. xlix. Scđo hieremias. cui dicit̃ hiere. i. Anteq̃ exires de vulua sanctificaui te. Tertio Joh. bap. de q̊ Luc. i. Spũsan reple. ex vtero mr̃is sue. Quarto. xp̃s de quo ibidem: Qđ em̃ nascet̃ ex te sanctũ vocabit̃ ⁊c. Secundum signũ est. angelica annunciatio quia non presumit̃ deus mittere angelũ bonũ ad annunciandũ alicuius generationẽ quin ei contulerit sctificationẽ cũ ipsi sint ministri iusticie. ⁊ ꝑm illđ signũ fuerũt sctificati q̃ttuor. s. Prim⁹ isaac

V. my.

primuz

secũdũ

de quo geñ.xxi. Secundus sampson de quo in lib.iudi.xiij. Tertius Johā nes bap.de quo lu.i. Quartus.Xp̄us de quo Luce.i. Tercium signū est supernaturalis cooperatio quādo parētes non erant adhuc validi per naturaz vbi eñ interuenit diuinum miraculuz p̄sumit̄ interuenisse sanctificatio. Cum ꝑm doctrinam sanctoꝝ xp̄s nullum sanauerit corporaliter: quin etiā spūaliter. Et secunduz hoc. Primus fuit ysaac.qꝛ de patre sene ⁊ matre sterili vt habet̄ geneꝭ xxi. Scd̄s fuit Samuel q̄a de matre sterili natus fuit.i.regū.ij. Tertius fuit Sampson. vt apparet in lib.iudi.xiij. Et sic isti quattuor fuerūt sāctificati ꝑm istud signum. Quartum signum est totalis diuina productio. quia quando aliquam creaturam rationalē facit per se totaliter: tunc rationabile est vt primo ipsi bene velit sicut omnes diligunt proprios effectus ⁊ ꝑm hoc signum. Primus fuit lucifer. Secundus Adam.

Tertius Eua. Quartus Xp̄s quē deus totaliter produxit supplendo vicez patris creati. Quintū signū est diuia p̄nominatio.qꝛ cuicunqꝫ a deo nomē imponit̄. videt̄ etiā ꝙ ab ipso sanctificet̄.vnde ait Amb.sup lucā Habēt hoc sctōꝝ merita vt a deo nomen accipiant ⁊ ꝑm hoc Primus fuit ysaac. vt ptz in geñ. xxi. Scd̄s fuit Josias. vt ptz in.iij.li. R.xiij. In cuius signū sanctificatus fuit in operibus. Tertius fuit Jo.bap. vt ptz in notabilib⁹ que fecit in puericia sicut samuel. Quartus fuit xp̄s.vt ptz luce.i. Jstoꝝ.iiij.signa habuit virgo maria in sua sanctificatione. quia ipsa fuit

Primo per scripturā ꝓnunciata in li. numeroꝝ. Orietur stella ex.iacob.nō fuisset eñ nata stella nisi fuisset ī vtero sanctificata ⁊c. Scd̄o fuit per angelum nunciata patri ⁊ matri sicut iohānes tātum patri. Tertio fuit isti diuina virtus cooperata.qꝛ sicut vet⁹ Sara per p̄ces ⁊ ꝓmissiones ꝯcepit.sic b.Anna per ꝓmissiones ⁊ vota sanctam dei genitricē vt ait dam̄.iiij.sniaꝝ. Quarto fuit diuinitus p̄nominata.qꝛ angelus gabriel p̄nunciauit eius nomen sicut legit̄ de iohanne bap.⁊ xp̄o. Et ꝓpter hoc mater ei⁹ hoc nomē imposuit tribus suis filiabus vt in aliqua ipsarum impleret̄ ꝓmissum

Scd̄o fuit sanctificata in verbi incarnatione.de qua sanctificatione loquit̄ angelus.Luce.ij.di. Spūssan supueniet in te ⁊c. Tertio fuit sanctificata in spūs sancti missiōe.qꝛ ad ipsam principaliter credit̄ missus fuisse.vt habet̄ in actibus.

Quarto fuit sanctificata ī sua assumptione.quia maior charitas reperitur in patria q̄ꝫ in via. Jste autez quattuor virginis sanctificationes fuerūt figurate per quatuor singulares illūinationes lune.quarū Prima fuit qñ fuit formata quarta die ⁊ a sole cōfestim illuminata.sic virgo maria. Scd̄a fuit tempe Josue qñ stetit ꝑ spaciū vnius diei in eadem illuminatiōe sine diminutione ⁊ augmentatione continuata. Tertia fuit in tempore passionis qñ vt refert Dioni. sol cōtra naturā ꝑuenit ab aquilone ad meridiem ipso vidente ⁊ submersit se soli.vt eius radius detineret̄ ne perueniret ad terrā. Quarta.erit ī die iudicij qñ erit lux lune: sicut lux solis.vt habet̄ ysa. xxx. Et illa illūinatio est sicut ista assumptio virginis benedicte marie ⁊c. Sextum misteriū lucis est.quare mater domini fuit appellata.scz illuminatrix ꝑm Hiero.vbi supra.circa quē arti.est intelligendū ꝙ sicut luna imediate ⁊ ordinate illuminat quattuor elementa incipiendo a spera ignis: sic virgo illuminat.iiij. ierarchias sibi subiectas ordinate incipiendo ab ordine seraphico. Primo ierarchiam angeloꝝ supremam. Scd̄o mediam. Tertio infimam. Quarto ecclesiasticam vt patz ꝑ b. Dioni. de angelica ierarchia que est supra omnes ꝑm Hiero.ad Eustochiū. Et iste quattuor illuminatiōes fuerunt figurate per quattuor fluuios manantes de loco voluptatis ad irrigandum oēm supficiez terre.s.voluntatis create.ideo matri domini cōuenit illud ps. Illuminās tu mira/

biliter a montibus eternis qz suam vim illuminatiuā imediate sumit a ꝑsonis
VII.mi. altissime trinitatis. Septimū misterium est quare mater domini fuit appellata stella maris ſm Hieronym. vbi supra.

Circa quē articulū est intelligenduz ꝙ vna stella fixa in firmamēto dicit stella maris q̄ habet octo priuilegia virgini decentissime cōuenienta idcirco diuina faciente,prudentia sic fuit appellata q̄
I. ꝑuile gium rum Primū est ꝙ ista stella habet medietatē in suo situ sicut centrū est in medio celi ita ista stella est in medio nostri emisperij z ideo dicit polus qz distat ab
B omni parte emisperij equaliter Istud priuilegiū cōuenit decentissime beate virgini qz sicut filius stabat in medio discipulorum post resurrectionē vt hētur in Johanne sic stat i medio oim sanctorum post ascensionē. z iō in cardine celi empirrei. z qz mater eius est circa ipsum colloca/ta ideo tenet talē locū in empirreo qualē
II. ꝑui. tenet stella maris in firmamēto. Secundū priuilegiū est ꝙ habet sublimitatem sup omēs alias in nostro emisperio z ꝙ plus distat ab orisonte z plus ab inferiori emisperio eleuat. Istud priuile
B gium decentissime virgini attribuit quia ipsa est sup celsitudinē oim sanctorum z angelorum sola sublimata ſm Hiero. ad eu/
III.ꝑui stochiū. Tertiū priuilegiū est ꝙ habz imobilitatē in suo statu qz licet oēs alie stelle sint in cōtinuo motu ista tn̄ in eodē loco manet imobiliter z ꝓpter hoc dicit cardo celi qz sicut ostiū voluit in cardine ꝑmanente cardine immobili:sic celū ista stella quiescente. Istud aūt priuilegiū decentissime cōuenit virgini qz licet alij sancti nō sint pfecte z scōm appetitū naturalē quietati adhuc ꝓpter inclinationē ad corpus. virgo tn̄ in hoc est vltimate
IIII. ꝑ. quietata z cōsumata qz vt tenet ecclesia i ipsa fuit resurrectio accelerata. Quartum priuilegiū ꝙ ista stella habet volubilitatem in suo ambitu. licet em̄ non transeat de loco ad locum tamen voluitur in
V.ꝑui. tra ꝓrium ambitum cū sit fixa in firmamento. Quintum priuilegium est ꝙ habet attractionē in suo actu. qz opinio fuit antiquorum astrologorum ꝙ terra stet immobilis in centro vniuersi ꝓpter suaz attractionē. ita ꝙ sicut polus artarticus attrahit eā ne surgat sic polus articus ne cadat z ista est stella maris. Ad cuius complū mater domini suis ꝑcibus retinet torū mundū ne ꝓpter peccatorum molē cadat in abissum ſm Bern̄. Sextū pri/
VI.ꝑuí uilegiū est ꝙ ista stella habet erectionem in ꝓgressu. qz cū ſm astrologos moderni spera aliquibus sit recta z aliquibus sit obliqua quicūqz gradiunt erecto capite ad istam directe stellā habent celi rectam z qui nō habēt obliquā sic quicūqz habent deuotionē z intentionē rectaz directe ad beatā virginem ad celū sunt ordinati: z qui nō: a celo sunt obliq̄ti ſm
VII. ꝓ Bern̄. Septimū priuilegiū est ꝙ stella ista habet efficatiā in effectu nam lapidem durissimū dicitur in ferrū ꝙuertere in cuius signū nauis ab adamāte attracta semꝑ erigit ad istā stellā tāqz ad sue generatiōis principiū:sic mater domini miranda virtute ꝙuersiua peccatorum corda lapidea ꝑ impenitentiā ꝙuertit in arma ferrea ꝑ cōstantie firmitatē qz ſm. b. Dioni. de angelica ierachia. virtus seraphica quā mater misericordie eminētissime habet est cōuersiua. Octauū pri/
VIII.ꝑ uilegiū est ꝙ habet directionē in suo ducatu. ipsa em̄ dirigit omnes nauigantes in pelago vt sciant venire ad portū z in oīm mortis periculo naute ad ipsius cōductionē cōsurgunt sic ad ꝓpositum mater domini nos dirigit in oīm piculo huius mūdi z ideo semꝑ ad ipam sicut ad maris stellam ꝓ ducatu z patrocinio debem⁹ cōfugere ſm Bern̄. Ista est illa stella q̄ vnicuiqz ꝑmittit apoc. ij. Vincēti inquit dabo stellā matutinā quia omnes sancti in patria de plenitudine felicitatis virgis participāt: vt ꝑz. Nonū
IX.ꝑuí priuilegiū est. ꝙ hz minimitatē in aspectu: qz ita parua est vt vix videri possit. sz ꝓ ipsa aliā significam⁹ q̄ dicit vltramontana cuius cursus ꝑcipit. Et ita matia fuit minima ꝓpter suā humilitatem.

ꝓpter quā deus ipsam ipsa teste respexit: z ꝓpter quā ipsam in matrem assumpsit. vnde cantat in cantico suo. Quia respexit humilitatē ancille sue. zc̄ Decimum priuilegiū est. qz haber septiformitatem in habitu. qz septē stelle notabiles voluuntur circa eam. ideo eius regio dicitur septemtrionalis. ita z mater domini dicit habere. vij. angelos notabiles q̄ assistūt eius throno de quoꝝ numero dī beatus Raphael vt dicit in thob. iuxta illud apoca. i. Gratia vobis z pax zc̄. Et sequit a septem spiritibus qui in conspectu eius sunt. z ꝑ ꝓsequēs in conspectu throni matris que sedet a dextris eius.

K. pui.

VIII. niste.

Octauum misteriuz est quare mater domini dicitur stella matutina. Dicitur quia istius stelle quinq̄ ꝓprietates cōueniunt ei quaꝝ. s. Prima est. quia sicut ortus illius stelle in auroza diei precedit ortum solis sic ortus illius virginis in auroza noui te. p̄cessit ortum xp̄i q̄ auroza dicit fuisse in natiuitate virginis bñdicte. Et sicut in illa auroza incipiūt bestie timere z homines esse securi sic nata beata virgine ceperunt demones timere z sancti confidere. Secunda est qz sicut illa stella dī lucifer. eo q̄ excedit pulchritudinem creaturarū post solez z sicut ille lucifer excedebat pulchritudinē angelorum ita anima virginis est pulchrioz oī creatura spūali post xp̄m vel xp̄i animā qz ornamentis sublimioribus decozata.

Tertia qz sic illa stella de nocte p̄ ceteris illūinat terrā. ita mater domini illustrauit ecclesiam virtute sue sapientie: plus ceteris sanctis in nocte huius seculi. Fuit em̄ magr̄a Johannis euange. z luce apostoli. vnde cūctas hereses ireremit. sacra quippe incarnatiōis seu generationis dñice apli z euāgeliste ab ipa habuisse credunt. Quarta sicut illa stella habet beniuolā influentiā ad generandum amicitiam: sic virgo ad concordiam faciendam inter deum z hoies z verā amicitiam gr̄e. ideo mater gr̄e dicit. Quinta sicut illa stella qz regnat in die venerz ideo dicit venus ita mater dñi die illa regnū suū accepit. s. in annūciatione. q̄n angelo nunciante filiū suū cōcepit: z tūc facta fuit regina mundi. ideo sibi ꝓuenit illud qđ scribitur apoca. Vincenti dabo stellā matutinā: qz post temptationuz victoriam quilibet sentit virginē sibi ꝓpiciam zc̄. Qđ nobis ꝓcedat suis meritis ihesus xp̄us eius filius. Amen

In festo sancte Lucie vel de quacunq̄ virgine.

Quam pulchra

est casta generatio cū claritate sap̄. iiij. Quia hec virgo integerrima ꝓpter fidē castitatis fuit ꝓpessa supplicia atrocissima: idcirco ad eius laudē dicamus. O q̄ pulchra zc̄. In quibus verbis ꝓtinentur octo p̄conia puritatis. primum est de puritatz decore. cuz dr̄ o q̄ pul. est ca. Dicit aūt res pulchra quando delectat aspectuz z dicit sapida quando delectat gustum. Hunc aūt cuz triplex sit rationalis aspectus. s. humanꝰ angelicus z diuinus. Primo venustas castitatis multuz delectat humanū aspectum quia ſm Augu. lib. de ci. nullus humanus aspectus in tantuz potest esse depzauatus per intemperantiam et incontinentiam q̄ totam amiserit honestatis complacentiam: z sibi nō placeat honestatis venustas. z multo magis viris honestis Secūdo magis delectat angelicū aspectuz. quia natura angelica est ceteris creaturis purissima. z ideo dicit Hiero. q̄ angelis semp est cognata virginitas. Tertio maxie delectat diuinū aspectū: qz oc̄lus diuinus est ipa puritas in abstracto: q̄ nō solū ipz delectat sed etiā ad ꝓpiscendum inclinat ideo dic̄ ꝓpheta p̄s xliij. metro. xij. Et ꝓpiscet rex decorē tuū. Et ipam cōmēdat. d. cañ. iij. Tota pulchra es amica mea z macula no est in te. Scōm de puritatz fulgore cū sequit. z macꝰa nō est i te. q. d. q̄ generatio pulchra z casta nō valet: nisi sit cū claritate. Et iō notandū q̄ duplici via seruat puritas. Primo p viā euidentē certā z manifestā: z ista est clara z

certa scz fugiendo cōsortiū personaz impudicaz. puer. v. Fauus distillans labia meretricis z nitidius oleo gutrur eius nouissima aūt illi⁹ amara quasi absinthiū z lingua eius acuta quasi gladius biceps id est habēs duo capita. i. corz. xv. Corrūpunt bonos mores colloqa mala. Secundo per viam tenebrosaz z suspectam scz volentiū ptendere puritatē solem in aspectu z apparentia nō attendentes veritatez. Eccliastici. xi. Malicia horis obliuionē facit luxurie magne z i fine horis denudatio operum illius. Idem ca. xiij. Qui tetigerit picē coinquinabitur ab ea z qui cōicauerit superbo induet superbiam. Et quia intentio sapientis est cōmendare castā generationē cū claritate. dic sap. viij. Habebo ꝓpter hāc claritatē ad turbas z honorē apud seniores. Tertiuz est de phennitate puritatis. memoria em eoz q̄ relinquunt ꝑ ꝓpagationē finē hñt. memoria vero abel in benedictiōe integritatis fuit perpetua. ideo status virginitatis dicitur celibatus ꝓpter sui phennitatem. Et notandū q̄ memoria castitatis ꝓbat immortalis. quadruplici ratione.

Prima qz oīa corpa quib⁹ repugnat generatio sunt incorruptibilia z sempiterna. patet in corpibus supcelestib⁹. z ꝓpter hoc virginitatis statu⁹ vocat celibatus Scōa qz oīa corpa quib⁹ indita est generatio sunt corruptibilia. quia nō possūt in suo individuo conseruari. z ꝑpetuari ptz. ij. lib. de aīa ꝑ cōmentatorē

Tertia qz oīes creature rationales q̄bus est generalis virginitas: vt sunt angeli z anime intellectiue: sunt immortales. Quarta quia post resurrectionez qñ erimus imortales: erimus etiā virgines quantū ad corporis integritatē cum deus nō resuscitet diminute. Matt. xxij. In resurrectione neq̄ nubēt: neq̄ nubētur sed erunt sicut angeli dei in celo. s. ꝓpter cōsumatā virginitatē. Quartum de puritatis veritate. Et notandū q̄ puritas habet duplicē veritatem. Vnā interiorē que est in ordinatiōe ad diuinū intellectū. Aliā exteriorē q̄ est in ordine ad creatū intellectū. prima est soli deo cognita z consistit in quadruplici actu. primus est imaginari. Scōs honesta ꝓtemplari. tertius honesta eligere. quart⁹ honesta desiderare. Scōa vero hoibus cognita etiā cōsistit in quadruplici actu. Primus est honest⁹ gestus. scōs honest⁹ aspect⁹. tertius honest⁹ affat⁹. quart⁹ honestus effatus. ex istis iudicāt homines probabiliter puritatem interiorez nō demonstrātiue. qz hoīes iudicāt q̄ fortis sūt deus aūt intuet corz. i. Rg. xvi. Quintū de puritatis imitabilitate. licet em oīs virtus trahat ad sui imitationez modo tamē singlāri virtus castitatis est sui ipsius multiplicatiua: qō ptz. quadruplici ratione. Prima qz castitas habet vim allectiuā pro eo qz oīnib⁹ placet. vt patuit supra z qō oībus platet oīes conank habere. Scōa quia habet vim ostensiuā pro eo qz oppositā iuxta se posita clarius elucescunt. z ideo decor puritatis ostendit quantus sit error turpitudinis sibi oppositē. Tertia quia habet vim conseruatiuam pro eo q̄ vniuscuiusq̄ rei cōseruatio z saluatio consistit in eius integritate. z virtus castitatis est ad integritatis custodiam. Ideo sicut naturak inclinatio est ad vnitatē z integritatem: ita est etiam ad puritatis imitationem.

Quarta quia habet vim extractatiuā eo qz celibatus est virtus quasi transcendens sensibilem vitam z quasi sequens angelicā. z ideo admirabilis valde z iō cum ponik in exemplū. inspicik diligēter z ꝑ cōsequens attrahit ad ipsius imitationem Sextum de puritatis obstabilitate. res em que multū diligik qñcūq̄ subtrahik desiderak. z cū ꝑsona tali virtute adornata mundo subtrahik: ab omnibus desiderak. Est em notandū q̄ ꝑsona que virtute puritatis est venustata se subtrahit ex hac vita quadruplici ratione

Prima qz est acceptabilis illi cui maxime cōplacet in veritate. z ideo festinat talē ꝑsonā ad se vocare. sicut principes q̄ assistere sibi volūt illos quibus afficiuntur. i. Rg. xvi. dixit saul ad ysai: Stet da/

uid in cōspectu meo. inuenit em̄ gr̄am in oculis meis. Scda qr mūdus est sibi tristabilis ex eo qr plenus inq̄namētis ꝛ sordib. quib aīa pura solet aliqñ inq̄nari. ij. pet. ij. Justū loth oppssum a nephandoꝝ iniuria ꝛ a luxuriosa ꝯuersatiōe eripuit. aspectu em̄ ꝛ auditu iustus erat hītans apud eos q̄ de die in diē aniam iustam iniq̄s opibus cruciabāt. Tertia qr puritas in hoc mūdo piclitat̄ in eo qr om̄ia sensibilia inclināt ad corruptionez ꝯtagij. ij. coꝝ. xi. Timeo aūt ne sicut serpens euam seduxit astutia sua: ita corrūpant̄ sensus vr̄i: ꝛ excidāt a simplicitate q̄ est ī xp̄o iesu. Quarta qr iste mūd⁹ cū sit sordibus plen⁹ priuat̄ psona sic illustri: qr nō est dign⁹ societate psonaruz incōtaminataꝝ. iō. d. apl's. heb. xi. q̄ sublate sunt psone q̄bus dign⁹ nō erat mundus. Septimū de puritatis nobilitate. Et est notādū q̄ in patria ponit̄ vna corona aurea que est p̄miū substātiale. et triplex aureola q̄ ptinet ad p̄miū accidētale. p̄ma debet̄ virginib: qr victoriā habuerūt de mūdi blādicijs ꝛ carnis. scda martirib qr victoriā habuerūt de hostiū seuitijs. t̄cia doctorib. qr victoriā hūerūt de īimici astutijs. Et sic qr ꝟginitas ē in celis coronata: ita nō solū q̄tū ad aureā sed etiā q̄tuz ad aureolā: vt dicit̄ Sap. v. ido accipiēt regnū decoris ꝛ dyadema speciei de manu dei sui. Octauū de puritatis substātialitate. Et notandū q̄ q̄druplex btitudo inuenit̄ in certaminib castitatis Prima qñ insurgētib passionib ꝯcupiscētie aīus trahit̄ ad ꝯsensuz ꝛ iste ꝯsensus vocat̄ coinq̄natio. qr īducit ꝯsensū coinq̄uatiuū. Scda qñ īsurgentib passiōib aīus trahit̄ ad delectationē. ꝛ iste ꝯsensus vocat̄ maculatiuus qr inducit maculā venialis pcti. Tertia qñ insurgētib passiōib anim⁹ trahitur ad simplicē suggestionē. ꝛ iste cōsensus vocat̄ accessio: q̄ nō inclinat ad aliq̄ maculā. qr nō est ꝯsensus: qr sūt illi p̄mi mot⁹ de quib. d. mgr̄. ij. sniaꝝ. q̄ nō sunt in nr̄a ptāte. Quarta qñ aliq̄s anius ita tenet subiectas passiōes ꝯcupiscētie: vt insurgere nequeāt ad ꝓuocandū animū. ꝛ iste est sup̄mus grad⁹ puritatis p modū cuiusdā passibilitatis. Quib nos alloquit̄ xp̄s di. apoc. ij. Vi īcēti dabo māna abscōditū. ꝛ dabo illi calculū cādidū ꝛ in calcl'o nomē nouū scriptū qd̄ nemo scit nisi q̄ accipit Quod nobis concedere ꝛc. Amen.

De Sancto Johanne euangelista. Sermo. IIII.

Quila grādis magnaꝝ alaꝝ longo membroꝝ ductu plena plumis: ꝛ varietate venit ad libanum ꝛ tulit medullam cedri: Sūmitatē frondiū ei⁹ euulsit. ꝛ trāsportauit eā in terrā chanaā in vrbē negociatoꝝ posuit illā. eze. xvij. ca. Quia vero circa descriptionē euāgelistaꝝ fctāz eze. i. ca. p facies q̄ttuor aīaliū. ꝛ iteratā. p b. io. apoc. iiij. ipe iohes describit̄ q̄si habēs faciē aq̄le volāt̄ idcirco ad extollēdā laudū eius p̄conia assūpta est parabola ista.

Intelligendū est tñ q̄ ī hac figura tāgit ꝓpha isti⁹ aq̄le decē misteria ꝯueniētia btī iohā. psone. quoꝝ scz Primum misteriū est. de isti⁹ aq̄le magnitudie. cū p̄mittit̄. aq̄la grādis. Et illa ꝓprietas cōuenit. b. io. nō loquēdo. s. de magnitudie mol': sed de magnitudine ꝟtutis. de qua magnitudie dixit angel⁹ gabriel ꝓ iohe baptista Erit em̄ magn⁹ corā dño Luce i. ꝛ iteꝝ in eodē ca. de saluatore Hic erit magn⁹ ꝛ fili⁹ altissimi. Istaz aūt magnitudinē hūit. b. io. euāgelista. quia in ordine apl'oꝝ q̄ est maxim⁹ fuit vna colūpna: ꝛ illaꝝ colūnaꝝ magnitudinē exprimens apl's. ij. Coꝝ. xi. dicit sic: Estimo nihil me min⁹ fecisse a magnis apl'is ꝛc. I. misterium B

Scdm misteriū de illi⁹ aquile latitudine. qr dicit q̄ fuit magnaꝝ alarū. Iste ale magne signāt illas magnas ꝯtēplationes: q̄s hūit ille apl's. qr de maximis reb ꝛ trāscēdentib capacitatē intellect⁹ creati. dicit em̄ btūs Greg. sup eze. q̄ sic facies ad noticiā ptinet: ita pēna ad ꝯtēplationē. ꝛ qr pēne aīaliū q̄tuor sunt idē q̄ ale ipsoꝝ: vt habet̄ eze. i. ca. iō magni- II. my.

tudo illarum alarum est magnitudo di-
III.mi. uinarum contemplationum singulariter
refulgentium in isto apostolo. Tertiū
misteriū est de illius aquile longitudine
qz dicit q fuit longo membroz ductu. q̄
quidē longitudo figurat diuturnitatem
vite quam habuit ille apo. in virtutum
opatione. z ista diuturnitas declarat in
sua canonica. ij. qz tantū in. ij. se describit
seniorē. q. referēdo se ad alios apostolos
quib⁹ oīb⁹ vixisse diutius phibet se-
cundū illud puer. iij. ca Lōgitudo dierū
IIII.mi ī dextra eius. Quartū misteriū est de
illius aquile plenitudine: qz dicit q erat
plena plumis z illa plenitudo plumaz
significat abundantiā diuinaz reuelati-
onum multiplicatarum in mente huius
apostoli vt ptz in apoc. vbi dicit beatus
V.mi. Hieroni. q tot sunt sacramenta q̄t sunt
verba zc. Quintum misterium est. de
illius aquile mꝰtitudine: qz dicit q erat
plena varietate que varietas signat do-
noz spūaliū multiformitatez z supnatu-
raliū carismatū quib⁹ aīa huius aposto-
VI. mi. li fuit singulariter adornata vt patebit.

Sextū misteriū est de illi⁹ aq̄le aduo-
latione qz dicit q venit ad liberandum q̄
liberandus significat xp̄m q̄ interpretat
cādidatio. secundū vtriusq; nature xp̄i
etatem repte in ipsa. Primo quidē q̄-
tuz ad diuinitatē qz libanus fm Hiero.
interpꝛtat candor z diuinitas verbi. ver-
bum aūt fm suā diuinitatē dicit candor
lucis eterne sap̄. vij. ca. Scdo dicit xp̄s
libanus q̄tum ad suā humanitatē. quia
libanus interpꝛtat cādidatio. p innocē-
tie venustatē. Ad illū ergo mirabilē liba
nū venit illa aquila magnifica qū fuit ei
xp̄i incarnatio reuelata qz actus illi⁹ re-
uelationis sequebat actuz intentiue dul
cedinis quo amans tendit in amatum.
VII.mi. Septimū misteriuz est: de illius aq̄le
acceptione. qz dicit q tulit. s. medullā ce-
dri que quidē cedrus significat suppositi
tum verbi exaltatū in libano. i. iunctū cū
hūanitate in xp̄o. Ista cedrus constat ex
diuinitate sub relatiua xp̄ietate sicut ce-
drus ex medulla sub cortice. Ista ergo
aquila tulit medullā cedri. duz p reuela
tionē supnaturalē accipit noticiā diuini-
nitatis verbi in sua intelligētia z postea
eam reponit in sua memoria Octauū VIII.
misteriū est de illius aquile euulsione: qz miste.
dicit q sūmitatē frondiū ei⁹ euulsit. Iste
sūmitates frōdiū sunt flores ipsoz z isti
flores significāt reuelationes diuinas q̄
sunt in verbo. s. gño passiua. z actiua spi-
ratio: qz dicit dioni. de sancta theolog. q
pullulationes dine nature. i. origies sūt
sicut flores z illos flores b. io. euulsit. qū
p noticiam abstractiuā a verbo illos flo-
res accepit. abstractio cm̄ est quasi q̄dam
intellectualis euulsio virtutis agnite ab
obiecto. illius aūt euulsionis signū exti-
tit qz misteriū trinitatis clarius ceteris
expressit di. ī prima canonica sua: Tres
sunt qui testimonium dant in celo zc.

Nonū misteriū est de illi⁹ aquile trās- IX.mi.
portatione qz dicit q medullā cedri quā
tulit transportauit in terrā chanaā. Ista
aūt transportatio tunc fuit facta a beato
io. qū ipse illā notitiā diuinititatis verbi
quā ipse potauit dormiēs in pectore xp̄i
manifestauit in descriptiōe simboli apo-
stolici exprimens psonā filij vt infra pa-
tebit. z illa ad Iēam fuit facta in hierusa-
lem in qua descriptus fuit simbolus apo
stoloz in primo concilio de quo hētur in
actibus Decimū misteriū est de illius X.mi.
aquile finali repositiōe qz dicit q medul
lam cedri quā trāsportauit: posuit in vr-
be negociatoz q̄ significat multitudinē
gentiū negociis secularib⁹ deditaz in q̄-
bus medullam cedri. i. diuinitatē beatus
Johannes finaliter posuit. quia post de-
scriptionez simboli. i asia scripsit euāge-
lium per qō diuinitatem ipsam maxime
gentibus manifestauit vt patet maxime
in eius principio. Quia vero ad extol
lenda preconia. b. io. assumpta est illa fi-
gura. idcirco eius laudib⁹ insistendo. oc-
currunt. xxij. considerationes. quarum

Prima est deuotio sue generationis z
dicit q fuit propagatus de iclita radice

yesse: sicut ⁊ Christus ex parte anne ex q̄ prodierunt quattuor preciosi rami scilicet mater domini. maria Jacobi. maria Salome. de quarum prima fuit natus christus. de secunda scilicet Jacob⁹ minor Symon ⁊ iudas apostoli ⁊ Joseph qui cognominatus est iustus De tertia vltimo Jacob⁹ maior ⁊ Johannes euangelista qui fuit quartus ramus in illa ꝓgenie. Intelligendum est tamen ꝙ ex illa progenie beatus Johannes fuit consecutus quattuor priuilegia. quoꝝ Primū fuit ꝙ fuit consanguine⁹ germanus christi ⁊ per consequens dei ⁊ illa germanitas ex hoc probatur: quia matres amborum fuerunt filie eiusdem matris scilicet Anne. Secundum ꝙ illa germanitas Johannis ad xp̄m nō fuit simplex sed dupla: sicut si fuissent germani tam ex parte patris q̄ ex parte matris. quia tantam germanitatem habuit xp̄us ad matrem suam benedictam in consubstācialitate: quantam habent alij ad vtrūq̄ parentem. Tertium est ꝙ illa germanitas non fuit per modum equiparātie sed quasi disquiparantia. quia xp̄us fuit consubstantialis se toto. quia totaliter a maria virgine matre processit.

Quartum est. ꝙ ex illa germanitate sane intelligendo beatus Johannes contraxit affinitatem aliquaꝫ cum persona patris ⁊ spiritussan. quia inter personas diuinas est germanitas verissima. ideo cum quacunq̄ vna diuinarum personarum habet germanitatē alij. s. videnꝫ habere affinitatem. Et est sciendum ꝙ illa germanitas adiuuabat beatum Johannez ad perfectius diligendum christuꝫ

I. cōsideratio Secunda est consideratio. de ordine sue vocationis: qua fuit vocatus ad xp̄i discipulatuꝫ ⁊ ad ordinem apostolatus in quo quartum locum sortitus est. Primus fuit Andreas. secūdus Petrus. tertius Jacobus maior. quartus Johannes euangelista vt patet Johannis. i. ca. ⁊ ideo potest de eo dici illud daniel. iij.

II. ꝯsideratio Spēs quarti similis est filio dei Tertia consideratio est. de merito sue prosecutionis. q̄to scꝫ merito beatus Jo. fuit xp̄um secutus. qd̄ meritū declarat̄ math. xix. quando querenti Petro pro omnibus apostolis. Ecce nos reliquimus omnia ⁊ se. sumus te. quid ergo erit nobis. Respondit ei dominus. Amen dico vobis ꝙ vos q̄ secuti estis me ⁊c̄ Notandum est tamen ꝙ meritum beati Johannis insequenti christum argumentatur maius esse merito beati Petri quadruplici ratione. Et prima est. quia citius venit ad christum Petrus vero ꝑ andream ante fuerat predicatus q̄ per christum fuerit vocatus. illa fuit prima exhortatio scilicet Johānis vocatio que inuenitur ad ipsum facta in diuina scriptura. Secunda est quia Johannes fuit de maiori genere. vtpote de stirpe regia de qua fuit christus: cuius erat germanus consanguineus. Tertia ratio est. quia in etate florida mundum reliq̄t. erat enim adolescens: vt testatur marchus in qua etate difficillimum est relinquere mundum: eo ꝙ maxime tunc passiones vigent. Quarta est quia Johannes magna bona reliquit. Petrus enim solum reliquit bona fortune: vt nauem ⁊ retia. iohan. autem bona nature vnde dicitur. relictis Johannes retibus ⁊ patre: quod maxime pertinet ad bona nature secutus est christum. Quarta cōsideratio est de matrimonio sue desponsationis. postq̄ enim fuit a christo vocatus fuit matrimonio desponsatus: ⁊ de illis nuptijs sine corruptione abstractus vt dicit Hieronimus ī prologo sup Johannem. Iste nuptie creduntur fuisse in quibus dominus aquam mutauit in vinum. qꝛ nusq̄ legimus alibi christum interfuisse nuptijs. Et nonnulli arbitrātur mariam magdalenam ibi fuisse spōsam ⁊ per hoc fuisse auersam. quia sponsus fuit sibi ablatus licet illlud satis sit apocrifum. Et illa beati Johannis despōsatio creditur fuisse ordinata a christo vt eius virginitas cōsecraretur. quia statim cum virginitas coniungitur cuꝫ sacramento: consecratur per ipsum.

IIII. ꝯsideratio

Intelligendum est tamē ꝙ in diuina scriptura ꝑm illū modū quattuor virginitates inueniunt̄ consecrate. vt ptz in p̄cedenti sermone. in articulo: in tertio statu ad litteraz. Quinta ꝯsideratio est. de p̄conio sue puritatis qꝛ dicit b. Greg. ꝙ spēali p̄rogatiua castitatis ampliori ip̄m fecit dignuz dilectione. qꝛ virgo est electus a deo. ⁊ virgo ī euū permāsit ⁊c̄.

V. consideratio

Intelligendū est aūt ꝙ in ve. te. fuerūt quatuor virginitates cōmendate. Prima fuit Abel. scd̄a fuit Noe. tertia fuit Hieremie. quarta fuit Danielis. Pr̄ia quia florida. scd̄a qꝛ diu ꝯseruata. tertia qꝛ a xp̄o ordinata. quarta qꝛ remūeratio nibus habundātissime remunerata. Et sic istis quattuor modis virginitas. Jo. euangeliste fuit cōmendata. Sed in no. testa. inueniunt̄ quatuor virginitates venerate. quaꝝ Prima fuit ioseph. quia fuit ad matris pudicitiā ordinata. Secunda fuit iohannis baptiste. quia christi ꝓnunciatiua. Tertia fuit beati stepha. qꝛ pudicitia sāctaꝝ mulieꝝ fuit ei cōmissa. Quarta fuit beati pauli. qꝛ fuit doctrina clarissima illustrata. Nunc aūt celibatus b. iohā. illo quadruplici modo fuit veneratꝰ vt ptz. Sexta cōsideratio est. de priuilegio sue familiaritatis: qꝛ fuit xp̄o familiarior ceteris aplis. ⁊ illud fuit ꝓpter habūdantiorē puritatē. Ista aūt familiaritas fuit q̄druplicitet declarata vt patz in p̄cedēti sermone. in sexto statu ad lr̄am. Septima consideratio est de fastigio sue charitatis q̄ xp̄m p̄ ceteris diligebat. Et illiꝰ potuit esse cā ꝑm naturā ꝓcedendo. qꝛ illa etas in qua fuit vocatus. s. adolescētia est ꝓnior ad dilectionē. Intelligendū est tñ ꝙ illiꝰ dilectionis suꝑhabundātis quattuor fuerunt signa Rre in p̄cedenti sermone in statu. v. ad lr̄am. Octaua ꝯsideratio est de misterio sue obdormitiōis qñ. s. fuit sopitꝰ in sinu dñi nostri iesu xp̄i. Intelligendū est tñ ꝙ xp̄s fecit in cena q̄ttuor actus circa ꝑsonā b. io. euangeliste. Rre. in sermone p̄cedenti q̄ incipit dilectꝰ meus in. viij. consideratione: ad litteram.

VI. cōsideratio

VII. ꝯsideratio

VIII. ꝯsideratio

Nona ꝯsideratio est de sacramēto sue adoptiōis qñ verbo saluatoris fuit factꝰ filius matris xp̄i. dicēte ei dño ihu. Mulier ecce filius tuus ⁊c̄. Intelligendū est tñ ꝙ illa mutua recomēdatio facta fuit q̄druplici rōne. Rre. in supradicto sermone. Dilectus meus in. ix. cōsideratione ad litteram. Decima consideratio est de p̄conio sue intonationis. in descriptione. s. euangelij demonstratio in q̄ sic intonauit. ꝙ si altius intonasset totꝰ mūdus eū capere nō potuisset. Intelligēdum est tñ ꝙ in descriptiōe illius euangelij. b. io. transcēdit alios euāgelistas in q̄tuor Rre in p̄dicto sermone. dilectus ⁊c̄. in. x. ꝯsideratione ad lr̄am. Undecia cōsideratio est: de ꝓdigio sue visiōis cuz dicit̄ iohānes euāgelista deū vidisse. qñ fuerunt ei reuelata secreta celestia. Intelligendū est tñ ꝙ in sacra scriptura īueniunt̄ tm̄ quatuor hoīes vidisse deū. quorum Primus fuit Adam in statu innocentie ⁊c̄. Scd̄s fuit Moyses. Tertius fuit ysaias: de quo dicit augustinus ꝙ a iudeis ideo fuit sectus quia dixit se vidisse deum. Quartus fuit paulus de quo dicit bea. Augu. super geñ. ad lr̄am xij. Cur non credimus tanto aplo doctori gentiū rapto vsqꝫ ad illam excellētissimam visionē intellectualē. voluit ne deꝰ demonstrare vitam in qua post hanc vitam viuendum est in eternum. q. d. īmo.

IX. cōsideratio

X. consideratio

XI. cōsideratio

Duodecima cōsideratio est. de articulo sue cōfessionis quādo fuerūt. xij. apli. cōgregati post ascensionē domini vt fidē catholicam describerent. ⁊ tunc fecerunt simbolū in quo fuerūt positi. xij. articuli iuxta numerū apostoloꝝ ⁊ illud fuit primum cōciliū solēne militātis ecclesie celebratū in hierusalem. Tredecima cōsideratio est. de fastigio sue ꝓfessionis in quo ꝯsiderat̄ de quo ordine fuit reputatus. ad quā dignitatez fuit assumptus. Intelligendū est tñ ꝙ xp̄s in celū ascēdens diuisit ī ecclesia. v. ordines ⁊ dignitates vt testatur paulus ad eph̄. quarto. Rre in supradicto sermōe. s. dilectus ⁊c̄. in. xiij. consideratione ad lr̄am. Quar

XII. ꝯsideratio

XIII ꝯside.

XIIII. cōside. tadecima cōsideratio est. de presagio sue assimilationis. cū em̄ quattuor euangeliste sint assimilati ꝑ quattuor animalia sicut docet bea. greg. sup eze. Primū em̄ habet faciē hominis. scdm leonis. tertiū bouis. ⁊ quartū aquile volantis: vt patz in eodē ca. Intelligendū est aūt ꝙ per aquilam intelligit̄ b. io. euāgelista. Ubi est sciendū ꝙ aquila habet septem ꝓprietates btō io. apl'o. ⁊ euāgeliste singl'arit̄ cōuenientes. quaꝝ Prima est ꝙ habet limpiditatē in suo cōtuitu. Aquila eniz irreuerberatis oculis respicit solis rotā hanc habuit beat⁹ io. eo ꝙ tam luculēter intuitus est diuinitatem verbi. Secunda est ꝙ habet solēnitatē in suo volatu qꝛ sup omnes alias aues volat. ⁊ suū nidum collocat. ita habuit b. io. eo ꝙ fuit negociatus circa altissima misteria ꝑcipue altissime trinitatis. Tertia est ꝙ habet arduitatem in suo īcolatu. qꝛ facit nidum suū in locis difficilimis adeundum ⁊ ita be. io. qꝛ negociatus fuit circa difficilima videlicet circa incarnationez

Quarta est qꝛ habet velocitatē in suo volatu. qꝛ velocius volat ceteris auibus ita habuit b. io. eo ꝙ ī breuissimo spatio scripture sue infinita ꝑtranseat scdz virtutem. Quinta est qꝛ habet nouitatē in suo actu qꝛ renouat̄ ne possit senescere ita habuit b. io eo ꝙ vetustatem iudeoꝝ abijciens: maxime in suo euāgelio nouitatē mādatoꝝ amoris statuere visus fuit

Sexta est qꝛ habz extraheitatē in suo effectu. qꝛ docet volare suos pullos ⁊ super eos volitat ita b. io. eo ꝙ volitās actibus cōtemplationis sup alios sursū trahere conabat̄. Septima est qꝛ habet īcertitudinem in suo transitu qꝛ via aq̄le trāseuntis de loco ad locū est penitus incerta. hanc habuit beatus ioh̄. eo ꝙ licet transitus eius fuerit notus: tamen quid factum sit de eius corpore difficile est inuenire ⁊c. Quindecima consideratio est de obstaculo sue retardationis cū em̄ fuerit magis dilectus īter apostolos. iō secundum rectam rationez sibi debetur principatus apostoloruz ⁊ tamen nō fuit factus princeps apostolorum sed petrus

V. ꝯsi.

Ubi est notandū ꝙ xp̄us obmisit ei ꝯferre principatū quadruplici rōe vt ptz in p̄cedenti sermone. s. dilectus ⁊c. in. xv. cōsideratione. Sed ex illis q̄ttuor rōib⁹ accipiunt̄ quattuor documēta. quorum

Primum est ꝙ iuuenes non sunt assumendi ad statū p̄lationis q̄tumcūqꝫ ꝑfecti: ⁊ in alijs sufficiētes. Secundū est ꝙ p̄lati non debent rōne consanguinitatis inclinari ad dandū ecclesiastica bn̄ficia. Tertium est ꝙ illis q̄ sunt sufficienter beneficiati nō sunt cōferēda vlteriora beneficia eo ꝙ debēt ꝯtentari. Sextadecima cōsideratio est. de iudicio sue īmersiōis qꝛ em̄ noluit ꝓcōsuli iuxta edictum imperiale obedire: vt negaret xp̄m ⁊ a p̄dicatiōe cessaret: iussus est in doliū feruentis olei mergi: de quo nō adustus sed vnctus exiuit vt testat̄ eius solēnitas quelegit̄ ante portā latinā. Et in illo miraculo cōcedit̄ coronā martirij meruisse qꝛ meritū martirij consistit in consensu mentis ⁊ nō in passione corpis: alioquin qui inuitus occideretur esset martyr. Et ideo quia se exposuit sponte morti q̄uis diuino miraculo fuerit reseruatus: tamē merito martirij non fuit priuatus. Intelligendum est tamen ꝙ in diuina scriptura quatuor modi martirij inueniunt̄ vt patet in sermone p̄allegato. s. dilectus meus in articulo. xij. ad lr̄am Decima septima consideratio est de exilio sue relegatiōis: qn̄ fuit deportatus ī pathmos. vt ibi vacaret diuinis reuelationibus: vt ptz in apoca. per totum Intelligendū est tamen ꝙ in statu illo relegationis q̄ttuor notabilia circa ipsum euenerunt. D

XVI. cōsidera.

Nota

VII. ꝯsi

Primuz fuit ꝙ in illo statu mirabilia scripsit scribendo librum apoc̄. vbi dicit beatus Hieronimus. ꝙ ille liber tot habet misteria quot verba: vnde dicunt doctores ꝙ omnia ecclesie ventura sunt ibi scripta. Secundum fuit ꝙ in hoc statu mirabiliora audiuit nō enim scripsit omnia que audiuit. licet in mente sua siguauerit vniuersa. vnde fuit ei dictum apoc̄. x. ca. Signa q̄ locuta sunt. septem

tonitrua ⁊ noli ea scribere ⁊c. Tertiū
ꝙ in hoc statu est: qꝛ mirabilissima vidit
quia vidit xp̄m ⁊ angelos ⁊ totā celestē
patriam illuminatā sole diuinitatis qd̄
cernere non potuisset nisi illā lucē diuini
tatis vidisset. Quartū est ꝙ ipse in h̄
statu totam diuinā scripturā finiuit: ita
vt non credāt aliq̄ doctores alicui lr̄e ap/
ponere aliq̄d canoni vltra librū apoc. et
ꝓpter hoc credūt beatū io. dixisse vltimo
capitulo. Si quis apposuerit ad hec ap/
XVIII. ponet deus sup illum plagas scriptas in
ꝯside. libro isto ⁊c. Decimaoctaua conside/
ratio est de gaudio sue reuersiōis. qn̄ em̄
redijt de insula. tunc facta fuit in epheso
magna exultatio occurrentiū ⁊ cantātiū
Benedictus qui venit in noīe dn̄i. Et il
la letitia fuit duplicata qn̄ p ip̄m drusia/
na fuit resuscitata p tres horas acclamā
te populo Unus est deus quē p̄dicat io.
⁊c. Intelligēdū est tn̄ ꝙ p⁹ suū regres/
sum de exilio pficiens cursum sue p̄dica/
tionis tempe longo floruit quadruplici
genere miraculoꝝ vt ptz in sermone qui
incipit Dilectus ⁊c. in. xviij. ꝯsideratiōe
XIX. cō Decimanona consideratio: est de mi/
raculo sue translationis quo fuit vocat⁹
a christo modo singularissimo de q̄ dicit
beatus Hieronimus in ꝓlogo sup iohā/
nem. Hic est iohes: q̄ sciens supuenisse
diem recessus sui cōuocatis discipulis. s.
in epheso p multā signoꝝ expientiā ꝓpo
nens xp̄m. descēdens in defossum sepul/
ture sue locuz facta orōne positus est ad
patres suos. tam extraneus inquit a do/
lore mortis q̄ꝫ a corruptione carnis inue
nit alienus. Sed est attendendū ꝙ cir
ca translationem bea. io. fuerūt quattuor
E mirabilia celebrata. quoꝝ scz; Primū
est de xp̄i appitione. quia anteq̄ꝫ discipu
los cōuocaret ei apparuit xp̄us cum. xi.
apostolis qui iam omnes erant cuz xp̄o
per mortem ⁊ vocauit eum di. Ueni di/
lecte mi tempus est vt epuleris cum fra
tribus tuis ad cuius conspectum incita
ta est anima eius eternoꝝ desiderio. vn/
de postea dixit: Uisus tuus cōcupiscen
tias in me generauit eternas. Scd̄m
fuit de lucis apparitione: quia postq̄ꝫ in
defossum locum descendit vt dicit hiero.
lux apparuit miranda. occultans ipsius
corpus ⁊ per spatiū trium horaruz stetit.
Tertium fuit de corpis dispitione: qꝛ
postq̄ꝫ lux illa discessit nullus mortaliuz
corpus illud sanctissimū vidit vbicunq̄ꝫ
fuerit translatū Quartum fuit de mā
ne scaturitione. quia post disparitionem
illius corporis sanctissimi scaturiuit mā
na de illa fossa. Sed occurrit dubiū vbi
fuerit bea. Jo. translatus. Et dicit ad pa
disum celestē sicut dauid. Uigesima XX. ꝯsi
consideratio est de argumento sue reuer
sionis. Dicunt aliqui ꝙ sicut ante iudici
um est venturus ad prenunciandu z xp̄i
aduentuz vnus de tempore legis nature
ali⁹ de tempore legis scripte: vt Enoch
⁊ Helias. ita conuenit ꝙ veniat vnus p̄
cursor de tempore gratie. Et ad hoc nō
inuenitur similis b. io. euāgeliste qui sic
fuit translatus in gr̄a sicut illi ī lege scri/
pta ⁊ mosaica: ⁊ naturali. Et ista sen
tentia confirmatur quadruplici ratione
⁊ auctoritatate. Require supra in aliis
supradictis sermonibus vbi ista gratia
tractatur ⁊c. Uigesimaprima consi/ XXI. cō
deratio est de fulcimento sue immortali
tatis de qua loqueus bea. Hieronimus
super iohannem dicit ꝙ hic iohannes fa
cta oratione positus est ad patres. vt di/
ctum est supra. Et notandum ꝙ sunt. v.
auctoritates in sacra scriptura probātes
eius immortalitatem: quaruz Prima
est math. xvi. ca. Amen dico vobis sunt
quidam de hic stantibus qui non gusta/
bunt mortem ⁊c. sed constat ꝙ omnes il
li q̄ ibi erant sunt mortui ergo ⁊c. Se
cunda est mar. ix. cap̄. di. eodem domino
Amen dico vobis: sunt quidam de hic
stā. qui non gu. mor. donec videāt regnū
dei ⁊c. Tertia est lu. ix. ca. di. dico aūt
vobis vere sunt hic aliqui stantes qui nō
gu. mor. donec videant regnum dei ⁊c.
Quarta est luce. xxi. capi. di. domino.
Amen dico vobis ꝙ nō preteribit gene/

ratio hec donec omnia fiant. z loquit de signis iudicij zc Quinta est io. xxi. ca. vbi cum dixisset dominus petro. Tuz es ses iunior: z petrus dixit de io. Hic autē quid. dixit aūt dominus. Sic eum volo manere donec veniam. Intelligendū est tamen q theophilus in glosa sup Jo. scribit quattuor mirabilia circa illā materiam. Primum est q be. ioh. nondū est mortuus: sed moriturus in fine mundi: quia oīe qō nascitur moritur. Secundum est qō in fine mundi debet martirio coronari p christo. Tertium est q ipse cum helia debet predicare contra antixpm. Quartum est q antixpus illos duos occidet in medio platee hierusalem. Istis premissis oportet vnam de quatuor vijs eligere. quarum Prima est q ipse sit in anima z corpore glorificatus vltimate z per consequens subito mortuus z resuscitatus: sicut virgo Maria. Secunda via est q ipse fuerit translatus ad paradisum terrestrē: sine morte sicut helias: z q sit moriturus in fine mundi cum eis. Tertia via q ipse sit translatus ad paradisum celestē viuus: sed tamen moriturus mira celeritate cum illis qui ibunt cum christo obuiam in aera. Ista tamen mors corporis glorificati erit miraculosa. quia per diuinam potestatem corpus quodcunq glorificatum potest mori. Quarta via est q ipse sit vltimate glorificatus z nunq̄ moriturus. Ista aūt via videtur: vt alias dixi nimis dura propter christum z ipsius matrem. ideo prima via videtur clarior. licet tertia sit magis consona auctoritatibus preallegatis. Vigesima secunda consideratio est de documento sue felicitatis: qua glorificatus est sublimiter secundum celsitudinem suorum meritorum: vt ad ordinem seraphicum spirituuz beatorum credatur esse assumptus. z illud declaratur quadruplici ratione. Prima est. quia christus eum summe dilexit. ideo vocatus est discipulus ille quem diligebat iesus z ordo seraphicus est maxime a christo dilectus: q sibi est magis coniunctus. ideo decuit vt dilectum discipulū ibi collocaret. Secunda est. quia beatus iohannes christū intensissime diligebat. q eloquia de eius dilectione frequentabat. Tertia est. quia supremo ordini in eccl. militante respondet supremus i ecclesia triumphāte. cum excellentia premiorum sit secundum excellentiam meritorum. z quia ordo apostolorum fuit supremus in eccle. ierarchia. ideo omnes apostoli ad illū ordinem videntur esse assumpti in quo ordine iste non fuit de minimis vt est ostensum Quarta est. quia multi angeli de illo ordine corruerunt. z ideo oportet vt tot electi assumantur ad illum ordinem z non magnus numerus electorum est qui excedat vt creditur beatuz Johannem in perfectione. z ideo non solus ad ordinem seraphycum creditur fuisse assumptus: sed ad superiorem partem illius ordinis: cum de superioribus illius ordinis spiritus fuerit lapsi. z intra excellentissimos sanctos ille non immerito credatur vnus. Unde beatus Johānes est de numero illorum: de quibus dicit saluator ad litteram. Ubi ego sum illic z minister meus erit vt videat claritatez meā quā dedit mihi pater Johannis. xij capi. Cuius claritatis nos participes faciat iesus christus meritis beati Johannis euangeliste: Qui viuit z regnat per infinita secula seculorum. Amen.

Infesto sancti Johannis euangeliste.

Je eius: vie pulchre z omnes semite illius pacifice. prouerbiorum. iij. capi.

In istis verbis beatus Johannes commendatur multipliciter. Primo a vita laudabili: ibi. Vie eius. nam alia via a virtute nō est via sed deuiū. Secō a mūdicia inextimabili. ibi vie pulchre. Tertio a seritate mirabili. ibi z omnes semite illi⁹ pacifice. i. hōeste ō accepte.

De Circumcisione domini

Circa primū est notandum q̄ be. Jo. euange. nobis multipliciter cōmendat. q̄ plurat̄r dicit vie ei⁹ vie pulchre. Nam scōm vitā suā notant. xvij. signa p̄ter que vita eius fuit laudabilis ⁊ accepta deo. quoꝝ sex habuit q̄n matrē dñi custodiuit. alia sex tpe sui exilij. Et alia sex tēpore sue translationis. Et scōm istos tres status ostensus fuit nobis in tribus temporibus insequendus. Primo tēpore legis nature in forma arcus genes. ix. ca. Arcum meū ponam in nubibus et erit signum federis inter me ⁊ inter terram. Secundo tempore legis scripte in forma colūpne exo. xiij. ca. Dominus aūt precedebat eos ad ostendendam viam per diem in columna nubis. Tertio tempe legis gratie: in forma angeli mirifice ap̄parētis apoc. xxi. ca. Et venit vnus ex septem angelis habentibus phialas plenas septez plagis nouissimis ⁊ locutus est mecū dicens Veni ⁊ ostendam tibi sponsam vxorē agni. In primo statu fuit ostensus vt signū p̄cōres p̄fortādo. In scōo eos p̄solādo ⁊vt colūpna p̄tegendo. In tertio penitentiādo ⁊ a p̄tis defendēdo. Sed q̄ntū ad tp̄us q̄ be. Jo. matrē dñi custodiuit sex signa habuit p̄ter que vita sua fuit laudabilis ⁊ deo accepta. Primū fuit. q̄ sup̄ pectus dñi in cena recubuit. iō eccl̄ia in eius honore dic̄t. Iste est Jo. qui sup̄ pectus domini in cena recubuit. Secundū fuit q̄ x̄p̄us ei in eadē cena secreta sua reuelauit. ideo dicit ecclesia Beat⁹ apostol⁹ cui reuelata sunt secreta celestia. Tertium quia virgo electus fuit ab ipso. volebat eū nubere. i. disposuerat. sed x̄p̄us de nupt̄is eū traxit ⁊ ap̄lm fecit p̄m Hieroni. ⁊ ideo singularem virginitatē h̄uit

Quartū. q̄ p̄ter suā singularem virginitatem matrem domini habuit commissā q̄ nulli alteri apostoloꝝ concessū est Jo. xix. cap̄. Dicit discipulo ecce mat tua. Quintū. q̄ omes discipuli in passione domini fugierūt p̄ter Jo. euangelistam. Sed dicūt aliqui q̄ p̄ tempe fuit sepatus licet modico tempe. Sextuz est. q̄ mater domini suas necessitates vt filio suo ⁊ dicebat ⁊ oñdebat. ⁊ iō in istis signis oñsus est nobis b. Jo. in forma arcus quē ostēdit deus noe in signū pacis cuz boie. Et notandū q̄ in arcu federis sunt quattuor colores. ad denotandum q̄ cū quattuor generib⁹ hominuz pacem fecit. Primo est in arcu color liuid⁹ et significat mūdos corde. Scōo est color viridis ⁊ significat mites. Tertio est color croceus ⁊ significat humiles.

Quarto est color rubeus ⁊ significat charitatē h̄ntes. Et iō b. Jo. i arcu figurat⁹ fuit colorib⁹ crocei. i. hūilis. q̄ hūlit ⁊ reuerēter p̄gini deseruiuit. Fuit colorꝫ liuidi. i. mūdus corde. q̄ tranquillus in suplicādo sibi. Fuit colorꝫ viridis. i. mitis. q̄ purissime acceptus erat ei. Fuit colorib⁹ rubei. i. charitatiu⁹. q̄ charitatiue lamētabat passionē x̄p̄i. ⁊ iō q̄rentes h̄re pacem aspiciāt arcū. i. b. Jo. de quo dici pōt q̄ctum ad istud. Nō est inuent⁹ silis illi. quapropter recte dicitur: vie eius vie pulchre. Secundo in statu exilij habuit alia sex signa p̄ter que in cōspectu dei totus fuit cōmendabilis. Primuz quia mirabiliter fuit fortis in sua psecutione ⁊ patiens. vnde dicit actuū. v. cap̄. Obedire oportet deo magis q̄ hoibus

Secundum. quia fuit in fide feruens q̄ in dolū feruentis olei missus nō adustus sed illesus exiuit. Tertium quia in exilū missus quodā die dñico raptus in spū futura ⁊ p̄terita ⁊ p̄sentia deus sibi reuelauit. Quartū. q̄ mort̄os mortuos suscitauit. Primū de drusiana. ⁊ de illo qui portabat ad sepulturā. ⁊ de illis q̄ biberūt venenuz. vide in legenda eius.

Quinto. q̄ bibēs venenū nullā lesionē aut dolorē sensit. Sextū q̄ multa miracula fecit non solū ipse sed vestimēta sua posita super venenatos ⁊ mortuos statim surrexerūt. vt p̄z in eius legenda qua p̄opter sibi competit quod scribitur baruch. Etiam p̄udētie quis ostēdit illi? quasi dicat secreta celestia quis reuelauit ei. ⁊ ideo bea. Jo. tempe legis scripte mōstratus est in columpna ignis

filijs israel transito mare vitioꝝ. que columna habuit quatuor. Primo quia i aspectu mirabilis. Scdo qꝛ in claritate singularis Tertio qꝛ in protectione sollicita. Quarto qꝛ in significatione magna. Et a simili.b. Jo. Primo ē mirabilis in cōspectu dei vnde ⁊ secretarius eius fuit in humanis actib⁹ ⁊ futura secreta p̄uidit Scdo i charitate fuit sollicitus p̄dicando ambulando ⁊ scribendo. Tertio sollicitus in ꝓtectione scz nitide puritatis vnde ⁊ virgo elect⁹ est ⁊ ꝑmansit. Quarto significatiōe.i. reputatione magn⁹ vt de eo dicat̄ illud eccl̄i.xliiij.ca. Non est inuent⁹ similis illi vt de eo dicat deus illud.ys.lxiiij.capi. Dedi te in lucē gentiuz vt sis salus mea vsqꝫ ad extremū terre. ido recte dicit̄: vie eius vie pulchre. Tertio in statu quo translatus fuit habuit alia sex Primū qꝛ reuelat⁹ fuit sibi dies ⁊ hora mortis sue. Scdm. qꝛ xp̄us appuit sibi ante mortem suā aut translationē. Tertiū qꝛ missa fuit lux de celo q̄ opperuit eū totum ⁊ cū illa credit̄ recessisse ⁊ paradisuz terrestrē intrasse. ⁊ ibidē translatū viuere sicut ponunt aliqui: dicentes ꝙ christus in finali iudicio debet habere completuz testimoniū. Primo de lege nature enoch. Scdo de lege scripture heliaz

Tertio de lege gr̄e ad cōplemētū sanctum Johannē euangelistā. qd̄ videt̄ sonare textus euangelicus Jo.xxi.ca. Sic eū volo manere donec veniā. Et hoc videt̄ sentire Aug. exponēs verbū allegatum. nō tamē assero sed recito qd̄ iuenio

Quartū. qꝛ nō est mortu⁹ sz adhuc est viu⁹ vt supra tactū est. Jdo dixit xp̄s. sic euz volo manere ⁊c̄. Quintū qꝛ nō est iuentū in sepulchro eius nisi manna qd̄ scaturire cernit̄. Sextū ē ꝙ sepulchrū eius ⁊ māna adhuc faciūt miracula multa ⁊ magna. ⁊ ido rogat eccl̄ia militans dicēs cū ꝓpheta ps̄. lxvi.metro.i. Deus misereat̄ nostri ⁊ bn̄dicat nobis illumiet vultū suū sup nos ⁊ misereat̄ nobis. Et sequit̄ vt cognoscamus in terra viā tuaz id est b. Jo. euāgelistā sic sublatū ⁊ illuz imitemur: in omnibus gentibus salutare tuū. s. xp̄m quē p̄dicauit. ⁊ ideo recte sequit̄. ⁊ om̄es semite illius pacifice. hanc magnitudinē. b. Jo. ostendit in vna visione mirabili. quā ipse vidit apoca.xviij. ca. dicens: Vidi angelū descendentez de celo habentē ptātem magnā ⁊ terra illuminata est a gloria eius. Adapta vt nosti. Et notādū ꝙ b. Jo. ꝓpter suā magnitudinē cōpat̄. Primo inter luminaria soli radiāti ꝓpter sapiētie claritatē. Secundo inter elementa igni ardenti ꝓpter ardentissimā charitatē. Tertio inter animalia leoni rugienti ꝓpter p̄dicatiōis vtilitatē. Quarto inter volatilia aq̄le volanti ꝓpter ꝯtemplatiōis subtilitatez

Quinto inter metalla auro fulgēti ꝓpter obie ꝓmptitudinez. Sexto inter maniata carbūculo lucenti ꝓpter patientie soliditatē. Septimo inter terre nascentia lilio albescenti ꝓpter purissimam virginitatem vt vere sibi dicat̄ illud Sapientie.vij.ca. Candor est lucis eterne ⁊ speculū sine macula. Bene ergo dicitur vie eius vie pulchre. Cuius pulchritudinem nobis tribuat xp̄us. Amen.

De circumcisione domini.

Qcatū est nomē eius iesus luc.ij.ca. Claret ꝙ istud euangeliū aliud nō ꝯtinet nisi impositionē noīs isti⁹ benedicti pueri nati cui⁹ hodie sūt octo dies. Ubi notādū ꝙ noīa imponunt̄ scdm ꝓprietatez rei. iō dicit phs.iiij.methaphi. Noīa imponunt̄ reb⁹ ꝑm significationē ⁊ ꝓprietatē illi⁹. Et iō dicit ibidē. Qui non bn̄ diffinit.i. nō cognoscit rez diffinitiue nō imponit ei nomē. qꝛ nō erit ei notū si bn̄ imposuerit. Qua ꝓpter deus tantā gr̄az cōtulit rōnali creature ⁊ intelligentiā vt noīa singulis reb⁹ ꝑm eius significatum inponeret. iō dicit magister sniaꝝ li.ij.di.xiij. Adā cognouit oēs creaturas ⁊ oīa anīalia quib⁹ oībus imposuit nomē ger̄.ij.ca. Om̄e em̄ qd̄ vocauit adā ip̄um est nomē ei⁹. appellauitqꝫ adam noīb⁹ suis cūcta anīantia vniuersa volatilia celi et

omnes bestias terre. vnde phs. i. metha
phi. Noīa imposita sūt cōueniētia reb⁹
diffiniēdis nā claret ī noib⁹ cōib⁹ ⁊ gñali
bus iō hō vocat̄ rōnalis. qꝛ sol⁹ inter cet̄a
aīantia vtit̄ rōne phs. vij. politicoꝝ Nul
lum aīal vtit̄ rōne nisi hō. Quidi⁹ in p̄n
cipio. p̄mi libri. Terra feras cepit: volu
ceres habitabilis aer Sanctius his aīal
mētisq̄ capati⁹ alte. Claret in noīe cesa
ris. q̄ vocat⁹ est cesar. qꝛ cesus fuit de vē
tre matris. vel qꝛ interfecit vndecies cē
tena milia de inimicis suis in īperio suo
vñ ceteri īpatores vocati sunt cesares vt
ptz ꝑ Aug. de ci. li. xviij. ca. ij. Et octauia
nus vocat⁹ est Aug. qꝛ multū auxit im
piū suos inimicos debellando Vñ cete
ri impatores vocati sūt augusti vt ptz ꝑ
Aug. de ci. li. iij. ca. xxi. ptz etiā in petro. q̄
dictus est a petra Mat. xvi. cap̄. Tu es
petrus ⁊ sup hāc petrā edificabo ecl̄iam
meā. Et qꝛ deus pater vidit ab eterno ꝙ
fili⁹ suus ⁊ nō alius debuit redimere po
pulū suū iō in tpali ei⁹ natiuitate ꝓuidit
eidē de noīe inponēdo ꝑm ꝓprietatē ⁊ ef
fectū rei. Nam ihs saluator interp̄tat̄. et
hoc est qd̄ dicit euāgelista. Vocatū ē no
men eius ihs. Hec aūt noīs īpositio fie
bat in circūcisiōe q̄ in ve. te. figurā gere
bat noue legis baptismi. Et iō circa hāc
circūcisionē tria sunt vidēda. Primū
tpis quātitas ⁊ ꝯgruētia ibi postq̄ com.
sunt. Scd̄m circūcisiōis q̄ditas ⁊ eēn
tia ibi vt cir. puer. Tertiū noīs impo
siti dignitas ⁊ magnificētia. ibi vocatuꝫ
est nomē eius ihs ab angelo. ⁊c̄. Cir
ca primū notandū ꝙ octauo die a natiui
tate puer circūcidebat̄ ⁊ nō añ q̄druplici
rōne. Primaꝫ ponit Rabi Moyses q̄
fuit magnus phs ⁊ theologus. sed iude
us. dicēs ꝙ citra octauā diē est tāte tene
ritudinis ꝙ tāgere eū esset ꝑiculū mortꝭ.
⁊ ideo differebāt vsq̄ ad octauam dieꝫ.
Scd̄aꝫ ponit hugo de sctō vi. ⁊ hētur
iiij. sniaꝝ. di. i. dicēs ꝙ octaua dies figu
rat diē resurrectiōis q̄ erit post vitā p̄ntē
q̄ currit ⁊ fluit in septē diebus septimane
ꝑficiēdo septē etates ⁊ in octaua perficit̄.
viij. etas in q̄ p⁹ resurrectionē dabit̄ gl̄ia

Tertia sumit̄ ex dictꝭ sctōꝝ. q̄ dicūt ꝙ
isti. viij. dies significāt. viij. fruct⁹ q̄s aīa
btā habebit in patria. Primus erit vi
ta sine morte. Scd̄s sal⁹ sine timore.
Terti⁹ satietas sine fastidio. Quar
tus securitas sine dubitatione. Quin
tus habundātia sine carētia. Sextus
sine guerra. Septim⁹ honor sine inui
dia. Octau⁹ gl̄ia sine fine. q̄ fruct⁹ nu
merant̄ ab Augu. de ciui. li. xxij. ca. vltio
Quarta est spūalis. q̄a isti. viij. dies si
gnificāt. viij. gradus in pnīa Primus
cognitio peccati. Scd̄s pudor eiusdē
Tertius ꝓpositū dimittēdi. Quar
tus timor iudicij. Quintus contritio
Sextus cōfessio. Septimus satis
factio. Octauus infusio gratie ⁊ doni
spūalis. Circa scd̄m p̄ncipale notādū
est. q̄d est circūcisio. Dicit̄ ꝙ est cauteriū
in carne factū vñ cognoscit̄ popul⁹ circū
cisus a nō circūciso ⁊ nō imp̄mit̄ in aīa
sed in carne vnde quattuor discutiūtur.
Primū quid est caracter. Et dicit̄ ꝙ ē
figura spūalis qua distinguit̄ baptisat⁹
a nō baptisato. vnde dicitur signaculum
q̄ figura imprimit̄ in aīa inuocato noīe
altissime trininitatis ī sacramēto baptis
mi facta. Scd̄m ꝙ baptism⁹ successit
circūcisiōi duab⁹ de causis. Primo. q̄a
maior dat̄ gr̄a in baptismo q̄ꝫ in circūci
sione. qꝛ in baptismo abluit̄ hō ab oī cul
pa ⁊ pena circūcisio ꝟo nō absoluebat ab
om̄i pena. Scd̄o. qꝛ baptism⁹ est cōior
qꝛ vtriusq̄ sexus. sed circūcisio erat tan
tū maris ⁊ nō femine. Tertio ꝙ circū
cisio ꝯfert gr̄am sed nō oēm: qꝛ gr̄a habꝫ
multos effectus. Primus est expellere
pctm̄ ⁊ tūc dr̄ p̄uatiu⁹ ⁊ tūc dr̄ circūcisio
ꝯferre gr̄aꝫ p̄uatiōis. s. pctī origīal̄. Se
cūd⁹ ē effect⁹ positiu⁹ vt facere aīaꝫ di
gnā vita et̄na. Terti⁹ ē prōpte allicere
ad opera misericordie meritoria. Et q̄ꝫ
tū ad ista duo ⁊ similia circūcisio nō con
fert gr̄am. Quartū qꝛ circūcisio fuit in
stituta ꝓpter sex. Primū vt circūcisio
exterior esset signū interiorꝭ qd̄ fit ꝑ gr̄aꝫ
Scd̄m vt popl̄s iudeoꝝ cognosceret̄
a populo gētili. Tertiū vt sicut circū

cisio fiebat in mẽbro in quo viget luxuria ita populus circumcideret se interi⁹ a vitio luxurie z mundaret. Quartũ ꝓpter sacramentũ.fiebat em̃ circumcisio octauo die cultro lapideo in signũ q̃ per xp̃m qui est vera petra circumcidemur ab omni culpa z pena in generali resurrectione que fiet in octaua etate.s.glorie

Quintũ est vt esset remediũ cõtra originale peccatũ. Sextũ vt p obedietiã mandati placeat deo p cuius ꝓuaricationem ipse adam displicuerat. Et etiã notandũ q̃ circumcisio est sacramentuz veteris legis non q̃ fuerit instituta in lege.qz ante datione legis ꝓcepta fuit abrae:sed quia currebat tpe legis.z cum lege cessauit. Nec fuit supflua tunc circũcisio.qz efficati⁹ mũdabat quãdiu fides sed fides nunc in baptismo sufficit ad delendũ originale petm̃.Alia dr̃ diffinitio quia circũcisio est incisio membri q̃ vir a muliere discernit̃ sed duplex est circũcisio ſm hugo. de sancto vic.li.i.de sacramentis parte.xij.cap̃.ij.s.corpalis.z spũalis. Circa corporalẽ est notandũ q̃ lex est triplex.s. nature: scripture et gr̃e. Et in qualibet deus ordinauit z dedit remedium contra originale peccatum vt ex dono dei z gratia possent homines peruenire ad vitam eternam. Nam primoi lege nature fuerunt ordinata aliqua sacrificia que fuerunt a deo sanctis pluribus inspirata patet geñ.viij.ca. Abel deo offerebat de primogenitis gregis sui.etiaz noe post diluuium vt egressus fuit de archa edificauit altare domino in quo sacrificia obtulit de animãtibus mundis. patet geñ.viij.ca. Secũdo in lege scripture fuit data circumcisio abrae z populo suo pro masculis z decimatio ꝓ feminis patet geñ. xvij.cap̃ Tertio in lege gratie datus est baptismus qui est maioris virtutis z efficatie q̃ aliquod aliud remedium. Et quoniam circumcisio euacuabat peccatũ originale z graciaz infundebat in lege scripta sicut nũc baptismus in lege gratie tamen baptismus multũ virtuosius z efficatius operatur. quia primo vt dicit magister.libꝫ. iij.di.i.cap̃.v.et cum eo ceteri doctores theologie.circumcisio non aperiebat ianuam paradisi sicut baptismus marci vltimo ca. Qui crediderit z baptisatus fuerit saluus erit. Secundo circumci sio licet peccatum originale euacuaue/ B rit.z gratiam infuderit non tamen se extẽdebat ad opera meritoria sicut baptismus. Tertio moriens circumcisus non statim euolabat ad vitam eternam: sed ad sinum abrae.id est ad quietem sanctorum patrum.sed moriens baptisatus statim euolat ad vitam eternam.Soluz autem in vno circumcisio z baptismus conueniunt scilicet quia sicut non baptisatus vadit ad infernum:ita non circũcisus ibat ad infernum z econtra.patet iij.sententiarum.d.xij.Et libro.iij.d.p. Sed queritur hic si circumcisio⁹ baptismus peccatum tollunt z remedia:recte sunt contra peccatum z conferunt gratiam quare christus voluit baptisari z prius circumcidi cum nec peccatum habuit.sed quia fuit plenus gratia ab instanti sue conceptionis.non debuit ergo circumcidi neq̃ baptisari Et dicit q̃ christus voluit baptisari z circumcidi ꝓpter quattuor. Primo vt videatur veram carnem assumpsisse. quia spiritus carnem z ossa non habet luce.xxiiij. Et hoc contra valentinum dicentem q̃ christus corpus suum de celo tulit. Et contra appolinarem dicentem corpus christi fore cõsubstantiale diuinati quod falsum est.quia diuinitas non habet corp⁹ neq̃ sanguinem. Secundo vt appro/baret circumcisionem esse bonaz sicut a deo institutam. Tertio vt ostenderet se esse de genere abrae Quarto vt ostẽderet q̃ non venerat legem soluere: sed adimplere. Matthei.v. capi. Circa circumcisionem vero spiritualem est notandum q̃ cum homo constet ex duplici substantia corpore scz z anima intellectua oportet q̃ quelibꝫ pars circũcidatur.

Et sicut caro circũcidebat̃ in veteri lege ad auferendũ pctm̃ originale ⁊ mortẽ sic oportet vt circũcidamur cõscia ad auferendũ pctm̃ veniale ⁊ mortale ideo dicit xp̃us Matt. xv ca. De corde exeunt cogitatiões male. homicidia adulteria fornicationes furta falsa testimonia blasfemie. Et ista oportz spũaliter circũcidi iuxta illud Mat. xix. ca. Et sunt eunuchi q̃ seipsos castrauerũt ꝓpter regnum celoꝝ

Et notãdũ ꝙ xp̃s sanguinẽ effudit q̃nq̃es ꝓ hũano gñe. Primo sãguinẽ effudit in circũcisiõe ꝓ inocẽtib⁹ ⁊ pueris: ipse innocẽs ⁊ ifantul⁹. Scdo in or̃oe ꝓ ꝑsecutz martirib⁹: ip̃e ver⁹ martir. Tertio in flagellatiõe ꝓ ꝯfessorib⁹: ip̃e verus cõfessor. Quarto in passione pro omnib⁹ redimẽdis ip̃e ver⁹ redẽptor. Quĩto in lateris aptiõe ꝓ oim sacr̃oꝝ roboratiõe: ip̃e sacr̃oꝝ institutor vt verificet̃ qd̃ p̃dixit in actib⁹ apl̃oꝝ Oportet ip̃le i scripturas. Circa tertiũ p̃ncipale notandũ ꝙ dignitas ⁊ magnificẽtia huius noĩs iesu ẽ altissima de q̃ dic̃ petr⁹ actuũ iiij. ca. Notũ sit oĩb⁹: qꝛ in nomĩe iesu xp̃i nazareni quem vos crucifixistis in h̃ iste astat corã vob̃ sanus. Et notãdũ ꝙ q̃tuor fuer̃t vt legit̃ noĩati isto altissimo noĩe

Prim⁹ fuit iesus anane fili⁹: vir plebe⁹ ⁊ ruralis de q̃ dicit Joseph⁹. xxij. antiquitatũ ⁊ de bello iudaico: ⁊ btũs Ambrosi⁹ memorat in suo cõpẽdio cõtra iosephũ. q̃ predixit futuꝝ excidiũ hierl̃m ⁊ ꝓpl̃i ꝑ q̃drienniũ añ. Et p⁹ trienniũ ab ĩceptiõe guerre ĩ illa ꝑte muri ciuitatis ꝑ quã romani ĩtrauerũt hierl̃m a fũdibularijs mortu⁹ occubuit. q̃ ex euẽtu fuit verus vaticiator. Scd̃s fuit ih̃s naue. q̃ alio noĩe dr̃ iosue successor Moysi q̃ fuit magn⁹ p̃liator: cui⁹ p̃cib⁹ legit̃ sol tardasse cursũ suũ ꝑ spaciũ vni⁹ diei. ptz iosue. x. ca. de q̃ dr̃ eccl̃ia. xlvi. ca. Fortz in bello ih̃s naue successor moysi ĩ ꝓphetis q̃ fuit magn⁹ s̃m nomẽ suũ maxim⁹ in salutẽ electoꝝ d̃i expugnare ĩsurgẽtes hostes vt ꝯseq̃ret̃ hereditatẽ isrl̃. q̃ ex occursu fuit fortz p̃liator. Terti⁹ fuit ih̃s fili⁹ iosedech q̃ fuit sũmus sacerdos antiq̃ legis ⁊ pro populo deuotus orator zach. iij. ca. Ostẽdit mihi sacerdotẽ magnũ iesũ stãtem corã angelo dñi ⁊ sathan stabat a dextris eius vt aduersaret̃ ei. s. in orõe Jdẽ vi. ca. Facies coronã ⁊ pones ĩ capite iesu filij iosedech sacerdotis magni ⁊ loq̃ris ad eos dicens hec dicit dñs exercituum. Ecce vir oriens nomen eius qui in dignitate fuit dignus orator. Quart⁹ fuit iesus q̃ vocat̃ xp̃us hodie circũcisus qui ex affectu cognoscit̃ verus redẽptor dei ⁊ hominũ dignus mediator. Cuius mediationis ⁊c̃. Amen.

De sctõ Gregorio vel alio doctore.

Jdi ꝙ tantũ p̃cederet sapia stulticiã quãtũ differt lux a tenebrz eccl̃iastes. ij.

Quia s̃m doctrinã b. pauli. ad Ro. xij. Sic̃ in vno corpore multa mẽbra habemus om̃ia aũt membra nõ eundem actũ habent: ita multi vnũ corpus sumus in christo singuli aũt alter alteri⁹ membra. habentes aũt donationes secũdum gratiam que data est nobis: differentes siue ꝓphetiaz secundũ rõnem fidei siue ministeriũ in ministrãdo: siue q̃ docet ĩ doctrina. Ex q̃b⁹ verbis colligit̃ ꝙ sicut ĩ corpe xp̃i vero fuerũt membra corꝑalia distincta ad diuersa ministeria ⁊ officia ordĩata: ita ĩ corpe xp̃i mistico qd̃ ẽ eccl̃ia militãs sũt diuersa mẽbra spũalia ad diuersa mĩsteria ⁊ officia ordĩata ⁊ qꝛ in corpe xp̃i vero sicut in alijs corꝑib⁹ oculi erant ductores ⁊ directiui aliorum membrorũ idcirco doctores militantis ecclesie q̃ fuerũt ⁊ sunt duces directiui populi xp̃iani in corpore xp̃i mistico recte tenẽt locũ oculoꝝ. Et ideo cuilibet istorum appropriari põt th̃a propositũ vt dicat̃: Vidi quia tantum ⁊c̃. Est tamen notandũ ꝙ cum quattuor sint doctores prinpales ecclesie. scz Gregori⁹ Ambrosius Augustinus Hieronym⁹. ⁊ q̃ttuor sunt sensus q̃bus exponit̃ sacra scriptura scz Hystoricus vl̃ lr̃alis. Allegoricus vel moralis Anagogic⁹ vel figuralis. ⁊ Tropologicus vel intellectualis: sicut dicit Augu.

sup Gen̄. ad lr̄am circa p̄ncipium. Sensus historicus a ꝓpriat̄ btō Hierony. Allegoric⁹ Ambrosio. Anagogic⁹ Augustino. ⁊ Tropologic⁹ Gregorio. et qꝛ ꝑ sensum tropologicū distinguim⁹ inter prudentiā ⁊ stulticiā: iō possumus verba ꝓposita btō gregorio a ꝓpriare: vt dicatur. Vidi qꝛ tantū. ⁊ ꝑm hoc doctrinā beati Grerorij duplr̄ cōmendat̄. Primo quidē vt veritatis ostensiua per sapientiam ⁊ lucē ibi vidi. quia tantū p̄. fa. stul.

Scdo vt falsitatis expulsiua ꝑ stulticiam ⁊ tenebrā. ibi q̄tum differt lux aīe. sicut em̄ lux dirigit ⁊ regulat corporalez oculū: ita sapientia dirigit ⁊ regulat intellectū. Et sicut tenebre impediūt ⁊ obnubilant hominis gressum: ita stulticia impedit ⁊ obfuscat ciuilē ꝓgressū: vt pro his dicat̄ qd̄ sequit̄ iuxta thema. Sapiētis oculi in capite eius. stult⁹ in tenebris ambulat. Dicit ergo btō Greg. qiua tantum differt. Circa qd̄ Primo videndū que sunt signa hoīs sapientis. Scdo que sunt signa hoīs stulti. Circa primū occurrunt. xiij. considerationes q̄bus homo cōuincitur esse sapiēs: accipiendo hic sapientiā largo mō sicut accipit diuina scriptura in libris sapientialibus.

Prima maturitas moderata in gestibus: quia opa sapientis elicimus ꝑm rectam rationē ⁊ ad rationē ꝑtinet moderatio ⁊ modus. s. regulando exteriores passiones ⁊ opationes: q̄ moderatio maxime cognoscit̄ in vultu p̄mo. vulgo em̄ dicit̄. In facie hoīs secreta volūtas ostēditur Eccl'iast. viij. ca. Sapiētia homīs lucet in vultu eius. Scda grauitas in moribꝫ: qꝛ hoīes sapientes cū discretione incedūt in diuinis ⁊ mature exercent suas opationes Eccle. xix. Amictus corporis ⁊ risus dentiū ⁊ ingressus homīs. enūciat de illo. s. q̄ non sunt precipites Et in diuina scriptura duplex signum habet̄ Primū. quia in lege. vbi dat̄ p̄ceptum Deutero. xxij. Nō arabis in boue simul ⁊ asino. Dicūt cōiter doctores ꝓhibitam esse copulam sapientis et stulti qꝛ bos ꝓpter suā grauitatē designat sapientiam: ⁊ asinus ꝓpter suā stoliditatez significat stulticiā. Scdm quia in nouo testamēto. i. Corinth̄. ix. apl'us docet remunerandū esse hominē sapientem in doctrina laborantē. ⁊ inducit illd̄ Moysi Deute. xxv. Non alligabis os bouis triturantis. ideo dicit. Factus sum infirmus infirmis vt infirmos lucrifacerem ⁊ oībus omnia fact⁹ sum: vt om̄es facerē saluos. ⁊ qꝛ bos ꝓpter suā grauitatē significat sapientem: dicit̄ Ezech̄. x. Vidi ⁊ ecce quattuor rote iuxta cherubin. Et infra. quattuor autē facies habebat vnū ⁊ facies vna: facies cherub. Et facies secunda facies hoīs. ⁊ in tertio facies leonis. ⁊ in quarto facies aquile. ita q̄ cherub accipit̄ ibi ꝓ boue: sicut patet Ezech̄ p̄mo. Facies hoīs ⁊ facies leonis a dextris ip̄oꝝ quattuor facies aūt bouis a sinistris ip̄oꝝ quattuor. Et ꝑm Dioni. li. de angelica ierar. Cherub interpretatur plenitudo scientie. In grauitate ergo bouis recte sapientia denotat̄. Tertia sensualitas naturalis vel passio quietata. Quia hoīes quando sunt stabiles in ꝓposito iudicant̄ sapientes: cuius signū est quia ꝓpositū eoꝝ firmat̄ a recta ratione ꝑm quā regulant̄. ⁊ quia regula recte rationis non est mutabilis: ideo de facili non mutant̄. Et sunt duo testimonia ph̄oꝝ ad ꝓpositum. Primū quia in naturalibus dicit̄ q̄ anima sedendo ⁊ quiescendo fit prudens. nam prudētes quietas habēt opationes. Scdm quia dicit̄ in moralibꝫ q̄ sapiēs est ad modū tetragonismi. i. corporis quadrati: qꝛ stabilius stat in loco suo ⁊ difficilius inde mouetur Eccle. xxvij. Homo sensat⁹ in sapientia manet sicut sol. qꝛ sicut sol semꝑ vniformiter lucet q̄tū est ex se: ita homo sapiens vniformiter conuersat̄: qꝛ regulat̄ a rōne. ⁊ vniformitas idē est qd̄ regularitas. Quarta tristicia manifestata qꝛ hoīes sapientes raro leticiā p̄tendūt in faciē. Et ideo licet legamus xp̄m fleuisse ⁊ tristiciā ostendisse: nunq̄ tamē legimus ip̄m risisse vel sensibilē leticiam ostendisse. Et sunt due rōnes. Pri-

Prima

Scda

Tertia

ma est Augu. li. xiiij. de ciui. dei. Tristi/
cia est de rebus his q̄ nobis nolentibus
accidūt tā mala q̄ꝫ bona in hoc mūdo: ⁊
oīa mala sunt a sapiente nolita. ⁊ iō com
muniter cōcomitat̄ tristicia. Scd̄a ē: qꝛ
homo sapiens cōiter est ad interiora in/
tentus de quib⁹ est sapiētia. Et ideo non
pōt esse ad exteriora intētus vt intrīsece
delectet̄ in eis: quia sicut expientia docet
potentie se impediūt in suis oppositioni
bus. ideo dicit sapiens Eccl'iastes. vij.
Cor sapientū vbi tristicia est ⁊ cor stulto
Quita rum vbi leticia. Quinta cōsiliatio sol
licita: quia cū in actib⁹ hūanis sint mul/
te aduersitates ⁊ ꝯtrarietates ex quibus
difficile est cognoscere q̄d agendū neces/
se est multa ꝑscrutari consilia: sicut dicit
Dauid salomoni. iij. Regū. ij. vt intelli/
gas vniuersa que facis ⁊ quocūq̄ꝫ te ver
teris: qꝛ sapientia est habitus actuū hu/
manoꝝ cōsideratiuus vt accipit̄ h̄ Pro/
uerbioꝝ. xiiij. Sapia callidi est intellige
re viā suā. Et accipit̄ hic callidus prout
distinguit̄ ꝯtra stultum ꝓ vero sapiente
Sexta Sexta cōsultatio exq̄sita. null⁹ enim
pōt ꝑ seip̄m solū cōsulere ad oīa. qꝛ intel
lectus nr̄ habet ꝟtutē limitatā: ⁊ quia in
agibilibus sūt multa ꝑticularia cōside/
randa. iō necessariū est in arduis a pluri
bus consiliū habere Prouer. ij. Cōsiliū
custodiet te ⁊ prudētia seruabit te. ⁊ idē
ca. xi. Vbi nō est gubernator ꝓpl'us cor/
ruet: salus aūt vbi multa cōsilia. Idē ca.
xv. Dissipant̄ cogitatiōes vbi non est cō
siliū. vbi ꝟo sūt plures cōsiliarij cōfirmā
tur. Sꝫ req̄rere consiliū tm̄ non suffi/
cit sapiēti nisi sequant̄ duo actus. Pri
mus cōsilij ꝑfecta auditio: qꝛ multi non
audiūt qd̄ non delectat Prouer. xij. Qui
sapiēs est audit cōsilia. Scd̄s consilij
ꝑfecta executio: qꝛ mlti audiūt sꝫ mīme
adimplēt. Prouer. xiij. Qui agūt oīa cū
cōsilio regunt̄ sapia. Et infra. Qui cuꝫ
Septi. sapiētib⁹ gradit̄ sapiēs erit. Septima
ꝓuidentia anticipata: qꝛ ad prudētē nō
solū spectat recordari p̄terita ⁊ ordinare
p̄sentia: veꝝ etiā ꝓuidere futura sic̄ fecit
de⁹ q̄ est fons sapie: dicēte apl'o Ephe. i.
Elegit nos ante mūdi cōstitutionē vt es
semus scti ⁊ īmaculati in cōspectu ei⁹ ⁊
Ro. viij Presciuit ⁊ p̄destinauit confor/
mes fieri imaginis filij sui. Nā ante mū
di ꝯstitutionē ordinauit oīa fiēda. Et
sūt due rōnes. Prima: qꝛ s̄m Greg. su
per Lu. Min⁹ iacula feriūt q̄ p̄uident̄
⁊ nos tolerabili⁹ mūdi mala suscipim⁹:
si ꝯtra hec ꝑ ꝓuidētie clipeū muniamur.
Crisos̄ sup̄ Mat. Tribulatio cū supue
nerit expectantib⁹ nob̄ leuior inuenit̄ q̄ꝫ
ip̄a futura si repētina venisset. Scd̄a
rō est: qꝛ sic̄ cōtra mala que p̄cōsideram⁹
ponim⁹ īpedimēta ne eueniāt: ita ad bo
na q̄ p̄consideram⁹ obtinēda: p̄ponim⁹
adiutoria vt ꝓspera succedāt s̄m ꝑabolā
saluatorꝫ Lu. xiiij. Quis ex vob̄ volens
turri edificare nōne p̄us sedens compu
tat sumpt⁹ q̄ necessarij sūt ad ꝑficiendū.
Aut q̄s rex itur⁹ cōmittere bellū aduer/
sus aliū regē nō sedēs p̄us cogitat si pos
sit cū decē milib⁹ occurrere ei q̄ cū vigin
ti milib⁹ venit ad se? Et hoc q̄ꝫtū de ꝓui
dentia circa bonū ⁊ circa malū. Et ideo
oculi positi sūt in sup̄ma ꝑte hoīs scꝫ in
capite. s. vt ꝑ eos lōge añ se cernāt. quā/
to em̄ potētia visiua est altior: tātomagꝫ
in lōgū ꝓtendit̄. ⁊ ita homo q̄ꝫto sapiēti/
or tāto hꝫ lōgiorē ꝓuidētiā ad futura re
mota. Octaua est hūilitas radicata. Octa
Radix aūt hūilitatꝫ ē seip̄m cognoscere
vulgo em̄ d̄r q̄ sup̄b⁹ se nō cognoscit. Et
qꝛ sapiēs se cognoscit nō sup̄bit Prouer.
xi. Vbi fuerit sup̄bia ibi erit ⁊ contume
lia. vbi aūt hūilitas ibi ⁊ sapia. Et cōfir/
mat̄ p̄mo. qꝛ sup̄bia ꝓcedit ex falsa existi
matōe ꝓp̄e iactātie Scd̄o ex existimatōe
aliene subiacentie. Nona locutio ordi Nona
nata. ordinata em̄ locutio ⁊ regulata re/
gulatā ⁊ ordinatam mentē significat. qꝛ
s̄m ph̄m p̄mo ꝑiermenias. Voces sūt si/
gna eaꝝ q̄ sūt in aīa passionū note et ad
hoc sūt sermōes inuēti vt p̄sto fiant mu/
tuo volūtatis indicia Prouer. xvi. Cor
sapiēs erudiet os ei⁹: et labijs ei⁹ addet
gr̄am. Ex regulatione em̄ cordis regu/
latur os. Et confirmat̄ primo per sapien
tem Prouer. x. In labijs sapiētis inuenit̄

sapia: ⁊ virga in dorso eius qui indiget corde. Scdo ꝑ eundē Prouer. xv. Labia sapientum disseminabūt scientiam cor stultoꝝ dissimile erit. Decima taciturnitas moderata cōiter em̄ sapiētes paꝝ loquunt: ⁊ sūt due ratiōes. Prima quia sapiens non opat nisi cū deliberatione rōnis: ⁊ in multiloquio nō potest eē deliberatio Prouer. xvij. Qui moderat sermones suos doctus ⁊ prudēs est ⁊ p̄ciosi spūs vir eruditus: ⁊ sequit. Stult⁹ quoq; si tacuerit sapiens reputabit: et si compresserit labia sua intelligēs. Secunda quia sapiens est intentus ad iternas consideratiōes: ⁊ ideo raro ad extra sermones ꝓducit Prouerb. xi. Vir prudens tacebit Undecima: clausa custodia. Sapiēs em̄ celanda seruat in corde iō dicit ꝓpheta Esa. xxiiij. ca. Secretum meū mihi secretū meū mihi ⁊ sūt due rōnes. Prima quia sapiens nouit ꝙ inscrutabile sit cor homis: ⁊ ideo dubitat vtrū secretū sit quod alicui reuelauerit. Michee. vij. Nolite credere amico: ⁊ nolite cōfidere in duce. Ab ea que dormit l sinu tuo custodi claustra oris tui Secunda: quia illa que habet homo in eius potestate sūt ad manifestandū: ⁊ ex quo semel ꝓtulerit impossibile est reuocare. Prouer. xij. ca. Homo versutus. i. astut⁹ celat scientiam. ⁊ ꝓ tali clausura dicitur Prouer. x. Sapiētes abscondūt scientiā

Decia

Unde.

duode.

Duodecima: dissimulatio occulta: qꝛ sapiēs dissimulat de iiurijs factꝫ: iō dicit i. Regū. x. Filij belial dixerūt: nū saluare nos poterit iste? ⁊ despexerūt eū. s. saulez ⁊ nō attulerūt ei munera. ille ꝟo dissimulabat se audire ⁊ fuit sapientissim⁹ Prouer. xij. Fatu⁹ stati indicat irā suā: q̄ aūt dissimulat iniurias callid⁹ est. Tertia decima: patia de iniuria eq̄nimit tolerata. sapiēs em̄ est patiēs Mat. v. Bti mites qm̄ ipi possidebūt terrā. Et ibidem. Bti pacifici qm̄ filij dei vocabunt: et rō est duplex. Prima: qꝛ sapiēs aduersa tolerare nouit: qꝛ ex impaciētia sequunt duo mala. Vnū iteri⁹: aliud exteri⁹. Exteri⁹. s. afflictio i appetitu sensitiuo: ⁊ iterius i intellectiuo. s. turbatio mentꝫ. Sapiēs ꝟo licꝫ exteri⁹ affligat nō tn̄ interi⁹ qꝛ volūtas ei⁹ talia mala eq̄nimit portat Prouer. xvi. Melior ē patiēs viro forti ⁊ q̄ dn̄at aio suo expugtore vrbiū. Secūda rō: qꝛ sapiēti notū ē ꝙ meli⁹ est pati vnū malū q̄ꝫ plura. Hō aūt ipatiēs incitat ad repēdēdū malū ꝓ malo ⁊ tūc fortius icitat aduersariū ad iterādū malū. ꝑmo illatū Prouer. xiiij. Impatiēs opabit stulticiā. qꝛ ipatiēs est q̄si demens et stult⁹ Prouer. xiiij. Qui patiēs ē multa gubernat sapia. q̄ aūt ipatiens exaltabit stulticiā suā: ⁊ h̄ de signis sapiētꝫ. Circa scdm ē videre etiā. xiij. sig̃ stulticie ex q̄bꝫ cōuincit aliquē eē fatuū. Primuꝫ ē mutabilitas variata. qn̄ em̄ hō variat a ꝓposito stati arguit stult⁹ ⁊ fatu⁹ Eccle. xxvij. Stult⁹ vt luna mutat: ⁊ est ratio duplex Prima qꝛ tales regulant et mouent ad modū astroꝝ erraticoꝝ q̄ nō mouent ꝑ sapiam q̄ est regulatiua actuū humanoꝝ. Scda: qꝛ sic variant passiꝫ ita ⁊ diuersimode de rebꝫ hūanis oppinant passim: ⁊ tales nō sūt firmi in rōne sicut illos nō dicim⁹ firmos i scia q̄ q̄ttidie mutāt oppiniōes. Scdm ē nimia leticia. Et ē rō: qꝛ leticia exterior de qua ſmo ē ꝓuenit ex itētōe animi ad bona sēsibilia exteriora. ⁊ iō multū let⁹ nō pōt esse attētus circa interiora in q̄bꝫ ꝟsat sapia Eccl'iastes. vij. Cor stultoꝝ vbi leticia. ⁊ cōfirmat dupl'r. Prio: qꝛ talē cōseq̄t tristicia Prouer. xiiij. Risus dolore miscebit. ⁊ Extrema gaudij luct⁹ occupat

Tertia decima

Signa stulti

Primū signū

Scdm

Scdo qꝛ tal' leticia nō est de bono existēte sꝫ apparēte ⁊ ꝑ ꝯn̄s fallente Eccl'is. ij. Risuꝫ deputaui errorē ⁊ gaudio dixi q̄d frustra decipis. Sꝫ q̄rit q̄re hoies magꝫ ridēt de his q̄ ꝑtinēt ad stulticiaꝫ q̄ꝫ de his q̄ ꝑtinēt ad sapiam. Et sūt due rōnes cōpando ad inuicē ꝟtutes. s. intellectiuā ad sensitiuā. Pria qꝛ iste virtutes hn̄t intrisecā ⁊ cōsimilē vnionē: et ex tali vnione q̄ sūt radical'r ideꝫ ꝓuenit ꝙ se ipediūt mutuo i suis opatiōibꝫ. sic eadē radix nō pōt eq̄l'r nutrire ꝑfecte duos ramos sic vnū. vn̄ expimur ꝙ vna illarū

potentia xp̃i intendit in sua opatõe et alia remittit. nunc aũt risus nobis prouenit ex delectatõe sensitiua que surgit ex pfectione opationis sensitiue. Et q̃ in ridiculosis non põt ratio delectari pro eo q̃ sunt cõtra ordinẽ rõnis relinq̃tur ad operandũ sola potẽtia sensitiua. Et tũc intẽdit ad suã opationẽ: z sequit delectatio z ista delectatio intensa parit risuz. Secunda ratio: q̃ iste ꝓtutes habẽt adinuicem cõtrarietatẽ et oppositũ sic dic̃ apl's Ro. vij. distinguẽs interiorẽ z exteriorẽ z ostendẽs inimicitiã dicens. Vanitati em̃ creatura subiecta est non volens sed ꝓter eũ q̃ subiecit eã in spe: q̃ z ipa creatura liberabit a seruitute corruptionis in libertatẽ glie filioz dei. Hunc autẽ q̃ naturale est vt vnus inimicus letet de irrisione z confusione alteri9 z in fatuitatibus fit cõtumelia rõni: ideo tũc homo exterior prumpit in leticiã sensualem et tũc generat risum. Est tñ notandũ ex hoc q̃ cõiter hoies rident de his que sũt cõtra ordinẽ rõnis. arguit q̃ multitudo hoim est stulta Eccle. ꝑmo. Stultoz infinitus est numer9: q̃ tristicia ꝑm rõnem reprimere deberet leticiã cõtra rationez.

Tertiũ signũ est loquacitas immode
III. sig. rata. loquaces enim stulti reputantur. Et sunt due rõnes Prima: q̃ loquunt sine ratione z deliberatione z ideo cõtra ordinẽ sapiẽtie. Prouerb. x. In multiloquio non deerit pctm̃. Scõa ratio q̃ loquax videt semp ad exteriora intent9: de q̃bus loquit z non curat de intrinsecz de q̃bus est sapientia Prouer. xxix. Stultus totũ spm̃ suũ pfert. Quartũ signũ
IIII. si. ẽ ꝑsumptio temeraria: certissimũ signũ stulticie est se credere sapientẽ. Et est ratio: quia stulticia est quedã ignorãtia sic̃ sapiẽtia quedã noticia. Et ille ignorãtissimus est q̃ ita ignorat seipm̃ vt iudicet se oppositũ eius q̃ est. q̃ confirmat duplici auctoritate. Prima Prouerb. xxvi Vidisti hoiem sapientẽ. sibi videri magis illo spem habebit insipiẽs. Scõa ibidẽ infra. Sapiẽtior sibi stulus videt
V signũ septem viris loquẽtib9 sentẽtias. Quitũ signũ est elatio eleuata: homo em̃ gloriosus a sapientib9 ꝑsumit esse stult9: q̃ cũ sapiẽtia de qua hic loq̃mur constet in recta rep̃ existimatõe iste existimat rectũ z bonũ illud q̃ est prauũ vt fatuũ: quia fatuitas oꝛ a fatuitate. Et ideo dicit inaniter gl'iari sicut sophiste: qui magz apparere q̃ existere appetũt. iõ dicit Barchus catho. Nec te collaudes nec te culpaueris ipe. Hoc faciũt stulti quos gloria vexat inanis: Et iõ dicit apl's cum seipm̃ multuz cõmendasset. ij. Corinth. xij. Factus sum insipiẽs laudãs scz: vos me coegistis. Istud nõ latet in clericis cũ tanta pompa nõ ꝓbet in alijs nec tãta iactantia: qui nõ ad veritatis inq̃sitionem sed ad fame acq̃sitionẽ ꝓtendũt. cõtra quos dicit xp̃ba Jere. ix. Non gl'iet sapiens in sapientia sua: z fortz in fortitudine sua: z diues in diuitijs suis: sed in hoc gl'iet q̃ gl'iat scire z nosse me: q̃ ego sum dñs ꝛc. quia recta hec est gl'iatio clericoz. Hã omnis doctrina clericalis scientie ad hoc determinata est. iõ dic̃ apostolus. i. Coz. ij. Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos nisi ihm̃ xp̃m et
VI. sig. hunc crucifixũ. Sextũ signũ est audacia effrenata: q̃ nimis audax in piculis est fatuus z temerari9 cõiter reputat: q̃ piculũ nõ considerat. z cõfirmat duplici rõne. Prima habet Prouerb. xxviij. Qui cõfidit in corde suo stult9 est. Secunda ratio Eccle. viij. Cũ audace non eas in via ne forte grauet mala sua in te ipe em̃ ꝑm voluntatẽ suã vadit: z simul cum stulticia ipius peries. Et infra pax. Cũ audace non eas in desertũ qm̃ nihil est ante illũ sanguis z vbi nõ est adiutoriũ elidet te. Quib9 addit tertiũ testimoniũ Prouer. xvij. Expedit magz vrse occurrere raptis fetib9 q̃ fatuo confidenti sibi in stulticia sua. Et sic paret signũ in oibus mũdanis q̃ ꝓter mũdana pcipitanter se in picula mergũt Job xij. Audacter puocant deũ cum ipe deVII. sig derit oia in manus eoz. Septimũ signũ est iudiciũ sine deliberatõe vel cõsiliũ. quia q̃ sine deliberatõe z audiẽtia

partiũ iudicãt: impij ⁊ stulti iudicantur. Actus em̃ prudentie est cũ consilio iudicare Prouer. xxix. ca. Vidisti hoiem velocẽ ad loquendũ stulticia magis sperãda est q̃ illius correctio. Et de opposito dicit̃ paruz supra. Rex qui iudicat in veritate thronus eius ineternũ firmabitur Prouer. xviij. Qui p̃us respondet q̃ audiat stultũ se esse demonstrat ⁊ confusione dignũ. Occauũ signũ est consideratio breuiata: quia non considerans futura stultus reputatur. Et sunt due rationes. Prima: quia prudentia est mater ꝓuidentie. Et ideo qui nõ habet prudentiã non habet prouidentiã Lu. viij. Ceteris in parabolis: vt videntes nõ videant. ps̃. c xiij. metro. xiij. Oculos habent ⁊ non videbunt. Scd̃a ratio: qꝛ sicut in custodia castroꝝ per speculatores pl̃ima vitant̃ ꝑicula: sic in custodia anie per sapientiã. Sap̃. viij. Signa ⁊ monstra scit anteq̃ fiant ⁊ euentus temporũ ⁊ seculoꝝ. Nonũ signũ est speculatio non fundata: qꝛ qui iudicat de supficialibus stultus iudicat̃: quia prudẽs querit q̃lis est res in se ⁊ de radice intrĩseca iudicat. Et cõfirmat̃. qꝛ ſm ꝑipatheticos sil̃itudo est mat̃ falsitatis. Et iõ sil̃ia sũt deceptiua. licz supficial̃r sil̃ia sint bona. iõ dicit ꝓpha i ps̃. Quã magnificata sũt opa tua dñe nimis ꝓfunde facte sunt cogitatiões tue. vir insipiẽs nõ cognoscet ⁊ stultus non intelliget hec. ⁊ hoc signũ repitur sepe in hoĩbus: qꝛ ſm Dioni. li. de diui. no. Oĩa mala sunt quedã bona apparentia: sed in ꝓfundo occultant suũ venenũ ptz de comestoribꝫ potatoribꝫ luxuriosis ⁊c̃. Nã in supficie apparet delectatio sed in fine seruat̃ mortifera egritudo. i. Coꝝ. ij. Aĩalis aũt hõ nõ percipit ea que sunt spũs di. stulticia em̃ est illi et non potest intelligere. Decimũ signũ est cõtẽtio frequẽtata. cõtẽtiosi em̃ cõiter reputant̃ fatui. ⁊ rõ est duplex Prima qꝛ cõtentio cũ hoĩbus stultis est fatua ex vtraq̃ ꝑte qꝛ sine rõne. Scd̃a rõ qꝛ cõtẽtio cũ hoĩbꝫ prudentibꝫ arguit habitũ ꝯtra prudẽtiã ⁊ iste habitus est stulticia.

VIII. si.

IX. sig.

X signũ

Istud claret in contentiosis in quibꝰ est iugis altercatio inter vires aĩales et intellectuales: de q̃bus apl̃s Gala. v. Hec em̃ sibi inuicez aduersant̃ vt nõ quecũq̃ vultis illa faciatis. Vndecimũ signũ est vagatio inq̃eta: homo em̃ vagꝰ et inquietus vel instabilis stultus iudicatur Et sũt due rõnes. Prima ptz ꝑ oppositũ: qꝛ sic̃ homo q̃etus dicit̃ tranquillꝰ ⁊ prudẽs ⁊ stabilis sic ꝑ cõsequẽs vagus ⁊ inq̃etus stultꝰ iudicat̃. Scd̃a rõ: qꝛ sic̃ dictũ est. Aĩa sedendo ⁊ q̃escendo fit prudens: sed vagꝰ est in cõtinuo motu ⁊ ideo non põt intẽdere ad prudentiã: vñ iudicat̃ stultus Prouer. xiiij. Vijs suis replebit̃ stultus ⁊ sup eũ erit vir bonus.

XI. sig.

Duodecimũ signũ est credulitas festinata. Nam qui cito credit vulgo dicitur simplex. i. stultus. ⁊ sũt due rationes.

XII. si.

Prima qꝛ prudẽtia q̃ est recta rõ agibiliũ dictat aliq̃d credendũ. Scd̃a rõ qꝛ q̃ cito credit de facili decipit̃: prudẽs ãt nõ sic decipit̃ Prouer. xiiij. Innocẽs credit oĩ ꝟbo: astutꝰ ãt cõsiderat gressꝰ suos. Et accipit̃ hic innocens pro stulto ⁊ astutus ꝓ sapiente Eccl̃iastici. xix. Nõ omni verbo credas. Tertiũdecimũ signũ est ĩpetuositas tumultuosa: qui em̃ cũ impetu ⁊ tumultu opatur stultus iudicat̃: ⁊ sunt due rõnes. Prima: qꝛ prudens opatur opatione recta ſm rectam rationẽ: ⁊ ideo mẽsurate ⁊ per conseq̃ns non cum impetu. Scd̃a ratio: qꝛ operationes incitate a passionibꝫ. s. concupiscentie vel ire sunt tumultuose ⁊ impetuose nisi refrenent̃ a recta rõne Eccl̃iasti. xxi. Fatuus in risu exaltat vocem suam. vir autẽ sapiens vix tacite ridebit. Et cõfirmatur duplici testimonio. Primo Prouer. xvij. Homo stultꝰ plaudet manibus suis cuz spoponderit ꝓ amico suo quasi dicat quod opatur cum impetu.

XIII. signum

Scd̃o Prouerb. ix. Mulier stulta et clamorosa. ⁊ infra parũ. Sedet in foribꝫ domus sue super sellã in excelso vrbis loco vt vocaret transeuntes. Et ideo dicit̃ q̃ anime peccatoꝝ descendunt vbi est tumultus clamor ⁊ fletꝰ Mat h. xiij. Mit

ret filius homis angelos: z sequit. Mittent eos q̄ operant iniquitatē in caminuz ignis: ibi erit fletus z stridor dētiū: z alie iustoruz dicunt q̄escere in pace Sap. iij. Justoz aie in manu dei sūt z nō tanget illos tormentū mortis. z paruz infra: illi aūt sunt in pace. Que recte habet in vita btā Apocal. xxi. Mors vltra non erit neq̄ luctus: neq̄ clamor: neq̄ dolor erit vltra Cuius vite nos participes faciat christus Amen.

De annūciatōe virginis sermo tertius

Ece ancilla dñi

e fiat mihi ꝑm verbum tuū. Lu. i. vt ex doctoz dictis z sacre scripture testimonio habet in prima hoīs creatōe fuit ei ꝓposita triplex iustitia quā in deū referre debebat. Prima fuit cordialis amoz Augu. in li. de moribz eccl'ie. Justicia est amor soli amato seruiens. Scōa fuit rectitudinis mētalis Ansel. li. de conceptu ỹginali. Justicia est rectitudo volūtatis ꝓpter se seruata. Tertia fuit obedientie salutarz i. Regū. xv. Nunq̄d vult dñs holocausta z victimas z nō potius vt obediat voci dñi. melioz est em obedientia q̄ victime z auscultare magz q̄ offerre adipē arietū. qz ꝑ p̄mā iustitiā homo debebat referri in deū q̄m ad ei⁹ silitudinē factus ē. Eccle. xiij. Omne aial diligit sibi sil'e: sic z omnis homo ꝓximū sibi omnis caro adsimilem sibi coniungetur: et omnis homo sil'i sibi associabit. Per scōam similiter q̄m ad ei⁹ imaginē creat⁹ fuerat. ps. Rectus dñs deus nr̄ z nō est iniq̄tas in eo Eccle. vij. ca. Deus fec̄ hoīem rectuz Per tertiā sil'r sic̄ creatura in creatorem. ps. Nonne deo subiecta erit aīa mea ab ipo: em̄ salutare meū. Et ps. xcix. metro iij. Ipse fecit nos z non ipi nos: nos aūt populus eius z oues pascue eius. Qua ꝓpter dedit deus primis parentib⁹ illud donū excellentissimū z supernaturale. s. originalis iustic'ie in patria eoz creatiōe non tanq̄ persone priuate sed tanq̄ principiū totius humane nature: z cum conditione q̄ si ipam iusticiā amitterēt omnes posteri eoruz amitterent. que iustcia in tribus cōsistit. Primuz q̄ caro subiciebatur anime ꝓpter ꝓinquiorez similitudinem quā habebat ad diuinam bonitatem: et ex hoc surgebat iusticia moris. Scōm q̄ anima erat obediēs rationi ꝓpter diuine imaginis conformitatem: z ex hoc surgebat iusticia rectitudinis. Tertiū q̄ ratio erat obediēs deo ꝓpter dependentiam quā habebat et habet ab ipo: et ex h̄ surgebat iusticia obedientie. vnde allegat supra. i. Regū. xv. Melioz est obedientia q̄ victime Ansel. libro de casu dya. cap. ix dicit. Homo conditus fuit in originali iusticia vel rectitudine ad hoc q̄ vellet quod debuit. Et dicit idem in eodem cap. xiij. Justuz est aliquid additum voluntati ꝑmi hominis z angeli quod temperat illam vt velit quod velle oportebat z expedit. Et ibidem dicit cap. xvi. Ad iusticiaz semel acceptam accipiens semper tenetur siue habeat siue non habeat illam. Et quia homo semel perdidit ipam ꝓpter peccatum primi parentis remāsit debitor ipsius iustic'ie: quoniā peccatum originale vt dicunt doctores est carentia originalis iusticie cum debito habendi. qđ debitum non valentes persoluere omes debebamus in inferno captiuari. Sed notandum est q̄ tota humana natura non peccauit: quia nec hūanitas x̄pi: nec humanitas beate virginis etiā: quia pena non debet alicui nisi ꝓpter peccatuz: sed istis. s. x̄po et beate virgini non debebat pena peccati: que pena consistit in tribz.

Primo in pena damni que est carētia visionis diuine z expulsionis de paradiso. Secūdo in pena sensus que est reatus z perpessio tormentoruz in inferno

Tertio in pena. s. remorsus conscientie: qui remorsus per ꝓphetam vocatur vermis Esa. vlti. Vermis eoz non morietur. Et ideo conueniens erat humanitatē istoz beatificari: sed cum non eēt conueniens beatitudinez esse particulariorem morte. ideo sicut per vnū. s. ꝑmū

hominē omnes fuerunt damnati: sic per vnū innocentē conueniens fuit vt omēs possent beatificari Roma.v. Si em̄ vni us delicto multi mortui sunt: multomagis gratia dei z donū in gratia vni⁹ hominis ihu xpi in plures habūdauit z parū i fra. Si em̄ vni⁹ delicto regnauit mors per vnū: multomagis habundantiā gratie z donationis z iusticie accipientes in vita regnabunt per vnū ihm xpm: z sequitur infra. Sicut em̄ per inobedientiam vnius hominis peccatores cōstituti sūt multi: ita z per vnius obedientiā iusti cōstituent multi: lex em̄ subintrauit vt habundaret delictū. vbi autē habundauit delictum superhabundauit z gratia: vt sicut regnauit peccatuz in mortem: ita et gratia regnet per iusticiā in vitam eternam per ihm xpm dnm nostruz. Unde extunc determinauit deus hominē redimere: in qua redemptione fuit ipa pma iusticia renouata triplr. Prima amoris: quia vt dicit Anselm. libro Cur deus homo. Homo non debebat ad gratiam recipi nisi sufficienter peccato satisfeciss set: z quia hoc facere non valebat de per se: quia satisfactio debebat esse infinite bonitatis sicut peccatū fuerat infinite offēsiōis z malitie: stat q̄ sol⁹ de⁹ poterat a q̄ ipa iusticia non exigebat cum ipse deus non esset debitor: sed homo. quare de⁹ p suam infinitam misericordiaz voluit in hac sacratissima nocte reuolutis annis humanam naturā in vnitatez sui suppositi assumere: vt sic in vno homine esset potētia diuina ad redimendū z debitor homo ad satisfaciendū: ideo dicit. Propter nimiā charitatem suam qua dilexit nos deus filium suuz misit. Scōa rectitudinis: quia erat infallibilis veritatis Jobis pmo. Uidimus gl̄iam eius. Et pax infra. plenū gratie z v̄itatz. Jdē xiiij. Ego suz via veritas z vita. Tertia obedientie Philip. ij. Humiliauit semetipm factus obediens vsq̄ ad mortē z quia quantū ad vtrumq̄ sexum ista redemptio apparuit. Nam pro sexu masculino in persona xpi dicit Eccl̄iastes. vij. Utrum de mille vnuz reperi. Et p sexu femineo in persona beate virginis dicit Esa. xxxi. Nouū faciet dom⁹ sup terram femina circundabit virum. In ista ergo sacratissima annūciatione conuenit ista triplex iusticia. Prima amorz in missione angeli Gabrielis ad beatam virginē: q̄ tūc apparuit amor dei ad humanā naturaz. Scōa rectitudinis in disputatione beate virginis cū angelo.

Tertio obedientie in bñdicto cōsensu btē v̄ginis q̄n dixit: Ecce ancilla dñi ꝛc.

De annūciatione beate virginis
Sermo quartus

Ue gratia plena a

a dñs tecum Luce. i. ca. Tres artes iuenio in toto orbe generales. Prima est hominū que est vana misera z tempalis. que circa tria versat. s. opes: honores: z voluptates. ideo glosa super ps. c xviij. s. In quo corrigit adolescentior viam suam. sic inqt. Tria solent homies affectare opes. s. honores z voluptates. Opes auari: honores superbi: voluptates luxuriosi z gulosi: q̄ tria non satisfaciunt. Primo q̄ deficiunt z antiquank Crisp. sup Mat. Cū cetera vitia senescūt sola auaritia iuuenescit.

Scōo q̄ vana sunt z derelinquūt Augustinus libro pmo de contemptu mundi cap. iij. Cur tam ceci z absq̄ ratione sumus: mūdi pompas z diuitias totz viribus cōcupiscētes que vana sūt z quod peius est cū his magz indigeas te derelinquūt. Tertio q̄ turbant z affligunt Sene. li. de remedijs fortuitoꝝ. Jste quē tu felicē cūctz admirātib⁹ credis: sepe dolet sepe suspirat. Scōa ē demonū que ē mala et mortalis. que etiam versat circa. iij. scilicet mortem: penam: et discordiam. De primo tam spirituali q̄ temporali morte operatus est demon in primis parentibus Genes. iij. capl̄o. De secundo Job primo capitulo. Nonne vallasti eum ac domum eius: vniuersamq̄ substantiam eius per circuitum: operibus manuū eius benedixisti: et possessio

eius creuit in terra. sed extende paululũ manũ tuã ⁊ tange cũcta que possidet: nisi in faciẽ benedixerit tibi ⁊c. hoc idẽ dicit ibidem. ij. ca. Jõ dicit Apocal. ij. cap. Esto fidelis vsq; ad mortez ⁊ dabo tibi coronam vite. De. iij. Bern. sup cantica sermõe septimo. Hostis ille antiquus solus pater est discordie zizanie ⁊ dissensionis: quã p̃mo ĩ celo posuit ⁊ in p̃mis parentibus ꝓcurauit: ⁊ sequit. Non cessat hic nobis ꝓcurare vt a pace summa scilicet xp̃i recedentes dãnemur. Tertia est trinitatis diuinaꝝ ꝑsonaꝝ: que etiaz circa tria versat: vitã: pacem: ⁊ gl̃iam. de p̃mo Jobis. x. cap. Ego cognosco oues meas ⁊ cognoscũt me mee: ⁊ ego vitam eternã do eis. De scdo ad Ephe. ij. cap. Ip̃e est pax nostra qui fecit vtraq; vnuz De quo ps̃. Satiabor cum apparuerit gl̃ia tua. Hec aũt tria ꝑdidit gen⁹ humanũ ex demerito p̃imoꝝ parẽtũ. Qd̃ considerans beatissima trinitas consilium fecerunt ad inuicẽ in celo. s. pater filius ⁊ spiritussanctus: in quo tres ꝓposite fuerunt cõclusiones. quaꝝ Prima est: an genus humanũ esset recuperandum. Et huic obstabat iusticia di. per ꝓphetã ps̃. xlviij. metro. xij ⁊ vltimo. Homo cũ in honore esset non intellexit. i. per lapsũ cecidit. cõparatus est iumentis insipientibus ⁊ sil̃is factus est illis. Et ideo nõ meret̃ recuperationẽ: sed sicut ingratus ꝑ inobedientiã mortem eternaz: ⁊ a deo in perpetuũ separari ꝓmeruit. Ex oppo sito stabat miscdia ⁊ pax: vt patet ex meditationib⁹ ⁊ ex dictis Anselmi libro. ij. Cur deus homo di. Homo ex ignorantia ⁊ fragilitate peccauit: ptz ꝑ magistꝝ ij. sententiaꝝ. disti. xxij. ca. ij. Et cum peccasset doluit: g̃ sibi erat remittendũ ⁊ recuperandũ. Scdo homo fuit fact⁹ vt deo seruiret: ptz. ij. sniaꝝ. disti. i. ca. iij. g̃ recuꝑand⁹ erat: alit̃ deo seruire nõ poterat ⁊ angeli restaurati nõ fuissẽt. ⁊ d̃i misericordia: potẽtia: pax: bonitas: ⁊ sapĩa: cognita nõ fuissent. ⁊ iõ homo recuꝑandus erat. q̃ cõclusio inter patrẽ ⁊ spiritũ sctm̃ vertebat̃: quã ip̃e diuine ꝑsone filio cõmiserũt. cui sapĩa attribuit̃: q̃ vna cuz ipsis diuinis ꝑsonis taxauit et statuit vt genus humanũ redimeret̃ postq̃ ꝑ ignorantiã seductũ peccauit ⁊ de pctõ dolebat. Sed querit̃ si homo erat saluand⁹ debuit saluari vel libere vel ꝑ satisfactionem. Et videt̃ q̃ libere. qꝛ magis dei potentia benignitas ⁊ miscdia in hoc clarescerẽt. Sed iusticia dicit oppositũ allegans summã iusticiã esse in deo ⁊ sic est homo redimẽdus ꝑ satisfactionem. Et istud dicit dñs Bonauentura super. iij. Senten̄. dist. ij. questi. ij. Et ꝑ mgr̃m habet̃ ibidẽ. Scda q̃ cũ creatura nulla posset de hoc deo satisfacere ⁊ e ẽt impossibilis de per se quõ per satisfactionẽ homo est redimẽdus. Qua ꝓpter diffinitũ est vt vna de trib⁹ ꝑsonis diuinis homini vniret̃ in vna ꝑsona: ita vt ibi esset deus qui posset: ⁊ homo q̃ debet deo ꝑ mortem satisfacere. Et hec est sentẽtia Anselmi ⁊ dñi Bonauenture vbi s̃. causas autẽ quare filius qui est media persona in trinitate debuit carnẽ sumere: vt gen⁹ humanũ redimeret: vide in. iij. sniarum disti. i. ca. ij. Sed querit̃ de q̃ dña debuit carnẽ sumere filius dei. Et dicit̃ de ea que esset tota pulchra et absq; macula. et assignate sunt. xi. in conspectu diuine maiestatis. de quibus. x. fuerunt repudiate. Prima fuit eua: que fuit formosa ⁊ pulchra mulier: sed repudiata fuit: qꝛ gulosa. Scda fuit sara: sz repudiata fuit: qꝛ crudelis ĩ agar ancillã abrae Tertia fuit Rebecca: sed fuit repudiata quia iuida. Quarta fuit Lya: sed repudiata: quia lippis erat oculis. Quinta fuit Rachel sed repudiata: quia fur ⁊ latro

Sexta fuit Anna mater Samuelis. sed repudiata quia sterilis. Septima fuit Bersabee: sed repudiata: quia meretrix. Octaua fuit Susanna: sed repudiata: qꝛ vane gl̃iosa. Nona fuit Judith: sed repudiata: quia homicidiaria.

Decima fuit Hester: sz repudiata: qꝛ timida. Undecima ⁊ vltima fuit beata virgo maria: in omnib⁹ ⁊ super om̃ia purissima ⁊ in oĩbus virtutibus singu-

larissima. que posita in conspectu altissi/
me trinitatis reperta est in oibus q̄ spe/
ctant ad ꝑfectionez vni⁹ dñe plenissime
cōpleta: vt merito de ipa dicat Sap. vij.
ca. Candor lucis eterne ⁊ speculum sine
macula. ⁊ Canti. iiij. cap. Tota pulchra
es amica mea ⁊ macula non est in te. Et
ideo taxatuz fuit vt ad ipam angel⁹ mit
teret qui primo hec virgini nunciaret.

Scdo vt edoctā ꝑ angelū spūssanct⁹
totā repleret. Tertio ꝙ fili⁹ dei absq;
virili semine de ea carnē assumeret. Et
ideo Gabriel purpura indutus: corona
florea coronatus: liliū puritatis manu te
nens ad virginē hora cōpletorij veniēs.
quā orantē inueniens reuerenter saluta/
uit di. Aue gratia plena dñs tecū. in qui
bus verbis videamus. Primo qualr
maria per angelū salutatur. Secūdo
qualiter dei filius de maria incarnatur.

Tertio quibus gratijs ⁊ dignitatib⁹
magnificat Circa primū notandū est
ꝙ cum beata virgo esset annoꝝ. xij. ⁊ de
mandato dei esset desponsata Joseph ve
nit Nazareth ad domū parentuz: q̄ vna
dieꝝ cum sola in camera esset ⁊ deum ce
li deuotissime exoraret: vnam maximaz
consolationē ⁊ preter solitū sensit. Nam
in ipa consideratōe existente circa horā
cōpletorij lux splendidissima apparuit q̄
totā camerā illuxit. Et ecce stati angel⁹
dñi affuit q̄ eaz deuotissime salutādo di/
xit. Aue gratia plena ⁊c. Dixit aue qd
idem est quod sine ve. id est sine peccato
quia sine peccato mortali veniali ⁊ ori/
ginali fuit. Dicit maria id est maris stel
la. mundi dña: celi porta: paradisi regia
⁊ angeloꝝ corōa. Dicit gratia plena. qꝛ
ſm Bern̄ supmissus est Luce p̄mo cap.
Maria plena fuit septuplr. Primo i
mente gratia deitatis. Scdo in corde
gratia puritatis. Tertio in anima gra
tia charitatis. Quarto in ore gr̄a affa
bilitatis. Quinto in opere gr̄a largi/
tatis. Sexto in corpore gratia virgi/
nitatis. Septimo in conuersatōe gra
tia humilitatis. Bene ergo dicit angel⁹
gr̄a plena: de cui⁹ gr̄e plenitudine capi/
unt vniuersi. s. captiui redemptōez: ange
li leticiā: tristes cōsolationē: pctōres ve/
niā: iusti gr̄am: tota trinitas gl̄iam: ⁊ fi/
lius dei carnis substantiā. Hec Aug. in
sermone natiuitatis Dñs tecum: ⁊ vere

Primo in sua conceptōe: qꝛ ab origia/
li pctō ipam p̄seruauit. Scdo in vita
⁊ conuersatione: quia ipam donis spūs/
sancti dotauit. Tertio in assumptōe:
qꝛ ipam super choros angeloꝝ exaltauit

Quarto in remuneratōe: quia ipam i
anima ⁊ corpe super sanctos coronauit:
vt pie credit a fidelibus. Benedicta tu:
fuit em̄ benedicta sup omnes. vbi notan
dū ꝙ mulier in lege triplicit maledicta
erat: vel quia sterilis erat: vel qꝛ in pecca
to concipiebat: vel quia in dolore partu/
riebat: sed hec fuit benedicta. Primo
quia non solum hominē sed deum conce
pit: ⁊ ideo fecundissima. Scdo qꝛ nō
solum sine peccato: sed etiā in plenitudi/
ne gratie fuit habundantissima. Ter
tio quia non tantuz sine dolore: sed cum
gl̄ia letissima. Ideo dicit Bern̄. sup mis
sus est. Tu sola mater dei: tu sola absq;
peccato fuisti: tu sola mater ⁊ ꝟgo absq;
dolore xp̄m vnicū filiū tuū dñm nostruz
peperisti. ꝓpter que dicit angelus Aue
gr̄a plena. q̄ talia ⁊ tāta audiēs admira/
ta tacuit: ⁊ cogitabat quō poterat hoc fi
eri qꝛ ꝟginitatē deo seruare ꝓmiserat: ac
etiā ſm Bern̄. vbi s̄. se dignā matrē esse
non reputabat: iō tacuit. ⁊ tunc angelus
eā confortās dixit: Ne timeas maria: in/
uenisti em̄ gr̄am apud deū: ecce concipi/
es ⁊c. Et maria dixit Quomō fiet istud
qm̄ virū non cognosco: ⁊ nec cognoscere
decreui. et ait angel⁹. Spūssctūs supue/
niet in te ⁊ ꝟtus altissimi obūbrabit tibi
⁊c. Et sic ptz p̄mū. s. quō ab angelo salu
tat. Circa scdm est notandū ꝙ beata
ꝟgo fuit cuz angelo a tpe cōpletorij vsq;
ad mediā noctē in disputatōe ⁊ colloq̄o
diuine icarnarnatiōis ⁊ tūc videns om̄ia
deo placere ⁊ sibi oia possibilia esse dixit
Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm ꝟbū tuū.
qd fuit initiū nr̄e salutis. Sz q̄rit quō. et
dr ꝙ q̄cito fide credidit ⁊ ore dixit Ec/

ce ancilla dñi. q̃ fuit formatũ corpus xp̃i integꝝ ⁊ ꝑfectũ de carne ⁊ sanguine beate virginis in vtero eius spũsscti virtute ⁊ anima a deo de nouo creata: ⁊ illo tunc vnita fuit corꝑi: ⁊ diuinitas in eodẽ momento eis fuit vnita: vt patet per mgr̃m in. iij. Senten. disti. ij. ca. vltimo. Et sũt verba Augusti. libro de fide ad Petruz. ⁊ tunc fuit verum dicere quod in corpore beate virginis fuit xp̃s deus: et homo verus ꝑm Augusti ⁊ magistꝝ vbi supra. ⁊ sic patet scd̃m scz quomõ filius dei incarnatus est. Circa tertiũ notandum q̃ in hac sanctissima incarnatione operata est tota trinitas: licet tantũ persona filij fuerit incarnata ꝑm magistruz libro iij. distin. i. cap̃. vlti. Et notandũ q̃ xp̃us iste ꝑm q̃ deus verus ⁊ homo verus hodie de maria incarnatus: est liber ille intus et foris scriptus: septem sigillis signatus: quem Johannes in spiritu vidit. Apocal'. v. vbi sic dicit. Et vidi in dextera sedẽtis super thronũ: libꝝ scriptũ intus ⁊ foris signatũ sigillis septem quem nemo dignus inuẽtus est aꝑire: nisi hec beata virgo que a deo electa est digna sosum recipe: intus scriptus quo ad diuinitatẽ ⁊ foris quo ad hũanitatẽ. Sed que sũt septẽ sigilla videam⁹. Primũ est diuinitatꝫ hũanitatisq̃ vnio. Secundũ eoꝝ consideratio. Tertiũ ip̃arum operatio. Quartum coniunctio. Quintũ ip̃aꝝ mẽsuratio. Sextum ip̃aꝝ ꝓportio. Septimũ ip̃aꝝ aperitio

In primo sigillo deficit grãmatica cũ sua scriptura ⁊ loquela In scd̃o rethorica cũ suis distictionib⁹ ⁊ colorib⁹. In tertio logica cũ suo distinguere ac argumentare. In q̃rto arismetrica suo nisu ⁊ calculatõe. In q̃nto geometria cũ suis mensuris ⁊ notitijs. In sexto musica cũ suis melodijs et cõsonãtijs. In septio astrologia cũ suo ꝓuidere ⁊ iudicare. Circa p̃mũ notandũ q̃ grãmatica neq̃t intelligere vnũ idẽ verbũ eẽ actiuũ ⁊ passiuũ neutrũ ⁊ deponẽs: sz in hac sacratissima ĩcarnatõe vnũ ꝟbũ est actiuũ ꝑ qd̃ facta sunt oĩa Joh. i. ca. Om̃ia ꝑ ip̃m facta sunt. Idẽq̃ ẽ passiuũ Joh. vbi s̃. Verbũ caro factũ est. Idẽq̃ ẽ neutrũ qñ in sepulchro q̃euit. Idemq̃ deponens qñ in resurrectiõe oẽs nr̃as miserias deposuit: vñ Alanus. Exceptiuã actionẽ verbũ p̃ris excipit Dũ deludit rõnẽ dũ naturã decipit. Causalẽ dictionẽ ab vtroq̃ recipit Actioq̃ passionẽ ĩ h̃ ꝟbo cõcipit. Circa scd̃m notandũ q̃ rethorica nũq̃ ĩtellexit q̃ vn⁹ ⁊ idẽ nobilis sit ⁊ vilis diues ⁊ pauꝑ iust⁹ ⁊ pctõr: sed in hac sacratissima ĩcarnatõe hec reꝑta sũt Berñ. Nemo xp̃o nobilior nemo eo vilior: nemo maior: nemo minor: nemo ditior: nemo pauꝑior. Nota q̃ xp̃s nõ d̃r peccator: q̃r peccauerit. sed q̃r carnẽ similem carni pcti tulit Ro. v. ca. Misit de⁹ filiũ suũ in sil'itudinẽ carnis pcti: vel quia sic̃ pctõr iudicat⁹ ⁊ mortu⁹ est ꝓ nob̃ Alan⁹ Peregrinat a natura noĩs positio: Dũ ĩ dei trãsit iura hoĩs cõditio. Nouus tropus in figura noua fit trãslatio. Nouus color ĩ iũctura noua fit cõstructio. Circa tertiũ notandũ: q̃ logica nũq̃ intellexit ex duabus diuersis oĩmode vnũ fieri salua vtriusq̃ natura ⁊ ꝓprietate. Jõ sic arguit. Est de⁹: g̃ nõ est homo: ⁊ ecõuerso. Sz in hac sacratissima incarnatõe fuit xp̃s deus ⁊ hõ. Et iõ fides sic arguit. xp̃s est de⁹: igit̃ est hõ. Alan⁹. Intra loc⁹ locũ nescit locus a ꝯrijs. Suũ locũ exstupescit exceptũ ab alijs. Sic ex liguis obmutescit fallit̃ in ꝓprijs Et ex suis erubescit logica fallacijs. Circa q̃rtũ notandũ q̃ arismetrica nũq̃ cognouit aliq̃d vnũ exñs fore diuersũ. sed hic ẽ vnus in ꝑsona ⁊ diuisus ĩ natura. Alan⁹. Dũ ab vno nõ recedit alterat̃ vnitas. Dum in vnũ se cõcedit vnit̃ alteritas. Indiuisum idẽ cedit in idẽ diuersitas. Suũ tñ nõ excedit limitez simplicitas. Circa q̃ntũ notãdũ q̃ geometria nõ ꝯg̃uit maiorẽ mẽsurã claudi sb̃ mĩori. sz in hac sacratissima ĩcarnatõe eternũ capit̃ sb̃ tꝑali ⁊ infinitũ ꝑ finitũ. Alan⁹. Sue artꝫ incesura geometria fallit̃. Dũ ĩmẽsus sub mẽsura terrenoꝝ sistit̃. Indirectũ cui natura circl'i cõuertit̃. Sperã claudit q̃dra

tura: z sub ipsa clauditur. Circa sex/tum notandum q musica nunq̃ concor/dauit in proportione finiti cum infinito. Iz sacratissima hec incarnatio melodiose se composuit. ideo dixerunt angeli letissi/me decantando Luce. ij. capitulo. Glo/ria in altissimis deo: z in terra pax ho/minibus bone voluntatis. Alan⁹. Duz factoris z facture mira fit coniunctio. Quis sit mod⁹ ligature quis ordo que ratio. Que sint vincula que iũcture: que gumphi: que vnio. Stupet suo fracto iu re musica proportio. Circa septimuz notãdũ q astrologia nõ coguit solẽ ecli/psari z nõ obscurari. sed in hac sacratissi/ma incarnatõe sol diuinitatz eclipsat⁹ est q obiectũ hũanitatz z nõ est obscurat⁹ iz in suo fulgore q̃mãsit. Alan⁹. Solis lu/mẽ nube tectũ se nubis velamine. Per se claz fert obiectũ nec habet i lumine No strũ ꝑgit in defectum sol ortus in ꝑgine. Ineffectũ oãs effectũ lumẽ in caligine. Et sic septẽ liberales artes: legere intel/ligereq̃ nequeũt hũc libz hũdictũ spũ/scti gra in vtero ꝑginali receptũ. qõ vi/derat ꝓpheta di. Esa. xxix. ca. Erit vobis visio sicut ꝑba libri signati quẽ cum de/derint sciẽti lras dicent lege istũ. Rñde/bit non possuz. signatus est em̃. s. sigillis septem sicut dictũ est. ex quo pater q ad istum libzũ non attingũt mundane sciẽ/tie. Ideo dicit ꝓpheta vbi s. Peribit em̃ sapientia a sapientibus eius z intellect⁹ prudentiũ eius absconderur. Et notan/dum q vbi mundane scientie non attin/gunt: simplices catholici amplexantur. Hũ piscator petr⁹ hoc cognouit Math xvi. dicens. Tu es xp̃us filius dei viui: hoc idez cognouit campsor Mathe⁹ et mercator Franciscus de quib⁹ z similib⁹ dicit xp̃us Mathi. ij. ca. Confiteor tibi pater domie celi z terre. quia abscondi/sti hec a sapientibus z prudentib⁹ z reue lasti ea paruulis. Sed circa tertium membz. s. quib⁹ dignitatibus zc. Est no tandũ q beata virgo duodeciz gratias a deo recepit. quas nullus vnq̃ habuit.

Primo de⁹ ipam ab oñi peccato ꝑser uauit. Scdo mater dei oñipotentis esse ꝓmeruit. Tertio de spũscto filiuz concepit. Quarto ꝓncipiũ nostre sa/lutis fuit. Quinto xp̃m in vtero suo nouez mensib⁹ enutriuit Sexto absq̃ A pena z dolore filiuz pepit. Septimo virgo post partũ z absq̃ macula ꝑmã sit. Octauo mater absq̃ homine z pa/tre humano fuit. Nono in se respicien/tiũ libidines extinxit. Decimo ange/loz regina z maris stella z mũdi domi/na fuit. Undecimo omnes ad eaz cla/mãtes saluat z exaudit. Duodecimo sup omnes choros angeloz ad dexteraz dei eã filius suus coronauit. quam sic di/gnificatã Johes vidit dicẽs Apoca. xij. ca. Signũ magnũ a ꝑuit in celo mu/lier amicta sole z luna sub pedibus eius z in capite eius coroa stellaz. xij. Recte ergo z bene dicit angelus Aue zc. Sz pro conclusione huius solennitatis vide/amus vtrum deus potuerit vniri huma/ne nature. Et dicit q non propter tria.

Primo quia non sunt ꝓportionabilia

Scdo quia plus distant q̃ duo con/traria. Tertio non videt conueniens vt creator fiat creatura. Ad primũ di/citur q plus potest deus facere q̃ nos in/telligere: z sicut apud deũ est ꝓportiona/tum et conueniens: quod apud nos vi/det oppositũ quod contingit ꝓter debi/litatem sensus igitur zc. Ad secundũ dicitur q deus potest oñe quod sibi nõ est impossibile Luce. i. ca. Non erit im/possile apud deum omne verbuz. Ad tertium dicitur q sicut cecus non potest iudicare de coloribus: sic nec homo que dei sunt Mathi. xvi. ca. Non sapis que dei sunt: z ideo iste articulus de incarna/tione verbi debet nobis esse credibilis p fidem: quia ꝑm Gregori. super Joh. Fi/des nullum habet meritum vbi huma/na ratio ꝓbet experimentũ. z ideo dicit Aug. Hoc rõne nõ debemus querere sz fide firmiter tenere: quia iustus ex fide viuit Abacuc. ij. et Marci vlti. ca. Qui crediderit z baptizatus fuerit salu⁹ erit. Cuius nos zc. Amen.

De annũciatione beate virginis.

Sermo quintus.

Dies primus erit vobis celeberrim⁹ Leui.xxiij ca. Quia dies annũciationis btẽ ꝟginis dr̃ fuisse p̃m⁹ dies in quo factus ⁊ termiatus est mũdus.s.dies.xxv. marcij: vt ptz ex q̃busdã historijs: sic ẽ et p̃ma dies in q̃ mũd⁹ est renouat⁹: ꝓpter qd̃ recte dr̃. Prim⁹ dies erit celeberrim⁹ ⁊ cõuenienter assumit̃ ad cõmendationẽ hui⁹ festiuitatꝫ in q̃ excellẽtia isti⁹ festiuitatis respectu aliaꝝ dupliciter declarat̃.

Primo q̃tũ ad ordinẽ duratiõis ꝑm quẽ flores p̃cedũt folia cũ dr̃ p̃mus dies

Scd̃m q̃tũ ad ordinẽ ꝑfectionis ꝑm quẽ fruct⁹ p̃cedũt flores cũ seq̃tur erit celeberrim⁹. sicut em̃ hec festiuitas ẽ p̃ma ita est celeberrima ⁊ dignissima: ꝑ cuius figura adducit̃ illud Geñ.i.ca. Factũ est vespe ⁊ mane dies sext⁹. Iste dies sextus ẽ dies venerꝫ in q̃ xp̃s fuit annũciat⁹: sic ⁊ crucifixus: sic dic̃ Augu. de ciui.dei. ꝙ eadẽ die xp̃s fuit passus q̃ fuit annũciatus. In ista aũt die vt colligit̃ ex diuersis historijs ad declarandũ ei⁹ solennitatem colligunt̃ xij. solennia facta ⁊ consumata in sacra scriptura. Primuꝫ fuit de hoĩs creatõe: q̃ tali die fuit adã de limo terre format⁹. Scd̃m de mulieris formatõe: q̃ eadeꝫ die fuit mulier de costa ade formata vt ptz Geñ.ij.ca. Tertiũ: q̃ tali die p̃mus martyr ⁊ virgo fuit coronatus.s.Abel ꝑm Aug.libro de q̃stionib⁹ no.⁊ ve test. Quartũ: q̃ tali die melchisedech obtulit panẽ ⁊ vinũ ĩ sacrificiũ figura dñi nr̃i ihu xp̃i q̃ fact⁹ est nobis sacerdos ineternũ ꝑm ordinẽ melchisedech. offerens in cruce carnẽ suã ⁊ sanguinẽ. Quintũ q̃ tali die abraã filiũ suũ voluit ĩmolare ꝓpter diuinũ mandatũ: vt patet Geñ.xxij.ca. Sextũ q̃ tali die angelus fuit missus ad virginẽ vt credimus. Septimum quia tali die xp̃us fuit passus Marci.xv.ca. Erat parasceuen qd̃ est ante sabbatũ. Octauũ quia latro eo die miscd̃iam consequutus est Nonũ quia tali die Johannes baptista natus est: vt patet in ordine calendarij: quia sub eadẽ lr̃a currit btẽ virginis annũciatio ⁊ natiuitas bti Johãnis baptiste. Decimũ quia tali die gladius doloris ꝑtransiuit aĩam btẽ marie ꝟginis in passiõe eius filij: de quo dixerat Symeon Luce.ij.ca. Undecimũ q̃ tali die beatus petrus fuit miraculose per angelũ a vinculis absolutus q̃uis in ordine calendarij festum sit mutatuꝫ.

Duodecimũ est quia tali die btũs Jacobus fuit ab herode interfectus. Ista autẽ duodecim signa solennia sunt quasi duodeciꝫ hore istius diei. Et notandũ ꝙ ista dies fuit ĩtegrata ex vespe ⁊ mane vt patet Geñ.p̃mo ca. Factũ est vespe et mane dies sext⁹. Factũ est vespe per mysteriũ incarnationis: ⁊ mane per mysteriũ natiuitatis dies sextus. quia Primus dies fuit annũciatio Ismael̃ Geñ. xv.cap̃. Scd̃s fuit annũciatio ysaac ibidem.xvij.cap̃. Tertius fuit annunciatio Sampsonis Judicum.xiiij.cap̃.

Quartus fuit annũciatio beate virginis: vt patet in legenda sue natiuitatꝫ licet non habeatur expresse per scripturam. Quintus fuit Johannis baptiste: vt patet Luce p̃mo ca. Sextus fuit annũciatio xp̃i: vt patꝫ ibidem: ⁊ ideo bene dicit̃ dies sextus. Est etiã notandũ ꝙ vespere istius diei sacratissimi fuit honoratum multiplici honore. Primo quia ista hora mater domini fuit repleta gratia. Ideo dicit angelus Luce p̃mo. Aue gratia plena. Scd̃o virginalis admiratiõis: vbi sup̃. Quomõ fiet istud quoniã virum non cognosco. Tertio spũalis cõmestionis: q̃ ista hora xp̃s cõsecrans suũ corpus suos discipulos spũaliter refecit Lu.xxij.ca. Quarto spũalis potatiõis cuꝫ sacr̃m sui sanguĩs sil̃iter suis discipulis dedit: patet vbi supra.

Quinto altissime ordinatiõis: q̃ tũc ordiauit.xij.ap̃los sacerdotes ⁊ confessores: ptz Lu.vbi s̃. Sexto sacratissime vẽditiõis: ptz Mat.xxvi. Sic em̃ mors xp̃i fuit sacr̃m nostre resurrectionis: sic

eius venditio fuit sacramentū nostre re/
demptionis. Septimo sctē ablutiōis
quia ea hora lauit xp̄s pedes discipulo/
rū: vt dr̄ Joh. xiij. ca. Qui lotus est non
indiget nisi vt pedes lauet p̄bens hūili/
tatis exemplū: cum esset dn̄s ⁊ magister
Octauo sacre reuelatiōis: qr̄ Johan/
ni euangeliste secreta ineffabilia in suo
sinu recūbenti reuelauit: patet Apocal'.
Nono sacratissime allocutiōis predi/
cās vltimā p̄dicationē. in qua maxime
eis recōmisit charitatem. Decimo sa
cramēto orōnis. qr̄ eadē hora orauit ad
patrē in monte oliueti: patz Luce. xij ca.
Undecimo sacramēto sue turbatiōis
qr̄ tunc incepit pauere ⁊ tedere de morte
cernens horribilē passionem imminere.
Duodecimo: sctissime sue passiōis: qr̄
licet hora nona ei⁹ passio fuerit cōsuma/
ta: tn̄ ista hora fuit incepta. Tertiode
cimo: sacramēto sue cōditiōis: quia ista
hora suū corpus positū fuit in sepulchro
⁊ ideo rep̄hendit dn̄s suos discipulos: q̄
hanc horā non cōtemplabant̄ di. Math
xxvi. ca. Non potuistis vna hora vigila
re mecū. Et iō ordiauit eccl'ia vt hac ho/
ra salutaret̄ v̄go maria: licet ꝓpter mul/
ta. potissime tn̄ ꝓpter ista predicta: et in
particulari assignant̄ quatuor rationes
Prima ꝓpter beneficiū dn̄ice incarna
tiōis recolendū: de quo habet̄ Jere. i. ca.
Uigilabo ego dicit dn̄s sup̄ verbo meo
vt faciā illud: de q̄ Joh. i. ca. Uerbū ca/
ro factū est ⁊ habitabit in nobis. Se/
cunda ad salutis nr̄e p̄icula precauēda.
Math. xxvi. ca. Uigilate ⁊ orate scilicz
ista hora vt nō intretis in temptationez
Tertia ad nr̄e mortis vmbracl'a per/
timescēda Mat. xxvi. ca. Sustinete hic
⁊ vigilate mecū. Quarta ad domini/
ce passiōis supplicia deplorāda Mathi
xxvi. ca. Tristꝫ est aīa mea vsqꝫ ad mor
tem. Et ideo qr̄ ista hora est tot sacramē
tis dignificata scti patres multū venerā
dā p̄tulerunt. Hic est ille dies de quo di
citur. iiij. Regū. vij. cap̄. Hec dies boni
nuntij est de terra longinqua. Bon⁹ nū/
cius est gabriel de terra longinq̄ de celo
btē v̄gini destinat⁹ a deo. s. ista hora. Di/
citur autē bonus. Primo rōne sui p̄so
nalis p̄fectionis: qr̄ cōfirmatus in gr̄a.
Scd̄o ratione sue alte legatiōis Lu/
ce. i. ca. Missus est angel⁹ gabriel a deo.
Tertio rōne cōmissionis: vt scz filius
dei incarnaret̄. vt s̄. Aue gr̄a plena dn̄s
tecū. Et infra: spūsctūs sup̄ueniet in te:
⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Jōqꝫ
⁊ quod nascet̄ ex te sctm̄ vocabit̄ fili⁹ dei
Quarto rōne nobilitationis: multuz
em̄ nobilitat̄ q̄ cōtrahit cū rege: maxime
cū imp̄atore: ⁊ angelus cōtraxit cū deo.
qn̄ verbū assumpsit aīam rōnalem: q̄ est
soror angeloꝝ ab eodē patre ad imaginē
dei ⁊ de eadē matre scz spirituali natura
Circa scd̄m p̄ncipale. s. p̄oritatē perfe
ctionis: qua ista solennitas p̄cedit om̄s
alias in dignitate adducit̄ illud Nume.
xxviij. Prima dies venerabilis erit ⁊
sancta. omne opus seruile non faciet̄ in
ea. Ista p̄ma dies est annūciatiōis p̄sen/
tis. nam cū septē sint articuli p̄tinentes
ad humanitatē xp̄i. Prim⁹ est iste. Qui
concept⁹ est de spiritusctō: in isto septen/
nario: ⁊ figurat̄ p̄ primaz diē septimane
sicut est hodie. Dicit̄ aūt ista dies p̄ma
venerabilis quia transcēdit in dignita/
te oēs alias solennitates ad xp̄m p̄tinē/
tes. Primo quidē sue natiuitatis. nati
uitas em̄ non est magna solennitas nisi
ꝓpter incarnationē hodiernā qr̄ si ista nō
p̄cessisset deus homo natus non fuisset.
Scd̄o transcēdit circūcisionē: in qua
fuit noīatus noīe p̄tinente ad humani/
tatē. hodie aūt noīatur oībus noībus p̄
tinentib⁹ ad diuinitatē ⁊ humanitatem.
Tertio transcēdit solēnitatē epipha/
nie: quia tūc ostendit regib⁹ solā huma/
nitatē. sed hodie existēs in vtero v̄gina/
li ostendit angelis homo fact⁹ suā diui/
nitatē. Quarto trāscendit solennitatē
regenerationis xp̄i qn̄ fuit a Johe bapti
zat⁹: qr̄ mai⁹ est sacr̄m incarnationis q̄ꝫ
regeneratiōis vel baptismatis quāto fi
lius naturalis est potentior adoptiuo.
Quinto trāscendit solennitatē obla/
tionis: qn̄ fuit p̄sentatus in templo: quia

ſanctior fuit vter⁹ ꝑginalis: ꝙ templum ſalomonis. Sexto transcēdit ſolēnita tē transfiguratiōis: qz ibi fuit ſolum cor/pus ſenſitiuū illuſtratū. in incarnatione aūt aīa fuit illuſtrata itellectualiter ſine omni compatione lumine ſublimiori.

Septimo transcēdit ſolennitatē cōſe/cratōis ſui corꝑis z ſāguis i cena qz i cōſecratōe panis et calicꝭ nō fuit diuitas verbi ex vi verboꝝ ſed ſolū ex cōcomitā/tia: in anūciatione aūt fuit diuitas ex vi incarnatōis z verboꝝ bñdictōe vt alibi patet. Octauo trāſcēdit ſolēnitatem humane redēptionis q̄ fuit celebrata in morte xpi. qz mors iſta non fuiſſet ſuffici ens ꝓ redēptione humani generis ni/ſi diuinitas illi carni ꝑfuiſſet icarnata vt dicit btūs Anſelmus in libro Cur deus homo. Nono trāſcendit ſolennitatem infernalis expoliatiōis facta in ſabbato ſcto: qz in infernū nō deſcēdit niſi aīa cū diuinitate remanēte corꝑe in ſepulchro cuz diuinitate: z in btē ꝑginis vtero fuit hodie diuinitas cū corꝑe z aīa. Deci/mo transcendit ſolennitatē reſurrectōis qz in reſurrectōe fuit vnita aīa cum cor/ꝑe z diuinitas cū hūanitate. iſta autez vnitas eſt nobilior: qz habet extrema no
T biliora. Undecimo trāſcendit ſolenni tatē aſcenſionis: qz ſicut tunc aſcēdit ad dextrā patris quaſi localiter: ita nūc ꝓſo naliter cū humanitas fuit aſſumpta ad vnitatē ꝑſone. Duodecimo transcen/
R dit ſolennitatē ſpūſſcti. quādo ſpūſſctūs fuit miſſus in ſigno ſenſibili in die pen/thecoſtes. q̄ non fuit deus ſuppoſitaliter: nūc autē in ſigno ſenſibili fuit miſſus fi/lius q̄ fuit de⁹ ꝑſonaliter. z ideo qz ſic tran/ſcendit iſta ſolennitas alias ſolēnitates: recte dicit venerabilis z ſancta. Iſte eſt ille dies de quo dicit ad lrām Malach. iij. ca. Quis poterit cogitare diē aduen/tus ei⁹ ſcz in ꝑginē qō ē myſteriū nob in cōprehenſibile ꝙ naturā. Iſte dies habet xij. horas: iuxta illud Joh. xi. Nonne du odecim hore ſunt diei. Iſte. xij. hore ſunt xij. ſacramenta que ſunt hodie cōſuma/ta. Primū ſupne conſultationis. quā/do tres perſone conſiliū inter ſe inierunt qualr poſſent lapſum būani generis re/uocare. z inuenerūt ꝙ nō congrue niſi ſe/cunda ꝑſona angelo nūciante carnē ſu/meret de virgine. quod quidē conſilium inter diuinas ꝑſonas fuit ab eterno ha/bitū ſed hodie conſumatū: de quo conſi lio dicit Roma. xi. Quis nouit ſenſū do mini aut quis conſiliarius eius fuit?

Scōm ſingularis electionis: qua fu/it ſanctus gabriel inter milia milium: et decies centena milia: vt patet Dañ. vij. cap. electus ad perficiendū diuinā lega/tionem. Et conueniēter iuxta ſui nomis interꝑtationem. Gabriel id eſt fortitudo dei: quia diuina fortitudo in iſta incarna tione maxime fuit declarata magiſcꝭ in mundi creatione: quia maius eſt facere de homine deū aut econuerſo: ꝙ de nihi lo creare mundū. ſicut maior eſt diſtātia extremoꝝ. de qua electione dicit ꝓpheta. ps. lxxxviij. metro. xix. Exaltaui electuz de plebe mea. Tertiū diuine accelera tionis: quia licet angelus aſſecutus fue/rit diuinū imperiū: tamē velotius deus uenit ad virginē: ſed ꝓuenit nunciuz ſuū deus citius volās ꝙ angelus. eo q̄ virgo ꝑus concepit deum mente ꝙ cor/ꝑe vel vētre. ideo dicit ꝓpheta ps. xviij. metro. vi. Exultauit vt gigas ad curren dam viam a ſummo celo egreſſio eius.

Quartū angelice ſalutationis in qua mutauit nomen eue: dicens Aue. quia ſi cut Eua per ſuppbiam mundū interemit ſic maria per grām mundū viuificauit. illa vt eſſet dea: hec vt eſſet ancilla. z ſic illa per ſuam inſipientiā fuit a ſerpente ſeducta credens: ſic iſta per ſuā ſapienti am fuit ab angelo edocta querēs. Et ſi cut illa credente ſerpentem exaltauit. ſic iſta querente ſerpentē oꝓreſſit Geñ. iij. Ipſa conteret caput tuū. Quintuz virginalis ꝓturbationis ſcz cū fuit ſalu/tata orta fuit turbatio ꝓp duo. Primo ex ſubita appitōe: qz naturaliter ifert turba tionē in ꝓncipio z terrorē Bar. xvi. ca. Viderūt iuuenē ſedentē in dextrꝛ coop/tū ſtola candida: z obſtupuerūt. Secdo

ex insolita salutatõe: quia dicit Aue gra/
ti a plena: reputãs se indignã tanti meri
ti. ideo dic̃ Quomõ fiet istud. Hui⁹ tur/
bationis figurã gessit cõmotio aquaruz
piscine facta per angelũ Joh. v. ca Ange
lus autẽ dñi ꝑm tempus descendebat in
piscinaz ⁊ mouebat aqua. Sextũ vir
ginalis inclinationis qua consensuz pre
buit: vnde dicit Elizabet Luce. ij. cap̃.
S Beata que credidisti quoniã ꝑficientur
ea que dicta sũt tibi a dño. Septimuz
sue scde sanctificationis. qua fuit sancti/
ficata in verbi conceptione: dicente an/
gelo. Spiritussanctus superueniet in te.
Prima quidez eius sctificatio fuit in
vtero matris ꝑfecta. Scda fuit in an/
geli annũciatione magꝫ ꝑfecta. Signũ
aũt hui⁹ sanctificatiõis fuit fulgur ꝓgre
diens ab eius facie christo posito in eius
ventre: ita vt eius claritas in respicienti
bus ꝓnitatem mali extingueret: vt dicũt
sancti de qua sctificatione habet in figu
ra. i. Paralip. ij. ca. de scda vnctione regꝫ
salomonis quia in scda vnctione regꝫ fa
ctus est rex omniũ filioꝝ israel: ita beata
virgo in secunda sctificatõe fuit facta re
gina omniũ deũ videntiũ eo quia mater
regis eorũ. Octauuz supernaturalis
formationis: quia ꝑm Damasce. corpus
christi in vtero virginis non fuit forma
tum seminaliter: sed supnaturaliter vir/
tute diuina. Sed notandum ꝙ fuerũt
ibi quattuor opera mirabilia. Primo
quia ꝑsona spiritussancti p̃ueniens om/
nes sanguines virginis elegit. Secũ
do ipos electos vniuit. Tertio in ho/
nestissimo loco reposuit. Quarto cor/
pus christi inde formauit. sicut dicit bea
tus Dioni. Nota ꝙ christus fuit ex pu/
rissimis sanguinibus beate virginis ge/
neratus: vt apostolus dicit ad Roma. i.
ca. Qui factus est ei ex semĩe dauid ꝑm
carnem. quia beata virgo de semine Da
uid generata erat. Nonum naturalis
generationis: quia beata virgo natura/
liter egit cooperante spiritusancto: vt es/
set vera mater: licet deus totũ potuisset
fecisse. Notanduz tamen ꝙ beata virgo
pre ceteris habuit quattuor priuilegia.
Primuz quia sicut mulieres cum ho/
minibus generant: ⁊ tantomagis nobili
tantur quanto cum nobilioribꝫ ⁊ dignio
ribus. ⁊ sic beata virgo cum tota trinita
te concurrit. Secundũ ex parte geni/
ti: qꝛ sicut alij filij ꝑtim sũt ex ꝑte patrꝫ
⁊ partim ex parte matris: sic fili⁹ beate
virginis fuit totaliter de substantia ma/
tris ꝑm humanitatẽ: sicut totalit̃ de sub/
stantia patris ꝑm diuinitatẽ. Tertiũ
ex parte germanitatis. nam germanitas
sumitur penes cõsubstãtialitatẽ: et tantã
germanitatem habuit beata virgo cum
filio: quantam habent simul pater ⁊ ma
ter cum filio: quia tantum recepit filius
de substantia beate virginis quantũ re/
cepit alius filius de substantia vtriusqꝫ
parentis. Quartum ex parte prolis:
quia non genuit puram creaturam: sed
illam eandem quam deus pater genuit
eternaliter. ideo beata virgo appellata ẽ
theotocos id est mater dei: vnde aposto/
lus ad Galath. iiij. cap̃. At vbi venit ple
nitudo temporis: misit deus filium suuz
factum ex muliere: factũ sub lege: vt eos
qui sub lege erant redimeret. Deci/
mũ vterine habitationis de qua require
Vndecimuz supermundialis creatio
nis. quia tũc fuit creata eius anima san/
ctissima tanqꝫ omniuz creaturarum pre/
clarissima. in cuius creatiõis instanti fu
erunt quattuor mirabilia opera. Pri/
mum ipius anime creatio. Secundũ
anime create sanctificatio. Tertium
sctificate glificatio. qꝛ statĩ vidit diuinã
eẽntiã sic nũc videt. Quartũ ierarchi
arũ sublimatio qꝛ mox potuit illmĩnare
oẽs angelos sic illumĩat nũc. iõ dic̃ apo/
stolus. i. Coꝝ. xv. Sicut p̃mus adam fu
it factus in animam vinentem: ita nouis
simus adã in spiritũ viuificantẽ. Du/
odecimuz ineffabilis vnionis: que fuit
quadruplex. Prima: quia ꝑm ordinez
nature: sunt vnita anime cum corpore in
vna vnione. Scda vnio est diuinitas
cũ aĩa. Tertia diuinitas cum corpe.
Quarta diuinitas cum tota huma/

nitate: que sunt facta in eodē instanti in vtero ꝟginis ⁊ in hoc consistit sacr̄m incarnationis qd̄ est sup oīa alia sacramēta. ⁊ sic patēt. xij. hore huius diei. De quibus hor⁊ ⁊ die dicit ꝓpheta ps̄. c xvij. metro. xxij. A dn̄o factū est istud ⁊ est mirabile in oculis nr̄is. Hec dies quā fec̄ dominus exultem⁹ ⁊ letemur in ea. In cuius gaudiū ⁊c̄. Amen.

De inuentione crucis.

Apparebit signū filij homīs in celo Mathi xxiiij. ca. Quia in p̄clara salutifere crucis inuētōe xp̄i vexillū fuit fidelibus reuelatū. iō ꝓ declaratōe hui⁹ solennitatis assumit̄ istud verbū. Apparebit ⁊c̄. in quo reuelat̄ misteriū crucis xp̄i

Primo quidē historice: ⁊ hoc quantū ad diez iudicij inducit. quo tempe istud signū reuelabit̄ oībus sicut signū magni regis cū ꝟtute magna ⁊ maiestate ad iudiciū veniētis: patet vbi thema. Est tn̄ p̄mo notandū q̄ ad exercitū angeloꝝ venientiū cū xp̄o ad iudiciū ꝑtinet dirigi illo vexillo sicut solet exercitus regis dirigi signo ei⁹. Et iō dic̄ Enoch ī epl̄a Jude Ecce venit dn̄s in sanctis milib⁹ suis facere iudiciū. Scd̄o reuelabitur ad electū populū cōfortandū sicut solent in bello cōfortari tyrones in periculis cōstituti: qn̄ vident sui regis signū cuz auxilio subuenire. vnde enumerat⁊ signis iudicij dixit ih̄s discipulis suis Luc̄. xxi Leuate capita vr̄a qm̄ appropinquat redemptio vestra. sc̄z his fieri incipientib⁹

Tertio reuelabit̄ ad reproboꝝ exercitum exterminandū: sicut exterminant̄ ⁊ conterunt̄ inimici deuicti qn̄ vidēt vexillum regis aduersarij potēter venire. In cuius figura exterriti sunt Philistei videntes archam dei ꝓ signo ꝯtra se venientē. i. Regū. iiij. cap̄. que q̄dem archa fuit figura crucis s̄m apl̄m. Quarto reuelabit̄ ad dn̄ium demonū dissipandum sicut solet rex iustus suū signū premittere ad exterminādū malos. p̄mo ad Corinth̄. xv. ca. Cū tradiderit regnū deo et p̄ri: cū euacuauerit omnē p̄ncipatū ⁊ potestatē ⁊ virtutez. In cuius figura dixit dn̄s ad Noe Gen̄. ix. ca. Arcū meū ponā ī nubib⁹: ⁊ erit signū federꝫ īter me ⁊ īter terrā. Scd̄o tropologice: q̄ntū ad animam nostrā: vt intelligat̄ signū cruc⁊ apparere in celo qn̄ impressum fulget ī anima nr̄a: que est de natura celesti: sic̄ corpus de natura terrestri: vn̄ Augu. exponēs illud verbū. In p̄ncipio creauit de⁹ celū et terrā. id est naturā corpalē ⁊ spūalē. xi. de ciui. dei facta est aīa de natura celesti. qr eiusdē substantie cum angelis vn̄ plato ad sil̄itudinez celi diuisit aīam in duos circulos p̄ncipales ⁊ alteꝝ videlicet illoꝝ in septē: vt p̄mus circul⁹ indiuisus rn̄deat firmamēto. Scd̄s q̄ diuiditur in septē rn̄deat orbib⁹ planetatuz. Sic aīa nr̄a habet duos circulos. s. intellectū ⁊ voluntatē ꝑ quos in deū reducit̄ vnde ꝓcessit ꝑ modū circuli: q̄ terminatur vbi incipit̄. circulus etiā volūtat⁊ remanet indiuisus. ⁊ in illo apparet signū crucis qn̄ voluntas nr̄a non grauat̄ nec delectat̄ in rebus corruptibilib⁹ ⁊ carnalibus: sed in sola xp̄i dilectōe. sicut apl̄s quādo dicit ad Galath̄. vi. Mihi absit gl̄iari nisi in cruce dn̄i nostri ih̄u xp̄i Circulus autē intellectualis diuidit̄ in septē circulos ductiuos in deum. Primus est credulitas certa ꝑ quam reducimur ad illū a quo incipim⁹. idcirco apparet signū crucis qn̄ firmiter credimus qd̄ illud est in quo fuit xp̄s cōfixus ꝓ nostra redemptōe: qr mors nr̄a nō poterat expiari nisi ꝑ mortē eius cuius vita erat melior tota hūana natura s̄m Anshel. vnde d̄r Sap̄. xiiij. Benedictū est lignū per qd̄ fit iusticia. Scd̄us est humiliatio ꝓfunda ꝑ quē reducimur circulariter ad nostꝝ p̄ncipiū deū: conterendo superbiā ip̄ius exemplo apl̄i ad Philip. ij. Humiliauit semetip̄m ꝓ nobis factus obediēs vsq̄z ad mortē Judith. ix. Humiliū ⁊ mansueroꝝ semp̄ tibi placuit deprecatio. Tertius cōtinua memoria: ꝑ quā reducimur. s. qn̄ passionis xp̄i memoriā solicitamus. illa em̄ passio nostra

omniũ pctã deleuit: cirographum nostre obligationis destruxit Grego. in p̃fatio. Qui mortẽ nostrã moriendo destruxit ⁊ vitã resurgendo repauit Eccle. xxix. cap̃ Gr̃am fideiussoris ne obliuiscaris. dedit em̃ ꝑ te animã suã. Quartus spes firma ꝑ quã reducimur. s. quãdo totã spez ponimus in dñica passione ita ꝙ non nostris meritis sed passionis xp̃i venimus ad salutẽ Ansel. Redemptionẽ in morte docet obicere iudicanti xp̃i crucẽ Ro. viij. ca. Spe salui facti sumus. Quintus certa confidentia ꝑ quã reducimur s. qñ anima se totã cõmittit deo vnde credit om̃ia aduersa superare: sicut sctã Judith confidẽs in deo deuicit holofernez vnde dicit Judith. ix. Fac dñe vt gladio suo ꝓprio eius supbia amputet. ⁊ parum infra. da mihi in animo constantiã vt cõtempnã illũ ⁊ virtutẽ eius vt euertã illũ sic confidens dicebat btũs Martinus. Ego non galea vel lorica ꝓtectus sed signo crucis munitus hostiũ cuneos penetrabo securus. Sext⁹ cognitio grata ꝑ quã reducimur. s. quãdo anima recognoscit beneficia passionis ⁊ crucꝫ christi quia ꝓprio filio suo nõ pepercit deus: sed ꝑ nobis om̃ibus tradidit illũ Phil. iiij. ca. Cũ gratiarũ actione petitiões vestre innotescant apud deũ et ad Ephe. v. ca. Gr̃as agentes semꝑ ꝑ oĩbus in nomine dñi nr̃i ih̃u xp̃i deo ⁊ pr̃i. i. Thessaloñ. v. Sine intermissione orate: in oĩbus gratias agite. Fidelis contẽplatio per quaz reducimur. s. qñ oblitꝫ terrenis amam⁹ celestia: ⁊ illa semꝑ cõtemplamur sic faciebat sctũs Franciscus q̃ tantũ meditatus est ⁊ contẽplatus dñicam passionem ꝙ meruit crucifigi: vñ dicit Galath. vi. Mihi autẽ absit gl̃iari nisi in cruce domini nr̃i ih̃u xp̃i. in cuius laudẽ d̃r. Sic trãsformat̃ cor amãtis in id qd̃ amatur: vt ꝑ membra foris ꝟtus ꝓrumpat amoris. in cuius figura di. deus ad Moysẽ. Nume. xxi. Fac serpentẽ eneũ. ⁊ pone eũ pro signo q̃ ꝑcussus aspexerit eum viuet quasi dicẽs ꝑ istos circulos aĩa reducet̃ ad intellectũ crucis: vñ merito viuet vera vita Joh. i. Qd̃ factuz est in ip̃o vita erat. Sic igit̃ apparet signũ filij hois in in celo aĩe nostre: si p̃dicte circulationes erũt in mentib⁹ nr̃is. De isto signo dicit dñs Ezech. ix. Signa thau sup frontes viroꝝ gementiũ ⁊ dolentiũ. ⁊ sequitur ꝙ non signati erãt dampnati. Tertio allegorice. circa militantẽ eccl̃iam vt intelligant signũ crucis in celo militantis ecclesie apparere de qua eccl̃ia dic̃ Grego. sup Math. Regnũ celoꝝ p̃sentis temporis eccl̃ia dicit̃ in q̃ regno sunc duo circuli p̃ncipales. Prim⁹ est credẽdoꝝ q̃ non diuidit̃ in circulos sicut firmamẽtũ sed ad instar ip̃ius habet. xij. signa. s. xij. articulos fidei. In isto celo apparet signũ crucis: qꝛ vt credit̃ btũs andreas posuit ibi vnũ articulũ de cruce. Secundus circulus est agendoꝝ qui diuidit̃ in septẽ circulos. s. sacramentoꝝ eccl̃ie in q̃bus apparet signũ crucꝫ. qꝛ solennitates illoꝝ sacramẽtoꝝ cũ signo crucis ministrant̃ ⁊ in virtute passiõis xp̃i habẽt efficatiã. In cuius figura dicit̃ Apocal. xij. In celo apparuit signũ magnũ ⁊ mirabile. magnũ: quia ad om̃ia mysteria se extẽdit: mirabile quia ꝑ eius virtutẽ creatur gr̃a in sacramentis: que quidẽ creatio ẽ opus mirabile Eccle. xliij. ca. Vas admirabile opus excelsi. Quarto anagogice q̃tũ ad supnam patriã: vt dicat̃ hoc signũ in celo apparere. s. in eccl̃ia triumphante in qua oẽs bti erũt sicut angeli Math. xxij. ca. In resurrectiõe illa neqꝫ nubẽt neqꝫ nubent̃: sed erũt omnes sicut angeli dei in celo. In illo aũt celo sunt duo circuli p̃ncipales. Vnus ĩmobilis. s. celũ empirreuz ⁊ significat ierarchiam supcelestem ꝓpter substantiaz incõmutabilẽ in qua est sola trinitas diuinaꝝ ꝑsonaꝝ ꝟm Dioni. de ange. ierar. in quo celo apparebit signũ crucis in xp̃o: qꝛ in illo fuit exaltatus ad Phil. ij. Propter qd̃ deus exaltauit illũ ⁊c̃. Scd̃s est mobilis q̃ est ierarchia celestis ꝓpter suã mutabilitatẽ: ⁊ diuidit̃ in. ix. circulos sicut sub celo empirreo sũt. ix. circuli mutabiles: qꝛ incessant̃ mouent̃ in deuz. In

quolibet illoꝝ circuloꝝ apparebit signū crucis. qꝛ ad quēlibet circulū assumētur anime ꝑ crucē xp̄i redempte. sicut de q̄libet ordine ceciderūt angeli. Iste aīe habebūt signū crucꝭ ī frōtibꝫ suis: qꝛ ab angel' ad h̄ deputatꝭ signabunt Apoc. vij ca. Vidi alteꝝ angelū ascendentē ab ortu solis ⁊ clamauit quattuor angelis: et sequit: quoadusq̄ signemus seruos dei nr̄i in frontibꝫ eoꝝ. Isti sūt illi signati q̄ cantabant canticū nouū ante sedem dei ⁊ agni dicentes Apocal. v. ca. Redemisti nos deus in sanguine tuo: ex om̄i tribu populo ⁊ lingua ⁊ natiōe: ⁊ fecisti nos deo nostro regnū. Cui⁹ nos participes faciat sua misericordia Amen.

De sancta Clara

Alia est claritas

a sol' alia claritas lune ⁊ alia claritas stellaꝝ: stella em̄ a stella differt in claritate p̄me ad Corint. xv. Quia beata clara a claritate fuit denoīata reuelatōe diuina. ideo ad extollēdam eius claritatē cōuenienter assumit' istud verbū in quo btūs Paulus de felicitate sctōꝝ qui sunt in patria sub nomine claritatis loquit'. Sed notandū ꝙ in ꝑadiso sunt quattuor gradus felicitatis quoꝝ Primus est ꝑm nature redundātiā sicut felicitas aīe xp̄i que redūdat in omnes sctōs. Scd̄s ad nature habundantiā sicut felicitas btē ꝟginis: que licet non tantū redundet tamē habundat quantū potest de felicitate recipe ꝑm potentiā ordinatam. Tertius ad nature sufficientiā: sicut felicitas sctōꝝ angeloꝝ q̄ licet non habeāt tantā habundantiaꝫ q̄n plus cape possent cuꝫ sint capatiores plusq̄ hoīes: tamē q̄libet habet ꝑm sufficientiorē naturā maiorē gl'iaꝫ. Quartus ad nature cōtinentiam: sic felicitas sctōꝝ: q̄ non ꝑm maiorē ꝑfectionē in naturalibꝫ: sed solū ꝑm continentiā meritorū habēt pl⁹ de felicitate eterna vel min⁹ Nūc autē ad ꝓpositū apl's volēs nos instruere de isto q̄rto gradu felicitatꝭ dicit Alia est claritas solis. s. q̄tū ad p̄muꝫ. i. xp̄i. cui⁹ felicitas redūdat in oēs beatos sicut sol redūdat in oīa corpa supcelestia ꝑm btm̄ Dioni. li. iiij. de diui. nomi. de q̄ sole dicit ꝓpheta Malach. iij. ca. Vobꝫ timentibꝫ deū orie' sol iusticie. Alia claritas lune q̄tum ad ꝑm scꝫ btē virginis que īmediate illumīatur a xp̄o sic luna a sole. de qua dicunt angeli admirantes Cantico. vi. ca. Que est ista que ꝓgreditur quasi aurora cōsurgēs: pulchra vt luna. Alia claritas stellaꝝ q̄tuꝫ ad tertium. s. sctōꝝ angeloꝝ q̄ dicunt' stelle: quia sicut stelle date sunt ad ornamētum celi materialis: ita angeli ad ornamentū celi spūalis Judicū. v. ca. Stelle manētes in ordine ⁊ cursu suo aduersus sysarā pugnauer̄t ⁊ Baruch. iij. Stelle dederūt lumē ī custodijs suis ⁊ letate sūt. Stella a stella differt in claritate. quantū ad q̄rtū id est vna anima btā differt ab alia: qꝛ sicut in stellis est maior ⁊ minor claritas: ⁊ in angelis maior ⁊ minor felicitas: sic est in sctis ꝑm exigentiā meritoꝝ: de quibus stellis dictum est abrae Gen. xv. cap̄ Suspice celū et numera stellas si potes sic erit semē tuū: ⁊ q̄m ad laudem beate clare sub noīe claritatis eius p̄coniuꝫ est introductū: notabimus octo ꝓprietates claritatis btē clare cōuenientes. Prima: qꝛ habet p̄mitatē in suo exortu: quia in mūdi creatiōe primo fuit producta in ordine sex dieruꝫ. quia in prima die fuit lux creata Genes. i. cap̄. Dixit deus fuit lux et facta est lux: que idem est cum claritate. Et ista ꝓprietas fuit in beata clara que in p̄meua etate florere cepit virtutibus ab infantia: que est etas prima. iō de ea dicit ecclesia. Sacra spirat infātia magni regis connubia: ⁊ talium est deo gratissimū obsequiū: qui primū florē sue iuuentutis deo offerunt dicente ꝓpheta: ps. viij. metro. ij. Ex ore infantiū ⁊ lactētium ꝑfecisti laudem. Scd̄a quia habet velocitatē in suo motu: licet eniꝫ motus celi sit velocissimus: tamē claritatis diffusio est magis festina cum fiat in instanti vel in tempore imperceptibili. qd̄ declarat deus Math. xxiiij. cap̄. Sicut

fulgur exit in oriente ⁊ paret vsq; in oc/
cidentem: ita erit aduentus filij homis.
Ista ꝓprietas fuit in beata virgine Cla/
ra pro eo ꝙ votuz inspiratum a deo per
verba beati Frãcisci non obstãtibꝫ qui/
buscunq; obstaculis non ꝓlongauit: sed
statim vouit ⁊ votum seruauit. exemplo
illius: de qua Luce ꝑmo. Exurgẽs ma/
ria abijt in montana cũ festinatione. vbi
Ambrosius. Nescit tarda molimina spi
ritussancti gratia. Tertia quia habet
velocitatez in suo transitu. Nam transi/
ens per corpora dyaphona non frãgitur
nec diuiditur: sed ad modum spiritꝰ pe/
netrat: patet de radio solis intrante per
vitrũ: vnde dicit ꝓpheta ps̃. xviij. metro
vij. Non est qui se abscondat a calore eiꝰ
Ista ꝓprietas fuit in beata clara: in eo ꝙ
ipa actibus deuotissimaꝝ orationũ ⁊ cõ
templationũ celum penetrabat: patet in
reuelationibus sibi factis: vt di. aposto/
lus. ij. Corinth̃ iij. cap̃. Nos vero om̃es
reuelata facie gl̃iam dñi speculantes: in
eandem imaginez transformamur a cla
ritate in claritatem tanq̃ a spiritu dñi.

Quarta quia habet puritatem in suo
contactu: quia licet claritas lucis cuz re
bus sordidis adiungat̃: tamen ipa in se
nullatenus inquinat̃: que est contra natu
ram ceteraꝝ rerum corpalium di. sapien
te Eccle. xiij. cap̃. Qui tetigerit picẽ inq̃
nabitur ab ea. Ista ꝓprietas fuit in bea/
ta clara: que seruans celibatuz suũ in do
mo paterna: nullatenus a contagijs mũ
danoꝝ quibus erat adiuncta fuit coin/
quinata. Ad hanc autẽ virtutem seruan
dam contra delectatiões que solent ani/
mũ conturbare exemplum sue rigidissi/
me vite prebens sororibus innumere au
steritatis in cibo: potu: lecto: ⁊ vestitu di.
cum apostolo. i. Corinth̃. ix. cap̃. Casti/
go corpus meum ⁊ in seruitutem redigo
ne forte cum alijs predicauerim: ipe re/
probus efficiar. Quinta quia habet
euidentiam in suo effectu quia omne qd̃
in tenebris ⁊ obscuritate latet clarificat
⁊ ostendit: quia qui male agit odit lucẽ.
Johannis. v. cap̃. Ista ꝓprietas fuit in
beata clara: quia licet de sua intentione
merita sua occultauerit quantum potu/
erit: quia tamen de natura boni est vt se/
ipsum diffundat: non potuit sic occulta/
re: quin extra clara fierent sue sanctita/
tis signa: et euidenter in mũdo clarescе/
rent Mathei. v. Nemo accendit lucer/
nam et ponit eam sub modio: sed super
candelabrum vt luceat omnibus qui in
domo sunt Sexta quia habet compla
centiam in suo affectu: quia visus cum
claritate naturaliter delectatur: sicut in
suo perfectissimo obiecto Eccl̃iastici xi.
cap̃. Dulce est lumen et delectabile est
oculis videre solem: cuius oꝓpositum di
cit Thobias: Thobie. v. Quale gaudi
um mihi erit qui in tenebris sedeo et lu/
men celi non video. Ista proprietas fuit
in beata clara: quia licet durissima pro
christo susciperet et faceret: tamen om̃ia
ex amore erãt ei dulcissima propter quẽ
amorem: vt dicit Hugo de sancto victo
re libro de arra sponse: vt si dolor inferni
cum amore posset assumi non esset pena.
et ideo de ipsa dicitur ꝙ quãtoplus erat
abstinẽtijs attenuata: tantoplus exhibe
bat affectus hilares ⁊ festinos. ij. ad Co/
rinth̃. ix. Hilarem datorem diligit deus

Septima quia habet vtilitatẽ in suo
visu: quia sine claritate nemo scit opera/
ri aliquid: et ideo omnis operans requi/
rit lucem Johis. ix. capl̃o. Me oportet
opereri opera eius qui misit me donec di
es est: venit autem nox: quãdo nemo po/
test operari. Idem capl̃o. xij. Ambulate
dum lucem habetis vt non tenebre vos
comprehendant. et: Qui ambulat in te/
nebris nescit quo vadat. Ista proprie/
tas fuit in beata Clara in eo: quia cete/
ras virgines docuit et illuminauit qua/
liter agere deberent prebens exemplum
Mathei. v. Sic luceat lux vestra coraz
hominibus: vt videant bona vestra ope
ra: et glorificent patrem vestrum qui in
celis est. Octaua quia habet ꝓtutem
propriam in suo fructu: in eo ꝙ oibꝫ cor/
poribus supcelestibꝫ influẽtibꝫ ꝑm Gre/
go. fructificat terra. ideo deus influẽdo

sua bona in creaturꝫ dicit pater luminū: eo ꝙ mediantibꝫ luminibꝫ sue gr̄e fructificare oīa facit. Ista ꝓprietas fuit in beata Clara: quia fuit ⁊ est fecundissima in gignendo filias: vt ptz ad sensuz: vt dicere possit illud Eccle. xxiiij. ca. Ego quasi vitis fructificaui suauitatē odorꝫ: ⁊ flores mei fructus honorꝫ ⁊ honestatꝫ. Cuius nos inducat ⁊c. Amen.

De sancto Ludouico archiep̄o.

Luce splendida fulgebis ⁊ om̄es fines terre adorabūt te Thob. xiij ca. Diuino em̄ miracl'o fit vt nomē alicui imponat̄ ꝑm cōditionem virtutis: quā habet vel habere debet: patet de Isaac. q̄ risus interp̄tatur. ⁊ ideo dixit mater eius Gen̄. xxi. Risum fec̄ mihi deꝰ: ⁊ q̄cūqꝫ audierit corridebit mihi Et reuera: gaudiū ⁊ risus fuit p̄ri: qn̄ debuit ip̄m deo īmolare ariete ꝓ eo occiso. patet Gen̄. xxij. ca. ⁊ de Joh̄. bap. qui in quo est gr̄a interp̄tatur: q̄ etiā gr̄a ⁊ gaudiū fuit parentibꝫ ⁊ patrie. Un̄ dicit Luce. i. Quis putas puer iste erit: ⁊ ideo dixit angelus Zacharie Luc̄. vbi s̄. Uxor tua Elizabeth ꝑiet tibi filiū: ⁊ vocab̄ nomen eius Johānem: ⁊ erit tibi gaudium ⁊ exultatio: ⁊ mlti ī natiuitate eiꝰ gaudebūt. Et de xp̄o dixit angelꝰ ioseph Mathei. i. ca. Maria pariet tibi filiū: et vocabis nomē eius ih̄m: ip̄e em̄ saluū faciet populum suū a pctis eoꝝ: q̄ ih̄s saluator interpretat̄. In hoc cōcordat ph̄us q̄ dicit in p̄mo ꝑihermenias. Uoces sunt note eaꝝ que sūt in aīa passionū. ptz etiā clarius in duodecim lapidibꝫ q̄s portabat aaron in frōte ꝑm numeꝝ. xij. tribuū: vbi dicūt doctores qn̄ aliq̄s de tribubꝰ grauiter peccabat: veniebāt tribꝫ successiue ante aarō. Et qn̄ tribus de qua nullus peccauerat erat ante eū: lapis ī quo erat nomē suū scriptū dabat lucidos radios. quādo aūt veniebat tribus de qua q̄s peccauerat ille lapis in quo erat scriptum nomē eius nō dabat lucē: ⁊ sic deprehendebat̄ pctōr. Adapta ⁊c. Et q̄ Ludouicus ꝑm ethimologiā nois dicit̄ quasi lux dn̄ica. vnde in lucis ꝓprietatez cōmendari pōt. vn̄ ⁊ cōuenienter assumptū est v̄bum ꝓpositum Luce splendida Quod quidē quadrupliciter pōt ītelligi

Primo vt sit verbū xp̄i alloquētis domū ⁊ stirpē regiā francoꝝ: que per hunc sanctū fuit mire illustrata dicētis. Luce splendida fulgebis. Et quia etiā in isto sctō fuit multū honorata. ideo dictuz est ei. ⁊ oēs fines terre adorabūt te. Primo dico ꝙ maiestas regia fuit illuminata: q̄ multū dubitat̄ a multis vtꝝ possidens regnū vel regimē ex iusticia teneat Sed hic sctūs hoc dubiū penitus amouit: dū regnū quod retinere noluit alteri dedit. Si autē iniuste dedisset vtiqꝫ sanctus nō fuisset. Scd̄o dico ꝙ maiestas regia fuit ꝑ hūc sctm̄ multū venerata: q̄ nō solū a subiectis: veꝝ etiā quātūcunqꝫ remotis ista domus in eius membro dignissimo venerat̄ in om̄i ꝑte fidelium ita vt huic generi di. Esai. ꝓph̄a. c. lx. Adorabunt vestigia pedū tuoꝝ oēs q̄ detrahebant tibi. Scd̄o vt sit verbū xp̄i alloquētis ciuitatē marsilie di Luce splēdida ⁊c. q̄ ip̄a fuit innumerabilibꝫ miraculis ex p̄sentia huius scti illustrata: ⁊ ideo recte sequit̄. ꝙ oēs fines terre adorabūt te: quia de vniuersis fideliū partibus venerūt adorare ad hāc ciuitatem sctām hunc sctm̄ req̄rentes. Tertio vt sit v̄bum xp̄i alloquētis religionē beati Francisci q̄ fuit ꝑ hūc sctm̄ copiosissime decorata. dicētꝫ Luce splēdida fulgebis ⁊c. Si em̄ iste status nō esset ꝑfectionis hic sctūs in eo nō ad sctitatis fastigium venisset: ⁊ postea fuit in eo multipl'r honorata. quia sicut dn̄s noster ih̄us xp̄us cū sit regꝫ eterni filius in eo ꝙ semetip̄m exinaniuit assumēdo habitū n̄re humanitatis ꝑm apl'm n̄ram naturā ineffabiliter sublimauit: ita hic sctūs cū esset filiꝰ incliti regis hierl'm ⁊ Sicilie. in eo ꝙ semetip̄m hūiliauit assumēs habitū franciscine pauꝑtatis: ip̄am religionē mirabiliter honorauit ⁊ nobilitauit: vt de ip̄o dicat̄ q̄d de xp̄o dicit̄ Philip. ij. Humili

auit semetipm factus obediens vsq; ad
mortē: mortē aūt crucis. s. penitētie ⁊ au
steritatis: obedientie ⁊ paupertatis: propt
qd et deus exaltauit illū ⁊ dedit illi no/
men qd est super omne nomē. Quar/
to vt sit verbū xpi alloquentis psonā be/
ati Ludouici di. Luce splen. ⁊c. vbi dñs
duo facit. Primū quia reprōmittit de
corē nostre felicitatis. ibi. Luce splendi/
da. de qua pulchritudine dicit Mat. xiij
ca. Justi fulgebunt sicut sol in regno pa
tris eoꝝ. Scdo reprōmittit honorem
nostre felicitatis ibi: ⁊ omes fines terre
adorabunt te. actus em̄ orōnis est actus
supremi honoris: ⁊ ideo deo exhibet pro
summo honore: ꝑ quo honore isti sctō a
psonis regalibus: imo a sex suis fratrib
exhibito: cōuenit ei quod dictū fuit Ju/
de Gen. xlix. ca. Juda te laudabunt fra/
tres tui ⁊ infra. adorabunt te filij patris
tui. dicit ergo Luce splendida ⁊c. Quia
vero ex lucis silitudine inchoata ē laus
beati Ludouici: ideo circa lucē insisten/
do Primo videbimus de lucis ꝓprie/
tate. Scdo de lucis virtute. Circa
primū inueniunt septez lucis ꝓprietates
huic sctō cōueniētes. Pria qr hz ꝓprie/
tatē in suo ortu qr sic artifex valens ope
rari ante diem lucē querit: sic et deus in
pncipio creaturaꝝ pmo pduxit lucē Ge/
nesis. i. ca. Dixit deus fiat lux ⁊ facta est
lux. Et sicut fuit pma creaturaꝝ sensibi/
liū: sic ista ꝓprietas cōuenit btō Ludoui
co: q nō solū in eo q fuit pmogenit⁹ reg
de filijs viuis. ⁊ iō erat sibi regnū debitū
sed etiam in eo q in sua primeua etate
virtutib florere cepit: ⁊ in scientia clare/
scere supra pueroꝝ naturam: vt infra se/
ptenniū omniū liberaliū artium carpe/
ret fructum: vt dicere possit illud Sapi/
entie. viij. Puer eram ingeniosus: et sor/
titus sum animā bonam. Istam purita/
tem in tanta pfectione dicit habuisse: vt
gratiā baptismalem quā a principio ha/
buit vsq; ad mortē seruauerit: ⁊ per con/
sequēs ista gratia baptismalis per respe
ctum ad gratiam penitentialē: per quaz
cōmuniter ceteri saluant: habet quattu/
or pulegia preciosa. Primū est digni/
tas in ordine: quia sicut sacramentū ba/
ptismi est efficatius ⁊ dignius sacramē/
to penitētie: ita gratia que cōuenit in ba
ptismo in ordine ad ipm videt mag digna.
Scdm felicitas in opatione: qr
cum in quolibet pctō mortali acqrat in/
clinatio ad malū: ⁊ per consequens diffi/
cultas ad bonū. ille qui habet gratiā ta/
li difficultate caret: sed hic sanct⁹ est ille
qui nunq̄ peccauit mortal'r post baptis/
mū: qr tūc amisisset gratiā baptismalē. ⁊
hoc signū: quia actus virtutū semp faci
ebat cum leticia. Tertiū est securitas
in consciētia: quia qui post baptismū de/
um mortal'r offendūt: nesciunt si legitti/
mā plenitudinē habeāt. ⁊ ideo non sunt
securi de diuina gratia: cuz cōtritio sit in
certa. illi autē qui permanent in gr̄a ba/
ptismali: quia deū extunc mortal'r nō of/
fendunt: ⁊ baptismus non reqrit necessa
rio contritionē: ideo stāt securi. Quar
tum est ꝟginitas in anima. Nam si vir/
ginitas carnis est tantū deo grata sicut
docet scriptura in xpo ⁊ matre eius san/
ctissima: multomagis est ei cara virgini
tas anime: quia pfectior. ⁊ ideo integri/
tas mentis est melior sicut vas de auro
q̄ de terra vel de ligno. tunc aūt dicitur
caro ꝟginea quādo non fuit corrupta ex
quo fuit nata. ⁊ sic anima dicit virginea
quādo post baptismū non fuit corrupta
per peccatū mortale. ⁊ quia talis gr̄a im
mediate a deo habet. ideo dicit ipe sctūs
Jere. iij. Pater me⁹: dux ꝟginitatꝫ mee
tu es. Scda quia habet pulchritudi/
nem in suo aspectu. et quia pulchrior res
que sit in mundo est rota solis ꝓter ei⁹
claritatē Eccl'iasti. xliij. cap. Pulchritu/
dinē candoris eius admirabitur oculus
Habet etiā demonstrare aliaꝝ rerū pul/
chritudinē cum remota luce non appare
at alicuius pulchritudo: que ꝓprietates
floruerunt in isto sancto. Nā castitatꝫ ce/
libatum ita pfecte custodiuit vt non so/
lum in se sed et in respicientibus hone/
nestatem induceret et iclinaret vt ꝑ tan/
to dicatur de eo illud Sapien. iiij. capl'o

O q̃ pulchra est casta generatio cũ claritate cum p̃sens est imitant̃ illam ⁊ desiderant eam cũ se abduxerit ⁊ in perpetuũ coronata triumphat. quia dicit Augusti. libro de ciui. q̃ null⁹ est tã deprauatus q̃ totum sensuz honestatis amiserit.

Tertia quia habet puritatẽ in suo cõtactu: quia licet tangat corpa inq̃natiua non tamẽ inquinat̃ ab eis: sicut de alijs corpibus dic̃ sapiens Eccle. xiij. Qui tetigerit picem inquinabit̃ ab ea: ⁊ qui cõmunicauerit superbo induet superbiam sed lux solis licet cuz immũdissimis misceat̃: non tamẽ inquinat̃ ab illis. Ista ꝓprietas maxime in beato Ludouico floruit: quia licet in delicijs mundanis nutritus fuerit: tamẽ aĩam suã seruauit immunẽ: vt de eo dicat sapiens Eccle. xxxi. cap̃. Qui potuit transgredi ⁊ nõ est trãsgressus: facere mala ⁊ nõ fecit. Quarta q̃ habet velocitatẽ in suo cursu: q̃ lucis radius transit in tempe imꝑceptibili ſm qd̃ dicunt perspectiui. vel ſm philosophũ in instanti: q̃ non est aliq̃s corporis motus ita velox cũ celuz velocissime moueat̃: qd̃ declarat dñs di. Math. xxiiij. Sicut fulgur exit ab oriente et paret vsq̃ in occidentem ita erit aduentus filij hominis: ⁊ accipit̃ hic fulgur ꝓ claritate. Ista ꝓprietate floruit btũs Ludouicus: q̃ velociter ꝑfecit cursum suũ: quia iuuenis incepit: ĩmo a primeuo etatꝫ sue ⁊ iuuenis cursum suũ ꝑfecit: vt de eo dicat̃ illud Sap̃. iiij. Cõsumatus in breui expleuit tempa multa. placita enim erat anima illi⁹ deo ꝓpter hoc ꝓperauit eduicere illum de medio iniquitatũ. Quinta quia habet subtilitatẽ in suo transitu. Nam radius solis transit ⁊ penetrat corpora diaphona sine diuisione aut fractione: patet nõ solũ in cristallo ⁊ vitro: verũ in aqua igne ⁊ aere q̃ sunt elemẽta: et trãseunt celos inferiores ⁊ penetrant cũ solis radij illuminant mundũ: vt pro tanto dicat sapiẽs Sap̃. vij. Mltiplex subtilis disertus mobilis incoinquinatus. Ista ꝓprietas fuit in beato ludouico: q̃ fuit tante actiuitatis et acutissimi ingenij vt subtilitates altissimas theologie discuteret et aꝑperiret: ita vt eius scientia potius videret̃ diuinit⁹ infusa q̃ humanitus acquisita: vt pro eo dicat sapiens Sap̃. viij. cap̃. Juuenis ⁊ acut⁹ inueniar in iudicio ⁊ in cõspectu potentiũ admirabilis ero ⁊ facies principũ mirabunt̃ me. Sexta quia habet cõmunitatem in suo effectu: quia omib⁹ vniuersaliter cõmunicat̃: et cum sit res preciosissima nũq̃ vendit̃ vel emit̃ aut diuiditur: nec minus participat̃. Ideo de se dicit Eccle. xlij. ca. Sol illuminans ꝑ omnia respexit. Ista ꝓprietas fuit in beato Ludouico: quia virtute pietatis ita cõmunis erat pauꝑibus: vt infatigabiliter sua ⁊ se eoꝝ obsequijs se manciparet. sciebat em̃ illud esse apl̃i. i. ad Thimo. iiij. Pietas ad om̃ia vtilis est. Septima quia habet nobilitatẽ in suo gradu. Est em̃ nobilior qualitas sensibilis que sit in vniuerso ꝓ eo q̃ est obiectũ ꝑfectissimuz potentie sensitiue vtputa visus: que ĩter ceteras potẽtias felicitabit̃ ĩ patria Luce. x. ca. Beati oculi qui vident que vos videtis: dico eniz vobis q̃ multi ꝓphete ⁊ reges voluerunt videre que vos videtis ⁊ non viderunt. Istam ꝓprietatẽ habuit beatus Ludouicus: qui ſm carnem ex parte patris de nobilissimo genere regum francoꝝ traxit originẽ: vnde natus est sctũs Ludouicus rex. ⁊ ex parte matris fuit de nobilissimo genere reguz vngarie: vñ fuit sctã Elizabeth: que regna sunt altissima nobilitate ⁊ cõsecrata sanctitate: fuit etiã initiatũ illud regnuz vngarie a sanctissimis ꝑsonis: quia primus rex ibidem fuit sanctus stephanus. Secundus sctũs Ladislaus. Tertius sanctus Henric⁹ et cũ tãte fuerit celsitudinis nõ tamẽ est dedignatus in infima se collocare multitudine pauperꝝ. s. fratruz minoꝝ: vt in tãta multitudine de ipo dicat̃ Judicũ. viij. ca. Unus ex eis quasi filius regis. Circa scd̃am ꝑtẽ insistẽdo. s. de lucis ṽtute. Dr̃ q̃ est multiplex: q̃ p̃mo habet virtutẽ assecuratiuã: nam homines sũt multum timidi in nocte ꝓpter

carentiã lucis. vnde rex Salomõ ꝓpter timorẽ nocturnum custodiri faciebat lectum suũ Cant. iij. ca. Lecculũ salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis israel omes tenentes gladios: et ita reddit causaz ꝓpter timores nocturnos iõ dicẽ ꝓpheta ps. ciij. Exibit hõ ad opus suũ z ad oprationẽ suaz vsq; ad vesperã. Hanc virtutẽ habuit beatus Ludouicus: quia cum de vita cõmuni z statu religiosoz et prelatoruz multi vacillarent iste omnes assecurauit dum vitam communẽ habitũ religionis: et officiũ prelationis in se assumpsit z portauit. ij. Paralip. xx. Credite in dño deo vestro et securi eritis: credite et ꝓphetis eius. i. sanctz eius z cuncta vobis venient prospera.

A Sedo habet virtutem expulsiuaz bestiaz: vnde dicit ꝓpheta ps. Posuisti tenebras et facta est noz: in ipa ptransibũt omnes bestie silue: catuli leonũ rugientes vt rapiant et querant a deo escaz sibi: ortus est sol: z congregati sunt: z in cubilibus suis collocabuntur: et non soluz luz terret bestias: sed etiaz homines malos Job. xxiiij. Si subito apparuerit aurora arbitrant vmbrã mortis: z sic in tenebrz quasi in luce ambulant. Hanc virtutem habuit beatus Ludouicus. quia sic xps per miracula sue resurrectionis induxit terrorẽ incredulis: vt testant euangeliste sic beatus Ludouicus per potentiã miracula ꝓ exterruit infideles Act. v. cap. Vt autẽ audierunt hos sermones magistratus templi et principes sacerdotũ ambigebant de illis: quid nam ficret.

Tertio habet vim letificatiuaz: quia sine luce non potest homo esse ler? Thobie. v. ca. Quale gaudiũ mihi erit qui in tenebris sedeo: et lumen celi non video: quia in lumine est intensa delectatio Ecclesiastes. xi. Dulce es lumẽ z delectabile est oculis videre solem. Hanc virtutẽ habuit beatus Ludouicus in cozuscatione miraculoruz ex quibus non solum letificauit sanctam matrẽ ecclesiam et religionẽ: sed etiam singulariter domuz regiam francoruz vt ei competat quod de pueris dicitur Danielis. iij. cap. Tunc hij tres. s. ecclesia: religio: z domus francoz: quasi ex vno ore laudabant z glorificabant dominũ. Quarto habet vim contristatiuã: quia sicut oculus sanus letificatur ad lucem: sic oculus eger tristatur: patet in debilitate oculoz vespertilionis: et noctue ꝓpter visus debilitatem. Hanc virtutem habuit beatus Ludouicus qui oculos habentes sanos et sanas mentes habentes letificat: z malos habentes oculos. s. peccatores contristat di. cum apostolo. ij. ad Corinth. vij. cap. Si contristaui vos: non me penitet.

Quinto habet vim manifestatiuam. Nam que in tenebris sunt occulta in luce sunt manifesta: et sine lumine nihil cla rescit Ephes. v. cap. Omnia autem que arguũtur a lumine manifestant: oẽ em quod manifestatur lumen est. Hãc virtutez habuit beatus Ludouicus in sua doctrina et predicatione: quia per clarã sapientiam manifestabat occulta peccatoz tunsione penitudinis Prouer. xiij. Testis fidelis non mentietur. Et infra: liberat animas testis fidelis. Sexto habet vim obfuscatiuam: quia luz est excellẽtissimũ visibile: z iõ visum obfuscat patz de respicière rotã solis Eccle. xliij. Sol exurẽs montes radios igneos exsufflans z refulgens radijs suis obcecat oculos. Hãc ꝓtutẽ habuit btũs Ludo. in eo ꝙ tam excellentissima z splendida ꝓtutis opa faceret vt multos sanctos in merito trãscẽderet vt ex ꝓfunda hũilitate cum ꝓpheta dicat psal. xxi. Ego sũ vermis et non homo obprobrium hominuz et abiectio plebis cum tantus et talis esset. Septimo habet vim generatiuaz omnia eniz que in terra fructificant germinant virtute solis: qui suam influentiam defert per lucem: z vbi non lucet sol non germinat terra Matthei. v. cap'o. Solem suum oriri facit super bonos et malos. Hanc virtutem habuit beatus Ludouicus qui propter deuotionez miraculoruz a se factoruz multos filios deo in religione fecundauit z genera uit

vt ipsa religio di. beato Ludouico cum abraam Geñ.xij. Bene sit mihi ꝓpter te vt viuat aīa mea. i. fama ob gr̄am tui et de his oībus dicit btūs Ludouic⁹ eccle sie sctē dei cū ꝓpha ps̄ xxiij. Hec ē gene/ratio querētiū dñm querētiū faciē dei ia cob: cui⁹ quesitionis nos ꝛc̄. Amē.

De Angelis.

Laudate eum omnes angeli eius ꝛc̄. ꝓpheta in ps̄.cxiij.metro. ij. Volendo loq̄ de angelis. Primo loquendū ē de eis q̄ntum ad eoꝝ creationē. Secūdo q̄ntum ad eoꝝ casum seu cōfirmationez.

Tertio q̄ntum ad cōfirmatoꝝ ordinationē. Circa p̄mū occurrūt octo consi/derationes. Prima est qñ angeli fuer̄t creati. Dicenduz est ꝙ non in tempe: qꝛ nondū erat temp⁹: sed fuerūt ista q̄ttuor creata simul: natura angelica que spūa/lis est: celū empirreū: materia p̄ma q̄ttu/or elementoꝝ ex quib⁹ facta sunt omnia corpalia: ꝛ tempus. ꝛ de istis intelligit̄ il lud Eccle.xviij. Qui viuit ineternū cre/auit om̄ia simul. i. corpalē ꝛ spūalē natu ram. nec obstat illud Eccle.i. Prior om/niū creata est sapīa: qꝛ intelligit̄ de natu/ra angelica que p̄mo creata est non tem pore sed dignitate. Scd̄a cōsideratio est vbi angeli fuerint creati. Dicendū ꝙ in celo empirreo s̄m Bedā: qd̄ est celuz splendidū ꝛ igneū nō calore sed splendo re. Istd̄ celū empirreū factū est simul cū angelis in quo ꝛ ip̄i facti sunt nec est il/lud celū qd̄ videm⁹ in quo sunt stelle qd̄ dicit̄ firmamentū: qꝛ illud nō fuit factuz simul cū angelis in p̄ncipio: sed scd̄a die vt d̄r Geñ.i. Nec huic sn̄ie. s. ꝙ angeli fa cti sūt ī celo empirreo: obstat illud Esa. xiiij. dicēs. Ascendaz in celū ꝛ sup astra dei exaltabo soliū meū: sedebo in monte testamēti in lateribꝫ aquilonis ascendaz sup altitudinem nubiuz: et ero similis al tissimo ꝛc̄. quia celum ibi accipit̄ ꝓ equa litate dei ad quā lucifer volebat ascende re. Tertia cōsideratio est: quales fa/cti sint angeli a principio. Dicendum ꝙ quattuor fuerunt eis data Primo sim plicitas in essentia: qꝛ non sunt diuisibi/les nec materiales. Scd̄o discretio in subsistentia: qꝛ singulares ꝛ personales.

I. consi/deratio

II. con/sidera.

III. cō/sidera.

Tertio intelligētia cū sapia qꝛ habue runt intellectū: memoriā: ꝛ volūtatē seu dilectionez. Quarto libertas in arbi/trio: quia potuerūt ad bonū siue malum sine corruptōe ꝛ violētia incliari. Quī to vite īmortalitas qꝛ sunt incorruptibi/les ꝑ naturaz. Sexto nature bonitas quā non ex ꝑtutibus sed in sua creatiōe acceperūt in qua bonitate omnes fuerūt creati equales. Quarta est si fuerunt vniformes in p̄ncipio sue creatiōis. Di/citur ꝙ in aliquibus fuerunt vniformes ꝛ in aliq̄bus difformes. Vniformes fue runt qꝛ om̄es spūs immortales sunt: sed in tribus erāt difformes. Primo quia alij alijs in essentia erant subtiliores.

IIII. cō/sidera.

Scd̄o: qꝛ erāt alij alijs in sapia ꝑspi catiores. Tertio qꝛ erāt alij alijs in li bertate honorabiliores nec minor liber/tas arbitriū auferebat alicui q̄n liberuz arbitriū haberent vt possent bonū ꝛ ma/lū libere opari. Quinta est: quā scien/tiā in p̄ncipio sue creationis habuerunt Dicendū ꝙ ip̄i sciebāt. Primo ꝙ facti erāt. Scd̄o a quo facti erant. Ter/tio cū quo facti erant. Quarto sciebāt aliqualr̄ q̄d appetendū ꝛ q̄d fugienduz ex quadā imꝑfecta noticia dei ꝛ seinui/cem diligebāt sed non meritorie dilige/bāt. Sexta est vtrū ꝑfecti vl̄ imꝑfecti fuerint angeli creati. Dr̄ ꝙ ly perfecti ac cipit̄ tripl̄r. Primo s̄m temp⁹. s. qd̄ habz q̄cq̄d tempus req̄rit: ꝛ isto modo angeli ante lapsū fuerūt ꝑfecti. Scd̄o s̄m natu/rā. s. ꝙ habeat q̄cq̄d requirit sua natura gl̄ificata. ꝛ hoc mō fuerūt angeli post cō firmationē ꝑfecti ꝛ ante non. ꝛ hoc mo/do sunt ꝑfecti qm̄ sunt sctī in p̄ria. Ter/tio ꝑfectū simpl̄r. s. qd̄ habet oēm perfe/ctionē: ꝛ q̄cq̄d aliud habet ꝑfectionē ha/bet ab ip̄o. ꝛ h̄ modo est ꝑfect⁹ solus de⁹

V. cōsi.

VI. con/sidera.

Septīa est si angeli mali fuerint p̄scij sui casus ꝛ boni sue cōfirmatiōis. Dr̄ ꝙ boni aliquā p̄sciam sue cōfirmatiōis ha/

VII. cō/sidera.

buerunt: sed mali suũ casum non p̃sciue/
runt. Vel dicendũ ꝛ forte melius: ꝙ neu
VIII cõ ter suuꝫ euentũ p̃sciuit. Octaua est si
sidera. inter creationẽ angeloꝝ ꝛ confirmatiõeꝫ
bonoꝝ ꝛ auersionẽ maloꝝ fuit aliq̃ mo/
ra. Dr̃ aũt ꝙ nõ sed statim q̃ fuerũt crea/
ti boni fuerunt cõuersi ꝛ cõfirmati. mali
aũt auersi ꝛ puniti: sꝫ bene fuit aliq̃ mo/
ra: sed multum breuis inter creationem
angeloꝝ ꝛ auersionẽ ꝛ cõuersionẽ. Cir
ca scd̃m. s. circa cõuersionẽ bonoꝝ ꝛ auer
I. consi/ sionẽ maloꝝ occurrũt q̃ttuor considera
IIII. cõ deratio tiones. Prima est qualr̃ aliq̃ angeloꝝ
sidera. ꝑmanserũt ꝛ aliq̃ corruerũt. Dicendũ est
ꝙ mox angelicis spiritibꝫ creatꝫ ꝛ in sua
natura nõ in alia stãtibꝫ aliq̃ eoꝝ p̃uenti
dei gr̃a nõ cooꝑante q̃ iustificat impios:
qꝛ impij nõ erãt sed cooꝑante sine q̃ crea
tura ꝑficere neq̃t: deo ꝑ charitatẽ adhe/
serũt qua adhesione cõfirmati sũt ꝛ btĩfi
cati intantum ꝙ male agere nequeũt: et
ꝓpter hoc ꝯm btm̃ Greg. liberũ arbitriũ
nõ ꝑdiderũt. Alij autẽ a deo se ꝑ odium
auerterũt q̃ auersiõe facti sunt dãpnati
et mali: et totaliter dampnati intantum
V. cõsi. ꝙ nunq̃ bene agere possunt. et non mi/
nus liberũ arbitriũ ꝑdiderũt. nec valet
excusatio si dicat ꝙ ip̃i culpabiles nõ fu/
erũt cũ eis deus suã gr̃am operantẽ sine
q̃ nemo ꝑficere põt nõ donaret: qꝛ ꝛ si ꝑ/
ficere sine ea nõ valebãt: poterãt tñ illi in
II. con/ sue nature puritate ꝑsistere: nec deũ odi
VI. con sidera. re ꝛ tandẽ dei gr̃am expectare quã deus
penitus cõdonasset. Scd̃a considera/
tio est de ruina maloꝝ. vbi sciendũ est ꝙ
malorũ angeloꝝ ruentiũ fuit aliq̃s ma/
ior alijs: nec eo maior inter remanentes
q̃ dicit lucifer elatus sup̃bia inflatꝰ inui/
dia: ait Esa. xiiij. Ascendã in celũ ꝛ po/
nã sedẽ meaꝫ in aq̃lone ꝛ silis ero altissi/
mo. q̃ statim cũ suis sequacibus inter q̃s
ꝛ de maioribꝫ ꝛ de mĩoribus erãt in istũ
caliginosum aerẽ deiectꝰ est nõ dimissus
stare in celo q̃ locus amenꝰ est nec in ter/
ra ne nos nimis molestaret: sed in aerem
ip̃e ꝛ sequaces sui deiecti sũt ꝛ ibi dimis
VII. cõ/ si vt nos exercitarent. Nihilominꝰ eorũ
sidera. aliqui ꝛ forte alternatĩ in infernũ ad ani

mas maloꝝ cruciãdas descendunt. ipse
vero lucifer primũ adam temptando in
paradiso: postea xp̃m in deserto tempta
uit a quo deuictus: eiectus est in inferno
ꝛ dicit ligatus vsq̃ ad tempa antichristi
quo tempe soluendus est et ad temptan/
dum hoĩes vires maximas recepturus.
postq̃. s. impleti fuerit mille anni de q̃bꝫ
dicit in Apocal. xx. ca. Vidi angeluꝫ de
scendentem de celo habentẽ clauẽ abissi
ꝛ cathenã magnam in manu sua et ap/
prehendit draconeꝫ serpentem antiquũ
qui est diabolus ꝛ sathanas ꝛ ligauit eũ
annos mille ꝛ misit euꝫ in abissuꝫ ꝛ clau
sit ꝛ signauit super illum vt non seducat
amplius gentes donec consumentur anni
mille ꝛ post hec oportet illum solui mo/
dico. Et sciendũ: ꝙ sicut in bonis ange/
lis et homĩbus est prelatio vsq̃ ad finẽ
mundi post quẽ euacuabitur omis prela
tio: quia alij alijs presunt: ita est in de/
monibus prelatio vsq̃ ad tempus illud
. s. finem mũdi ꝛ alij alijs sunt maiores:
sed maiores de maioribꝫ vitijs temptãt:
ꝛ minores de minoribꝫ. sed cum aliquis
eoꝝ a sancto viro in alicuius vitij tem/
ptatione deuincit amplius temptãdi de
illo vitio non habet potestatẽ. multuꝫ er
go lucrant sancti homines vitioꝝ tem/
ptationibus resistendo: ex quo de isto vi/ III. con
tio amplius non temptant ꝛ auferunt a sidera.
diaboli potestate. Tertia considera/
tio est quã potestatẽ demones habẽt du/
cendi nos ad operandum. Dicenduꝫ ꝙ
ex subtilitate nature vel ex tempoꝝ lon/
ga experientia vel ex reuelatione bono/
rum angeloꝝ quam deus aliquãdo per/
mittit fieri faciunt opera mirabilia intã
tum ꝙ videntur creare: vt patet in arti/
bus magicis: quas per ip̃os ad malorũ
exitiũ et bonoꝝ exercitiũ deo permitten
te operantur. Nam magi pharaonis ser
pentes creare videbãtur. nec tamẽ in ve/
ritate creabant: quia hoc solius dei est:
sed rationes seminales per ip̃m deuꝫ in
materijs concreatas per sui ingenij sub
tilitatẽ assumentes: ꝛ alijs elementis ra
rioribus vel spissioribus vt expedit com

miscentes videbantur creare serpentes: necnon alias facere operationes ꝛ h̄ deo ꝑmittente vt dictum est: quia sciniphes magi pharaonis facere nequiuerunt: qꝛ deus hoc demonibus non permittit ꝓpt̄ quod magi videntes sciniphes a deo factos per Moysen dixerunt Exodi. viij.

IIII. cõsidera. Digitus dei est hic. Quarta consideratio est: si angeli vel demones habent corpus. Et dicit Augusti. super Genes. ꝙ om̄es angeli habent corpora de subtilissimo aere q̄bus ad agendũ non autez ad patiendũ habiles erant: que corpora adhuc remanẽt in angelis bonis: in malis autẽ quia eiecti sunt in aerẽ grossiorẽ: grossiora corpa inde assumpserũt in quibus a supioribus ꝛ actiuioribꝫ elemẽtis cuiusmodi sunt ignis ꝛ aer pati possunt Alia opinio ꝛ modernoꝝ doctoꝝ: est angelos esse incorporeos: sed cũ ad nostruz ministeriũ in specie visibili ꝛ corpea aliquãdo veniunt: hoc est, quia corpus deo prepante assumunt: per istum modũ deus pluribus sanctis apparuit: ꝛ tamẽ deum patet esse incorporeũ: nec vnq̄ alicui ſm essentiã suaz apparuisse que inuisibilis ꝛ immaterialis est: quia deũ nemo vidit vnq̄: vt habet Johis. i. Circa tertiũ. s. de ordinibꝫ angeloꝝ occurrunt septem considerationes. Prima est: quid est ordo angeloꝝ. Dicendum est ꝙ ordo angeloꝝ est multitudo celestiũ spirituuz qui in aliquo munere gratie assimilãtur sicut in naturalium donoꝝ ꝑticipatione conueniũt. Scda est: qui sint ordines angeloꝝ. Dicit̄ ꝙ tota multitudo angeloꝝ distinguit̄ in tres partes siue ordies vt in eis similitudo trinitatis exprimat̄.

Prima ierarchia est triũ ordinũ scilicet: seraphin: cherubin: throni. Scda dñationũ: pricipatuũ: potestatuũ Tertia: virtutũ: archangeloꝝ: ꝛ angelorum. Et notandũ ꝙ hec nomina non ad eorũ sed ad nostrã noticiã angelis ſm munera gratiaꝝ sunt imposita: vnde superiori ordini impositũ est nomẽ a supiori virtute. s. charitate: vnde seraphin interpretat̄ ardor. Scdo ordini impositu est nomen a scda virtute. interpretat̄ em̄ cherubin plenitudo scientie: ꝛ sic de alijs superioribus. Throni dicunt̄ sedes dei: quia ſm beatũ Gregoriũ tanta dei gratia implentur: ꝙ in eis sedere deus dicit̄: et per eos iudicia discernunt̄. Dñationes dicũtur: quia p̄ncipatus ꝛ potestates trãscẽdunt. Principatus dicunt̄: quia suis subditis que sunt agenda disponũt ꝛ agendo diuina misteria principant̄. Potestates dicunt̄: quia aduersarias v̄tutes speciali officio expellunt. Virtutes vocant̄ signa ꝛ miracula specialiter faciẽtes. Archangeli dicunt̄: quia ad maiora nunciãda mittuntur. Angeli: qui ad minora. Istas gratias licet alij alijs habeaut excellentius: nec tamẽ taliter quin omnes ardeant charitate ꝛ polleãt scientia ꝛ sic de alijs. Nec est putãdũ ꝙ supiores in oĩbus donis p̄ ceteris nõ polleãt: qꝛ nõ dicunt̄ cherubin sciam habere excellẽtius q̄ seraphin: sed ecõuerso: vñ nõ est faciẽda comparatio alicuius ordinis ad supiores q̄s in oĩbus donis p̄cedũt p̄cipue in isto cui⁹ vocabulũ tenẽt qd̄ est excellentius oĩbus sequẽtibꝫ donis. Tertia cõsideratio est: si erãt isti ordies a p̄ncipio creatiõis angeloꝝ. Dicendũ ꝙ nõ habebãt adhuc charitatẽ dei ꝓpter quã fit ordo seraphin: nec sciam ꝓpter quã fit ordo cherubin ꝛ sic de alijs. Nec obstat ꝙ apl's Ephe. vi. assignat in reprobis duos ordines di. Nõ est nobis colluctatio aduersus p̄ncipes ꝛ ptãtes ꝛ aduersus mũdi rectores tenebrarũ haꝝ cõtra spũalia nequitie in celestibꝫ: qꝛ hoc nõ dic̄ ꝙ in illis ordinibꝫ sint vel fuerint: sed qꝛ fuissẽt si ꝑstetissent cũ sue nature subtilitate: et sui ingenij ꝑspicacitate eis ordo ꝛ nomẽ ꝛ gr̄a a q̄bꝫ ordo dicit̄ ꝛ nomẽ ordis assignat⁹ fuisset. Quarta cõsideratio est: si oẽs angeli eiusdẽ ordinis sũt equales. Dicendũ ꝙ sic̄ in ordie apl'oꝝ alter altero est excellẽtior: sic in vno ordie angelorũ alij alios excedũt. Lucifer em̄ de superiori ordine erat ꝛ tñ si ꝑstitisset alios eiusdẽ ordinis excessisset. Quita quo ad extra mittẽdos: vtꝝ. s. oẽs mittantur.

III. considera.

IIII. cõsidera.

V. cõsi.

Dicendū est ꝙ angeli supreme ierarchie innuūt voluntatez dei illis de media ierarchia: ⁊ illi de media illis de infima: et illi de infima nobis. ita ꝙ illi supremi ab aspectu dei nunq̄ recedūt ſm Dionisiū iuxta illud Dan. vij. Decies centena milia assistebāt ei. Nec obstat illud Esa. vi Volauit ad me vnus de seraphin. exponit Dioni. ꝙ isto nomine vocabat̄ ꝓpter officiū quod gerebat. scz quia venit incēdere ⁊ inflāmare Isaiaz charitate: quia supremi medijs: ⁊ medij infimis ⁊ infimi nobis ministrāt ⁊ nunciāt. Omnes em̄ ſm apostolū ad Hebre. i. sunt administratorij spirit⁹. Nec hoc obstat: quia ex speciali concessione ⁊ gratia de maioribus sunt missi quādoq̄ extra. Michael em̄ qui interp̄tat̄ vt deus. Gabriel qui īterpretat̄ fortitudo dei. ⁊ Raphael q̄ interpretat̄ dei medicina de maioribꝫ esse dicunt̄. ⁊ tamen ad extra quandoq̄ sunt missi: vt patet multipliciter in scriptura

VI. considera. Sexta cōsideratio est: de custodia quā habēt angeli de nobis. Vbi sciendū est ꝙ quilibet homo habet vnū angelū bonū ꝓ custodia sui ⁊ vnū malū pro exercitio: q̄ licet om̄es angeli nos custodiant: tm̄ ille qui est alicui specialr̄ deputat⁹ habet de eo curā specialē. Et silr̄ est de demonibus ad expugnandū. Et notandū ꝙ oportet vnū angeluz custodire plures hoīes simul vel vicissim vel successiue q̄ maior est numer⁹ hoīm q̄ angeloꝝ bonoꝝ ⁊ ꝑ cōsequēs cū solū hoīes electi ascendere debeāt ad numeꝝ angeloꝝ et ꝑ ꝯns numer⁹ oīm hoīm ē maior q̄ nūerus oīm angeloꝝ cū numer⁹ bonoꝝ excedat numeꝝ maloꝝ: sic g̊ intelligitur.

Primo ꝙ vn⁹ angelus silr̄ custodiat plures hoīes: nec ꝓpter hoc tollit̄ q̄n q̄libet homo habeat angelū specialē: sicut licet vn⁹ abbas det̄ plr̄ibus monachis: q̄libet tm̄ monachus dicit̄ habere suū specialez abbatē. Scdo ꝙ vn⁹ angelus custodiat vnū hoīem tm̄. Et illo mortuo dat̄ alteri hoī ad custodiā: q̄ pōt esse ꝙ plures vel tot sūt angeli boni vel mali q̄ om̄es hoīes in eodē tp̄e viuētes. Septima est si angeli ꝓficiāt in cognitōe. Dicēdū est ꝙ illi q̄bus datuz est vacare misterio trinitatis nō ꝓficiūt: q̄ ſm Grego. quid est quod nesciūt q̄ videntē omnia vident illi autem qui non vacant trinitatis misterio: sicut sunt minores angeli ꝓficiunt in cognitione: vt patet de misterio incarnatiōis: qd̄ angeli minores non perfecte intellexerūt vsq̄ ad ascensionē ⁊ apl'orū p̄dicationē: ꝟbi inrarnationē iuxta illud apl'i ad Ephe. iij. di. que sit dispēsatio sacramēti abscōditi a seculis in deo q̄ creauit oīa vt innotescat p̄ncipatibꝫ ⁊ ptātibus celestibꝫ ꝑ eccl'iam multiformis sapientia dei ſm p̄finitōem seculoꝝ. Sup̄ q̄ dic̄ Augu. Angelice dignitates p̄fatū misteriū cōplete nō intellexerūt donec cōpleret̄ passio xp̄i ⁊ apl'oꝝ p̄dicatio ꝑ gentes est dilatata: quod Hiero. dicit intelligendū esse de angelicis dignitatibꝫ inferioribꝫ q̄ non vacāt misterio trinitatis: vt dictū ē. Qui ista voluerit videre probata ad scd̄m librū sententiarū recurrat di. ij. ⁊ cōsequenter vbi magister tractat de angelica natura Amen.

De angelis: Sermo secundus

Runt sicut angeli dei in celis Math. i. c.

Qui vult bene loq̄ ⁊ ītelligere linuagium aliqd̄ oportet cōuersari cum loquētibꝫ tali linguagio aliter nō posset scire linguagiū illud. ideo in Joh. d̄r. Quō hic lr̄as scit cū non didicerit. Charissimi linguagiū angeloꝝ est ꝟbū dei. isto eniz linguagio vtunt̄ in celo deū laudādo ps̄ cxlviij. metro. ij. Laudate eū oēs angeli eius. Et ꝑ ip̄os deus loquit̄ ⁊ dicit nob̄ voluntatē suaz Apocal'. i. Significauit de⁹ q̄ oportet fieri cito loquēs ꝑ angeluz suū seruo suo Johāni. Et iō q̄ vult loqui vtilr̄ ⁊ intelligere ꝟbū dei debet cōuersari cū angelis. mod⁹ aūt cōuersandi cū eis ē hr̄e sctāz ad sup̄iora affectionē ⁊ deuotā orōnē. ⁊ iō ī p̄ncipio nr̄i ſmōis eleuabim⁹ mētes nr̄as ad sctōs āgelos ⁊ loco orōis reginā āgeloꝝ deuote salutabim⁹ d. Aue ma. ⁊c. Ert̄ sic āgeli ī cel' vbi s. d̄r

cõiter z vidimus frequẽter q̃ pſone ſimilis conditionis ſũt eiuſdẽ cohabitatiõis z diſſimilis cõditiõis nõ ſũt eiuſdẽ hĩtatiõnis. Nã Pariſi⁹ ſcolares diuerſaꝝ facultatũ ſeu cõditionũ vt artiſte z legiſte: boni ſcolares z mali nõ habitãt libenter in eodẽ hoſpitio. Nõ em̃ cõcabit lupus cũ agno: ſic nec pecõr cum iuſto. Deꝰ etiam non libẽter habitat i ꝛ corpe ſubdito peccatis: q̃ deus z pecm̃ nõ ſunt ſilis cõditionis. que em̃ conuẽtio eſt xp̃i ad belial Nõ vniuerſalis ad oĩa iſta eſt: q̃ vnũ quõq; naturaliꝛ trahit ad ſuũ ſimile z fugit ſuũ diſſimile. Eſt igit verum q̃ pſone ſimilis cõditionis libenter ſũt eiuſdez cohabitationis. modo ita eſt ſm Greg. in omel. de decem ꝛginibus: q̃ bone perſone z ſancte in hoc mũdo habent conditiones ſimiles angelis: quod ſic oſtendit per ipm. Nam nouẽ ſunt ordines angeloꝝ teſtante ſacro eloquio. Dicimus em̃ vt pãtet in miſſa in p̃factionib⁹: angelos: archangelos: ꝑtutes: poteſtates: p̃ncipatus: dñationes: thꝛonos: cherubin: z ſeraphin. Et nota q̃ ad quẽlibet iſtoꝝ ordinũ aliq̃ homines ſunt deputati z cõtinue aſſumunt ſm diuerſas conditiones ſeu pfectiones hominũ diuerſoꝝ angelorum diuerſoꝝ ordinũ aſſimilantiũ. Quidam em̃ homines ſunt q̃ cuſtodiunt ſeipſos fideliꝛ a peccato mortali: z non ſolum ſeipſos cuſtodiunt: ſed z alios quos ſciũt peccare corrigũt z inſtruũt: exhites etiã in periculo excitant ne labant: hanc conditionẽ habẽt cũ angelis: q̃bus etiã hoc officiũ eſt cõmiſſum: z ideo in ipſoꝝ ordine locabunt: z continue tales conditiones habẽtes collocant. vnde Hiero. Singli habem⁹ ſingl̃os angelos: quoꝝ officiũ eſt excitare nos: ne per pecm̃ cadamus. tõ ỹ. Reuerſus eſt angel⁹ q̃ loquebat in me q̃ſi virũ qui ſuſcitat de ſomno Itẽ ſũt alij ꝑfectiores q̃ oĩa reliquerũt ꝓpter xp̃m: vt intelligãt z doceãt verbũ dei: z tales hñt conditiões ſilez archãgelis: q̃b⁹ hoc officiũ eſt cõmiſſuz: vt annũciẽt alta miſteria fidei. z hij in iſtoꝝ ordine locabunt: vñ de archãgelis z de talibus Malach. ij. Labia ſacerdotis cuſtodiant ſcientiã z legem requirãt ex ore eiꝰ q̃ angel⁹ dñi exercituũ eſt. Itẽ q̃dã ſunt ita ꝑfecti z diuites in fide z op̃ib⁹ q̃ faciũt in vita ſua miracula: curãt diuerſas infirmitates: z tales hñt cõditiões ſilez ꝑtutibus q̃bus ſpecialiꝛ eſt cõmiſſum: vt diuerſa faciãt miracula z curẽt diuerſas infirmitates z languoꝛes: vñ Thob. ij. Miſſus é angel⁹ ſcũs raphael vt curaret eos. ſ. thobiã z ſarã: z iſti in iſtoꝝ ordine locabunt. Itẽ q̃dã ſũt ita feruidi z deuoti in oꝛone z continua contẽplatõe: vt etiã venia impetrẽt pecõrib⁹ z demones expellãt ab obſeſſis corp̃ib⁹. z hij ſilitudinẽ habẽt cũ ptãtib⁹ q̃b⁹ eſt cõmiſſum vt imperẽt demonib⁹ z ipſoꝝ coherceãt poteſtatẽ: vñ Dan. vi. Deus meꝰ miſit angelũ ſuũ z cõcluſit oꝛa leonũ tẽ. Et tales in iſtoꝝ ordine locabunt. Itẽ ſũt q̃dã q̃ in puritate conſcie z ſcitate vite: etiaz ceteros bonos tranſeẽdũt. Et hij habẽt ſilem cõditionẽ p̃cipatib⁹ p̃cedẽtes virtutes z ptãtes i ꝑfectõe: vñ ỹ. Exo. xxiij Angelus meus p̃cedet te. Et hij in p̃cipat⁹ ordie locabunt. Itẽ ſũt aliq̃ q̃ cũctis vitijs dñant: hñtes plenã de ſeipſis poſſeſſionẽ: corpꝰ em̃ in talib⁹ nõ videt reſiſtere rõni. Et tales habent cõditionem ſimilẽ cũ dñatiõib⁹ q̃ inferioꝛib⁹ q̃dãmodo dñant: vñ ỹ. Judicũ. ij. Aſcẽdit angelus dñi de Galgalis ad locũ flentium z ait. Eduxi vos de egipto z introduxi in terrã ꝓ q̃ iuraui pribꝰ vr̃is. Et iſti in dñationũ ordine locabunt. Itẽ ſũt alij q̃ in cõſcia ſua continue deũ portãt: ita vt nihil cogitare vel agere velit: niſi q̃d eſt placitũ legi diuie. et hij hñt cõditionẽ ſilez cũ thꝛonis in q̃b⁹ deꝰ reſidet: vñ ỹ. Apoca. vij. Angeli ſtabãt in circũitu thꝛoni. Et hij in thꝛonoꝝ ordie locabunt. Itẽ ſunt aliq̃ ita ſapia diuia repleti z claritate: q̃ nullꝰ põt cũ eis cõuerſari: quẽ nõ illuminent. Et tales habent ſimilez conditionem cuz cherubin qui dicunt plenitudo ſcientie: vt dicit Act. xij. Angelꝰ dñi aſtitit z lumẽ refulſit in habitaculo carceris. z hij in cherubin ordie reponent. Itẽ ſũt alij ita ardẽtes in dilectõe dei q̃ nullũ ſa

porem inueniūt nisi in deo ⁊ semp̄ volūt cōtemplari diuina. Et hi sunt sil'es seraphin q̄ ardētes dicunt ⁊ p̄ desideriuz in deū eleuant. vt dr̄ Judicū. xiij. Angelus dñi pariter in flamma ascēdit. Et isti in seraphin ordine locabunt. Sed heu ⁊ ve illis q̄ nullā istaꝝ habent conditionū: sz ve illis adhuc magis q̄ nec habēt nec se non habere dolēt. Habemus ergo duo.

Primū est: q̄ p̄sone sil'is conditiōis libenter cohabitāt simul. Scdm est: q̄ bone p̄sone in mundo isto habēt conditiones sil'es cū angelis. Et ideo sequit q̄ in alio mūdo erūt sic̄ angeli dei. Et hoc dicunt v̄ba p̄posita. p̄mo. s. Erunt sic̄ angeli dei in celis: vbi angeloꝝ tangit triplex p̄fectio Prima q̄ ip̄i sunt in clara cogitatōe ibi. angeli. Scda q̄ ip̄i sunt de aptissima potestate: ibi dei. Tertia q̄ ip̄i sunt de perfecto opere: ibi in celis. Istas autē tres p̄fectiones p̄mittit deus his q̄ angelis in ip̄oꝝ choris sociabunt: qr ip̄i replebunt v̄itate sicut angeli: ipsi erūt p̄fecti in charitate dei ⁊ ip̄i nos adducent in securitatem in celis. Nā i mūdo isto ab angelis aliq̄d vtilitatis habere debemus. Et iō nota s̄m Dionisiū. q̄ s̄m eoꝝ triplicē conditionē ⁊ p̄fectionez tria in nobis bona ⁊ vtilia opant. s. illuminādo: purgando ⁊ p̄ficiendo. ⁊ hoc p̄ ip̄oꝝ sapiam: amicitiā: ⁊ potentiā. Sed quantū ad primū s̄m Augu. est aduertēdum q̄ in angelis est duplex cognitio. s. matutina ⁊ vesp̄tina. Vesp̄tina est naturalis cognitio eoꝝ qr natural'r sunt substantie cognitiue: eo q̄ sp̄uales ⁊ immunes a materia. oēs em̄ sūt admīstratorij sp̄ūs carētes pedib⁹ ⁊ manib⁹ ⁊c̄. Sp̄ūs carnē ⁊ ossa nō hz vt dr̄ luc̄. xxiiij. Tales autē sunt natural'r cognitiui: qr oīs intelligentia scit etiā quod est supra se ⁊ infra se: vt inq̄t auctor de causis: vnde angeli ista cognitōe sciūt verba ⁊ opera nostra: sed nō cogitatiōes cordis: qr sol⁹ deus intuet cor. Neq̄z etiā futura contingētia sicut diē iudicij. De die illa nemo scit neq̄z angeli ⁊c̄. vt dicit in euāgelio. Alia cognitio est cognitio matutina: ⁊ ista est in eis p̄fectior: qua cognoscunt res i verbo ⁊ ip̄am essentiā diuinā: qr cognoscunt sic̄ volūt ⁊ q̄cq̄d volūt. āgeli em̄ eoꝝ i celis semp̄ vidēt faciē patris Math. xviij ca. Vñ ⁊ ista cognitōe possūt cognoscere cogitatiōes cordis p̄ reuelationē. Sz vide quare iste cognitōes possūt simul esse ratio est: qr sunt ordinate natural'r ad beatitudinē. Sed nota q̄ multi habēt cognitionē ⁊ sensum naturalē quē non ordināt ad beatitudinē: imo habēt sensū ita ordinatū ⁊ occupatū circa tp̄alia: q̄ nullam aliā cognitionē de deo vel saltem de salute aīe habere possunt. tales sil'es sūt talpe: que q̄dīu est sub terra optime scit se regere: sed super eā stati suū regimē amittit. sic isti ad negotia ⁊ tractatus mūdiales optime sciūt se regere ⁊ oēm cautelā inuenire. sed positis eis extra terraz neq̄z de consciētia neq̄z cōfessiōe ⁊ de dilectione dei sciūt aliqua vt bestia. sz sancte p̄sone totā suā sciam ⁊ sensum naturalez ordināt ad btitudinē ⁊ ad seruitiuz xp̄i sicut angeli. Angeli em̄ accesserūt ⁊ ministrabāt ei Math. iiij. Quō autē angeli suā cognitionē ad btitudinē ordinent in p̄mo ope q̄d circa nos exercēt clare patet. Nā tenebras erroꝝ a nobis expellentes de sacris fidei articulis nos illuminant. ⁊ de hoc habet figura Gen̄. xxviij. Vidit iacob scalā in somnis stantez sup̄ terrā: ⁊ cacumē eius tangēs celū ⁊ dominū innixū scale ⁊ angelos ascendētes et descēdētes. Jacob luctator significat hominē in lucta fidei existentē: ⁊ mundi luctator q̄dīu est in lucta: nō reportat triumphū: sed post luctā sicut homo q̄dīu in mūdo nō reportat p̄fectū triūphuz de diabolo: q̄ semp̄ nitit nos tēptare sz post mortē reportabim⁹ p̄fectā victoriā Gen̄ xxxij. Luctabat cuz eo vsq̄z mane. s. vsq̄z ad ortū solis iusticie. Iste vidit scalam. i. fidē qua ascendim⁹ ⁊ ad deū accessū habemus. Tot aūt gradus sūt in hac scala q̄t sunt fidei articuli. hāc vidit Jacob. qr fidelis. nam fidelis credit eis que nobis de fide p̄ angelos reuelata sunt. Hec autem scala stat sup̄ terrā: qr fides ē de his

que naturali ratione attingi non possūt aliter non esset fides. vel saltem nō habe ret meritū vt dicit Gregori⁹. Fides non habet meritū: vbi humana ratio ꝑhibet exꝑimentum. Cacumen eius tangebat celū ⁊ nō vltra celū transibat: quia fides in patria euacuabit. Et ꝑ hanc scalā angeli ascēdētes ⁊ descēdētes. angeli enim ascendunt portātes orōnes nostras ⁊ bona opera coram deo. ⁊ descendūt ad nos misteria fidei ⁊ gratie que vidēt in deo nobis reuelādo. Nam ꝑ hoc ad nos mittuntur vt illuminent nos in fide: et ī his que ad nostrā salutem ꝑtinent. Unde si quis de fide temptat vel de his q̄ ad suā pertinent salutē: deuote roget deuz vt sibi mittat angelos ad eum confortandū: ne a fide totaliter euellat. quod si deuote fecerit statiz sibi mittent: vt di. Esa. xviij Ite angeli veloces ad gentē euulsā. Sequit. cum eleuatū fuerit signū in nationibus videbitis ⁊ clangorē tube audietis. Gens euulsa sunt qui de fide temptant. Sed nota ꝙ arbor quando scindunt rami circa eam: non ꝓpter hoc morit: sz magis in altum crescit: quia min⁹ dilatat: sed quando euellunt radices necessario moritur. sic homo est arbor Math. viij Uideo homines velut arbores: nūc autem homo aliquādo temptat tribulatione: quia scindunt rami sui id est bona tēporalia amittit: moriunt amici filij et filie: ⁊ ꝓpter hoc non morit ꝑ desperationē sed frequēter per contemptū terrenoruz qꝛ sibi remanent radices fidei crescit: si bene in fide est fundatus: sed quādo tēptat de fide periculū est ne totalr euellat ⁊ ideo tali velociter mittuntur angeli ad confirmandū ipm in fide Esaie. liiij. dic Paupcula tempestate conuulsa. Sequitur: fundabo te in saphiro. Sed nota ꝙ saphirus lapis est habēs celestē colorez: ⁊ significat fidē que est de celestib⁹. Itez venenosa interficit: maxime araneam in pixide. Nā si lapis ponat in orificio aranea non poterit exire: sz ibi moriet. sic fides veneno pcti ⁊ tēptatiōis applicata: hec est victoria q̄ vincit mūdū fides nostra. iō dicit: fundabo te in saphiro. i. confirmabo te in xp̄iana fide ⁊ hoc maxime in fine mūdi. s. in die iudicij. Nam vsqꝫ tūc totū erit absconditū: sed tūc totū erit manifestū ⁊ hoc est ꝙ dicit. Cū eleuatū fuerit ⁊c. Nota ꝙ sicut ꝑ signū cognoscit taberna ⁊ ꝑ vexillū rex: sic ꝑ crucē articulus passionis. hoc etiā eleuabit. qꝛ Michael ostendet in die iudicij crucē fulgētem: sicut dicit Crisos. ⁊ Apocal. vij. Uidi alteꝝ angelū ascendentē ab ortu solis habentem signū: ⁊ alij angeli portabunt alia signa. s. crucē: claues: lanceā: ⁊ xp̄us erit cū eis reddens vnicuiqꝫ ꝟm merita Mathi. xvi. Filius hoīs vēturus est in gl̄ia p̄ris cū angelis suis: ⁊ tunc reddet vnicuiqꝫ ꝟm opera sua. Sequit et clangorem tube audient: qꝛ ipe dn̄s in voce archāgeli ⁊ ī tuba dei descēdet de celo ⁊ tūc dicet malis. Discedite a me maledicti ī ignē eternū Math. xxv. O q̄ꝫ terribilis tuba: qꝛ tūc dicent mōtib⁹. Cadite sup nos ⁊c. Sz hec charissimi debemus aduertere ⁊ timere sic dic Hiero. Siue manducē siue bibā semp videt resonare in aurib⁹ meis ⁊c. qꝛ tūc sic de facili non cademus in pctm̄: ⁊ ad hoc nos iuuant āgeli ex ꝓprio officio ⁊ iō sequit ꝟm ꝙ sūt s. de magna ptāte dei. Circa qd̄ est aduertendū ꝙ custodia nobilis dom⁹ ⁊ debilis sed ab hostib⁹ obsessa nō libēter tradit nisi potētib⁹ custodib⁹: qꝛ cū fortis armatus ⁊c. Domus aūt nobilis est cōsciētia nr̄a: regia dom⁹ est vbi xp̄s remanere debet: sed in conscia nostra residere debet rex xp̄us ꝑ gratiā: sed hec domus est debilis valde: qꝛ solo īpudico aspectu a diabolo capit. Item est obsessa Job. xix. Obsiderūt in giro tabernaculū meum. Hāc aūt domū deus custodie angelorū tradit: vt d̄r in ps̄. Angelis suis de⁹ mādauit de te ⁊c. sequit ergo ꝙ sunt fortissimi angeli ⁊ potentissimi qd̄ patet in ope qd̄ circa nos exercent. nā tunc gaudent cum in statu penitētie nos vidēt: vt d̄r in euāgelio. Gaudiū est angelis super vno pctōre ⁊c. Et vt istud gaudiuz obtineat fortissime pugnāt: sic di. Joh. Apoca. xij

Factū est p̄liū magnū in celo michael ꝛc̄ vsq̄ nō p̄ualuerūt. Per celū intelligo cō sciam vbi de⁹ q̄escit sic̄ in celo. ps̄. Dn̄s in celo sedes ei⁹. ꝛ rō huius est: qꝛ de celo nihil nouim⁹ nisi ꝑ stellas: sic de conscia nisi ꝑ bona opa. Preliū in hoc celo ē tur batio conscie ꝑ cōsensuꝫ in pctm̄. qd̄ q̄dē est destructio stellaꝝ hoc est bonoꝝ opeꝝ Vn̄ d̄r pauloante in eodeꝫ cap̄. ꝙ draco habebat capita septē cornua decem: ꝛ in capitib⁹ suis septeꝫ diademata: ꝛ cauda sua trahebat tertiā partē stellaruꝫ celi et misit eas in terrā. Septē capita sunt se ptem pctā mortalia de q̄b⁹ draco tēptat. sed cū ista capita destruunt̄: statiꝫ draco morit̄ in conscia ꝛ aīa ab eo liberat̄ Vbi est aduertendū ꝙ ista capita nō destruū tur nisi inspiciendo ad decem p̄cepta dei Septē diademata sūt septē victorie q̄s frequēter diabol⁹ habet de septē peccatꝭ mortalib⁹ in q̄bus hoīes vincit. Vnde cauda q̄ regit pudēda est deceptio q̄ te gendo vilitatē pctī trahit tertiā partem stellaꝝ. i. bonaꝝ opationū qꝛ bona opa fa cta in pctō mortali sūt ꝑdita: vt elemosy na facta ꝓpter inanē gl̄iam. Sequitur tertiū vbi ostēdit̄ ꝙ ipi sūt de ꝑfecto ope qꝛ adducūt nos ad securitatē ꝛ h̄ cū d̄r in celis. Et hic ē aduertēdū ꝙ celū est isti⁹ ꝓtutis ꝙ ligat elemēta terrā in aquam: aquā in aerē: aerē in ignez ꝛ trahit vnū qd̄q̄ ad locū suū naturalē ꝛ sibi cōueniē tē. sic recte est de angelis. ligāt eniꝫ aīas cū deo et hoc ꝓbat̄. qꝛ dic̄ Bern̄. ser. sup can. Discurrit angel⁹ medi⁹ iter dilectū ꝛ dilectam: inter spōsum ꝛ spōsam refert huic dona. refert huic vota: excitat illam placat istū. Itē ducūt aīas ad locū natu ralē. scꝫ ad p̄ncipiū sue originis cōducen do ad celū. ij. Coꝝ. v. Scimus em̄. qm̄ si terrestris dom⁹ nr̄a hui⁹ habitatiōis ꝛc̄ vsq̄ in celis. Ad qd̄ celū nos ꝑducat ꝛc̄.

De sancto Francisco Sermo prim⁹.

c Onuersus vidi ī medio septē cādelabroꝝ simi lē filio hoīs Apoca. i. ca. Cō uersus ꝓpheta Zacharias leuauit ocl̄os suos ꝛ vidit q̄ttuor q̄drigas egredien tes de medio duoꝝ montiū Zach. vi. cap̄ Iste quattuor q̄drige significāt quattu or ordines in eccl̄ia precipuos de medio duoꝝ montiū egrediētes. Nā in se clau dunt scripturaꝝ obseruantiā vtriusq̄ vi te. s. actiue ꝛ contemplatiue: vtriusq̄ ho minis innocentiam ꝛ iusticiā: ꝛ vtriusq̄ testamenti. s. veteris ꝛ noui. harū autem quadrigaꝝ quattuor sunt aurige prudē tissime. s. quattuor ordinum primates. Basilius Bn̄dictus Augu. ꝛ Francis. qui figurati sunt in scriptura ꝑ quattuor pueros ambulantes in fornace illesos. Daniel̄. iij. ca. Et in istis quattuor quar tus figurabat beatū Franciscū ꝓ quo ac cedit qd̄ scribit̄ Aggei. ij. ca. In dieb⁹ il lis assumā te Zorobabel serue meus dic̄ dn̄s ꝛ ponā te vt signaculū quia ego ele gi te. de quo puero dixit Nabuchodono sor Dan̄. iij. cap̄. Spēs. iiij. sil̄is est filio dei. Fuit etiā sil̄is aquile volanti ꝓpt̄ cel situdinē contēplationis. Jō btūs Jo. spi ritu ꝓphetico irradiatus ꝓtulit di. Con uersus vidi ꝛc̄. in q̄b⁹ verbis introducit btm̄ Franciscū vt sequestratū a mūdo et in abdicatione terrena per sedulitatem speculatiōis ibi. cōuersus vidi ꝛc̄. vt con sumatū in bono in exercitatōe ꝑfecta per ꝓprietatē meditatiōis ibi in medio septē candelabroꝝ: vt configuratū xp̄o in assi milatione expressa per cōformitatem cru cifixionis ibi: sil̄em filio hoīs ꝛc̄. Cir ca p̄mū: tūc cōuersus vidi. quasi di. apte tante perfectionis est vita btī Francisci qui sic est elongatus a seculo: sequestra tus a mundo. ꝙ non possum ip̄m cōtem plari nisi auertam visum meū a terrenis ꝛ total̄r ad ip̄m sicut ad quoddā celum spūale me cōuertā cū ꝓpha q̄ dicit Zach. ij. cap̄. Et leuaui oculos meos ꝛ vidi et ecce vir ꝛ in manu eius funiculus messo rum viuens castitate. i. tenens funiculuꝫ ꝛ offerens nobis cordā refrenatiōis. Fu niculus corda est btī Fransciscī ad refre nandum corpus proprium. hoc funicu lo mensus est Judeam et Hierusalem. id est viros iustos actionis ꝛ contēplati

onis qui fuerũt in hac religione. Si vis legere in libro pfectionis. vide beatum frãciscũ q̃ fuit ille liber quẽ vidit Ezech ij.cap̃. Vidi inquit et ecce manus missa ẽ ad me in qua erat liber inuolutus qui erat scriptus intus z foris. Vere beat⁹ Franciscꝰ fuit liber cõmendãde religionis z vere pfectiõis scriptꝰ intus p virtutũ varietatẽ z foris p stigmatũ impressionẽ. In isto libro erãt scripte lamentationes pcõrũ z reprobis cõtumaciꝫ pdicate. carmẽ conuersoꝝ z penitentiũ diuina gra coopante. z ve. ſ. eterne dãpnationis p dãpnatoꝝ tenacitate: sed probdolor multi sunt q̃ nolũt auerti a crimine vt videant celestia. sed cũ presbyteris inueteratis in diebꝫ malis auerterũt sensũ suum: z declinauerũt oculos suos ne viderent celũ vt nõ recordarenk iudicioꝝ iustoꝝ Dañ. vlti. ca. Circa scõm notandum: q̃ ꝓphetas medij naturalis ẽ participare naturã extremoꝝ. z btũs Johes vidit btm̃ Franciscũ in medio septẽ candelabroꝝ aureoꝝ tanq̃ si suã pfectionez sumeret z fm aliqd ꝓtutũ ꝓformis vtriusq̃ fieret. Per septẽ cãdelabra aurea itelligo vniuersitatẽ sctõꝝ q̃ septez sctõꝝ ordibꝰ distiguunk. Primũ cãdelabrũ significat choꝝ angeloꝝ. Scõm prophetaꝝ. Tertiũ pfiarchaꝝ. Quartum apl'oꝝ. Quintũ martyꝝ. Sextum confessoꝝ. Septimũ virginum. Qui ordies dicunk septẽ ꝓpter sui perfectionẽ: q̃ in septẽnario dieꝝ vertit⁹ omnis orbis: sed dicunk candelabra ꝓpter illustrationẽ mundi: aurea ꝓpter dilectionẽ dei. Et vidit eum moyses sicut firmamentũ in medio aquaꝝ. i. temptationuꝫ Geñ. i. ca. Et iosue vidit eũ sicut solem i medio celi ꝓpter virtutũ efficatiã Josue x. ca. Et Dauid vidit eũ pdicantẽ in medio eccl'ie ꝓpter doctrine solicitudinẽ ps̃ xxi. In medio ecclesie laudabunt te. Et Ezechiel vidit eũ sicut splendorẽ in medio animaliũ ꝓpter vite refulgentiam Ezech. i. cap̃. Et Joh. euangelista: vidit eũ tanq̃ altez filiũ hois in medio sctõrũ oim ꝓpter pfectionis eminentiã Apoca. ꝓmo ca. Conuersus vidi sil'em filio hominis vestitũ podere z precinctũ ad mamillas zona aurea. vere btũs franciscꝰ fuit confirmatus in oge bono. in medio cãdelabroꝝ. i. ommũ sctõꝝ: quia habuit cũ angelis integritatẽ inocẽtie. cum patriarchis felicitatẽ obediẽtie. cũ ꝓphetis spm̃ pdicentie: cũ apl'is copiã pauptatis z indigentie: cũ martyribus soliditatem patientie: cũ confessoribꝫ austeritatẽ penitentie: cũ virginibꝫ sinceritatẽ pudicitie. Hee sunt septẽ mulieres que a ꝓphenderũt virũ vnũ: z septẽ lucerne super candelabraꝝ vnũ Zach. iij. ca. Vidi z ecce candelabꝝ aureũ totũ: z lampas eius sup caput ip̃ius: z septẽ lucerne oznãtes celũ z septẽ stelle in dextera Apoca. i. ca. z hẽbat i dextera sua septẽ stellas. Circa tertiũ notãduz q̃ oẽs scti accedunt ad deũ sicut mali ab eo recedunt. z fm Augusti li. viij. de trini. Accessus ad deum non fit passibus sed affectibꝫ. z inq̃tum sctũs accedit ad deũ fit ei sil'is. sed btũs franciscus sigilla xp̃i in sua carne ferens xp̃o similis factus est: quia non solũ vulneratus fuit sicut alicꝫ fuisse dicunk: sz cũ xp̃o coꝛporaliter z realiter fuit crucifixus. Charitas em̃ fm Dionisi. li. de diui. no. habet virtutẽ mutatiuã: z conformatiuã amantis in id quod amat. hinc ör. Sic trãsformat coꝛ amantis in id q̃ amatur Ut p membra foris ꝓtus ꝓrumpat amoris: vt merito sibi cõpetat illud Geñ. primo ca. Faciamus hoiem ad imaginez z sil'itudinẽ nostrã. Sed magz moraliter videam⁹ hãc sil'itudinẽ: dicit eñ Apoc. ꝓmo ca. q̃ iste quẽ vidit Johes euangelista erat vestitus podere z pcinct⁹ ad mamillas zona aurea: caput autẽ eius et capilli erãt candidi tanq̃ lana z tanq̃ nix z oculi eius tanq̃ flãma ignis: et pedes eius sil'es auricalco sicut i camino ardẽti: z vox illius tanq̃ vox aquaꝝ multaꝝ: z habebat in dextera sua stellas septẽ et de oze eius gladius acut⁹ ex vtraq̃ pte exibat: z facies ei⁹ sicut sol lucẽs in ꝓtute sua: z cũ vidisset cecidit ad pedes eius tanq̃ mortuus: z posuit dexteram suaz

super eum dicens: noli timere ego sum primus ⁊ nouissimus ⁊ viuēs ⁊ fui mortuus. ⁊ ecce sum viuens in secula seculorum. ⁊ habeo claues mortis ⁊ īferni. Et in istis describit̄ similitudo beati francisci ad xp̄m Et primo quantū ad fundamentū ꝑfectionis qd̄ est ꝓpositum ꝑseuerandi. ⁊ figuratur in veste poderis poderis em̄ est vestis que extendit̄ vsq; ad extremū corporis ⁊ significat perseuerantiam que extendit̄ vsq; ad finem vite. statim em̄ beatus franciscus in principio sue cōuersionis: vestiuit se podere. quia ꝓposuit vsq; in finem ꝑseuerare. similis illi qui edificauit domū suam sup̄ petram. Matth. vij. ca. Scd̄o q̄tum ad ligamentū dilectionis cum dicit̄: ꝙ erat p̄cinctus ad mamilas zona aurea. aurum em̄ est supremū omniū metalloꝝ ⁊ sic charitas est corona oīm virtutū. zona aūt sicut stringit oēs vestes: ita ⁊ charitas omnes virtutes. qꝛ est vinculū perfectionis Colo. iij. ca. Et erat zona circa mamillas. i. circa cor. qꝛ charitas est de corde puro ⁊ conscientia bona ⁊ fide nō ficta. i. ad thimo i. cap̄. Tertio quantuz ad sinceritatem conscientie. ideo dicitur ꝙ caput eius ⁊ capilli erāt candidi tanq̄ lana alba et tāq̄ nix. Caput hoīs est mens eius: capilli descendentes: sunt cogitationes a mente descendētes. sicut ⁊ riuulus a fonte. ⁊ tunc caput hominis ⁊ capilli sunt candidi sicut nix ⁊ lana: cū mens est nitida ⁊ munda. ⁊ cogitatiōes sunt pure: qualis fuit beatus franciscus: qui ad statū innocentie fuit restitutus.

Quarto quantū ad sublimitatē intelligentie: cum sequit̄: oculi eius velut flāma ignis. Oculi hominis supioris: est rationis perfectio: qua intendit diuinis cōsilijs. Inferioris quando intendit humanis dispendijs. Ignis aūt inter oīmia elementa est altissimus ⁊ magis acutus ⁊ penetratiuus: ⁊ ita oculi beati francisci fuerunt vt flamma ignis: penetrātes non solū secreta hoīs sed etiam archana dei. preuidebat em̄ ⁊ p̄dicebat futura ⁊ secreta penetrabat misteria: vt merito sibi cōpetat illud Luce. i. ca. Propheta altissimi vocaberis. Quinto quantum ad patientiā in tribulationibus cum sequit̄ pedes eius similes auricalcho. i. affectiones. quoniam sicut pedibus corpus graditur: sic anima affectionibus mouet̄. et sic̄ auricalcū cū magꝫ ducit̄: magis lucꝫ ⁊ nullatenꝰ rubiginē contrahit: sic beatꝰ franciscus in camio aduersitatis existēs patiens extitit. Et dicitur ꝙ lucebat. sicut in camino ignis. ⁊ sic beatus franciscus ꝓpter suam patientiā fulget in celo Ideo dicit Aug. de ciui. dei. ꝙ sancti fulgebūt in celo vt auꝝ. Ideo cātat ecclesia. Fulgebunt iusti sicut sol in cōspectu dei.

Sexto quantū ad efficatiā orōnis ibi vox eius tanq̄ vox aq̄ꝝ mlt̄aꝝ. Clamor cordis est sicut vox: que sonat in aure dei ps̄. iij. metro. iiij. Voce mea ad dominū clamaui ⁊ exaudiuit me de mōte sancto suo ⁊c̄. Et hec vox aquas multas educit de oculis carnis gratiose influxionis de thesauris cordis. talis fuit beatus franciscus. Quis em̄ posset enarrare lachrymas: suspiria: ⁊ gemitus: ⁊ charismata gratiaꝝ sibi a largo datore influxarum virtute oratiōis donata. Ergo vox aquarum multaꝝ. vt de ipso dicat̄ illud. i. Regum. i. ca. Amaro animo orauit deū flēs largiter. Septimo q̄tū ad intentionē sue gentis. ibi. habebat ī dextera sua stellas septē per quas intelligo vniuersitatē sanctoꝝ fatrum sui ordinis. qꝛ sicut stelle sunt remote a terra ⁊ ī celo site ad decorem: sic anīe sanctoꝝ fratꝝ minoꝝ sunt a terrenis affectibus aliene ⁊ in celo ꝑ contemplationem fixe ⁊ in exemplū alijs attribute. ij. thim. ij. ca. Omnia sustineo ꝓpter electos: vt ⁊ ipsi salutem consequantur ⁊. ij. Coꝝ. i. Spes nostra firma est ꝓ vobis. scientes qm̄ sicut sotij passionum estis: sic eritis consolationum. Octauo q̄tum ad feruorem veteris ac noue legis predicationis. ibi: De ore eius gladius acutus ex vtraq; ꝑte exibat. quia beatus franciscus visus fuit cum duobus ensibus in moduz crucis in ore: ad denotandū ꝙ p̄dicatio sua ⁊ sermo suus scin-

debat a dextris. ne prospera deciperent: a sinistris ne aduersa frangerēt deorsuz ne terrena deciperent ⁊ vt sensum ad celestia dīna alliciant Hiere. i. ca. Ecce dedi verba mea in ore tuo: vt euellas ⁊ destruas: ⁊ edifices ⁊ plantes. Viuus est sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti ad hebre. iiij. cap̄. Nono q̄tum ad exemplarem cōuersationē. ibi. Facies eius sicut sol lucens in virtute sua quia eius conuersatio claruit peccatoribus: vt exēplar ad animandū exo. xxv. ca. Fac scdm exemplar qd tibi ī mōte monstratum est; pficiētibus vt lux ad sequendum ⁊ ysaie. xviij. ca. Sicut lux meridiana clara est ⁊ Ecclesiastes. xi. Dulce lumē ⁊ delectabile est oc'lis videre solē. Decimo q̄tū ad imitationē ⁊ mutationē praue cōuersatiōis in bonā. ibi. ⁊ cū vidissez cecidi ad pedes ei⁹ tanq̄ mortuus: ad lr̄am. mlti vidētēs btm̄ frāciscū crucifixum corpe ⁊ mortuū mundo cadebāt ad pedes eius: mūdū ⁊ q̄ illius sunt ꝯtēnēdo: imitātes statū hūilitatis ei⁹ vt merito possit ipe b. fran. illud xp̄o dicere i. regū. xxiij. ca. Tu regnabis sup̄ israel. ⁊ ego ero tibi secundus scilicz ad reuocādum peccatores. Undecimo quantū ad confortandū in via dei pusillanimes. ibi: ⁊ posuit dexteram suam super euz dicens. Noli timere ⁊ Marci. vi ca. Ego sum nolite timere: confidite ego sum. et beatus franciscus dicit cū ps̄. Spera in deo ⁊ fac bonitatem ⁊ pasceris in diuitijs eius. Et illud ps̄. Jacta cogitatum tuū in domino. ⁊ ipse te enutriet. ⁊ non dabit in eternum fluctuationem iusto.

Duodecimo quantum ad consumationem felicitatis ibi. ego primus ⁊ nouissimus ⁊ fui mortuus ⁊ ecce sum viuēs in quibus verbis cōmendatur quadrupliciter. Primo a regule institutione: ibi. ego sum primus ⁊ nouissimus. qui. s. euangelium xp̄i pure ⁊ ad litterum iure hereditario meis fratrib⁹ dereliq̄. d. Regula ⁊ vita fratrum minorum hec est. scz domini nostri iesu xp̄i sanctū euangeliū obseruare. Nouissim⁹. qr non est salus nisi in obseruatione sacra sancti euangelij: actuū. iiij. ca. Nec enim est aliud nomen sub celo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri Secūdo a crucis xp̄i representatione. ibi viuens ⁊ fui mortuus. quasi. d. beatus franciscus Viuēs sum in celo cū xp̄o: cū quo fui mortuus in mūdo ⁊ crucifixus. Tertio a regule ipsius conseruatione. ibi. ⁊ ecce sum viuens in secula se. qr regula beati frācisci vsq̄ ad finē mūdi durabit. Quarto a corpis xp̄i ꝯmunicatiōe. ibi. ⁊ habeo claues mortis ⁊ inferni. ad litteram. multi suis meritis sunt resuscitati et anīe eorū de inferno liberate vnde sibi cōpetit illd̄ ezechielis. xxviij. ca. Tu signaculū similitudinis plenus sapia ⁊ p̄fectus decore. cuius figurā gessit Judas machabe⁹. i. machab. iij. ca. Qui fuit similis leoni in operibus suis: illius dico leoni de quo Apoc. v cap̄. Vicit leo de tribu iuda radix dauid. Cuius victorie ⁊c. Amen.

De sancto francisco. Sermo. II.

Tu signaculum similitudinis plenus sapientia et perfectus decore in delitijs paradisi dei fuisti. omnis lapis preciosus operimentuz tuum Ezechie. xxviij. cap̄. Sicut primus angelus a sue celsitudinis arce cecidit. ysa. xiiij. cap̄. Quomodo cecidisti lucifer de celo: qui mane oriebaris: corruisti in terram qui vulnerabas gentes qui dicebas in corde tuo in celum ꝯscendam ⁊ super astra dei exaltabo soliū meū. et concludit. Similis ero altissimo. ⁊ hoc propter suam superbiaz. sic beatus franciscus per suam humilitatem ad celsam refulgentiā throni assumptus est secundum visionem celitus reuelatam beato Johanni Apoc. i. ca. Conuersus vidi septem candelabra aurea et in medio septem candelabroꝝ aureoruz similem filio hominis. Et ideo verbum assumptum quod dirigebatur in laudez et cōmendationem luciferi pro statu sue creationis digne assumitur in honorem humilis francisci vt sibi dicatur: Tu si-

gnaculum similitudinis ꝛc̄. Uel sic: Sicut enim angelus oriens signū in se dei viui gerebat Apoca. vij. ca. Uidi alterū angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum dei viui: sic beatus franciscus signum crucis dei viui baiulabat factus christo crucifixo conformis. ita vt ei conuenienter dicatur: Tu signaculuꝫ similitudinis ꝛc̄. Et secundum hoc beatus franciscus quadrupliciter commendatur. Primo vt sacris stigmatibus supernaturaliter transformatns. Secundo vt spūalibus virtutibus spēaliter adornatus. Tertio vt amenis sursuꝫ actionibus sublimatus Quarto vt felicibus finaliter p̄miatus. Primo stigmatū supnaturalem conformationem probat similitudinis signaculū. ibi. Tu signaculum. Secundo virtutum spūalem perfectionē probat sapīe ꝛ decoris speculū. ibi plenus sapia ꝛ pfect⁹ decore

Tertio sursum actionū supnaturalē sublimationē ꝓbat delitiarū paradisi oraculum. ibi in delitijs paradisi dei fuisti.

Quarto felicitatem ꝛ finalem premiationem declarat lapidum preciosoꝝ miraculū. ibi om̄is lapis p̄ciosus operimētum tuum. de quo dicit̄ apoc̄. v. ca. Uidi in dextera sedentis sup̄ thronū librū scriptum intus ꝛ foris: signatū sigillis septē Iste liber mistice designat btm̄ fran. q̄ digito dei viui ad similitudinē crucifixi supernaturaliter fuit descriptus vt de tali descriptione dicatur. Exo. viij. ca. Digitus dei est hic. Iste liber erat scriptus intus ꝛ foris. Prīo qꝛ pulcher ī mēte gal̄. ij. ca. Xp̄o ꝯfixus suꝫ cruci Scd̄o exterius in corpe vt dicit lucas. xxiiij. capi. Palpate ꝛ videte. qꝛ ego ipse sum. vt recte dicat xp̄o illud cañ. viij. ca. Pone me sicut signaculum super cor tuuꝫ qꝛ fortis est vt mors dilectio tua. Et liber iste erat signatus sigillis septem. quare be. fran. fuit septem signaculis ad xp̄i similitudinem decoratus vt recte dicatur signaculum similitudinis eius Primo fuit decoratus signo crucis in ore suo vt vidit frater siluester trina vice. patet in. iij. ca. legende magne de institutione religiōis Nam tota ciuitas assisij a dracone videbatur circundari. ꝛ a b. fran. hn̄te crucez auream in ore ꝓtendētem a celo vsqꝫ ad terram fugabatur ideo dicit beatus Andreas egee o si scires misterium crucis.

Scd̄o fuit decoratus signo thau ī frōte sicut fratri pacifico fuit dīnitus reuelatum vt dicit̄ in legenda per oct. diē. q̄ meruit magnū thau videre in fronte frācisci. quod mira varietate faciez eius decorabat ꝓuer. vltimo. ca. Decor indumētum eius. Tertio fuit decorat⁹ signo crucis siue vulneris ī latere. ideo dicit̄ in cap̄. de stigmatibus dextrū quoqꝫ latus qn̄ lancea transfixum rubra cicatrice obductum erat q̄ sepe sacrū sanguinez effūdens tunicā ꝛ femoralia īfundebat gal̄. vi. ca. Ego em̄ stigmata dn̄i iesu in corpe meo porto. Quarto fuit decorat⁹ sacrꝫ stigmatibus in duab⁹ manibus ꝛ duob⁹ pedibus. vnde dicit̄ vbi supra Apparēte sibi spū seraphico in monte aluerne stati in manibus eius ꝛ pedib⁹ appere ceperunt signa clauoꝝ quemadmodū christi sibi apparentis conspexerat. Istis septē signaculis fuit beat⁹ fran. ad exemplar xp̄i mirifice consignatus. Et primo q̄dem signo thau. qd̄ est signum pnīe. qꝛ lꝫ ipse tūc pnīa nō egeret exemplū tn̄ pnīe demōstrauit ꝛ formā pnīe p̄mitut p̄dicauit. Mat. iij. ca. Pnīam agite appropīquabit em̄ regnū celoꝝ. eze. ix. ca. Signa thau super frontes viroꝝ gementiū ꝛ dolentium sup̄ cunctis abhoīationibus q̄ fiunt. Scd̄o signo crucis in corpore phili. ij. ca. Humiliauit semetipsum factus obediēs vsqꝫ ad mortem mortē aūt crucis. Tertio de signo crucis in manibus ꝛ pedibus Luc. xxiiij. ca. Uidete man⁹ meas ꝛ pedes meos qꝛ ego ip̄e sū.

Quarto de signo crucis in latere dextro. Jo. xix. ca. Unus militum lancea latus dn̄i apuit. ꝛ. ca. xx. Affer manuꝫ tuā ꝛ mitte in latus meum: ꝛ noli esse incredulus sed fidelis. Hinc bene dicitur beatus fran. signaculū similitudis xp̄i. Sꝫ istis septē signis q̄bus. b. frā. fuit ad xp̄i

exemplum signatus alludunt. vij. mira/
cula que fuerunt facta ⁊ ostensa b. Johā.
in aptione septem sigilloꝝ libri scripti
intus ⁊ foris prefigurantis beatum. f. de
quibus dicit. Primo apoc. vij. ca. Et
cum appuisset agnus vnuꝫ de sigillis. s.
primū ecce equus albus ⁊ qui sedebat su
per eū habebat arcum ⁊ data ē ei corona
⁊ exiuit vincens vt vinceret. Hoc mira/
culam huius visionis impletum est in b.
fran. conuersione. Nam equus albus fu/
it eius caro ꝓpter candoreꝫ puritatis. se/
dens super eum erat beata eius anima.
que sensibus dominabat. d. cum apl'o. i.
Coꝝ. ix. Castigo corpus meū ⁊ in serui/
tuteꝫ redigo. Hic habebat arcū diuine
cognitionis. q̊ mediante israel. i. videns
deuꝫ debellauit amorreū. i. carnalitatis
spūm. Huic assessori data est corona. q̊a
supauit amorreū. Amorreus interpreta
tur amarus ptꝫ vbi supra. v. ca. iuxta vi/
ctoriam de tēptatione carnis. Nota quō
domabat exteriores sensus ⁊ familiarita
teni mulieꝝ sentiēs retributionem coro/
ne. cū apl'o d. ij. thi. iiij. In reliq̊ reposita
est mihi corona insticie quā reddet mihi
dn̄s in illa die iustus iudex. Iste amorre
us vincit Primo ꝑ carnis purificatio/
nem. vt ptꝫ de beata virgine Secūdo
per carnis mortificationē. vt patet in hy
larione. Tertio ꝑ carnis eleuationeꝫ
apoca. xxi. ca. Duxit me in spū in montē
magnū ⁊ altum. vt ptꝫ in Joh. euange.

Quarto ꝑ diuine legis emulationem
vt ptꝫ in paulo. qui fuerunt quattuor vir
gines excellentes ⁊ p̄clarissimi. Secūdo
dicit vbi supra ⁊ cum appuisset. ij. sigillū
exiuit equus ruffus ⁊ qui sedebat super
eū datū est ei vt sumeret pacem de terra.
Equꝰ ruffus. opes sunt terrene. sedens
super eum est anima francisci. qui in ha/
bitu seculari existens ꝓpter spirituꝫ pau
pertatis omnes vilipendit. patꝫ in legē/
da magna. ca. ij. de pecunia data sacerdo
ti venditis pannis ⁊ equo in ciuitate fu
ginei. d. cuꝫ apostolo phili. iij. ca. Om̄ia
arbitratus sum vt stercora. Et ideo da/
tum est sessori vt sumeret paceꝫ de terra
id est amitteret pacem terrenam cuꝫ pa/
tre amicis ⁊ temporalibus omnibus. in
telligens dictuꝫ christi Mat. x. ca. Non
veni pacē mittere in terrā sed gladium.

Tertio dicit ibidem. Et cum apperu
isset sigillū tertium exiuit equus niger:
⁊ qui sedebat sup eum habebat stateraꝫ
in manu sua qd̄ verificatū est in mortifi
catiōe corpis beati francisci. Equus ni/
ger est caro mortificata. sessor spiritus ra
tionalis corpus gubernans: hn̄s in ma/
nu stateram iusticie ⁊ equitatis mona/
stice per quā regunt vires corpis vt subij
ciantur viribus rōnis ⁊ anie. vide de car
nis mortificatione quintū cap̄. ꝑ totum
ideo dicere poterat corpus eius. apoc. i.
ca. Cecidi ad pedes eius. s. anie ꝑ morti
ficationeꝫ tanq̄ mortuus. Quarto di
citur ibidem. ⁊ cū apperuisset sigillū. iiij.
Exiuit equus pallidus. ⁊ q̊ sedebat sup
eum nomē illi mors ⁊ infernus. qd̄ iple/
tum est in francisci predicatione. Equꝰ
pallidus sūt peccatores super quē sedēs
clamabat b. fran. in sua predicatione per
cōminationē mortis eterne. ideo. d. in re/
gula sua annunciando vitia ⁊ virtutes.
penam ⁊ gloriam. vt ptꝫ in ip̄o de gedeo
ne p̄bendario in legenda magna. ca. xi.
Circa principium. mors sedebat super
equum ⁊ infernus sequebat eum. qd̄ de/
monstrans bea. fran. s. mortem peccatoꝝ
pessimā quā sequit infernus ꝑ penā mul
tos cōuertebat. implens mandatum dn̄i
ij. Thim. iiij. ca. Tu vero vigila in om̄i/
bus labora opus fac euangeliste: ministe
rium tuū imple: sobrius esto. Quinto
dicit ibidem. ⁊ cū apperuisset sigillum. v
vidit sub altare dei animas interfectorū
ꝓpter verbū dei ⁊ date sunt illis stole al/
be qd̄ impletum est in beato francisco in
desiderio martirij. Nam trina vice nō si
ne magno agone ad infideliū partes trā
siuit vt palmā martirij consequeret. qua
in re licet gladius ꝑsecutoris animā nō
abstulit tamē palmā martirij nō amisit.
Nam totum martirij meritū esse cōstat
in electione volūtaria: que libera est ī vo
lūtate nostra. vnde effectū martirij sicut

mater domini ꝓmeruit. non quidem ꝑ torturam carnis: sed per incendium mẽtis. Sexto dr̃ ibidẽ ⁊ cum aꝑperuisset sextum sigillũ terremotus factus est magnus ⁊ sol factus est niger tanq̃ saccus cilicinus ⁊ luna facta est sicut sanguis ⁊ stelle ceciderunt super terram quod impletũ est in deuota cõtemplatione. b. frãcisci. cuz em̃ dina beneficia meditaretur ⁊ maxime circa incarnationẽ ⁊ passionẽ versaret̃ ꝑmo sol. i. diuinitas facta est nigra qñ fuit hũanata: formã ſui accipiẽs ⁊ saccũ nostre carnis ĩduens. Et luna. i. humana natura in passiõe facta est sicut sanguis ꝑ mortẽ crucis ⁊ stelle ceciderũt super terrã. i. apl'i per defectum fidei. Et tunc terremotus fact⁹ est magnus. i. liq̃ facta est anima b. fran. ex cõpassione dominice passionis. Et ideo sequit̃ parum infra. s. in principio. vij. ca. ꝙ vidit angelum habentẽ signũ dei viui. i. beatũ franciscũ qui ꝓpter memoriã huius passiõis fuit sacris stigmatibus signatus. Septimo dicit̃ in ꝑncipio. ij. ca. Cũ appuisset sigillum septimũ factũ est silentiũ in celo ⁊ vidit septẽ angelos in cõspectu d̃i ⁊ date sunt eis septẽ tube. qd̃ impletũ est in institutione regule. Nam decetero nõ fiet regula cum sint quattuor: sed silentium erit in ecclesia vt non fiat regula noua. Septẽ tube septem angeloꝝ sunt septem preconia regule ⁊ doctrine. b. fran. que totius noui testamenti doctrinam ꝓclamauerunt. Continentur em̃ Primo in regula. b. fran. precepta dominica

Secundo consilia euãgelica. Tertio charitas pauli. Quarto obedientia petri. Quinto humilitas iacobi.

Sexto puritas Johannis. Septimo paupertatas voluntaria vt recte sint ille septem spice quas vidit pharao: que totum regnuz egypti habũdare fecerunt id est ecclesiam militantem virtutibus.

Circa secundũ principale. s. vt spũalibus virtutibus spẽaliter adornatus. ibi. plenus sapia ⁊ ꝑfectus decore. vbi notãdũ ꝙ quedã sunt virtutes ĩtellectuales q̃ ꝑficiũt rõnẽ. ⁊ quedã morales q̃ ꝑficiunt voluntatẽ. Et ideo q̃tũ ad ĩtellectuales dicit̃ plenus sapia. ⁊ quantũ ad morales dicit̃ ⁊ ꝑfect⁹ decore. Decor em̃ ſm Aug. de ciui. dei. ꝑtinet ad iusticiã q̃ quidẽ est preclarissima virtutũ moralium: vt dicit phs. v. ethicoꝝ. De perfectione virtutuz intellectualium dicit̃ in figura eccl's. ix. ca. Ciuitas parua ⁊ pauci in ea viri venit contra eaz rex magnus ⁊ vallauit eã per circuitum ⁊ extruxit munitiones ⁊ ꝑfecta est obsidio. inuẽtus quoq̃ est in ea vir pauꝑ ⁊ sapiens q̃ liberauit ꝑ sapiam suam ⁊ nullus deinceps est recordatus hoĩs illius pauꝑis. Ista parua ciuitas est ecclesia militans. in qua sunt pauci viri electi Math. ij. ca. Multi sunt vocati pauci vero electi. cõtra quã venit rex potens. s. hostis antiquus. qui est rex. Job. xli. cap̃. Ipse est rex suꝑ vniuersos filios suꝑbie. s. ad expugnandũ eam. Eph. vi. ca. Non est nobis colluctatio aduersus carnẽ ⁊ sanguiuẽ sz aduersus ꝑncipes et ptãtes ⁊ aduersus mũdi rectores tenebraꝝ haꝝ: Et vir pauꝑ ĩuentus est in ea scz b. fran. sapiẽs. de cui⁹ sapia dr̃ in legẽda magna ca. de intelligẽtia scripturaꝝ. quõ rñdit subtiliter cuidã mgr̃o in theologia. Iste ꝑ sapiam suã liberauit vrbez vt patz in visione de lateranensi eccl'ia. ⁊ de expulsione demonũ de ciuitate aretij. ptz in legenda magna cap̃. vi. de humilitate ⁊ obedientia ⁊ condescensionibus dĩnis ad nutũ circa finez. Et nullus est recordatus hoĩs huius. qꝛ beneficia cito obliuiscunt̃. De ꝑfectione virtutũ moralium que ꝑficiunt voluntatẽ habet̃ figura de tyro. Eze. xxvij. ca. Dixit dñs o tyre tu dixisti ꝑfecti decoris ego sum ⁊ in corde maris sita. ita põt dicere anima beati francisci. Perfecti decoris ego suz. iste est decor virtutũ moraliũ que adornant animã bea. fran. iuxta illud apoc̃. xix. ca. Datum est ei vt ĩduat se bissino splẽdẽti ⁊ candido. Istius ꝑfectionis sunt quatuor gradus. Primus perseuerantia. q̃ non vincitur a passionibus sed tantum resistit. Secundus continentia: que vincit cum molestia. Tertius tempe-

rantia que delectabiliter vincit Quartus heroica. contra quam passiones non queūt insurgere sicut ī intelligētijs. Et ideo dicit̄ dīna virtus. vij. ethicoꝝ. Hijs perfectionibus floruit. b. fran. singulariter. in corde maris sita. s. anima be. fran. in medio eius qui dicitur substantie pelagus infinitus ꝑm damas ⁊ hoc per potentiaꝫ volitiuā que trāsit de obiecto ad intellectū. Tertio introducit̄. b. frā. vt sursum actionibus supmūdialiter sublimatus. ibi in delitijs paradisi dei fuisti ⁊ sicut colligit̄ ex dictis beati dionysij ⁊ cōmentoꝝ suoꝝ septē notant̄ sursum actiones quibus sancti homies extollunt̄ ad superna per doctrinam sacre scripture.

Prima vocatur theosophica: qua anima perficitur sapīa sicut apollo. Secunda vocatur theophica. que erigit per purgationem a rebus sensibilibus vnde theophargis dicit̄ principiun purgationis. Tertia dicitur theologica: qua mens eleuatur a terrenis. Quarta dicitur simbolica. qua ex figuris sensibilibus erigitur anima ad intellectualia. sicut fuit illustratus ezechiel. Quinta dicitur anagogica. que fit per illapsus in mediate. sicut dicitur prophetia dauid reuelata Sexta dicit̄ cherubica. qua ex plenitudine sapiētie quis ascēdit ad indaginem charitatis. sicut Thomas qui post cognitionez veritatis confessus est. Septima dicitur seraphica. qua ex plenitudine amoris ascendit q̄s ad diuinam cognitionem. sicut Johan. euangeli. cui post charitatis incendium fuerūt dei magnalia reuelata. Beatus autē franciscus fuit sublimatus. Primo sursum actione theosophica. quia licet per doctrinam sacrarum scripturarum non habuerit peritiam ⁊c. Secundo sursum actione theophica. quia sicut paulo: sic dicitur christus ei apparuisse. Et in secunda apparitiōe. scilicet impressione sacrorum stigmatum ei ineffabilia reuelasse. Tertio sursum actione theologica. Et ideo Johan. baptista in deserto ꝯuersatus fuit. ⁊ asimili beatus franciic⁹ ī heremo trāfformat⁹ Quarto sursum actiōe simbolica misterio angelico. qꝛ ex sensibus de regula intellexit in visione. Quinto sursum actiōe anagogica. qua crebris in deum rapiebatur excessib⁹. vt ptꝫ in legēda magna. ix cap. iuxta p̄ncipiū qñ iuit ꝑ burguꝫ sancti sepulchri irruentib⁹ in se turbis raptus cōtemplatione: oīno nō sensit Sexto sursum actiōe cherubica. qua in sua inchoatione flāma celestis desiderij ī eo fuit accēsa. Septimo sursū actiōe seraphica q̄ suis ꝑfect⁹ ardorib⁹ celestiū desideriorꝝ succēsus ad archana dīne sapīe est ꝑductus. Sed ista sursū actio vt ptꝫ in textu dioni. de angelica ierar. hꝫ duodecim ꝓprietates nobilissimas. quaꝝ. Prima est incessabilitas. qꝛ sine interruptiōe cōtinuat̄. Scd̄a caliditas. qꝛ nō amittit cōmixtionē ꝯtrarij sicut tepiditas ꝓpter suā intēsionē. Tertia acuties. q̄ nō solū ꝯtraria depurant̄ sed in virtute ꝓpria incendunt̄ sicut acuta Quarta suꝑferuiditas q̄ suꝑ omnē affectū ⁊ feruorē naturalē ex sua suꝑnaturalitate transfert̄.

Quinta intimiditas. qꝛ vbi sapientia foris stat affectus subintrat. qꝛ mouet̄ ad obiectuꝫ. Sexta inflexibilitas. qꝛ tante virtutis est obiectū imp̄mens illā formam vt nullus inferior possit talem potentiam ad se cōuertere qd̄ esset flectere.

Septima actiuitas. qꝛ cū o m̄e bonuꝫ sit sui cōicatiuū: talia incēdia in alijs generat qualiter ipsum est formaliter in se.

Octaua exēplaritas. qꝛ ad sui imitationez ceteros allicit ⁊ inclinat. Nona purgabilitas. qꝛ sic̄ holocaustū purgat ab om̄i dissimilitudine quos inflāmat.

Decīa inextinguibilitas. qꝛ lux nō p̄t extingui inillūinabil'r īmediate lumini p̄ncipalis approximato. nisi lūinositas ī fonte destrueret̄ qd̄ est ipossibile. Undecīa, vniformitas. qꝛ maxime sic se hn̄ti appropinquat vt extrahat a minoritate rerū inferioꝝ. Duodecima claritas q̄ cōtinet̄ in virtute perfectionis omniū inferiorum de quoꝝ numero est cherubica illuminatio que est ꝑsecutiua ipsius ob-

scuritatis. z manifestatiua sine circūue/
latione sui obiecti. Que pprietates cōue
niunt b. fran. sursum actionem. vt de ipo
dicatur. ysl. li. ca. Ponet desertum eius q̄/
si delitias z solitudinem eius quasi ortū
domini. propter circumactiōes quas ex/
pertus est in huiusmodi deserto habitās

Quarto introducitur beatus francis/
cus vt beatificis felicitatibus fiualiter
premiatus ibi. omīs lapis preciosus ope
rimentum tuum. Vbi notandū q̄ Eze/
chiel in loco isto numerat nouem ordies
lapidum preciosorum: quibus ornatur
princeps tyri per quem intelligitur luci/
ferum alloqui. quia secundum beatum
Isido. i. de summo bono. Perfectiones
omniū ordinum angelorz habuit p bos
lapides designatorz pro statu nature in/
stitute z sic b. fran. pticipabit pfectiones
omniū ordinuz spūum beatorz pro statu
gratie consumate ideo dicit: Et omnis
lapis preciosus operimentum tuum.

Primo enim ostendit perfectionem z
ornamentum angelorum quorum est di
uina eloquia nunciare: per suam fructu/
osam predicationem. de qua satis patet
in legenda per totum. Secundo ha/
buit ornamentū archangelorz. quia non
solum per semetipsum nunciauit diuina
eloquia: verum etiaz per fratres suos ad
omnes mundi partes in modum crucis
eos dirigens. Tertio habuit ornamē
tum virtutū. quia fuit potentissimus in
miraculis. vide in legenda per totum. et
ordini virtutum inest miracula facere.

Quarto habuit ornamentuz ꝓncipa/
tuum quib inest purgare. Hanc virtu/
tem hūit b. fran. suos purgās p correctio
nem: illūinās p ꝓdicationē. z edificās p
exemplū Quinto hūit ornamentū po
testatuū. quibus inest demonib impare
Hanc aūt virtutē hūit b. fran. ptz in tur
batione ciuiū de aretio. vide in legenda
magna. ca. vi. circa finem. z de demonio
cuz puluinari electo. vide supra ca. v. cir
ca principium. Sexto ornamentū do/
minationum. quibus inest dominiū pro
uintiarum terrarz z castrorz. Et b. fran.
omne dominiū super terrā funditus ab/
negauit vt ptz in regula. z ideo dñationē
in celo pmeruit Matḥ. v. ca. Beati pau
peres spū quoniā ipsorum est regnum ce
lorum. Septimo ornamētum throno
rum: in quibus dñs sedet iudicans iudi
tia sua. Hanc virtutē hūit b. fran. z p di/
uinorz iudiciorum cognitionem z pronū
ciationē z effectū. ptz in legenda magna
capi. ix. circa medium de gedeone prebē
dario. Octauo ornamentuz cherubin
quibus inest summa claritas intelligen/
tie. Hanc virtutē hūit b. fran. vide supra
ca. ix. de milite cui ꝓdixit mortem. z quō
subtiliter respondit viro religioso de q̄/
stionib theologie senis. Nono orna/
mentū seraphicū. qbus inest ardor sūme
charitatis. Quā virtutē habuit b. fran.
ptz supra ca. ix. de feruore charitatis. cir/
ca mediū quō subuenit nautis pluribus
diebz de elemosina sibi facta. Et ideo ad
similitudinē illi⁹ seraphin meruit trans/
formari. De qbus felicitatibz dī de b. frā
eccl'. l. ca. Quasi vas auri solidū ornatū
oīm lapide p̄cioso vr Primo b. fran. di
cat vas auri q̄tū ad btūdinē celestialē
q̄ dicitur aurea. Secundo ornatū om
ni lapide precioso propter felicitates ac/
cidentales quas habuit fm nouem ordi
nes lapidum preciosorum. Ad cuius cō
sortium ꝛc.

Sermo de sancto Luca.

Ego sum raphael

angelus vnus ex septem qui
astamus ante dominum. To
bie. xij. cap. Quia fm doctrinam beati
Hieronymi Raphael interp̄tat medicina
deiz btūs Lucas fuit medic⁹ bo acceptis
sim⁹ Col. iiij. ca. Salutat vos lucas me/
dic⁹ charissim⁹. idcirco ad ei⁹ laudē assu
mit verbū istud. in q̄ ei⁹ ꝓlona venerabil'
duplicit cōmendat: scōm duos ordines
angelorz distinctos. quorz vn⁹ dī ministrā
tiū: z alius assistentiū. que duo officia ha
buit b. Lu. i hac vita. Primū quidē q̄
ad actū euāgelice ꝓdicatiōis. Scōm
vero quo ad actū ierarchice ꝓplatiōis.

De sancto Luca

Primum notatur cum dicitur: Ego sum Raphael angelus. Hebre. i. ca. Nonne omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi. Secundum notatur cum sequitur: vnus ex septem qui astamus ante dominū. fuit em̄ b. lucas vnus de septem notarijs: qui dictante spiritu sancto scripserunt nouū testamentum z qui viderunt christum in carne. Siquidem quattuor euangeliste z tres apostoli. s. petrus iacobus z iudas. paulus enim nō adhesit christo in carne. Et quia isti christo inerant assistentes recte sunt figurati in septem stellis quas xp̄s tenebat in dextera sua: patet apoc. i. cap̄. Et habebat in dextera sua septez stellas. Nam istis stellis micantibus in salutari doctrina nox istius seculi fuit illuminata. Quia ergo beatus. Lucas inverbo p̄posito sicut Raphael angelus vt spūalis medicus cōmendar. idcirco ad declarandam sui officij dignitatem introducunt duodecim artis medicine documenta.

Primum q̄ medicus cognoscat quid sit sanitas z egritudo. qz intentio medicine est fugare egritudinem z introducere sanitatem. Sanitas corp̄is est passionum equalitas z proportio, ꝓueniens ex humorum ꝓportione. z infirmitas prouenit ex eorum alteratione. qui sunt colera sanguis fleuma z melancolia. z ita quatuor notissime passiones se habent ad animam. s. ira ꝓcupiscentia timor z tristicia quarum passionū adequatio per sedationē introducit spūalis sanitas. qō cognoscens b. lu. d. Lu. v. ca. Non egent q̄ sani sunt medico sed q̄ male hūt. Scōm̄ē q̄ medicus debet causas sanitatis z infirmitatis inuestigare. Nam manēte radice nō extirpat herba nociua. z p̄cisa radice aresc̄unt arboris rami. Causa z origo corporalium egritudinum est habundantia quatuor qualitatum que sunt caliditas frigiditas siccitas z humiditas que dominant in quattuor p̄nominatis humoribus. Isto aūt mō oportet vt spūalis medicus inuestiget spūalis egritudinis causam z radicē que sunt quatuor qualitates que predominant in quatuor passionibus que sunt radix z causa spūalis infirmitatis. s. p̄ superhabūdantiā būiditatis ꝓcupiscentie vel caliditatis ire/cūdie vel frigiditatis timoris aut siccitatis tristicie. z sic oportet inquirere a q̄ qualitate radicē debeat p̄scindere. Hoc cognouit dñs di. phiseis. lu. xiij. ca. Hāc aūt filiā abrae quaz alligauit sathanas ecce decem z octo annis nō oportuit solui a vinculo isto die sabbati. vnde cuilibz medico male perito dr. Lu. iiij. ca. Medice cura te ipm. Tertiuz. q̄ cognita radice egritudinis debet eam medicus per ꝓtraria extirpare. quia ꝓtraria non corrumpunt nisi a ꝓtrarijs p naturam. qō etiam debet facere spūalis medicus sm̄ Greg. sup Mat. z allegat sniam salvatoris. d. celestis medicus singulis qui buscz vitijs obuiantia adhibet medicamenta. Nam sicut arte medicine calida frigidis z frigida calidis curantur: ita z dñs noster ꝓtraria apposuit medicamenta peccatis. vt lubricis ꝓtinentiā: tenacibus largitatem: iracundis mansuetudinem: elatis p̄ciperet būilitatē. qō cognouit aplus quādo. d. hebreoz. xij. ca. Omnis aūt disciplina in p̄nti quidē videtur non esse gaudij sed merozis. postea autē fructū pacatissimū exercitatis p eā reddet iusticie. Ideo dicit. i. corz. ix. ca. Castigo corpus meū z in seruitutez redigo ne forte cū alijs p̄dicauerim ipse reprobus efficiar. que redactio in seruitutē est domatio passionū p ꝓtrarietatē. Quartum. q̄ post inductā sanitatē debet eā ab egritudine ꝓseruare. qz ad eandē curā p̄tinet in esse ꝓducere z in esse ꝓseruare. Et ideo qz medicine sanitatē inducere eiusdē eē videt eā habitā ab egritudine cōseruare. Ista aūt ꝓseruatio fit q̄druplici ter. Primo per sanoz ciboz cōmestionem. Scōo p̄ ꝓuenientiū potuū bibitionem. Tertio p̄ nociuoz in cibo potuq̄z euitationē. Quarto p̄ puri aeris respirationē. Sicut docent phici. et ita spūalis sanitas ꝓseruat q̄ quis se p̄cipit esse sanū. Primo quidē honesta

cōmedendo ꝑ modū masticationis ⁊ ru/
minatiōis in sua imaginatiōe. Scdo
sana.i. honesta bibēdo in sua ītellectuali
cōsideratione. Tertio a nociuis cauē
do in sua locutione. qꝛ corrūpunt bonos
mores colloquia mala.i. Coꝝ.xv.capi.

Quarto honesta aspirando in sua af/
fectione.ij. coꝝ. vij.ca. Mūdemus nos
ab omī inquinamēto carnis ⁊ spūs ꝑfi/
ciētes sanctificationē in timore dei. De
istis quattuor loquit̄.b. Hieronimus in
epl'a ad eustochiū.d. Ille vere ꝑdicat̄ be/
atus q̄ vt statim ceperit cogitare allidit
cogitatū suū ad petrā. Quibus adiūgit̄
exercitiū qđ ſm ꝓhos est sanitatis ꝯser/
uatiuū. Et istud est spūaliter bonoꝝ ope
ruz exercitatio Hiero. Semꝑ aliq̄d bo/
ni facito ne diabolus inueniat te ociosuz
Hinc seruus piger fuit reprobat⁹. matt.
xxv. Serue male ⁊ piger sciebas. qꝛ me/
to vbi nō semino ⁊ colligo vbi nō sparsi.
Et parū infra. tollite itaq̄ ab eo talentū.

Quintū ꝙ statim vt apparet infirmi/
tas debet medicus adhibere remediū ⁊
nō expectare egritudinis cursum. ꝓhs eī
dic̄. Paruus error in ꝑncipio magn⁹ erit
ī fine ⁊ infirmitates iueterate cū difficul
tate curant̄. Fluuius em̄ in origine stati
diuertit̄ ⁊ cum succreuerit totum euertit
Jac̄.i.ca. Unusquisq̄ tēptat̄ a ꝯcupiscē
tia sua abstractus ⁊ allectus: deinde con
cupiscentia cū ꝯceperit parit pctm̄: pec/
catū vero cū ꝯsumatū fuerit gn̄at mortē
vnde b. fran. dicebat fratribus suis. Si
diabolus pōt ponere capillū in homine
statim facit in trabē crescere. Sextuz
ꝙ medicus debet signa egritudinis q̄re/
re. s. pulsum aquā ⁊ cetera. Sed notā/
dum ꝙ quattuor sunt infirmitatis signa
ꝑncipaliter. Primū qn̄ q̄s cibū sibi cō
petentē sumere nō pōt. qꝛ natura est gra
uata. Scdm qn̄ pōt sumere sed nō re/
tinere. qꝛ natura est debilitata. Terti/
um qn̄ sumit ⁊ retinet sed nō digerit. q̄a
natura est ꝓstrata. Quartū qn̄ nō pōt
nisi nociua appetere, qꝛ natura est lesa et
vitiata Sic spūalis medicus dz signa
pcti q̄rere. qꝛ pctm̄ latēs in aīa nō cogno
scit̄ iuxta illud hiere.xvij. Prauū est cor
hoīs ⁊ inscrutabile quis cognoscet illud
Sz illud quattuor signa demonstrant.

Primū qn̄ nō pōt cibū cōpetentē sibi
sumere: q̄ est salutaris doctrina Math.
iiij.ca. Non in solo pane viuit hō. Se
cundū qn̄ sumptū reijcit. Lu.viij.ca. Hi
sunt qui audiunt deinde venit diabolus
⁊ tollit verbū de corde eoꝝ ne credentes
salui fiant. Tertium qn̄ sumptū ⁊ re/
tentū nō digerit. Lu. supra. Hi sunt qui
audierunt ⁊ a solicitudinibus ⁊ diuitijs
⁊ voluptatib⁹ euntes suffocant̄. Quar
tum. qn̄ ꝯtraria appetit isaie.v.ca. Ue q̄
dicitis bonū malū: ⁊ malū bonū ponen/
tes tenebras lucē: ⁊ lucē tenebras. Se
ptimū ꝙ medicus debet exquirere signa
sanitatis. qꝛ sanitas est qualitas intrinse
ca. Et huius sunt signa q̄ttuor. Pri
mū est habere appetitū ⁊ appetere cibum
hora congrua. Scdm est cū sapore be
ne comedere Tertiū est bene digerere

Quartuz est debita purgatio ventris
Et eo modo sunt quatuor signa spūalis
sanitatis in anima. Primum est cibuz
salutaris doctrine ardenter appetere. ps.
xli. metro.ij. Sitiuit anima mea ad deū
fontem viuum. Secundū est cū suaui
tate gustare ps̄. cxviiij. metro. vij. Quaz
dulcia faucib⁹ meis eloquia tua sup̄ mel
ori meo Cant.ij.ca. Fructus eius dulcis
gutturi meo Tertiū ē qn̄ bene digerit
Luce.xv.ca. In se aūt reuersus.d. Quan
ti mercenarij in domo patris mei habū/
dāt panibus ego autem hic fame pereo.

Quartū est debita purgatio. ꝓuer.xv.
ca. Per misericordiā ⁊ fidem purgantur
pctā. Octauū ꝙ medicus nō bene pōt
egritudies sine pena curare: qđ declarat̄
q̄druplicit̄. Primo in febrib⁹ q̄ꝝ medi
cina est arta dieta. Scdo in tumorib⁹
q̄ꝝ medicina est incisio violenta Ter
tio in vulnerib⁹ quaꝝ medicīa est abster/
sio noxia. Quarta in potionib⁹ q̄ꝝ me
dicina est sirupus vel tiriaca amarissima
Et sic omīs egritudo spūalis curat̄ ꝑ tē/
porales penas. ad Ro. viij. Estimo eniz
ꝙ nō sunt cōdigne passiones huius tp̄is

ad futurã gl'iam que reuelabit' in nobis.

Nonũ ꝙ medic⁹ dz corpus infirmi artificiose purgare. qd̃ fit q̃drupl'r. Primo euomẽdo ꝑ ꝓuocationem. Scd̃o emittẽdo ꝑ potionẽ Tertio amittẽdo ꝑ diminutionẽ. Quarto cauterio ꝑ abscisionẽ. Et sic purgant' pctõres spũalit'.

Prĩo euomẽdo ꝑ verã ꝯfessionẽ. Ja. v ca. Cõfitemini alterutrũ pctã vr̃a ⁊ orate ꝑ iuicẽ vt saluemini. Scd̃o emittẽdo ꝑ verã ꝯtritionem ps̃. Dixi ꝯfitebor aduersũ me iniusticiã meã dño ⁊ tu remisisti ĩpietatẽ pctĩ mei Tertio amittẽdo ꝑ elemosinarum largitionẽ. eccl'. iij. cap̃. Ignẽ ardentẽ extinguit aqua ⁊ elemosina resistit pctis. Quarto cauterio. i. ꝑ ĩcisionẽ ꝑ ieiuniũ. s. orõnẽ ⁊ flagellationẽ Gal'. v. ca. Qui xp̃i sunt carnẽ suã crucifixerũt cũ vitijs ⁊ ꝯcupiscentijs. ꝑ quoꝝ ꝯcordia dr̃ Malach. iij. cap̃. Et sedebit ꝯflans ⁊ emũdãs argentũ ⁊ purgabit filios leui. ⁊ colabit eos quasi auꝝ ⁊ q̃si argentũ ⁊ erũt dño offerẽtes sacrificia ĩ iusticia. Decimũ ꝙ medicus debet successiue remedia adhibere in egrotãte ⁊ nõ repente. Sic spũaliter dñt pctõres induci ad pnĩam gradatim ĩ cuius figura. dr̃. ij. R. iij. ca. ꝙ domus saul erat decrescens ⁊ dom⁹ dauid ꝓficiẽs inde d. apl's i. Coꝝ. ij. ca. Non in ꝑsuasibilib⁹ hũane sapientie verbis sz in ostensiõe gr̃e. ⁊ ca. iij. d. Tanq̃ paruulis in xp̃o lac potũ vobis dedi non escã. Undecimuz ꝙ medicus debz signa mortis p̃uidere ⁊ egrotanti indicare vt egrotus se preparet et disponat. Sic spũalis medicus debet p̃dicere presagia mortis peccatoribus: vt valeant se disponere. Sunt aũt quatuor mortis signa spũalia. Primum est q̃ndo infirmus nõ sentit. quia tunc natura est mortificata. Scd̃m q̃ndo non erubescit. Tertium quãdo nõ cognoscit

Quartum quando est freneticus. Et sic est spũaliter in pctõribus. Primuz est quando non curat de spiritualibus.

Secundum quando non cõfunditur correptus Tertiũ. qñ despicit se corrigentem Quartum qñ p̃ponit tꝑalia spiritualibus. eze. xviij. ca. Cũ vniuersa hec detestanda fecerit morte moriet' sanguis eius in ipso erit. Duodecimũ q̃a medicus debet signa vite annunciare: vñ egrotus citius liberatur ⁊ sunt quatuor.

Primũ ẽ qñ egritudo remittit'. Scd̃z qñ natura iuuat' Tertiũ qñ materia egritudinis digerit' Quartũ qñ causa egritudinis expellit'. Sil'r sunt quatuor signa vite spũal'r in pctõre penitẽte Primũ est qñ pctõr cedit pctõ. Scd̃m qñ volũtas firmat' in cessione. Tertiũ qñ ꝯsiderat offensã in quẽ offẽdit. Quartũ qñ status pctĩ oĩno sibi displicet Ezechiel. xviij. Si impi⁹ egerit pnĩam ab oĩbus peccatis suis q̃ opatus est: oĩm iniq̃tatũ eius q̃s opatus est nõ recordabor ĩ iusticia sua quã opatus ẽ viuet. In cui⁹ figura. d. apl's. i. Coꝝ. xiij. ca. Cum essez ꝑuulus loquebar vt paruulus: sapiebam vt paruulus cogitabã vt ꝑuulus. qñ autẽ factus suz vir euacuaui que erãt paruuli Ista. xij. documenta docet nos spũalis medicus. b lucas in suis scripturis propter qd̃ di. sapiens. eccl'. xxxviij. ca. Honora medicũ ꝓpter necessitatẽ etem̃ illuz creauit altissimus. s. ad nr̃az vtilitatẽ ⁊c.

In festo oĩm sanctoꝝ. Sermo. II.

Idens iesus turbas ascẽdit in montẽ. Mat. v ca.

Apl's dic̃ eph. iij. Flecto genua mea ad pr̃ez dñi mei iesu xp̃i. ex quo oĩs pr̃nitas ĩ celo ⁊ in terra noĩat' vt det vobis s̃m diuitias gl'ie sue virtutẽ corroborari ꝑ spm̃ ei⁹ in interiori hoĩe hĩtare xp̃m ꝑ fidẽ in cordib⁹ vr̃is ĩ charitate radicati ⁊ fũdati vt possitz cõprehẽdere cũ oĩb⁹ sctis q̃ sit latitudo ⁊ lõgitudo sb̃limitas ⁊ ꝓfundũ. s. di. Ex q̃b⁹ ꝟbis ptz ꝙ scti in celo cõprehendũt ⁊ ĩtuitiue ⁊ ꝑfecte cognoscũt dei latitudinẽ: q̃ oĩa replet sua maiestate. dei lõgitudinẽ: q̃ oĩa p̃cedit sua eternitate. dei subtilitatẽ: q̃ om̃ia excedit sua dignitate. Et dei profunditatem qua omnia penetrat sua subtilitate. Hanc aũt vniuersitatez sanctoꝝ omniũ sic deũ cõprehendentiũ possumus redu-

cere ad triplicem chorum. s. sanctaꝝ vir/
ginum pudicitia virentiũ. Sanctoꝝ pa
triarcharum cultum dei fundantium.
Sanctoꝝ xp̄m ꝑfecte imitantium. ⁊ in
quolibet choro est triplex ordo. ⁊ tripli/
ces principes ip̄os choros regẽtes. ⁊ sic
in vniuerso sunt nouem ordines. ⁊. ix. san
ctoruꝫ principes iuxta. ix. beatitudines ĩ
hodierno euangelio noĩatas. Prim⁹ cho
rus est sanctarum virginum ꝓpter reue/
rentiam. bea. virginis. que est non tantũ
virginum veruꝫ etiam omnium sanctoꝝ
corona gloria ⁊ ꝑncipissa. In q̊ sunt tres
ordines. Primus est sanctarum virgi
num que in carne ⁊ preter carnem viuen
tes vitam celestem ⁊ non terrenam duxe
runt. De quibus dicit̃ in euangelio. Bti
mundo corde qm̄ ip̄i deũ videbũt. Mũ/
ditia enim cordis continet essentialiter
effectũ virginitatis. talis vere est beatus
qꝛ cordis mũditia ꝯiungit vltimo fini. ꝓ
uer. xxij. Qui diligit cordis mũditiã ꝓpt̃
gr̃am labioꝝ suoꝝ hẽbit amicũ regẽ. Et
ideo querit ꝓpheta. ps̄. xxiij. metro. iij. d.
Quis ascendet in montẽ dñi aut q̄s sta/
bit in loco sancto eius. s. ad videndũ ꝑmã
veritatem ⁊ diligendum summam boni
tatem. Et rñdet cũ sequit̃. metro sequẽti.
Innocens manibus ⁊ mundo corde qui
non accipit in vano animam suam: nec
iurauit in dolo proximo suo. ⁊ tales deũ
videbunt recte hic per merituꝫ. ⁊ ibi per
premium. quia q̄ꝫto munditia oculi est
purior: tanto potentia visiua est virtuali
or ⁊ limpidior. Scd̄s est sanctoꝝ ange
lorum. quoꝝ est pacẽ ⁊ trãquillitatẽ ꝓcu/
rare. de quibus dicit̃ in euãgelio. Beati
pacifici quoniam filij dei vocabunt̃: ipsi
angeli dñtur pacifici. quia ad pacez faci/
endam ferendã ⁊ ꝯseruandaꝫ inuigilãt
diligentius. ⁊ ideo in christi natiuitate
diuinuꝫ p̄coniũ intulerunt scꝫ cantando
letissime. Gloria ĩ excelsis deo: ⁊ in terra
pax homĩbus bone volũtatis. Luc. ij. ca.
De cuius opposito tristant̃. ie. xxx. Ange
li pacis amare flebũt. s. cũ viderint discor
dias. Et qꝛ filius dei venit in hũc mũdũ
vt pacem faceret inter deum ⁊ hominem
inter angelum ⁊ hominem inter hominẽ
⁊ hoĩem: ideo ipsi ãgeli ⁊ q̄libet qui talẽ
affectum exercet filius dei vocat̃. Ter
tius est sanctorum innocentum. quorum
innocentiam per mititatem ⁊ mansuetu
dinem demonstrat: de quibus in euan/
gelio dicitur. Beati mites quoniam ip̄i
possidebunt terrã. Mitis est ille secun/
dum glosam quem amaritudo non affi/
cit: rancor vel ira nõ deijcit: non nocet al/
teri nec nocere intendit quod recte com/
petit innocentibus. nam innocens quasi
nulli nocens dicitur. De quibus prophe
ta ps̄. xxxvi. metro. xi. Mansueti aũt he/
reditabunt terram. ⁊ que sit illa denotat.
d. ps̄. cxli. Portio mea dñe in terra viuẽti
um. Istũ choꝝ regit ⁊ gubernat regina
virginum quia suo exemplo omnem im
munditiam ⁊ carnis impidicitiam sper
nunt beati. qꝛ ip̄a est que nesciuit thoruꝫ
in delicto habebit fructum in respectio/
ne animaꝝ sanctaruꝫ. sapi. iij. Prerogati
ua aũt huius chori est pre omnibus san/
ctis. quia sequũtur agnum quocunq̄ ie/
rit. Apoc. xiiij. Qui igitur volunt in isto
choro christum sequi: debent triplicem
statũ habere. Primo puritatis ⁊ mũ/
ditie cum virginibus. Secundo tran
quillitatis ⁊ concordie cum angelis.
Tertio mansuetudinis ⁊ innocentie
cum innocentibus. Et ideo ab isto cho/
ro excluduntur. Primo luxuriosi mũ/
ditiam inficientes. Secundo contu/
meliosi concordiam dirũpentes. Ter/
tio maliciosi innocentiam oꝓprimentes.
Scd̄s chorus est patriarcharum qui/
bus infuit pietas ⁊ misericordia. ⁊ pro/
phetaꝝ quibus infuit veritas ⁊ iusticia:
⁊ anachoritaꝝ quib⁹ infuit austeritas et
pnĩa. Prius est ordo p̄riarchaꝝ. q̄ fue/
rũt viri religiosi in vita sua p̄res ꝓpharũ
⁊ apl̄oꝝ hospitalitate p̄cipui: fide p̄clari
obĩa ꝓmpti. ⁊ in ꝓmissionib⁹ ꝟissimi. quẽ
ordinẽ regit sumus p̄riarchaꝝ abraã. pr̄
fidei nostre. geñ. xv. Credidit abraã deo
⁊ reputatum est illi ad iusticiaꝫ. De qui/
bus in euangelio dicitur: Beati miseri/
cord es qm̄ ip̄i misericordiã cõseq̄nt̃. Sꝫ

duplex est miscdia. Prima que subue/
nit alterius indigentie. que minuēdo pe
nam in indigentia ꝓximi meret ꝓprie pe
ne diminutionem. Scda est in cōpas/
sione alterius misericordie. qui compati
tur infirmitatibus ⁊ indigentijs viscero
sa compassione. vbi non potest manū ad
iutricem porrigere. eccl. xxix. Conclude
elemonsinā in corde pauꝑis ⁊ hec ꝓ te ex
orabit ⁊ liberabit ab omni malo. ⁊ quia
sancti patriarche ⁊ ꝓphete ⁊ anachorite
fuerūt viri misericordie ⁊ pietatis ideo
misericordiā sunt ꝯsecuti ī diminutione
pene ⁊ adeptione glie. ꝓuer. xxij. Qui ꝓ/
nus est ad misericordiā bn̄dicet. de pani
bus em̄ suis dedit pauperi. Scds or/
do istius chori est ꝓphetaꝝ cum quibus
locut⁹ est deus q̄ ⁊ assidua meditatione
mortis intrepidi fuerūt: ⁊ in ꝑsecutione
strenui. Mat. xxiij. Hierl'm hierl'm que
occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos qui ad te
missi sunt q̄tiens volui cōgregare filios
tuos. s. ꝑ eos ⁊ noluisti: sed persecuta es
eos. ⁊ ideo. d. euan. Bti q̄ ꝑsecutionē pa
tiunt ꝓpter iusticiā qm̄ ipoꝝ est regnū ce
loꝝ ⁊ iō. d. b. pe. i. pe. iij. Si quid patimi/
ni ꝓpter iusticiā bti timorē aūt eoꝝ ne ti/
mueritis vt non ꝯturbemini ⁊c. Et qr ī
hac vita iusticiā sunt secuti. iō in p̄ria ea/
dem sunt remunerati. sap. v. Accipient
iusti regnum decoris ⁊ diadema spēi de
manu dn̄i. Istū ordinē regit ꝓpheta dd.
de quo d. Hiero. in ꝓlogo suꝑ ysay. q̄ nō
solum ꝓpheta sed ⁊ euangelista dn̄dus ē
ita em̄ vniuersa xp̄i acta ceteraq̄ cuꝫ iu/
sticia ad loquendū ꝓsecutus est. vt nō pu
tes eū de futuro vaticinari: sed de pn̄ti hi
storiā texuisse. Tertius ordo isti⁹ cho
ri sunt anachorite. q̄ ciboꝝ delitias sper/
nentes: pōpas secl'i calcātes mltis virtu/
tibus ⁊ ꝓdigijs floruisse ꝓbant. Istū or/
dinem regit Jo. bap. qui viam dn̄o p̄pa/
rauit in heremo luce. i. Ipse p̄cedet ante
illū in spū ⁊ virtute helie. Ad hunc ordi
nem reducunt om̄es regulares mūdū ꝓ/
pter xp̄m relinq̄ntes ⁊ ad heremū religi/
onis cōuolantes ꝓpria ⁊ alioꝝ crimina
deplorantes Johel. ij. Inter vestibilū et
altare plorabūt sacerdotes ministri dn̄i
dn̄tes. parce dn̄e parce populo tuo matt.
v. ca. Beati qui lugent qm̄ ipi cōsolabū/
tur. Viri aūt religiosi anachorite q̄nq̄
de causis plorant. Primo propter pec
cata propria. Secundo propter pctā
aliena Tertio pro incolatu huius mi
serie. Quarto pro dubio ⁊ periculo ꝑ/
petue pene Quinto pro dilatione eter
ne glorie. Et sic pro contrario consola/
buntur. Primo propter propriorum
peccatorum remissionem. Secundo
propter proximorum saluationē. Ter
tio propter exilij liberationem. Quar
to propter gehenne euasionem. Quin
to propter future glorie adeptionem. Et
ideo quilibet eoꝝ potest d. cuꝫ propheta
illud ps̄. Secundum multitudinē dolo/
rum meoꝝ in corde meo consolationes
tue letificauerunt animam meam. Qui
enim volunt istum chorum sequi ⁊ xp̄m
in ipso imitari oportet triplicem virtu/
tem habere. Primo cum patriarchis
pietatis ⁊ misericordie. Secundo cuꝫ
ꝓphetis veritatis ⁊ iusticie Tertio cū
anachoritis austeritatis ⁊ pnīe. Et ideo
ab isto choro excluduntur Primo im/
pij ⁊ duri. ecclesiastici. iij. ca. Cor duruꝫ
male se habebit in extremo. vbi Bernar
dus. Cor durum est quod nec compun/
ctione scindit nec pietate mollitur nec p̄
cibus mouetur. ingratum est ad bn̄ficia
inuerecundum ad turpia: impauidum
ad pericula: seuum ad iudicia. quid est
hoc cor quod nec deum timet nec homi/
nes reueretur. Secundo falsi detra/
ctores ⁊ inuidi Hieronym⁹ in epistola
ad Nepotianuꝫ. Caue ne alijs detrahas
nec alios audias detractores: quoniam
cuncta que aduersus alios loqueris pro
pria sententia iudicaberis. Tertio cō
mestores ⁊ pompatici phili. iij. Quorū
finis interitus: quorum deus venter est
et gloia in confusione eorum qui terre/
na sapiunt. Tertius chorus est san/
ctorum apostolorum: martirum ⁊ cōfes/
sorum. quia doctores cōprehendunt sub
confessoribus. Primus ordo isti⁹ cho

ri est apostolorum qui fuerunt euangelice pauperpatis sectatores dignissimi: de quibus in euangelio. Beati paupes spiritu quoniã ipsor est regnũ celor. Non dixit xp̃us simpliciter z absolute. Beati pauperes: sed cũ determinatiõe. s. spiritu quoniã non oĩes pauperes beatificant Est eĩ pauptas triplex. Prima volũtaria. que est laudabilis. s. xp̃i apostolor z paupes de quibus Matt. xix. Si vis pfectus esse vade z vende omnia que habes z da pauperibus z habebis thesaurum in celo: z veni sequere me. Secũda coacta. s. paupes: que est tollerabilis De qua d. Thobias filio suo Thobie. iiij. Quomodo potueris: ita esto misericors. q. d. de paupertate tua benefac. ido sequit. Si exiguũ tibi fuerit: etiã exiguũ libenter impartire Tertia simulata q̃ est detestabilis q̃ est cuz hipocrisi Mat. xxiij. Ve vobis scribe z pharisei ypocrite qui decimatis mentã z anetũ z ciminũ z reliquistis que grauiora sunt. legẽ iudicium z misericordiã: z fidem. Et infra ypocrite qui mundatis qõ de foris est calicis. intus aũt pleni estis rapina z imũdicia. De prima. s. laudabili dicit Jaco. ij. Nonne deus elegit pauperes in h̃ mundo diuites in fide: z heredes regni qõ repromisit deus diligentibus se. Beati ergo pauperes spũ z vere beati quoniam pauptas. tria bona facit Primo facit hominẽ abilez ad sequendum xp̃um ideo p se z similibus. d. petrus Matth. xix. Ecce nos reliquimus oĩa: z secuti sumus te. quid ergo erit nobis. Secõ facit hominẽ abilem ad intranduz in paradisum ptz a suo contrario. Matth. xix. Facilius est camelũ p foramen acus trãsire q̃ diuitem intrare in regnum celor. qõ nõ intelligit de oĩbus diuitibus: sz de possidentibus p inordinatũ affectum

Tertio facit hominẽ abilem ad emẽdum regnum eternũ. Matth. xix. Oĩs qui reliquerit domũ vel fratres: aut sorores: aut patrẽ: aut matrẽ: aut vxorẽ aut filios aut agros p̃p nomẽ meũ cẽtuplũ accipiet: z vitã eternã possidebit. Ubi aug. in p̃sona xp̃i. d. Uenale aliquid habeo paupertate regnũ. labore requiem. vilitate gloriam: morte vitam. Istum ordinem regit xp̃s qui paupertatẽ regiã apostolorum z verbo docuit z exemplo monstrauit. Uerbo Mat. xix. Si vis perfectus esse vade z vende omnia que habes z da pauperibus: z habebis thesaurum ĩ celo: z veni sequere me. Exemplo. Luc. ix. Vulpes foueas habent z volucres celi nidos: filius aũt hominis non habet vbi caput reclinet Secund9 ordo ist9 chori est sanctor martyrũ qui plantauerunt ecclesiam sanguine suo: in quibus viguit ardentissima charitas. q̃ maiorẽ charitatẽ nemo habet: vt animã suã ponat quis pro amicis suis. Mat. v. de q̃bus in euangelio. Beati estis cuz male dixerint vobis homines z pfecuti vos fuerint z dixerint omne malũ aduersum vos mentientes p̃pter me. i. in odiũ mei. Ideo sequitur. Gaudete z exultate: qm̃ merces vestra copiosa est in celis. de qua mercede. d. dominus ad abraaz geñ. xv. Noli timere abraam. ego protector tuus sum. z mertes tua magna nimis. ideo Aug. loquens de mercede sanctor. xxij. libro de ciui. dei. cap̃. vltimo. replicans verbum p̃phete hiere. xxxi. Ego ero illorum deus z ipsi erunt mihi plebs. d. ibi. Ego ero vnde satient: ego ero quecunq̃ ab hominibus desiderant. s. vita z salus victus z copia: gloria z honor: pax z oĩa bona z sic intelligit illud apostoli. roma. xi. In ipso sunt oĩa: quia ipse erit finis desideriorum nostror: qui sine fine videbit z sine fatigatione laudabit. Istum ordinem regit bea. Stephanus p̃thomartir plenus gratia z fortitudine qui faciebat prodigia z signa magna in popl'o. Actum. vi. Tertius ordo istius chori est sanctor confessorum z doctoruz. hij sunt viri sancti: quorum doctrina fulget ecclesia vt sol z luna. qui in se habuerũt lucidam veritatez. de quibus in euangelio: Beati qui esuriunt z sitiunt iusticiã. qm̃ ipsi saturabunt. Justiciã sitire z esurire est cũ cordis desiderio alios docere. Sã

eti vero cōfessores ⁊ doctores per verita/
tem sacre scripture cū magno cordis de
siderio viam iusticie alios docuerūt. Nā
per eorum doctrinaꝫ clare nouimus red
dere vnicuiq; quod suum est. Primo
deo cui tria debemus. scilicet laudē glo/
riam ⁊ honorem. Secundo proximo
cui tria debemus. scilicet amorem: male
ablatum ⁊ famā. Tertio proprio cor/
pori cui tria debemus. scilicet mundici/
am cordi custodiam ori. disciplinam car
ni. Et sancti doctores qui sic iusticiaꝫ
esuriunt in docendo dicuntur beati. quo
niam ipsi saturabuntur. nam eorum esu/
ries saturabitur tripliciter. Primo in
intellectu visione. Secūdo in affectu
fruitione. Tertio in corpore glorifica
tione. Istum ordinem regit beatus
Augustinus qui inter doctores eleuatū
habuit intellectū. ⁊ precipue circa trini/
tem diuinarum personarū. Sic ergo in
isto choro sunt apostoli martyres ⁊ con/
fessores de quibus. i. pe. ij. Vos autez ge/
nus electum: regale sacerdotium: gens
sancta: populus acquisitiōis. Qui ergo
volunt istum choruꝫ intrare oportet eos
consistere in triplici statu. Primo euā
gelice pauꝑtatis cū apl'is Scdo ferui
de charitatꝫ cū martyribꝫ. Tertio luci
de ꝑitatis cū ꝯfessoribꝫ. Et iō ibidē nō i
trabūt. Primo diuites supbi. Scdo
cupidi auari. Tertio mendaces falsi
Isti sunt ergo nouem sanctorum ordīes
qui cum christo exultant ad quorum cō/
sortium vt nos alliciat bea. Anselmus
sic. d. Ama vnum bonū in quo sunt om/
nia bona ⁊ sufficit: desidera simplex bo/
num ⁊ satis est quod est omne bonum.
Quid enim amas caro mea: quid desi/
deras anima mea. ibi est quicquid ama
tis quicq̄d desideratis. Si delectat pul/
chritudo fulgebūt iusti sicut sol in regno
patris eorum. Si velocitas aut fortitu/
do corporis cui nihil possit resistere erūt
omnes sicut angeli dei. si longa ⁊ salubrꝫ
vita. ibi est sana et̄nitas ⁊ et̄na suauitas
quia iusti imperpetuum viuent. si sacie/
tas satiabuntur cum apparuerit gloria
tua domine. si melodia ibi sunt angeloꝝ
chori qui concinunt sine fine deo. si ebrie
tas: inebriabuntur ab vbertate domus
domini. si quelibet nō inmunda sed mū/
da voluptas torrente voluptatis sue po/
tabit eos deus: si sapientia ipsa dei sapi/
entia ostendet se eis. si concordia omni/
bus illis erit vna voluntas. si potestas
omnipotentes erūt sic ꝙ poterunt illud
quod volunt per ipsum deum: si honor ⁊
diuitie deus seruos suos bonos ⁊ fideles
supra multa bona sua constituet immo
filij dei vocabunt̄. ⁊ erunt vbi erit filius.
ibi ipsi heredes quidem dei: coheredes
aūt xp̄i. si vera securitas: ita erunt certi
ꝙ ista nunq̄ꝫ amittent siue certi erunt se
nō sua potestate hec amissuros gaudiū
vero quale ⁊ quantum est: vbi tale ac tā/
tum bonuꝫ est. Quod nobis ⁊c̄. Amen.

In commemoratione omnium de/
functorum. Sermo. IIII

Idi mortuos ma/
gnos ⁊ pusillos stantes in con/
spectu throni. Apoc̄. xx. ca. Sa/
cra scientia diuinitus inspirata ⁊ natura
lis philosophia humanitus inuenta in
vna conueniunt veritate: que est ex cogi/
tatione mirabilium effectuum cum sur/
gimus ad causas eorundeꝫ diligentius
inquirendas. Et ideo dicit ph̄s in. i. me
thaphisice. ꝙ ex amirari ceperunt homi/
nes philosophaxi. Et ꝓpheta ps̄. cxviij.
metro. i. di. Mirabilia testimonia tua. i.
opera. ideo scrutata est ea aīa mea. De/
claratio sermonū. t. illuminat ⁊ intellectū
dat paruulis. Et ratio est qꝛ in cognitio/
ne nostra ab imperfecto ꝓcedimus ad ꝑ
fectum. Ex ista ergo veritate per vtram
q; scientiam aꝓprobata sumit̄ illud com
mune dictū. s. ꝙ stupor admiratiōis ma/
teriam suscitat questionis. sed inter cete
ra opa que deus fecit ab initio hominem
creauit. qui quantum ad eius duplicem
statum fuit opus mirabile ⁊ stupendum
quantū em̄ ad statū nature integre fuit
ꝓculdubio opus mirabile ⁊ stupendū ꝓ
eo potissime qꝛ ad imaginē dei fact⁹ cla/

ra scientia preditus delitijs inexplicabi/
libus potitus ⁊ omniū creaturaꝝ ⁊ repti
lium dñs constitutus. Quapropter stu/
pefactus propheta ex tot prerogatiuis ⁊
excellentijs motus est ad querendū. di.
ps. viij. metro. v. Quid est homo ꝙ me/
mor es eius: aut fi. ho. quo. visi. eum. s. for
mando eum in ꝓpria similitudine. ⁊ seq̄/
tur. Minuisti eum paulominus ab an/
gelis. s. ipsum illustrādo plenitudine sci
entie: gloria ⁊ honore coronasti eum. s.
collocando ipsum in paradisi dulcedine
⁊ constituisti eum sup̄ opera manū tuaꝝ
scilicꝫ ip̄um extollendo in doni celsitudi
ne. Et qꝛ tāti beneficij extitit īgratus: in
magnā decidit calamitatem. qđ conside
rans idem ꝓpheta di. ps. xlviij. Hō cū in
honore esset non intellexit. comparatus
est iumentis insipientibus: ⁊ similis fa/
ctus est illis. scꝫ quando tanta dignitas
fuit multiplici vitio deturpata. tanta mē
tis serenitas fuit ignorantie nubilo offu
scata. tanta delitiositas fuit penali tedio
aggrauata. ⁊ tanta domini sublimitas
fuit mortis excidio inclinata. Et qꝛ ista
duo sic contraria vicinitatē maximā ha
buerūt: qꝛ post breuem morulā de sūma
glorie sublimitate trāsiuit ad tantā mi/
seriā ⁊ calamitatē. ideo sanctus Job stu
pefactus de ipso. d. Job. xiiij. ca. Homo
cū mortuus fuerit denudatus: atqꝫ con/
sumptus vbi q̄so est. Termini em̄ sunt h̄
oppositi a p̄mis. Que q̄stio de terminis
ita mutatis a primis fuit multū dubita/
bilis ⁊ ꝓtensa apud antiquos. q̄ fuit ꝓp̄t
quattuor terminos q̄s cōtinet quibꝫ qua
tuor opiniōes erronee quas habebāt an/
tiqui de morte hoīs correspōdent. Pri
ma opinio erronea fuit platonis quā re/
citat Aug. lib. x. de ci. ca. iij. q̄ cū suis seq̄
cibus ponit animaꝫ transire de corpe in
corpus. ⁊ animā humanaꝫ resolui aliqñ
ad corpa anīaliū. ⁊ ideo in q̄stione ponit.
Hō cū mortuꝰ fuerit. difficultas magna
orit vbi est. Scđa fuit Auerrois q̄ cū
suis sequacibus posuit vnū intellectū in
om̄ibus: ⁊ s̄m hoc nō potuit saluare q̄lit
post hanc vitā diuersis meritis diuersa
p̄mia responderent. ⁊ ideo cū in questiōe
sequit denudatus atqꝫ cōsumptus carne
mortali in qua. s. quilibet pōt mereri. ori
tur difficultas. s. vbi est. ⁊ quale sibi gau/
diū correspōdet. Tertia fuit epicuri
⁊ saduceoꝝ qui nō credebāt resurrectio/
nem: sed dicunt animā cū corpore mori.
ideo cū in questione ponit atqꝫ ꝯsumptꝰ
orit difficultas. vbi queso est Quarta
fuit quorūdā q̄ dixerunt ecclesiā nō posse
iuuare defunctos. ⁊ ideo negāt purgato
riū post hanc vitā. ⁊ qꝛ aliqui decedunt i
charitate quibꝫ debet regnū paradisi: et
tñ non sunt totaliter purgati ⁊ ꝑfecti. vn
de statim non possunt intrare illā ciuita
tem celestē hierusalem: in quā nihil coin
quinatuꝫ intrare pōt vt ptꝫ apoc. xxi. ca.
nec etiam merent ꝑpetuo recludi in car/
cere infernali cū sint in gratia. ideo pro
pter tales dicit in fine q̄stionis. vbi q̄so
est. Hanc itaqꝫ questionē ⁊ errores cir
ca eaꝫ ꝯtingētes. b. Jo. euāg. diuinoꝝ cō
scius secretoꝝ in verbis ꝓpositꝫ soluit. d.
Vidi mor ma. ⁊ pu. in q̄ solutiōe ponit.
Primo repugnātia terminoꝝ: vt exclu/
dat p̄mus error platonis de aniaꝝ circu
latione ibi Vidi mortuos. Scđo asse
rit differētia meritoꝝ. vt destruat scđs er
ror Auerrois de vna oīm informatione.
ibi. ma. ⁊ pu. Tertio desinētia repelli
tur mortuoꝝ. vt euellat tertiꝰ error. s. epi/
curi ⁊ saduceoꝝ de aīe corruptiōe. ibi. stā
tes qđ em̄ om̄ino est corruptū nullo mō
stat. Quarto indigētia exp̄mit suffra/
gioꝝ cōtra. iiij. errorē. s. eoꝝ q̄ dicūt eccle
siam nō posse iuuare defūctos ⁊ purgato
rij negationē. ibi in cōspectu throni Nā
illi q̄ mouent in circuitu throni. sicut. d.
b. dio. li. de angelica ierar. sunt deū felicit
ꝯtēplātes sed q̄ stant in cōspectu throni
sunt misericordiā expectātes. In istꝫ ita
qꝫ verbis sic ad nostrū ꝓpositū adaptatꝫ
Primo matris eccl'ie cōpassio descri/
bit cum aspicit tp̄ale supplicīū filioꝝ. ibi
Vidi mortuos. Scđo hūane vite elatio
ꝯtēnit: dū gñale excidiū vniuersis p̄dicit
ibi. magnos ⁊ pu. Tertio mētis nr̄e tre
pidatio inuit dū penale exiliū conspici/

tur purgandorum. ibi stantes. scilicet in exilio purgatorij. Quarto nobis magna consolatio opponit dum attenditur subsidium electorum. ibi in cōspectu agni. scz misericordie z gratie: vbi omnes electi aduocant pro ipsis. Hebreo. iij. cap. Adeamus ergo cum fiducia ad thronū gratie: vt misericordiam cōsequamur z gratiam inueniamus in auxilio oportuno. Sed notandū q nostra intētio nō est loqui de mortuis qui sunt in inferno: quia de q̄liber cor. d. sancta mater ecclesia per ꝓpheram pō. xxx. Obliuioni dat⁹ sum tanq̄ mortuus a corde. nec de hijs qui sunt in paradiso. quia dicit Grego sup. i. Job. vij. ca. Nec aspiciet me visus hominis. visus est misericordia redēptoris que post mortē neminem liberat quē ante mortem gratia ad venīā non reformat. Est itaq̄ pīs intentio de illis mortuis loqui solū qui in purgatorio temporaliter emendant. de quibus sancta mat ecclesia dicit. Vidi mortuos. z ce. s. oculo cōpassionis z in persona ecclesie. dicit ꝓpheta Baruch. iij. ca. Domine omnipotens deus israel audi nunc orationez mortuorum. israel. z filiorum ipsorum qui peccauerunt ante te. Ju quibus verbis sancta mater ecclesia. Primo diuinā captat beniuolentiā ex summe dignitatis p̄conio ibi. Domine omnipotens deus israel. Secundo imensam flagitat clemētiam cum sūme humilitatis suspirio ibi Audi nunc orationem. Tertio extremam allegat indigentiā quasi non possit ꝓprio auxiliari subsidio ibi. mort. is. z fi. ip. Quarto declarat promptaz esse iusticiam qua tanto puniunt supplicio. ibi: quia peccauerūt ante te. Auctoritatis ꝓsecutionē omitto causa breuitatis. sed vna figura adducit ad ꝓpositū: que habetur. ij. Regum: xiij. ca. vbi dicitur q̄ postq̄ Absolon occidit fratrem suum Amon ꝓpter incestum sororis sue z David fuisset eum longo tempore ꝓsecutus Joab misit thecuā z tulit inde mulierez sapientem: vt ipsa mediante ad patris gratiam filium reuocaret. z instruxit eā dicēs: Lugere te simila z indue te veste lugubri. z ne vngaris oleo: sed sis quasi mulier plurimo iam tēpore lugens mortuum z ingredieris ad regez ꝛc. vsq̄ ibi que non reuertunt. Sed notanduz q̄ Joab interpretat de patre vel ex matre z significat spiritūsanctū: qui cum sit cōsolator potest dici pater orphanorum. z p̄nceps viduarum. Thecua interpretat tuba vel bucina vel sonit⁹. z significat sanctam ecclesiam que patiens est dum mala p̄sentis vite eg̃nimiter ꝓlorat: semetipsam macerans z per predicationē omnes ad celestem patriam vocās. Dauid manu fortis interpretat z decorus aspectu z significat deum patrem a fortitudine manus sue qui in presenti electos suos protegit z ad aspectum sue pulchritudinis introducit. Et ponitur in ista figura ex pte sancte matris ecclesie. Primo digne p̄paratio pfecte sācitatis. ibi. lugere te simila z īduere veste lugubri z ne vngaris oleo vt sis q̄si mulier iam plurimo tempore lugens mortuū z ingredieris ad regem z loqueris ad eū sermōes huiusce modi. Scōo grata supplicatio vere hūilitatis. ibi: itaq̄ cū ingressa fuisset mulier thecuites ad regez cecidit coram eo super terraz z adorauit z dixit serua me rex. Tertio prudens explicatio ꝓprie necessitatis. ibi. heu mulier vidua ego sum. mortuus est em̄ vir meus z ancille tue erant duo filij qui rixati sunt aduersum se in agro nullusq̄ erat q̄ eos phibere posset z percussit alter alterum z interfecit eum. z ecce consurgens vniuersa cognatio aduersum ancillam tuaz dixit trade eum qui percussit fratrem suum vt occidamus eū pro anima fratris sui quem interfecit z deleam⁹ heredem z querūt extinguere scintillam meā que relicta est vt non supsit viro meo nomen z reliquie super terrā. Quarto ꝓgrua adaptatio nostre vilitatis: ibi. q̄re cogitasti huiusce modi rem contra populū dei. z locutus est rex verbum istud vt peccet z non reducat electū suū. omēs morimur z quasi aqua dilabimur in terraz q̄ non

reuertūtur. Circa primū per ioab intelligitur spūssanctus qui sanctam ecclesiam instruit. di. lugere te simila, ꝛc. ꝛ instruit eam pro tanto qꝛ sicut dicit. Greg. iiij. libro moraliū. ca. xiiij. Ut ad precez sine macula facies lauetur ante oratiōis tempora semꝑ debet solicite conspici q̄c/quid pōt in oratione reprobari. Sunt aūt quattuor ex parte orōnem facientis ꝓpter que pōt orō reprobari. Primū est si nō sit humilitas in mō. ꝛ ideo spūssanctus ecclesiaz hortaꝛ. di. lugere te simila ꝛc. vsqꝫ mortuū. Iste luctus sancte mr̄is ecclesie quē asserit hodie ꝓ fidelib⁹ videꝛ similatus ꝓpter vicinitatē ymo ꝓpter impossibilitatem quā habet cū gaudio precedente. iuxta illud Ro. xij. ca. Gaudere cum gaudentibus ꝛ flere cum flentibus Heri em̄ gauisa est mater ecclesia cum omnibus sanctis ꝛ hodie velle flere cuz flentibus videꝛ luctus similatus. Secundū si non sit benignitas in voto. ꝛ iō hortaꝛ spūssanctus. vt assumat habitū viduitatis qui est testis amoris ad sponsū d. Induere ve. lugu. ꝛc. Tertiū si non sit indigentia rei postulande. ꝛ ideo hortaꝛ spūssanct⁹ vt eccl'ia abijciat a se oēs carnales delectationes. d. ꝛ ne. vn. oleo. ꝛc Quartū si nō sit ꝯfidentia apud eū quē rogat. ꝛ ideo dat ei anulū fidelitatꝭ. di. ꝛ sic ingre. ad regē. ꝛc. vsqꝫ sermones huiuscemodi. Hec aūt omnia libenter facit sancta mater ecclesia vt ꝓ filijs possit veniā impetrare Circa scōm. s. vere humilitatis supplicatio est notandum ꝙ apud deū tm̄ est grata ꝛ accepta alicui⁹ deprecatio: q̄ntū est ei grata offerētis cōuersatio. gen. iiij. ca. Respexit d̄s ad abel scz. ꝑmoꝛ ad mūera eius. s. scd̄o. vñ Gre. in pastorali. Talis requirēd⁹ est ad orādum qui sit idoneus ad deprecandū. q̄a cū is qui displicet ad intercedenduz mittitur: irati iudicis animus ad deteriora ꝓuocaꝛ. Hoc aūt eccl'ia cū ꝯfidentia facere nō potuisset si consiliū Joab. i. spūssancti non audiuisset Greg. iiij. li. dialogoꝝ ca. xiiij. Diffidit mens accipere qd̄ per orationē petit: que ꝓfecto cōmisit vel sese fecisse qd̄ diuinitus audit. Et notandum ꝙ tāta est matris ad filios dilectio naturalis vt interdū si pater iratus percutiat: mater suꝑ eū se ꝓijciat: ꝛ ictus q̄s filius reciperet mater in seipsa recipit.

Et sic a simili hodie sancta mater ecclesia. i. vniuersitas fideliuz se affligit sic vt motus paꝛ misericordia ꝛ pietate cesset ꝑcutere filios ecclesie qui sunt scilicet fidelium anime que in purgatorio sunt.

Circa tertium. s. prudēs explicatio ꝓprie necessitatis ibi. heu mulier. ꝛc. Est notandū ꝙ sancta mater ecclesia allegat quattuor ꝓ suis filijs in purgatorio existentibus cōtra quattuor que patiunꝛ incomoda. Primo quia fideles vidētur captiui dum in purgatorio detinenꝛ. Et ideo allegat ecclesia. di. Heu mu. vi. ego sum ꝛ mor. est vir meus. q. d. Ecce quale p̄cium ꝓ eis datuz est. qꝛ vir meus. i. xp̄s iesus ꝓ eis est mortuus: ꝛ ego facta sum vidua ꝓpter eos. hāc allegationē facit cū offert deo sacrificiū. vñ Gre. suꝑ illo ꝟbo Luc. xiiij. ca. Si quis venit ad me. d. singulariter ad oblationē passionis illi⁹ reꝑamur. Preciū aūt ꝯsueuit dupliciter refutari: vel qꝛ alias debitum: vel qꝛ valori rei inadequatū. Istud aūt p̄ciū fuit indebitū. ꝛ ideo summe gratiositatis. Grego li. xvij. mora. c. xviij. Dn̄s noster ꝓ nobis soluit mortem indebitā: vt nobis mors debita nō noceret. Et istd̄ debitū nō solū est adequatū verū etiā excessiuuz. Nam gutta vna sanguinis iesu christi satisfecisset ꝓ mille mūdis redimēdis. ꝛ nihilominus tanta fuit habūdās ꝛ copiosa redemptio. Vñ ꝓpha ps̄. cxxix. metro. vij. Apud dn̄m misericordia ꝛ copiosa apd̄ eum redēptio. Bern̄. Non solū gutta sed sanguinis vnda ꝑ sex partes corꝑis eius emanarūt. Scd̄o qꝛ reputanꝛ suꝑati: q̄ꝫdiu nō coronanꝛ. vñ eccl'ia allegat. d. ꝛ ancille t. e. du. fi. ꝛc. Ubi notanduz ꝙ sancta mater ecclesia ꝓ ista muliere cuius figuram tenuit: fecundissimā rebeccam inducit q̄ duos filios hūit. s. Jacob ꝛ Esau quoꝝ alter potestatē alteri⁹ tenuit quem ꝛ pater dn̄m alterius fecit. Hi em̄ duo fi

gurant hominē interiorem ⁊ spūalem ⁊ exteriorē ⁊ carnalez. ⁊ hij cōtinuo rixant̄ nec est q̄ diuidere possit qñ hic q̄ ꝼm carnem natus est ꝑsequebat̄ illū q̄ ꝼm spūm nō solū in diuersis suppositis. sed in eodē supposito Gal'.v.ca. Caro ꝯcupiscit aduersus spm̄: spūs aūt aduersus carnem. Modo aūt eccl'ia rogat ꝑ filio suo. s. vniuersitate fideliū quā credit fratrē suū. i. ꝑprium corporis ꝑ pniam mortificasse. tali em̄ victorie est vita eterna in p̄miū repromissa Col'. viij. capi. Si spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. Petit ergo eccl'ia ꝑ filio suo coronā vite. qꝛ in ista rixa victor extitit ⁊ fratrē suum. s. corpus carnale per penitentiā edomuit ⁊ mortificauit. Tertio qꝛ extimant̄ cōdemnati: dum grauiter cruciant̄. vnde di. ⁊ ecce cōsur. vniuersa cogna. ⁊c̄. Est notanduz ꝙ non est mirum si vniuersa cognatio fideliū reputat damnatos existentes i purgatorio: si eorum penaz consideret: quia sicut dicit Augu. libro de vera penitētia Ille ignis ⁊ si eternꝰ non sit: tamen miro modo grauis est. excedit enim omnē penam quā vnq̄ passus est aliquis in hac vita. nunq̄ in carne inuenta est tanta pena licet mirabilia tormēta passi sint martyres. Et cōtra istos allegat mater ecclesia ꝙ scripta est pro filio suo firma stipulatio. Et notandum ꝙ stipulatio ꝼm iura est promissio facta premissa interrogarione. Istud aūt vocabuluz stipulatio dicitur esse sumptuz ex eo. quia antiquitus quando aliqui duo volebant inter se aliquem contractuz firmare ⁊ perpetuo roborare stipulam inter se diuidebant et ī ꝑpetuā rei memoriā illiꝰ stipule mediā ꝑtem q̄libet retinebat. Deus itaq̄ oīpotens cū sctā matre eccl'ia fecit pactū qñ eā filio suo despōsauit: ꝙ ipa ꝑpetuo regnaret: ⁊ ꝙ filij sui hereditarēt in regno dñi nr̄i iesu xp̄i. ⁊ sup hoc scripsit nomen eius ī libro vite: ⁊ firmauit hoc firma stipulatione. vnde sancte ecclesie dedit gr̄az ⁊ sibi retinuit gloriaz. Et ideo allegat ecclesia ꝑ mulierem sibi esse datā gratiam d. volunt extin. scintillā meā. s. gr̄e q̄ relicta est mihi sup terrā inquantū docet filios defunctos matris intercessionibꝫ non iuuari. ⁊ ꝑ consequēs volunt interficere heredē vt nō supsit no. v.. meo. s. domino iesu xp̄o. De quo nomine dicitur. ys. lxv. ca. Seruos suos vocabit alio nomine: in quo qui benedictus est super terram: benedicetur in deo Amē. Quarto quia arbitrantur desperati quia tantuz retardātur: ⁊ allegat ecclesia ꝙ data est bone fidei iussio. quia dicit rex. Ego iubebo ꝑ te ⁊ vi. do. qꝛ nō ca. de ca. fi. tu. su. ter. Hāc fidei iussionem quatuor conditiones cōmēdant. Primo spōdētis sublimitas cuius verbuz non debet mutari. qꝛ dicit rex ⁊c̄. Ecce q̄ nobilem fideiussorem habet ecclesia in hac parte. Secundo iuris auctoritas. quam non licet abrogari. Ego inquit iubebo ꝑ te. ⁊c̄. id est meip̄m statuo aduocatum Tertio iuramenti solēnitas qđ nō licet violari. viuit inquit dominus ⁊c̄. Ista solēnitas iuramēti nō est nisi pacti ꝑmissi īmobilitas Quarto totalis īmunitas quā nō licet cōdemnari. qꝛ non ca. de ca. ⁊c̄. q. d. licet illa bona tm̄ retardent̄: tamen ego promissum complebo Luc. xxi. ca. Et capillus de capite vestro nō ꝑibit qđ erit qñ vt d. apl's Phili. iij. ca. Reformabit corpus hūilitatis nostre ꝯfiguratū corpi claritatis sue.

Quarto ⁊ vltimo ꝯcludit̄ in hac figura nostre vtilitatis cōgrua adaptatio. q̄a mulier illa sapiens cōuertit figurā huiusmodi sermōis ad nostrā vtilitatē. d. oēs mori ⁊c̄. In quibus verbis mater ecclesia filios suos in ꝑegrinatiōe vite pñtis positos sollicitos reddere volens ⁊ sciēs qꝛ ad hoc est vtile iugis memoria mortꝭ dñte. Hiero. Faciliter ꝯtēnit oīa q̄ sesp cogitat morituꝝ. reducit ad memoriā illam sniam ꝓpter quā pctm̄ primi ꝑentis pariter oēs incurrerūt. d. om̄es mori. ⁊c̄. Ubi q̄tuor facit Primo sniam magne latitudinis ⁊ generalitatis. qꝛ comp̄hensiua vniuersoꝝ sine exceptione. ibi. om̄es

Scđo sniam dure amaritudinis ⁊ calamitatis. qꝛ afflictiua peccatoꝝ sine extimatiōe. ibi. morimur. Tertio sniam

summe rectitudinis ⁊ eq̄tatis. q̄ ꝯsum/
ptiua singuloꝝ siue retardatione. ibi. ⁊ q̄
si aqua. di. su. ter. Quarto sniam alte
fortitudinis ⁊ auctoritatꝭ. quia termina/
tiua meritoꝝ sine reuocatione. ibi. q̄ non
reuertit. Circa primum. s. snie genera
litatem est notanduꝫ q̄ ista generalitas
debet nostram cōprimere superbiam. q̄a
nullus eximitur. q̄ oēs. Propositio aūt
vniuersalis nō terminatur nisi in oībus
nisi in aliquo singulari instātia detur. sꝫ
in nullo dari pōt. q̄ nullū excipit potētie
dignitas. q̄a hodie rex est. ⁊ cras morit
hō. eccl'. x. ca. Rex hodie ē. ⁊ cras morieť
cuꝫ em̄ morieť hō hereditabit serpentes.
Non iuuat scie claritas eccl's. ij. ca. Mo
ritur doctꝰ pariter vt indoctus. Nec for/
titudinis validitas. Job. xxi. ca. Iste mo
ritur robustus. Nec ꝑsone ꝓsperitas iob
sup̄. Morit diues ⁊ felix. ⁊ aliꝰ morit in
amaritudie anie sue. ⁊ tñ simul in pulue
re dormiēt ⁊ vermes operient eos. Et q̄n
tum ad mortem nulla est differentia iter
diuites ⁊ pauperes albos vel nigros ⁊c.
dicente Augustino. Nudi nascimur om
nes nudati morimur. nulla est distinctio
inter cadauera mortuorum ⁊ certe nulla
nisi q̄ forte grauius fetent corpa diuitū
ꝓpter crassi habūdātiā. ⁊ q̄ nō pōt dari i
stantia q̄n oēs cōp̄hēdat snia gñalis q̄rit
ꝓpheta. ps̄. di. Quis est homo qui viuet
⁊ non videbit mortem. quasi dicat nullꝰ
Scdo acerbitas dure snie amaritudi
nis ⁊ calamitatis debet nr̄am cōprimere
lasciuiā ⁊ hortari ad ꝯtinētie p̄patū. dic̄
em̄ morimur. Mors em̄ est vltimū terri
biliū ⁊ maxime illis q̄bꝫ pōt multū noce
re. s. peccatoribꝫ qui dicūt eccl'. xli. ca. O
mors q̄ꝫ amara est memoria tua hoī pa/
cē hñti in substantijs suis viro quieto ⁊
cuius vie directe sunt in oībus ⁊ adhuc
valēti accipere cibū. Et rō est. q̄ separat
coniuncta quattuor. Primo animam
a corpore Secundo mētem a diuitijs
Tertio carnez a delitijs. Quarto
vitā mundanā a carnalibus amicis. Et
facta hac sepatione tali mō diuidit istas
ꝑtes. Primo aīam tradit igni ⁊ demo
nibus. Secundo corpus putredini et
vermibus. Tertio delitias parētibus
Quarto luctū amicꝭ carnalibꝫ. Quas
sepatiōes sentiens ille pīguissimꝰ agag.
i. R̄. xv. ca. dixit: Siccine separat amara
mors. Bern̄. O hō cur teip̄m ꝯtinue nō
p̄paras cogitās te morituꝝ quē scis d̄ ne
cessitate morituꝝ. distingue q̄liter oculi
vertenť in capite: vene rūpenť in corpe ⁊
ip̄m cor scindeť in dolore. Sꝫ ml'ti hanc
memoriā nō faciūt. q̄ credūt eā i delitijs
fugere ⁊ euadere. Huiꝰ figura ponit Iu
dic. iiij. ca. vbi d̄r q̄ sizara fugiēs barach
se ꝑseq̄ntē ad mortē ꝑuenit ad iael vxorē
aber cinei. q̄ dixit ei. Intra ad me dñe mi
ne timeas ⁊ recipiēs eū operuit palio ⁊
apꝑuit vtrē lactꝭ ⁊ dedit sibi bibere. Po
stea tulit clauū tabernacl'i assumēs ꝑiter
malleū ⁊ abscōse cū silētio posuit sup̄ tē/
pus capitis sizare dormiētis ꝑcussumq̄ꝫ
malleo defixit in cerebrū vsq̄ꝫ ad terrā q̄
soporē morti sociās defecit ⁊ mortuus est
Sizara interpretať exclusio gaudij. Ba/
rach interp̄tať fulgur vel ꝑcutiens. Iael
interp̄tať ascēdēs. Applica vt libet Gre.
vi. li. mora. ca. vltimo. Nichil inquit sic
ad exopinandum desideria carnalia va
let q̄ꝫtuꝫ vnusquisq̄ꝫ hoc q̄d diligit viuū
quale sit mortuum presentet ⁊ sic cogno/
scitur seperatio anime ⁊ corporis ꝑ acer/
bam sniam que habꝫ nr̄am cōprimere la
sciuiā. Tertio ꝯtinuitas sine retarda/
tione recte snie debet nr̄am arguere insi/
pientiam. quia dicit ⁊ quasi aqua dilabi
mur sup terram Reuera talis est noster
defectus qualis est aque fluxus: q̄ semꝑ
tendit ad ima. Aug. Nihil est aliud pñ/
tis tꝑis dilatio nisi q̄dā cursus ad mor/
tem. in quo nemo vel paululum stare vel
tardius ire permittit. licet em̄ aliq̄n no/
bis videať q̄ hoīes in honore huius mū
di cū gradu sublimi currant tardius ad
mortem q̄ꝫ ceteri simplices q̄ habundāt
diuitijs: fruūť delitijs ⁊ oīa eis succedūt
ad votū tñ ad mortē p̄ueniūt eos īterdū
Huiꝰ figura ponit. Jo. xx. ca. Currebāt
duo simul ⁊ ille aliꝰ discipl'us p̄cucurrit
citius petro ⁊ venit prior ad monumētū

ꝛ cum se ĩclinasset vidit lintheamina posita: non tñ introiuit. venit ergo simõ petrus sequens eũ. Et introiuit in monumentum. a ꝓplica. Sed notandũ ꝙ ꝓpter bona temporalia nõ debemus arbitrari: ꝙ ad mortez tardius veniamus. qꝛ recte sicut homines nauigantes siue dormiãt siue vigilẽt: vel ludant fluxu aque ducũt̃ sic reuera fluxu mortalitatis ducimur incessanter Greg. li. viij. moralium ca. xij. Quia tempus deficiens indesinẽter cõsumit̃: ad finẽ nostri itineris ꝛ quiescẽdo ꝑuenimus ꝛ per cursum nostri transitus etiã dormiẽtes imus. Quarto snĩe extremitas ꝛ irreuocabilitas debet nostrã pigritiã excutere ꝛ hortari ad bene operandũ. qꝛ nullus inde regredit̃ vñ d. que non reuertunt̃. nullus em̃ de cõi lege post mortem reuertit̃ ad meritorie operandũ ꝛ ideo pctõres desiderant viuere ne in illo statu mortis snĩa feriant̃. qꝛ sicut dicit Gre. li. viij. moraliũ. ca. xiiij. Quẽcunqꝫ semel culpa ad penã ꝑtrahit mĩe vlteriꝰ ad veniã nõ reducit. Et ibidem exponit illud eccl̃s. xi. capi. Si ceciderit lignum ad austrũ aut ad aquilonẽ. in quocunqꝫ loco ceciderit ibi erit. Et iõ valde metuendus est iste transitus a quo non est regressus. in quocũqꝫ em̃ statu quemcũqꝫ inuenerit suus nouissimus dies: in h̃ euꝫ comp̃hendet strictissimus iudex. vñ scribit̃. vbi te inuenero ibi te iudicabo. i. secũdum statum in quo erit. Rogabimus ergo ꝛc̃. Amen.

Sermo de domina. III.

Ue est ista q̃ ascẽdit de deserto delitijs affluens innixa sup̃ dilectũ suũ. Cant. viij. De magnis rebus fiũt magne q̃stiones: ꝛ magni sapiẽtes disputãt eas. ꝛ qꝛ assumptio beate virginis fuit mirabilis ꝛ insolita: sapiens Salomon sub qõne soluẽda d. Que est ista ꝛc̃. In qua qõne facit tres ꝯclusiões. Prima est sui ascẽsus. qui est virtuosus. ibi. q̃ est ista q̃. a. de. d. Scd̃a est sui ornatꝰ. qui est p̃ciosus ibi. deli. afflu. Tertia est sui gestus q̃ est gloriosus. ibi innixa sup̃. di. suũ. Rñdentes aũt ad q̃stionẽ sunt. viij. valentes quattuor de veteri testamẽto: ꝛ quattuor de nouo. Et ꝓpter reuerentiã nõ determinant relinq̃ntes eam maiori arbitrio determinandã scilicet deo Primo rñdet angelus q̃ eam annũciauit. d. ꝙ esset mater dñi qui vitam eius custodiuit ꝛ sciuit eam gratia plenã. Scd̃o rñderunt patriarche. a quibus corporaliter descẽdit. quibus fuerat ꝓmissa ꝛ ipsam sanctã cognouerunt. In cuius signũ se sanctificabant in suo matrimonio lauãtes se ꝛ sua vestimẽta ante ꝛ post. Tertio responderunt pontifices ꝛ sacerdotes. q̃ in eius ꝛ filij sui figuram omnia sacrificia faciebant scd̃m ꝙ videbant in eis multas ꝑfectiones sanctitatis multiplicãdo ꝛ diuersificando sacrificia. Quarto rñderũt ꝓphete. qꝛ om̃es ꝓphetie ꝛ laudes applaudebant ad eam ꝛ ad filiũ. Quinto rñderunt apl̃i qui cũ ea fuerũt ꝯuersati. q̃a in ordine apl̃oꝝ ipsa fuit p̃ma apostolissa. Scd̃a fuit magdalena. Tertia Martha. Sexto rñderũt martyres qui ĩ ciuitate sua celesti hierusalem portauerũt vexillũ sui matyrij. s. in aĩa sicut ꝓph̃atuꝫ ei fuerat. ꝛ ideo sicut dies veneris veneratur ꝓpter martyriũ xp̃i in eius passiõe: sic dies sabbati virgini assignat̃ propter eius transgladiationeꝫ. Septimo rñderunt ꝯfessores q̃ sanctitatẽ eius ꝛ gloriã ꝯtemplati sunt cũ gaudio ꝛ eiꝰ exemplo mundũ vicerunt ꝛ diabolũ. Octauo rñderunt virgines. quaꝝ ipsa est regina: que eius amore virginitatẽ seruauerũt. Et primo dicũt angeli ꝙ ipsa est finis et terminus eoꝝ restaurationis.

Scd̃o patriarche. di. ꝙ. ipsa est fundamentũ ꝛ origo oĩs beatitudinis. Tertio pontifices ꝛ sacerdotes d. ꝙ ip̃a est regula sancte ꝯuersatiõis. Quarto prophete. di. ꝙ ipsa est speculũ ꝛ exẽplar clare reuelationis. Quinto apostoli. d. ꝙ ip̃a est alpha ꝛ o christiane religionis.

Sexto martires. d. ꝙ ip̃a est remediũ ꝛ medicina hũane afflictionis. Septimo consessores. di. ꝙ ipsa est manna dine

contemplationis. Octauo virgines. di. q ipsa est lilium z rosa virginalis perfectionis. Sed vltimo ipa trinitas. di q ipsa est imperatrix. z dña vniuersalis creationis. qō audiens Salomon admirans dicit. Can. vi. Pulchra es z suauis z decora filia hierusalem terribilis vt castrorum acies ordinata. Dictum suū p̄bant angeli tripliciter. Primo ex parte nature. ipsa em̄ voluit z angeli voluerunt q ipsa semp esset pfecta. Canti. iiij. Tota pulchra es amica mea: z macula non est in te Secundo ex parte gratie sanctificationis. Aug. libro. de natura z gratia. Cum de peccatis agitur: nullam fieri prorsus volo de virgine mentionem

Tertio ex parte gratie superabundātis Lu. i. Ave gratia p.o.t. Bernardus Puto q copiosior sanctificationis gratia in ipsam descenderit: que non solum eius sanctificaret ortum: sed z vitam deinceps ab omni peccato custodiret immunem. Item probant angeli dictum suum. Primo ex parte nature sic. quia p̄mo inuenit homo qui habet potentiam z inclinationem ad bonum z ad malum indifferenter vt adam. qui libere poterat vtrumq; Primo in bonū. quia nō habebat corpus inclinans ad malū. cū non haberet fomitem peccati originalis.

Scōo in malū. quia non habebat adiutorium gratie confirmantis in bonum

Scōo inuenitur homo qui habet maiorem inclinationē ad malū cp̄ ad bonum sicut nuper baptisatus: in quo remanet radix z fomes in corde. z ideo data sunt isti multa remedia ad resistendum. s. sacramenta ecclesie z meritum passionis xp̄i. Tertio inuenit hō qui habet maiorem inclinationē ad bonū cp̄ ad malū. sicut sanctificatus in vtero. sicut Joha. bap. Hiere. p̄pheta: Sāpson z multi alij Et hoc est: q fomes peccati originalis in eorum carne fuit sopit⁹. Et erant pleni gratia inclinante ad bonū tm̄. z quia fomes peccati non plene fuit sopit⁹ i eis potuerūt peccare venialiter sz mortaliter non. Quarto inuenit homo qui nō solum habet potentiā ad malū verum etiā habet necessitatem. sicut non baptisatus. Et hoc. q regnat in corde ei⁹ fomes peccati inclinans ad malum. nec refrenatur aliquo adiutorio sacramēti vel passiōis xp̄i. Oportet ḡ vt detur vltim⁹ mod⁹ q sit aliq̄ pura creatura q̄ habeat non solū potentiā nō peccādi: sed etiā necessitatē. Et ista fuit. b. virgo in qua non solum fomes peccati fuit extinctus: sed etiam fuit eradicatus. z ideo nullam p̄nitatez habuit ad peccādū: q̄ fuit gratia plena dña te. Aug. in sermone de natiuitate. b. virginis. Ceteris p̄stat p partes marie aūt in se tota infudit gr̄e plenitudo. z sic p̄z quomodo habuit suam perfectionē quo ad naturā corporis purgati ab originali pcō. Scōo ex pte aie purgate. p̄bāt sic

Primo quia inuenit hō qui nō potuit peccare venialiter sz mortaliter: qui fuit adā z eua. Scōo inuenitur homo qui nō potuit peccare mortaliter: sed venialiter qui fuit Jo. bap. z hieremias. Tertio inuenit homo qui pōt peccare mortaliter z venialiter. qui fuit lapsus post baptismum. Restat quartus qui nō posit peccare venialiter nec mortaliter que fuit beata virgo z eius filius. recte ergo est in sūmo apice pfectionis. Tertio ex parte gr̄e p̄bant sic. Primo sicut illi qui magis appropinquāt ad xp̄m: quia fons gratie magis recipiūt de gra. sed talis appropinquatio fit tripliciter. Prima fit cognitione vt hieremias Secūda cognitiōe z demōstratiōe. vt Jo. bap.

Tertia cognitione z demōstratione z p̄ratione. vt. b. virgo. Prima cognitie s. hieremie fuit clarissima qui clarius alijs p̄phetis dixit: z hoc quia magis de gratia recepit. fuit em̄ i vtero matris sanctificatus. Hiere. i. Priusq̄ te formarez in vtero noui te z antecp̄ exires de vulua sanctificaui te z p̄phetam in gentibus dedite. Scōo cognitio z demonstratio Joban. baptiste ampliori gratia meruit habundare. z ideo de futuro p̄dixit z de presenti monstrauit di. Joha. i. ca. Ecce agnus dei. ec. qui tol. pecca. mū. hic est de

quo dixi: post me venit vir: qui ante me
fact⁹ est. quia prior me erat. ⁊ ideo de eo
di. domin⁹: Math. vltimo. Inter natos
mulierum non surrexit maior Joh. bap.

Tertio cognitio ⁊ demõstratio ⁊ por/
tatio beate virgini fuit non solũ qꝛ mul/
tum haberet de gratia. sed quia fontem
gr̃e in se cõtulit. ⁊ ideo in eius laudẽ de/
uote d. eccl'ia. Quẽ celi cape nõ poterant
tuo gremio ꝯtulisti. Scd̃o sic exẽpla/
riter. Dicit̃ em̃ a ph̃is ⁊ bñ ꝙ illa elemen
ta q̃ sunt altiora sunt nobiliora. q̃ magis
sunt ꝓxima luci. vt aqua q̃ terra. ⁊ aer q̃
aqua ⁊ ignis q̃ aer. Et sic sancti illi qui
magis appropinquant ad dinitatem dei
plus hñt de beatitudine sed b. vir. trãscẽ/
dit omnes angelos: ⁊ sanctos vt tenet ca
tholica fides. ideo plus habet de beatitu
dine. ⁊ magis ꝑticipat de gl'ia dinaꝝ per
sonaꝝ. ⁊ iõ dicit eccl'ia. Exaltata est san/
cta dei genitrix super choros ãgeloꝝ ad
celestia regna. ⁊ sic ꝓbãt angeli dictũ suũ

Sz querit̃ cũ quib⁹ vestimẽtis fuit as/
sumpta. Et dicit̃ ꝙ iduta erat radijs ex
ip̃a ꝓcedẽtib⁹. ⁊ sic ꝓpter claritatem nõ po
tuit corpus eius videri. q̃ claritas in mu
liere fuit materia querẽdi. vnde salomõ
querit. di. Que est ista ⁊c̃. Patriarche
probant dictum suum etiam tripliciter.

Primo sic om̃is benedictio sup̃ hoies
⁊ mulieres: aut datur in morte: aut in vi
ta. Primo in vita omnis mulier erat
maledicta qꝛ si erat fecunda ꝓpter amis/
sionem virginitatis geñ. iij. Multiplica
bo erumnas tuas ⁊ ꝯceptus tuos. in do/
lore paries filios. Et si ĩfecũda erat etiã
maledicta ꝓpter carentiã posteritatis. sz
expectabant vnã que esset mater ⁊ virgo
que hanc maledictionẽ mutaret dñtes:
Deus fecit hominẽ sine patre ⁊ sine ma
tre. vt adam ⁊ fecit hominem de patre si
ne matre vt euam. ⁊ fecit hominẽ de p̃re
⁊ matre vt abel. Faciet etiam necessario
hominez de matre sine patre: qd̃ erit xp̃s
⁊ sic maledictio in benedictione compẽ/
sabitur. ⁊ ideo dicit Aug. in sermone de
natiuitate virginis. Maledictio eue in
benedictiõez cõmutat̃ marie. Secun/
do in morte nota est hominis ⁊ mulier⁹
maledictio. ij. Reg. xiiij. Oẽs morimur
et quasi aqua dilabimur in terrã. Hebr.
ix. Statutũ est hominib⁹ sel' mori. Eccl.
ix. Quid superbis terra et cinis. Et ad
mortẽ currimus cũ horrore demonũ: cũ
dolore sensuũ: ⁊ cũ subiectione vermiu z
beata aũt virgo hãc maledictõez in bñ/
dictionẽ cõmutauit vt sine horrore tran
siret: ⁊ dolorẽ euaderet: ⁊ corruptõez nõ
sentiret. Tertio post mortẽ fuit bene/
dicta. gloria enĩ angelorũ nõ est talis nec
tãta ꝙ ꝓpter eam augmẽtetur gloria ali
orũ. nec sufficit ad cõplemẽtuz gloria pa
radisi: sed ꝑ aduentum btẽ virginis fuit
augmẽtata gloria btõruz ⁊ cõpleta glo/
ria celestis. eo qꝛ in paradiso erat sol sine
luna: rex sine regina: spõsus sine sponsa.
Et sic patet ꝙ paradisus erat diminuta
nec potuit ꝑfici per aliã purã creaturaz
ergo sup̃ omnes benedicta. Pontifi/
ces ⁊ sacerdotes probant dictũ suũ tri/
pliciter Primo sic: omĩs sanctitas aut
fuit ante eam aut cũ ea aut post eam. sãc
titas aũt beate virginis fuit supra sãcti/
tatem p̃cedentiũ cõcomitãtiũ ⁊ subseq̃n/
tium. Primo de p̃cedentibus probat̃
sic. Dicunt quidam ꝙ in adam reman/
sit quedam particula non infecta nec fer
mentata. que per generationem transi/
uit ad beatam virginem ⁊ transmissa est
in eã ⁊ de illa fuit formata caro xp̃i. ⁊ ex
hoc factum est quod sancti patres ⁊ san/
cte persone hoc non ignorantes sanctifi/
cabant se ratione illius sanctitatis. ⁊ in/
de sperabant redemptionem habere di/
uina gratia cooperante. quod est termi/
natum in beata virgine. Scd̃o de cõ/
comitãtib⁹ sic. null⁹ ali⁹ sctũs fuit ita cõ/
plet⁹ virtutib⁹ sic̃ ip̃a nã sctitas ei⁹ redũ
dabat ĩ alios ⁊ alias ptz ĩ salutatiõe sctẽ
elisabeth qꝛ sctitas sua trãsiuit ꝑ corpus
sctẽ Elisabeth ⁊ repleuit aĩam. vñ exulta
uit ĩfans ĩ vtero mr̃is. ⁊ de illo redũdauit
in matrẽ iõ di. lu. i. Btã q̃ credidisti q̃nt
am perficientur in te ea que dicta sunt ti
bi a domino. Et supra parum. Ecce vt fa
cta est vox salutationis tue in auribus

meis exultauit in gaudio infans in vte/ro meo. z ideo sicut anima christi in instā ti sue creationis fuit plena gratia z san/ctitate: sic anima bea. virginis in instan/ti cum facta fuit mater christi plena fuit gratia Luce. i. Aue gratia plena. Ter tio de subsequētibus sic. ipsa fuit media trix inter deum z hominem. z nullus re/cipit sanctitatem nisi per ipsam. Joban. i. De plenitudine eius nos omnes acce/pimus. quia christ⁹ est fons sanctitatis z ipsa riuulus. ceteri sancti sunt vine z va sa. Non enim possunt habere gratiam a fonte nisi per riuulum. quia de per se at/tingere non possunt. Joban. i. Accepim⁹ gratiam pro gratia. Prophete ꝓbant dictum suum tripliciter sic. Omnis co/gnitio aut est prophie: aut phie. aut natu re. cognitio autem bea. virginis fuit sup omnes. Primo quia prophie prophe/tarum fuerunt de xpo venturo. z iohan. baptista omnium prophetaruz maxim⁹ christum venturuz predixit. z adesse mō strauit digito. di. Joh. i. Ecce agnus ꝛc. Beata autem virgo omnium sapientis/sima. ipsum portauit peperit z lactauit manibus contrectauit. z omnibus demō strauit di. Joh. xix. Ecce homo. fuit enim terminus omnium scripturarum z com plementum. Secundo super intelle/ctum omnium philosophorum. quia nō potuerunt cognoscere ꝙ deus fieret ho/mo z econuerso. sic arguentes: Infinite distantes non possunt vniri: sed creator z creatura infinite distant. ergo ꝛc. Sz beata virgo arguit contra di. Deus non facit aliquid incomplete vel sine perfecti one. z illud solum est completum cuius finis z principium vniuntur sicut patet in figura circuli sed deus est omniuz ꝓn/cipium z homo est finis. ergo habent vni ri cuius vnionis ipsa fuit maxima causa

Tertio super intellectum nature qui intelligere non potest ꝙ virgo sit mater. z arguit sic. Duo contraria non possunt simul esse. sed maternitas z virginitas sunt contraria. ergo ꝛc. Beata autē vir/go arguit contra. di. ꝙ verum est nisi ha beant vnum pacificans. Nam elementa cū sint contraria possunt simul eē in cor/pore mixto. sic deus in virtute vere existē tie qui est lux pacificans maternitatem z virginitatem potuit in maria esse simul spiritussanctu operatione. Jdeo dicit An gelus luce. i. Spiritussanctus superueni/et in te. z vir. alti. obum. tibi. qō enim ex te nascetur sanctum vocabitur filius dei Et sic beata virgo antecessit intellectum nature. Apostoli probant dictum suū tripliciter. d. in ipsa incepit christiana re/ligio z fides z in bea. vir. fuit conseruata z consumata. Primo enim beata vir/go fuit inchoatiua catholice fidei. sicut enim aurora est terminus z finis noctis z principium diei. sic bea. virgo fuit ter/minus veteris legis z principium noue

Sed queritur hic quare non offerun tur nunc animalia in sacrificio. Et dicit ꝙ beata virgo pro nobis obtulit filium suum qui plus placet deo ꝙ̄ omnia ani/malia mundi. Matth. xvij. Hic est fili⁹ meus dilectus in q̄ mihi bñ cōplacui ip/sum audite. Et iō di. apls heb. ix. Si em̄ sanguis hircoꝝ aut vituloꝝ z cinis vitu le aspersus inq̄natos sanctificat ad emū dationē carnis. q̄ntomagis sanguis xp̄i q̄ p spm̄ sanctū semetipm obtulit imacu/latū deo emūdabit ꝓsciam nr̄am ab ꝙ/bus mortuis ad seruiēdū deo viuēti. q. d. magis. z iō est magis potēs ad obtinē/dū gratiā z veniā ꝓ peccatis ꝙ̄ aliqō sa crificiū veterꝫ testamēti. cui⁹ finis fuit b. vir Secundo fuit inchoatiua diei gra tie. sicut enim interpolatis vicibus fiunt signa in nocte sic a simili facta sūt signa noctis transeūtis seculi. Et sicut contici niū noctis seculi cantauerūt patriarche: medium noctis prophete: matutinuz sa/cerdotes z leuite: laudes reges z iudices preco fuit Jo. baptista. aurora vero que solē parit est b. virgo. Et ita ipa fuit ꝓn/cipium diei gratie. in qua ipsa lex gratie fuit reseruata tempore passiōis xp̄i. quo tempore nullus remānsit fidelis ipsa exce pta. Jn cuius preconiū. d. ecclesia. Sola sine exēplo placuit virgo christo. z sic ec/

clesia ꝓpter hoc ordinauit vt ter cuꝫ sono campane saluteꝛ. b. virgo in ꝑncipio noctis cuius finis ipsa fuit. ⁊ ter in aurora. ⁊ ter in ꝑncipio diei cuius ꝑncipium ipa fuit. Tetrio fuit inchoatiua ꝑdicationis legis gr̃e Luc. ij. Maria aũt ꝯseruabat omia verba hec ꝯferens in corde suo Jo. ij. Quodcunq; dixerit vobis facite. ⁊ btũs Lucas euãge. sciuit missionẽ angeli a deo. ⁊ multa alia que. b. virgo reuelauit sibi. Et sic aniauit fideles ⁊ cõfudit hereticos. ⁊ iõ. d. ecclesia. Gaude maria virgo: cunctas hereses sola interemisti.

Martyres ꝓbant dictũ suũ tripl'r. di.

Primo qꝛ mũdana afflictio aut est ex penurijs: aut ex iniurijs: aut ex passiõibꝫ ⁊ supplicijs. beata aũt virgo a ꝑncipio vsq; ad finem vite sue fuit passa penurias pauꝑtates imo ⁊ ꝑsecutiões. Nam filiũ suũ in publico peꝑit ⁊ in ꝑsepio reclinauit. in egyptũ fugit. manibus ꝓprijs sibi tunicam fecit. ⁊ victũ ꝓpriũ manibus suis lucrabaꝛ ⁊ in passiõe peplũ ꝓpriũ filio dedit. Naꝫ christus ad hospiciũ marthe declinauit qꝛ beata virgo pauperrima fuit. thesauꝝ regũ pauperibus distribuit. ⁊ sic ptꝫ quõ vitam tenuẽ duxit. Si ergo te oꝓprimũt inopie respice reginã celi ⁊ certe ⁊ erit tibi remediũ patientie Secũdo afflicta fuit in corꝑe. Nõne ioseph voluit eã occulte dimittere. Nonne cum grandi dolore filiũ requisiuit Luc. ij. di. Ego ⁊ pater tuus dolentes querebam⁹ te ⁊ Matt. xij. Ecce mater tua ⁊ fratres tui foris stant querentes te. Nunq̃ legitur ꝙ xp̃us fecerit vnã curialitatem matri nisi in fine quando pendens in cruce eam recõmisit iohanni euangeliste. ⁊ idõ põt dici ꝙ semꝑ fuit afflicta in mũdo. vt semꝑ letareꝛ in futuꝝ. vt de ea ⁊ similibꝫ di. xp̃us Joh. xvi. Tristicia vestra verteꝛ in gaudiũ. Tertio afflicta fuit in mẽte maxime. qꝛ qñ filiũ suũ obtulit in templo a Simeone audiuit. Lu. ij. Ecce positus est hic in ruinam. et sequiꝛ ⁊ tuam ipsius animam ꝑtransibit gladius. ⁊ ex tunc nunq̃ habuit animã letam. cũ certa facta fuerat de passione filij. ⁊ insuꝑ passiones pregnantis ⁊ parturientis q̃s euasit in puerperio renouata sunt ei i dominica passione. Et notandũ ꝑm philosophum ꝙ potius eligẽda est mors q̃ꝫ portare dolores pregnantis ⁊ parturientis. Et ideo dicere potuit cũ filio. Mat. xxvi. Tristis est anima mea vsq; ad mortem ⁊ Treñ. i. O vos omnes qui transitis per viam attendite ⁊ videte si est dolor sicut dolor meus. Confessores probant dictum suum tripliciter. di. ꝙ in ea fuit sanctitatis fundamentũ: honestatis incrementũ. ⁊ charitatis complementuꝫ

Primo sanctitatis fundamentum scꝫ humilitatis. Nam si humilitas fuit in dauid ⁊ i magdalena: necessaria fuit eis ꝓpter delicta eorum. ⁊ si fuit in Johanne baptista merito fuit. qꝛ d. se esse preconeꝫ Sed beata virgo fuit sine crimine ⁊ peccato cum mater domini esset electa. ⁊ tãta humilitas in ea fuit vt summe infimã creaturaꝝ rõnabiliũ se exprimeret. d. Luce. i. Ecce ancilla domini. vnde ⁊ semper cum reuerentia loquebaꝛ filio attẽdens illud eccl'. iij. Quanto maior es humiliate in omnibus. Scdo honestatis icrementum. Primo in lingua. vix em̃ loquebatur. nec inuenitur ꝙ locuta fuerit nisi quinq; vicibus. bis cum angelo. bis cum filio. ⁊ semel cum ministris. vel ad plus septies Scdo in gestu. non enim reperit eam angelus in platea. non in foro vel in triuio sed in domo ⁊ orantem. qꝛ semper aut orabat: aut operabatur. sed quid faciebat postq̃ mater domini fuit electa. ⁊ quid post filij ascensionem si ante talia exercebat. Et dicitur ꝙ in camera semper erat in contemplatiõe. in qua Joh. euange. venerabiliter ei seruiebat ⁊ reuerenter. Tertio in conuersatione. nam sꝑ aut cũ filio: aut cuꝫ apl'is vel cũ elisabeth: aut cũ angelo cõmorabaꝛ: vt dr̃e posset cũ apl'is. phili. iij. Nostra autẽ cõuersatio in celis est. Tertio charitatis complementum. qꝛ pro vtilitate mũdi filiũ suũ obtulit passioni. qñ ipm presentauit simeoni. sciens ꝙ nisi per filium non poterat fieri redemptio generis hu-

mani. z ideo plus fuit ganisa de morte fi
lij mentaliter q̄ contristata corporaliter
Virgines probant dictum suum tri
pliciter. d. z bñ. quia prior. quia purior. et
quia firmior Primo quia prior. nam
tempore legis omes mulieres matrimo
nio tradebantur: z sic virginitas matri
monio postponebatur. Inuentrix ergo
virginitatis fuit. b. virgo z laudanda. q̄
prior. Secundo q̄ purior quo ad cor
pus z quo ad mentē z q̄ ad incorruptionē
veruscz hominis. nuncz enim sensit vel
leuiter motum carnis: aut mentis. fuit ei
sanctificata z ab originali purgata vt. d.
Augu. in libro de natura z gratia. Luz
nulla alia creatura se excusare possit a p̄
mis motibus qui non sunt in nostra po
testate: vt d. magister sententiarum in se
cundo. ex habundantia em̄ gratie interi
oris redundabat quedam conuersatio ho
nestissima exterius. ita vt aliquos z ali
quas castas faceret. Tertio quia fir
mior. nam tantum munditiam dilexit vt
pro aliqua re corporali aut mentali non
commutaret. Et ideo ab angelo sollicita
quesiuit quomodo generaret sine violen
tia sue firmissime munditie. z quia im
possibile erat vt suum consensum alicui
homini consentiret. d. luce. i. Quomodo
fiet istud quoniam virum non cognosco
q. d. cui consensum possem p̄stare. Sed
queritur quare ergo desponsari cōsensit.
Et dicunt sancti q̄ diuina dispensatione
hoc factum est propter infame dedecus
precauendum. z vt istud sacrametum in
carnationis dei diabolo celaretur. Et vt
inde fides augeretur. Vltimo deus
trinitas auditis ratiōibus dixit salomo
ni. respondens ad questionē q̄ ipsa est di
gna corona vt sit imperatrix in celo z in
purgatorio z i inferno. q̄ ad omes istas
ptes sentiē eius auxiliū Aug. i sermone
de nati. bē virginis d. O beata virgo se
culum om̄e captiuū tuum deprecaē assen
sum: te domina mūdus sue fidei obsidē
fecit. Et concludit Sentiāt omnes tuū
iuuamen quicunq̄ celebrant tuaz cōme
morationez. Figurata em̄ est in hester q̄
obtinuit p̄o populo suo gratiam z suspē
diū aman buzei hostis iudeoz. vt ptz he
ster. ix. Cuius honorē z exaltationem vi
dens b. Joh. di apoc. xij. Signū magnū
appuit in celo mulier amicta sole z luna
sub pedibus eius z in capite eius coro
na stellaz duodecim Et ideo possumus
nos respondere salomoni querēti: Que
est ista zc. q̄ ipsa est regina celoz dña an
gelorum aduocatrix peccatoz z impera
trix omniū creaturaz. Cui⁹ gratie nos
participes faciat iesus x̄pus dei z eius
filius Amen.

De sacerdote nouo. Sermo. I.

Sto mihi parēs

z sacerdos. Judicū. xvij. Istō
verbū licet fraliter fuerit Vi
che ad leuitam de bethleem ipsum ad sa
cerdotale ministeriū inuitantis: tñ pōt es
se verbū x̄pi ad vnūquemcz diaconē be
ne dispositum ad sacerdotale sacrificiuz
exhortantis. Et fm hoc sacerdotale offi
cium in istis verbis dupliciter describit.

Primo quidē vt hñs potestatē aucto
ritatis insupabilis ibi. Esto mihi parēs
ex psona x̄pi. Scōo vt hñs sublimita
tem dignitatis incōpabilis ibi. sacerdos
Magne quidē auctoritatis est esse parē
tem. i. patronū. sed maioris est esse x̄pi sa
cerdotē z ministrū. z p magna dignitate
attribuit sanctis in patria. apoc. xx. Ipsi
erunt sacerdotes x̄pi z dei. q̄ ergo sacer
dotij dignitas z auctoritas est hic deseri
pta: ideo Primo insistendum est circa
auctoritatem sacerdotalem Scōo cir
ca dignitatem: q̄tum ad primū qō nota
tur cum dicit esto mihi parens. est notā
dum q̄ quattuor persone inueniunt i di
uina scriptura quib⁹ x̄ps dē potuit: esto
mihi parens. Prima fuit sua beatissi
ma mater: que ipsum vere peperit. vnde
sibi canit ecclesia. Salue sancta parens.

Secunda fuit ioseph qui fuit eius ba
iulus ad modum patris vnde p̄o ipso z
b. vir. dicit luce. ij. Remansit puer ihs in
hierusalem z nō cognouerunt parentes
eius Tertia fuit iustus simeō qui fuit

xp̄i patrinus ī eo ꝙ ip̄m in tēplo p̄ñtauit Sicut vocant̄ patrini q̄ ītromittūt in ec/clesiā aliquē nouiter. iō de eo. d. euā. lu. ij Et venit in sp̄ū in templū. sequit̄. ⁊ ipse accepit eū in vulnas suas ⁊ benedixit deum. ⁊ dixit. nunc dimittis seruum tuum ⁊c̄. Quarta fuit Joh̄. bap. qui fuit xp̄i patrinus: in eo ꝙ christum baptizauit. Mar. i. In diebus illis venit iesus a na/zareth. galilee ⁊ baptizatus est in iorda/ne a iohanne. quia in sacramento baptis mi quod dicitur regeneratio acquiritur singulariter sp̄ualis cognatio secundum quā baptisans dicit̄ patrinus ⁊ baptisat⁹ filiolus. Et ꝑm istas q̄ttuor ꝑsonas acci piunt̄ quattuor rationes quib⁹ xp̄us pōt dr̄e cuilibet nouo sacerdoti. Esto mihi parens. Prima ratio. quia sicut spirit⁹ sctūs ꝯtulit. b. vir. virtutē generatiuā vt ex purissimis eius sanguinib⁹ fieret xp̄i caro: ita virtus diuina datur sacerdoti vt ꝑ verba sacramentalia ex purissima fru/menti substantia consecretur xp̄i corpus Et ideo sicut bea. virgo fuit xp̄i parens. qꝛ sibi dedit esse naturale: ita sacerdos suo modo quia dedit ei esse sacramenta/le. Ista aūt deductio quadrupliciter de/clarat̄. Primo qꝛ sicut oꝑante. be. vir. sanguis virginalis in corpus xp̄i veꝝ cō uertitur. ita oꝑante sacerdote panis ī cor pus xp̄i veꝝ conuertit̄. ⁊ sicut. b. virgo ꝓ tūc in suo vtero xp̄i corp⁹ ꝑfecit: ita nunc in altari sacerdos corpus christi conficit

Secundo quia sicut ibi virtus spiri/tussancti operata est principaliter ⁊ vir/tus virginalis ministerialiter. ita in sa/cramento virtus dei operat̄ ad transub/stantiandū p̄ncipaliter ⁊ virtus verboꝝ sacerdotaliū instrumētaliter. Tertio quia sicut ibi subito ⁊ sine mora fuit fa/cta sanguinis in carnē ꝯuersio ꝑm dam̄ iij. sn̄iaꝝ. ita in sacramento fit in instanti transsb̄atio. vt nō solū oꝑatio sit similis sed etiā modus operandi. Quarto q̄a non fuit maius mirabile sanguinē in ve ram carnē subito conuertere: q̄ꝫ panem in corpus xp̄i. īmo videt̄ minus difficile. qꝛ maior est distātia īter ista. ⁊ iō nō mi/noris admiratiōis est cōsecratio sacerdo talis q̄ꝫ fuerit gn̄atio virginalis. vñ sicut illa laudat̄: ex eo ꝙ ibi deus gignitur: ita ista ex hoc ꝙ deus hic ꝯsecrat̄. Scd̄a qꝛ sicut sanctus Joseph dicit̄ parens xp̄i qꝛ ip̄m nutriuit sedule ministrādo. vt pa tet ex euangelistis. ita solius sacerdotis est officiū xp̄o īmediate mīstrare. qꝛ oēs alij eccl̄iastici ordines mediāte sacerdo/tio reducūt̄ in xp̄m. Est tñ notādū ꝙ ī mīsterio sacerdotali ꝯsumit̄ eucharistia ꝑ modū cibi: sed nō conuertit̄ cibus in ci batum. immo ecōuerso cibans in cibum ⁊ sic sacerdos sumens duꝫ in xp̄m ꝯuer titur: ꝑ modū nutrimēti se habet ad euꝫ. ⁊ sic videtur nutritius. Tertia qꝛ sic̄ sanctus symeon potest dici xp̄i fuisse p̄ri/nus. qꝛ xp̄m in tēplo detulit ⁊ retulit oñ/dendo ⁊ alijs manifestando. ita sacerdo tis officiū est xp̄m in manib⁹ suis deferre in ecclesia. ⁊ soli sacerdoti licitū est corp⁹ xp̄i ꝓprijs manibus contrectare. ⁊ sic po test dici sacerdos xp̄i patrinus dum ip̄m manib⁹ ꝓprijs reponit in sacrario ex offi/cio Quarta qꝛ sicut Joh̄. baptista per quē xp̄us renat⁹ est sacramentis ꝑm am brosiū fuit xp̄i patrinus: qꝛ xp̄m regene/rauit in baptismo: ita q̄lib⁹ sacerdos suo mō pōt dici xp̄i patrinus in eo ꝙ ip̄m in eucharistie sacramento cōsecrat dans ei esse sacramētale ministerialiter. Nec mi rum si sacerdotes possunt dici christi pa/rētes. vt quilibet eoꝝ dicat. esto mihi pa rens quia homines sancti sunt de q̄bus di. saluator Matt. xij: Quicunq̄ fecerit voluntatem patris mei q̄ in celis est ip̄e meus frater soror ⁊ mater est. Circa secundam partē. s. sacerdotis dignitatez est notandum ꝙ istud nomen sacerdos habet interpretationem quadruplicem ⁊ ethymologiam dictis diuine scripture conuenientem. Primo enim sacerdos dicitur sacrat⁹ domini quia scilicet a do/mino consecratur dum ei in consecratio ne sacerdotali caracter inprimitur. quez caracterem vocat beatus dionysius san/ctum signum. Est etiam notandum ꝙ caracter iste qui dicitur ornatus sp̄ualis

de dignit̄ sacerdotali

decorat mirabiliter animā sacerdotis q̄/
niam qui intuitiue videret ip̄m p̄existen
tem in fronte anie.i.in superiori vel emi/
nentiori portiōe.mirabiliter videret illā
illo caractere decoratam qui caracter ha
bet quadruplicem virtutem annexam.

Prima est:ad conficiendum q̄ omīs
habens hunc caracterem habet potesta
tem cōsecrandi corpus xp̄i.ꝛ non hn̄s nō
pōt.q̄ imprimitur tantum in ordine sa/
cerotali.ideo nullus potest conficere ni/
si sacerdos. Secūda est ad absoluendū
quia virtute huius caracteris solus sa/
cerdos in foro penitentiali potest absol/
uere a peccatis.q̄ solis sacerdotibus di/
ctum fuit. Jo.xx. Quoꝝ remiseritis pec/
cata remittuntur eis. Tertia ad obli/
gandum.quia cum in foro penitētiali sa/
cerdos habeat auctoritatē mutādi penā
eternā i penā tp̄alez.iō di.eisdē saluator
supra. Quoruz retinueritis retenta sunt
scz quantum ad penam. Quarta ad
benedicēdū.q̄ quicquid sacerdos bn̄di/
cit est benedictū virtute caracteris hui⁹.
ideo dicit̄.gen̄.xiiij. Melchisedech rex.s.
ꝛ sacerdos d̄i altissimi bn̄dixit abrae qd̄
non fecisset nisi virtute ordinis sacerdo/
talis ptātem habuisset. Scd̄a ethimo
logia est sacrans dn̄m. q̄ in sacramento
eucharistie ꝯsecratio sacerdotalis termi
nat̄ ad xp̄m.ꝛ ex tanta dignitate accipiū
tur quattuor istius sacerdotij preconia.

Primuz q̄ dignitas sacerdotalis trā/
scendit omnem temporalem dignitatez
in mundana politia.quia cum dignitas
regia in temporalib⁹ sit suprema:digni/
tas sacerdotalis est super eam. cuius si/
gnum est quia in veteri lege reges subij/
ciebātur sacerdotibus.ꝛ per sacerdotes
reges constituebrntur. ptz de saule.i. R̄.
xij. Dixit samuel ad vniuersum israel. ec
ce audiui vocem vestram.iuxta omnia q̄
locuti estis ad me ꝛ constitui super vos
regez ꝛ de dd̄.i. R̄.xvi. Tulit ergo samu
el cornu olei ꝛ vnxit dauid in medio fra/
trum eius ꝛ directus est spiritus domini
in dauid a die ille. Et tamen regia digni
tas non est mutata cum sacerdotium sit
melioratum sicut ꝛ lex dicente apostolo
hebreoꝝ.x. Umbram habens futuroꝝ
bonorum lex:non ipsam imaginem rerū
Et infra. Aufert primum.s.sacrificiuz vt
sequens statuat.statuat.s. melius vide h̄
capitulum apostoli ꝛ precedēs circa ma
teriam. Secundum q̄ dignitas sacer
dotalis transcendit omnem dignitatem
spiritualē i supcelesti ierarchia.q̄ cū epi
scopatus sit ordo supremus ꝛ maxime ꝓ
ximus deo inter ordines ꝛ dignitates ec
clesiasticas s̄m beatū dionysium li.de ec
clesiastica ierarchia tamē ep̄us est digni
or inq̄tum sacerdos q̄ inq̄tum ep̄s.q̄
inquantum episcopus nō habet dignita
tē nisi supra corpus xp̄i misticū qd̄ est ec/
clesia in conferendis ordinibus.inquan/
tum aūt est sacerdos habet potestatem
supra corpus xp̄i verum ꝛ ideo sicut hoc
corpus est venerabilius:ita istud officiū
dignius.ꝛ confirmatur quia eucharistia
est finis omnium sacramentoꝝ ꝛ ordinū
s̄m bea.diony. libro.vt sup̄. ꝛ patet.quia
cum ordines celebrantur consumatio fit
in missa. episcopatus autē respicit ordi/
nes ꝛ sacerdotium eucharistiaz. Ter
tium q̄ dignitas sacerdotalis transcer/
dit omnez dignitatem spiritualem in ce/
lesti ierarchia. quia potestas ierarthica
spirituum beatoꝝ non se extendit vltra
fines celestis ierarchie.potestas vero sa/
cerdotalis attingit vsq̄ ad fines ierar/
chie supercelestis.dum persona que hic
consecratur est in supercelesti ierarchia:
vt persona media collocata ꝛ ꝯfirmatur
deductio.quia sicut corpus christi veruz
ratione vnionis ypostatice excedit corp⁹
christi misticum.ita ꝛ totam celestem ie/
rarchiam circa quam versantur dignita
tes angelice.ideo propter istum excessuz
di.apostolus hebreorum.vltimo. Habe/
mus altare de quo edere non habent po/
testatem qui tabernaculo deseruiunt.

Quartū q̄ dignitas sacerdotalis at/
tingit ad supremam dignitatē ierarchie
supercelestis.quia sicut laudatur mater
xp̄i ineffabiliter sublimata.eo q̄ eundē fi
lium ꝛ tante dignitatis genuit tp̄aliter

quez pater celestis genuerat eternaliter: ita quilibet sacerdos noui testamēti suo modo laudari potest: qz illud idez verbū qđ pater genuerat eternaliter idē hic cō secrauit z consecrat temporaliter. z ideo eius actio ratione termini aliquo mō est dignitatis infinite. z ideo pro eis intelligitur illud p̄ceptū exo. xxij. Dijs non detrahes z principi populi tui non maledices Tertia etymologia est sacra dās: quia ipse est xp̄ius minister sacramēto rum noue legis in quibus gratia cōtinetur. z iō dat sacra. Et notandū q septē sacramēta sūt noue legis: que a sacerdotibus ministrant. Primū baptismus. qz nisi necessitas sit ab alio mistrari nō debet. Scōm penitentia qz nullus alī absoluere p̄t Tertiū eucharistia quā nullus presumere debet ministrare p̄ter p̄m sacerdos. Quartū matrimoniū. qđ licet possit fieri sine foro ecclesie tñ nō debet fieri sine sacerdote. Quintū extre mavnctio. qđ ꝓferre nō p̄t nisi sacerdos Jaco. vltimo. Infirmat quis in vobis inducat p̄sbyteros ecclesie: z orent sup eum vngētes eū oleo in noīe dñi. Et sic dicit sacerdos q̄si sacra dans: qz quinq; sacra in quibus ꝓferr gra administrat. Alia aūt duo. s. confirmationē z ordinē ministrat eps. Et ideo. qz p̄pter ministeriū sacroz istud officiū est sume vtile hoibus. d. michas vbi thema. Nunc scio qz benefaciet mihi deus habēti leuitici generis sacerdotē. Quarta etymologia est sacris dei dat⁹. qz sacerdos dedicat z ꝓsecratur vt sit sacris dedit⁹ z nō secularib⁹. Est tñ notandū q sacerdos est sacris dat⁹ singulariter in celebratione diuine eucharistie. q̄ celebratio sublimat solēnitate qua druplici Prima quidē diuinaz p̄sonarum. qz sicut tota trinitas xp̄m incarnauit vt d. Aug. i. de trinitate: sic tota trinitas xp̄um ꝓsecrauit. quāuis sola verbi p̄sona sit hic ꝓsecrata sicut ibi incarnata. opa aūt trinitatis sunt indiuisa. qz dīne p̄sone sunt vbi opanť. iō hic est sūma solennitas p̄ntia dinaz p̄sonarū. Scōa est ex p̄ntia sctōz angeloz. q̄ se associant corpori xp̄i dñte Grego. in omelia pasce. Quis fidelīū dubiū habere posset ad sacerdotē vocē celum apiri z angeloz chos adeē in illo dīno misterio. Tertia est ex p̄ntia btāz aniaz. dicit em̄ hieronimus ꝓtra vigilantiū q aīe sctōz quoz reliquie sūt i eccl'ia comitank xp̄m i hūc mundū q̄tidie venientē. qđ nō fit coīter nisi in altari. z sic. d. q sciūt honores qui eis deferunk. Quarta est ex p̄ntia. be. virginis q̄ filiū suū hic credēda est socia re ex quo ceteri sancti ip̄m non deserūt. z ipa est regina virginū. de quib⁹ apoc. xiiij Hij sunt qui cū mulieribus nō sunt coīnq̄nati virgines em̄ sunt z sequuntur agnū quocunq; ierit. z si istud est virginū p̄uilegium beata virgo nō debet eo carere que quattuor solennitates inducunt nobis quattuor munitiones. Prima q fideles debent in summa reuerentia habere sacerdotes sicut et. b. franciscus. p̄sbyteros monuit p̄ cunctis reuereri quia ipsi sunt tantaz rerum administratores

Secunda q̄ fideles cum magna reuerentia z timore debent audire missas p̄pter reuerentiam diuinarum z sanctarū personarum. Tertia q sacerdotes debent cum mira contritione z deuotione ad istud misterium accedere. i. Corin. xi. Qui enim manducat z bibit indigne iudicium sibi manducat z bibit. Quarta q̄ sacerdotes debent libenter frequentare istud misterium. quia dicit beatus dionysius. libro ō eccleſiastica ierarchia q̄ dignis istud misterium confert sanctificationem. Cuius nos ꝛc. Amen.

De sacerdote nouo. Sermo. II.

Interroga sacerdotes legez. Aggei. ij. ℞m sententiam Hieronimi ad pauli nū offm̄ sacerdotis est qz interrogat⁹ de lege rñdere dz. z iō in hoc verbo ꝓphetico sacerdotalis p̄fectio est dupl'r descripta.

Primo vt illustrata veritate sapiētie inobfuscabiliter refulgentis. quia interrogat⁹. Nullus em̄ dubius querit certificari circa difficilia nisi a sapientibus.

deu tero. xxxij. Interroga patrē tuū z annunciabit tibi maiores tuos z dicēt tibi.

Scdo vt decorata equitate iusticie inobfuscabiliter regulantis: qz legē. lex em diuina est quedā rectissima regula vt dicit Aug. li. de vera religione. ideo dicitur de leui q fuit patriarcha sacerdotū veteris testamēti. Lex veritatis fuit i ore ei⁹ Malachie. ij. Quia vero circa sacerdorale officiuz versat sermo noster. iō de eo sunt. xij. misteria ꝓtemplanda. Primū q̄d est sacramentū. Et dicit q̄ est ordo primus in oīi ierarchia fm ordinez dignitatis qō declarat quadrupliciter.

Primo in humana policia. Antiq̄ em phi in ciuitatib⁹ distribuentes aliq̄d fm ordinē a natura inducti ꝓposuerūt sacerdotes. qz naturalis ratio dictabat. q̄ primū oportet vnūquemq̄ bene esse ordinatū ad deū qō fit p̄ sacerdotis officiuz. vt ptz. i. politicoꝝ. Scdo in eccl̄iastica ierarchia. qz in distributiōe eccl̄iasticoꝝ ordinū iste ceteris anteponit immediate post epos. ptz p Dion. li. de eccl̄iastica ierarchia ad hebreos. v. Oīmis nanq̄ pōtifex ex homi⁹ assumpt⁹ p̄ hoibus ꝓstituit in his q̄ sunt ad deū. Tertio in celesti ierarchia vbi primi angeli qui deo assistūt imediate sunt ibi loco sacerdotū. q̄ imediate p̄ seipsos ad deū accedūt p̄ populo orare vt dicit Dioni. li. de angelica ierarchia. Et ideo dicit apl̄us ad hebreos. i. Omnes sunt administratorij spūs i ministeriū missi: ꝓpter eos q̄ hereditatē capiunt salutis. Quarto in supcelesti ierarchia que est theartica. in qua sunt tantum tres persone diuine. quaꝝ fa habet dignitatem sacerdoralē. l. psona filij. qz p̄sona patris est consecrans. z non ꝓsecrata. persona filij est consecrans z cōsecrata. persona spūssancti est consecrata z nō ꝓsecrans. z ideo qz psona secunda habz q̄ sit cōsecrans z ꝓsecrata di. ꝓpheta. ps. cix. metro. v. Jurauit dñs z nō penitebit eum. tu es sacerdos in eternū fm ordinē melchisedech. Et ideo qz iste ordo in supcelesti ierarchia est primus dicit Josue. vi. q̄ sacerdotes p̄cedebāt populum cū archa testamenti dñi. vt sez ostenderēt populo viam terre p̄missionis. Et a simili debent sacerdotes euangelice legis cū archa sacraꝝ scripturaꝝ z fide p̄cedere populū xp̄ianū ad terram viuentiū quā peretbat ꝓpheta d. ps. cxli. Portio mea in terra viuentiuz. Scdm quid est sacerdotij signaculum Et dicit q̄ est caracter in anima sacerdotis a deo impressus cū ordinatur in calicis oblatione. quia christus dando calicem suis discipulis ordinauit eos sacerdotes. Marci. xiij. Est tamē notandū q̄ istud signaculū hz quatuor preclara insignia Primū est decoris inobfuscabilis. quare ornat animam spiritualiter. q̄d fuit figuratum in lamia aurea que fuit apposita capiti sacerdotz stantis ante altare dei zacharie. iij. Ponite cydarim super caput eius. Secūdum est valoris impreciabilis. quia istō signum non potest comparari alicui rei temporali ꝓpter eius valorem. ideo increpātur symoniaci circa hunc ordinem. iij. sniaꝝ. distin. xxv. Tertiū est vigoris inseparabilis. quia habet vim transsubstātiandi panez in veꝝ corpus christi: z vinū in sanguinē eius. in quo sacramēto transcendit potentiam rationalis creature. patet. iij. sniaꝝ. dist. xij. Quartum est tenoris indelebilis. quia non potest deleri aliquo scelere vel peccato h̄ caracter. nec etiam in inferno quāuis degradatus. Et ideo notandum q̄ si sacerdos mortuus resurgeret: sacerdos esset sine noua ordinatione. patet. iij. sniaꝝ. Jō dicit ysa. vltimo. Videbunt gloriam meam z ponam in eis signum. Tertium. quia est sacerdotis officium. Et dicitur q̄ est officium angelorum. sicut em̄ angeli in celesti ierarchia deo ministrāt z assistunt: sic sacerdotes in ecclesiastica ierarchia. vt multipliciter patet in sacra scriptura. ideo dicitur Malachie. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiam z legem ex ore eius exquirent: quia angelus domini exercituum est. Est tamen notādum q̄ quatuor angeli signanter nominantur in sacra scriptura. Primus est

michael: cuius officiū est pro fidelibus decertare. Apoca. xij. Factum est prelium magnum in celo michael z angeli prelia bantur cum dracone: z draco pugnabat z angeli eius z non preualuerunt: neq; locus eorum inuentus est amplius in celo. z proiectus est ille draco magnus serpēs antiquus qui vocat⁹ est diabolus. Secundus est Raphael: cuius officium est populum sanare. qui tobiā antiquū a cecitate z vxorē Tobie iuuenis a demonio liberauit. ptz Tobie. viij. z vltimo capi.

Tertius est vriel cuius officiū est futura annūciare: et pro bonis opibus annūciare vitaz eternā z p malis suppliciū eternū. Math. xxv. Ibunt hij in supplicium eternum. iusti aūt in vitam eternam

Quartus est gabriel: cuius officiū est fidei misteria declarare. ptz luce. i. vbi de fide incarnationis mariā z totā eccl'iam instruxit. Ista q̄uor officia cuilibet sacerdoti z maxime curato iniuncta sunt. q̄a primo debet habere officiū michaelis. s. populū sibi creditum defensare. Jo. xix. Bonus pastor aiam suam dat p ouibus suis. Secūdo raphaelis. s. populū sanare p deuotam sacramentoz admistrationē. Jacobi vltimo. Infirmat⁹ q̄s in vobis introducat p̄sbyteros ecclie z oret super eū vngentes oleo in noie dñi z oratio fidei saluabit infirmū z alleuiabit eū dñs z si in peccatis sit remittēt ei. Tertio vrielis. s. futura p̄dicendo. i. penā z gloriam luce. xix. Designauit dñs z alios septuagintaduos z misit illos in omnē ciuitatem z locum quo erat ipse venturus Et parū infra. In quācūq; ciuitatē intraueritis z susceperint vos māducate q̄ apponunt vobis: z curate infirmos q̄ in illa sunt z dicite illis: appropinq̄bit in vos regnum dei. Quarto Gabrielis. s. de fide informando mar. vlti. Euntes in mūdum vniuersum predicate euangeliū omni creature: q̄ crediderit z baptizatus fuerit saluus erit: q̄ vero nō crediderit ꝺdemnabit⁹ z Jo. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua z spūsancto non p̄t introire in regnum dei. Quarta quāta est sacerdotis dignitas. Et dicitur q̄ in celesti ierarchia ordo seraphic⁹ est dignissimus fm Dionȳ. libro. de angelica ierarchia. Et sic sacerdotalis dignitas ptz. vt dī etiam iij. sniarū. distin. xxv. Et potest ostendi quadrupliciter. Primo ex habitudine ad ordines inferiores. quia episcopus cōferens ordines sacros incipit ab ordinibus infimis vsq; ad supremos gradatiz z vltimo tanq̄ in digniori in sacerdotio cōsumat. Secundo ex habitudine ad ordines superiores. s. episcopatum z archiepiscopatum quia non est dignior sacerdos q̄ epūs: sed econuerso. inquantū precise epūs. in eo em̄ q̄ est epūs habet potestatem super ecclesiam militantem in conferendo ordines sacros. z in docsolum excedit epūs sacerdotem: sed vt sacerdos habet potestatem supra corpus xp̄i verum consecrando eucharistiaz. ptz iij. sniaz. distin. xxij. Et in hoc sacerdos excedit episcopum. Tertio ex ordine sacramentoz. quia illa dignitas vel ordo qui versat circa nobilius vel dignius sacramentum est maior. sed pontificalis dignitas versatur circa ordines: z sacerdotalis circa eucharistiam. ergo maior. ptz per Dionȳ. libro de angelica ierarchia. ca. iij. Quarto ex ordine sacramentorum. quia xp̄s tanq̄ caput ecclie debuit poni in supremo ei⁹ ordine. deus aūt pater consecrauit eū in sacerdotē est em̄ ipe noster sacerdos z hostia. propter que cōparans Petrus hanc dignitatem regie mateſtati. d. i. pe. ij. Vos aūt genus electum: regale sacerdotium: gens sancta: populus acquisitionis. Quintū q̄ta est sacerdotis potestas. z dicitur q̄ est infinita. q̄ fm dicta sanctorum virtus infinita non sufficeret ad conficiendum eucharistie sacramentū. Sed notandū q̄ sacerdotis p̄as declarat⁹ fm quadruplicē gradum.

Primo potestas sacerdotis est maior q̄ potestas demonum: qui quidem habent potestatem incomparabilem. Job. xli. Non est potestas super terram que comparetur ei: qui nituntur claudere celum p̄opter peccata. Et sacerdos po/

rest aperire per penitentie sacramentuz. Et ideo datur ei potestas clauium in ordinatione cum caractere sacerdotali dum ab episcopo ordinatur. patz. iij. sententiarum. distin. xix. Scdo est maior prãe angelorum. quamuis enim vnus angelus possit mouere celũ fm sanctos. ij. sniaz. dist. xiij. non tñ posset vnum celũ ad terram trahere z tam cito sicut radi9 mittitur a sole. sacerdos aũt in suo misterio transfert verum corpus xpi glorioſũ de celo empirreo ad altare z ita cito sicut radius procedit a sole z magis patet. iij sententiarum. distin. xiij. Et est quid maius ducere xpm ad altare q̃ trahere vnũ celum. Tertio est maior potestate archangelorum. possunt enim archangeli angelos mittere fm dionisium libro de angelica ierarchia. sed sacerdos celebrãdo diuina: diuinam maiestatem trahit ad altare cũ comitiua angeloz z archangelorum immo multoz sanctorum z sanctarum fm Greg. in omelia pascali. Et patz. iij. sniaz. distin. xi. Quis fidelium dubium habere possit in ipa immolationis hora in vocem sacerdotis celum aperiri: z angeloz chOros adesse: z eodẽ momento in celum raptũ sacramentũ ministerio angeloz. hec Greg. Quarto potestas sacerdotalis est sicut potestas diuinarum pſonaz. quia tanta virtus requirit in transubstãtiatiõe: q̃ta in mũdi creatiõe: vt patz in allegata distin. z aplꝰ extollens hanc potestatem. d. hebre. xiij. Habemus altare de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deseruiunt. i. angeli. Sextum quanta debz esse sacerdotiz puritas. Et dicitur q̃ summa in cuius signum lauantur accessuri ad altare vt di. Diony. libro de angelica ierarchia. ca. iij. Et dicit ibi etiaz q̃ summa purgatio est eis necessaria. quia de9 videt cui secreta cordis patent. Sz maxime debet habere sacerdos quadruplicem gradum humilitatis. Primo i cogitatu. vnde Diony. supra Accedentes ad eucharistiam purgandi sunt a leuioribus fantasijs. z sequitur. Homines inquinati sordidis cogitationibus ad hoc sacramentum digne non veniunt. Secundo in aspectu. vt. s. inboneste nõ aspiciant. Jdeo di. apostolus. i. coz. xi. Debz mulier velamen habere super caput propter angelos. i. ꝓpter altaris ministros. quibus non licet talia aspicere. Tertio in affatu. quia illo ore de quo verba ineffabilia procedunt. scilicz consecrationis non debet aliquid deboneſtari verbo turpi. quia de eodez fonte nõ emanat aqua dulcis z amara. i. coz. xv. Corrumpunt bonos mores colloquia mala: z ideo dissolutus locutor in sacerdotio ꝓstitut9 dicere potest illud. ysa. vi. Ve mihi. quia vir polluti labijs ego sum. Quarto effectu. nam panis propositionis erat illicitus inquinato cum mulieribus. i. R. ij. dixit sacerdos Abimelech ad dauid: Habeo panem sanctum si mundi sunt pueri: maxime a mulieribus sez sumãt. Et multomagis corpus christi: qui est panis vite. Johannis. vi. Et quia talis puritas non habetur nisi a deo dicitur Malach. iij. Purgabit filios leui z colabit eos quasi aurum z quasi argentum. z erunt dño offerẽtes sacrificia i iusticia.

Septimum quanta debet esse sacerdotis veritas. Et dicitur q̃ cum veritas sit quedam lux ſpũalis fm ꝓphetam ps. xlij. metro. iij. d. Emitte lucẽ tuam z veritatez tuã: ipsa me deduxerunt z adduxerunt in montem sanctũ tuũ z in taberna cula tua: sic sacerdotalis ordo fm diony. libro de angelica ierarchia ca. v. est illuminatiuus z lucidus: ideo in cunctis sacerdotibus debet esse veritas pura. Et iõ notandum q̃ fides catholica que est veritas pura in quolibet sacerdote debet fulgere quadrupliciter. Primo vt ipsam fidei veritatem distincte cognoscat. quia licz simplicibus fidelibus sufficiat que sunt fidei credere vt tenet ecclesia. non tamen sacerdotibus sufficit. sed explicite tenenꝰ scire articlos fidei. z iõ eis di. Osee. iij. Quia tu sciẽtiã repulisti: repellã te: ne sacerdotio fungaris mihi z oblit9 es legis di tui: obliuiscar filiorum

tuoꝝ ⁊ ego. Scdo vt ipsam firmiter credat. qa nisi credant non intelligunt. ysaie. vij. Si non credideris non permanebis. Tertio vt ardēter ꝓ ipa pugnet ipugnādo sortilegia ⁊ auguria. sicut fecit mathathias. d. i. mach. ij. Et si oēs gētes regi antiocho obediūt. vt discedāt vnusq̄sq̄ a seruitute legis p̄rum suoꝝ. ⁊ ꝯsentiant mādatis eius. ego tñ ⁊ filij mei ⁊ fratres mei obediemus legi p̄rum nr̄oꝝ ꝓpitius sit nobis deus: nō est nobis vtile relinq̄re legē ⁊ iustitias dei ⁊ infra. Et zelatus est legem sicut fecit Finees filius zambri. Quarto vt ipsam fideliter doceat. qꝛ tenent̄ ex debito de fide instruere populū sibi cōmissum. Cuius figuram tenuit Ezechias: qui reduxit populum ad cultum dei destructa ydolatria. de q̄ dicitur. iiij. R. xviij. Fecit qd̄ bonum erat coram domino: iuxta omnia que fecerat dauid pater eius ipse dissipauit excelsa ⁊ contriuit statuas ⁊ succidit lucos confregitq̄ serpentem eneū quem fecerat moyses. Octauum q̄ta debet esse sacerdotis charitas. Et dicitur ꝙ sicut ordo seraphicus in ecclesia triumphante est supremus: sic in ecclesia militante ordo sacerdotalis est supremus. et ideo sicut ordo seraphic⁹ ardet charitate: sic ⁊ sacerdotalis ardere debet. Et notandum secundum Augustinum libro de doctrina christiana ꝙ quattuor tenemur ex charitate diligere. Primo. deum qui supra nos est. Secundo nostram animam que est intra nos Tertio nostrum corpus quod est circa nos. Quarto nostrum proximū qui est iuxta nos. Primo sacerdos ⁊ super omnia debet diligere deum vt de multis beneficijs sit grat⁹ dicente Grego. super Matth. Cum em̄ augentur dona: rationes etiam crescunt donorum. Secundo. animam suam. vt ipsam non ledat alicuius sorde peccati. sed multi cum caractere sacerdotis suscipiunt caracterem bestie. Apoca. xiij. Faciet vt quicunq̄ non adorauerit imaginē bestie occidat̄: ⁊ faciet oēs pusillos ⁊ magnos diuites ⁊ pauꝑes ⁊ liberos ⁊ seruos h̄re caracterē. Tertio suū corpus. vt ip̄m seruet īmaculatuz. i. coꝝ. vi. Nescitis qm̄ corpa v̄ra templū sunt sp̄us sancti. ⁊ qui maculāt corpus inde deum expellunt. i. coꝝ. iij. Qui vulnerat tēpluz disperdet eum deus. Quarto suum ꝓximum. quia bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. Joh. xix. Nonum q̄ta debet esse sacerdotis equitas. Et dicitur ꝙ eq̄tas est virtus que debet dirigere in iuditio ⁊ quia sacerdotes debent seruare eq̄tatem iusticie in foro penitentie. qꝛ iudices sunt animaꝝ ꝟm illd̄ morale dictū. Juste iudica ꝓximuz tuū. i. de proximo tuo. Jo. vi. Nolite iudicare ꝟm faciem sed iustum iudiciuz iudicate. Est notandum ꝙ sacerdos in tali iudicio debet agere ꝟm parabolam saluatoris Luce. xix. vbi dicitur ꝙ samaritanus appropians vulnerato alligauit vulnera eius infundens oleum ⁊ vinum. sic similiter sacerdos debet vulneribus peccatoris infundere Primo vinum increpationis: exprimendo diuinam iusticiam.

Secundo oleum suauis consolationis enumerando diuiuam benignitatez.

Tertio vinū diuine cōminatiōis si recidiuauerit in peccatis. Quarto oleū eterne retributiōis si ꝑseuerauerit. Et qꝛ ista ad sacerdotē spectāt dicit domin⁹ leproso luce. v. Vade ostende te sacerdoti. Sed notandum ꝟm Gregoriū libro pastoraliū. Necesse est vt manus mūda esse studeat que sordes lauat ⁊ ideo ministrātes sacramenta in peccato mortali: peccant mortaliter patet. iiij. sententiarum. distinctione. viij. capitu. de penitentia.

Decimum quanta debet esse sacerdotis pietas. Et dicitur ꝙ istud declarat apostolus. i. Thimo. iiij. Exerce autē te ipsum ad pietatem. quia ad om̄es vtilis est. Sed notandum ꝙ q̄ttuor sunt opera pietatis: circa q̄ sacerdos se exercere dz.

Primuz est sacramentoꝝ diuinorum spōtanea administratio prece vel precio nullo interueniente Mar. x. Gratis accepistis gratis date. Secundū suffragiorū spiritualium voluntaria cōmuni/

catio: qꝛ si in talibus occurreret preciuꝫ lepꝛam iezi sibi adaptaret: de qua dr. iiij. Regũ. v. Nunc igit accepisti argentum ⁊ accepisti vestes: vt emas oliueta et vineas oues ⁊ boues: seruos ⁊ ancillas: dixit Helizeus ad iezi: sꝫ ⁊ lepꝛa Naamã adherebit tibi ⁊ semini tuo que peioꝛ est heresi Symonis: de qua Act. viij. Cuꝫ vidisset Symon quia ꝑ impositionem manꝰ apl'oꝝ daret spũsctũs obtulit eis pecuniã dicens: Date mihi ⁊ hanc potestatem: vt cuicunqꝫ imposuero manꝰ accipiat spiritũ sctm: ⁊ dixit ei Petrꝰ. Pecunia tua tecũ sit in ꝑditionem. Tertiũ infirmoꝝ sedula visitatio: qꝛ tempore infirmitatis sunt introducendi Jaco. vlti. Infirmat qs in vobis ⁊c. Require supꝛa misterio tertio diuisiõe scda pede scdo. Jdeo in ꝑsona sacerdotis dic apl's ij. Coꝝ. xi. Quis infirmat ⁊ ego non infirmoꝛ. Quartuꝫ mortuoꝝ viscerosa sepelitio: qꝛ eccl'iastica sepultura ordinata est ꝓpter spem future resurrectiõis: vt tangit Dyoni. li. de eccl'iastica ierarchia sed dubiũ est ne aliq sacerdotes vera pietate careant sicut ille qui viso vulnerato abijt Lu. x. Undecimuꝫ quãta debet esse sacerdotis sanctitas? Et dr ꝙ si sacerdotes q comedere debebãt panes ꝓpositionis: habebant esse sancti: vt patet i. Regũ. xxi. Reqre supꝛa misterio. vi. pede. iiij. multo magis catholici sacerdotes quottidie angelicũ panẽ sumẽtes. s. xp̃m in eucharistie sacramento: de quo Joh. vi. Ego suꝫ panis viuus q de celo descẽdi. Sed notandũ ꝙ sacerdotes vete. testamẽti q̃drupl'r sctificabant. Primo quantũ ad vnctionẽ Exo. xxix. Tolle vitulũ de armento ⁊c. Et paꝝ infra. Oleũ vnctionis fundens suꝑ caput eius atqꝫ hoc ritu consecrabit. Scdo q̃tum ad cibationẽ: qꝛ eoꝝ cibaria dicebant sãcta: vt dicit in Leuit. Tertio q̃tum ad induitionez: qꝛ vestis sacerdotalis dicebat sctã Exo. xxviij. Faciesqꝫ vestẽ sanctam aaron fratri tuo in gloriam ⁊ decorem.

Quarto q̃tum ad habitationẽ: quia soli sacerdotes ingrediebant sctã sctõruꝫ in tabernaculo federꝫ Nume. iiij. Et sic sacerdotes noue legis spũal'r debent sanctificari. Primo q̃tu ad vnctionez: vt spũsctõ repleant. Scdo q̃tũ ad cibationem vt amenitatibꝫ celestibꝫ ꝑfruantur

Tertio q̃tũ ad induitionẽ vt honestꝫ moribus decorent. Quarto q̃tum ad habitationẽ: qꝛ sicut celestia tractant ita ⁊ celestem habitationez habere debent. Philip. iij. Nostra aũt cõuersatio in celis est. Jõ dr eis Exo. xix. Sacerdotes q̃qꝫ qui accedũt ad dñm sctificent ne percutiam eos. i. Coꝝ. xi. Itaqꝫ q̃cũqꝫ mãducauerit panẽ hunc vel biberit calicẽ dñi indigne: reus erit coꝛpis ⁊ sanguinis dñi.

Duodecimũ quanta est bonoꝝ sacerdotũ felicitas. Et dr ꝙ sicut sũt sacerdotes in eccl'ia militãte: sic erunt in triumphante Apocal'. vij. Sũt ante thronum dei. s. sacerdotes ⁊ seruiũt ei die ac nocte in templo eius. Et notanduꝫ est ꝙ in eoꝝ felicitate notant quattuoꝛ insignia.

Primũ dignitas incõparabilis quaꝫ extollẽs Petrus di. i. Pe. ij. Vos aũt genus electũ: regale sacerdotiũ: gens sctã: populus acq̃sitionis. Scdm claritas inobfuscabilis: qꝛ loti sunt in sanguine agni. ⁊ iõ clarissimi Apocal'. i. Qui dilexit nos: ⁊ lauit nos a pctis nr̃is in sanguine suo ⁊ fecit nos regnuꝫ ⁊ sacerdotes deo ⁊ patri suo. Tertiũ iocũditas inenarrabilis Apocal'. v. Cantabãt cãticũ nouũ dicẽtes. Dignꝰ es dñe accipe libꝝ ⁊ soluere signacula eius. Et paꝝ infra: ⁊ fecisti nos deo nr̃o regnũ ⁊ sacerdotes ⁊ regnabimꝰ super terrã. Quartũ securitas immortalitatis Apocal'. vlti. Nox vltra nõ erit: ⁊ nõ egent lumine lucerne neqꝫ lumine solis qm̃ dñs deus illuminabit illos ⁊ regnabũt in secula seculoꝝ. Jdẽ ca. xx. In his scda mors nõ hꝫ ꝑtãtẽ sed erũt sacerdotes dei ⁊ xp̃i ⁊ reg̃bũt cũ illo mille annis. i. ꝑpetuo ꝑm qd exponit Augusti. ij. de ciui. dei. Ad quã. ⁊c.

De apl'is Philippo ⁊ Jacobo.

Ac tibi duas tubas argẽteas ductiles quibꝫ

cõuocare possis multitudinẽ Numeri.x ca. Sciendũ ꝙ antiq̃tus tubis vtebant̃ in quattuor.s.in bellis aggrediendis:in populis,cõuocãdis:in castris mouẽdis: in festis solennizãdis. De his quattuor dicit̃ Nume.x. Ideo qꝛ filiꝰ dei venerat in mundũ ad ista q̃ttuor s. Ad expugnãdũ hostes fidei. Ad cõuocandũ populum ad cultũ dei. Ad mouendũ castra per viã charitatis. Ad premiũ festi eterne iocunditatis:merito igitur vti voluit tubis.i.apostolis ⁊ apl̃icis viris intra quas tubas duo fuerũt Philippus ⁊ Jacobus de q̃bus ait pater filio verba ꝓposita. Fac tibi duas tubas argenteas ductiles q̃bus cõuocare possis multitudinẽ. In quibus quidẽ verbis isti duo p̃ciosi apostoli cõmendant̃ a quattuor ꝑm quadruplex genus cause.s. Ab efficiente. A materia. A forma. Et a fine. Primo ab efficiẽte ibi. Fac tibi. vbi notat̃ in ip̃is officij auctoritas. Secũdo a materia.ibi.tubas argenteas:in quo notat̃ in ip̃is eloquentie claritas: in tuba sonꝰ terribilis ad mouendũ affectũ:in argento sonus:lenis ⁊ facilis ad docenduz intellectum. Tertio a forma:quia duas ductiles. in quo notatur in ip̃is vite sanctitas.in dualitate gemĩa charitas:qua bonũ inchoet:in ductilitate patientie firmitas que inchoatũ cõtinuet. Quarto a fine.ibi.q̃bus cõuocare possis multitudinẽ.in quo ip̃oꝝ vtilitas ⁊ vtilitatis generalitas designat̃.nã in cõuocatione vnitatis fidei vtilitas: in multitudĩe vtilitatis generalitas designat̃. Hec em̃ sũt quattuor que ꝑficiũt ⁊ cõmendabilẽ reddunt predicatorẽ:auctoritas ꝓpter officium:eloquentia ꝓpter documẽtũ: sctitas ꝓpter exemplũ:vtilitas ꝓpter merituz et premiũ eternũ. Quantũ ad tertiũ p̃ncipale.vbi duo p̃ciosi apl̃i cõmendant̃ a forma:qꝛ duas ductiles in q̃ notat̃ ĩ ip̃is sctitas. Est sciendũ ꝙ iste numerus duo charitatẽ significat: qꝛ dic̃ Greg.ꝙ dñs misit ad p̃dicandũ binos apl̃os: ad denotandũ ꝙ minꝰ q̃ꝫ inter duos charitas haberi nõ põt:nemo em̃ ad seip̃m charitatẽ habet:sꝫ ꝑ charitatẽ in alteꝝ tendit: vt charitas esse possit. Jõ isti duo apl̃i in vita ⁊ in morte ꝑfecta charitate cõiuncti fuerũt: vnde bene mistice designant̃ per duo luminaria magna Gen̄.ij.cap̄. Per duos pullos colũbaꝝ Leuit̃.v.cap̄. Per duos cherubĩ Exo.xxv.ca. Per duas oliuas Zach.iiij.cap̄. Per duas columnas ij. Regũ.vij.cap̄.. Per duo candelabra Apocal̃.xi.cap̄. Quia in luminaribꝰ illuminatio claritatis:in pullis albatio puritatis:in cherubin cognitio veritatꝫ in oliuis compassio pietatis: in colũnis suꝓportatio penalitatꝫ:in cãdelabrꝫ edificatio sctitatꝫ. Primo igit̃ dico ꝙ isti duo apl̃i designant̃ ꝑ duo luminaria magna: de q̃bus dicit̃ in figura Gen̄.ij.ca. Fecit deus duo luminaria magna:vbi duo ponunt̃.s.ex ꝑte efficiẽtis nobilitas. ibi. Fec̃ deus.ex ꝑte effectus bonitas.ibi Duo:ecce charitas:qꝛ minus q̃ꝫ iter duos charitas esse nõ põt ꝑm Greg.ecce societas amorosa ⁊ gr̃osa: in qua fulgebat charitas ad deũ ⁊ ad ꝓximũ.magna ecce sctitas:qꝛ fuerũt magni sctitate ⁊ ꝟtute ⁊ ꝑfectione.sed mõ sũt magni gl̃ificatione. Luminaria:ecce claritas:fuerunt em̃ clari ⁊ luminosi ꝓpter suaz sciam: qꝛ licet ante aduentũ ip̃ũ sctĩ fuerit homines idiote: tamẽ post fuerũt illuminati in fide omni scĩa necessaria ad salutez:q̃ et alios illuminauerunt. Scdo dico ꝙ isti duo apl̃i designant̃ per duos pullos columbaꝝ:de quibus dicit̃ in figura Leuit̃.v.Anima que peccauerit ⁊c.⁊ sequit̃:offerat duos turtures vl̃ duos pullos colũbaruz. In turture em̃ que habet planctum ꝓ cantu significat̃ cõtritio: in pullis columbaꝝ q̃ non habent fel:significat̃ innocentia ⁊ puritas. Q̃ autẽ isti duo apl̃i habuerit istã puritatẽ: patet ex hoc qꝛ fuerũt apl̃i xp̃i ⁊ tenuerũt vitam euangelicã:qꝛ vt dicit̃ Lu.vi.ca. Relictꝫ oĩbus secuti sunt eũ.i.xp̃m.⁊ optime dic̃ Relictis oĩbus que.s.poterant animas deturpare eoꝝ que sunt:superbia:auaricia:luxuria. sciebant em̃ illud veruz esse quod dicit̃ Eccl̃iastici.xiij. Qui tetige-

Primũ princi.

Scdm

Tertiũ

Primũ

Scdm

Tertiū rit picē coinq̄nabit̄ ab ea. Tertio dico
q̄ isti duo apostoli designant̄ ꝑ duo che/
rubin: de quibus d̄r in figura Exo.xxv.
Facies duos cherubin aureos ꝛc. Che/
rubin interpretat̄ plenitudo scie ꝛ desig/
nat apl'os plenos ꝟitate scia et sapiētia.
Cherubin em̄ sūt in suprema ierarchia
angeloꝝ qui imediatissime ꝛ itime aspi
ciūt diuinā essentiā: ꝛ per illos reuelatur
ipsa essentia alijs: quare describunt̄ ala/
ti sex alis ī Esaia. Sic em̄ isti beati apo
stoli fuerūt pleni veritate scia et sapien/
tia cognoscendo deū xp̄m ꝛ hominem: ꝛ
eius veritatem ꝛ doctrinā habentes sex
alas. duas respectu dei. dilectionis. s. et
cognitiōis: duas respectu sui. s. cognoscē
do bona nature: in q̄bus creauit eos ad
imaginem et sil'itudinem suam: ꝛ bona
gratie in q̄bus recreauit per passionem

Quartū Quarto dico q̄ isti duo apostoli desi/
gnantur per duas oliuas: de q̄bus d̄r in
figura Zacharie. iiij. ca. Ecce due oliue
ꝛ duo candelabra a dextris lampadis: ꝛ
alia a sinistris ꝛc. Expone: iste due oliue
sunt isti duo apl'i: ꝛ compant̄ oliue: oleū
em̄ habet naturā conditiui saporis: ꝛ le/
nitiui dulcoris: due ergo oliue significāt
in istis duob' apl'is duas species pietat̄
s. corꝑalis ꝛ spūalis: sicut em̄ oleū suꝑna
tat alijs liquorib': sic pietas in istis. De
pietate corꝑali patet: q̄r pauꝑibus om/
nia reliquerūt ꝛ dederūt ꝑm consiliū xp̄i
De spūali patet: si respicias vitam eorū
Quitū quomodo cōsolabant̄ desolatos: ꝛ instru
ebant indoctos. Quinto dico: q̄ isti
apl'i designant̄ ꝑ duas colūnas: de q̄bus
dicit̄ in figura. iij. Regū. vij. Decē ꝛ octo
cubitoꝝ altitudine ꝛ duodecim cubitorū
latitudine aderat colūna vtraq̄. duo q̄q̄
capitella fecit: que ponerent̄ super capita
columnaꝝ. ꝛ sequit̄. Statui duas colū/
nas in porticu templi: expone. Templū
istud est regnū celoꝝ: porticus est eccl'ia
militans in qua sunt due colūne. id ē isti
duo apostoli. Altitudo. xviij. cubitoꝝ si/
gnificat q̄ isti duo apostoli semꝑ erigebā
tur versus celum per. x. precepta legis ꝛ
octo ꝟtutes q̄bus debent̄ octo btitudies
de q̄bus dicit̄ Mathi. v. Bti pauperes
spiritu: qm̄ ip̄oꝝ est regnū celoꝝ. videas
om̄es sicut continent̄ ibi. s. v. cap̄. Linea
xij. cubitoꝝ latitudinis significat. xij. ar/
ticulos diuinitatis ꝛ humanitatis xp̄i:
quos isti firmiter crediderūt. Et dicunt̄
colūne: quia sicut columne sustinent do/
mū: ita isti eccl'iam: ꝛ sicut columne mul
tum laborāt edificiū sustentādo: sic isti
sustendando fidem xp̄i multos labores
habuerunt ꝛ sustinuerunt in persecutio/
nibus: in asperitatibus ꝛ in tormentis:
sed sicut caput vbi sūt quinq̄ sensus ha
bet regere totum corpus: ita duo capitel
la erant in columnis: que quidem capi/
tella significant in istis apostolis duas
virtutes. s. temperantiam ꝛ patientiam:
ita q̄ temperantia est necessaria in ꝓspe/
ris: et patientia in aduersis. Et iste due
colūne erant fortes quia eree: sic isti apo
stoli fuerūt fortes: q̄ nec ꝓsperis nec ad/
uersis potuerūt frāgi. Et de hac fortitu/
dine cōtra om̄e malū vide in vita eoruz.

Sextū Sexto dico q̄ isti duo apl'i designant̄
ꝑ duo cādelabra: de q̄bus d̄r Apocal'. xi.
Dabo duob' testibus meis et propheta/
bunt amicti saccis. Hij due oliue sunt ꝛ
duo candelabra lucentia in cōspectu dn̄i
terre: si q̄s voluerit eis nocere: ignis exi
bit de ore eoꝝ ꝛ deuorabit inimicos eoꝝ
ꝛ sequit̄. Hij hn̄t ptātem claudere celuz
nubib' ne pluāt: ꝛ sequit̄. et ꝑcutere ter/
ram omni plaga: expone et nota ꝑfectio
nē magne sanctitatis in istis duob' apo/
stolis. In hoc q̄ vocant̄ testes laudant̄
de veritate: vnde ad litterā: isti fuerūt te/
stes vite xp̄i ꝛ mort̄ ꝛ resurrectiōis ꝛ do
ctrine euāgelice. In hoc q̄ dicit. ꝓpheta/
bunt laudantur de magna sapientia ꝛ co
gnoscibilitate: vnde in lege prophete vo
cabantur videntes deum: vnde ad lr̄am
Isti viderunt secreta dei ꝛ reuelauerunt
ea dādo consilia populis: quomō decli/
narēt a malo ꝛ facerēt bonū. In hoc q̄ di
cit. amicti saccis: laudant̄ de humilitate
contra diaboluz: de paupertate ꝯtra mū
dum: de austeritate ꝯtra carnē. In hoc
q̄ dic̄ due oliue laudantur de pinguedīe

ꝛ dulcedine deuotiōis mentalis ꝛ orationis vocalis in hoc ꝙ dicit: duo cādelabra lucentia: laudant̄ de honesta cōuersatōe: ita ꝙ cōuersatio eoꝝ lucebat ꝛ dabat exemplū om̄ibus eos aspicientibus ꝛ bene vocant̄ candelabra: vides eniꝫ ꝙ cādela ponit̄ sup̄ candelabꝝ: vnde de cādelabris dicit̄. ij. Paral̄. iiij. ca. Salomō fecit candelabra ex auro purissimo cum lucernis suis: vt lucerēt ante oraculū. In pede candelabri tripartito significat̄ fides trinitatis quā isti gl̄iosi apl̄i ita fortiter habuerūt ꝙ pro ea morti se exposuerunt. In hastili candelabri significatur spes: vnde in spe remunerationis eterne op̄abant̄ opera virtuosa. In auro purissimo significatur puritas mentis ꝛ operū ip̄oꝝ ꝓpter xp̄m. Lucerne que erant sup̄ hastis significāt ꝙ opera bona debēt eē publica. candelabra em̄ apl̄oꝝ erant septem: vt dicit̄ Zach̄. iiij. cap̄. que sūt septē opera miscdie corp̄alia vel sp̄ualia facta in charitate. Sed in hoc ꝙ di. Si q̄s voluerit eis nocere: ignis exibit de ore ipsorū: laudant̄ de amore quē habebāt ad inuicem. iuxta consiliū xp̄i. Diligite inimicos vestros: ꝛ ille ignis sic comburebat eos ꝙ eos nō ꝯsumebat q̄nimo efficiebātur amici. In hoc ꝙ dicit ꝙ habēt potestatē claudere celū: laudant̄ de sanctitate vel dignitate sacerdotali quia ip̄i habebant ptātem ligādi atq; soluēdi. ip̄is em̄ fuit dictū illud. Quodcūq; ligaueritis sup̄ terrā erit ligatuꝫ ꝛ in celis: ꝛ q̄dcunq; solueritis super terrā erit solutum ꝛ in celis. In hoc ꝙ di. ꝙ habent potestatem p̄cutere terrā significat̄ potestas iudicialis: quā habebūt in die iudicij ip̄is em̄ dictū fuit: Sedebitis sup̄ sedes iudicantes. xij. trib̄ israel. De sctitate potes satis inuenire in vita eoꝝ.

De virtute humilitatis sermo.

Discite a me quia mitis suꝫ ꝛ humilis corde: et inuenietis requiē aīab̄ vr̄is Math̄. xv. ca. Quia ꝟo xp̄us pridie q̄ pateret̄ dedit p̄cipuuꝫ hūilitatis exēplū in eo ꝙ discipuloꝝ pedes lauit. Jō ad declarationem huius solennitatis conueniēter assumit̄ verbū istud in quo saluator noster duo facit. Primo iducit virtutis meritū ad op̄andū cū dic̄. Discite a me: qꝛ mitis sū ꝛ humilis corde: vñ ad Philip. ij. ca. Semetip̄m exinaniuit formam serui accipiēs. Scdo promittit ꝟtutis premiū ad p̄cipiendū. cū sequit̄: Et inuenietis requiē aīabus vr̄is. vnde dicit̄ Apocal̄. xiiij. ca. Amodo iam dicit sp̄ūs: vt req̄escant a laborib̄ suis: quia ḡ humilitatis ꝟtus est illa ꝑm btm̄ Aug. in sermone de plurib̄ martyrib̄: in qua debemus dn̄m p̄cipue imitari: ideo circa istā virtutē sunt. xij. articuli declarandi quoꝝ. Prim⁹ est: q̄d est humilitas. Et dr̄ ꝙ q̄ttuor sunt modi ꝟtutū. quoꝝ

Primo ꝙ aliq̄ sunt ad bonū p̄sequendum vt pietas: quia bonū facere querit

Scdo alique sunt ad malū fugiendū: vt castitas: quia malū vitare intendit.

Tertio alie ad vtrūq; vt eq̄tas: quia p̄ hanc subiecti a malo tuent̄ ꝛ ad bonū p̄uehunt̄: iuxta dictum ꝓphete ps̄. xxxiij. metro. xiiij. Declina a malo ꝛ fac bonuꝫ

Quarto sunt alie ad neutrū: vt patiētia: qꝛ non cōsentit in actus sequēdi aut fugiendi: sed in actū tantū patiendi malum. nūc aūt humilitas non est ad prosequendū bonū: nec ad fugiendū maluꝫ se extēdit: sed resistendū circa honores ad quos anim⁹ hoīm est nimis p̄nus sic̄ sup̄bia est vitiū talia p̄sequēs. Vñ q̄ttuor sūt ꝟtutes tales fugiētes ea ad q̄ sumus p̄ni. Prima est paup̄tas voluntaria q̄ dimittunt̄ facultates. Scda est continentia rōnalis q̄ abijciunt̄ voluptates.

Tertia est abstinētia q̄ reprimunt̄ gustus delectatiōes. Quarta est humilitas qua paruipēdunt̄ honores: vnde dr̄ ij. Regū. vi. cū Michol filia Saul argueret Dauid de contēptu sui honoris: qꝛ luserat ante archā federꝫ dn̄i. Rn̄dit Ludam ꝛ vilior fiam plus q̄ factus sum et ero humilis in oculis meis. Et iō di. ps̄ cxxx. metro p̄mo. Dn̄e non est exaltatuꝫ cor meū neq; elati sūt oculi mei neq; am

bulaui in magnis neq; in mirabibib; su-
II. arti- per me. Scds articulus est: vnde ori-
culus. tur humilitas. Dr aūt q̄ sicut supbia ori
tur ex stulticia: pro eo q̄ ideo supbus q̄li
bet est: quia nescit nosce suos defect⁹: ita
humilitas orit ex ꝑuipendentia: q̄ pru-
dens cū bene ⁊ recte iudicet in agibilib;
nouit ꝓprios defectus: ⁊ sic tenet se in hu
militate: vnde Prouerb. ix. Vbi humili
tas: ibi ⁊ sapia. Sed attendendu; est q̄
homo sapiēs habet quadruplicē actum
ex quo causat in eo virtus ista humilita-
tis. Primus est q̄ suos defectus sapiē
ter cognoscendo recogitat. q̄ prudēs nō
errat. Scds est q̄ ex talib; defectibus
ip̄m se idignu; honore iudicat: q̄ nouit
q̄ honor est v̄tutis premiū: ⁊ iudicat nō
esse sibi debitū. Tertius est: q̄ talē ho
norem nō affectet nisi sit sibi conueniens
bonū: q̄ nullus affectat nō sibi conueni
ens bonū. Iste autē iudicat istud nō esse
sibi cōueniens bonū: igitur non appetit.

Quartus actus est q̄ talē honorē re-
cusat: quia est ei discōueniens sicut con-
trariū ⁊ om̄e tale est nociuū. Et si dicat
q̄ hoc ꝑtinet ad vitiosū ⁊ non ad virtuo
sum cui est cōueniens v̄tus: q̄ honor est
testis v̄tutꝫ occurrit illud Esa. lxiiij. ca.
Quasi pannus menstruate vniuerse iu-
III. ar- sticie nr̄e. Tertius articulus est q̄t sūt
ticulus hūilitatis gradus: ⁊ ponunt duo. Pri
mus quo ad defectus considerationem.

Scds quo ad honoris declinationez.
Primus gradus q̄ est quo ad defect⁹ cō
siderationē consistit in q̄ttuor. Prim⁹
est: suos defectus recognoscere in intelle-
ctu: sicut dicit propheta ps̄. l. metro. iiij.
Qm̄ iniquitatez meam ego cognosco et
peccatū contra me ⁊c. Scds est ipsos
detestari in affectu post noticiā: sicut dic
idem ꝓpheta ps̄. xxi. metro. iiij. Ego aūt
sum vermis ⁊ non homo: obprobriū ho-
minū ⁊ abiectio plebis. ⁊ idē. Iniq̄tatez
odio habui ⁊ abhoiatus sū. Tertius
est ip̄os nō occultare in effectu: sicut idez
ꝓpheta dicit ps̄. xxxi. metro. v. Delictu;
meū cognitū tibi feci: ⁊ iniusticiā meam
nō abscōdi. Quart⁹ est: ip̄os manife-
stare in affatu: vt ait idē ꝓpheta ps̄. xxxi.
metro. vi. Dixi cōfitebor aduersū me in
iusticiā meā dn̄o. ⁊ tu remisisti impietatē
pcti mei. ⁊ ps̄. xxxvij. metro. xix. Qm̄ ini
quitatē meā annūciabo: ⁊ cogitabo pro
pctō meo. Scds gradus istius virtu-
tis ponit q̄ ad honoris declinationē qui
consistit in q̄ttuor. Prim⁹ est: honorez
nō desiderare sic desiderāt pompatici et
ambiciosi vel pharisei q̄ optabāt p̄mos
accubitus in mēsa ⁊ vocari ab homibus
rabi: vt dr in euāgelio Mathi. xxiij. cap.

Scds est honorē fugere: sic xp̄us fecit
qn̄ iudei volebant eū facere regē q̄ fugit
in montē: sic etiā xp̄i discipuli. s. Barna-
bas ⁊ Paul⁹: vt habet Act. xiiij. qn̄ pro
miraculo facto recusabāt honorē di. Et
nos mortales sumus sil'es vobis hoies
annūciantes vobis ab his vanis cōuer-
ti ad deū viuū. Tertius est dedecus
⁊ inhonorē sustinere: sic apl'i Act. v. qui
ibāt gaudētes a cōspectu cōcilij: qm̄ dig
ni habiti sunt ꝓ nomine iesu contumeliā
pati. Quartus est inhonorē ⁊ vilipen
diū querere sicut ip̄e dn̄s: ꝓ quo dicit ꝓ-
pheta ps̄. lxxxiij. metro. xi. Elegi abie-
ctus eē in domo dei mei magꝫ q̄ habita
re in tabernaculis pctōꝝ. i. ī synagoga. de
quo Luce. xviij. Ecce ascendim⁹ hiero-
solymā ⁊ consumabūtur oīa que scripta
sunt ꝑ ꝓphetas de filio hoīs. tradet eniz
gentibus ⁊ illudetur ⁊ flagellabit ⁊ con
spuet: ⁊ postq̄ flagellauerint occidēt eū. IIII. ar-
ticulus

Quartus articulus: quot sūt humili-
tatis maneries. Et dicit q̄ distinguūtur
sicut distinguūtur honores qui exhibent
vel bonis interiorib; vel exterioribꝫ. Bo
na aūt interiora sūt q̄ttuor. Primo sūt
potētie naturales: de q̄bus est humilitas
cū q̄s cōcedit q̄ ꝑ ꝓpriū ingeniū non po-
test q̄s nosce seip̄m dupl'r dicendo: quia
ignoro ingressū ⁊ egressū meū. Scdo
sūt v̄tutes itellectuales de q̄b; est hūili-
tas cū q̄s cogitat q̄ ꝑ nullā sciētiā posset
ꝑfecte scire vnu; milij granū. Tertio
sunt virtutes morales: de q̄bus est humi
litas: cum quis cogitat q̄ omnes deni-
grantur per vnū defectum sicut dissonā-

tia ꝑ vnicā vocē: ⁊ tamen nullus inueni-
tur sine aliquo defectu. Quarto sunt
virtutes ⁊ passiones suꝑnaturales: et de
talib⁹ est humilitas cū quis cogitat ꝙ ta
lia a se nō habet nec de talib⁹ est deo gra
tus vt deberet. Sꝫ bona exteriora sūt
quattuor. Primo bona corꝑis vt forti
tudo ⁊ pulchritudo: de q̄bus nō est glori
andum: qꝛ corpus nr̄m est corruptibile.
Scd̄o bona generis: de q̄bus non est
gl'iandū: qꝛ om̄es ꝓcessim⁹ a p̄mis agri-
colis. Tertio bona dignitatū de qui-
bus nō est gl'iandū: qꝛ illa vident̄ esse cō
munia bonis ⁊ malis. Quarto sūt bo
na diuitiaꝝ de q̄bus non est gl'iandū: qꝛ
illa sunt minima bona ⁊ cōmunia quan-
to magis exteriora. Et qꝛ contingit cir-
ca om̄ia illa suꝑbire: iō circa oīa ista hu-
militas est obseruāda: sicut dicit sapiēs
Eccle. iij. ca. Quanto maior es humilia
te in oibus. Quintus articul⁹ est que
sunt humilitatis ꝓprietates. ⁊ ponuntur
q̄ttuor. Prima est ꝙ illa ꝟtus est com-
munissima: qꝛ sicut in omni ꝟtute cōtin-
git suꝑbire: ita ⁊ hūiliter agere q̄ꝫuis in
suꝑbiendo nō sit vera ꝟtus. Scd̄a est
ꝙ illa ꝟtus est acceptissima qꝛ cū in alijs
ꝟtutib⁹ sit odiū inter ꝟtutes ⁊ vitiuꝫ op-
positū sicut crudeles odiūt mitē: ⁊ auari
liberalē: luxuriosi castū: tn̄ hic superbi di
ligūt humilē magis q̄ꝫ superbū. Ter-
tia ꝙ illa ꝟtus est securissima quia tenet
affectū hoīs in infimo sicut superbia in
summo. ⁊ ideo qꝛ de infimo nō pōt quis
cadere: iō pōt securus ꝑmanere: sic̄ i sen-
sibilib⁹ non ꝑiclitat̄ cadere: nisi q̄ stat in
alto. Quarta est ꝙ hūilitas est virtus
summe necessaria: qꝛ ꝑm Greg. in dialo-
go. ipa est custos oīm ꝟtutū: ⁊ iō deus ꝑ
mittit in ꝑfect⁹ viris nōnullos defectus
vt ex ip̄is accipiāt hūilitatis occasionez
ad ꝟtutē custodiendā sic̄ exemplificat de
illo sctō qui a risu cōtinere se nō poterat.
Et inducit ad hoc ꝙ filij israel debellat⁹
chananeis q̄ erāt fortiores non potuerūt
expugnare phylisteos q̄ erant infirmio-
res: vt animaduerterent illos non virtu
tibus suꝑasse ꝓprijs: vt habet̄. i. Re. xxxi.

V. arti-
culus

Sext⁹ articul⁹ q̄ sūt hūilitat⁹ cause ⁊ VI. ar
ponunt̄ q̄ttuor. q̄ꝝ Prīa ē timor dn̄i: qꝛ ticulus
sic̄ audacia inducit suꝑbiā: ita timor dn̄i
īducit hūilitatē: vn̄ hoīes tīorati nō sūt
elati Eccl'ia. i. c. Timor dn̄i expellit pec
catū. Scd̄a est paruipensio sui: qꝛ sic̄
hoīes q̄ seip̄os existimant: honores sibi
aꝓpropriāt: sic q̄ se non existimant: de ho
norib⁹ non curāt q̄ debent̄ hoībus mag-
nis Math. xxiij. ca. Qui se humiliaue-
rit exaltabitur. Tertia est existimatio
proximi: qꝛ ille q̄ aliū existimat seip̄m hu
miliat: ⁊ aliū dignū honore iudicat Lu.
xiiij. ca. Non discūbas in primo loco ne
forte honoratior te sit inuitat⁹ ab eo. Et
in hoc ꝙ ei honorē defert seip̄m humili-
at: sicut superbi alios paruipendūt. Et
ꝓpter istas duas causas: dic̄ apostol⁹ ad
Phil'. ij. In humilitate suꝑiores sibi īui-
cem arbitrantes: ⁊ illa arbitratio proue
nit ex eo ꝙ q̄s cōtēnit seip̄m: ⁊ existimat
aliū. Quarta est contemptus mundi:
qꝛ ille q̄ contempnit munduꝫ: non curat
de illis ad que mūdus est ītentus q̄ sunt
eius pompe ⁊ honores. vnde Joh. xv. ca.
Si de mundo fuisset⁹ mundus qd̄ suuꝫ
erat diligeret: sed qꝛ non est⁹ de hoc mū-
do ꝓpterea odit vos mundus. ⁊ iteꝝ Jo
hannes in canonica sua dic̄ ꝙ q̄cquid in
mūdo est: aut est concupiscentia carnis
aut cōcupiscētia oculoꝝ: aut suꝑbia vite
quoꝝ Primū militat cōtra castitatem VII. ar
Scd̄m cōtra pauꝑtatem. Tertiuꝫ ticulus
cōtra humilitutē. Septim⁹ articulus
est: q̄ sunt humilitatis effectus: ⁊ ponunt̄
q̄ttuor. Primus est indulgentia: quia
offensus placari nō pōt nisi ꝑ humilita-
tem offendentis. Ideo dicebat angelus
ad Agar Gen̄. xvi. Reuertere ad dn̄am
tuā ⁊ humiliare sub manu ei⁹. Scd̄s
est obedientia: qꝛ obediētia facit esse sub
iectū suꝑiori: humilitas aūt portat sub-
iectionē: non solū ad suꝑiorē sed etiaꝫ ad
equalē ⁊ inferiorē ꝑm triplicez eius gra
dum: vt vult apl'us ad Phil'. ij. cap̄. Hu
miliauit semetip̄m formā serui accipiēs
quemadmoduꝫ inobedientia est filia su
perbie: vt dicitur in lege Nume. xv. cap̄.

Anima per superbiam peccans siue peregrin⁹ siue ciuis peribit de populo suo et hoc est: quia est rebellis contra deum.

Tertius est patientia: quia sicut homo superbus cito ꝓuocatur ad rixam cũ ei resistit eo ꝙ superiorem se reputat: ita humilis firmat ad patientiaz eo ꝙ se reputat inferiorẽ. Et ideo sic humiliati filij israel pacienter portabãt iugũ Philistinoꝝ: vt habet in libro Judicum: ⁊ sic Dauid iniurias portabat Semei. ij. Regum. xvi. ca. Egredere egredere vir sanguinũ ⁊ vir belial reddidit tibi dñs vniuersum sanguinez domus saul qm̃ inuasisti regnum pro eo et dedit dñs regnum ĩ manu absalon filij tui: ⁊ ecce premũt te mala tua. Quart⁹ est pax: quia sic̃ dicit sapiens Prouer. xiij. Inter superbos semper iurgia sunt: pro eo ꝙ vnus appetit super alium extolli. Et ideo inter humiles est pax quia vn⁹ appetit alteri subici ſm illud apostoli Roma. xij. Honore inuicem p̃uenientes: modesti: humiles: ⁊ iste sunt quattuor humilitatis filie.

VIII articulus

Octauus articulus est: que sunt humilitatis signa cũ sit virtus in corde latens ⁊ dicit ꝙ quattuor. Primũ est in gestu: quando quis composite inclinat. quia signũ superbie est nimis erectũ incedere quasi gestiat eleuari: sicut dicitur Esa. iij. contra filias syon que ambulabant extento collo eleuate: et nutib⁹ oculoꝝ ibant ⁊ pedib⁹ composito gradu incedebãt. Scd̃m est in affatu: quia ad humiles pertinet loqui cum modestia: sicut superbi loquunt grãdia: ſm illd̃ propheticum ps̃. xi. metro. x. Qui dixerunt linguã nostrã magnificabim⁹ labia nostra a nobis sunt. Tertiũ est in habitu: quia sicut signũ superbi est vestiri preciose: vt patet Math. xxiij. cap̃. Dilatat enim philateria sua et magnificant fimbrias ⁊c̃. ita signum humilitatis est vestiri humiliter ad abiectionem. sicut rex Niniue volens se humiliare abiecit a se vestimentum suum et indutus est sacco. Jone. iij. cap̃. In Niniue ex ore regis et principum eius dicens: homines et iumenta et boues et pecora non gustent q̃cq̃ nec pascant et aquã nõ bibãt ⁊ operiant saccis hoies et iumẽta clament ad dñm. Quartũ signũ hũilitat⁹ ẽ in effectu quãdo q̃s exercet opera humilia: sic̃ christus lauit pedes discipuloꝝ suorũ in cena Johannis. xiij. Ista quattuor signa habuit Achab rex in sua conuersione. iij Regum. xxi. ca. vbi dicitur ꝙ ambulauit dimisso capite: quantum ad signum gestus: et indutus est sacco quantũ ad signũ amictus: et dormiuit in cinere quantum ad signũ effectus: et scidit vestimẽta sua vbi credũtur fuisse dicta verba humilia quantuz ad signũ affatus. Et ibidem dicitur ꝙ deus reuocauit sententiã mort⁹ latam contra ipsum dicẽdo helye Nonne vidisti Achab humiliatum coram me. Nonus articul⁹ que sunt humilitatis figmenta: ⁊ ponunt quattuor.

IX. articulus.

Primũ quando quis pretendit signũ humilitatis ꝓpter superbiam: quia omnes appetunt humilẽ exaltare: ſm illud Eccle. xi. Sapientia humiliati exaltauit caput eius. Et ideo vt exaltent tales humiliant. Scd̃m est quãdo quis p̃tendit talia signa ꝓpter inanẽ gl̃iam: qꝛ hũiles laudant: iõ ipe vult laudari tãq̃ humilis: cũ sit vere sup̃bus: sic̃ de ypocritis dicit dñs in euangelio Math. vi. ca. Exterminant em̃ facies suas vt pareant hoĩbus ieiunãtes. Idẽ. xxiij. Oĩa opera sua faciũt vt videant ab hoĩbus. Tertiũ est qñ quis pretendit talia signa humilitatis ꝓpter auaritiã quia ꝑ talẽ modum tꝑalia acq̃runt ⁊ non cõsumunt: et talis non est humilis: sed auarus cum act⁹ morales specificent a fine. Jõ dixit Heliseus iezi. iiij. Regũ. v. Accepisti argentũ ⁊ vesteo: ⁊ sequit: sed ⁊ lepra Naaman adherebit tibi ⁊ semini tuo ĩ sempiternũ ⁊ ⁊ egressus est ab eo leprosus q̃si nix ⁊ Judas ꝓpter auaritiã xp̃m vendidit di. Math. xvi. Quid vultis mihi dare ⁊ ego eum ⁊ cetera. Et ponit beatus Augustinus de ciuitate dei. ꝙ romani subiugauerunt omnes virtutes superbie. Quartuz figmentũ est quãdo q̃s

pretendit talia signa humilitatis ꝑ fraudulentiã: qꝛ sub humilitatis specie cõtingit decipe aliũ: ꝑ eo ꝙ homo humilis reputat̃ ꝟtuosus: ⁊ sic credit̃ ei. Vñ Sapiens Eccle. xix. Est qui neq̃ter se humiliat: interiora autem eius plena sunt dolo

X. articulus

Decimus articul⁹ est: q̃ sunt humilitatis fomẽta: ⁊ dicit̃ ꝙ quattuor. Primũ est pauꝑtas: qꝛ sicut diuitie habẽt extollere: ita pauꝑtas ad ima declinare: vñ quia cõtra naturã est pauꝑis superbire: ideo dicit sapiens Eccle. xxv. ꝙ aĩa eius odiuit pauperẽ superbũ: qꝛ dicit: tres species odiuit aĩa mea et aggrauor valde anime illoꝝ. pauꝑem superbũ. diuitẽ mẽdacem. ⁊ senem fatuũ ⁊ insensatũ. Secundũ est corꝑalis tribulatio: qꝛ hõ dum affligit̃ naturaliter humiliat̃: sic̃ in ꝑsperitate eleuat̃. ideo dr̃ Prouerb. xvij. ꝙ sicut igne ꝓbat̃ auꝝ ⁊ argentũ: hoĩes vero camino tribulatiõis. Tertiũ est mentalis temptatio. qꝛ ideo de⁹ immittit temptationes scis: vt custodiant̃ in humilitate: vñ dicit apl̃us. ij. ad Coꝝ. xij. Datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane q̃ me colaphizet. i. stimulet ⁊ affligat: ne magnitudo reuelationũ extollat me. ⁊ paꝝ infra. Virtus in ĩfirmitate perficit̃. Quartũ fomentuꝫ est diuersoꝝ euentuũ cõsideratio: quia futura ignorant̃ ⁊ euentus cõtrariant̃: ideo dic̃ sapiẽs Prouer. xxvij. Ne gl̃ieris in crastinũ: ignorãs quid suꝑuẽtura pariat dies.

XI. articulus

Vndecim⁹ articulus est: q̃ sunt hũilitatis motiua que ꝑbent cuilibet causam humiliandi in ista vita mortali: ⁊ ponũtur inter alia q̃ttuor. Primũ est ꝙ homo est limus a sua ꝑma creatõe: qꝛ deus creauit hoĩem de terra que est ignobilissimũ elementũ: vt sciret se esse infimũ in genere oĩm creaturaꝝ rõnabiliuꝫ et non superbũ: ꝑm illud Eccle. x. Quid superbis terra ⁊ cinis. Scd̃m est: ꝙ homo ẽ fedus in sua naturali generatõe q̃ prouenit ex humani seminis feditate: ꝑ qua dicitur. Homo putredo: ⁊ filius hoĩs vermis: vt dicit̃ Job. xxv. Homo putredo: ⁊ filius hoĩs vermis. Quia sicut vermes generant̃ ex putredine: ita homo generatur ex corruptõe. Tertiũ est: ꝙ homo est fumus in sua duratõe: ꝑ eo ꝙ transit de ista vita velociter sicut fum⁹ ꝑm illud ꝓpheticũ ps̃. c i. metro. iiij. Quia defecerunt sic̃ fumus dies mei: ⁊ iõ in vita illa non debet alta querere Jaco. iiij. c. Que est vita vestra? vapor est ad modicũ parens. Quartũ motiuũ est: ꝙ homo est fumus in sua consumatõe. Mors em̃ funesta resoluit corpus humanũ in horrendas corruptiões ꝑm illud Eccle. x. Cuꝫ moritur homo hereditabit bestias serpentes ⁊ vermes ⁊ sic non debet superbire ⁊c̃. Duodecim⁹ articulus est: q̃ sũt humilitatis ꝑuilegia: ⁊ ponũtur q̃ttuor quoꝝ

XII. articulus

Primũ est ꝙ illa ꝟtus. s. humilitas est nobilissima: qꝛ est ꝟtus angelica. cũ em̃ virtutes morales nõ sint cõiter in angelis vt fortitudo ⁊ temꝑantia: ista tñ est in angelis: qꝛ oꝓposita circa idem hñt repugnãtiã. ⁊ qꝛ in malis angelis fuit superbia: sic in bonis hũilitas. Scd̃m ẽ ꝙ ista ꝟtus est pulcherrima cui⁹ signũ ẽ ꝙ oculus diuinus libẽter respicit ipsam. Tũ quia regius ꝓpha dicit ps̃. c xxxvij. metro. iiij. Quia excelsus dñs et hũilia respicit. tũ qꝛ alibi scꝫ Esa. lxvi. Ad quẽ respiciã nisi ad hoĩem ⁊ trementẽ verba mea. Et ideo dr̃ pulcherrimũ: qꝛ dlectat visum. Tertiũ est qꝛ ipa est ꝟtus optima: qꝛ tã in moralib⁹ q̃ꝫ in naturalib⁹ peius meliori oꝓponit̃: qꝛ adimit mai⁹ bonũ: humilitas autẽ oꝓponit̃ suꝑbie q̃ dicit̃ pessimũ vitiũ: vñ dicit Augu. ꝙ nullum est vitiũ cui magis resistit lex diuia q̃ꝫ suꝑbia. Quartũ priuilegiũ est: ꝙ illa virtus est ꝑma: qꝛ sicut suꝑbia fuit primũ vitiũ a quo sumpsit initiũ om̃is ꝑditio: vt scribit̃ Thob. iiij. Istud autẽ fuit in ꝑmo angelo cũ fuit per suꝑbiam auersus a deo: ⁊ ita ꝑncipiũ om̃is saluationis fuit humilitas cũ sctũs Michael et angeli eius cõtradicentes diabolo ꝑ humilitatẽ fuerunt ad deũ conuersi: vnde sic̃ superbia fuit primũ peccatũ: ita humilitas est virtus prima: vnde dicit̃ Judith ix. Nec superbi ab initio scꝫ mundi pla-

cuerunt tibi: sed humiliū semper et man
XIII. articulus suetoꝝ tibi placuit deprecatio. Terti/
usdecimus articulus est: que sunt humi
litatis beneficia: et ponunt inter cetera
quattuor. Primū est diuinaꝝ ꝑsonaꝝ
habitatio: quia dn̄s habitat in eis: vnde
dicit Esa. lvij. Deus in excelso habitat
ꝛ cum contrito ꝛ humili spiritu vt viuifi
cet spiritū humiliū. Scd̄m est diuino
rum donoꝝ largitio que copiose solū hu
milib⁹ dantur: qꝛ Jacobi. iiij. dicit. De⁹
sup̄bis resistit: humilib⁹ autē dat gr̄am.
Tertiū est peccatoꝝ nostroꝝ remissio
tū quia dicit ꝓpheta ps̄. xxiiij. metro. xix.
Vide humilitatē meā ꝛ laborē meum ꝛ
dimitte omnia peccata mea. Idem ps̄. l.
metro. xviij. Cor contritū ꝛ humiliatuz
deus non despicies. Quartū est bono
rum opeꝝ acceptatio: qꝛ nulla opa meri
toria sunt accepta: sz ip̄a hūilitas fec̄ ea
acceptabilia: sicut scribit in Daniele. In
animo contrito ꝛ spiritu humilitatis su
scipiamur a te ꝛ sic fiat sacrificiū nostruz
acceptabile in cōspectu tuo. Decimus
XIIII. articu. quartus articul⁹ est q̄ sunt humilitatꝫ ex
altationes. Et dicit ꝙ in quattuor stati/
bus cōtingit hominē exaltari per humi/
litatē. Primo in mundi politia: quia
naturalis ratio dictat qua gubernat ta/
lis pluralitas ꝙ sicut sup̄bi sunt humili
andi: ita hūiles exaltādi: vnde Prouer.
xviij. Anteq̄ cōterat exaltat cor homis
ꝛ anteq̄ gl'ificet hūiliat. Scd̄o in sub
celesti ierarchia que est ecclesia: quia in
ecclesiastico ordine debent sup̄bi abici: ꝛ
humiles exaltari: ꝑm illud saluatorꝫ do/
cumentū Luce. xiiij. Omnis qui se exal
tat humiliabit: ꝛ qui se humiliat exalta/
bitur. Tertio in sup̄celesti ierarchia:
que dicit angelica: quia ibi assument ad
superiora qui habent corda humilia: si/
cut ibi corruerunt a sup̄ioribus magꝫ su
perbi ꝑm illud virginis verbuz Luce. i.
Deposuit potētes de sede ꝛ exaltauit hu
miles. Ideo Mat. xviij. dr̄. Quicūq̄ er
go humiliauerit se sicut paruul⁹ ille hic
maior est in regno celorū. Quarto in
supracelesti ierarchia: quia domin⁹ no/
ster ih̄us xp̄us ex humilitate fuit exalta/
tus sicut fuit inclinatus: vnde dicit apo/
stolus ad Phil. ij. Humiliauit semet p̄z
factus obediens vsq̄ ad mortem: ꝓpter
qd̄ ꝛ deus exaltauit illum ꝛ dedit illi no
men qd̄ est sup̄ om̄e nomē. Decimus/ XV. articulus
q̄ntus articul⁹ est que sūt humilitatꝫ in/
clinationes. Et dicit ꝙ humilitas est in/
clinatiua quadrupliciter: quia de⁹ incli/
nauit filiū suū quadrupliciter. Primo
inclinauit eum ad ierarchiam celestem:
quia cum ab initio: sup̄bientibus malis
angelis boni angeli fuerunt humiliati:
dei filius fuit ad eos inclinatus: in eo ꝙ
fuit ad eos post suā conuersionē inuisibi
liter missus per nouā illuminationē que
fuit ꝓmissio verbi sicut noua inflamma/
tio ꝓmissio spiritussancti. Scd̄o incli/
nauit eum ad ierarchiam subcelestez: qꝛ
virtus humilitatis attraxit ad virginez
verbū: cum ip̄a dicat Luce p̄mo. Quia
respexit hūilitatē ancille sue ꝛc̄. Ter/
tio inclinauit eum ad carcerez subterre/
strem quo ad locū qui dicit sinus abrae:
siue limbus sanctoꝝ patꝝ: vt dicit in sim
bolo apostoloꝝ: Descēdit ad inferos: qꝛ
ad illum locū descendit post suā mortez:
ex maiori humilitate cum potuisset vin/
ctos dissoluere solo verbo: sicut rex mini
strum. Quarto inclinauit eū ad mise
riam subterrestrē quo ad purgatoriuz vt
illoꝝ penas remitteret ꝑm illud Act. ij.
Quem deus suscitauit solutis dolorib⁹
inferni: quia sicut descendere ad terram
fuit humilitas: ad infernum sup̄iorem s.
limbū fuit maior: ꝛ maxima ad hunc in
feriorez. s. purgatorium. qꝛ dicit apl'us ꝙ
descēdit ad inferiores ꝑtes terre. De/ XVI. articulus
cimussextus articul⁹ est: q̄ sūt humilita/
tis solennia. Et dr̄ ꝙ attendunt q̄ ad so/
lennitates ꝑsonaꝝ que sunt note in scri/
ptura de humilitate: quaꝝ Prima est
Moyses: quia dū grandis esset effectus
negauit se esse filiū filie pharaonis mal/
lens affligi cū populo dei q̄ temporalis
peccati iocunditatē habere: maiores di/
uitias estimans thesauro egyptiorū im/
properiū xp̄i. aspiciebat em̄ in remunera

tionē ꝑm apl'm ad Hebre. xi. de quo dic̄ scriptura: ꝙ erat vir mitissimus sup̄ terram que mititas soror est ꝟtutis humilitatis. Scd̄a ꝑsona fuit Dauid q̄ cū peccauerat mox se humiliabat: ⁊ semper seip̄m despiciebat dicens. ij. Reguz vlti. ca. Ego sum q̄ peccaui ego q̄ inique egi. isti qui oues sunt q̄d fecerūt vertat̄ obiecto manus tua contra me ⁊ cōtra domū patris mei. ⁊ in ps̄. xxi. metro. vi. Ego sū vermis ⁊ non homo obprobriū hominū ⁊ abiectio plebis. Tertia fuit Jo. bap. qui cuz esset plusq̄ ꝓpheta phariseis de ip̄o querentib⁹ hūiliter rn̄dit Joh. i. cap̄ dicens: Ego vox clamantis in deserto: vbi sancti notāt suā humilitatē: cum nomen ꝓpheticū recusauit. Quarta ꝑsona fuit mater dn̄i benedicta que dixit angelo nuncianti Luce. i. cap̄. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ꝑm verbū tuū. In quo notauerunt sancti signa mire humilitatis: vt alibi patet Et quia iste quattuor ꝑsone sunt in scriptura pre oībus alijs solēnissime cōmendate. ideo in eis cōmendatur ⁊ declarat̄ solennitas huius virtutis tn̄ supaddit̄ hūilitas xp̄i q̄ fuit oīm ꝟtutū exēplar: quia hūiliauit se vt sup̄ vsq̄ ad mortē ⁊ hec humilitas fuit maxima. Quā nob̄ cōcedat ih̄s xp̄s marie filius.

Sermo in festo sancti Johis baptiste.

Fuit homo missus a deo cui nomen erat Johannes. Johis. i. ca. Circa decursum vite beati Johis baptiste et eius laudis preconiū occurrūt. xxx. consideranda. Prima consideratio est de eius ꝓnūciatione. Circa qd̄ notandū ꝙ btūs Johes fuit in veteri testamēto sub q̄druplici typo p̄nūciatus. Primo sub typo vocis ꝓclamātis Esa. xl. Vox clamātis in deserto ꝑate viā dn̄i. Ista eniz vox ꝑm lr̄alem sensuz fuit btūs Johes q̄ in deserto p̄dicauit xp̄m esse ventuꝝ: ⁊ disposuit ad eius aduentum: ⁊ ideo dictus fuit vox: quia vehiculum verbi incarnati: sicut nostra vox est vehiculuz verbi cogitati ꝑm Augusti. super Johem. vnde Johes respōdens phariseis dixit: Ego vox clamantis in deserto Johis primo.

I. consideratio

Scd̄o sub typo preconis euangelizātis Esa. xl. Super montē excelluz ascende tu qui euangelizas syon: exalta in fortitudine vocem tuam. Et ꝙ beatus Johānes ad litterā fuerit iste preco: probat̄ quia aduentuz saluatoris euangelizauit hierusalē ⁊ ciuitatibus iude concurrentibus ad ip̄m populis Math. iij. Tunc exibat ad euz hierosolyma ⁊ om̄is iudea ⁊ omnis regio circa iordanē ⁊ baptizabantur in iordane ab eo confitentes peccata sua. Tertio sub typo helye p̄currentis dicente dn̄o Malach. iiij. Ecce ego mittā vobis Helyā ꝓphetaz anteq̄ veniat dies dn̄i. Dies dn̄i accipitur dupliciter in diuina scriptura. Aut pro die aduentus dn̄i in carnem: ⁊ tunc accipit̄ helyas ꝓ Johe bap. de quo Luce primo ca. Ipse precedet ante illum in spiritu et virtute helye. Aut pro die aduētus scd̄i. s. ad iudiciū. ⁊ tūc accipitur helyas pro persona helye ꝓphete veteris testamenti de quo Marci. ix. Helyas cum venerit p̄mo restituet omnia: quia sicut Johannes precessit primū saluatoris aduentuz ita helyas precedet scd̄m: ⁊ ꝙ illa ꝓphetia intelligatur ꝑm aliquem sensum de beato Johe ip̄e saluator insinuat Marci. ix. Dico vobis quia et helyas venit et fecerunt in eo quecunq̄ voluerunt.

Quarto sub typo angeli nunciantis. Malach. iij. Ecce ego mittam angeluz meuz. et sequitur. et angelus testamenti quem vos vultis. Istorū duoꝝ angeloꝝ scd̄s fuit xp̄s qui angelus testamenti fuit dictus. primus fuit beatus Johānes baptista: qui preiuit ante faciem domini parare vias eius: ⁊ ꝙ ille fuit p̄mus ad litteram testatur dn̄s Luce. vij. Hic est de quo scriptum est Ecce ego mitto angelum meum ⁊c. qui preuenit scd̄m Luce p̄mo ca. Preibis ante faciem domini s. scd̄i angeli parare vias eius. Sed occurrunt difficultates. Prima quia talis p̄nūciatio figuratiua nō videt̄ fuisse p̄uilegiū btī Johis vltra cetos sctōs: cū

doctores nr̃i alios sctos sepe laudantes applicēt ipas figuras vete. testa. Dr̃ aũt q verum est cõmuniter fm sensum alle/goricum: sed de Johanne est verus scom sensum lr̃alem. Secunda difficultas quare dicit angel⁹ cũ fuerit pur⁹ homo Dicitur q duplici ratione. Prima: q officium angeli dicitur esse annunciare. Angelus em interpretatur nuncius: et ille prenunciauit xpi aduentum. Se/cunda ratio: quia viues inter homines fuit imitator puritatis angelice. hec ra/tio ponitur in sermone assumptiõis bea/te virginis. In carne preter carnem vi/uere non terrena vita est sed celestis: vt infra pater. Scõa consideratio est de II. con/sidera. eius origine quo ad tribum. Vbi notan dum q sicut xp̃us fuit de tribu regia. ita Johannes de tribu leuitica que erat sa/cerdotalis z nobilissima post tribum re/giam. Et circa hoc notank quattuor ca/tholice veritates. Prima q pater ei⁹ fuit non solum de tribu Leui: sed etiam de stirpe Aaron de qua erant omnes sa/cerdotes incensum offerẽtes: vt patet in Leuitico z Numeri. xviij. Et ideo dicit Luce pmo. Fuit in diebus herodis regis Judee sacerdos quidam zc. Secũda est: quia mater eius fuit de eadem stirpe sacerdotali: quia dicit q vxor eius eliza/beth fuit de filiabus Aaron. z ita Johã/nes fuit de stirpe sacerdotali ex vtroq; parente. Tertia q mater Joh̃is bap/tiste fuit consanguinea germana virgis gl'iose. q; angel⁹ sic eã vocat in euãgelio Lu. i. Et ecce elizabeth ꝯgnata tua. Co/gnati dicunk illi q ex ex duob⁹ frãbus vel duab⁹ sororib⁹ sũt geniti fm expositionẽ grãmaticor: cuius aliter accipiank in di/uina scptura. Quarta q xp̃s fuit con/sanguine⁹ scõs bti Joh̃is baptiste Luce .i. cap̃. Et ecce elizabeth cognata tua z ipa cõcepit filium in senectute sua: quia filij germanor vel germanar sic vulgo vocank. Jsta tũ cõsanguineitas eq̃pollet germane in eo q totã germanitatẽ habe/bat xp̃s ad ipã matrẽ benedictã p quã at/tinebat Joh. bap. quantã habẽt ceteri si/mul ad pfem z ad mfem rõne totalis.

Sz occurrit difficultas quõ xp̃s z Io/hãnes erãt cõsanguinei: cũ non essent de eadẽ tribu fm apl'm ad Hebre. z in lege scriptũ erat ne trib⁹ ad tribũ misceren. dr̃ q i ꝑ ór fuisse dispẽsatũ ꝯtũ ad tribũ regiã z sacerdotalẽ: vt ptz ex testimonio vtriusq; testamẽti. Primo in ve. testa. accepit aarõ vxorẽ heli filiaz aminadab sororem Naason: de tribu iuda: ex qua pcesserunt omes sacerdotes Exo. vi. ca.

Scõo in testa. no. q; mr̃ bñdicta xp̃i ex pte pr̃is fuit de tribu iuda: z ex pte mr̃is de tribu leui: cũ elisabeth esset ei⁹ ꝯgnata z ipsa fuit ioseph nupta q erat de domo III. con/sidera. dauid Lu. i. ca. Tertia ꝯsideratio est de ei⁹ annũciatõe p angelũ. Circa quaz cõsiderandũ q ei⁹ annũciatio fuit q̃dru plici ꝓilegio sublimata. Primũ fuit ex pte ꝑsone annũciãtz: q; ab eodẽ ange/lo a q̃ xp̃s. vñ angel⁹ zacharie dicẽti. vñ hoc sciã: rñdit. Ego sum gabriel zc. Lu. i. ca. Et q; tãto nũcio nõ credidit mox pla ga mutitatz pcussus fuit: vñ addidit an/gel⁹: eris tacẽs z nõ poterz loq; vsq; i diẽ q̃ hec fiãt. Scõm fuit ex pte loci in q̃ fuit annũciat⁹: q; credik fuisse annũciat⁹ i loco sacratissimo q dicebak scãsctõr q; qõ erat intra tẽplũ sacratissimũ sãctuariuz in q̃ erat archa testamẽti Exo. xxvi. vt nul/lus in ipm nisi põtifex introiret: z ꝑ argui tur duplr̃: tũ q; sol⁹ intrauit cũ ad alia tẽ/pli loca simul admitterenk plures sacer/dotes: tũ q; vices misterij sacerdotal' sor/te diuidebank p annos ꝯtũ ad soles põ/tifices q̃ simul plures ee nõ poterãt: Et hic ór q; sorte exijt vt incẽsũ poneret. in/gressus tẽpluz dñi. Tertiũ fuit ex pte tpis in q̃ fuit annũciat⁹. q; cũ semel tm̃ i anno põtifex intraret locũ istũ fm apl'm ad Hebre. ix. ca. z Exo. xxvi. sic ille loc⁹ erat sctissim⁹: ita eadem rõne fuit dies z hora illa sctissima. de q̃ Lu. i. ór q; omis mlt'itudo ꝑpl'i erat orãs foris hora icẽsi

Quartũ ex pte ꝑsone cui facta fuit an nũciatio illa: q; dignissima oim̃ ꝑsonar vete. re. erat sũm⁹ sacerdos: q̃ pmo ꝑ ere bak ꝓncipi. Deu. xvij. z ij. Re. exẽplũ ór sa

muele p compationē ad saulē. ij. Regū. Iste autē Zacharias cui fuit hec annunciatio facta arguit fuisse summus pontifex: tum qr solus intrauit sctā sctōꝝ: tum qr ei⁹ sacerdotiū fuit descriptū simul cū rege Lu. i. Fuit in dieb⁹ herodis reg⁹ iudee sacerdos q̄dā noīe zacharias. ex quo habet documentū ꝙ beato Johanni iure legis diuine debebat summū sacerdotiū qr tūc sūmi sacerdotes ꝓdibāt p successionem: vt ꝑtz mltipl'r in libro numeroꝝ.

Sciendū tñ ꝙ hec annūciatio non solum fuit ꝓuilegiata ex ꝑte annūciantis ⁊ tempis ⁊ loci ⁊ eius cui fuit facta: sed etiā ex ꝑte modi annūciatiōis: quia licet plures alij vt ysmael Jsaac ⁊ Sampson fuerint annūciati p angelū: null⁹ tamen ita modo sublimi: vnde in hac annūciatione fuit btūs Johes septēpl'r cōmendatus. Prīo vt gaudiosus in suo ortu: iō dr̄ ⁊ erit tibi gaudiū ⁊ exultatio: ⁊ multi in natiuitate eius gaudebūt Lu. i. cap̄.

Scdo vt ꝟtuosus in suo gradu. cū sequit. etem̄ magn⁹ corā dño Tertio consecratus legis misterio. qr sequit vinū et sicerā nō bibet. iste em̄ erat ritus nazareorū q̄ ꝟm legem erāt dño consecrati Numeri. vi. Quarto vt sctificatus in matris vtero. cū sequit. ⁊ spūsctō replebitur adhuc ex vtero matris sue Luce. i. cap̄.

Quinto vt fructuosus in p̄dicationis officio. cum sequit: Et multos filioꝝ ⁊c.

Sexto vt vigorosus in suo p̄ambulo: quo fuit xp̄i p̄cursor. cū sequit: ⁊ ipe p̄cedet ante illum in spiritu ⁊ virtute helie.

Septimo vt copiosus in suo ministerio. cū sequit: vt cōuertat corda patrū in filios ⁊ incredulos ad prudentiā iustoꝝ parare dño plebē perfectā. Jsta aūt p̄paratio fuit ei⁹ sedula ammīstratio in sua p̄uia p̄dicatione. Sed occurrunt difficultates. Prima est quare btūs Johānes singularit fuit compatus helye. Dr̄ ꝙ ipe erat ad modū helie flāma charitatis tot⁹ accensus: vñ fuit a xp̄o de ardore charitatꝫ cōmendat⁹ ad modū helie seu in sil'itudinē helie. Scda difficultas: quare dr̄ vt conuertat corda patꝝ in filios. Dr̄ ꝙ cū tempib⁹ illis iudei degenerarēt a fide sctōꝝ patꝝ: ⁊ a pia deuotiōe eoꝝ in xp̄m btūs Johes p suā p̄dicationē cōuertit deuotionē ⁊ fidē sctōꝝ p̄riarchaꝝ in ip̄os filios eos ad corda sil'ia inducēdo: ⁊ sic conuertit corda patꝝ in filios vt talia corda filij haberēt q̄lia habuerūt p̄res ip̄oꝝ. Tertia difficultas de Zacharie orōne ꝓ qua dixit angel⁹: Ne timeas zacharia qm̄ exaudita est oratio tua. Dr̄ ab aliq̄bus ꝙ tūc orabat p prole suscipienda: qd̄ non videt: qr angel⁹ copulatiue adiūxit: Et elizabeth vxor tua pariet tibi filium. copulatiua autem additio sicut coniungit voces: ita disiūgit significata vt ad aliud dicatur pertinere quod sequitur. Jdeo dicit melius ꝙ illa deprecatio non fuit de aliquo ꝑtinente ad bona fortune qualis est proles: sed de re alicuius supnaturalis boni: qr decebat vt bona precipua dedicarentur precipuo bono: et quia prestantissimuꝫ bonū apud sanctos patres erat xp̄i aduentus summe desideratus: ideo credit ꝙ tunc pro xp̄i missione festinanda exoraret deuotissime: ⁊ ideo dicit ei angelus qui misterium incarnationis xp̄i in breui erat tractaturus exaudita est ⁊c. Quarta consideratio est de ei⁹ conceptione a matre sterili supernaturali virtute. Ubi sciendum ꝙ quattuor sunt impedimēta ne fetus naturaliter concipiat. Primum est: viri infecunditas: quia sunt aliqui q̄ ex nimia frigiditate generare non possūt

IIII. cōsidera.

Secundū est mulieris sterilitas: quia sunt alique que non possunt concipere ex naturali nimia debilitate. Tertiū est mulieris antiquitas: quia vltra q̄nquagesimū annuꝫ de cōmuni lege mulieres non cōcipiūt. ideo dicit Sara Gen. xviij Postq̄ cōsenui ⁊ dñs meus vetulus est voluptati operā dabo. q̄si di. Frustra fieret ꝓpter potentiā nature. Quartū est viri decrepitas: qr licꝫ antiq̄ hoīes possit gignere ex iuuenib⁹ mulierib⁹ non tamē si sūt ambo cōmuniter ꝓuecti ꝟm Aug. de ciui. dei de cethura nouissima abrahe vxore. In cōceptōe aūt Johis baptiste

fuerunt tria impedimēta: ⁊ ꝑ cōsequens tria miracula. Primū impedimentuz fuit de matris sterilitate: de qua angel⁹ Lu. ꝑmo. Hic mēsus est sextus illi que vocat̄ sterilis. Scd̄m de matris antiq̄tate: dicēte angelo Lu. ꝑmo Jp̄a concepit filiū in senectute sua. Tertium de pr̄is vetustate: quaz inducit Lu. primo Non erat illis filius ⁊ ambo ꝓcesserāt in diebꝫ suis: ⁊ in hoc triplici miraculo fuit assimilata cōceptio Joh̄is conceptioni Jsaac patriarche q̄ fuit cōceptus de sterili matre Gen̄. xvij. ⁊ qn̄ fuit conceptus pater suus erat centū annoꝝ ⁊ mater ei⁹ nonaginta Gen̄. xvij. Putas ne centenario nascet̄ filius ⁊ sara nonagenaria pariet. Quinta cōsideratio est de ei⁹ sanctificatōe: qꝛ cito sctificatus fuit post suam cōceptionē dicente angelo: Spiritu sancto replebit̄ adhuc ex vtero mr̄is sue cōstat autē ꝙ spūs. s. alicui nō datur sine gr̄a que est idem cū charitate ⁊ inseparabilis ab ea: ⁊ qn̄ spūs. s. dat̄ per infusionē charitas sil̄r datur: dicēte ap̄lo ad Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordibꝫ nostris ꝑ spm̄. s. qui dat⁹ est nobis. vbicūqꝫ autē est gr̄e infusio: ibi est sanctificatio. Ubi est sciendū ꝙ quattuor signa sanctificationis inueniunt̄ in sacra scp̄tura.

V. cōsi.

Primū est diuina p̄nominatio ⁊ istud fuit in Jsaac Gen̄. xvij. Sara vxor tua pariet tibi filiuz vocabisqꝫ nomen eius Jsaac cui bn̄dicturus sum eritqꝫ in nationes: ⁊ reges populoꝝ orientur ex eo.

Scd̄m angelica annunciatio sicut in Sampsone Judicū. xiij. Erat aūt vir q̄dam de saraa ⁊ de stirpe Dan noīe manue habens vxorē sterilē cui apparuit angelus dn̄i ⁊ dixit ad eā sterilis es ⁊ absqꝫ liberꝫ sed cōcipies ⁊ paries filiū. Tertiū miraculosa cōceptio: vt in Samuele i. Regū. i. Dn̄s aūt cōcluserat vuluā anne affligebat quoqꝫ eam emula ei⁹ ⁊ vehemēter angebat intātū vt exprobraret ꝙ dn̄s ꝯclusisset vuluā ei⁹ ⁊ ifra. Ego sū mulier illa que steti corā te hic orans dominū ꝑ puero isto oraui ⁊ dedit mihi domin⁹ petitionē meā quā postulaui eum.

Quartū festinata deuotio sicut in Josia. ij. Paralip. xxxiij. Postq̄ꝫ coangustatus est manasses orauit dn̄m deum suū ⁊ egit pn̄iam valde corā deo patruz suoꝝ dep̄catusqꝫ est eū ⁊ obsecrauit intente et exaudiuit or̄onem eius. Primū signū fuit in Johanne: qꝛ ip̄e fuit a dn̄o p̄nominatus: qꝛ non solū ab angelo annūciat⁹ fuit patri sed spūsctō dictante matri nomen ip̄ius claruit Luce. i. ca. Scd̄m etiā signū fuit in eo: quia per angelū Gabrielē fuit annūciatus eodē ca. Tertium etiā signū fuit: qꝛ supnatural̄r conceptus de parētibus infecundis eodē cap̄

Quartū etiā signū habuit: qꝛ fuit deuotione preuētus in etate. s. annoꝝ q̄nqꝫ ⁊ in vtero matris: vt infra patebit. Sed occurrūt quattuor difficultates. Pr̄ia est si fuit sctificatus in ꝑmo instanti sue conceptiōis. Dr̄ ꝙ non: qꝛ ip̄e contraxit maculā pcti originalis in ꝑmo instanti sue conceptiōis s̄m omnes: ⁊ in eodem instanti non se cōpatiunt̄ gr̄a ⁊ originalis culpa. Scd̄a difficultas: quādo fuit sctificatus. Dr̄ ꝙ hora sue sctificatiōis nō est nobis nota q̄uis sit satis clarū ꝙ ante fuit sctificatus in vtero matrꝫ q̄ꝫ ꝑueniret ad mensem septimū: qꝛ in mense sexto exultauit in vtero repletus spiritusancto: vt patebit infra. Sexta consideratio est de matrꝫ occultatōe q̄ postq̄ꝫ cōcepit occultauit se mēsibꝫ q̄nqꝫ di. cap. supradicto Quia sic fec̄ mihi dn̄s in die qua respexit auferre obprobriū meū iter homines. Jstius aūt occultatiōis pōt quadruplex ratio assignari Prima ꝙ istā occultationē fec̄ ad ꝓecūdiā fugiendā qꝛ dicūt aliqui ꝙ erubescebat qꝛ i senectute cōcepat quasi dādo operam voluptati sicut dicebat Sara Genes. xviij. Postq̄ꝫ dn̄s meus vetul⁹ est ⁊ ego senui voluptati operā dabo. Scd̄a ratio est ad inanem gl̄iam detegendam qꝛ om̄ibꝫ notū erat ꝙ illa cōceptio naturalis eē nō poterat. Et ideo videri posset ꝙ ostensio sui fuisset quedaz ostentatio ꝑ meriti miraculi: ⁊ istā rōnem videt̄ tāgere euāgelista: cū dic̄. Quia sic fec̄ mihi dn̄s ⁊c̄.

VI. considera.

quasi diceret: quia dñs me honorificauit auferendo obprobriũ meũ: non decet ꝙ ego meipam ostentando honorificem.

Tertia ratio est ad diuinã grãm recognoscẽdã: qꝛ ꝑsone solitarie sũt magꝫ in seipis recollecte: vt possint deo grãs agere de beneficijs sibi collatis: iuxta illud Math. vi. Tu autẽ cum oraueris intra cubiculũ tuũ ꝛc. Quarta ratio est ad solennitatẽ ꝟginis augmentandã: quia ꝑsentiebat spũsctõ edocta: ꝙ mater xpi ad ipam visitandã erat ventura: ꝛ ideo volebat esse occultata vsq; ad eius aduẽtum: vt eius manifestatio tũc tempis esset magis gaudiosa: sicut iocalia que aliq̃diu occultant postea cum maiori gaudio vident: ꝛ illã rõnem tãgit euangelista cũ dicit: ꝙ occultabat se mẽsibꝫ q̃nq;: quia in sexto mense ꝟgo ad ipam peruenit: ꝛ tũc sancta elizabeth seipam totalr manifestauit. Septima cõsideratio ẽ de Johis exultatione in matrꝫ vtero ad ꝑsentiam dñi saluatoris: de qua Luce. i. Abijt in mõtana cũ festinatiõe ꝛc. In q̃ exultatiõe euangelista narrat quattuor opationes ordinate. Prima fuit virginis allocutio grata: qꝛ intrauit in domuz zacharie ꝛ salutauit elizabeth. q̃ salutatio festina declarat nobis in virgine exẽplum benignitatis immẽse qua persone beniuole solent ꝑuenire alios in salutando: ꝑm illud apostoli ad Roma. xij. Honore inuicẽ preueniẽtes. Secũda fuit ipius elizabeth auditio intenta: qua dulciter auscultauit virginis salutationem deuotã: ideo subdit. Et factũ est: vt audiuit salutationem marie elizabeth. ꝛ cetera

VII. cõsidera.

Tertia fuit bti Johis reuelatio clara qꝛ ad auditũ sue matrꝫ fuit puero adhuc in vtro clauso reuelata xpi pñtia: quia cũ actꝰ exultatiõis sit actꝰ volũtatis necessario req̃rit actũ ꝑuie cognitiõis: ꝛ nõ potuit exultare nisi reuelatio precessisset

Quarta opatio fuit ipius Johis exultatio deuota: qꝛ sequit. Exultauit infans in vtero eiꝰ: nõ ꝙ ipe audiuerit illã salutationẽ corpalr: cũ organa ad audiẽdũ nõ haberet disposita: ꝫ ad mris auditũ fuit ei ĩfusa exultatio supnaturalr. Ex istis ꝑmissis opationibꝫ sequit ꝙ repleta est elizabeth spũsctõ ꝛ exclamauit voce magna. Vbi duo notant. Primuz est spũsscti ĩfusio plena. Repleta est spũsancto: qꝛ spũsctũs ꝑfecte fuit sibi tũc collatus. Scdo notat eiusdẽ spũssan. redũdantia mira: qꝛ sicut vas q̃n est supplenũ non põt cõtinere q̃n redundet: ita ex supabundãtia spũssan. q̃si redundãs exclamauit voce magna. Sicut em̃ supabunde dolentes nõ pñt cõtinere se a clamore tristitie. ita supabunde gaudẽtes nõ possunt se cõtinere a clamore leticie. Vñ in isto clamore posuit q̃tuor dicta elizabeth

Primũ fuit debite veneratiõis in laudem ꝟginis ꝛ filij eius: cũ ꝑmittit. Bñdicta tu in mulieribꝫ ꝛ bñdictus fructus vẽtris tui. Scdm fuit cõgrue humilitatis in seipa. cũ sequit: ꝛ vnde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me? q̃si diceret ꝙ non erat digna tã immẽso honore.

Tertiũ dictũ fuit veridice narratiõis in scda ꝑsona. cũ sequit. Ecce vt facta ẽ vox salutationis tue in auribꝫ meis exultauit ꝛc. Quartũ dictũ fuit duplicꝫ ꝓphetatiõis. s. de preterito ꝛ de futuro in ipa virgine sacra. cum sequit. Et beata que credidisti: quoniã perficient in te q̃ dicta sunt tibi a dño. q̃tum ad preteritũ dicit. Btã que credidisti q̃tum ad futurũ: qm̃ ꝑficient in te ꝛc. Sed occurrunt difficultates due. Prima est: si beatus Johannes existens in vtero matris sensit xpm aliquo sensu corpali. Dicit ꝙ nõ videt: qꝛ organa sensuũ corpaliũ ante natiuitatem fuerunt impedita: ꝛ ideo quãdo dicit ventris obstruso recubans cubili senseras regem thalamo manentẽ. videt esse intelligendũ de sensu expimentalis noticie ꝑtinente ad aĩam intellectiuam. Scda difficultas quo sensu potuit ꝑcipere elizabeth exultationẽ infantis in vtero suo. Dicit ꝙ non aliquo sensu corpali. cũ nullus motus corpalis in vtero matris sit signũ exultationis fetꝰ. ꝛ ideo videtur ꝙ sensu mentali ꝛ ꝓpheticõ. Octaua consideratio est de Johã

VIII cõsidera.

nis associatione cum xp̄o: vtroq; existen
te in vtero per tres menses. mansit autē
maria apud elizabeth quasi mēsib; trib;
Luce p̄mo ca. Dicit autē quasi: q; tantū
defuit q̄ntū maria tardauit venire a Na
zareth in domū zacharie post angelicaz
salutationē. vnde illa associatio fuit in/
tegra ex consortio quadruplici: quatuor
sez sanctissimaꝝ p̄sonaꝝ sibi inuicem p̄/
bentiū inenarrabiles consolatōes. Pri
ma fuit p̄sona xp̄i in vtero virginis iam
quiescēs. Scd̄a fuit p̄sona Joh̄is ba/
ptiste iā in vtero matris crescēs. Ter
tia fuit p̄sona dei genitricis verbū conti
nens. Quarta fuit p̄sona elizabeth p̄/
cursorē xp̄i ferens. Et s̄m hec istis trib;
mensibus credunt̄ fuisse quattuor cōmu
nicationes delectationū spiritualiū inter
istas sacras personas. quarum Prima
fuit inter christum ⁊ suam benedictam
matrem que ipsum sentiebat non solum
corporaliter: sed etiam mentaliter sibi
visceraliter influentem diuinas immissi
ones: patet in cantico virginis cum di/
cit: Esurientes impleuit bonis. Et ite/
rum. Exultauit spiritus meus ⁊ cetera.
Scd̄a cōicatio fuit inter Joh̄em ⁊ su
am genitricē: que fetus sui non soluz cor/
porales sed etiā mentales sentiebat sur/
sum actiones in deū. vnde sensit eius ex/
ultationē spiritualem quā habuit de ex/
ultatōe virginis benedicte. Secunda
cōmunicatio fuit inter xp̄m ⁊ Johannē
qui eius presentiā spūaliter sentiebat: et
p̄ consequens xp̄s ex vtero matris ierar/
tice ip̄m illuminabat ⁊ p̄ficiebat: vt ei⁹
p̄fectio redundaret in matrē. Quar/
ta cōicatio fuit inter matrem dn̄i ⁊ elisa
beth: ista autē non erat immediate intel
lectualis: sed sensibilis ⁊ vocalis p̄ quā
tribus mensib; vacauerunt non munda
nis verbis ⁊ inanib; sed diuinis laudib;
⁊ collocutionib; vt a se ⁊ a suis concepti
bus cōcitabant̄. Et ideo accipit̄ documē
tum q; beata dei genitrix iterfuit in nati/
uitate bti Joh̄is: q; in mense sexto ab ei⁹
conceptione suscepit salutationē angeli/
cam. Luce p̄mo. ⁊ statim abijt in monta
na: ⁊ mansit ibi mensib; tribus: ⁊ sic fue
runt completi nouem menses in quoruz IX. con
fine est tempus partus. Nona consi/ sidera.
deratio est de eius parturitione Luce. i.
Elizabeth impletū est tēpus pariēdi: ⁊
peperit filiū. Vbi notandū q; ista imple
tio potest intelligi q̄ttuor modis. Vno
modo incipiendo a conceptione bti Jo/
hannis a qua impleti sunt nouez mēses
vsq; ad eius natiuitatē s̄m cōmunez cur
sum in partub; mulieruz: ⁊ ita intelligit
euangelista ad litterā q; impletū est tem
pus pariendi ⁊c. Alio modo incipiēdo
ab incarnatione xp̄i: q; preordinatū erat
a deo q; btūs Joh̄es nasceret̄ ex vt̄o ma/
tris trib; mensib; postq̄ xp̄us fuit incar
natus ⁊ ita impletū est tempus pariēdi
s̄m p̄ordinationē diuinā. Tertio modo
pōt intelligi ista impletio: quia preordi/
natuz erat a deo. vt btūs Johānes nasce
ret̄ sex mensib; ante xp̄m: ⁊ ita fuit tem/
pus pariendi preordinatum impletum.
Quarto modo potest intelligi: q; preor/
dinatū erat a deo: vt reuoluto circulo na
tiuitatis Joh̄is baptiste sequeret̄ natiui
uitas xp̄i sex mēsibus: vt natiuitas vtri/
usq; diuideret̄ ⁊ per annū mediū sic̄ alie
capitales solennitates totius anni. Vn/
de scienduz q; sicut christus fuit natus in
solsticio hyemali vltra quod sol non po/
test descendere s̄m cōmunē doctrinā san
ctoꝝ: ita eadem ratione beatus Johan/
nes fuit natus in solsticio estiuali: vltra
quod sol non potest ascendere: ⁊ s̄m hoc
intelligit̄ illud verbū Joh̄is. ij. ca. Illū
oportet crescere: me autem minui. quia a
natiuitate christi dies crescit: sed a nati/
uitate Johannis decrescit. Est etiam sci
endum q; beatus Johannes fuit natus
feria sexta: sicut christus eodem die fuit
incarnatus: et illa dies est sacratissima:
quia altissimo omniuz sacramentorum
.s. incarnationis fuit consecrata: q; autez
natiuitas illa fuerit tali die. probat̄ quia
christus tali die fuit incarnatus: vt dicit
Augustinus. iiij. de trinitate et eadem
die qua incarnatio celebratur tali die et
natiuitas Joh̄. bap. i ordie septimāe: tū

quia xp̄s natus est ī die dñico ⁊ qñcūq; xp̄i natiuitas celebratur tali die natiui/tas Johis precedit in feria sexta. De cima consideratio est de Johis circūcisi one: de qua dicit Luce. i. Factū est in die octaua venerūt circūcidere puerum ⁊c. Ubi est sciendum ꝙ in die circūcisions ip̄ius fuerūt q̄ttuor miracula. Primū est ꝙ nūcupatio Johis fuit matri ip̄ius diuinitus reuelata: qꝛ cū in circūcisione in qua cū imponebat nomē puero volue runt hūc puer̄ nominare noie patris sui Fachariā: rñdens mater eius dixit Lu/ce p̄mo. Nequaq̄ sed vocabit Johānes. Vñ Ambro. dicit ꝙ elizabet ꝑ reuelati/onem didicit qd̄ non didicerat a marito

X. consideratio

Scd̄m miraculū fuit ꝙ Facharie pa tri suo fuit loquela restituta qua carue/rat a die annūciatiōis saltē ꝑ nouē men/ses qꝛ innuebant patri eius quem vellet vocari eū ⁊ postulans pugillarē scripsit dicens: Johānes est nomē eius: ⁊ mirati sunt vniuersi. Apertum est antē illico os eius ⁊ loquebat bñdicens deū. Terti/um miraculū ꝙ ip̄i Facharie fuit xp̄i in carnatio ꝑ spm̄ ꝓpheticū de futuro reue/lata ꝑ modū p̄teriti. tum quia sic incar/nato xp̄o dixit. Bñdictus dñs de⁹ israel quia visitauit ⁊ fecit redēptionez plebis sue. Et erexit cornu ⁊c. tum qꝛ in eodem cātico adiunxit. Jusiurandū qd̄ iurauit ad abraā patrē nostr̄ daturuz se nobis.

Quartū miraculū ꝙ ip̄i Facharie fu it ꝑ spm̄ ꝓphecie de futuro bti Johānis baptiste cōuersatio inspirata. tū quia in eodē capl̄o dicit. Tu puer ꝓpheta altissi/mi vocaberis p̄ibis em̄ ante faciē dñi pa rare vias ei⁹ ⁊tū quia adiūxit. Illumina/re his q̄ in tenebr̄ ⁊ in vmbra mortis se dent ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pa cis. Est aūt sciendū ꝙ in enarratōe mi/rabiliū que acciderūt in hac circūcisione narrat euāgelista sex mirabilia vel nota bilia Primū est ꝙ nemo erat in cogna tione parentū: qui hoc nomīe vocaret ex quo ostendebat ꝙ eius generatio magis erat s̄m spm̄ q̄ s̄m carnē. Scd̄m nota tabile ꝙ audito hoc noīe a p̄re scribente adhuc muto: mirati sūt vniuersi qua. s. ꝑ penderūt ꝙ eodez spiritu pater ⁊ mater loquebant. Tertiū notabile ꝙ factus est timor sup̄ om̄es vicinos eor̄: nō q̄dez seruilis cū illis nullus esset terror: sz ini/tialis vt ex diuinis beneficijs sibi colla/tis incitarent ad deū finaliter timendū.

Quartū notabile ꝙ sup̄ oīa montana Judee diuulgabant oīa verba hec. ī qui/bus. s. montanis btūs Johannes fuerat natus: sicut solent noua notabilia celeri/ter diuulgari: ⁊ illa fuerūt notabilia q̄ a creatione mūdi in natiuitate alicui⁹ ho minis: īmo in circūcisione accidissent.

Quintū notabile ꝙ om̄es qui audie/rūt posuerūt in corde suo dicētes. Quis/putas puer iste erit: q̄si arguētes a mio/nori. Si tanta mirabilia eueniūt in isti⁹ pueri inchoatōe: quāta poterunt esse illa que euenient in sue etatis perfectione.

Sextū notabile: etem̄ manus dñi erat cū illo. i. v̄tus dei omnipotētis erat ad ꝑ ficienduz miracula que in eius exordijs multiplicabant. Undecima conside/ratio de ip̄ius annūciatōe: qꝛ fuit Johan nes nuncupatus qd̄ quidē est nomē he/breū s̄m Hiero. ⁊ habet q̄ttuor interpre tationes s̄m eundē que conueniūt beato Johanni. Primo em̄ interp̄tatur dñi gr̄a: ⁊ hoc cōuenit btō Johāni quia cum scti distinguant tria tp̄a. s. tempus natu re: tempus legis scripte: ⁊ tempus gr̄e. istud tempus dicit incepisse ab ortu bea/ti Johis. Scd̄o interpretat in quo est gr̄a ⁊ hoc cōuenit Johanni: qꝛ gr̄a noui testamenti ꝑ qua d̄r Joh. i. Gr̄a ⁊ v̄itas ꝑ ih̄m xp̄m faca est: singulariter fuit in eo infusa ⁊ ita internal̄r radicata: vt ab ip̄a nunq̄ excideret in qua principales sctōs noui testamēti oēs. s. apl̄os excessij se videt Tertia interp̄tatio cui dona/tum est: ⁊ illud etiā cōuenit sibi: quia do/na spūsscti etiā in vtero matris copiose suscepit: inter q̄ dona spūssan. ꝓphetie ab apl̄o numerant alia dona in Apo. cū de/scribunt cū dixit angelus testimoniū ie/su cū spiritu ꝓphetie: quez spm̄ habuisse in vtero matr̄ testat Ambro. sup̄ Lucā.

XI. considera

Quarto interpretat̃ cui donatio a domino facta est: ⁊ hec conuenit sibi: quia ipse non solũ fuit ꝑfecte sanctificatus: sed etiã vt credit̃ in gr̃a confirmatus sic̃ apostoli in ꝑceptione spũssancti ꝑm cõia dicta doctoꝝ ⁊ sctõꝝ: vt ex tunc non posset peccare mortal'r: vñ sicut dictum fuit de apostolis: Repleti sunt oẽs spiritusancto ita de illo dictũ est. Spũsctõ replebitur adhuc ex vtero matris sue. Et hec cõfirmatio denotat ꝙ donatio sibi facta est a dño: qꝛ donatio ꝓprie sumpta est rei datio irreuocabilis. Duodecima consideratio est de istius pueri accessiõe ad desertũ. vñ Lu.i. dicit. Puer autẽ crescebat ⁊ cõfortabat̃ spiritu ⁊ erat in desertꝫ. Ex quo habet̃ q̃druplex documentũ. Primũ ꝙ ille felix puer in etate puerili augebat̃ corꝑaliter: qꝛ puer crescebat quasi ex primens singularẽ modum sui corꝑalis augmenti. Scd̃m ꝙ ille felix puer in etate puerili fugit ad desertũ celeriter. qꝛ erat in desertis. Tertiũ qꝛ ille felix puer ne leui pctõ pollueret̃ mundo abdicauit. Quartũ ꝙ illa felix puer intrauit desertũ in etate q̃nq̃ annoꝝ: qꝛ cum etas infantie terminet̃ ad quintuꝫ annũ. s. ad primũ lustrũ ⁊ in ipo anno etas pueritie incipiat in ꝑncipio huius etatis: vt patuit: voluit cõfugere ad desertũ. Quã q̃dẽ translationẽ fecit q̃druplici rõne. Prima ratio ad mũdi renunciationẽ initiãdam: qꝛ cum multi scti noui testamẽti in puerili etate cõstituti ad mũdi renunciationẽ totalem aspirauerint: vt patuit in Martino ⁊ Benedicto ⁊ Nicolao. iste ꝑmus hanc renunciationẽ inchoauit cuius exemplo ceteri fuerũt vocati. Secunda ratio ad ꝟginitatẽ corꝑis ꝑfecte seruandã. nam iuuentus est etas lubrica Eccl̃iastes xij. Adolescentia ⁊ voluptas vana sunt. quia cũ mũdi ꝯuersatio in puerili etate incipiat declinare ad incendium libidinis ꝑm dictũ sapientis Eccl̃ia. xiij. Qui tetigerit picẽ coinq̃nabit̃ ab ea ideo ad seruandũ suũ eximiũ celibatũ sic detestatus est munduꝫ: vt preeligeret heremũ. Tertia ratio ad ꝟginitatẽ anime integre custodiendã: qꝛ cũ ex mutua hominũ conuersatiõe sit impossibile hominẽ euitare saltem pctã venialia q̃ disponũt ad aĩe corruptionẽ: ideo ad tales maculas fugiẽdas in solitudinẽ se transtulit in ꝑmitiua etate: ideo canit eccl̃ia Antra deserti teneris sub annis ciuium turmas fugiens petisti: ne leui saltẽ maculare vitã famine posses. Quarta ratio ad pauꝑtatẽ voluntariã ⁊ altissimaꝫ cõmendandam: quia cum agens vitam solitariã in deserto nullaꝫ posset habere rerũ temꝑaliũ diuisionẽ aut cõionem in aliq̃ qualis est in pauꝑtatꝫ vltimo termino: quia cuꝫ nullo diuidit nec cõicat illa bona circa quoꝝ carentiã consistit paupertas vera: ⁊ ibi cõprobat̃ vera paupertas Math. viij. ca. Vulpes foueas hñt ⁊ volucres celi nidos: filius aũt homis nõ habet vbi caput reclinet. Decima tertia cõsideratio est de tempe habitationis ipius in deserto: qꝛ dicit euãgelista Lu.i. ꝙ erat in desertis vsq̃ in diẽ ostensionis sue ad israel. Sed occurrunt sex difficultates. Prima que fuit illa dies ostensionis sue ad isrl'? Dr̃ ꝙ illa dies de qua dr̃ Lu.iij.ca. ꝙ factũ est verbũ domini sup Johem zacharie filiũ in deserto ⁊ venit in oẽm regionẽ iordanis: ꝑdicans baptismũ pnĩe in remissionẽ pctõꝝ: quia tũc fuit populo israelitico manifestatus.

XII. cõsidera.

XIII. cõsidera.

Scd̃a difficultas que fuit dies istiꝰ reuelatiõis ⁊ aduentus in regioneꝫ iordanis. Dr̃ ꝙ ista dies fuit anno q̃ntodecimo imperij Tiberij cesaris q̃ annꝰ credit̃ fuisse tricesimꝰ a natiuitate saluatorꝫ

Tertia difficultas si ex istis haberi potest q̃tum steterit in deserto. Dr̃ ꝙ sic. s. xxv. annis: quia annus tricesimus saluatoris: fuit etiaꝫ tricesimus iohãnis cũ in eodẽ anno fuerint ambo nati. Et iõ tricesimo etatꝫ sue anno de deserto exijt. ⁊ q̃nto anno illuc ĩtrauit: ⁊ per cõsequẽs. xxv. annis ibi fuit. Quarta difficultas: q̃re tantũ ibi stetit. Dr̃ ꝙ non decuit inde recedere donec inciꝑet xp̃m prenunciare: ⁊ non decuit ꝙ officiũ ꝑdicatiõis ⁊ doctrine ꝑsumeret exercere anteq̃ etatem ꝑfe-

ctam. s. xxx. annoꝝ haberet: qꝛ ip̄e domi/
nus officiū p̄dicationis nō assumpsit do
nec xxx. annos ꝑfecte habuit Lu. iij. ca.
Quinta difficultas: si btūs Johānes
conscijs suis parentib⁹ in deserto ꝑman
sit. Dr̄ ꝙ nō apparet inconueniēs: qꝛ fu/
ga ei⁹ ⁊ mansio parentes eius non latu/
it: tum qꝛ spm̄ ꝓphetie habebāt: tū quia
eius virtutes non impedire sed augmē
tare ⁊ ꝓmouere satagebant: nisi forte di
cat̄: ꝙ sic̄ xp̄s inscijs parētib⁹ remansit in
templo: ita ille ignorantib⁹ genitorib⁹ ꝑ/
mansit in deserto vt esset magis solitari/
us. Sexta difficultas: si ī istis. xxv an
nis fuit btūs Johannes visitatus ab ali
quo in deserto. Dr̄ ꝙ in scriptura non ha
betur talis visitatio: nec apparet necessi/
tas cū in vita sua humano auxilio q̄tuz
ad victū necessaria nō egeret sicut nec fe
re siluaꝝ vt infra patebit. Et apparet: qꝛ
heremitica vita in ꝑfectiori gradu perfi
citur: qñ omni societate humana priuat̄
sicut patz in paulo p̄mo heremita: q̄. xxx
annis sine hoīm cōsortio vixisse ꝓhibet̄.
Uñ in diuina scriptura reꝑiunt̄ quattu/
or heremi cultores q̄ fuerūt singulariter
in miraculis potentes. Primus fuit
Moyses q̄ in deserto habuit suas reue/
lationes in mōtib⁹ sacris oreb ⁊ sinay: vt
habet̄ per totū Exodū Leuiticū et libꝝ
Numeroꝝ. Scd̄s fuit Helyas cuius
habitatio fuit in solitudine mōtis Car/
meli: vt habet̄ in. iij. Regū. xviij. Ter/
tius fuit Heliseus cui⁹ habitatio fuit in
eodem montis deserto vt in. iiij. Reg. iiij
Quartus fuit Joh̄es baptista cuius
habitatio fuit in desertis: vñ accipit̄ ar/
gumentū ꝙ vita solitaria est summe deo
accepta eo ꝙ maxime contēplatiua. Isti
eniz q̄ soli inueniunt̄ in diuina scriptura
cōiter in solitudine cōmorantes fuerunt
notabil̄r in diuinis miraculis ⁊ mirabi/
libus pre ceteris p̄uilegiati. Et si dicat̄
ꝙ Joh̄es nullū mirabile fecit vt dic̄ euā
gelista. Dr̄ ꝙ circa ip̄m fuerunt maxima
XIIII. cōside. miracl̄a ⁊ nobilissima facta. Decima
quarta cōsideratio est de ip̄ius exitu de
deserto q̄ non fuit ex ꝓprio ꝓposito sz a di
uino precepto sibi suꝑnatural̄r reuelato
Et hoc est qd̄ dr̄ Lu. iij. ca. Factū est ver
bum dñi suꝑ Joh̄em zacharie filiū in de
serto: ⁊ venit in omnē regionē iordanis:
⁊ iteꝝ. venit incitatus a ꝓphetico oracu/
lo: quia sciebat esse scriptū de seip̄o Esa.
xl. Vox clamantis in deserto. vnde acci/
pit̄ argumentū ꝙ ip̄e prius p̄dicauit exi
stens in deserto veniētib⁹ ad ip̄m q̄ ipse
veniret ad alios. Unde sciendū ꝙ ipse
fuit iussus a deo exire de deserto q̄dru/
plici rōne. Prima fuit ad conferendū
baptismi lauacꝝ Luce. iij. Quia venit p̄
dicans baptismū pnie in remissionē pec
catoꝝ. ⁊ Mar. p̄mo. nō ꝙ ille baptism⁹
ex natura sua peccata aboleret nisi ex cō
tritiōe cōcomitante. Scd̄a ratio ē ad
penitentie lamentū excitandū: qꝛ indu/
cebat nō solū ad baptismi regenerationē
sed etiā ad pctōꝝ confessionē Mar. i. et
Lu. iij. Baptizabant̄ confitentes pecca
ta sua. Tertia ratio est ad xp̄i aduen/
tū p̄nunciandū. vnde dicebat Math. iij
Ego q̄dem baptiso vos in aqua in peni
tentiā: qui aūt post me venturus est forti
or me est. Quarta ratio est ad ei⁹ con/
uersationis meritū exemplandū: qꝛ s̄m
euangelicū dictū Math. v. ca. Neq; ac/
cendunt lucernā ⁊ ponūt eaz sub modio:
sed suꝑ candelabꝝ: vt luceat oībus q̄ in
domo sunt. Quitadecima considera/
tio est de xp̄i baptizatione facta a Joh̄e XV. considera.
Math. iij. ca. Venit ih̄s in galileā ī ior/
danē ad iohannē vt baptizaret̄ ab eo: et
Math. i. Venit ih̄s a nazareth galilee
⁊ baptizatus est in iordane a Johanne.
Uñ in illo baptismo legimus quattuor
miracula ꝑpetrata. Primū fuit de ce/
li aꝑtione quia duz xp̄m baptizabat celi
aperti sunt suꝑ eum Lu. iij. Factū est au
tem dū baptizaret̄ om̄is populus: ⁊ iesu
baptizato ⁊ orante apertū est celū: ex quo
accipit̄ documentū ꝙ illi q̄ moriunt̄ sta/
tim post baptismū confestim euolant ad
paradisum. Scd̄m fuit de dei p̄ris te
stificatione qꝛ vox de celo audita ē. Hic
est filius meus dilect⁹ in quo mihi bene
cōplacui. Tertiū fuit de spūsscti aꝑpa/

ritione: de quo Lu. iij. Descēdit spūssan/
ctus corpali specie sicut colūba in ipsuz
z Math. iij. ꝙ vidit spm̄ sctm̄ descendē/
tem sicut columbā z venientem super se
Quartū fuit de xp̄i manifestatiōe: qꝛ
cum Johēs baptista non posset xp̄m no
scere ꝑm faciē quē nunq̄ viderat exq̄ na/
tus erat corpalr: tn̄ fuit ei supnaturalit̄
reuelatus duplici modo. Uno modo ꝑ
spiritū: qꝛ qn̄ venit ad eius baptismū ꝓ/
hibebat ip̄m Johannes dicēs: Ego a te
debeo baptizari: z tu venis ad me. Un̄
patet ꝙ tūc cognoscebat ip̄m esse christū
Alio modo ꝑ signū datū: qꝛ dicebat Jo/
hannis. i. ca. Uidi spm̄ descēdentem q̄si
colūbam de celo z manentē sup eū: z ego
nesciebā eū. i. ꝑm faciē: sed q̄ misit me ba
ptizare in aqua: ille mihi dixit sup quez
videris spm̄ descendentē z manentē sup
eum: hic est q̄ baptizat in spiritusancto z
ego vidi: z testimoniū ꝑhibui quia hic ē
filius dei. Sed occurrit difficultas in
qua forma baptizauit iohēs xp̄m. Dr̄ ꝙ
non in noīe venturi: qꝛ tūc baptizasset in
noīe ip̄ius xp̄i: z ideo illa forma non sibi
cōpetebat: z iō forte nullā formaz ibi te/
nuit: sed solū impleuit preceptum xp̄i: vt
ip̄m baptizaret corpali ablutōe: cui for/
te aliqua dixit que sūt nobis ignota. Un̄
sciendūz est ꝙ in isto baptismo quattu/
or notabilia sumuntur. Primū est: de
christi humilitate quia voluit baptizari
a suo subdito siue inferiori z hoc reputa/
tur humilitas in principe quando vult
militari a suo subiecto: et quod maius
signū humilitatis est cū ille baptismus
daretur pro penitētia in remissionez pec
catorū non dedignatus est ille q̄ sine pec
cato erat se exhibere in remissionē pecca
torū. Secundū documentū est: de Jo/
annis humilitate cōuenienti quia Joan
nes recusauit primo hāc dignitatem vt
xp̄m baptizaret z fieret eius quasi pater
spūalis dicens sic. Ego a et debeo bap/
tizari z tu venis ad me: quasi diceret: nō
sū dignus ꝙ te baptizem sed a te debeo
baptizari. Et fact⁹ ē cōpater ꝟginis sic̄
habet̄ in sacramētis. Tertiū documē
tū est de xp̄i equitate: quia dicit̄ in eodē
capittulo ꝙ xp̄s respondit sine modo sic
decet nos īplere oēm iusticiā. Quar
tum documentū est de Johis obediētia
quia mox vt christi rationē audiuit z vo
lūtatem firmatā vidit: nō plus ei restitit
sed statim dimisit eū facere quod voluit
vnde sequitur ꝙ tūc eū dimisit ex quo cō
cluditur ꝙ fuit ei patrinus. Decima/ XVI. cō sidera.
sexta cōsideratio est de Joānis exempla
ri conuersatione toti mundo specialiter
q̄tū ad virtutez austeritatis. Unde no/
tandū ꝙ in quattuor rebus cōsistit virt⁹
austeritatis. Primo in his q̄ pertinēt
ad cibū. Secundo in his que ꝑtinent
ad potum. Tertio in his que pertinēt
ad vestitū. Quarto in his q̄ pertinēt
ad stratū. Quia in his quattuor consue
uit caro homis recreari. et ideo qui mili
tāt strennue cōtra carnez cōsueuerunt in
istis quattuor affligere corpus suum ad
calcandas ipsius corpis passiōes. Nūc
beat⁹ Johānes tenuit virtutē austerita/
tis. Primo in cibo quia eius esca erāt
locuste z mel siluestre Mar. i. ca. Se
cundo in potu qꝛ erat aqua pura. Unde
cantat eccl'ia. Cui latex haustuz sociata
pastū mella locustis. Tertio in vesti/
tu: qꝛ vestimentū eius erat ciliciuz de pi/
lis cameloꝝ cōtextū Math. i. Erat Jo/
hānes vestitus de pilis cameloꝝ et zona
pellicea circa lūbos eius: que. s. erat ad
stringendū ciliciū vt carni ꝓpinqui⁹ ad
hereret. Quarto in stratu: qꝛ lect⁹ ei⁹
erat solū antra et saxa: qꝛ erat in deserto
solitarie habitans ꝑm illud de quo canit
eccl'ia. Antra deserti. Decimaseptima XVII.
cōsideratio est de ip̄ius feruētissima p̄di ꝯsidera
catōe: qꝛ fuit feruētissimus p̄dicator: z vt
dn̄s suā p̄dicationē autenticaret: ab eo/
dem themate voluit incipe p̄dicationez
suā. vn̄ q̄libet dixit. Agite pn̄iam Mat.
iij. z Lu iiij. ca. In sua predicatōne dedit
quattuor regulas q̄ttuor manerieb⁹ gen
tiū ad ip̄m ordinate venientiū. Primi
fuerūt religiosi. s. pharisei q̄ venientes ad
eius baptismū petebant ab eo quid face
rent vt salui fierēt: quibus dedit hanc re

gulam: q̄.s. facerēt dignos fructus pnīe et ne gl'iarent' quasi supbientes de statu suo Math. iij. Uidēs aūt multos phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ q̄.s. erant religiosi venientes ad baptismū suū dixit. Progenies viperaꝝ q̄s ostēdit vobis fugere a vētura ira. Scdi fuerūt populares omnes q̄ venientes ad eius baptismū dicebāt q̄d facerēt: q̄b; ipe dedit hāc regulaꝫ vt exercerēt opa miscdie culpaꝝ absterſiua vñ Lu. iij. dr q̄ interrogabāt eū turbe q̄d facerēt. Rñdens autē dicebat: q̄ q̄ habet duas tunicas det non habenti: ⁊ qui habet escas sil'r faciat. Tertij fuerunt publicani publicoꝝ negocioruꝫ executores ⁊ exactores iuriū impialium dicti a pu. Cesare: vel a repub. q̄bus ipse dedit hanc regulā: q̄ nihil facerēt ampli⁹ nisi qd̄ erat eis cōstitutū: ⁊ illa regula potest intelligi dupl'r. Uel q̄tū ad iudices imperiales ⁊ tūc erat illa regula q̄ nihil aliud facerent q̄ qd̄ erat eis constitutū per leges que erant cōstitutiōes imperiales Alio modo potest intelligi q̄tū ad exactores fiscales: ⁊ tūc erat sūma hui⁹ regule. nihil aliud q̄ qd̄ cōstitutū est vob faciatis. i. nullā exactionē nouā: ⁊ in institutis ꝓprijs non inuentā ꝓcuretꝫ: vt patet Luce. iij. Quarti fuerunt milites: q̄bus ipe dedit regulā triptitam. Primo indicens eis q̄ nulli facerēt violentiam. Scdo q̄ nulli facerēt iniusticiam

Tertio q̄ essent contēti stipēdijs suis aut supple redditib; suis: patet Luce. iij. Uñ in p̄dicatōe sua habuit quadruplicem modū ꝓcedendi. Primo per viaꝫ reprehensionis: vñ dicebat Genimīa viperaꝝ q̄s ostendit vobis fugere a ventura ira. Scdo ꝑ viaꝫ cōminationis de penis eternis pctōrib; infligendis Mat. iij. Jam em̄ securis ad radicē arboꝝ posita est: Omnis arbor q̄ non facit fructū bonū excidet' ⁊ in ignē mittet'. Tertio ꝑ viā exhortationis incitando ad bona opa Luce. iij. Multa q̄dem ⁊ alia exhortans euangelizabat. Quarto ꝑ viam ꝓmissionis ꝓmittēdo celestē patriā operarijs bonis Math. iij. ⁊ Luce. iij. Cui⁹ ventilabꝝ in manu eius loquēs de xp̄o: ⁊ purgabit areā suā ⁊ cōgregabit triticū in horreū suū: paleas aūt comburet igne inextinguibili. Decimaoctaua cōsideratio est de testimonij ꝓlatiōe erga xp̄m Nam multa testimonia protulit de xp̄o. XVIII cōside

Primū est: Qui post me venturus est ante me factus est: q̄r p̄or me erat. Secundū est: De plenitudie eius om̄es accepimus gr̄am ꝑ gr̄a. Tertiū est: Lex ꝑ Moysen data est: gr̄a ⁊ veritas ꝑ ihm xp̄m facta est. Quartū est. Nemo vidit deū vnq̄ nisi filius hois qui est in sinu patris. Sed occurrūt q̄ttuor difficultates. Prima est quare dicit in primo testimonio de xp̄o. Ante me fact⁹ est Dicit' q̄ loquit' de humilitate non prioritate durationis: sed p̄oritate posterioritatis: ꝑm quā loquit' apl'us. i. ad Thimotheū. i. Jesus xp̄s venit in hūc mundum vt pctōres saluos faceret: quoꝝ p̄m⁹ ego sum. i. potissim⁹. Scda difficultas est: quare dicit in scdo testimonio q̄ de plenitudine eius oēs accepim⁹ ⁊c. Dicit' q̄ gr̄a fuit in tanta plenitudine in ania xp̄i q̄ inde redundauit in oīa membra eius q̄ acceperūt gr̄am acceptatiōis diuine ꝑ gr̄a felicitatis eterne: que dicit' gr̄a consumata. Tertia difficultas: quare dicit ī tertio testimonio Lex ꝑ moysen ⁊c. Dicit' q̄ lex Moysi ꝑm dicta apl'i non poterat impiū iustificare nec ꝑ consequēs gratiam sua ꝟtute conferre. Lex aūt xp̄i nō solū a peccato iustificat: sed etiā gratiaꝫ efficaciter impetrat. Quarta difficultas: quare dicit in q̄rto testimonio. Deū nemo vnq̄ vidit. Dicit' q̄ licet forte aliq̄ vidissent deū ꝑ essentiā sicut de Moyse ⁊ Helya dicit': tñ nullus vidit ip̄m visione adequata ⁊ ꝑfecta respectu talis obiecti ꝑm quem modū dicit apostolus prima ad thimoth. vi. q̄ deum nullus hominū vidit: sed nec videri potest: qd̄ non potest intelligi nisi de visione adequata: quia de visione simplici constat q̄ videt' in patria sicuti est ꝑm Johannē in canonica sua. Decimanona consideratio ē de questionibus sibi factis. vbi est notan XIX cōsidera.

dum q̄ bea. Johāni fuerūt facte quattu/
or questiones ſm quattuor oppiniones.
Prima opinio fuit q̄ ipe erat xp̄us: qr
eo tempe venit quo daniel ꝓphetauerat
xp̄m esse venturꝝ. Et ꝓpter sublimitatez
sctitatis sup omnes alios sanctos p̄teri/
tos. Et sublimitas sctitatis eius fidem
faciebat: ideo querunt iudei Joh. i. cap̄.
Tu quis es scz si es xp̄s: ⁊ cōfessus est ⁊
non negauit. Et rn̄dit: quia nō sum ego
xp̄s. Scda opinio fuit: q̄ ipe esset He
lyas sicut dicitur de helya Eccle. xlviij.
Surrexit helyas ꝓpheta q̄si ignis ⁊ ver/
bum eius quasi facula ardebat. Et ideo
sequit: si ipe esset helyas: ⁊ dicit q̄ non. s.
ſm ꝑsonam: sed bene ſm spiritū. Ter
tia opinio est q̄ ipe esset vnus de ꝓphetꝫ
prioribꝫ: qr venerat ad p̄nunciandū xp̄i
aduentū. Et ideo querit: si esset ꝓpheta
⁊ dicit q̄ non. s. talis qualē ipsi putabāt.
Quarta opinio fuit qr ipe nō erat bo/
nus homo: sed demoniacus dicēte salua
tore Luce. vi. Venit Johes non mandu
cans: ⁊ dicitꝫ demoniū habet. Et iō que/
rebant: quis es tu: vt responsum demus
his q̄ miserunt nos: quid dicis de teipo
quasi ꝑ modū contentionis? Et rn̄dens
dixit. Ego vox clamātis ⁊c. Vn̄ isti qui
missi fuerant erāt ex phariseis: ⁊ iō emu/
labant volentes videri perfectiores. Et
ꝓpter hoc inuidebāt eius baptismo. Et
ideo querūt cōsequenter: q̄d ergo bapti/
sas si tu non es xp̄s ⁊c. Rn̄dit. Ego bap
tizo in aqua. i. nō est magnū si ego mini/
stro corpi ablutionē baptismi ex p̄cepto
supioris mei qui est medius. i. mediator
inter deū ⁊ vos quē vos nescitis. s. xp̄m
q̄ stetit in hoc mihi p̄cipiendo. Vige
sima consideratio est de Johis responsi/
one ad questionē ortam inter discipulos
xp̄i ⁊ suos de parificatiōe. s. baptismi Jo
hannis ⁊ xp̄i: de qua habet Johis. ij. ad
quā rn̄det per octo rationes. Prima
ratio est ista. Ille q̄ accipit ꝑfectionē sue
vite ⁊ sue conuersationis ab aliquo: ē in
ferior eo: sed ego et quicunq̄ alius non
possumus a nobis ipis quicq̄ accipere
perfectionis nisi fuerit datum nobis a
xp̄o qui est de celo ergo ⁊c. Et illa ratio
tangit cum dicit: non potest homo acci/
pere quicq̄ ⁊c. Scda ratio ille qui pre
mittit ante aliquem ad prenūciandū eiꝰ
aduentum est minor illo sicut nunciꝰ est
minor illo qui misit ipm: ego sum huius
modi: ergo ⁊c. Et hec ratio tangit cum
dicit: ipi vos mihi testimoniuz perhibe/
tis ⁊c. Tertia ratio quandocunq̄ fit
aliqua solennitas nuptialis illa solenni
tas principalius respicit sponsuz qui ha
bet spōsam q̄ amicuz sponsi qui gaudet
ad vocem sponse: sed in solennitate triū/
phātis ecclesie est xp̄s sponsus q̄ sibi illā
celestem patriā desponsauit: ⁊ ego sum il
lius sponsi amicus: ergo solennitas cele
stis ipm respicit principalius. Et hanc
rationem tangit cum dicit: Qui habet
sponsaz sponsus est ⁊c. Quarta ratio
est: ille qui ꝓcedit ad augmentū est meli
or illo qui ꝓcedit ad decrementū. sed illū
oportet crescere: me autē minui ergo ⁊c.
minor istius rationis ꝓbat per beatum
Augusti. super Mathm dicentem q̄ be
atus Johānes fuit iminutus in capite ⁊
xp̄s creuit in cruce: ꝓpter em̄ reuerentiaz
corpori xp̄i fuit preordinatū a deo patre
vt non mutilaret nec frangeret Joh. xix.
cap̄. ergo ⁊c. Os non comminuetꝫ ex eo
Item ibidem. Videbunt in quem trans
fixerunt. Quinta ratio: ille cuius ori
go p̄ncipalis est de celo est maior illo cu/
ius origo principalis est de terra. sed ori
go p̄ncipalis xp̄i est de celo: ⁊ mea est de
terra: ergo ⁊c. ⁊ hanc ponit cū dicit. Qui
de terra est de terra loquit: qui de celo ve/
nit super omnes est. Sexta ratio: ille
est prestātior doctor qui testat hoc quod
vidit ⁊ audiuit immediate: q̄ econtra q̄
habet per relationem ab alio: sed xp̄s est
huiusmodi: ergo ⁊c. Hanc rationem tā/
git cum dicit. Qui vidit et audiuit testa
tur hec et testimonium eius nemo acci/
pit ⁊c. Septima ratio ille qui vere te/
stificatur se esse verum deum est prestan/
tior omnibus alijs: sed qui accipit xp̄i te
stimonium credit in corde suo ipsuz esse
verum deum: ergo omnes alios ipe trā/

scendit. Et hanc rationem tangit cū dicit. Qui autē acceperit eius testimoniū signauit. s. in corde suo: quia deus verax est: quem em̄ misit deus verba dei loquitur ꝛc. Octaua ratio: ille cui datus est spiritus ad mensuram non debet cōparari illi cui non dedit deus spiritum ad mensurā: id est non fm aliquam portionem determinatam aliquoz donoz supernaturaliū: sed deus non dedit spiritū ad mensuram filio: ergo ꝛc. ꝛ hanc rationez tangit cum dicit. Non em̄ ad mensuraz dat deus spiritū. s. filio. XXI. cōsidera.

Vigesima prima consideratio est de filij dei ostensione quia ipse indicauit filium dei digito ad oculū: ꝛ hoc duabus vicibz Johis pmo.

Primo quando xps venit ad eius baptismū: vnde dicit in eodem ca. Altera die vidit iohānes ihm̄ venientem ad se ꝛ ait. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Istud tollere significat duo s. auferre ꝛ portare, vnde iste agn9 vno modo tollit auferendo: vnde sibi dicitur Osee. xiij. Omnem aufer iniquitatem. Alio modo pferendo in semetipo: ꝛ isto modo dicit Esa. liij. Et ipe multoz peccata tulit.

Secō dixit idem verbū in eodem cap̄. q altera die iteꝝ stabat Johannes ꝛ ex discipulis eius duo: ꝛ respiciens ihm̄ dixit. Ecce agnus dei: vnde xps dicitur agnus dei in quattuor locis in diuina scriptura. Primo Esaie. liij. Quasi agnus coram tondēte ꝛc. Secundo Esa. xvi. Emitte agnum dñe ꝛc.

Tertio Apocal'. v. Et vidi ꝛ ecce in medio throni quasi agnum. ꝛ paꝝ infra. ꝛ. xiij. seniores ceciderūt cora agno ꝛc.

Quarto Apocal'. xiij. Et vidi ꝛ ecce agn9 ꝛc. Sed occurrit difficultas q̄re dicit agnus fm similitudinem: maxime inter alia animalia. Dicit q ꝓter hnc agni ꝓprietates. Prima est innocētia. Exo. xij. iussi sunt filij israel agnū immolare anniculum in holocaustum domini

Secunda patientia. Tertia mititas. Quarta mutuitas. De his tribz dicitur Esa. liij. cap̄. Sicut ouis ad occisionem ducetur ꝓter patientiam ꝛ q̄si agnus coram tondente se obmutescet et non aperiet os suū. Quinta q est animal immolaticiū Exodi. xij. vbi ponit figura xpi immolatio agni paschal'. Tollat vnusquisqz agnum per familias: et erit agnus absqz macula ꝛc. immolabit eum ꝛc. XXII. consid.

Vigesimasecūda consideratio est de ipius comparatione facta a xpo ceteris oibus precellēs: vnde fuit comparatus dupliciter. Uno modo particulariter in ordine ꝓphetarum: ꝛ sic fuit superpositus omnibz ꝓphetis dicente dño Mathi. xi. Quid existis in desertuz videre ꝓphetā. etiam dico vobis et pluscz prophetam. Alio modo verisimiliter in ordine omniū sanctorum tancz omniū altissimus. Mathi. xi. Dico vobis non surrexit maior inter natos mulierum Johanne baptista: qui autē minor est in regno celoz maior est eo. Sed occurrit difficultas quia inter natos mulieꝝ dicit fuisse xps qui est maior Johanne baptista. Dicūt aliqui q saluator loquebat de mulieribz corruptis: sed quia nullus cōmuniter se ipsum laudat: ideo saluator de se tacet.

Sed etiā remanet alia difficultas: qz mater xpi fuit nata de muliere corrupta ꝛ tū fm Hiero. ipa fuit maior Johe baptista. de q nulli dubiū ē. Dicūt q nullus surgit nisi qui cecidit: ꝛ qz virgo non cecidit q lapsum venialis aut mortalis: ideo nō surrexit: ꝛ ideo videt q nō cōtraxerit originale. Alia difficultas: quare adūxit saluator: qui autez minor est in regno celoz ꝛc. Dicit q istud testimoniū saluatoris potest intelligi quattuor modis.

Uno mō accipiendo regnū celoz p celesti patria: ꝛ tunc est sensus q minor angel9 q tūc erat i ptia erat maior cūctis ad statū quē Johes habebat in via sic infimus hō est supior nobilissimo umento.

Secō accipiēdo regnū p pñti ptia ꝛ referēdo dictū ad humilitatē bti Johānis. Et tunc est sensus q ille qui erat minime pfectus in ecclesia erat maior Johanne baptista in reputatōe ꝓpria cūctis eēt bea. iohannes in sua. Tertio mō accipiendo regnū celoz p presenti ecclia: et

referendo dictū ad humilitatem xp̄i: et tunc est sensus q̄ xp̄s q̄ erat oībus hūilior erat btō Johanne maior. Quarto mō accipiendo regnū celoꝝ ꝓ presenti ecclesia ⁊ referendo dictū ad perfectionem virginis marie: et tunc est sensus q̄ ille sexus q̄ est minor in regno celoꝝ est maior illo in aliquo sui suꝓposito. Vigesimatertia cōsideratio est de eius detentione ab Herode vbi q̄ttuor fuerunt facta. qꝛ Primo fecit eū capi. Scd̄o fecit eum ligari. Tertio posuit eum in carcere. Quarto q̄ voluit eum occidere. Unde est notandū q̄ in veritatꝫ ꝑsecutiōe quadruplici modo se cōtingunt homines habere. Primo a facie tribulatiōis aliqui cadunt a suo ꝓposito ⁊ isti sunt mali q̄ a v̄itate ceciderunt q̄uis impulsi. Scd̄o alij a facie tribulationis fugiūt dubitantes ne succumbāt ⁊ a veritate excidāt. Et isti sunt boni q̄uis imperfecti quia ꝑfecta charitas foras mittit timorem ꝑm Joh̄em. i. cano. iiij. cap̄.

XXIII. ꝯsidera

Tertio alij tribulationem nō fugiūt: sed in ipa persistunt expectantes ipsam afflictionem. Et isti sunt ꝑfecti: qꝛ non timent. Quarto sunt aliq̄ qui tribulationē nō expectant sed ipam inuestigāt: vt ad ipam possint attingere sicut saluator iudeis obuiam ꝓcessit: ⁊ tales sūt ꝑfectissimi: eo q̄ non solū ꝑsecutionem tolerant: sed etiam ipam desiderant. Et illo modo se habuit Johannes qui accedēs ad herodem Mar. vi. cap̄. di. Non licet tibi habere vxorē fratris tui. Vigesimaquarta cōsideratio est de missione discipuloꝝ Johānis ad xp̄m Math̄. xi. c. Quia misit duos de discipulis suis ad xp̄m dicens. Tu es qui venturus es an alium expectamus? Et illa questio fuit valde mirabilis quadruplici ratione.

XXIIII cōside.

Primo quia ip̄m in vtero matris cognouit spiritu ꝓphetico q̄ ipse erat xp̄us.

Scd̄o qꝛ ip̄m precurrendo predicauerat esse venturū. Tertio quia in iordane baptizauerat. Quarto quia ipsuꝫ digito ostenderat ⁊ mirabiles de eo laudes pretulerat. Et ideo ad declaratōem huiꝰ dicti sunt quattuor modi dicendi.

Primꝰ est btī Grego. in li. dialogorū: q̄ spūs ꝓphetie nō est ꝑmanēs sed transiēs: ⁊ ipo trāseunte remanet ꝓpha carēs illa visiōe siue cognitōe sibi suꝑnaturalr̄ reuelata. Et illo modo btūs Johānes q̄ spū ꝓphetico nouerat xp̄m trāseunte illo spū ad seip̄m reuersus potuit habere illud dubiū. Istud aūt nō videt̄ cōsonū: qꝛ btūs Joh̄es nō solū nouerat xp̄m ꝑ prophetie actū transeūtē: sed etiā ꝑ fidei habitū ꝑmanentē sicut ceteri q̄bus p̄nūciauerat ip̄m. Scd̄s modꝰ dicēdi est btī Ambrosij: q̄ dic̄ q̄ Joh̄es nō dubitauit: sed ex dilectōe dulcedinis xp̄i sic voluit colloq̄ cū xp̄o mediātibꝫ duobꝫ discipl̄is sic̄ mater ex teneritudine affectiōis materne solet q̄rere a filio: nunq̄d tu es filiꝰ meus: in nullo dubitās de eius filiatiōe

Tertiꝰ modꝰ est btī Aug. q̄ dic̄ q̄ isti duo discipuli dubitabant de fide xp̄i. Et iō btūs Joh̄es volens eos certificare de ip̄a fide misit eos ad xp̄m: vt hāc questionē faciēdo certificarent̄ non solū ꝑ eius rn̄sum: sꝫ etiā ꝑ miracl̄a: iō dixit. Eūtes renūciate Joh̄i q̄ audistis ⁊ vidistis ceci vidēt: claudi ambulāt ⁊c̄. Et ille modus est magis lr̄alis. Quartꝰ est exp̄sse btī Greg. q̄ exponēs istū textū dic̄: q̄ btūs iohānes nō dubitauit de aduētu xp̄i ī hūc mūdū nec hoc q̄siuit: sꝫ de descensu eius ad infernū: vtꝝ ꝑ semetip̄m ad infernuꝫ descēderet: an aliū illuc mitteret ꝓ liberādis p̄ribus sc̄tis: vt ipe Joh̄es q̄ ad inferos cito iturꝰ erat p̄nūciaret illis eius aduētū sic̄ p̄nūciauerat ip̄m ī mūdū hūc iō dicebat. Tu es q̄ vētur⁹ es an aliū expectamꝰ: ⁊ iste modꝰ importat maiꝰ misteriū: qꝛ tāgit fidei articulū. Vigesimaq̄nta ꝯsideratio ē de ip̄iꝰ cōmēdatōe a xp̄o singl̄arit̄ sub sil̄itudine lucerne ardētꝫ ⁊ lucētꝫ di. Joh̄. v. ca. Vos misistis ad Joh̄em. Et seq̄tur: ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs. Ex q̄ dicto accipiunt̄ q̄tuor catholica documēta. Primū ē q̄ btūs Joh̄. fuit a ierarticꝫ ꝑfectiōibꝫ diminutꝰ qꝛ d̄r lucerna ⁊ nō lux: q̄lis em̄ ē lucerna ꝑ ꝑticipatōem tal̄ est lux ꝑ eēntiā. s. clara

XXV. cōside.

cuius signū est: qz lux obscurari non potest: lucerna vero transire potest de claritate ad tenebras. Et ideo xp̄s dictus fuit lux: quia talis per essentiā Joh. p̄mo. Erat lux vera. Johānes vero erat lucerna licet ipe nō erat lux: vbi s. Nō erat ille lux: sed vt testimoniū phiberet de ipso.

Scōm documentū q̄ btūs Johānes fuit seraphicis ardoribus inflammatus cum dicit ardens. Spiritus eī seraphici sunt incendio diuini amoris accēsi fm Dion. de celesti ierarchia. Tertiū documentum q̄ fuit cherubicis splendoribus illustratus: qz dicit lucēs: ipūs enim cherubici sunt diuini fulgoris radio mirifice illustrati fm Dion. vbi s. cap. viij

Quartū documentū q̄ saluator q̄ primus cōmendauit Johannē de p̄fectione dilectionis q̄ de p̄fectione cognitionis cū premisit ardens: et postea lucens: qz erat singulariter ad modū helye inflāmatus

XXVI. cōsidera

Vigesimasexta cōsideratio est de signo carentia: qz ipe non fecit signa nec miracula sicut fecerūt apli: vt habet Jo. x. qz iohes quidē signū fecit nullū. Sed orit difficultas quare btūs Johes nullū fec miraculū. Dr q̄ sic xp̄s ex sua hūilitate et benignitate detulit btō iohāni vt nollet p̄dicare publice q̄diu ipe p̄dicauit: sed expectauit donec fuit positus in carcere Mathi. iiij. et Marci p̄mo. Ita conueniens fuit vt beatus Johānes deferret xp̄o ne miranda faceret ipso presente in hoc mūdo. Et istius reuerentie sūt quattuor exempla in rebus mūdi. Primū quidem in politicis subordinabilibus in quibus dicit q̄ aduenīente p̄ncipe cessat magistratus. Scōm est in ecclesiasticis subalternationibus in quibus celebrante pontifice summo et cum muro ornatu mitrato nullus inferior p̄tifex audet cum ornata mitra apparere. Tertium exemplū est in humanis perfectionibus: quia videmus q̄ anima sensitiua in homine non habet quasdam naturales industrias nec vires estimatiuas q̄s habet in brutis pro eo q̄ est sociata anime intellectiue que potest illis oīnibus prouidere: et ideo cessat anima sensitiua: anima intellectiua sibi associata in talibus vigente. Quartū exempluz est in corpibus supracelestibus: vbi omnia luminaria lucent de nocte: sed aduenīente sole omnia cessant lucere ex habundantia claritatis solaris: vnde si aliqua stella seu planeta concurrat cum sole: stelle seu planete claritas non percipitur: sic Johānes se habuit ad xp̄m sicut stella matutina ad solem Vigesimaseptima consideratio est de ipius decollatione facta per herodem: de qua Mar. vi Vnde est notādū q̄ fm Augusti. in mirabilibus sacre scripture quatuor sūt insignia in quibus consistit pfecta iusticia

XXVI cōside

Primū est sacerdotium. Scōm est martyrium. Tertium est virginitas.

Quartū est doctrina. Istud quartum non ponit ibi: sed cōiter ponit a doctoribus inter illa insignia q̄bus p̄merēt aureola ipa salutaris doctrina. Et fm illa quattuor insignia inuenit quadruplex corona in diuina scriptura. Prima q̄dem aurea que debet sacerdotib⁹ Exō. xxv. ca. Facies quoq̄ coronam auream.

Scōa de lapide precioso que debetur martyribus ps. xx. metro. iij. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso.

Tertia est rosa q̄ que debet virginib⁹ Cantico. ij. Fulcite me floribus Quarta stella q̄ que debet doctoribus Apoca. xij. ca. In capite eius corona stellarū. xij. Et fm illud Daniel. xij. Fulgebunt doctores sicut splendor firmamenti: et q̄ ad iusticiam eruditi pl'imos quasi stelle in perpetuas eternitates. Et illa quattuor insignia fuerunt mūera in Abel fm Augusti. vbi s. Primo ipe fuit sacerdos sanctus in hoc q̄ sacrificiū digne obtulit Gen. iiij. Scōo martyr in eo q̄ in odiū diuini miraculi interfectus fuit: cū inflammasset dns munera eius: eodem cap. fm aliam translationem. Tertio fuit virgo quia nunq̄ in carnalē copulā consensit sicut de eius virginitate perhibet Augusti. vbi sup. Quarto fuit doctor: quia dicit historia super Gen q̄ ido

fuit interfectus cōcitato ꝛ ꝓuocato Ca/
yn dum simul irent in agro: quia ipsum
dirigendo redarguebat de peccato suo.
Et ideo hac quadruplici corona fuit il/
lustratus. Nunc ad ꝓpositū Johānes
baptista fuit ad instar Abel: ꝛ ideo habu
it ista quattuor insignia. Primo fuit
sacerdos in eo ꝙ baptismū lauacri mini
strauit quasi dans sacra: ꝛ ipe fuit de ge
nere sacerdotali. Scdo fuit martyr qꝛ
ꝓ veritate decollationē sustinuit ab hero
de. Tertio fuit virgo: quia in celibatu
sublimi perseuerauit. Quarto fuit do
ctor: qꝛ solennissime xp̄m euangelizauit
Et ideo sunt sibi debite date iste corone.

XXVIII conside

Vigesima octaua consideratio est de
ip̄ius relegatione in infernū: quo ad illū
locū qui dicit sinus abrae cum ceteꝛ san
ctis patribꝫ ꝑm illud Jacob Gen̄. xxxvij.
ca. Descendam ad filiuꝫ meū lugens in
infernū. Sed occurrunt quattuor dif/
ficultates. Prima est quare btūs Jo/
hannes descendit ad illū locuꝫ? Dicit ꝙ
ratio cōmunis omniū descendentiuꝫ ad
illū locū erat: quia preciū redemptionis
humane nondum solutū erat. Ratio au
tem specialis in isto fuit ꝑm Gregori. su/
per Math. vt sicut prenunciauerat xp̄i
aduentū in hoc mūdo: ita prenunciaret
eum inferno esse venturum post ipsum.

Scda difficultas quādo beatus Jo/
hānes ad infernū descendit. Dicit ꝙ sta
tim vt fuit mortuus: quia sicut habet ex
dictis euangelicis xp̄s non incepit publi
ce predicare donec btūs Johannes fuit
detentus in carcere. Et sic circa princi/
piū p̄dicationis xp̄i fuit detentus: et per
consequens si detentio non fuerit multū
morosa: sequit ꝙ statim circa illud prin/
cipiū ad infernū descendit. Si autē eius
detentio fuit morosa tunc oportet eiꝰ de/
scensum plus ꝓlongari. Tertia diffi/
cultas: per quantū tempus Johānes pre
dicatōnis officiū in inferno exercuit. Di
citur ꝙ si breuis fuit eius detentio circa
trienniū: ibi predicauit xp̄i aduentū scili
cet vsqꝫ ad xp̄i descensum ad inferos.
Posset tamen cōmuniter cogitari: si bea
ti Johannis detētio fuit prolixa sicut vi
dentur innuere euangelica dicta ꝙ sicut
per sex menses fuit natus ante christū: et
quasi per sex menses prenunciauit ip̄m ī
hoc mundo: ꝙ ita per sex menses prenū/
ciauerit ip̄m inferno: vnde dicitur in euā
gelio Nicodemi ꝙ inter ceteros Adam
pater requirebat diligenter de xp̄i aduē
tu sicut in quibusdam codicibꝫ inuenit:
q̄uis hoc sit apocrifum. Quarta diffi
cultas: quando inde exiuit. Dicit ꝙ in
die resurrectionis dn̄i qua die xp̄s expoli
auit infernū: iuxta illud Osee. xiij. Ero
mors tua o mors morsus tuus ero infer
ne. Vbi est notandum ꝙ quattuor per/
sone reperiunt in euangelio que ad infe/
ros potuerunt perhibere testimoniuꝫ de
aduentu xp̄i in infernū. Prima ꝑsona
fuit Symeō: qui preueniens xp̄i mortez
per. xxij. annos longo tempe potuit testi/
ficari illū quem viderat Luce. ij. Homo
erat in hierusalē cui nomen erat Sime/
on ꝛ homo iste iustus ꝛ timoratꝰ. Se
cunda persona fuit Joseph sponsus vir/
ginis: qui credit obijsse postq̄ saluator
habuit. xij. annos q̄uis hoc non sit ex/
pressum in diuinis scripturis. Tertia
persona fuit beatus Lazarꝰ: qui cum es/
set xp̄i discipulus ad inferos ante eiꝰ pas
sionem ductus est Johis. xi. ca. potuit te
stificare veritatem quā viderat. Quar
ta persona fuit Johānes baptista: cuius
testimoniū fuit solennius q̄to preclari/
tas eius virtutis fuit manifesta omnibꝫ
intuentibus beatissimaꝫ animā eius co/
ruscantem: ꝛ ideo de ip̄o solo faciūt san/
cti mentionē ꝙ in inferno fuerit p̄cursor
xp̄i. Vigesima nona cōsideratio est de
eius assumptōe in celū: ad cuius declara
tionem premittunt quattuor p̄ambula.

XXIX conside

Primū ꝙ btūs Johes rediens ab in/
feris nō credit fuisse de numero sctōꝝ il/
lorum qui cum xp̄o surrexerunt: quia de
illis stat argumentuꝫ ꝙ in corpore ꝛ ani
ma sunt glorificati: cuius oppositum cō/
stat de beati Johannis corpore cuius ve
nerande reliquie sunt in terris: quia ca/
put eius dicitur esse in sancto Siluestro

de Roma. Scōm preambulū: q̄ anima beati Johannis post regressuz ab inferis fuit quadraginta diebꝫ in hoc mūdo: qz tot diebus xps pseuerauit post suam resurrectionē cū discipulis suis Act̄ p̄mo ca. Tertiū preambulū: q̄ istis, xl diebus dicit̄ p̄mansisse cū ceterꝫ sanctis in paradiso terrestri: qz ille locus videbatur conuenientioz oibus sanctis tam clarificatis q̄uis istud non sit autenticum ex canone sacro. Quartū p̄ambulū q̄ toto isto tempe anima Johannis fuit p/fecte beata in contēplatione diuinitatis: qz bitudo non est actus raptim transiēs sed imobiliter p̄manens. Et ideo semel beatus nunq̄ efficiet̄ non bt̄us fm Augusti. Ex his ergo sequit̄ q̄ ipe fuit assūptus in die ascēsionis xp̄i. Sed occurrit difficultas: quare nō solennizam⁹ in transitu beati Johis: sicut solennizam⁹ in transitu ceteroz sanctoz notabiliter. Dicit̄ q̄ ceteri sancti in suo transitu ascēderunt in celum z ille descendit in infernū vt patuit: z iterū iste nō fuit stati glorificatus.

XXX. consideratio

Trigesima consideratio est de ip̄ius mirabili collocatione in celū facta a xp̄o in celum ascendente: z cuilibet sctoz locū sibi debitū distribuente: et q̄ ipe fuit collocatus in throno luciferi: qz multa licet mortalibꝫ p̄bare que non licet ipis determinare: z ad hoc p̄banduz quatuoz p̄ambula p̄mittunt̄. Primuz q̄ quando celū empirreū fuit creatū: fuerunt in eo determinate certe mansiones ab eo dispositē fm p̄finitū numeꝫ electorum: de quibus mansionibꝫ Johis. xiiij. In domo patris mei mānsiones multe sūt Et iste mansiones vocant̄ sedes. Secundū q̄ omnes mansiōes fuerūt plene angelis sanctis in singulis mansionibus collocatis. vnde Beda. Celū empirreū mox vt fuit creatuz: fuit sctis angelis repletū: fm illud. Implete sunt nuptie discumbentiū. Tertiū q̄ alique istarum mansionū fuerunt euacuate per ruinam quorundā angeloz: fm illud quod dicit̄ Apocal. xij. q̄ cauda draconis traxit tertiā partē stellaꝫ celi z misit eas in terrā.

Quartū p̄ambulū q̄ ille sedes que fuerunt euacuate a spiritibꝫ malis per luciferum: sunt adimplende p̄ glōificationeꝫ hominū electoꝫ a xp̄o: fm q̄ dicit̄ in cantico Moysi Deutero. xxxij. ca. metro. xi. Constituit terminos populoꝫ. i. numeꝫ hoim electoꝫ: iuxta numeꝫ filioꝫ israel s. dei. i. angeloꝫ lapsoꝫ vt̄ dicit alia trāslatio. Ponunt̄ autē z alia quatuoz p̄ambula magis p̄incipua Primū est q̄ lucifer fuit in supmo throno oīm angeloꝫ a p̄ncipio collocatus: qz sibi fuit dictum Ezech. xxviij Tu signaculū similitudinis plenus sapientia z pfectus decore in deliciis paradisi dei fuisti: omis lapis p̄ciosus ornamentū tuū: sardius: topazius: z iaspis crisolitus: z onyx: z beryllus: saphyr⁹: z carbūculus: z smaragd⁹. Auruz opus decoris tui: z foramina tua in die qua cōditus es p̄parata sunt. Tu cherub extentus: z p̄tegens z posui te in monte sctō dei in medio lapidū ignitoꝫ ambulasti pfectus in vijs tuis a die/ conditionis tue donec inuēta est iniq̄tas in te: vbi designat̄ q̄ nouē ordines angelorum sibi fuerūt subiecti fm Ysid. li. de sūmo bono ca. x. Scōm q̄ de illa mansione lucifer fuit expulsus Esa. xiij. Quo modo cecidisti lucifer de celo qui mane oriebaris: corruisti in terrā q̄ vulnerabas gentes: q̄ dicebas in corde tuo in celum conscendā: sup astra dei exaltabo solium meū: sedebo in mōte testamēti in lateribꝫ aq̄lonis ascendā sup altitudinē nubium similis ero altissimo z̄c. Tertiū q̄ aliquis sanctus est ad illam sedem vñ corruit lucifer assumptus vel assumendus: alioq̄n remaneret vacua. Et cōfirmatur duplici rōne: tū qz Paulus ad Roma. xi loquens de electōe gentiū z reprobatōe iudeoz supponit istā regulā: q̄ q̄cunq̄z aliq̄s ramus a felicitate excidit̄ aliq̄s loco eius inseritur. Nam sic est text⁹ si aliqui ex ramis fracti sunt tu autem cū oleaster esses insertus es in illis z socius radicis z pīguedinis oliue fact⁹ es: rum qz Joh. Apocal. iij. dictū fuit. Tene qō habes vt nemo accipiat coronā tuā: vñ vi-

det accipi documentū: ꝙ si aliq̄s amitte
ret gl'iam que sibi est preparata oporte/
ret ꝙ alius substitueretur: ne numerus
electoꝝ variaretur. Quartum pream
bulum ꝙ ille sanctus qui est ad istam se
dem assumptus vel assumendus est san
ctoꝝ omniū eximius: quia cum sancti as/
sumuntur inter ordines angeloꝝ sicut cō
ciues: ſm Grego. super Math. talis est
ordo ierarchicus inter sanctos qualis ē
inter angelos: et ideo sicut lucifer si ste/
tisset fuisset omniuz angelorum suppre/
mus: ita ille assumendus debet esse om/
niū sanctoꝝ summus. Istis autem p̄mis
sis sequit cōclusio manifesta ex dicto sal/
uatoris Math. xi. ca. Inter natos mu/
lierū non surrexit maior Johe baptista.
Si g̊ btūs Johes fuit sctōꝝ eximius si/
bi debet ille thronus. Sed contra dicit
quadrupl'r: tū Primo: qꝛ diceret ꝙ vir
go Maria que est omniū ꝑfectissima in
hac sede fuit collocata. Scda via est:
si dicat ꝙ licet inter natos mulierum nō
surrexit maior: forte tamē surrexit equa/
lis. Tertia via si dicat ꝙ beatus Jo/
hannes fuit maioris meriti q̄ꝫ fuisset lu/
cifer: ꝛ ideo fuit amplius sublimandus.

Quarta via: quia licet tūc non surrex/
isset maior: tamē non dixit saluator quin
maior surrecturus esset fuit em̄ de prete/
rito loquutus licet non de futuro: et tūc
illi ille thronus esset seruandus. Con
tra primā viā est dictum beati Hierony
mi ad Paulam ꝛ Eustochiū: ꝙ ipa sup/
excessit omnia merita angeloꝝ: ꝛ per cō/
sequens transuolauit omnia premia ip/
soꝝ: ꝛ ideo canit ecclesia. Exaltata ē san
cta dei genitrix super choros angelorum
ad celestia regna. Confirmat per beatū
Gregoriū qui dicit in ꝑsona omniū san/
ctoꝝ. Illic regina oīm trāscendit culmē
ordinū. Contra scdam viam est dictū
beati Dionisij de angelica ierarchia vbi
intendit ostendere: ꝙ singuli angeli in ce
lesti ierarchia aut illuminant alios: aut
illuminant ab alijs mediate vel imme/
diate: ꝛ sicut cū illuminās sit supius illu
minato non est inuenire ibi duos totali/
ter pares. Contra tertiam viam est di
ctum eiusdem Hiero. vbi sup̄. ꝙ non est
fas credere de aliquo alio sanctoꝝ scilicz
preter virginem benedictā ꝙ aliq̄s tran
scenderit merita omniū angeloꝝ. Et sic
iste non potuit ascendere vltra istam se/
dem: vt per hoc itelligat illud prophete.
ps̄. ciij. metro. x. Terminū posuisti quez
non transgredientur. Contra quartā
viam est beatus Dioni. de eccl'iastica ie/
rarchia: ꝙ apostoli sunt perfectionis du
ces ceteris sequentibꝫ eos. Et sic cuz du/
ces sint meliores in cōmunitate optima
nō est expectandū ꝙ posteriores excedāt
meritū apl'oꝝ. Istis ergo p̄suppositis eli
ciunt due conclusiones. Prima est ꝙ
btūs Johes est ierarcha omniū angelo/
rum in celesti patria: qꝛ in tali gradu est
cōstitutus ſm p̄missa in quali fuisset luci
fer si ꝑmansisset: ipe autē fuisset p̄nceps
omniū si se conuertisset ad bonū ſm Isi
doꝝ de summo bono: ꝛ ꝑ consequēs bea
tus Johes tenet locū eius vt ꝓ hoc dicat
ꝓpheta ps̄. c viij. metro. xvi. Dilexit ma
ledictionē ꝛ veniet ei ꝛ noluit bn̄dictōez
ꝛ elongabit ab eo scz lucifero: ꝛ eodē ps̄.
Et episcopatū eius accipiet alter. s. bea.
Joh. Scda conclusio ꝙ ipse est ierar
cha omniū sanctoꝝ in ordinibus ange/
licis constitutorum: quia in tali gradu
est quilibet sanctus in quo fuisset si per/
māsisset: ꝛ preuaricator angelus si se cō/
uertisset ad bonū. Sed omnes illi ange/
li fuissent lucifero subordinati, ergo ꝛc.
Ex illa magnificentia sequuntur octo p̄/
uilegia. Primum est: ꝙ ipse est omni/
bus alijs potentior: ꝛ ideo habet omnes
alios regere: quia cū ierarchatus sit sa/
cer principatus: ſm Dionisium omnis
principatus est quidam potentatus. Et
ideo omnis princeps quanto maior tan
to potentior: iste autem princeps est in ce
lesti ierarchia maximus: ergo est poten/
tissimus. cuius potestatis signum est.
quia ipse potest mittere alios cum supe/
rioris sit mittere inferiorem secundum
Dionisium de angelica ierarchia.

Secundū ꝙ ipse est omnibus alijs su

perior: ⁊ ideo habet om̄es sursum agere in deū: q̄ ꝑm Dionisi. vbi s̄. in celesti ierarchia sup̄iores habent virtutem sursū actiuā sibi subiectoꝝ ad eleuandū ipsos supra semetip̄os id est supra suam facultatem intrinsece virtutis. Tertiuꝫ q̄ ip̄e est om̄ibus alijs dignior: ⁊ ideo habet a ceteris venerari: quia cum principatus sit quedam dignitas: in quolibet ordine ille qui est p̄nceps principum est dignior oībus alijs p̄ncipātibus: talis autē est ille qui principat̄ in ordine supremo cum sit ierarcha omniū vn⁹. Quartum q̄ ip̄e est om̄ibus alijs pulchrior: et ideo habet illā totam eccl'iasticam decorare. cum em̄ pulchritudo spiritualis cōsurgat ex sp̄ūalibus ornamētis sicut corporalis ex corp̄alibus: preciosissimi ornatus inueniūtur in illo qui est ceteroꝝ ierarcha cum ip̄e transcēdat ceteros in spiritualib⁹ bonis ꝑm Dioni. vbi sup̄. quē admodū scribentes libros ponunt in capite lr̄arum pulchriorem. Quintuꝫ q̄ ipse est oībus alijs purior: quia spiritus quanto fuerit ab infimis eleuatus: tanto est magis ab istis depuratus. Et ideo cum ierarcha summus sit ab infimis elōgatissimus oportet q̄ ip̄e sit purissimus: vnde habet om̄es inferiores purgare per primū actum ierarchicū quē ponit Dionisius vbi sup̄. Sextū priuilegium q̄ ip̄e est oībus alijs splendidior in lumine vere sapiētie: ⁊ ideo habet alios illumīare: reuelando eis occulta misteria et inuestigabilia sacramenta diuina: cū enim sup̄iores suos inferiores illuminent per actus ierarchicos ꝑm beatū Dioni. vbi s̄ ille qui est supremus omniuꝫ: oportet q̄ sit omniū illuminatiuus. Septimum est q̄ ip̄e est oībus alijs ardentior in flāma sincere dilectionis: ⁊ ideo habet alios incendere: quia cū spiritus seraphici sint alioꝝ incentiui: vt habet̄ in libro celestis ierarchie. vij. ca. ille qui est in hoc ordine supremus est maxime oīm incētiuus: talis aūt est q̄ est ierarcha qui est princeps ordinis hui⁹. Octauū p̄uilegiū q̄ ip̄e est oībus alijs cōpletior: ⁊ iō habet alios p̄ficere ꝑm Dioni. vbi s̄. In ordinib⁹ angelicꝫ sup̄ior habet p̄fectionis quicquid habet īferior ⁊ vltra: ⁊ ideo ierarcha omniū cum sit oībus sup̄ior: cōtinet in se omniū perfectiones ⁊ vltra. Sed occurrunt difficultates. Prima est: q̄ ꝑm Hierony. non est fas vt aliquis homo excedat merita omniū angeloꝝ: si autē homo esset ierarcha tunc manifeste excederet ꝑm premissa. Dicunt q̄ istud dictum debet intelligi tam de angelis ruentibus si permansissent q̄ꝫ de p̄manentibus qui p̄manserunt. Et sicut nullus citra virginem excedit meritū quod lucifer habuisset: alioq̄n si nullus excederet angelos q̄ remanserunt nunq̄ꝫ repararet̄ ruina luciferi. Scd̄a difficultas: quia reuelatio dicit̄ fuisse facta de quodam alio sancto. Dicit̄ q̄ per illa que dicta sunt non fuit intentio mea preiudicare laudi alterius sancti cū istud sit nobis totaliter incertū tamen ꝓbabiliter dicta sunt om̄ia: et non determinate. Trigesima prima consideratio scꝫ quantā gratiā habuit beat⁹ Johannes in statu eccl'ie militantis Et dicit̄ q̄ gratia est q̄drupliciter in nouo testamento p̄uilegiata. Prima fuit gratia infinita que fuit ip̄ius xp̄i ꝑm diuinitatem: quia tantam gratiā et charitatez quam habuit pater ab eterno ei communicauit Joh̄is p̄mo ca. Vidimus gloriam eius gl'iam quasi vnigeniti a patre plenū gratie ⁊ v̄itatꝫ. Scd̄a fuit nō infinita sed tāta quāta potuit cōmunicari que fuit ip̄ius xp̄i ꝑm humanitatē: q̄ vt dicūt pie pleriq̄ꝫ doctores: maiorē gratiā deus non potuit creare q̄ꝫ sit gr̄a aīe xp̄i. Joh. i. ca. De plenitudine eius accipiūt cūcti: ⁊ gr̄am pro gr̄a. Tertia fuit nō tanta quāta potuit in tali anima recipi: que fuit anima beate virginis que non tanta fuit quanta creari potuit: sed quāta recipere potuit: vt vltra nequeat sanctificari: sicut nec aqua feruentissima calefieri pōt ⁊ feruere ⁊ ignitissimū nō pōt igniri ⁊ calefieri magis: ideo d̄r Lu. i. ca Aue gratia plena: q̄ eius capacitas tota est adimpleta: tñ non fuit tāta gratia aīe

XXXI. cōside.

beate virginis quanta aīa xp̄i. Quanta fuit non tanta: sed maior oibus alijs post p̄mas que fuit gr̄a aie Johīs baptiste. qz licet plus potuerit de gr̄a recipere: tñ non plusq̄ alij recepit: dicēte domino Matth. xi. ca. Inter natos mulierū non surrexit maior Johe baptista. scz in gr̄a: z per p̄ñs nec equalis. qz fm Dionisiuz Duo non erūt equales in patria. Et no/tandū q̄ gr̄a beati Johīs nō solū est p̄/uilegiata rōne quātitatis: sed etiam rati/one festinationis: quia licet oīa sctificatoz in vtero sit gr̄a festina tñ fm grad⁹.

Primo quia aīa xp̄i habuit gratiā in instanti sue creationis. Scōo qz ani/ma btē virginis post primū instans sed cito fm antiquos docto. qz fm eos mo/dicū in originali culpa stetit. tñ veri⁹ di/citur pro nullo instāti fuisse sed a deo fu/isse ab originali p̄seruatā. Tertio ani/ma beati Johīs in ventre sed longe an/te natiuitatē habuit gr̄am scz qñ Eliza/beth simul cū filio impleta est spūsancto Luce. i. ca. Ut audiuit salutationē ma/rie elizabeth ⁊c. Quarto qz aīa Jere/mie in ventre sed paululum ante ortum ideo sibi dicit Jere. i. cap. Antеq̄ exires de ventre sctificaui te ⁊c. Est etiā no/tandū q̄ duo sunt tempa imperite etat̄: scz ante natiuitatē z post natiuitatem in pueritia in q̄bus non vtit homo ratione. Alīq̄ sancti sunt q̄ neutro tempe habue/runt gr̄am: nec ea vsi sunt sicut beatus Martinus q̄ fuit cathecumin⁹ vsq̄ ad annū. xviij. Alīq̄ sunt q̄ habuerūt in alte/ro scz Jeremias q̄ ante ortū sanctificat⁹ fuit z gr̄am habuit vt dictū est sup̄. Alīq̄ qui in altero scz in infantia scz btūs Ni/colaus q̄ statim ortus ieiunauit quarta z sexta feria sed btūs Johes super alios floruit in hac duplici etate. Primo flo/ruit gr̄a: z fuit vsus ip̄a in matris vtero: vbi exultauit cū p̄sentiaz saluatoris sen/sit: vnde dicere potuit Lu. i. ca. Exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo. Secūdo gr̄a floruit z vsus est ea ī infātia q̄ ī pueritia deserti petijt vt colligit ex euā/gelio scz ī q̄nquēto: vbi z merito reuela/tōes z p̄solatiōes ang̃elicas admirabiles habuit vt colligit ex euangelistis ⁊c.

Incipit tractatus sup̄ Pater noster.

Oluntas dei sanctificatio vr̄a. p̄ma ad Thessalonicen. iiij. ca.

Non p̄t bene seruiri p̄sone nisi sciat eius volūtas: sic nec ōo. iō Paulus vocatus ad xp̄i officium statim quesiuit Act. ix. ca. Dñe quid me vis facere? Jdeo volentibus seruire deo: cōsulit Ephe. v. Nolite fieri imprudentes: sed intelligentes q̄ sit voluntas dei. Quia ergo nō potest seruiri deo nisi prius sciat eius volūtas. iō vt melius sibi seruire valeam⁹ aplūs in p̄bo p̄libato eius voluntatem nobis insinuat dicens: Volūtas dei sctificatio vr̄a: vbi duo inueniunt̄ p̄pter que obediendū est voluntati diuine. Primo qz est quedam regula ad nr̄m intellectū eleuandum z affectuz dirigendū. Et hoc tangit cū p̄mittit voluntas dei Eccl'iastes. vij. Inueni q̄ fecerit deus hoiem rectuz z ipe se infinitis miscuerit questionib: ita q̄ oīes p̄ peccatū hāc rectitudinē p̄diderūt Michee vij. Perijt sctūs de terra z rectus in hoībus non est. Nō est: non est em̄ rectus sagittarius nisi recte signum ad qō trahit aspiciat: vnde est q̄ ipe q̄nq̄ claudit vnū oculū: vt alīū melius figat in signū. signū autem ad qō semp in omni tractu debemus attēdere nobis Esa. clv. ostēdit dñs. Erit dñs nominatus in signū eternū qō non auferet. Jdeo ad istud signuz debemus semp oculos dirigere z oia in gloriam eius facere. Sed deus p̄pter peccatum oculos petōris ab isto signo auertit quia fm Augusti. Petr̄ est auersio a bono incōmutabili: in cui⁹ figura dr. i. Regum. xviij. ca. Non rectis oculis aspiciebat Saul dauid. Et subdit: Jnuaserat spūs dei malus Saul. Vnde in hoc peccatoz sil'is est aspidi: de quo legit: q̄ non directe tendit ad terminū: qz non habet oculos recte in frōte: sed ex transuerso in tempibus: sic petōr: qz oculū cordis. i. intentionē transuersam habet ad mūdana

ideo in suis opibus nunq̃ recte tendit ad deū. Indigemus ergo regula dirigē/te: hec autē regula est volūtas diuina: qr ſm Augusti. ipa est regula totius crea/ture. Hāc autē regulaz in ꝑsona cuiusli/bet peccatoris petebat ꝑmo Dauid di/cens in ps̄. Eripe me de inimicꝫ meis de us meus: dñe ad te confugi doce me face re volūtatē tuā: qr deus me⁹ es tu. Spi/ritus tuus bonus deducet me in terraz rectam. Nota q̄ ista auctoritas tangit quattuor que facit nobis volūtas dei: et que facere debet q̄ ad eum vult dirigere.

Primū est liberare a ꝑiculo ibi. Eri/pe me de inimicis meis deus me⁹. Non potest homo melius liberari de carcere hostis q̃ soluēdo cathenas ⁊ vinculum frangēdo q̄bus tenebat̄ ligat⁹. In figu/ra huius angelus liberans Petꝝ de He rodis carcere: fecit cadere cathenas de manib⁹ eius: tūc Petrus dixit. Nūc scio vere: qr misit dñs angelū suū: ⁊ liberauit me de manu herodis Act. xij. Cathene autē q̄bus peccator vincit̄ in carcere de/monis sunt pctā Prouer. v. Iniquitates sue capiūt impiū ⁊ funib⁹ peccatoꝝ suoꝝ constringit̄: modo peccata soluuntur in cōfessiōe: ideo de⁹ peccatorē eripit ab ho ste vt dicat regratiādo illō ps̄. xvij. Eri puit me de inimicꝫ meis fortissimis. Sz nota q̄ sicut liberatus de carcere in me/moria miraculi cathenā affert ad ecclesi am suspendens corā sctō qui eum libera uit ⁊ faciens oblationē: sic in signuz ve/re liberationis a demone vincula pecca/toꝝ q̄bus ligat⁹ fuisti: modo debes por/tare ad eccl'iam ⁊ a ꝑpendere coram deo vel eius vicario in cōfessione ⁊ te offerre ad satisfactionē. Sequit̄ ad te confugi. non em̄ sufficit eripi ab hoste sed oportet longe fugere: alioq̄n homo non est in tu/to: sicut em̄ auis que iā tenuit ⁊ momor/dit predam si euadit: acrius eam inseq̄/tur. Et sicut ꝑda postq̃ sensit morsuz ca nū citius fugit: sic demō q̄ semel momor dit ⁊ tenuit aīam ꝑ pctm̄ quādo euadit ꝑ penitentiā auidius eā insequit̄ ⁊ conat̄ cape. iō non debet aīe sufficere q̄ euasit sz debet lōge fugere: maxīe postq̃ sensit morsū demōis. Et de hoc habet̄ figura ꝑmo Regū. xix. ca. Nisus est saul cōfige re dauid lancea in pariete. Et declina/uit dauid a facie saul ⁊c. ⁊ saluat⁹ ē. Un de legit̄ de elephante q̄ fugiēs venatorē sciens causam sue insecutionis esse pul/chritudinez suoꝝ dentiū: de q̄bus ē ebur dentes suos frangendo deturpat: ⁊ sic de turpatos ⁊ fractos venatori ostēdit: mox venator cessat eū persequi: sic venator in ferni quosdam insequit̄ peccato luxurie ꝓpter pulchritudinē corꝑis alios pecca/to auaritie: alios vero peccato superbie: ꝑmi debēt corp⁹ frangere ꝑ pniam. scdi auaritiā ꝑ largitatē. tertij suꝑbiā ꝑ hūi/litatē reliquēdo illud qd̄ in nob̄ demoni placet. Et de hoc figurat̄. i. Machab. ij. de Mathathia ⁊ filijs eius qui relique/runt quecunq̄ habebāt in ciuitate ⁊ fu/gerunt ad montē. Dicit̄ de ceruo q̄ con/tinuans fugam ⁊ cursum canes euadit. sed sistens in latratu canū in quo delecta tur: quādoq̄ ita capit̄ cantu canū: quod oblitus fugere capit̄ ⁊ occidit̄: sic perso/na fugiens peccatū quādoq̄ in cantu si/stit ⁊ verbis ⁊ actionib⁹ q̄ capit̄ ⁊ occidi tur a demonibus spūaliter per peccatuz

Tertio dirigens debet bonā vitā ostē dere: ibi doce me facere voluntatē tuam. Uadens em̄ viam ignotaz eget doctore ⁊ ductore ac tutore. Uia autē celi nobis ignota est: iō indigem⁹ doctore ⁊ tutore s. deo de quo Eccle. xviij. Docet ⁊ erudit quasi pastor gregez suū. Sed nota q̄ pa stor ouē errantē: primo dirigit ⁊ reuocat verbo clamādo. Et nisi verbuz sufficiat virgā ⁊ baculū adhibet verberando: sic deus viā celi ꝑmo docet: verbis scriptu/re: clamando: ꝑdicando: sed qr q̄si sper nunt ꝟba: deus addit ꝟbera scz morbos ꝑsecutiones: ⁊ flagella diuersa. vñ Gre/gori. Nulla nocebit aduersitas: si nulla dñet̄ iniq̄tas. Exēplū ī natura. psitacus docet̄ loq̄ sicuti homo habet tñ caput ita durū q̄ nūq̃ bene loquit̄ nisi caput eius baculo ferreo ꝟberet̄: sic q̄daz habēt cor da adeo dura q̄ nunq̃ loquūtur rōnabi

liter de salute: nisi p̄mo morbo p̄secutio/
nis verberent̄. Et de hoc habet̄ figura
Dañ. iiij. de Nabuchodonosor rege cui
cōsuluit daniel. Pctā tua elemosynis re/
dime: q̄ spreuit donec eiect⁹ est de regno
⁊ cum feris demoratus est: ⁊ fenum qua
si bos comedit: tunc ait. Oculos meos
ad celū leuaui. ⁊ sensus meus reddit⁹ est
mihi ⁊ altissimo benedixi. ⁊ ps̄. xvij. Di/
sciplīa tua ip̄a me docebit: ergo doce me
facere voluntatē tuā. Non em̄ auis p̄tin
git ad predam cantando: garriendo: sed
forte aues plus garrientes minus volāt
Applica sic: ad regnū non intrat̄ non lo/
quendo sed opando: non em̄ q̄ dicit mihi
dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ: sed q̄ fe/
cerit voluntatē patris mei qui in celis ē.

Quarto dirigens debet ad bonū por
tum ducere ibi. Spūs tuus bon⁹ dedu/
cet me in terram rectaꝫ. Terra illa dicit̄
recta in qua redditur cuilibet quod suū
est: ⁊ addit̄ quod meruit. Sic fit in para
diso Apoca. xxij. Merces mea mecum
est reddere vnicuiq; ꝑm opera sua. Non
sic in mundo: vbi sepe plus dat̄ min⁹ me
rito ⁊ indigno Amos. iij. Nescierunt fa
cere rectum. Ratio est: quia q̄ soluendo
mercedem attendit ad genus: vestē: ad
pulchritudinem corp̄alem operari non
ad opus sepe plus dat ⁊ minus merito.
Sic facit mundus dando honores ⁊ bo
na mūdana. ideo de mdo dicit̄ Michee
iij. Omnia recta p̄uertitis. Sed tu solu
tor mercedis celi deus non attendis ge/
nus: vestem: nec aliquod impertinēs ⁊c.
Mathi. xxij. Non est tibi cura de aliquo
sed solū ad penitentie meritum respicis
ideo iuste retribuis Prouerb. xij. Iuxta
opera manuū suarum retribuet ei. ideo
dicit ps̄. Iusticie dñi recte letificātes cor
da ⁊c. Magna leticia cordibus paupe/
rum xp̄i quia expectant mercedem in re
gno celi: de quo dicit Augusti. Nulli ne/
gabitur digno nulli conferetur indigno.

Tertio voluntas dei est speculuꝫ mū/
dificandū qd̄ manifestat̄ cum addit̄ san
ctificatio vestra persona volēs videre et
tollere a se oēm maculā in q̄busdā p̄tib⁹
corporis sicut in manibus pedibus ⁊ ce/
teris non tamen vbiq;. Oculus em̄ qui
non videt se non videt maculā in se nec
in partibus sibi nimis ꝓpinquis sicut in
facie: quia illas non videt. Speculuꝫ si
sit verum ostendit oculo omnē maculaꝫ
⁊ ip̄ius oculi ⁊ partiū sibi ꝓpinquarum.
Sic p̄sona volens videre et tollere a se
omnē maculam peccati debet se respice/
re in speculo vero: persona em̄ quantum
cunq; prudens ⁊ cauta maculā seu defe/
ctum non videt in se nec in p̄sonis sibi ꝓ/
pinquis ꝓpter amorem: in p̄sonis autē
longe distantibus ꝓpter odiū vel saltem
ꝓpter indifferentiam bene videt defectū.
Et de hoc figurat̄. i. Reguꝫ. iij. Hely cu/
ius oculi caligauerant non poterat vide/
re lucernam dñi donec extingueretur. ita
quidam non videntes caliginē oculoruꝫ
suoꝝ oportet q̄ se respiciant in speculo.
Et de hoc habetur figura Exo. xxxviij.
Moyses em̄ de mandato dei fecit labrū
eneū de speculis: in quibus ministri ta/
bernaculi maculas suas videbāt: vt eas
abstergerent. speculū verū quod sine om
ni palliatione ostendit cuilibet suas ma
culas volūtas dei est: ideo istud speculū
petebat Dauid dicens. Unā petij a do/
mino hanc requirā ⁊c. vt videā volunta/
tem dñi ps̄. xxvi. Sed istud speculū p̄fe/
cte nobis ostendit̄ Mathi. vi. in domi/
nica oratione. s. Pater noster. circa quod
ꝑm Augusti. est aduertendum q̄ oratio
dñica pro nobis p̄fectissima est: quia in
ip̄a continet̄ quicq̄d a deo petere possu/
mus ⁊ q̄cq̄d nobis deus dare vult. Sed
p̄cipue a nob̄ desiderād⁹ est dei honor ⁊
reuerētia qd̄ in p̄ma petitōe tangit̄. Sā/
ctificet̄ nomē tuū. Sꝫ ad sufficiētē decla
rationem totius orōnis p̄dicte est notā/
dū q̄ het sacra oratio p̄ma sui diuisione
diuidi pōt in duas p̄tes ꝑm q̄ duo ibidē
p̄ncipal'r petim⁹. Nā p̄mo petim⁹ bo
na nob̄ dari. Scdo petim⁹ mala a no
bis remoueri. Prīa ibi. Adueniat reg
nū tuū. Scda ibi. Dimit. no. debi. nr̄a.

Prīa adhuc in tres ꝑm q̄ tria bona da
ri petim⁹. Primū ⁊ maximū bonū qd̄

petim⁹ est bonū glie qd petit ibi. Adue
niat regnuz tuū. Scdm bonū est gra/
tie qd petimus ibi. Fiat voluntas tua.
Tertiū est bonū terrenū qd petimus
p sustentatōe vite ibi. Panē nr̄m quotti
dianū da nobis hodie ꝛc. Non em̄ possu
mus plura bona petere: nisi terrena ad
sustentandū bona gr̄e ad merendum: ꝛ
bona glie ad fruendū. Scda pars in
qua mala a nobis remoueri petim⁹ etiā
diuidit in ptes tres: ꝑm etiā q̄ sunt tria
que a nobis amoueri postulam⁹. Pri
mū est pctā p̄terita que petimus condo
nari: ibi. Dimitte nobis debita nr̄a ꝛc.
Scdm est pctā futura que petimus: ꝛ
debēt vitari ibi. Et ne nos inducas in tē
ptationē. Tertiū est pena p pctis de/
bita quā petimus relaxari: ibi. Sed libe
ra nos a malo. Ecce q̄ ista oro conti/
net oia nobis necessaria bona que volu/
mus habere: ꝛ mala q̄bus volumus ca/
rere. Primo ergo petimus honorem ꝛ
reuerentiā diuini nois. Sctificet nomen
tuū. id est sctē ꝛ reuerēter loquamur de
deo. Hostiū em̄ camere dn̄i debet eē mū
dum: maxime supius qr si hostiū eēt fe/
datum: dn̄s nō libēter per illud intraret
Sed hostiū cordis nostri qd est camera
dn̄i: ē os. Et ideo cū omnes ptes corpo/
ris nostri debeāt esse mūde magis tamē
os supius loquēdo de deo scz et de sctis
eius: alioq̄n xp̄s nō libenter intrat came
rā suā cor scz tuū p hostiū fetiduz qd est
os immundū. sicut em̄ apis deferēs mel
nō intrat domū suā inueniēs in eius ho/
stio telam aranee venenosaz: sic xp̄s mel
diuinitatis deferēs non intrat psonā: in
cuius hostio. i. ore inuenit verba blasphe
mie venenosa mendacia et detractoria.
Debet igit labiū esse sctm̄ in loquendo.
Leuit. viij. Labꝝ altaris cū basi sctifica
uit oleo. Et nota q̄ ꝑm sctōs Judas su/
spensus crepuit medius: ꝛ effusa sunt vi/
scera eius ꝛ hoc ne stercora exirēt per os
id est aīa pcti fece maculata q̄ xp̄m licet
pditiose fuerit osculatus. Et per os tuū
exit stercus blasphemie ꝛ oīs imundi/
cie. Exemplū in Brabātia nobilis qui/
dam nocte pasceues vadēs ad matuti/
nas trāsiuit p tabernā in q̄ erāt iuuenes
ludentes ꝛ xp̄m blasphemātes de q̄ do/
luit: sed cū vltra pcessisset vidit populuz
lugentē in platea hoiem extraneū totū
plagatū totū cruētatū ꝛ occisum ab illis
de taberna: vt assistētibus visuz fuit. In
gressus aūt nobilis tabernā cum minis
iuuenes illos dure redarguit: q̄ attoniti
negāt hoiem ad se ingressum: ꝛ se nulluz
vidisse nec aliquē verberasse: q̄ mox sur/
gentes cū illo nobili querūt hoiem mor/
tuū ꝛ nihil inueniūt. Tūc in se reuersi p/
penderūt hoiem illū fuisse xp̄m quē suis
blasphemijs cruentabant. Quo viso ta/
bernarius q̄ erat vsurarius: oīa plene re
stituit: ꝛ dimidiū bonoꝝ suoꝝ dans pau/
peribꝫ sctē obijt: ergo sctm̄ ꝛ terribile no
men eius ad Philipen. ij. In nomie ihu
omne genu flectat celestiū terrestriū ꝛ in
fernoꝝ. Scdo petim⁹ bonū glorie ibi
Adueniat regnū tuū Math. vi. dicitur.
Ubi est thesaurus tuus ibi est ꝛ cor tuū
erit. Peccatores autē thesaurizant in ter
ra: ideo eoꝝ cor ꝛ desideriuz est in terra
ditari: sed scti thesaurizant in celo ꝛ pru
dentius. Ratio est: mercatores mare trā
situri in quo sunt multa picula non por/
tant secū pecuniam: sed emūt merces ab
eis q̄ bona sua habent vltra mare portā
tes certas lr̄as quas cuz attigerint vltra
mare ostendūt: mox eis dant merces q̄s
emerunt. Nūc autē paupes xp̄i habent
suas merces ꝛ thesauꝝ in eccl̄ia Lu. vi.
Beati paupes quoniā vestꝝ est regnuz
celoꝝ: ꝛ ideo scti cū transeunt mare: hoc
est piculū huius mūdi: nō portāt secum
thesauꝝ bonoꝝ tempalia: sed dādo pau
peribꝫ cōparant sibi thesauꝝ in celo por
tantes secū certas lr̄as euangelij dicen/
tis. Da paupibus ꝛ habebis thesauꝝ in
celo Math. xix. Et ideo iusti scti et bo/
ni viri qr iā suū thesauꝝ habent in celo
qd iam emerunt petūt. Adueniat regnū
tuū: ꝛ hoc secure petūt sperātes dulcissi/
mā xp̄i inuitationē dicētis Math. xxv
Uenite benedicti patris mei possidete
regnū ꝛc. Tertio petim⁹ bona virtu/

Scd petitio

Tertia petitio.

tum z gratie. ibi Fiat volūtas tua sicut in celo z in terra. Circa quod est aduertendum q sancti in patria ita obediunt z sequuntur voluntatem diuinam vna cū angelis q nihil omnino faciunt voluntatis proprie. Modo petimus ita esse in nobis quod quidem est necessarium ad vitandum peccatum. cuius ratio est. Videmus enim q nubes a sole eleuata a terra z aqua quamdiu sequit motuz z virtutē solis non cadit: sed ascendit sursum sed quando sequitur suam propriam cōditionem refrigeratur: fit grauis z cōuersa in niuem vel pluuiam cadit et mittra terre fit lutum: qđ quidem sibi accidit ex loco scz medio interstitio aeris: sic recte persona a deo eleuata a terra cupidinis z aqua voluptatis q̄diu sequitur motuz z virtutem diuine voluntatis: non cadit in peccatum: sed ascendit sursum versus gloriam. quia .lxxij. ps̄. dicitur. In voluntate tua deduxisti me z cum gloria suscepistime. Econtra p̄sona sequens p̄priaz voluntatem z motum. primo refrigerat a dei amore. deinde fit grauis z ponderosa in dei seruitio z sic cadit in lutum peccati. Et sic quandoq; accidit paulo qui ad ephesios. ij. ait. Conuersati sumus in desiderijs quasi facientes voluntatem carnis. Sed hoc sepe contingit ex loco z societate quam persona frequētat. Ad vitandum igitur casuz peccati petimus Fiat voluntas tua: exemplo x̄pi dicentis Math. xxvi. Non mea voluntas sed tua
III. pe. fiat. Quarto petimus bona temporalia sustentationi necessaria non superflua. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et hic petimus panem qui ordinatur ad necessitatem z non alium cibum qui sepe queritur z procuratur p̄pter voluptatem z ad superfluitatē. Docemur ergo petere necessaria: non superflua. Ratio est infirmus enim modicam habens virtutem debet cibum temperate sumere: z solum ad sustentationē alioquin virtus non sufficit cibum conuertere z digerere z tunc ex nimio cibo z ex superflua indigestione generatur apostema z morbi inflatūi. z sic recte est ad p̄positū. quia hodie quasi q̄ modicum habēt de prudentia in vtendo z dispensando temporalia cadunt in apostema: z in tumorem grauissimi peccati. debemus ergo ea vti z sumere solum ad necessitatem. exemplo Salomonis prouerbiorum xxx. Mendicitatem z diuitias ne dederis mihi. sed tantuz tribue victui meo necessaria. Superfluitas enim diuitiaruz inflat cor: generat apostema superbie z cōtemptus pauperum. ideo p̄sona tali apostemate sentiens se grauatam debet facere sicut anial de quo legitur q̄ sentiēs se grauatū apostemate cōfricat se ad arborē: donec rupto apostemate sanies defluat. sic recte talis persona debet se confricare ad arborem crucis ad paupertatem scz z nuditatem quam x̄pus in mūdo z in cruce sustinuit. vt videlicet sanies diuitiarū fluat in elemosinas paupez. petimus ergo victum necessarium z non superfluū qđ si faciemus obtinebimus. ij. ad corin. ix. Panem ad manducandum prestabit V. peti.

Quinto petimus veniam de peccatis preteritis. Dimitte nobis debita nostra: sic̄ z nos dimittimus ꝛc̄. Math. vi. Si enim nō dimiseritis hominibus nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. non enim debet veniam petere a patre p̄sona q̄ vellet ei⁹ filium occidisse. sed omnes filij dei sumus per gratiam z ideo inuicem fratres: odium aūt est homicidiū spūale. i. Joh. iij. Qui odit fratrem suum homicida est. nō ē ergo dignus venia patris qui non dimittit fratri ex corde. vnō Math. xviij. de seruo tradito tortoribus sic dicit ibi x̄pus. Sic z pater meus celestis faciet vobis: si non dimiseritis vnusquisq; fratri suo de cordibus vestris. ita q̄ quilibet lesus rancorem cordis adminus teneā dimittere z signa reconciliationis ostendere inimico. sed non tenetur dimittere damna: maxime si offendens habet vnde possit restituere qđ si facit meretur intensissime z de hoc exemplum manifestum. Nobilis quidam fratrem suū a quodam rustico occisum amisit qui ex

dolore quasi peregre profectus est qui cū iter faceret cuz magno comitatu homicidam solū in agro inuenit. qui extracto gladio cum vellet eū occidere. ille in terram ꝓstratus clamauit Domine nobilissime miserere mei amore xp̄i iesu qui tui misertus est ⁊ omnē munduz sua morte redemit. Mox nobilis versus in lachrimas manum retraxit. Sed ne hoc ignauie reputaretur a socijs: iterum man⁹ extendit in prostratū. ⁊ iterum reus ob remissionem peccatoꝝ misericordiam petēs secundo manū deposuit. tertio increpatus a socijs: iterum manum vt ipsum interficeret leuauit. Et reus ob euasionem angustie quam omnis caro mali in futuro iudicio perpessura est miserere mei. Respondit nobilis: mente ⁊ genere Ego mortem mei fratris tibi indulgeo. sed quid postea. Mox eadem die ecclesiam intrās pro missa audienda: corā imagine crucifixi ter genua flectēs visus est a quodam sancto viro ad singulas genu flexiones nobilis crucifixus inclinare caput. Vocans aūt sanctus nobilem ad ꝑtem: iterrogauit quis esset. cui ille: Miles sum ī terra mea. Et sanctus. Dicas charissime ⁊ nihil celes. in quo magis cōfidis misericordiam dei meruisse. cui ille ait. Miles sum et seculo deditus: nihil apud deū merui nisi forsitan hodie ⁊ factum retulit. Tunc sanctus narrans ei qd̄ viderat hortat⁹ est eū ad bonū. Malū est igit̄ vindictā expetere maxime turbatione durāte. Vñ Tharētinus ille nobilissim⁹ ph̄s inueniēs villicū q̄ sua male dispēsauerat ait: Vindictā de te sumerem nisi tibi iratus essem. maluit em̄ īpunitū dimittere q̄ꝫ per irā nimiuz punire.

VI. peti Sexto petimus p̄seruari a malis futuris. Et ne nos īducas in temptationē. Et nota q̄ nō dicit. ne tēptemur: sz ne inducamur in tēptationē. ꝑsona em̄ nō est in periculo submersiōis nisi inducat̄ ītra aquam. sic etiā nisi inducat̄ q̄s intra temptationē per peccatū. Et hec est rō: quare multe ꝑsone nō curāt tēptatiōes vitare. qꝛ ꝯfidūt ī magnas tēptatiōes q̄si nō posse induci. sed bene volunt tēptationē circuire appropinq̄ndo ⁊c̄. Sed attēdāt q̄ periculosū est valde persone habēti caput debile ire prope ripā aque profunde ⁊ nimis appropinquare. qꝛ persona q̄nq̄ꝫ stupet ⁊ turbat̄ imaginando. in tantū q̄ pes deficit ⁊ sic in aquam cadit ⁊ submergitur. nunc aūt omnes habemus caput debile ⁊ infirmū contra peccatum. ysaie. i. Omne caput languidum et ⁊c̄. Ideo nō est bonum peccata appropinquare cogitādo ⁊c̄. Turbatio em̄ tantū aliq̄ndo inualescit: q̄ stupefacit personam. turbat̄ tunc ratio: ⁊ sic totus submergitur. Et contra sic appropinquantes dicitur Hieremie. xi. Inducam super eos mala: de q̄bus exire non poterunt. Septimo petimus liberari a penis: ⁊ miserijs quas patimur ꝓpter peccata. Sz libera nos a malo postq̄ꝫ em̄ febris reliquit infirmuz adhuc remanēt reliquie morbi: scz amaritudo gustus: debilitas pedū: ⁊ diu stat anteq̄ꝫ recuperet pristinum gustū ⁊ fortitudinē: sic recte ad ꝓpositū ꝑsona postq̄ꝫ dimisit peccata adhuc habet gustuz insipidum ad spiritualia. manus ⁊ pedes debiles ad opa meritoria. Et d̄ hoc habet̄ figura. ij. R. ix. Superest fili⁹ Jonathe debilis pedib⁹ scz miphiboseth. quia de manib⁹ nutricꝫ iuuenis ceciderat. Et ab ista debilitate petimus liberari a deo. de quo dicitur sapiē. xvi. Tu es qui liberas ab om̄i malo. Sed quomodo hoc potest fieri. Ecce nam persona recuperat gustū ⁊ fortitudinem post morbum: sumendo cibum leuem ⁊ confortatiuum similimū nature: non grossum: naturam suffocantem. cibi autem grossi anime sunt verba dissoluta delitie. ⁊c̄. Dilata materiam. Caro em̄ concupiscit aduersus spūm ad Gal. v. Unde ista spiritum non fortificāt sed debilitant. econtra deuotio. oratio. ieiunium. verba sancta misse ⁊c̄. Unde de persona talia freq̄ntante dicitur ad Roma. viij. Creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorum dei Ad quam nos perducat ih̄s christus dei ⁊ virginis filius. Amen.

VII. pe

Incipit tractatus de penitentia.

Enitentiã agite

appropinquabit enim regnuz celoꝝ Math. iij. ca. Quia beatus iohannes conuocãs populũ ad baptismũ fluminis idẽ verbũ assumit. qsi p themate Math. iij. ca. Et iterum saluator noster inuitans populũ ad baptismũ flaminis idem verbum reassumit Mat. iij. ca. idcirco sancta mater ecclesia sanctorum patrum sequens vestigia. isto sacro tempore vocat fideles ad lamentum penitentie. vt ex persona ecclesie verbuz a nobis prolatum proponatur. cum dicimus. Penitentiam agite. in quo quidez verbo ꝛ diuino oraculo Primo aliꝗd precipitur: scilicet penitentiam agere.

Secundo aliquid ꝑmittit. s. regnũ celorum possidere ꝛc. Preceptũ nanꝗz pertinet ad meritum qđ in via eligit. Promissum vero ad ꝑmiũ qđ in patria recipitur Et ſm illa duo ꝑceptũ hic indiget gratia cooperante. ꝛ promissum gloria beatificãte. de peccato aũt qđ hic inducitur cum premittitur: Penitentiaz agite. Loquitur autem christus expresse sub forma precepti. Luce. xiij. di. Nisi penitentiam egeritis simul omnes peribitis. Vnde acquirit argumentum ꝙ actum penitentie deus non proponit per modũ consilij sed per modũ simplicis ꝑcepti qđ pz quia eterna dãnatio que hic non penitẽtibus cõminat. non debet alicui nisi propter transgressionem precepti. De ꝑmissione que exprimit. cum addit: Appropiꝗbit regnũ celoꝝ. habet dañ. ij. Suscitabit inquit deus celi regnum: quod in eternum non dissipabitur ꝛ illud regnum de lege communi ingredi non possunt nisi preceptum de hoc dictum perficiant. scz: Penitentiam agite ꝛc. ꝛ ideo subdit dañ. Et regnum eius populo alteri non tradetur. quia vero status vite presentis ita est circa meritum qđ nondum circa premium idcirco ad presens circa primam partem thematis que est Penitentiam agite. est insistendum. circa quã añ omnia est sciendũ ꝙ penitentia accipit quadrupliciter qz Primo modo accipit ꝑ virtute. qz vnusquisqz se punit de petis ꝛ exercet debitam sui ipsius vindictam ſm exigentiã culpe cõmisse. ꝛ illud pertinet ad iusticiam distributiuã cuius est mala punire ꝛ bona remunerare. Et isto mõlo quit de penitentia. Luc. iij. Facite fructꝰ dignos penitentie quos fructus explicat beatus Gregorius di. ꝙ ſm quantitatez culpe debz esse acerbitas pene assumpte.

Secũdo modo accipitur pro actu: ſm ꝙ actus penitendi est displicentia cõmissi mali qualicũqz. siue bene siue male: heretici siue dãnati. dãnati em̃ penitere dicunt ꝓpter supplicij inflictũ: de qua ifructuosa penitẽtia dicit. sapiẽ. v. Turbabũtur timore horribili di. ira se pniaz agẽtes. ꝛ pre angustia spiritus gemẽtes. Et de Juda proditore dicit i euãgelio ꝙ penitentia ductus laqueo se suspendit ꝛc.

Tertio modo dicit penitentia pro statu. scilicet religionis vel religiosoꝝ q̃ dicuntur in pnia permanere. ꝛ sic videtur penitentia accipi. luce. iij. ca. vbi dicit ꝙ venit Johãnes in omnẽ regionem iordanis predicans baptismũ penitentie. Iste baptismus non erat verus baptismus: nec moralis. nec verum sacramentũ: sed quidam actus disponens ad christianaz religionẽ assumendã in illo. ꝛc. Quarto modo accipitur pro sacramento secundum ꝙ commendatur cum baptismo et eucharistia baptismum sequẽs ꝛ eucharistiã precedens. Et illo modo videtur loqui apostolus. ij. corinth. vij. di. Que enim secundum deum tristicia est penitentiam in salutem stabilem operatur. eo ꝙ contritio preuenit illud sacramentum quia tamen tempore quadragesime intentio fidelium circa istũ sacramentum penitentie versatur precipue. idcirco circa illud sacramentum nostra intentio est firmanda. Et ſm hoc sunt hic precipue quattuor facienda. ꝛ Primo insistam̃ circa istius sacramenti diffinitionem vt appareat quid sit. Secõ circa eius institutionẽ: vt videamus a q̃ sit ꝓncipaliꝛ.

Tertio circa eius susceptionē vt vide atur cuius est. Quarto circa eius per fectionem vt declaretur propter quid est

Quantum ad primū est sciendum q̄ diffinitio huius sacramēti habetur in li bro de regulis theologie. cap. cix. qui li ber ascribitur beato clementi vbi dicitur q̄ sicut baptismus est remedium contra originale peccatum: ita sacramentum pe nitentie est secunda tabula post naufra gium circa cuius diffinitionis declarati onem sunt q̄tuor inuestiganda. z Pri mo quid est illud naufragium qō prece dit istam tabulam penitentie. Secun do qualiter ista tabula sequit post nau fragium. Tertio que sit ista prima ta bula q̄ sequit illud naufragū. Quar to qualiter penitentia est secūda tabula.

Quantum ad primā particulā huius diffinitionis. quid sit illud naufragium. Dicitur q̄ prima ratio naufragij prece dentis tabulam est primum peccatū mor tale qō cōmittit post susceptum baptis mum. quia peccatū illud specialiter nau fragium appellat. eo q̄ sicut in naufragō destruit integritas nauis: ita in peccato corrumpit virginitas anime que est inte gritas illius. quia sicut in muliere semel corrupta non potest virginitas reparari ita nec post tale peccatum gratia baptis malis que tunc amittit recuperari. omis enim gratia postea data est penitētialis non tamen baptismalis. q̄ hō nō potest amplius rebaptisari. sed penitentiam fa cere. Ista aūt integritas mētis tanto est superior integritate carnis: quanto ania preest corpori: sicut enim virginitas ho minis prefertur virginitati bruti: sic na tura humana nature brutorum. Et ideo sicut aureola dabitur virginitati carnis multo magis anime. Dicit em̄ bea. Au gustinus de ciuitate dei q̄ pauci reperiū tur illius felicitatis digni vt. s. q̄ retine ant istam virginitatē. Et ideo dicit. Cū maxima diligentia est cauendum ab in nocentia cadere in mortale peccatum.

Intelligendum est tamen q̄ anima q̄ est in statu baptismalis gratie candida ta habet q̄tuor priuilegia. quoz Pri mum est q̄ ipsa habet securitatez in suo statu quam sine baptismo obtinere non potest. Unde dum mortaliter nō peccat est secura de diuina gratia. Secundū est q̄ habet facilitatem in suo actu. quia cum sit sine vicijs acquisitis nōdum ha bet pronitatez malam ad multiplicāda peccata. z ideo faciliter operatur bonuz.

Tertium est q̄ habet velocitatem in suo cursu. quia penas purgatorij veloci ter transit: cum non habeat purgari nisi a venialibus peccatis que fm apostoluz sicut palea comburunt. Quartum est q̄ habet amenitatem in suo affatu. quia sicut in statu innocentie vbi non erat pec catum aliquod: erat delectabiliter benefa cere: ita z in baptisato habente gratiam baptismalem. z ideo modo hic appropin quat gratia originali iusticie cum sit in anima innocente. Et ista quattuor pri uilegia amittit i naufragio peccati mor talis fm Augustinū vbi supra. quia sicut post naufragium homo Primo nō ha bet securitatem de suo statu in aliquo li gno. ita z anima post baptismū minime est secura. Secundo homo non habet facilitatem in suo actu. quia cum diffi cultate magna potest venire ad portum ita homo post peccatum acquirit in ani ma pronitatem ad peccandū. z ideo cum difficultate est habilis ad resistendum.

Tertio homo in naufragio nō habet velocitatem in suo transitu. velocius em̄ cū nauj veniret ad portū. ita post pecca ti lapsum anima tardius transit penas z purgatorij quia peccata mortalia gra uissime puniuntur Quarto in naufra gio habetur tristicia magna eo q̄ cū ma gna pena aliquis saluat: ita post peccati sez mortalis lapsum cum magna pena anima potest venire ad salutem. z hoc p pter originalis iusticie distantiam que ei delectabilia reddebat omnia. Et propter ista lapsus iste recte naufragium dici po test. Quantum ad secundam particu lam: sez qualiter tabula penitentie sequi tur illud naufragium. Dicit q̄ licz nulla

tabula seperata sit homini necessaria añ naufragiũ vt in ea saluet̃. ita post baptismum ante peccatũ mortale nõ statim p⁹ sacramentũ penitentie est de necessitate salutis. qꝛ peccata venialia q̃ p̃cedũt hominẽ: dãnare nõ pñt: sed statim isto naufragio vt dictũ facto illud sacramentũ est de necessitate salutis. qꝛ nõ aliud est remediũ hoĩ p⁹. s. naufragiũ. q̃ sine aliq̃ ligno diuiso saluari possit. Quãtũ ad tertiã ꝑticulã. q̃ sit prima tabula post illd̃ naufragiũ necessaria. Dicit̃ ꝙ pnĩa. s. interior q̃ cõsistit ĩ attritione ⁊ contritione. quia illud est primũ refugiũ. post talem lapsũ qꝛ ꝑm Aug. sine interiori pnĩa nullũ põt dimitti pctm̃. ⁊ ista est penitẽtia mẽtalis pnĩaq̃ spũalis. Quantũ ad quartam particulã q̃ scꝫ est scd̃a tabula dicit̃ ꝙ est pnĩa exterior dicit̃ aũt scd̃a tabula. qꝛ nõ valet ad salutẽ nisi cũ pnĩa prima: nisi ei quis mente peniteat frustra ore confitet̃. que vocalis cõfessio dicit̃ exterior pnĩa. et qꝛ prima pnĩa post naufragiũ dicit̃. ij. tabula ⁊ hinc est ꝙ sacramentũ pnĩe qd̃ cõsistit in cõfessione vocali recte dicit̃ scd̃a tabula post naufragiũ. cũ sint due tabule ad naufragiũ ⁊ pnĩam pertinentes. Iste aũt due tabule fuerũt figurate in lege ꝑ duas tabulas legis antiq̃. q̃ dicte sunt tabule testa. de quib⁹ dicit̃ exo. xxxiiij. qꝛ sic̃ prima tabula erat respectu bonoꝝ spũalium ⁊ suꝑnaturaliũ: ita scd̃a tabula respectu naturaliũ. ita hec prima est in spũalibus ⁊ scd̃a in sensibilibus. Intelligendum est tamen. ꝙ quattuor sunt que requirunt̃ ad istius sacramenti integritatem. vt declarat̃ in libro. iiij. sacre theologie. s. Causa efficiens Causa materialis. Causa formalis. Causa finalis. Causa efficiẽs istius sacramẽti quantũ ad misterium est sacerdos rite cõsecratus. qꝛ nullus carens tali ordine põt illud sacramentũ cõferre. quia solum illi ordini date sunt claues ligandi ⁊ soluendi. Unde confessio facta layco ĩ mortis articulo ꝓpter defectũ sacerdotis nõ est sacramentũ: sed humiliatio. Si autẽ per modũ sacramenti intenderet̃ magis obesset q̃ prodesset. Causa aũt materialis est omne peccatũ: tam obmissionis q̃ cõmissionis: tam veniale q̃ mortale: tam cogitatũ q̃ cõsumatũ vnde merita non sunt huius sacramenti materia cuꝫ de ipsis non sit pnĩa facienda. Causa formalis est: Absoluo te quantũ ad om̃e absolubile. quia sic ab apostolis tradita inuenitur. Signũ aũt trinitatis d̃r pertinere ad bene esse ꝑm illa que inueniũtur tradita a beato petro. Causa vero finalis est intentio debita. ꝑm ꝙ intentio req̃ritur in omni sacramento. vt. s. cõferens intendat facere qd̃ facit ecclĩa. qꝛ sacramenta ꝑm bea. Aug. non habent virtutẽ in fide vnius persone. sed in fide vniuersalis ecclesie. Circa tertiam partem sermonis negociandũ est circa illius sacramenti institutionem: vbi quinq̃ sunt videnda. Primo a quo sit institutum. III. ꝑs. ꝑncipa

Scd̃o quibus sit institutũ. Tertio qñ fuit institutũ. Quarto quare fuit ĩstitutum. Quinto vbi fuit institutum

Quantũ ad primũ. s. a quo fuit institutum. Dicendũ ꝙ de cõfessione peccatoꝝ mentionẽ faciũt scripture in locis manifestis ⁊ Primo in ps̃. xxxi. Dixi cõfitebor aduersum me iniusticiã meam dño. Ista aũt cõfessio nõ ꝑtinet ad sacramentuꝫ pnĩe. qꝛ nõ fiebat homini sed soli deo

Scd̃o dañ. ix. dicit̃ ꝙ dañ. in ore cõfitebat̃ peccata sua ⁊ populi sui nec illud ꝑtinebat ad ꝯfessionẽ sacramentalem. qꝛ in hac solũ peccata populi ⁊ venialia confiteri debẽt. Tertio ecclesiasticus dicit. Non confundaris confiteri peccata tua eccle. iiij. ⁊ illa confessio nõ erat sacramẽtalis. quia ibi videtur esse intentio eius de confessione publica que fit zelo veritatis ⁊ humilitatis Quarto bea. Mat. iij. ca. describit di. de baptismo Johãnis quia tunc exibat omnis hierosolyma et omnis iudea. omnisq̃ regio circa iordanem: ⁊ baptisabãtur ab eo in iordane cõfitentes peccata sua. Et illa confessio nõ erat sacramentalis: sed sicut baptismus eius erat quoddam preambulum ad baptismũ xp̃i: ita sua cõfessio erat p̃ambula

ad vere penitentie sacramentū. De hȳs premissis testimonȳs nullus vere ptinebat ad vere penitentie sacramentū. licet illud figurarent. Jacob etiam in cano. sua.ca v.di. Confitemini alterutrū peccata vestra. Et Jo.ia prima sua canoni. ibi Si confiteamur peccata nostra fidelis z iustus est vt remittat nobis. Hec tamen p hoc ꝙs credere debet ꝙ isti apostoli illud sacramentū instituerint sz tantum predicauerunt sicut sacramentū baptismi. qz lex per moysen data est. gratia z veritas p iesum xp̄m facta est. io.i. qz a xp̄o facta est lex noua cum oīmbus sacra
II. pars mentis suis. Quantuz ad secundum quesitum. s. quibus illud sacramentū institutum est. Dicit ꝙ oīmbus de cōmuni lege qz oīes sunt peccatores. iuxta illud.i. Johannis.i. Si dixerimus z̄c. Et iacob⁹ Jn multis offendimus oīes iacobi.iij. z non est remediū contra peccatum post baptismū nisi istud. ideo dicit xp̄us Luc.xiij. ca. Nisi penitentiam habueritis oīes simul pibitis. Jntelligendum tamen est ꝙ in sacra scriptura quatuor modi sūt sacramentoz q̄ntū spectat ad propositum z Primus est quia q̄dam complectunt omnē sexum z etatez sicut sacramentum baptismi qō obligat vtrumqz sexū z omnez etatem. vt docet Aug. de fide ad petrū. Scōs est quia quedam complectunt omnē etatem sed non sexum sicut erat in lege veteri circūcisio que non nisi masculis debebat. illis tamen secundū omnē etatez vt legit genē. xvij. ca. Tertius est illoz qui complectunt vtrūqz sexum: sed nō etatē sicut sacramentū diuine eucharistie institutum est vniuersaliter p viris z mulieribus: tñ nullus de necessitate tenet vsqz ad ānos discretionis. qz hoc sacramentū est remediū contra actuale peccatū tm̄. qō nō cōmittit donec discretio habeat. Quartus modus est illoz ꝙ nō complectuntur vtrumqz sexum: nec omnē etatē sicut sacramentū ordinis solū p hoibus z in etate perfecta constituris: sicut patet p scōz membrum quibus hoc sacramentū fuit institutum. Sed aduertendū est ꝙ in uenit quadruplex status hominū quantum spectat ad xp̄osituz z Primus status est in quo potuerunt peccare mortaliter z non venialiter sicut in statu innocētie. dicit aūt peccatū fuisse mortale. ꝙa ibi peccatuz non poterat cōmitti: nisi ex certa malicia cum ibi non esset ignorantia: sed gratia accepta cū originali iustitia: z ibi non debuit esse sacramentū. ꝙa peccatum mortale illud obruebat totaliter. Secundus fuit status in quo poterant peccare venialiter z non mortaliter sicut status apostolorum post confirmationē spiritussancti. tunc illud sacramentū erat necessariū. vñ bea. Joh. in canonica sua in loco preallegato confessionem peccatoz sibi ipsi indicit. tamē talibus hoc sacramentū nō omnino erat de necessitate salutis vt periclitarentur sine eo. Tertius status fuit in quo potest peccari mortaliter z venialiter sicut est status cōmuniter credentiū z in hoc statu hoc sacramentum est de necessitate salutis. vnde simoni mortaliter peccanti: dixit petrus actuum. viij. Penitentiam age a nequitia tua. Quartus stat⁹ est in quo nec mortaliter nec venialiter peccari potest sicut fuit stat⁹ in quo fuit mater domini z eius filius z hoc sacramentum ad illos nullatenus pertinebat. ideo dicit Azarias in oratione sua. danie'. iij. Tu domine iustorum non posuisti penitentiam iustis bis qui tibi non peccauerunt. Quantum ad tertiuz quesitum quando scz illud sacramentum sit institutum est aduertendum ꝙ in euangelio quattuor tempora nominantur in quib⁹ christus tradidit quadruplicem potestatem. Prima fuit vniuersalis z publica sicut illa quam tradidit bea. Petro. Matth. xvi. ca. Quodcunqz ligaueris super terram. Secunda fuit particularis z publica sicut ibidem. Quecūqz ligaueritis. sicut enim episcopi habēt potestatem particularem z publicaz sub romano pontifice. ita alij. s. apostoli dei habuerunt sub petro Tertia fuit pote

stas charitatis in foro priuato. ⁊ illā po/
testatem tradidit xp̄us apostolis: quan/
do ipsos ī sacerdotes ordinauit: qꝛ ptās
ligandi ⁊ soluendi ordini sacerdotali est
annexa ⁊ illa ptās fuit collata ꝓ om̄ibus
sacerdotibus: qñ xp̄us instituit euchari/
stie sacramentū. qꝛ tunc dixit: Hoc facite
in meam cōmemorationem. Luce. xxij.
Quarta fuit potestas iurisdictionis
priuate ⁊ non publice: quam xp̄us dedit
ad relaxandū ⁊ dimittendū peccata Jo.
xx. Quoꝝ remiseritis peccata ⁊c̄. Et in
illo verbo dicitur sacramentū pnie insti/
tutum. qꝛ in eo datur auctoritas dimittē
di peccata. Si aūt querat̄ que dies erat
illa. Dicit̄ ꝙ fuit in die dominice resurre
ctionis institutū: sicut die illa xp̄us fuit
a mortuis resuscitatus. ita in hoc sacra/
mento anima a morte spirituali suscitat̄
dum transit de peccato mortali ad gr̄am
IIII.ps quā cōstituit illud sacramentū. Quā/
tum ad quartū punctum vbi illud sacra
mentū fuit institutum. Dicit̄ ꝙ in hieru
salem. qꝛ ibi appuit xp̄us apl̄is qñ dixit
eis verba in quib⁹ instituit hoc sacramē/
tum. Intelligendum est tamen ꝙ in
hoc loco fuerūt instituta quattuor sacra/
menta habentia connexionē ad inuicez
quoꝝ. scz Primū est sacramētū baptis
mi. qꝛ licet math. vltimo fuerit data for/
ma baptismi in mōte galilee. vltimū tñ
preceptū de baptismo datū fuit marci vl
timo ante ascensionem īmediate in mō/
te oliueti qui est iuxta herusalem vñ luc.
vltimo. dicitur ꝙ locutus est cum eis pri
mo. postea duxit eos foras hierusalem.
Secundum fuit sacramentum eucha
ristie. quia in hierusalem fuit facta cena ī
qua christus instituit eucharistiam sicut
quattuor euangeliste testantur. Ter/
tium fuit sacramentū ordinis. quia chri/
stus dixit eis in eodem loco vbi cenabat
porrigens eis calicem bibite ex hoc om/
nes. in qua quidem oblatione dicitur ca
racter infundi sacerdotalis. quia tunc
dixit: Hoc facite in meā cōmemoratio/
nem Luce. xxij. Quartum fuit sacra/
mentum penitentie. quia ibi dictum fuit
Johannis. xx. Quorum remiseritis ⁊c̄.
Et habent illa sacramenta connexionez
quia nullus potest recipere sacramentū
penitentie: nisi prius baptisetur. quia ba
ptismus est ianua sacramentorum vnde
primo ordinatur post baptismum. vt pa
tuit. Nec sacramentum eucharistie po/
test digne sumi sine penitentia. nec po/
test perfici nisi prehabito sacramento or/
dinis. Et ideo quia sic connexa: fuerunt
conuenienter in eodez loco instituta. iste
est ille locus penitentie quez non potuit
ille esau spiritualiter inuenire ⁊c̄. vt ha/
betur hebreoꝝ. xij. ca. quia non attentus
sed turbatus erat. Quantum ad quin V.pūct.
tum punctum. quare scilicet illud sacra/
mentum fuit institutū: introducunt̄ hu/
ius sacramenti instituendi quinqꝫ con/
ditiones ⁊ Prima est. ꝙ penitentia est
ad peccatorum patrocinium acquiren/
dum. sicut em̄ nos videmus ꝙ in causis
ciuilibus homines cōmuniter indigent
patrociniꝭs vel iudicibus: qui sint iuris
periti: vt penas iuris possint euitare ⁊ ta
les oportet ordinate in suis causis proce
dere. ita in sp̄ualibus multomagis. ⁊ iō
expediens est sacerdoti peccata sua reue
lare qui ad ea vitanda sanum consilium
dare possit. propter qd̄ eligendus est sa/
cerdos doctus qui sciat ⁊ possit inter le/
pram ⁊ lepram discernere. quia illud est
eius officium. vt habetur in libro leuiti.
per totum Secunda ratio fuit ad pec
catorum purgationem faciendam. sicut
enim quando sumptus est cibus vene/
nosus nisi euomatur ledit cor: suffocat
hominem: et moritur homo. Ideo vo/
mitus est optimum remedium si con/
uenienter aliter curari non valeat. ita cū
peccatum sit anime mortiferum vene/
num cum intrauerit ad eam conuenien/
tissime curatur per vomitū qui fit plenis
sime in confessione vnde de illis qui quo
tidie peccata sua iterant cum spe confes/
sionis dicit Petrus. ij. canoni. capitu. ij.
Canis reuersus ad vomitū ⁊ sus lota in
volutabro luti Tertia rō fuit ad pctōꝝ
multitudinē p̄cauēdā. qꝛ cuz sit difficili/

mum pctā ꝓpria q̄tumcūq̄ turpia q̄ natura abhorret detegere ⁊ alteri reuelare. cū q̄libet cogitet ꝙ alteri oportet de necessitate reuelare sicut sacerdoti timet ea ꝑpet rare: sicut in manifesto turpia naturaliter refugimus facere. Unde ꝓpheta dauid. q. ꝑ modū cōminatiōis sibi ipi iterdicens peccatū di. Qm̄ iniquitatē meaꝫ ego cognosco ⁊c. Quarta rō fuit. ad medicinā ꝓpriā recipiendā qꝛ pena est q̄dam medicina spūalis. ⁊ per ipam infirmitas anīe nostre curat̄. ſm Aug. illa autem infirmitas nō curat̄ ꝓprie: nisi ꝑ medicinā ꝯtrariam. ⁊ ideo sic pctā p̄ magna delectatione deglutiunt̄ ita oportet vt ꝑ magnā penā euacuent̄. nulla aūt pena iponi potuit contra peccata q̄ illa. qd̄ pꝫ qꝛ hoīes frequenter exponūt se damnationi eterne priusq̄ velint sua turpia reuelare. Unde ibi. dolor est medicina doloris. Uñ saluator nr̄ ꝑ modū medicīe īducens ait Luc. v. Non egent qui sani sunt medico: sed qui male habent. Ideo dicit Math. ix. Non veni vocare iustos: sed peccatores ⁊c. Quīta ratio est. ad placandū diuinā iracundiā que cōcitat̄ per peccatū. qꝛ nullus actꝰ est ita placatiuꝰ sicut actus humilitatis extreme. vñ qui volūt iras hoīm placare solent se deijcere ⁊ humiliare se vilificando. vnde serui Benedab volentes placare regē isrl̄ posuerunt saccos in lumbis suis ⁊ funiculos in capitibus suis: quia actus ille in q̄ homo nō solū vult vilitatē suā recognoscere: sed etiā manifestare est summe humilitatis ⁊ abiectionis. etiā est cōuenientissimus ꝑ actu remissiōis. Et ideo beape. loquēs de illo sacramēto in cano sua. ij. ca. iij. dicit ꝙ deus nō vult aliquē ꝑire: sed ad pniam ꝑuenire ne ꝑeat. Circa tertiā partē sermōis negociandū est circa illiꝰ sacramenti susceptionē. Et quantum ad hoc sunt alia quinq̄ inuestiganda. quoꝝ Primum est quot modis potest illud sacramentū suscipi. Scd̄um est qualiter debet suscipi. Tertiuꝫ est quomodo debet suscipi. Quartuꝫ est quotiens debet suscipi. Quintum est quomodo seruatur iam susceptū Quātum ad primū cōuenit penitentē q̄tum ad istud sacramentū se habere quadrupliciter. Primo mō vt recipiat sacr̄m ⁊ rem sacramēti. sicut quādo accipit cuꝫ bona cōtritione ⁊ accipit illud sacramentum in sancte trinitatis noīe absoluit̄. et rem sacramēti. qꝛ supple gr̄a que dicitur res illius sacramenti infundit̄. Scd̄o vt recipiat sacramentū ⁊ non rem sacramenti: vt quis fictus aut sine cōtritione accipit. tunc em̄ sacramentaliter absoluitur ⁊ tamē ei gr̄a nō infundit̄ sed acquiritur ibi culpa ⁊ peccat mortaliter. qꝛ oīs q̄ accipit vel accedit ad sacramentū ꝯtra naturā illiꝰ sacramenti cōmittit sacrilegium. Tertio modo vt accipiat rem sacramēti ⁊ nō sacramentū: sicut ille q̄ accedit ad illū: qui nō pōt eū absoluere credens ipsuꝫ esse qualis nō est ex ignorantia inuincibili: vt pote si aliquis nō sacerdos: ⁊ tñ fungeret̄ officio talis recipiet gr̄am ⁊ absolutionē sine sacramento. q̄a deus ad impossibile nullum obligat. ſm Hiero. Quarto mō vt nō accipiat sacramentū nec rem sacramēti: sicut cū q̄s fictus vadit ad nō hñtem ptātem: talis non recipit gratiā cū obicē ponat. nec sacramentū cū nō ad debitā ꝑsonā que misteriū cōferre nō pōt sic causa illiꝰ quatuor in sacramēto baptismi ⁊ eucharistie distinguimus. Et ista quarta atq̄ scd̄a infructuosa est pnia: qꝛ sicut illa iude de q̄ dicit̄ Math. xxvij. ꝙ pnia ductus retulit. xxx. argenteos. Quantū ad scd̄um punctū est aduertendū ꝙ illud sacramētum accipi debet mō ꝯditionato. ſm q̄druplicem cōditionē ⁊ qualitatem. qꝛ cōfessio pnialis debet esse Primo amara amaritudine tristicie. qꝛ sicut culpa per delectationem cōmittit̄: ita ꝑ tristiciā tāq̄ ꝑ oppositū pena diluit̄. Uñ ī persona hominis penitentis di. Hiere. treñ. iij. Repleuit me amaritudinibꝰ: inebriauit me absinthio. Scd̄o debet esse sana ⁊ plena ne pallient̄ neq̄ circūuelent̄ pctā. sed aggrauent̄. qꝛ sicut bonaꝝ mētiū est ibi culpā agnoscere: vbi culpa nō est ſm

III. ꝑs ꝑncipa

Greg: ita z culpā reputare sicut faciebat ille qui dicebat. Iniq̃tates mee supgresse sunt caput meuz. Tertio debet esse veneranda: qz naturalis erubescentia est de omni re turpi: vt in primis parentib⁹ patuit. qz mox vt turpia perceperūt erubescere ceperunt. Sed nullus potest esse attritus nisi de turpitudine suoꝝ petōꝝ erubescat z doleat vnō dicit Hiere. in p̃sona hois penitentis. Confusus sum et erubui vnde sustinui obprobrium adolescentie mee. Hiere. xxxi. Quarto debz esse integra z perfecta vt non solū oīa petā sed etiaz circūstantias peccatoꝝ aggrauantes p̃ posse exprimat. qz deus nūq̃ fecit aliq̃d imperfecte. vñ treñ. ij. dicit anie penitenti. Effunde sicut aquam cor
III. pū. tuū ante cōspectū dei. Quantū ad tertium punctū. intelligendū est q̃ illud sacramentū debet accipi cum quatuor conditionibus spūm p̃ficientib⁹ quia Primo accedēs ad pniam debet habere ꝓpositū obediendi. qz ex quo aliquis in aliq̃ causa eligit aliquē iudicē p̃ceptis iudicis debet parere. vnde deutero. xvij. Qui superbierit nolens parere sacerdotis imperio moriat. Nam peccatū mortale cōmittit qui sacerdoti in his que ptinēt ad sacramentū nō obedit fm rectā regulaz rationis. Scōo debet habere ꝓpositz nō peccandi. qz nullus recipit veniam de peccatis que ꝓpetrare intendit. tales eīm similes sunt illis. quib⁹ dicit. ij. pe. ij. Canis reuersus ad vomitū zc Tertio debet habere ꝓpositū non solū dimittendi peccata: sed etiam agēdi bona. quia minus est mala nō agere: nisi quis studeat bonis operibus insudare. fm Gregoriū

Quarto debet habere ꝓpositum satisfaciendi. quia satisfactio est vna ps pnie. vt ait p̃s. Qm̃ ego in flagella paratꝰ suz
IIII. pū Quantum ad quartum pnctū. quotiens illud sacramētum est suscipiendum Dicitur autem q̃ quattuor sunt casus i quibus de necessitate salutis est ad sacramentum penitentie recurrendum: quoꝝ

Primus est in die eucharistie sumende. quia necessarium est q̃ anima sit purgatissima fm bea. Diony. de angelica ie. vnde pro illo sacramento dī. apostolus. Probet aūt seip̃m homo z c̄. Ista aūt p̃batio fit quando conscientia diligenter discutitur z per confessionem purgatur.

Secundus est in precepti transgressione. quia statim. s. vt anima habet cōscientiam de peccato mortali: debet ad penitētiam recurrere: aliter periculo damnationis eterne se disponit: quia si subito moreretur: statim dānatus esset. Et iō talis periculosa expectatio nō videt sine mortali peccato. Et ꝓpter hoc dicit Grego. q̃ peccatū qō per penitentiam nō diluitur: mox suo pondere ad aliud trahit

Tertius est in mortis articuli expectatione quando est in mortis articulo qualitercunq̃ ad illud sacramentum tā q̃ necessariū debet recurrere anteq̃ sibi vltimum tempus penitentie claudatur. ecc̄li. xvij. Ante mortem confitere peccata tua z quia talis finalis pnīa est nimis dubia: semp sanus z viuens confiteberꝭ domino. Quartus est in anni circulatione. quia nullo predictorum casu existēte ante circulum anni quilibet tenet sua peccata confiteri. quia non minus obligant precepta noue legis q̃ antiquez in illa tenebantur que pertinebant ad peccatorum emundationez per singulos annos implere emundationem peccatorū vt patet in leui. z deutero. Quantum V. pūct. ad quintum punctum. s. qualiter illud sacramentum susceptum debet saluari: intelligendum est q̃ homini per sacramentum penitentie a mortuis resuscitato debet occurrere illud verbum apostoli. i. ad corin. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Sz attēdēdū est q̃ casus talis damnabilior est quadruplici ratione.

Prima est quia culpa est tanto detestabilior: quanto casus sublimior z frequentior. vnde. ij. petri. ij. Canis reuersus zc.

Secunda est quia pena potentior: q̃nto eīm peccatum magis causatur tanto maiori pena punit. vt patet in iuribus ciuilibus z canonicis. vnde dicitur deutero. xxviij. Augebit dominꝰ plagas tuas

Tertia est. quia vita est inferior. ex tunc potest minus resistere. ideo inimicus potest eu3 superare 7 sic tota die stat in miſia 7 seruitute subiecti sui. Quarta est. quia indulgētia est difficilior post istam renouationem. vt patet in ciulib9 7 canonicis extra. de qua difficultate di. apostolus. vi. ad hebreos. Impossibile est eos qui semel sunt illuminati. 7c. 7 sequitur rursus renouari ad penitentiam. Quod nobis concedat christus ieſus dei 7 virginis filius: qui cum patre 7 spiritusancto viuit 7 regnat. Amen.

Incipiunt quedam pulchra de ieiunio secundum iura.

Eiunium vt ait

Augustinus Purgat mentez subleuat sensum: carnem spiritui subiicit: coz contritum facit 7 humiliatum: concupiscentie nebulas dispgit: libidinum ardores extinguit. 7 castitatis lumen accendit. Quis primo ieiunium instituit. Dicitur q̄ beatus petrus ab vniuerso populo celebrari constituit. vt colligitur ex gestis ipsius. Secunda dubitatio est ad quid valet ieiunīū Dico q̄ valet ad septem necessaria nobis 7 Primo ad culpaz expellendā Math. xvij. Hoc genus demonioz non ejicitur nisi in ieiunio 7 oratione. Secundo ad gratiam pmerendam 7 procurandam. vt patet in apostolis qui ieiunantes meruerunt habere spiritumsanctum in penthecostē. Tertio ad veniaz promerendam. exempluz de niniuitis Joñ. iij. ca. Quarto ad penam euitandam exemplum de hester: que ieiunauit tribz diebus. postea ingressa est ad regem 7 reuocauit sententiam lataz contra iudeos hester. iij. Quinto ad cordis 7 corporis medicinam obtinendam. exemplum in dañ. cum socijs eius qui noluerunt comedere de cibis regijs. dañ. i. Sexto ad victoriam exequendam: 7 spūalem et corporalem. exempluz in filijs israel qui post ieiuniuz vicerunt filios Beniamin exemplum de spirituali in xpo qui post ieiunium vicit diabolum. Mat. iij. cap.

I. qstio.

II. qō

Septimo ad animam illuminandaz exemplum in dañ: qui postq̄ ieiunauit vidit visiones dei. danielis. iij. Exemplum in Anna prophetissa. Exempluz in Paulo qui post ieinnium raptus fuit vsq̄ ad tertium celuz 7 vidit 7 audiuit arcana dei: actz. ix. Sic spiritualiter persona ieiunans illas gratias promerebit.

Tertia dubitatio est quare ieiunam9 xl. diebus. Respōdeo q̄ propter octo causas. 7 Primo quia corpus nostrū cōpositum est ex quattuor elementis: in quo debemus motus sensuales restringere q̄ terdecies propter legem quattuor euangeliozum 7 obseruantiam. x. preceptorū.

III. qstio

Secundo quia. xl. diebus inundauit diluuium qō deleuit omnem carnem. ita 7 nos quaterdecies debem9 ieiunare vt omnis vitiosa carnalitas in nobis submergatur. Tertio quia. xl. annis filij israel steterūt in deserto anteq̄ intrarēt terram promissionis: ita 7 nos ieiunam9 vt ingrediamur terram visionis diuine.

Quarto qr. xl. diebus Moyses ieiunauit bis cum debuit legem accipere ita 7 nos vt lex diuina in cordibus nostris inscribatur. Quinto quia. xl. diebus helyas ieiunauit 7 postea ascendit in mōtem: ita 7 nos si volum9 ascendere in mōtem domini. Sexto quia. xl. dies fuerunt dati niniuitis ad penitendum: ita et nobis dati sunt. Septimo quia. xl. diebus xpus ieiunauit 7 temptatorem vicit ita 7 nos vt diaboluz superemus Octauo quia. xl. horis xpus stetit mortuus: 7 tot diebus post resurrectionem stetit cū apostolis anteq̄ celum ascenderet: ita 7 nos tot diebus similiter moriamur peccato vt ad statum glorie ascendamus.

Nono. xl. diebus purgabatur mulier. 7 nos similiter in quadragesimo die purgati esse debemus. Quarta dubitatio est. quare ieiunium incipit feria quarta. 7c. Respondeo q̄ propter duo. Primo quia christus natus die dominica. ince/

IIII. qō

pit ieiunare quarta feria trigesimi pri/mi anni etatis sue scilicet statim post ba ptismum. Secundo quia tali die vo/luit vendi ad mortem nature. et nos tali die debemus vendere propositum ad mortem culpe. Et hec est ratio quare multi quarta feria ieiunant. z a carnib⁹ abstinent. Notandum q ieiunium est parsimonia victus. z abstinentia ciboz.

Unde dicitur ieiunium. Respondeo q a quodaz iuuestino: quod vocatur ie/iunum quia semper est vacuum. Notan dum q ieiunum est triplex. Primo q/
V. qō dem generale z magnum. vt ab iniqui/tatibus z voluptatibus seculi. Et illud est perfectum. z tale elegit domin⁹ de cō/secratione distin. v. Secundo est ieiu/nium cuiuscunq; dei. z cuiuscunq; rei. a cibis scōm pūtā volūtatē statutū scriptū vl consuetudinariū. secunduz q aliquis abstinet a superfluo cibo. z pluries non comedit in die. z vocatur moderata refe ctio. z hec duo omni tempoze seruanda sunt. Tertio ieiunium est abstinentia victus secundum ordinationem ecclesie siue scripto siue consuetudine approba/ta. z sic dicitur subtractio prandij. id est semel tantum in die comedere Sexto
VI. qō queritur. quando est ieiunandum. Et re spondeo. quedam enim ieiunia sunt in/dicta ab ecclesia z necessaria vt q̄ttuoz tē/pora: tota quadragesima. omnium apo/stoloz; vigilie. in vigilia natiuitatis do mini. beati iohannis baptiste. assumptio nis domine tē. Quedam sunt indicta ab ecclesia. sed non necessaria. vt sexta fe/ria et sabbato. quia si essent necessitatis nō liceret mutare: sed licet comedere car nes die veneris si natiuitas domini ve/nerit tali die nisi ex voto vel obseruantia regulari essent astricti. in rogationibus in vigilijs pent. z in vigilijs z dieb⁹ qui/bus communiter ieiunatur de consuetu/dine approbata. itē in aduentu z in mul/tis alijs vt patet. Quedam autem sunt volūtaria. z necessaria ad q̄ voto vel pro posito homines se astringunt vel per sa/cerdotem vel per iura ex magnitudine delicti. Quedam autem sunt toraliter voluntaria z non necessaria z tale potest fieri omni die z tempore z die dominica ex deuotione Si quis autem ieiunat ra/tione febrium z sacrilegij sanando q̄ pec/cat z excommunicari debet. Et sciendū est q omnes qui sunt sane mentis z doli capaces cuz peccare possint z peccata de flere tenentur ieiunare. Sed in qua qō etate tenentur ieiunare. Dico q mulier in. xij. scilicet anno. z masculus in etate quattuordecim annozum. Sed queri⁹ vtrum vxor teneatur frangere ieiunium ex precepto mariti. Respondeo q si ieiu/nium est indictum ab ecclesia q̄ non. si autem est voluntarium potest z tenetur

Queritur vtrum ieiunia possint redi qō mi pecunia vel aliquo modo. Dico q̄ in dicta ab ecclesia redimi non possunt nisi causa vel necessitas sit in ieiunante. Sz voluntaria ieiunia redimi possunt aucto ritate superioris z non possunt commu/tari. Queritur vtrum vnus possit ie/ qō iunare pro alio. Dico q sic. quia ieiunū viui liberat mortuum. Queritur vtrū qō ieiunium valeat factum in peccato mor/tali. Dico q non ad vitam eternam: sed tamen ad dispositionem gratie recupe/randam valet. Queritur vtrum medi qō cina sumpta pro infirmitate remouenda vel euitanda frangat ieiunium. Dico q non licet pro sanitate conseruanda sic.

Queritur vtrum bibens ante pran/ qō dium soluat ieiunium. Dico q sic: pro/pter consuetudinem ecclesie. Queri/ qō tur vtrum comedentes carnes in locis non consuetis scilicet ciuitatibus castris vel villis die sabbati peccent. Dico q sic de consecratione distinct. v. Queri/ qō tur vtrum vouēs in vigilia alicuius san cti vtputa in vigilia beati francisci nō co medere panem vel postea vel ante vouit die veneris vel die sabbati non comede/re nisi panem et aquam. accidit autem q vigilia venit illa die. queritur ad qō votum tenetur. an ad primū vel ad scōm psoluendū vel ad vtrumq;. Dico q aut in vouendo secundo nō recolit de ꝑmoz

Que/stio

si recordatus fuisset nō excepisset: tunc tenetur tantum ad primum. aut recoluit sed non excepit. z si recoluisset non excepisset. Et tunc dico q̄ si potest persoluat vtrunq̄. quia que sine conditione vouētur sine conditione soluunt. Aut non potest vtrumq̄ persoluere. z tūc dico q̄ solum tenetur ad primum: z non ad secundum. Queritur que persone excipiuntur a ieiunio. Dico q̄ omnes o pressi laboribus: mendicantes si non habent ad sufficientiā: in infirmitate laborantes: peregrinantes: pregnantes: z lactantes: vbi esset periculū ꝛc. vide in. iij. sniaꝝ.

Tractatus de articulis fidei.

Circa articulos fidei sciendum est q̄ in exordio surgentis ecclesie duodecim apostoli congregati conscripserunt duodecim articulos fidei in primo concilio de quo habet̄ act. xv. cuius prima diffinitio data fuit p̄ Petrum z vltima p̄ Jacobum in quibus duodecim articuli habētur continētes principales fidei catholice veritates: qui articuli continentur in symbolo q̄ dicit̄ Credo ita q̄.

I. articl' petrus

Primū articulum describit beatus Petrus: tanquā princeps apostolorum omnium dicendo Credo in vnum deum patrem omnipotentem creatorem celi z terre: in quo articulo continentur tres catholice veritates quarum Prima est de diuina vnitate cum dicitur: Credo in vnum deum ꝛc. Secunda est de diuina omnipotētia cum dicitur: patrem omnipotentem.

Tertia est de mundi creatione: cum dicit̄ creatorē celi z terre. Et iste tres veritates sunt distincte. q̄ philosophi crediderunt deum cōmuniter: sed non posuerunt eum omnipotētem vt fides catholica docet. vt posset producere sibi eq̄lez in omni pfectiōe. Et iterum aliqui heretici dixerūt sic esse omnipotentem: sed nō creatorem celi z terre. quia omnia corruptibilia a deo malo esse dixerunt. Sed attendendum est q̄ istas tres veritates dixit bea. petrus ad delendum tres hereticas prauitates: quas spiritussanctus p̄uiderat futuras sicut patet per bea. Augu. in libro de origine heresum. ita q̄.

Prima veritas que est de diuina vnitate est contra errorem manicheoꝝ: qui posuerunt duos deos: vnum bonum alium malū: dicētes q̄ a bono deo sunt omnia spiritualia. z a malo sunt omnia corruptibilia. contra quos clamat bea. pet. di. Credo in vnum deum. ꝛc. Scda veritas que est de diuina omnipotentia est contra errorem arrianorum qui negauerunt deum patrem ita esse omnipotentem q̄ posset producere filium sibi equalem. vnde posuerunt filū minorē patre. et ideo beatus Hilarius in libro suo determinate per totum ipsos prosequitur per omnipotentiam diuine perfectionis quia insufficiens esset si sibi equalē. pduc̄ere non posset. Contra hos dicit beatus Petrus: Patrem omnipotentem ꝛc.

Tertia veritas est de mundi creatione contra heresim saturnorum posuerunt ei septem angelos preter prescientiam. dei patris creasse huiusmōi vniuersa sicut refert Augustinus de origine heresum. ideo dicit bea. pe. Creatorem celi z terre

Intelligendum est tamen q̄ in illo articulo possunt accipi. iij. moralia documēta. iuxta tres creditas veritates per homines qui hāc fidem profitent̄ quaꝝ

Prima est vt imitēmur diuinam vnitatem in pacis federatione. sicut enim dissensio est principium indispositionis et multiplicis cōtrarietatis: ita pax est mater vnitatis z conformitatis z quietis d. apostolo ad eph. iiij. Solliciti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. Et iō diuinam vnitatem imitantur qui pacem et concordiam ponunt inter fideles de quibus Math. v. Beati pacifici ꝛc. Illi autem qui machinant̄ ad dissensiones et rixas faciēdas isti sunt sil'es manicheis qui diuine vnitati contrariant̄ perniciosis erroribus: ita isti cōtradicūt diue maiestati pessimis moribus: de quib⁹ apostolus Romanoꝝ. ij. Propter quod inexcusabilis es o hō omnis qui iudicas: in q̄

enim alterum iudicas teipsum condem/
pnas ⁊ infra. His aũt qui sunt ex conten
tione ⁊ qui non acquiescunt veritati: cre
dunt aũt iniquitati ira ⁊ indignatio tri/
bulatio ⁊ angustia. ira ⁊ indignatio q̃tũ
ad diuinam offensam. ⁊ tribulatio maxi
ma q̃tum ad penam. Secundum do
cumentum est vt imitemur diuinam om
nipotentiam in temptationis superatio/
ne. quia sicut dominus per suam om̃ipo
tentiam potest quamcunq; virtutez sibi
contrariam sine difficultate superuince/
re cum sit virtutis infinite: ita homo vir/
tuosus ad excellentes operationes virtu
tis heroice sine omni molestia ⁊ difficul/
tate sibi subijcit insurgentes quascunq;
temptationes. ⁊ ratio est. quia talis a p̃n
cipio viriliter dimicando contra passio/
nes domat eas. ⁊ ideo sicut fera domata
cito compescit: ita ⁊ passiones cum mira
facilitate sedantur. quando aũt quis nõ
domat passiones a principio: sed debilit
resistit: talis non potest diuinam poten/
tiam imitare. quia eius passiões sunt fe/
re indomite ⁊ non acquiescunt volunta/
ti. vnde in p̃sona hominis imperfecti di/
citur Roma. vij. Non qd̃ volo bonum h̃
facio: sed qd̃ nolo malũ hoc ago. Si aũt
aliquis dicat q̃ non possit resistere tem/
ptatiõibus. contra illum est imitatio di/
uine omnipotentie in comparatione ad
intra. sicut em̃ diuina omnipotẽtia est in
productione filij adequata ⁊ non supera
ta: ita semp̃ nostra tẽptatio est nostre vir
tuti cõmensurata. i. coꝝ. x. Fidelis aũt de
us est qui non patiet̃ vos temptari supra
illud quo potestis ⁊c. Tertium docu/
mentum est vt imitemur efficatiaz in bo
noꝝ operum occupatione ⁊ executione.
quia potissima causa condendi munduz
fuit vt ad honorem dei bona opera fierẽt
vt dicit Augu. xi. de ciuitate dei. di. a pla
tone. ita iustissima causa operãdi assidue
secundum virtutem vt a bono homine
bona opera fiant ne sit eius bonitas cir/
ca ociosa. sicut dicit̃ iacobi. ij. in canoni/
ca. Fides sine operibus mortua est cum
res sint p̃pter operationes. iac. iij. Quis
sapiens ⁊ disciplinatus iter vos ostẽdat
ex bona conuersatione operationem suã

Secundum articulum describit. bea. II. arti.
iohannes euangelista. qui post dictum iohãnis
petri adiunxit. Et in iesum christuz filiũ euãgeli
eius vnicum dominũ nostrum. Et con/
uenienter descriptio huius articuli fuit
sibi data cui maiestas verbi fuerat in ce/
na reuelata: vt personam eius explicaret
in secundo articulo fidei christiane: qui
postea dixit. In principio erat verbũ ⁊c.

Et in illo articulo ponit duas credi/
tas veritates quaruz Prima est de p̃/
sonali christi distinctione. cum dicit. ⁊ in
iesum christum filium eius vnicum nul/
lus filius potest esse idem cum suo patre
personaliter. Secunda est de filij vni/
tate ⁊ diuisiõe. cum adiungit vnicum do
minum nostrum. Iste aũt veritates sunt
diuise. quia multi heretici confitentur in
diuinis filium a patre esse distinctuz ⁊ ta
men non confitentur vnicuz filium sicut
patet per Augustinũ de origine heresuz

Istas veritates dixit beatus Johan/
nes ad abolendas duas hereses. quaruz

Prima fuit Sabellianoꝝ qui confun
debant personas diuinas: dicendo patrẽ
⁊ filium esse vnam personam secundum
rem. distinctam solum secundũ appellati
onem contra quos dicit Johannes. Et
in iesum christum filium eius ⁊c. Se
cunda fuit ad elidendum duplicem erro
rem. Primus fuit sethianoꝝ qui po/
suerunnt non solum xp̃m sed etiam seth
fuisse filium dei. vnde filij eius vocati sũt
filij dei in scriptura geñ. vi. ca. Et errorẽ
melchisedechianoꝝ qui posuerunt mel/
chisedech filium dei propter hoc q̃ dicit
apostolus q̃ est sine analogia. Ad hoc di
cit Johannes contra illos: Unicum do/
minum nostrum ⁊c Sed attendendũ
est q̃ circa illum articulum possunt acci/
pi duo moralia documenta. quoꝝ Pri/
mũ est de filij adoptione. quia sicut xp̃us
est filius dei naturalis: ita ⁊ nos sumus
filij eius per adoptionem di. apostolo
Roma. viij. Accepistis spiritum adopti
onis in quo clamamus abba pater. Et i

fra Ipse eī spūs testimoniū reddit spūi nostro ꝙ sumus filij dei. Et ideo sicut filius vere dz diligere p̄rem suū intimalit̄ z nō seruiliter. ita bona opa debem⁹ ꝑficere in dinis p̄ceptꝫ nō in timore ꝑuili q̄ hz penā ꝑm Jo. in cano. sua. sz amore filiali qui habet dilectionez magnā. Sunt tamē nōnulli degeneres filij qui amore z timore dino postpositis cum effrenata audacia transgredi p̄cepta dñi paruipēdunt. de quibus dñs conqueritur non inmerito Malachie. i. di. Filius honorat p̄rem suum z seruus dominū suū. si ergo ego pat̄ sum: vbi est honor meus z si dñs ego sum. vbi est timor me⁹ di. dñs. exercituū ꝛc̄ Scd̄m documētū est de pl̄itatꝫ euitatione. qꝛ sicut fides vera euitat pl̄itatez in dinis: ne sit dīna generatio imoderata ꝑm Augu. ita etiā de istis iferioribus vitanda est pluralitas operationuz z occupationum distrahentiū animam nostram ab vnione contemplationis eterne quia quando homo tantum vnum intendit: ꝑfectius operat̄. pro eo ꝙ omnis virtus vnita: fortior est se ipsa diuisa. Et ideo religiosi z clerici ad statū ꝑfectionis vocati: vt ꝑfectius exerceantur circa vnū actū debent semꝑ esse intenti. vnde dñs discernens inter statū secularē z regularem di. luc. x. Martha mar. circa multa es occu. porro vnū est necessarium. Circa vnum ergo debemus occupari: qꝛ vnitas vite comtemplatiue regularibus est de necessitate salutis: quam vnitatē plerique abijciētes duabus quasi vijs ingrediuntur ꝯtradicente apostolo. ij. ad Timothe. ij ca. Nemo militans deo implicat se negocijs secularibus. Nam videmus ad sensum ꝙ raro aliquis artifex ītentus pluribus generibus artium simul ditatur: nec in varijs scientijs inuenitur raro aliquis perfectus ꝛc̄. Ideo dicit. sapiens. eccl̄i. xi. Fili ne in multis sint actus tui. Tertium articulum de scribit beatus Jaco. frater Johan euan. qui appellatur Jacobus minor z Jacobus zeoedei. di. Qui cōceptus est de spiritu sancto: natus ex maria virgine. In q̄ posuit duas discretas veritates. Prima est de xp̄i cōceptiōe ibi. Qui ꝯcept⁹ est de spūsancto. Secunda est de ei⁹ benedicta natiuitate cum adiungit. Natus ex maria virgine. Istarum autez veritatum distinctio declaratur. quia alia solennitas fit in ecclesia de christi conceptione alia de eius natiuitate. Per istas autem duas veritates excludit duas pessimas hereses futuras scilicet. Primā veritatem conceptionis contra heresim nestorianorum qui nestorius. vt di. Augu. de origine heresum cum esset constātinopolitanus episcopus non matrē dei virginem esse: sed tantum dic̄ hominis. alteram faciens personaz carnis. alterā deitatis contra quem Hierony. non solū xp̄othocon. sed etiam theothocon. i. dei genitricem ipsam fatetur scrib̄ēs ad paulam z eustochium. Et ideo b. Jacob⁹ referens istum articulum ad dictū b Joh̄. precedens di. filium eius qui. scz filius dei cōceptus est de spiritu. s. intendēs digitū quasi ꝯtra nestoriū. Scd̄am veritatem describit cōtra heresim valentinorum qui dixerūt filium dei de natura celi corpus assumpsisse z per virginem q̄si per fistulam transisse: z non nature partum extitisse. contra quos di. Jacobus: Natus ex maria virgine. Sed attendendum ꝙ in descriptiōe istius articuli accidit vnum notabile. ꝙ cum ante dominicam resurrectionē z missionez spūssan. ꝑ euāgelistas sꝑ fuerit p̄posit⁹ iacob⁹ Johāni. tñ h̄ fuit b. Jo. añlatus: ita ꝙ añ Johānes fuit q̄rt⁹ apl̄s. hic aūt scd̄s. Ex q̄ accipiūt̄ q̄tuor moralia documēta. Primū est. ꝙ in eccl̄iasticis ꝓmotiōib⁹ nō est respiciendum ad nobilitatem. quia cuz illi essent germani z eq̄ nobiles. z nullus nobilitate poterat alteri preferri tamen vn⁹ alteri p̄posit⁹ fuit Scd̄m est ꝙ nō est respiciendū ad etatē: qꝛ licet Johēs fuerit posterior tñ ꝑ dictū spūssan. fuit alteri p̄lat⁹. Tertiū est. ꝙ nō est respiciēdū ad ordinez. sicut in q̄busdā religiōib⁹ respicit̄ ad eū q̄ p̄mo intrat. qꝛ lz Jacob⁹ fuerit. iij. in vocatiōe: z Johēs. iiij. tñ post

III. ar. Jacobi mino.

cõfirmationẽ spũs. s. fuit scõs. Quartũ est. q sp respiciendũ est ad virtutẽ: qz viderũt apli pl'es reuelatiões iobi factas i cena z donũ spũs. s. magis accepat. iõ fa
IIII. ar. andree ctus fuit prior aljs. zc. Quartũ articulũ describit b. Andreas d. Passus sub pontio Pilato crucifixus mortuꝰ z sepultus. In q̃ articulo describit quattuor credidas veritates quaꝝ Prima est de xpi passiõe put ante crucifixionẽ fuit flagellatus: illusus: z alapis cesus z spinis coronatus z hoc notat cũ dicit. Passus zc.

Scda ẽ. de xpi crucifixione. ibi. Crucifixꝰ Tertia est de morte. ibi mortuus.

Quarta est de sepultura. ibi z sepultꝰ.

Et q iste veritates sint distincte. pbat q̃ hora maturinali fuit passus vsq; ad tertiã. hora sexta fuit crucifixus. hora nona mortuꝰ. z hora cõpletorij sepltꝰ. Has aũt q̃tuor ꝓitates describit b. Andreas ꝯra q̃tuor p̃uitates hereticas z Prima fuit heremiorꝝ qui dicũt xpm fuisse i passibilẽ: nec passũ eẽ oio in se nisi fm apentiã sicut notat dam̃ ca. de hereslib zc.

Scda fuit sergianoꝝ q̃ sergiꝰ dixit tm̃ verbũ xpi fuisse crucifixũ: vt habek in eo li. Tertia fuit agareorꝝ: q̃ dixerũt xpz nõ posse mori. qz fuit genitus sine corruptiõe. Quarta fuit bordianistaꝝ q̃ dixerũt q oia q̃ facta fuerũt per xpum esse fantastica: z oino nõ fuisse vera: nec vere sepultũ zc zc. Sz attẽdendũ est q circa ist̃as q̃tuor veritates accipiunt q̃tuor documenta moralia. Primũ est q ois q̃ credit xpi xpi passionẽ dz in aduersitatib ad patientiã aiari: si em filiꝰ dei regz eterni iniuste patiens tantam habuit patientiam quãto magis peccator. quia ip se peccatũ non fecit: nec inuentus est dolus in ore eius: qui cum malediceretur non maledicebat cum pateretur nõ comminabatur: qui autem in aduersis prorumpunt in impatientiam habent duplicem penaz cum ira sit causa tristicie que est pena penarum. z ideo iracũdi sunt in continua pena: qui aũt patienter tolerãt minuunt suam penam: quia fm Aug. de ciui. dei. Sicut nolitio parit tristitiaz: ita volitio parit delectationem: que expellit non solum oppositam: sed etiã cõtingentem tristitiã. in patientia aũt ẽ volitio: sicut in ipatientia nolitio: vnde ex ꝟ saluator ait. In patientia vestra possidebitis animas veuras. Secũdum est q omnis credens xpi passionem debet animari ad penitentiam: quia si xpus p nobis expiandis elegit durissimum sponte qõ inueniri põt cum tamẽ minimũ supplicium suffecisset ad nos deo reconciliandũ z redimendum: ita quilibet pro proprio peccato debet assumere penitentiam grauem z condignam ad puniendum. z expiandũ pfectꝰ ꝓria peccata sicut faciebat paulꝰ qui dicebat Semp mortificationem iesu xpi in corpore vestro circumferentes. ij. ad corinth. iiij. Nam qui pro peccatis penitentiam subire noluerit nõ vult affectare affectione iusticie: sed magis cõmodi: cum iusticia velit penitentiam p culpa rependere: z iõ in seipsum sicut vellet in alio z illi qui hoc nolunt nõ sunt bene contriti: cum cõtritio sit opus iusticie. Tertium documentum est. q credens xpi mortẽ debet animari ad moriẽdum in hoc mũdo. qz mortuus in hoc mũdo nõ hz aliquid agere: ita deo dicatus non habet aliquid mundanum facere. vnde apostolus roma. vi. Existimate vos mortuos peccato viuẽtes aũt deo.

Quartum documentum est. q credentes xpm sepultum debẽt claudi intra locum proprium. z non debet deo dicatus esse vagus. quia cui placet domus sua: non multum vagatur. z sicut locatum nisi violenter impediatur semper mouetur ad locũ suũ sic debet deuotꝰ ad claustrũ qz fm pbm. Locus habet locatũ conseruare z sicut claustrum religiosum cõseruat: sic conscia habet animam immaculatam custodire. Sapiẽ. viij. Intrans in domum meam conquiescam cum illa. Non enim habet amaritudinem cõuersatio illius: nec tedium conuictus illius sed leticiã z gaudiũ. z iuxta ps. Hec reqes mea in seculũ secli hic habitabo qm̃ zc. V. arti.

Quintum articulum describit btus philipꝰ

Philippus dī. Descendit ad inferos. Et in illo articulo vnica veritas continetur que non habetur explicite ex scriptura sicut alie veritates illius simboli nisi forte accipiat illud qō dī. apostolus .ad ephe. iiij. Xpus primum descendit ad inferiores partes terre. vbi scilicet est infernus. fm dictum zacharie. ix. z osee xiij. z ps. lxvij. Superiores vero partes terre sunt vbi nos sumus. Istam aūt veritatem dīc contra prauitatem innominatoꝝ de quibus dicit. Augu. de origine heresum qui dicunt xpm descendisse ad inferos z eduxisse z tūc incredulos credidisse qō ñ dī. b. Philippus imo scriptura Mat. cōtradicit. Ex qua veritate accipiuntur duo documenta Primum est q̄ quanto aliqs est magis altus: tanto debet esse magis condescensiuus. quia si filius dei nobis condescendendo non solū voluit ad istū mundum descendere sed etiam pro animabus vsqꝫ ad infernū ire ergo ꝛc. Secundum documentuz est q̄ cōtumcunqꝫ homines sint sublimes non debent dedignari humilia respicere sicut christus fecit z etiam docuit luc. xiij. vbi dicit Vade z recumbē in nouissimo loco. Sextum articulū describit bea. Thomas dī. Tertia die resurrexit a mortuis. Et conuenienter describit illum articulū: quia in illo dubitauit. z certificatus fuit plene sicut habetur Johannis. xx. Unde accipitur documentum q̄ circa illam materiam circa quam cōmittit culpa: debet fieri emenda: sicut iste apostolus in fide in qua dubitauit prius: sicut qui peccāt cōtra honoris elationem debent emendaz facere per honoris delectionem. z qui circa delectationem emendare debet circa vitationem earum: fm illud. Sapiē. xi. Per que peccat quis per hec z torquetur Hunc aūt articulum describit apostol⁹ contra errorem Euticioꝝ qui euticius vt refert papa Gregorius. xiij. mora. existens constantinopolitane ecclesie patriarcha asserut. post resurrectionem xpm carnē assumpsisse fantasticam non ad vere resurgenduz: sed ad discipulos instruendum de veritate resurrectionis. Contra quem Gregorius missus a papa anteqꝫ esset summus pontifex presente Tiberio imperatore cōstantinopolitano sic arguit. Nulla veritas confirmatur p illud qō non est verum: immo magis orit dubietas: sed veritas fidei confirmatur per illud q̄ xpus discipulis apparuit. z eos de resurrectiōe sua informauit. ergo iste apparitiones fuerunt vere z non fantastice. qua ratione euticius supatus cōcessit vt eius libellus cōbureretur z sic cōuersus fuit qua de causa vteꝫ eoꝝ infirmitatem mortalem incurrit sed beatus Gregorius fuit liberatus z euticius vt ibi habetur bene cōuersus fuit mortuus Ratio fundamentalis Euticij fuit. quia apostolus dicit q̄ caro z sanguis regnuz dei non possidebunt. Cui respōdit Gregorius q̄ scriptura aliquādo accipit carnem pro natura sicut est hic: Hoc nunc os ex ossibus meis z caro de carne mea vt dicitur genē. ij. ca. Aliquando secundū culpam sicut illud genē. vi. Non permanebit spiritus meus in homine in eternum quia caro est. Et illo modo loquit apostolus. Juxta hoc accipitur documentum vnum morale. q̄ sicut xpus accelerauit suam resurrectionez: ita debet homo quando scit se esse in peccato accelerare per confessionem exire de peccato. quia isto sacramento anima suscitat de sepulchro diaboli ad vitam eternam ne dicat sibi illō qō de negligentib⁹ z differentib⁹ dicit iobelis. i. Computruerunt iumēta in stercore suo ꝛc. Septimum articulum describit b. Bartholomeus d. Ascēdit ad celos sedet ad dexteraz dei ꝛc. In quo est vna veritas totalis aut due partiales vt vna referatur ad motum q̄ ascēdit ad celū: z altera ad situm. quia sedet ad dexteram dei patris. Et iō possunt poni in articulo resurrectionis due veritates pma sit de resurrectione. q̄ surrexit alia de tempore. q̄ tertia die. Istam aūt totalem veritatem hic describit apostol⁹ contra heresim Eustolitarū: qui dicunt xpm post resurrectionem suam corpus

VI. artī. Tho.

VII. ar. Barth

reliquisse ⁊ cum nuda deitate ascendisse secundum Augusti. de origine heresum.

Secundam aūt partem illius articuli ponit cōtra errorem selutianoꝝ. qui dicunt christum cuz humanitate ascendisse. sed eam in sole reliquissie: iuxta illud ps̄. In sole posuit tabernaculuz suū. Cōtra quos dicit apostolus. Sedet ad dexteraz dei pattis, Sed circa he[illegible]nt duo documenta. ⁊ Primū est ꝙ deo dedicati debent sursum ascendere per diuinaꝝ scripturarum continuam lectionem. q̄a talis lectio est sursum latiua scd̄m Diony. de angelica ierarchia. Secunduz ꝙ tales debent sursum ascendere per diuinoꝝ contemplationē sicut em̄ deuotus lector sursum fertur: ita deuotus contemplator sursum feratur ꝑm illud philip. iij.

VIII. ar matth. Nostra ꝯuersatio in celis est ⁊c̄. Octauum articulum ponit beatus Matthe⁹ di. Inde venturus est iudicare viuos et mortuos in quo est vna veritas de finali iudicio quam describit beatus Matth̄. contra errorem origenianoꝝ qui origenes dixit ꝑm Aug. de ciui. dei. ꝙ in finali iudicio postq̄ mali erunt condemnati rogabunt electi ꝑ ipsis. ita ꝙ om̄es finaliꝑ saluabunꝑ iuxta illud Hoīes. i. iustos ⁊ iumēta. i. pctōres saluabis dn̄e ⁊c̄. Cōtra decretū ⁊ sententiā saluatoris math̄. xxv. Ibunt hi in supplicium eternū. Sz notandum est ꝙ ex hoc potest accipi morale documentū scz ꝙ q̄libet debet suos actus moderare sicut etiā deberet ī publico examinari. q̄a tunc oīa publicabunꝑ sicut dicit sibilla Erithrea. Act⁹ inquā occulti quos nunc tegis tunc vnusquisq̄ loquetur secreta sicut dicit Augu. de eadem ciuitate dei de q̄ dicit apl̄s. i. coꝝ. iij Uniuscuiusq̄ opus manifestū erit. Dies em̄ dn̄i declarabit: quia in igne reuelabit. Et lu. xij. Nihil opertū qd̄ nō reueleꝑ neq̄ absconditū qd̄ nō sciaꝑ. Luc. xij. ca. Que in tenebris dixistis in lumine dicētur. Et qd̄ in aure locuti estis ī cubilib⁹: ꝑdicabiꝑ in tectis.

X. arti iacobi mino. Nonū articulū describit bea. Jacob⁹ minor. q̄ dictus est alphei frater symonis ⁊ iude ⁊ nepos mr̄is xp̄i ex altera sorore dicta Cleophe q̄ dixit. Credo in spūm sanctū. In quo cōtineꝑ vna veritas credita de ꝑsona spūssancti. Contra quez militat heresis donatistaꝝ qui posuerūt spiritū sanctuz minorē filio sicut arriani filium minorē patre. vt narrat Augu. de ori. heresum. Juxta qd̄ accipitur documentū ꝙ qui credit spm̄ sanctum debet ad libertatē ⁊ pietatem esse promptissimus. qꝛ procedit per modum doni ꝑm Aug. v. de trinitate. ⁊ apostolū ij. corint. iij. Ubi spiritus domini: ibi libertas. Qui aūt sunt auari in seruitutez mā̄mone traditi non videntur esse participes spiritussancti. Intelligenduz est tamen ꝙ apostolus describens hunc articulum: factus fuit per omnes apostolos episcopus hierosolymitanus: ad denotandum ꝙ idoneus minister ecclesie debet institui per viam spiritussancti non per viam pecunie ⁊ inuentionis humane.

X. arti. simonis Decimum articulū describit beatus Symon q̄ dictus est chananeus frater illius Jacobi ⁊ consanguineus domini saluatoris di. Sanctam ecclesiam catholicam. In quo vnica credita veritas continetur scilicet de ecclesie vnitate sumpta in sui generalitate ⁊ auctoritate quā scribit contra errorem Nouatianorum qui nouatianus secundum Augustinuz de origine heresum scisma in heresim cōuertens auctoritatem negauit ecclesie catholice. vnde fertur seipsum episcopum ordinasse contra apostolum di. Nemo assumat honorem sibi: sed qui vocaꝑ a deo tanq̄ aaron. hebreo. v. Sicut xp̄us non semetipsum glorificauit. vt pontifex fieret. sed de⁹ pater. Jo. xij. Pater clarifica nomē tuuz venit ergo vox de celo di. Et clarificaui ⁊ iteꝝ clarificabo. Juxta quez articulū accipiꝑ vnū documentū. s. ꝙ auctoritati ecclesie in oībus est credenduz ⁊ obediendū al̄s non soluz scismaticus: sed hereticus censeretur. Sciendū tamē est ꝙ illi qui nō obediūt tamē obediendū esse credunt: sunt scismatici non heretici.

XI. arti iudas Undecimū articulū describit bea. Judas frater Jacobi qui scribit vltimā epi

stolam canonicam dicens: Sanctoꝝ cõ/
munionez: remissionẽ peccatoꝝ. In quo
ponit duas creditas veritates ⁊ Pri/
ma est de sacramẽto eucharistie cum di/
cit: Sanctoꝝ cõmunionem ita em̃ voca/
tum fuit a principio illud sacramentum
vt ptz ꝑ Dionysiũ de angelica ierarchia
Scda est de sacramento penitentie cũ
addit. Remissionẽ peccatoꝝ. quas descri
bit cõtra duas hereses. Prima fuit ca/
thafrigarum qui vtriqꝫ sexui cõiunxerũt
cõsecrationẽ illius sacramenti ⁊ om̃ibus
credentibus in deũ cõtra quos dicit apo
stolus ille sanctoꝝ cõmunionẽ. quasi di/
cat ꝙ nõ oim est cõsecrare: sed eoꝝ soluz
qui sũt sanctificati ꝑ sacri ordinis susce/
ptionem qꝛ nõ quilibet: sed sanctus debz
consecrare. Scda fuit Carinoꝝ q̃ bi/
gamos ad pniam nõ recipiũt. ſm Aug.
vbi supra. Ex quibus accipiunt̃ duo do/
cumenta. Primũ est ꝙ sacr̃m euchari
stie ad sui frequẽtationẽ requirit hoies
deificos ⁊ ꝑfectos ad sui cõsecrationez ⁊
frequentationẽ. qꝛ dicit sanctoꝝ cõmuni
onẽ. Scdm est ꝙ sacr̃m pnie semp dz
iungi sacr̃o eucharistie. sicut dicit apl̃us
qꝛ hec duo sacr̃a b. Judas in eodẽ articu
lo adiunxit cui⁹ rõ est. quia ꝑ sacr̃m pnie
mundat̃ conscia: vt efficiat̃ digna eucha
ristie sacr̃o. i. coꝝ. xi. Qui em̃ manducat ⁊
bibit indigne iudicium sibi manducat ⁊
XII. ar. bibit nõ diiudicãs corp⁹ dñi. Duode/
mathie cimum articulũ describit bea. mathias
di. Carnis resurrectianẽ ⁊ vitã eternam.
In quo cõtinent̃ due credite veritates ⁊
Prima est de vniuersali resurrectione
Scda de eterna glorificatione. Pri
mam describit contra errorẽ saduceoruz
qui negant resurrectionẽ vt hẽtur matt.
xxij. de muliere que hũit. vij. viros di/
cẽtes in resurrectiõe ergo cui⁹ erit de. vij.
viris vxor ⁊ actuũ. xxij. De spe ⁊ resurre
ctione mortuoꝝ ego iudicor Scdam
describit contra heresim bernicianoꝝ q̃
ponunt felicitatem futuram in volupta/
tibus carnis contra sententiã saluatoris
mat. xxij. vbi dicit̃. Neqꝫ nubent neqꝫ nu
bentur: sed erunt sicut angeli dei in celo.

Sed circa hoc accipiunt̃ duo catholi
ca documenta ⁊ Primũ est ꝙ corpus
nostrũ resurrectuꝝ speramus in illa gl̃ia
ideo debet custodiri cũ magna reuerẽtia
vt non inquinet̃ quẽadmoduz custodiri
solent regũ vestimenta cũ diligẽtia. vnde
apl̃us ad Ro. i. Immũdi hoies cõtume/
lijs afficiũt corpa sua i semetip̃is. Se
cundũ est qꝛ futurã vitaz esse credimus
sempiternam: ideo debemus totũ spaciũ
pñtis vite ad ipsam cõparare: quasi mo/
mentum vnius hore qꝛ plus excedit vitã
nostrã q̃ mille milia anni: millesimã ꝑ/
tem vnius momenti. ij. pe. iij. ca. Un⁹ di
es apd dñm sicut mille anni ⁊ mille anni
sicut dies vnus Insanus ergo iudicat̃ il
le qui tantã diuturnitatez pro tam breui
momento ⁊ tantã felicitatẽ ꝑ tam breui
⁊ putrida consolatione perdere vult sed
viriliter cũ sapiente dicamus illud eccl̃s
ij. ca. Risum. scz mundi reputaui errorẽ.
gaudio. s. mũdão dixi ꝙ frustra deciperꝫ
Cuius veri gaudij nos participes faci/
at deus ⁊c. Amen.

Tractatus super magnificat.

Magnificat anima
mea dominum. luc. i. ca. Hoc
est canticuz leticie qd̃ beatissi/
ma virgo ad dei magnificentiã decanta
uit. ⁊ ido Primo vt dulcissima filia ad
laudandũ deũ excitat suaz ardentissimã
affectionem cum dicit: Magnificat ani
ma mea dominum. ⁊ exultauit spũs me⁹
⁊c. Scdo vt deuotissima famula expli
cat sue laudis efficacissimã rationẽ cum
dicit: Quia respexit hu. an. sue. ⁊c. Et q̃a
fecit mihi magna q̃ potẽs est. ⁊c. Ter
tio vt discretissima femina considerauit
diuine laudis amplissimã misericordiã
⁊ rõnem cõmunẽ q̃ꝫtuz ad om̃es ibi. Et
misericordia eius ⁊c. Cõsiderãs primo
opus incarnatiõis esse declaratiuũ dine
pietatis ꝓpter releuationẽ hois lapsi: ma
gnificat deũ in ipso ꝓpter plenitudinem
pietatis dicẽs. magnificat. Cõsiderãs. ij
ip̃m opus esse declaratiuũ dine potesta/
tis ꝓpter deiectionẽ inimici magnificat

deum in ipso ꝓpter celsitudinē ptātis dicens. Fecit po. in bra. Cōsiderās. iij. ipsuz opus esse declarati uū dine largitatz ꝓpter diffusionē doni magnificat deū in ipso ꝓpter amplitudinē largitalis dicens Esurientes iple. bo. Cōsiderās. iij. ipm opus esse declaratiuū dine veritatis ꝓp adimplationē ꝓmissi magnificat deū in ipo ꝓpter rectitudinē veritatz dicēs. Suscepit israel tē Magnificat ania mea dominū. boc est exordiū cantici virginalis. in quo beata virgo duo facit. Prio exprimit sue ardētissime charitatis affectum dicēs: Magnificat anima mea tē.

I. ꝓsus

Scōo innuit sue gratissime laudationis obiectū. ibi. oīm di. em magnificat exprimit bic sue ardentissime deuotiois affectū, que ortū habet ex consideratiōe bñficij singularis. vnde glosa Tanto mūere me dñs sublimauit vt nullo officio lingue possim explicare. sed totū animi itentionis affectum in agendis gratiarū laudibus offero: totum quod viuo totum quod sentio totuz quod discerno in eius magnitudine cōtemplanda in eius preceptis obseruandis impendo. qz em ipse deus altissimus magnificauit eā p bñficiū gre singularis iō possumus sibi dicere illud Judith. xiij. ca. Benedictus dñs qui fecit celū t terram. Et parū infra. qz hodie nomen tuum ita magnificauit vt nō deficiat laus tua de ore hiom Ideo maria dominum magnificat. Huius aūt magnificentie ratio potest multipliciter assignari. Magnificandus est enim deus Primo ꝓpter sublimitatem excellentie incomparabilis. in ipso enim est regalis excellentia t inextimabilis Tobie. xiij. ca. Magnus es domine in eternū t in omnia secula regnū tuū t ysaie. xxxiij. ca. Magnificat⁹ est dominus qm̄ habitauit in excelso. ij. Reg. vij. ca. Magnificatus es domine deus. qz non est similis tui. Scōo ꝓpter immensitatem potentie insuperabilis quam habet in prealēdo exo. xv. ca. Cantemus dño gloriose em̄ honorificat⁹ est equū t ascēsorē ꝓcipit in mare. t infra. Dextera tua domine magnificata est in fortitudine. pś. xxiij. metro. viij. Domin⁹ fortis t potens dñs po. in prelio. Hiere. x. ca. Magnus es tu t magnū nomen tuū. Tertio ꝓpter ꝓfunditatē sapiētie imperscrutabilis quaz habet i cognoscendo lu. vij. ca. Accepit aūt omnes timor t magnificabāt deū dicentes: quia ꝓpheta magn⁹ surrexit in nobis. in ipso em̄ est altitudo sapie. pś. cxlvi. metro. v. Magnus dñs noster t magna virt⁹ eius t sapie ei⁹ nō est numerus que significat p salomonez de quo in figura dī. iij. Reg. x. ca. Magnificat⁹ est rex salomon sup oīes reges terre diuitijs t sapiētia t omnis terra desiderabat vultū salomonis: vt audirent sapiam eius quā dederat deus i corde ei⁹.

Quarto ꝓpter benignitatē clemētie inarrabilis quā hz in miserādo. apo. xv. ca. Quis nō timebit te domine t magnificabit nomē tuū. qz solus pius es. iō. p pheta. pś. xxxiij. metro. iiij. Exquisiui dominuz t exaudiuit me. t ex oīb⁹ tribu. me. eri. me. Hūe. xiij. ca. Magnificet⁹ fortitudo domini sicut iurasti domie deus patiēs t multe misericordie auferēs iniqtatē t scelera. eccle. xvij. Quāmag̃ mia dñi t ꝓpitiatio eius conuertentib⁹ ad se.

Quinto ꝓpter veracitatem snie immutabilis quā habet in adimplendo. ij. Reg. vij. cap̄. Hūc g̃ dñe deus verbū qō locutus es suscita in sempiternū t fac sicut loquutus es vt magnificet nomē tuū. In ipso em̄ est imutabilitas veritatis. Numeri. xxiij. cap̄. Non est deus quasi hō vt mentiatur nec vt filius hominis vt mutetur dixit ergo t non facier: loquutus est t non adimplebit. Roma. iij. ca. Est aūt deus verax omnis aūt homo mendax sicut scriptum est vt iustificeris in sermonibus tuis t vincas cū iudicaris. Sexto ꝓpter arduitatez efficientie admirabilis quā habet i efficiēdo deutero. xxxij. ca Date magnificentiā deo nr̄o dei pfecta sunt opa t oēs vie ei⁹ iudicia. Matt. xv. ca. Videtes mutos loq̄ntes: claudos ambulātes: cecos videtes magnificabāt deum israel. Ipse est em̄ de quo Job. v. ca.

Qui facit magna z inscrutabilia z mirabilia absq; numero. Septimo ꝓpter equitatē iusticie indeclarabilis quā habet in retribuēdo ꝓpter qđ dr dañ.iij. ca. Laudo z magnifico z glorifico regē celi qz oīa opa eius vera z oēs vie eius iudicia. Jn ipso eīm est rectitudo iusticie inflexibilis. Jdeo dr sap.xvij.ca. Magna sunt iudicia tua dñe z inenarrabilia verba tua ps.x.metro vltimo. Justus dñs z iusticias dilexit: equitatē vidit vult⁹ ei⁹.

II. ver. Jdem ps.cxviij.metro.i. Justus es dñe z rectū iudiciū tuuz. Et exultauit spūs meus: in deo salutari meo. Luc.i. Jn hoc ꝓsiculo.ij.cāticī virginalis exp̄mit beata virgo exultatiōz sue mentis: q oztū habz ex nobilitate bñficij iam suscepti. ideo dicit ibidez glo. Sola illius memoria me delectat a quo salus p̄parat eterna. illius dīnitate letor ex cuius temporali concepcione mea caro letat. Jn isto versiculo b.virgo duo facit. Primo eīm indicat mentalis exultationis suauitatem. ibi exultauit spūs meus. Scōo explicat exultatiōis materie congruitatē. ibi in deo sa.me. Erat eīm deus sue exultatiōis materia iuxta illud.ps.xxxiij.metro.x Anima aūt mea exultabit in dño z delectabit super salutari suo. dicit ergo: Exultauit spūs meus. Sed quare exultas o virgo benedicta. Rñdet. Primo ꝓ copiositate suscepte gre.i.R.ij.cap. Letata sum in salutari tuo. Jōo dō. in ps.xij. Cantabo dño qui bona tribuit mihi z psallaz noī dñi altissimi. fuit eīm singlariter gra plena lu.i.ca. Aue gra ple. Scōo ꝓ fecunditate nature virginee. ys.xxxv.ca. Letabitur deserta z inuiaz exultabit solitudo z florebit quasi liliū Germinans germinabit z exultabit letabūdaz laudās. Gloria libani data est ei zc. Deserta z inuia est beatissima virgo ꝓpter recessum ab humanis amplexibus z flozuit q̄si liliū per virginitatis ꝓpositū: germinabit ꝓletabunda partum. Tertio pro suauitate diuine p̄sentie: ys.xij.ca. Exulta z lauda habitatio syon. qz magnus in medio tui sanctus israel. Abacbuc.iij. Ego aūt in dño gaudebo z exultabo in deo ieſu meo. Ad hanc exultationē inuitat eaz zach.ix. Exulta satis filia syō iubila filia hierusalem zc. Et iō ipsa pōt dicere illō cū ꝓpheta ps.lxxxiij.metro.ij. Cor meuz z caro mea exultauerūt in deū viuū. Et infra metro.iij. Passer inuenit sibi domū passer.i.xps.ps. Factus sū sic passer solitarius in domo.b.virginis puer.ix. capi. Sapientia edificauit sibi domū. Fuit beata pre omnib⁹ z benedicta Judith.xiij. ca. Benedicta es tu filia a domnino deo excelso pre omnibus mulieribꝫ super terram z.Lu.i.ca. Benedicta tu inter mulieres z infra. Ecce enim ex hoc beatā me dicet oēs generationes Quarto pro laudabilitate obtente victorie. qz nō potuit post sanctificationē inclinari ad aliquod peccatū ysa.xli.ca. Triturabis mōtes z cōminues: z colles quasi puluerez pones. ventilabis eos z vētus tollet z turbo dispergit eos. z tu exultabis in dño et in sancto israel letaberis. Ipsa enim contriuit insidias diaboli. Bernard⁹ super missus est. Ipsa ꝑculdubio caput contriuit venenatum quo omnimodā suggestionem maligni tam de carnis illecebris q̄ de mentis supbia reduxit ad nibilum

Quinto ꝓ terminabilitate būane mi serie secunduz vaticiniū ꝓphete ps. xij. metro vltimo. Cū auerterit dñs captiuitatem plebis sue exultabit iacob z letabitur israel. i. beata virgo vita actiuaz contemplatiua. iob ānis. viij.ca. Abraā pat vester exultauit vt videret deū meuz: vidit z gauisus est z sap.xix.ca. Tāq; agni exultauerunt magnificātes te domine q̄ liberasti eos z Mat.i.ca. Jpe ei saluū faciet populū suū a peccatz eoꝝ. Sexto ꝓ copiositate ꝓmisse glozie. math.v.cap. Gaudete z exultate: quoniā merces vra copiosa est in celis. Erat eīm exaltanda. Bernardus vbi supra. Quantū in terris p̄ ceteris adepta est gre plenitudo tm̄ i celis obtinuit p̄miū glozie singularz. Re- III. ver spexit humilitatē ancille sue zc. Jn hoc tertio versiculo recognoscit beata virgo circa se diuine miserationis effectū et hoc

dupliciter. Primo ex parte dei effect⁹ clementie ibi respexit. Scõo ex parte sui effectus reuerentie profundissime. ibi humilitatem. Primũ est exultatiuum pietatis dñice Scõm est indicatiuum sanctitatis virginee dicit ergo respe. humilitatẽ an. Sed ad qd ꝛ ꝓter qd te respexit o beata virgo. Et notandũ q̃ respectus diuine maiestatis ꝛ miseratiõis est ꝓter multa Primo ad fecundãdũ p̃ bñficiũ gratie sicut petebat ꝓpheta. pſ. lxxix. Respice de celo ꝛ vide ꝛ visita vineã istam. Scõo ad gubernandũ per p̃sidiuz custodie. ꝓpheta in pſ. Deus ne elongeris a me: deus meus in auxilium meũ respice. Tertio ad illuminandũ p radiũ sapie. eccle. xlij. ca. Sol illũinãs per oñia respexit. Quarto ad rectifi/candũ in rectitudine vie. ꝓpha pſ. lxxxix Respice in seruos tuos dñe ꝛ in opa tua ꝛ dirige. Quinto ad releuandũ de mi seria. pſ. Dñs de celo in terrã aspexit vt audiret gemitus compeditoꝝ ꝛ solueret filios interemptoꝝ. Sexto ad exaltã/dum in p̃fia eccl. xi. ca. Oculus dñi respe xit illũ in bonũ. Et q̃ hec oñia cõsecuta est bea. virgo dixit: Respexit humilitatẽ ꝛc. Sed p quid merek homo respectũ di/uine clemẽtie. Dicit q̃ per multa. Pri mo p asperitatẽ pnie luc. xvij. ca. Cõuer/sus dñs respexit petrũ ysaie. xlvi. ca. Ad quẽ respiciã nisi ad pauperculũ ꝛ contritũ spũ ꝛ trementẽ sermones meos Scõo p humilitatem obedientie. vñ ꝓpheta pſ. cxij. Excelsus dñs tẽ bũlia respicit in ce lo⁹ ꝛ in terra Judith. vi. ca. Dñe deus rex celi ꝛ tre intuere supbiã eoꝝ ꝛ respice ad humilitatem nr̃am vñ dicit ꝓpheta i pſ. ci. Respexit in oꝛõnẽ humiliũ ꝛ nõ spre/uit p̃ces eoꝝ. Tertio p delectationem indigẽtie dõ in pſ. r. Oculi ei⁹ in paupe rã respiciũt. Idẽ ꝓpha i pſ. xxiij. Respi/ce in me ꝛ miserere mei. Quarto p ve ritatem iusticie gen. iij. ca. Respexit dñs ad abel ꝛ ad munera ei⁹, qz dr ecc. xxxiij ca. Dona iniquoꝝ nõ ꝓbat altissim⁹ nec respicit in oblatiões iniquoꝝ, nec in mul titudine sacrificio p eoꝝ ꝓpiabit̃ pctis.

Sexto p firmitatẽ amicitie eccle. iij. ca. Gr̃a dei ꝛ munera est in sctõs ꝛc. Et qz hec oia fuerũt in beata virgie iõ dicit. Respexit. Quia fecit ꝛc. Jn hoc. iij. IIII. ℣. ꝙsiculo recognoscit b. virgo bñficiũ sibi exhibitũ nõ sibi ascribẽdo sed dñe boni/tati ꝛ ptãti dicens: Qz fecit mihi magna q̃ po. est: ꝛ san. no. ei⁹. vbi glo. Quia mi/hi dignatus ẽ magna facere: nihil meis meritis attribuo: sed meã magnitudinẽ ad illũ refero q̃ essentialr potẽs est. q̃ de p uis ꝛ infirmis magnos facit ꝛ fortes. Et facit duo. Primo bñficiũ sue fecundi/tatis attribuit dñe bonitati ꝛ potentie. ibi. Quia fe. mi. ma. q̃. po. est. Scõo re gratiar dñe clemẽtie. ibi. ꝛ sctũm nomẽ ei⁹. Hec aũt sunt quattuor Primũ san ctificatio in vtero materno. Hiere. i. cap. Priusq̃ te formarẽ in vtero no. te. ꝛ añq̃ exires de ventre sanctificaui te Bernar/dus. Fuit ꝑculdubio mr̃ dñi ante sctã q̃ nata pſ. Sctificauit tabernaculũ suum altissimus vt cõpetat sibi qõ de Moyse dr̃ eccl. xlv. ca. Sctũm fecit eũ ꝛ elegit eũ ex oñi carne. Scõum ꝛceptio filij in vtero! ꝓpter hiere. xxxi. ca. Nouũ creauit dñs sup terrã: femina circũdabit virũ. q̃ eius vterũ elegit filiꝰ dei in tabernaculũ suũ. eccl. xxiiij. ca. Qui creauit me requi/euit i tabernacl'o meo. Et Esa. xij. Exul ta ꝛ lauda bitatio syõ. q̃ magn⁹ in medio tui sctus israel ꝛ pſ. xcvij. metro. i. Canta te dño canticũ nouum. qz mirabilia fecit.

Tertiũ amplificatio meriti i exercita tione meritoria gen. xvij. ca. Faciã te cre/scere vehemẽtissime dictum est abrae. qõ ꝓpetit beate virgini de qua puer. vlti. ca. Multe filie congregauerũt diuitias: tu vero supgressa es vniuersas. Quartũ dilatatio p̃conij in mũdo isto ꝑm illõ qõ dictũ est dõ. i. palip. xvij. cap. Fuit recũ q̃/cunq̃ ꝓpexisti. interfeci oñes inimicos tuos coram te: feciq̃ tibi nomẽ q̃si vni⁹ ma gnatoꝝ q̃ colebant in terra. Ruth. vl. ca. Faciat dñs hãc mulierẽ sicut fec̃ rachel ꝛ lyã vt sit exẽpluz virtutis. Et insta hẽat celebre nomẽ. Et misc̃dia ei⁹. Jn isto. V. ver. v. ꝙsic'o. b. virgo duo facit. Primo ex/

plicat dulcedinē pietatis ex pte dei miserētis ibi: Et miscōia eius a ꝓgenie in ꝓ
V.ver. genies. Scō indicat aptitudinē congruitatis ex pte hominis suscipiētis. ibi timentib⁹ eū. Cōsiderans em̄ bea. virgo dulcedinē dine pietatis in ope incarnationis ostensam dicit. Et miscōia ei⁹. Ue re de⁹ est de miscōia colendus ⁊ collaudādus. qz effectū miscōie sue multiplicit manifestauit. Jō dicit ꝓpha. ps. lxxxviij. metro. i. Miscōias dn̄i in eternum cāta bo. et pluralit loquit misericordias ꝓpter multiplices effect⁹ eius Prim⁹ est redēptio q̄dito⁹. exo. xv. ca. Dux fuisti in misericordia tua ꝓp'lo quē redemisti lu. i. ca Ad faciendā misericordiā cū patrib⁹ nostris ⁊ memorari. Et Ephe. ij. ca. Deus q̄ diues est in miscōia ꝓpter nimiā charitatem suā qua dilexit nos ⁊ cuz essemus mortui pctis conuiuificauit nos in xpo.

Scōs reuocatio pctō⁹. Roma. ix. ca. Vocabo nō plebē meā: plebez meā: ⁊ nō dilectā meā dilectā meā ⁊ nō miscōiaz ꝓcōsecutā: miscōiā ꝓsecutaz q̄ vocatio est ad pniam Luce. ix. ca. Non veni vocare iustos: ꝫ pctōres ad pniaz. Tert⁹ sustētatio aduersō⁹ Treñ. iij. ca. Misericordie dn̄i: qz nō sumus cōsumpti: qz nō defecerūt miserationes eius. Quartus expectatio quersō⁹ sapie. xi. ca. Misereris oīm dn̄e. qz oīa potes ⁊ dissimulas pcta hoīm ꝓpter pniam. Quintus redemptio couersō⁹. luce. xv. ca. Surgēs venit ad p̄em suū. cū aūt adhuc lōge esset: vidit eū pater eius ⁊ miscōia mot⁹ cecidit sup collū eius ⁊ osculatus est eū. Hiere. iij. ca. Reuertere ad me ⁊ ego suscipiam te. Sextus remissio delictō⁹. eccl'. xvij ca. Quā magna misericordia dn̄i ⁊ ꝓpiciatio ipius ꝓ quertentib⁹ ad se. ꝓpheta ps. lxxxv. metro. v. Quoniā tu dn̄e suauis et mitis ⁊ multe mie oīb⁹ inuocātib⁹ te

Septimū cōmunicatio donō⁹ osee. ij ca. Spōsabo te mihi i iusticia ⁊ iuditio ⁊ miscōia ⁊ miserationib⁹ ⁊ spōsabo te mihi in fide ⁊ scies: qz ego dn̄s. eccl. xxxvi ca Miserere nr̄i deus omniū ⁊ respice nos.

Octauū ꝓtectio infirmō⁹ ps. Misericordia mea ⁊ refugiū meum susceptor meus ⁊ liberator meus. Nonū cōsolatio afflictō⁹. ij. co⁹. i. ca. Benedict⁹ deus ⁊ pater dn̄i nr̄i iesu xpi ⁊ de⁹ toti⁹ ꝓsolationis q̄ consolat nos in oīi tribulatione nr̄a. Decimū glorificatio electō⁹. ps. Miscōia edificabit in celis ꝓparabit veritas tua in eis. Cū ergo tantū sit effect⁹ dine misericordie: cōgrue magnificauit eū beata virgo dicens: Et miscōia eius ⁊c. Ostensa aūt dulcedine ex pte dei mi/
V. ver. serentis: nūc ostendit aptitudinez ex pte hoīs suscipiētis. iō dicit timentib⁹ se. ipse em̄ miserek Primo reuertētib⁹ p amaritudinē pnie ysa. lv. ca. Derelinquat impius viā suā: ⁊ vir iniquus cogitationes suas ⁊ reuertat ad dn̄m ⁊ miserebit eius ⁊ ad deū nr̄m qm̄ multus est ad ignoscēdum. Scōo ꝓfitentibus ꝓpter magnitudinē erubescentie. puer. xxviij. ca. Qui abscōdit pcta sua non dirigek. qui aūt cōfessus fuerit ⁊ reliquerit ea miscōiam cōsequek. Tertio satisfacientib⁹ ꝓpter teneritudinē iusticie. Thobie. xiij. ca. Cōuertimini peccatores ⁊ facite iustitiam.

Quarto obedientib⁹ ꝓpter subiectionē reuerētie deutero. xxxij. ca. Judicabit deus ꝓplm suū ⁊ in seruis suis miserebitur ps. Et misericordia eius ab eterno vsq⁹ in eternū sup timētes eū. Item ps. Quō miserek pater filio⁹ misertus est dn̄s sup timētes se qm̄ ipse cognouit figmentum nr̄m. Quinto cōfidentib⁹ ꝓpter certitudinē fiducie dō in ps. Bn̄placitū est domino sup timentes eū ⁊ in eis q̄ sperant sup misericordia eius. Sexto diligentibus ꝓpter teneritudinē amicitie deuto. v. ca. Ego dn̄s deus tuus emulator ⁊c. et faciēs miscōiam in multa milia diligentibus me. Septimo cōpatientib⁹ ꝓpter dulcedinē clemētie Matth. v. capi. Bti misericordes quoniā ipsi miscōiam consequent. Octauauo sustinētib⁹ propter longitudinē pseuerātie. Mar. vij. ca. Misereor super turbā. qz ecce iam tri duo sustinēt me. Nono indigentibus ꝓpter certitudinē inopie ps. Respice in me ⁊ miserere mei. da imperiū tuū puero

tuo ⁊ saluuz fac filiũ ancille tue. Decimo indulgentib⁹ ꝓpter relaxationẽ iniurie Mat. xviij. Serue neq̃ om̃e debituz dimisi tibi quoniã rogasti me. nõne ergo oportuit ⁊ te misereri cõserui tui sic̃ ⁊ ego tui misertus sum. Idem. vi. ca. Si dimiseritis hominib⁹ pctã eoꝝ ⁊ pater vester celestis dimittet vob̃ delicta vestra. ⁊ qm̃ ista excitat timor iõ. b. virgo dicit: ⁊ misericordia eius a progenie inꝓgenies timẽ
VI. ver. tib⁹ eum. Fecit potentiã ⁊c̃. In hoc sexto versiculo. b. virgo magnificat deũ propter beneficiũ incarnationis: scd̃m q̃ est declaratiuũ diuĩe potestatis. Supplicat aũt celsitudinẽ potestatis paterne. Primo ꝑ comparationẽ ad filiũ cũ dicit: Fecit po. in bra. suo. i. potenter ꝑ filiũ suum egit: vel filio cõmunicauit potentiam vel potentiã manifestauit in icarnatiõe filij.

Scd̃o ꝓpter cõparationẽ ad cõtrariũ. i. ad diabolũ. ibi. dispsit superbos mente cordis sui. di. ergo fecit potentiã. Rõnabiliter aũt magnificat deũ rõne potentie

Primo q̃ miserabilis eccle. xliij. Ipse est omnipotẽs sup̃ om̃ia opa sua. terribibilis dñs ⁊ magnus vehemẽter ⁊ mirabilis potentia eius. Est aũt admirabilis ꝓpter quattuor. Primo q̃ insuperabilis. i. pal'. vltimo ca. dicit dd̃. Tua est dñe magnificẽtia ⁊ potẽtia ⁊ gl'ia atq̃ victoria ⁊ tibi laus. cũcta em̃ q̃ in celo sunt ⁊ i terra tua sunt. Scd̃o q̃ incõparabilis ij. paral'. xx. ca. dicit iosaphat: Dñe deus patꝝ nr̃oꝝ tu es de⁹ i celo ⁊ dñaris cũctis regnis gẽtiũ. in manu tua est fortitudo ⁊ potentia nec quisq̃ potest tibi resistere.

Tertio quia inenarrabilis ps̃. cv. metro. ij. Quis loquet̃ potẽtias dñi auditas faciet omnes laudes ei⁹ eccl'. iij. ca. Magna est potentia dei solius ⁊c̃. Unde in ps̃. Ut notã faceret filijs hoĩm potentiã suam ⁊ gloriam magnificentie regni sui

Quarto q̃ interminabilis. Dañ. iij. Potestas eius potestas sempiterna ⁊ regnum eius in generatione in generationem. Idem. ca. vij. Potestas eius potestas eterna: que non auferetur ⁊ regnum eius quod non corrumpetur. hanc potentiam admirabilem ostendit dñs multipliciter. Primo in ꝓductione vniuersoꝝ. sapientie. xi. ca. Nõ em̃ erat impossibilis omnipotens manus tua que creauit orbem terrarum ex materia inuisa. et ephesio. iij. ca. Ei aũt qui potens est omnia facere superhabundanter q̃ petim⁹ aut intelligimus quia intellectus noster non capit. Secundo in dispositione ꝓductorum sapientie. xij. ca. Tu autez dominator virtutis cum tranquillitate iudicas ⁊ cũ magna reuerẽtia dispõis nos subest em̃ tibi cũ volueris posse ps̃. Preparãs mõtes in ṽtute tua accict⁹ potẽtia q̃ ꝯturbas ꝓfundũ maris sonũ fluctuuz ei⁹ Tertio in repatiõe depditoꝝ. heb. xi. ca. de abraam arbitrans q̃ ⁊ a mortuis suscitare potens est deus ⁊ mat. iij. ca. Potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrae ⁊ actuũ. xx. ca. Potẽs est deus edificare ⁊ dare hereditatem i sanctificatis oib⁹. Quarto in gubernatione famulorum. hebreoꝝ. ij. ca. Potens est ⁊ eis qui temptantur auxiliari. ⁊ daniel'. iij. ca. Ecce deus noster quem colimus potens est nos eripere de camino ignis ardentis ⁊ de manibus tuis o rex liberare. Quinto in debellatione aduersoꝝ. ps̃. xxiij. metro. viij. Domin⁹ fortis ⁊ potens dominus potens in prelio. sapiẽtie. x. ca. Certamen forte dedit illi vt vinceret. Danielis. iij. cap̃. Qui ostendunt seruis tuis mala confundantur in omni potentia ⁊ robur eorum conteratur. Sexto in concultatione superborum ysa. x. ca. Detraxi quasi potens in sublimi residentes. danielis. iiij. ca. Ego nabuchodonosor laudo ⁊ magnifico ⁊ gl'ifico regez celi. q̃ om̃ia opa eius vera sunt ⁊ oẽs vie eius iudicia. ⁊ gradientes in sup̃bia põt humiliare. Septimo in relaxatiõe delictoꝝ. marci. ij. ca. Quis põt dimittere pctã nisi solus deus. Mat. ix. ca. Ut aũt sciatis q̃ fili⁹ hoĩs habet ptãtem i terra dimittẽdi pctã ait paralitico: surge quia fides tua te saluum fecit. dimittere peccata est actus potentie infinite. ⁊ non fit nisi per gratiam quam solus deus creat.

Octauo in multiplicatiõe beneficioꝝ ij. coꝝ. ix. ca. Potens est aũt deus omnez gratiã habundare facere in vobis. Et iõ quicq̃d ꝓmittit põt implere. Ro. iiij. ca. Plenissime sciens quia quecunq̃ ꝓmisit deus potens est ⁊ facere. Nono in cõdempnatione impioꝝ. ⁊ ideo formidandum mat. x. Potius hũc timete qui põt animã ⁊ corpus ꝑdere in gehennã. eccl. i. ca. Unus est altissim⁹ creator oĩm omnipotẽs ⁊ rex potens. ⁊ infra. sedẽs super thronũ ⁊ dñans deus. Decimo in exaltatione electoꝝ. ps. cv. metro. viij. Saluauit eos ꝓter nomẽ suũ vt notã faceret potentiã suaz ⁊ dañ. iij. ca. Non est alius deus qui possit ita saluare ⁊. i. petri. v. ca. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in tpe visitatiõis. Hanc potentiã q̃rebat ꝓheta dicens in ps. lxxix. metro. iij. Excita potentiã tuã ⁊ veni vt facias nos. qđ factũ fuit in incarnatione filij dei. Scđo qꝛ triũphãti apoc. xvij. ca Hi. s. decem reges p̃noiati cuz agno pugnabũt ⁊ agn⁹ vincet illos qm̃ dñs dñorum est ⁊ rex regũ. Ideo dicit b. virgo fecit potentiã in bra. suo. ⁊c. i. in filio suo ĩcarnato q̃ dicit brachiũ p̃ne virtutꝫ ysa. liij. Brachiũ dñi cui reuelatũ est. ⁊ đr ꝙ quatuor. Primo ꝓhetica p̃nũciantione reuelatũ ps. lxx. metro. xx. Donec annũciẽ brachiũ dñi generatiõi oĩ q̃ vẽtura est. Scđo gratuita incarnatione manifestatum ysa. lij. cap̃. Parauit dñs brachiũ sanctũ suũ in oculis oĩm gentium.

Tertio humana redemptione exercitatum ps. lxxvi. metro. xiiij. Redemisti ĩ brachio tuo populũ tuũ filios iacob ⁊ ioseph. Quarto ardua sublimatiõe glorificatũ. eccl. xxxvi. ca. Glorifica manũ et brachiũ dextrũ. Que gl'ia maxime manifestabit in iuditio ysa. iij. ca. Auditã faciet dñs gl'iam vocis sue ⁊ terrorẽ brachij sui ostendet. hoc etiã brachiũ est p̃mo cõfirmatiuũ infirmoꝝ. ps. lxxxviij. metro xxi. Manus em̃ mea auxiliabit ei ⁊ brachiũ meum confortabit eũ. et ps. lxxviij. Scđm magnitudinem brachij. tui posside filios mortificatoꝝ. Est scđo supatiuum aduersoꝝ. ps. In brachio virtutis tue deposuisti aduersarios meos ysa. xl. Ecce dñs de⁹ in fortitudine veniet ⁊ brachiũ ei⁹ dñabit ⁊ exo. xv. cap̃. Irruat sup eos formido ⁊ pauor in magnitudie brachij tui Est t̃tio libatiuũ opp̃ssoꝝ deut. v. ca. Memento ꝙ seruieris in egypto et eduxit te deus ĩ manu forti ⁊ brachio extẽto. ps. cxxxv. metro. x. Qui ꝑcussit egyptum cũ p̃mogenitis eoꝝ qui eduxit isrl' de medio eoꝝ in manu potenti ⁊ brachio excelso. Est q̃rto cõgregatiuũ dispsoruz ysa. xl. ca. In brachio suo ꝯgregabit agnos. s. ad gl'iam de qua dđ. in ps. Cõgrega nos de nationibus ⁊c. Item ꝓheta in ps. Saluauit sibi dextera ei⁹ ⁊ brachium sanctum eius. huic brachio deus pater potẽtiã cõmunicauit. ideo di. ẏ. bñ dicta. Fecit potentiam. Deposuit. ⁊c. VII. ver
Iste est septimus versiculus ĩ quo b. vir. magnificat deum ex cõsideratiõe ptãtis quam exercet in depressione superboꝝ et exaltatione humilium. ideo dicit: deposuit ⁊ facit duo. Primo declarat diuinam potentiã vt hũiliatiuã sublimiũ. ibi deposuit po. de se. Scđo vt clarificatiuam humiliũ. ibi ⁊ exaltauit hũiles. Circa hoc vltimũ est notandũ ꝙ ad exaltationem glorie disponũt opa virtuosa eccl. xl. ca. Facultates ⁊ virtutes exaltant corscz spũaliter. Primo austeritas penitẽtie. eccl. xi. ca. Est hõ marcidus egens recupatione plus deficiens virtute ⁊ habũdans pauptate ⁊ oculus dei respexit illũ in bono ⁊ erexit illum ab humilitate ipsius ⁊ exaltauit caput eius. Scđo claritas sapientie ꝓuer. iiij. ca. In omni possessione tua acquire prudentiaz ⁊ arripe illam ⁊ exaltabit te. Idem ca. lij. Ecce ĩtelliget seruus meus. Tertio veritas iusticie. eccl. xx. ca Qui opat̃ terrã suam inaltabit aceruum frugũ ⁊ qui operatur iusticiam ipse exaltabitur. Firmitas patientie. eccl. xv. cap̃. Firmabitur in illo ⁊ non flectetur ⁊ continebit illum ⁊ nõ cõfundetur ⁊ exaltabit illum apud proximos suos. Quarto assiduitas violentie ps. lx. metro. ij. A finib⁹ terre ad te cla

manū dum angiaretur cor meū in petra exaltasti me. Quinto profunditas reuerentie.luc.xviij.ca. Omnis qui se exaltat humiliabitur ꝛ qui se humiliat exaltabitur. Jdeo b.vir.di.ꝛ exaltauit humiles. VIII.ꝓ. Esurientes impleuit ꝛc. Jste est octauus versiculus in quo.bea. vir. magnificat deum ex consideratione diuine largitatis: que ostenditur in diffusione doni. Et facit duo. Primo explicat largitatem magnificentie ex parte dei influentis.ibi impleuit bonis Secundo indicat idoneitatem ex parte hominis appetētis.ibi.esurientes. cōmendat primo affluentiam largitatis ꝛ merito. qꝛ ipse replet animam Primo claritate sapiē tie q̄̄tū ad intellectuā.eccl'.xvij.ca. Sesu impleuit cor illorum ꝛ malaꝛ bona oñ dit illis. Jdem ca.xv. Adimpleuit eū spiritu sapientie ꝛ intellectus exodi.xxxi.ca Ecce vocaui ex nomine beseleel de tribu iudaꝛ impleui eum spiritu dei sapientia ꝛ intelligentia ꝛ scientia in omni opere.

Secundo suauitate letitie q̄̄tum ad effectiuam ps.lxij.metro.vi. Sicut adipe ꝛ pinguedine repleatur anima mea ꝛ labijs exultatiōis laudabit os meū eccl'. xxiiij.ca. Transite ad me omnes qui cōcupiscitis me ꝛ a generationibus meis implemini.spiritus enim meus sup mel dulcis. Tertio bonitate iustitie q̄̄tum ad operatiuaꝛ.ysa.xxx.ca. Impleuit syon iudicio ꝛ iustitia ꝛ erit fides in temporibus suis. Quarto generositate loquele q̄̄tum ad interpretatiuam ps.lxxx.metro.ix. Dilata os tuum ꝛ implebo illud. actꝫ.i.ca. Repleti sunt omnes spūsancto ꝛ ceperunt loqui. Quinto copiositate gratie quantum ad totam animā.puer. iij.ca. Honora dominum de tua substantia ꝛ de primitijs omniū fruguꝫ tuarum da paupibus ꝛ implebunt horrea tua saturitate ps.cxliij.metro.xvi. Apis tu manū tuaꝛ ꝛ imples omne animal bñdictione ꝛ prouerbioꝝ.viij.ca. In vijs iusticie ambulabo in medio semitarum iudicij: vt ditem diligentes me ꝛ thesauros eoꝝ repleam. ecclesiast.i. Omneꝫ domum illius implebit a generationibus: ꝛ receptacula a thesauris illius. Sexto preciositate glorie q̄̄tum ad totam naturaꝫ ps.lxiij.metro.v. Replebimur in bonis domus tue:sanctum est templum tuum mirabile in equitate. Jtem ps.xv.metro vltimo. Adimplebis me leticia cū vultu tuo delectatiōes in dextera tua vsq̄ in finem. Hanc largitatem cōmendans beata virgo dicit: Esurientes impleuit ꝛc. Jllos scilicet qui esuriunt ꝛ sitiunt iusticiam de quibus Matth.v.capi. Beati qui esuriunt ꝛ sitiunt iusticiam quoniaꝫ ipsi saturabuntur ps.cvi.metro.ix. Animam esurientem satiauit bonis. Suscepit israel ꝛc. Jste est nonus versiculus IX.ver. in quo beata virgo magnificat deum ex consideratione diuine promissionis ꝛ veritatis:que ostenditur in adimpletione promissi ꝛ facit duo. Primo explicat ꝛ declarat diuine promissionis adimpleti/onē iam factam.ibi.suscepit israel.p.suū.

Secundo manifestat huius promissionis impletioneꝫ ꝛ preteritatem ibi.sicut loquutus est ad p.nostros ꝛc. Primuꝫ est declaratiuum veritatis. Secundum est insinuatiuum pietatis. Quod enim impleuit promissum veritatis fuit. quod autem fuit dignatus promittere pietatis fuit. magnificans autem beata virgo dominum in opere incarnationis ex consideratione dominice veritatis.dicit Suscepit israel.ꝛc. Notandum qꝛ deus suscipit animā multipliciter. Primo ad purificandū immundam.ps.cvi.metro.xvij. Suscepit eos de via iniquitatis eorum. Jtem ps.lvij.metro vltimo. Ad iutoꝝ meus tibi psallam.quia deus suscepto meus es.deus meus misericordia mea scilicet ad purgandum. Secundo ad viuificandum mortuam.ps.cxxxi metro. iij. Suscipe me secundum eloquium tuum ꝛ viuam. quia peccatum animam occidit. Tertio ad liberandum oꝓressam sapientie.ij.ca. Si est verus dei filius suscipiet illum ꝛ liberabit eum de manibus contrariorum ps.xxix. metro.i. Exaltabo te domine quoniam

suscepisti me. nec delectasti ĩimicos me/
os sup̄ me. Quarto ad rectificandum
ignaram eccl'. iiij. Sapientia filijs suis
vitam inspirat. ⁊ infra qui tenuerint illā
vitam hereditabūt ⁊ quo introibit bene/
dicet deus. Quinto ad consolandū af
flictam ps̄. lviij. metro. xix. Factus es su
sceptor meus ⁊ refugiū meum in die tri/
bulationis mee Item ps̄. lvi. In vmbra
alarū tuaꝝ sperabo donec transeat iniq̄/
tas. Sexto ad defensandū infirmam
Hiere. i. ca. Ne timeas a facie eorum qꝛ
ego tecum sum vt eruā te dicit dominus
nam ⁊ ipse deus meus saluraris me⁹ su/
sceptor meus nō emigrabo. Item in ps̄.
xvij. Dedisti ꝓtectionē salutis tue ⁊ dex
tera tua suscepit me. Septimo ad recō
ciliandum auersam hiere. iij. ca. Fornica
ta es cum amatoribus multis. tamen re
uertere ad me dicit dominus ⁊ ego susci/
piam te. Octauo ad satiandum fame
licam act. vij. ca. Domine iesu accipe spi
ritum meum ezechiel'. xx. ca. In odorem
suauitatis suscipiam vos cum eduxero
vos de populis ⁊ congregauero vos de
terris in quibus dispersi estis ⁊ sanctifi/
cabor in vobis Et cum ad hanc gloriaꝫ
educitur anima tota satiatur ps̄. Satia
bor cum apparuerit gloria tua. Ad cui⁹
participationeꝫ ordinata est incarnatio
filij dei. Ideo dicit beata virgo. Susce/
pit. Et notanduꝫ ꝙ deus suscipit animā
propter quattuor. Primo propter pul
chritudinem innocentie decorantis. ps̄.
Me aūt propter innocentiam suscepisti
⁊ cōfirmasti me in conspectu tuo in eter/
num. Secundo propter amaritudinē
p̄nie amaricantis danielis. iij. ca. In ani
mo contrito ⁊ spiritu humilitatis susci/
piamur domine a te sicut in holocaustū
arietum ⁊ thaurorum Tertio propter
mā̄suetudinem clementie miserātis. ps̄.
cxlvi. metro. vi. Suscipiens mansuetos
dominus humilians autem peccatores
vsq̄ ad terram. Quarto propter forti
tudinem constantie roborantis ps̄. For/
titudinem meam ad te custodiam. quia
deus susceptor meus es deus meus mise
ricordia eius preueniet me. Et ideo bea
ta virgo dicit Suscepit israel pueruꝫ su
um ⁊c̄. Cuius ⁊c̄. Amen.

Tractatus de corpore xp̄i.

Emoriā fecit mi
rabilium suorum misericors
et miserator dominus escā de
dit timentibus se ps̄. cx. Tria sunt preco
nia de quibus solent principes cōmen/
dari principaliter. Primum est poten
tia. quia principatus non est nisi quidaꝫ
ciuilis potestas. vnde prouerbiorū. xiiij.
In multitudine populi dignitas regis ⁊
in paucitate plebis ignominia principis
Secundum est clementia principis.
quia potestas sine clementia vertit verū
principem in tyrannū. ideo dixit ille rex
maximus artharxerses. hester. xiij. Cuꝫ
gentibus plurimis imparem ⁊ vniuer/
sum orbem mee ditioni subiugassem ne/
quaq̄ volui magnitudine potentie abu/
ti sꝫ clemētia ⁊ lenitate gubernare subie
ctos. Tertiū est magnificētia que est
virtus cōueniens solis principib⁹. ideo d̄r
hester. i. ꝙ impator assuerus fecit cenam
magnā p̄ncipibus suis. ⁊ eam fecit habū
danter ⁊ precepit om̄ia ministrari s̄m ꝙ
magnificētia regia dignū erat. Et quia
xp̄us dn̄s est p̄nceps omniū. ⁊ rex reguꝫ
⁊ dominus dn̄antiuꝫ apoc̄. i. idcirco pōt
excellenter ab hoc triplici preconio com/
mēdari. Et specialiter in dignissimo eu/
charistie sacramento. Primo nanq̄ on̄
dit in eo suam potentiā. qꝛ non est maio/
ris virtutis mūdū de nihilo creare q̄ sb̄
stantiam totam panis in suū corpus sub
iecto conuertere incorruptibile. Et ideo
premittit̄ in verbo ꝓposito. Memoriam
fecit ⁊c̄. Opera enim mirabilia declarāt
diuinam potentiam pro quibus prophe
ta in ps̄. cxxxviij. Confitebor tibi domi/
ne. qꝛ terribiliter magnificat⁹ es. ⁊ Mi/
rabilia opera tua ⁊ aīa. m. co. ni. Se/
cundo xp̄us in eo suam clementiā osten/
dit. quia ibi semetipsum totū dedit: tam
indignis q̄ dignis. ⁊ ideo sequitur. Mi
sericors ⁊ miserator dominus de qua cle/

mētia dicit propheta ps̄. cxliiij. Suauis dn̄s vniuersis ⁊ miserationes eius super omnia opera eius ⁊c̄. Tertio ostendit ibi sūme suam magnificentiā. qꝛ ibi statuit dare vnū ferculū qđ habet in se plus de preciositate q̄ꝫ valeat totū suū regnuꝫ ideo subiungit. Escam dedit timentibꝫ se. vnde idem ꝓpheta in cxliiij. p̄s. istam dīnam magnificentiaꝫ extollendo dicit. Oculi omniū in te sperant dn̄e ⁊ tu das illis escaꝫ in tempore oportuno. Et quia apertio manus in principe designat magnificentiā adiungit. Aperis tu manuꝫ tuā ⁊ imples omne animal benedictione Quia ergo solēnitas pn̄s est circa eucharistie sacramentū. idcirco ad illius sacramenti misterium declaranduꝫ occurrūt quattuor cōsiderationes seu contemplationes. quarum scꝫ Prima est de istiꝰ sacramenti entitate. Secunda est de ipsiꝰ vnitate Tertia est de eius ꝟitate

I. ꝯtemplatio. Quarta est de eiꝰ bonitate. Quantum ad primam contemplationem que est de illius sacramenti entitate est intelligenduꝫ ꝙ sicut dicut dicit beatus Grego. in omelia paschali. In hoc sacramento aliud est quod cernitur. ⁊ aliud quod creditur. illud qđ cernitur est species panis ⁊ vini in hostia ⁊ calice. Sed illđ qđ creditur est veritas carnis ⁊ sanguinis xp̄i. Intelligendum est tamen ꝙ sub specie panis que videntur in hostia quattuor esse creduntur. quia scilcꝫ Primo creditur ibi esse corpus xp̄i ex vi verboꝝ quia verba consecrationis de solo corpe faciunt mentionem. Secundo est ibi sanguis xp̄i. ex concomitantia immediata. quia sanguis immediate disponit corpus ad vitam. Tertio est ibi anima xp̄i ex concomitantia propinqua. quia licet anima non viuificaret nisi sanguine mediante tamen pertinet ad eandem naturam. ⁊ ideo concomitatur ipsum propinque. Quarto est ibi diuinitas verbi ex concomitantia remota. quia licet diuinitas cum tribus precedentibus faciat vnum suppositum non tamen pertinet ad eandem naturam. Sed ex istis accipiuntur duo catholica documenta.

Primum est ꝙ sanguis xp̄i non soluꝫ est in calice sicut aliqui imaginantur: et corpus tantum in hostia. imo totus sanguis xp̄i est vere in hostia. quia ex quo resurrexit sanguis suus non fuit nisi infra corpus. Secundum est ꝙ talis institutio est in ecclesia moderna. cum em̄ in p̄mitiua ecclesia sacramentū hoc sub eadē specie ministrabatur populo: tamē quia circa species vini multa pericula acciderunt effusionis. institutū est vt sub specie panis tantuꝫ cōmunicetur. quia sub vtraq̄ꝫ specie tam corpus q̄ꝫ sanguis suscipit̄

Intelligendū est tamē ꝙ in calice credunt̄ esse illa eadē quattuor q̄ dicta sunt licet alio ordine. qꝛ Primo est ibi sanguis ex virtute verboꝝ ꝓ eo ꝙ verba consecrationis calicis de solo sanguine faciunt mentionē. Scđo credit̄ corpꝰ xp̄i ibi esse ex cōcomitantia īmediata. quia est ibi corpus īmediate receptū. Tertio creditur ibi esse anima ex concomitātia propinqua. quia pertinet ad eandem naturā humanaꝫ. Quarto credit̄ esse ibi diuinitas ex concomitantia remota. quia non pertinet ad eandem naturā q̄ꝫuis bene ad idem suppositū. Sed hic accipiuntur duo alia documenta. Primum est ꝙ cuꝫ sit aliud qđ cernitur oculis corporis: ⁊ aliud qđ credit̄ oculis mētis in hoc sacramēto oratio nō est dirigēda ad illđ qđ cernit̄. sꝫ tm̄ ad illđ qđ creditur quia illud est dignum adoratione

Secundum est ꝙ verba consecrationis secrete proferuntur a sacerdote. ante eleuationem nō debet a populo adorari. qꝛ nondum constat ibi esse corpus xp̄i ꝓpter periculū idolatrie. Qđ aūt illa q̄tuor que dicta sunt in hoc sacramento dignissimo sint probatur per beatum ambrosiū in libro de sacramentis: qui dicit ꝙ illa que fuerunt in vtero virginis inueniuntur in illo dignissimo sacramento. Qꝛ vero illa fuerint in vtero virginis ꝓbatur per ansel. in libro de ꝯceptu virginali. Et illa quattuor saluator oñdit ibi esse io. v. dicēs: Ego sum panis viuus q̄

de celo descendi. Per hoc enim q dicit panis dat itelligere corp⁹ qz ibi dic. Caro mea vere est cib. Per hoc q dicit viuus dat itelligere aiam q quā corp⁹ viuificat Et quia anima sine sanguine corp⁹ non potest viuificare. ideo subiungitur. z sanguis. Dicit aūt. Qui de celo descendi p pter diuinitatem. Sed circa ista dicta accipiuntur quattuor veritates. quaruz

Prima est q in hoc sacramento pprie non videtur xp̄us oculo corporali. quia aliud est ibi qō cernitur z aliud qō creditur fm Greg. z hoc ideo. qz si ibi xp̄s cerneretur. idem esset qō cernitur z creditur. Ratio aūt quare non cernitur ibi xp̄us ē quia accidentia que ibi cernunt non sunt in corpore christi sicut in subiecto Secunda veritas est q licet ibi pprie non videatur xp̄us tamen non errant fideles q dicunt se videre xp̄m in manibus sacerdotis. qz nullus errat cui⁹ verba possunt verificari eo modo q verificat diuina scriptura: in qua dicitur q aliqui viderunt deum oculo corporali sicut Moyses vidit oīm cernēdo corporaliter rubū exo. iij. non q videret ibi diuinitatē: sed quia diuinitas assistebat illi rubo. Et ita corpus xp̄i suo modo assistit speciebus que in hoc sacramento cernuntur. Tertia veritas est q si beatus Petrus celebrasset missam in triduo mortis xp̄i. cū in cena sacerdos fuerat ordinatus. tūc in hostia non fuissent credita nisi duo. s. corp⁹ xp̄i z dīnitas eius. qz tunc caro xp̄i erat mortua. z tunc anima eaz non cōcomitabatur: nec sanguis. quia iaz erat effusus super terram. z corpus in sepulchro z anima in inferno. Et ideo cū sanguis z anima non sint in hostia nisi per concomitātiam tunc ibi non fuissent. Tamen quia diuinitas remansit in morte vnita cum corpore. ideo fuisset ibi ex tali concomitātia. Quarta veritas est. q si beat⁹ Jacobus qui missam ordinauit primo dixisset missaz in hoc triduo tunc in calice nō fuisset nisi sanguis. quia non est ibi corp⁹ z anima nisi per concomitantiaz: z tunc corpus erat a sanguine separatum. z anima similiter seperata. nec diuinitas fuisset ibi sic vnita sanguini sicut carni. quia non remansisset cōmunicatio ydiomatū que prouenit ex tali vnione. vt habetur. i. de trinita. vnde non erat verum dre tūc hoc sanguine demonstrato. iste sanguis est deus sicut pter sepulturam corporis dicimus deum esse sepultum z non i cruce remansisse. sicut remansit ibi sanguis Et ratio est. quia corpus est principalis pars: z non sanguis hominis. Intelligēdum tamē est q quando sacerdos defert corpus domini ad cōmunicandum fidelem dicit. Credis hoc esse corpus domini de virgine natum et in cruce passum. Respondit vtiq; tunc et sacerdos interrogans z fidelis profitens debet dirigere intentionem suam ad illud qō credit. z non ad illud qō cernitur. qz tunc vtrū q; crederet cum illud qō cernitur non sit corpus xp̄i fm bea. Grego. Intelligēdum est insuper q simplices proni sunt nisi instruantur ad dirigendum suaz intentum in illud quod cernitur. Et tutius videretur dicere. s. credis hoc esse corpus xp̄i. z tunc bene posset ferri intentio ad illud quod cernitur. quia in speciebus illis quas cernimus est vere corpus xp̄i tamen quando quis dirigit intentionem suam ad fidem ecclesie in tantum nullū videtur periculū. Sed remāet adhuc dubium. Si sanguis est venerandus in aliquibus reliquijs que sunt pter eucharistiam. Dicunt aliqui q non. quia xp̄us totum sanguinem reassumpsit. tamen non videtur inconueniens si aliqua eius portio remansit: cum tanto sanguine corpus glorificatum non indigeret. et ideo venerari potest. Secundo dubitatur. Si talis sanguis est venerandus sicut in eucharistia. Dicitur q non. quia talis sanguis non est vnitus diuinitati sicut nec in triduo mortis xp̄i. Unde sicut in triduo nullus debuit adorare calicem secundum latriam: eo q non erat ibi deitas. ita nec sanguinem illum qui est separatus a corpore christi. Tamen quia sanguis in eucharistia est ibi con-

iunctus. ideo calicis sacramentum sicut
II. pte. hostiam adoramus fm latriam. Circa secundam contemplationem que est de illi⁹ sacrī vnitate est aduertendum q̄ vnitas illi⁹ sacramēti nō est vnitas simplicitatis sed vnitas integritatis cū in eo fm premissa contineātur aliqua infinite distantia sibi inuicem. Intelligendus est tamē q̄ sicut quattuor cause solent requiri in quolibet naturali effectu. scilicet Materialis. Efficiens. Formalis. Finalis: ita ad integritatem illius sacramenti quatuor concurrunt. ita q̄ materia illius sacramenti est panis in hostia z vinū in calice. forma aūt sunt verba consecrationis. Efficiens est sacerdos ordinatus loquendo de efficiēte misteriali. quia p̄ncipale constat esse deum verum. Finis autem est intētio debita proferentis. Et q̄a ista quattuor ibi requirūtur: cum altero eorum deficiente ibi nihil fiat: idcirco dicit in libro de reg'is theologie regula. s. cxiij. q̄ ad ħ q̄ panis conuertat in corp⁹ xp̄i. tenetur q̄ in pane sit materia. Inverbis forma. In agente misteriali intentio. z in p̄ncipali ordinatio. Et fm ista q̄tuor occurrunt hic quatuor considerationes. Prima est de causa efficiente.

Secunda de causa materiali. Tertia de causa formali. Quarta de causa finali. Quantū ad causam efficientez misterialē de q̄ nunc hic loquimur: null⁹ habet potestatem illud altissimuz sacramentum cōficiendi nisi sacerdos ordinatus per ep̄um. q̄ paulus apostolus cum ordinasset titum ep̄um ex hoc dedit sibi auctoritatem ordinandi sacerdotes dicitum. i. Huius rei gratia te reliqui crete vt ea que desunt corrigas z constituas presbyteros q̄d frustra factuz fuisset si sine ep̄o sacerdos ordinari potuisset. Ex q̄ excluditur error valdensium. q̄ consecrationem huius sacramenti omni fideli z vtriusq̄ sexui cōmittebant. Sz circa illam causam efficientē solent fieri quatuor questiones. quarum Prima est si sacerdos hereticus p̄ōt conficere. Et dicitur q̄ sic. q̄ illud sacramentū fit in fide ecclesie. z nō in fide vnius singularis p̄sone fm beatum Aug. vnde licet discredat eucharistiam cōficit nihilominus eā ꝓpter predictam causam. Secunda q̄stio est si sacerdos scismaticus vere conficiat. Dicitur q̄ sic mlt̄omagis. q̄ si ex contumacia ad xp̄m non impedik illud sacramentū in sacerdote malo nec ex cōtumatia ad ecclesiam. Tertia questio est. si sacerdos irregularis p̄ōt conficere. Dicik q̄ sic. q̄ irregularitas est pena iuris humani. z auctoritas z potestas conficiendi est iuris diuini. z illa nō p̄ōt istā auferre: sicut nec ius humanū p̄ōt auferre ius diuinū Quarta questio est si sacerdos degradatus p̄ōt conficere. Et dicitur q̄ non de iure: licet tamen de facto.

Oppositum videtur. q̄ caracter sacerdotalis in quo consistit potestas conficiēdi est indelebilis: alioquin si deleak per degradationem z talis sacerdos absoluere tur a pena degradationis: posset iterum ordinari: cum tamen nō sit iterabile ordinis sacramentū z tunc verba degradationis de ablatione potestatis essent referēda ad potestatem ordinatam. z nō ad potestatem absolutā. Unde si dominus papa preciperet vni degradato q̄ celebraret sine vlteriori ordine putarek q̄ conficeret. q̄ sacramentū ordinis est a deo institutū z pena degradationis ab hūano iure. Sed remanet dubiū. Si sacerdos malus celebrans est audiēdus. Dicēdum est q̄ si constaret ipsuz esse in peccato mortali q̄ non. q̄ celebrando peccat mortaliter. z ideo nō est ei consentiendū in tali actu. Sed quia cōtritio cordis interior est occulta z repentina: ideo ꝓpter pctā manifesta nō est cauendum nisi de scandalo dubitek Secunda dubitatio est. Si sacerdos excōmunicatus est audiendus. Dicitur q̄ non quia contritio occulta penam iuris extrinsecam inflictā non potest euacuare. corpus enim christi sic est venerandum in manu sua sicut in manu alterius. quia ita verū corpus christi conficitur a malo sicut a bono ministro. Quantū ad causam ma/

terialem illius sacramenti. Primo videndum est de materia in hostia. Secundo de materia in calice. Circa primum est sciendum q materia illius sacramenti est panis triticeus. Unde si cõficeretur in pane ordei siue spelte nihil fieret. quia vnius sacramenti vna est materia in specie. Sed nullus potest baptizare in vino vel aceto. isti aũt panes differunt in specie sicut semia ex quibus fiũt. Unde materiã illius sacramenti zacha. ix. ca. nobis pulcherrime indicat cum dicit loquens de ecclesia illo sacramẽto ve nustata. Quid bonũ eius est z quid pulchrum eius nisi frumentum electorum z vinum germinans virgines. Sic circa illam materiam accipiuntur quattuor documenta. quorum Primum est q christus consecrauit illud sacramentum constituens in azimis. vt declaratur. primo auctoritate veteris testamenti. quia scribitur exodi. xij. q deus precepit comedi pascha cum azimis. z christus comedens pacha in cena in azimis instituit illud sacramentum. Et confirmat tum q Leui. xxiij. ca. q. xiiij. die mensis primi q̃ scz xp̃us cenauit ad vesperam pascha domini est. z sic pascha comestum tunc cuz azimis comedebatur. tum quia Matth. xxiij. habetur ibidem. Dicunt tamẽ greci q in vtroq; textu habetur q in crastinum. s. xv. die incipiebat solẽnitas azimorum. z ideo cum xp̃us. xiij. die cõfecerit non ꝓfecit nisi in fermẽtato. Istud tamẽ dato q fuerit faciliter excluditur. q xp̃s propter iminentem passionem preoccupauit comedere pascha q̃. xv. die comedebatur z tunc obseruauit ritum legalẽ. Sed auctoritate noui testamenti illa veritas magis roboratur. tum q Matth. xxvi. dicitur q prima die azimoz paraue runt discipuli pascha. tum quia luce. xxij dicitur q venit dies azimorum q̃ dicitur pascha: quando describitur tempus cene z sic videtur xp̃m fecisse pro quo tẽpore prohibitum erat esse fermentum in lege Dicunt tamen greci q beat⁹ Mar eus est ad oppositum qui dicit q erat pascha z azimum post biduum z addunt q in hoc alios euãgelistas correxit. Istõ tamen non est ad propositum. quia q dicit beatus Marcus post biduum tunc christus erat in domo Symonis leprosi z nondum tamen vsq; ad biduum sequebatur cena. Sed beatus Johãnes. xviij. capõ. dicit q in die passionis xp̃i iudei nõ introierunt pretorium vt nõ contaminarent sed manducarent pascha. Ex quo hẽur q xp̃us cenã preoccupauit propter iminentem passionem z tunc comedit pascha sicut preceptuz erat in lege cum azimis. quia non fuit preceptum quin azima possent accipere: ante solennitatem azimorum. sicut fuit prohibituz esse fermentatum post. Ista omnia confirmantur quia xp̃us sumpsit fermentuz in euãgelio in mala significatione semper. Attendite inquit a fermento phariseorum q̃ est ypocrisis Mathei. xvi. Et Mar. vij. Et Lu. xij. tum quia apostolus paulus eodez modo loquens. i. Corinthioz. ix. dixit. Non in fermento veteri nec; in fermento malicie z nequitie: sed in azimis sinceritatis z veritatis. Secundum documentum est q lingua latina vere conficit in azimis. Quia dicit beatus Cyprianus martyr q in hoc sacramento nihil aliud facimus nisi q̃ xp̃us fecit qui vt patuit in azimis consecrauit

Tertium documentum est: q ecclesia greca vere conficit in fermentato. quia azimum et fermentatum non differunt essentialiter. et vtrum; est vera illius sacramenti materia. Unde latini cucharistiam grecorum adorant q̃uis ipsi turpiter errent nostram non adorando.

Quartum documentum est q latini conuenientius conficiunt in azimis q̃ greci in fermentato. quia magis confortantur christo: dicente beato Johanne in canonica sua. q qui dicit se in illo manere debet sicut ille ambulauit z ipse scilicet ambulare. omnis autem qui sumit hoc sacramentum in illo dicitur mãnere sicut dicitur Johannis. vi. capitu. Circa materiam calicis Dicitur q materia

istius sacramenti est vinum de vite. vnde si quis conficeret in alio liquore vtputa in vino malogranatorum vel pomorum nihil faceret. quia vnius sacramenti vna est proprie materia secundum speciem: vt supra patuit. et ideo in hac materia christus hoc sacramentum instituens di Matthei. xxvi. offerens calicem cōsecratum. Non bibam amodo de hoc genimine vitis. ꝛc. Sed circa hanc materiam accipiuntur quattuor documenta.

Primum est q̄ christus in calice consecrationis aquam miscuit. quia tali vino mixto propter sobrietatem creditur vsus fuisse. et ad hoc est auctoritas beati Cypriani martyris quam recitat beatus Augustinus. iiij. de doctrina christiana. vbi dicitur q̄ christus calicem mixtum obtulit. Secundum q̄ nullus debet conficere sine aqua. quia ad illud propositum dicit beatus Cyprianus q̄ non aliud facimus in illo sacramento q̄ illud quod christus fecit. Luce. xxij. Hoc facite in meam commemorationem. ꝛc.

Tertium est q̄ illa aqua mixta nō est de necessitate sacramenti. sed de congruitate: vnde sine ea posset sacerdos conficere de potentia absoluta. q̄uis non de potentia ordinata. quia sic̄ panis in hostia est propria materia: ita vinum in calice.

Quartum est: q̄ illa aqua significat incorporationem ecclesie in sanguine christi dedicatam quia dicitur in apocalip. xvij. q̄ sunt populi quemadmoduz in huiusmodi coniunctionis signum delatere christi dormientis sompno mortis in cruce exiuit sanguis et aqua. Joh. xix. capitu. Sed solent hic fieri due q̄stiones. quarum Prima est. si aqua mixta cum vino transubstantiatur cum ipso vino in sanguine christi. Dicitur q̄ si aqua est virtute vini ante verba consecrationis resoluta in vinum transubstā/tiatur tota ista materia in sanguinem christi. quia iam est vinum. ꝛ constat q̄ vinum transubstantiatur totum sicut totus panis. Si autem nondum est tota resoluta: tunc non transubstantiatur. quia nullum sacramentum habet efficatiam nisi supra materiam propriam. materia autem propria illius sacramenti non est aqua: sed vinum. et tunc remanet ipsa aqua speciebus vini circumfusa. Secunda q̄stio est. q̄ sacerdos post sumptionem dominici sanguinis non est ieiunus cum aquam mixtam sumpserit. Vtrum in vno casu vel alio possit celebrare secundo. Dicitur q̄ illa modica aqua non impedit celebrationem secundam. quia cito est resoluta. Et tunc accipiuntur hic duo saluberrima documenta. quorum Primum est q̄ parum de aqua debet misceri in calice: vt possit cito resolui in vinum. aut vinum virtutez habere quod valeat cito aquam resoluere. Secundum est. q̄ si sacerdos ex reuerentia ante celebrationem os suum lauans modicum preter intentionē deglutiat de aqua. nō prohibetur propter hoc celebrare quia talia faciliter resoluuntur q̄ō

Quantum ad causam formalem est videndum. ꝛ primo quantum ad formaz verboz in hostia. Dicit q̄ sunt quattuor exp̄ssa. s. corpus: ania sanguis. ꝛ deitas q̄ entitatē illius sacramēti pficiūt. ista sūt quattuor verba p̄ que hostia ꝛsecrat. q. s. cā. formalis.

Primū est pnomē demōstratiuū. s. hoc
Secunduz est verbū substantiuū. s. est
Tertium est nomē substātiuū. s. corp⁹
Quartū. est pnomē possessiuū. s. meū.

Istam aūt formam ꝛsecratiōis tradidit xp̄s Mat. xxvi. ꝛ Mar. xiiij. ꝛ Luc. xxij. ca. Sed quantum ad istam formā accipiunt hic q̄tuor catholica documēta. quoz Primum est q̄ ista ꝛsecratio fm formā facta fuit i lingua hebraica q̄ fm illā xp̄s loquebat. Scōm est q̄ deinde illa ꝛsecratio i lingua greca fuit facta vt est dictuz q̄ post hebreos greci conuersi sunt vt habet in acti. deviduis grecoruz.

Tertium est q̄ deinde fuit facta i lingua latina. q̄ beatus Petrus sic eā romanis tradidit. Vnde in istis tribꝰ linguis scriptus fuit titulꝰ crucis. sicut dicit Augusti. de ciuit. dei. Et confirmatur. quia Matthaeus scripsit in lingua hebraica.

Lucas in greca. Marcus in latina. Jo
hannes vero nostram formam expssit. ꝛc̄

Quartum est ꝙ illa ꝯsecratio fieri po
test in omni lingua eadem ratione quaꝛ
in istis. vñ apli habentes donū linguaꝝ
potuerūt formā tribuere. Sꝫ adhuc re/
manet dubiū. qꝛ in canone tradito eccl'ie
a.b. Petro ponit vnū verbū. s. illa cōiun/
ctio em̄. ꝛ sic nō sunt quatuor verba solū
Dicit ꝙ illa coniunctio non pertinet ad
formā ꝯsecrationis: sed tm̄ cōtinuat p̄ce
dentia. vnde si obmittatur: adhuc conse
crarek quāuis obmittens scienter pecca/
ret mortaliter. Scdm dubiū est. Si ꝑ
illa verba fieri possit ꝯsecratio sine alio p̄
misso. Dicit doctor subtilis ꝙ nō: qꝛ vt
sic absolute dicta ac ꝓlata dāt sensuꝫ: ac
si cōficiēs vellet ꝯficere corp⁹ suū ꝓpriū
sicut ꝛ xp̄s expssit ea. Et ideo dicit. ꝙ sūt
necessaria verba p̄ambula ꝑ que signifi/
cek sacerdos hoc dicere nō ī ꝑsona ꝓpria:
sed xp̄i recitātis. Et illud fit ab illo loco
vt nobis corpus ꝛ sanguis dilectissimi fi
lij tui. Circa ꝯsecrationē calicis ē sciē
dū ꝙ sicut ꝑ quinqꝫ vulnera sanguis exi
uit de corpe xp̄i p̄ncipaliter sic̄ habek in
Circa calicez Johe: ita ꝑ quinqꝫ verba fit cōsecratio
ista. ita ꝙ Primū est ꝓnomē demōstra
tiuum. hic non sumendo aduerbialiter:
sed pronominaliter sicut ī hostia. hoc ꝛc̄.

Secundum est verbum substantiuū:
scꝫ est. Tertium est nomen substanti/
uum in recto. s. calix. Quartum est no
men substantiuuꝫ in obliquo. s. sanguis.

Quintum est pronomen possessiuum
scꝫ mei. Ista forma habetur in tex. Mat
xxvi. Marci. xiij. ꝛ Luc. xxij. ca. tamen si
cut iacet in missali nostro ad litterā non
habetur ab aliquo euangelista. Sed be.
Petrus illam formam ecclesie tradidit
ꝛc̄. Sed aduertendum est. ꝙ post verba
illa consecrationis calicis ponūtur in ca
ne beati. Petri quattuor verba que desi/
gnant virtutē sanguinis christi. Pri/
mum designat virtutem quam habet ad
dedicationem noui testamenti. quod in
eius sanguine fuit dedicatuꝫ ꝑm apostolum. ad hebreos. ꝛ ideo dicit no. ꝛ ve. te/
stamenti. Secundum designat virtu/
tem quam habet ad confirmationē fidei
christiane que in xp̄i sanguine est radica
ta. ideo addit misterium fidei. Terti/
um designat virtutem quam habet ad
redemptionem generis humani: ideo di/
cit qui pro vobis ꝛ ꝓ multis effundetur

Quartū designat virtutē quā hꝫ ad
ablutionem peccati. ideo dicit in remissi
onem peccatorum ꝑm illud qd̄ scribitur
apoca. vij. Isti sunt qui venerunt ex ma/
gna tribulatione ꝛ lauerunt stolas suas
in sanguine agni ꝛc̄. De istis aūt quattu
or vtrum pertineant ad formam cōsecra
tionis magistri doctores dubitauerunt.
ꝛ ideo non est tutum determinare se ad
quinqꝫ verba precedentia in consecran/
do. quia tunc nihil faceret si aliqua illaꝝ
pertineat. sicut nec ille qui conficere intē
deret per mediaꝫ partem verboꝝ. In ta
libus aūt dubijs tutissimuꝫ est tenere in
tentionem suam in generali ad intentio
nem ecclesie licet intuitum appareat ra/
tionabile ꝙ illa verba non sunt de forma
sed solum quinqꝫ. ꝛ prima sicut in hostia
quattuor alia. Quantum ad causam cā final
finalem. Dicitur ꝙ finis nunc hic accipi
tur pro consecrantis intentione. vt inten
dat facere quod fecit christus iesus. ꝛ qd̄
facit ecclesia. qꝛ dixit Hoc facite in meā
commemorationem. Sed circa istum fi/
nem accipiuntur quattuor catholice ve/
ritates quarum Prima est ꝙ ad con/
ficiendum illud sacramentum non tene/
tur intentio actualis. quia secundū Hie
ronimum Deus nullum obligat ad im/
possibile. non est autem in potestate no/
stra non subito distrahi: quando profe/
runtur consecrationis verba. vt experi/
mur. ꝛ ille qui est ad illa distractus non
potest actualiter illa cogitare: nec per cō
sequens intendere. Secunda veritas
est. ꝙ nec sufficit intentio. scilicet habitu/
alis: quia cum illa remaneat in homine
dormiente: sicut ꝛ habit⁹ tunc homo dor
miens posset conficere verba debita pro
ferendo. Tertia veritas est ꝙ ad con/
secrationem tenetur: et sufficit intentio

virtualis vt.s.intendat quãdo se mouet ad celebrandũ conficere ⁊ transeunte il la actuali intentione dispositio debita ex ipa moueat inferiores potentias ad exequendũ illa que sunt rei necessaria sic̃ vadens ad eccl'iam mouet̃ ad eã q̃uis non semp̃ de itinere cogitet. Quarta veritas est q̃ ad illã consecrationẽ non refertur intentio spũalis vt cõficiens intẽdat spũale ꝓpter qd̃ illud sacr̃m est institutũ ſm Dioni.de eccl'iastica ierarchia.iij.ca. Unde si intendit cõsecrare vere conficit q̃uis mortal'r peccet. Cui dicit dñs per ps̃.xlix. Quare tu enarras iusticias meas:⁊ assumis testamentũ meũ ꝑ os tuũ.

II.cõsideratio

Circã tertiã considerationẽ que ẽ de huius sacramenti ꝟitate:est sciendum q̃ huius sacramenti veritas est euidentissima cũ pre ceteris sacramẽtis in scriptura ꝟitas sit expressa tñ est oculis nr̃is valde oculta pre ceteris eccl'ie sacramentis. Et ad hoc induci̇t̃ ratio ⁊ exemplum. Ratio quia ꝓpter suam subtilitatẽ transcẽdit intelligẽtiã nostrã:⁊ ideo nõ est intelligibile sibi ꝓportionatũ. Exemplum ad ꝓpositũ:q̃ sicut se habet ocul⁹ noctue ad lucẽ solis:ita intellect⁹ noster ad manifestissima nature ſm Aristo. Et q̃ ſm illud sacramentũ est occultissimũ nobis idcirco sancti multũ sunt conati ad ip̃m declarandũ vt euacuarent dubia q̃ circa illã materiam excecant insipientes. Circa illud faciendũ occurrũt quattuor considerationes: quaꝝ Prima est de illi⁹ sacramenti conuersione. Scd̃a est de eius extensione. Tertia est de eius localitate. Quarta est de eius impassibilitate. Quantũ ad primã sunt q̃ttuor obstacula insipientiũ excecatiua. Primũ est:q̃ aliq̃ non possũt videre quomõ substãtia panis corruptibilis possit conuerti in corpus xp̃i incorruptibile. Sed huic obstaculo occurrit cõsideratio beati Ambro.in li.de sacramẽtis:qui volẽs ostẽdere q̃ deus põt cõuerere qd̃libet in quolibet ꝑ suã omnipotentiã per multa exempla diuĩe scripture:vt qñ mulier de viri costa subito fuit facta:⁊ quando virga Moysi in serpentẽ subito fuit mutata. Et confirmat̃ illud ꝑ rõnem: q̃ plus distat ens ⁊ non ens q̃ꝫ duo entia distent abinuicẽ ſm distantiã essentialẽ: sed de⁹ ſm oẽm fidem põt de nihilo aliq̃d facere ergo multomagis vnuꝫ ens ex alio ente quocũq̃. Scd̃m obstaculũ est:q̃ infideles non possunt intelligere q̃uis credãt q̃ ex aliquo põt fieri qd̃libet quõ aliquid couertat̃ in p̃existens sicut corpus xp̃i preexistit huic cõuersioni. Sed huic obstaculo occurrit cõsideratio bti Aug. in libro confessionũ q̃ dicit in ꝑsona xp̃i. Manducabis me ⁊ nõ ego mutabor in te:sed tu mutaberis in me. In sumptione cibi corꝑalis ita est:q̃ qñ cibus sumit̃ conuertit̃ in p̃existens suꝓpositũ. Et ideo nõ est mirũ si in ꝓposito diuina ꝟtute fiat conuersio in p̃existens ꝑ diuinã potẽtiam. Tertiũ obstaculũ est q̃ insipientes nõ credũt nisi qd̃ ꝑcipiunt sensu:et iõ cum xp̃s hic nullo sensu percipiat̃ ibi esse ab eis nõ credit̃. Sed huic obstaculo occurrit cõsideratio Grego.in dialogo.vbi loquẽs petro discipulo suo q̃ mirabatur aĩam exeuntẽ de corꝑe quã nõ videbat ĩ morte. Nunq̃d ait:q̃ aĩam meam nõ vides me exanimem esse credis? Si ergo anima dicit̃ esse in nobis ex talib⁹ actib⁹ quos ꝑcipimus:ita conicimus corp⁹ xp̃i esse in hostia qd̃ percipit̃ ex actibus eius viuificantibus eos qui digne sumunt.

Quartũ obstaculũ est:q̃ ignorantes nõ capiũt quomõ facta cõuersione panis in corpus xp̃i accidẽtia panis possint ibi remanere sine subiecto:cũ per naturam substãtia alicui inherere nõ sit possibile. Sed huic obstaculo occurrit consideratio bti Hilarij in li.de trini. q̃ dic̃ q̃ de⁹ potest plura facere q̃ꝫ intellectus nr̃ intelligere. Et ideo cũ intellectus possit itelligere accidens sine subiecto: ĩmo etiam sensus videt accidentia nunq̃ꝫ videndo substantiã:ergo multomagis ꝟtus diuina põt vnũ ab alio sequestrare. Et cõfirmat̃ illa deductio ꝑ rõnem:q̃ idcirco dicit̃ q̃ ĩtellect⁹ põt multa sequestrare que non põt sensus:q̃ est potẽtia magis im/

materialis ꝛ spūalis. ſ. Sed potentia di
uina eſt adhuc magis imaterialis q̄ in
tellectiua noſtra: ergo eſt magis ſeque
ſtratiua: vt poſſit iſta abinuicem ſepare.

II. con
ſidera.

Quantū ad ſcōam conſiderationē de
iſtius ſacramenti extenſione occurrunt
duo obſtacula. quoꝝ Primū eſt: quia
non poſſunt infideles hoīes intelligere:
quō corpus xp̄i ita magnū poſſit eſſe in
tra tam paruā hoſtiā totum contentum
cum imaginatio non capiat maius ītra
minus corpus totaliꝝ contineri. Sz hu
ic obſtaculo occurrit cōſideratio Augu.
in libro de q̄ntitate anime qui p̄bat ani
mā maiorē eſſe q̄ corpus: quia totā mag
nitudinem mundi intra ſe cogitare pōt:
ꝛ ita infra ſe continere: ꝛ ſic cum anima
ſit maior corpe: tota eſt intra corp⁹: mo
do conſimili corpus xp̄i cum ſit maius
hoſtia totū eſt intra ipam non coartatū:
ſed ita magnū ꝛ p̄fectum ſic̄ eſt in celo:
quēadmodū viſio euz ſit in pupilla ocu
li in ea maximi montes videnk. Se
cundū obſtaculū eſt q̄ non poſſunt intel
ligere tardi cum hoſtia fractione frāgak
q̄n corpus intra eam exiſtens frangak ꝛ
diuidak ſicut ad diuiſionē cuiuſlibet cor
poris ſequik diuiſio ſue p̄rtis. Sz huic
obſtaculo occurrit conſideratio bti Au
guſti. in li. de ſpiritu ꝛ aīa: qui p̄bat q̄
anima eſt tota in qualibet parte corporꝭ
ꝛ non diuidik ſm diuiſionē corporis. Et
ita: quia corpus xp̄i eſt totuz in qualibet
parte hoſtie ꝛ eius p̄ticula: ipa diuiſa nō
diuidit̄ ſed totuz remanet in qualibet
particula quemadmoduz cum vna ſola
ymago ap̄paret in ſpeculo: ꝛ tamen quā
tumcūq̄ ſpeculū frangatur non diuidik
ymago: ſed remanet in qualibet particu
la integra: ꝛ ſic cum hoſtia diuidit̄ in
plures partes: vt inde cōmunicenk fide
les quilibet integre accipit corpus xp̄i.

Intelligendū eſt tamē q̄ quattuor ſūt
que habent eſſe in aliquo vniformiter. ſ.

Primo deus in vniuerſo: quia habet
eſſe totus in qualibet mundi p̄ticula cū
non habeat partes ꝛ omnia eius diuini
tate ſunt plena ſm quamcūq̄ fidē et ri
tum: vnde pagani dicebāt omnia plena
iouis: ꝛ recitak in libro de tri. ꝛc. Se
cūdo angel⁹ i corpe aſſūpto: qz nō poteſt
eſſe ſm aliā ꝛ aliam partem cum partes
non habeat in alia ꝛ alia parte corporis
aſſumpti: ſed eſt ſm totum in q̄libet par
ticula. Tertio anima rationalis i cor
pore organico: quia cū ſit ſpiritualis ſub
ſtantia ꝛ indiuiſibilis tota eſt in in qua
libet parte corpis non in maiori maior:
nec in miori minor ſicut dicit Auguſti.

Quarto ſicut habet corpus xp̄i in hoc
ſacramento eſſe: ita vt ſicut tota ania eſt
in qualibet parte corpis: ita corpus xp̄i
eſt in qualibet parte hoſtie. Et per iſtuz
modum ſoluūtur dubia de euchariſtia.
Quādo enim dicunt: quomō corp⁹ mag
nū in tam paruo corpe poteſt contineri.
Dicik q̄ habet ibi eſſe modo ſpirituali:
quēadmodū deus cum ſit infinite mag
nitudinis: totus tamē continek infra ce
lum: imo totus in qualibet minima cre
atura. Et cum dicik: quomodo non diui
ditur ex fractione hoſtie. Dicik q̄ habet
eſſe modo ſpūali ſicut angelus in aſſum
pto corpe: et ideo licet ſcindak illud cor
pus ꝛ diuidatur: non tamē diuidik ange
lus ſic nec ex fractiōe hoſtie corpus xp̄i.

III. cō
derati

Quantum ad tertiā conſiderationez
de illius ſacramenti localitate occurrūt
quattuor obſtacula ignorantiū impedi
tiua ab illius ſacramenti cognitione. q̄z

Primū quia non poteſt talis intelli
gere chriſtū ad altare de celo deſcenden
tem niſi celum deſerat: cum tamē dicat
Auguſtinus q̄ donec finiatur ſeculū ſur
ſum eſt domin⁹. Sed huic obſtaculo oc
currit conſideratio Origenis ſup Da
theum. qui dicit q̄ dei filius veniens in
virginē totus remāſit apud patrem: ita
vt non dimidius apud patrē ꝛ dimidi⁹
eſſet in virgine: ſed totus deſcēdit in vir
ginem ꝛ non dimidius. ſicut veritas quā
mente conſpicimus cū eam docemus to
ta remanet apud nos ꝛ tota trāſit inde ī
addiſcentē: Sic eſt in p̄poſito de xp̄i cor
pore benedicto qō eſt in ſacramento ſi
cut virtus in anima Secundū obſta-

culum est ꝙ insipientes non possunt ca/
pere quomodo in tam breui momēto si/
cut verba consecrationis ꝓferuntur xp̄s
possit transire de celo empirreo ad altare
quod inestimabiliter distat. Sed huic
obstaculo occurrit consideratio bti Au/
gustini super Gen. ad lr̄am: qui dicit ꝙ
subito cum oculus noster aperit̄ visibile
quantūcunq; distans transitu velocissi/
mo transit vsq; ad oculū: vt non citi⁹ vi/
deant̄ sidera ꝓxima q̄ꝫ distantia: et ideo
non est mirandū si corpus xp̄i virtute di
uina transit subito in tanta distantia: cū
sol in instanti mittit radios suos ab oriē
te in occidens ⁊ econuerso. Cum etiam
agens quanto sit maioris virtutis velo/
cius mouere possit ⁊c̄. Tertiū obsta/
culum est: quia nō possunt intelligere ca
liginē patientes: quomō vnū corpus pos
sit esse in diuersis locis: cum corpus xp̄i
sit in tot altaribꝫ ⁊ tantum distantibus.
Sed huic obstaculo occurrit considera
tio Hugonis in libro de sacramentis: q̄
pon it in deo idē corpus non posse esse in
diuersis locis simul: quia deus conditor
nature talem corpibus dedit legem. Et
ideo q̄libet legislator cum possit dispen/
sare in lege quā ipse statuit: immo o ꝓpo/
situ ordinare: ideo deus hoc potest in to/
to vniuerso qd̄ condidit. Quartū ob/
staculum est: quia .s. inertes non possunt
cogitare quomō duo corpora possunt si/
mul esse in eodem loco: vt corpus xp̄i sit
infra dimensiones hostie nisi forte ponat̄
ibi in aliqua cōcauitate. Sed huic obsta
culo occurrit Damas. cōsideratio in sen
tentijs: qui ponit ignem ferro intimatū
cum ignis sit corpus valde subtile ⁊ fer/
rum durum. Ita corpus xp̄i cum sit cor
pus subtilius igne: per dotē subtilitatis
sue resurrectionis poterit melius talibꝫ
intimari. Nec debet ymaginari ꝙ sit in
aliq̄ cōcauitate: q̄ si hostia esset cōcaua ī
illa cōcauitate nō esset corpus xp̄i: sic̄ in
cōcauitatibꝫ corpis nr̄i non est aīa intel/
lectiua. Et vlterius om̄ia ista magis pa
tent si recurrat̄ ad modos essendi in ali/
quo q̄ dati sunt in p̄cedenti cōsideratōe:
s̄m quos dici possunt esse in eodē loco si
cut angelus ⁊ suū corpus et vnum in di
uersis: vt tota anima in diuersis mēbris

Quantū ad quartaꝫ considerationē
de illius sacramenti impassibilitate oc/
currunt duo obstacula que retardāt mi/
nus intelligentem ab illius intelligētia.
quoꝝ Primū est: quia non possunt in/
telligere ꝙ corpus xp̄i non patiatur cum
hostia frangit̄ ⁊ videt̄ ⁊ alterat̄. Huic ob
staculo occurrit cōsideratio sapiētis apo
stoli. ij. Corinth. xi. vbi dixit ꝙ ip̄e satha
nas trāsfigurat se in angelum lucis: ista
trāsfiguratio pōt fieri ꝑ assumptionē cor
poris luminosi ⁊ decori: ⁊ tunc si tale cor
pus scindat̄ vel diuidat̄: aut quōcunq;
patiat̄: ex hoc nullaten⁹ angel⁹ bon⁹ vel
mal⁹ patit̄: ita nec corp⁹ xp̄i sb̄ hostia ⁊c̄

Scd̄m obstaculū est: q̄ nō p̄nt ꝑcipe/
re q̄n corpus xp̄i ex frequēti sumptōe cō
sumat̄ successiue: sicut ⁊ ip̄e species con/
sumunt̄. Sꝫ huic obstaculo occurrit cō/
sideratio sapiētis Eccl̄iastes. xij. ca. vbi
loquēs de consūptiōe corpis humani: et
aīa non consumptibili dic̄. Reuertat̄ pul
uis vñ venit: ⁊ spūs redeat ad deū q̄ de/
dit illū. Sic̄ em̄ cū homo comedit̄ a leo
ne aīa nō cōsumit̄ sed solū corp⁹: ita duꝫ
hostia sumit̄ a sacerdote: xp̄i corpus non
cōsumit̄: sed spēs panis. Vñ sicut corpe
hoīs corrupto aīa ītegra sepat̄: ita corru
ptiōe facta circa spēs desinit esse corpus
xp̄i ī loco: vñ btūs andreas dicebat egee
ꝙ agn⁹ ille postq̄ꝫ a fidelibꝫ ē comest⁹ re/
manet īteger atq; viu⁹ ⁊c̄. Circa q̄rtā
cōsiderationē q̄ est de illi⁹ sacr̄i bonitate
occurrūt q̄tuor ꝯsideratōes ex q̄bꝫ decla
rat̄ isti⁹ sacr̄i bonitas. q̄ꝝ Pr̄ia est de
illi⁹ sacr̄i celebratōe. Scd̄a ē de ei⁹ isti
tutione. Tertia est de ei⁹ sumptione.

IIII. cō sidera.

Quarta est de ei⁹ ꝑfectōe. Quātū
ad p̄mā considerationē de illius sacr̄i ce
lebratōe: est ītelligēdū ꝙ illd̄ est celeber/
rimū sup oīa sacr̄a noui testa. iō ei⁹ offi/
ciū celebratio vocat̄: i h̄ em̄ officio eccl̄ia
militās triūphantē eccl̄iam maxie imi/
tat̄: q̄ sicut in hac vita sunt ad ministe/
ria sacerdotꝫ sex ordines instituti: ita in

celesti ierarchia sunt instituti. vi. ordines angeloꝝ ministrantiũ xp̄o. Tres p̄mi ordines. s. supremi nõ sunt ministrãtes sed assistentes ꝑm Dioni. de angelica ierarchia. Et ideo quantũ ad illã cõsiderationem. Primo insistendũ est circa illi⁹ sacramenti solennitatem. Scd̄o circa eius sil̄itudines. Quantũ ad p̄muz ē sciẽdũ ꝙ sũt q̄tuor solẽnitates istã solẽnitatẽ declarãtes. q̄ꝝ scz Pr̄ia est p̄sẽtia diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. Est em̄ trinitas p̄sens huic consecrationi modo singulari rõne tanti miraculi qd̄ non põt effici nisi a tribus personis diuinis modo mirabili: qꝛ sicut pater ⁊ filius sunt vnũ principium spũssancti: sic trinitas est p̄ncipiũ creature ex. v. de trini. Scd̄a solennitas ē ex p̄sentia sctõꝝ ãgeloꝝ: qꝛ sancti doctores non dubitãt ibi esse p̄sentiã angelorũ de celo aduenientiũ: vnde dicit btũs Greg. in omel̄. paschali. Quis fideliũ dubium habere possit in ip̄a modica hora celum aperiri ⁊ angeloꝝ choros ad vocẽ sacerdotis adesse. Tertia solennitas est ex p̄ntia sctãꝝ animaꝝ: qꝛ sic angeli sic sancti xp̄m concomitant̄. Ideo dicit beatus Hiero. contra Julianũ. Sanctoꝝ reliq̄as reprobantẽ: ꝙ aĩe sanctoꝝ in hoc mũdo concomitant̄ xp̄m: vbicũq̄ fuerit inducens illud Apocal̄. Hi sequunt̄ agnũ quocũq̄ ierit. Et ideo cũ vere veniat ad illud sacramentũ sequunt̄ eũ ibi: ergo ⁊c̄

Quarta solennitas est p̄sentia matr̄ xp̄i que est regina virginũ. ⁊ sicut dic̄ beatus Hiero. vbi s̄. illud officiũ associandi xp̄m fuit priuilegiũ virginũ. dicit em̄ v̄gines sunt ⁊ sequunt̄ agnuz quocunq̄ ierit Apocal̄. xiiij. Et qꝛ mater dñi cũ ceteris v̄ginib⁹ maxime habet hoc priuilegium maxime ei conuenit hoc officium.

Circa scd̄am particulã illius cõsiderationis q̄ est de sil̄itudinibus est sciendum ꝙ illud sacr̄m fuit q̄drupl̄r in diuina scriptura p̄figuratũ. et Primo in sacrificio melchisedech Gen̄. xiiij. qꝛ sicut ille offerebat sacrificiũ in pane ⁊ vino: sic xp̄s sb̄ specie panis ⁊ vini ĩstituit hoc sacramentũ. Ideo dicit ꝓp̄ha. Tu es sacerdos ĩeternũ ꝑm ordinẽ melchisedech ⁊c̄

Scd̄o fuit figuratũ in manna deserti Exod̄. xvi. qꝛ sicut ille cib⁹ fuit indignis abhominabilis di. Aĩa nostra nauseat. Et dignis summe delectabilis. quia dic̄ Sapiẽs ꝙ habeat omnẽ suauitatem: ita iste cibus est indignis mirabiliter noxi⁹ ⁊ dignis summe ꝓficuus. qꝛ dicit Dioni. tertio de eccl̄iastica ierarchia ꝙ cõfertur iust̄ in sctificationẽ sicut indignis in cõdẽnationem: vt iude. dicit̄ em̄ in Johanne ꝙ post buccellã stati intrauit in eũ sathanas: sed tñ in illa buccella fuit corp⁹ xp̄i. Tertio fuit figuratũ in ĩmolatiõe agni Exo. xij. quia sicut ibi. s. agnus fuit imolatus ꝓ salute populi israelitici: ita hic agnus ꝓ salute populi xp̄iani Joh̄. vi

Quarto fuit figuratũ in panib⁹ ꝓpositionis Exod̄. xxv. qꝛ sicut illi panes non q̊ttidie ministrabant̄ nisi a sacerdotib⁹: ita eucharistiã q̊ttidie sumere non conuenit: nisi solis sacerdotib⁹: ⁊ sicut tempore necessitatis fuerũt ministrati illi panes ceteris: p̄req̄sita corp̄is puritate: sic̄ dixit Abimelech sacerdos ipsi Dauid i. Regũ. xxi. Si mũdi sũt pueri maxime a mulierib⁹ anteq̄ daret eis illos panes: ita hoc sacramẽtũ in ceteris articulis ministrat̄ fidelib⁹ cõiter: sed ante oĩa requiritur in eis cordis et corp̄is puritas ꝑm Dioni. vbi s̄. Sed ex istis dictis accipiunt̄ duo vtilia documẽta. et Primũ est ꝙ ille q̄ accedit ad illud altissimũ sacramentũ debet accedere cũ summa preparationis diligẽtia: qꝛ tãta sunt de hoc solennia. Scd̄m est ꝙ illi q̄ assistũt debent assistere cũ summa reuerẽtia: quia tanta dicunt̄ de hoc sacramẽto preconia

Quantũ ad scd̄am considerationem de illius sacramenti institutõe occurrũt quattuor inq̄renda. ⁊ Primũ est qual̄r illud sacr̄m fuit institutuz: Scd̄m est quãdo fuit institutũ. Tertiũ est vbi fuit institutũ. Quartũ est quare fuit institutũ. Quantũ ad primũ est sciendũ ꝙ fuit a dño institutũ q̄ntuplici circumstantia modificãte sicut habet̄ in canone btĩ Petri. quaꝝ Prima fuit oculoꝝ

II. considera.

eleuatio eleuatis inq̃t oculis in celũ: ex q̃ accipit̃ documentũ: ꝙ illi q̃ accipiũt hoc sacramentũ debent habere oculos mentis eleuatos in deũ ⁊ non in infernũ depressos. Scd̃a fuit gratiarũ actio tibi inquit deo patri gratias agẽs: ex quo accipit̃ documentũ ꝙ circa illud sacramentum versantes debẽt esse deo grati de beneficio tam inestimabili. Tertia fuit benedictio: benedixit inq̃t: ex quo accipitur documentũ ab aliquib⁹ ꝙ xp̃us benedicendo cõsecrauit: ⁊ facta consecratiõe dixit. Hoc est corpus meũ ⁊ sic non confecit ꝑ verba ꝑ que nos conficimus ꝑm Innocentiũ. tamẽ ad oppositu⁊ videtur Ambro. ⁊ Cyprianus martyr qui dixit ꝙ eadem facimus: ⁊ non alia q̃ꝫ qd̃ xp̃s fecit. Quarta circũstantia fuit panis diuisio: fregit inq̃t: ex quo accipimus documentũ ꝙ si xp̃s tempe quo habuit corpus passibile ⁊ mortale: ⁊ tale quale habuit dedit apl̃is: fregitq̃ species panis sine sui corpis lesione: ꝙ mlt̃omag⁹ post suam resurrectionẽ cũ habeat corp⁹ impassibile nil patit̃ ex taliũ speciex̃ qualicunq̃ attritione. Quinta circũmstantia fuit liberalis cõicatio: dedit inq̃t discipulis suis: ex quo accipit̃ documentu⁊ ꝙ illud sacramentũ cum summa liberalitate est ministrandũ dicente dño. Gratis accepistis gratis date: q̃ ut ut patuit fuit cum summa liberalitate collatum. Unde symonia circa illud sacr̃m est valde detestabilis: q̃ꝫto em̃ excellentius est donũ dei: debem⁹ velle sine pecunia ministrare di. Petro apl̃o Act. viij. symoni mago. Pecunia tua tecũ sit in ꝑditionẽ: q̃ existimasti donũ dei peccunia comparari. De scd̃a particula illius considerationis. s. qñ illud sacramentũ fuit institutũ: ⁊ constat ꝙ in cena dñi que q̃nta feria fuit ante ꝑasceuẽ vt q̃ttuor euangeliste testant̃. Intelligendũ est tamẽ ꝙ illa dies inuenit̃ in sacra scriptura q̃druplici misterio consecrata: et Primo misterio creationis auiũ: quia illa die fuer̃t aues create et a deo formate: sicut habetur Gen̄. p̃mo. Ex quo datur intelligi ꝙ homines qui habent alas contemplationis ꝑm beatũ Grego. super Ezech̃. sunt idonei ad percipiendũ illud sacramentum. Scd̃o fuit consecrata misterio creatiõis pisciũ: q̃ eodẽ die fuerũt pisces a deo in mari creati: quia pisces in amaritudine maris viuentes significant homines in amaritudine cordis ⁊ contritionis ꝑmanentes: qui sunt idonei ad illd̃ sacramentũ percipiendũ. Tertio fuit consecrata misterio dñice oblationis: q̃ feria q̃nta fuit xp̃s a matre in templo oblatus cum fuerit in die dñico nat⁹ vt alibi patet. Et ita sacerdos offert xp̃m in hoc sacramento inuisibiliter sicut mater tunc obtulit visibiliter. Quarto fuit cõsecrata misterio dñice ascensionis: q̃ illa die fuit in celum assumptus: vt habetur ex apl̃oꝝ actibus. Et idem dicit in omelia paschali beat⁹ Greg. Sed q̃d de hora? Dicit̃ ꝙ istud sacramentũ fuit hora completorij institutũ: quia vespere facto in cena discubuit Math̃. xxvi. cap̃.

Et illa insup̃ hora inuenit̃ quadruplici misterio cõsecrata. Primo misterio mundialis creatiõis: ista em̃ hora dicũt aliqui ⁊ credunt ꝙ mũdus fuerit creat⁹: quia ꝑ p̃mo die dñica scribit̃ Gen̄. ij. Factum est vespere ⁊ mane dies p̃mus id ẽ incipiendo a vespa ꝑm Augu. iiij. de trinita. Scd̃o fuit cõsecrata misterio paschalis comestiõis quia illa hora fuit celebratũ pascha in egypto: vt habetur in Exo. vt ꝟitas respõderet figure. Tertio fuit consecrata misterio angelice annunciationis: illa est hora vt creditur in qua angelus dicit̃ virginẽ salutasse. Et ideo ꝑm traditionẽ patrũ illa hora a fidelibus mater dñi in eccl̃ia per Aue maria salutat̃. Quarto fuit consecrata misterio dñice sepulture: ista em̃ hora corpus xp̃i fuit clausum in sepulchro: vt habet̃ ex ordine euangelico: sic in hoc sacramẽto est xp̃i corpus infra species occultatũ.

De tertia parte illi⁹ consecratiõis: scz vbi hoc sacramentũ fuerit institutũ. Cõstat ꝙ fuerit institutum in ciuitate hierusalẽ: in qua xp̃s cenauit testimonio qua-

tuor euangelistaꝝ. Sed attendenduꝫ est q̄ in hoc loco fuerūt institute q̄tuor sacramēta que habēt adinuicē connexionem: quoꝝ Primū est sacr̄m baptismi Matth. xxviij. Euntes docete oēs gentes baptisantes ꝛc. Scōm est sacramētū ordinis q̄ in cena x̄ps ordinauit apostolos sacerdotes dans eis potestatē cōficiendi di. Hoc facite in meā cōmemorationē Lu. xxij. Tertiū est sacramentū penitentie q̄n Joh. xx. dixit. Quoꝝ remiseritꝫ pcā remittunt eis ꝛc. Quartum est sacramentū eucharistie vt patuit in cena dñi: ꝛ illud habet ordinē ad p̄cedentia: quia x̄pter delicta quotidiana non debet illud celebrari sine penitentie sacramento: adminus certo tempe: nec illud potest conferri nisi p̄ sacr̄m ordinis nec ordo potest suscipi nisi ab homīe baptisato. De quarta ꝑticula quare illō sacr̄m fuit institutū: dicendū est q̄ apostolus. i. Corinth. xi. assignans rationē illius institutiōis dicit. Quocienscunqꝫ mā ducaue. panem hunc ꝛ calicē bibe. mortem dñi annunciabitis donec veniat.

Sed aduertēdū est q̄ in diuina scriptura q̄tuor assignant speciales rationes quaꝝ Prima est ad fidē catholicā extollendā: quia cū istud sit de bono ꝛ difficili quāto difficilioꝛ tanto laudabilioꝛ: ꝛ quia illud est arduū ad credendū dignificat fidem credentis ꝛ eius exaltat meritū. Scōa est ad memoriā de preteritis retinendā vt non obliuiscamur tantoꝝ meritoꝝ quoꝝ illud sacr̄m est signū memorabile: et ideo dicit. i. Corinth. xi. Hoc facite in meam cōmemorationē ꝛc

Tertia est ad spem de futuro confitēdam: quia spes proximi boni maxie confirmat̄ per arrā: illud aūt sacramentū est pignus ꝛ arra future beatitudinis quaꝝ expectamus: vnde non est signū solum memoratiuū: sed etiam pronosticuꝫ f̄m Dion. de eccl'iastica ierarchia. Quarta ratio fuit ad charitatem nobis intendēdā: quia naturaliter quilibet inclinat̄ ad diligendū quemlibet se diligentem. Et ideo christus vt nos ad charitatez ꝛ eius dilectionē maxime incitaret in hoc sacramento voluit suam dilectionē maximam demonstrare: in quo non sua: sed nobis tradidit semetip̄m: et illud est sacramentum quod maxime tenet eccl'ia in sanctitate et puritate: vt docet Dion. sius de eccl'iastica ierarchia. Quantū ad tertiā consideratione m. s. de illius sacramenti susceptione quatuor sunt vidēda. scz Primo quot modis sumitur.

Secūdo qui sint admittēdi. Tertio qui sint excludendi. Quarto quotiens est sumendū. Quantū ad p̄maꝫ particulam est intelligendū q̄ f̄m documenta ap'li. i. Corinth. xi. istud sacramētum potest quattuor modis sumi: quia scz Primo sumit̄ ab aliquibus nec sacramentaliter: nec spiritualiter sicut ab illis qui speciebus illis vruntur: sicut cōmuni cibo ad satietatem ꝛ ebrietatez: de quibus dicit apostolus. Alius q̄dez esurit alius autē ebrius est. Scōo aliqui sumunt sacramentaliter sed non spiritualiter sicut illi qui sumunt in peccato mortali: de q̄bus dicit apostol⁹. Qui eī manducat ꝛ bibit indigne iudicium sibi māducat ꝛ bibit. Tertio aliqui sumunt spūaliter sed non sacramentaliter sicut illi qui fide ꝛ deuotiōe ad illud flagitant sacramentū existentes in gr̄a: sed x̄pter aliquod impedimentū non possūt ip̄m recipere: de quibus dicit Augusti. Crede ꝛ manducasti. Quarto aliqui sumunt sacramentaliter et spiritualiter sicut illi qui cū debita p̄paratione de facto ip̄m percipiunt: de q̄bus dicit idem apostolus. Probet autē seipsum homo ꝛ sic de pane illo edat ꝛ de calice bibat ꝛc.

De scōa particula est intelligendum: q̄ ad illud sacramentū obligantur fideles f̄m quadruplicem gradum: q̄ Primo aliqui obligantur solū ad credenduꝫ ꝛ amandum sicut illi qui taliter stant inter infideles: vt nullo modo possint habere copiam de eo: ꝛ f̄m Hieronymū ad impossibile nemo obligat̄: et Augustin⁹ dicit q̄ seruū pigꝝ domin⁹ non dānaret: si ea que nullo mō fieri poterāt: iniūgeret

Secundo aliqui obligantur non solum ad credendū et diligendum: sed etiam ad venerandum: sicut inter fideles quilibet non impeditus in diebus dominicis adminus ad eccl'iam vadat ⁊ missam audiat obligat⁹: quia de sabbati obligatione preceptum in istuꝫ cultum est translatum. Tertio aliqui obligantur non solum ad venerandū: sed et ad assumendū: sicut omnis perfecte etatis circa dominicā resurrectiōis: et eo tempe quo hoc sacramentū institutum fuit: vt patuit. Quarto aliqui obligantur non solum ad venerandū et sumendū: sed etiaꝫ ad conficiendum sicut om̄es sacerdotes non impediti in solennitatibus magnis Illi em̄ qui nunq̄ celebrant tenent ociosam diuinaꝫ potestatē quibus inuite accedentibus ad illud iocundissimū sacramentum: dicit Malach. p̄mo. Quis in vobis qui claudat ostia ⁊ incendat altare meum gratuito? De tertia particula est intelligendum ꝙ beatus Dionisi⁹ in p̄allegato capitl'o de eccl'iastica ierarchia ponit quattuor genera personaruꝫ que in p̄mitiua ecclesia ab hoc sacramēto excludebant: ⁊ Primo cathecumini q̄ non erāt renati ex fonte baptismali.

Scd̄o energumini. i. apostate: qui ab hoc sacr̄o fuerunt alienati. Tertio tēptationib⁹ vexati. Quarto ab istꝫ purgati sed nondū p̄fecte. Istis aūt exclusis di. ꝙ admittebat vere dignissime deo vacans ⁊ reb⁹ sensibilib⁹ solū in nature necessitatib⁹ vtens. Sed remanet dubiū si ministrās q̄litercūq̄ circa illud sacr̄m in pctō mortali: peccet mortal'r. Dicit ꝙ non: vtpote subdyaconus seu dyaconus: q̄ iure diuino illud non est explicite p̄hibitū. Scd̄a dubitatio ē. Si q̄s indigne sumēs sic peccat mortal'r. Dr̄ ꝙ sic: q̄ illa est determiatio apl'i. i. Coꝝ. xi. Qui em̄ manducat ⁊ bi. indi. iudi. sibi mā. et bibit. Tertia dubitatio est si cōsecrās indigne semp̄ peccet mortal'r. Dr̄ ꝙ sic p̄ locū a minori q̄ plus est corpus cōficere q̄ ip̄m sumere cū illud sit oīm: hoc soluꝫ sacerdotū. Quarta dubitatio est cum s̄m p̄missa oīs indigne celebrans cōmittat duplex pctm̄ mortale in q̄ graui⁹ peccat vel in cōsecrādo vel in sumēdo. Dr̄ ꝙ cū pctm̄ illud p̄ueniat ex irreuerētia q̄nto est maior dignitas: tanto maior irreuerētia. Et ideo cū dignius sit cōficere: videt tūc magis peccare. De tali cōquerit domin⁹ p̄ ps̄. xlix. Quare tu enarras iusticias meas et assumis testamentum meum per os tuū. De q̄rta p̄ticula. s. quotiēs sumi debet: q̄tuor v̄itates occurrūt. Prima est ꝙ nō debet in die freq̄nter iterari sine necessitatꝫ causa cōiter: q̄ ex frequētia nimia solet oriri contēptus.

Scd̄a est: ꝙ ab hac regula natiuitas dn̄i est excepta: q̄ tunc sine aliq̄ necessitate possunt dici tres misse s̄m btm̄ Greg.

Tertia v̄itas est ꝙ cū necessitate possunt dici due misse in die alijs temp̄ibus vt qn̄ p̄pter inopiā sacerdotū vnus sacerdos adseruit duab⁹ parochijs. Aut qn̄ venit magna p̄sona que non pōt esse sine missa vt. s. notat in. iiij. sentētiaꝝ. Quarta veritas est ꝙ nunq̄ licet iterari nisi in p̄cedenti celebratione se obseruauerit a purificatōe vini ⁊ aque: q̄ tunc non esset ieiunus: ⁊ nulli non ieiuno licet accedere ad hoc sacr̄m. Sꝫ remanet dubitatio. Si quottidie sumere eucharistiam sit conueniēs. Vn̄ respondēs Augusti. dic̄ Quotidie sumere nec laudo nec vitupero: vn̄ dicunt doctores ꝙ si ex tali frequētia augeat deuotio est iteranda: si aūt diminueret est dimittenda. Scd̄a dubitatio est: si xp̄us dedit illud sacr̄m ante alium cibū. Dicit ꝙ non: īmmo post cenā: vt habet Math. xxvi. ⁊ Lu. xxij. hoc aūt fec̄ vt sacr̄m datū vltima hora artius in eoꝝ cordibus imprimeret s̄m Grego.

Tertia dubitatio est quare mutat⁹ est ille mod⁹. Dicit ab Aug. ꝙ placuit spiritui sctō vt in honore tāti sacramēti ante oēs alios cibos illud in os fideliū intraret. Quarta dubitatio est. Si in periculo mortꝫ illud q̄libet debet recipe ⁊ req̄rere sacr̄m. Dr̄ ꝙ sic: q̄ est viaticū ī trāsitu: qd̄ s̄m Amb. p̄ducit aīaꝫ vsq̄ ad vite portū. Vn̄ fuit bene p̄ illū panem sub/

cinericiū figuratū: in cuius virtute ambulauit Helyas vsq; ad montē dei oreb xl. diebꝫ z xl. noctibus. iij. Regū. xix. capᵒ.

Quantū ad quartā cōsiderationem que est de illius sacramēti pfectione tria sunt videnda. Primo que sunt illi⁹ sacramenti sublimia. Scōo que sūt ei⁹ priuilegia. Tertio que sūt eius beneficia. De pma ptcula est sciendū q̄ sublimitas illi⁹ sacr̄i ex parte cause quadruplicit̄er declarat̄: z Primo ex parte cause efficiētis misterialis quia eandem causam pncipalē efficientē habent oīa sacramēta q̄ ordo sacerdotalis ē dignissimū: licet em̄ brūs Dioni. ponat episcopacū: vt includit sacerdotiū esse ordinem maxime deo, primū: in libro de eccl̄iastica ierarchia: tā sacerdotiū p̄ se acceptuz vt distinguit̄ cōtra episcopatū est incompabiliter digni⁹ episcopatu: q̄ plus ē cōsecrare xp̄m q̄ cōsecrare quēcunq; aliū: nobilissimus aūt actus ēpalis inquātuz talis est cōferre ordines in q̄bus homines consecrant̄: hic aūt consecrat̄ ille qui est verus deus. Et ideo brūs Francisc⁹ admirans illā excellentissimā dignitatem presbyteros monuit pre cunctis reuereri: z ex tanti ordinis reuerentia renuit esse sacerdos. Scōo declarat̄ illa solennitas ex parte cause materialis: circa quam sicut omnia alia sacramēta versatur circa corpus xp̄i misticuz: ita illud immediate circa corpus xp̄i verū quod hic consecrat̄. Et ita sicut corpus xp̄i verum est dignissimū vltra misticuz: ita et hoc sacr̄m quēadmodū theologia prefertur ceterꝫ disciplinis: q̄ circa dignissimū subiectū versat̄. Tertio declaratur ex pte cause formalis q̄ illa formalit̄ q̄ excedit̄ nobilissima creatura: oportet vt sit nobilissima: sicut homo excedit bruta p illud solū in quo natura humana est nobilissima: p illud aūt sacramentū solum hoies precellunt angelos sm̄ apostolum ad Hebre. xiij. Habemus altare de quo edere non habent potestatez q̄ deseruiūt tabernaculo corpis. Quarto declaratur ex pte cause finalis: q̄ cū finis semp sit melioz his q̄ sunt ad finē: istud autez sacr̄m est finis oīm spūaliū pfectionū: sic̄ declarat brūs Dioni. iij. ca. de eccl̄iastica ierarchia: vñ dat istud signū cum cetera solenniter celebrent̄ cōsumatio fit̄ in missa vt patet in sacris ordinib⁹. De scōa particula oz q̄ sunt q̄tuor pulegia isti⁹ sacr̄i. quoz Primū est de illius sacr̄i figura: quia sacra none legis significant gratiā directe: illud aūt habet de directo suā significationē z gl̄iam: quia dic̄ beatus Dioni ca. i. de eccl̄iastica ierarchia: q̄ sicut noticia diuinaz scripturaz est nobis imago future contēplationis in patria: ita sumptio dignissime eucharistie est imitatio illius fruitionis beatifice q̄ saciabimur cū apparuerit eius gl̄ia: ideo dicit saluator Lu. xxij. Dico enim vobis q̄ ex hoc non māducabo illud donec impleat̄ in regno dei. Scōm priuilegiuz est de illius sacr̄i natura: q̄ cū pmanentia habeāt pfectiorem naturā q̄ successiua: cetera aūt sacra habent naturā successiuā cū transeant cū vsu: illud aūt est pmanens cū tam diu pmaneat sacramētū istud q̄dū species durare possunt: vt notat̄ in. iij. li. sententiaz. Tertiū priuilegiū est: de illius sacr̄i veritate: q̄ in ceteris inuenit̄ sacr̄m sine re sacr̄i: vt cum quis accedit ficte: hic aūt res sacramenti est cū sacramento q̄tuncunq; quis fictus conficiat quia vere corpus christi ē ibi vt patuit: vnde illud est verius quia semp efficit quod figurat. Quartum pulegiū est de illi⁹ sacramēti causalitate: quia cetera sacramenta habent causalitatē respectu vnius gratie inherētis: illud respectu duplicis gratie scz inherentis z subsistētis: q̄ ita confert: imo perfectius q̄ cetera sacra gratiā: z itez ibi efficit conuersionē in verū corpus xp̄i: et iō per singula priuilegia excedit oīa alia sacramenta. Et ideo dicit brūs Dionisi. iij. de eccl̄iastica ierarchia q̄ eucharistia est perfectio perfectionū spūalū z nō est vltra ipam laudandū aliquod sacramentū. De tertia ptcula: que sunt illius sacramēti beneficia: z est sciendum q̄

sunt q̄ttuor: quoꝝ Primū est gratiarū augmētatio qꝛ cū requirat hoiem in gr̄a existentē: gr̄am primā non donat sꝫ ipsā datā angmētat: et ideo dicit̄ eucharistia id est bona gr̄a quia ꝑficit gratiā collatam sicut dic̄ Dioni. in ca. preallegato.

Scd̄m est vite conseruatio: sicut eniꝫ alimentū corꝑis habet vitā corꝑis cōseruare: ita illud sacr̄m cuꝫ sit cibus aīe habet gr̄am conseruare que est vita ipsius aīe: ꝛ ideo datū est sub sil̄itudine cibi et potus: vñ Joh. vi. Nisi mādu caueritis carnē filij hois ꝛ biberitis eiꝰ sanguinē non habebitis vitā in vobis. Et iterum Qui manducat me viuit propter me ꝛc̄.

Tertiū est pctōꝝ remissio: quia habet omnia pctā venialia delere: sicut aggrauare mortalia qñ inuenit ea vt notat̄ in iiij. sententiaꝝ. Et ideo saluator instituens illud sacr̄m post formā consecrationis adiūxit: In remissionem peccatoꝝ.

Quartū bñficiū est premioꝝ ꝓmissio qꝛ saluator noster Joh. vi ca. certitudinaliter ꝓmisit q̄ttuor p̄mia digne sumentibus ip̄m: et Primū est resurrectio certa: cū inq̄t. Resuscitabo eū in nouissimo die ꝛc̄. Scd̄m est immortalitas sempiterna. Hic inq̄t est panis de celo descēdens: si quis ex eo manducauerit nō morie̅t ineternū ꝛc̄. Tertiū est societas p̄clara: vnde ait. Qui mādu cat carnē meam ꝛc̄. ꝛ sequit̄. in me manet ꝛc̄ Quartum est sacietas ꝑfecta: vñ accedētibus digne ad ip̄m dicit idem. Qui venit ad nō esuriet neq̄ sitiet vnquā. Euiꝰ sacietatis nos ꝑticipes faciat xp̄s ih̄s dei et virginis filius. Amen.

Tractatus de septem donis spiritussancti.

In principio creauit deꝰ celū ꝛ terrā ꝛc̄. Geñ. i. cap̄. Nota q̄ sic̄ deus maiorez mundū creauit ꝑ opa septē dieꝝ: sic etiā minorē mundū id est hominē per septē dies opatus est filius dei: vt per spirituꝫ sctm̄ soluant̄ septē opa diaboli. Et ideo p̄ma die fecit lucē deus. i. quandā nebulam lucidā Geñ. i. Fiat lux. ꝛ hoc est primū opus qd̄ spūssctus p̄mo facit in aīa. Ante siquidē aduentū spūssctī in animā sūt nebule sup faciē abissi. i. cordis hūani: vñ de pctōribus d̄r Sap̄. vij. Vna cathena tenebraꝝ oēs erant colligati: peccatores em̄ de pctis faciūt vnā cathenā: vt. s. de pctō cogitationis in pctm̄ cōsensus: ꝛ de consensu in locutionē: ꝛ de locutione in opationem: ꝛ de opatione in cōsuetudinē ꝛ tandē in contemptū ꝛ desperationem. Sed ꝑ aduentū spūssancti cathena illa tenebrarū dissoluit̄ et noua lux introducit̄ Judicū. xiij. Irruit spiritꝰ dñi in sampsonē: ꝛ sicut solēt arbores ad ignē consumi: ita vincula q̄bus anima ligat̄. i. peccata destruunt̄ ꝛ dissipātur ꝑ aduentū spiritussctī. Hoc autē facit spiritussctūs per donū timoris quod est fundamentū omnis boni spūalis sicut eniꝫ euerso. s. fundamento euertit̄ domus: ita nisi timor dñi tenuerit te cito euertet̄ domus tua: vnde Eccle. i. Qui sine timore est non poterit iustificari: timor em̄ facit q̄dam illuminationē: licet non plenam in aīa: sicut em̄ lima purgat ferrū: ꝛ splēdidū reddit ꝛ mola cultellū sic timor purgando aīam illuminat ip̄am ad cognitionem ꝓprie fragilitatis ꝛ ꝑitatis peccati: ꝛ firmitatis seu serenitatis iudicij Eccle. ij. Qui timetis dñm diligite illū: ꝛ illuminabit cor vestrū. Sed sicut ille qui nimis limat ferrum vel acuit cultellum destruit cultellū: sic nimius timor in anima curuat animā: quia qui nimis emūgit elicit sanguinem Per hoc autē primū opus spūssancti destruit̄ primū opus diaboli in anima. s. sup̄bia: mens em̄ illuminata ex cognitione ꝛ consideratione ꝓprie fragilitatis ꝛ vilitatꝫ peccati ꝛ potentie diuine humiliat̄ ꝛ illuminat̄ sicut timens ꝑcuti demittit caput. i Petri vl. Humiliamini sub potēti manu dei: ꝛ iō Eccle. i. Timor dñi expers est peccati. Scd̄a dies

Scd̄a die fecit deꝰ firmamentū Geñ. p̄mo. Fecit firmamentū in medio aq̄ruꝫ

Hoc est scd̄m opus qd̄ facit spūssctūs in aīa. Nā ip̄a instabilis est ante aduētū

spūssancti: ⁊ in aduersis ventis mouetur modo em̄ aduersitatib⁹ deprimit̄: modo ꝓspitatibus eleuat̄ Trenoꝝ.i. Peccatū peccauit hierl'm ꝓpterea instabilis facta est: sed spūsctūs adueniens eam stabilit ⁊ confirmat Hebre.xiij. Optimū ē gratia stabilire cor. Hāc confirmationē petebat ps̄.di. Et spiritu ꝑncipali cōfirma me. Et in missa de spūsctō petit ꝑncipaliter hanc confirmationē sacrosctā mat̄ eccl'ia di. Cōfirma hoc deus quod operat⁹ es i nobis ⁊c. Hoc aūt scd̄m op⁹ fac̄ spūsctūs in aīa ꝑ scd̄m donū scz ꝑ donū pietatis Eccle.iij. Ignē ardentē extiguit aq̄: ⁊ elemosina resistit pctis ⁊ de⁹ ꝓspector est eius q̄ reddet gr̄am. ⁊ Eccle.vij. Nō te pigeat visitare infirmū ex opibus em̄ pietatis in dilectione dei firmaberis

Sed nota ꝙ non solū est opus pietatꝫ ad proximū: sed etiā ad seip̄m: dicit̄ eniꝫ Eccl'.xxx. Miserere aīe tue placens deo ⁊ Eccle.xiiij. Qui sibi neq̄ꝫ est: cui bon⁹ erit. In habentib⁹ em̄ cor lapideū nō est sensus doctoris nec metus timoris ideo auferā a vobis cor lapideū ⁊ dabo vobis cor carneū.i. dulce benignū ⁊ compatiēs ⁊ faciā vt in p̄ceptis meis ambuletꝫ que sūt: Que tibi nō vis fieri alteri ne fecerꝫ vñ ps̄. Flauit spūs tuus.i. spūsctūs ⁊ fluent aque.s. compassionis. Per hoc donū spūsctī in anima dissipat̄ scd̄m opus dyaboli.s. inuidia que gaudet de alieno malo: ⁊ tristat̄ de alieno bono: ⁊ ideo reducet eos de⁹ ad iustū metū.s. ad īfernū. vbi cor eius cruciabit̄ malis: ⁊ bonis quibus noluit gaudere ꝑuabit̄ ⁊ iproperiū ⁊ contumeliā hereditabit malus. Tertia die ꝓduxit deus herbā virentē: et hoc est tertiū opus qd̄ facit spūsctūs in aīa. ante autē aduentū spūssancti in animaꝫ ipa est quasi herba vel arbor mortua et arida ⁊ sine humore gr̄e: ⁊ ꝑ cōsequēs sine fructu: ideo non est apta nisi incendio infernali: qꝛ omnis arbor que non facit fructū excidet̄ ⁊ in ignem mittet̄ ⁊ ardet sed adueniente spūsctō viuificante redditur ei gratia humoris Esa.xliiij. Effūdam spirituꝫ meū super semen tuū: ⁊ benedictionē meam super stirpē tuā ⁊ germinabit inter herbas quasi salices iuxta pretereuntes aquas ⁊ sic anima fit arbor fructifera cuius folia sunt bona verba: fructus bona opera: odor vero bona fama: talis arbor erat illa anima que dicebat. Ego sicut oliua fructificaui in domo dñi: oliua em̄ sicut in se pinguis est ⁊ in alijs medicinalis: sic anima debet habere in se pinguedinem deuotionis ⁊ alios sustentare ⁊ sanare verbis ⁊ exemplis cōsolatorijs: vt sint folia eius ad medicinam: ⁊ fructus eius in cibum Ezechiel'. xlvij.ca. Per hoc autē tertiū donū spiritussancti soluit̄ tertium opus dyaboli. Hoc autē tertiū opus facit spiritussanctus in anima.s. donū scientie: que docet hominē gratio se cōuersari in medio nationis praue ⁊ se amabilē exhibere: et irreprehensibilē: omnib⁹ quod specialiter fit per mansuetudinē ⁊ patientiā iō dicit̄ ad Gala.v. Fructus autē charitatis est gaudiū; pax patientia: longanimitas et bonitas. Per hoc autez tertiū donum spiritussancti soluit̄ tertiū opus dyaboli in anima scz ira: que hominē impedit ne alijs fructificet per exemplū: conuersationē eius odibilē reddēdo Prouer.xviij. Spiritū ad irascendū facilem quis poterit sustinere: ⁊ Eccle.xviij. Nonne ardorem iracundie refrigerabit ros.s. gratie. Galath̄.vi. Vos q̄ spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis.

Tertia dies

Quarta die fecit deus luminaria solē lunā ⁊ stellas: que quottidie cursum suū perficiūt. Et per hoc intelligit̄ continuitas ꝑseuerantie in bono: ante em̄ aduentum spūssancti licet homo bonū ꝓpositū concipiat ⁊ aliqua de genere bonoꝝ faciat statim deficit ⁊ infirmat̄ manus post factum ⁊ ad modicum temptationis impulsum reddit se victum: sed aduenientе spiritusancto fortificatur ⁊ roboratur et que prius erant importabilia tunc videntur leuia: exemplum est de beato Petro qui ante receptionem spiritussancti ad verbum ancille dum mori timuit vitam negauit: sed postea virtute indutus

Quarta dies

ex alto pro xpo mori leue reputauit: nec per aliquam temptationem a bono proposito auerti potuit: ideo dicit de anima sctā. Jere. ij. Jn desiderio anime sue attraxit ventum amoris sui scz spiritussancti donū quod est amor: nullus auertet eam. s. nulla temptatio. De istis viris spūalibus dicit Judicū. v. Stelle manētes in ordine z cursu suo aduersus sysaram pugnauerunt. i. aduersus dyaboluz Milites sic ordinati horribiliores sunt demonib⁹ vt castroz acies ordinata: ita Judicū. xiij. Jrruit spiritus in sampsonem z lacerauit leonē. i. diabolū q̄ edum in frusta decerpserat. Hoc autē opus fac in anima spūssctūs z eius donū. s. fortitudinis: qui em̄ sperant in domino mutabunt fortitudinem. s. carnalem in spiritualem. current et non laborabūt: ambulabūt z nō deficiēt Esa. xl. Sed de fortibus in seruitio diaboli dicit Jere. xxiij. Factꝰ est decursus eoz malus: z fortitudo eoz dissimilis qui. s. sūt debiles in seruitio dei Eccl'. v. Ne sequaris in fortitudine tua concupiscentias cordis tui.

Per hoc donū quartum spiritussancti destruitur in anima quartū opus diaboli. s. accidia que eneruat vires hominis z facit laborem in preceptum. Quinta die fecit deus pisces z aues: p aues que mediantibus alis volant intelligunt cōtemplatiui qui desiderio eternoz et contemptu mundanoruz a terra se eleuant. Per pisces qui mediantibus pēnulis in aqua natant z non submergunt boni diuites qui sunt in aqua temporalis affluentie: z tamen in ea nō submerguntur p nimiū amorem: de quibus dicit ps̄. Diuitie si affluāt nolite cor apponere: licet em̄ se non separent corpe: separantur tamen mente. Non em̄ omnes pisces sunt immundi: nec omnes diuites reprobandi. Illi em̄ qui ad modum piscium natant per opera misericordie sunt mundi: sed illi qui sicut anguille se absconduntꝫ in luto sunt immūdi: de quibus dicit. i. Thi. vi. Nam qui volūt diuites fieri incidūt in laqueum z temptationem diaboli: et in desideria prava mergunt. Hoc est q̄ntum opus quod facit spiritussanctus in anima. Ante aduentum em̄ spiritussancti cor ad terrena deprimebat ꝓpter nimium amorem: vnde de peccatoribus dicit ps̄. Oculos suos statuerunt declinare in terram: quia vbi. s. amor ibi oculus. Sz aduenientē spiritussancto cor de terrenis ad celestia eleuatur Ezech. ꝑmo. Cum eleuarentur cherubin. s. de terrenis eleuabantur pariter et rote id est viri perfecti volubiles ad modum rotarum ex parui tudine obiecti. Spiritus em̄ vite erat in rotis z̄c. Hoc autem opus facit spiritus in nobis per spiritussancti donum. s. consiliū: consilium autē est. Vade et vende omnia que habes z da pauperib⁹ z̄c

Per hoc autem donū spiritussancti in anima destruitur quintū opus diaboli. s. auaritia que est idolorum seruitus: quia vbi est spiritus domini ibi libertas. ij. Corinth. iij. Sexta autem die deus fecit hominē ad imaginem et similitudinem suaz Gen̄. ꝑmo. Faciamus z̄c. Nūc enim homo siue anima in se imaginem et similitudinem dei gerit et exprimit: quando ad eternorum contemplationez se conuertit. Hoc autem est sextum opꝰ quod facit spiritussanctus in anima. eleuat enim ipsam ad contemplandu⁹ eterna et hoc per donum spiritussancti. s. intellectus. Est enim intellectus donum interius z superius. i. Corinth. ij. qō oculus non vidit z̄c. sequitur. Nobis autem reuelauit per spiritū sanctum suū. Spiritus eniz omnia scrutatur id est facit scrutari profunda: vt dicitur. ij. Corinthioz. iij. Nos vero omnes reuelata facie gloriam domini speculantes in eādem imaginem transformamur a claritate in claritatem tanq̄ a spiritu domini. Per h̄ opus sextum destruitur sextum opus diaboli in anima nostra. s. luxuria que maxime in homine imaginem dei deprauat. Hoc enim peccatum assimilat hominez brutis que sunt sine intellectu: vt dicitur in ps̄. Homo cum in honore esset nō intel. z̄c. Cōtra tales dicit in ps̄. Noli

Quinta dies

Sexta dies

Octauo in multiplicatiõe beneficioꝝ ij. coꝝ. ix. ca. Potens est aũt deus omnez gratiã habundare facere in vobis. Et iõ quicq̃d ꝓmittit põt implere. Ro. iiij. ca. Plenissime sciens quia quecunqꝫ ꝓmisit deus potens est ⁊ facere. Nono in cõdempnatione impioꝝ. ⁊ ideo formidandum mat. x. Potius hũc timete qui põt animã ⁊ corpus ꝑdere in gehennã. eccl'. i. ca. Unus est altissim⁹ creator oĩm omnipotẽs ⁊ rex potens. ⁊ infra. sedẽs super thronũ ⁊ dñans deus. Decimo in exaltatione electoꝝ. ps̃. cv. metro. viij. Saluauit eos ꝓpter nomẽ suũ vt notã faceret potentiã suaz ⁊ dañ. iij. ca. Non est alius deus qui possit ita saluare ⁊. i. petri. v. ca. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet in tꝑe visitatiõis. Hanc potentiã q̃rebat ꝓpheta dicens in ps̃. lxxix. metro. iij. Excita potentiã tuã ⁊ veni vt facias nos. qđ factũ fuit in incarnatione filij dei. Scđo qꝛ triũphãti apoc̃. xvij. ca Hi. s. decem reges p̃noiati cuz agno pugnabũt ⁊ agn⁹ vincet illos qm̃ dñs dñorum est ⁊ rex regũ. Ideo dicit b. virgo fecit potentiã in bra. suo. ⁊c̃. i. in filio suo ĩcarnato q̃ dicit̃ brachiũ p̃ne virtutꝫ ysa. liij. Brachiũ dñi cui reuelatũ est. ⁊ đr ꝙ quatuor. Primo ꝓphetica p̃nũciantione reuelatũ ps̃. lxx. metro. xx. Donec annũciẽ brachiũ dñi generatiõi oĩ q̃ vẽtura est. Scđo gratuita incarnatione manifestatum ysa. lij. cap̃. Parauit dñs brachiũ sanctũ suũ in oculis oĩm gentium.

Tertio humana redemptione exercitatum ps̃. lxxvi. metro. xiiij. Redemisti ĩ brachio tuo populũ tuũ filios iacob ⁊ ioseph. Quarto ardua sublimatiõe glorificatũ. eccl'. xxxvi. ca. Glorifica manũ et brachiũ dextrũ. Que gl'ia maxime manifestabit̃ in iuditio ysa. iij. ca. Auditã faciet dñs gl'iam vocis sue ⁊ terrorẽ brachij sui ostendet. hoc etiã brachiũ est p̃mo cõfirmatiuũ infirmoꝝ. ps̃. lxxxviij. metro xxi. Manus em̃ mea auxiliabit̃ ei ⁊ brachiũ meum confortabit eũ. et ps̃. lxxviij. Scđm magnitudinem brachij. tui posside filios mortificatoꝝ. Est scđo supatiuum aduersoꝝ. ps̃. In brachio virtutis tue deposuisti aduersarios meos ysa. xl. Ecce dñs de⁹ in fortitudine veniet ⁊ brachiũ ei⁹ dñabit̃ ⁊ exo. xv. cap̃. Irruat sup eos formido ⁊ pauor in magnitudĩe brachij tui Est t̃ti o liberatiuũ oppssoꝝ deut'. v. ca. Memento ꝙ seruieris in egypto et eduxit te deus ĩ manu forti ⁊ brachio extẽto. ps̃. cxxxv. metro. x. Qui ꝑcussit egyptum cũ p̃mogenitis eoꝝ qui eduxit isr̃l de medio eoꝝ in manu potenti ⁊ brachio excelso. Est q̃rto cõgregatiuũ dispsoruz ysa. xl. ca. In brachio suo ꝯgregabit agnos. s. ad gl'iam de qua dđ. in ps̃. Cõgrega nos de nationibus ⁊c̃. Item ꝓpheta in ps̃. Saluauit sibi dextera ei⁹ ⁊ brachium sanctum eius. huic brachio deus pater potẽtiã cõmuuicauit. ideo di. ꝟ. bñ dicta. Fecit potentiam. Deposuit. ⁊c̃. VII. ver
Iste est septimus versiculus ĩ quo b. vir. magnificat deum ex cõsideratiõe ptãtis quam exercet in depressione superboꝝ et exaltatione humilium. ideo dicit: deposuit ⁊ facit duo. Primo declarat diuinam potentiã vt hũiliatiuã sublimiũ. ibi deposuit po. de se. Scđo vt clarificatiuam humiliũ. ibi ⁊ exaltauit hũiles. Circa hoc vltimũ est notandũ ꝙ ad exaltationem glorie disponũt opa virtuosa eccl'. xl. ca. Facultates ⁊ virtutes exaltant corscz spũaliter. Primo austeritas penitẽtie. eccl'. xi. ca. Est hõ marcidus egens recupatione plus deficiens virtute ⁊ habũdans pauꝑtate ⁊ oculus dei respexit illũ in bono ⁊ erexit illum ab humilitate ipsius ⁊ exaltauit caput eius. Scđo claritas sapientie ꝓuer. iiij. ca. In omni possessione tua acquire prudentiaz ⁊ arripe illam ⁊ exaltabit te. Idem ca. lij. Ecce ĩtelliget seruus meus. Tertio veritas iusticie. eccl'. xx. ca Qui opat̃ terrã suam inaltabit aceruum frugũ ⁊ qui operatur iusticiam ipse exaltabitur. Firmitas patientie. eccl'. xv. cap̃. Firmabitur in illo ⁊ non flectetur ⁊ continebit illum ⁊ nõ cõfundetur ⁊ exaltabit illum apud proximos suos. Quarto assiduitas violentie ps̃. lx. metro. ij. A finib⁹ terre ad te cla

manū dum anxiaretur cor meū z in petra exaltasti me. Quinto profunditas reuerentie. luc. xviij. ca. Omnis qui se exaltat humiliabitur z qui se humiliat exaltabitur. Ideo b. vir. di. z exaltauit humiles. VIII. ℣. Esurientes impleuit ꝛc. Iste est octauus versiculus in quo. bea. vir. magnificat deum ex consideratione diuine largitatis: que ostenditur in diffusione doni. Et facit duo. Primo explicat largitatem magnificentie ex parte dei influentis. ibi impleuit bonis Secundo indicat idoneitatem ex parte hominis appetentis. ibi. esurientes. cōmendat primo affluentiam largitatis z merito. qz ipse replet animam Primo claritate sapiētie q̄tū ad intellectuā. eccl'. xvij. ca. Sēsu impleuit cor illorum z malaz bona oñdit illis. Idem ca. xv. Adimpleuit eū spiritu sapientie z intellectus exodi. xxxi. ca Ecce vocaui ex nomine beseleel de tribu iudaz impleui eum spiritu dei sapientia z intelligentia z scientia in omni opere. VII. ver.

Secundo suauitate leticie q̄tum ad effectiuam ps̄. lxij. metro. vi. Sicut adipe z pinguedine repleatur anima mea z labijs exultatiōis laudabit os meū eccl'. xxiiij. ca. Transite ad me omnes qui cōcupiscitis me z a generationibus meis implemini. spiritus enim meus sup mel dulcis. Tertio bonitate iustitie q̄tum ad operatiuaz. ysa. xxx. ca. Impleuit syon iudicio z iustitia z erit fides in temporibus suis. Quarto generositate loquele q̄tum ad interpretatiuam ps̄. lxxx. metro. ix. Dilata os tuum z implebo illud. actz. i. ca. Repleti sunt omnes spūsancto z ceperunt loqui. Quinto copiositate gratie quantum ad totam animā. puer. iij. ca. Honora dominum de tua substantia z de primitijs omniū fruguz tuarum da paupibus z implebunt horrea tua saturitate ps̄. cxliij. metro. xvi. Apis tu manū tuaz z imples omne animal bñdictione z prouerbioz. viij. ca. In vijs iusticie ambulabo in medio semitarum iudicij: vt ditem diligentes me z thesauros eoz repleam. ecclesiast. i. Omnez domum illius implebit a generationibus: z receptacula a thesauris illius. Sexto preciositate glorie q̄tum ad totam naturaz ps̄. lxiij. metro. v. Replebimur in bonis domus tue: sanctum est templum tuum mirabile in equitate. Item ps̄. xv. metro vltimo. Adimplebis me leticia cū vultu tuo delectatiōes in dextera tua vsq; in finem. Hanc largitatem cōmendans beata virgo dicit: Esurientes impleuit ꝛc. Illos scilicet qui esuriunt z sitiunt iusticiam de quibus Matth. v. capi. Beati qui esuriunt z sitiunt iusticiam quoniaz ipsi saturabuntur ps̄. cvi. metro. ix. Animam esurientem satiauit bonis. Suscepit israel ꝛc. Iste est nonus versiculus in quo beata virgo magnificat deum ex consideratione diuine promissionis z veritatis: que ostenditur in adimpletione promissi z facit duo. Primo explicat z declarat diuine promissionis adimpleti/onē iam factam. ibi. suscepit israel. p. suū. IX. ver.

Secundo manifestat huius promissionis impletionez z preteritatem ibi. sicut loquutus est ad p. nostros ꝛc. Primuz est declaratiuum veritatis. Secundum est insinuatiuum pietatis. Quod enim impleuit promissum veritatis fuit. quod autez fuit dignatus promittere pietatis fuit. magnificans autem beata virgo dominum in opere incarnationis ex consideratione dominice veritatis. dicit Suscepit israel. ꝛc. Notandum q; deus suscipit animā multipliciter. Primo ad purificandū immundam. ps̄. cvi. metro. xvij. Suscepit eos de via iniquitatis eorum. Item ps̄. lvij. metro vltimo. Ad iutor meus tibi psallam. quia deus susceptor meus es. deus meus misericordia mea scilicet ad purgandum. Secundo ad viuificandum mortuam. ps̄. cxxxi metro. iij. Suscipe me secundum eloquium tuum z viuam. quia peccatum animam occidit. Tertio ad liberandum oppressam sapientie. ij. ca. Si est verus dei filius suscipiet illum z liberabit eum de manibus contrariorum ps̄. xxix. metro. i. Exaltabo te domine quoniam

te fieri sicut equus ⁊ mulus ⁊c. Spiritꝰ
em̄ sctūs non cōpatit̄ secū hoc pctm̄: im/
mo ip̄m destruit ⁊ dissoluit Gen̄. vi. Nō
ꝑmanebit spūs meus in homie ineternū
qꝛ caro est. i. carnaliter viuit maxime in
pctō carnis in quo homo totus efficitur
caro Job. xxxiiij. Si direxerit ad domi/
nū cor suū ꝑ feruorē scz desiderij: sp̄m il/
lius ⁊ flatum ad se trahet. Deficiet om/
nis caro simul ⁊ homo in cinerē reuertet̄
ex ꝓpria scz fragilitatis ⁊ carnalitatꝫ cō/
sideratione humiliando se. Septima
die requieuit deus ab omni ope quod fe
cerat: hec em̄ cōsumatio post laborē pre/
teritoꝝ est septimū quod facit spūsctūs
in anima: quia post laborē actionis va/
cat ad contemplationē quietis Apocal.
xiiij. Amodo iam dicit spūs vt req̄escāt
a laboribꝫ suis. Hec autē requies ha/
betur ꝑ donū sapiētie in quo iam pregu/
statur cena eterne btitudinis: vbi erit re
quies Esa. xxxiij. Huiusmōi aūt dulce/
dinē facit sentire spūsctūs Sap̄. xij. O
q̄ bonus ⁊ suauis est dn̄e spūs tuꝰ in oī/
bus. ⁊ Eccle. xxiiij. Spūs meꝰ sup̄ mel
dulcis ⁊ hereditas mea sup̄ mel ⁊ fauū.
huius autē hereditatis pignus est spiri/
tusctūs Ephe. i. Signati estis spiritu ꝓ
missionis sctō qd̄ pignꝰ qui habet in ma
iori quiete expectat ꝓmissionē q̄ est eter/
ne hereditatis licet ꝑfecte nō quiescat ⁊c.

Septi/ma die

Per hoc aūt donū destruit̄ septimum
opus diaboli. s. gula: qꝛ gustato spū desi/
pit omnis caro ⁊ sapores mundi insipi/
di fiunt: qui aūt hunc saporē bibit et dul
cedinē eiꝰ sapit: de nihilo curat quousq̄
poculo pleno bibat in regno dei. Sic er/
go apparet quō spūsctūs mittit̄ ad curā/
dum: ⁊ quō septē diebus. i. septem donis
creat oīa que sunt necessaria homini. Et
quō per illa septē dona septē opa diabo/
li in aīa dissipant̄. Spūs em̄ sctūs adue/
niens in anima creationē operat̄ qꝛ facit
de nihilo aliquid: homo em̄ peccādo fit
nihil: quia a vero ente ad terram se ver/
tit siue ad terrena que de se non sūt Je/
remie. iiij. Aspexi terram ⁊ ecce vacua
erat ⁊ nihil. ⁊ ps̄. xiiij. Ad nihiluꝫ dedu/
ctus est in conspectu eius malignus: li/
cet in aspectu hoīs aliquid videat̄: et iō
dicit̄. Ecce factus es ⁊ non eris in perpe
tuū. i. ad Corinth̄. xiij. Si charitatē non
habuero nihil sum. Sic igit̄ apparet mo
dus per quē mittit̄ spūsctūs ad creādū
Quē nobis concedat qui viuit ⁊c. Amē.

Tractatus de vltimo iudicio.

E vltimo dei iu/

dicio mihi consideranti oc/
currunt ꝑ ordinez duodecim
inquirēda vicz sex ex parte iudicis: ⁊ sex
ex ꝑte iudicādoꝝ. Ex parte iudicꝫ que/
rendū est. scz Primo quis erit iudex.
Scdo quādo iudicabit. Tertio vbi
iudicabit. Quarto que erit eius fami
lia. Quinto qui erunt testes sententie
Sexto qui sunt iudicandi. Septi/
mo de quibus sunt iudicandi. Octa/
uo qui erunt accusantes. Nono q̄ erūt
testes delicti. Decimo si erūt ibi aduo
cati. Undecimo que erit accusatio.
Duodecimo que erit sentētia. Quā/
tum ad primū est dicendum ꝙ iudex vl
timi iudicij erit xp̄s iesus. s. secunda per
sona in trinitate. Et obmissis multꝫ ra/
tionibus hoc probantibus in nouo testa/
mento ponā duas rationes Augusti. de
ciui. dei vltimo fundatas supra vetus te/
stamentū. quaꝝ Prima ratio est ⁊ fun/
dat̄ super illud Esa. xlviij. Ego p̄mus ⁊
ego nouissimus ⁊ ero in sempiternū: ma
nus em̄ mea fundauit terram ⁊ dextera
mea firmauit celū: vocabo eos ⁊ stabunt
simul: ⁊ congregamini omnes vos ⁊ au/
dite ⁊c. ⁊ infra. Nūc dn̄s deus misit me
⁊ spūs eius. Hoc em̄ s̄m formā serui di.
de re futura vtens tempe preterito ꝓ fu/
turo: sed alibi ꝓpha dic̄. Sic̄ ouis ad oc/
cisionē ductus est: non em̄ ait: ducet̄: sed
pro eo ꝙ futuruꝫ erat preteriti temporis
posuit verbū sicut alibi facit sepe. Se
cunda ratio fundat̄ super dictū zacharie
ꝓphete: ⁊ hoc ꝓbat. s. valde euidenter di.
Omnipotentem misit omnipotens id ē
deus pater misit filiū: ⁊ plures alias rō/
nes fecit Augu. hoc ꝓbantes. s. ꝙ xp̄s ie/

sus debet viuos ⁊ mortuos iudicare. hoc habito occurrūt tria cōsiderare: et Primo si xp̄s veniet gl'iosus an nō. Scdo si veniet cū signis passionis ei⁹. Tertio si veniet benign⁹ vel seuer⁹. Quātum ad primū est notandū ꝙ sicut dicit Math. xvi. Fili⁹ homis venturus est in gl'ia patris sui cū angelis suis: ⁊ tūc reddet vnicuiq; ꝑm opera sua. vbi dic̄ Hieronym⁹. Prouocatꝫ aūt discipulis: vt abnegarent se ⁊ tollerēt crucē suam: grandis fit error audientiū: idcirco tristib⁹ leta succedūt. Et dicit filius hois venturus est in gl'ia patris sui cū angelis suis Si times mortē audi gloriā triumphantis: ⁊ vere crucis audi ⁊ cōsidera angelorū misteria. quasi diceret. nūc filius hois venit: sed nō in gl'ia: non em̄ decebat euꝫ in gl'ia constitutū pctā nostra portare et ignominiā crucis. tunc autē veniet gloriosus ⁊ discipulos suos faciet vt sint cōformes gl'ie sue. Itē Crisos. Non em̄ dixit in tali gl'ia in qua est pater ne alteritatem gl'ie suspicaremur: sed ait. in gloria patris vt eadē gl'ia ostendat̄: si autē gl'ia vna est: manifestū est ꝙ substātia vna est. Quid est ergo timēs Petr⁹ mortē audiens qꝛ tunc me videbitꝫ in gl'ia ⁊c̄. ⁊ vos Sed ꝯtra illā conclusionē arguit̄ sic: ex aspectu gl'ie surgit fruitio: sed cū xp̄m visurus sit oīs oculus iuxta illud Apoca. Videbit eū oīs oculus ⁊c̄. tunc si veniet in gl'ia omnes fruent̄: ⁊ ꝑ cōsequēs nō timebūt: patet per illud qd̄ subdit ibidem ⁊ qui eum pupugerunt plangent ⁊c̄. Respondeo ⁊ dico ꝙ dāpnati nō fruent̄ illa gl'ia sed magis dolebūt de ea iuxta glo. sup̄ eodē verbo di. ꝙ nō tam dolebūt de ip̄o tormēto q̄ꝫ quia repellent̄ a tali consortio: vel forte ita terrebunt̄ vt non videant dictā gl'iam qd̄ nō credo. Quantū ad scd̄m: in qua forma apparebit xp̄s vicꝫ si cū signis passionis an non. Dico ꝙ apparebit simpl'r vt deus: ergo nō portabit signa seruitutis cuiusmōi sūt signa passionis cū in eis xp̄us assumpserit formam serui ⁊ sūme se humiliauerit: iuxta illud apl'i ad Philip. ij. Humiliauit se metip̄m ⁊c̄. Rn̄deo et dico ꝙ illa signa nō p̄tendūt seruitutē sꝫ gl'iam ⁊ triūphū vn̄ Criso. sup̄ Math. dic̄. ꝙ crux illa ⁊ cicatrices ille erūt solis radijs lucidiores: ⁊ idē ait. Cōsidera quāta sit ꝟtus crucꝫ sol obscurabit̄: ⁊ luna nō dabit lumē suū: vt discas ꝙ luna tūc erit lucidior: et sole clarior. Et ratio reddit̄: qꝛ vbi sūt signa cause magis apparet effectus: sed cicatrices sunt signa passionis q̄ est causa exaltationis ⁊ dāpnationis xp̄i iuxta qd̄ infert oppositū auctoritas allegata dicens ꝓpter qd̄ ⁊ deus exaltauit illuꝫ. Item ad Hebre. v. Exauditus est ꝑ sua reuerētia

Quantū ad tertiū vtꝝ xp̄s veniat ad iudiciū seuer⁹ vel benignus. Dico ꝙ bonis apparebit benignus ⁊ malis seuer⁹: vnde Math. xxv. dicet bonis: Venite benedicti p̄ris mei ⁊c̄. malis vero dicet. Ite maledicti ⁊c. Sed quō vtrisq; cū benignitas nō sepet̄ a iudice. Dicendū ꝙ mali magis scient eā cōtra se q̄ꝫ pro se cū summe dolebūt de tāto bono quo sentient se ꝑpetuo p̄uatos. Quantuꝫ ad scd̄m p̄ncipale quādo. s. veniet xp̄s ad iudiciū. Dicendū est ad hoc volendo tute rn̄dere cum Aug. ij. de ciui. dei. ꝙ si necessariū esset hoc scire dn̄s discipulis nō dixisset: Non est vestꝝ nosce tempa vel momenta q̄ pater posuit in sua ptāte. Sed volendo ꝑ aliq̄s cōiecturas circūloq̄: de hoc iudicio occurrūt tria consideranda. et Primo qua hora dn̄s ad iudiciū veniet. Scd̄o quo die ⁊ quo mense veniet. Tertio quo anno ⁊c̄. Quantuꝫ ad primū dicitur ꝙ media nocte veniet: iuxta illd̄ Math. xxv. Media nocte clamor factus est ecce spōsus venit: vbi dic̄ Hierony. Traditio iudeoꝝ est xp̄m media nocte ventuꝝ in sil'itudine egiptij tēporis qn̄ pascha celebratū est: ⁊ exterminator venit ⁊ dn̄s sup̄ tabernacula transijt: ⁊ sanguine postes nostraꝝ frontium cōsecrate sunt: vn̄ reor ⁊ traditionē apostolicā ꝑmansisse: vt die vigiliaꝝ pasche ante noctꝫ mediū domini populū dimittere non liceat expectātes xp̄i aduentum securitate p̄sumpta: postq̄ꝫ illud tempus

Scdo

Tertio

Scd̄ ps p̄ncipalis.

festi cuncti agant dicẽ: vñ ps. Media no
cte surgebã ad confitendũ tibi. vbi glo.
dies dñi. i. aduẽtus dñi qui dicit dies nõ
pro tempe diei: sed qz tunc omnia erunt
aperta: vt patet ex textu qz implicaret a/
postolo dicẽti q dies veniet de nocte ẽ
II. cõsi. Quantum ad scõm. s. quo die veniet.
Dicendũ q veniet. xxiiij. die Marcij. et
hoc pbat tripliciter. et Primo qz sicut
iudei arguũt horã ex celebratione pasce:
z transitu sup tabernacula in egypto ita
ego arguo dicẽ cum tali pascha z tal trã/
situs fuerit illa dies. s. xxiiij. die Marcij
Scõo quia tali die iudicatus fuit xps
iniuste fm Augusti. ij. de ciui. dei: g eodẽ
die videt conueniens q veniat iudicatu
rus mundũ iuste. Tertio qz figura et
motus circularis z opatio fm geometri
cos est pfectissima: qz finit vbi incipit: sz
dei opatio quecunq est pfectissima: quia
dei pfecta sunt opera: g est circularz z fi/
niens vbi incipit si finiri debeat: sed mũ
dus incepit tali die. s. xxiiij. marcij: g ibi
debet finiri. Et sic ex hoc patet etiam de
mense. s. q tali mense mũdus finiri debet
II. con sidera. z xps ad iudicandũ venire. Quantũ
ad tertiũ. s. quo anno. Dico q si non tran
sisset sextus millenarius annorũ a mũdi
creatione forte haberẽ opinionẽ cũ Au/
gustino. ij. de ciui. dei. vij. ca. vbi videtur
opinari q debet venire antixps octauo
millenario. Ut verba Augusti. sũt hec
ptractãs illud Apocal. ij. Vidi angelu
descẽdentẽ de celo habentẽ clauẽ abyssi z
cathenã in manu sua: z tenuit draconẽ il
lum serpentẽ antiquũ q cognominat est
dyabol z sathanas z alligauit illũ mil/
le annis z misit illũ in abyssum z clausit
z signauit sup eum vt non seduceret gẽ/
tes donec consumenk mille anni: vbi dicit
Aug. Hic em ptãtem habet seducẽdi z
possidẽdi q fuerãt liberati cohibuit atq
frenauit ẽ. Ille anni vt mihi occur
rit duobꝫ modis põt intelligi: aut quia i
vltimis annis mille illa res agek z in se/
xto millenario annoꝫ tanq sexto die cu/
ius nũc spacia posterioza voluunk secutu
ro: deinde sabbatũ qõ nõ habet vesperã
requiẽ. s. sctõꝫ que non habet finẽ: vt hu/
iusmõi millenarij tanq die nouissimam
partẽ q remanebit vsq ad terminũ secu
li mille. s. annos appellauerit: eo mõ quo
pars signak a toto: aut certe mille anni p
annis oĩbus hui⁹ seculi posuit: vt pfecto
numero vocaretur tempis plenitudo. III. ps
Quantũ ad tertiũ pncipale vbi iudi/ pncipa
catur: tria breuiter sunt iudicanda. s. lis.
Primo vbi stabit iudex. Secũdo
vbi stabũt mali iudicãdi. Tertio vbi
stabũt boni acceptãdi. Quantum ad
primũ est dicendũ q xps iudex stabit in
aere supra montẽ oliueti: qz ibi a discipu
lis visus est qñ ascẽdit: sed sic debet veni
re sicut ascendit: iuxta illud Act. i. Viri
galilei qd statis ẽ. vsq ibi. Sic veniet
Q⁹ autẽ ihs ascẽderit de monte oliueti
paret eodẽ cap. cum dicit. Tunc reuersi
sunt hierosolymã a mõte q vocat oliueti
Hoc etiã cõfirmat glosa Rabani. cũ dicẽ
de monte. s. oliuaꝫ ascendit xps: vbi xpi
morte sathanas est confusus. Istã cõ/
clusionez asserit glo. sup illo verbo Joe/
lis. iij. Cõgregabo omnes gẽtes: z deduc
am eas in vallẽ Josaphat. vbi glo. Hic
quidã intelligũt q in valle q est in latere
montis oliueti descensurus est dñs ad iu
diciũ: qõ friuolum est. Non em in terra
sed in spacio huius aeris sedebit: cõtra
montẽ oliueti de quo ascendit. Quã/ Scõs
tum ad scõm: vbi stabunt mali iudican
di. Dicendũ q in valle iosaphat Joelis
iij. Cõgregabo inqt oẽs gẽtes z deducã
eas in vallẽ iosaphat z disceptabo cũ il/
lis. Sed ꝫ nõ intelligit de bonis qz erũt
in aere vt patebit: g intelligit de malis.
Itẽ mgr historiaꝫ vt recitat Hiero. dicẽ
In valle Josaphat iudicabit oĩs homo
iudicantib⁹ angelis illos. Sed ꝫtra nõ
videt q in tã parua valle possit stare tan
ta multitudo. Sz rñdeo q ille q põt ho/
minem de puluere suscitare põt multos
in vna vallecula collocare vel aliter sicut
dicit Hiero. poterunt stare in locis circũ
stantibus vt iudicem videant illi quorũ
vallis non est capax. Quantũ ad ter/ Tertio
tiũ: vbi stabunt boni. Dicit q stabunt in

aere ⁊ obuiam xpo: iuxta illud apostoli i. Thessalo. iiij. Mortui qui in xpo sunt resurgent pmi: deinde nos q̄ viuimus q̄ relinq̄mur simul rapiemur cū illis in nubibus obuiam xpo in aera ⁊c. quem passum pertractans Augusti. in libro de ciuitate dei li. xj. cap. ij. dic sic. Queri solet vtrū illi quos viuentes inuēturus est dominus iesus xps quoq; personas atq; illos qui tunc secum viuebant transfigurauit amplius nūq̄ morituri sint an ipso temporis puncto quo cum resurgentibus rapient in nubibus obuiā xpo in aera: ad immortalitatē per mortē mirabili celeritate transibunt. Neq; em̄ dicendum est fieri non posse: vt dum per aera in sublime portant in illo spacio cōmoriantur ⁊ reuiuiscant. Item glo. super eodē passu dicit: deinde nos qui viuimus qui relinq̄mur. i. illi de nobis qui viui erimus ⁊ residui cum xpo rapiemur ab angelis simul cum illis qui nos p̄cesserunt ad requiem in nubibus: quia nubes suscipiet eos vt xp̄m in ascensione nubes suscepit Ideo glo. sup illo verbo Joelis. iij. Congregabo omnes gentes ⁊c. dicit in valle Josaphat. s. ad iudiciū domini: ad quod congregabuntur non soluz iudei qui credere noluerunt: sed etiā omnes impij: q̄ ab initio mundi fuerunt: isti autem non ascendent in valle iudicis. i. dampnationis: sed eleuabuntur in nubibus obuiam christo. Quantum ad quartū princi-
IIII p̄n cipale pale scilicet: que erit familia iudicis iudicantis. Dicendū est q̄ sicut habent domini temporales triplicem familiā: sic ipe habebit scz Primo minorē ad sententiam preparantē. Scdo maiorē in sententia assistentē. Tertio minimā sententiaz exequentē. Primo dico q̄ xps iustus iudex i iudicio vltimo habebit familiam minorē sicut angelos: de quibus dicit Dan. vij. Milia milium ministrabant ei ⁊c. Et Augusti. de ciui. dei libro xj. cap. ij. dicit q̄ hec congregatio per ministerium angeloz fiet: de quibus dicit ps. xlix. Congregate illi sanctos eius ⁊c

Secundo habebit familiam maiorem. s. illos qui in sententia assistent: de quibus vbi supra. Et decies centena milia assistebant ei. Et Augustin⁹ de ciuitate dei. Descendet cum angelis ⁊ alios euocabit de supernis locis ad faciendū iudicium ⁊c. Tertio etiam habebit inimicos qui sententiam exequantur: et hū erunt demones qui malos secū ad infernum deducent. Unde Augusti. libro xj. de ciuitate dei cap. vij. de dyabolo loquens ait. Nam seducere gentes nunc ⁊ secum trahere in eternam penam potest Possunt etiam tales executores esse boni angeli: vnde Augusti. Separabunt impios a pijs per bonos angelos: quia officia vindicte possunt implere boni bono animo: sed officia misericordie nō possunt implere mali angeli id est dyaboli. V. p̄nci-
pale

Quantum ad quintuz principale. s. qui erunt testes sententie iudicis. Dicendum est q̄ triplex genus testium erit ibi scilicet Primo vniuersitas angeloruz de quibus dicitur Math. xxv. Cum venerit filius hominis in sede maiestatis sue et omnes angeli cum eo. Secundo vniuersitas beatorum: de quibus etiam vbi supra. Cum venerit filius hominis ⁊c. Et sequitur. Sedebitis et vos super sedes duodecim ⁊c. Et non solum duodecim vt dictum est: sed Tertio vniuersitas sanctorum ꝯm Augustinuz xj. de ciuitate dei cap. v. qui verbum predictum pertractans ait. Nec quoniam super duodeciz sedes sessuros esse ait duodecim homines solos cum illo iudicaturos putare debemus: duodenario em̄ numero vniuersa quidem signatur iudicantium multitudo: propter duas partes numeri septennarij: que signat plerumq; vniuersitas: que due partes in tres et̄ in quattuor multiplicate duodecim faciunt. Nam quater ter et ter quatuor duodecim faciunt. Item Zacharie xiij. Veniet dominus deus meus omnesq; sancti cum eo ⁊ cetera. Quarto vniuersitas populorum. Unde Matthei. xxv. vbi supra. Congregabuntur ante eum omnes gentes ⁊ se. ⁊ cetera.

Sexto pncipaliter

Quantũ ad sextũ pncipale. s. q̃ erunt testes delicti. Dico q̃ erũt in triplici differentia. qꝛ Primus erit supra se. s. deus q̃ omnia intuet̃ q̃ ait Jere. xxix. de se ipso. Ego iudex ⁊ testis dicit dñs. Secundus erit intra se. s. ꝓpria conscientia. vnde Augusti. Quisq̃s iudicem times presentem conscientiã corrige: sensus em̃ testimoniũ cõscientie tue est: dabit enim testimoniũ de opibus nr̃is bonis conscientia: iuxta illud apl̃i. ij. Coꝝ. i. di. Nam gl̃ia nostra hec est testimoniũ cõscientie nostre ⁊c̃. Tertius erit iuxta se. s. angelus custos: iuxta illud Job. xx. Reuelabunt celi iniquitatẽ eius. Itẽ Criso. sup Math. omel. xxv. Omnes angeli aderunt testantes, ⁊ ipi quantũ administrauerint missi a dño ad hominũ salutem.

Quantũ ad septimũ q̃ sunt iudicãdi. Dico q̃ iudiciũ triplicit̃ accipit̃. s. Primo modo ꝓ dãnatõe ⁊ illo modo accipit saluator Joh. v. ca. di. Amen amen dico vobis. quia qui verbũ meũ audit et credit ei qui misit me habet vitã eternam: ⁊ in iudiciuꝫ non venit sed transiet a morte in vitã: qd̃ verbũ ꝑtractans Augu. in libro de ciui. dei li. xx. cap̃. v. ait Ecce hic dicit fideles suos ad iudiciũ non venire quomõ ergo ꝑ iudiciũ sepabunt̃ a malis ⁊ ad eius dexterã stabũt nisi quia hoc loco iudiciũ posuit pro dãpnatione: in tale quippe iudiciũ non venient: qꝛ audierũt verbuꝫ eius ⁊ credũt ei qui misit eũ: illo iudicio iudicabunt̃ mali: vnde Esa. liiij. ca. Omnẽ linguã resistentẽ tibi in iudicio iudicabis ⁊c̃. Scd̃o modo pro sententie ꝓmulgatione: ⁊ illo modo accipit̃ illud apl̃i. Surgite mortui venite ad iudiciũ. i. ad ꝓmulgationẽ sententie: ideo isto iudicio iudicabunt̃ nõ omnes beati Ad oẽs em̃ malos dicet̃. Ite maledicti ĩ ignẽ eternũ: ⁊ bonis econtra. Venite benedicti: sed non ad btõs: qꝛ non diceret̃ venite his q̃ iam venerũt: nec ꝑcipite his qui iam ꝑceperũt: sed scti qui iã percepe runt gl̃iam in iudicio illã tenebunt: cum hec sit vita eterna vt cognoscãt te solum deũ veꝝ ⁊ quẽ misisti ih̃m xp̃m Joh. xvij cap̃. Et ideo nõ accipiẽt: qꝛ iã acceperũt sicut nec venient qꝛ iam venerũt. In dãpnatis autẽ nõ sic: qꝛ aliqui ibunt ad penam in qua nunq̃ fuerunt ⁊ aliqui redibunt ad penã qui ad eã saltem quo ad locum vocati fuerãt ad iudiciũ. Ideo bene dicit̃ his q̃ de nouo vadũt ⁊ his q̃ iterum redeunt. Ite maledicti ⁊c̃. Tertio modo accipit̃ iudiciũ nõ ꝓ actu iudicandi: sed ꝓ effectu. s. iudicij. s. ꝓ retributione que est duplex. s. in malis pena ⁊ in bonis gr̃a de qua saluator loquit̃ in Johanne di. Filius quidẽ hoĩs venturꝰ est in gl̃ia patris cũ angelis suis: ⁊ tũc reddet vnicuiq̃ iuxta opa sua: isto iudicio iudicabũt etiã oẽs ãgeli: vñ apl̃s. i. Coꝝ vi. Nescitis quia angelos iudicabimus qd̃ non põt intelligi nec de pmo mõ iudicij nec de scd̃o: vt ex iam dictis patet: ergo de tertio: qꝛ omnis creatura rational̃ vel habebit penã vel gl̃iam que est effectus iudicij: ⁊ illo modo accipit̃ iudiciũ in tertio membro. Quãtũ ad octauũ s. de q̃bus debet iudicare est sciendũ q̃. s. aliqui accipient iudiciũ dãpnationis de multis malis sine vllis bonis: ⁊ hij accipiunt iudiciũ sine miscd̃ia: de q̃ dicit Jacobus in canonica. ij. ca. Judiciũ sine misericordia illi qui non facit misericordiam ⁊c̃. Aliqui accipient iudiciũ dãpnationis de multis malis cum aliq̃bus bonis: ⁊ isti accipient iudiciũ illud cũ misericordia: de quo saluator ait Lu. x. Dico vobis: quia sodomis in die illa remissius erit q̃ illi ciuitati. Aliqui accipiẽt iudiciũ de multis bonis sine vllis malis: et hij accipient gl̃iam sine defectu. Quãtum ad nonũ ꝑuilegiũ. s. qui erunt testes delicti siue accusatores. Et est sciendum q̃ erunt ibi tres accusatores siue testes. quoꝝ scꝫ Primus erit diabolꝰ: vñ Augusti. Presto tunc erit diabolus recitans ꝓba nr̃e ꝓfessionis ⁊ obijciẽs nobis quecunq̃ fecimus ⁊ in quo loco ⁊ in qua hora: ⁊ q̃d boni tunc facere debuimꝰ. Tũc etiã dicturus est ille aduersariꝰ: equissime index iudica illũ esse meũ ob culpam q̃ tuus voluntate esse noluit ꝑ gratiam:

tuus est per naturam: sed meus est per miseriā. tuus ob passionem meus ꝑ suasionē. ille fuit tibi in obediēs ⁊ mihi obediens: ergo iuste ⁊ equissime iudex iudica hunc meū esse vt cū diabolo iuste dānetur. Scdō accusator est ꝓpriū scel⁹. vnde Sap. iiij. ca. Ueniēt in cogitationē pctōꝝ suoꝝ timidi ⁊ traducēt illos ex aduerso iniq̄tates eoꝝ ⁊c. Item Bern̄. Tunc eloquentia simul cū opa dicent: tu nos fecisti: opa tua sumus non te deseremus sed semper tecū erimus: ⁊ tecum ad iudiciū pergemus: ⁊ sic peccatorem oīa eius crimina accusabūt. Tertius accusator erit totus mundus: vñ Criso. In illa die nihil est qd̄ respōdeamus vbi celū terra aqua sol ⁊ luna dies ⁊ noctes ⁊ totus mūdus stabit aduersum nos: in testimoniū pctōꝝ nr̄oꝝ: etiā si oīa tacerent ipe tamē cogitationes nr̄e ⁊ opa stabunt aduersum nos ante deū fortiter accusantes. Quantū ad decimū ꝑuilegiū. s. si erunt ꝑ nobis aduocati tempore iudicij ⁊c. Dicendū ꝙ non si discurrim⁹ per illos qui possunt esse. s. quia Primo non angeli: si em̄ aliq̄s angelus deberet esse ille qui est custos aīe nr̄e esset: sz hic non erit: imo erit testis contrarius cōtra peccatorē. Scdō non beati: quia erūt vt dictū est testes contrarij cōtra peccatorē. Tertio non iudex ipe xp̄s. qꝛ nullo iure iudex videri debet esse aduocat⁹.

Quarto non dāpnati quia sunt inimici dei ⁊ ideo non habent bonū aduocare ꝑ aliquo corā tali iudice qꝛ non exaudit̄ aduocatus qui oditur: imo ex hoc iudex potius ꝓuocat̄: talis etiā aduocando derogat s̄m iura cause. Quantū ad vndecimū ꝑncipale que sc̄z erit sententia. Dicendū est ꝙ iusti habebunt illud vbi est omne bonū. s. vitā eternā: mali autem illud vbi est omne malū sc̄z penā eternā: Math. xxv. Ibūt hi sc̄z mali in supplicium eternū: iusti vero in vitā eternam.

XI. cōsideratio

Sed notandū est ꝙ maloꝝ duplex est pena: inter quas sc̄z Prima est ignis eternus: iuxta illud Math. xxv. Ite maledicti in ignē eternū ⁊c. Scda est tenebra ꝑpetua. Tertia est fletus infinitus: de q̄bus duob⁹ simul habet̄ Math. xxij. ca. Mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Qui de cecitate oculi gaudebāt illic defleāt: q̄ circa illicitas concupiscētias versabant̄ q̄tenus singula mēbra supplicio subiaceant: que hic singulis q̄busq̄ vicijs subiecta seruiebant. Quantū ad duodecimū qd̄ est vltimū sc̄z: si erit ibi aliq̄ excusatio. Dicendū ꝙ non: qꝛ nullus se excusat de crimine obiecto nisi pctm̄ abscondendo: vel iudicē fallendo: vel ꝟbis blādiendo: sed ibi illa esse non poterūt ꝓpter tria: nam Primo peccatū iudici nō poterit ocultari: qꝛ vt ait apl̄s Hebre. iiij. Omnia nuda et aperta sūt oculis eius. ⁊ Hiero. ait. Aderit dies illa in qua facta nr̄a quasi in quadā tabula picta demonstrabunt̄. Scdō iudex non poterit falli: qꝛ ipe est ille de q̄ dicit̄ ꝙ nouit in tenebris cōstituta. Vñ Leo papa. Ista ē sententia sc̄z sūmi iudicis: iste tremēdus aspectu cui ꝑuiū est omne solidū ⁊ apertum omne secretū. ⁊ muta respondent: silentiū confitet̄: ⁊ sine voce mens loquit̄.

XII. cōsidera.

Tertio nec blandimentis poterit inclinari: qꝛ vt dicit ps̄. xcv. Iudicat orbē terre in equitate. Item etiā Aug. Expectatur dies iudicij vbi aderit ille iudex equissimus: q̄ nullius potentis personā accipiet. Item Bern̄. Uenit dies illa in qua plus valebunt pura corda q̄ astuta verba: ⁊ plus consciētia bona q̄ marsupia plena. Ibi em̄ erit iudex q̄ non fallet̄ verbis: nec flectet̄ donis ⁊ intantū apparebit turbatus ille iudex sc̄z xp̄s: ꝙ etiaz iusti timebunt: sed illius audita voce benigna. s. Uenite bn̄dicti patris ⁊c. tunc gratulabunt̄ in infinitum. Quod nobis concedat iesus xp̄s. Amen.

Tractatus super Missus est.

In mense autem sexto missus est angel⁹ gabriel Lu. i. ca. Quia instante deuotissimo tpe aduentus dn̄i ⁊ saluatoris nr̄i ihu xp̄i consueuerūt mentes fideliuz

aspirare ad laudes sacratissime mr̃is ei⁹ idcirco in p̃senti aliȷ̃s occupationib⁹ resecatis ad historiã annũciationis angelice que hoc tempe legitur ad laudẽ virginis supradicte perurgens, animũ disposui auxiliante eius filio lectionẽ hanc iuxta modicitatẽ ingenij mei more solito commendare. Nunc igit̃ ad ꝓpositũ accedendo est notandũ ꝙ in hac lectione duo p̃ncipaliter describunt̃. Primo q̃dem euãgeliste narratio quasi: loco prohemij vsq̃ ad locum illuz inclusiue. Ingressus angelus ad eã dixit. Secũdo describit̃ angeli ⁊ virginis mutua collocutio: quasi loco tractat⁹ ab eo loco: vbi dicit̃ Aũe gratia plena. vsq̃ ad illum locum: ⁊ discessit angelus ab ea. Circa primã partẽ sunt duodecim misteria cõsideranda. Primũ de tempis oportunitate: ibi. In mense autez sexto. Secundũ de nũcij singularitate: ibi: missus est angelus gabriel. Tertiũ de mittentis auctoritate: ibi: a deo. Quartũ de ciuitatis congruitate: ibi: in ciuitatẽ galilee. Quintũ de ciuitat̃ ꝓprietate: ibi cui nomen nazareth. Sextũ de puelle integritate: ibi: ad virginem. Septimũ de istius virginis societate: ibi: desponsatam viro. Octauũ de illi⁹ spõsi vocalitate: ibi: cui nomẽ erat Joseph.

Nonũ de vtriusq̃ coniugis nobilitate: ibi: de domo dauid. Decimũ de istius sponse vocalitate: ibi: ⁊ nomen virginis Maria. Undecimũ de istius angeli introcessione: ibi: ⁊ ingressus angelus. Duodecimũ de angeli locutione: ibi: dixit. Primũ misteriũ est de temporis oportunitate cũ p̃mittit̃: in mense autẽ sexto. Et dicit̃ iste mensis sextus nõ quidẽ in anno sed istius annũciatiõis. ĩ numero em̃ mẽsiũ paganoꝝ iste mẽsis erat tertius. ⁊ in numero iudeoꝝ erat p̃mus. Sed dicit̃ ad lr̃am mensis sext⁹ a cõceptione bti Joh̃is baptiste: de qua in p̃ncipio capituli facta est mẽtio. Et ideo dic̃ angel⁹ ad ꝟginẽ paꝝ infra: ⁊ hic mẽsus est sextus illi que vocat̃ sterilis: de q̃ est intẽtio euãgeliste astruere q̃ttuor creditas ꝟitates. Prima ꝙ inter cõceptionẽ Joh̃. bap. ⁊ xp̃i fluxerũt. vi. mẽses: q̃z dicit: in mẽse autẽ sexto referens hoc ad tempus conceptiõis sctẽ elizabeth ĩmediate p̃cedens. Scd̃a ꝙ inter tempus cõceptionis dñi ⁊ natiuitatẽ bti Johannis fluxerũt tres mẽses: q̃z. ix. mẽses ponunt̃ cõiter inter cuiuslibet conceptionẽ ⁊ natiuitatẽ. Et ista mãsio bti Joh̃is in vtero materno habuit sex mẽses añ xp̃i conceptionẽ: postea tres. Tertia ꝙ a natiuitate bti Joh̃is vsq̃ ad natiuitatẽ xp̃i fluxerũt. vi. menses: quia cum nouez sint menses habitationis hũane in vtero materno: ⁊ sicut xp̃s habuit tres ante Joh̃is natiuitatẽ: ita habuit sex post ipsam. Quarta ꝙ xp̃i habitatio in vtero matr̃ fuit cõmensurata inhabitationi alioꝝ hoĩm natural'r cõceptoꝝ vt ostẽdat̃ ꝙ xp̃s verã carnẽ de sua matre sumebat: in cuius vero augmentũ successiuuz sumebat in decursu nouẽ mensiuz: ꝓpter integrã cõsubstantialitatẽ ꝑfectã xp̃i ad suã btãm matrẽ in tãto tp̃is augmento: iõ dicit apl's Gala. iiij. ca. Factũ ex muliere factũ sub lege. Iste etiã mẽsis de quo hic loquit̃ euãgelista cũ dicit: In mense aũt sexto est mẽsis marcij q̃ ad nos: qui mẽsus fuit illustris. de q̃ req̃re s̃. in s̃mone annũciatiõis incipiẽtis. Aunũciaui ⁊ locut⁹ sum cõsideratõe. iiij. Et ideo cũ iste mẽsis sit ita solenniter illustratus ⁊ sup̃ alios mẽses: voluit ostẽdere sic etiaz tempis oportunitatẽ. s. in in mẽse et quo id est in marcio. Et si dicat̃ quõ ꝑ mensem sextũ ĩtelligat̃ mẽsis marcij. Rñdet̃ ꝙ cõceptio bti Joh̃is bap. ad quã reducit̃ iste numerus senalis facta fuerat die xxiiij. mẽsis septẽbris vt ꝓbat̃ ex ei⁹ natiuitate compara ad ei⁹ ꝯceptionẽ: sic cõparat̃ natiuitas xp̃i ⁊ ei⁹ matris ad suas cõceptiones: ⁊ iõ ꝑ mẽsem sextũ dat ĩtelligere marciũ a conceptõe bti Joh̃is: sic numerãdo. Sz notandũ ꝙ habita certitudine de mẽse fuerũt q̃ttuor questiones de breuiori tempe. Prima de septimana. s. qua septimana isti⁹ mẽsis facta fuit ista annũciatio. Et d̃r ꝙ incipiẽdo quãli

I. misterium.

bet septimanā a dñica sic̄ docet lex diuīa Geñ. i. cap̄. Factū est vespe ⁊ mane dies vnus: ⁊ tūc currēte. b. ꝓ dñica vt ꝓbat̄ ex ordine kalendaꝝ. ista annūciatio fuit facta in tertia septimana marcij: vt patz ex dictis bea. Aug. iiij. li. de tri. ad denotandū ꝙ xp̄s īcarnat⁹ est ī tertio qd̄ tēp⁹ d̄r temp⁹ esse gr̄e. Est em̄ triplex tempus.

Primū nature qd̄ durauit ab adā vsq̄ ad moysen. Scd̄m scripture qd̄ durauit a moyse vsq̄ ad xp̄m. Tertiū gr̄e qd̄ durabit a xp̄o vsq̄ ad finē mūdi. cum em̄ ꝑm Aug. vbi s̄. tria tempa distīguat diuina scriptura. s. p̄mū ante legē qd̄ dicitur tēpus nature. Scd̄m sub lege qd̄ dicit̄ tēpus legis scripte. Tertiū post legē qd̄ dicit̄ tempus gr̄e in q̄ xp̄s fuit incarnatus sic̄ in tertia septimana mensis marcij. Scd̄a questio de die. s. qua die septimane facta fuit hec annūciatio. Et dicit̄ cōiter ꝙ feria sexta: quia eadez dies annūciatiōis que ⁊ passionis d̄r fuisse: sicut ꝓbat̄ ꝑ dicta Augu. vbi s̄. q̄uis ꝓ se ista nota sufficiāt tñ cōis sentētia ita habet: q̄ sexta feria q̄druplici priuilegio est sublimata. Primū qr ista die fuit p̄m⁹ homo fact⁹ de terra īmacl'ata: ita ⁊ scd̄s ea die de ꝟgine intemerata ꝑm deductionē bti Andree ad Egeam. Scd̄m qr popul⁹ hebreoꝝ a seruitute ista die extitit liberatus: qr feria q̄nta ad vespeꝝ credim⁹ īmolasse pascha ⁊ sabbato transisse mare rubruz ꝑm dicta bti Grego. ⁊ sexta feria recessisse post pascha celebratum.

Tertiū qr feria sexta fuit xp̄s a magis venerat⁹: constat em̄ ip̄m natū fuisse die dñica: ⁊ per consequēs in. xiij. die sequēti celebrat̄ epiphania in sexta feria qua die fuit veneratus. Quartū quia tali die fuit mortuus ⁊ sepultus: vt patet Johānis. ix. ca. Tertia questio est de die mensis. Et dicit̄ ꝙ. xxv. die mensis: quia tunc dicit̄ esse. viij. kalendas aprilis: quo die ꝑm Augu. vbi sup̄ xp̄s fuit annūciatus ⁊ passus: ⁊ ista dies credit̄ a nonnullis esse illustrata illo sublimi miraculo q̄ deus mūdū creauit: quia tali die qualis est. xxv. die mensis marcij mūd⁹ fuit creatus: ⁊ nō pōt intelligi nisi de p̄ma die q̄ mūdi creatio fuit incepta qua. s. de⁹ creauit angelos ⁊ lucē colorē corpalē quia in sex diebꝫ fuit ꝑfecta creatio mūdi ⁊ nō in vna die tm̄. Et istud miraculū fuit ad ꝓpositū: quia ista die fuit aīa xp̄i non soluz creata ad sil'itudinē angeloꝝ: sed illuminata vltra ꝑfectionem ip̄oꝝ. Quarta questio de hora: ⁊ dicit̄ cōiter ꝙ hora cōpletorij qua dies aduespascit sic̄ fuit declaratū sup Geñ. q̄uis non sit claꝝ ꝑ scripturas: hoc etiā dicit. d. Bonauentura de balneo regio: hoc etiā tenet ritus ecclesie in pluribus ꝑtibus pulsando aue maria: illa hora. s. completorij que hora est quadruplici honore illustrata. Primo quia hac hora fuit sol creatus: qr in die creationis p̄mittit̄ vespe ante mane ꝑm quandam opinionē sup Geñ. recitatam: vt ibi dicit̄. Factū est vespe ⁊ mane dies vnus: ⁊ istud fuit cōueniēs vt ea hora q̄ fuit format⁹ sol lucis corpee ex p̄ma materia ita formaret̄ etiaz sol iusticie ex ꝟgine illibata. Scd̄o qr hac hora fuit xp̄s cōsecrat⁹ in sacr̄o eucharistie cenante xp̄o in vespe: vt patet Math. xxvi. ca.

Tertio qr agn⁹ paschalis hac hora fuit īmolat⁹: ptz Exo. xij. ca. ī ritu pasce et ei⁹ māducatōe ⁊ fuit figura p̄cedētꝫ māducationis. Quarto qr hac hora fuit xp̄s sepult⁹ ⁊ lamētat⁹: ptz Math. xxvij ca. ⁊ iō ista hora est nobis inter ceteras deuotissima. Sz occurrit difficultas. qr dicit̄ Sap̄. xviij. ca. Cum em̄ quietuz silentiū tenerent omnia ⁊ nox in suo cursu mediū iter haberet omnipotēs sermo tuus dñe de celo a regalibus prosiliuit: ex quo dicto accipit̄ ꝙ xp̄s fuit incarnatus in media nocte: ⁊ sic cū hora annunciationis prebente virgine consensuz dei filius fuerit incarnatus scd̄m dicta sanctorum: videtur ꝙ ista annunciatio non fuit facta hora completorij: sed hora noctis media que dicit̄ hora matutina. Et d̄r ꝑm istā opinionē ꝙ hec annūciatio fuit icepta hora ꝯpletorij ⁊ hora matutīali fuit īcarnatio celebrata: ⁊ sic oz dici ꝙ locutio angl'i cū ꝟgie venerāda durauit ab

hora completorij vsq; ad mediã noctem
z sufficit sub breuitate scribere ꝟboꝝ sen
tentiã sicut in multis exemplis sacre scri
pture habem⁹ ꝙ illa que lõgissimo tem/
pore sunt patrata breuissima pagina sũt
descripta. Alij dicũt ꝙ ꝑma hora fuit an
nunciatus z hora tertia fuit cõceptus si/
cut illa hora ꝑmus homo fuit product⁹.
Sed hec opinio nõ videt̃ bene posse sal/
uari in auctoritate supra dicta. Cũ me/
diũ silentiũ ꝛc. in qua videt̃ ꝙ in media
noctis hora fili⁹ dei venit in ꝟginẽ z tũc
fuit incarnatus z cõceptus: sed forte di/
cet̃ ꝙ illa auctoritas intelligit̃ de aduen
tu ex vtero ꝟginis in mũdũ z non in vte
rũ ꝟginis ex sinu patris. Et dicit̃ ꝙ au/
ctoritas videt̃ sonare oppositũ: qꝛ dicitur
de celo a regalib⁹ sedib⁹ venit. i. a sedib⁹
trinitatis z forte dicet̃ ꝙ vterus virginis
fuit sedes filij dei: de istis opinionib⁹ tol
lite quã vultis. Scdm misterium de
nuncij singl'aritate: cũ sequit̃: missus est
angelus gabriel: est notandũ ꝙ angelus
tenebraꝝ aliquãdo transfigurat se in an/
gelũ lucis. ij. Coꝝ. xi. ca. Sathanas trãs
figurat se in angelũ lucis. Ad intelligen
tiam ergo istius dicti est notandũ ꝙ oĩa
noĩa angelica in diuĩa scriptura expressa
sctis pr̃ib⁹ reuelata termiant̃ in el ad de
notandũ vltimatã cõiunctionẽ quã san/
cti angeli habent cum deo in vnione bea
tifica. Istud em̃ nomẽ el in hebreo idem
significat qd̃ deus in latino. Et notandũ
ꝙ q̃ttuor noĩa angeloꝝ repiunt̃ in scrip/
tura sacra. Primũ michael qd̃ interp̃/
tat̃ quis vt deus q̃si per modum admini
strãtis vel opantis ꝑm excessum. z istud
uomẽ habet̃ Dañ. x. ca. Michael vnus
de ꝑncipib⁹ ꝑmus venit in adiutoriũ me
nm. Scdm est Raphael qd̃ interp̃tat̃
medicina dei et habet̃ Thobie. xij. cap̃.
Ego sum raphael vn⁹ ex septẽ qui asta/
mus ante dñm. Tertiuz est Uriel qd̃
interp̃tatur agnus dei z dei incendiũ qd̃
est ab vr quod ẽ ignis. Et istud nomẽ nõ
inuenit̃ in scriptura canonica tñ ponit̃ in
iij. Esdre. quẽ repitur btũs Ambro. alle/
gasse. Et btũs Hiero. istud nomen po/
nit in suis interp̃tationibus et Papias.

II misterium.

Quartũ est Gabriel qd̃ interpretatur
fortitudo dei: de quo Dañ. viij. cap̃. Ga/
briel fac intelligere istũ visionẽ. Et notã
dum de isto nuncio: qꝛ ꝑmo conueniens
fuit deo mittenti qui est rex regũ et dñs
dominantiũ Apocal'. xix. ca. z ideo dicit̃
ps̃. c. iij. metro. v. Qui facis angelos tu/
os spũs z ministros tuos ignẽ vrentem.
Scdo fuit conueniẽs virgini suscipien/
ti: eo qꝛ ꝑmo virginitatem vouerat: z sic
angelicã in terra inchoauerat vitã. Hie
ronym⁹ sup̃ Lucã. Bene angel⁹ ad vir/
ginẽ mittit̃: qꝛ angelis semp̃ est cogna/
ta ꝟginitas: in carne em̃ esse z preter car
nem viuere angelica vita est z nõ huma/
na. Et notandũ ꝙ iste nuncius venit ad
annunciandũ diuinũ misteriũ scrutiniũ:
consiliũ: studium: z modũ: vnde iste nũ/
cius diuinit⁹ non est quicunq; sed ille de
quo Prouer. xxv. c. Aqua frigida aĩe si/
tienti: z nuncius bonus de terra longin/
qua vere longinq̃ qꝛ de terra viuentium
ad terrã morientiũ verba vite portauit:
vt sibi dicat̃ Joh. vi. ca. Uerba vite eter
ne habes z fuit aqua frigida aĩe sitienti.
quia sitiẽtibus salutẽ fontem aque viue
nũciauit Joh. iiij. ca. Aqua quã ego da/
bo ei fiet in eo fons aque salientis in vi/
tam eternã. Istud autẽ nomẽ Gabri/
el habet quadruplicẽ interp̃tationez ꝑm
btm̃ Hiero. Prima fortitudo dei que
huic annũciationi cõuenit: qꝛ cõceptio fa
cta in annũciatione beate ꝟginis nõ fu/
it facta ꝟtute humana sicut cetere annũ
ciatiões sed ꝟtute diuĩa qd̃ potest duo/
bus modis intelligi. Primo ꝙ virtus
que est in deo formal'r pegit hanc conce/
ptionẽ. Secundo ꝙ virtus a deo infu/
sa causaliter in ꝟgine istud opus pfece/
rit. Et isto modo dicit Damas. in suo. iij
sententiaꝝ. ꝙ spũssanctus cõtulit sancte
dei genitrici virtutẽ conceptiuaz verbi
ꝑm illud ꝓmissum angeli. Spũssanctus
supueniet in te: quantũ ad primũ modũ
z virtus altissimi obumbrabit tibi: quã/
tum ad secundũ q̃uis melius intelliga/
tur hoc factũ fuisse per virtutẽ diuinam

assistentem virgini q̄ per insistentē for/
maliter in corpe virginis. Scda ē vir
tus mea deus: q̄ etiā huic annūciationi
cōuenit: quia magis videt fuisse ostensa
dei fortitudo ⁊ oīpotentia in ista annun/
ciatione q̄ in mūdi creatōe: eo quia plus
distant deus ⁊ homo q̄ vniuersum et ni
hil: eo q̄ ibi est infinita distātia positiua
⁊ hic finita ꝓpter finitatē positiue entita
tis: ideo plus est facere de hoīe deū: q̄ q̄
nihil sit ens: ⁊ tñ homo fuit factus deus
in misterio incarnationis: sicut illud qd̄
erat nihil fuit factū vniuersū miraculo
creationis: vnde ꝑ reuelatōe isti⁹ miste/
rij dicit Dañ. x. ca. Verbū reuelatuz est
danieli cognomento balthasar: ⁊ verbū
verū ⁊ fortitudo magna. Tertia est cō
fortauit me deus. ⁊ cōuenit etiā huic: qr
sacramentū incarnationis est archanuz
omni rationi ⁊ ignotū om̄i menti et ine/
narrabile om̄i ꝟbo etiā summo seraphi/
co. sicut dicit btūs Dioni. li. de diui. no.
ca. iij. Et ideo sacratissimus gabriel ad
apprehendendā tantā celsitudinē sacra/
menti transcendentis ip̄ius intellectum
indiguit fortitudine diuina: vt dicat cū
propheta ps̄. cvij. metro. xiiij. Fortitudo
mea ⁊ laus mea dñs ⁊ factus est mihi in
salutē. Quarta est cōfortatio mea de/
us: ⁊ conuenit etiā huic: qr sicut istud sa/
cramentū ineffabile transcēdit mentē an
gelicā: multomagis transcēdit mentem
humanā. Et qr hoc habebat addiscere
btā virgo angelo docente: idcirco virgo
adhuc ignara celestis archani indiguit
diuia ꝟtute ip̄ius mētē cōfortāte: vt pos/
set ꝑcipere tam altissimū sacramentum.
iō dic̄ Grego. sup Lu. Confortatū est cor
ꝟginis in q̄ diuina misteria angelo nun
ciante suscepit. s. ip̄a virgo. Sed querit

Primo vtrū istud nomē gabriel sit no
men ꝑsone vel officij: ⁊ dicūt aliq̄ q̄ offi/
cij tantū sicut angelus: qr missus. aut ar/
changelus: qr ꝑnceps angeloꝝ. Istud
tñ non videt cōueniēs qr btūs Augu. di
cit. iiij. de tri. q̄ ab eodē angelo fuit annū
ciata natiuitas btī Joh̄is baptiste ⁊ xp̄i
qd̄ nō haberet ex textu nisi gabriel esset
nomē persone. Querit scdo: vtruz iste
angel⁹ fuit de sup̄mis medijs aut de in/
fimis. Et dicit ꝑm Bern̄. q̄ magis vi/
det fuisse de sup̄mis: cū missus fuerit ad
tam altū negotiū ꝑtractandum: ⁊ solen
niores nuncij solent mitti ad solenniora
ꝑtractanda negotia. Et istud fuit mai⁹
negotium qd̄ vnq̄ fecit deus ꝑm Augu.
xiij. de trini. ergo ⁊c. Et Greg. in omelia
Ad mariā virginē non q̄libet angel⁹ sz
gabriel archangel⁹ mittit. Ad hoc q̄ꝑpe
misteriū summū angelū venire dignum
fuit qui summū oīm nūciauit. Que/
ritur tertio: in qua effigie iste angel⁹ ap/
paruit. Et dicit Crisos. sup Math. q̄ in
effigie humana di. Non autem angelus
post partuz annūciat ꝟgini: ne nimiū ex
inde turbaret: ⁊ ideo ante cōceptionē il/
lam alloquit non in sonnis: īmo visibilr
astitit. Nam quasi valde magnā relatio
nem accipiēs agebat ante rei euentū visi
one solenni illa. Et sic patet q̄ in specie
humana ⁊ visibili apparuit ⁊ locutus est
virgini. Querit quarto: quare in vigi
lia apparuit ꝟgini ⁊ ioseph in somnis: et
dicit: quia oportebat q̄ ꝟgo consensum
daret. Joseph autē suffecit ille cōsensus
quē habuit post somnū in exequendo vi
sa angeli. Querit q̄nto: quare zacha/
rie in vigilia apparuit ⁊ ioseph in som/
nis. Et dicit qr zacharias non habebat
tantā fidē sicut ioseph: ꝟgo aūt bene tā/
tam sicut ioseph: sed oportebat q̄ consen
tiret ⁊ verbo exprimeret. Et notandū
q̄ iste gabriel dicit fecisse quadruplicem
annūciationē exemplificando a posteri/
ori. Primo quidē annūciationē domi
ni: vt patet hic. Scdo Joh̄is baptiste
vt patet in ꝑncipio istius cap̄. Tertio
btē ꝟginis ad sanctā Annā. Quarto
eiusdē ad suū patrē sctm̄ Joachim. Iste
autē due vltime non ꝓbant in sacra scri/
ptura sed argumentant ex hoc: quia ma
ior fuit cōnexio misterioꝝ que fuerūt in
generatione sancte dei genitricis ad mi/
steria generationis xp̄i q̄ cōnexio miste
rioꝝ Joh̄is baptiste ⁊ xp̄i: ⁊ ideo cuz ex
ista cōnexione hic fuerit idē angel⁹ mul/

tomagis in illa. Est etiam notanduz q̄ hic gabriel inuenit in quattuor locis sacre scripture notatus expresse. Primo Dañ. viij ca. Gabriel fac intelligere istū visionem in quo loco prenunciauit antichristū sine manu conterendū. Scōo eiusdem. ix. cap. Ecce vir gabriel quē viderā in visione a principio cito volās tetigit me in tempe sacrificij vespertini et docuit me: in quo loco prenūciauit xp̄m occidendū z ab eius populo abnegandū

Tertio Luce. i. ca. Ego sum gabriel qui asto ante deū: in quo loco prenunciauit Joh. baptistā precursorē ante xp̄m.

Quarto. vbi thema. Missus est angelus gabriel: in quo loco prenunciauit xp̄m in virgine cōcipiēdū. Et notādū q̄ angeli grece malaoth latine nūcij dicunt. Angelus est nomē officij: spiritus nomen nature. Angeloz quidā sunt assistentes z quidā ministrantes Dañ. vij ca. Dilia milū ministrabant ei et decies centena milia assistebant ei. Illi q̄ ministrant de cōi lege mittuntur: alij ad custodiam persone. Hiero. Magna dignitas animaz vt vnaquecz ab ortu nativitatis sue habeat angelū ad suaz custodiam delegatū. Alij ad custodiā ciuitatis Esa. lxij. ca. Super muros tuos hierusalem cōstitui custodes. Alij ad custodiam regni vt Dañ. x. ca. Princeps regni persa restitit mihi. Assistentes vero pro magnis z arduis negotijs aliquando transmittunt: sicut patet hic de gabriele. Tertiū misteriū de mittentis auctoritate: ibi: a deo. s. immediate: quia cōmuniter angeli ab archangelis trāsmittunt z archangeli a p̄cipatibus immediate: z sic deinceps p̄m beatū Dioni. li bro. de angelica ierarchia. z p̄m Grego. in moza. Et ista autē immediatōe accipiūtur q̄ttuor catholica argumenta. Primū q̄ iste angelus videt esse deo immediatus: q̄ talis est ordo in p̄fectionibus angeloz: p eo q̄ inferiores mittunt p superiores p̄m Dioni. li. de angelica ierarchia: cuius ratio est: q̄ ordo diuine sapientie req̄rit vt vltima disponant p media z illa p̄ suprema: z ideo cum iste fuerit immediate a deo missus videt q̄ in ordine seraphico q̄ est ei immediat⁹ sit ipi locus.

III. misterū

Scōm q̄ iste angel⁹ videt esse simpliciter oim suprmus q̄ cū oīes angeli sint immediate subordinati vsq̄ ad p̄mū quez appellat btūs Dioni. summū seraph. li. de diui. no. solus suprmus est deo immediatus: q̄ a suprmo vsq̄ ad nouissimū subordinate extendit claritatis sue radiū celestis pater. Tertiū q̄ iste angel⁹ est ierarcha in ordie seraphin. quia cū sit de illo ordine ex p̄cedenti misterio: ille est ierarcha in q̄libet ordine q̄ in q̄libet ordine est suprmus. Nisi forte dicat q̄ nullus angel⁹ in hoc ordine est ierarcha: q̄ nullus attingit ad tantā p̄fectionē quantā lucifer habuisset in illo ordine: z ideo illa dignitas esset forte homini reseruata.

Quartū q̄ iste angel⁹ videt ierarcha vniuersalis in tota ierarchia celesti fuisse: q̄ cum ordo suprmus seraphin p̄cipetur oībus alijs ordinib⁹: vt patet p Dionisiū li. de ange. ierar. Ille q̄ p̄incipatur in suprmo ordine, oībus simpliciter p̄ncipat. Ista tamē argumēta nō concludunt euidēter nisi p̄mo supposito vt angeloz merita sint nobis ignota. Sz p̄pter intensam affectionē pure mētis ad xp̄i p̄conia istū celestē nuncium quātuz valemus alijs nō p̄iudicādo nec determinādo efferim⁹

Sed p̄mo querit Thobie. xij. ca. dicitur. Nunc misit me dñs vt curarem te: z sic eadē ratione dicerek suprmus: q̄ immediate a deo missus. Et dicit q̄ quādoq̄ dñs dicit supioz angelis: vt videt dicere btūs Augusti. nec est ibi tantū argumētum q̄ illa missio immediate fuerit a deo facta p̄pter isti⁹ misteriū incompabilē celsitudinē. Querit scōo p̄m btm̄ Dioni sui lib. de ange. ierar. Illi de ordine seraph. non mittuntur ad exteriora officia vt declarat ex intentōe expressa. Et dicit q̄ istud est verum de lege cōmuni nō tamē est cōtra eoz dignitatē: sed ex priuilegio speciali q̄nq̄ mittunt. cū persona verbi q̄ in infinitū est eis nobilior fuerit in h̄ misterio missa. Querit tertio vtrū bea-

IIII. misterū

tus Grego. in mora. ostẽdere q̃ archan/
geli angelis p̃sint: inducit illud Zach. ij
ca. Angelus q̃ loquebaꝫ in me egredie/
baꝫ z alius angelus egrediebaꝫ foras in
occursum eius z dixit ad eũ. Curre z lo/
quere ad puerũ istũ. Ex quo dicto accipit
Grego. q̃ ille angel⁹ qui alteri impabat
archangel⁹ erat. Et ꝑm istũ modũ argu
endi põt deduci q̃ btus Gabriel habuit
archangelũ supra se q̃ ei impauit di. Ga
briel fac intelligere hũc visionẽ: vt habe
tur Dañ. viij. Et dr q̃ verba impatiua
aliqñ accipiunt ꝓ modũ optatiuũ sic di
cit ꝓpheta ps̃. cxxxij. metro. iiij. Fac cum
seruo tuo ꝑm misericordiam tuaz. z ps̃. lxxxv
metro vltimo. Fac mecũ signũ in bonũ.
Et isto modo põt intelligi in proposito.

Querit q̃rto Dañ. vij. ca. distinguunt
duo modi angelorũ. s. assistentiũ z mini/
strantiũ cũ dicit: Millia miliũ zc. in p̃n/
cipio p̃cedentis colũne illi q̃ sunt assistẽ/
tes semp ponunt nobiliores: z tñ sanctus
Gabriel ponit vnus de ministrãtib⁹ cuz
fuerit sepe missus. Et dicit ꝑm p̃missa q̃
istud nõ fuit ex ordine: sed ex singlari dis
pensatione sic saluator accipit officiũ mi
nistrantiũ di. Lu. xxij. ca. Ego aũt in me
dio vestrũ sum sicut q̃ ministrat. Et no/
tandũ q̃ dicit a deo in singulari Deute.
vi. cap. Audi israel dñs deus tuus deus
vnus est. Item. xxxij. cap. Videte q̃ ego
sum solus z non sit alius deus p̃ter me.
IIII mi sterũ Athanasius in symbolo. Et tamen non
tres dij: sed vnus est deus. Quartum
misterũ de ciuitatis cõgruitate: dr: in ci
uitatẽ galilee. Notanduz q̃ hec ciuitas
congrue dicit situata in galilea: que fuit
confinis iudeoꝝ z gentiliũ: quia ille nun
ciabatur venturus qui tanq̃ lapis angu
laris duos parietes conjũgeret. s. iudeos
z gẽtiles z ipos in ꝓfessiõe sui nois adu/
naret Joh. ꝓ⁹ bap. ecõtra: q̃ cõcept⁹ est
in iudea z mortu⁹ est in galilea. Galilea
eñ fuit regio felicissima: ibi eñ dñs icar
natus est. Inde maior pars apl̃oruz vo
cata est Act. ij. ca. Nonne ecce oẽs isti q̃
loquũtur galilei sunt. Et notanduz q̃
galilea quadrupl̃r interp̃tat ad cõuenie
tiã incarnationis. Primo galilea rota
interp̃tat que cõuenit misterio incarna/
tionis in q̃ rota deitatis fuit vnita q̃dra
to nr̃e hũilitatis. Vñ quidã doctor dicit
In hac verbi copula fallit omis regula.
Nam circul⁹ q̃drat cũ deitas humanat
Circulus significat deitatẽ: quia figura
circularis non habet p̃ncipiũ neq̃ finez
Vñ quidã pl̃us deũ diffinies. s. mercu/
rius trimegistus libro diffinitionũ. quid
est de⁹. di. De⁹ est circul⁹ cuius cẽtrũ est
vbiq̃ circumferẽtia nusq̃. Quadratus
est hũana natura. s. ex q̃ttuor elemẽtis cõ
posita que in q̃libet angulo finit. Et tũc
circul⁹ fuit q̃dratus qñ deus fuit hũana
tus. Scõo interp̃tat volubilis z cõue
uenit qr in q̃libet motu naturali contin
git finis cũ suo p̃ncipio: vt patet in celo.
sil̃r ad ꝓpositũ Prima natura. s. dui/
na q̃ est p̃ncipiũ oim cũ vltima. s. hũana
in genere intellectualiũ est copulata: iõ di
cit Dion. de di. no. q̃ in isto misterio no/
strã extremitatẽ reduxit ad suũ p̃ncipiũ.

Tertio interterp̃tat trãsmigrãs z cõ
uenit qr in hoc natura hũana trãsmigra
uit ad suppositũ aliene nature. s. diuie ad
Hebre. ij. ca. Nusq̃ angelos apprehẽdit
sz semẽ abrae apprehẽdit: vñ debuit per
oĩa fratrib⁹ assimilari. Quarto interp̃tat
transmigratio mea z cõuenit: qr filius⁹ dei
seip̃m exinaniuit formã serui accipiens.
Joh. i. ca. Verbũ caro factũ ẽ z hitabit
in nob. In q̃ factione natura hũana fuit
exaltata z diuia inclinata: z iõ filius dei
dict⁹ est viator Jere. xiij. ca. Quare q̃si
colon⁹ futur⁹ es in terra z q̃si viator de/
clinãs ad manẽdũ. Sz occurrũt difficul/
tates. Prima q̃re dixerũt iudei nico
demo Joh. vij. ca. Scrutare scripturas z
vide qr ꝓpha a galilea nõ surgit: z sic nõ
fuit cõsonũ scripturis vt istud misterũ fie/
ret ibi Et dr q̃ fuerũt in h̃ excecati estimã
tes oẽm regionẽ ꝑter iudeã ꝑpetuo a di
uinis hũficijs eẽ repellẽdã. Scõo q̃re
dixerũt pharisei Joh. vij. c. Nũq̃d a gali/
lea xp̃s vẽit: nõne scriptura dic qr ex semie
dauid z õ bethleẽ castello vbi erat dauid
vẽit xp̃s. z dr qr i h̃ ocipiebãt qr putabãt

xp̄m a nazareth natū vbi fuerat educat⁹ cū tamē natus esset in bethleē vt ptz Lu ce. ij. Notandū autē ꝙ si iudei attendis/ sent mente sana ⁊ fideli: non autē obsti/ nata ⁊ dura poterāt informari ꝑ vatici/ niū ꝓphe di. Esa. ix. ca. Primo tempe al leuiata est terra zabulon ⁊ terra neptali: et nouissimo aggrauata ē via marꝫ trās iordanē galilee gentiū: populus q̄ ambu labat in tenebris vidit lucē magnā habi tantib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis. Quā ꝓphetiā adducit euāgelista Math. iiij. ca. Quintū misteriū de ci uitatis ꝓprietate: ibi: cui nomē nazareth Hec est illa ciuitas p̄clara in qua xp̄i in/ carnatio celebrata est. Et notandum ꝙ nazareth q̄ntupliciter interp̄tat ad ꝓpo/ situ. Primo interp̄tat flos: ad ꝓpositu⁊ flos gignit ex subtilissimis humoribus virgule: ⁊ xp̄s fuit genetat⁹ ex purissimis sanguinib⁹ btē ꝟginis ꝟm Dioni. iij. ca. li. de diui. noībus Esa. xi. cap̄. Egrediet virga de radice iesse: ꝑ virgine intemera ta ⁊ flos de radice eius ascendet ꝑ ip̄ius felicissima prole. Scd̄o interp̄tat san/ ctitas ad ꝓpositū licet beata virgo fuerit sanctificata in vtero materno vt alias di ctū est. req̄re supra in sermonib⁹ de domi na: tamē sanctificatio prima non fuit ita plena sicut scd̄a quādo xp̄m concepit: de qua dicit angelus Lu. p̄mo. Aue gratia plena. ⁊ paꝝ infra. Spūssanctus supue/ niet in te ⁊ ꝟtus altissimi obumbrabit ti bi. Tertio interp̄tat consecratio ad ꝓ/ positū res dicit sacra quādo per aliquod sacramentū dicat deo. Et ista ciuitas fu it deo dicata ꝑ sacramentū sue altissime incarnatiōis quod fuit dignissimū inter omnia ꝑtinentia ad ꝑsonam xp̄i ꝟm tem pus: eo modo quo sacramentū dicit sacꝝ secretū: et isto modo ista ciuitas fuit sa/ cratissima: quia summo sacramēto iūcta

V. miste rium.

Quarto interp̄tat vnctio ad ꝓpositu⁊ fuit em̄ tunc illa vnctio celebrata: de qua Dañ. ix. ca. Deleat iniq̄tas ⁊ adducatur iusticia sempiterna: ⁊ impleat visio ⁊ ꝓ/ phetia ⁊ vngatur sctūssctōꝝ. Et xp̄s fuit vnctus in hac ciuitate: quia in p̄mo instā ti sue conceptiōis spūsancto sine mensu/ ra fuit repletus: dicente Petro Act. x. ca pi. Jesum a nazareth quō vnxit eum de/ us spūsctō ⁊ virtute. Quinto interp̄ta tur munditia ad ꝓposiū. Et de puritate btē virginis dicit Anshel. li. de conceptu virginali. Tāta puritate nituit qua ma ior sub deo nequit intelligi dempta. s. xp̄i

Sed querit hic cū tanta puritate nite ret q̄d est qd̄ dicit Math. i. cap̄. Anteq̄ conuenirent inuēta est in vtero habēs de spūsctō. Qui fuerūt inuētores? Et dicit ꝙ ab angelis eā obseruātibus ad hono/ rem eius q̄ nasciturus erat ex ea. Et no/ tandū ꝙ xp̄s dicit fuisse de multiplici ci/ uitate ꝟm diuersas ꝓphetias: de quibus require s̄. in sermonib⁹ de natiuitate xp̄i inter quas nazareth obtinuit p̄ncipatū ꝓpter quattuor Primo q̄ in solennita te palmaru⁊ a populo inde vocatus est Math. xxi. ca. Hic est ih̄s ꝓpheta a na/ zareth galilee. Scd̄o quia in nocte ca ptionis sue om̄es vocauerūt eum naza/ renū Joh. xviij. c. Quē queritis? illi au tem dixerūt. Jh̄m nazarenu⁊. Tertio q̄ in titulo triūphali posuit pylat⁹ Joh. xix. ca. Scripsit aūt ⁊ titulū pylat⁹ et po suit sup crucē: erat aūt scriptū. Jh̄s naza renus rex iudeoꝝ. Quarto quia credē tes in xp̄o in p̄mitiua eccl̄ia vocabantur nazarei Act. xxiiij. ca. Auctorē seditiōis secte nazareoꝝ q̄ etiā templū violare co/ natus est. Sextū misteriū de puelle in tegritate ad virginē: ⁊ querit vtrū ange lus accedēs ad virginē debuerit genua flectere. Et videt ꝙ non: q̄ nobilior non debet minori: īmo potius econuerso. Et q̄ angelus est nobilior femina: ergo ⁊c̄. Sed dicit ꝙ sic nouerat ex impositione diuina ip̄am futurā matrē dñi. Et pro/ pter dominū suū ip̄am tenebat reuereri. Bern̄. Audeo dicere sine hūilitate deo nec maire virginitas placuisset: melius est enim virginez non esse q̄ de virgini/ tate habita superbire: decuit em̄ vt illo q̄ angelo nūciante concipiebat mundi sal/ uatorem foret integerrima virgo et con/ gruū fuit quadruplici ratione. Prima

VI. mi/ sterium

ad primariā hominis originem imitandam in statu innocentie vt sicut primus adam fuit formatus de terra immaculata et virgine: ita scd̄s adam id est christ⁹ i. Corinth. xv. Prim⁹ homo de terra terrenus: scd̄s homo de celo celestis. Secunda ad labem peccati tegendam: licet em̄ congrua fuerit filij dei incarnatio ad suscipiendū nostras passiones penales: nullatenus congruū fuit vt susciperet nostras culpas carnales: ⁊ quia actus carnis non sit sine peccato: ideo ibi fuit necessaria indulgentia in actu matrmoniali qd̄ si contrahat̄ sine peccato non tamen sine turpitudine patet de legali immunditia. Et ideo fuit conueniēs vt dei filius conciperet̄ de ꝟgine absq; carnis contagione. Tertia ad nouitatē miraculosam perficiēdaz: quia decuit vt persona supnaturalis supernaturaliter conciperetur et modo miraculoso vt a nouitate miraculi legis nouitas inciperetur Et ideo beatus Dioni. loqueus de isto misterio in libro de diui. noib⁹ di. ꝙ ip̄m est oībus nouis magis nouū. Quarta ad virtutē pudicitie multiplicandaz: quia si filius dei nō fuisset de virgine generatus affectus ad puritatē et virginitatem custodiendam non fuisset infidelibus ita multiplicatus nec ita nobis constaret quātum sit deo grata ꝟtus castitatis ⁊ execrabilis turpitudo immundicie ꝓpter cui⁹ detestationē fili⁹ dei deuiauit a cōi via nature. Notandū aūt ꝙ ꝟginitas Primo assil̄at̄ colori albo ⁊ lucido de cui⁹ laude dic̄ Ciprian⁹. Virgines in hoc mūdo sunt flores eccl̄iastici: germia eccl̄iastice fertilitatꝫ: dec⁹ eccl̄iastice sanctitatis ⁊ speciositatꝫ: ⁊ illustrior portio gregis xp̄i. Scd̄o poti⁹ exaudit̄ virgo q̄ polluta patet de beata lucia ⁊ matre.

Tertio deus reuelat sua secreta poti⁹ virgini q̄ desponsato: patet de Johanne et Petro. Quarto in patria sequūtur agnum: patet Apocal̄. xiiij. ca. Quinto cantant canticum quod nullus alius potest cantare: patet ibidem. xiiij. capi.

Est etiam notandū ꝙ virginitas pōt accipi quattuor modis. Primo pro integritate corporis tantum et isto modo est bonū corporis et non anime: et inuenitur in brutis sicut in rationalibus: et ideo non pertinet ad virtutez ſm Augustinū de ciui. dei. Secūdo pro integritate mētis quantū ad ꝓpositu⁊ perpetue virginitatis et sic est virtus anime que amitti non potest violenter quantumcunq; corpus violetur: sicut determinat Augusti. vbi sup̄. Tertio pro incorruptione mentis quantū ad peccatū mortale. Et isto modo illa anima dicit̄ ꝟgo que nunq̄ peccauit mortaliter sicut caro virginea que nunq̄ fuit corrupta corporaliter sicut Johannis baptiste ⁊ euāgeliste ⁊ multoꝝ alioꝝ sanctoꝝ seruatoꝝ ni gratia baptismali: inter quos claruit beatus Ludouicus archiepiscopus.

Quaro pro incorruptiōe mentis q̄ntum ad peccatum veniale. Et iste mod⁹ est in spiritibus angelicis et non in alijs sanctis. i. Joh̄is p̄mo ca. Si dixerimus quia peccatū non habemus nosip̄os seducimus et veritas in nobis non est. Et hec quadruplex virginitas fuit in beata virgine post filium suū Augusti. libro de natura ⁊ gratia. Cum de peccatꝫ agitur nullam prorsus fieri volo de virgine mētionem. Et istud di. esse priuilegiū eius inter omnes sanctos: ⁊ est suprem⁹ virginitatis gradus. Et dicunt aliqui ꝙ sicut virginitas anime est optabilior corporis virginitate quēadmoduz virginitas humana preferr̄ virginitati brutorū ex nobilitate subiecti: quod multomagꝫ sit in ea requisita virginitas spiritualis q̄ corporalis ⁊ istud dictum est satis cōsonū ad ostendendum ꝙ ip̄a non habuit plagam originalis peccati vel culpe.

Sed queritur qualis etatis erat beata virgo quando fuit ei annunciatio dominica facta. Et dicitur ꝙ de hoc nō habetur explicitum per scripturam: tamen ſm relicta a prioribꝫ sunt due vie. Prima dicentium ꝙ erat annoꝝ. xiiij. quia tunc natura mulieris cōpleta est ad portandum perfectum partum: vt proles nō

fuit defectuosa z etate nimis festiata: corpus autē dominicū debuit esse completissimū. Scōa via est dicentiuz q̄ fuit annoz duodecim: quia tunc mulier incipit habere aptitudinē ad generandum: z xp̄s domin⁹ accelerabat introire thalamū sibi acceptissimū sicut z post natiuitatē accelerabat ad passionē Luce. xij. c. di. Baptismo autem habeo baptisari et quomodo coartor vsq̄ dum p̄ficiatur: z ista via videt esse magis pia. Primo quia corpus quanto magis iuuenile tanto magis habet puram carnez vt gignat̄ ples. Scōo quia ipa optata copula fuit ex desiderio accelerata Sap. xviij. ca.

VII. misterium

Omnipotens sermo tuus dñe z̄. in medium exterminij terram p̄siliuit. Septimū misteriū de istius virginis societate: ubi: desponsatam viro. Et si querat̄ que fuit necessitas vt desponsaret̄ virgo semp̄ mansura: z assignant̄ septē rōnes.

Prima ad vitandā matris ipius infamiā. Primo ꝑm Ambro. sup Lu. q̄a sciebat ipe dñs teneram esse ꝓginis verecundiam: z lubricam famā pudoris id ē velociter discurrentē. Scōo dic̄ ipe q̄ maluit dñs de suo ortu q̄s de matris dubitare pudore. Nec putauit ortus sui fidem matris iniurijs astruendam: et ista fuit immensa dñi reuerentia ad suā matrem vt p̄eligeret homines opinari ip̄m natū ex corruptione q̄s matrē diffamari de pudoris offensione. Tertio idē dicit q̄ videret culpam obumbrare voluisse mendatio innupta pregnās. Quarto idem dicit. Seruat̄ sancte marie sicut pudore integritas: ita inuiolabilis opinione fecunditas. Scō ratio ad simulatam excusationē excludendā quā habuissent in poster ꝓgines infames. Et est Ambro. dicētis. Nec decuit ꝓginib⁹ sinistra opinione viuētibus velamē excusationis relinqui q̄ infamata quoq̄ mater dñi haberetur. Tertia ad exceptionē maliuolā euitandā vt inde inimici et p̄secutores velamen sue malitie non acciperent: vnde dicit. Quid em̄ iudeis q̄d herodi posset ascribi si natū ex adulterio viderentur persequi: cum partus innupte lege damnetur: est z Ambro. vbi sup̄

Quarta ad decipiendā hostis astutiā z est Origenis di. Que fuit necessitas vt desponsaret̄: nisi quatenus hoc sacramentum diabolo celaretur vt ille malignus aduersus virginē desponsatā fraudis sue cōmenta nulla prorsus inueniret quā rationē sequens Ambro. vbi supra dicit. Non mediocris ratio fuit fallendi p̄ncipem mundi qui cum cerneret desponsatam: partū nō potuit habere suspectū.

Sed querit̄ p̄mo quō ista ratio potest esse valida cū angelus ex puris naturalibus possit faciliter deuenire in noticiaz omniū sensibiliū: et in demonibus splendida naturalia remanserunt ꝑm Dioni. quō ergo virginitas matris que fuit corporalis integritas latere p̄ncipem mūdi potuit. Et dicitur q̄ licet nosse potuisset si fuisset p̄missus: sed fuit impeditus aut imediate a deo: aut ab angelis eius custodientib⁹ eam: ne ad ipam sic familiariter a ꝓpinquare valeret. Scōo querit̄ eodez modo potuisset impediri si non esset desponsata. s. per diuinā potentiam z nesciret diabolus vnde hoc esset. Et dicit̄ q̄ per noticiā argumētatiuam nouerat diabol⁹ virginis sanctitatē: z si concepisset sine sponso statim suspectum habuisset partū de celo esse: talē autē deductionē facere poterat sine a ꝓpinq̄tione a qua impediebat̄ per angelos vt est dictū. Et notandū q̄ castitas est quadruplex. Prima matrimonialis: cū quis matrimonialiter alteri coniungit̄ dimissa carnali copula: z sequit̄ xp̄m per igressum religionis sicut fecerunt quidā apostoli qui relinquentes oīa sequebantur xp̄m. Secunda vidualis mortuo altero coniugū p̄seuerat in castitate. Tertia est voti sanctimonialis: et hec cū q̄s vouit castitatem z seruat. Quarta est vteri et dicitur virginalis: que omnes intuenti probant̄ fuisse in beata virgine.

Quinta ratio ad virginis pudicitiā comprobandā testimonio sponsi cum illa familiariter z insepabiliter conuersan

tis Ambro. vbi supra. Quin etiam locu
pletior testis pudoris maritus adhibet
qui posset doloris iniuria vindicare ob/
probriū si non agnosceret sacramentum
Sexta ad sedulitatē virginis perfici
endam: qr mulieres non possunt sine so/
cietate viroꝝ secure et honeste incedere
per regiones ⁊ fugere tribulationes: est
eniz securissima societas viri: ideo dicit
Ambro. vbi supra. Ideo despōsata est vt
curam videret gerere ioseph: siue in egy
ptum iens: siue inde denuo rediens.
Septima ad ipius matris virginita
tem consecrandā: tunc em̄ virtus conse/
crat: quādo cū sacramento adiungit: cū
consecratio non sit nisi adiūctio cum sa/
cramēto. Et quia sacramentū matrimo
nij est verum sacramentū significās cō/
iunctionē xp̄i cum eccl̄ia ꝑm apostolum
ideo virginitas que erat virtus matris
tūc fuit consecrata quādo fuit cū h̄ sacra
mento cōiuncta. Hanc rationē nō tan/
git Ambro. Sed p̄mo querit vtrū in/
ter virginē ⁊ ioseph fuit verū matrimo/
nium. Et dicit ꝙ sic per doctores ⁊ patet
iiij. sentētiaꝝ. quia veꝝ matrimoniū cō/
trahit in mutuo consensu coniugū q̄ dici
tur fussse inter eos: ⁊ ideo coniuges sunt
ab angelo appellati Math. i. c. Joseph
fili dauid noli timere accipe mariā con
iugem tuaz. Scdo querit quō potuit
inter istos coniuges talis consensus esse
cum ꝓposito ꝟginitatis ꝑpetue? Et dici
tur ꝙ fuit consensus in vnionē sacramē/
talem ⁊ non in copulam carnalez stante
immobiliter vtraq; par ꝯ ꝓposito ꝟgi
nali. Tertio querit talis cōsensus vi/
det esse solū ad cohabitationē honestam
sicut est fratrꝫ ⁊ sororis habitatio. Et sic
nō apparet verū matrimoniū. Et dicit ꝙ
cōsensus ad solā habitationē nō faceret
verū matrimoniū sed cōsensus in mutu
am potestatē corpoꝝ. Quarto querit
ad q̄d fit talis cōsensus potestatꝫ mutue
corpoꝝ cū actus istius ptātis totalr ab/
neget. Et dicit ꝙ nō nisi ad veꝝ sacramē
tū ꝑficiendū ex tali cōsensu sine contagi
one nec est ociosum posse in nobis: sicut
deus multa posset ⁊ potest que non vult
Octauū misteriū de istius sponsi vo/ VIII mi
calitate: ibi: cui nomē erat Joseph. istud sterium
nomen ꝑm Hiero. habet quadruplicem
interpretationem. Primo em̄ interpre
tat dn̄s iustus: ex habundantia eniz sue
iusticie ita fuit dn̄o appropriatus vt pa/
ter eius diceret Luce. ij. ca. Ecce pater tu
us ⁊ ego. Scdo interpretat dn̄s iusti/
ficatus: sicut em̄ mater sanctificata est vt
dn̄m pareret sic et iste vt dn̄o nutrimētū
pararet vt pater Luce. iij. ca. Jesus erat
incipiens quasi annoꝝ. xxx. vt putabat fi
lius ioseph. Tertio interpretatur aug
mentū. in ceteris aūt despōsationib ꝟgi
nū de cōmuni lege fit diminutio integri
tatis in proposito copule carnalis et in
ista fuit augmentum: quia virginitatis
ꝓpositū ꝟgo cōfirmauit puritatꝫ affectū
occurrente obiecto ⁊ materia castitatis.
Quarto interpretat appositio: in cete
ris desponsationibus cōmuniter a spon/
so auffertur integritatis propositum: in
istis a sponso non fuit molestatum pro/
positum: immo confirmatum puritatis
vestigium Math. p̄mo cap̄. Joseph ac/
cepit coniugez suam ⁊ non cognoscebat
eam. Et notandū ꝙ in ista sacratissima
copula fuerunt quattuor actus ad eius
integritatis perfectā custodiam. Pri/
mus fuit votum virginis in templo de
virginitate seruanda anteq̄ ioseph inde
tulerit eam. Et in. iiij. sententiaꝝ decla/
rat ꝙ gratius est deo cum talis puritas
seruat cum voto q̄ sine voto. Secun/
dus ꝙ Joseph virginitatē perpetuā dn̄o
custodire ꝓposuit: ⁊ ideo dicit euāgelista
Math. p̄mo ca. Joseph aūt vir eius cuz
esset iust⁹ ⁊ nollet eam traducere. i. carna
liter cognoscere ꝑm Aug. q̄ traducere vo
cat generare: ⁊ virginitatē ioseph ꝑpetu
am asserit Aug. in li. de sancta virginita
te: vt esset dignus sponsus btē virginis.
Tertius ꝙ propositum virginitatis
ioseph irreuocabiliter fuit firmatū diui/
na volūtate ⁊ reuelatū ꝟgini: alias nō p̄
buisset cōsensuz dādo potestatē corporis
sui alteri. s. Joseph: nisi cognouisset ip̄m

in proposito virginitatis firmissimum.

Quartus q votum virginis fuit reuelatum ipsi Joseph diuinitus: et ideo virginem desponsauit quia non intendebat contrahere cum muliere que suū propositū posset infringere: et istis visis vterq; istorum sanctorum coniugū prebuerunt in seinuicem consensum: nimiruz sine vllo preiudicio eoz integerrime puritatis a deo preordinate vt esset grata societas et floridus aspectus ſm Hieronȳ. Nonū misterium de vtriusq; coniugis nobilitate ibi: de domo dauid. Istud probat quadruplici veritate: quarum est Prima q Joseph fuit de domo dauid id est de stirpe regali per rectam lineam de semine dauid: et ideo facer euangelista deducit lineam rectaz regum a dauid vsq; ad ioseph virum marie Math. ꝓmo ca. Liber generatiōis ihu xpi filij dauid ꝛc̄

IX. misterū

Secunda q mater domini fuit de eadem stirpe regia ſm carnem de recta linea procreata. Nam ex lege quilibet cogebatur accipere coniugez de sua stirpe: ob quam causam debuit ioseph beatam virginem habere: istud tangit Hieronymus super Math. Tertia q xp̄s fuit de stirpe regia dauid ꝓductus totaliter sic̄ ille qui est de stirpe regia ex vtroq; parente ne nobilitas claudicaret in eo qz tantum suscepit de substantia a sola matre: quantū alij ab vtroq; parentuz Roma. ꝓmo ca. Qui factus est ei ex semine dauid ſm carnem. Quarta quia ꝑus nobilitatur progenies a personis q̄ a persona: prius enim fuit nobilis progenies dauid ex eo q eius persona ad regnum fuit assumpta. Secundo persona verbi deo promittente. ps̄. c xxxi. metro. xi. Jurauit dominꝰ dauid veritatem et non frustrabitur eum: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. s. christū ꝓpter quem fuit ineffabiliter exaltata: cuius multum ante esset nobilis in celebri antiquitate patriarcharum et multorum sanctorum.

Et notandum q nobilitas istius generis quadruplici via demonstratur.

Prima quia regia dignitas a deo fuit collata ipsi Dauid. ps̄. lxxvij. metro lxxvi. Elegit dauid seruū suū et sustulit eum de gregibus ouiuz de post fetantes accepit eum. Jtez psal. lxxxviij. metro. xx Jnueni dauid seruuz meum oleo sancto meo vnxi eum. Secunda quia dignitas regia fuit et iurata a deo. ps̄. c xxxi. metro. xi. Jurauit dominus dauid veritatem ꝛc̄. paulo supra. Tertia quia dignitas regia fuit ei perpetuata. psalmo lxxxviij. metro. xxxvi. Thronus eius sicut sol in conspectu meo et sicut luna perfecta in eternum et testis in celo fidelis.

Quarta quia hoc regimē et dignitas regia a semine dauid nunq̄ auferet nec minuetur Danielis ij cap̄. Suscitabit deus celi regnum quod in eternū non dissipabitur et regnum eius populo alteri nō tradetur: cōminuet autē ꝛ consumet vniuersa regna hec: et ipsuz stabit in eternū. Apocal. xix. cap̄. Rex regum et dominꝰ dominantiū est. Et notandum q ex assumptione humane nature xp̄i ad copulationem verbi per modum matrimonij ſm dicta sanctorum: natura humana et angelica fuit nobilitata premaxime sicut si domicella infimi generis copularetur filio regis: eius generatio esset nobilissima: nunc autem caro xp̄i est sororꝫ nostre carnis: quia ab eodem protoplasto similiter ista alma anima est sororꝫ angelorum quia ab eodem patre creata: et ad imaginem dei simul facta. Et ideo quādo anima fuit assumpta a verbo natura angelica fuit nobilitata sicut in assumptione carnis nostra natura. Sed queritur primo quomodo generatio istius virginis pertinet directe ad regiam lineam cum numeratio euangeliste ad ipam non extendatur vt dictum est supra. Et dicitur q creditur ipa fuisse cognata germana ipsius Joseph: quia iste gradus fuit licitus Primo ſm legē que intēdebat propinquoruz coniunctionem: ꝛ tūc a Nathan a quo dirigit linea regia vsq; ad christum Mathi ꝓmo cap̄. duos filios credit habuisse. s. Jacob ex quo natus est Joseph: ꝛ Joachim ex q̄ nata est

beata ꝟgo: vt dicunt sctōꝝ historie sed p̄ termisit euangelista deducere Mariaꝫ ꝑ Joachim: quia ꝑm Hiero. non ē mos scripturaꝝ generationis texere mulierū.

Scdo quare deducit ꝑ euangelistā ꝙ Joseph fuit de bethleē Luce. ij. ca. Ascēdit autez ⁊ Joseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatē dauid que vocat bethleem eo ꝙ esset de domo ⁊ familia dauid: ⁊ sic non videt ꝙ essēt de domo ita ꝓpinqua. Et dicit Jacob fuisse p̄mogenitus mathan ⁊ Joachim secundogenitus: qui Joachim credit accepisse vxorē de nazareth. s. Annā: ratione cuius habuit incolatū in nazareth: et ideo ibi fuit nata btā virgo rōne matris exn̄s ex parte patris de bethleem ꝑm p̄missa.

Tertia si ista ꝟgo beatissima fuit de stirpe regia vt patet quō sctā Elisabeth mater beati Jobis bap. fuit eius cognata. i. consanguinea: qꝛ dicit Lu. p̄mo ca. Ecce elisabeth cognata: cū ipa fuerit de filiabꝫ aaron ⁊ non de tribu iuda. Et dꝛ ꝙ sctā Anna mater dn̄e fuit de tribu leui ⁊ sic de filiabꝫ aarō sicut elisabeth vt esset soror patris aut matris: ⁊ tūc mater dn̄i fuit de stirpe regia ex patre: ⁊ de sacerdotali ex matre. Et zacharias ꝓpheta econuerso fuit de stirpe sacerdotali ex p̄re ioiade et de regia ex matre iosabeth filia regis iuda vt patet in. iiij. Regū: nā tribꝫ regia ⁊ sacerdotal' interdū miscebātur. Quarto querit di. apl'o Hebre. vij. ca. Manifestū em̄ est ꝙ ex iuda ortus sit dn̄s noster in qua tribu nihil de sacerdotibus Moyses locutus est: ⁊ in isto capitulo ostēdit apl'us ꝙ sacerdotiū legis ad xp̄m non ꝑtinebat ex genere. Ex quo patet ꝙ non fuit ex aliqua ꝑte de tribu sacerdotali. Et dicit ꝙ illi q̄ erant de tribu sacerdotali solū a matre: nihil iuris habebant in sacerdotio: sicut nec zacharias ꝓpheta ex patre in regno: ⁊ ideo ad xp̄m illd sacerdotiū ex genere nō ꝑtiebat. Et si dicat ꝙ soluz ex matre xp̄s fuit de stirpe regia ⁊ sic rōne p̄dicta nihil iuris habebat in regno. Dicit ꝙ mater dn̄i tenuit cōsubstātialitatē vtriusqꝫ parētis vt s̄tactū est. Et sic deuenit ꝑ dignitatē regiam ad xp̄m quantū potuit pater ⁊ mat' in ceteris. Nō sic aūt sctā Anna ad ꝟginem qꝛ p̄ualuit substātialitas p̄ris ipaꝫ trahens ad tribū regiā. Decimū mi- X. misterium.
steriū de istius spōse vocalitate: ibi: ⁊ nomen ꝟginis maria. Maria est magistra ꝟginitatis: ara charitatis: regula hūilitatis: ianua sup̄ne felicitatis: archa totius trinitatꝫ. Maria est mā suetudo afflictis: altitudo directis: rectitudo deuijs: introductio exclusis: apertio cūctꝫ. Maria est mamilla cōsolatiōis: arma ꝓtectionis: regula directiōis: incendiū dilectionis: aula contemplationis. Istud nomē cōuenit matri dn̄i ꝓpter septē ei⁹ interp̄tationes: interp̄tat em̄ Primo illuminata ⁊ cōuenit ei ꝓpter sctificationez ī materno vtero: vbi ī instāti facta fuit illuminatio: si em̄ btūs Johes bap. exn̄s in vtero materno cognouit presentiā saluatoris existentē in alio vtero ex lumine sibi infuso: ꝑ locū a minori credendū est genitricē dei futurā in vtero matris illuminationes ꝓpheticas habuisse: ido putant nōnulli ꝙ in instāti sue sctificatiōis fuerunt ei reuelata misteria incarnationis filij dei ⁊ passionis: tn̄ istud dictū videt sup̄habundare: qꝛ tūc frustra fuisset in hac annūciatione ꝑ angelū sic illustrata. Scdo interp̄tat illuminatrix ⁊ cōuenit ei ꝑ actū sue eruditiōis: vnde docuit apl'os ⁊ euāgelistas ⁊ potissime Johānē euāgelistā de incarnatiōis misterijs. et bea. Lu. de sacris historijs: vt patet in exordio euangelij sui. Tertio interp̄tatur smirma maris ꝑm Papiā. i. canticum eoꝝ q̄ sunt in mari: ⁊ cōuenit ꝓpter leticiā in annūctiatōe: quia ꝑ modulationem dulcissimi cantus di. angelus. Aue gr̄a plena dn̄s tecū: qd̄ canticū predictū est ꝑ quattuor genera ꝑsonaꝝ ante tempus. Primo a p̄riarchis Gen̄. xlix. ca. Nō auferet sceptrū de iuda ⁊c̄. Scdo a ꝓphetis Esa. vij. ca. Ecce ꝟgo concipiet ⁊c̄. ⁊ cap̄. xi. Egredietur virga de radice iesse ⁊c̄. Tertio a sibillis patet de Tiburtina q̄ Octauiano imꝑatori di. Hec

est ara celi. Hic deū adora. Quarto a poetis dicente marone. Jā redit & virgo redeunt & saturnia regna &c. Quarto interp̄tat stella maris: nā sicut stella maris que vulgo vltramōtana dicit nautgā tes dirigit in fluctibus marinis: ita mat dñi fideles custodit in pelago fluctuante huius mūdi: ideo dicit quidā. O maria virgo pia stella maris nominaris: & ec/clesia dic: Aue marz stella dei mat alma

Quito interp̄tat illuminās: & cōuenit ꝓpt statum sue exaltationis: ideo dicit eccle/sia Exaltata est sctā dei genitrix sup choros āgelox ad celestia regna & fm Hie/ronymū & beatū Dionī. Supiores an/geli illuminant inferiores: & sic cum ipa sit super omnes honoratissima sic latissi/me inferiores letificat. Sexto interp̄/tatur mater amoris & conuenit propter actū sue conceptionis in qua cōtinuit in se illū amatorē: qui ꝓpter nimiā charita/tem suā ad hoies voluit incarnari: apls Ephe. ij. Propter nimiā charitatē suam qua dilexit nos deus misit filium suū &c

Septimo interp̄tat dña: & conuenit quia genuit dñm: & ideo fuit eius mater cum relatio maternitatz consequat actū vere generationis in muliere: & sicut fu/it mater regis omniū: ita est dña omniū subditox illius regni: & cōfirmatur ista deductio. quia magni reges sui regni cō sortū approprant vxoribus: sicut claret Hester. vij. c. vbi magn⁹ rex artharxer/ses consortē regni sui appellabat reginā hester. Ex quo consortio oīes q̄ sunt de tali regno habēt reginā pro dña sicut re/gem pro dño. applica: ideo dicit ecclesia. O gloriosa dña excelsa super sidera &c. & alibi. Aue regina celox: aue dña angelo rum &c. Et notandū q̄ in sacra scriptu/ra septē mulieres reperiunt que vocate sunt Marie. Prima maria fuit sorox moysi que supnaturali illustratiōe ꝓphe tauit Exo. xv. ca. Cātemus dño glorio/se &c. cuius illustrationis claritas habū/dantiorī plenitudine: patet in matre do mini di. Magnificat anima mea dñm.

Scōa maria sorox lazari: q̄ ardētissi/me dñm dilexit Lu. vij. ca. Dimittuntur ei pcā multa qm̄ dilexit multū. Cui⁹ di lectionis feruox spūaliter non carnaliter patet in matre dñi Cant. ij. ca. Ordina/uit in me charitatē. Tertia maria ma ter iacobi que opera miscōie solicitauit Mar. xvi. ca. Maria magdalene & ma ria iacobi & salome emerunt aromata: vt venientes vngerēt ihm. Et valde ma. &c. Cuius solicitudinis plentiaz fuit mater dñi Luce. ij. ca. Fili quid feciſti nobis sic ego & pater tuus dolētes querebam⁹ te.

Quarta maria vxor zebedei q̄ fm Jo bannē os auri in sermone vocat vere pa cifica: qz filiū pacis genuit. Cuius paz summū gradū tenuit mater dñi dum fili um nobis ptulit q̄ pacē inter deum & ho minē pmeruit. Quinta maria mater iacobi minoris que fuit in orōne assidua Act. xij. ca. patet. Cui⁹ oīonis nō mino/ris efficatie fuit mater dñi Luce. ij. cap. Maria autē conseruabat oīa verba hec conferens in corde suo. Sexta maria deuota pauli que multū p fidelib⁹ labo/rauit Roma. vlti. ca. Salutate mariā q̄ multū laborauit in vobis. Cuius laborz & pfectus non minus pfecit mater domi ni. Et ideo ꝓpter opus dicere potest in Cant. Manus mee distillauerunt mir ram. Septima fuit ipa mater dñi que fuit pfectissima in ꝓtute humilitatz Lu. primo Ecce ancilla dñi. Et quia vltra om nes alias creaturas se humiliauit: vltra omnes: imo sup omnes alias creaturas deus ipam brificauit Luce vbi s. Ecce em̄ ex hoc beatā me dicent omnes gene/rationes. Et quia inter ceteras interp̄ta tiones quadruplicit solennizat ab eccl'ia vnde cantat omni die di. Aue maris stel la: ideo ad eius conuenientiā notanduz videamus ꝓprietates istius stelle: & sunt decem Prima qz habet sublimitatem in suo excessu: est em̄ altissima oīm stella rum que sunt in nostro emisperio: quod patet ex duob⁹ Primo qz q̄nto sol ad istam stellam in zodiaco plus appropin/quat tanto plus dicit ascendere: & idē di/citur de luna & ceteris planetis. Se/

cundo quia in recessu solis ab hac stella quãto plus distat ab eo: tanto magis dicitur descendere donec pueniat a solstitio estiuali vsq; ad solstitiũ hyemale. hãc ꝓprietatẽ attribuit beatus Hiero. matri dñi in celesti patria: quia sicut hec stella in firmamento sup omes est eleuata: ita mater xpi in celo sup omnes sctõs est exaltata: ⁊ ad dexteram filij collocata. ps. xliiij. metro. xi. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circũdata varietate. Item Eccl. xxiiij. ca. Ego in altissimis habito ⁊ thronus me⁹ in colũna nubis. Tota em̃ celestis ierarchia est disposita ad modũ colũne. cuius basis est ierarchia infima: hastile ierarchia media ⁊ capitellũ ierarchia sup̃ma ꝑm be. Dioni. in cui⁹ sũmitate collocata est btã virgo. Ad cuius altitudinẽ si nõ corpore tamen mente contẽplando ascendere debemus vt cũ apostolo di. Philipẽ. iij. Nr̃a autẽ conuersatio in celis est. Secũdo quia habet medietatẽ in suo situ quia est in medio nostri emisperij: sicut centꝝ in medio circuli. cũ em̃ orizon sit circul⁹ diuidens duo emisperia omnes linee ducte ab ista stella vsq; ad orizontẽ eoꝝ quibus est spera recta sunt equales sicut est de cẽtro respectu circuli in cuius medio est. Hanc ꝓprietatez habet mater dñi: qꝛ sicut hec stella est in medio nostri emisperij: ita xp̃us credit̃ esse in medio celi empirrei: vt ibi a sanctis melius possit intueri Geñ. ij. ca. Lignũ vite in medio paradisi. Et quia mater dñi est iuxta filiũ collocata: vtpote ad dexteram eius. iij. Regum. ij. ca. Positusq; est thronus matri regis que sedit ad dexterã eius: veꝝ vbi est mater gratie: ibi est fõs misericordie vnde omes haurire possumus. ps. xlvij. metro. viij. Suscepimus misericordiaz tuã in medio templi tui. Ad quã deuote supplicantes omes recurrere debem⁹: vt ipa di. filio. iiij. Reguz. iiij. ca. In medio ꝓpl'i mei habito. s. per deuotionẽ. Tertio qꝛ habet ĩmobilitatẽ in statu suo: omnes em̃ stelle de nr̃o emispio circulariter mouent̃ de loco ad locũ in pegre: ipsa ꝑmanente in eodẽ loco fixa: ⁊ iõ dꝛ cardo. Oĩs em̃ motus circl'aris fit circa aliqd̃ mobile ⁊ illd̃ dꝛ cardo Jbo. xxij. c. Circa cardies celi pambulat. Quarto qꝛ hz mobilitatẽ in suo circũitu qꝛ licet nõ trãseat de loco ad locũ currẽdo sicut alie tñ voluit̃ infra ambitũ suũ cũ sit fixa in firmamento qñ voluit̃ firmamentũ voluit̃ ipa: sic ad reuolutonez rote voluit̃ clau⁹ fixus in cẽtro rote. Istã ꝓprietatez habet mater dñi in patria licet em̃ in felicitate sua vt dictũ est sit ĩmobil'r collocata: tñ ex magnitudine sue clemẽtie se benigne cõuertit ad quãcũq; partẽ fuerit iuocata Prouer. vl. ca. Manũ suã apperuit iopi ⁊ palmas suas extẽdit ad paupem. Hãc ꝓprietatẽ debet imitari q̃libet aĩa deuota btẽ vir. vt vocata per indigẽtes misericordit̃ se cõuertat Math. v. Bti misericordes qm̃ miscdiaz cõsequent̃. Quĩta qꝛ habet sempiternitatẽ i suo aspectu. sunt em̃ aliq̃ stelle sempiterne apparitionis ⁊ aliq̃ sempiterne occultationis ꝑm astrologos ꝓpter proximitatez ad polos mũdi. s. articũ ⁊ antarticũ. sed ista stella de q̃ fit sermo nõ tm̃ videt̃ omni nocte sz etiã omĩ hora noctis. Et sil'r vident̃ ille q̃ paꝝ distãt ab ea. Istã ꝓprietatẽ habet btã ꝟgo: esto ꝙ ceteri scti appareãt ꝑ effectũ sui auxilij qñq; inuocãtib⁹ se: semꝑ tñ btã virgo qñcũq; inuocat̃ adest ꝑm Ber̃. Jdeo dic̃. Jlle a laudib⁹ ei⁹ desistat qui ipam inuocatã senserit in suis eã necessitatib⁹ defuisse. Et qꝛ scti veterꝫ testamenti tali p̃rocinio caruerũt di sapiẽs Eccl. xxxvi. ca. Vbi non est mulier ingemiscit eger. Ratio autẽ sue miserationis erga nos est duplex. Prima quia care nos emit. s. sanguine filij sui quẽ plus diligebat q̃ seipam. Scda qꝛ suam felicitatem ꝓpter nos habuit cũ ꝓpter peccatores dei fili⁹ de ipsa nasci voluerit. Sexta qꝛ habet minimitatẽ in suo aspectu: licet em̃ in se sit multũ magna: tñ quo ad nos est quasi minima stella respectu notabiliuz stellarum: quia vix videt̃ ꝓpter paruitatem. Istam proprietatem habet mater domini que ꝑm quantitatẽ virtu-

tis licet fuerit p̄maxima post filium suū: tñ ꝓpter humilitatez fuit minima. cuius hūilitatis in scriptura nr̄a habet vnū testimoniū ⁊ vnū signū. Testimoniū quia spūssanctus ꝑ os ip̄ius reddit rationem qꝛ digna fuit esse mater dñi Lu. i. ca. di. Quia respexit hūilitatē ancille sue: ecce em̄ ex hoc bea. me di. om̄es ge. Signū qꝛ cū p̄buisset assensum ⁊ mater dñi iam facta possessiue non more potentū terre di. Ecce regima mūdi: ecce mater dei: ecce mater regis eterni. sed more humiliuz et mā̄suetoꝝ di. Ecce ancilla dñi. Hāc proprietatē imitari debēt q̄ huic regine placere desiderant: que p̄uidens di. filio eiꝰ Judith. ix. ca. Nec supbi ab initio placuerunt tibi: sed humiliū ⁊ mā̄suetoꝝ semper tibi placuit dep̄catio. Septima qꝛ habet inuisibilitatē in suo aspectu. Dicitur em̄ ꝙ illa stella quā vltramōtanā vocamus nō est vere polus patet em̄ ad sensum ꝙ vere mouet qꝛ modicū circulū facit. Sed maxime est ꝓpinqua polo: vnde recipit nomē ꝓpter inuisibilitatē poli ipsius. Istā ꝓprietatē habuit mater dñi per ꝟtutē solitudinis q̄ necessaria ē cōtēplāti: ita em̄ fuit ab aspectibꝫ hominū sequestrata vt esset cōiter inuisa: cuius occultationis sunt duo nobilissima signa.

Primū qꝛ qñ fuit ab angelo salutata: nō in publico sed in abscōdito fuit inuenta: vñ hic dicit: ingressus angelꝰ ad eam. vbi Ambro. s. in penetralibꝫ. Secūdū quia qñ habuit ex officio ad publicū procedere vtpote in visitatōe elisabeth cum festinatōe transiuit: sicut in displicentibꝫ festinat q̄libet q̄ꝫtum pōt: ideo dicit in p̄senti capl̄o. Abijt in mōtana cū festinatione. Istā ꝓprietatē debent imitari maxime religiosi quoꝝ status est in vita cōtēplatiua Sap̄. viij. ca. Intrās in domū meā conq̄escā cum illa Math. vi. ca. Ne videaris hoibus ieiunās sed patri tuo q̄ est in abscōso ⁊ pater tuꝰ q̄ videt te in absconso reddet tibi. Octaua qꝛ habet rectitudinē in suo aspectu: quia cum spera celi aliquibus sit recta aliquibus obliqua. Illis solis est recta qui habēt caput erectū ad istam stellam ⁊ oībus alijs est obliqua. Et ideo qui non habēt recte caput ad istam stellam celū est eis obliquū sicut dicunt astrologi. Istam ꝓprietatez habet beata ꝟgo nam q̄ caput habēt erectum versus eam ꝑ veram fidē ⁊ puram deuotionē: illis spera celi est recta: quia recto itinere gradiūtur ad celum: ⁊ econueso alijs Dañ. xiij. cap̄. Auerterunt sensum suū ⁊ declinauerunt oculos suos vt non viderent celū neq̄ recordarent iudicioꝝ iustoꝝ. ps̄. xvi. Statuerūt declinare oculos suos in terrā. Ex ista ꝓprietate accipit documentū ꝙ homines q̄ habent rectā intentionē finaliter saluabunt qꝛ ꝟsus ꝑadisuz habēt rectū aspectū: qd̄ figuratū est per fenestrā arche Noe quā ip̄e apperiēs intromisit columbaz Geñ. viij. ca. Nona habet scintillationez in suo cōtuitu: ideo planete dicunt nō scintillare quia sunt ꝓpe ꝑm ph̄os: ⁊ stelle firmamenti scintillāt quia sunt longe: ⁊ iō tremit visus ⁊ non pōt eas stabiliter attingere: sed quasi interrumpat actus videndi ꝑm periparthetico s. Et quia ista stella est altissima ⁊ sūme distans a plana supficie terre quēadmoduz pūctꝰ medius centri sperici plus distat a sole: ido magis videt ex tali distantia scintillare. Istam ꝓprietatē habet beata virgo: quia misteria que sunt in ea perfecta a tota triuitate sunt ita sublimia: vtpote incarnatio et generatio verbi ꝙ visus nostre generationis non ad ea attingere potest: et ideo tremit ⁊ quasi iterrumpit Prouer. xxv. cap̄. Sicut qui me multuz comedit et non est ei bonū: ita curiosus scrutator maiestatis opprimetur a gloria. Decima quia habet septēplicitatē in suo ambitu. quia circa illam semper vertunt septem stelle notabiles que a vulgo dicuntur currus breuis: ꝑm vero astrologos vocant vrsa minor: et ꝓpter istas septem stellas tota illa plaga que est huic stelle vicina: dicitur septentrionlis: vnde dicit deus Jacob Geñ. xxviij. cap̄. Dilataberis ad orientem et occidentem septentrionem ⁊ meridiē. Istam ꝓprietatē ha-

buit mater dñi in sua dilatatione dupliciter in hac vita Primo ꝓpter. vij. dona spūssancti quibus beata virgo quasi circulariter fuit illustrata pluscꝫ alia creatura sicut p̄dixit ꝓpheta. ysa. xi. ca. Egredietur virga de radice iesse z flos de radice eius ascendet: z requiescet sup eum spūs dñi spūs sapie z intellectus: spūs consilij et fortitudinis spūs scientie z pietatis z replebit eū spūs timoris dñi. Ista. vij. dona quasi. vij. stelle decorauerūt beatā virginem qñ dixit illi angelus: Spūssanctus superueniet in te z virtus altissimi. Luce. i. ca. Secō ꝓpter. vij. gaudia p̄cipalia que habuit b. vir. de suo filio. Primū in angeli annūciatione Secm in eius natiuitate. Tertiū in regū adoratiōe.

Quartū in xp̄i resurrectiōe. Quintum in eius ascensione Sextū in spūssancti missione. Septimū in ꝓpria assumptione. Iste sunt. vij. stelle de quibus. Apoc. i. ca. dicit. Et habebat in dextera sua. vij. stellas. moraliter. i. vij. gaudia a tota trinitate determinata p̄o virgine gloriosa tam memorata. Item videndum est que sunt istius stelle virtutes Et dicit q̄ sunt decem quarum Prima est quia ista stella habet virtutē z dñium supra naturam lapidis durissimā. quia durissimū omnium corpoꝝ dicit esse lapis. Non eñ potest mollificari sicut ferrum prius enim incineratur. z inter omnes lapides durissimus est adamas siue calamita ezechielis. xij. capi. Domus israel attrita fronte z duro corde: z sequitur. ecce dedi frontem tuā duriorem frontibus eorum. z vt adamantem z silicem dedi faciem tuam. Super istam durissimam petram habz dominū ista stella q̄ dicitur stella maris. quia dat ei vim ferri attractiuam. Cuius signum est quia hic lapis ferrum attrahens semper conuertit ipsum versus istam stellam. Ista virtus est in beata virgine quia habz dominium supra corda durissima hominū obstinatoruz in malo. qui frequenter flectuntur dulcedine deuotionis ad ipsam vt patet in multis exemplis. Et ideo potest dicere ezechiel. xxvi. Auferaz cor lapideū de carne vestra: z dabo vobis cor carneum. De quibus dicit deus ob reuerentiam matris sue. ezechiel. xviij. ca. Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est. z custodierit vniuersa p̄cepta mea z fecerit iudicium z iusticiā: vita viuet z nō morietur omniū iniquitatū eius non recordabor.

Secō quia habet dñiuz supra naturā grauissimā ferri. qō est grauissimū. eo q̄ ibi dominat terra elementū inclinās deorsum. qō aūt dominet dictum est supra. Nam ferrum non verteret semp versus stellam nisi stella aliqō dominium haberet in ferrum. Et si dicat q̄ adamas z polus sint causa. Respondet q̄ adamas est causa particularis z polus est causa vniuersalis. Ista virtus est in beata virgine conuertendo corda humana ad pietatez ab impietatib⁹ suis: que corda sunt gravia duplici ratione. Primo qz inclinata deorsum in malū gen. viij. ca. Sensus z cogitatio cordis humani ad malū ꝓna sunt ab adolescentia sua. Secō quia sunt difficilia ad motum sursum dicente ꝓpheta ps. xiij. metro. iij. Filij hoim vsqꝫquo graui corde. Sed dicit beata virgo cū suo filio Jo. xij. ca. Ego si exaltata fuero a terra omnia trahaz ad meipsum.

Tertio qz habet frigiditatē in suo influxu z istius frigiditatis sunt duo signa

Primū qz regiones ꝓximiores istius stelle sunt magꝭ frigide. vt alemania magis cꝫ affrica. Secm qz ventus qui p̄uenit a regione istius stelle est magis frigidus cꝫ ꝓuenies aliunde ecclīast. xliij. ca. Frigidus ventus aquilo flauit z gelauit cristallus ab aquis. Et ideo in estate quando est aer succensus solis ardoribus summū remediū est iste ventus. Ista virtus est in beata virgine. qz ardorē cōcupiscentie nostre mentis refrigerat z extinguit dupliciter. Primo ei⁹ puritatē mente deuota cogitando. qz secundum Augustinum libro de ciui. dei. Nullus est ita deprauatus q̄ totum sensum amiserit honestatis. Can. xiij. cap. O cꝫ pul-

chra est. casta generatio cum claritate.

Scdo eius auxiliū implorādo dicēte Alchabitio i li. de astris q tota armonia ꝯcurrit ad causationē etiā minimi indiuidui. ita q oīs stella semp influit. ita ḣliber scūs in patria hz appropriatā virtutē. Et sic implorādo auxiliū in b. vir. causant effectū. Jō de se dicit eccl. xxiiij. Ego mater pulchre dilec. ti. z agni. z sctē spei. z itez eccl. xxiiij. Venite ad me oēs qui ꝯcupiscitz me z a generatiōibz meis adimplemini. Quarta ḣa habet serenitatē in suo afflatu. qz spirāte vento istius stelle serenū facit, puer. xxv. ca. Ventꝰ aquilo dissipat pluuias. Jsta virtus est i beata virgie. quia deitate turbata ꝓpter peccatū ipsa spirante. i. orante nobis redditꝰ grā. Hiero. Jnde cunctis datꝰ venia. osee. ij. ca. Dicite sorori vestre miserōiam ꝯsecuta. Ber. O homo secuꝝ habes accessuz ad deū: vbi habes matrē ante filiū m z filiū ante pēm. mr oīdit filio pectꝰ z vbera. z filius pri latus z vulnera. nulla ergo ibi poterit esse repulsa: vbi tot occurrūt charitatis isignia. Quinta ḣa hz sanitatē i suo effectu. qz aer istiꝰ stelle est serenissimus z saniſſimus z sunt duo signa: Primū qz regiones istius stelle sicut sunt ei viciniores: ita dicunt sanio/res Scōm qz tpa in quibz flat ventus aquilonaris dicunt sanioza. Jsta virtus est in b. vir. nā ante ortum eius. qz remoti a deo infirmi eramus. sed ipa stante. i. parturiente partus eius factus est nobis saniſſimus. ysa. lxij. capi. Vere languores nostros ipse tulit z dolores nostros ipse portauit. Jdeo dicit christus Marci. ij. ca. Nō egent qui sani sunt medico: sed qui male habēt. Sexta quia habet puritatē in actu. qz aura eius est puriſſima Et sunt duo signa. Primū qz spirāte austro pisces z carnes corrumpunt citꝰ. sed spirante aquilone diutius ꝯseruātur

Scōm spirante austro loca fetida maxime exalant fetores. z spirante aquilone reprimunt. Jsta virtus est in bea. vir. tradunt sancti qui eā viderūt q nullus quā tumcunqz ad inboneſtatem inclinatus poterat eam videre quin statim per aspectum virginis talis turpitudo separetur cuius ratio est. qz fedꝰ apposita iuxta decorē magis cadit i abominationē. ysa. vi. ca. Ve mihi qz tacui qz vir polluti labijs ego suz z in medio popli polluta labia hñtis habito z regē dñm exercituum vidi oculis meis. nā pollutionē ꝓpriā nō fuisset abhoīatus nisi vidisset decorē dei tatis. Septima qz habet fecunditatē in suo effectu. nā regiones ei ꝓpinque sūt fecūdiſſime z probaꝰ duplicit. Primo qz ista regio est maxime boīm generatiua. Scdo qz in illa regiōe est maxime generatio ꝑciosoꝝ z potiſſime auri Job. xxxvij. ca. Ab aquilone auruz venit. Jsta virtus est in b. vir. fuit em fecūdiſſima supꝝ aliaꝝ fecūditates. genuit em vnū boiez qui regñauit oēs homies. i. pe. i. ca. Qui regenerauit nos in spē viuā p resurrectiōnē ieſu xpi ex mortuis z sapie. vij capi. Oīme auꝝ in cōparatiōe illius arena est exigua z tanq̄ lutū estimabiꝰ argentum in ꝯspectu illius. Octaua qz habz pulchritudinē in suo aspectu cuius sūt duo signa. Primū qz boīes regiōis illiꝰ sūt albi z decori aspectu Scdo qz animalia in illa regione sunt multū alba vt vsi eq̄ lepores z vulpes. z albedo est color pulcherrimus. Jsta virtus est in b. vir. naz q̄ magis appropinquant sibi p fidē z deuotionē decorantꝰ venustate virtutū qz dicit cant. vi. Pulchra vt luna. electa vt sol. et terribilis. capi. Tota pulchra es amica mea z macula non est in te. Nona qz habet fortitudinē in suo conatu. qz habet vim congelatiuā z p ꝑs cōpaginatiuā membroꝝ ex frigiditate. z ista cōpago est causa fortitudinis in corpe organico qđ probatur dupliciter Primo qz dicit in arte phisonomie q homines aquilonares sunt fortes simules vrsis ꝓpter ꝓpinquitatē stelle. Scdo dicit in eadē sīa q boīes meridionales sunt imbecilles propter distantiā a polo z ab ista stella. Jsta virtus est in bea. vir. qz fideles suos fortificat canti. vi. ca. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Decima qz regulat na

uigantes. nam cognita ista stella per ada
mantem ⁊ ferrū in circulo cognoscūt ho/
mines in qua plaga orbis sunt aere quā/
tumcunq; nebuloso vt possint dicere. ysa.
ix. ca. Habitantib; in regiōe vmbre mor/
tis lux orta est eis. Ista virtus est in bea/
ta virgine. q; hoībus peregrinantib; in
via mūdi ostendit vbi sunt ⁊ in qua pla/
ga vt nō errent in via peccati vel erroris
Hieronymus. q; cūctas hereses sola in
teremisti in vniuerso mūdo. vt di. sibi ꝓ/
pheta ysa. lx. ca. Ambulabunt gētes ī lu/
mine tuo ⁊ reges in splendore ortus tui.
ideo ꝑ eaz in terra ambulabūt hoīes in
XI. mi. saluationē Undecimū misteriū de isti
us angeli introcessiōe ibi. ⁊ ingressus an
gelus ad eā. Dicit quidā doctor. O q̄
honesta visitatio vtilis ⁊ iocunda nā q̄d
honestius q̄ q̄ virgo ingrediat̄ ad virgi
nē. qd̄ vtilius mun⁹ q̄ offerre sibi dono/
ruz plenitudinē. q̄d iocūdius q̄ visitare
ad saluandū ꝑditū hoīem. Ex quo actu
accipiunt̄ quattuor catholica documēta.

Primū q̄ hec alma ⁊ regia virgo dili
gebat inclusionē. ideo dicit̄ ingressus an
gelus. nō em̄ reperit eā in platea aut ī fo/
ro. ⁊ bene q; locus clausus est locus orō/
nis Math. vi. ca. Tu aūt cū oraueris in
tra cubiculū tuū ⁊ clauso hostio ora p̄rez
tuū in abscōdito ⁊ pater tuus q̄ videt in
abscōdito reddet tibi mercedē tuā sicut
Judith manebat clausa vt patet eiusdē.
viij. ca. Scd̄m q̄ diligebat solitudinē
Nam vita solitaria est apta ꝯtemplatiōi
iō ab angelo sola inuenta est. Et iō xp̄s
volēs exaudiri in sua orōne nō solū a tur
bis verū etiā a discipl̄is secessit. Lu. xxij.
Orate ne intretis in temptationē ⁊ ipse
auulsus est ab eis quantū iactus est lapi
dis. ideo di. be. Anthonius abbas arse/
nio ⁊ machario: Non est hic locus quie/
tis. s. patres vadamus ⁊c̄. Secunduz
q̄ vita claustralis que habet inclusionez
⁊ solitudinem respectu mundi est simi/
lis conuersationi angelice qui semper va
cant circa dīna. Hieronimus de assum.
In carne preter carnem viuere non hu/
mana sed angelica vita est. Quartuz
q̄ vita claustralis est similis conuersati/
oni beatifice. licet em̄ sancti sint beati in
patria tamen quādoq; mittunt̄ huc. pa/
tet de sancta agnete que suis parentibus
apparuit ⁊ de multis. sic clausi contem/
platiui interduz sed raro de celis pro ali/
quali ꝯsolatione ⁊ exēplo dando. Sz
queritur quid faciebat virgo quādo ab
angelo fuit salutata. Et dicitur secundū
quandam reuelationem factam sancte
elisabeth q̄ beata virgo cum litteras di/
dicisset cum alijs virginibus in templo
sub disciplina sancte anne prophetisse
legebat ysaiam prophetam in. vij. capi.
vbi dicitur. Ecce virgo concipiet ⁊ pari/
ter filium ⁊c̄. Et tunc intellexit q̄ quedā
virgo dei filium erat conceptura ⁊ pari/
tura. Et sic desiderabat tantum viuere
vt posset illius virginis esse ancilla. et sic
duz ista tractaret angelus aduenit. sicut
eunucho eandem prophetiaz legenti ap
paruit philippus actu. viij. ca. Duode XII. mi.
cimum misterium de angeli locutione.
ibi dixit. Et notandum q̄ angelus non
potest mentiri cū sit confirmatus in gra/
tia. ⁊ ideo cum quis credit angelum de/
bet credere que dicit vera esse ⁊ non resi/
lire sicut zacharias propter quod muti/
tatem incurrit. Circa declarationem hu
ius misterij notandum q̄ quadruplex
dictio habetur in sacra scriptura. Pri/
mo verbi supernaturalis genesis. i. capi.
Dixit deus fiat lux. quam dictionem re/
fert Augustinus ad verbi generationez
eternam vt fuit ostensum. Secunda
verbi intellectualis secundum quā vnus
angelus loquitur alteri angelo. ⁊ adinui
cem inter aīas separatas. de p̄mo zacha.
ij. ca. Curre ⁊ loquere ad puerum istum.
De secundo ysaie. vi. cap̄. Duo seraphin
clamabāt alter ad alterꝝ. Om̄is aūt cla/
mor est locutio. Tertia est imaginabil̄
scd̄m quā angel⁹ loquit̄ in somnis mat.
ij. ca. Angelus dn̄i apparuit ī somnis Jo
seph dicēs surge ⁊ tolle puerꝝ et matrem
eius ⁊ fuge in egyptum ⁊ eiusdem. ij. ca/
pi. Defuncto herode ecce angelus domi
ni apparuit in somnis Joseph in egy/

pto.di. Reuertere in iudeā: defuncti sunt enim qui querebāt aīam pueri. Quarta vocalis que sensu auditus percipitur de qua dicitur. actꝫ. x.ca. de cornelio qui vidit in visu manifeste hora nona angelum dei introeuntem ad se ⁊ dicentē sibi ⁊c̄. Nunc ad ꝓpositum dictio Gabrielis constat ꝙ non fuit. verbi supernaturalis quia illud verbum non est dicibile nisi solo eterno patri secundū dyonisiū libro. de diui. no. Nec fuit dictio intellectualis vt creditur. qꝛ licet angelus esset aptus loq̄ intellectualiter. tamen beata virgo de lege cōmuni pro statu isto non erat disposita habere auditionē intellectualē cuꝫ intelligere sit ꝑ cōuersionē ad fantasmata nisi sicut ceteri viatores. Nec videt̄ fuisse visio imaginaria: quia illa non requirit talem presentiā corꝑalem qualis fuit oñsa per ingressum angeli. ⁊ ideo relinquit̄ ꝙ fuit dictio vocalis ad sensum particularem auditus. sicut ipa respōsio virgis erat vocalis. Et fuit congruum vt in ista beatissima collocutiōe esset verboꝝ ꝯformitas inter colloquētes. Sed querit̄ primo. Ista dictio vocalis ⁊ auditio vocalis sibi oꝑposita sunt ignobilissime inter p̄missas ⁊ tñ ista collocutio videt̄ fuisse maxime venerabilis inter om̄es collocutiones diuine scripture. Et dicit̄ ꝙ licꝫ ista collocutio sit maxime materialis: est tñ certissima. qꝛ auditio sibi oꝑposita est notitia intuitiua. ⁊ talis certitudo magꝫ fuit conueniens in ꝓposito q̄ꝫ gradus nobilitatis. Scdo querit̄ si auditio virginis fuit tantū vocalis ⁊ non intellectualis vt est dictū: tunc beata virgo non intellexit que dicebāt̄ ab angelo: ⁊ sic assensum volūtatis dare nō potuit. Et dicit̄ ꝙ ipsa optime intellexit verba vocalia angeli ad se loquētis eo mō quo fantasmata impressa mouent intellectū possibilez ad intelligendū ex auditu verboꝝ non tñ illa motio dicit̄ itellectualis locutio: nec passio auditio sibi oꝑposita Tertio q̄ritur in qua lingua locutus est angelus verba ista. Et dicit̄ ꝙ in lingua hebraica qꝛ illā solā b. virgo didicerat. ⁊ in eadem nutriuit filiū suū ad loquendū in sua infantia. Et ideo nimiꝝ ista lingua est omniū sacratissima. Quarto querit̄ quō angelus potuit sibi loqui linguā hebraicam cū nō haberet organum corporale ⁊ cū sit natura spiritualis. Et dicit̄ ꝙ angelus nō apparuit sibi i ꝓpria natura scdm quā est iuisibilis corꝑaliter. sed in assumpto corꝑe in specie viri. sicut idem gabriel apparuit danieli tñ sic dispositus ex venusto aspectu. s. facie rutilās ⁊ veste coruscans vt nullā beate virgini suspitionem ingerere potuisset ⁊c̄. Sequitur secūda pars istius lectionis. ⁊c̄. Circa scdam partem p̄ncipalē. s. de angeli ⁊ b. vir. mutua collocutione notantur sex particule.

Prima de angeli inceptione ibi Aue gratia plena dominus tecū be. tu in mu.

Secunda de virginis alteratione ibi: que cum audisset turbata est ⁊c̄. Tertia de angeli replicatione ibi: ⁊ ait angelus ei ne timeas ⁊c̄. Quarta de virginis interrogatiōe. ibi dixit aūt maria ad angelum quomodo fiet ⁊c̄. Quinta de angeli solutione. ibi respōdens angelus. ⁊c̄. Sexta de virginis concessione. ibi dixit aūt maria ⁊c̄ Circa primā partē I. ꝑticl'a scꝫ de angeli inceptione: quomō incepit istam collocutionē que cōtinet quattuor misteria. Primum de angeli salutatione cum dicitur aue. qd̄ est verbum salutatiōis. Et notandū quomodo iudei fingentes se xp̄m salutare. di. Aue rex iudeorum Mat. xxvij. ca. A aliqñ est lr̄a. scꝫ prima alphabeti. aliquādo sillaba. aliqñ est dictio. vt ibi A dño factū est istud ps̄ cxvij. metro. xxij. Et notandum qñ istud verbū a est dictio ⁊ sillaba accipit̄ quattuor modis in scriptura. Primo vt sit nota causatiōis. vt in ps̄. vbi sup̄. est eniꝫ ibi nota cause efficiētis. Scdo mō vt sit nota largitiōis sicut in. iij. regū. ij. ca. d. Adorās bersabee translatū est regnuꝫ ⁊ factū est fratris mei a dño em̄ ꝯstitutuꝫ est. Tertio mō vt sit nota inceptionis sicut canti. vi. Auerte oculos tuos a me. Auersio em̄ designat visionis detractionem. Ad ꝓpositum istud. A. positum in

I. misterium.

salutatiõe põt itelligi istis quattuor modis. Primo vt sit nota causationis vt intelligat aue. i. a maledictione. qz maledictio fuit cã felicitatis. b. vir. ex eo qz p̃pter pcõres redimẽdos filius dei ex ipa voluit incarnari vt maxima culpa ade fiat maxima felicitas be. vir. vñ dicit ei ecclesia frequẽter. Sumat p te pces q̃ pro nobis natus tulit esse tuus. Scõo vt sit nota largitiõis. iuxta aplm. Ro. v. ca. Vbi habundauit delictũ ibi habũdauit z gra. Jdeo dicit Hiero. sup Matth. qa ꝓpter peccatores venerat de peccatricib̃ nascens vt oim peccata deleret. z ideo. b. virgo ꝓpter aue parentũ occasionalit̃ meruit talẽ habere filiũ. Tertio vt sit nota inchoatiõis. tẽp̃ eñ legis respectu ad tempus gratie fuit temp̃ maledictiõis. Et sic tps gratie icepit a tpe legis sicut dies a nocte in incarnatiõe verbi iõ dicit angelus aue. quasi dicat hic incipit gra z finit maledictio Aug. in sermõe Maledictio eue in benedictiõz mutat̃ marie.

Quarto vt sit nota remotionis. aue. i. sine ve. qz eua cum suis sequacib̃ habuit tria ve quę maria terminauit apoca. viij. ca. Ue ve. ve habitantib̃ in terra. Primum fuit. qz cum corruptione concepit.

Scõm qz cũ lãguore portauit Tertium qz cũ dolore peperit. a quibus tribꝰ ve fuit imunis. b. vir. Primo qz concepit sine corruptione. Scõo qz ꝑceptuz portauit sine afflictione. Tertio pepit sine dolore. ysa. vlt. ca. Anteq̃ parturiret peperit. Et notandũ q̃ in isto aue mutatum fuit nomen eue ab angelo mõ contrario litteras ordinando. qõ factũ est cã septuplici. Prima qz sicut eua corruit p stulticiã credens serpenti in p̃uaricatiõne seducenti: ita maria erecta p sapientiam in cõceptione credidit annuncianti vt infra patebit disserẽs cũ angelo. Secunda qz sicut eua cecidit p supbiã cum deitatem petiit: ita maria inclinata p humilitatẽ verã ancillã dñi se cognouit. dicẽs ecce ancilla dñi ꝛc. Tertia quia sicut eua p inobedientiam transgressa est: ita maria p obedientiaz mater dñi facta est dicẽs. fiat mihi scõm verbũ tuum. Quarta. qz sicut eua ratiocinanti serpenti credidit ita maria benignissime angelo credidit. Jdeo elisabeth exclamauit vbi thema. z beata q̃ credidisti. ita ꝛc. Quinta qz sicut eua cecidit p incõtinentiã: ita maria erecta est per cõtinentiã. dicẽs. Quõ fiet istud qm̃ virum nõ cognosco. Sexta qz sicut eua fuit principiũ z cã mortis ita maria est principiũ z causa vite. Jo. i. ca. Ego sum resurrectio z vita. Septima qz sicut eua serpentẽ credendo exaltauit: ita maria cõtemnẽdo dissipauit Aug. in sermone natiuitatis b. vir. Aue inquit angelus ad eam gratia plena dñs tecum Jmpleta est ergo maria gratia z eua eua cuata est a culpa. maledictio eue in benedictionẽ mutat̃ marie. De ista muliere dicit dñs ad serpentem gen. iij. cap. Ipsa conteret caput tuũ. z nomẽ eue a contrario angelus mutauit vertendo litteras z dicendo aue. Sed queritur istud aue fuit prolatum ab angelo locutione intellectuali aut sensibili? Et dicit sicut apparitio angeli fuit corporalis: ita z locutio fuit vocalis. licet em̃ intellectualis locutio sit altior: nõ tamen ita cõueniens p statu in quo erat b. vir. Scõm misteriũ de virginis cõmendatione. ibi gratia plena Cõmendatio est laus: laus vero sermo elucidans magnitudinẽ virtutis. gratia vero virtus suprema. z ideo ista cõmendatio fuit suprema z alta. z cum dicit plena: quadrupliciter dicitur vas plenum. II. mi.

Primo scõm sue capacitatis augmentum. qz habet de ꝓtento nõ quantuz põt capere: sed quãtum ꝓgruit eius capacitati vt ptz in naui onerata z plena mercãtis nõ quãtũ p̃ot sed quantũ debet ꝓpter periculũ maris. z in curru onerato z pleno non quantũ potest sed quantuz debet pro labore boum. Scõo secunduz sue capacitatis sufficientiã vt patz in omni mensura quando vas est plenuz vsq̃ ad signũ tunc habet ad sufficientiam p illa mensura. Tertio secundum suam totalem continentiã. z sic est plenũ vas qñ plus capere non potest. Quarto secun

dum sue capacitatis redundantiã. vtpura quando vas est plenũ quantũ capere non põt quãdo totũ supfluũ extra emittit. De cuius cõtrario dr ecclí. i. ca. Omnia flumina intrant in mare z mare non redũdat. Nunc ad ꝓpositũ quatuor sunt gradus spũum creatoꝝ: qui dicunt vasa in ordine ad gratiã diuinam cuius sunt receptacula. Primꝰ gradus est de sanctis animabꝫ que replent gratia scõum sue capacitatis congruentiã. qz habẽt de gratia quantũ congruit sed nõ quatũ capere possunt. scõm istũ modũ dicit actu. vi. ca. Stephanus plenus gratia ẽ. z. ij. corinth. xij. ca. Sufficit tibi gratia mea.

Scõs gradus est de sanctis angelis qui repleti sunt scõm sue capacitatis sufficientiã. sic q illi qui sunt natura pfectiores: sunt potentiores in gratia. Tertius gradus habek in virgine gloriosa que fuit repleta gratia scõm suã totalẽ ꝓtinẽtiã vt plus capere nõ posset Hiero. Cetteris pstak ꝑ partes: maria aũt totius gre in se habuit plenitudinẽ. z ideo dicik plena Quartus gradus fuit in sacratissima aia xpi que fuit plena scõm sue capacitatis redũdantiã. qz redundat in totaz ecclíam. Joh. i. ca. De plenitudine eius nos omnes accepimus z gram. p gratia

Notandũ circa tertiã repletionem q vas illud qõ est plenũ quãtũ capere põt nõ põt ita leuiter inclinari ḋn stari emittat de sua repletione. z isto modo be. vir. cum sit plena gra nõ põt ita paꝝ inclinari ad preces clamantiũ quin statim redũdet in nos sua gra. Et potissime est plena beata virgo Primo candore virginali. Scõo odore virtuali. Tertio splendore sapiẽtiali. Quarto dulcore clementiali. Quinto vigore ꝓstantiali

Sexto amore seraphicali. Septimo herede imperiali. De primo sapientie. vij. ca. Candor est lucis eternez speculũ sine macula. De scõo can. i. ca. Duz esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suũ. De tertio abacbuch. iij. ca. Splendor eius vt lux erit: coznua in manibus eius. De quarto dicit ecclesia: O clemens o pia: o dulcis maria. De ḋno puerꝰ. xxxi. ca. Fortitudor decor indumentũ eius z vltimo ca. Mulierẽ fortez quis inuenier. z can. vi. ca. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. De sexto hugo libro de cõiugio b. vir. qz in corde eiꝰ amor spũssancti miracla faciebat. De septimo Augustinus Filius dei adimplet mentẽ adimplet z ventrem. Sed primo qritur: Angelus primo ꝓtulit aue gra plena postea dicit spũssanctus supueniet iste aduentus spũssancti non fit sine gre infusione. z sic nõ fuit plena in prima ꝓlatione qñ dixit Aue gratia plena: scõm suã totã capacitatẽ. Et dicik ante scõam suã sanctificationẽ fuit plena gratia secũdum sue capacitatis cõtinentiã. z postea scõm suã totalem continentiã. qz pro illo primo tpe scõm ꝓmissa fuit dictũ aue ẽ

Scõo querik. qz mater dñi fuit cũ aliꝭ quibꝫ datus fuit spũssanctus in die penthecostes. z sic videk ipsum accepisse. z ꝑ ꝓns creuisse in gra que est donũ ꝓcipuuz spũssãcti. quõ ergo plena qñ audiuit gra plena. z qñ audiuit spũssanctus supueniet in te z virtus altissimi obumbrabit tibi. Et dicik licet forte spũssanctus nõ fuerit ei datus scõm affectionẽ bitualẽ. tũc eo qz vltimate fuit gratificata in secũda sanctificatione: tamen bñ scõm ꝓpositionẽ actualẽ que nibil auxit i gratia: ḋa vltimate erat aucta. Tertiũ misterũ III. mi de diuinali cõiunctiõe. ibi dñs tecũ. Jsta dictio tecũ est nota cõiunctiõis tõo nõ dicit in te sed tecũ: vt nõ inhabitationẽ sed magis cooperationẽ significare videret quã tota trinitas in incarnationis misterio sancte dei genitricí fuit cooperata. qõ tecũ significak ꝑ illud dicente petro Ualdo piscari: Respõderũt alij discipuli Joi. ca. Uenimus z nos tecuz. Est tamẽ notanduz q tota trinitas singulariter et miraculose fuit opata in bea. vir. quadruplici operatione quã pficere nõ potuisset ꝑ semetipam sine tali miraculoso concursu. Prima opatio fuit corpis xpi conceptio. constat eiñ xpm conceptũ ex purissimis sanguinibꝫ be. virgis scõm diony.

libro. de di. no. qđ fieri nō potuit per virtutem virginalem: sed operante deo in b. vir. talem materiā ministrando vt trāsferendo ad locū generationis ibi reciperet in vase in quo solet corpus humanū formari que receptio dicitur esse proprie conceptio. quia talis translatio z receptio de cōmuni lege non fuit sine pollutione. et ideo miraculum fuit advitandā talez cōtagionem. Scōa fuit generatio corporis xpi postq̄ materia illa fuit in loco cōuenienti reposita. q̄ potētia generatiua mulieris non sufficit ad formationē humani corpis nisi ꝯcurrēte virtute semis hūani bois vbi loco illi⁹ virtutz iteruenit spūssti virtus. Tertia fuit corpis xpi augmentatio in ipo vtero. quia exq̄ xpus fuit conceptus naturaliter: beata virgo potuisset sibi ministrare materiā alimenti sicut alie matres fetibus suis. z anima xpi glorioſissima tam infusa corpori suo posset ex tali materia illud corpusculum vegetare. tamen ad moderandum illud augmentum ne procederet vltra debitum terminum quantitatis: eo quia christus plus stetit in vtero matris q̄ ceteri: fuit in ea virtus spiritussancti Quarta fuit exhibitio corpis christi per partum. quia licet virgo super naturalem conceptionem potuisset parere per naturā. nō tamen virgo permanens cum perfecta integritate. z ideo ad hoc vt xpi corpus exiret de virgine ipsa integra permanente non potuit fieri nisi concurrente virtute spiritussancti cum ipsa beata virgine actu miraculoso: et propter istum concursum quadruplicem quo fuit a domino adiuta di. ei angelus: Dominus tecum. iuxta illud ps. cix. metro. iij. Tecum pncipium in die virtutis tue. quia virtus primi principij fuit cum beata virgine in die istius benedicte incarnationis i qua eius virtus fuit mirabiliter executa secūdum premissa. Sed queritur primo. prima enim causa concurrit in actione cuiuslibet cuz secunda causa scōm regulam theologorum z ideo non videtur fuisse miraculum q̄ concurrit in istis actibus cum beata virgine. Et dicitur q̄ in ceteris actionibus communiter concurrit prima causa per modum agentis vniuersalis. hic aūt concurrit non solum p modum agentis vniuersalis: sed etiam per modum agentis particularis z hoc fuit miraculum vt suppleret vicem secunde cause. Secundo queritur quomodo concurrebat per modum cause particularis ipsa prima causa z quare. Et dicitur quia deficiebat altera causarum particularium z ideo supplebat vicem deficientis. quia ad hominis generationem naturaliter non sufficit mulier sine viro sic i gñatiōe dici nō sufficit aer sine solez tō si de⁹ faceret diē sine sole i aere tūc ageret p modū cause particularis supplēdo vicē solis sic in xposito formauit corp⁹ xpi siue homine. Quartum misterium de singulari benedictione. ibi: benedicta tu in mulieribus. non dicit benedicta tu super mulieres. quia tunc esset clarum qđ dicitur: sed in mulieribus: ad denotandum misterium. Est tamen notandum q̄ ista dictio in habet in diuina scriptura septemplicem intellectuz. Primus est nota causalitatis. sicut fuit promissum abrae gen. xxij. cap. In semine tuo benedicentur omnes gentes terre. quia .s. semen abrae fuit causa benedictionis omnibus gentib⁹. .s. in christo sicut dicit apostolus. Et isto modo potest intelligi benedicta tu in mulieribus. quia ipsa fuit causa benedictionis omnibus mulieribus quemadmodum eua fuit causa maledictionis Augustin⁹ in sermone. Vmaledictio eue mutatur in benedictionem marie. Scōus est nota effectualitatis sicut dicit sanctus Raphael Thobie. vi. capi. Accipies virginem cum timore domini amore filiorum magis q̄ libidinis ductus: vt in semine abrae benedictionē consequaris in filijs. quemadmodum patres solent benedicere filios. Et secundū istum modum beata virgo est benedicta in mulieribus. id est in sacris virginibus quarum ipsa est mater virtutis: sicut laudatur doctor in optimis discipulis.

Tertius est nota remotionis. sap. viij. ca. Cum esset magis bonus peruenit ad corp⁹ icoinq̃natũ. i. nõ coinq̃natus. vt sit sensus: bñdicta tu i mulieribꝫ. i. pter ceteras mulieres q̃ ita sũt maledicto eue sbiecte: vt nulla possit concipere sine maledictione corruptiõis nec parere sine maledictione afflictionis: sed beata virgo secundum Aug. in letitia dñm parturiuit.

Quartus est nota appositionis. Apoca. xvij. ca. Mulier erat circundata purpura z coccino z inaurata auro. Et est sensus in mulieribꝫ. i. vltra mulieres alias. Aug. O femina sup femias bñdicta.

Quintus est nota singularitatis. i. regum. xxj. ca. Quis in oibus seruis tuis sicut dõ fidelis ingrediẽs z egrediens et pergẽs ad imperiũ regis. z sic est sensus in mulieribꝫ. i. singulari mõ inter ceteras mulieres. qz ex singularitate fuit mater z virgo. Sextus est nota mediationis. gen. xiij. ca. Ne queso sit turgiũ inter me z te. xiij. R. iij. ca. In medio populi mei habito. Et est sensus benedicta tu in mulieribus. i. medio mulierꝫ. qz sez oñes mulieres sunt benedicte ꝓpter istã benedictissimã tanq̃ a medio. sicut de⁹ posuit cor in medio animalis ad influendum vitaz oñibꝫ mẽbris z sol̃ in medio planetarꝫ ad illuminandũ vniuersa. Septimus est nota intimitatis Jo. xiij. ca. Ego suz in patre meo z vos in me z ego in vobis Et est sensus in mulieribus. i. in intimis mulierꝫ p̃cordijs duz ꝓcipiũt tanti honoris bñficiũ vt sit relatio ad maternitatez filij dei sublimantis. z hec potissima causa. qz mulieres venerant ab hoibus. In cui⁹ figura tm̃ honorauit virgã zacha. xi ca. Tuli virgã meã que vocabat decus z abscidi eam vt irritũ facerẽ fedus meuz qđ pcussi cum oibꝫ populis. Sed queritur p̃mo. quare in salutatione angelica non pficit illa salutatio quã frequentat ecclia. in q̃ adiungit z bñdictus fructus ventris tui. Et dicit q̃ istđ apposuit sctã elisabeth quãdo fuit a b. vir. salutata. Et vtraq̃ ps salutatio sez ab angelo inchoata z a sancta elisabeth est perfecta. z sic hec oratio est deuotissima. Scđo queritur que portio istius salutationis fuit ꝓcipua ab angelo vel ab elisabeth plata. Et dicit de apposito sancte elisabeth q̃ cõtinet laudes xpi. Et salutatio angeli continet laudes ipsius bea. vir. z ideo quanto pfectius est laudare filiũ q̃ eius matrem: tanto portio scđa est melior. Et si dicit q̃ ab excellẽtiore psona debent eẽ laudes sblimiores. Dicit q̃ laus sancte elisabeth debet referri ad personã spũsscti qui in ipa loquebat. Circa secun- II. ptꝫ
dam particulã que est de virginis alteratione ibi que cum audisset turbata est no- I. misterium.
tantur duo misteria. Primũ est de be. vir. turbatione ibi. que cum au. tur. est in ser. e. Et si dicat q̃ angelica salutatio nõ pstitit ei materiã turbatiõis cũ esset gratissima: iđo frustra fuit turbata. Dicitur q̃ non fuit turbata turbatione ire. qz hic nullũ erat turbationis obiectuz. nec odibile sed turbata. i. alterata z in admiratione suspensa. qz angelus in salutatione ita laudabat eaz. audit tacẽs ex molestia turbat ex verecundia: cogitat ex discreta ꝓudentia. Est aũt notandũ q̃ quatuor sunt animi ꝓturbationes quas describit beatus Aug. li. de ciui. dei. Prima est metus hõ ei in timore positus nõ põt eẽ mente q̃etus ps. liij. metro. v. Timor z tremor venerũt sup me. z cõtexerũt me tenebre. Scđa cupido. Nam cupidus nõ põt esse in orõne regulatus. Mat. vi. ca. Vbi est thesaurus tuus ibi est z cor tuum. Tertia est gaudiũ. qz hoies gaudiosi nõ sunt in se recollecti. Et iđo risus qui est nota gaudij est etiã nota stultitie. ꝓuer. xiij. ca. Extrema gaudij luctus occupat. Quarta est dolor. qz homo i dolore positus non est compos sue mentis. i. R. i. ca. Mulier infelix nimis ego sum ex multitudine doloris z meroris mei. Ad propositum beata virgo. Primo non fuit turbata ratiõe doloris. quia ibi nullum tristabile. Scđo nec ꝓpter gaudium interius. quia nõ est diffusiuũ sicut de sensibilibus. z ideo nõ est turbatiuum. Tertio nec ꝓpter cõcupiscentiã.

quia concupiscentia carismatum respectu obiectorum est directiua. Quarto nec metus vel timor. quia perfecta charitas qualis fuit in bea. vir. foras mittit timorem. i. Jo. iiij. cap. Nisi forte quis dicat q mens virginea ex statu sue innocētie est formidolosa. et ideo repentina z alta allocutio fecit eam pauidā ante considerationē profundā. Et ideo dicit angelus: Ne timeas zc. i. nō sis alterata ex admiratione. Jstis p̄missis vt clare stat ortus istius turbationis: est notandū q quattuor fuerūt cause subordinate ex quibus orta fuit hec turbatio. Prima fuit nouitatis repsentatio. qz ista salutatio fuit ei noua z incogitata. cū cogitaret de famulatu se humiliādo: z audiret de maternitate deū generādo: Ecce concipies in vtero z paries filiū. Scōa fuit vehemens attentio ex nouitate audita. ideo dicit. Quō fiet istud quoniā virū non cognosco? Tertia fuit p̄funda admiratio ex nouitate ineōsueta. Spūssanctus supue. in te. z vir. al. ob. t. Nam in ecclipsi solari admirat natura. Quarta fuit subita stupefactio in tam varia mutatione: Quod nascet ex te sanctum: vo. fi. dei. Nam admiratio rei trāscendētis gignit stupozem. ex quibus dictis secuta fuit turbatio in anima bea. vir. per modū stupozis. Stupefactio em̄ mouet mentē vt nō sit in se sedata. ideo dicitur: Que cū audiret. est in sermone eius z co. q̄. es. ista salutatio. Vel quia laudes de se nō libenter audiebat: quia erat ad humilitatem p̄pna

II. mi. Scōm misterū de bea. vir. consideratione. ibi: cogitabat. q̄. es. illa salu. in quo notatur bea. vir. p̄udentia. z confirmat Luc. ij. ca. in quo visis miraculis factis in xp̄i natiuitate dicit de be. vir. Maria aūt conseruabat oīa verba hec cōferēs in corde suo. ex quo eliciūtur quatuor deuota documēta. Primum est q be. vir. fuit multū meditatiua. cogitabat em̄ q̄lis esset ista salu. zc. Et istud est primum signum sapientie. quia frequens meditatio circa diuina generat sapientiaz. sicut frequens meditatio circa humanā p̄udentiam. cum frequentia actuū circa suū obiectum generet habitum. Scōum q erat multum rationatiua. quia dicitur vbi supra erat p̄ferens in corde suo. Jsta enim collatio fit per rationis discursum inuestigando que considerant. Et istud est secundū signū sapiētie: quia frequēs meditatio non est virtuosa nisi sit adiuncta rebus superioribus de quibus est sapientia. Tertiū q erat multū memoratiua vbi supra cōseruabat omnia. conseruare em̄ pertinet ad memoriā. Et istō est tertiū signum sapientie quia vt patet homines sapientes sunt meditatiui. z q̄libet meditatio actualis dimittit dispositionem in memoria p quā fit recordatio.

Quartū q fuit multū effectiua. qz feruentissima z purissima dilectione ferebatur ad diuina. vt supra: Conferens i corde suo. Cor em̄ i scriptura sacra habetur p̄ effectu. iudicum. i. capit. Cor meum diligit p̄incipes israel. Et istud est quartum signum sapientie. quia bona cernere z non diligere est insipientis. Et notandum q beata virgo licet multum habundauerit in verbis mentalibus secundum p̄missa: fuit tamen parcissima in verbis vocalibus. vnde ad salutationez angeli non statim p̄orupit in responsionem vocalem secundum cōmunem modum: sed in mente cogitabat qualis esset ista salutatio. Constat enim q homines meditatiui parum loquūtur. et econuerso Et hoc quia operatio exterior impedit interiorem et econuerso. Circa ter III. p̄t. tiam particulam de angeli replicatione ibi: et angelus ei: Ne timeas sunt. v. misteria. Primum de angeli confortatione p̄fortauit enim beatā virginē stupefactam di. Ne timeas zc. q. di. q rationabiliter non debet timere: assignando rationem di. Jnueniſti enim gratiam apud deum. et hic fuit beata virgo de diuina gratia certificata per angelum: qui non potest mentiri. quia confirmatus in gratia. Et notandū q ex deductione angeli eliciuntur duo catholica documenta. Primum si aliquis esset certifica/ I. miste rium.

tus sicut fuit hic mater domini.non de/beret timere sed securissimus esse. quia per istud medium voluit angelus hic excludere omnem timorem. Secun/dum q̄ certificatus de tali gratia non de bet tristari sed gaudere simpliciter.quia secundum idem medium per quod an/gelus excludit timorem: potuisset et tri/stitiaz repulisse:si dixisset ne tristeris ma ria. Sed queritur primo quare dicit: Inuenisti gr̄am cum ipsam nunq̄ ami/sisset. Et dicitur q̄ gratia quam amise/rat eua:maria inuenit.quia sicut amis/sio gratie per euam fuit causa vniuersa/lis damnationis:sic inuentio gratie per mariam fuit causa vniuersalis saluatio/nis. Secundo queritur ista inuentio gratie est desiderabilissimum bonū isti/us vite? Et dicitur q̄ sic.quia cum gratia constituat amicum:hic intelligitur ma/ximum bonum esse deo acceptum. quod bonum contulit deus Moysi. di. exodi xxxiij. capitulo. Noui te ex nomine:et in/uenisti gratiam coram me.ita q̄ esse in gratia dei est summum desideriorum.

Tertio queritur quid est optabilius menti fideli.aut esse in gratia dei.aut es/se in gloria dei? Et dicitur esse in gratia consistit in hoc q̄ est diligi a deo. esse ve/ro in gloria in hoc q̄ est deum beatifice diligere.melius autem videtur a deo di/igi q̄ deum diligere qualitercumq̄. Et ideo melius videtur deo esse acceptum q̄ esse beatuz. Quarto queritur.quia acceptatio diuina est in ipsa gratia in or/dine ad vitam eternaz.et ille dicitur deo gratus:qui pro vita eterna est sibi acce/ptus. Romanoruz. viij. capitulo. Quos predestinauit hos et vocauit et quos vo/cauit hos et iustificauit.scilicet ad vitaz eternam. Et ideo cum vita eterna sit fi/nis talis acceptationis:multo melior vi/detur ipsa vita eterna q̄ gratia. Et dici/tur:q̄ sicut pater acceptat filium in se pri/us quantum ad hereditatem suam: ita deus prius acceptat homines in se q̄ p vita eterna. Et ideo licet secunda acce/ptatio ordinetur ad vitam eternam non tamen prima:secundum q̄ arrit argu/mentum. Sed volens l; qui de bea/ta virgine plena gratia: debet habere tria scilicet sapientiam prophetica: lo/quelam euangelicam:et vitam angelicā de istis procede vt scis. Secundum misterium de angeli promissione.ibi: ec/ce concipies in v.et pa.fi. ꝛc. quod miste/rium continet duas veritates. Prima de conceptione.in qua fuerunt quattuor actus. Primus fuit materie decisio. scilicet de qua fuit corpus christi forma tum.quia ex purissimis sanguinibus be ate virgis secundum dionysium libro de diuinis nominibus. et sic oportuit q̄ isti sanguines a locis propijs decciderentur. II. mi

Secundus fuit istius materie collo/catio in loco conuenienti humane gene/rationi intra beatevirginis corpus quia in vtero est sita illa cellula in qua debet humanum corpus formari. Tertius fuit corporis christi de illa materia for/matio sic locata:in loco generationis. quia exquo materia est in tali loco est na ta organizari:vt sit in potentia propin/qua ad animam susciendam. Quar tus fuit anime christi infusio in corpus sic formatum. quia exquo corpus est sic sufficienter organizatum regulariter deus infundit animam intellectiuam.

Sed primo queritur vtrum iste quat tuor operatiōes fuerint simul facte? Et dicitur q̄ materie decisio et eius colloca/tio non fuerunt facte simul. quia tūc idez simul corpus fuisset in duobus locis:ni/si forte quis dicat q̄ per diuinam poten/tiam translatio localis potest fieri in in/stanti:sicut abacub in instanti fuit in iu/dea ⁊ in babilone. Danielis. xiij. capitu lo.et per eandem potentiam potest fieri vt idem corpus sit simul in diuersis lo/cis. Cetere autem due operationes scili cet corporis formatio et anime infusio. quia mox vt corpus est organizatum ani ma infunditur potuerunt esse facte simꝫ quando autem fit comparatio inter du/

as operationes non sunt simul. quia forma organizationis et forma sanguinis que fuit materia corporis christi sunt incompossibiles forme. Secundo queritur: vtrum omnia ista quattuor fuerint facta in eodem momento. Et dicitur cōmuniter q̄ sic. quia ista fuit incarnationis hora. Et dicit Damascen⁹ q̄ simul fuit caro ⁊ animata dei caro. quia mox vt fuerunt producta ista fuerunt verbo vnita. et sic actus vnionis immediate fuit consecutus istas quattuor operationes.

Tertio queritur vtrum omnia ista fuerint in hora annunciationis facta? quia tunc beata virgo fuisset eadem hora ita pregnans sicut mulier que habet fetum in vtero formatum perfecte et animatum tale tunc fuerit corpus christi. Dicunt aliqui q̄ corpus christi non fuit formatū tante quantitatis sicut cetera corpora: vt illud miraculum occultaretur ad temp⁹ Et dicitur q̄ istud dictum non apparet consonum. quia fuit formatum in cellula beate virginis sicut in fiscella que non fuit minor ceteris mulieribus. Et ideo dicitur q̄ corpus cuiuslibet est ita modicum cum animatur q̄ per se non faceret tumorem in vtero matris perceptibilem sed propter humores crescentes in mulieris vtero intumescit corpus illud virtute seminis humani. et a talibus humoribus fuit ita segregatus vterus beate virgis q̄ nō intumuit ita repente moderāte spūsctō. aggregationem illorum humorum virtute diuina. Quarto queritur quia secundum premissa fetus iste gloriosus perfecte formatus plus fuit in vtero matris q̄ aliquis alius. cum per ix. menses fuerit ibi homo perfectus et sic venisset ad maiorem tumorem vterus beate virginis per prolixius augmentum. Et dicitur q̄ istud augmentum fuit contemperatum diuina virtute: vt peruenirent ad aliorum fetuum conformitatez beate virgi. partus sicut supra de generatione humorum est tactuz. Sed remanet dubium. vtrum in omnibus istis beata virgo fuerit actiue cooperata? Et dicunt cōmuniter doctores theologie. q̄ ipsa vere fuit mater christi. et quicquid faciunt cetere matres ad prolis sue generationem vt sint vere matres totum ipsa fecit. Item querit quid fecit beata virgo. si cetere matres cooperantur actiue ad sue prolis formationem. Et dicūt aliqui q̄ non: sed solum ministrāt materiaz tota vero actiuitas est in semine patris istud tamen non videtur rationabile. q̄a cum anime viri et mulieris sint eiusdem rationis. eo q̄ constituunt formaliter individuum eiusdem speciei oportet q̄ habeant potentias eiusdem rationis. Et ideo cum potentia generatiua pertineat ad animam vegetatiuam sicut anima vegetatiua est vtrobiq̄ eiusdem rationis: ita potentia generatiua eiusdem ratiōis, potentia autez actiua ⁊ passiua non sunt eiusdem rationis. Secunda de partu ritione: in isto sacratissimo partu considerantur quattuor actus. Primus fetus maturatio que facta fuit virtute vegetatiua christi eius corpus vegetantis et augmentantis: donec veniret ad vltimatam in vtero perfectionez que est maturitas fetus. Secundus. fetus expulsio que fuit per virtutem expulsiuam anime virginis facta: que semper est ad expellendum omne maturum in corpore.

Tertius fetus egressio. et ista fuit totaliter supernaturalis. quia tamen fuit egressus clauso beate virginis vtero: ibi oportuit duo corpora esse simul in eodez loco. et ideo cum ad istud non attingat virtus creata: ibi non videtur aliquid fecisse nec anima prolis nec parentis actiue. Quartus. fetus separatio cum prefuerit adiunctus cum materia ista separatur non videtur fuisse facta ministerio alicuius obstetricis: quia ibi solā beataz virginem talium ignotam innuit euangelista. Et ideo videt virtus diuina talē separationē fecisse vt ista separatio fieret sine dolore. Sed queritur primo si iste partus fuit effusus sine omni dolore? Et dicitur q̄ sic secundum istud ysa vltimo capitulo. Anteq̄ parturiret peperit. id est

antecꝫ dolores partus sentiret pepit. Sicut em conceptus fuit sine libidine: ita eius partus debuit esse sine omni dolore

Scõo queritur quõ potuit fieri sine dolore reuolutio partus i vtero: cũ talis cõmotio naturaliter infligat dolorez? Et dicitur ꝙ in essentialiter ordinatis et realiter distinctis deus potest facere prius sine posteriori. z ideo cũ dolor sit effectus lesionis in carne: posset facere lesionem sine omni dolore: z circa quancũcꝫ cõmotionẽ Tertio queritꝝ ꝙ liez egressio corpis xpi ex vtero virginali clauso fuerit facta sola diuina virtute: cuz parere sit fetum emittere: tunc beata virgo non peperit: sed sola diuia virtus. Et dicitur ꝙ non videtur inconueniens: vt virtus creata concurrat ad miraculũ pueniente dina ꝑtute ad remouendũ impedimentũ

Quarto queritur. si b. vir. fuit vera mr ex isto partu? Et dicitur ꝙ non videt fuisse mater nisi ex preuia generatatione natiuitatis in vtero. quia cum maternitas sit res oĩs actum generationis: ipo completo statim influit. ideo dicit sancta elisabeth xpo adhuc manente in vtero virginali. Luc. i. ca. Vnde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me? Tertium III. mi. misteriũ de xpi nuncupatione ibi: z vocabis nomen eius iesum qõ nomen non solum beate virgini sed etiam ipsi Joseph fuit predictum. Mat. i. ca. dicit angelus Joseph de beata virgine Pariet aũt filium z vocabis nomen eius iesum. Et notandum ꝙ nomẽ istud sanctissimum quadruplicẽ habet significationẽ Prima saluator. z conuenit passioni. qz tunc saluauit genus humanũ per mortẽ suam hebre. ix. ca. Noui testamẽti mediator est vt morte intercedente in redẽptionẽ eaꝝ preuaricationum que erant sub priori testamento zc. Secunda salutaris. z cõuenit incarnationi. quia per actum salutationis conceptus fuit. z in primo instãti sue cõceptionis anima sua fuit beata

Tertia saluse conuenit sue eterne generationi quia ex ipsa habet nõ solum ꝙ sit beatus: sed etiam ꝙ sit ipsa beatitudo Et idem est hic salus et beatitudo sicut idem est saluare et beatificare. Quarta salutare. et conuenit nostre beatificationi in qua ipse iesus est obiectum nostre interioris beatitudinis dupliciter. Primo interioris secundum suam deitatem

Secundo exterioris secundum suaz humanitatez. Jo. x. ca. Ingredietz egredietur z pascua inueniet. De hoc nomine potest dici illud. i. R. xviij. capitu. Lebze factum est nomen eius nimis.

Quartum misterium de istius filij con mendatione ibi: hic erit magnus et fili- IIII. mi. us altissimi vocabitur. quod misterium continet duas veritates. Prima de cõmẽdatione absoluta. ibi: hic erit magn?

Et notandum ꝙ quincꝫ modis dicitur aliquis magnus. Primo secundum potestatem. sicut dictuz est Dauid ij. R. vij. capitulo. Feci tibi nomen grande iuxta nomen magnorum qui sunt in terra. Secundo secundum dignitatez sicut dicitur de Abzaam ecclesiast. xliij. capitulo. Abzaam magnus pater multitudinis gentium. Tertio secunduz facultatem Job. i. capitulo. Eratcꝫ vir ille. s. Job magnus inter omnes orietales. V. mi.

Quarto secundum solennitatez. sicut dicit de Moyse exo. xi. ca. Fuitcꝫ Moyses vir magnus valde in terra egypti coram seruis pharaonis et omni populo.

Quinto secundum veritatem. sicut dicitur de Johanne bap. Luce. i. ca. Erit enim magnus coram domino vinum et siceram non bibet Ad propositum filius beate virginis fuit magnus. Primo secundum potestatem. Athanasius in simbolo. Omnipotens pater omnipotens filius z sap. xviij. ca. Oipotens sermo tu? dñe de celis a regalib sedib venit. Scõo fm dignitatez apoc. xix. ca. Rex regũ z dñs dñantiũ. Et fm dignitatem pontificalez. heb. iij. ca. Habentes pontificem magnum qui penetrauit celos iesum filiuz dei. Tertio fm facultatem spũalis thesauri. collo. ij. In quo sunt omnes thesauri sapientie dei abscõditi. Quarto fm solẽnitatẽ lu. vij. ca.

Propheta magn⁹ surrexit ī nob. Quin
to ꝑm virtutē heb.i.ca. Tanto melior an
gelis effect⁹ q̄to differētius pre illis no/
mē hereditauit. vbi Aug. In spūalib⁹ h̄
est maius qđ est meli⁹. Scđa veritas
est de cōmendatiōe respectiua ibi: ⁊ fili⁹
al. vo. Ex ista veritate excutit̄ documen/
tū cōtra nestorianos. qui dicunt q̄ b. vir.
nō solūfuit xp̄othocon.i. genitrix xp̄i sed
etiā fuit theotocon.i. genitrix dei. qꝛ cum
dixisset angelus. Ecce ꝯcipies ⁊ pa. fi. et
vo. no. ei⁹. ie. adiūxit: hic erit ma. ⁊. fi. al.
⁊ sic ptz q̄ idem numero fili⁹ est quē pe/
perit. b. vir. ⁊ quē genuit altissim⁹. Sz
p̄mo querit̄ quō pōt esse idē numero fili⁹
dei p̄ris ⁊ fili⁹. b. vir. matris cū generatio
paterna sit terminata ad deitatē ⁊ mater
na ad humanitatē. Et dicit̄ q̄ licet disti/
cte nature sint termini istaruz generatio/
nū. qꝛ tamē vtraq̄ istaꝝ naturaꝝ gn̄atio
est in eodē supposito ideo istud suppositū
ꝑ vtramq̄ naturā dicit̄ gn̄ari. Scđo
querit̄ si eadē filiatio xp̄i est ad be. vir. et
ad deū p̄rem. Et dicit̄ q̄ cū vna sit eterna
⁊ alia tp̄alis ꝓ eo q̄ ab eterno fili⁹ p̄ris. ⁊
ex tp̄e fili⁹ m̄ris est: nō pōt capere rō q̄ fi
liatio sit vna lz fili⁹ sit vnic⁹. Quintū
misteriū de istius filij ꝓmotione ibi. Da
bit illi dn̄s d. se. d. p. e. Et continet tres ca
tholicas veritates. Pr̄ia de regia ma/
iestate. ibi. sedē dđ. p. e. Scđa de regni
ꝓprietate ibi: ⁊ regnabit ī domo Jacob ī
eternū. Tertia de ip̄ius regni ꝑpetui/
tate. Et regni ei⁹ nō erit fi. Sz querit̄
p̄mo q̄ fuit ista sedes dđ dāda xp̄o? Et dr̄
q̄ fuit ptās regia ꝯferēda ip̄i xp̄o vt hoī
q̄ fuit de domo dđ ꝑm rectā lineā ꝓgeni/
tus. sicut debet̄ filio regis dignitas regia
in regn̄is in quib⁹ reges ex gn̄e ꝓdeunt.
Scđo querit̄ quō ista sedes q̄ fuit iu/
risdictio regni tp̄alis fuit xp̄o data. cum
ip̄e recusauerit fugiēdo regnū terrenū d.
Jo. xviij. ca. Regnū meū nō est de h̄ mū/
do. Et dicit̄ lz ius habuerit in isto regno
mūdano: tamē illud ius exercere noluit.
q̄a venit Primo iudicari Scđo ve
nit iudicare. Tertio querit̄. qꝛ regnuz
qđ iure debet̄: scđm nōdū ex ptāte habet̄
⁊ ideo si pro scđo aduentu differtur tunc
verbū angeli nondum fuit adimpletum
Et dicit̄ sicut dauid fuit vere rex ex quo
fuit vnctus dicente samule. i. R. xv. capi.
Scidit dn̄s regnum israel a te hodie: et
tradidit illud ꝓximo tuo meliori te. non
tamen regnauit dauid nisi mortuo saule
ita xp̄us fuit rex ab origine vnctus gra/
tia ⁊ virtute. act. ij. ca. Jesum nazarenū
virum approbatū a deo in vobis virtuti/
bus ⁊ prodigijs ⁊ signis que fecit deus
per illū in medio vestri vnctus dico ī re/
gem ⁊ sacerdotē. tamen regnare distulit
vsq̄ ad secundū aduentū mortuo. s. anti/
xp̄o. Quarto querit̄ ista maiestas re/
gia secundū quā expectat̄ regnaturus in
secundo aduentu nō videt̄ esse eiusdē ra/
tionis cum illa quā habuit: ⁊ sic nec eius
sedes. Et dicit̄ licet non sit eiusdem spe/
ciei tamen potest dici dauid. qꝛ ipsi pro/
missa in semine suo. Quinto queritur
quō regnabit in eternū. cū ista domus sit
desinitura. Et dr̄ licz sit desinitura scđm
cursuz naturalis ꝓpagationis: non tn̄ se/
cundum remunerationē finalis resurre/
ctionis in electis illius generis in quib⁹
regnabit christus perpetuo. Sexto q̄
ritur secundū predictum modum nō so/
lum regnabit in domo iacob: sed etiaz in
omnibus electis. Et dicitur q̄ prophete
xij. apostoli mater domini ⁊ Joh. bap. fu
erunt de ista domo. sed principalis inter
eos erit xp̄s. sicut dicitur francorum rex
quamuis in pluribus nationibus maio/
ribus ipsa francia regnet. Quarta pti
cula de bea. virgi. interrogatione ibi. Di
xit aūt maria ad an. quomodo si. i. q. vi.
nō. co. in qua bea. vir. tria facit. Primū
qꝛ verbū auditū angeli verū supponit di.
fiet istud. Scđm. qꝛ isto supposito tan
q̄ vero: modū quomodo perficietur istđ
quesiuit di. quomodo. Tertium assi/
gnat rationem quare di. quoniam viruz
non cognosco: vt ostenderet q̄ ista dubi/
tatio de modo ⁊ non de facto rationabil̄
erat cum dixisset concipies ⁊ paries. fi. ⁊
in ea semper manebat virginitatis inte/
grum propositum. cum quo adhuc igno

rabat quomodo posset habere filiū pro/
missum. Et notandum ꝙ causa istius q̄/
stionis hic posita a b. vir. non esset multū
euidens si ibi poneret̄ istud verbū cogno
sco pro presenti tpe. qꝛ licet sit aliqua vir/
go in p̄senti non tñ repugnat ei in futurū
parere partū per naturā. ⁊ hic partus in
futuꝝ ꝓmittebat̄. Et ideo oportet dicere
ꝙ li. cognosco accipit̄ ꝓ tpe futuro. i. non
cognoscam. quia certificata erat ꝑ dīnaꝫ
reuelationem ꝙ ipsa ⁊ sponsus eius Jo/
seph permanerent perpetuo in virginita
te. Sed notandū ꝙ ista sumptio p̄sen/
tis tp̄is pro futuro declarat̄ quintuplicit̄
in sacra scriptura. Primo numeri. xvi
ca. vbi dathan ⁊ abiron dixerunt Moy/
si: Non venimus. i. non veniemus cū ad
consiliū vocarent̄. Scdo. ij. mach. vij.
ca. vbi adolescens sitiens martyrium di/
xit: Non obedio p̄cepto regis sed prece/
pto legis que data est nobis per moysen.
Tertio lu. xiij. ca. Ubi misit xp̄us he
rodi. di. Ecce demonia eijcio ⁊ sanitates
perficio hodie ⁊ cras. ⁊ die. iij. cōsumor.
Quarto apoc̄. i. ca. Ecce venit cū nu/
bibꝫ ⁊ videbit eū ꝓpl's. Quīto apoc̄. vl.
Ecce venio cito. di. dñs ⁊ clarū est ꝙ ac/
cipitur hic presens pro futuro ⁊ similiter
V. ꝑti. accipitur in ꝓposito. Quomodo fiet istd̄
q. vi. n. co. i. non cognoscam. Quinta
particula de angeli responsione ibi. ⁊ re/
I. miste spondens angelus di. ei. in qua notātur
rium. duo misteria Primū de angeli ad que
stionem. bea. vir. solutione. ⁊ assignat du
plicem modū. Primus per spūssancti
operationē ibi. Spūssactus supue. in te.
scꝫ ad cooperandum istud. Secūdus
per totius trinitatis ab omni infectio/
nis p̄seruatione. ibi: ⁊ virtus altissimi ob
umbrabit tibi ⁊ isti duo modi respondē/
di dati fuerūt ab angelo duobꝫ motiuis
que habuit bea. virgo in ista felici dubi/
tatione. Primū motiuū fuit. qꝛ ista cō/
ceptio fieri nō posset solius mulieris cau
satione. Jdeo dicit spiritussan. supue. in
te. q. di. Tu non eris sola: quia tecuꝫ erit
concurrens virtus infinita spiritussan.
Scdm. qꝛ ista conceptio fieri posset si
ne carnis concupiscentia. ideo dicit ⁊ vir
tus al. ob. ti. sicut em̄ vmbra cōtegit ab ar
doris inflāmatione: sic diuina ꝓtectio h̄
custodiuit bea. vl r. a cōcupiscentia inflā/
mante. Sed primo querit̄ quare. di. h̄
angelus spūssan. supue. in te. et non dicit
de patre vel de filio. cum deitatis opa ad
extra sint indiuisa. et tota trinitas xp̄m
incarnauit scdm btūm Augu. i. de trini/
tate. Et dicit̄ ꝙ licet nulla productio ad
extra spūisancto sit attributa: tñ bene in/
uenit̄ aliqua appropriata. sicut in ꝑfectio
nibus intrinsecarū charitas appropriat̄
spiritusancto. sicut sapientia filia. ⁊ quia
magis istud misteriū. s. actus incarnati/
onis ex summa dei charitate ꝓcessit: ido
spiritusancto conuenienter appropriat̄.
Scdo queritur quare magis istd̄ mi/
sterium fuit appropriatū spūisancto q̄ꝫ fi
lio. cū filiꝰ fuerit incarnatus ⁊ nō spūssā.
Et dicit̄ ꝙ incarnatio secundum assum
ptionem fuit ꝓpria filij: qui solus assum/
psit humanitatem. tamē per factionē ta/
lis vnionis fuit magis appropriata spirit
tuisancto ratione pretacta. Tertio q̄/
ritur quare dicit angelus: Spiritussan/
ctus superue. in te ⁊ non dicit ad te: sicut
dic̄ saluator apl'is Jo. xv. ca. Cū venerit
paclitꝰ quē ego mittā vobis. idē. xvi. Si
em̄ nō abiero paclitus nō veniet ad vos
si aūt abiero: mittā eū ad vos actu. ij. ca.
Repleti sunt oēs spūsancto. Et dicit̄ ꝙ
istd̄ dictū fuit ad declarandū excellentiā
spūssancti in b. vir. vt ꝯciperet verbū dei
qꝛ qd̄ est sup̄ totū: ambit qd̄ est infra ⁊ nō
ecōuerso. Similiter habet̄ quando apo/
stoli spm̄sanctum receperunt act. vbi su/
pra. repleuit totam domū vbi erant sedē/
tes. i. om̄es qui erant in domo. Et sequi/
tur. ⁊ apparuerūt illis disꝑtite lingue fe/
ditq̄ꝫ supra singulos eoꝝ Quarto que
ritur si in isto verbo spiritussanctus sup/
ueniet ī te. datur intelligi spiritussan. co/
operatio quomodo datur hic intelligi se/
cunda beate virgi. sanctificatio que fuit
preuia illi sanctificationi. Et dicitur ꝙ
vtraq̄ꝫ datur intelligi. quia spiritussan/
ctus non venit in quemq̄ꝫ sine infusio/

ne gratie modo perfecto. z infusio gratie nunc̄ est sine sanctificatione. Quinto queritur quare adiunxit angelus dicens z virtus altissimi obumbrabit tibi: cum vmbra dicat lucis carentiam. z istud misterium fuit totum luminosum. Et dicitur q̄ vmbra habet vnam habitudinem secundum quam est lucis priuatio. z sic est mala significatio. Aliam secundum quam est ab ardore protectio. z sic est bona significatio. z sic sumit vmbraculū in scriptura. Et isto modo sumit hic obumbratio pro protectione incendij concupiscentie secundum premissa. Sexto q̄ritur quare dixit obumbrabit tibi. z non dixit te secundum cōmunem constructionem accusatiui casus Dicitur q̄ in ista obumbratione nō fuit aliqua exustio accusabilis quaz refrigeraret talis vmbra sed secuta fuit acquisitio gratie z ideo cōstructio dictiui casus acquisitiua fuit ibi conuenientissima. sicut dicitur in ps̄. xc. metro. iij. Scapulis suis obumbrabit tibi. Istis p̄missis infert angelus duo correlaria ex premissis. Primum de prolis concipiende sanctitate ibi: Ideoq̄ et quod nascetur ex te sanctum. Secundum de prolis concipiende maiestate. ibi: vocabitur filius dei. Sed primo queritur quomodo sequitur correlariuz ex premissis. Et dicitur q̄ iste fructus q̄ concipitur virtute spiritussancti z virtute altissimi protegēte a peccato nō potest esse nisi sanctus: cum manifestissimum signum sit sanctificationis talis miraculosa conceptio. Secundo queritur secunduz correlarium. Et dicitur q̄ aliud est vocari z aliud est esse. Non fuit filius dei. quia sic conceptus: sed econuerso. fuit aūt iste fructus vocatus filius dei. quia in eius generatiōe carnali dominus supplenit vicem patris per modum cause superioris concurrens cum beata virgine non tamen dicitur pater. quia non genuit nec per modum nature egit: nisi forte sicut dicitur pater angelorum: quia creator eorum sicut habetur Job. xxxviij. capi. Cum me laudarent astra matutina z iubilarent omnes filij dei. Secundū misterium de solutionis confirmatione. quando angelus confirmauit suam responsionem per exemplum manifestum dicit. Et ecce eli. co. tua. z ponit hic quadruplicem confirmationē: vt postea omnium istorum inferat causam z rationez II. mi.

Prima confirmatio fuit per euidentiam facti cum premisit dicens: Ecce elisabeth cognata tua. exempla enim que dantur circa propinquos sunt clariora q̄z illa que dantur circa ignotos. z forsitā beata virgo iam viderat beatā elisabeth concepisse. Secunda fuit per inductionem miraculi ibi: z ipsa concepit filiuz in senectute sua. quia dicitur in isto capitulo: q̄ ambo proceserant in diebus suis scilicet zacha. z eli. s. vltra etatem generandi. Tertia fuit per mirationem modi. ibi: z hic mēsis est sext. il. quia post sextum mensem est manifestata conceptio ex tumefactione ventris. Quarta fuit per appositionem secundi prodigij. ibi: que vocatur sterilis. quia aliud est miraculum sterilitatis et aliud vetustatis. hec autem non solum erat vetula: sed etiam sterilis sicut sara. Sed queritur primo: quare fuit sancta elisabeth dicta cognata beate virginis? Et dicitur: quia licet secundum vsum nostrum dicatur cognata q̄ est vxor fratris tamen secundum veram germanitatem cognata dicitur germana consanguinea. et ideo ex isto loco colligitur: q̄ sancta elisabeth fuit consanguinea germana beate virginis. Vnde creduntur fuisse filie duarum sororum. aut melius beata virgo ex sorore: et elisabeth ex fratre: vt christus dicatur de tribu regia z sacerdotali. Secundo queritur quid ad p̄positum istius vetule z sterilis cōceptio cuz beata virgo cui ista exempla sunt adducta antiqua scz non esset nec sterilis? Et dicitur q̄ sicut virginem parere est supra naturam: ita sterilem aut vetulam concipere: z ideo ad ostēdendū quō de⁹ p̄t facere illa. s. q̄ sunt sup̄ naturā: induxit angel⁹ illō duplex miraculū iā factum.

Tertio querit. quia nõ videt tantum miraculũ sterilem ⁊ vetulã concipere cũ aliquotiẽs hoc fuerit factũ patet de zara vxore abrae. geñ. xviij. ca. Erant eñ ambo senes ⁊ desierant sare fieri muliebria. ⁊. i. reguz. i. habetur de anna matre samuelis de qua dicit. Affligebat quoq; eam emula eius ⁊ vehementer angebat in tãtum vt exprobraret ei ꝙ conclusisset dominus vuluã eius. ⁊ sic patet sare antiq̃tas ⁊ anne sterilitas. Sic virginẽ parere qđ a seculo nõ est auditũ. ⁊ ideo nõ videt fuisse sufficiens argumentũ angeli procedens a minori ad maius affirmãdo. Et dicitur ꝙ angelus nõ ꝓcessit a minori: sz tantũ a simili arguendo. ⁊ vlterius oñia supernaturalia sunt equaliter possibilia deo. Quarto querit. assignant duo miracula in cõceptione sancte elisabeth. et non nisi vnũ in cõceptione bea. virgi. Et dicit ꝙ ibi fuerũt duo miracula in eo ꝙ sterilis ⁊ vetula genuit. hic aũt alia duo prestantiora. quia virgo concepit ⁊ peperit. ⁊ post partũ virgo ꝑmansit partus autẽ sterilis vel antique nõ est miraculosus sed supernaturalis exquo ꝑ miraculũ est conceptio facta. Istis aũt p̃missis seq̃tur causa oim p̃dictoꝝ sup̃ quã assignat angelus. di. qꝛ nõ. c. ipo. a. d. oñe verbuz. Et ideo nõ miꝝ si põt facere vt sterilis ꝯcipiat ⁊ vetula pariat. Et per eundem modũ de cõceptione ⁊ partu virginis approbat. Sz querit qꝛ multa verba possunt dici vocaliter quoꝝ significata sunt deo ĩpossibilia vtputa ꝙ faceret aliũ deũ ita perfectũ sicut ipse est. Et dicit ꝙ non fuit intentio angeli vt aꝑparet loq̃ de verbo vocali. sed de verbo ĩtellectuali. qꝛ ꝫm btũm hylariũ. x. de trinitate. Plus deus põt facere q̃ꝫ intellectus noster capere vl' intelligere ⁊ nõ est impossibile aliqđ verbũ intellectuale. ergo. Scđo querit qꝛ multa intelligimus verbo mentali vtputa entia ꝓhibita. quẽadmodũ chimera ⁊ veritatẽ contradictorioꝝ que nõ sunt đo possibilia alioquin nõ essent ꝓhibita. Et dicitur ꝙ licet talia aliquo modo intelligantur: tñ de ipsis nõ format verbũ intellectuale prout verbum accipitur stricte ꝓ notitia declaratiua que est diffinitiua. qꝛ non est diffinitio entium prohibitorum: que in nullo genere collocantur.. Sexta particula de bea. vir. conceptione ibi. Dixit aũt maria vsq; discessit angelus ab ea vbi notant tria misteria. Primũ qualiter bea. vir. se humiliauit in sua vltima responsione ibi. Ecce ancilla domini. Vbi notandum ꝙ bea. vir. habuit ad dñm q̃druplicem habitudinẽ dignitatꝭ.

VI. ꝑti.

I. misterium.

Prima quia eius fuit mater. naz ab ipsa fuit humanatus christus vel eius humanitas generata Secunda quia eiꝰ fuit filia. quia ab ipso supernaturaliter et miraculose patrata. vt claret supra.

Tertia qꝛ fuit eius sponsa. naz fuit ꝑ votum perhennis celibatus consecrata.

Quarta qꝛ fuit eius soror in eo qꝛ christi humanitas fuit ei assimilata mõ valde singulari ⁊ consonali. Nã totaliter de natura ipsius humanitatem tulit. De. i. ⁊. iiij. habetur Matth. xij. capi. Ipe meꝰ frater soror ⁊ mater est. De scđo. Matt. ix. capi. Confide filia. De tertio canti. v. capitu. Veni in ortum meum soror mea sponsa ⁊c. Istis premissis dignitatis habitudinibus bea. vir. summe humilis respondens angelo dixit: Ecce ancilla domini. in quo actu omnẽ humilitatẽ trãscendit ꝓter quã humilitatez placuit dei filio de ipsa humanari ideo dicit luce. i. ca. Ecce enim ex hoc beataz me di. o. ge. Et quare? Quia respexit hu. an. sue. ⁊c.

Sed primo queritur quare tantũ placuit deo respectu humilitatis: cum multe virtutes sint sublimiores. i. corint. xiij. ca. Si linguis hoim loq̃r ⁊ angeloꝝ. charitatem autem non habeam: factus sum velut es sonans aut cimbalum tinniẽs. et ita manẽt fides spes charitas tria hec Et dicitur ꝙ sicut principiũ humane dãnationis fuit superbia: ita fuit cõueniẽs a ꝯtrario ꝙ initiũ nostre salutis esset humilitas. Ideo docens thobias filiũ suũ di. Thobie. iiij. ca. Superbiaz nunq̃ꝫ in tuo sensu aut in tuo verbo dñari ꝑmittas ab ipsa eñ initiũ sumpsit omnis ꝑditio.

Secūdo queritur si plus placuit deo virtus humilitatis q̄ castitatis in beata virgine. Et dicitur q̄ sic ſm Bernardum sup missus est. Cuius signum est. q̄ verbū nō fuit incarnatū quando bea. vir. di. Quō fiet istud qm̄ virum non cognosco ꝓpter zelū virginitatis. sed qñ di. Ecce ancilla dñi ex affectu hūilitat̄. Et si dicat̄ q̄ virtus castitat̄ est nobilior. q̄ circa meliora bona vtputa corpis q̄ fortune. cum boies sint bona fortune in quibus consistit humilitas. Et dicit̄ q̄ sicut obedientia ponit̄ bonis aie: ita humilitas ista pōt poni que fuit mater obedientie. z in isto actu notant sancti obediētiā pfectam Et notandū q̄ illa obediētia habuit triplicē conditionē que cōuenit̄ in pfecta obedientia. Primo. quia fuit ꝓmpta ecce. Scōo quia fuit humilis. Ancilla. Tertio ḋa fuit deuota. dñi. Et quib⁹ colligitur. q̄ bea. virgo fuit ordinata. Sed notandū primo de hūilitate b. vir. di. Bernardus sup missus est Quō fortiter occurrebat saul cū ess̄ parvulus in oculis suis. i. humilis q̄ta philistinoꝝ agmina ꝓsternebat: quantis viribus exercebat gladū. postq̄ aūr tenuit eū superbia transiuit in affectū cordis debilis z ipotēs factus incircūcisoꝝ armis faciliter prostratus occubit. Scōo de obediētia di. idē Bern. vbi supra Si tribulatio se opponat: si persecutio resultat: si petrōres tibi laqueū ponāt: si maligniter tuū impediāt tu obedientie viam nō deseras: sed dic paratus sum z non turbat⁹ vt custodiā mādata tua. Tertio dicit idē vbi sup̄ de gradib⁹ obediētie Fidelis obediēs nescit moras fuge. crastinū ignorat: tarditatē ꝓcul fugat: ꝓcedit p̄cipientē: parat oculos visui: aures auditui: linguā voci: manus operi: pedes itineri: totū se colligit vt imperantis colligat et pficiat voluntatē. Et notandū ſm glosaz Non est credendū q̄ b vir. istud verbū leuiter dixerit: ſz q̄ soleniter ꝓtulerit z genua in terrā fixerit: terrā osculata fuerit z oculos ad celū leuauerit: z brachia ad celū extenderit. z sic cuz magno gaudio di. ecce ancilla dñi. fi. m. l. v. t. Scōum misterīū qualiter ꝓsensum pbuit in ista responsiōe ibi. fiat mihi scōm ver. tu. qō pōt intelligi dupliciter. Primo si sensus accipiat̄ noialiter vt sit sensus q̄ angelus dixerit duo ꝓba. Primū salutatiōis z laudis ibi. aue gr̄a plena dñs tecū z̄. Scōm annūciationis z prolis ibi Ecce ꝯcipies z̄pa. fi. z̄. et sic bea. virgo ad laudē nō intendēs sed ad deuotionez affectū dirigēs di. fiat mihi scōm ver. tu. II. mi.

Scōo si sensus accipiat̄ vt est prepositio vt intelligat̄ scōm verbū tuū. i. eo mō quo verbū tuū exp̄ssit z iste sensus est magis cōmunis. Et isto mō dicit sapiens eccl̄. xvij. ca. Deus creauit boiem scōm se. i. mō sui vestigii illū virtute. Sed nō tandū anteq̄ b. virgo ꝓferat verbū ꝓsensus. q̄ dicit sctūs Bern. super missus est omel. iij. Audisti virgo q̄ ꝯcipies z paries filū. Audisti q̄ nō p̄ boiem sed per spūm sanc. expectat angelus rñsum. tēpus est em̄ vt reuertat̄ ad deū q̄ misit illuz. expectamus z nos o dña verbū miseratiōnis quos miserabiliter p̄mit sua dānatiōnis. Et infra hoc totus mūdus tuis genibus ꝓuolut⁹ expectat nec imerito: qm̄ ex ore tuo pendet ꝓsolatio miseroꝝ. redēptio captiuoꝝ: liberatio dānatoꝝ: sal⁹ denicq̄ vniuersoꝝ filioꝝ adā totus generiz tui. da virgo rñsum festināter o dña rūde verbū qō terra qō infert qō expectāt z superi. Aug. Audisti ꝓgo imaculata quō fis ꝯceptura. q̄ spūsctūs supueniet in te vt prolē gignas z virginitatē nō amittas filiū ꝓferas z post partū incorrupta permaneas. seculū oīe captiuū tuū depcat assensum. ex ore tuo pendet cōsolatio miseroꝝ: redēptio captiuoꝝ: liberatio damnatoꝝ: sal⁹ denicq̄ vniuersoꝝ filioꝝ adā. festinanter ergo respōde verbū et suscipe filiū: da fidem z senti virtutē. Quidā expositor dicit in ꝓsona angeli. Ecce virgo tu cognouisti modū: prebe assensuz: cur differs ꝓsentire que facta es speculū deo angelis ꝓphetis z patriarchis z sanctis boibus. Filius dei di. O virgo maria benedicta in me consenti. z ecce iam venio

in te. quia te ⁊ mundū intendo saluare ꝑ te. Angeli dicūt. Noli morari maria pre be assensuz. qꝛ oriet ex te qui fecit te. Ipe em̄ nos restaurabit ⁊ reformabit. ne ergo nr̄a curia suoꝝ ciuiū nūerositate frustretur dic cito qd̄ dictura es vt ip̄m parias qui hoc implere debet. Eua. d. O filia beatissima īmo mater reuerēdissima saluationē da q̄bꝫ dānationez reperi. hec om̄ia ex tuo solo pēdēt assensu. noli ergo plus morari: sed assenti. Adā di. O beatissima virgo in te tota natura sperat humana vt deformatā reformes: destitutaz restaures vt prostratā ꝑ meā suꝑbiā releues per tuam humilitatem. ⁊ pro mea inobedientia tua obedientia compensetur quibus respondet bea. vir. di. Ecce ancilla dn̄i fi. mi. s. v. t. vbi Ber. suꝑ missus est. Plus placuit deo marie hūilitas q̄ eius virginitas: q̄ duxit eū de celo ⁊ venire fecit in vteꝝ virginis. ideo de se di. lu. i. ca. Quia respexit hūilitatē ancille sue. ⁊c̄. Et notandū ꝙ in ista rn̄sione be. vir. Ecce ancilla. ⁊c̄. fuerūt. iiij. oꝑposita trāsgressiōis eue. Prima trāsgressio fuit ī obediētia. qꝛ comedit fructū ligni vetiti. ⁊ in maria fuit obediētia ꝓmpta ibi ecce

Scd̄a transgressio fuit suꝑbia. Magnū signū suꝑbie fuit aꝑpetere deitatem dixerat enim serpens: eritis sicut dij. ⁊ in maria fuit hūilitas ꝓfunda. ibi ancilla.

Tertia trāsgressio fuit seruitus mala Jo. viij. Om̄is qui facit pctm̄ seruus est peccati ⁊ in maria fuit libertas bona: dn̄i

Quarta trangressio ꝓmissio falsa. q̄a di. serpēs nō moriemini. ⁊ ī maria fuit ꝓmissio vera. cū dicit ei angelus. ecce ꝯcipies ⁊ paries ⁊c̄. ⁊ fuit impletū cū maria di. fiat mihi scd̄m verbū tuū. Aug. xiij. de trini. In rebus per tp̄a ortis illa summa gr̄a est qua in vnitate nature hō ꝯiūctus est deo. Et notandū ꝙ istd̄ verbū. b. vir. quadrupliciter pōt ꝯsiderari. Primo vt fuit ore ꝓlatū Scd̄o vt fuit interiori sensu imaginatū. Tertio vt fuit ī intellectu formatū. Quarto vt fuit in voluntate affectatū ⁊ volitū. Et sicut imaginatio est melior prolatione: et intellectus est melior imaginatione: ita affectꝰ est melior cognitione. ita ⁊ consensus beate vir. residēs in volūtate fuit preciosior ⁊ salubrior ceteris actibꝫ p̄cedentibꝫ ip̄m

Sed p̄mo querit̄ si iste ꝯsensus b. vir. fuit causa illius ineffabils incarnatiōis. Et dicit̄ ꝙ sic sicut meritū dicit̄ cā p̄mij. aut sicut sacramēta dicunt̄ esse cā gr̄e suo mō. qꝛ ad effectū istius ꝯsensus deꝰ ordinauit mox efficere istā bn̄dictā assumptionē. Scd̄o querit̄ si istud verbū b. vir. exterius ꝓlatū sensibiliter fuit cā totalis effectus cū dicit fiat mihi scd̄m ver. t. Et dicit̄ ꝙ si ī instanti ꝯsensus virginalis fuit facta mira copula verbi sicut cōiter sācti docēt. tunc non potuit sensibile ꝙ seq̄bat̄ fore ipsius cā cū nulluz posterius sit cā prioris. qꝛ tn̄ supra patuit ꝙ om̄ia non potuerūt fieri in eodē instanti q̄ ꝑtinebāt ad incarnationē id̄o oppositū posset dici sicut in eucharistia verba sensibilia sunt causa translatiōis instātanee suo modo.

Sed notandū ꝙ dixerūt aliqui sapiētes ⁊ ph̄i mūdani difficile esse scire motus sideꝝ ⁊ planetaꝝ. scire naturas rerū scire virtutes herbaꝝ ⁊ lapidū. Sz dicūt theologi. Primo ꝙ suꝑ om̄ia difficilimū ē ꝑscrutari deitatꝫ trinitatē. Scd̄o III. mi.
⁊ hūanitatꝫ vnionē ⁊ deitatis Tertio dei ⁊ hoīs maternitatē vel v̄ginis mr̄nitatē. Tertiū misteriū qualit̄ angelꝰ ab ea discessit ꝯsumata collocutiōe. ibi. ⁊ discessit angelus ab ea. in quo discessu credit̄. ꝙ b. vir. remāserit in plenissima ꝯsolatione. qꝛ sicut angelꝰ malꝰ in suo recessu habet ꝯtristare. sic angelꝰ bonus in suo recessu hz letificare. Notandū vero ꝙ in accessu ⁊ recessu bonoꝝ ⁊ maloꝝ angeloꝝ accipiunt̄ quattuor theologice veritates Prima ꝙ angelus malus ī suo aduētu se habet ꝑ modū blādiētis. ⁊ hoc mō se transfert in angelū lucis. ij. coꝝ. xi. ca. Ipe em̄ satharas transfigurat se ī angelū lucis. Exemplū ptz. iij. R. xxij. cap̄. vbi dicit̄ ꝙ sp̄us qui missus est ad decipiendū achab. ꝓcessit ꝑ modū blādimenti mentiens ꝓsperitatē in ore omniū prophetaꝝ eius. Scd̄a ꝙ angelus bonus

in suo cōcursu se habet per modū exterrē tis. sicut patet in ꝓposito. que cū audisset turbata est in sermone eius. exemplū ptz danielis. viij. ca. quādo gabriel venit ad danielē. vbi sic pauens inquit daniel. corrui in faciē meaz. ⁊ parum infra. Cunqꝫ loqueret ad me collapsus snm pronus in terrā Tertia ꝙ angelus malus in suo recessu habet cōtristare sicut recedens a primis parētib⁹ ipsos tristes ⁊ desolatos in paradiso dereliquit. vt ptz gen̄. iij. ca. Exemplum istius patet Math. iiij. cap̄ vbi dominus in fine temptatiōis diabolice ꝓuocationē nimiꝝ ostēdit quā ante oñdebat. Quarta ꝙ angel⁹ bon⁹ i suo recessu hz letificare sicut tactuz est supra Exemplū istius ptz act. viij. ca. vbi dicitur ꝙ spūs dñi rapuit phili ꝓpū. i. angel⁹ bonus. ⁊ nō vidit eū amplius eunuchus sequit Ibat eunuchus ꝑ viam gaudēs.

Sed querit primo quare angel⁹ malus in suo aduentu letificet. Et dicitur ꝙ spūs malus est caput peccati ⁊ ꝑ modū peccati procedit. quia peccatuz in suo ꝑncipio delectabiliter inclinat. Scdo q̄ritur quare angelus bonus in suo accessu molestat.. Et dicitur ꝙ procedit ꝑ modum virtutis. que in acquisitione habet in principio laborē tristicie sz in fine fructuz leticie ps̄. cxxv. metro. vi. Qui seminant in lachrymis in exultatione metēt. et sic virtus circa principinz est difficilis

Tertio queritur quare angelus mal⁹ in suo recessu contristat. Et dicitur ꝙ suus decursus est per modum vicij qd̄ postq̄ꝫ consumatum est mentem mordendo ementat. Quarto querit quare bonus angelus in suo recessu letificet. Et dicit ꝙ eius processus est per modū meriti. qd̄ postq̄ꝫ actum est animam reficit ⁊ quietat hic per gratiam ⁊ in futuro per gloriam Ad quam xp̄us benedictus nos perducat qui cū patre et spiritusancto viuit et regnat per infinita secula seculorum. Amen. Finis.

Laus optimo maximo.

Sermones Francisci Maronis de sanctorum laudibus finiunt feliciter cuz tractatibus subtilissimis sparsim annexis et ab eo editis impresi Basilee per magistrum Jacobum de Pforczen post partū virginis salutiferū Anno Millesimo q̄dringētesimononagesimoctauo.

Bibl. Jag.

BIBLIOTHECA
UNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Biblioteka Jagiellońska
stdr0009212

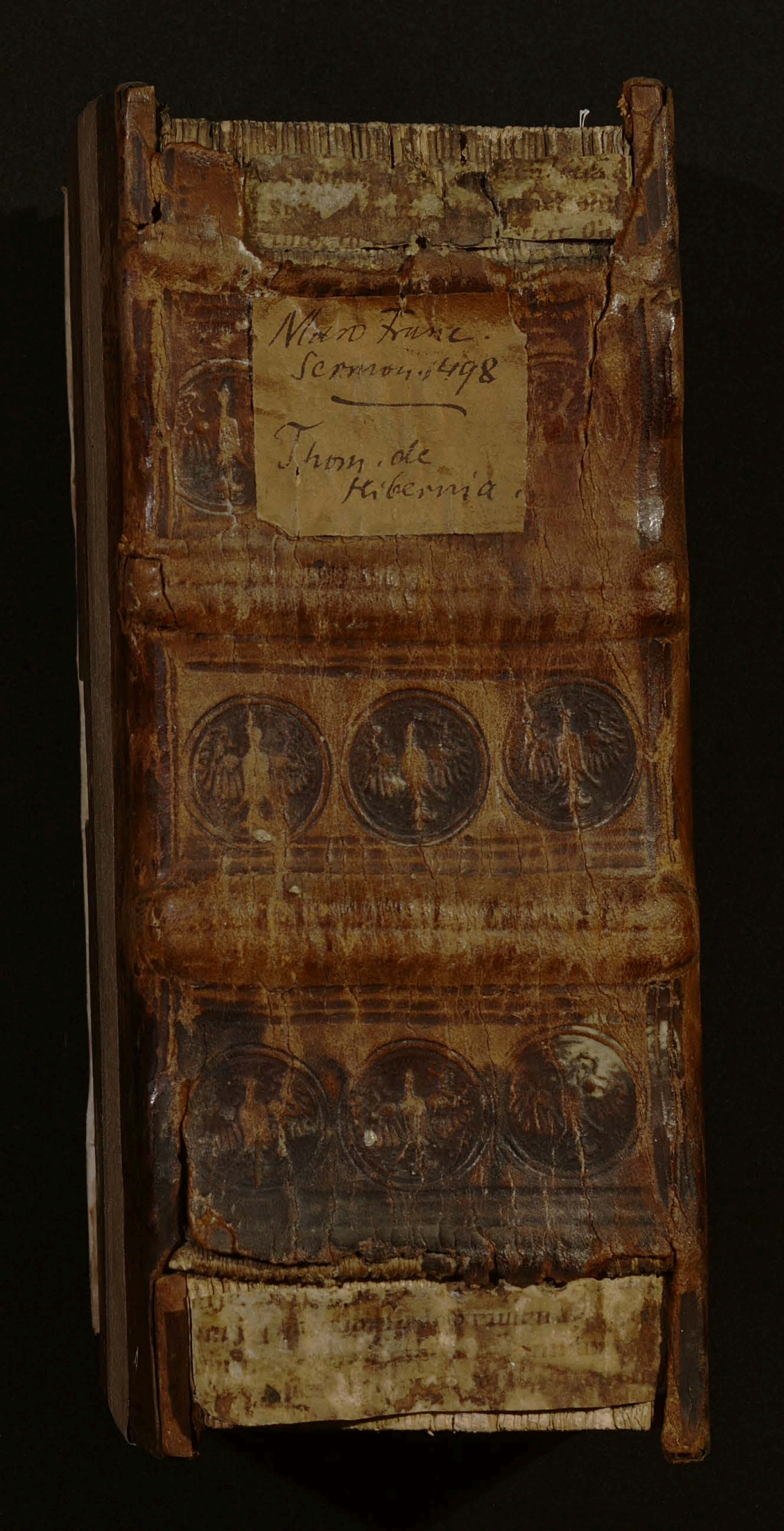

Maro Franc.
Sermon. 1498

Thom. de
Hibernia.